

ACADEMIA ROMÂNĂ

FUNDAȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ

Colecția „OPERE FUNDAMENTALE”

Coordonatorul colecției: acad. EUGEN SIMION

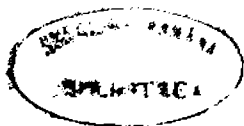
MARIN SORESCU

OPERE

III. Teatru

Ediție îngrijită de
MIHAELA CONSTANTINESCU PODOCEA

Prefață de
EUGEN SIMION

Editura Academiei Române univers enciclopedic

București, 2003

Juv- 1740238

58644/72311

7812080

Redactor: Elisabeta SIMION
Coperta: PODALV
Tehnoredactor: Liliana KIPPER

Mulumim Regiei Autonome „Monitorul Oficial”,
îndcoşebi Doamnei Director General,
ing. Eugenia Ciubâncan, pentru sprijinul
acordat tipăritii acestei lucrări.

© Toate drepturile asupra acestei ediţii aparţin
Editurii Univers Enciclopedic,
Fundaţiei Naţionale pentru Ştiinţă şi Artă,
Editurii Academiei Române.

ISBN: 973-27-1016-0
ISBN: 973-27-1025-X

ISBN: 973-8240-79-4
973-637-019-4

NOTĂ ASUPRA VOLUMULUI

Opera lui Marin Sorescu înregistrează douăsprezece texte dramatice finalizate și publicate de autor în cele zece volume de teatru apărute antum: *Iona*, E.P.I., București, 1968; *Paracliserul*, Editura Eminescu, București, 1970; *Setea muntelui de sare* (*Iona, Paracliserul, Matca, Pluta Meduzei*), Cartea Românească, București, 1974; *Matca*, Editura Eminescu, București, 1976; *Teatru* (*Răceala, A treia teapă*), Editura Scrisul românesc, Craiova, 1980; *Ieșirea prin cer* (*Iona, Paracliserul, Matca, Pluta Meduzei, Lupoanca mea, Există nervi, Răceala, A treia teapă*), Editura Eminescu, București, 1984; *Vărul Shakespeare și alte piese* (*Luptătorul pe două fronturi, Casa evantai, Vărul Shakespeare*), Editura Cartea Românească, București, 1992; *Iona, A treia teapă, Vărul Shakespeare*, Editura Minerva, București, 1993; *Răceala*, București, Editura Creuzet, 1994; *Desfacerea gunoaielor*, Editura Expansion Armonia, București, 1994.

Textele au fost elaborate între 1964 și 1987. Dincolo de certitudinea acestui interval, al cărui început coincide cu debutul editorial al poetului, este hazardant a fixa etape, este greu, dacă nu imposibil a stabili o strică cronologie a creației dramatice soresciene. Receptat și consacrat ca autor dramatic odată cu publicarea și reprezentarea pe scenă a piesei *Iona* (1968), prima din trilogia *Setea muntelui de sare*, Marin Sorescu a debutat în teatru cu o comedie – *Există nervi*, scrisă în 1964. Ca

și în poezie, scriitorul abordează curând, concomitent, toate registrele repertoriului teatral, începe și abandonează proiecte, se complăce într-o declarată „lipsă de disciplină”, lăsând piesele să se organizeze „de la sine”, în „serii mici”: piesele de idei, situate „la cumpăna dintre liric și dramatic”, comediile, piesele istorice. Principiul „scriilor mici: două, trei, patru” guvernează și alcătuirea volumului de teatru comentat, *Ieșirea prin cer* (1984).

În structurarea volumului de față, am adoptat, cu o excepție, acest criteriu al celei mai complete antologii de autor, antologie cuprinzând opt dintre cele douăsprezece piese. (Să menționăm că trei dintre piesele neantologate erau scrise la data apariției volumului: comediile *Casa evantai* și *Desfacerea gunoaielor* și *Luptătorul pe două fronturi*; de asemenea, în 1986, când se referă la „proiectul” său teatral – într-un interviu din *România literară*, nr. 7 – era concepută și ultima piesă, *Vărul Shakespeare*, pentru că autorul vorbea despre „intenția... de a scrie deocamdată douăsprezece”.)

Am început, așadar, editia cu trilogia *Setea muntelui de sare*, urmată de *Pluta Meduzei*; în continuare suita comediilor: *Există nervi*, primul text dramatic sorescian, urmată de *Casa evantai* și *Desfacerea gunoaielor*, deplasând, în secvența următoare, piesa *Lupoanca mea*, legată tematic și, după opinia noastră, apropiată în cronologia scrierii sau cel puțin a concepției de *Luptătorul pe două fronturi*. Piesele istorice urmează ordinea atribuită de autorul lor – *Răceala*, *A treia țeapă* – în ciuda faptului că elaborarea celei de a doua piese, în varianta I, o precede, în geneza operii, pe prima. Tragedia în cinci acte, *Vărul Shakespeare*, ultima piesă soresciană, închide fericit opera, subliniind unitatea concepției ce a determinat-o.

Capitolul *Note. Comentarii. Variante* sporește considerabil cuprinsul volumului cu numeroase variante, multe inedite, la care Marin Sorescu s-a referit adeseori în interviuri și în confesiuni, declarând existența uneia sau a mai multor variante

pentru fiecare dintre piesele sale. Mai mult decât atât, autorul însuși a publicat piesele *Există nervi*, *Matca* și *Răceala* în două variante, exprimându-și, deopotrivă, preferințele și rezervele. Am considerat, de aceea, necesar să fie introduse amândouă variantele, dând prioritate, firește, celci definitive, inclusă în corpul *operei*, în vreme ce, a doua a fost reprodusă, integral sau parțial, în secțiunea *Variante*. Am inclus, de asemenea, aici, toate fragmentele inedite din variantele anterioare publicării, depistate până în prezent în arhiva scriitorului. Investigațiile în arhiva Marin Sorescu, încă neordonată și neclasificată, dezvăluie, prin multimea paginilor manuscris și a dactilogramelor, posibilitatea existenței și a altor texte dramatice, finalizate sau nu.

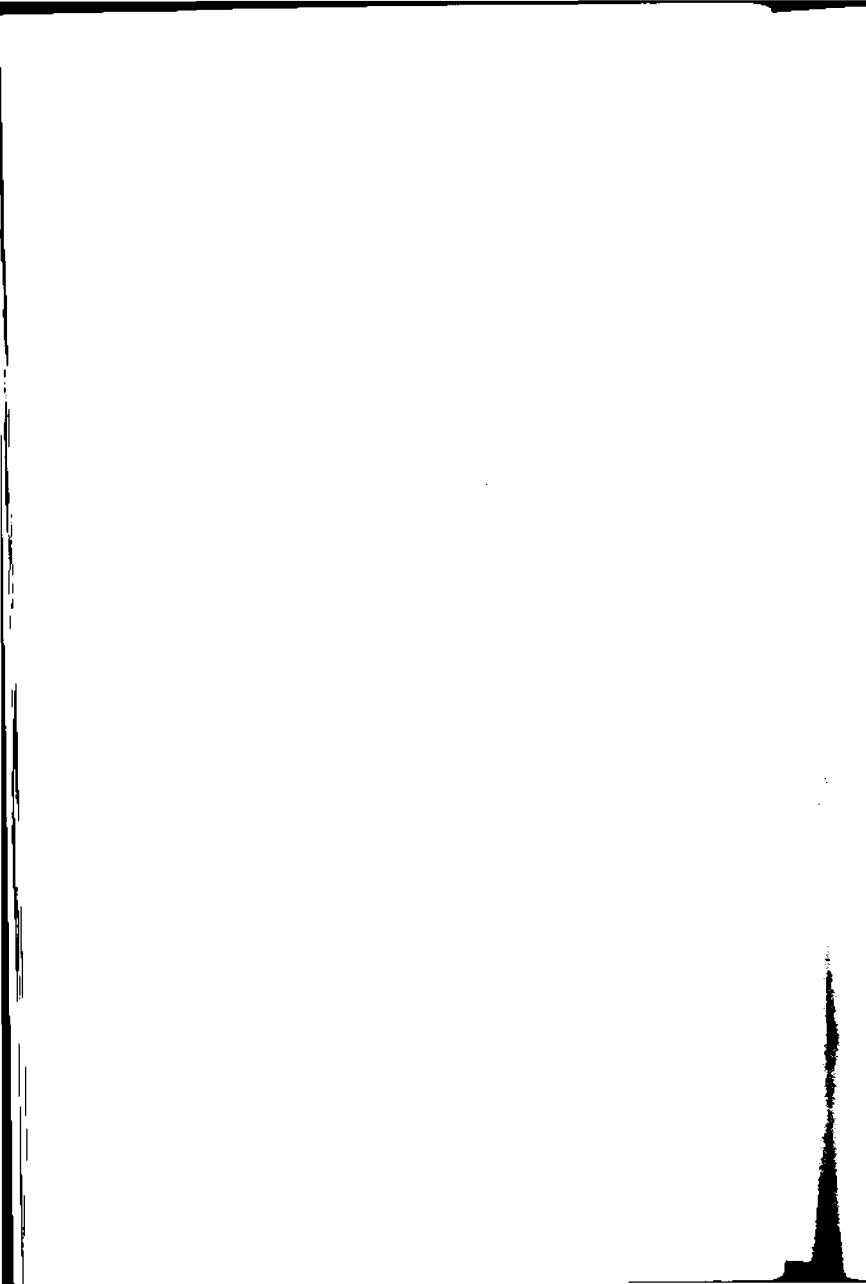
Pentru toate piesele am folosit ca text de bază ultimele ediții publicate în timpul vieții scriitorului.

Ca și în primele două volume ale ediției *Opere*, la transcrierea textelor s-a adoptat ortografia curentă și s-a înlocuit, pentru persoana I singular și a III-a plural a verbului a fi, forma *sînt* cu *sunt*, întrucât autorul însuși și-a însușit aceste particularități în edițiile de după 1990.

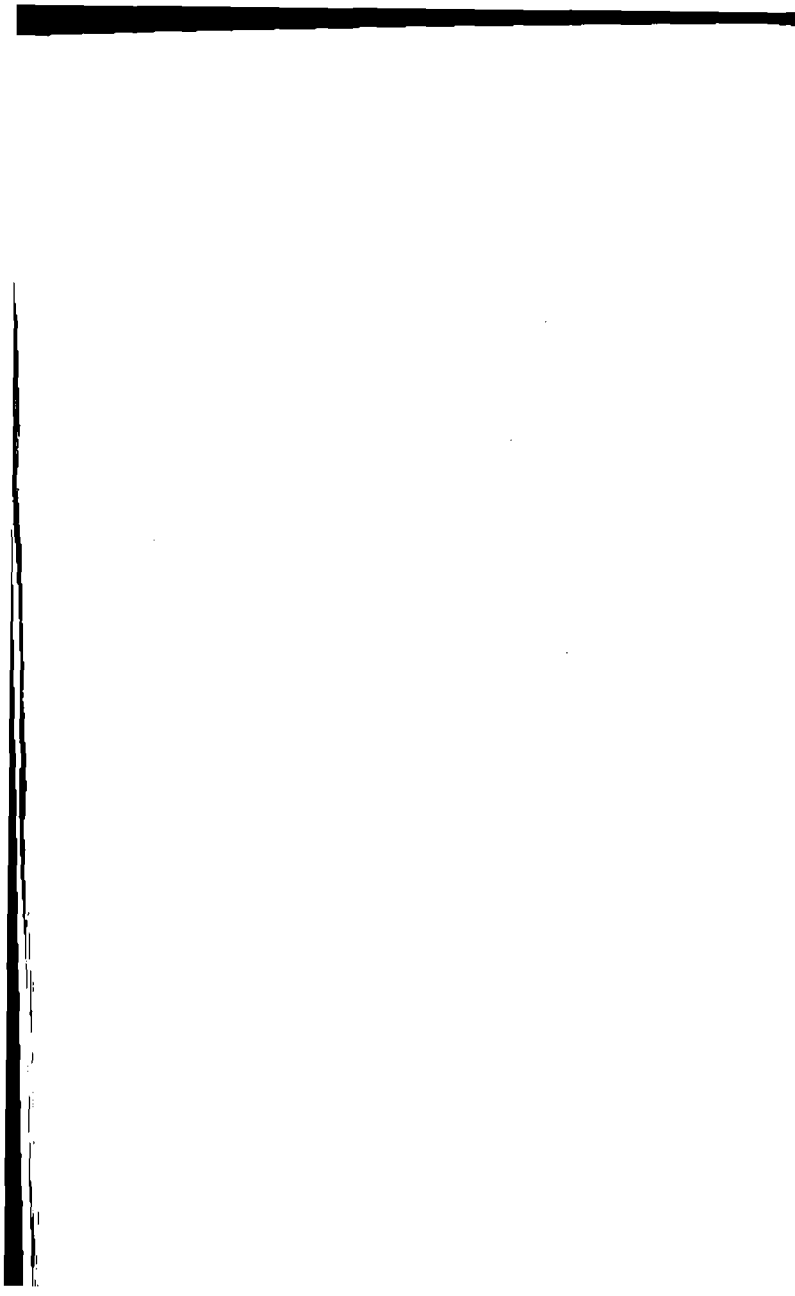
Pentru configurarea unei imagini cât mai fidele asupra receptării lucrărilor dramatice ale scriitorului în contemporaneitate, am selectat, în finalul ediției, numeroase opinii critice privitoare la dramaturgia soresciană.

În încheierea celor trei volume *Opere* de Marin Sorescu, mulțumim domnului Gheorghe Boris Lungu, a cărui lucrare, *Receptarea în epocă a poeziei lui Marin Sorescu (1964–1989)*, ne-a fost de un real folos.

M.C.P.

IONA
TRAGEDIE ÎN PATRU TABLOURI

PERSONAJE

IONA, pescar

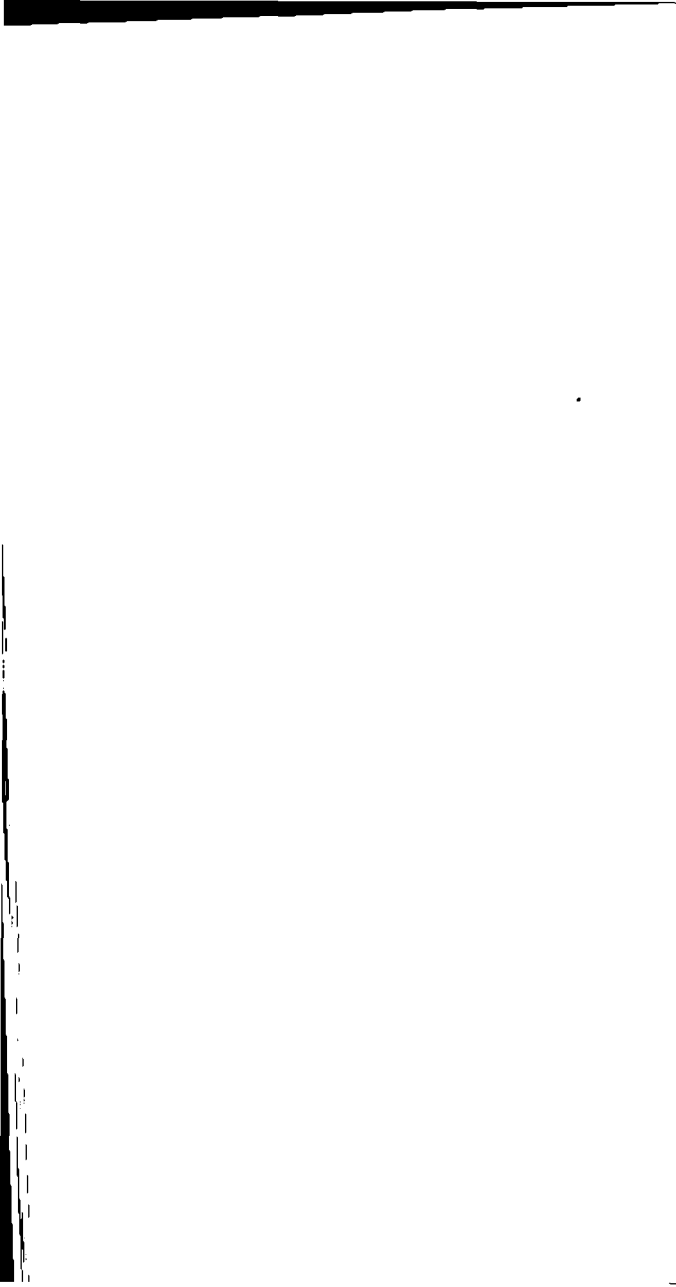
PESCARUL I

PESCARUL II

} fără vârstă, figuranti

Ca orice om foarte singur, Iona vorbește tare cu sine însuși, își pune 5
întrebări și-și răspunde, se comportă tot timpul ca și când în scenă ar fi
două personaje. Se dedublează și se „strânge”, după cerințele vieții sale
interioare și trebuințele scenice. Caracterul acesta „pliant” al individului
trebuie jucat cu suplete, neostentativ.

Dacă rolul va părea prea greu, ultimele două tablouri pot fi inter- 10
pretate de alt actor.

TABLOUL I

Scena e împărțită în două. Jumătate din ea reprezintă o gură imensă de pește. Cealaltă jumătate - apă, niște cercuri făcute cu creta. Iona stă în gura peștelui, nepăsător, cu năvodul aruncat peste cercurile de cretă. E întors cu spatele spre întunecimea din fundul guriî peștelui urias. Lângă el, un mic acvariu, în care dau veselii din coadă câțiva peșisori.

- Acum încep să...

- Parcă aud: poc, poc, tronc, poc, în năvod.

- Boțovani, nu alta.

- Că avem o mare bogată.

10

- Ce mare bogată avem!

- Cred că nu mai au mult.

- Nici o grijă. (*Strigă*) Iona!

- (*Răgusit.*) Iona!

- (*Mai răgusit.*) Iona!

15

- Nimic.

- Pustietate.

- Pustieratea măcar ar trebui să-mi răspundă: ecoul...

- (*Băgând de seamă că n-are ecou.*) Ei, dar ecoul?

- (*Mai strigă o dată, să verifice bănuiala.*) Io... (*Așteaptă.*) ... na... 20

(*Așteaptă.*)

- (*Frecându-și mâinile a pוגubă.*) Gata și cu ecoul meu...

- Nu mai e, s-a isprăvit.

- S-a dus și asta.

- Semn rău.

25

- As! Poate e vreo măsură mai nouă luată de pescari.

- (*Explicativ.*) Să se termine odată cu gălăgia de pe mare.
- Ce vacarm!
- Nu e bine să urlu pe mare.
- Pe uscat, mai treacă-meargă.
- 5 – Dar pe apă, ba.
- Țip eu, țipi tu, țipă celălalt. Zgomotele s-adună.
- Valurile intră în vibrație.
- Ca un pod peste care trec soldații, toți în același timp: se dărâmă.
- 10 – Păi, când se pun și ăștia să treacă!
- Așa și marea. Intră în rezonanță valul ăsta, intră celălalt. S-ar putea isca o furtună!
- Și când s-ar dărâma toată apa peste noi...
- Zău, nu e bine să strige toți cei de pe mare odată.
- 15 – Chiar dacă sunt naufragiați?
- Chiar naufragiații. Să strige toți, dar pe rând.
- Înțeleg, să nu se bage de seamă...
- Altfel, s-ar crede că e o jelanie absolută.
- S-ar înfuria marea.
- 20 – (*Înțelept.*) De-aia fiecare om trebuie să-și vadă de trebușoara lui.
- (*Uitându-se în apă.*) Să privească în cercul său.
- Și să tacă. (*Pauză.*)
- Numai că eu trebuie să strig. Să-l chem pe Iona.
- 25 – (*Strigă.*) Ionaaa!
- Nimic.
- (*Strigă.*) Să nu te prind pe aici, auzi? Nu te mai ține după mine, Iona! (*Pauză.*)
- De fapt, Iona sunt eu. Psst! Să nu afle peștii. De-aia strig,
- 30 să-i induc în eroare. Că Iona n-are noroc, și pace.
- Peștii trebuie să creadă că el pescuiește cine știe unde. În altă parte...

– (*Râzând.*) Cred c-ar trebui să pescuiască în altă mare. Poate acolo...

– Dar parcă poți să-ți schimbi marea?

ni – A, nici pomeneală.

Șșș – (*Strigă.*) Iona, să nu te-apropii de locul ăsta, că-mi sperii 5
norocul.

– (*Scotând năvodul gol.*) I.-ai și speriat.

– (*Aruncă din nou năvodul.*) Ce mare bogată avem!

– Habar n-aveți câți pești mișună pe-aici.

– (*Curios.*) Cam câți? 10

– Dumnezeu știe: mulți.

– (*Cu uimire.*) O sută?

– Mai mulți.

– Cam cât a număra toată viața?

– Mai mulți. 15

– Atunci, cât a număra toată moartea?

– Poate, că moartea e foarte lungă.

– Ce moarte lungă avem! Dacă poți număra atâta bogăție...

Ce mare bogată avem!

– Și cum poate marea să-i țină pe toți peștii ăștia pe mân- 20
care și pe bere?

– Se descurcă. Greu, dar se descurcă.

– (*Râzând.*) Cred că le dă mai mult apă.

– Nu, că ei nu beau apă.

– (*Concesiv.*) Ei, le-o fi mai turnând ea și apă. 25

– Când îi vede pe toți cu gurile căscate...

– (*Încercând năvodul.*) Parcă acum atârnă mai greu.

– Cred că l-am prins pe-ăl mare.

– De mult pândesc eu peștele ăsta. I.-am și visat.

– Nu-i vorbă, că eu visez în fiecare noapte doar pești. 30

– Poate unde mă ocup și cu... (*Gest, însemnând pescuitul.*)

– Dar prea m-am săturat de atâta duhoare în somn.

– Visul și peștele.

- Visul unu – crap.
 – Visul doi – morun.
 – Visul trei – plătică.
 – La plătică întotdeauna mă trezesc înjurând. Mă foiesc în
 5 pat până spre ziuă, când ațipesc din nou și ce crezi că visez?
 – (*Curios.*) Ce?
 – Ghicește.
 – O balenă?
 – Aș, n-am eu norocul ăsta! Ce crezi că visez?
 10 – (*Și mai curios.*) Ce?
 – O fătă.
 – O fătă?
 – O fătă de pește atât de mic, încât...
 – Nici nu ți-l poți aminti.
 15 – Se topește până te trezești.
 – Și așa în fiecare noapte, de când mă știu.
 – Asta se mai poate numi vis?
 – Nu, nu se mai poate numi vis.
 – Și în timpul ăsta cei doi copii ai mei dorm buștean.
 20 – Cum pot dormi unii așa?
 – Odată i-am întrebat: Mă, voi ce visați de dormiți buștean?
 – Și ei, cu ochii sclipind de fericire: „Marea“.
 – Ptiu!
 – Dar poate lor le convine: visează marea *fără pește*.
 25 – Dar apa mării, frumoasă a naibii când te uiți la ea. Asta
 visează ei, lăsând tot greul peștelui pe mine.
 – (*Melancolic.*) Dacă aș fi pădurar, de la o vreme mi-ar veni
 în somn numai copaci.
 – Aș vrea să mă fac pădurar și să visez chiar din prima
 30 noapte un milion de copaci.
 – Și eu să stau la umbra lor.
 – S-ar face în somn că eu stau la umbra lor.

– Ce umbră deasă trebuie să dea un milion de copaci la un loc!

– Deasă ca mierea.

– Și eu colo, cu capul pe-o rădăcină, să mă tot uit după veverițe. 5

– Veverițele nu trebuie să le prinzi.

– Asta mi-ar mai lipsi – să mai alerg și după veverițe în somnul meu nenorocit. (*Câtând spre năvod.*) Oare?

– Ai, să-l scot?

– (*Nebotărât.*) Știu eu dacă a sosit momentul? 10

– De ce-o fi trăgând așa de greu năvodul?

– Barosanul...

– De mult îl pândesc eu... Știu și cum arată. Uite – așa are o gură! (*Gest indicând, involuntar, gura peștelui mare din scenă.*)

– A, de mult îl pândesc eu. 15

– Îi cunosc fiecare solz.

– Dacă mi s-a arătat noaptea!...

– De vreo câțiva ani îl am în cap, numai că nu pot să-l pun aici, în năvod.

– (*Făcându-și curaj.*) Dă, Doamne! (*Trage de năvod.*) Greu, greu... 20

– (*Scoate năvodul.*) Nimic? (*Uimire.*)

– Nimic.

– Atunci ce naiba atârna așa?

(*Privește în zare.*) Aha, înțeleg. Norul acela. Își culcase umbra exact pe năvodul meu. 25

– Mai bine m-aș face pescar de nori.

– Azi unul, mâine altul. Aș aduce repede potopul.

– Că la nori am noroc. (*Pauză.*)

– (*Dă cu ochii de acvariu. Vorbind cu peștișorii.*) Tot în voi mi-e speranța. 30

– Plevușca, săraca!

– Ea duce greul mărilor și oceanelor.

– (*Arătând spre acvariu.*) Sunt ai mei, particulari.

- (*Cu compătimire.*) Au mai fost prinși o dată.
- Îi țin pe fereastră. Lumina le face bine, ea conține fel de fel de substanțe. Îi îngrășă, îi înveselește.
- (*Trist.*) Numai că nu le dă drumul.
- 5 – (*Speriat.*) Cum să le dea?
- Sunt pescar și trebuie să se găsească oricând un pește și-n casa mea. Altfel, ce-ar zice lumea? Când le arunc mâncare dimineata, rămân și eu așa, privindu-i. Uneori stau ceasuri întregi.
- Dacă n-ai chef să te duci să prinzi alții, zice soția mea care
- 10 mă iubește, nu te mai uita așa la ei. Că mor și ăștia.
- Ea mă iubește, dar nu când stau și mă uit la pești.
- N-ar fi exclus să moară din privirea mea.
- Că am o privire otrăvită. Pe ce-mi pun ochii, moare. Așa zice ea.
- 15 – Eu parcă n-aș crede. Dacă era așa, nu murea și ea? Ehe, de când!
- Dar ei tot or să se isprăvească. Pentru că, de câte ori plec la pescuit, iau și acvariul. Când văd că e lată rău, am stat o zi întregă degeaba, scot undița... (*o scoate*)... și-o arunc în
- 20 acvariu... (*O aruncă.*)
- Pe cel care s-a agățat îl arunc apoi în năvod.
- Că e mult până prinzi unul. (*Cu ochii pe plută.*) Acum încep să tragă... Nu-i vorbă, și ăștia trag greu. C-au mai fost prinși o dată...
- 25 – Dar până la urmă, unul tot dă în cârlig. (*Scuzându-l parcă.*) Apa mică... Nevoile de hrană mereu crescânde...
- Te pui cu nevoile?
- Dacă e să fiu sincer, eu n-aș mai vrea să cadă acum nici unul.
- 30 – Asta e imposibil.
- E ca și când ai bea otravă și te-ai aștepta ca ea să nu-și facă efectul.
- Mi-e milă de el.

– Pești, fiți atenți, nada mea o să-și facă efectul!

– (*Privind acvariul, apoi marea.*) Apa asta e plină de nade, tot felul de nade frumos colorate. Noi, peștii, înotăm printre ele atât de repede, încât părem gălăgioși. Visul nostru de aur e să înghițim una, bineînțeles, pe cea mai mare. Ne punem în gând o fericire, o speranță, în sfârșit, ceva frumos, dar peste câteva clipe observăm mirați că ni s-a terminat apa. 5

– (*Cu solemnitatea unui cor.*) O, tu pescar, care stai sus pe mal, măcar lasă-ne limpede drumul până la ea, nu ni-l tulbura cu umbra picioarelor. 10

– (*Pauză. Privind acvariul.*) Totuși, n-am ce să fac. Trebuie să trăiesc și eu. Hai, mă, ai apucat-o? (*Se apleacă peste acvariu și în clipa aceea gura peștelui uriaș începe să se închidă. Iona încearcă să lupte cu fălcile care se înclestează scârtâind groaznic.*)

– Ajutor! Ajutoooooor! 15

– Eh, de-ar fi măcar ecoul!

Întineric

TABI. OUL II

Interiorul Pestelui I. Bureți, oscioare, alge, mizerie acvatică. Impresia că te afli pe fundul mării și în același timp câteva elemente care să creeze senzația de pânțec uriaș. Eventual, colțurile mai întunecoase ale scenei se pot mișca ritmic, „închide” și „deschide”: pestele mistuie.

La început, scena e în semiobscuritate. În mijloc, Iona în picioare, cu mâinile dibuind, năuc.

– Mi se pare mie sau e târziu?

– Cum a trecut timpul!

10 – Începe să fie târziu în mine. Uite, s-a făcut întuneric în mâna dreaptă și-n salcâmul din fața casei. Trebuie să sting cu o pleoapă toate lucrurile care au mai rămas aprinse, papucii de lângă pat, cuierul, tablourile. Restul agoniselii, tot ce se vede în jur, până dincolo de stele, n-are nici un rost s-o iau, va arde

15 în continuare. Și-am lăsat vorbă în amintirea mea, măcar la soroace mai mari, universul întreg să fie dat lumii de pomană.

(Pauză.)

– Totuși, nu mi-e așa somn.

– Nu contează, trebuie să adormi.

20 – De ce trebuie să se culce toți oamenii la sfârșitul vieții?
– *(Îndemnându-se.)* Hai, pune capul jos. *(Dă să se culce. În acest moment lumina se aprinde brusc. E ca o idee care i-a venit lui Iona.)*

– Asta era!

– Peștele! *(Realizând întreaga situație.)* Peștele, peștele... *(Mai*

25 *mult nu poate să articuleze. Mică pauză.)*

– Sunt înghițit.

- Tot?
- *(Se cercetează.)* Tot.
- Înghițit de viu sau de... *(ezită)*... de mort?
- Din moment ce-mi dau seama...
- *(Aduce argumente.)* Pot să merg, uite, pot să merg încolo. 5
- (Merge într-o direcție, până se izbeste de limită.)*
- *(Întorcându-se, calm.)* Și pot să merg și înapoi. *(Merge; același joc.)*
- Pot să merg unde vreau.
- Fac ce vreau. Vorbesc.
- Să vedem dacă pot să și tac. Să-mi țin gura. *(Încearcă.)* 10
- Nu, mi-e frică. *(Înlemnește în mijlocul scenei. Pauză.)*
- Am auzit o poveste cu unul înghițit de un chit.
- *(Mirându-se.)* Ei, nu mai spune, serios?
- Pescuia, tot așa, și vine chitul cel mare și „haț“, apoi „gâl,
gâl“, - și gata. 15
- Ce, gata?
- I-a înghițit.
- *(Înspăimântat.)* Și-a mai ieșit el zdravăn?
- Cum să iasă?
- Păi, te întreb și eu. Povestea ce zice, ce ne învață? 20
- Nu știu, c-am auzit numai partea asta, a-ntâia, care ne
învață clar că poți fi înghițit de un pește.
- Asta puteam să nici n-o mai învăț.
- O aflam aici, de ce-oi fi mai pierdut vremea cu ea? De
ce oamenii-și pierd timpul cu lucruri ce nu le folosesc după 25
moarte?
- Pe mine mă interesa partea cealaltă. *(Pauză.)*
- S-ar putea să fi scăpat. S-a dat mult înapoi, și-a făcut vânt,
și-a trecut prin burta peștelui fluierând. *(Fluieră o vreme.)*
- De fluierat știu să fluier și eu. 30
- *(În scenă cade un peștișor.)* Ce, a și venit prânzul?
- În unele părți se mănâncă mai mult dimineața și foarte
puțin seara.

– (*Alt peștișor.*) Eu cred că e tot prânzul.

– (*Altul.*) Oho! (*la năvodul și-l pune-n locul unde cad peștii.*)

– Poate am mai mult noroc acum, după evenimentele astea...

– (*Așteptând câteva momente.*) Ți-ai găsit! Când e să se țină

5 ghinionul de om...

– (*Zâmbitor.*) Parcă văd că din cauza mea o să crape și el de foame.

– Mai bine mă lăsa în pace. (*În năvod cad vreo zece pești.*)

– (*Nu se poate opune evidenței.*) Totuși, progresul e progres.

10 – A, nu, nu s-apucă nimeni să-l conteste.

– (*Ducându-și mâna la cap.*) Numai că nu mă simt eu așa de bine. Să-l pot gusta după pofta inimii.

– Zău, nu prea sunt în apele mele. (*Se clatină.*) Care-o fi cauza?

– Viața aceea, sau soarele... C-am așteptat mult în soare

15 până să pice. (*Gest spre peștele mare.*)

– Tare curios aș fi să știu dac-a mai ieșit omul acela din chit.

– Nu cred, cine-ți mai iese afară pe vremea asta?

– Plouă? Circulă apa în natură, circulă. (*Privind ungherele scenei care „mistuie“.*) Și peștele, uite-l cum mai lucrează. Dacă-i așa, stai

20 să te ajut și eu, să nu macini în gol. (*la un peștișor din plasă și-l ține un timp într-un loc unde „mistuirea“ e mai puternică. În timp ce peștișorul se descârnează, Iona cântă pe o melodie apropiată de „Veșnica pomenire“.*)

– Veșnica mistuire, veșnica mistuire,

– Veșnica mistuire, veșnica mistuire.

25 – Veșnica mistuire, veșnica mistuire.

(*Iona se întoarce cu fața spre public, are lacrimi în ochi. Mică pauză.*)

Deodată izbucnește în râs.)

– A uitat să mi-l ia. (*Iar se porneste pe râs.*)

– (*Scoate cuțitul.*) Ca să vezi ce-nseamnă să te pripești, la-nghițit.

30 – Putea să pună și el o strecurătoare.

– Un grătar, ceva.

– Ar trebui pus un grătar la intrarea în orice suflet.

– Ca să nu se bage nimeni în el cu cuțitul.

— (Către pește.) Bine, mă mustețea, se poate să faci tu o im-
prudentă ca asta?

— (Învârtind în mână cuțitul.) Dacă mă sinucid?

— (Pipăindu-și cureaua.) Sau ai prefera să mă spânzur?

— N-am de ce să agăț ștreangul. Coastele tale se clatină. Nu
există nici un val fix. Marea e-n năruire. Mi-ar veni toate astea
în cap.

— (Pauză, schimbând tonul.) Dar cuțitul putea să mi-l ia.

— Sau cumva sunt primul pescar pescuit de el?! O fi tânăr,
fără experiență. Oriunde se întâmplă să dai peste indivizi tineri.

— E și normal, nu?

— Desigur.

— Altfel, numai cu babalâci.

— (Meditând.) Într-adevăr, nu cred să fie el trecut prin
multe ape.

— (Râzând.) Puteam să-l caut de dinți.

— De fapt, ar trebui să ne gândim la toate. (Căutând un loc
să-l străpungă.)

— Pe unde o fi mai subțire?

— Am fost odată pe un munte și aerul de acolo era atât de
dens, încât m-am uitat la el. Se vedea. Am stat o jumătate de
ceas și m-am uitat la aer. I se zăreau toate celulele și din cauza
asta parcă era crăpat.

— Aici nu ești la munte, ești la mare.

— (Continuând primul gând.) Îți venea să-ți deschizi și tu toți
porii. Îți venea să-ți deschizi chiar vinele, să-l simți năvălind
prin toată suprafața ta. (Respiră adânc.) Așa... (Îi e rău.) E așa de
greu să respiri...

— Cine-și mai deschide porii acum?

— Nimeni, cine e prostul să se expună? Nu vezi cum pute?

Destul că tragi duhoarea asta pe nas!

— Am auzit că unii, dimpotrivă, își oblonesc porii.

– Brava lor. Deștepți. (*Îi e rău.*) Ah, nu știu ce am. Deschide puțin fereastra aia.

– Care?

– Aha! N-au făcut fereastră. Pe unde o fi mai subțire?

5 Trebuie să sparg zidul... (*Se clatină de colo-colo prin scenă.*)

– Dacă aș avea mijloace, n-aș face nimic altceva decât o bancă de lemn în mijlocul mării. Construcție grandioasă de stejar geluit, să respire pe ea, în timpul furtunii, pescărușii mai lași. E destul de istovitor să tot împingi din spate valul, dându-i
10 oarecare nebunie; vântul, el mai degrabă, s-ar putea așeza acolo din când în când. Și să zică așa, gândindu-se la mine: „N-a făcut nimic bun în viața lui decât această bancă de lemn, punându-i de jur-împrejur marea“. M-am gândit bine, lucrul ăsta l-aș face cu dragă inimă. Ar fi ca un lăcaș de stat cu capul în mâini în
15 mijlocul sufletului.

Întineric

TABLOUL III

Interiorul Peștelui II. Decor asemănător, în mare, celui din tabloul anterior. Poate câteva elemente în plus, spre a marca evoluția. Iar într-o parte a scenei – important! – o mică moară de vânt. Poate să se învâртеască, poate să nu se învâртеască. Atras de ea ca de un vârtej, Ionu se va feri tot timpul să nu nimerească între dinții ei de lemn. 5

– Cred că-l pândea de mult. (*Reconstituind.*) Parcă-l văd pe răposatul: mă înghițișe și, cu burta plină de mine, se retrăgea și el undeva să mă ferece. Să-i tihnesc.

– Sătul, mergea așa prin apă, cam distrat, și de nepăsător ce era, dădea și din coadă. 10

– Precis dădea din coadă. Că așa fac când sunt și ei fericiți.

– Da' ăstălalt, care-l pândea de mult...

– Cam de cât timp?

– Știu eu cum o fi între pești? Oamenii, mă rog, își poartă așa ranchiună și-o viață întreagă. 15

– Bine, asta e altă poveste. Noi, oamenii, avem răbdarea mai dresată, mai evoluată.

– Dar dumnealui era pește și nu mai putea de foame.

– Ar fi vrut să dea și el din coadă... 20

– Să zicem că-l pândea de două zile.

– Maximum trei.

– Așa, cum înota râgâind, deodată „haț“.

– (*Scena se zguduie din nou.*) Aoleu! Ce s-o mai fi întâmplând afară? 25

– (*Blazat.*) Aa! Evenimentele...

– Până ies eu, poate se mai limpezesc lucrurile. (*Râde.*) Până mă „nasc“ de-aici.

– (*Speriat.*) Dar dacă într-adevăr sunt mort și-acum se pune problema să vin iar pe lume?

5 – Povești!

– Nu vezi cum se-nvălmășesc toate?

– Sunt copii care vorbesc în burta mamei.

– Vrei să spui că și eu... (*Nu-și termină gândul.*)

– Fugi!

10 – Ba eu cred c-aș fi în stare: doar mă cunosc destul de bine.

– Toate au o limită.

– (*Se dă mai lângă perete și încearcă să se măsoare.*) În orice caz, sunt destul de mărișor.

– Și copiii nenăscuți vorbesc între ei.

15 – Doar gemenii. Femeile însărcinate se strâng mai multe la un loc – să mai stea copiii de vorbă. Așa se zice.

– Pun viitorul la cale. (*Pauză. Iona se plimbă prin încăpere, apoi se oprește îngrozit.*) Dacă sunt geamăn?

– Cu cine?

20 – E aci, numai că nu-l văd.

– (*Cercetându-se.*) De mult trebuia să-mi pun ochelari. Neglijezi azi, neglijezi mâine, ajungi să nu-ți mai vezi fratele.

– Geamănul.

– Doi e o cifră.

25 (*Intră Pescarul I și Pescarul II cu câte o bârnă-n spinare. Nu scot nici un cuvânt.*)

– Patru! Suntem patru. (*Se dă mai aproape de pescari, îi recunoaște.*)

– Și voi? Dacă nu vă recunoașteam, credeam că...

– Ce mai faceți?

30 (*Pescarul I și Pescarul II se retrag într-un colț al scenei și rămân așa, cu bârnele pe umeri. Iona își continuă monologul.*)

– Altfel, mai aveam puțin și-nnebuneam. E strâmt aici, dar ai unde să-ți pierzi mințile. Nu e prea greu.

– E chiar o nimica toată.

– Pentru că există anumite condiții...

– Anumite? Toate.

– Dar uite, voi, pentru că ați fost doi, v-ați încurajat unul pe altul. (*Imitând.*) „Nu te lăsa, măi tată“ – „Nu mă las, tătucule!“ 5

– „Nu te lăsa, tătucule!“ – „Nu mă las, măi tată“... (*Pauză.*) Și uite, unde-ați ajuns. Mare noroc, zău!

– (*Curios.*) Ei, cum a fost?

– Întreb și eu ca prostu. Multă lume s-a împrăștiat.

– Și-o să se mai împrăștie. 10

– Așa se aude.

– Dar eu mă strâng acasă.

– Mergem împreună. (*Râzând.*) Sau poate mai huzuriți pe aici?

– (*Râde și mai tare.*) Ați dat de bine, ai?

– Răspundeți! 15

– De ce vă abțineți?

– Ați făcut vreo înțelegere cât trebuie să rămâneți mâncați?

– Și mai aveți mult?

– Obligație? Față de cine? Cine e stăpân pe întoarcerea voastră? Pe reîntoarcerea noastră? 20

– Intrăm unde vrem și ieșim când vrem.

– Scurt!

– Hm! dacă mă gândesc bine, mie nu mi-a spus nimeni nici să stau, nici să plec.

– Ies din hoitul hoiturilor. 25

– (*Confidențial.*) C-am mai ieșit din unul.

– Și-acum, fiindcă tot sunt pornit pe drumul ăsta...

– Ei, ce ziceți?

– Înțeleg, înțeleg... Ce să le spun pe-acasă? Când oi ajunge-n sat, or să mă-ntrebe... 30

– Lasă, că știu eu ce să le-ndrug.

– Că sunteți bine. Nu e nici chitul ăsta așa de rău cum crede lumea...

– Și o duceți destul de...

– Bine, bine, chiar... binișor. (*Înghiontind o femeie imaginară.*)

Taci, femeie, ce tot te smiorcăi? N-auzi că soțul tău trăiește? Ce dracu? Acești ochi l-au văzut.

5 – E viu ca mine, n-auzi?

– N-a putut să vină acum, că-și scrântise un picior.

– Frânt de oboseală.

– I-a dus și prea departe. Cum era el ușor... S-a tot dus cu el în burtă.

10 – Și cu vecinul...

– Și el tot slăbuț...

– I-a dus șoava de se mira și marea: „Unde, mă? Unde-i duci?”

– I-a mama dracului.

– Hai, nu mai plânge. Și-au făcut și-o căsuță.

15 – Știi, să se mai întremeze puțin.

– (*Mângâind.*) Hai, oprește-te odată, că mâine-poimâine te pomenești cu el aici. Vine neapărat. O fi chiar pe drum. Dar de măritat, a zis că poți să te măriți. (*Pauză.*) Ca să ai și tu o mângâiere.

20 – „Să se mărite”, așa a zis. „Că eu, zice, nu mai am nici o pretenție.” Bun om!

– „Când o să ajung colo, pe malul ăla al mării, sări-i-ar ochii, n-o să fac altceva, decât să stau toată ziua întins la soare”.

– Ținea mult să se mai vadă tolănit pe nisip.

25 – Să-și zvânte ciolanele.

– Da, că el avea și...

– Meserie nenorocită...

– Și, în privința asta, chitul i-a cam dăunat. De bine, e bine în el, păcatele mele, da' o umezeală!...

30 – Ce să-i faci?

– Poți să te opui?

– Chitul trăiește în apă și umezeala-l răzbește și trece-năuntru.

– Ce dacă acolo sunt oameni!

– (Enervat.) Atunci de ce-i mai mănâncă, dacă n-are condiții?
 – Vorbești și tu prostii.
 – Trebuie să trăiască și el, nu?
 – Toți trebuie să trăim.
 – Tocmai asta spuneam și eu – toți trăiesc... pe-acolo, pe 5
 unde-or fi. Și nici nu știi când o să te pomenești că-ți bat, cioc,
 cioc, noaptea, în geam.

– (Către cei doi pescari, care au stat tot timpul în scenă, muți.) Lăsați
 pe mine. O scot eu la cap într-un fel și cu asta, nici o grijă!

(Pescarii dau din cap că sunt liniștiți și ies din scenă.) 10

– Prostul de mine! Eu le tot turuiam din gură, și ei or fi
 avut de lucru!

– Păi, din moment ce erau cu bârnele ale-n spinare...

– (Cu obidă.) I-a pus și la treabă.

– Greu se mai câștigă o bucată de pâine... 15

– (Chibzuind.) Și eu trebuie să-mi văd de-ale mele. (Scoate
 cuțitul și pe panoul din fundul scenei începe să-și taie un fel de fereastră.)

– Dacă nu există ferestre, ele trebuie inventate. (Scapă cuțitul
 jos, dă să-l ridice, apoi se răzgândește.) Dar unghiile? De ce mi-au 20
 crescut ca la vii, și nu ca la morți? (Zgârie cu unghiile de la mâna
 dreaptă locul început cu cuțitul. Se aude un „bâșc!”, apoi un zgomot de
 ferăstrău.) Parcă sunt cuțite! Cu zece cuțite stăm altfel de vorbă.
 (Începe să lucreze cu amândouă mâinile, degajat, ca și când ar trage la două
 ferăstraie.)

– (Zâmbind.) Aș fi putut sparge această tobă chiar cu genele. 25

– (Descoperire.) Și în loc de gene, am acum tot unghii.

– Și în loc de păr în cap, am acum unghii.

– Și în loc de mine, sunt tot o unghie. Una puternică,
 neîmblânzită, ca de la piciorul lui Dumnezeu. O unghie care
 sparge încălțăminte și iese afară la lume ca o sabie goală. 30

(Panoul se dărâmă cu zgomot. Se face întuneric pentru câteva clipe, în care
 timp panoul e scos din scenă. El despărțise, de fuț – transversal –, scena în

două, interiorul peștelui doi de interiorul peștelui trei, care iese acum la iveală. La aprinderea luminii, Iona are câteva momente de buimăceală, apoi apreciază lucid situația.)

– Altul.

5 – Mă miram eu să te termine așa de repede.

– Și ce liniște!

– *(Cu un calm forțat.)* Altul.

– *(Și mai calm.)* Și ce liniște!

– *(Izbucnind.)* Mai e mult până în clocotul mării? *(Pauză.)*

10 – *(Se apleacă, privind ceva jos.)* Cărăbușii au o groază de picioare, dar când se răstoarnă pe spate, nu mai pot să-și revină, sunt ca și pe lumea cealaltă. Poate ar trebui să aibă o parte din picioare pe spate. Să-și distribuie mai rațional picioarele.

– A, e imposibil! Trebuie să înceapă mai întâi războiul pentru reîmpărțirea picioarelor. *(Culege ceva, deziluzionat.)* Nu e decât un biet solz. M-am înșelat.

– *(Scuzându-se.)* Nu vezi ce întuneric e?

– *(Ușor regret.)* Celălalt parcă era mai luminat.

– Nu-l vorbi de bine aici, față de *prezentul*.

20 – Acum, după ce l-a-nghițit, cred că-i e totuna.

– Dacă-i era totuna, nu-l mai înghițea.

– O fi greșit...

– *(Nu se lasă.)* Era așa, mai transparent. Mai trecea cât de cât soarele din apă. Nu era acoperit, cum o fi asta, cu olane vechi, 25 cu mușchi pe ele!

– Dar unde-o fi cărăbușul ăla?

– Adică, nu era cărăbuș.

– Nu știu de ce mi s-a făcut dor de-un cărăbuș.

– Mai demult îmi plăceau gânșaniile, tot felul de gânșanii...

30 stăteam gânduri întregi și mă uitam la ele. Asta se-ntâmpla afară, când aveam mijloace să mă uit la ele.

– Există un fel de gânșe, seamănă cu furnicile, nu știu cum le cheamă. *(Se gândește.)* Nu știu cum le cheamă.

517 – Își fac niște găuri mici în pământ, cât ai băga un ac. Și se-nvârtesc cât se-nvârtesc pe câmp, apoi intră în culcușul lor.

518 – Cum și-or fi mai găsind ele împunsătura aia de ac, fiecare pe a sa, cât ți-e pământul de mare?

519 – Odată, una tocmai se pregătea să intre, am luat-o pe cal, eram călare, și i-am dat drumul hăt, peste șapte poște. Să vad dacă mai nimereste-napoi. 5

520 – (*Curios.*) Și-a nimerit?

521 – Nu știu, că n-am mai avut timp să cercetez. Au intervenit alte evenimente. 10

522 – Povestea asta cu...

523 – Nu, războiul. Plecam la război.

524 – (*Cu obidă.*) Uite, așa suntem noi împiedicați de la treabă!

525 – I-am scris mamei acasă să se ducă să controleze locul.

526 – Și? 15

527 – N-a mai găsit locul, c-a venit un cutremur și l-a mutat în altă parte.

– Aha! (*Pauză.*)

528 – Înainte, mă gândeam aproape tot timpul la soția mea. Acum, cu cât trec zilele, soția se întunecă parcă în minte și mama se luminează. Ca la fântânile cu două găleți. Una se scoboară, alta se înalță. Acum nu se înalță decât mama. 20

– Întoarcerea!

– Ce clar o văd!

529 – Poate că tocmai în momentul acesta și ea se gândește la mama ei. Dacă-ar trăi bunică-sa, și bunica s-ar gândi acum tot la mama ei. Sunt coincidențe de-astea. Eu cred că există în viața lumii o clipă când toți oamenii se gândesc la mama lor. Chiar și morții. Fiica la mamă, mama la mamă, bunica la mamă... până se ajunge la o singură mamă, una imensă... 25 30

– Ce liniște trebuie să fie atunci pe lume!

– În momentul acela, dacă ar striga cineva ajutor, cred c-ar fi auzit pe-ntreg pământul.

– (*Căutând în jur.*) Dacă ar fi vreo sticlă goală pe-aici, aş scrie un biletel, l-aş pune înăuntru şi l-aş lansa pe mare.

– Mamă, – aş scrie –, mi s-a-ntâmpat o mare nenorocire.

– (*Rugător, exaltat.*) Mai naşte-mă o dată!

5 – Prima viaţă nu prea mi-a ieşit ea. Cui nu i se poate întâmpla să nu trăiască după pofta inimii? Dar poate a doua oară...

– Şi dacă nu a doua oară, poate a treia oară. Şi dacă nici a treia, poate a patra oară. Poate a zecea oară. Tu nu te speria
10 numai din atâta şi naşte-mă mereu. (*Pauză.*)

– Ne scapă mereu câte ceva în viaţă, de aceea trebuie să ne naştem mereu. Soldaţilor le scapă mai ales pacea. Obişnuiţi să doarmă în zgomot de tobe, de glasuri, la prima linişte deschid ochii, atât de larg îi deschid, că intră-n ei iarba şi păsările, ca
15 în craterile vulcanilor stinşi. Somnambulilor le scapă nevăzută luna, şi se trezesc în mormânt şi umblă tiptil pe acoperişurile coşciugelor, şi se suie-n vârful unui fir de iarbă, care-i aruncă afară la gălbenuşul ciudatei planete. (*Pauză.*)

– (*Mai uitându-se o dată în jur.*) Aş putea să pun biletul în băşica
20 asta. (*O arată într-un colţ.*)

– (*În dubiu.*) O da-o?

– Atâta lucru! Să zică mulţumesc că nu-ncep să-l mănânc pe dinăuntru.

(*În băşica, se uită la ea, apoi, cu cuţitul, îşi taie o bucată de piele din podul
25 palmei stângi, pe care scrie apoi, cu sânge, câteva cuvinte. Scena aceasta trebuie jucată ca şi când lucrul pare foarte firesc. Pune scrisoarea în băşică, umflă băşica, o leagă. Pauză.*)

– (*Explicându-se.*) Omul e dator să-ncerce.

– Parcă-i văd cum sar toţi, cu năvoade, cu undiţe, cu har-
30 poane... (*Imitând forfota mulţimii.*) Toţi grămadă în bărci. Femeile cu felinare.

– O zi, două, cât e nevoie.

– Până mă dibuiesc.

10 – Pe el, că pe mine n-au cum.

15 – Dacă au felinare.

– Tot degeaba, e gros.

20 – Așa e, al doilea era mai subțirel...

25 – Pss! (*Lungindu-se pe dușumea.*) Acum să te văd eu, unchesule! 5

Mai faci și tu sacrificii. Până te-or prinde... Că nu mai e mult.

Cred că te-au și chitit. Uituc ce sunt! N-am lansat bășica la apă.

Pe unde s-o...?

– (*Bate cu pumnul în coastele peștelui, să le-ncerce grosimea. Ofiând.*)

30 Parcă-s zidurile Vavilonului. (*Din imprudentă, calcă pe bășică.* 10

Aceasta se sparge cu un zgomot teribil, de explozie. Iona, năucit, își pune mâinile la ochi.)

– (*Dezvelindu-și ochii.*) Unde sunt?

– Un sfert de viață îl pierdem făcând legături. Tot felul de legături între idei, între fluturi, între lucruri și praf. Totul curge 15

asa de repede și noi tot mai facem legături între subiect și

predicat. Trebuie să-i dăm drumul vieții, așa cum ne vine exact,

să nu mai încercăm să facem legături care nu țin. De când spun cuvinte fără șir, simt că-mi recuperez ani frumoși din viață.

(*Găsește jos scrisoarea.*) 20

– Am început să primesc și scrisori.

– Vreun naufragiat. Ei cam au obiceiul.

– Unde e mare – și scufundări.

– (*Râzând.*) Crede că eu pot să-l salvez!

– Scriu nenorocității, scriu... 25

– Plictiseala.

– (*Își aruncă ochi pe scrisoare.*) Se vaită ca un copil... Să stea pe lumea cealaltă dacă se smiorcăie așa! A avut ghinionul să dea

peste belea și-acum vrea să înduioșeze lumea cu soarta lui nenorocită... Să-și lase fiecare treaba lui și să pornească pe valuri! 30

Află de la mine: n-o să miște nimeni nici măcar un deget.

Nimeni din sat. Nimeni de pe pământ. Nimeni din cer.

– Cât e pământul de mare, să treacă scrisoarea asta din mână în mână, toți or să-ți dea dreptate, dar să intre în mare după tine – nici unul.

– Pe omenire o doare-n fund de soarta ta.

5 – *(Mai calm.)* Ce, când ți-a fost bine, când te-ai închis în casă cu femeia ta, ai urlat că ești fericit?

– Și chiar de-ai fi urlat, pe omenire ar fi durut-o-n fund de fericirea ta.

– Băiete, descurcă-te și tu cum poți.

10 – Și măcar pe maică-ta n-o mai necăji cu vești așa de proaste.

– Las-o să creadă că feciorul ei e bine sănătos. Și nu se teme de singurătate. *(Aruncă scrisoarea. Pauză.)*

– De ce m-oi fi înfuriat atâta?

– Nu pot să mă fixez pe o singură stare.

15 – Ca mușchiul de copac pe o singură direcție.

– Uneori, uit unde mă aflu și zâmbesc așa, fără motiv.

– Câteodată sunt vesel. *(Râde.)*

– Vesel de tot.

20 – Pentru că uit de mine. Mă pierd pe undeva, în vreun loc depărtat, cum ai uita o carte pe fereastră.

– Păi, dacă am ști în fiecare clipă unde ne găsim... *(O zguduitură a scenei.)*

– Se clatină lumea ca un ou clocit.

– Clocit și răsclocit.

25 – Din care trebuia să iasă cine știe ce viitor luminos.

– *(Râzând.)* Dar s-a răzgândit.

– O fi amânat.

– S-a clocit oul.

– Acum sunt vesel ori...?

30 – Așa și-așa.

– Simt o moleșeală...

– De ulcior care se umple, gâlgâind în fântână. Într-o fântână seacă.

– (Pauză.) Ce pustietate!

– Aș vrea să treacă Dumnezeu pe aici.

– Mi-e dor să văd pe cineva mergând pe drum. Să apară de acolo și să dispară pe dincoace. Câțiva pași prin dreptul meu...

– Când ies de aici, am de gând să opresc primul om întâlnit și să-l întreb: „Ce mai faci?”

– Sunt plin de planuri.

– Vezi să nu crăpi.

– Ca bășica aceea?

– Mai rău: ca toate bășicile de pe pământ la un loc. 10

– Atunci, măcar să fie o explozie ca lumea.

– Așa o fi fost și cutremurul care-a mutat din loc malul unde-și înțepase un cuib găza aia?

– E mult de-atunci, cum de mi-a venit în minte?

– (Uitându-se atent într-o parte.) Sunt ochii mei aceia care mă privesc? 15

– Ți se pare. Nu e nici o oglindă pe aproape.

– (Îngrozit.) Sunt ochi adevărați. (Numărând.) Unu, doi, trei, o sută de perechi. Uite, și-n partea cealaltă, și dincolo, și aici.

(Scena se întunecă treptat, mișcări nelămurite prin unghere.) 20

– Sunt pești în spatele ochilor.

– Pești vii.

– Puii monstrului mare. Cei nenăscuți pe care-i purta în pântec. Explozia i-a trezit la viață și acum cresc de spaimă.

Noaptea e atâta beznă în pădure, încât copacii cresc de spaimă. 25

– Ce mari s-au făcut!

– Vin spre mine cu gurile... (Caută cuvântul, nu găsește.) Cu gurile... scoase din teacă. (Tipând, ca într-un vis.) Mă mănâncă!

TABLoul IV

O gură de grotă, spărtura ultimului pește spintecat de Iona. În față, ceva nisipos, murdar de alge, scoici. Ceva ca o plajă. În dreapta, o movilă de pietroaie, case, lemne. La început, scena e pustie. Liniste. La gura grotei răsare
5 barba lui Iona. Lungă și ascuțită, vezi barba schivnicilor de pe fresce. Barba fâlfâie afară. Iona încă nu se vede.

– Strașnic năvod mai am. Vreau să prind cu el acum soarele.

– Doar atât! Soarele. (Râzând.) Și să-l pun la sărat, poate ține
10 mai mult.

– (Se arată și Iona, își pune mâinile la ochi, ferindu-se de lumină.)
Marea. (Luându-și mâinile de la ochi.) Marea!

– Aerul! (Respiră adânc. Constatativ.) Da, ăsta e aer. (Mai respiră
o dată adânc.) Să nu-mi spui că și cel dinăuntru a fost aer.

15 – Nu, să nu-mi spui mie asta, că...

– Numai eu știu ce-am respirat. Eu și cu nările astea ale mele.

– (Dându-și un bobârnac peste nas.) Acum încep să înfrăgezească și ele. (Vesel.) Aici, în larg, la înfrăgezirea nărilor...

20 – (Dilatându-și nara stângă.) la respiră tu acum, cum știai să respiri la tinerețe. (Respiră.)

– Și tu! Ieneșo! (Același joc, cu cealaltă.)

– (Cu emoție.) Aer adevărat.

– Aer de-al nostru – dens.

25 – Că avem munți înalți.

– Că avem păduri.

– Că avem mare.

ti – *(Întinde mâna dreaptă înainte, respirându-și degetele.)* Vreau să respir un pic și cu podul palmei.

– Lasă, că știu eu ce fac.

– Puțin ozon pe liniile norocului.

5

– Și puțină briză.

(Pauză. Toată scena până aici trebuie jucată exaltat, ca o nebunie. Acum Iona începe să se dezmeticească.)

– Cum pierd timpul cu fleacuri!

– *(Aproape plat.)* Nu trebuie să ne pierdem timpul cu fleacuri.

10

– În curând, hoitul acesta se va scufunda... Va lua apă și...

(Gest de adio.)

– *(Îndemnându-se.)* Ia treabă!

– *(Îngrijorat.)* Dacă sunt tocmai la mijlocul mării?

– O să înot pe burtă o zi, două, un an, până obosesc bine, apoi pe spate, apoi într-o dungă. Apoi într-un deget, apoi într-un fir de păr, apoi într-un fir de suflet, apoi într-o răsuflare, apoi într-un geamăt... Ies eu la un liman.

15

– *(Dă să se arunce.)* Dar unde e... marea?

– Nu se vede strop de apă.

20

– *(Speriat.)* S-o fi evaporat. O fi trecut pe aici vreun potop de foc și ne-a luat marea pe tălpi!

– Sclipea nisipul și eu credeam că sunt nasturii valurilor.

– Mi s-a prostit vederea.

– *(Se dă jos, începe să se plimbe.)* O plajă?

25

– Poate e mai bine așa. Cine știe singur dacă aș fi reușit.

– *(Gest către peștele din care a ieșit.)* A făcut și el un bine.

– Săracul!

– Nu mai zice „săracul“! Ți-am mai spus.

– Nu mai zic. *(Pauză.)*

30

– E bine și afară.

– Peste tot e bine.

– Lasă, că știu eu.

- Aici e foarte bine.
– Ar trebui să fiu fericit.
– Chiar sunt.
– Nu.
- 5 – Așa e.
– Poate, mai târziu.
– Da, că fericirea nu vine niciodată atunci când trebuie.
– O să mă bucur pentru clipele astea, atât de importante, cine știe când.
- 10 – (*Zâmbind.*) Când am sărutat prima fată – asta a fost de mult –, n-am simțit nimic, decât un gust de carne. Un gust de mână. Parcă sărutasem o mână în plus.
– N-am putut sesiza deosebirea, fiorul.
– Așa se întâmplă.
- 15 – Abia după vreo două zile m-a apucat o fericire. Așa, din senin.
– Ia urmă, mi-am dat seama că din cauza sărutului ăluia.
– Așa și acum.
– Simt numai că am pus piciorul pe uscat și că mă duc acasă.
- 20 – Încotro o veni casa mea?
– Să-ntreb pe cineva.
– Cam pustiu pe aici.
– Unde-or fi?
– Ia pescuit.
- 25 – Ce să-i faci, burta cere.
– Și a lor, și a peștilor.
– Taci!
– N-am zis-o cu răutate.
– (*Strigă.*) Hei, oameni buni! (*Nimic.*)
- 30 – (*Strigă.*) Hei, oameni buni...
(Intră Pescarul I și Pescarul II. Ambii au în spinare bârnele.)
– Și voi? Grozav! Pe unde-ați ieșit?

– V-ați luat bârnele. Or fi început să se ruineze casele voastre, așa e. Totuși, nu trebuie să vă omorâți cărându-le tocmai de pe târâmul celălalt. Or mai fi și pe la noi lemne.

– (*Râzând.*) Sau ați vrut să-i faceți pagubă?! (*Scena începe să se clatine, cei doi pescari ies.*) 5

– (*Suspicios.*) De ce întâlnesc mereu acciași oameni?

– S-o fi îngustat lumea până într-atâta? E prea mică lumea, întâlnim la fiecare pas numai umbre – copaci, păsări, gănganii, la fiecare pas. Și cu toate trebuie să fim atenți, să le dăm bună ziua, să le-ntrebăm ce mai fac, cum au dormit. 10

– (*Înțelegând.*) Îngrozitor!

– Mă miram eu de ce nu sunt fericit.

– (*Se suie pe movila de pietre.*) Ce vezi?

– Orizontul.

– Ce e orizontul ăla? 15

– (*Îngrozit.*) O burtă de pește.

– Și după burta aia ce vine?

– Alt orizont.

– Ce e orizontul acela?

– O burtă de pește uriaș. 20

– Ia mai uită-te o dată. (*Iona privește, apoi își acoperă ochii cu palmele.*)

– Ce-ai văzut?

– Nimic.

– Ce-ai văzut?

– Nimic, decât un șir nesfârșit de burți. Ca niște geamuri 25 puse unul lângă altul.

– Închis între toate aceste geamuri!

– Sunt ca un Dumnezeu care nu mai poate învia. I-au ieșit toate minunile, și venirea pe pământ, și viața, până și moartea – dar odată ajuns aici, în mormânt, nu mai poate învia. Se dă 30 cu capul de toți pereții, cheamă toate șiretlcurile minții și ale minunii, își face vânt în dumnezeire ca leul, la circ, în aureola lui de foc. Dar cade în mijlocul flăcărilor. De atâtea ori a sărit

prin cer, nici nu s-a gândit c-o să se poticnească tocmai la înviere!

– Și lumea-l așteaptă sus.

– Toți cred în el, unii sunt aproape distrați de atâta credință. „Acuș-acuș or să înflorească lespezile mormântului ca petalele unui nufăr, și mortul va învia, cum e și firesc, după atâta așteptare a omenirii. Și se va înălța la cer, dându-ne și nouă un exemplu luminos.“

– Că noi, oamenii, numai atâta vrem: un exemplu de înviere. Apoi ne vom duce liniștiți pe la casele noastre, să murim bine, omeneste, pe la casele noastre.

– Dar vrem să-l vedem întâi pe el.

– Iar el e aici, în mormânt, la capătul puterilor, și nici nu mai are glas să urle până la ei: „Oameni buni, învierea se amână!“

– (*Cu glas stins, impersonal.*) Un pescar sărac pe malul mării trăgea și el cu năvodul la pești foarte mici... Și cum stătea el așa, deodată se căscă apa și un chit uriaș... (*Rejoacă scena. Pauză.*)

– Dar cine anume era omul acela? Ce gândea?

– Și de ce tocmai el?

– Puteți să-mi spuneți?

– Nimeni nu suflă nici un cuvânt...

– Precis, nenorocitul n-a mai reușit să spintece burta imensă...

– (*Făcându-și curaj.*) Dar eu...

– (*Meditativ.*) Problema e dacă mai reușești să ieși din ceva, odată ce te-ai născut. Doamne, câți pești unul într-altul.

– Când au avut timp să se așeze atâtea straturi?

– Lumea există hăt, de când!...

– (*Luminat.*) Toate lucrurile sunt pești. Trăim și noi cum putem înăuntru.

– Hm! Naiv ce sunt! Poate am trecut de mult de locul unde eram la-nceput. Vezi, trebuia să-l însemn și pe-ăsta. Mă opream acolo și trăiam în continuare. Ca toată lumea. Nici

nu-mi dădeam seama că totul plutește. Așa e, trebuie să punem semne la fiecare pas, să știi unde te oprești, în caz de ceva. Să nu tot mergi înainte. Să nu te rătăcești înainte.

– (*Meditativ.*) Afară... (*Rectificând primul gând.*) Un astfel de loc trebuie totuși să existe. Poate nu prea mare, să încapi tot... Dar așa, măcar cât a-ți întipări tălpile în el. Pentru o clipă. Apoi să vină altul, cu tălpile lui arse de noapte. Și altul. Trebuie să fie pe undeva această palmă de loc...

– (*Ironic.*) E o proorocie? Ce prooroc ai mai fost și tu! Viitorul, am văzut ce bine ți l-ai ghicit. Ia încearcă acum să-ți prezici *trecutul*. Să vedem dac-o nimerești măcar cu asta, proorocule! Încearcă să-ți amintești *totul*. (*Își acoperă cu mâinile fața, stă așa câteva clipe, dă din cap că nu poate.*) E ceată!

– Încearcă să-ți amintești măcar *ceva!* (*Același joc.*) Ce ceată! (*Îngrozit.*) Nu-mi mai aduc aminte nici o limbă-n vânt. (*Pauză.*)

– (*Cu mâna streșină la ochi.*) Cum se numeau bătrânii aceea buni care tot veneau pe la noi când eram mic? Dar ceilalți doi, bărbatul cel încrunțat și femeia cea harnică, pe care-i vedeam des prin casa noastră și care la început parcă nu erau așa bătrâni? Cum se numea clădirea aceea în care-am învățat eu? Cum se numeau lucrurile pe care le-am învățat eu? Ce nume purta povestea aia cu patru picioare pe care mâncam și beam și pe care am și jucat de vreo câteva ori? În fiecare zi vedeam pe cer ceva rotund, semăna cu o roată roșie, și se tot rostogolea numai într-o singură parte, cum se numea? Cum se numea drăcia aceea frumoasă și minunată și nenorocită și caraghioasă, formată de ani, pe care am trăit-o eu? Cum mă numeam eu? (*Pauză.*)

– (*Iluminat deodată.*) Iona.

– (*Strigând.*) Ionaaa!

– Mi-am adus aminte: Iona. Eu sunt Iona.

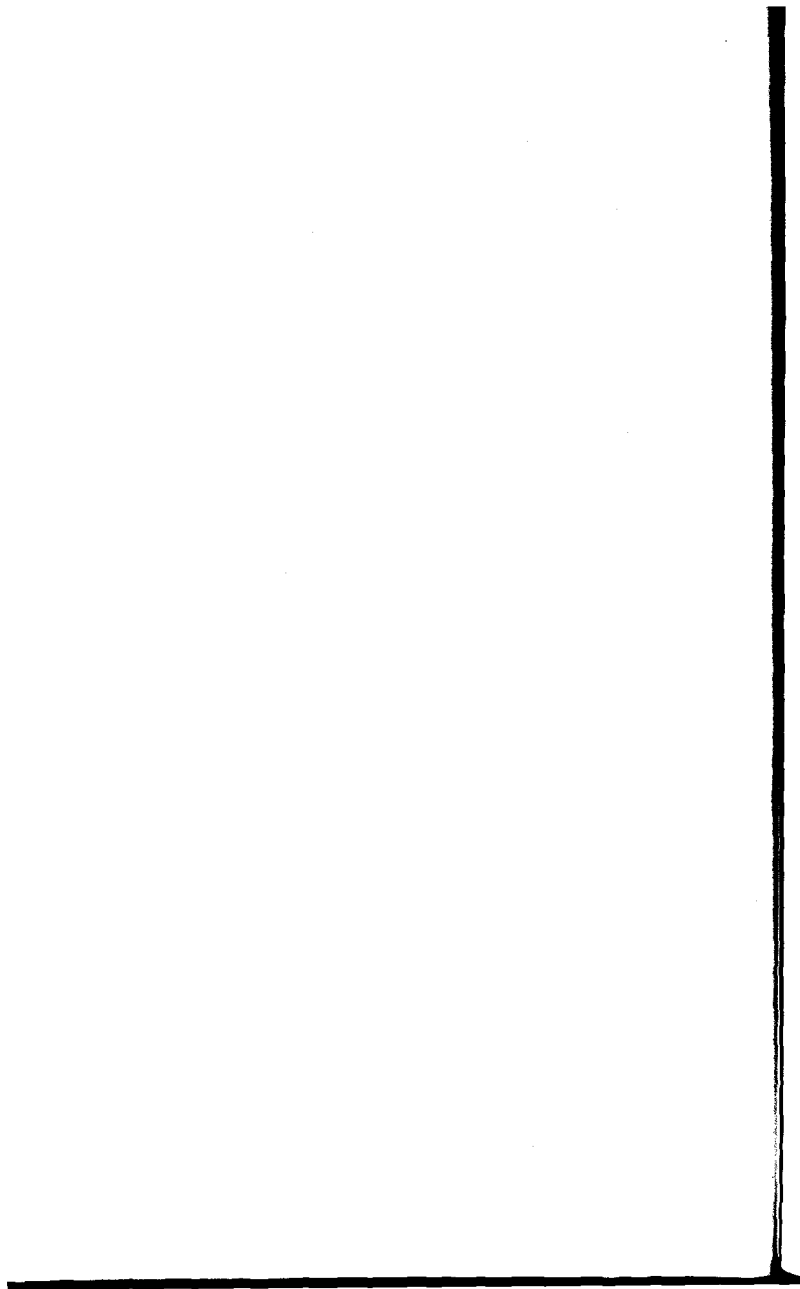
– Și acum, dacă stau să mă gândesc, tot eu am avut dreptate. Am pornit-o bine. Dar *drumul*, el a greșit-o. Trebuia s-o ia în partea cealaltă.

– (*Strigă.*) Iona, Ionaaa!... E invers. Totul e invers. Dar nu mă las. Plec din nou. De data asta, te iau cu mine. Ce contează dacă ai sau nu noroc? E greu să fii singur.

– (*Scoate cuțitul.*) Gata, Iona? (*Își spintecă burta.*) Răzbim noi
5 cumva la lumină.

(*Cortina*)

PARACLISERUL
TRAGEDIE ÎN TREI TABLOURI

PERSONAJE

- PARACLISERUL. aprinde lumânări. Mai tânăr la început, mai
bătrân la urmă – cum trece vremea!
- PAZNICUL. surd

Decor inspirat din viața catedralelor. Ultima catedrală văzută de 5
scenograf. Văzută din interior, cu un ochi atent la fuga stilului gotic.
Senzație de prea mult spațiu și prea puțin timp.
Pe rozetă: cele patru anotimpuri de Brueghel cel Bătrân, care se vor
vedea, din când în când, prin intermediul unui reflector.

TABILOUL I

Paracliserul, undeva lângă ușă, se uită fix la ușă. Ca și când ar aștepta să vină cineva. Nu mai vine nimeni la catedrală, e lîmpede. Omul dă din cap, privește la pereți, clatină iar capul, merge spre altar și se întoarce cu o lumânare. O pune jos, mai aduce una, apoi alta, câteva brate.

5

PARACLISERUL

(în mijlocul catedralei, cu o lumânare aprinsă în mână)

Parcă ar arde o albină... Flacăra o ia în sus, fumul o ia în lături. Se depune pe pereți: semn că flacăra și-a găsit adevăratul ei drum. În sus.

10

– *(Privind în jur.)* Pietrele acestea sunt îngrozitor de noi! Îngrozitor de neafumate. Rânjesc ca niște dinți de drac.

– *(Trist.)* Aici, nici o lumină n-a ajuns în cer...

– *(Încet, cu durere și oarecare vină în glas.)* Treaba mea e să aprind lumânările și... atât. Am grijă de sfeșnice și cădelnițe. Le pun oamenilor făclia în mână, și atât. Mă retrag într-un colț și mă uit cum se roagă. *(Încearcă să-i vadă cum se roagă.)*

15

– *(Certându-se.)* Cine ai vrea să se roage?

– *(Schimbând lumânarea în mâna cealaltă, ca și când l-ar durea.)* Aici nu mai intră nimeni.

20

– *(Rizând.)* Numai eu am dat buzna.

– *(Grav.)* Adică, m-am pomenit aici. M-am pomenit cu lumânarea-n mână și cântând: „Veșnica pomenire!”

– *(Chinuindu-și memoria.)* De când mă știu, nu-mi amintesc să fi văzut și pe altcineva intrând.

25

– (*În taină.*) E o catedrală uitată. Oamenii atât s-au istovit clădind-o, încât cum i-au pus moțul săgeții în vârf, cum au uitat-o. Începuseră s-o uite de mult, de secole, iar în clipa aceea uitarea s-a produs, totală, instantaneu.

5 – (*Imitând.*) „Bine c-am făcut-o și pe asta“ – au zis, și-au început să se gândească la altceva. În orice caz, nu la altă catedrală. Nu se mai fac catedrale. Asta e ultima. Iar eu sunt ultimul.

– (*Răzând.*) Paracliserul a rămas ultimul...

– (*Privind îndelung zidurile albe.*) Fumul meu nici nu se simte...

10 Ce și-or fi zicând ele, pietrele: „Fumul paracliserului – o nimica toată...“

– (*Arătând flacăra lumânării.*) Parc-ar fi apă!

– (*Semn de lehamite.*) Acum, dacă mă ungea cineva paracliser, poate că... Dar nu mi-a zis nimeni să fiu paracliser aici, eu
15 m-am trezit, dintr-o dată... așa... degeaba. Cum se întâmplă... autoungerile.

– (*Scuzându-se.*) Știți, catedrala asta e uitată, da, foarte uitată, iar eu sunt un paracliser... voluntar.

– (*Face câțiva pași.*) Mi-e și frică să umblu noaptea pe calda-
20 râmul catedralei... Pașii (*ascultă*)... sună a pustiu. Pustiul parcă e mai mare când te plimbi prin el.

– (*Meditând.*) Se dărâmă și-asta mâine-poimâine. Vreun cutremur nou, ceva, și atunci... N-a avut credincioși nici măcar
cât o broască-țestoasă! Aia trăiește câteva secole și tot e mai
25 afumată pe țest când moare. Cine naiba s-o fi ținând cu lumânarea după ea?

– (*Caută ceva la temelia zidului, partea dreaptă, lângă intrare.*)
Uite-o.

– (*Se opreste în fața unei dale mai negre.*) Piatră, pietricică, încep
30 cu tine. (*Râde puțin emoționat.*)

– (*Lipește lumânarea de piatră și începe s-o afume.*) Fumul se cuibărește în adâncituri, piatra prinde mușchi și licheni, mușchi fără licheni. Piatra prinde fum.

– (*Ascultând.*) Cum trece timpul! Sfâr! Sfâââr!

– (*Arătând spre piatra afumată.*) M-am mai depus pe-o lespede.

– (*Exaltat.*) Flacăra s-a dus în slavă și s-a depus, tot așa, pe un zid de foc – eu lucrez aici la umbra lui.

– (*O nouă lumânare. Zîmbind.*) Amăgim și noi cum putem. 5

– (*Cu voce stinsă, privind în sus.*) Iartă-mă, că mă îndoiesc chiar de la prima piatră.

– (*Continuă treaba cu oarecare înverșunare.*) Mai bine, când totul se petrece în tăcere. Lumânarea arde pur și simplu, nu trebuie să vorbesc cu ea. Respirația noastră, la fel, e o respirație pur și simplu, o respirație fără comentarii. (*Pauză.*) 10

– Credeam c-o s-apuc să isprăvesc pietroiul ăsta mai de vreme de-un an.

– (*Invidie.*) Ce mai funingine prin hardughuile alea gotice, pline de țevi! Bine, ele au atâtea secole... Ele au atâtea generații pe pereți... Eu, oricum, sunt o singură generație... 15

– (*Parcă-și face-n necaz.*) Vrei, nu vrei... Nu știi cum o fi prin alte părți...

– (*Trece de la această dală la cea vecină.*) Piatra fundamentală am pus-o. 20

– (*Râde.*) De-acum totul va fi mai simplu. (*Următoarea.*)

– Dacă s-ar stabili într-o zi că, uite, frate, ăsta e centrul cerului, toți ar da buzna aici, s-ar îmbrânci, ar face războaie... care mai de care să se stabilească aici pe zid, să-și facă și case... Piatra asta e ochiul lui Dumnezeu – să se zică – și toți s-ar întinde pe ea, ca șopârlele. „Îți intrăm în ochi, Doamne, vezi-ne.“ Dar așa, nimeni, nici un fel de grijă. 25

– (*Tresărind.*) Să mai aduc niște lumânări.

– (*Merge spre grămadă. Iscodind speriat în jur.*) Pe unde-o fi venind? Pe unde se scurge? Sau poate picură, clipă de clipă, ca apășarea unui deget necunoscut pe nodul din gâtlej, umflat de spaimă? 30

– (*Căutând ca pe un ac.*) Eu cred că vine pe jos...

– (*Același joc în sus.*) Și pe sus, totodată... Simt un vârtej în genunchi, care mă călăuzește să-mi frâng genunchii...

– (*Meditând.*) Muribunzii ar putea, cu ultima suflare, să-nvârtă niște roți atât de puternice, încât să scoată pământul din zona noastră nenorocită. Numai că nu le dă prin gând să sufle toți odată. Murim dezorganizat, asta e.

– (*Suflând.*) Împinge catedrala asta într-o altă zonă, nouă...

– (*Mai suflă de câteva ori.*) Poți? Nu poți!

– (*Studiind peretii.*) Pietrele nu au fost încă sudate cu fum de rugăciune. Crăpăturile sunt vii.

– (*Zâmbind.*) Și misterul se strecoară și el pe unde poate.

– (*Pauză.*) În gura fiecărui mort se află o pâlnie prin care se toarnă mister în univers... Eu, oricum, sunt o singură generație...

– (*Concluzie.*) Mai înțelept e să fim foarte atenți cu pietroiul nostru...

– (*Se întoarce lângă dală. Gest de uituc.*) Plecasem după lumânări.

– (*Se duce la grămadă. Ia două lumânări și face un fel de pârghie. Pune câteva lumânări pe capătul pârgchiei și le aruncă în sus.*) Iar dacă-i măresc acum și mai mult brațul ăsta...

– (*Privind fix undeva.*) Cine ești la capătul pârgchiei celei mari, cu o rază sub picior? Și abia apeși pe ea cu pulsul tălpii de aer, și soarele sare într-un răsărit ritmic, pentru că brațul pârgchiei e lung cât vecia? Te lași puțin cu cotul pe ea, gândindu-te la ale tale, și pământul se ridică până-n vârful frunzelor. Până în vârful meu. Munții încep să se-nvârtă în gușa vulturului, ajutându-i mistuirea – pentru că brațul pârgchiei e dincolo de orice-nchipuire. Iar dacă-l mai lungim puțin, nici nu trebuie să mai fie nimeni la celălalt capăt: mișcarea se va face de la sine.

– (*Cu pârghia, aruncă lumânări în sus.*)

– (*Solemn.*) Eu mă uit – și stelele răsar pe altă planetă. Eu vorbesc, și tună și fulgeră pe altă planetă. Sunt slăbănog ca o

furnică, dar forța mea crește înspăimântător pe altă planetă. Și sunt Dumnezeu acolo – fără să știu.

– (*Încercând să minimalizeze.*) Poftim ce-mi trece prin cap! Eh, gânduri, împinse până-n pânzele albe.

– (*Oprindu-se din lucru.*) Eu aș vrea să înalț un imn pânzelor 5
albe. Acestor formidabile pânze albe – până în care ne-a fost dat să gândim. Pot fi de nori, pot fi de aer mai rar, pot fi de prăpastie absolută. Noi trebuie să ne împingem până acolo. Să ne-aruncăm cu soarta înaintea. Până în pânzele albe...

– (*Resemnat.*) Și după aceea cădem jos, frânți și învinși pe 10
fundul corăbiei noastre, să tragem la galere. Pe fundul coșciugului să tragem la galere.

– (*Ia două lumânări; aprinde una.*) Cine mă ajută să trag la galere prin oceanul ăsta de fum?

(*Mai ia câteva lumânări, se întoarce la lucru. Un timp, tăcere.*) 15

– (*Tehnicist.*) Cele proaste absorb mai lăcomie întunericul. Parc-ar fi niște ochi morți, înțepați de furnici.

– (*Atent.*) Asta și-a cam făcut suma. Buun. Am uitat însă crăpătura dintre ele.

– (*Sudând-o cu lumânarea.*) Liniile drepte îmi mănâncă o 20
groază de fum.

– (*Idee.*) Să te las așa?

– (*Convingere.*) Nu se poate. Iași încheieturile neafumate, toată afumătura se dărâmă.

– (*Se vede o firidă prin apropiere.*) O firidă! Asta-mi mai lipsea! 25
Torni în ea ca-ntr-o gură de iad.

– (*Lucrează ca un zidar, îndesând fumul cu mâna, netezindu-l cu dosul palmei. Își îndreaptă spinarea, oftează.*) O să ajung eu vreodată la altar?

– (*Ca pentru sine, explicativ.*) Acolo sunt sfinții...

– (*Nostalgic.*) Toată viața mi-am visat să luminez o aureolă. 30

– (*Rugăciune.*) Sfinților, primiți-mă în rândul vostru măcar ca figurant. Voi sunteți bătrâni, poate-au început să vă doară anii, zugrăviți pe ființa voastră în atâtea etape. Îngăduiți-mi să

îndeplinesc măcar treburile mai neînsemnate din firide și ocnițe. Aș putea, de pildă, să mănânc lumină la Cina-cea-de-taină și să suflu în aureolele voastre, după ce se termină slujba. Iar din când în când, la distanță de-o jumătate de perete, să-mi fac
5 mâinile pâlnie la gură și să urlu, o dată pentru credincioși și o dată pentru necredincioși: Aleluia! Aleluia!

— (*Tare, cu gesturi rostogolite prin unghiuri.*) Aleluia! Aleluia!

(*Cortina*)

TABLOUL II

Aceiași decor. Pereții, până la înălțimea Paracliserului, sunt înfloriți de lumânări care ard. Paracliserul, mai bătrân cu o etapă, se plimbă de colo-colo, mai îndreaptă o făclie, mai aprinde alta nouă. Într-un colț, pe undeva, un liliac spânzură cu capul în jos, cu aripile întinse, mărite fantastic de jocul de lumini.

PARACLISERUL

(Privind cu admirație.)

– Mai seamănă și ea a catedrală. Îi trebuia un cor. *(Arată lumânările.)* 10

– *(Cu emoție.)* Acum e o catedrală în puterea sfințeniei.

– *(Ascultând.)* Parcă iarba de-afară dă năvală prin zid, crește prin zid. Ca săgețile prin Sfântul Sebastian.

– *(Căutându-l.)* Trebuie să fie pe-aici, pe undeva. Ascultă și el cum crește iarba pe rănile lui. Cum se umple de verdeață. 15

– *(Trist.)* Îmbătrânim, ni se duce veacul. Și trebuie să ne umplem cu ceva...

– *(Zâmbind, cum trece așa printre torțe.)* Întineresc în golul dintre lumânări, îmbătrânesc când trec prin para focului. Și iar regenerez în întuneric... Tot așa și el: întinerește în golul dintre săgeți, unde trebuie să se simtă atotputernic și viguros. *(Pauză.)* 20

– Și pământul întinerește în golul dintre lumini.

– *(Arătând focurile.)* I ipesc doar mâinile mulțimii implorând, ținându-se de ele ca de niște stele, când pământul va să cadă în beznă... 25

– (*Râde ușor, privind peretii.*) A trebuit să fac și eu o mică minune. Minunile sunt primite sus, dacă sunt puse în slujba unei idei mărețe.

– (*Solemn.*) Te-aștepți în orice clipă să auzi scâncete de copil.

5 – (*Așteaptă un moment.*) Oricum, eu... dacă dau să scâncesc.

– (*Dă să scâncească.*) Aș! Mi s-au anchilozat organele, scâncetele se articulează, devin vorbire păcătoasă. Adică, stai... (*Se culcă jos, cu lumânarea în mână.*)

– (*Trei fluturi, frumos colorați, răsar din întuneric și încep să se învârtească în jurul lumânării.*) Iată-i pe cei trei magi.

– (*Urmărind zborul fluturilor.*) Se roagă, sau mi se pare mie?

– (*Sunete de orgă. Se aude un fël de cor.*) „Doamne, nu ne mai ajunge becul. I-am lins cu aripile noastre peste tot, pe coapse și pe bot, și suntem și așa multul număr de trei, dacă-ți mai

15 amintești de drumeții aceia.“

– (*O singură voce.*) „Eu, unul, am arat câmpia și presimțeam de mult lumina asta, și chiar am visat-o nostalgic pe-o floarea-soarelui.“

– (*Altă voce.*) „Eu, cel din dreapta, vin de nu știu unde, din

20 dreapta.“

– (*A treia.*) „Eu, cel din stânga, vin de nu știu unde, din stânga.“

– (*Cor.*) „Acum ne rotim în jurul becului nebuni, stăpâni pe toate legile rotației printre raze, unde am aprins întâi polenul luat din dreapta, din stânga și din centrul luminii. Apoi

25 ne-am aprins aripile, mustățile de magi, am rămas numai niște cioturi de magi. Mici cât fluturii. Ne-am tocit până aici, am suflat cald prin toate staulele, dar toate erau pustii. Și acum, iată, doar un bătrân în cel de pe urmă staul.“

– (*Amenințător.*) „Vezi să nu ni se termine speranța, Doamne,

30 înaintea aripilor!“

– (*„Corul“ se oprește, orga tace. Paracliserul sare în picioare, se pomește răcnind.*) Că nu vedem de nicăieri semnificația că această

ardere pur și simplu ar însemna vreo minune! *(Cu fluturări nervoase din mâini, stinge lumânările.)*

– *(Din întuneric.)* Doamne, poate un bec mai mare, poate altceva...

(Scena următoare se petrece pe întuneric. Liliacul se desprinde de pe perete 5 și-ncepe să-i dea ocol. Omul se apără cu mâinile, la început calm, apoi din ce în ce mai speriat.)

– A înflorit liliacul. Așa ar trebui să fie copacii în iad: să aibă gheare și aripi. Când înfloresc, să te izbească din toate părțile.

– *(Se ferește.)* Când se-ntreține istoria, apar monștri preistorici. 10

– *(Râde tare, sinistru.)* Lupta lui Iacob cu îngerul!

– *(Comun.)* Lasă-mă-n pace, nu vezi că nu sunt Iacob? Nu sunt nici un Iacob!

– A, te-am prins! Ai vrut să-mi intri-n păr, blestematele.

– *(Speriat.)* Aoleo, m-a înțepat cu coarnele. Are și coarne! 15

Î-am scăpat!

– Sau eu am coarne, sau eu am gheare, sau eu am aripi negre?!

– Fugi, liliacule, nu vezi că ne-am încurcat?

– Ori eu trebuie să fug, să zbor, să mă răstignesc cu capul în jos sub prima bârnă?! 20

– *(Începe să țipe.)* Mi-a intrat un liliac în piept.

– Sunt o clopotniță bătrână...

– *(Solemn.)* ...Noaptea, când scutur liliicii din mine, ca din rai, pomul oprit, direct cu draci pe ramuri.

– Lasă-i în lume, zic, să se bucure de întuneric, așa cum ne 25 bucurăm noi de lumină, să fie un echilibru perfect, altfel întunericul ar slăbi treptat, dacă n-ar fi încurajat. Lasă-i în lume, zic, să prindă de pe ziduri gâzele, stând de santinelă la oameni. Alt rău ce-ar mai putea face? Să ia legătura cu pomii, când se feresc unii de alții... *(Pauză.)* 30

– S-a dus...

– *(Așteptându-l.)* Am intrat în rezonanță cu întunericul și tremur pe întuneric. Sunt făcut din goluri care intră în rezonanță

cu lumea, dând niște ecouri grozave, de câte ori pământul trosnește fără nici un motiv serios. Sau dintr-o serie de păcate, uitare, iertare, capitale, care intră în rezonanță de câte ori răsare luna. Tic-tacul lucrurilor mă sperie îngrozitor, degeaba le mut
5 tot mai încolo, tresar, parcă mă trezesc mereu din mine. Am auzit că mâine inima îmi va bate mai tare, de-aia acum stau treaz și mă fac că vorbesc sau tac, mă fac că aștept pe cineva și că nu mă sperie deloc zgomotul.

*(Zgomote ciudate, fâlfâiri de aripi. Aprinde o lumânare, aprinde pe rând
10 lumânările de pe un perete. În partea opusă, liliacul se zărește în vechiul loc, ca o frescă.)*

– I liliacule, hai să facem umbre, să ne înmulțim prin umbre!

– *(Face umbre.)* Ia te uită!

– *(Cu voce stranie.)* Zidul ăsta e nebun, nu știu ce are, îmi văd
15 pe el trei umbre, la trei vârste diferite. N-am făcut niciodată trei umbre pământului, cel mult două, o dată într-o duminică, gătit cu vise noi.

– *(Uimit.)* A mai apărut una, s-a cocoțat sus. Sunt cel mai somnambul, peste umbrele normale.

20 – *(Crescendo.)* Și încă vreo două; curg raze la picioarele mele.

– *(Studiind lumânarea.)* Ce fel de lumină, cum o fi căzând anume? E drept că au murit prin ziduri fel de fel de oameni, de atâtea milenii se zidesc și mor. Poate mai există suflete nemestecate bine de uitare, memorate bine, vreun crâmpei de
25 ochi, de geană, de gleznă, care prind acum raza mea, și iau forma mea, și se mulțumesc fie chiar și cu forma mea, numai să se mai întruchipeze o dată.

– *(Numără.)* Trei, patru, cinci...

– *(Bucuros.)* Am ajuns la șapte.

30 – *(Certându-se.)* De ce faci șapte umbre pământului degeaba?

– *(Trist.)* Acum chiar de-aș merge în mâini, în cap, nu mai pot trece de șapte. Toate au o logică...

– *(Lucid.)* Toate au o limită, și eu nu pot umple catedrala.

– (*Continuă o vreme să afume zidul, piatră cu piatră.*) S-ar putea auzi măcar orga! Ceva de îmbătrânire...

– (*Începe a străluci altarul, dezvelit din întuneric.*) Începe a străluci. Am ajuns la altar, acum înnegrim altarul.

– (*Exaltare.*) Înnegrirea altarului! Am ajuns aici târâs-grăpiș, 5
luptându-mă cu...

– (*Ostînd ușurat.*) A adiat puțină respirație peste zidurile astea. Puțină abureală...

– (*Se reazimă cu fruntea de catapeteasmă, obosit.*) Cineva a pictat o biserică pe-o dropie. Era ultima din locurile astea. Toate cele- 10
lalte fuseseră vâdate. Iar biserică – nu mai era de mult. Și el a pictat una pe dropie. Minunile lui Cristos – pe creastă, pe mustățile de pene lungi și pe gușă. Pe aripi, patimile și punerea în mormânt – pe una; pe cealaltă aripă – înălțarea la cer. Astea se echilibrează, cică. Ce pui în mormânt cu aripa stângă, înalți 15
spre cer când dai din cea dreaptă. Și invers. Ce înalți, pui în mormânt. Moară de apă cu cupe. A făcut dropia biserică și i-a dat drumul pe câmp. Alerga toată ziua după ea să se roage.

– „N-ați văzut cumva biserica mea?” – întreba pe toată lumea. Într-o zi a zărit pe unul trecând cu ea, atârând la brâu, 20
însângerată...

– Eu am însă catedrala mea... Cine mi-ar putea-o împuşca? Și cum să și-o atârne la brâu? Că eu aş scoate atunci capul pe fereastră și aş răcni, să mă pomenească: „Ucigașilor!”. (*Pauză.*)

– Ia să vedem, ce mai scrie pe icoane? Se simte gălbenușul 25
de ou.

– (*Pe gânduri.*) Sfinții ies din gălbenuș de ou, ca parașutiștii din avion. Câtă vreme va mai fi un ou, minunea va plana deasupra noastră.

– (*Dă să privească pictura.*) Na, că mi-a slăbit vederea.

– (*Își face mâna streășină.*) Te rogi atâta timp să ți se arate Dumnezeu, și când ai ajuns lângă el, nu-l mai vezi.

– (*Ofînd.*) Uite, dacă strâng pleoapele, nu se prinde nimic de ele. Doar aerul se lasă prins, ca o oaie. Mi-e și milă de el,
5 cât e de blând. Și ochii peste el se desfoaie.

– (*Rugăciune.*) Ghimpe pe ariciul unui scai, țip de sete după sfânta lână.

– (*Crescendo.*) O, scaiul care și-a pierdut oaia pe-o gură de rai, cine-l mângâie și cine-l îmbună?

10 – (*Încet.*) Doamne, tu ești oaia mea cea rătăcită, fără tine mă simt nepereche. Ia-mă-n coadă prin lumea ta infinită, ori măcar în luna cea din ureche... (*Pauză.*)

– Aici, la altar, rugăciunile se aud mai ușor. Sunt urechi sfinte pe aici și înseamnă că plângi chiar în ele. Uite, de pildă,
15 icoana asta. (*Mai aprinde o lumânare, își bagă ochii într-o icoană.*)

– (*Surpriză.*) E goală. Numai rama.

– (*Judecând.*) Pictorul n-a mai apucat s-o facă. S-o fi întâmplat ceva între timp. Între timp întotdeauna este loc pentru ceva.

20 – (*Luminează și alte rame.*) Pictorul a orbit între timp. Ori, știu eu, nu există nimic pentru rame – și el le-a lăsat goale. Să nu existe nici măcar o aureolă?

– Uite, dacă-mi strâng sufletul, nu se prinde nimic în el...

– Oricum, am ajuns departe, foarte departe, cel mai departe...

25 – (*Gândindu-se cu teamă.*) O mai fi ceva?

– (*Aproape plângând.*) Arborii cresc, le dau mugurii, le pică frunzele și se întrebă: o mai fi ceva?

– Oamenii iubesc, stau de vorbă și mor. O mai fi ceva?

– Morții tac. Scrutează veșnicia și tac. Lasă iarba să-i facă

30 optimiști până toamna. Atunci mor din nou peste moartea lor veche, grămadă.

– Și tac, și tac, și tac.

– (*Arătând cu lumânarea drumul parcurs.*) Oricum, am ajuns la altar...

– (*O pauză de nehotărâre, apoi, calm, continuă să lumineze ramele goale.*) Nu trebuie să ne descurajăm numai dintr-atâta. Lumânarea trebuie ținută mai departe, ca și când totul ar fi în ordine. 5

(*Cortina*)

TABLOUL III

De-a lungul pereților au apărut schele. La începutul tabloului, Paracliserul poate să mai trebăluiască la ele, să le încerce dacă țin. Pereții au fost înnegriți până spre cupolă, unde a mai rămas o fâșie îngustă albă.
5 Omul urcă greu acolo, istovit, și își începe treaba.

PARACLISERUL.

- Începe să miroasă a mir. Deasupra pământului păcătos e un strat gros de untdelemn, care a ieșit la suprafață ca untdelemnul.
- (*Oprindu-se din lucru.*) Oare eu aș putea să dorm pe untdelemn? Să ies deasupra de tot...
10
- (*Ofiând.*) ...Și să mă prăjesc la infinit!
- (*Cu fruntea rezemată de zid.*) Lumina asta aprinsă... Dacă în jur e cineva treaz, mă duc și-l rog să-nchidă ochii. Dacă în apropiere se află vreo sentinelă, o forțez să-ncheie pace. Dacă sub
15 fereastră e o floare-nflorită, mă duc și-o privesc până a doua zi de dimineață.
- (*Plimbându-se pe schele.*) Stelelor n-am ce le face. Am calculat că aș putea dormi normal peste un milion de veșnicii, când s-ar putea produce o eclipsă universală.
- 20 – (*Nervos.*) Dar n-am ce face treaz până atunci! (*Continuă să lucreze.*)
- (*Aproape fericit.*) Există o voluptate și a epuizării. Ce extraordinar trebuie să se simtă lămâia bine stoarsă! „Iată, sunt stoarsă de tot. M-am risipit în eter, am acrit toți aștrii, ziua asta
25 până-n străfunduri...”

– (*Pe alt ton.*) Pământul, stors printre degetele noastre, oftează și el de plăcere: „Sunt sleit de istorie, de geografie, de geologie, de suflet, de tot – nu mai există mâine, sunt stors definitiv.“ (*Oftează.*)

– (*Luminează întâmplător tabloul cu Martiriul Sfântului Sebastian.* 5
Surpriză.) În sfârșit, un om fericit!

– (*Observându-i trupul sfârtecat de săgeți.*) ... Care și-a luat soarta în propriile-i mâini, în propriul trup, în ochi, în inimă... Care și-a luat soarta în propria-i inimă.

– (*Luminându-i pe cei care trag cu săgeți.*) Deși distanța de la care 10
trag e cam mică. Nu e voie să ochești un sfânt de la o distanță mai mică de trei metri. Nu e uman! Omul e fericit că suferă, dar nu trebuie să se întindă prea mult coarda.

– (*Tipând către păgâni.*) Nu e uman, păgânilor!

– (*Către sfânt.*) Acum ar urma să-i gonesc pe mișei până din- 15
colo de turlă, să te dezleg de copacul ăsta nenorocit, să-ți ung rănile și să-ți spal picioarele! Așa ar fi drept. Numai că nimic nu stă în puterile mele.

– (*Trist.*) Cu toate că eu sunt viu, iar ei sunt morți. Știi ce pot să fac eu, ca om viu? Să stau aici și să plâng. (*Plânge la* 20
picioarele sfântului.)

– (*Aducându-și aminte de ceva.*) Și, după câte văd, nu e nici măcar iadul... Suferința în afara iadului... nu știu dacă e primită.

– (*Curios.*) Se poate suferi și în afara iadului? S-a dat drumul? S-a generalizat? Oricum, tot o să te dezleg până la 25
urmă. Alții la rând...

– (*Soptește la ureche.*) ...Sfinții sunt ocrotiți. Când sunt mutați în altă parte, cum se întâmplă, sunt luați cu tencuială cu tot. De oameni e mai greu... Fără tencuială...

– (*Surzând.*) Eu am plecat singur cu tencuiala mea, în cer. 30
Caut peretele. Peretele, auzi?

– (*Arătând spre cer.*) E acolo.

– (*Ca pentru sine.*) Dumnezeu mi-a făcut semn pe sub cer, semn discret, să nu observe restul lumii. Eu, naivul, credeam că e, ca de obicei, vreun fulger și mă pregăteam să intru-n pământ, fiindcă de câte ori am fost fulgerat, am intrat în pământ, 5 cărbune, să-mi treacă electricitatea.

– (*Ducându-și degetul la buze.*) De data asta – însuși El.

– (*Speriat.*) Și nu știu ce urmează. Gândesc mai departe, discutat cu sfinții, dau din cap normal... Dar... mi-a făcut semn.

– (*Grav.*) Gestul a fost consumat și nu știu ce mă așteaptă.

10 (*Trece mai departe.*)

– (*Proză.*) Ei, uite și-o piatră foarte albă. Na!

– (*O afumă.*) Înmoi în fum globul pământesc. (*Râde.*)

– (*Supărat pe propriul avânt.*) Vorbe pe pereți.

– (*„Notându-și“ în gând.*) Uite și asta... să i-o spun.

15 – (*Tuseste, stinge lumânarea.*) Fumul...

– (*Aprinzând alta.*) Ceara – și ea pe sfârșite.

– (*Furios.*) De-atâta timp strig la paznic să-mi mai aducă! Mi-ar mai trebui, dacă e să fac treabă solidă, un car, două de... Ia să mai încerc o dată...

20 – (*Strigă.*) Hei, paznice! Paznice!

– (*Resemnat.*) A, da' de unde!

– (*Confesiune.*) E surd. Nu m-a auzit niciodată. Iar eu...

– (*Iar îl înecă tusea.*) Nu credeam că există pe lume oameni atât de surzi.

25 – (*Sfătos.*) Chiar discutam cu primul din pronaos. M-a ținut lângă el o săptămână, îi plăcea mirosul cerii, îl gădila. „Bun fum, zice, unde l-ai găsit? Îmi face bine, deși n-am voie să-l trag în piept.“ – „Poate faceți ceva și pentru surzii ăștia“, i-am spus. – „Nu, zice, tot ce putem face e să-i punem paznici.“

30 (*Pauză.*)

– (*Amintindu-și.*) Eu veneam din urmă, din nimic... El venea tot din nimic... Numai că peste El apucase să sufle și... se vedea. Dezastrul trebuia, oricum, să se întâmple: cerul ajunsese

atunci la un asemenea grad de sfințenie, încât orice ai fi făcut, mușcai din ceva sau nu mușcai din nimic, mișcai un deget sau nu mișcai un deget, era păcat capital.

– (*Tare.*) Facerea primului om a fost semnul decăderii totale și absolute a cerului. 5

– (*Gânditor.*) Victimă a dorinței noastre de a ne naște – orbi, surzi, betegi, oricum, numai să ne naștem cândva, peste o mie, două de ani, oricând, târâș-grăpiș.

– (*Vinovat.*) Noi eram pe-acolo, veneam din urmă. Din nimic. Noi l-am împins din umeri, noi i-am căscat gura cu dinții strălucitori și l-am învățat pe acest copil al pământului: „Mușcă și declanșează atomismul ceresc“. 10

– (*După o mică pauză.*) Și din cauza asta, uite ce paznic am!

– (*Strigă.*) Surdule!

– (*Resemnat.*) Trebuie să mă descurc singur. 15

– (*Idee.*) Țin lumânarea aprinsă doar jumătate din timpul necesar arderii ei. O sting. Cealaltă jumătate de timp o țin stinsă.

– (*Zâmbind.*) Să ardă stinsă, să-i afume pe sfinți în gând. În jurul flăcării plutește posibilitatea stingerii ei. 20

– (*Suflă în lumânare.*) Buuun! Acum o aprindem la loc!

– (*O aprinde.*) Economisim și noi cum putem.

– (*Explicându-se.*) Pentru că nu pot ajunge în fața Lui fără o lumânare întreagă în mână.

– (*Imaginându-și.*) El stă pe nori, sunt nori de bună calitate, care îl țin. Sunt nori care plouă când el vrea să fie secetă, ca un potop uscat. 25

– (*Alt ton.*) Veverițele, sărind de pe o picătură pe alta, urcă prin ploaie până la coroana norului întunecos. Așa aș vrea, pe gândurile mele, să urc până sus de tot, unde e posibilă liniștea, pentru că viața și moartea s-ar întâmpla mai jos de mine, ca ploaia sub nor. (*Pauză.*) 30

– (*Trecând la altă piatră.*) Dar așa, trebuie s-o iau din piatră în piatră.

– (*Cahn.*) De-o viață-ntreagă îl caut. Unde ești, Chimiță? Că tu m-ai legat la ochi și nu pot să-ți spun decât așa, ca un copil.

5 – (*Plânge.*) Unde ești, Chimiță? Și albinele îmi sunt pe terminate...

– (*Viziune.*) În biserică picură albine, care trăiesc cât ar arde o lumânare. O, ele sunt fericite, în viața asta de-o șchioapă, și continuă să facă miere, plus o lumânare pentru viața albinelor
10 viitoare. Sfinții încearcă să se scuture de microbii morților aduși aici... Microbii morților aduși aici, microbi care se refugiază pe sfinți, înnebuniți și ei de răul pe care l-au făcut. E o foială pe pereți, toți își scutură pulpanele, în timp ce lumea plânge iar mortului i se pun întrebări:

15 – (*Tare, cu voce groasă, plină de ecouri.*)

– De ce te-ai născut?

– De ce-ai trăit?

– De ce-ai murit?

– (*Simplu.*) Simplu ca bună ziua, răspunde, mortule, mai
20 iute, iată cronometrul de la mâna arbitrilor din turlă, care a oprit jocul și-ți ține respirația în mână ca pe o minge dezumflată... Iată, cronometrul a și început să țacăne. Ai un minut pentru fiecare întrebare.

– (*Se aude un cronometru.*) Și mortul tace și s-a retras tot în
25 lacrima din colțul ochiului stâng, uitată acolo de alaltăieri.

– (*Rece.*) Deci, mortul tace și cronometrul face deodată bang! și se dovedește a fi clopot, și lacrima mortului se sparge... Și microbii se înfig și mai adânc în sfinții care încearcă să se adapteze la situație. Și tencuiala începe să se macine...

30 – (*La ultimele cuvinte, cronometrul se transformă în bătăi de clopot. După o mică pauză.*) Și eu, ce trebuie să fac EU la toate acestea? Moartea mea e-n legătură cu mine.

— (*Pe ton de rugăciune.*) Ce trebuie să facem noi, ceilalți? Cei mulți, dar ceilalți! După ce tu le-ai făcut pe toate singur, ce ne-a mai rămas și nouă, celor de pe fundul lucrurilor făcute? De-am putea cel puțin ploua înapoi măcar potopul, să-l aruncăm în sus în patruzeci de zile și un miliard de nopți, pedep-
sindu-te pentru păcatele tale! Sau să-l ningem și să zburăm
călare pe câte-un fulg spre stelele lacome de ninsoare! Și să te
troienim, în hibernare, ca înainte de facere, și să-ți dăm prin
gând ca niște avalanșe prin vis. Și să ne gândești pe fiecare în
parte de la început. Și să ne răzgândești de la început. Și să nici
nu ne mai faci! Și să ne lași în pace!

— (*Tipând.*) Să ne lași în pace! Să ne lași dracului în pace,
Doamne!

(*Ușa catedralei se deschide, scârțâind prelung. Intră Paznicul.*)

PAZNICUL.

(*scărpinându-se cu cheia în ureche. Dă cu ochii de schele*)

Na! (*Iese, revine cu niște scule și începe să le demonteze.*)

PARACLISERUL.

(*sus, cu treaba lui*)

Aproape că-l pipăi. Dar cum mai pâlpaie lumânarea asta! 20
O, de-aș mai avea puțină ceară! (*Strigă către Paznicul pe care nu-l vede.*) Hei! Hei!

PAZNICUL.

(*N-aude. Trage o scândură, ori o bară de fier, ceva, și schelăria,
până sus, se dărâmă. Iese.*)

25

PARACLISERUL.

(*plutind cu lumânarea lui, sus, în turlă, ca într-o minune*)

Acum o țin mai mult stinsă, suflu în ea, suflarea mea o
încălzește și scoate un fel de abur subțire, care se depune pe
pereti. De-aș avea putere să duc până la capăt această citorie! 30
— (*Încurajându-se.*) Nu mai e chiar atât de mult, sunt aproape
de săgeata înălțată ca un deget care are ceva de spus.

– (*Curios.*) Ce-o fi având de spus?

– (*Sleit de puteri.*) Dacă nu te dor pleoapele când le închizi. Dacă nu-ți zângăne genele, ca două cortine de sulți otrăvite. Dacă nu te strânge întunericul în fiecare seară, ca o ușă care-ți
5 prinde mâna, apoi glezna, apoi gâtul. Dacă nu te otrăvesc dinții când îi înghiți, de câte ori tragi aer în piept, punându-i la loc când oftezi, într-un veșnic box cu infinitul...

– (*Hotărâre bruscă.*) N-o mai termin. Lăsați-mă să cobor, o biserică mai neagră decât asta nu mai pot face. Așa că nu vă
10 fie frică...

– (*Dă să coboare.*) Încet, încet. Să mă țin bine de schele...

– (*Observă că i s-au luat.*) Scările! Repede, scările! Cine mi-a furat scările? Cad... Mă întorc jos, la temelie, adânc, lângă sfinții părinți care nici ei n-au înțeles mai mult decât că sunt
15 sfinții părinți. Mă lungesc lângă ei, îmi trag o lespede până peste cap, una veche, cu scrisul cam șters, de nu se mai deslușește nimic decât o înșiruială de litere, care, oricât s-ar căzni, nu mai pot face nici un cuvânt. Și va fi bine așa... C-o să fie liniște – și n-o să se deslușească nimic.

20 – (*Observă că pluteste.*) Deci, nu cad.

– (*Contrariat.*) Nu se poate... Am dreptul la prăbușire, ca orice corp.

– Ca orice corp viu când cade mort.

– Ca orice corp mort când cade și nu învie.

25 – (*Resemnat.*) Înseamnă că e timpul să mi se arate.

– (*Înfricosat.*) Doamne, sunt aici în vârful, bucuros, tocmai în vârful, unde de obicei plutești Tu. Eu ți-am făcut fum, după puterile mele, încalecă pe el și mi te-arată... Iată, merg în fața ta și-ți spun:

30 – Vreau să-ți vorbesc. Iar tu îmi răspunzi:

– Vorbește!

– (*Aproape plângând.*) Acum eu te întreb așa:

– Ce mai faci, Doamne? Ce-ți mai fac icoanele? Că tu ai un milion de icoane vechi, pictate frumos de meșteri iscusiti, care te arată într-un milion de chipuri. Ba un munte, ba o apă, ba o pâine. Și eu am venit să te văd într-un singur fel. Și am luat-o de jos în sus. M-am rugat de toate pietrele, de toți sfinții, am crezut în toate lucrurile, în firide și ocnite și în crăpăturile lespezilor. Mi-am suflat sufletul pe toți peretii să mă pot urca până aici. 5

(Partea de sus a trupului a dispărut în golul boltei.)

– Doamne, am venit să-ți mulțumesc pentru fum. 10

– *(Tăcere îndelungată.)* Acum... parcă m-aș întoarce... O fi nimerit vreunul... Știi, să nu creadă că până și Paracliserul... Numai că... unde-or fi dispărut? Încropisem niște schele... schele... Nu puteam să mă urc pe pereți... Și uite, calc în jos... *(îngrozit)* și alunec în sus! Iar tu nu te vezi... în afară de mine. 15 Căci nu mai e nimeni mai sus decât mine. Iar eu plutesc, Doamne, pe nori, ca tine.

– *(Revelație.)* Și nu mai pot să cad, ca și tine. Lumea e de-a dreapta și de-a stânga mea. Iar eu sunt în mijloc...

– *(Întelegând.)* Atunci... 20

– *(Strigă.)* Eu!

– *(Plângând.)* Atunci... Îmi pare rău și de mine. *(Pauză.)*

– Și mukul ăsta de lumânare... Să văd dacă mai e bun de ceva...

– *(Își aprinde vesmintele.)* O să-l las să ardă... până la capăt... 25 Așa, de sufletul meu...

(Sus nu mai e decât un rug, aruncând lumini fantastice peste catedrala neagră.)

– Așa... de sufletul... meu.

(Cortina)

MATCA
PIESĂ ÎN DOUĂ ACTE, ȘASE TABLOURI
1969-1973

PERSONAJE:

IRINA	viitoarea mamă, 23 de ani
MOȘUL	tatăl Irinei
PRIMA MOMÂIE	} trei măști venite la priveghi, la nevoie – ursitoare
A DOUA MOMÂIE	
A TREIA MOMÂIE	
LOGODNICUL (VOCEA)	

ACTUL I

TABLOUL 1

Plouă. Tunete, fulgere, vânt. Un drun de țară, alunecos. Câte un copac scos din rădăcină barează trecerea. Decor primordial, din recuzita existentă înaintea teatrului. Irina, mergând spre casă, pare singura femeie din lume. Ori ultima femeie însărcinată, pe umerii căreia apasă grija imensă pentru continuitate. Pașii spre casă sunt șterși imediat, cu noroi; asta o sperie: că nu mai lasă urme. Parcă plouă de când lumea. 5

IRINA

(Aleargă degajat, cu părul și hainele ude, oarecum bucuroasă că participă la un eveniment al naturii. Se adăpostește sub un copac) 10

– Ce umiditate! Îți lasă gura apă. Gura e plină de nori și când trăsnește îți clănțane dinții. Și le crapă smalțul... Cică-ar fi scos multe măsele, din rădăcină... furtuna asta... nemai-pomenită... O, să ne ținem bine măseaua minții... *(Privind roată în jur)* Aș vrea un cuvânt uscat... *(Caută)* „Potopul“... *(Râde. Imitând)* „Nici nu se zvântase bine primul potop, fundul mării și oceanelor încă mai aburea oglinzile, când dracul de data aceasta se hotărî să dezlănțuie al doilea potop; în primul rând, ca un *pendant* la celălalt și apoi pentru că lumea prea se sfințise“... Poate că așa va relata cazul viitoarea biblie. *(Râde, arătându-și dinții strălucind)* E bine să râzi în furtună, că-ți sticlesc dinții, dacă sunt frumoși. E frumos să râzi în furtună cu dinți frumoși... Cum mă alint! *(Cam enervată pe sine)* De altfel sunt o proastă. Și o... sălbatică... *(Mai îndulcind injuriile)* O găscă... sălbatică... na! *(Grav)* În jurul meu se întâmplă... nu știu ce naiba 20 25

se întâmplă și eu... parcă plutesc pe valuri... pe mări și
 oceane... Pss! Parcă a foșnit ceva... (*Ascultă*) Da, a mișcat ceva...
 am auzit cu urechile mele... (*Ascultă. Strigă*) Care esti, mă?
 (*Speriată*) Iar... Așa, ca o frunză... Sau ca un ochi care se des-
 5 chide... Simți pleoapa... (*Tresare speriată*) Stai, că... stai, că trag
 (*Înuită gestul vânătoresc*) O fi vreun iepure... Acum chem vână-
 torii... (*Tare*) Vânători, ceva mișcă... pe-aici pe aproape...
 Parcă în pământ... o cârțiță?... Simt niște mișcări foarte...
 foarte speriate... De ființă vie... Uite chiar și-acum... Uf, ce
 10 m-am speriat... Cine naiba... profită ca un porc de vremea
 asta... Cine știe ce se pune la cale... Adevărul e că sunt ferici-
 cită... da, acesta e cuvântul... Simt o fericire ciudată... inex-
 plicabilă... de o intensitate extraordinară... aproape ca pe
 vremea aceea când eram mică și uitucă și răsfățată și... în burta
 15 mamei... Da, da... răsfățată dar nu... uitucă... (*Gest enervat cu
 mâna*) Dar nu e acum timpul de amintiri. De *astfel* de amin-
 tiri... Însă nu-mi explic starea sufletească... aproape similară...
 În sfârșit... prostii! Să mergem acasă, că se întunecă... Vreau
 să spun, se termină electricitatea din cer... (*Fulgeră*) Uite că
 20 a-nceput să pâlpaie... (*Pleacă, face cu greu câțiva pași. Îi iese în cale
 un stejar uriaș, cu o scorbură mare, în care se poate sta comod. Studiind
 scorbură*) Din acest copac... tocmai a zburat un sicriu. A zburat
 la timp... lăsând un loc numai bun... pentru preaplinul vieții.
 (*Râde, se observă abia acum că e însărcinată. Apleacă urechea ca și când ar*
 25 *vrea să-și asculte pântecul*) Care ești, mă, acolo? (*Râde. Intră cu grijă
 în scorbură. Îmitând caraghios*) Dacă acesta este potopul... poftiți
 în arcă! (*Își scoate mâna afară*) Încă mai plouă... nu s-a oprit. Mă
 temeam că odată intrată aici... fenomenul o să ia o altă întor-
 sătură... și-o să mă lase așa, să plutesc pe uscat. (*Încearcă și cu*
 30 *mâna cealaltă*) Slavă Domnului, plouă! (*Pe gânduri*) Poate că n-o
 să se mai oprească niciodată... (*Cuibărindu-se în scorbură*) Acum
 ne dă mâna să facem și nițică filosofie... idealistă aici, ma-
 terialistă afară... (*Râde. Tremurând de frig*) Mare noroc cu scorbură

asta, zău! Asta s-o fi chemând... ori cum era expresia aia: ..., în
sânul naturii?!“ (*Tristete*) Nu, în sânul naturii eram atunci... în
burta mamei... Acum sunt într-o scorbura nenorocită, din care
tocmai a zburat... ceva. (*Amintindu-și*) Totul era ca o lumină
dulce... pe care o mâncai... cu vârful degetelor... de la pi- 5
cioare... și de la mâini... și cu toată pielea... Pluteam (*Tristete*)
N-am mai plutit de-atunci... de-atunci n-am mai... plutit...
n-am mai mâncat lumină... cu cotul... sau cu genunchii...
amândoi... N-am mai zburat prin spații infinite... fără nici o
dificultate. N-am mai... (*Râzând*) Cred că sunt singura ființă 10
din lume... în orice caz, singura din sat... în orice caz, singura
din scorbura asta... care are amintiri... din burta mamei...
(*Prozaic*) Asta e ciudățenia mea... I-am spus și bărbatului meu,
când să mă ia: „vezi, că eu am niște *viziuni dinainte*...“ Zice:
„le ai des?“ „Nu, nu te speria, nu sunt... de care crezi tu... 15
Câteodată... nu știu cum să-ți explic, când e liniște... Ori când
plouă...“ (*Râzând*) Zice că mă joc de-a imaginația, când în jur
totul e în avânt constructiv! Parcă imaginația n-ar fi și ea tot
un avânt constructiv! Zice: „Alintări intrauterine, dragă. Era
cazul să te mai maturizezi... să mai crești cu epoca.“ (*Râde*) Și 20
iată am crescut, m-am maturizat... și mi-a crescut și burta...
s-a maturizat și ea... săraca. Grozav s-a mai maturizat!... Iar
plouă și-mi vin în minte tot felul de năzbâtii... De fapt lucruri
adevărate... trăite... (*Melancolic*) Ce intens am trăit înainte de-a
mă naște!... de-aia mi-e teamă... să nu îmbătrânesc repede... 25
să nu mă fi uzat... să nu fi făcut excese... acolo în rai. (*Tare și*
răspicat) Eu am fost în rai... Toți venim din rai... Pe jos... de-a
bușilea... (*Imbrățișând scorbura*) Mamă! Mamă! Adică nu: Natură
mamă! Ce bine e la sânul tău, când plouă... (*Sec*) Dar se pune
problema să te părăsesc, să ajung acasă. Acasă, acăsică!... Ne mai 30
odihnim oleacă aici și iar o luăm pe jos, prin potop. (*O vreme*
ascultă ploaia) Cred că fericirea asta care m-a cuprins așa deodată
nu e a mea, ci a lui... (*Își mângâie pântecul, mare, rotund, care se simte*

parcă respirând sub hainele ude) Sunt inundată de fericirea lui...
 de-aia mă simt bine... (*Fulgere, tunete*) Ce contează că a-nceput
 potopul... Ce contează că digul stă să se dărâme... Toată lu-
 mea e la râu... la dig... Am pus și eu o cărămidă... (*Râde*) De
 5 fapt – o balegă, ce-am găsit, oamenii nu m-au lăsat să ridic greu-
 tăți... Toți cu gura pe mine: „Fugi, du-te acasă, ne descurcăm
 noi... Are cine zidi... Dumneata ai altă misiune...” Ca și când
 a naște e o *misiune*... O sarcină. Ciudați mai sunt și țăranii
 ăștia... Poate că misiunea mea era să rămân acolo, la valul de
 10 pământ și pietre... să țin piept puhoaielor... (*Pe alt ton*) Ori-
 cum, mișcarea ușurează nașterea... Azi am făcut destulă miș-
 care, dacă nasc chiar azi... (*tristă*) se termină fericirea celui ce-mi
 va fi fiu... și eu voi fi foarte tristă... întoarsă pe dos! (*Concen-
 trându-se, ca într-o transă*) Atunci... Am simțit cu câteva zile îna-
 15 inte... de altfel timpul îl măsuram cu altceva, poate cu genele
 pe burta mamei, creștând ca-n răboj... Am simțit că se întâm-
 plă ceva... Așa, ca o boală... Mă încercau niște flori... necu-
 noscuți până în momentul acela... (*Înspăimântată*) Erau florii
 morții!... pentru că înainte fusesem nemuritoare... Ceva parcă
 20 se rotea în jurul meu... Îmi pierdusem capacitatea de-a pluti
 liber în spațiu... Cădeam... cădeam... cădeam... Și dintr-o
 dată s-a petrecut acel dezastru... Prăbușirea... totală... (*Ofiând*)
 Se spune că mama m-a născut greu... Da, îmi amintesc per-
 fect cataclismul... Poate că, instinctiv, nu mai voiam să mă
 25 nasc... Mă învățasem cu raiul... și cu nemurirea... Prostii! Așa
 spune și bărbatul meu: „Aiureli intrauterine, dragă!” Aici însă
 în scorbura asta pot să vorbesc deschis... (*Zâmbind*) Și natura
 e mamă și înțelege... situația... (*Pe alt ton*) M-am văzut adi-
 neauri într-o picătură, la lumina unui fulger. (*Cu tristețe*) Nu mai
 30 sunt frumoasă... Și e păcat. Femeia trebuie să fie frumoasă
 până în ultima clipă... Tata, murind o să mă vadă în halul ăsta
 și... moare cu o impresie urâtă despre lume... Băiatul, când
 va deschide ochii, va da peste o magaoaic, mama pădurii... și-o

să se sperie... De fapt, nu sunt chiar așa de speriat... Până mai ieri toți bărbații întorceau capul după mine... în afară de omul meu... care întoarce capul după altele... așa cred... așa sper... nu l-am văzut... Iar acum se luptă cu valurile... l-am implorat, să nu se aventureze cu barca prea departe... Știe în ce situație sunt. Știe în ce hal e tata... Săracul, bietul tata... Dacă nu era așa de bolnav, aș fi mai zăbovit la dig. Situația, oricum, cică e disperată... Numai el nu e disperat... deși... (*Simte o durere și-și duce mâna la pântec*) Doamne! Cum se îngămădesc toate odată! Îl simt cum dă semne de neliniște... E nerăbdător să se vadă pe lume... să aibă o soartă... un nume... Parcă se zvârcolește... și... se întoarce cu fața la perete și nu vrea... să moară... (*Explicând*) Vorbesc acum de tata... Până adineauri... am vorbit de pruncul meu... Ce naiba, îi confund? M-au apucat niște dureri cumplite... parcă îmi pierd șirul... Nu, acum mi-a trecut... Dar aș face mai bine s-o șterg de-aici... măcar că e cald și bine. Avem însă și noi o... cadă... nu, o... casă... care o fi într-o cadă... unde ne așteaptă o samă de... probleme... Să mai aruncăm un ochi afară... (*Se uită*) Te apucă tremuriciul. (*Grav*) Ploaia parcă n-ar mai avea sfârșit. În nori s-au înfipt mii de burlane. Satul nostru s-a pomenit sub o streășină care curge-n neștire. S-au înmuiat copitele vitelor. În ugere, laptele vacilor s-a îndoit cu apă. Norii sunt jos, găștele sălbatice au vrut să iasă deasupra, să înoate pe ei, dar s-au înecat. Adâncimea unui nor e de zece kilometri... Aluneci la fiecare pas... Pământul a luat-o la vale? Trebuie să am mare grijă de sâni, să nu intre apa... în lapte... Asta ar mai lipsi! Parcă văd că prima grijă a lui o să fie... problema alimentației. (*Studiindu-se îngrijorat*) Naiba știe dacă-oi avea sân! S-ar putea să fie numai așa, de formă... (*Râzând*) Am auzit-o pe una odată vaitându-se că n-are bust. Ce caraghioasă sunt! (*Se codeste să iasă, apoi își ia inima-n dinți. Afară, vuietul ploii, se adăpostește lângă un alt copac. Un trăsnet, stejarul scorburos arde în urmă ca o lumânare. Privind flacăra*) De

necrezut... A aşteptat să plec, ca să-şi dea foc... sau să se lase
trăsniţ... şi să-şi dea duhul... Pentru cine se aprind astfel de
lumânări uriaşe?... (*Sigurantă*) Degeaba atâta înverşunare!... Pe
mine nu mă poate atinge nimic... Atâta timp cât am de făcut
5 treaba asta... Există o solidaritate a lucrurilor începute, care
trebuie duse la capăt... Solidaritatea lucrurilor gravide...
Dacă mai eram încă în scorbură... trăsnetul ne-ar fi ocolit. Da,
da, sunt sigură... (*Mângâindu-şi pântecul*) Hai, puşor... (*Tare, ca
să acopere furtuna*) Solidaritate a lucrurilor stând să nască...
10 ajută-mă! (*Tunete, fulgere. Irina se îndepărtează, alunecând*)

(*Cortina*)

TABILOUL 2

Interior de casă ţărănească. Două camere mobilate diferit, una a tinerilor, alta de veghe. Între ele, o tindă pe unde se intră de afară. Uşile celor
15 *două odăi sunt date de perete – se poate vedea şi într-una şi-n cealaltă. În cea din dreapta, ghemuită în pat, palidă, cu fruntea brobonată de sudoare, Irina, scuturată de durerile facerii. În stânga – Moşul – tatăl Irinei – se chinuie să moară. Moare de moarte bună, nu-i pare chiar aşa de rău. Moartea bună, ca naşterea uşoară...*

20 *A cerut să i se aducă aproape coşciugul, pe care şi l-a pregătit din timp. Moşul şi Irina discută fiecare din odaia lui, de pe patul respectiv de suferinţă.*

MOŞUL

Ştii că a început să pută...

IRINA

25 Ce? Cine?

MOŞUL

Tronul ăsta... până mai ieri mirosea frumos, a stejar... acum pute a răşină... Mi l-o fi schimbat cineva?

IRINA

(chinuită de dureri)

Cine să-l schimbe? Ce vorbă e asta?

MOȘUL

Eu parcă-l comandasem de stejar... până *ieri era* de stejar... 5
 până mai adineauri... *(Hotărât)* Eu în brad nu mă bag... nici...

IRINA

Nu te mai gândi la asta...

MOȘUL

Dar la ce să mă gândesc... la femeii? 10

IRINA

(incercând să zâmbească)

Ia.

MOȘUL

Tot umblă una pe-aici... tot dă târcoale... una cu coasă... 15

IRINA

Ți-am spus să nu te mai gândești la...

MOȘUL

Păi ce asta nu e tot femeie? Ori o fi... fată mare? Eu zic că
 poate s-or fi amestecat mirosurile... A stat la un loc cu cele de 20
 brad... și mirosul sănătos... reavăn, al coșciugului de stejar a
 trecut la celelalte... care sunt ieftine ca braga... și nu te țin
 decât până la groapă... și câteodată nici până acolo... Am auzit
 că unul a căzut pe drum... și s-a trezit... că nici nu murise de
 tot... Îl îngropau așa așa... Și altmintrelea... 25

IRINA

Ce tot spui? Ce altmintrelea?

MOȘUL

Mirosul de rășină s-a luat la al meu...

IRINA

A!

MOȘUL.

Pentru că uite... (*Încearcă să respire*)... nu mai pot nici să res-
5 pir... din cauza rășinei...

IRINA

Ăsta e ozon, aer tare...

MOȘUL.

Din coșciug?

10

IRINA

Zi mai bine că n-ai chef să mori... De ce-ai cerut să ți se
aducă lada aia lângă nas?

MOȘUL.

(*Se scoală și stă pe coșciug*)

15 De-aia am cerut...

IRINA

De ce?

MOȘUL.

Ca să nu mi-l schimbe... și tot... parcă... (*Studiază capacul*)
20 Naiba să-l ia... cred că e tot al meu... (*Pe alt ton*) Să nu vă grăbiți
să mă băgați în pământ... să chemați un doctor de la oraș să-mi
ia pulsul... după ce-oi muri... că la asta se pricep și ei... Și
după ce-o zice el: „e dus...” să mai aștepți trei zile... nu poți
fi niciodată sigur... și dacă nu fac nici o mișcare... gata... Dar
25 în timpul acesta să-mi dați toate onorurile... Adică... așa cum
e la noi obiceiul... Să mă plângeți, să mă jeliți...

IRINA

(*ca să-l liniștească*)

Mai e până atunci...

MOȘUL

Vrei să spui: „Să ne vedem noi acolo“... *(Râde mânzeste)*

IRINA

Tată... ce vorbe... Cine-ți vrea moartea?

MOȘUL

5

Aia cu coasa...

IRINA

Te mai doare?

MOȘUL

Nu m-a durut nimic toată viața... decât sufletul... acum 10
nu mă mai doare nici sufletul... și de-aia nu mă simt bine...
Nu știu ce am...

IRINA

Doctorii au zis că n-ai avea nimic...

MOȘUL

15

La vârsta mea, când n-ai nimic e foarte grav! E grav rău.
(Se ridică și cotrobăiește printr-o lăvăță, scoate niste băine)

IRINA

Da' ce faci acolo?

MOȘUL

20

Nimic... mă gătesc.

IRINA

Păi, unde te duci?

MOȘUL

M-oi duce eu unde m-oi duce... *(Îmbrăcându-se cu greu)* Parcă 25
nici țoalele ale bune... nu-mi mai stau bine... Dacă-aș mai avea
timp, m-aș duce la croitor să le mai ajusteze... *(Râde)*

IRINA

Niciodată n-am știut când vorbești serios și când glumești... serios. Văd că și acum te ții de șotii...

MOȘUL.

5 Bine ar fi să fie... șotii... Chestia e că... ia te uită!

IRINA

(*speriată*)

Ce?

MOȘUL.

10 Mă-ncălțai c-un ciorap pe față și unul pe dos... Dar nu am putere s-o iau de la capăt... Așa mi-o primi... la Judecata de Apoi?... Nu s-or lega ăia de mine? Mi-e să nu-nceapă să râdă... (*Se lungeste în pat*) Aoleo-leo! (*Oftează*) Bine mai e și gătit de moarte... Știi că ți-ai luat o grijă... Ba două: și grija vietii de apoi!

15

IRINA

(*încercând să schimbe vorba*)

I-auzi cum plouă afară...

MOȘUL.

Măcar de-ar veni potopul... adică, lasă să nu mai vină...
20 Nu e bine că plouă. Știi: la balega subțire, puținică ploaie mai trebuie... Mie asta mi-o fi-mputinat zilele...

IRINA

(*geme, oftează*)

Ba o să trăiești mai mult ca mine...

25

MOȘUL.

(*urmărindu-și un gând al lui*)

Eu ziceam că omul, când e să se termine, i se termină mai întâi mintea... A mea văd că e limpede...

IRINA

30 Ai minte să mai dai și la alții...

MOȘUL

Dacă-aș mai avea și putere... Uite, abia mă-nchiotorai la cămașă. Dar tu ce faci acolo? Nu vii să-mi ții lumânarea?

IRINA

Păi... chiar mori?

5

MOȘUL

Oi muri.

IRINA

(dă să se ridice, iar o seceră durerile)

Păi, așa moare omul? Ca dumneata... teafăr?... cu mintea totală? Și glumind? 10

MOȘUL

Glumă a fost viața. Asta e... serios... *(Căutând ceva)* Da' căciula pe unde mi-o fi pus-o mă-ta?

IRINA

15

N-ai mai umblat cu ea *de-atunci*? Or tot fi vreo cinci ani.

MOȘUL

Păi da! Or fi vreo cinci ani. Că ea s-a grăbit...

IRINA

Nu știu unde e... și nici n-am putere s-o caut...

20

MOȘUL

Ias-o... Și-așa ar fi trebuit s-o țin în mână... Cică nu e voie să stai cu căciula-n cap nici în rai nici în iad... În iad, că e prea cald... dincolo că... nu e voie... Că sunt numai sfinți... Așa, când închid pleoapele... câteodată... îmi vine ameteala și parcă-i văd, grupuri, grupuri... stau la taină... Nu ți-aduseși aminte? 25

IRINA

Ce?

MOȘUL

Unde-a pus-o mă-ta?

IRINA

(cu gândul în altă parte)

5 Ce?

MOȘUL

Căciula...

IRINA

Așteaptă puțin, tăicuță... mă scol eu și ți-o caut... Dar
10 uite... cum mă mai seceră... *(Geme, se vaietă)* Uf, Doamne!

MOȘUL

(după un timp)

Pe mine mă jelești?

IRINA

15 Iar m-au apucat...

MOȘUL

Asta e bine...

IRINA

(tipă ascuțit)

20 Groaznic... e groaznic... cum să fie bine?

MOȘUL

C-o să vină altu-n loc. Nu rămâne casa pustie după noi...
Vezi, să fie băiat.

IRINA

25

(glumă chinuită)

E cam întuneric, nu mai văd nimic. S-ar putea să fie fată...
că mi s-au împăienjenit și ochii...

MOȘUL

(cu vocea sfârșită)

Ce zici, mai ai mult? Tu dă zor acolo, că dacă-aș ști că se termină repede aș mai aștepta.

IRINA

(veselă)

5

Tată, ce bine că ești cu mine în momentele astea... mă faci să râd și mai uit...

MOȘUL

Eu aș veni să te ajut... știu cât s-a mai chinuit și cu tine 10
biata maică-ta... dar mi-e rușine – una... și – două: mi-au înțepenit rău picioarele... I.e simt ca pe niște buturugi. Sunt și reci ca gheata...

IRINA

Eu parcă am foc în burtă...

15

MOȘUL

N-ai vrea să facem schimb? *(Râde)*

IRINA

Dacă mi-ar sta-n puteri... *(Țipă foarte tare)* Mor...

MOȘUL

20

Ei, ce e gălăgia asta?... Nu, nu mori... Dar ți-e mai greu, că ești intelectuală... De-ai-a ți se pare așa... peste mână... Bunică-ta se ducea cu mâncare la oameni pe câmp... și când venea acasă, se-ntorcea cu plodu-n baniță... Îl aducea-n baniță în cap, printre oale... linguri... Îl făcea la umbra vreunui mă- 25
răcine, pe unde-o apuca... Năștea urgent... în vreun tufiș, ca dihăniile. Așa a făcut paisprezece... Eu sunt al treisprezecelea...

IRINA

Număr cu ghinion. *(Geme)*

MOȘUL.

Întotdeauna am fost al treisprezecelea... De-aia mă prăpădesc acum... (*Geme*) De-aia mă curăț... (*Geme*) Mai ai?

IRINA

5 Vai!, of... Aoleu...

MOȘUL.

Așa... dă-i zor... (*Geme*)

IRINA

Mi-e milă de tine...

10

MOȘUL.

Mai bine... ai anunța moașa... Adică, eu ar trebui... dar cum? Parcă acum mă-nțeapă sub o coastă...

IRINA

(*râcneste*)

15

MOȘUL.

Vezi? Mai bine nu te dădeam la școală... năștei fără dureri... ca proasta... Mă-ta, cu patru clase primare, abia te-a făcut... iar tu, care ai și normala... să vezi ce greu o să-ți vină. O să ai nevoie și de moașă... Satul nostru mai are moașă?

20

IRINA

(*gemete*)

Au... Are... Dar ce legătură are cartea cu... asta?

MOȘUL.

Da, că slăbește... gingiile... Ți-am spus de bunică-ta... pai-
25 sprezece și nici nu știa să numere... (*Râde*) Sănătoase vremuri!

IRINA
(*se vaietă*).

MOȘUL,

M-da... Da... Dacă tot așa de greu ar oua și găinile, ce jale ar fi prin curte...

5

IRINA

Nici ele n-or fi cotcodăcind de drag... Ba de drag... abia aștept să cotcodăcesc și eu... (*Pauză*)

MOȘUL,

Ce se mai aude?

10

IRINA

Nu mă mai face să râd că... lepăd... Nu trebuie să mă forțez... (*Geme*) Cum e când mori?

MOȘUL,

Nicum. Te termini ca o lumânare.

15

IRINA

E-he!

MOȘUL,

Lumânări om avea noi mai multe, văd că asta se termină și eu nimic... nu mor neam!

20

IRINA

Ce faci, îți ții singur lumânarea?...

MOȘUL,

Dacă n-am și eu copii... care să sară. (*Trist*) Să știi de la mine... că degeaba-i mai faci...

25

IRINA

Păi dar...

MOȘUL

Decât să mori ca un păgân, fără lumânare, mai bine... Eu sunt și nespovedit, asta o știi?

IRINA

5 Puteai să te gândești mai de mult... de când ți-ai comandat
coștiugul.

MOȘUL

Ce să-i spun popii? Îi spui și el e cu gândul la ale lui... la
colivă... la... ale lui... Dar acum m-aș spovedi... Pe cine să
10 trimit eu după el?

IRINA

(zâmbind)

Dacă mai aștepți oleacă, îl trimitem... pe-ăl mic...

MOȘUL

15 Aia e, că nu pot să mai am răbdare... Tu mă ascuți?

IRINA

Te ascult, dar nu sunt popă...

MOȘUL

Nu contează, ești fata mea... mai curată ca un preot...
20 Auzi, fata mea... (Tace) Nu știu cu ce să-ncep.

IRINA

Vezi că lumânările sunt acolo la capul patului... Poți să
te-ntorci?

MOȘUL

25 Pot să mă-ntorc... dar nu de la groapă... că de-acolo nu
se mai întoarce nimeni... (Căutând după lumânări) Iasă, că mă
descurc eu... Tu vezi acolo de treaba ta... să meargă mai re-
pede... Să nu se-ncurce vreo iță... Auzi?

IRINA

Aud.

MOȘUL.

Cum am trăit eu până la vârsta asta?

IRINA

5

Cum?

MOȘUL.

Parcă-aș fi băut aghiasmă, asta nici de sete nu ține, nici de foame... nici sfânt nu ajungi... *(Năduș)* Uite-așa am trăit... N-am priceput mare lucru... Noi aici am trăit pur și simplu... 10
Nu ne gândim la viață decât în ceasul din urmă.

IRINA

(ca s-o dea pe glumă)

... și atunci cam un sfert de ceas...

MOȘUL.

15

(grav)

Că vine... una... și ne face semne... și se strâmbă la noi... și zice „Mai iute! Mai iute! Mișcă-te, putoare“. Și când ți-a zis „Mișcă-te!“ ai și încremenit. Eh! Uite-așa e la țară, mereu după soare, și după anotimpuri... și-ntotdeauna e de făcut câte ceva... Știi ce: dacă mor să mă-ngropați la oraș! Acolo știu că m-oi odihni... Ba nu! Că te pomenești că pun ăia ceasul să-ți sune la cap... Noroc că soarele nu sună când răsare. 20

IRINA

(râde).

25

MOȘUL.

Ei, fato... cum a fost, a fost... A fost bine! Dar m-a luat acum cam pe nepregătite, de-aia-mi pare rău... Coșciugul mi l-am făcut eu din vreme... dar uite, că nu mai am putere să mă bag în el... Că m-a luat pe neașteptate... *(Face eforturi să intre în coșciug).* 30

IRINA

(cam enervată)

Stai cuminte... unde te bagi? Ce te tot foiiești? Că parcă te răsucești în burta mea...

5

MOȘUI.

Te pomenești că nici nu m-am născut... că bine zici! Arunci aș mai avea o șansă, nu? *(Râde greu)* Doamne, iartă-mă. Te țicură rău?

IRINA

10 Cumplit.

MOȘUI.

(speriat)

Păi eu... cui mă mai spovedesc... că e un cântec jelui-m-aș și la pietre.

15

IRINA

(luându-și rolul în serios)

Spune ce ai pe suflet... dar repede... că mi-e că mă prăpădesc înaintea dumitale... Ai făcut păcate multe?

MOȘUI.

20

Da' de unde!... Nici de-astea n-am prea avut timp... Puteam fi mai fericit... dar nu s-a putut... Maică-ta, tot așa... De ce m-o fi lăsat pe mine singur, să mă chinui?

(Tăcere grea, întreruptă de gemete dintr-o parte și din alta)

IRINA

25

(Uită o vreme de bolnav, mistuită de propria-i durere fizică. Vorbește singură... ca și Moșul. Replicile lor, pentru câteva momente, nu se mai întâlnesc, nu-și mai răspund... sunt fragmente de monolog).

MOȘUI.

(gemând)

30

Ai auzit de doctorul Paicu?

IRINA

Nu... Era mamoș?

MOȘUL.

Da' de unde! Se uita la plămâni. Dar s-a-mbolnăvit de cancer... Cu o lună înainte, și-a anunțat și ziua și ora când o să moară. Cu precizie, că așa a fost. În ziua respectivă, când se apropia ora 11, cum zisese el, îi dă telefon celui mai bun prieten... O să bată ora 11, zice, nu vii... să mai stăm puțin de vorbă.

IRINA

10

(se vaietă)

Doamne, Dumnezeule...

MOȘUL.

Vine acela, vorbesc ei ce vorbesc...

IRINA

15

Despre ce vorbeau?

MOȘUL.

De una, de alta, ca între bărbați. Și când să bată ceasul, c-avea un ceas de-ăla... care se bate cu pumnul-n piept... el se uită la ceas și zice: „Ei, acum gata, m-oi duce.“

20

IRINA

(pierzând șirul)

Păi, parcă prietenul venise pe la el... Bolnavul unde zicea că se duce?

MOȘUL. *(continuând)*

25

Asta i-a-nnebunit pe toți... doctorii, prietenii lui de pe la spitale... și-au dat seama că Paicu acesta, din moment ce prevăzuse totul cu atâta precizie, descoperise și leacul.

IRINA

Care leac?

MOȘUI
(*cam enervat*)

5 Nu poți să fii și tu puțin atentă?

IRINA

Am niște dureri cumplite...

MOȘUI.

... descoperise leacul cancerului... și-a dus secretul cu el,
10 că se certase cu colectivul.

IRINA
(*tipând*)

Nu vreau să mai aud de morți.

MOȘUI.

15 Liniște. Să nu mai aud de nașteri.

IRINA
(*după o pauză*)

În preajma Anului Nou... oamenii parcă se iubesc mai
mult... n-ai observat?

20 MOȘUI.
(*tâfnos*)

Ba.

IRINA

Anul trecut mă-ntâlnesc cu unul... schimbasem cu el două,
25 trei vorbe... demult, îl și uitasem... mă privește lung, mă apucă
de mână și zice: „Vino, să mai prindem anul ăsta“ (*Râzând*) Așa,
nitam-nisam.

MOȘUI.

Era nebun?

IRINA

Nu... adică n-aș crede...

MOȘUL

I-ai dat peste mână?

IRINA

5

Da, dar mi-a rămas întipărită expresia lui de disperare... de om care parcă se îneacă... și... eu știu! „Vino, să mai apucăm anul ăsta.“

MOȘUL

Un stricat...

10

IRINA

Nu, că... ce-ai crezut? Nu voia cine știe ce. Venise în sat cu caravana... și dorea să mă ia la film... Știi, ca să se laude c-a văzut un film cu mine... în anul care a trecut. Că, mă rog, a făcut ceva în anul care a trecut... o activitate oarecare... 15

MOȘUL

Eu aș vrea s-apuc... anul care vine... (*Ride*) Dar mă dor toate oasele.

IRINA

Parcă nu te dureau...

20

MOȘUL

Înainte, mă durea carnea... acum mă dor numai oasele... s-a ales durerea... cum scrie la Biblie...

IRINA

Unde scrie?

25

MOȘUL

C-or să se aleagă apele de uscat... (*După o pauză, ofiând*) De ce nu am eu cancer?

IRINA

Dacă nu te-a pricopsit Dumnezeu.

MOȘUL.

Măcar știam de ce mor... eram împăcat, poate chiar
 5 mândru că mor de-o boală importantă, fără leac... Că l-am
 întrebat și eu pe sanitar: „Acum, că mă prăpădesc, aș vrea să
 știu și eu... poți să-mi spui... am cancer, așa e?“ Zice: „Nu“.
 „Dar ce am?“ Zice: „Nu știu... Parcă n-ai avea nimic“ (*Revoluția*)
 De ce în fața morții știința ta tace?

10

IRINA

A mea?

MOȘUL.

A ta, că te-am dat la școală... Ești învățătoare... A voastră,
 a învățaților, a doctorilor. Țăla de ce-a zis: „Nu știu?“

15

IRINA

Nu era doctor, era medic veterinar.

MOȘUL.

Mare deosebire! Toți se pricep la fel... Numai Paicu ăla
 poate că dibuise ceva... dar apucase să nu fie înțeles de colec-
 20 tiv... păcat! Discuția asta am auzit-o-n căruță, toți îl căinau.

IRINA

Acum, dacă avea cine să-l anunțe, tot veterinarul ar fi venit...

MOȘUL

Cum trece și viața asta! (*Oftează*)

25

IRINA

Vine cealaltă...

MOȘUL

A și venit... e sub pat.

IRINA

Poate sub patul meu... dar nu pot să mă uit...

MOȘUL.

În pântecul tău. (*Râde*)

IRINA

5

Unii la o simplă răceală... și se pierd cu firea... Nu mai știu să lege două cuvinte. Intră panica-n ei. Și dumneata, tată... cine-ar crede, că... Dacă te-ar auzi cineva, care nu te-ar vedea că ești în tron, dacă te-ar auzi spunând așa la năsarâmbi, ar crede că joci un rol... Ori că te pregătești de nuntă.

10

MOȘUL.

Să-i zicem și nuntă... dacă altfel nu se poate. Mai știi... de-aia m-oi fi și gătit așa.

IRINA

Întotdeauna ai râs de primejdii...

15

MOȘUL.

Râzi, că n-ai ce face. Am văzut eu unul pe front... Îl făcuse un obuz bucăți, bucățele și el tot cu zâmbetul pe buze... Numai că o buză era-ntr-o parte, și alta la vreo zece metri... Spunea ceva vesel al naibii... dar nu se mai deslușea bine... începuse să răsară iarba prin râsul lui. (*Pauză*) Câți ani or fi de când am murit?

20

IRINA

Mă-ntrebi pe mine?

MOȘUL.

25

Că n-oi vorbi singur.

IRINA

Eu nu vorbesc cu stafiile.

MOȘUL,
(*oștează*)

Parcă sunt dus... de vreo sută de ani... Una sută de... de
lei... adică, vreau să spun... de ani... Mi s-a cam îngreunat
5 limba... (*Speriat*) Am aiurat?

IRINA

Un pic... Te crezi mort de mult...

MOȘUL.

De unde știm noi că nu e-așa? la aprinde lumina... să
10 mă uit...

IRINA

Nu pot...

MOȘUL.

Păi vezi? (*Pauză*) Mă gândeam la Rita... maică-ta... să tot
15 fie o sută de ani... de când... una sută de ani... un pol...

IRINA
(*speriată*)

Tată!

MOȘUL.

20 Ce zice?

IRINA

Cine să zică?... Dumneata nu mai vorbești bine...

MOȘUL.

Gata... mi-a trecut... am avut așa o sfârșeală... Tot așa o
25 să treacă și după?

IRINA

Cine?

MOȘUL

Vremea... Tot așa repede?...

IRINA

A! Păi, eu știu?

MOȘUL

5

Odată mă lăsară toate puterile... Tu mai ai mult?

IRINA

(hotărâtă)

M-am răzgândit. Îl lepăd. *(Tipând)* Nu mai vreau... Nu mai vreau... să nasc. *(Încet)* Ce rost ar avea? E cumplit să trăiești... cum ai trăit tu... Războaie... mizerie... secetă... morți în dreapta și-n stânga...

MOȘUL

(îndârjit)

Ce dacă! Sunt morții tăi... cum să te lepezi de ei?!... Nu mă judeca tu pe mine... că acum mă dau jos din... și vin la tine... și-ți dau vreo câteva... scatoalce... că încă n-am murit... ce mă judeci tu, vruțo? *(Acces de tuse)* Ia te uită!

IRINA

Nu mai vreau! *(Zgomote surde în camera femeii, bufnituri)*

20

MOȘUL

(după pauză, ascultând zgomotele)

Faci?

IRINA

(mânioasă)

25

Ba! Îl omor. *(Tipă)* Nu mai vreau să aduc pe lume pe nimeni... Nu mai pot... Mai bine îl omor în pântec... E mai bine de el... Nici nu simte nimic... E ca și când ai călca o frunză... n-o doare... și-o scapi de viscolul iernii... *(Plânge)*

MOȘUL.

Dacă plângi, înseamnă că-ți pare rău de ce era să faci...
 Astea sunt sclifoseli de cucoană... Dacă erai țarancă, nu
 te-apucau năbădăile... Te-ai coconit pe-acolo... pe la Bălcești.
 5 Tot ce e de la Dumnezeu trebuie să trăiască...

IRINA

Atunci dumneata, de ce să mori!

MOȘUL.

Eu am trăit destul... Oho, prea destul. Că n-o s-o duc cât
 10 veacul. Așa zicea și Moșu Cornea, săracu! Și-a trăit un veac și
 jumătate. Îți mânca oaia la o masă... și dormea, fie vară, fie
 iarnă, afară, pe prispă.

IRINA

Când spunea că n-o să trăiască cât veacul, el poate se gândea
 15 la veacul al doilea.

MOȘUL.

Păi dar! D-apoi cum! Avea nepoți, strănepoți și stră-străne-
 poți. Era ca un stejar uitat într-o poiană... tot aștepta să-l
 trăsnească și pe el... Satul întreg nu-l știa decât bătrân... de
 20 vreo sută de ani i se spunea „Moșul“. (*Oftând*) Și mie mi se
 spune de mult „Moșule“, dar nu știu dacă apuc s-ajung măcar
 bunic... (*Cu speranță*) Mă văd eu bunic?

IRINA

(*tristă*)

25 Nu știu... Mi-e c-a murit... Parcă nu mai mișcă... (*speriată*)
 Dac-o fi murit? I-am bătut cam tare...

MOȘUL.

Măcar l-ai bătut la fund? (*Sigur*) Nu pățește el nimic. Bătaia
 mummii e ca mângâierea străinului.

IRINA

Îi! Iar a mișcat. Trăiește... (*Alintând*) Mă, băiețaș!

MOȘUL

Aș vrea să-l botezați... tot ca pe moșu-su... Ion!

IRINA

5

A, nu... În nici un caz... Încă un Ion? Mai bine Stan...

MOȘUL

Ăsta nu-mi place mie... Eu am apucat aici pe unul Stan... care toată viața a păscut caprele... Mai bine Gheorghe, ca pe Băzăvan...

10

IRINA

Nu vreau.

MOȘUL

Vasile?

IRINA

15

Prea e la coada alfabetului... îi iau toți înainte...

MOȘUL

(*enervat*)

Oricum... numai să nu-l botezați Jack ori John... ori... chestii de-astea, că-l dau dracului... Nu-l mai recunosc de nepot. Să nu-mi pociți numele băiatului! (*Pauză. Zgomote în camera bolnavului.*)

20

IRINA

Ce faci acolo? Ce tot troncăi? (*Zgomote*) Hei, ce se-ntâmplă-acolo? Ziceai că nu mai ai putere? Ce răstorni?

25

MOȘUL

Nimic... Mă băgai în sfârșit în ladă... în corabie... Mă urcai în Arca lui Noe...

IRINA

Îți arde de joacă...

MOȘUL.

Aici parcă e mai cald... Mă luă cu frig... Aici e mai cald.

5

IRINA

Măcar îți vine bine?

MOȘUL.

Ba mă cam ține... aici... sub o coastă... (*Râde*)

IRINA

10

Te ține?

MOȘUL.

Sub o coastă... în partea ailaltă... N-o să-ajung eu prea departe nici cu luntrea asta...

IRINA

15

Ce-ți trebuie să mai călătorești?

MOȘUL.

Asta așa e. Omul cât e tânăr... ar vrea să dea ocol pământului... și când se strâmbă magaoaia la el... intră singur în gaură de șarpe... Ca și câinele, când e să moară... că-ți vine
20 pe prag... și moare credincios... pe prag, ca să-l vadă stăpânul... Măcar el crede în stăpân... Dar noi... în cine să credem?

IRINA

În prag...

MOȘUL.

25

Că bine zici... Eu sunt acum... în prag... Dar nu pot să-mi dau duhul până nu l-oi vedea... Auzi?

IRINA

Ce?

MOȘUI.

Știi cum e obiceiul pe aici... or să vină ăia la priveghi...

IRINA

Ia ce să vină?

MOȘUI.

5

Să mă privegheze... așa se zice. Adică să stea cu mortul în prima noapte... când îi e sufletul încă în casă... și datoria lor e să-l distreze... să nu se simtă singur. Așa e obiceiul... Țștia sunt cam slobozi la gură... cam spurcați... că nu-i cunoști... Sunt împodobiți ca naiba... și-atunci ei vorbesc verzi și uscate... Să nu te superi... Și eu am făcut multe priveghiuri... E chiar plăcut... și pentru rude... că le faci să râdă... Mai uită. Moare un om – dar asta nu-nseamnă că s-a isprăvit lumea... Țși vii, e musai să se distreze... Să nu ia jalea... Viii trebuie să-și trăiască viața... *(Pe alt ton)* Acușica parcă mi-e sete.

15

IRINA

Sete?

MOȘUI.

Sete. Dar nu pot să mai ies... Mai bine rămân aici... Abia mă mai încălzii. Afară tot mai plouă?

20

IRINA

(ascultă)

Tot...

MOȘUI.

Ce să mai ies!... Pentru un strop de apă... Oricum, sunt mai la adăpost... Dar nu știu de ce mi se tot usucă limba... Nu pot nici să mă răsucesc... Aici crăp... Eu mi-am încheiat socotelile cu viața... Am tras linie... și m-am culcat sub linie... Mă duc și vă las. Și-i spui omului tău să nu dea-n tine.

25

IRINA

De ce să dea?

MOȘUL.

Dacă n-o semăna cu el...

5

IRINA

(râde)

Dar cu cine să semene?

MOȘUL.

(speriat)

10 Dar cine-a tăiat stejaru ăla din fața casei?... Parcă nu l-am mai văzut în ultima vreme.

IRINA

Păi, cum să-l mai vezi în fața casei, dacă stai în el... N-ai zis dumneata... că vrei să fie de stejar...? (Pauză)

15

MOȘUL.

Cocorii s-or fi dus?

IRINA

Dus...

MOȘUL.

20

Și... verzele? Au zburat și ele... spre țările calde?

IRINA

Berzele poate... că verzele le-am băgat în puțină...

MOȘUL.

Așa... așa... în putinele calde... Nu știu de ce... Ori
25 despre cine vorbeam? Mi se cam încleștează fălcile... Abia dacă
mai pot să... țip... (Tipete)

IRINA

De ce-oi fi țipat așa de tare... parcă nu m-a durut prea rău... ca acuma... Parcă nici n-a fost glasul meu...

MOȘUI.

(țipă)

5

Doamne, Doamne...

IRINA

(țipă)

Doamne, Doamne...

(Țipetele și vaietele se întetesc în ambele camere. Întuneric.)

10

IRINA

Aud bine? A început să se bată acolo... să țipe... să vocifereze! *(Ascultă)* Se rupe ceva din mine... ah... Pss! Iar a-nceput să vorbească...

MOȘUI.

15

O bară! Dați-mi o bară, să mă prind... de ceva. Cum se clatină cerul... De ce n-ați pus lanțuri pe lângă prăpastie?... Cad!... O frânghie!... Aruncați-mi iute o frânghie... să mă agăț... Ce gol imens...

IRINA

(strigă către Moș)

20

Nu mai mototoli așa lumânarea, că nu e frânghie... Mă apucă și pe mine durerile... Ah, mor... Mai întâi mor eu...

MOȘUI.

Cine mă aruncă pe fereastră? De la înălțimea asta... Saci 25
azvârliți pe fereastră dintr-o magazie într-alta. Dintr-o lume
într-alta... Lăsați-mă mai bine să putrezesc în magazie... cu
șobolanii ăștia, care mă adulmecă lung cu mustățile... Vai, cad!
Și eu, care ziceam că nu mi-e frică... Mor de frică... Parcă m-aș
mai naște o dată... Dar de ce? De ce... cad? Nu știam că există 30

golul... că aveam goluri așa de mari între... nori... între cer și... noi! Frânghia... ah, aș mai putea s-o prind!... măcar o clipă să mă mai balansez... (*Tipete*)

IRINA

5

(*ascultând*)

Ce vuiet e în pântecul meu!... Un vulcan... Nasc un vulcan? Am foc, iau foc... de s-ar termina odată. Aud bine? Sunt cuvintele celui care trebuie să vină... El e cel care părăsește o lume... Ce bine cunosc senzația asta... de
10 prăbușire. De s-ar termina mai iute... De s-ar termina într-un fel... Țipă... Mor! Mooor!

MOȘUL

(*tipă*)

Cad... Caad!

15

(*Cortina*)

TABL. OUI. 3

*Cele două încăperi ca în tabloul precedent. În dreapta mortul în coșciugul lui, ținându-și singur lumânarea cu mâna, care încă nu i s-a răcit... și n-o să se răcească până nu ajunge la rai, sau unde-o ajunge. În stânga,
20 lebuza, cu pruncul înfășat. Între cele două odăi ușa e deschisă, se face un fel de curent, dar femeia e prea obosită s-o închidă. Totodată vrea să fie atentă c-un ochi la mort.*

IRINA

Nu simt decât o mare lehamite. Și un gol, la fel de imens,
25 în cap! Parcă l-aș fi tras din cap, din creieri... Ce ciudat. Oi fi născut nu un prunc, ci... (*râde*) ideea de prunc. (*Didactic*) E bun termenul „a concepe“... folosit în legătură cu procreație... de altfel e și singură concepere sănătoasă, viabilă. (*Naiiv*) Aduci pe lume o mică gănganie... Iar în lume plouă și fulgeră. Aici
30 e bine... nu plouă decât când face el pipi... Și nu fulgeră decât

când mi se pare că se stinge lumânarea. (*Bătaie în ușă*) În sfârșit, îmi vin ajutoarele. Aia la priveghi. Or să se ocupe ei de partea asta a sălașului... (*Arată camera din dreapta*) Intră. Intrați. (*Tăcere, apoi iarăși bătaie*) Dați buzna! Simțiți-vă ca acasă! Hai! (*Ușa se deschide. Odată cu vântul și ploaia care pot da o idee despre ce e afară, pătrund trei arătări stranii, mascate, că nu poți să știi dacă sunt bărbați ori femei*). 5

IRINA

Bine-ați venit... că-mi era urât... Să spun drept nu e prea vesel să fii în situația asta... oarecum confuză... Îți vin și niște gânduri confuze... vă spun că sunteți de-aici din sat... mă cunoașteți de când eram mică. 10

PRIMA MOMÂIE

De când nu veniseși pe lume...

IRINA

(*speriată*)

15

Am impresia că tatăl meu a murit exact în clipa când am născut eu... Și la gândul ăsta... odată m-a trecut un fior rece... las' că e și urât afară și circulă atâția fiori reci. (*Și mai îngrozită*) Parcă l-aș fi născut pe taică-meu!... Eu, fata lui, să-l nasc pe... cum vine asta? Parcă... (*se șterge de sudoarea care i-a răsărit pe frunte și încearcă să zâmbească*)... parcă l-aș fi născut mort... vreau să spun, cu toată viața făcută... cu o anumită experiență... adică mort fără să-i pară rău, că, vorba lui, și-a trăit traiul și-a mâncat mălaiul... Dar unde? Unde și l-a mâncat? 20

A DOUA MOMÂIE

25

Iasă bazaconiile astea.

IRINA

(*izbucnește în râs*)

Bravo. Bine spus „bazaconii“... Că într-adevăr sunt niște aiureli... vi le-am îndrugat că mă știți, sunt o fată normală. 30

Cred că v-aș cunoaște și eu, dacă v-ați scoate bulendrele alea, măștile... ce naiba sunteți, bărbați ori femei?

A TREIA MOMÂIE

Tot noi am venit și la nașterea ta.

5

IRINA

(*uimită*)

Și tot în halul ăsta arătați? (*Râde*)

A TREIA MOMÂIE

Halal să-ți fie.

10

IRINA

(*pe gânduri*)

Dar ce-ați căutat voi la nașterea mea? Ce... naiba ați căutat? Că n-ați fi moașe? Eu credeam că sunteți *moși*, că mi-a zis bietul tata, Dumnezeu să-l ierte, zice vezi c-or să apară uncheșii ăia, 15 gătiți ca naiba, să mă privegheze. Dar el spunea c-o să mă faceți să râd... că ați avea adică mult umor... de calitate...

PRIMA MOMÂIE

Muierile astea lehuze își cam pierd șirul...

A DOUA

20

Pentru că ele refac șirul... (*Rânjește*)

PRIMA MOMÂIE

Unde e ?

IRINA

(*arătând spre mort*)

25

Acolo... Ați putea să-mi spuneți cum vă cheamă? Dumneata... cel din mijloc parcă ai fi... Gheorghe al Moale...

A DOUA MOMÂIE

Hi-hi-hi.

A TREIA MOMÂIE
(*aplecându-se peste coșciug*)

Frumos făt... frumos...

PRIMA

Și mare...

5

A DOUA

O fi având două chile? (*Râde*)

A TREIA

E și foarte bine-nfășat...

PRIMA

10

Când îl vezi cât e de liniștit, parcă nici n-ai crede că el țipă așa... ca din gură de șarpe...

A DOUA
(*pe ton de descântec*)

Din gură de șarpe a ieșit... ca șarpele să se târască... nu, 15
ca șarpele să năpârlească... nu, ca șarpele să sâsâie; nu, ca șarpele
lui să i se zdrobească capul... nu...

PRIMA ȘI A TREIA
(*proteste*)

E, ei... fii mai blândă...

20

A DOUA
(*continuând*)

... nu, ca șarpele să dea din coadă, nu ca șarpele să fie-nțelept... (*supărată*) Nu! că mă bâlbâi. (*Către Prima Momâie*) Spune tu ceva mai legat.

25

PRIMA MOMÂIE

Să fie legat ca porumbul care leagă... și bine legat la trup... și dezlegat la minte... și să aibă legături numai una și-una... pe mijloc... braț de femeie... la gât legătură de gât... fiindcă s-a legat cu jurământ... și cele mai tari legături să le aibă sus... 30

A DOUA ȘI A TREIA

(râzând)

... tot la gât...

PRIMA

5 ... la cap... la cap de cruce, firicel de busuioc...

A DOUA

Ai uitat legătura cu pământul.

PRIMA

Asta... tu...

10

IRINA

(nedumerită)

Ce-ndrugăți acolo? *(Tăcere)* Țștia confundă nașterea cu moartea... Fac și ei pe proștii în păpușoi... În loc să spună măscări, cum se obișnuiește la noi la priveghi... se dau drept

15 ursitoare. *(Râde scuturată de fiori)* Dar parcă ursitoarele ar spune ceva mai... elevat?! Orice-ar zice... tot măscări, fiind vorba de soarta omului. Pentru că... față de frumusețea vieții, văzută... dinăuntru... așa cum am văzut-o eu o clipă, înainte... de a mă naște... adevărul e palid... uite, palid ca... mortul... Doamne

20 iartă-mă, ca ceara... ca lumânarea... aia, festila... Da, da, altă impresie aveam și eu în burta mamei despre lume... și când m-am născut, iată că... nasc. Și asist la un priveghi totodată.

A TREIA MOMĂIE

Din pământ, din iarbă verde... *(Se învârte topăind în jurul cosciugului)*... Din pământ din iarbă verde cine e mic și nu se vede?

CELELALTE MOMĂI

Hă, hă, hă.

A TREIA

Am văzut un soare pământiu la raze și la umbra lui sta Mos

30 Năstase, negru ca pământul, cu pământ în oase, și-l certa iarbă

că de ce-nviase... că-i ieșea spicul din oase... culegea ce semănase, soarele din pământ se-ntâmplase.

PRIMA

Vrei să spui c-o să-l cheme Năstase?...

A TREIA

5

Nu știu...

PRIMA

(râzând)

Păi, tu ce tot îndrugi acolo?... Tu nu știi ce vorbești?

A TREIA

10

Bineînțeles că nu știu... eu sunt soarta, eu prezic... vorbele... și soarta lui e să încerce să lege aceste vorbe... unele de altele să le dea un sens... exact...

A DOUA

(râzând)

15

... care poate fi luat și-așa și-așa...

A TREIA

Nu, numai așa... cu picioarele-nainte...

IRINA

(aparte)

20

Aș râde... dar nu mă mai țin băierile... N-am crezut nici odată în ursitoare, vrăji, babe cotoroaște. Sunt anumite obiceiuri... care trebuie, adică... dacă așa am apucat din moși-strămoși... (*Tipă copilul*) Vai de mine, ce ai, mamă? (*Îl alintă, copilul tipă*).

25

PRIMA MOMÂIE

Pss! Am trezit mortul de-alături. Se supără, vezi, noi ne ocupăm mai mult de cei vii și-n timpul ăsta n-are cine sta și la el, la priveghi...

A DOUA MOMÂIE

Mort proaspăt... supărăcios.

A TREIA

Așa e la-nceput. Pe urmă... când se mai tăbăcește pielea...

5

PRIMA

(cătore coșciug, venind)

Să crești mare, să prinzi aripi, să treci marea, și cu carpini să te scarpini... *(Râde)*

CEI ELALTE MOMÂI

10

(cătore Prima)

Hai, gata... lasă-l să doarmă... să prindă putere...

A TREIA

Să treacă la răposat, că mai avem și-un priveghi.

PRIMA

15

Eu nu! Ori sunt una ori sunt... altul...

A DOUA

(rugător)

Numai azi... o dată și scapi... *(Iarăși țipetele copilului)* Nu-l auzi?

20

A TREIA

Taci, Colivită, că venim acum...

A DOUA

Ți-am adus ciurul, vătraul... Punem ciomagul pe vătrau și te petrecem cu steag în rați. *(Scoate de sub pulpană un ciur și-un vătrau. Se apropie toate trei de prunc.)*

25

PRIMA

(țopăind în jurul Irinei și-al pruncului)

Astă viață...

A DOUA
(*idem*)

... de apoi...

A TREIA
(*idem*)

... care-ncepe joi...

5

A DOUA
(*încându-se de răs*)

Și ține până-n Prejoi. (*Diferite figuri cu vătraiul și ciurul. Închi-
puie deasupra pruncului un fel de fâlus enorm... pun ciurul în vârful și-l fac
să se-nvârtească.*) 10

A TREIA

Dacă era prăjina mai mare, sarea cu ea peste groapă... (*Se
strâmbă de răs*)

A DOUA

15

Dar așa... a proptit-o chiar în groapă... și l-a tras înăun-
tru... (*Se ține cu mâinile de burtă*)

IRINA

(*care-a stat cam buimacă, neștiind ce să zică*)

Ăștia parcă n-ar fi oameni... de-aici de la noi... (*Tare, ca să-și
facă curaj, ca la hoti*) Care sunteți, mă? (*Mai tare*) Care sunteți, mă,
acolo? Nu vă e rușine? Ce e mascarada asta? (*Momâile își
continuă jocul*) Afară!

PRIMA

(*către celelalte*)

25

Psst! Călcați pe vârfuri că aici sunt lei.

IRINA

Batjocoriți copiii!

A DOUA

O leoaică...

30

IRINA

Mă duc la primărie. O să vă reclam... Dacă ar fi bărbatul meu acasă v-ar arăta el vouă... *(Cu cât Irina e mai furioasă, cu atât măștile se amuză mai tare)*

5

PRIMA

În casa asta cineva o să moară de răs... *(Ținându-se cu mâna de burtă)* Nu mai pot.

A DOUA

Azi toate ne-au mers din plin.

10

A TREIA

Și ce-o să ne mai meargă c-a-nceput potopul... și-o să fie plin peste tot. Că nu e decât începutul.

IRINA

(pune mâna pe-un papuc și dă cu el într-o mască. Papucul trece prin personaj încolo, ca și când n-ar fi nimic... sau așa i se pare Irinei)

15

Doamne, l-am atins, dar nu s-a simțit nimic, ca și când aş fi dat în aer... *(Țipă)* Afară! *(Măștile ies speriate)* Nu știu cum o fi obiceiul... poate n-am făcut bine că le-am gonit... Dar se cam întrecuseră cu gluma. Începuse să mă cuprindă frica... Chiar dacă nu cred în... prostii... Dar așa e... la început râzi, te amuzi, până când odată încremenești... Cică așa se întâmplă și cu nebunii... Ia început *fac* pe nebunii... sunt perfect lucizi, îi încântă ideea de-a sări un pic de pe fix, în ochii lumii doar, mă rog, până când ăa! rămân așa... Țștia sunt niște oameni din sat, bineînțeles... o fi și vreo femeie printre ei... au venit la priveghi... *(Remușcări)* Nu, nu trebuia să-i izgonesc... Dar și eu sunt slăbită... cu nervii tociți... de, prima naștere, prima moarte-n familie... nu știu nici obiceiurile... *(Pe gânduri)* Ce spunea tata, că o să râd? N-au avut umor nici cât negru sub unghie... *(Momâile se întorc)*

30

PRIMA

Noi nu plecăm până nu râde mama mortului.

A DOUA

Cine e mama mortului?

IRINA

5

E-he! De când... nu mai are cu ce râde...

A TREIA

Îi punem noi dinții...

IRINA

Nu-i vorba numai de dinți...

10

PRIMA

Și măselele?

IRINA

(râde)

Nu-i vorba numai de măsele...

15

A DOUA

(mimând spaima)

I-o fi căzut și părul?

IRINA

(amuzată)

20

Te pomenești...

PRIMA ȘI A TREIA

(topăind)

A răs! A răs!

A DOUA

25

Tu ești mama mortului.

IRINA

Pardon: fiica lui.

PRIMA

S-avem iertare: mama lui...

A TREIA

Te-am recunoscut după răs...

5

IRINA

Gata, oameni buni, că mi-ați făcut capul calendar... Mulțumesc frumos pentru priveghi... Acum m-oi descurca și singură... și-apoi trebuie să vină bărbatu-meu... lumea... Mai plouă-afară?

10

PRIMA

(cătrecelaltemomâi)

Hai și-om merge.

A DOUA

Hâis! și-om merge ai zis? *(Râde)*

15

PRIMA

Hai și-om șterge-o – am zis.

IRINA

Duceți-vă învârtindu-vă! Duceți-vă unde-a pierdut mutua iapa. Veni-v-ar numele. Vedea-v-aș când mi-oi vedea ceafa.
20 *(Râde)* Ia te uită ce expresivă e limba română. Nu vă supărați că... *(energic)* Afară!

PRIMA

Gata, ne-om duce, nu te mai oțărî atâta, ne-om duce.

IRINA

25 Duceți-vă la dracu-n praznic. Face-v-ați mușuroi. Vedea-v-aș la ududo!

A DOUA

(supărată)

Nu ne beșteli așa, scorpie! Ce ți-ai dat drumul la gură?

A TREIA
(căt-re a dou-a)

Ce te superi? (arătând către Irina) Femeie. La cap gâscă, la trup vulpe. (Râsete)

PRIMA

5

Oricum, noi ne-am făcut datoria, cu vârf și-ndesat... Am menit, am privegheat, am ademenit, am deocheat, am dat cu ud de iapă... că uite nu mai e apă... și-acum încălecăm pe-o șa și ne ducem pe nuia... (Încălecă pe niște ciomege și pleacă schiopătând)

10

IRINA

(rămasă singură, nu știe ce să facă, merge la prunc, îl înfașă mai bine, îl ridică-n sus; trece la mort, potrivește lîntoliul etc. Se duce apoi la geam, își lipește obrazul de el)

Am avut o ieșire cam nelalocul ei... Dar și oamenii ăștia, 15
câteodată parcă anume caută să te întărate, să te facă să-ți pierzi
calmul, să-ncepi să spui prostii, să ocărăști... Afară e-ntuneric
beznă... (Privind în jur) Dar aici e... bine... Oricum, un colți-
șor liniștit... adică, n-ai de ce să te plângi... (Dând cu ochii de
coșciug) Ai de ce să plângi... dar n-ai de ce să te vaieti... pentru 20
că... una peste alta viața e frumoasă. (Râzând cam forțat) Una
peste alta viața e frumoasă. (Un zgomot ciudat în odaie) Parc-am
auzit un clinchet... (Ascultă)... cristalin... (Ascultă)... un susur...
(Într-un colț de sub podea tâșnește un izvor.) Ia te uită! Un izvor. Un
izvor susurând chiar în casă. Ce minune! Semn bun? Semn 25
bun, izvoarele întotdeauna au prevestit bunăstarea, cornul
abundenței... ca și femeia. Ați văzut în picturi: o femeie cu o
amforă răsturnată în brațe, din care susură apa și tot tabloul
e intitulat „Izvorul“. Iată-mă și pe mine în chip de... corn al
abundenței... Numai că n-am cum să iau acest izvor în 30
brațe... Când eram mică descopeream izvoare prin vâlcele și
le desfundam... și-odată ele-ncepeau să susure... (Într-un alt colț,
tâșnește, ceva mai violent un alt șuvoi de apă) Poftim! Parcă pâraiașele

acelea de demult, vin acum să-mi mulțumească *la fața locului*.
 Dar ce se aude dincolo? (*Dă fuga în camera mortului*) A găsit cu cale
 să răsară chiar sub pat... (*Pe gânduri*) Da, da... izvoarele sunt
 semn bun... de belșug. Anul ăsta am scăpat de secetă, uite țâș-
 5 nește apa... din pământ, din dușumea... din beci... (*Oarecum*
speriată) ... prin urmare s-a umplut beciul și acum... Ce naiba,
 trăim pe-o pânză freatică? (*Mai multe suvoaie, apoi clar afară, via-*
tul apelor involburate) A plouat atât de mult... încât pământul nu
 mai primește strop de apă... în plus se trezesc și izvoarele din
 10 adâncuri... Bună idee au avut oamenii cu digul... Trebuie
 întărit cu orice preț. Asta ne-ar mai trebui, să se rupă acum și
 digul și toată gârla s-o ia prin case... Cu apa asta... *locală*, ne
 descurcăm noi... o zăgăzuim noi într-un fel... (*Ia și umple diferite*
oale, crătiți, garniți) Asta e, că se-ngrămădesc toate odată... dar,
 15 oricum trebuie să ții piept... am obligații și față de... (*arată*
spre leagăn, apoi spre coșciug)... față de societate, față de mine în-
 sămi... sunt mamă... (*Apa a cuprins o parte din încăperea, ridicându-se*
cau la un lat de palmă) Nici o grijă, mă descurc eu. (*Răstindu-se la*
izvoare) Afară... ieșiți afară... Uf...

(Cortina)

ACTUL II

TABILOUI. 4

După trei zile.

Apele au cuprins totul, multe case au fost luate la vale. Casa învățătoarei se mai ține, dar acoperișul a fost dus de furtună. Încăperile se văd, ca într-un 5 acvariu transparent. Tot ce poate pluti – cutii, sticle, vadra de apă etc. – plutește, pentru că și aici cotele sunt foarte ridicate, până aproape de saltele, și tot cresc. În unele locuri se observă mici vârtejuri. Irina, în patul ei, cu copilul înfășat, atentă să nu se ude, asta ar mai lipsi. Pe patul celălalt – coșciugul. După ridicarea cortinei – o pauză mai lungă, pentru aprecierea 10 dezastrului. În acest timp, Irina strănută de vreo câteva ori. După fiecare strănut zice „noroc“.

IRINA

Situația nu e disperată. Nu e nici pe departe... așa de disperată... cum s-ar crede... cum ar lăsa să se înțeleagă aparențele... anumite aparențe... (Către pruncul înfășat pe pat) Dragul mamei... nu țipa... să nu intrăm în panică... n-ai de ce te teme... (Țipete) De ce să plângi? De ce să plângi tu și să nu plâng eu?... Că ție puțin îți pasă... ai venit cu traista-n băț, cum s-ar zice... n-ai muncit, nu ți-a curs sudoarea... ca să-ți pară rău... 20 Noi ne-am zbatut... pentru casa asta... care nu mai e... adică e, dar... (arată în sus)... uitate cerul și nu pe fereastră... Oricum, datoria mea de mamă e să-ți fac cunoștință... cu lucrurile noastre... și ale tale de-acuma... care, ia uitate-le cum înoată!... (Vără mâna în apă, mai pescuiește un papuc, ceva. Cu mândrie) Iată casa 25 părintească... N-o vei uita toată viața, pentru că e casa în care

te-ai născut... E solidă... foarte solidă... din moment ce-
 suportat zguduiele facerii... că habar n-ai tu cum se fac co-
 pii... Greu al naibii... Adică se fac ușor, dar se nasc greu...
 Oricum, bine că avem un colțișor al nostru, unde... să ne retra-
 5 gem. În pătucul tău e cald și bine... ca și în pătucul buni-
 cului... Acela care doarme... e tata mare, așa se zice... vezi?...
 (*arată spre coșciug*)... el are o casă mai mică... ne-a lăsat-o nouă
 pe-asta mare... el și-a făcut o căsuță mică-mică-mică, și liniș-
 tită... că... vrea să se retragă la... țară... Unde cântă păsă-
 10 relele... și crește iarba... Asta e boala lui... să-i cânte păsărelele
 și să-i crească iarba... prin păr... adică a fost boala lui... Știi,
 după două mii de ani oasele încep să-nmugurească... e extra-
 ordinar!... Vezi oase verzi... Poate că pădurile toate nu sunt
 decât mari osuare care au câteva milenii în spinare. Dar ce-ți
 15 vorbesc eu ție de milenii, când tu ai doar trei zile? (*Râde*) Așa-
 dar... în jur e agonișeala noastră... Să nu mă întrebi unde sunt
 vitele!... Ca un adevărat fiu de țăran... adică născut la țară...
 o să mă-ntrebi întâi unde sunt vitele... (*Tristete*) Nu mai sunt...
 au fost și nu mai sunt... le-a luat apa... le-a dus la vale...
 20 Așadar vite, nu, de ce să-ascundem!... Păsări – nu. Primele care,
 săracele, au plătit obolul potopului au fost găinile, la urmă
 curcile... găștele și rațele mai plutesc și-acuma... dar cât o să
 mai plutească? S-a dus totul... cu câțel... cu purcel... Lasă însă
 c-o să-ți cumpere mămica unele... de plastic... ca să știi cum
 25 arată... N-avea grijă... plasticul imită foarte bine... chiar per-
 fect... Situația nu-i disperată... dar nici vecinii nu stau mai
 bine... (*Ascultă*) până mai adineauri s-au tot auzit vaiete...
 țipete... strigăte de ajutor... Acum... (*Ascultă atent*)... nimic...
 S-au calmat... fie c-au primit ajutorul, fie că nu... în orice caz
 30 e liniște... Inundația s-a localizat... aici la noi... Pentru că, să-ți
 spun ce e cu apa asta... Apa asta, măi băiete... e... de ploaie...
 Ce zic eu de ploaie... de potop! Află c-am trăit să văd și po-
 topul... și-ai trăit și tu... adică te-ai născut să-l vezi... acum

o să urmeze... retragerea apelor, Turnul Babel... și celelalte...
 Glumesc. Sunt o glumeață... Totul va fi bine... din ce în ce
 mai bine. Ne refacem cât ai zice peste – uite un pește! (*Tipete
 de copil*) Nu țipa... că te-aud vecinii... ăștia cărora li se clatină
 pământul sub picioare... de ce să-i mai amărâm? Dacă nu 5
 putem să le dăm măcar o mână de ajutor... Tu zi mulțumesc
 că trăim... Trăim? Sigur că da, uită-te-n jur... cum colcăie
 viața... Trăim bine... de bine, de rău, trăim bine...

(*Cortina*)

TABLoul 5

10

Într-un moment de acalmie se aude strigând de undeva de afară.

VOCEA

Mai e cineva acolo? Hci, mai trăiește cineva în casa aia?
 (*Strigând tare*) He-e-i!

IRINA

15

Parcă s-aude cineva... sau am început să am năluciri...

VOCEA

Uu-uu-uu!

IRINA

Da, da... parcă e un om... (*Strigă*) Cine-o fi?

20

VOCEA

Parcă s-a auzit ceva... (*Strigă*) Sunt eu.

IRINA

Care ești, mă?

VOCEA

25

Mă cheamă Titu...

IRINA

Titu?... Și mai cum?

VOCEA

Poantă...

5

IRINA

Mai tare... N-aud bine că țipă copilul...

VOCEA

Poantă...

IRINA

10 Poantă? (*Râde*)... Ești al lui Sandu Poantă? Vino încoace...
că e prăpăd...

VOCEA

Nu pot că sunt într-un pom.

IRINA

15

Și ce faci acolo?

VOCEA

Stau...

IRINA

Stai?

20

VOCEA

Stau de vorbă...

IRINA

... cu apele...

VOCEA

25 Cu logodnica mea... că m-am logodit... Părinții nu ne
lăsau... dar am prins momentul... Bine că ne-am suit amândoi
în frasinul ăsta...

IRINA

Bravo... Și cine e fata?

VOCEA

„ A lui Tăgărâlă... Silvica... (*Grav și emoționat*) Dacă o fi ceva...
 să spuneți că noi ne logodisem... Ca să se știe... Dar dumneata 5
 cine ești?... Nu ești învățătoarea a tânără?

IRINA

Ba da...

VOCEA

Eram aproape sigur că asta e casa dumneavoastră... Numai 10
 ea a rămas... în jur e tot o apă... și frasinul meu... Dacă ați
 ieși pe acoperiș... e o priveliște ca la mare... Ați fost la mare?

IRINA

Încă nu...

VOCEA

15

Nici eu... (*Pauză*)

IRINA

Și de când ești acolo?

VOCEA

Păi... Una, două... Asta e a treia zi... 20

IRINA

(*speriată*)

Cum? A trecut atâta timp... Parcă adineauri...

VOCEA

Dumneavoastră n-ați simțit c-ați fost la adăpost... Dar noi 25
 aici... Am văzut totul... A fost prăpădul de pe lume. Ce-a mai
 trecut la vale... Case întregi, vă-nchipuți...

IRINA

Dar oamenii... au scăpat, nu?

VOCEA

Au mai scăpat... Numai cei pe care i-a prins atunci, la
 5 început, pe nepregătite... când a devenit că s-a rupt digul...
 Și câtă agoniseală s-a devesit. S-au făcut echipe... dar nu po
 să intre în baltă... Sunt pe deal... se uită... că pe unii cu barca
 așa i-a-nvârtejit...

IRINA

10

(speriată)

Doamne! S-a-ntâmplat ceva?

VOCEA

Ce să se-ntâmple?

IRINA

15

Eu tot aștept să vină unul cu barca... bărbatul meu...

VOCEA

Păi... n-a mai venit?

IRINA

Nu...

20

VOCEA

A salvat multă lume... mai ales copii... vreo cincisprezece... A venit tocmai din satul ălălalt... când a auzit... cu
 barca în răspăr... asta e aproape o minune... că dacă ați fi aici
 ați vedea ce viteză au apele... și cu barca e ca și când te-ai sui
 25 pe Niagara în sus... Eu n-am fost nici la Niagara, dar am
 auzit...

IRINA

(într-un suflet)

Trăiește? Spune...

VOCEA

Păi... trăia... așa știu... că e pe undeva cu barca... Nici de-aici nu se vede în toate părțile... Dacă v-ați urca dumneavoastră pe acoperiș...

IRINA

5

Nu pot să fac un pas...

VOCEA

Atunci stați liniștită... Vine... Trebuie să vină... Și eu tot pe el îl aștept... c-a fost marinar... Că acum numai ăștia... și cu armata... Țsta e mare noroc... S-au învățit unii și pe aici cu helicopterul... Să nu credeți că lumea v-a părăsit... că unii s-au pus la adăpost... și-au uitat de ălalți...

IRINA

Pe mine măcar nu m-au văzut, din helicopter, dar pe tine de ce nu te-au luat?...

15

VOCEA

Au luat ei pe alții... Când să ne ia și pe noi – s-a nimerit că suntem lângă un stâlp de-ăsta de-naltă tensiune... că de el ne-am agățat întâi... dar tot alunecam... tot alunecam... și la urmă am căzut... abia ne-am agățat de frasinul ăsta... cât o mai duce-o și el... Și helicopterul nu se poate lăsa prea jos... că se lovește de fire...

IRINA

Și stați bine acolo?

VOCEA

25

Ca în pom... mai bine... ca pe stâlp... aoleu, cât am stat pe stâlp a fost de groază... uite-așa alunecam... și numai când simțeam apa la tâlpi... odată țâșneam în sus... că prindeam forță, de frică... Când i-am văzut pe-ăia înecați... la vezi dumneata, s-a-nterupt curentul?

30

IRINA

Cred că da... că nu mai cântă difuzorul... Da' de ce-ntrebi?
 Ce vorbești numai tu?... *(Pe alt ton, de îmbărbătare)* Hei, fată, tu
 nu zici nimic?... Logodnicul ăsta al tău e tare limbut... *(Prie-*
 5 *tenos)* Mai las-o, domnule, și pe ea să deschidă gurița! *(Alin-*
tându-se) De-ai ști tu ce... năzdrăvan am eu aici în leagăn... Nu
 vîi să-l vezi? S-ar bucura să mai vadă și el oameni adevărați, nu
 ursitoare mascate, ori de-ăia care fac pe stafiile... Adică... ai
 veni tu... dar cum să treci apa?... Uite, vorbesc și eu așa...
 10 *(Oftează)* Ce te-a apucat să te legi de un om... pentru toată
 viața... tocmai într-un moment de ăsta... de grea cumpănă?...
(Pauză) Pe de altă parte, bine ați făcut... Ce, dacă ai sta să-ți
 tot alegi momentul... n-ai mai face nimic în viață. Uite, eu am
 născut tocmai când se rupea stăvilarul... *(Râde, apoi speriată)* Și
 15 când murea taica. Niciodată n-o să putem rupe viața de
 moarte...

VOCEA

(cu timiditate)

Și năzdrăvanul... trăiește?

20

IRINA

(râzând)

I-auzi vorbă! Sigur că trăiește... din moment ce țipă... ba
 vrea tătă, ba face pe el... habar n-are unde se află... și că orice
 picătură în plus... fie ea de ce-o fi... e picătura care poate vărsa
 25 paharul... Adică, vorba aia... ne-ar putea lua casa la vale...

*(Copilul începe să țipe, Irina se ocupă de el câteva momente. Vocea se aude
 afară fredonând o melodie.)*

IRINA

(după un timp)

30 Ce faci, cânti?

VOCEA

Da, dar nu prea am voce...

IRINA

(neștiind ce să zică)

Oricum... un glas omenesc... Uite, acum nu-mi mai e frică de moarte... că suntem mai mulți... Știi ce mă gândeam?

VOCEA

5

Ce?

IRINA

Dar să nu vă supărați dacă spun o prostie... poate voi aveți pe altcineva...

VOCEA

10

Nu înțeleg, pe cine să avem?

IRINA

Nași... poate v-ați găsit alt naș. Că dacă n-aveți, mă gândeam să vă cunun eu... adică noi... eu cu bărbatu-meu, când o veni... și-or intra apele-n matcă... Ei ce zici? *(Tăcere)* Vezi, 15 nu trebuia să vă zic asta, v-am supărat...

VOCEA

Nu... de ce? Ieri încă am mai fi putut să ne găsim și-un naș, să fie totul în ordine... ieri, când trăia...

IRINA

20

(speriată)

Cine... să mai...

VOCEA

Ea... mireasa... adică...

IRINA

25

(înțelegând)

A... Doamne!

VOCEA

Nici nu știu cum s-a-ntâmplat... o fi răcit? Mie mi-era teamă să nu-neeunească... Știți... când te vezi în situații de-astea... dar ea nu... s-a ținut foarte bătoasă... ba chiar
5 mă-ncuraja pe mine... găsea puterea să-mi spună că suntem în pom. Ne-ncurajam unul pe altul. (*Pe alt ton*) N-ai o lumânare?

IRINA

Am avut... până mai adineaurea, au tot plutit pe-aici prin jurul coșciugului...

10

VOCEA

Bine că te-ai gândit la coșciug... din vreme...

IRINA

(*gospodină*)

Așa s-a nimerit. Nu suntem nici noi chiar așa de gos-
15 podari...

VOCEA

Dar ziceai că... trăiește... (*Speriat*) Sau ți-ai pierdut și dum-neata mințile... Ar fi frumos să vorbesc de două ceasuri cu o nebuună și eu să nu observ că n-are șir... Ba nu, c-am auzit și
20 eu țipete de copil...

IRINA

(*repros*)

Păi vezi?! Coșciugul era pentru taică-meu... el se pregătea să moară... Trăgea să moară cum se spune... fără să știe pe ce
25 moment pică...

VOCEA

Neprielnic...

IRINA

Neprielnic... dar el tot a murit... de moarte bună... Asta
30 a fost un fel de răzbunare... Adică atunci când toată lumea dă

de bucluc și se prăpădește în mod năprasnic, tu să mori de moarte bună... Și să ai și coșciug... la scară, pus din timp... Mă rog, totul dichisit frumos din vreme...

VOCEA

A, de-aia... ziceai de lumânări...

5

IRINA

Dar... ce-ți mai trebuie?

VOCEA

Aveți dreptate... acum e rece... Dar oricum... (*Gemând*) Uf, mi-a amortit și mie mâna... O țin cu o mână de când nu
10 se mai poate ține singură... Am simțit-o cum se răcește încetul cu încetul... Bine c-am apucat de ne-am logodit... O bucurie, cât de cât... în viața asta tot am avut și noi... Că ăsta e un pas important... Aoleu, dar ce mi-a mai amortit brațul...

IRINA

15

Trebuie să fii tare... Gândește-te că trebuie să trăiești... Ca să spui... Acum ai și-o obligație în plus... față de ea... Nu trebuie să-ți fie frică... Mai bine ai cânta ceva...

VOCEA

Ce să cânt?

20

IRINA

Nu știu!... Orice... un cântec...

VOCEA

(*după o pauză*)

Nu găsesc nimic la moment...

25

IRINA

Atunci... cânt eu... Nu te superi dacă... e un cântec de leagăn. Știi... adorm și copilul...

VOCEA

Mie oricum mi-a pierit somnul... Puteti cânta și... de leagăn.

IRINA

5 *(cântă cam strident un cântec de leagăn)*

Nani, nani,
Puiul mamei.
Să crești... mare...
Mare... mare...

10 Marea Neagră...

(Se oprește... ca și când ar căuta cuvintele... încercând să și le amintescă): O cunosc pe mama ta... Tot așa ți-a cântat și ea, ce crezi?

VOCEA

15 Țsta e cântecul de pe la noi... Pe mine... țin minte... mă ținea într-o albie... acum, mă rog, alte condiții, copiii au leagăn... tot felul de jucării... Eu mă jucam c-o potcoavă... că era și perioada aia grea... după război, secetă...

IRINA

20 Eu... tot așa... îmi făcuse cineva un avion de lemn... niște surcele prinse cu sârmă...

VOCEA

Pss! Parcă s-aude ceva... Vin cu heliicopterul...

IRINA

Și eu parcă aud un fâlfâit...

25

VOCEA

Helicopterele nu fâlfâie.

IRINA

Ai dreptate...

VOCEA

... decât c-o aripă... fâlfâie.

IRINA

Râzi de mine... Dar mi s-a părut că aud un fâlfâit...

VOCEA

5

Au trecut niște ciori... sau corbi...

IRINA

Ești superstițios?

VOCEA

Nu... da' de ce întreb?

10

IRINA

Așa... întreb și eu așa... începuse să-mi fie urât aici singură
cu un mort care plutește în jurul meu... un coșciug, înțelegi...

VOCEA

În privința morților suntem... chit.

15

IRINA

Mai simți mâna?

VOCEA

Parcă... (*Tristete*) Nu... nu cred... c-o mai simt...

IRINA

20

Dar cum reușești s-o mai ții pe logodnica ta? Sau ai
scăpat-o?

VOCEA

Nu, că dac-o scăpam... mă aruncam după ea... N-am voie
să-i dau drumul... Am legat-o cu cureaua de mine... Știi că
e frumoasă și așa... Parc-ar fi numai adormită... Aștept să se
trezească dintr-o clipă-ntr-alta...

25

IRINA

Ai început-o și tu de tânăr cu greutatea vietii...

VOCEA

Dumneata ce crezi: or să vină în douăzeci și patru de ore?
5 Că mai mult... știu și eu dacă mai rezist?... o să mă forțez, dar
oricum...

IRINA

A, neapărat... ce douăzeci și patru de ore?... Acum,
într-un ceas, două... Nu se poate să mai întârzie... Trebuie să
10 pice. Bine că ești acolo, la vedere... Te văd aia de departe...
Să nu uiți să le spui și de mine... Să vină să cotrobăiască bine
prin casă... dacă vin...

VOCEA

Parcă sunt pe o corabie... tocmai sus... pe catarg... Dar
15 nu se vede nimic la orizont...

IRINA

(încurajându-l)

Nu-ți fă tu griji... E un sat întreg în primejdie... s-a dat
 alarma... se mobilizează toate forțele... Știi... până la un timp
20 vorbea și difuzorul... și se anunțau tot felul de măsuri... Mare
noroc am cu tine că ești acolo sus...

VOCEA

Cu-cu? Cu-cu.

IRINA

25 Ce?

VOCEA

Mi-am adus aminte un cântec. Cânt cu-cu. *(Râde)* Cu-cu.

IRINA

„Ia toți le-a cântat cucu, / Numai mie doar corbu...”

30

VOCEA

Ce face?

IRINA

E tot dintr-un cântec... Eu n-am auzit cucu anul ăsta...
nu știu cum s-a făcut...

VOCEA

Uite-l auzi acum...

5

IRINA

Să fii un cuc bun cu mine, auzi, *cucule pasăre sură*.

VOCEA

Cu-cu, cu-cu... cu-cu, cu-cu... (*Din ce în ce mai tare*) Cu-cu,
cu-cu, Cu-cu, Cu-cu-cu-cu...

10

IRINA

(râzând)

Acuma, gata, ho, că mă asurzești.

VOCEA

Cu-cu-cu-cu.

15

IRINA

Dar apele scad sau cresc? Aici la mine parcă tot cresc... Mă
gândesc că tu îți dai seama de ansamblu... situației... poate dă
Dumnezeu și scad... Ai?

VOCEA

20

Cu-cu... Cu-cu, Cu-cu...

IRINA

Și ăsta vrea să mă sperie... (*Tare*) Mă, să știi că nu mă sperii
eu cu una, cu două... Au mai încercat ei și alții... Vezi mai
bine să nu cazi de pe cracă... Leagă-te bine cu cureaua... Și
când vezi oamenii... că vin, fă-le cu mâna... dă din aripioară...
Cu-cu-le. (*Începe să plângă. Printre sughituri*) Cucule, pa-să-re su-ră...

25

(Cortina)

TABLOUL 6

Irina în vârful patului, încercând să dea drumul la difuzorul din perete.

IRINA

Să vedem cum mai stăm... *(Tot răsucește butonul, difuzorul nu*
 5 *funcționează)* În linii mari... stăm în pat... dar m-ar interesa
 amănuntele și perspectiva... Și, ca să fiu sinceră... orice fel de
 știri ar fi binevenite... că mai rău decât atât! Și la urma urmei,
 nu poți trăi așa pe sub pământ... pe sub apă... *(Curioasă)* Ce-o
 mai fi în lună? *(Energică către difuzor)* Zii, mă mutule! *(Se aude un*
 10 *hârâit)* Așa, ia zi... *(Hârâituri, apoi difuzorul tace)* Oricum, se
 cheamă c-am luat legătura cu restul lumii... am restabilit legă-
 tura cu lumea... Lumea hârâie... și-mi transmite îndemnuri
 la curaj. Asta am înțeles eu din aceste păcănituri... ține-te bine,
 că acum apare ăla din cer... coborând pe frânghie... din heli-
 15 copter... Zice: „Veniți încoace, am venit să vă luăm cu hârzo-
 bul...” *(Alte pârâituri la difuzor, Irina renunță să-l mai zgândăre. Stă în*
pat și studiază vârtejurile din odăi.) E curios cum în camera mea apa
 se învârte de la dreapta spre stânga și în camera răposatului de
 la stânga spre dreapta... inversul sensului acelor de ceasornic...
 20 este la mine? Asta ce-o fi-nsemnând? De ce-mi dă apa asta
 timpu-napoi? Nu se mai aude ploaia... *(Ascultă)*... n-a mai
 plouat de mult și cred... c-o să avem secetă. *(Râde)* Adineauri
 am ațipit un minut și-am visat un colț din Sahara... cred că
 cel mai uscat, mă jucam în nisip... făceam clepsidre... din că-
 25 mile moarte... nu știu cum se făcea... că le turnam nisip în
 urechi... și curgea prin... copite și la urmă... se răsturnau...
 cămilele... și le turnam între copite... Am mai văzut un incen-
 diu, niște cuptoare... închise... și la urmă cum tot turnam eu
 nisip pe gâtul cămilelor... odată au izbucnit vulcani... Vezi,
 30 cămilele erau niște vulcani deghezizați și dă-i la lavă în dreapta
 și-n stânga!... Noroc că m-am trezit... Ce-o fi-nsemnând visul –
 acum Dumnezeu știe. Am văzut niște oameni care au murit

în flăcări. S-a răsturnat camionul și i-a prins dedesubt... A făcut
 explozie motorul, nu te puteai apropia, vedeai cum ard... și
 nici lor nu le venea să creadă că așa, nitam-nisam... hodoronc
 tronc!... Prefer inundația de-o mie de ori... și la urmă lucruri
 de-astea nu se mai întâmplă la noi... Nu trebuie să te pierzi 5
 cu firea... și să ai încredere... *(Către prunc)* Auzi, mă muțunache?
 Într-un fel îmi pare bine că... nu te-ai născut pe puf. *(Apa a mai
 crescut, patul mortului fiind mai scund, coșciugul a început să plutească. Către
 prunc)* Te-ai udat, păcatele mele... Să te schimb. *(Îl schimbă)* Uite
 și bunicul a luat-o din loc... Își face plimbarea... Pe la ora asta 10
 întotdeauna-și făcea plimbărica. Și el s-a udat, dar pe el nu-l
 mai schimb. De ce? Nu mai are scutece... gata! Și-a trăit traiul
 și și-a... Ia uite ce barcă! Noroc că avem o barcă-n casă. Patul
 nostru e mai năltut... *(Prinde coșciugul, îl leagă cu un cearșaf de patul
 ei)*... Acum vă am pe amândoi aproape... apropiați... rude. Nu 15
 înțeleg de ce cresc apele... tulburi?... *(Către puhoi)* Ei, dar văd
 că nu te astâmperi! Chiar ai de gând să te urci peste noi în pat,
 ei comedie! *(Pe alt ton)* Spuneam: „Ei, comedie“, când e vorba
 de dramă... *(Oricum speriată)* Da, apa ne intră efectiv în așter-
 nut... Mai bine visam visul ăla: se făcea o apă mare... la 20
 așternut... pe drum de seară, o apă mare... în loc de voinic...
 la așternut... Atunci ar fi fost clar: necaz. Apă mare tulbure
 dacă visezi, înseamnă necaz... *(În timpul ăsta a ridicat copilul în brațe)*
 Dar așa necaz... fără preaviz în vis? *(Simte atingerea apei la tălpi)*
 Uuu! M-a mușcat de tălpi... dihania... Poftim! Cine ar fi 25
 crezut. Dar nu-i nimic. În situații excepționale organismul
 devine mai rezistent. Rezistența corpului crește în progresie
 geometrică în timp ce pericolul crește în progresie aritmetică...
 Na, c-am făcut și-o teoremă... Dacă n-o fi taman pe dos...
(Trage coșciugul în patul inundat, așază pruncul pe coșciug) Soluția a și 30
 fost găsită, în pofida dușmanilor... Nu știam de ce tata ținea
 morțiș la coșciug de stejar... parcă știa el ceva... O adevărată
 arcă... dacă-om vedea și-om vedea, ne urcăm cu toți în ea...

Iată că mortul a dat muguri... Oasele i-au înverzit și-au înmugurit ca și când ar pluti de mii de ani. Ai noștri fac niște coșciuge de calitate, când vor ei să le facă. Nu se strică, nu nimic... Mai degrabă învie ai dinăuntru, decât să putrezească stejarul...

5 Nu știi ce am, că obosesc cam repede... Mă lupt de vreo trei zile cu niște gânduri negre... și am obosit... Noroc că nu transpir, ar crește potopul... (*Râde*) Tot răul spre bine... de mult voiam eu să fac o baie de plante... Băile de plante se recomandă atât pentru nervi cât și așa ca întărire... Mai multe plante decât

10 în această cadă a potopului nici nu pot exista... așa că... Numai puțin de-ar fi mai caldută... În sfârșit... Ciudată senzație, stranie senzație... când te cuprinde apa... încet-încet... Parcă m-ar zidi cineva... începând de la tălpi... într-un zid mare... Ce fel de zid, Doamne... ce fel de zid? Mai bine rămâ-

15 neam la dig – mă zideau acolo... dar vezi, le-a fost milă de copil... și de-aia s-a dărâmat zidul... Eu sunt vinovată, că n-am stat... De ce le-a fost milă? Nu trebuia să le fie milă, nu trebuie să te scumpești la sacrificii. Le faci până la capăt... și cu seninătate. (*Pauză apoi veselă ca într-un joc de-a v-ati ascunselea*) Aici eram.

20 (*După o pauză*) În frumos bazin m-am pomenit, ia te uită... (*Didactic*) O femeie la douăzeci de ani... a cam epuizat viața... și-a dat măsura posibilităților... Tot ce urmează se cam repetă... Dacă ai făcut și copii... câțiva copilași, ți-ai încheiat cinstit socotelile cu viața... Ai venit, ai văzut, ai născut... Te-ai

25 fandosit în oglindă... Femeile, poezii... până la douăzeci de ani, ehe! au destul timp să se manifeste... să-și dea măsura genialității... Eu am douăzeci și trei... am depășit cu mult pragul... N-ar trebui să-mi pară prea rău... Vorbesc și eu, ca și când aș fi pe dric, Doamne, iartă-mă. Ce-o fi cu pesimismul

30 ăsta pe capul meu? Ia să mă dezbăr! Omul nici în ultima clipă nu vrea să recunoască pe față că asta e chiar moartea. Și e grijuliu până-n ultima clipă... Și mie-mi vine acum să mă rog așa: „Spală paharu-n care-mi pui otravă, să n-aibă microbi...”

Niciodată, la teatru, n-am putut suferi situațiile limită. Pui un personaj în fața pericolului iminent și, după aia, te ții scai de catastrofă. O umfli, o pompezi, mă rog. Tot dezvolti și grăbești pericolul iminent. Bine spunea cineva că astfel de situații limită nu există decât în niste capete absurde. Viața e mult mai complexă... Uite, bunăoară aici... (*Speriată de apă*) Uf! Apa se dezvoltă în mod absurd... Dar eu nu mă aflu într-o situație limită... asta e toată deosebirea... care e esențială... Sunt sigură că ăsta din copac... care zice cucu... (*Ascultă*) Săracul nici măcar cucu nu mai zice... dacă-ar fi apucat să pună pe hârtie ce-a văzut, altfel ar fi înfățișat problema. Grandios... cu accentul pe măreția omului... în primejdie se vede omul... cât e el de sublim...

(*Se aude de afară Vocea.*)

VOCEA

Cu-cu, cu-cu, cu-cu...

IRINA

(*bucuroasă*)

Vorbești de lup... și el cântă. Hei, băiete... tocmai te pomeneam, ți-ai revenit?... Ai avut așa o sfârșală... dar ti-a trecut... Află că și mie mi-a venit rău de câteva ori... dar n-am putut să mă las... Știi, am obligații... am adus pe lume un copil, trebuie să am grijă, nu-mi pot permite să-mi pierd mințile... Tocmai de-aia am vorbit tot timpul... ai auzit, e-am vorbit destul de tare... și pentru tine... ca să nu-ți fie urât în nebunia ta... Niciodată nu m-am gândit așa de mult de-ndesat, ca acum... la anumite lucruri. Mi s-au părut foarte clare și le-am rezolvat... teoretic... Ziceam că e bună ideea aia a ta... să înfățișezi totul pe ore...

VOCEA

Cu-cu...

IRINA

Acum cânti parcă mai bine... te-ai mai perfecționat... ori ai fi pasăre? Oricum, important e să mă ascuți. Să am cu cine schimba o vorbă... Fiindcă apa văd că tot crește și nu știu să 'not... și... Aș vorbi tot timpul... nu știu ce am... Mi-am adus aminte de doi amănți... poftim, ce-mi trebuie, ce-mi trece prin cap, doi amănți care puseseră ibricul cu cafea pe foc, a dat cafeaua în foc și l-a stins, dar gazul a continuat să iasă, ei n-au observat, că se iubeau... erau îndrăgostiți... Îi închisese cineva în cămăruța aia străină... și când și-au dat seama că... era prea târziu... că gazul metan îți dă un fel de paralizie... vezi că mori, ești conștient, dar nu poți să te miști... numai te miri, te miri... Aveau fețele așa de schimonosite, când i-au găsit, că a trebuit să le facă niște injecții, să se destindă pielea de pe obraz, ca să nu-i îngroape așa mirându-se... Așa că... nu știu ce voiam să spun... îmi cam pierd șirul... a, încearcă să zâmbești, nu sta crispat, că de-aici ni se trage nouă... prea suntem crispați... Mă auzi? (*Ascultă*) Nu cred că era băiatul... o fi căzut de mult... Mi s-a părut mie că aud, ori a fost un cuc adevărat... că lor ce le pasă?... Își pun ouăle în cuib străin... și vin să-mi lălăie mie, care nu-mi mai văd capul din treburi... (*Luând seama cât de mult a cuprins-o apa*) Capul mi-l văd, dar nu mai e mult... Numai băiatul meu râde... uite cum râde... Bravo ție, învață să râzi de pe acum. În viață o să e izbești de multe glume bune... Ia spune-mi și mie de ce râzi? (*Îngrijorată*) Mi-e să nu fi făcut ceva pe bunicul. Copiii mici când fac ceva, râd ca proștii... Măcar de sus să fie ferit bietul tata... Altfel, porcărie jos, porcărie de pe lături... Oricum, tu ești călare pe situație... Tată, trăi-ți-ar tronul, Doamne iartă-mă, că bun mai e! Întâmplarea asta n-o s-o uit cât oi trăi... câte zile oi avea... Câte zile oi mai avea? Cine știe când îi vine omului sorocul... Parcă m-apucă așa o ameteală... O oboseală fără margini, ca marea asta... O imensă lehamite. (*Pe silabe*) I-e-ha-mi-te-a le-hu-zei... Ce straniu sună... Mai ales dacă desparți pe silabe... I-e-ha-mi-tea le-hu-zei...

Până la urmă toată știința noastră nu e bună decât să te ajute să desparti moartea pe silabe... (*Grav*) Înainte de a-mi ajunge apa la piept... să-i mai dau o dată să sugă... În sfârșit o idee bună. Filozofezi, filozofezi și uiți să dai tâta copilului... (*Se desface la piept, ia copilul de pe coșciug și-l apropie de sân*) Tâta, mamă. 5
 Ce e aia? (*Râde*) Eu știu? Tâta. Simt că-ți place de pe acum, ștregarule. Ce crai o să-mi fii și tu, tot ca taică-tu... Că cine știe pe unde umblă acum de nu mai vine... după ce fuste... (*Prin spărtura acoperișului o rază de lună*) Uite, că s-a-nseninat, se văd și stelele sus, ca într-o pictură în care uleiul a început să se co- 10
 jească... Vin să se oglindească în lac. Mult drum mai străbat și ele, numai să se oglindească în cloaca asta! Uite, tâta, și uite cosmosul. (*Privind copilul care sugă*) Nici cosmosul n-a fost înțeles bine... darmite tâta asta! Nu e bine să le știi de pe acum pe toate... Eu ar trebui să le știu *de pe acum*... Vine și momentul 15
 când trebuie să știi tot ce se poate ști... pentru că pleci. Și să pleci... știut... știind... Doldora de cunoștințe și... Palid... (*Pauză*) Steaua aceea parcă anume s-a ivit, să-mi dea și mie o aureolă... Bruma mea de aureolă... Că am adus pe lume un om... (*Început de cântec*) Port aureola ca o copcă, plină cu-necați 20
 în Dumnezeu. (*Privind copilul care sugă*) Satură-te, băiete... Măcar o dată. Ca să-ți poți aminti, când ți-o fi mai rău, și laptele pe care l-ai supt... Eu asta mi-am amintit adineauri... în timp ce albeam... într-adevăr am albit... (*Dându-și cu mâna prin păr*) Părul mi-a obosit cel mai repede. Acum am plete de 25
 stafie. Simt eu că s-a ușurat dintr-o dată. Pe vremuri părul meu conținea aur... și cădea greu pe umeri. Și dacă-l încercai cu dinții – vedeai că e aur curat... (*Plânge*) Am fost o clipă una din marile bogății ale țării. (*Revenindu-și*) A, și gustul acela de lapte... Ce am învățat eu acolo *înăuntru*, e că toate lucrurile 30
 sunt legate între ele. Și deodată m-am pomenit ruptă, dislocată, aruncată afară din lume. (*Speriată.*) Mă născusem! (*Luminată*) În prăbușirea aceea imensă fără nume dintr-o dată am simțit pe buze țâta mamei... Izvorul de lapte... (*Către prunc*) Ei, ce zici?

Pe pământul ăsta încă mai curge lapte și miere. (*Ascunzându-și sânul în bluză*) Uf, mă durea de plin ce era. Bine că s-a mai dezmoțit... Mă simt mai ușoară acum... (*Privind apa care s-a ridicat și mai mult*)... și voi putea să plutesc în voie. (*Tipă cuprinsă dintr-o dată de disperare*) Nuu! (*Își revine, pune copilul în cosciugul care și el s-a mai înălțat. Dulce*) Acum fă nanii! Ce să-ți cânt? Ce să-ți cânt? (*Caută o melodie... apoi rămâne pierdută pe gânduri, auzind curgera apei*) Cântă apele... în locul meu... Acum, că e mai multă lumină se vede și mai groaznic. Dar nici să țip n-am voie. S-ar deștepta copilul... S-ar deștepta mortul... Mai bine să cânt... Ce să cânt? (*Pauză*)

VOCEA

Cu-cu, cu-cu...

IRINA

15 Ce limpede le văd pe toate. Apa e turbure, dar capul mi s-a limpezit. M-am limpezit în ape turburi... (*Scuzându-se*) Dacă așa a fost vremea! Aparent, totul e-n ordine... (*Ascultă*) Nimeni nu mai cere ajutor. Toți au fost salvați, toți sunt pe la casele lor. Numai că unele case plutesc la vale... ca niște mici excepții.

20 (*Un gând*) Oare și casa mea pluteste? Oi fi ajuns în Dunăre? Oi fi trecut de Marea Neagră? Poate că mă legăn acum pe ocean... Unde se varsă Marea Neagră, în care ocean? În care ocean curg oceanele? Numai de-ar ști omul meu unde să mă găsească... De-ar veni mai repede cu barca... până n-apucă

25 Marea Neagră să se reverse în oceanul... negru... (*Privind cu dragoste la copil*) Faci un copil odată și după aceea toată viața te ții mândră ca și când în orice clipă ai mai fi în stare să crezi un altul. Femeile sunt foarte lăudăroase. În sinea lor. Prea pline de sine... în sinea lor. De exemplu eu acum... (*Ca și când ar*

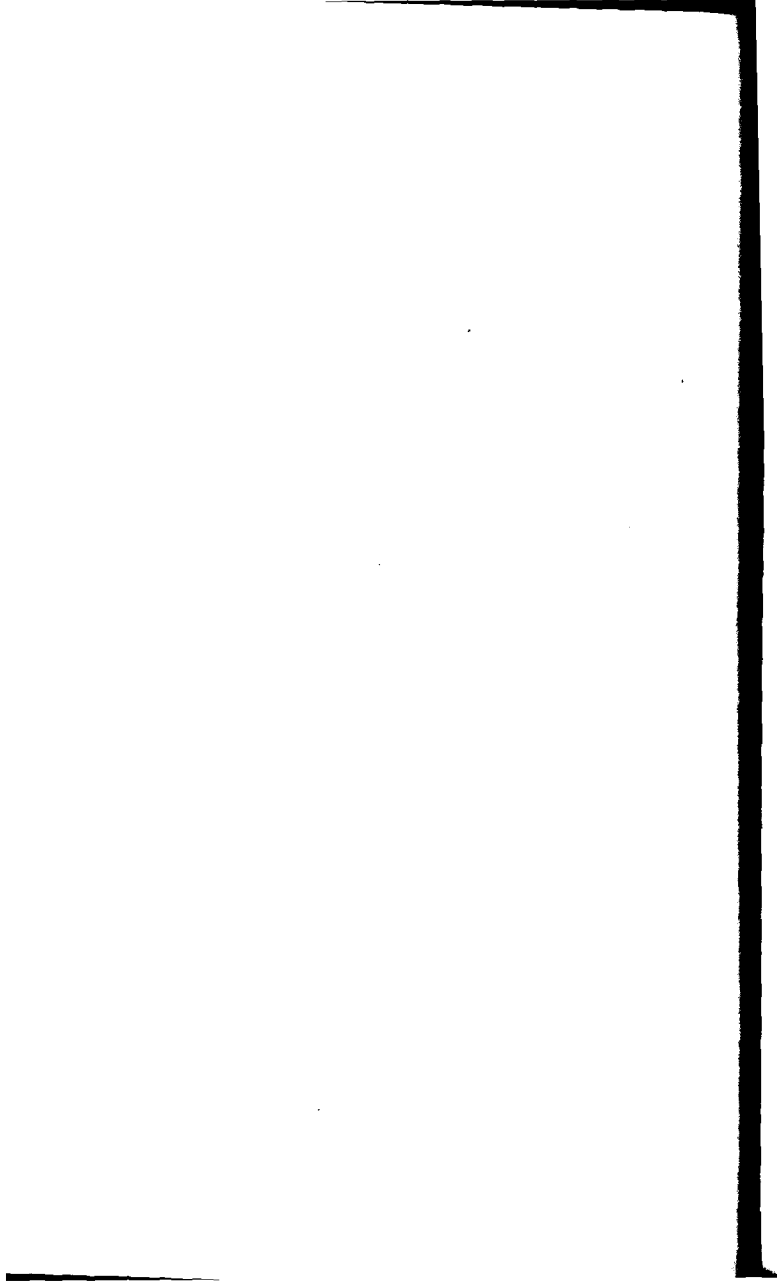
30 *încerca să demonstreze ceva*) Să luăm un exemplu concret... și banal... Eu... o oarecare... (*Apa îi vine până spre gât. Cu mâinile ridicate deasupra capului ține pruncul încheștat pe cosciugul care pluteste*)...

n-aș mai avea nici un motiv să mai cred în viață... Aparent, da, nici un motiv... Ce mă mai ține pe mine legată? Coșciugul? Ceea ce am învățat eu *acolo, înăuntru* e că toate lucrurile au o legătură... Dar ce mă mai ține pe mine acum, legată... de casă... de sol? Apa îmi vine la bărbie. Ca să vorbesc trebuie să-mi țin capul pe spate... Și să văd steaua aia de sus. O singură stea... Poate că acoperișul s-a spart anume ca să pot zări mereu steaua aceea... care n-a apus... dar e parcă mai palidă... pentru că se face ziuă... și va fi și ea inundată de o altă lumină și mai puternică. (*Privind steaua*) Câtă vreme se mai vede ceva în zare... o rază de stea... sau un pai... speranța nu-i pierdută... Și dacă există o singură speranță trebuie să existe și o jumătate din speranța aceea... și jumătate din jumătate... și așa la infinit... Cei vechi știau ei ce spun! Ne-au învățat să fim optimiști... la infinit. Uf, ce lăudăroasă mai sunt! Parcă mă ia o neliniște... Nu știu de ce apa mă neliniștește... Regret numai că n-am avut timp să mă gândesc prea mult și la el... la omul meu. Odată... (*Încercând să-și amintească*) Odată, când eram însărcinată cu copilul nostru s-a uitat mult la mine... Într-un anumit fel... cum nu mă privise el niciodată... Zic: ce mă tot mășori așa din creștet până-n tălpi, că n-o fi alta. Și el mi-a spus... și-i tremura glasul... O clipă, să-mi aduc aminte bine ce mi-a spus... A, da. (*Cu voce stinsă*) Așa cum stai dreaptă cu brațele moi pe pântecul plin, pari o veche soție de voievod ținându-și ctitoria. Și parcă-aud un glas venind de dincolo de dispariția materiei: „Noi, Ion și Ioana, cu puterile noastre, am durat acest sfânt copil, întru veșnica pomenire a acestui soare și-a acestui pământ...” (*Pauză*) Curios cum mi-am adus aminte de asta tocmai acum când îmi vine apa la buze. Parcă iarăși aș fi cu burta la gură... (*Senină*) E burta cea mare a mării... Eu mi-am făcut datoria... (*Zâmbind*) Balena a făcut totul. S-a simțit până la sfârșit răspunzătoare de soarta celui pe care Dumnezeu i-l sădise în pântec. L-a depus teafăr pe uscat... (*Jale*) Uscatul era un coșciug... (*Plânge. Sec*) Bine că nu mai plouă. Asta e o cucerire

a uscatului. Sunt la jumătatea jumătății de speranță. Aproape de infinit... Dincolo de vuietul monoton și meschin al apei urechea mea prinde plescăitul lopeții care se înfige curajos în valuri. (*Ascultând*) Da... aud o lopată... Se înfige nu în pământ, 5 în țărână, ci în apă... Sunt sigură. Dacă-or fi pierit și cei cu barca? Vin cu heliicopterul. Îi salvează pe toți cei rămași în mijlocul puhoaielor, nu e lăsat nimeni la... voia întâmplării. Bine c-a dat Dumnezeu și s-a spart acoperișul să ne vadă sus. Parcă-l aud pe viteazul acela... tot un oarecare... ca și mine, 10 povestind la ai lui cum a coborât el din heliicopter prin acoperiș în casa inundată... (*Imitând*) Și când mă uit, văd copilul plutind deasupra apelor... Și când să iau copilul, văd că ceva din adânc îl ținea deasupra... erau mâinile mamei. Bietele mâini! Se încleștasera pe mititel și nu-l lăsau să moară... să-l 15 ia valurile... (*Luminată de fericire*) Mă, și copilul respira... (*Încălecă pe coștiug, ia pruncul și-l ridică deasupra capului. Inundată de o lumină a unei imense bucurii, cu o clipă înainte ca apa să-i treacă de creștet*) Respiră... hai, respiră, mă. Respiră...

SFÂRSIT

PLUTA MEDUZEI
VIZIUNE DRAMATICĂ ÎN DOUĂ ACTE

PERSONAJE

CĂTĂRĂTORUL.

METRUL.

FOTOGRAFUL.

TE

5

FEMEIA

INSUL I

INSUL II

INSUL III

INSUL IV

10

INSUL V

INSUL VI

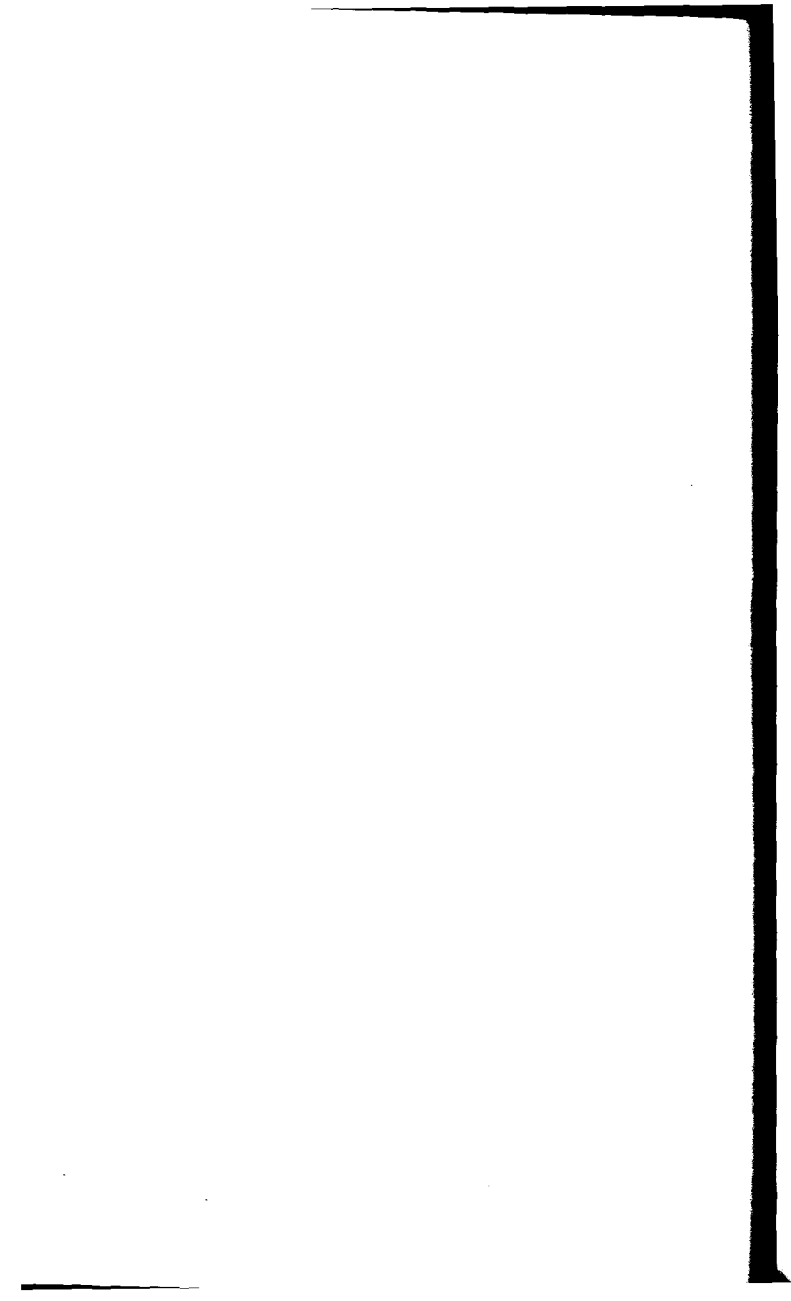
PASĂREA

(La nevoie, niscăi FIGURANȚI)

Un câmp – scalieți, mărăcini, imortele. În fundul scenei, un fel de 15
copac – sau, mai bine zis, un catarg cu coaja noduroasă și iscalită. Pe
undeva, curge un râu, care poate face chiar o cascadă, dar mică, să nu
acopere glasul oamenilor. Intrările și ieșirile din scenă se fac printr-un
sistem de trape: scena va fi plină de tot felul de trape bine mascate.
Personajele cad mereu în ele, dar mereu se ridică la suprafață, când e să-și 20
spună replicile, chiar dacă nu apucă, întotdeauna, să le și termine.

Întâmplările piesei fiind egale cu zero, regizorul va căuta să supli-
nească, în vreun fel, caracterul acesta cam static. Ramificațiile verbale ale
copacului, care se vede în scenă, pot fi luate eventual ca niște mici drame,
mai mult sau mai puțin independente.

25

ACTUL I

TE

(Lângă copac. Îi măsoară cu un metru grosimea. Încearcă să vadă cam de câte ori l-ar cuprinde în brate. Bate în coajă cu un ciocănel de lemn)

Mda... Are reflexe bune. *(Mai măsoară un nod etc. Rezultatul 5 cercetărilor e notat pe o hârtie.)*

METRUL

(scoate încet capul dintr-o trapă)

Bine că ești aici. *(Iese de tot. Merge la Te, îi cere hârtia, se uită la ea, dă din cap negativ.)* Nu, nu-i încă momentul! 10

TE

Bine, dar... *(Cade într-o trapă. Iese, scuturându-și coatele de țărână.)* Uf, și afurisitele astea de trape!

METRUL

Așa e. Nu poți să faci doi pași... Poate am construit noi 15
prea multe...

TE

Am exagerat întrucâtva, așa e. Sunt cam multicele. Însă trebuie să recunoaștem, domnule Metru, că acum nimeni nu se mai poate duce nicăieri. 20

METRUL

În privința asta... Sigur, prea departe nu se mai aventurează nimeni... Ghinionul este însă că s-a descoperit și existența unor

trape vechi, făcute cine știe când. Deci, tot pământul e... Asta mă frământă pe mine...

TE

În ceea ce mă privește, eu aș prefera să dau tot timpul
5 numai în trape vechi... (*Confidențial*) Știți că pe-ale noastre le-am umplut cu dinamită.

METRUL

Și aici cred că am greșit întrucâtva. Trebuia însă să mergem la risc.

10

TE

Așa erau vremurile. Toți ar fi plecat, dacă nu le-ar fi fost teamă că sar în aer.

METRUL

(*dă să spună ceva, cade cu un picior; se ridică greu*)

15

E clar că trebuie să ne canalizăm toate eforturile în sus.
(*Arată spre copac.*)

TE

Trebuie.

METRUL

20

(*trist*)

Suntem atât de civilizați, ne-am îndepărtat atât de mult de maimuță, încât acum nimeni nu se mai poate cățara într-un copac. Trebuie să folosim tehnica cea mai avansată la un lucru care altădată l-am fi făcut în mod spontan. Cum stăm cu racheta?

25

TE

Iucrează băieții la ea. Se montează. Iar în ce privește copacul...

METRUL

Nu te pripi... I-ai numărat toate cercurile? Nu e nici unul putred? Să fim foarte atenți... (*Iese.*)

TE

(se întoarce lângă copac, scoate iar un metru etc. Într-o parte a scenei, lângă un râu, apare Femeia, ducând în brațe o roată de sârmă).

FEMEIA

Uf! Mi-a rupt spinarea. (O pune jos, rămâne pe gânduri.) Poate 5
astăzi mi se arată. (Face câțiva pași și de sub frunze scoate la iveală un
scrin vechi, pe care, cu basmaua sau cu dosul palmei, se apucă să-l ștergă
de praf. Reflector pe lustrul scrinului.) În lustrul mobilei vechi mai
există încă imaginile vechi. Bunica mai continuă să ștergă
praful, purtând-o în pântec pe mama, cum ai plimba un mag- 10
net să atragi un viitor, care deja nu mai este. Tata trece și el
de colo până colo, repară casa, vine la masă să se reflecte în sol-
nița de lemn, care, încet-încet, cade în neîntrebuințare și se urcă
în pod, ca o urcare, la cer, care s-ar opri în pod. Și... (Conti-
nuând să ștergă și să observe lustrul)... rudele venite în vizită, care 15
seara s-au făcut că pleacă, dar s-au întors pe furiș și, uite, au
intrat în lustrul scrinului... (Pe ton de descântec.) Dumnezeu, nu
există un clește atât de perfecționat, încât să scot cu el ce a mai
rămas din bunici, să-i îndrept ca pe niște cuie ușor atinse de
rugină și să le dau din nou drumul afară? (Apropiindu-și nui mult 20
ochii de mobilă.) Nimic?!

TE

(care a observat-o între timp)

Degeaba te uiți și-l cauți peste tot. N-a mai rămas nimic
din soțul tău. Știi bine că primești pensie. 25

FEMEIA

Parcă pensia ar fi totul! (Vehement.) De ce l-ai ars pe rug?

TE

N-a fost rug, a fost rachetă. Mereu le încurci. Deși racheta
noastră a fost perfecționată, nu însă destul de perfecționată, 30
încât să nu ardă din cauza unui mic defect tehnic. Mic, foarte
mic, atâtica, dar a ars. Ghinionul soțului tău, acum o s-ajungă

altul primul în copac! (*Sever.*) Sârma! Treci la sârmă, avem nevoie de antene, cât mai multe antene. Cerul colcăie de semnale cosmice și noi nu prindem nimic, dacă sârma e ruginită! (*Împingând scrinul în apă.*) De câte ori să-ți mai spun că nu vreau să-l
5 mai văd aici? Uite-l cu câtă ușurință se îneacă... cu toate vedeniile tale bolnăvicioase... Acum vei începe și tu să crezi în știință, ca toată lumea. (*Iese.*)

FEMEIA

(*scurtă pauză, apoi, începând să spele sârma adusă*)

10 Ce se mai aude cu semnalele? Întreb din când în când antena – o bucățică de sârmă, legată în jurul degetului inelar. Ce mai face cosmosul? Dar sârma mea stă surdă – nu vuieste în ea nici măcar trenul care merge acum pe calea-ferată, cu roți sigure, spre deraiere, trenul de la doi pași. Ce să mai vorbim
15 de stele? Poate inelele voastre, prieteni, au adulmecat ceva? Poate o mare catastrofă se întâmplă acum în vârful cerului, atât de mare, încât și morții ar detecta-o, iar pluta noastră de sârmă va mișca puțin... Atunci vom trage concluziile: există cer. Oricum, trebuie să trecem la antene mai mari, toată industria
20 sârmei trebuie să fie scoasă pe ogoare... (*Plânge.*)

CĂȚĂRĂTORUL.

(*îmbrăcat în cățărător, privind copacul*)

Când voi avea un calorifer în burtă și-o pernă moale în loc de ficat, toate supărările să intre în el ca în puf, amortizându-se... atunci înseamnă că vom fi deja foarte departe și orice
25 sofa așezată cu arcurile în sus poate constitui o excelentă rampă de lansare. Atunci sfânta familie n-are decât să-și întoarcă patul pe care a visat toată noaptea și să sară, cu un mic avânt, după visul cel mai îndrăzneț. (*Privind cerul.*) Iar toți norii îi vom purta
30 în burtă, în caloriferele noastre proaspăt vopsite, așa că și cerul va fi mai totdeauna luminos.

FEMEIA

(observându-l pe Cățărător)

Hei, băiete, vino să-ți ghicesc în palmă. *(Cățărătorul se apropie, îi întinde palma.)* Unul câte unul o să ne înșirăm pe rămurele, ca vrăbiile. Ai mână rece, o să se-aprindă greu... Al meu, tot așa... *(La ureche.)* Înainte de... ia-ți niște untdelemn, și toarnă-l pe tine... Să zici măcar că ai nimerit într-o candelă și să arzi liniștit... *(Iese.)*

CĂȚĂRĂTORUL

(se plimbă o vreme singur, intră Înșii, cu un fel de rachetă, funii, scule, pe care încep să le potrivească sub copac)

Mă strânge costumul ăsta... *(Arătând spre rachetă.)* Mă strânge costumul ăsta.

INSUI. II

(cătore ceilalți)

Mai repejor, băieți.

CĂȚĂRĂTORUL

(apropiindu-se de ei)

Sunteți aproape gata, nu se poate spune că nu-mi vreți binele

INSUI. II

(evaziv)

Noi vrem binele omenirii...

CĂȚĂRĂTORUL

(ca și când și-ar fi adus aminte de ceva)

A, saliva noastră este din ce în ce mai amară. Ați gustat-o vreodată? *(Înșii se strâmbă de greață.)* Nu vă jenați. Mâncăm noi cretă colorată, cioburi, câlți, că ne-am deprins, cu timpul, cu orice. Așa că dimineața, înainte de a vă uita în oglindă, să vedeți cu cine mai semănați – sau poate chiar în momentul acela, luați puțină salivă pe vârful limbii, treceți-o prin cerul gurii ca pe

un buchet rar, închideți ochii, cufundați-vă pentru o clipă în degustarea de sine...

INSUI. III

Ce bazaconii, ne cunoaștem noi destul de bine și așa...

5

CĂȚĂRĂTORUL.

(*vehement*)

E un mod de-a vă lua pulsul mult mai exact... s-au văzut și morți cu pulsul normal – așa că... dar ce să mai vorbim! Și dacă veți constata o scârbă de voi imensă, înseamnă că propria
10 voastră otravă și-a făcut efectul... Îmbrăcați-vă în costume de faraoni, trageți și-o piramidă pe deasupra și lăsați să vă cuprindă întunericul pentru o bucată de vreme.

INSUI. IV

(*trebăluind*)

15 Deocamdată, noi n-avem costume de faraoni, dar tu ai costum de cățărător, așa că... hi-hi-hi! (*Râde.*)

CEII ALȚI

Ha-ha-ha! (*Apare Te.*)

TE

20

(*încearcă să însufle entuziasm*)

Așadar, peste câteva momente... (*Bătându-l pe umăr pe Cățărător.*)
Ești gata?

CĂȚĂRĂTORUL.

(*sec*)

25 Ba. N-am costum.

TE

Bine, dar... (*Îi arată costumul de pe el.*)

CĂȚĂRĂTORUL.

30 Nu pot să mă sui în cer decât în costum de faraon. Tocmai le spuneam și dumnealor... (*Înșii se fac că nu aud. Familiar.*)

E singura modalitate, zău. Asta ar fi și în interesul dumneavoastră. Ar avea un alt ecou. Altfel... ce ar conta că un om a zburat? Ei, și? Sunt milioane și milioane de oameni care rămân jos. Dar, gândiți-vă... primul faraon ajuns în cosmos... Apoi, ar veni rândul lui Ramses al doilea. Al treilea... Nu sunt decât 5 vreo șapte. Problema zborului tuturor în cosmos va fi oarecum rezolvată.

TE

(făcându-se că nu înțelege provocarea)

Bun... N-ar fi rău să trezim la viață și faraonii... Va trebui 10 însă să intrăm în corespondență cu ei, scrisorile, știți, circulă greu prin nisip... *(Oftează.)* Hei! Totuși, dacă n-avem ce face, dacă vrei neapărat un sarcofag...

CĂȚĂRĂTORUL

Nu, nu, sarcofag am. *(Arată spre rachetă.)* Vreau o piramidă 15 întreagă...

TE

(cu intenție)

În cap? Dac-o fi să cazii, ceea ce, după calculele noastre, e exclus... dar, mă rog... la o scară mult mai mare... în caz că... 20 *(Tăios.)* O să ai tot pământul în cap! *(Sarcastic.)* Sper să-ți vină bine. Să-ți poți continua zborul. Unul câte unul, o să ne înșiruim pe rămurea, ca vrăbiile. *(Bate din palme, țipând.)* Gata! Reîncepem repetițiile... Numără!

CĂȚĂRĂTORUL

25

(înțepenind)

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7...

TE

Ce facem la șapte?

CĂȚĂRĂTORUL

30

Îmi țin respirația.

TE

Cât?

CĂȚĂRĂTORUL.

O veșnicie.

5

TE

Nu e bine. Cât? (*Răspunde tot el.*) Șapte minute, așa! Să se știe că te-ai îndepărtat de pământ, de vaca lui cea grasă, de aer, și să începi să regreti...

CĂȚĂRĂTORUL.

10

Nu, eu regret la 9.

TE

Greșit. Nu era traducerea bună. Se regretă mai repede...

CĂȚĂRĂTORUL.

Mă rog, pot să regret și de pe acum...

15

TE

Dar la 15? Ce faci la 15?

CĂȚĂRĂTORUL.

(pe nerăsuflăte, ca la o lecție)

Îmi țin gândurile. Le trag la străfundul conștiinței, fac vid
20 complet în mine.

TE

(șiret, să-l prindă)

Înseamnă c-ai intrat în zona de imponderabilitate?

CĂȚĂRĂTORUL.

25

Nu, înseamnă că deja nu mai sunt...

TE

Fals. Idealist. Cine te-ă învățat?

CĂȚĂRĂTORUL.

Așa mă taie pe mine capul.

FOTOGRAFUL.

(intră volubil cu aparatul lui)

Un moment, un moment, o poză! *(Merge la Cățărător, îl aranjează.)* Mai la dreapta, te rog. Bărbia mai sus. Vorbește... 5

CĂȚĂRĂTORUL.

Am cam terminat ce aveam de spus. Acum, o vorbă în plus ce mai contează. Tot nu mă aude nimeni!

FOTOGRAFUL.

10

Zi ceva, acolo. Să se vadă că miști buzele, înțelegi? Mișcarea buzelor trebuie să se facă normal ca și când ai exprima o idee.

CĂȚĂRĂTORUL.

Chiar și când nu poți spune nimic? Când ești tare grăbit?

FOTOGRAFUL.

15

(n-aude, potrivindu-și aparatul)

Așa, vorbește!

TE

(nemulțumit, către Fotograf)

Dacă oricine poate să se amestece în problema zborurilor... 20

FOTOGRAFUL.

Spune! *(Către Cățărător.)* Spune!

CĂȚĂRĂTORUL.

(grav)

De când au apărut aparatele de fotografiat, omenirea stă 25
teapănă în fața lor, așteptând, dintr-o clipă în alta, să realizeze niște poze formidabile. Unii doresc poza cu barca, ori cu avionul de carton. Alții au ținut să apară călări și în costume de general pe un fond de război mondial.

INSUL II

(cu obidă)

Tocmai acum s-a-nțepenit! *(Fotografiful, Cătărătorul și Te ies. Inșii trebăluiesc de zor la rachetă. O leagă cu frânghii, o călăfătuiesc.)*

INSUL III

(aruncând cu o piatră în copac)

5

Va să zică, acolo trebuie să ajungă.

INSUL IV

Nu, câteva grade mai sus. *(Aruncă și el cu o pietricică.)*

INSUL VI

(repros, către Insul III)

10

Nu trebuia să spui că s-a-nțepenit. După aceea o să dea vina pe noi. De fapt, racheta noastră e fără cusur.

INSUL III

Vrei să ne autosugestionăm?

15

INSUL II

(gânditor)

Cum de nu poate omenirea sări în sus, câțiva metri acolo, decât cu o elice-n dinți – eu asta n-o pot pricepe!

INSUL VI

20

Tu n-o să pricepi niciodată. Mă mir că mai lucrezi aici cu noi, mă! Parcă văd că după individ te lansăm pe tine. *(Râsete.)*

INSUL II

Ați și început să mă sălțați. Nu-i nimic, întâi eu, după aceea voi.

25

INSUL IV

Tu erai bun de zburător.

INSUL III

Crezi că ajunge cineva în copac – cu aparatele astea?

INSUL II

Nu în copacul ăsta, la unul din iad mă gândeam. (*Râsete.*)

INSUL IV

Greu și de noi!

5

INSUL II

Târziu, după unu noaptea, când până și veioza se surprinde căscând în oglindă, după ce am așteptat să se toarne clor în rezervoarele orașului, și-am băut, ca de obicei, un pahar de apă proaspătă, simțind-o, ca de obicei, plină de clor...

10

INSUL III

(*prefăcându-se speriat*)

Aoleu! Țsta începe iar cu cântecele lui de leagăn!

INSUL IV

Iasă, poate e un cântec de lansat racheta. (*Râsete, continuă să
15 trebăluiească. Insul II continuă și el.*)

INSUL II

... E timpul să mergeți la culcare, îmi zic.

INSUL IV

Reverentios.

20

INSUL II

(*explicând*)

După o zi întreagă petrecută cu tine însuți, devii foarte țepăn cu tine. Ați rupt cu mult succes și tact încă o zi din calendar și ați aruncat-o pe fereastră, îmi zic. (*Pe alt ton.*) Mă culc,
25 și abia după ce îmi pun în cap maieul...

INSUL III

Ha-ha!

INSUL II

Totuși, nu sunt atât de important să port scufie! Îmi pun în cap maieul și-l trag până peste ochi... Și abia atunci încep să mă simt cu adevărat struț...

INSUL IV

5

Ce?

INSUL II

Struț, struțul care sunt. Cu capul într-o clepsidră primitoare, care nu știe dacă se golește sau se umple, întrucât jumătățile sunt de obicei egale. Am trăit o zi destul de insipidă, îmi spun, devenit în sfârșit mai intim cu mine, am bătut degeaba toate coclaurile, dar ce n-am făcut cu brațele și cu mintea? Voi închide acum ochii în vrăjmășie. Și mi-e totuna dacă o să visez frumos sau urât, la ora asta! Mi-aduc însă imediat aminte c-am uitat să-mi scriu testamentul, și tiptil mă furizez la masă și scriu cu litere tremurate și în deplinătatea facultăților mele: „Nu mi-a rămas nimic din Platon, nu mi-a rămas nimic din Heraclit, nu mi-a rămas nimic din Hegel, din Kant, nu pricep cum se-nvârtește pământul cu noi, nu mi-a rămas nimic din totul, nimic din nimic“. Îl semnez și-l așez la vedere, pentru ca a doua zi să găsesc măcar această moștenire filozofică și să nu pornesc iar chiar de la zero. *(Își șterge fruntea de nădușeală, a fost emoționat. Ceilalți au râs la începutul replicii, apoi l-au ascultat tot mai grav, acum nu știu ce atitudine să ia. În sfârșit, izbucnesc în râs.)*

INSUL IV

25

Tu să te iei de mână cu... *(Se îneacă de râs.)*

INSUL VI

Ciripiți cam mult, băieți.

INSUL II

Mie-mi pare rău de Cățărător.

30

INSUL VI

(sever)

Ar trebui să-ți pară rău de tine. Dacă nu găsim ieșirea prin cosmos, aici crăpăm cu toții.

5

INSUL II

Bine, dar știm cu toții că... *(Pică într-o trapă. Se aude o explozie, țipete, apoi tăcere.)*

INSUL IV

Săracul!

10

INSUL III

A nimerit într-una dinamitată. Cel puțin el ajunsese la o mare sinceritate față de sine.

INSUL VI

15 Poate că era mai bine dacă-și ținea sinceritatea. Bucurați-vă că încă o vizuină a fost deminată și că șansele fiecăruia dintre noi au mai sporit cu unu la sută.

INSUL III

Uf, de-am reuși să ne suim mai repede în copac.

INSUL IV

20 Nu, nu trebuia să vorbească. N-ați văzut, cum spui ceva mai lung... *(Alunecă, dar numai cu un picior, se ridică.)* Pst! *(Se bate cu palma peste gură.)*

TE

(intră, e palid, s-a întâmplat ceva).

25

INSUL III

Te.

INSUL IV

E palid. S-a întâmplat ceva.

TE

(pierdut)

Cățărătorul... nu mai zboară.

INSUL. VI

De ce?

5

TE

E trist.

INSUL. III

Și ce, ăsta e un motiv să nu pleci în cosmos?

TE

10

Cică e. Trebuie ales altul în locul lui. *(Însii se arată foarte speriați.)*

INSUL. IV

Eu nu.

INSUL. VI

Nici eu.

15

INSUL. III

(revoltat)

A, nu! Ce dacă e trist? De ce e trist tocmai acum? Putem s-o luăm și așa.

TE

20

Soția lui... a fost descoperită... acasă la mine. *(Scuzând-o.)* Ea credea că a zburat de ieri. Și nu se aștepta să se întoarcă așa de repede.

INSUL. V

Nu-l iubea.

25

TE

Ba-l iubea. Îl iubea.... la mine. *(Autocritic.)* Acum s-a terminat și cu mine. Sunt...

INSUL VI

Nu se poate. Nu vrem să credem, vi s-a făcut o înscenare...
Cine a descoperit-o?

TE

(frânt)

5

Fotograful... A și fotografiat-o *(Inșii își pleacă fruntea, în semn că nu mai e nimic de făcut.)* Așa că trebuie să alegem pe unul dintre voi, care să zboare în loc. Cățărătorul, cu suflet greu, vă dați seama, nu se poate mișca din loc. *(După o pauză.)* Asta este teoria
10 Fotografului. Ne pasc zile grele, băieți.

TOȚI

A, nu.

INSUL IV

(descoperire)

15

Și eu sunt trist.

INSUL VI

(biciuindu-se)

Eu sunt pesimist.

INSUL III

20 De-ați ști ce e acasă la mine! Apoi, eu nu sunt bun nici din alte motive. Știți... *(ezită)* bunicul meu purta ochelari.

TE

Nu se mai ține seama.

INSUL III

(deconcertat)

25

Bine, dar până acum...! *(Găsește altceva.)* Avea și barbă. Închipuiți-vă, miop și cu barbă! *(Râde scârbit.)* Halal bunic dinspre tată!

INSUL IV

(devenit brusc agresiv)

30

Și, la urmă, dacă e vorba, de ce nu zburăți dumneavoastră?

INSUL VI

Da, vă faceți plăcerea și la urmă, tot noi...

TE

(izbucind în râs)

Va să zică, de-ăștia îmi sunteți! Ați crezut că, gata, ai? Ați și început să vă arătați colții. (*Vehement.*) Ei bine, aflați că tot n-ați scăpat de mine. Încă mai sunt tehnician. Și-o să vă lansez pe toți! (*Pauză.*) Dacă vreau. Dar nu vreau. Că îmi sunteți dragi. Am lucrat toți, cot la cot, am... Nu-i așa, băieți?

INSUL III

10

Da, dar eu... nu pot zbura...

TE

Liniștiți-vă, liniștiți-vă. Pregătiți mai bine racheta pentru cătărător.

TOȚI

15

(*îngrijorați*)

Care cătărător, că vedem că oricare dintre noi putem fi...

TE

El. Tot el. După ce a studiat fotografiile oferite de fotograf... ah, individul ăsta! s-a dus la Metru și a cerut să fie lansat cât mai repede. Teoria cu sufletul greu... aparține, v-am spus, fotografului, care mă sapă... Acum, nevastă-sa nu vrea să-l mai lase să zboare, zice să rămână lângă ea, s-o ajute să nu mai greșească...

INSUL III

25

E o femeie infernală, am auzit vorbindu-se despre ea.

INSUL IV

(*râzând*)

Nici că se putea ceva mai potrivit: el în cer, și ea – la pământ! (*Râde de gluma proastă.*)

30

INSUL VI

De ce i-ați dat-o tocmai lui?

TE

Așa i-a fost scris.

5

INSUL III

Există un procentaj de fatalitate la repartizările noastre.

TE

(sufărând în punni)

Dar ce mă îngrijorează mai mult e că vine iarna.

10

INSUL VI

Iar îngheață? *(Toți își dau seama, deodată, că e destul de frig.)*

TE

Iar!

INSUL V

15

(melancolic)

Scurtă de tot a fost vara asta.

INSUL III

Trei zile.

INSUL IV

20

Două și jumătate, că într-una a fost eclipsa de soare.. Parcă nu putea să cadă și eclipsa asta iarna...

TE

S-a anunțat. Mi-a comunicat acum domnul comandant Metru, că va fi viscol cum...

25

INSUL III

Să nu uităm că suntem aproape de pol. Plus că nici polul ăsta nu stă pe loc. Vine peste noi din zi în zi...

INSUL. VI

Tot se mai înclină pământul ăla?

TE

Tot. (*Dându-și seama.*) Ăla, ai spus? *Ăsta*, că încă nu s-a des-
prins nimeni de pe el. Așa că, vedeți care e situația. 5

INSUL. III

(*romantic*)

Și dacă reușim să zburăm înseamnă că...

INSUL. VI

Trebuie să încercăm totul... Deși o rachetă făcută aproape 10
numai din cutii de conserve, din lemne și călți...

INSUL. V

Oricum, ar fi trebuit să avem mai multe fonduri...

TE

(*supărat*)

15

Uitați că nu avem ce mânca...

INSUL. III

(*furiOS*)

Dacă n-avem ce mânca, să stăm jos!

TE

20

Vorbim prostii! Gata! (*Bate din palme. Inșii își reiau lucrul. Apar
MetruL și FotografuL.*) Totul e în ordine, domnule Metru! (*Arătând
spre rachetă și forțându-se să pară entuziast.*) Zburăm!

METRUL

(*morocănos*)

25

Unde? Unde, domnule Te?

TE

(*nesigur*)

Pe cracă.

METRUL.

Unde?

TE

(scoate niște planuri, le consultă, apoi ia de jos
o pietricică și o aruncă în copac)

5

Acolo, departe... Asta ar fi prima etapă, bineînțeles. Cu
noile date care ni s-ar furniza despre cosmos, am putea, la urmă,
păși chiar în el.

FOTOGRAFUL.

(insinuant)

10

Cățărătorul e pregătit?

TE

(în loc de răspuns, fluieră, apare Cățărătorul)

A sosit, în sfârșit, clipa să-ți vezi cu ochii visul de aur. (Arată

15 copacul.)

CĂȚĂRĂTORUL.

Nu mai cred în vise.

TE

(deconcertat)

20 Bine, dar...

CĂȚĂRĂTORUL.

(sec)

Nu am ce căuta acolo...

TE

(încercând să explice)

25

Domnule Metru, e timid...

FOTOGRAFUL.

(insinuant)

Te simți greu, domnule cățărător?

CĂȚĂRĂTORUL.

Nu. Mă simt ușor, ca o gaură de fluier. Ar putea, prin ea, să crească un fir de iarbă, să respire lumina. Viața asta s-ar numi cântec. (*Râde forțat. Apoi, grav și hotărât.*) Dar să știți că nu vreau să pun piciorul (*arată racheta*) ... în cursa asta de șoareci... (*Inșii,* 5
care au fost atenți la discuție, încep să se neliniștească.)

INSUL VI

(*către ceilalți*)

Hm! Știți ce ne pândeste! (*Către Metru.*) Are trac, domnule comandant! Să-l ajutăm să intre în rol? 10

METRUL.

Făceți-i puțin vânt... să-și revină. (*Inșii îl îmbrâncesc pe Cățărător în rachetă.*) Aș fi vrut să țin un discurs, dar în condițiile astea... (*Cu reproș, către Te.*) Toate merg anapoda astăzi!

FOTOGRAFUL.

15

Dar, în sfârșit, vom lansa omul nostru. Să dăm o știre-n ziar?

METRUL.

Nu, după aceea, să vedem ce o ieși.

TE

(*bucuros*)

20

Iese eveniment, domnule, ce să iasă! Partea asta a fost mai grea, convingerea omului, că acum, las' pe tehnică! (*Cățărătorul e închis în rachetă. Inșii se dau la o parte, Te consultă ceasul.*)

FOTOGRAFUL.

(*solemn*)

25

E o clipă istorică.

METRUL.

Pst!

TE

(comandă)

Foc!

INSUI. VI

5 *(aprinde o tortă și dă foc unui fițil legat de rachetă).*

TE

Dintr-un moment într-altul, va tâșni spre cer...

METRUL

Câteva momente de încordare la început... apoi bolidul...
 10 *(Focul a ajuns la rachetă, racheta s-a umplut de fum. Neliniștit.)* Dar...
 cam trebuia să-și ia zborul...

TE

N-a ajuns încă la focos.

FEMEIA

15 *(apare într-o parte a scenei, se uită)*

Așa l-au perpelit și pe-al meu. I-a urmă, m-au anunțat că
 din cauza unui defect de ordin tehnic a ars de viu. Ziceau că
 ei suferă împreună cu mine, dar, dacă se poate, să nu port doliu,
 întrucât nici ei n-or să poarte... *(Pe scenă s-a făcut mult fum, mai*
 20 *ales în jurul rachetei. Femeia dă din cap și dispare.)*

METRUL

*(cuprins de o euforie sinceră,
 de un entuziasm care contrastează cu situația)*

Lucește o rază de lumină... N-a fost ușor să ajungem până
 25 aici – se poate spune că am venit până aici, nu călare, ci pe jos,
 nu pe jos simplu... *(Fumul sporește tot mai mult.)* Iertați-mă că sunt
 emoționat acum, când aproape că ne mutăm mai sus, pe o altă
 creangă! *(Solemn.)* Zău, sunt emoționat, ca la o naștere. Parcă
 aștept să-mi nască soția... Mai mult, sentiment mai complicat:
 30 să mă nască soția pe mine, într-un fel...

FOTOGRAFUL

(care n-a știut cum să-l oprească, să-l aducă la realitate)

... mort, domnule Metru. Așa cum se naște ceva mort, rămâneți mai bine așa...

METRUL

5

(readus pe pământ)

Dacă da, ce facem aici?

FOTOGRAFUL

Fum! Deocamdată-i dăm cu fumul... razei de lumină...
(Către Te.) Mai sunt speranțe?

10

TE

(privind mormanul de scrum)

Viitorul e plin de surprize, să așteptăm. După calculele noastre, trebuia să aibă loc o explozie. Datorită presiunii puternice, racheta ar fi fost propulsată...

15

FOTOGRAFUL

(ironic)

... și-ar fi sărit în cosmos!

TE

În ciuda aparențelor, timpul nu-i încă pierdut. Ia o explozie ne putem aștepta oricând.

20

METRUL

(furios pe clipa lui de slăbiciune omenească)

Și pe cine mai...? *(Semnul lansării.)* Un cadavru? Cine crezi că rezistă la atâta foc?

25

TE

(consultând ceasul)

Într-adevăr, arde cam de vreun sfert de oră. Cățărătorul anterior ar fi rezistat acum la încercarea flăcărilor. El a avut însă

neșansa să se înece cu fum. (*Constatare amară.*) Încă nu avem oameni căliți cum trebuie, domnule Metru!

FOTOGRAFUL.

Bine că-i avem poza. Va apărea mâine. Am una în care zâm-
5 bește, alta în care face cu mâna mulțimii... Un adevărat erou.

TE

(învins)

Asta e situația concretă, n-avem ce-i face. În viitor, vom ține
seama de greșeli. (*Explicativ.*) Focul a mers destul de bine, fitilul
10 tot așa, focosul însă n-a răspuns la comandă. De la foc până
la focos nu mai e decât un pas, deci lichidând această defec-
țiune, la viitoarea lansare...

METRUL.

(împăcat cu soarta altuia)

15 Învățăm din mers, asta e principalul. Cu sacrificii, cu scă-
deri, cu calamități, cu morți, cu vii... cu calamități – dar tot
învățăm!

TE

(ca s-o dea pe glumă)

20 Alfabetizare obligatorie! Acum ce facem cu experiența, unde
o trecem?

METRUL.

Materialele – la fapte de viață... (*după puțină chibzuială*)... și
de eroism, iar cățărătorul – la eroi morți.

25

CĂȚĂRĂTORUL.

(iesind de după copac)

Nu, nu sunt erou. (*Sarcastic.*) Iertați-mă că n-am pătruns
misterul. (*Cei de față rămân perplecși.*)

FOTOGRAFUL.

30 Ce e asta?

CĂTĂRĂTORUL.

Epitaf de burghiu. (*Explicatie.*) O să îngrop în pământ un burghiu... știți ce e un burghiu... și-o să-i scriu pe cruce acest epitaf: „Iertați-mă că n-am pătruns misterul“.

TE

(furios)

5

Ce-ai făcut la șapte?

CĂTĂRĂTORUL.

La șapte trebuia să fiu mândru și când colo mi-a fost frică... Ba nu, cred că mi-a fost frică încă de la cinci... Am profitat de fum... 10

METRUI.

(deznădăjduit)

Ce ne facem noi acum?

FOTOGRAFUL.

15

Situația, într-adevăr, e... Ce-ai făcut, omule, ce facem noi?

CĂTĂRĂTORUL.

Hai să ne sinucidem. (*Inspirat.*) Hai să ne sinucidem, le spun prietenilor mei, azi am comunicat atât de bine, am fost atât de triști, perfecțiunea asta în comun n-o mai atingem noi și e păcat să pierdem momentul. Cred că în baie e cel mai tragic, să facem pe romanii cei luminați, care își deschideau venele discutând despre esența iubirii. Uite, am încălzit apa, număr eu: unu, doi, trei... (*Pauză, continuă.*) În iad am fost oarecum surprins, pomenindu-mă singur. Unii poate mor mai greu, mi-am spus, au mai multe legături. Nu se poate să mă fi păcălit, cuvântul dat înseamnă totuși ceva. Dar timpul trece, în fine. Mi-a fost destul de greu în iad, vă asigur. Mai ales la început, eram singur, n-aveam cu cine să mai schimb o vorbă, dar încetul cu încetul m-am atașat, mi-am făcut prieteni, un cerc extraordinar de sudat, discutam tot felul de chestiuni teoretice, ne simțeam 20 25 30

minunat, am ajuns chiar până la sinucidere... Si iarăși m-am pomenit singur în purgatoriu, căutându-mi câteva suflete mai apropiate, deși sunt destul de suspicioși purgatorienii, cu situația lor neclară, între două lumi. O fată mă iubește, e foarte frumoasă, nemaipomenit, fantastic, și chiar îmi vine pe limbă să-i spun... Pătit, o las pe ea mai întâi, eu mă sinucid abia după aceea, dar ea face ce face și iată-mă singur în rai. Nimeni n-a pătruns aici niciodată, sunt primul om, adică singurul care-a mai rămas, omenirea e în proiect, ceva foarte vag, în capul lui Dumnezeu, cu care chiar mă împrietenesc de la o vreme. Există tristețe la toate nivelurile. Dumnezeu este deznădăjduit, mă uit în ochii lui goi și mă pierd în ei, el alunecă vâjâind în prăpastiile morților mele, comunicăm de minune... Doamne, cred c-am atins perfecțiunea, tu mai întâi, ce-ar fi să lăsăm totul în întu-
 15 neric? *(Cei prezenti ascultă cu oarecare spaimă, o clipă chiar s-au gândit dacă nu cumva explozia a avut, într-adevăr, loc și s-au reîntâlnit cu toții, Doamne ferește. Ies treptat de sub teroare. Cățărătorul își șterge fruntea de nădușeală, cu podul palmei.)* Cam asta e povestea mea... Iar acum, iată-mă pe pământ, și de data asta mi-a fost frică. *(Cei trei se con-*
 20 *sultă, apoi Metrul se îndreaptă radios spre Cățărător și-i strânge mâna.)*

METRUL.

Felicitări. *(Îl sărută.)* Mă bucur din inimă...

CĂȚĂRĂTORUL.

(e rândul lui să fie nedumerit)

25 Dar sunt un laș...

METRUL.

Experiența noastră a reușit.

CĂȚĂRĂTORUL.

Reușit! *(Râde.)* Reușit, ai? *(Râde în hohote.)*

METRUL

Exact. Racheta a crăpat pe loc, în mod reglementar, a ars până la ultima așchie, după cum era prevăzut. Cățărătorul s-a salvat, ca rod al antrenamentului avansat. A fost un zbor de probă, ca să-și facă mâna. Te rog să declari aici că ți-ai făcut mâna. 5

CĂȚĂRĂTORUL.

(nedumerit)

Care mâna?

TE

Ei, că te-ai acomodat cu condițiile impuse de zbor și că, 10
oricând... Oricum... Ori, ori...

(Cortina)

ACTUL II

Aceiași decor. În mijloc, un fel de balon din mai mulți saci cârpiți. De el atârnă diverse sfîri, de care poți să tragi. La început, Insul III se învârteste pe lângă balon, cu treabă. Femeia strînge cenușa cu pumnul și-o pune într-un 5 fîraș. Cenușa rachetei. Într-o altă parte, așezat turcește, Cățărătorul își cârpește costumul de cățărător. Va fi absorbit de lucru, până spre sfîrșitul actului, tăcînd. Scena arată, grafic, ca o stampă veche, cu înălțarea balonului în zorii zborurilor și căderilor de mai sus. Se va juca trist, cu un entuziasm dezumflat.

10

INSUL. III

(strigă către Femeie)

Ce tot faci acolo? Ai lăsat semnalele singure?

FEMEIA

(surprinsă, varsă fîrașul cu cenușă)

15

Semnalele! Lasă, că nu se pierd... Apoi am primit și ajutoare... Pasărea.

INSUL. III

Provine de la maici?

FEMEIA

20

Cine-o vede, se-nchină... Își bate capul cum să fie din ce în ce mai cinstită. E o problemă de conștiință, înțelegeți?

INSUL. III

Problemele astea ne dau cel mai mult de furcă... *(Curios.)* A fost multă cenușă-n rachetă... adică... a mai rămas ceva din ea?

FEMEIA

(răscolind)

Un cui, niște piulițe...

INSUL III

(bucuros)

5

Foarte bine, foarte bine. Tot ne-am ales cu ceva. Dă-le-ncoace!
(Femeia i le dă.) Cuiul îl vom trece la ace. Nici ace nu prea mai
 avem. *(Intră Insul IV cu o bucată de sac.)*

INSUL IV

(arătând ce-a adus)

10

E tot ce-am găsit.

INSUL III

Grozav! Cărpim cu el balonul.

INSUL IV

Ne-ar fi trebuit unul nou.

15

INSUL III

Îl facem noi să fie nou.

INSUL IV

(neîncrezător)

Și-o să se-naște?

20

INSUL III

Știu și eu... Trebuie.

FEMEIA

(se apropie de ei, implorând)

Oameni buni, vă rog din suflet, măcar nu-i mai dați foc. 25

INSUL III

Nici o grijă. N-o să mai dăm foc, gata. Învățăm din mers.

FEMEIA

Eh! *(Ia fârașul cu cenusă și iese.)*

INSUL IV

Oare sacul e mai ușor decât aerul? Eu am scăpat de vreo câteva ori petecul ăla, și... nu-l ținea...

INSUL III

(*istet*)

5 Nu e mai ușor, dar în curând aerul va îngheța, lansarea va avea loc pe îngheț, și, în orice caz, balonul va fi mai ușor decât frigul... așa că... Cel puțin așa bănuiesc. S-ar putea să fie și alt principiu, adică... (*Se încurcă.*)

INSUL IV

10 S-o lăsăm baltă. Nu e științific.

INSUL III

Științific, neștiințific, trebuie să răzvim prin cosmos.

INSUL IV

15 (*scoate din buzunar o pană*)

Uite, eu zic, din loc în loc, să-i punem câte-o pană. (*O înfige în sac.*)

INSUL III

(*n-ar vrea să cedeze prea repede, deși i-ar surâde ideea*)

20 E o pană de-a noastră... de pe aici? O pană... încercată?

INSUL IV

De vultur!

INSUL III

Hm! Și zici că zboară?...

25 INSUL IV

A zburat... cu vulturul... Am găsit-o pe jos.

INSUL III

Mda! (*Suflă în pană.*) Mai ai vreuna?

INSUL IV

Dacă mai aveam una, mă mai prindea cineva pe-aici? De mult eram... *(Râde.)*

INSUL III

Păi atunci, să mai căutăm vreo câteva... *(Ridică una de jos.)* 5
Asta e de papagal.

INSUL IV

Bună și asta. Va zbura colorat. *(Către Insul V și Insul VI, care tocmai au apărut.)* Fraților, cui i-au crescut aripi azi-noapte?

INSUL VI

10

Cine e prostul să le declare? *(Râd toți.)*

INSUL III

(arătând spre balonul cu cele două pene)

Lui i-au crescut. Dar mai vrea.

INSUL V

15

Grozavă idee! Atunci, cu toții după pene!

INSUL IV

La jumulit! *(Se aude un ciripit de vrabie.)*

INSUL VI

După ea! *(Ies pentru un moment din scenă, apoi se întorc cu fël de fël de pene în brate, plini de fulgi.)* 20

INSUL III

Dacă ideea asta ne venea mai de mult, renunțam la faza rachetă.

INSUL IV

25

E o etapă depășită. *(Încep să înfigă pene în sac.)*

INSUL III

Gata!

INSUL IV

Eu mai am două. Unde ar fi mai eficace? (*Dă să le înfigă, se răzgândește.*) Adio, băieți! (*Pune o pană în gură, iar cu cealaltă mână întinsă – așteaptă să zboare.*)

5 INSUL V

Ia uitați-vă!

INSUL IV

Invers, poate cealaltă trebuie ținută în gură... iar cealaltă în... (*Toți fac haz.*)

10 INSUL III

Va veni și timpul când vom lua o pană-n gură și vom putea pleca. Nu contează unde.

INSUL V

15 Asta, mai târziu. Decamdată... (*Arată spre balon, apoi spre Cătarător.*)

INSUL VI

În orice caz, parcă lucrăm acum mai cu drag, de când Te a trecut la capre.

INSUL V

20 Nu era meseria lui cerul.

INSUL IV

E adevărat, el doar conducea tehnica, o coordona, nu trebuia s-o facă el, să se și priceapă... dar oricum...

INSUL VI

25 (*cu admirație*)

Ias' că și fotograful a știut cum să-l lucreze.

INSUL IV

(*râzând*)

I-a pândit exact la cotitură... Ați văzut pozele?

INSUL V

(privind sacul, care arată straniu, ca o mască)

Sacul nostru fâlfâitor! Cât mai sus, auzi? Da' cât mai sus să ne duci! Unde visăm ziua, să ne duci noaptea...

INSUL III

5

Invers. Unde visăm noaptea, să ne înalțe ziua. Să ne supra-pună peste visele noastre.

INSUL VI

Un aparat de scos din încurcătură.

INSUL V

10

Pst! E timpul s-apară fotograful.

INSUL III

Deștept șef!

INSUL V

Știe să țacăne când trebuie.

15

INSUL IV

Și chibzuit. Țasta scoate fier și din laptele cucului.

INSUL VI

(doct)

Să știi că nu ești departe de adevăr. Plantele conțin, pe lângă alte substanțe, fier. Și numai dezinteresul, lipsa de spirit gospodăresc au făcut ca aceste bogății să se piardă.

20

INSUL III

Și când te gândești ce buruieni mai avem peste tot!

INSUL VI

25

Tocmai. De-aia zic, cum suntem noi de... inventivi, dacă ne batem capul puțin, putem face minuni.

INSUL IV

Păi, credeți că zburatul ăsta în sac...

INSUL III

În cosmos...

5 INSUL IV

... în sac, în cosmos, n-o să fie tot o minune?... Cui i-ar fi mai dat prin cap...

INSUL VI

Cine a cusut aici? Uite ce gaură!

10 INSUL III
(*cercetează*)

Într-adevăr, ar mai trebui un petec aici. (*Către Insul IV.*) Fuga la fotograf, și mai cere-i o bucată de pânză!

15 INSUL IV
(*se codește*)

O să-mi dea cu ceva în cap. A zis să-l lansăm cu ce-avem.

INSUL III

Vrea și cât mai sus, și fără cheltuială.

INSUL VI

20 Să mai taie și el din fusta aparatului ăluia... (*Insul IV iese.*)INSUL VI
(*trăgând de o sfoară*)

Uite, s-ar zice că e aproape gata. Când tragi de sfoară, balonul începe să se clatine.

25 INSUL V

Dacă n-ar avea spărtura aia...

INSUL VI

Oricum, înseamnă că răspunde la comenzi.

INSUL V

Dar noi n-o să fim tot timpul în el, să-l tragem de sfori.

INSUL III

Așa e... Ar trebui să se tragă singur.

INSUL VI

5

Cățărătorul singur, nu știu cum o să facă față...

INSUL III

Săracul! N-are cum scăpa.

INSUL VI

Mai încet, că te-aude.

10

INSUL III

E departe.

INSUL VI

Priviți-l cum stă tot timpul ca Buda...

INSUL III

15

Ca un melc care coace două coarne...

INSUL IV

(se întoarce cu o bucată de stambă)

N-a mai avut sac. A zis să încercăm cu stamba asta. O păstra nu știu pentru ce păpușă, s-o trimită...

20

INSUL III

Bine că nu te-a băgat la trapă.

INSUL IV

E un om bun. Își bate capul cum să... A zis să facem o probă acum fără el.

25

INSUL VI

Mai bine.

INSUL IV

Și fără cățărător, deocamdată...

INSUL VI

Cum așa, păi atunci de ce să mai lansăm?

5

INSUL IV

Ideea. Numai acum, la probă... Cică la ultima numărătoare s-a văzut că prea mulți oameni au suferit de pe urma experiențelor greșite, promovate de Te. Cică nu mai suntem decât vreo câțiva și el răspunde pentru fiecare în parte și să
10 punem în sac un pietroi. Dacă merge pietroiul, merge și omul.

INSUL VI

Bravo! V-am spus eu că e spirt?!

INSUL III

(suspicios)

15 Cine știe ce mai pregătește și ăsta! Toți sunt niște pehlivani.

INSUL VI

Îl doare de soarta noastră, asta e. Căutați voi pietroiul, că eu cârlesc balonul. I-ați adus? *(Ceilalți pleacă. Strigând după ei.)*
20 Trebuie să aibă exact greutatea cosmonautului. Că noi mergem la fix. *(Aparte.)*

(Se întorc Inșii gâfâind, fiecare cu câte un pietroi.)

INSUL III

(punându-l jos)

Ba pene, ba pietroaie...

25

INSUL V

De la pene la pietroaie – evoluție! *(Le pun toți jos și se uită la ele.)*

INSUL IV

Frumoase pietroaie.

INSUI. VI

Da. Veridice.

INSUI. III

Parcă sunt niște sculpturi... reprezentând niște pietroaie.
(*Râde.*)

5

INSUI. VI

Acum să vedem care l-a nimerit. Unde e cântarul?...

INSUI. V

(*botărât*)

Eu după cântar nu mă duc!

10

INSUI. VI

E aci. Nu trebuia să-l cântărim pe Cățărător în fiecare zi, să vedem ce mai gândește? Dacă slăbea, însemna că nutrea gânduri rele și că trebuia să fim cu ochii pe el. Dacă se-ngrășa...

INSUI. III

15

Ceea ce nu era cazul. Al naibii, Te! De unde le scotea, domnule?!

INSUI. VI

Vedea peste tot numai dușmani, haite, colți, șacali – care, de fapt, nu erau decât în sufletul lui. (*Începe să cântărească pietroaiele.*) Era un prinț al suspiciunii. (*Punând pietroiul cântărit deoparte.*)
Ăsta nu, e prea greu...Ăsta e prea ușor. Or, noi trebuie să mergem la fix.

INSUI. V

Precizia.

25

INSUI. VI

L-am dibuit. Ura! Pregătiți baionul.

(*Intră, foarte neliniștită, Pasărea. E o femeie la vreo 20 de ani, prea frumoasă pentru cosmos.*)

INSUL VI

Pregătiți balonul. Ce atâta flecăreală?

(Animație, balonul e tras de sfîri, umflat cu gura, cu o bășică de porc.)

INSUL III

(admirându-l)

5

Frumos aparat!

INSUL IV

Să-l mai umflăm puțin, e cam molău. *(Pune gura, suflă.)* Cică aerul pe care-l dai afară e mai ușor decât aerul...

INSUL VI

10

S-o crezi tu! Nu te-ar lua pe sus – și n-ai mai avea nevoie de atâtea aparate, zmece și parazmece? De-atâtea unghiuri paralelipedice, și tangente, și de atâtea calcule!

INSUL III

Mă... urinez pe toate calculele lor! *(Luând în brațe pietroiul.)* 15
Iată cum ne freamătă nările, miroase a înălțare. Vom pune aripi deocamdată unui pietroi cu totul neînsufletit de nimic. Cum ați cade umbra în fântână s-o încerci de e adâncă, clipoci-va cerul de trei ori și apoi îl va-nghiți un an. Doi ani. Ba mai mult, o veșnicie, că-i un gâtlej fără de margini, cerul, care-nghite orice 20
la infinit! *(Pune pietroiul în balon, toți îl ajută să-l lege.)* Mai aduceți pietre, oameni buni, din pavaj, borduri de trotuar, pietre mici de râu, pietre de moară, să-ndesăm ca-n gușa de porumbel tot nisipul, fir cu fir, dintr-o clepsidră.

INSUL VI

25

(râzând)

Ești nebun! Te-a apucat!

poate-ngheta totul. Sunt lucruri care s-au mai întâmplat... Să vină ghetarii să ne ronțăie casele, oasele bărnelor ca niște carii imenși – să vină ghetarii! Nu ne mai lăsăm noi aluviunilor și grohotișurilor. Să vină ghetarii să ne-nclăsteze gura. Cu țurturi pe limbă, să creadă că nu mai oftăm – că noi atunci o vom zbughi spre soare, ne dezghețăm în modul cel mai firesc.

INSUL VI

Taci, că!

INSUL IV

(câtând în sus)

10

Nici nu se mai zărește...

INSUL III

Bravo! Prima lansare-ntr-adevăr reușită...

INSUL V

(sceptic)

15

Iasă, c-au mai zburat și alții...

INSUL III

(curios)

Și i-au prins?

INSUL V

20

Da, mă gândeam la Icar...

INSUL III

Alte vremuri, alte condiții...

INSUL VI

(entuziasmat)

25

Întâi îl trimitem pe Cățărător, ne spune ce e pe-acolo... Și, la urmă... (Brusc întristat.)

INSUL III

Stai, să nu ne pripim: azi unul, mâine altul, și deodată, când momentul e copt, zbrrr! *(Se aude un vâjâit. De sus, cade pietroiul, care-l izbește în cap. Tipete, panică, Insul III cade mort.)*

5

INSUL VI

A venit ca o sabie... Nici nu știi din ce parte să te ferești. Ba tensiunea, ba îți pică ceva-n cap! *(Îl cercetează pe Insul III, care e întins jos.)* Săracul!

INSUL IV

10 A murit?

INSUL VI

(semn că da).

INSUL IV

Suferea cumva de inimă? Adică, întreb și eu ca prostul...
15 Deci e... clar? Hm!

INSUL VI

Oricum, tot murea, toți o să murim până la urmă. Dar îmi pare rău...

INSUL V

20 Și apoi, nu înțeleg, de unde provine pietroiul?

INSUL IV

Vreun meteorit, am auzit c-au început iar să circule. De unde-s, domnule? Și de ce-i lasă să cadă?

INSUL VI

25 *(studiind pietroiul)*

O bucată dintr-o stea...

INSUL V

Steaua lui.

INSUL VI

A cui?

INSUL V

A mortului... I-a picat steaua.

INSUL IV

(*visător*)

Oare întotdeauna te întâlnești cu steaua ta?

INSUL V

Așa cred. Dacă apuci să te cureți înainte de-a te pocni ea, atunci sufletul, când se ridică în sus, se ciocnește de stea... și s-alege praful...

INSUL IV

Va să zică, nici pe-ăsta nu ti-l lasă?

INSUL V

(*resemnat*)

Dacă e steaua ta...

INSUL VI

(*studiind pietroiul*)

E o piatră sfântă... S-o lingem. N-am mai văzut de mult meteoriti. S-o punem sub lupă, științific, dar s-o și gustăm, pe calea papilelor gustative... Poate conține cine știe ce substanțe nedescoperite pe pământ, care fac bine într-un fel. (*Începe să-i dea ocol.*) Adineauri a sclipit... Parcă s-a deschis o pleoapă de pe ea și a licărit ciudat. (*Amărât.*) Dar văd că nu mai prind unghiul ăla, starea aia de veghe, de *supraveghere*, când se deschid pietrele și poți să stai de vorbă cu ele. Starea aceea de fuziune magnetică cu cerul. Poate că ar trebui să mă învârtesc așa la infinit, o dată și o dată se va trăda. Pietrele sunt mai însuflețite decât par.

INSUL V

În schimb, insul nostru e mort. (*Îi cercetează pulsul.*) Mai mort decât pare.

INSUL IV

5 Legea compensațiilor...

INSUL VI

Trebuie să-l îngropăm. Săraca stea... (*De sus pică și sacul-balon.*)
Aha! Ai venit la tanc.

INSUL V

10 Dacă venea sacul înainte și pietroiul după, cram avertizați.

INSUL VI

Nu, și acum e bun, pentru că-i punem pe-amândoi în el...
și...

INSUL V

15 (*privind sacul*)

S-a întors din misiune, pe calea căderii...

INSUL VI

A fost un aparat cam simplu, trebuie să recunoaștem.

INSUL IV

20 Dacă n-a avut noroc... (*Arătând mortul.*) Să-i facem o înmormântare creștinească, vie, însuflețită, s-audă și să vadă și el că ne pare rău. Puteam fi oricare în locul lui. (*Îl bagă în sac. Insul VI dă să bage și pietroiul.*) Iasă, frate, îl punem deasupra.

INSUL VI

25 Mă gândeam că... acumă tot s-au întâlnit...

INSUL IV

Ce facem cu el? Procedăm la întocmirea unui cortegiu? (*Încropesc toți un cortegiu.*) Tare mai voiam să merg după un cortegiu...

*(Alunecă într-o trapă, cu un picior, își revine, continuă) ... mortuar.
(Ridică toți mortul.)*

INSUL V

Îl aruncăm în aer. Trăim doar în epoca aerului.

INSUL IV

5

Poate-ar mai trebui câteva pene noi...

INSUL VI

Nu mai e nevoie. *(Fac câțiva pași ținând sacul greu, de cele două capete, îl balansează cu și când l-ar arunca peste un bord de corabie, și-i dau drunul într-o trapă. Se aude o explozie, apoi liniște.)* A mers la fix. 10

INSUL V

(Amar)

Fix!... Cine știe încotro a luat-o... Fiecare, după ce moare, o ia într-altă parte, de-aia nu mai reușesc să se strângă, să constituie o omenire aparte, o forță, cu legile ei, care să o completeze pe cealaltă, cum minus îl completează pe plus! Da' de unde! Fiecare încotro apucă – de-aia n-o să facem noi nimic! Nici după moarte...

INSUL VI

Ei, acum ai vrea să dirijezi și morții! *(Pauză.)* 20

(Intră Pasărea cu un coș de mâncare. Așterne o față de masă, trebăluiește în jurul ei.)

PASĂREA

Am venit să-l pomenesc de șase.

INSUL VI

25

Când dracu au trecut șase săptămâni?

INSUL V

Mai bine îți făceai pomană cu el când era viu. *(Râsete.)*

PASĂREA

(izbucnind)

Iașilor! Aici era cald, voi ați adus înghețul.

INSUL VI

5 Ba, din cauza ta, că ești frigidă. *(Râde.)*

PASĂREA

(cade în genunchi)

Nu-l mai lansați. *(Se ridică, umblă în coș.)* V-am adus să crăpați.

INSUL IV

10 Ne ghiorțăie mațele parcă am fi mâncat scorpii.

INSUL V

Mie-mi ghiorțăie dinții și-mi clănțâne mațele...

PASĂREA

(le dă la fiecare câte un sloi de gheață.

15 *Toti, în afară de Insul IV, acceptă resemnați și încep să-l lingă).*

INSUL VI

Dumnezeu să-l ierte... Uuu! Ce rece e!

INSUL IV

(cântă cu obidă)

20 Când este la mâncare, / Musai să lingem sare...

PASĂREA

(îi mai întinde o dată sloiul. Insul IV primește)

Pământul e încă fertil. *(Plânge.)*

INSUL VI

25 Intrăm destul de greu în sus.

INSUL V

(privind cerul)

E abrupt. *(Recapitulând.)* De la rachetă la balon – am mai ars o etapă. *(Observându-l pe Fotograf.)* Fotograful! *(Își controlează ținuta.)*

INSUL VI

(încet)

Nu putea veni mai înainte? Poate-l pocnea pe el...

FOTOGRAFUL

(volubil)

5

Ei, băieți? Ce facem?

INSUL IV

(explicându-i din gesturi ce s-a întâmplat)

Tatonăm, tatonăm...

FOTOGRAFUL

(se așază pe-o piatră)

10

Merge rău pluta noastră...

INSUL V

(speriat)

Se scufundă?

15

INSUL VI

(Privind' copacul)

Din vârful catargului ăsta... poate se zărește uscatul...

INSUL V

Am încercat cu racheta, am încercat cu balonul...

20

FOTOGRAFUL

(se ridică brusc, își freacă mâinile. Vesel)

Înseamnă că ne-a reușit.

INSUL VI

Ce?

25

FOTOGRAFUL

Experiența asta ultimă... Ne-a reușit și asta...

INSUL, IV

Și asta – bine spus. Pentru că, până acum, nouă ne-au ieșit toate... pe dos... (*Râde cinic.*)

FOTOGRAFUL.

5 Noi nu greșim niciodată, înțelegeți? (*Serios.*) Asta ar mai trebui: să mai și greșim! (*Răcnind.*) Nu vedeți în ce situație disperată suntem? Suntem nevoiți să mergem la milimetru.

INSUL, VI

Asta și facem. Numai că ne cad în cap milimetri și metri
10 și kilometri...

FOTOGRAFUL.

Metru... bine că-mi adusei aminte... e furios foc! Are vești proaste. Cică-o să ni se reducă rația de pământ. Până la urmă, n-o să rămânem decât cu pământul de sub copacul ăsta. Ori
15 ne suim pe el, ori... Și așa copacul i se pare prea gros și vrea să-l taie. Prea mult pământ cară copacul în sus, prin trunchi, furis pe sub coajă și-l varsă în vânt... Ne fură pământul de sub tălpi, ne îngustează posibilitățile de plimbare pe jos. A zis că ori ne suim în el – și dăm dovadă că suntem o plută de cosmo-
20 nauți – ori ni-l taie, și-atunci o să zburăm în cosmos suindu-ne unul în capul altuia. Ne face trunchi, stâlp victorios în sus. Așa că, alegeți! (*Furios.*) Nu sunteți capabili să vă agățați de o cracă, vă târâți în patru labe, cu ochii la mușuroaiele de furnici, în loc să descifrați viitorul...

25

INSUL, IV

Ce să-l mai descifrăm, dacă și așa...

FOTOGRAFUL.

Taci! De când tot dăm noi asaltul acestei tufe, ca să fim cu un pas mai aproape de stele? Și nici în tufă nu ne-am bârâcat,
30 nici stele mai aproape n-am pupat. Ce așteptăm? Să începă să ningă, să ne clănțâne dinții, voi nu știți cum e iarna aici, că-ți

vine să intri unul în gura celuilalt să te-ncălzești, să nu-ți degere inima, ca iepurele pe arătură? Sunteți niște tonți – și Metru vă așteaptă cu niște vești și mai proaste. *(Ies toți.)*

CĂȚĂRĂTORUL.

(se ridică, parcă s-a trezit dintr-un somn.

5

Merge la copac, îl ia în brațe, își lipește obrazul de el și rămâne așa.)

FEMEIA

(intră în scenă cu fârașul și cu o plasă de fluturi.

Strânge penele pe urma balonului prăbușit)

Rămâne din ce în ce mai puțin de pe urma noastră. *(Zâm- 10*
bind.) N-avem timp să aprofundăm. N-avem timp să facem
 umbră pământului. N-avem timp să ne crească aripi. N-avem
 timp să le fâlfâim, n-avem timp să ne băgăm capul sub aripă
 din când în când și să ne fie cald, pentru că n-avem timp să
 avem aripă, pentru că n-avem timp să ne gândim că ne-ar 15
 trebui puțin aer, cam cât ar încăpea într-un tub de sticlă, puțin
 aer care să te țină când vrei să zbori. *(Terminând de strâns penele,*
pe care le-a „vânat“ cu grijă, alergând după vreuna ca după vreun fluture.)
 Asta e tot ce rămâne dintr-un elan spre cer: un ghemotoc de
 pene, cât rămâne după vrabia mâncată de pisică sub masă. 20
 Destul de puține pene! *(Rămâne pe gânduri.)* Acum mă gândesc
 că n-am ce face nici cu astea, de ce le-oi mai fi strâns? Dacă
 soțul meu... cățărătorul anterior... cred că pentru el le strân-
 geam, ca pe un pumn de mici avânturi, să i le dau să se țină
 de ele... Dar el nici n-a apucat să cadă... *(Observându-l pe Căță- 25*
rător.) Hei! Nu vrei niște pene? *(Cățărătorul se apropie, rămâne totuși*
mut.) Sunt noi, adică, oricum... mai poți încerca, bagă-le-n sân,
 poate sunt făcătoare de minuni, ca niște așchii de la sfântul
 zbor... *(Rămâne cu mâna întinsă, acesta nu primește penele.)* Atunci...
(Le aruncă.) De fapt, ai dreptate... Suntem niște animale prea 30
 uriașe pentru ele, ca păsările preistorice, care văzând că nu le
 mai ține aerul au încercat să-și facă aripi din straturile de
 cărbune, din munții de cărbune, cu care mai încearcă și acum

să se ridice, dar alunecă tot mai jos... Hei, intrăm și noi în antracit și-n huilă... Noi nu ne mai corespundem nouă înșine... Ca la începutul unei alte perioade, tu, cu costumul ăsta de cătărător, care te trage în pământ... *(Sufliând către penele care se împărăștie.)* Duceți-vă! Noi am și intrat în cărbune, ne gravăm, uite, în cărbune... Zburăm prin cărbune! De-aia poate ardem și așa de ușor! *(Iese. Intră Insul V și Insul VI.)*

INSUL V

(arată spre Cătărător)

10 O fi știind de ce nu sare-n sus de bucurie... Prea ne repezim. Noi aici suntem tari...

INSUL VI

Bocnă!... Ia să înceapă dezghețul, să vezi ce ne fleșcăim.

INSUL V

15 De ce să zburăm, când n-avem orizont? Cerul ăsta e sac fără fund. E ca... *(Pică în trapă, se ridică.)* Mi-a luat vorba din gură... *(Pauză.)*

INSUL VI

Dumnezeu nu suportă să i se fâlfaie în jur.

20

INSUL V

Depinde unde bați. Dacă noi avem aripi, ar fi fost numai țurțuri. Ca streșinile... Închipuți-vă: fâș-fâș, din țurțuri. Zbrrr, din țurțuri...

(De sus, din copac, se aude destul de clar: un croncănit.)

25

INȘII

(neliniștiti)

Șșșt!

INSUL VI

Ne-a luat gaia. *(Intră Pasărea.)*

PASĂREA

Ați auzit?

INSUL V

Ne-a luat gaia.

PASĂREA

5

S-a mai ars o sârmă... Și-a mai dat foc una... Eu nu pricep de ce ni se ard siguranțele pe câmp.

INSUL V

Mă gândesc că sub copac are, la urma urmei, de mâncat o pâine...

10

PASĂREA

(sare într-un picior)

Să ne iubim. Să ne înmulțim și... *(amenință cu pumnul în sus)* ... să le arătăm noi lor! Și s-o luăm de la început. *(Se duce și se așază lângă Cățărător.)* Gândește-te, concentrează-te într-un singur punct. Nu te lăsa zvârlit la marginea pământului. Pământul e fierbinte... *(Pauză.)* Mi-e ciudă îngrozitor pe mine când mă surprind așteptând câte un ecou. Cum mai putem aștepta ecouri de la lucrurile care nu pot avea ecou? De la cuvinte, de la adevăruri? Ce ecou pot aduce valurile, decât de la ploaie, decât de la nor? *(Pauză.)* Sunt ca o piatră care a zăcut pe fundul mării și-și ascultă ecoul căderii, crezând că imensitatea de apă, potopul de apă mai pot face și altceva decât să se dea la fund. *(Cățărătorul îi face semn să plece. Pasărea iese.)*

15

20

INSUL VI

25

Pasăre călătoare.

CĂȚĂRĂTORUL.

(merge din nou la copac, și, oarecum speriat de vorbele Femeii, încearcă să se cațere. Alunecă mereu, cade de la diferite niveluri, din care nu se poate preciza dacă progresează sau nu. Un găfâit, firesc, crescendo, timp de câteva

30

minute aproape animalic, de iepure hăituit, care vrea să se suie în copac, sau așa ceva. Dacă de undeva poate veni un iepure rănit, care să încerce același lucru, și să moară cu botul la rădăcină – cu atât mai bine!).

(Între timp, se întorc Insul V și Insul VI.)

5

INSUL V

Azi-noapte am visat că zburam. Dar într-un mod ciudat: eram așa, cam vreo sută de inși înșirați pe-o ață care plutea pe deasupra unui fluviu... Când sus, în nori, când jos, de ne intra fundul în apă... Dar nu ne era frică. Ne țineam cu mâna de
10 ață... ba, erau două ațe... că ne țineam c-o mână de una și cu cealaltă de... Da, erau două, dar foarte subțiri! Ne intrau în palmă, nu alta! De ce n-or fi dând niște ațe mai groase?

INSUL VI

Păi, ziceai că era în vis.

15

INSUL V

Da, măcar în vis să ne dea mai mult material...

INSUL VI

N-ai auzit că facem prea multă risipă? Într-un fel, au și ei dreptate, săracii!

20

INSUL V

E foarte peste mână...

INSUL VI

(continuând)

Cine l-a pârât pe Insul IV, nenorocitul ăla care era cu noi
25 până mai adineauri, cine l-a pârât că vrea să se facă fotograf? Nu eram decât noi trei când ne-a spus, el, care vorbea, și noi doi care înregistram mecanic... adică ascultam... În ce mă privește, eu n-am suflat o vorbă...

INSUL V

30 Nici eu...

INSUL VI

Totuși, unul din noi...

INSUL V

Stai puțin, poate chiar el singur... I-a apucat deodată frica și s-a dus și s-a pârât. 5

INSUL VI

Ai dreptate... Că nu mai ești sigur nici pe tine... (*Ezitănd.*)
Acum, mă gândesc că poate chiar eu l-am spus, dracu știe! M-am gândit că s-a spus singur... și zic, hai, că acum tot se știe...

INSUL V

10

(și el începe să șovăie)

Sau poate chiar eu... M-oi fi gândit că l-ai spus tu... zic, tot se știe de două ori, nu pot să rămân singur, că de! o să creadă că-s pesimist! Mă izolez!

INSUL VI

15

(*izbucnind*)

Și, la urma urmei, ce-a făcut? A zis că vrea să se facă fotograf. Ei, și? Țsta e un motiv să-l...? Ce crimă extraordinară e asta, că vrei să te faci fotograf?

INSUL V

20

(*idem*)

Vreau să mă fac fotograf, na!

INSUL VI

(*crescendo*)

Și eu vreau să... (*intră Fotograful*) ... nu mă fac fotograf. Că 25
nu e de nasul meu. Eu sunt un ins, un simplu ins. Insul VI.
Am fost dat la asaltul cerului, asta fac. Împing din spate, ajut,
pun umărul...

INSUL V

(domolit)

Și eu, la fel. Sunt la datorie. Cât timp va mai fi o datorie, eu, Insul V, voi fi la ea.

5 FOTOGRAFUL.

*(merge la Cățăărător care suflă greu sub copac.**Scoate o foaie de hârtie și citește)*

De lepră, de holeră, de ciumă, de tifos, de dalac, de râie, de turbare, de boala copiilor, de tremurici, de limbrici, de reumatism, de oftică, de malarie, de cancer... *(Pauză.)* De anghină, de răs, de plâns, de gâlci, de căpiere, de gălbează, de ciuie, de afte, de sabie, de glonț, de coasă, de usturime, de mâncărime, de preamărire, de preacurvie, de albeață, de viermi, de năuceală, de lingurică, de bătrânețe, de prea crud, de prea copt, de
15 cancer...

INSUL VI

(cătore Insul V)

Nu mai termină odată cu descântecul ăsta, că începe să mă enerveze.

20 INSUL V

Nu e descântec. E lista de microbi existenți în pământ. Ia suprafață, la sol. Cățăărătorul trebuie s-o învețe pe dinafară, ca sus să poată descoperi microbi noi. Țștia sunt microbi mai grei, care s-au lăsat la fund. Dar sus trebuie să mai existe și alții. Știi,
25 orice pas înainte înseamnă o nouă descoperire de microbi...

INSUL VI

Mda... Acum ne interesează microbii din cer...

INSUL V

Deocamdată, cei din copac. Metru vrea să știe dacă în copac
30 sunt mai mulți microbi decât *sub* copac și cum ne putem

adapta la ei. Repede, foarte repede, bine, mulțumitor – în sfârșit, o să vadă el. Zice că nu poți să te sui pe-o altă treaptă ca un milog, fără să știi cum stai și pe ce te așezi.

FOTOGRAFUL.

... De brâncă, de tuse, de sifilis, de orbire, de învinetire, 5
 de autosugestie, de autopsie, de strigat în somn, de...
(Cățărătorul îi face semn să înceteze.) Mai sunt vreo doi... Adică, mai
 dă-i dracului, că n-o să-i descoperim noi tocmai pe-ăia. *(Se șterge*
de nădușeală.) Uite că, de nădușeală, am uitat să spun. De fapt,
 nici nu sunt mulți. Dar nu se mai poate sta din cauza lor. 10
(Izbucnire.) Domnule! *(Tipă.)* Nu se mai poate respira aici! *(Pe*
alt ton, amintindu-și.) De degerătură ar mai fi... *(Blând.)* Iartă-mă
 c-am ridicat tonul în fața dumatăle, tocmai acum când te aș-
 teaptă verticala... Dar, ori schimbăm microbii, ori – înțelegi?!
 Dumneata observi tot, noi avem oameni specializați care 15
 captează semnalele. Să nu-ți scape un nor, un firicel de praf...
(Cățărătorul îi face semn că vrea să se urce în copac.) E o hotărâre
 chibzuită. În sfârșit, ți-ai dat seama, e copacul nostru și ne suim
 când vrem în el. Racheta, balonul, toate astea trec la antrena-
 ment. Dacă nu ne suiam în rachetă, nu puteam acum să ne 20
 suim în copac. *(Către ceilalți.)* Voi ce stați, știți ce aveți de făcut.
(Insul V și Insul VI se așază în dreapta și-n stânga copacului, ca doi tâlhari.)
 Veți sta acolo, nemișcați, ca doi tâlhari. Ultimii doi tâlhari. Se
 va cunoaște c-ați fost tâlhari. Crucea voastră n-a crescut *(arată*
copacul), ca a ăstuia. Ha-ha-ha! *(Cățărătorul dă să urce.)* Stai o clipă. 25
 Unde e lumea? Toți trebuie să vină cu flori, să se emoționeze,
 să vadă cum știm noi să ne înălțăm. *(Dintr-o parte apare Femeia.*
Către ea.) Uite și lumea! Adică, nu! Dă fuga la domnul Metru
 și anunță-i evenimentul! *(Femeia iese.)*

CĂȚĂRĂTORUL.

(scârbit de mascara dă, spune mai multe pentru sine, ca o rugăciune. Să se vadă din glas, din emoția pe care o încearcă acum că sunt gândurile pe care le-a tăcut tot timpul acestui act)

- 5 Dimineța, cuvintele înhămate și cu șaua pe ele. Iarba, gata înhămată și cu șaua pe ea, porii toți înhămați, herghelii infinite, tropăind infinitul. Tropăie pietrele de nerăbdare, tropăie ceasul, zațul din care a dospit iar și iar norocul. Toate lucrurile înhămate și cu șeile pe ele... Și cine să le încalcece, Doamne?
- 10 *(Încearcă să se urce deznădăjduit. Cade de fiecare dată. Câteva pale de vânt puternic.)*

FOTOGRAFUL.

(speriat)

- Viscolul! Vine viscolul! Trebuie să punem și noi umărul.
- 15 *Haideți, oameni buni! Altfel nu se poate. (Fotograf, Insul V și Insul VI se prind de umeri, fac un fel de piramidă.)*

INSUL V

(cătore Cățărător)

Gata, ce mai stai?

- 20 INSUL VI

Urcă-te și fă-ți vânt. Orice dată cosmică aflată cu un ceas mai devreme... Hai!

(Cățărătorul se urcă în spinarea lor, orbecăind cu mâinile prin aer. Cei care-l susțin încep să intre încet, încet în pământ. Pasămite, niște trape...)

- 25 INSUL V

Am impresia c-a început să zboare – dispăre din ce în ce...

FOTOGRAFUL

(scufundându-se și el)

Păcat că n-am aparatul, să-l prind profilându-se pe cer.

INSUL VI

(intrat și el până la gât)

E tot mai sus. Cine-ar fi crezut! Adică, tehnica noastră...

FOTOGRAFUL.

(victorios)

5

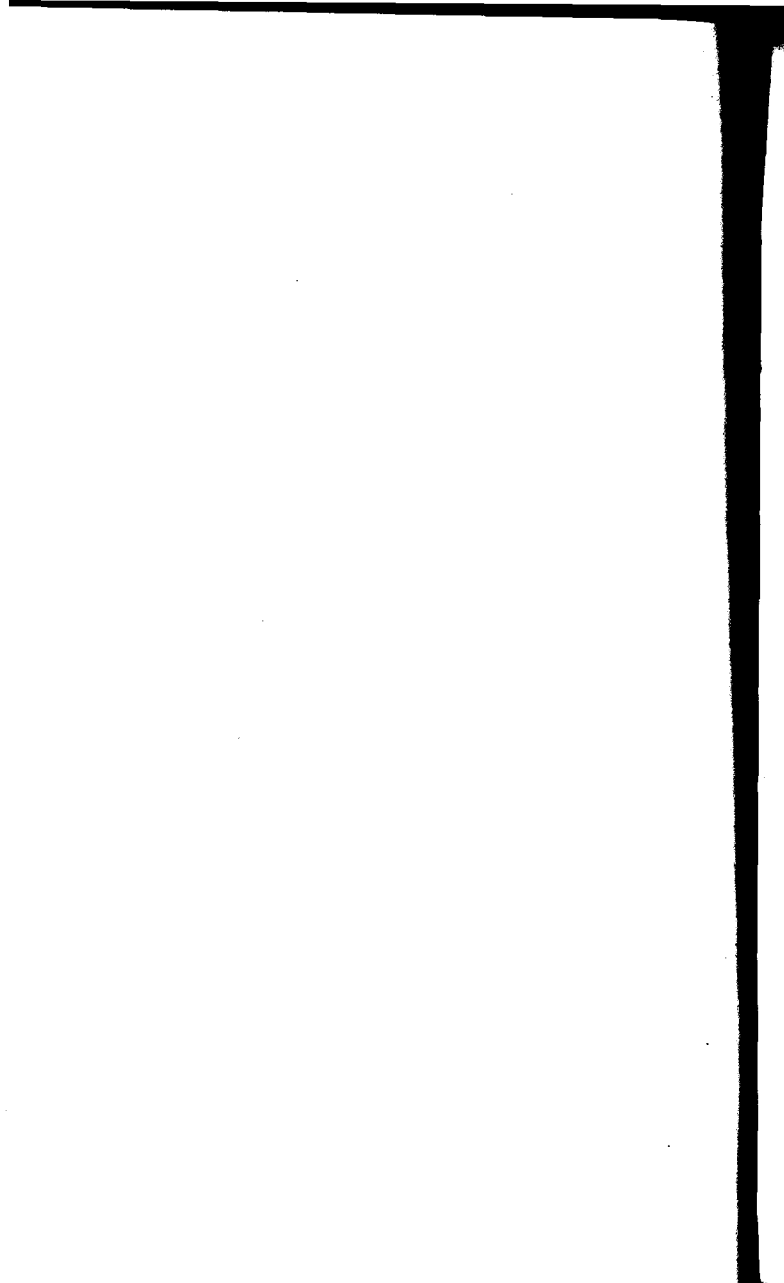
Cosmosul! În sfârșit, câtă zare!

(Dispare în trapă, odată cu ceilalți; se aud bubuiturile dinamitei respective, pământ răscolit până sus etc.)

CĂȚĂRĂTORUL.

(rămas pe pământ, după ce se termină norul de țărână se freacă la ochi) 10Nu-nțeleg! Unde-am ajuns? *(Se uită în jur)* Nu cunosc nimic... *(Îngrozit.)* Am nimerit pe altă planetă. *(Țipând.)* Nu e planeta mea! *(Privind disperat în sus.)* Pământul meu! *(Încearcă, plângând, să se cațere pe copac.)* Pământul meu!*(Cortina)*

EXISTĂ NERVI
PIESĂ ÎN DOUĂ ACTE

PERSONAJE

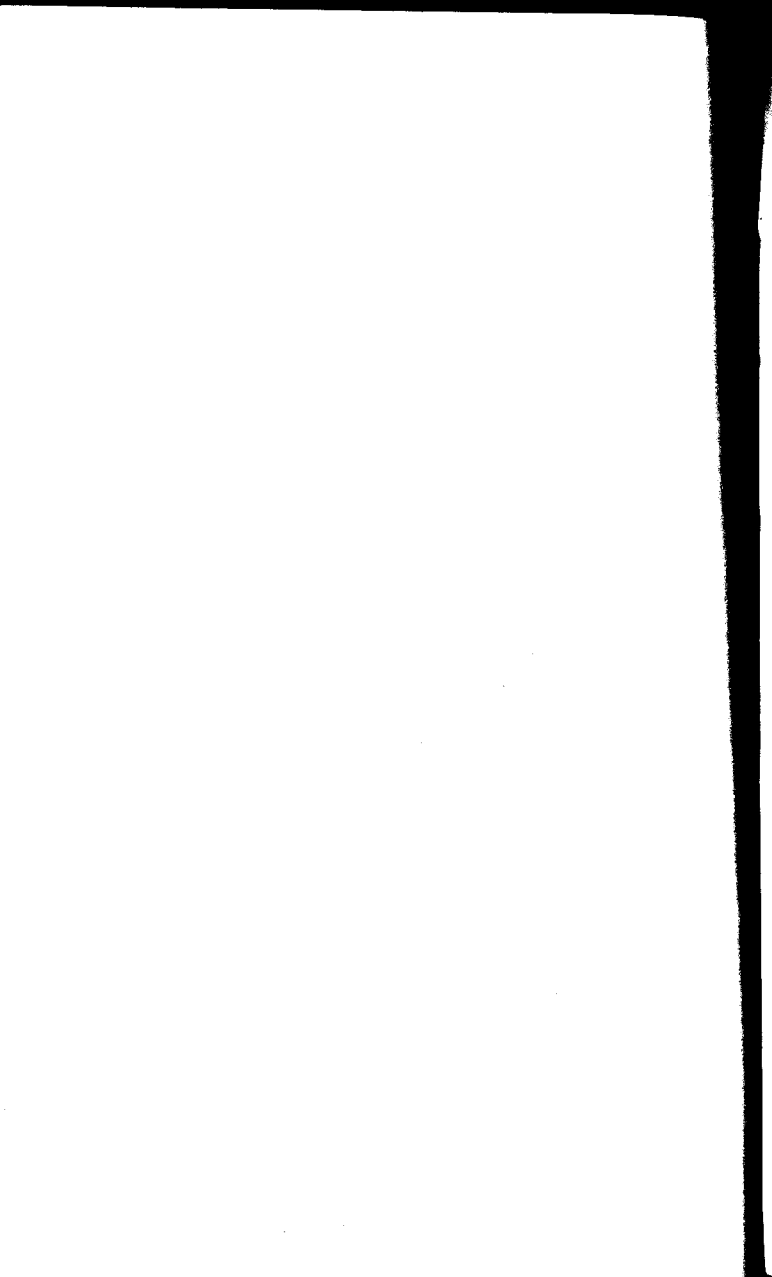
LOCATARUL, 30–40 de ani, vârsta divagațiilor

PRIETENUL, idem, prieten de divagații

PROFESORUL, 50 de ani, cel mult

FEMEIA NECESARĂ, 30 de ani

FEMEIA ÎN PLUS, 28 de ani

ACTUL I

Locuința Locatarului: o cameră mobilată simplu, de burlac. O măsuță, un fier de călcat, o scândură de călcat. O chiuvetă la capul patului. Un calorifer care se poate împinge mai încolo, mai încoace – pe o axă. Destul de strâmt înăuntru. Pe fereastră se vede, afară, un palmier. Camera are și o ușă, care ar da în balcon – trebuie să se sugereze cumva existența unui balcon. 5

I.OCATARUI.

(la ureche, confidențial)

Secolul ăsta mi-a distrus flora intestinală.

PRIETENUI.

10

(speriat)

Aoleu! E rău de tot.

I.OCATARUI.

E cel mai mare rău pe care-l poți face unui dușman.

PRIETENUI.

15

Unui prieten.

I.OCATARUI.

Unui vecin. Înainte, îi omorai pisica.

PRIETENUI.

Acum îi distrugi flora.

20

LOCATARUL.

(*amărât*)

A mea s-a zis, e harcea-parcea. De fapt, nici nu mai există.
Plus că mi-au tăiat din oficiu și un sfert din stomac.

5

PRIETENUL.

Serios? Și nu te-ai arătat la un doctor?

LOCATARUL.

Să-mi mai taie un sfert? Cine crezi că...

PRIETENUL.

10 Aha!

LOCATARUL.

Oricum, fără floră intestinală, fericirea e egală cu zero.

PRIETENUL.

Am auzit că dacă distrugi planctonul dintr-o mare, s-a zis
15 cu fauna marină: pești, raci, crabi. Că ei din asta se trag. Așa
și cu flora intestinală.

LOCATARUL.

Păi ce crezi că simt eu pe pielea mea de atâta amar de vreme?
Tocmai chestia asta. Și mi-au lăsat și numai trei sferturi de
20 stomac.

PRIETENUL.

Și o poți scoate la capăt cu un stomac de mizerie?

LOCATARUL.

Acum, colac peste pupăză: floră intestinală. Țsta e secolul
25 în care trăim!

PRIETENUL.

(*solemn*)

Dragă locatara, nu mai sta – fuga la doctor. Că dacă apuci
să mori, adio! Hai, du-te!

LOCATARUL.

Am fost.

PRIETENUI.

Și?

LOCATARUL.

5

Mi-a dat să țin patruzeci de zile și patruzeci de nopți de calm.

PRIETENUI.

Să postești?

LOCATARUL.

Nu, să fiu calm.

10

PRIETENUI.

Înțeleg. Ca Isus în pustiu. Ți-a dat cumva și pustiul?

LOCATARUL.

A scris acolo, pe rețetă. Dar cine înțelege scrisul lor?

PRIETENUI.

15

Scriu încurcat al naibii.

LOCATARUL.

Totul se încurcă de la o vreme încoace.

PRIETENUI.

Încalecă literele, nenorocirii!

20

LOCATARUL.

Și uite cine ne învață pe noi să nu bem apă în timpul mesei...

PRIETENUI.

Eu nu beau apă la masă de... (*socotește*) doi ani. Tot un doctor m-a învățat. Zice că intră aerul. Azi puțin aer în burtă, 25
mâine mai mult, poimâine și mai mult, până ajungi să plesnești.

LOCATARUL

Dar ți-a prins bine, din moment ce n-ai plesnit.

PRIETENUL

În schimb, crăp de sete. De câte ori mă așez la masă, mă
5 apucă o sete... Mi-a pierit și pofta de mâncare.

LOCATARUL

Așa e când omul nu poate să facă ce vrea.

PRIETENUL

Nu mai am poftă de nimic, dar absolut de nimic. Deduci?

10

LOCATARUL

Ce să deduc?

PRIETENUL

Prin silogism... Până acum însă m-am ținut bine: doi ani
n-am pus strop pe limbă în timpul mesei. Și cu toate astea, nu
15 mă simt nici eu prea bine cu fierea.

LOCATARUL

Poate are trebui nici să nu mâncăm în timpul mesei.

PRIETENUL

Spre asta se și tinde. Numai așa cred că am fi salvați.

20

LOCATARUL

Pe mine m-au mai salvat o dată. Acum vreo douăzeci de
ani. Căzusem pe capul lor și m-au ridicat în picioare.

PRIETENUL

Dă-i în mă-sa, că sunt niște porci.

25

LOCATARUL

Eu trebuie să-mi cumpăr unul... Sau măcar un iepure de casă.

PRIETENUL

Nu te potrivești – nu sunt cine știe ce.

LOCATARUL

Ce?

PRIETENUL

5

Ăștia de casă...

LOCATARUL

Ai dreptate, mai bine unul de câmp... Un lucru însă mă neliniștește: cum o să se interpreteze?

PRIETENUL

10

Ce?

LOCATARUL

Iepurele, știi... Stă... Așa, cu urechile ciulite, gata să... Și mi-e teamă că... Asta se observă... Deși, câmpul e la doi pași. Ce-or să zică, ba unii, ba alții?...

15

PRIETENUL

Problema iepurilor nu e încă...

LOCATARUL

Ar putea sta foarte bine și-n casă, urechiatul... Câmpul se vede, e aici. *(Dă să se uite pe fereastră. Se răzgândește.)* Chiar și pe gaura cheii...

PRIETENUL

Nu ne-am desprins încă de sol...

LOCATARUL

Ba da, dar nu ne dăm noi seama...

PRIETENUL

25

S-a făcut și asta?

I.LOCATARUL.

Suntem, în aer.

PRIETENUL.

Altfel e greu.

5

I.LOCATARUL.

Mie îmi spui? Auzi, să-mi distrugă mie... D-aia văd o ciudă
pe secolul ăsta!

PRIETENUL.

Asta nu-i nimic. Să vezi ce-o să fie spre sfârșitul lui. Când
10 s-o izbi cometa aia de pământ.

I.LOCATARUL.

Mamă, mamă, ce-or să mai bată atunci clopotele!

PRIETENUL.

(imitând)

15 Bang! Bang! Bang! Bang!

I.LOCATARUL.

Nu cobî!

PRIETENUL.

Am avut un prieten care scotea limba la clopote și bătea în
20 ea cu niște ciocănele de țambal.

I.LOCATARUL.

Și suna frumos?

PRIETENUL.

Bronzul e bronz.

25

I.LOCATARUL.

Nu întotdeauna. Uite, în orașul meu era o statuie pe care
au mâncat-o porcii. Fără scandal, fără nimic.

PRIETENUL.

Trăiesc și ei din ce pot. Greu se câștigă azi existența.

LOCATARUL.

(a terminat de reparat fierul de călcat)

Acum cred că... Trebuie să-l repar zilnic... *(Se învârtește prin 5*
casă, caută ceva.) Să te servesc cu ceva... Un...

PRIETENUL.

A, nu...

LOCATARUL.

(merge la chiuvetă, dă drumul la apă)

10

Curge...

PRIETENUL.

Ce te miri?... Nivelul mării...

LOCATARUL.

N-avem nici nivelul mării? *(Speriat.)* Suntem sub nivelul 15
mării?

PRIETENUL.

Nu, cred că nu... Cel puțin, nu s-a anunțat nimic.

LOCATARUL.

Am o frică teribilă de apă. Știi, apa nu iartă nimic. 20

PRIETENUL.

Absolut. Focul și apa... astea două...

LOCATARUL.

Se bagă peste tot. Cât privește p-asta, a doua, lichida...
Vrea să acopere tot ce se află sub nivelul mării! 25

PRIETENUL.

(cu intenție)

Așa-zisul nivel...

I.LOCATARUL.

Și ea o cam scaldă?

PRIETENUL.

Nici pe de departe.

5 I.LOCATARUL.

(continuă)

Da, și de câte ori cad într-o groapă, de câte ori intru într-un beci, zic gata! Acum află marea că sunt sub nivelul ei și dă buzna... Totuși, sunt gazdă, să... Ce să-ți fac?

10 PRIETENUL.

(se dă în lături)

Nu, zău, te rog...

I.LOCATARUL.

O cafea?

15 PRIETENUL.

Nu.

I.LOCATARUL.

Un ceai de cozi de...

PRIETENUL.

20 Ba.

I.LOCATARUL.

Atunci să-ți spăl ceva... Sunt gazdă, ce Dumnezeu...
(Autoritar.) Dă batista!

PRIETENUL.

25 *(contrariat, scoate din buzunar batista, Locatarul se duce la chiuvetă,
își suflecă mânecile și începe s-o spele)*

Era curată...

LOCATARUL.

Da, dar am un săpun nou. Nimic nu e destul de curat, pentru un săpun nou-nouț. *(Apa se oprește)* Nu mai curge... Ce oră e?

PRIETENUL.
(se uită la ceas)

5

A stat...

LOCATARUL.

Aha!... Adică, ce crezi? O fi vreo legătură? Muntele și marea... Valul și ceasul... Cerul și pământul... Toate, până la urmă... până la un loc, se cam... *(Merge și se uită pe fereastră, visător. Apa începe să picure. Locatarul se repede la chiuvetă. Apa se oprește.)* Ia vezi ceasul... I s-a dat drumul?...

PRIETENUL.

Încă nu... Trebuie reparat.

15

LOCATARUL.

Trebuie împinsă... Câteodată, mă gândesc că sunt prea sus... Că m-am ridicat cu mult deasupra celorlalți – și trebuie să mi se împingă... *(Arătând spre chiuvetă)* Presiunea ține și ea până la un anumit grad de dezvoltare a societății și individului... *(După o pauză.)* Oare poți să faci din ace de gămălie un viitor?

PRIETENUL.
(meditativ)

De, știu eu... *(Pauză.)* Câte ai?

LOCATARUL.

25

Vreo două sute.

PRIETENUL.

Toți încep cu puțin. Azi unul, mâine altul.

LOCATARUL.

Mi-e teamă să nu mi le fure.

PRIETENUL.

Și asta e posibil.

5 LOCATARUL.

/ Că mi-au mai furat și trecutul. Atâția ani! Și dacă află că
acele astea sunt viitorul...

PRIETENUL.

Acul e lucrul dracului.

10 LOCATARUL.

Înțeapă.

PRIETENUL.

Am încercat și eu cu vreo câteva. Te poți bizui pe mine.

LOCATARUL.

15 Și ți-a trecut?

PRIETENUL.

Ce?

LOCATARUL.

20 Reumatismul. Știi, dacă te lași înțepat de albine... veninul
lor vindecă reumatismul...

PRIETENUL.

Eu n-am avut nici o albină.

LOCATARUL.

25 E îngrozitor. Să n-ai o albină a ta, în vremurile astea de
încordare internațională. Să vină să-ți bâzâie pe la nas când
citești ziarul, să-ți colinde florile din covor...

PRIETENUI.

Să-ți lase puțină miere într-un pahar...

LOCATARUI.

Și să te înțepe din când în când, preventiv... E inuman să n-ai nici o albină. Chiar spui adevărul?

5

PRIETENUI.

Da.

LOCATARUI.

De fapt, nici eu n-am avut niciodată vreuna. Și nici nu văd cum mi-aș putea procura în toamna asta.

10

PRIETENUI.

E un timp mort.

LOCATARUI.

Mort, zici? Hoit. De-aia strâng ace de gămălie. Am vreo două sute. Când se adună vreo câteva mii, le pun într-un stup.

15

PRIETENUI.

Îți fac eu stupul. Am niște scânduri rămase de la o masă veche.

LOCATARUI.

Și atunci, viață, prezent! Stupul colo, pe balcon. Fereastra deschisă, eu, răsturnat într-un fotoliu.

20

PRIETENUI.

Te invidiez din tot sufletul. Hm, și balconul...

LOCATARUI.

Contează mult și balcoanele în fericirea oamenilor, să știi, foarte mult.

25

PRIETENUI.

(șovăind)

Cam vreo cincizeci la sută?

I.OCATARUL.

(important)

Mai dă ceva.

PRIETENUL.

(mai sigur)

5

Șaizeci și cinci!

I.OCATARUL.

Te apropii. Te apropii binișor. Eu am studiat chestia asta vreo câțiva ani. Contează enorm.

10

PRIETENUL.

Bănuisem eu ceva...

I.OCATARUL.

Și cred că, științific, s-ar explica în felul următor: e ca și când ai avea o ieșire la mare.

15

PRIETENUL.

Direct în casă.

I.OCATARUL.

Absolut. Și ieșirea asta te eliberează de presiunea celor patru pereți, devii mai calm, mai visător, poți fuma o țigară, digestia lucrează și ea ca pe roate... Și aproape că ești fericit.

20

PRIETENUL.

Ce aproape, chiar ești.

I.OCATARUL.

(recunoscând rușinat)

25

Așa e, în momentele alea, chiar ești fericit. Ce să ne mai ascundem după deget? (Pauză pentru schimbarea ideilor.)

PRIETENUL.

Da' nici balcoanele astea n-au răsărit chiar din senin.

I.LOCATARUI.
(râde cu gravitate)

Dar ce, sunt ciuperci? S-au depus eforturi...

PRIETENUL.

Considerabile.

5

I.LOCATARUI.

Considerabile.

PRIETENUL.

Generații după generații, care s-au jertfit pentru această fericire a ta. Ai recunoscut doar adineauri că ești fericit în casa ta. 10

I.LOCATARUI.
(vrea să dea înapoi)

Nu chiar în casă. În balcon, câteodată.

PRIETENUL.

Trebuie să recunoaștem cu toții că balcoanele reprezintă încununarea unor sudori vărsate... 15

(Ușa se deschide brusc; intră Profesorul.)

PROFESORUL.

Mă scuzați, mai e un loc liber? *(Locatarul și Prietenul se privesc nedumeriți.)* 20

I.LOCATARUI.

Mă rog, poftiți.

PROFESORUL.

Imediat, să-mi aduc bagajul. *(Iese și se întoarce cu un geamantan enorm.)* Merg și eu cu dumneavoastră. 25

PRIETENUL.
(încurcat)

Noi nu mergem nicăieri...

LOCATARUL.

(il trage de mânecă, îi șoptește)

Pst! Cine știe cine e. Nu te aventura în declarații. *(Tare.)*
Mergem și noi încotro merge toată lumea.

5 PRIETENUL

Evident. Cum să nu mergem nicăieri, noi mergem înainte.
Stăm aici, dar mergem înainte.

PROFESORUL.

Eu nu merg decât câteva stații.

10 LOCATARUL.

(nedumerit)

Stații? *(Izbucnește în râs.)* Formidabil! Ce tren căutați dumneavoastră?

PROFESORUL.

15 Trenul care trece pe aici.

LOCATARUL.

(continuă să râdă)

Domnule, ești formidabil. Ai nimerit într-o casă de oameni.

20 PROFESORUL.

(se uită în jur)

Serios, într-o casă de oameni? Asta-i bună! *(Râde.)*

PRIETENUL.

(încându-se și el de râs)

25 E foarte bună. Auzi, vroia să meargă cu casa ta până la...

LOCATARUL.

O fi ea, casa mea, grozavă, dar roate n-are...

PRIETENUL.

N-are.

PROFESORUL.

Totuși, să nu stau cu geamantanul aici, în picioarele oamenilor. Să-l pun sus.

LOCATARUL.

Unde, sus?

5

PROFESORUL.

În plasă. (*Își dă seama.*) A, desigur. Nefiind tren, compartiment, nu există nici plasă. Toate au o logică de fier. (*Către Locatar.*) Totuși, ar fi trebuit să faceți o plasă. Casă, casă, dar unde pui geamantanele celor care vin? Unde pun eu geamantanul, dacă nu există nici o plasă? (*Ridicând tonul.*) O să reclam.

10

PRIETENUL.

(*impăciuitor*)

Dacă nu există, se poate face. Gazde suntem, ce Dumnezeu! Cinci minute, cât rămâneți aici, ne vom sili să vă simțiți bine. (*Către Locatar.*) N-ai putea să aduci niște sfoară? Și niște bețe, ceva.

15

LOCATARUL.

O, cum să nu, e doar casă de oameni. (*Iese și se întoarce cu o ramă mare de tablou și cu o plasă de piață. Împreună cu Prietenul improvizează plasa.*) Gata! (*Se șterg de sudoare.*) E chiar mai bine așa. Mă mir că nu mi-a dat prin cap până acum.

20

PRIETENUL.

N-ai avut nevoie. Dar uite, acum, cum s-a ridicat problema, cum s-a rezolvat. Viața rezolvă mereu.

LOCATARUL.

25

Viața rezolvă pe rupte.

PRIETENUL.

E nouă.

LOCATARUL.

E ca și nouă.

30

PRIETENUL

Ține la tăvăleală.

LOCATARUL.

De-aia am și luat-o.

5

PROFESORUL.

E o viață bună.

LOCATARUL.

Mda, merge, merge...

PROFESORUL.

10 Toate au o logică de fier. (*la geamantanul, dă să-l pună sus.*)
Sunteți buni? (*Locatarul și Prietenul îl ajută.*)

LOCATARUL.

(*punând mâna pe geamantan*)

Greu...

15

PRIETENUL.

(*idem*)

Se lasă greu...

LOCATARUL.

(*încet, Prietenului*)

20 Ce-o fi... dincolo? (*Bate cu degetul în geamantan.*)

PRIETENUL.

(*încet*)

Ce să fie... Probleme...

LOCATARUL.

25

(*după ce termină, râzând*)

Am făcut-o și pe asta.

PROFESORUL.

Numai să nu pice la vreo zdruncinătură.

I.LOCATARUL.

(bănuitor)

Cine naiba să zdruncine?

PRIETENUL.

Doar vreun cutremur.

5

PROFESORUL.

(ia un scaun și se trage mai spre fereastră)

Bine că am găsit un loc la fereastră.

I.LOCATARUL

Am și balcon.

10

PROFESORUL.

Unde-om fi ajuns?

I.LOCATARUL.

(are o idee)

Cred că ați ajuns la destinație. Să dăm geamantanul jos. *(Se 15*
repede și, cu o politete cam smucită, coboară geamantanul. Acesta se deschide.
Din el se împrăștie tot felul de lucruri: două pene de spart butuci, material
izolant, o perie de ghetă, o armonică. Locatarul ia armonica – scoate câteva
sunete; Profesorul i-o smulge din mână, o bagă înupei, strânge lucrurile,
închide geamantanul, îl pune sus.)

20

PROFESORUL.

Iasă-l, că eu nu mă grăbesc. Nu sunt dintr-aceia care fug
 după trenuri. Știți, eu sunt profesor.

I.LOCATARUL.

Și eu sunt profesor.

25

PRIETENUL.

Și eu sunt profesor.

PROFESORUL.

Eu sunt neurolog.

I.LOCATARUL.

A, a!

PRIETENUL.

Aa!

5 PROFESORUL.

Aa! Și dumneavoastră sunteți profesori? Atunci pot să vă spun. Mă puteți înțelege. Aflați că ne aflăm, într-adevăr, într-un tren. Dumneavoastră sunteți cei care confundați. N-am vrut să vă spun brusc, ca să n-aveți un șoc.

10 I.LOCATARUL.

Tren? Imposibil. (*Râzând.*) Plătesc chirie.

PRIETENUL.

(*nesigur*)

Mai știi, prietene? S-ar putea să fie și tren... Poți să știi, cu
15 casele astea...

I.LOCATARUL.

Iasă-mă, frate, în pace, de-atâția ani stau aici. Dacă era tren, ehe, cine știe unde-aș fi ajuns până acum! Aș fi ocolit pământul... (*Merge la fereastră.*) Dar uite, același deal în față, același pal-
20 mier aici și frasinii ăia mai încolo, aceiași oameni pe stradă...

PROFESORUL.

Iluzii optice. Noi funcționăm pe bază de iluzii optice.

I.LOCATARUL.

Parcă numai optice! Și acustice... Cunosoc pe cineva care
25 aude cu degetul mic de la mâna stângă și se roagă de toată lumea să-i taie urechile, că-l încurcă.

PROFESORUL.

Științific, e perfect explicabil. Și-a făcut un transfer de sim-
turi. Prin sugestie și autosugestie. Știți, eu am făcut o descoperire.

LOCATARUL.

(ironic)

Recunoscută de lumea întreagă!

PROFESORUL.

De o treime... Câștigă în fiecare zi mase tot mai mari de 5
oameni.

PRIETENUL.

Indiferent de sex?

PROFESORUL.

N-aș putea spune. Femeile sunt mai rezistente. 10

LOCATARUL.

Sexul joacă un rol mare oriunde te-ai duce. Și viitorul îi
prevede un rol și mai mare în următoarele cinci secole. Da, da,
daravela asta joacă un rol...

PRIETENUL.

15

(flegmatic)

Să joace!

PROFESORUL.

(revoltat)

Ce-ți pasă dumitale... de nevoile oamenilor! 20

PRIETENUL.

Eu nu mă bag...

LOCATARUL.

(îl trage de mânecă pe Prieten)

Nu te aventura... *(Ca s-o dreagă.)* Femeia e o tovarășă de viață. 25

PROFESORUL.

(întepat)

Greșit!

PRIETENUI.

(nesigur)

De muncă... de concepții... de aspirator...

PROFESORUI.

5 *(sentențios)*

E o sfântă. Femeia e o sfântă.

LOCATARUI.

(uimit, către Prieten)

Ia te uită...

10 PROFESORUI.
(subliniind silabele)

O sfântă...

PRIETENUI.

(cu fiere)

15 Bine ne face!

LOCATARUI.

(către Profesor, puțin speriat)

Nu, zău... Nu glumești?

PROFESORUI.

20 Dacă s-a descoperit recent!... Doi savanți... Pe baza unei
analize spectrale...

LOCATARUI.

(sărind ca ars)

A carbonului?

25 PROFESORUI.

Da.

LOCATARUI.

Hm! *(Către Prieten.)* Vezi, mă, știința... *(Fluieră.)*

PRIETENUL.

(mașinal)

Cea mai avansată... *(Deodată, furios.)* Nu vreau să știu de nici un carbon. Dacă și în chestiuni de-astea ți se bagă pe gât ultimele descoperiri...

5

I.LOCATARUL.

(enervat, la rându-i)

Cine-i plătește, domnule, p-ăștia care tot desco-o-peră?

PROFESORUL.

(cu un anuntit ton, către Locatar)

10

Deci, te opui.

I.LOCATARUL.

(speriat)

Cum? Cum... Cine să...? Eu să mă... hm!... opun? Dar nu știți cât am luptat...

15

PROFESORUL.

(pe același ton, către Prieten)

Și dumneata – la fel! Deci, cârtiți...

PRIETENUL.

(palid)

20

Câr-mâr noi?

PROFESORUL.

(bătând cu pumnul)

Cârtiți în masă?

PRIETENUL.

(il apucă demnitatea)

25

Bine, domnule, să admitem că femeia o să se pună de acord cu știința cea mai avansată, devenind, cum ziceți, o sfântă... *(Furios.)* Atunci noi, noi pentru ce mai muncim? Aia nu, aia nu...

I.LOCATARUL.

Da, căci, zi de zi, sus, pe acoperișuri... De ce? Pentru ce?

PROFESORUL.

Pentru societate...

5 I.LOCATARUL. și PRIETENUL.

(*luminați deodată*)

Ei, bată-vă să vă bată! (*Râd relaxați.*)

I.LOCATARUL.

... Asta e cu totul altceva... Deci, pentru copiii noștri...

10 PRIETENUL.

Pentru societatea copiilor noștri... (*Pe gânduri.*) Sigur că...
Dar cu cine să-i mai faci?

PROFESORUL.

(*sentențios*)

15 Oare savanții dorm? (*Oftează.*) Uite, exact așa se întâmplă
întotdeauna. Noul irită.

I.LOCATARUL.

Irită firea...

PROFESORUL.

20 Teoria mea credeți că nu a întâmpinat, și ea, la rându-i...?
Dar sunt sigur că într-o bună zi voi primi o recunoaștere una-
nimă. Absolut sigur.

PRIETENUL.

Nu ne-ați spus, ce descoperire ați făcut?

25 PROFESORUL.

Una simplă, la prima vedere.

I.LOCATARUL.

Astea simple...

PROFESORUL.

Neg existența nervilor.

PRIETENUL.

Și ce e cu asta?

PROFESORUL.

5

Asta e teoria mea.

LOCATARUL.

Eu neg existența creierului.

PROFESORUL.

Dar eu pot demonstra.

10

PRIETENUL.

Ce?

PROFESORUL.

Că trăim într-un secol de calm.

LOCATARUL.

15

Ce? Aoleu!

PRIETENUL.

Într-adevăr, crește numărul calmilor naturali și artificiali.
Asta se poate observa prin muzee.

PROFESORUL.

20

Ba, dimpotrivă. Crește numărul astenicilor.

LOCATARUL.

Și atunci?

PROFESORUL.

Dar astenia lor nu e veritabilă. E contractată prin sugestie. 25
Singurul remediu care ne-a rămas este tot sugestia. De la suges-
tie la autosugestie și de aici, înapoi, la sugestie...

PRIETENUL.

Păi, am mai fost o dată. Ce facem, batem pasul pe loc?

PROFESORUL.

Ăsta e drumul. Șerpuieste. Uite-așa.

5

LOCATARUL.

(trebăluind la fierul de călcat)

Șarpele casei stă încolăcit opt ore și produce venin. Veninul
i se recoltează mecanic, când este pus să muște un flacon de
fier care se închide automat. În orice caz, el e mulțumit că
10 lucrează cel puțin în branșa lui: fiindcă, de pildă, într-un timp
a trebuit să producă miere. Și cum mierea sa se dovedea ceva
mai amară decât cea de flori de salcâm, șarpele casei a fost făcut
șarpe boa. În perioada aceea a răbdat, pur și simplu, de foame,
pentru că nu se putea târî până-n Africa, după antilope.

15

PROFESORUL.

Deci, înapoi, la autosugestie... *(Pe alt ton.)* Astenia se mani-
festă și la animale... Eu aveam un tigru...

PRIETENUL.

Dar indivizii?

20

PROFESORUL.

(secret)

Tot așa... la pământ... Singurul remediu – autosugestia.

PRIETENUL.

După teoria dumneavoastră, dacă-i spun unui mort: „Măi
25 frate, nu ești mort. Hai, învie, ce dracu te-au sugestionat în
halul ăsta!“ el învie?

PROFESORUL.

O să ajungem și acolo. Deocamdată ceea ce am putut ob-
ține este revelația fundamentală pentru știință a inexistenței
30 nervilor la oameni.

LOCATARUL.

Și oamenii... știu?

PROFESORUL.

Tocmai asta e.

PRIETENUL.

5

Habar n-au că sunt calmi.

PROFESORUL.

Va veni însă o zi când vor afla totul. Trebuie să luptăm pentru înfăptuirea acestei zile.

LOCATARUL.

10

(visător)

Or să se dea și cremvurști. *(Hotărât.)* Eu voi merge în primele rânduri.

PRIETENUL.

Nici eu n-o să stau cu mâinile în sân. Am o educație, am primit o anumită întorsătură a lucrurilor, mi s-au insuflat, am făcut cursuri, am inhalat... Am tras în piept suflul cel reavăn, am... ce să mai vorbim!

15

LOCATARUL.

Să nu mai vorbim.

20

PROFESORUL.

Deocamdată, singura tactică ce se poate adopta: munca de la om la om.

PRIETENUL.

Intuiesc esența problemei: mergi din casă în casă și le spui oamenilor să se calmeze.

25

LOCATARUL.

Orice om calm în plus este un câștig pentru omenire. *(Câștigat de idee.)* Doctore, ai în mine un frate. Ai picat la țanc:

simțeam că o iau razna. De-asta l-am și chemat pe prietenul meu, să mai stăm de vorbă. Să n-o iau razna pe tăcute. Sau, cum s-ar zice... în gând.

PRIETENUL.

5 Noi suntem prieteni din cele mai vechi timpuri.

PROFESORUL.

Prietenul e ca un paratrăsnet.

LOCATARUL.

10 Eu, când sting seara lumina, îmi apar pe pereți niște dungi orizontale, întretăiate de dungi verticale. Nu știu de unde vin aceste dungi. Am observat, am studiat. Am consultat chiar CIBERNETICA. Întunericul tău, Prietene, este tot așa, în pătrățele?

PRIETENUL.

(*nesigur*)

15

Așa și-așa.

PROFESORUL.

Tot din cauza sugestiei. Ați avut cândva, prin casă, vreun ciur, vreun grătar, ceva?

20

LOCATARUL.

(*se gândește*)

Ciur... grătar... Nu.

PROFESORUL.

25 Gratii, cumva? Vreau să spun, dat fiind că înainte erau hoți, ați stat în vreo casă cu gratii la geam?

LOCATARUL.

Nu, dar am trecut o dată pe lângă una.

PROFESORUL.

Și v-au impresionat puternic.

LOCATARUL.

Foarte puternic. Un timp, nici n-am putut să mă mișc de lângă această casă.

PROFESORUL

(triumfător)

5

Păi vezi! Totul se poate explica științific.

LOCATARUL.

Da, acum mi-e foarte clar.

PRIETENUL.

Totul se clarifică de la o zi la alta. Domnule profesor, ne-ați fost de un real folos. De acum încolo aveți în noi, în mine și în prietenul meu, oameni cu un calm de fier. Niște atleți ai calmului omenesc. Acum mergeți. *(Se pregătesc de plecare.)* Vă pot conduce câțiva pași?

PROFESORUL.

15

Ce, am și ajuns?

PRIETENUL.

Unde să ajungem?

PROFESORUL.

(nostalgic)

20

Acolo, departe.

PRIETENUL.

(încet, către Locatar)

Ăsta o ia de la cap. *(Tare.)* Dar dumnealui *(il arată pe Locatar)* a ajuns acasă, e casa lui. Noi trebuie să coborâm și... să schimbăm trenul.

PROFESORUL.

(dă să ia geamantanul, apoi se răzgândește)

Mai rămân. Îmi place casa dumnealui, e odihnitoare.

LOCATARUL.

(*masinal*)

Are și balcon.

PROFESORUL.

5 Mă scuzați că am confundat. Credeam că am devenit. Câteodată, confund problema ajungerii undeva cu problema devenirii. E un punct de viitor, unde cei doi termeni, într-adevăr, se unesc. (*Rușinat.*) Am făcut o gafă, așa e?

LOCATARUL.

10 Nu-i nimic, nu-i nimic, ce, parcă eu nu confund?

PRIETENUL.

Acum, ca să fim sinceri, toți confundăm pe rupte.

PROFESORUL.

Și există atâtea posibilități de a confunda o casă cu un tren.

15 PRIETENUL.

Mai ales acum, când cibernetica...

PROFESORUL.

Totul e să nu credem în superstiții, fie ele chiar și mascate sub formă de diverse lucruri.

20 PRIETENUL.

(*cu intenție*)

Și să plecăm la timp. Eu chiar o să mă duc. E târziu... (*Încet, către Locatar.*) Poate reușesc să-l sugestionez. Ia revedere. (*Iese, apoi se întoarce.*) Nu vă supărați, cu cine am avut onoarea?

25 PROFESORUL.

Poftiți cartea mea de vizită. (*I-o dă.*)

LOCATARUL.

(*râzând*)

Dar e complet albă. Nu scrie nici un nume.

PROFESORUL.

Există acolo amprentele mele.

PRIETENUL.

Aa! Da... Atunci e clar. (*Din ușă.*) Mă duc acasă... (*Către Profesor.*) Dumneata? 5

PROFESORUL.

Bine mai e la casa omului! Când găsești și un loc la geam.

LOCATARUL.

(*către Prieten*)

Stai. Mă duc eu... 10

PRIETENUL.

Unde? Doar e casa ta. N-ai auzit: casa omului.

LOCATARUL.

Mă duc în lume – și mă spăl pe cap. (*Se plimbă foarte agitat prin cameră, ca într-o transă.*) Mă îmbrac bine și mă bag sub duș. 15
(*Exaltat.*) Simt nevoia să mă spăl pe cap, să-mi trag spuma săpunului, imponderabilă, până peste ochi, ca o cască de cosmonaut care s-a izbit de Dumnezeu și-i intră în test, puțin câte puțin. Dacă v-aș spune că azi am fost nebun, n-o să mă credeți!

PROFESORUL.

20

Nebun?

LOCATARUL.

Nebun, de-am putut trăi o zi ca asta! Absolut normală, n-am luat-o nici la dreapta, nici la stânga, c-un milimetru. Trebuie să-mi torn apă-n cap, să mă trezesc la mine, ca la o înălțare 25
la cer. (*Montându-se.*) Uuuu! am ajuns la infinit și, Doamne, nu e cine știe ce, în afară de niște drepte paralele, care s-au întâlnit aici pe crengi și fac un fel de grătar și nu sunt deloc fericite și se întreabă a mirare: „E? E? E?“ Mai tăceți dracului din gură că m-ați asurzit, lăsați-mă să-mi tihnească și mie, cât de cât, 30

infinitul. Grătare ați vrut? Nu v-a plăcut independente. Ce-ați căutat aici? Cine v-a pus să alergați ca nebunele? Pe mine mă ia c-o moleșeală, artificială. Artificială dar bună, ca un hașis de cânepă sub pleoape... Simt că pământul se înmoaie și el sub băltoacă... Se cască o gaură mare în mijloc – și eu mă tot duc – pleose! pleose! lipa! lipa! – în jos. *(După o pauză înfricoșătoare.)* Asta! – la apă caldă.

PROFESORUL.

Ia apă caldă?

10

ILOCATARUL.

Ia apă rece – hm! încep să țip. Așa, hodoronc-tronc, mă apucă țipatul, îmi ia foc limba. Nu vreau să mă mai trezesc, zic, lăsați-mă normal... Ce înseamnă asta? Vă bateți joc de oameni? Nu pot să cresc cu picăturile astea în cap! Mă împing
15 înapoi. Mă frânează. Unde e perspectiva mea luminoasă – c-am ajuns la vârsta asta și nimic, nici o realizare! *(Pe alt ton.)* Apoi, ce să mai realizezi când tot crăpi... *(Ca o justificare.)* Nu vedeți că s-a schimbat și clima?... *(Melancolic.)* Și nimic... Nici un sentiment care... să te lege... *(Enervat.)* Și parcă poți să mai
20 iubești pe cineva în halul ăsta?! *(Scurtă pauză. Luând seama în jur.)* Ce abur, ce alunecuș pe pereți! Nu poți să mai parcurgi, să mai traversezi un perete... Unde e spada atârnată cu un fir de păr în tavan? Cine mi-a furat tavanul, că eu nu-mi amintesc să-l fi gonit... *(Trist, încet, ca o concluzie.)* Iar eu urlu, urlu din ce în
25 ce mai tare... sau din ce în ce mai încet – că nici nu-mi dau seama bine... Cum să-ți mai dai seama în condițiile astea... Când cald, când rece... Și cineva-ți ține un furtun îngrozitor deasupra capului...

(Cortina)

ACTUL II

Același decor.

PROFESORUL.

(care tot timpul și-a luat notițe)

Mda... Mai aveți ceva de... declarat?

5

LOCATARUL.

(speriat și rușinat oarecum de cele spuse)

N-am declarat nimic...

PRIETENUL.

(apărându-l)

10

A aruncat și el o vorbă...

PROFESORUL.

(râde superior)

Ha-ha-ha!

LOCATARUL.

(merge la chiuvetă, răsuțește robinetul)

15

Tot nu curge... *(Către Profesor, pe un ton autoritar, de controlor care cere biletul.)* Batista, vă rog...

PROFESORUL.

(mirat)

20

Ce batistă?

I.LOCATARUL

Batista dumneavoastră, vă rog, s-o punem la-nmuiat... Tot o am pe cealaltă... (*Profesorul îi dă o batistă.*) Unde s-a-nmuiat una...

5

PROFESORUL

(*încercând să se duminirească*)

Vă spălați rufele în tren?

PRIETENUL

(*către Locatar la ureche*)

10 Ți-am spus eu?! (*Tare.*) Iubiți și scumpi prieteni, eu bat în retragere... Ceasul meu (*consultă ceasul*)... deși a stat un răstimp... a luat-o iarăși din loc...

PROFESORUL

Din loc în loc... Așa zvâcnește timpul... (*Se bâțâie pe scaun.*)

15

I.LOCATARUL

(*cu intenție*)

Ceea ce trebuie să facem cu toții... Să zvâcnim înainte.
(*Arată ușa. Prietenul iese.*)

PROFESORUL

20 Ce? Ce-ai spus? (*Locatarul tace.*)

I.LOCATARUL

(*vorbește parcă ar fi singur*)

Car nămol cu o căldare la femeile care fac nudism. În tinerețe, aveam o părere mai bună despre femei. Dar trebuia să facă
25 cineva și treaba asta. Ele nu se mai feresc de mine. Mă numesc „cel care aduce nămol“, și-și văd înainte de nudismul lor. De fapt, nici eu nu le mai bag în seamă. Le numesc „femeile care se-nămolesc“, și mă gândesc la ale mele. Uneori, însă, m-apucă
din senin o poftă grozavă de-njurat. Car nămol și injur: Dumnezeuii
30 tăi de viață, de tinerețe, de bătrânețe, de iubire, de căsătorie, de ideal. Toți acești dumnezei se prefac într-un nămol de bună

calitate, în orice caz, femeile îl găsesc foarte bun, se ung cu el pe buci.

PROFESORUL.

Unde s-a dus?

I.OCATARUL. 5
(tresare)

Cine?

PROFESORUL.

Prietenul dumitale.

I.OCATARUL. 10

A ieșit.

PROFESORUL.

Ieșirile astea nu prea îmi plac! (*Bate cu pumnul în scândura de călcat.*)

I.OCATARUL. 15
(timid)

Dar sunt necesare.

PROFESORUL.

Un rău necesar, vrei să spui?

I.OCATARUL. 20

Avem nevoie să mai plecăm și noi din când în când. Să mai vedem lumea.

PROFESORUL.

Poți să o vezi și pe fereastră.

I.OCATARUL. 25

Da, dar lumea din fereastră nu e toată. Orice fereastră are o limită. Și-apoi, nici nu mai sunt locuri la fereastră... Toți care vin...

PROFESORUL.

Și lumea are o limită. De exemplu, domnul care a plecat
 reprezenta pentru mine o limită. Acum limita s-a dus, parcă
 nu mă simt bine. Orice om pe care îl pierdem înseamnă o
 5 dezvelire în fața primejdiei.

LOCATARUL.

Și o adâncă durere.

PROFESORUL.

Dar nu trebuie să fim pesimiști.

10

LOCATARUL.

Să nu dezarmăm.

PROFESORUL.

Și mai ales să nu ne pierdem calmul.

LOCATARUL.

15

Aa...

PROFESORUL.

Asta e mai important ca toate.

LOCATARUL.

Totul e mai important ca toate.

20

PROFESORUL.

Și în anumite condiții, da.

LOCATARUL.

Și pe o anumită treaptă.

PROFESORUL.

25

Pe o anumită treaptă a anumitor condiții. Dar, în cazul
 nostru, stăpânirea de sine aduce după ea regenerarea celulelor...

I.LOCATARUL.

Ca și somnul.

PROFESORUL.

De la regenerarea celulelor și până la întinerirea spirituală nu e decât un pas. Apoi urmează, în mod logic, bunăstarea materială. 5

I.LOCATARUL.

Asta pândesc eu de atâta amar de vreme! Și totul numai prin calm?

PROFESORUL.

10

Și totul numai prin calm.

I.LOCATARUL.

Dar noi înseamnă atunci că suntem nervoși?!

PROFESORUL.

Foc. Numai în aparență. Tocmai împotriva acestei aparențe se îndreaptă teoria mea. Eu mă ridic împotriva aparențelor. 15

I.LOCATARUL.

Să sfărâmăm aparențele. Problema e: cum să le deosebim de realități, pentru că aparențele și cu esențele am impresia că merg mână în mână. 20

PROFESORUL.

De la o vreme.

I.LOCATARUL.

Cum să facem?

PROFESORUL.

25

Vom începe printr-un proces de delimitare a aparențelor.

LOCATARUL.

De exemplu, dumneata te instalezi în casa mea, zici că e tren și că mergi cu ea numai până nu știu unde, mă rog. Te muți în spinarea mea. Totodată, susții că n-am de ce să mă enervez.

5 PROFESORUL

Ăsta e sigur sociologism vulgar.

LOCATARUL.

Dar care e aici esența?

PROFESORUL.

10 De multe ori, esența ne scapă printre degete, recunosc. (*Privindu-și mâinile, meditativ.*) Printre aceste degete ale mele au scăpat atâtea esențe!

LOCATARUL.

(*înduișat, îl consolează, bătându-l pe umeri*)

15 Nu-i nimic, nu-i nimic. Nu-i numai vina dumitale. Au intervenit și anumite condiții...

PROFESORUL.

De viață și de moarte.

LOCATARUL.

20 Pe viață și pe moarte.

PROFESORUL.

Dar câteodată și noi privim lucrurile prea ușor.

LOCATARUL.

Și eu privesc lucrurile prea ușor.

25 PROFESORUL.

(*atent*)

A, asta e important, foarte important.

LOCATARUL.

Ce e important?

PROFESORUL.

Ce-ai mărturisit adineauri.

LOCATARUL.

5

Ce?

PROFESORUL.

Că privești lucrurile prea ușor...

LOCATARUL.

Bine, dar este o simplă declarație...

10

PROFESORUL.

Ai putea s-o dai în scris?

LOCATARUL.

(speriat)

Dar la ce trebuie?

15

PROFESORUL.

Eu nu pot calma oamenii decât cu un document în mână. Știi, un test, în care să pot descifra personalitatea subiectului. Faptul că privești superficial lumea explică, de exemplu, de ce nu poți deosebi realitatea de fantasmagorie. De ce te cramponezi să susții că acest tren nenorocit este casa dumitale.

LOCATARUL.

Bine, dar are și balcon.

PROFESORUL.

Asta nu dovedește nimic. Uită că trăim în epoca tehnicii celei mai avansate? Ce, era mare lucru să breveteze cineva trenul cu balcon?

ILOCATARUL.

Da, dar la noi n-ar fi prins: suntem o țară muntoasă! Avem multe tuneluri.

PROFESORUL.

(compătîmire)

5 Frate, frate, adânc ți s-au mai înrădăcinat în cap unele concepții! Ce sunt părinții dumitale?

ILOCATARUL.

Nu mai sunt.

10 PROFESORUL.

Atunci să păstrăm un moment de reculegere. *(Îl păstrează.)*
Și unde sunt îngropați?

ILOCATARUL.

Într-un sat de munte...

15 PROFESORUL.

Va să zică, ești de la țară.

ILOCATARUL.

(speriat)

E grav?

20 PROFESORUL.

Nu cine știe ce. Ai mare noroc că satul e situat la munte.

ILOCATARUL.

A fost munte, dar nu mai e. Era bătrân. S-a ros cu trecerea anilor.

25 PROFESORUL.

În orice caz, caracterul pozitiv al locului se menține. Aerul era mai sănătos. Chiar dacă nu mai există brazi propriu-zisi, resturi de ozon, venind din timpuri imemorabile...

LOCATARUL.

Ceva, ceva... (*Pauză. Locatarul merge la fereastră.*) Știi ce, mă gândesc că s-ar putea să ai dreptate. Uite, adineauri nu exista cioara asta în salcâmul din fața casei. Acum există, o văd clar. Aș putea chiar să-i număr penele. 5

PROFESORUL.

Cui?

LOCATARUL.

Ciorii. Înseamnă că peisajul s-a schimbat întrucâtva. S-ar putea să fim într-un tren. 10

PROFESORUL.

(*radiind*)

Îmi place. În primul rând, te-ai calmat; când judecă omul la rece, altfel privește, altfel vede.

LOCATARUL.

15

Aș fi un ipocrit dacă n-aș recunoaște sincer, deschis, că dumneata mi-ai deschis ochii.

PROFESORUL.

(*modest*)

Nu eu, știința mea despre deschiderea ochilor. 20

LOCATARUL.

Într-adevăr, ești mult mai învățat decât mine.

PROFESORUL.

Aș putea să-ți fiu și tată. (*După puțină reflecție.*) Și mamă.

LOCATARUL.

25

Și mamă.

PROFESORUL.

Sunt un tot închegat. Un monotot. Dacă vreau, pot totul.

LOCATARUL.

Cred că m-am și dezastenizat. (*Înghite în sec de vreo două ori la rând.*)

PROFESORUL.

5 Ce faci?

LOCATARUL.

Înghit ultima fărâma de nervi. (*Fericit.*) Metoda dumitale, într-adevăr, e miraculoasă. Uite, mă simt foarte bine. Parcă acum câteva minute m-am născut. Acum, în minutele noastre.

10 PROFESORUL.

Eu te-am făcut om, dar, cum îți spun, nu e meritul meu. Știința înainte de orice.

LOCATARUL.

(*avântat*)

15 Meritam eu norocul ăsta? (*Convins.*) Nu, nu-l meritam.

PROFESORUL.

Ba-l merita.

LOCATARUL.

20 Ba nu-l meritam. A fost o adevărată... (*caută cuvântul*)... plească. Această plească trebuie extinsă asupra întregii omeniri. Deși, precis, n-o merită.

PROFESORUL.

Mă bucură că m-ai înțeles perfect. Dar trebuie să procedăm sistematic. Lumea nu renunță ușor la nervii ei. Extirparea nervilor populației cere prudență.

LOCATARUL.

Merită prudență.

PROFESORUL.

Să analizăm puțin cum stau lucrurile. Va să zică, dacă nervozitatea e o boală molipsitoare... oamenii se enervează unul pe altul.

LOCATARUL.

5

Prin rotație?

PROFESORUL.

Simplu, unul de la altul.

LOCATARUL.

Ce trebuie să facem în cazul ăsta?

10

PROFESORUL.

Să-i izolăm. Izolezi, izolezi, dar cum?

LOCATARUL.

Etaș!

PROFESORUL.

15

(stă pe gânduri)

Ce-ar fi să încercăm cu vată de sticlă... Nu, niște pereți de plută ar fi mai potriviți... Pluta oprește orice zgomot.

LOCATARUL.

Dar de unde iei atâtea plute? Chiar, cam câte plute or mai fi pe glob? 20

PROFESORUL.

Nu m-aș mira să nu mai fie decât câteva păduri.

LOCATARUL.

Da, fiindcă de câte ori ai nevoie de ceva... Și ce faci numai cu câteva păduri de plută? Abia dacă reușești să izolezi, de bine, de rău, toate tâlpile. 25

PROFESORUL.

Am putea lua pluta și de la colacii de salvare.

LOCATARUL.

Ar fi o idee. Că și așa stau degeaba. Cine se mai salvează
5 acum cu colaci?

PROFESORUL.

Odată ce avem bomba atomică! Un lucru îl anulează pe
celălalt.

LOCATARUL.

10 Asta înseamnă progres. Eu cred în progres.

PROFESORUL.

Dacă n-ai crede, n-ai fi aici. Totuși, cu pluta obținută în
felul ăsta, să zicem că ne-am ridica cu izolarea lumii până la
genunchi, admitând cazul c-o începem, cum spuneam, de la
15 tălpi. Ce-i facem cu tot restul?

LOCATARUL.

Ei, ce-i facem cu restul?

PROFESORUL.

Poți să lași atâta amar de lume descoperită? Expusă?

20 LOCATARUL.

Nu poți. Din moment ce tot te-ai apucat de-o treabă, mă-
car s-o faci până la capăt.

PROFESORUL.

(*sovăind*)

25 Talașul... ce zici...

LOCATARUL.

Să-i dăm cu talaș?

PROFESORUL.

Are câteva calități izolatoare. Și aparatele de mare precizie se separă în lăzi tot cu ajutorul talașului.

LOCATARUL.

Omul e și el un aparat precis. Cel mai precis aparat. 5

PROFESORUL.

Deci, în primul rând, lăzile... și cu atât mai mult – talașul.

LOCATARUL.

Să zicem că printr-un mijloc sau altul o să se obțină rezultate satisfăcătoare în direcția asta. O să se reușească să nu se vadă om cu om? 10

PROFESORUL.

Cu anii.

LOCATARUL.

Dar nu știu dacă o să le convină. Au fost învățați să se vadă. 15
(*Souptă.*) Aud că în Orient s-a desființat și feregeaua. (*Tare.*) Deci, tendința generală e inversă. Să nu ne punem de-a curmezișul istoriei. Oricum, oamenii trebuie să se vadă. Mai ales femeile. Asta este situația, în direcția asta se simte acum vântul.

PROFESORUL.

20

(*deconcertat*)

Atunci, să se vadă, dar să nu se audă. Că de-aici se trag, în mare măsură, nervii: auzi una, alta.

LOCATARUL.

Ba să se vadă și să se audă, dar să vorbească limbi diferite. 25

PROFESORUL.

Ba o singură limbă, dar diferită.

LOCATARUL.

Care?

PROFESORUL.

Oricare, dar să fie diferită bine. Chestia e să le dai oamenilor puțința de a se înțelege greșit.

LOCATARUL.

5 Într-adevăr, oamenii se înțeleg foarte greșit.

PROFESORUL.

Cât se poate de greșit.

LOCATARUL.

Eu n-am găsit decât o singură persoană cu care să pot
10 comunica.

PROFESORUL.

Cât despre comunicații... ce să mai vorbim! Dacă nu mai comunică tatăl cu fiul, soția cu soțul... orașul cu orașul, satul cu orașul...

15

LOCATARUL.

Și persoana aia e un adevărat prieten.

PROFESORUL.

Mai există prieten adevărat?

LOCATARUL.

20

Există: unul.

PROFESORUL.

Ce sunt părinții lui?

LOCATARUL.

Funcționari.

25

PROFESORUL.

Aha!

LOCATARUL.

E cel mai bun prieten al meu. Când am chef de-o discuție, care să-mi meargă la inimă, mă duc la el, sau vine el la mine... O cafea – și gata discuția! Vorbim despre orice, fără nici o reținere. E mare lucru să n-ai nici o abținere, când stai la taifas 5
cu cineva.

PROFESORUL.

Absolut, absolut!

LOCATARUL.

Am ajuns să ne cunoaștem atât de bine, încât am putea să 10
vorbim chiar de-a-ndoaselea. El în locul meu și eu în locul lui.

PROFESORUL.

Și de ce nu încercați?

LOCATARUL.

(se uită speriat în jur)

15

De frică. S-ar putea să spun cine știe ce în contul lui și să-l bag la apă. Nu, nu se face. Și apoi, de ce să nu-i lași omului plăcerea să zică *el* ce are de zis? Măcar cât e în viață!

PROFESORUL.

Ar fi o crimă împotriva umanității.

20

LOCATARUL.

Evident. Și dacă e să fiu sincer, cred că el e mai bun prieten pentru mine decât eu pentru el. Mă cunoaște de-a fir-a-păr, pentru că îl interesează tot ce e în legătură cu mine. *(Taină.)* Știe și tâța pe care am supt-o.

25

PROFESORUL.

Trăiește cumva cu soția dumitale?

LOCATARUL.

Poate – dar nu sunt însurat. Dacă aş fi însurat, poate că ar trăi cu ea, ar fi contemporan cu ea. Din prea mare simpatie pentru mine. Dar de un lucru sunt sigur: chiar de ar face un
5 asemenea gest, socialist vulgar, n-aş afla-o niciodată. Ştie să ţină secretul.

PROFESORUL.

Poate ți-ar spune soția.

LOCATARUL.

10 De la femei poți să te aștepti la orice. Sunt în stare să-ți spună!

PROFESORUL.

Și unde e acum?

LOCATARUL.

Soția? Nu sunt însurat.

15

PROFESORUL.

Prietenu!

LOCATARUL.

S-o fi dus acasă. E chiar persoana care a fost aici adineauri.

PROFESORUL.

20

Simpatic om!

LOCATARUL.

Noi discutăm fără nici o reținere. Am observat un lucru. Să zicem că vine pe la mine. Întrebă: „Ce mai faci?“, eu întreb: „Ce mai faci?“. Apoi, eu răspund: „Ce dracu să fac? Bine.“ El
25 spune: „Tot bine“.

PROFESORUL.

Într-adevăr, binele a intrat în orice casă.

LOCATARUL.

Apoi, eu spun: „Plouă afară“. Și el: „Ce ți-a venit? Nu vezi că e soare?“ – „Am visat azi-noapte că ploua cu găleata“, spun eu. „Cam des visezi tu că plouă!“ – observă el. „Și spune-mi, cum era? Ploua bine, ploua cu grindină, cum?“ , se interesează el. După 5
 asta, discuția alunecă asupra ultimelor inundații de la mama dracului, ce părere am eu despre potop, despre proto-potop... ș.a.m.d. Vreau să spun că, după două-trei replici, normale, discuția o ia razna. Devine, într-un fel, anormală, apolitică.

PROFESORUL.

10

Ai putea să faci o schemă a acestui mecanism de gândire?

LOCATARUL.

Nimic mai ușor. (*Ia o foaie de hârtie și un creion, făce schema.*) Cam așa arată. (*Îi arată.*)

PROFESORUL.

15

Deci, linia de deasupra reprezintă realitatea, terenul solid al senzațiilor și percepțiilor imediate... De aici pornesc o mulțime de liniuțe... putem să le spunem nervuri...

LOCATARUL.

Putem să le spunem și nervuri...

20

PROFESORUL.

... în sus și în jos. Cred că trebuiau desenate cu culori diferite. Roșu și albastru, să zicem.

LOCATARUL.

(*sovăind*)

25

Nervurile care o iau în sus – cu roșu, cele care o iau în jos – cu albastru...

PROFESORUL.

E just așa, dar eu mă gândeam invers.

I.LOCATARUL.

Aveți dreptate, e mai just invers.

PROFESORUL.

E și nu e.

5

I.LOCATARUL.

(*căutând o explicație*)

Pentru că noi n-am ajuns încă să ne concentrăm... Concentrația noastră... (*Scârbit.*) Pfu!

PROFESORUL.

10 Pretinzând totul de la oameni, nu înseamnă că le pretinzi prea mult...

I.LOCATARUL.

Totul de la om, că mai mult nu se poate...

PROFESORUL.

15 Cel puțin în faza asta, pricepi?

I.LOCATARUL.

(*bănuitor*)

Nu cumva... sunteți pesimist?

PROFESORUL.

20

(*râde superior*)

S-a zis și cu...

I.LOCATARUL.

Chiar și cu pesimismul-optimist?

PROFESORUL.

25

S-a isprăvit. S-a pus capăt.

I.LOCATARUL.

Oamenii, când mor, nu mai sunt pesimiști?

PROFESORUL

Nu.

LOCATARUL.

Dar cum sunt?

PROFESORUL

5

(încurcat)

Sunt pe ducă... Adică, dacă au ajuns la convingerea că au trăit o viață bună, a lor, luminoasă, într-un anumit fel, veridică...

LOCATARUL.

Tot aici e marea chestie... Așa e?

10

(Zgomot pe scări, bătăi în ușă, la vecin. Se aude ușa deschizându-se. Voci bărbătești. Profesorul și locatarul au ascultat cu demnitate.)

LOCATARUL.

Gunoierii. Țștia cu gunoiul.

PROFESORUL

15

Au venit să-l ridice?

LOCATARUL.

Da... săptămânal... *(Ascultând.)* Acum îl fac sul...

PROFESORUL

(speriat)

20

Ce?

LOCATARUL.

Îl strâng bine... E vechi...

PROFESORUL

Vechiturile astea...

25

LOCATARUL.

Dau de furcă...

PROFESORUL.

A!...

ILOCATARUL.

Ca să încapă în mașină... *(Ascultând.)* Acum îl înrămează...

5

PROFESORUL.

(mirat)

Covorul?

ILOCATARUL.

Nu, pe vecin. Are un tablou mare pe perete. El, tânăr...
10 Îl scot din ramă, și până-l șterg bine... Trebuie să-i țină cineva
locul, nu? Să nu rămână rama fără continuitate... Să nu aibă
deodată un gol metafizic... un abis...

PROFESORUL.

Se pricep la metafizică?

15

ILOCATARUL.

Cine? Gunoierii?

PROFESORUL.

Merg pe intuiție...

ILOCATARUL.

20

Pun mâna pe câte o intuiție și merg pe ea...

PROFESORUL.

Aha!... *(Bufnituri de mobilă, zgomot de vase care se sparg.)*

ILOCATARUL.

Ca să încapă în mașină...

25

PROFESORUL.

Îl duc la canalizare?

ILOCATARUL.

Naiba știe. Poate că se opune...

PROFESORUL.

Se pune de-a curmezișul? (*Enervat.*) El nu vrea, ălalalt la fel.
De-aia nu curge apa...

ILOCATARUL

(*uimit*)

5

Dar ce fel de mașină au ăștia cu gunoiul?

PROFESORUL.

(*vag*)

Nouă. (*Tare, la ureche.*) Nouă!

ILOCATARUL

(*socotind*)

10

Adică, o să țină mult...

PROFESORUL.

Tehnica a făcut progrese. O chestie de-asta poate să te țină
toată viața...

15

ILOCATARUL.

Viața asta și toată viața de apoi... *Apoi-ul...*

PROFESORUL.

Și vecinul câți mai are?

ILOCATARUL.

(*gest cu mâna a compătimire*)

20

E bătrân. A îmbătrânit ieri. Aștepta să vină ieri și n-au venit.
I-a așteptat un ceas, două, trei, toată ziua. Spre seară, deodată,
s-a pomenit cărunt... (*Zgomote infundate.*)

PROFESORUL.

(*milă omenească*)

25

Și... ce-au cu gunoiul lui? (*Se aud gemete.*)

ILOCATARUL.

Îl strâng...

PROFESORUL.

Îl dosește? Nu vrea să-l declare?

LOCATARUL.

(*ca pe o-taină*)

5 N-are... Nu mai are, dacă săptămânal... Uneori, și de trei ori pe zi...

PROFESORUL.

Înțeleg mecanismul: dimineța, la prânz și seara. Și...

LOCATARUL.

10 Gata, nu mai are... (*Taină și mai mare.*) Nici nu mai mănâncă... să nu facă cumva firimituri... Ce-o fi în flora lui stomacală...

PROFESORUL.

Săracul... I-au făcut analiză? Și sinteza ureei?

15

LOCATARUL.

Poate acum. (*Tipete și mai jalnice.*)

PROFESORUL.

Strașnic ce mai deretică!

LOCATARUL.

20 Strașnic ce mai ridică. (*Ofiând.*) Fac totul lună.

PROFESORUL.

(*avântat*)

Zburăm, zburăm... Să nu uităm că ne așteaptă zborurile cosmice... (*Zgomot ca de palmă.*) Fața nevăzută...

25

LOCATARUL.

(*bătăi în ușa locatarului. Acesta iese, se întoarce după câțva timp. Vese!*)

Și așa cu viața... Ori, unde rămăsesem?

PROFESORUL.

Cine?

LOCATARUL.

De la gunoi... Să le dau și lor ceva... Doi lei, acolo...

PROFESORUL. 5

Oameni nevoiași. Nu vezi cât te zbați pentru o bucată de pâine?

LOCATARUL.

Pe de altă parte, foarte sănătoși... Ar mânca mult.

PROFESORUL. 10

Muncă grea – munca manuală. Nenormată. Se spetesc...
*(Scurtă pauză. Profesorul scoate o hârtie dintr-un buzunar, o consultă.
 Insinuând.)* Și cum e cu... iepurii ăia?

LOCATARUL.
(mirat) 15

Care iepuri?

PROFESORUL.
(enigmatic)

De câmp, de casă...

LOCATARUL.
(râzând) 20

Să zicem că dumneata ai închide un iepure în casă. Cum justifici setea asta a lui? Setea lui de zbor?

PROFESORUL.
(savant) 25

Atracția cosmosului. Accelerația gravitațională... care se ridică la pătrat...

LOCATARUL.

Adică... îi dai drumul?

PROFESORUL.

Nu știu dacă soluția nu e prea tare. (*Speriat.*) Și cine ți-l mai aduce înapoi?

LOCATARUL.

5 Avem noi oamenii noștri... Deși, la salariul lor... Dar parcă iepurele nu fuge degeaba?

PROFESORUL.

Tot ce e gratuit nu e bun.

LOCATARUL.

10

(*tresărind*)

Dar cum știi dumneata ce-am intuit eu despre iepuri? Dumneata nu erai aici... Cum se face că...?

PROFESORUL.

15 Autobiografia dumitale e cam putredă. Uiți pentru o clipă asta.

LOCATARUL.

S-a schimbat și clima. E cam cald, nu? Totuși, de unde ai aflat?

PROFESORUL.

20 Vorba, odată ce ți-a ieșit din gură, aparține societății.

LOCATARUL.

(*merge la Profesor, îl bate pe umăr*)

Bravo! Te felicit!

PROFESORUL.

25 De ce mă feliciți?

LOCATARUL.

Citești printre gânduri. Printre gândurile oamenilor. Încep să mă cam tem de dumneata.

(Intră Femeia necesară, o femeie la 30 de ani, înaltă, frumoasă, mă rog, cu toate atribuțiile. Și cu un bagaj în mână. Se uită în jur, caută un loc, pune bagajul jos, se așază pe pat. Locatarul o privește neliniștit. Profesorul se face că citește în hârtiile lui.)

LOCATARUL

5

Dacă veneați puțin mai înainte, doamnă, prindeați locul de la fereastră...

FEMEIA NECESARĂ

(face un gest evaziv.)

LOCATARUL

10

(după o altă tăcere)

Dumnealui *(arată spre Profesor)*... a avut noroc. Știți, dreptul primului ocupant... *(Râde nehotărât.)* Adică, primul ocupant cred că se numește acela care vine primul peste tine.

FEMEIA NECESARĂ

15

(puțin cam jenată)

Eu, știți, mi-aș scoate pantofii... Nu știu de ce, de câte ori călătoresc cu trenul, mi se umflă picioarele...

LOCATARUL

(tatonând o problemă)

20

Și când stați acasă... tot așa?

FEMEIA NECESARĂ

(râzând)

Nu.

LOCATARUL

25

Nici stângul?

FEMEIA NECESARĂ

Nici dreptul. Numai așa, când merg pe drum de fier. *(Își scoate pantofii, nu știe unde să-i pună.)*

I.OCATARUL.

Dați-i încoace. (*Îi ia.*) Mai e puțin loc aici, în plasă. (*Îi pune în plasă.*) Plasa e nouă. Adineauri s-a ivit problema... Ține la drum. (*Privind-o lung.*) Sunteți o sfântă? (*Așteaptă răspunsul care nu vine, pune pantofii în plasă.*)

FEMEIA NECESARĂ

(*iarăși cam jenată*)

Știți... ați putea să stingeți lumina? (*Cască grațios.*) M-a cam ajuns oboseala...

10

I.OCATARUL.

(*încurcat*)

Eu știu... (*Arătând spre Profesor*) Citește dumnealui. (*Profesorul tușește cam semnificativ.*) Știți, domnul profesor e primul ocupant... (*Râde forțat.*) Cred că de-acum încolo o să-i plătesc chirie... sau, mă rog, zilnic costul biletului întreg. Până unde-o fi mergând trenul ăsta?

FEMEIA NECESARĂ

(*vag*)

Departe.

20

I.OCATARUL.

(*speriat*)

Zilnic? O groază de bani...

FEMEIA NECESARĂ

Adineauri, aici, alături, l-au găsit pe unul fără bilet.

25

I.OCATARUL.

(*se caută nervos prin buzunare*)

Nu stătea omul în cuibușorul lui?

FEMEIA NECESARĂ

Ba da, dar n-avea bilet.

30 (*Ușa se deschide. Intră, precipitat, Femeia în plus, o femeie de 28 de ani.*)

FEMEIA ÎN PLUS

(gâfâind)

Nu vă supărați, aici s-a mutat casa?

FEMEIA NECESARĂ

(superior)

5

Confundați, doamnă...

LOCATARUL

(amărât)

Aici abia s-a mutat trenul...

FEMEIA ÎN PLUS

10

Rămân să-mi trag sufletul... *(la loc pe pat.)* Am intrat aici, am văzut că nu e coadă și zic: poate am noroc. De când cu schimbarea asta a orariilor... Cum intervine femeia, gata haosul...

LOCATARUL

Poți să mai fii sigur de ceva? *(Pauză – în care fiecare se gândește cum să lege conversația.)* Trăim cam intens. 15

PROFESORUL

Cam intensiv.

LOCATARUL

(către Femeia necesară)

20

Ai observat și dumneata?

FEMEIA NECESARĂ

Se vede cu ochiul liber... *(Misterioasă.)* Aseară, o farfurie zburătoare s-a oprit exact pe acoperișul meu. Am simțit zgomotul și misiunea ei suspectă. Din ea au coborât patru linguri nichelate 25
late uriașe, acoperite cu un fel de material plastic. Au început să-mi inspecteze acoperișul. Una a sărit de pe acoperiș și s-a oprit, în aer, în dreptul bucătăriei. Fereastra s-a deschis singură. Lingurile mele au intrat în panică.

FEMEIA ÎN PIUS
(gest de spaimă.)

FEMEIA NECESARĂ

„Gata! le-a spus lingura cosmică. Știați că a început o eră
5 nouă?” – „Alta?” – „Iuați-vă ce aveți, și imbarcarea.” Lingurile
mele s-au uitat prin bucătărie – ce să-mi ia? (*Râde.*) Poate gân-
dăcii... Și s-au înălțat pe acoperiș. El era la masă.

FEMEIA ÎN PIUS

Cine?

10

FEMEIA NECESARĂ

Bărbatu-meu. Încremenise cu lingura în mână. (*Cu durere.*)
I-au ridicat...

I.OCATARUL.
(*speriat*)

15 I-au...

PROFESORUL.

Dacă nu voia să-i dea drumul...

FEMEIA NECESARĂ

Eram enervată la culme. După ce că se scumpește viața –
20 mi se mai ridică și... lingurile! Iau pușca, cobor în curte și
ochesc în a' mare, care parcă era șefa, sau șeful – cine știe de
ce gen or fi acolo, în ceruri. Glonțul a atins-o, a ricoșat și s-a
întors înapoi cu o viteză din ce în ce mai mare, trecându-mi
printre degete. Dacă picam, chiar în momentul acela, mă atin-
25 gea. Dar noroc că am picat, de frică, o clipă după. Glonțul tre-
cuse și se înfipsese în pământ, dar știu eu dacă nu se va întoarce?
Va parcurge bucata de spirală respectivă și se va întoarce cu o
viteză mai mare... Mi-e frică... (*Începe să plângă.*)

I.OCATARUL.

30 Și-acum unde te duci?

FEMEIA NECESARĂ

Să mă plâng...

LOCATARUL.
(*continuând*)

Uite, să zicem, astăzi este...

5

PROFESORUL.

Martți.

LOCATARUL.

Formidabil! Marțea mi se întâmplă mie inefabilul. Zi de zi, ceas de ceas – marțea. Deci existăm în marți.

10

FEMEIA ÎN PIUS
(*nedumerită*)

În Marte?

LOCATARUL.

Nu. În marți, aici, pe pământ. Încă o marți de-a noastră... 15
Frumoasă, luminoasă, lungă... Bun. (*Iluminat.*) Dar chiar astăzi ne mai aflăm și în săptămâna cutare, luna cutare, anul cutare, secolul cutare, mileniul cutare... Așa e?

PROFESORUL.

E just. (*Cu satisfacție.*) Numai că ai uitat epocă. Ai spus de 20
toate, dar epoca? Ai sărit peste epocă. (*Enervat.*) De ce o sari?

LOCATARUL.

Da, trăim o marți din epoca în care trăim. Nu vi se pare că e prea de tot?

PROFESORUL.

25

Ce?

LOCATARUL.
(*numărând pe degete*)

Prea multe... deodată... (*Izbucnește.*) Nu mai pot!

FEMEIA NECESARĂ

Ni se pretinde pielea ursului din pădurea vieneză.

FEMEIA ÎN PLUS

Prin definiție... Și eu am impresia că se cam exagerează.

5

LOCATARUL.

Prea multe atitudini...

PROFESORUL.

Se uită că suntem și noi oameni...

FEMEIA ÎN PLUS

10

(idee)

Ați observat cum se ruinează o bucată de zahăr dacă o înmoi în cafea? Încet, încet, se ruinează, se dărâmă... Și nu se poate spune că n-a fost bună.

PROFESORUL.

15

Bunătatea nu explică totul...

FEMEIA NECESARĂ

Ba, tocmai de aceea!

LOCATARUL.

Niciodată o femeie nu va înșela îndeajuns un bărbat.

20

FEMEIA NECESARĂ

Sunt cazuri și cazuri.

LOCATARUL.

Oricum, am merita mai mult.

PROFESORUL.

25

Încă nu după merit. Acum ne înșală după puteri – mai târziu, pe fiecare după merit.

FEMEIA ÎN PLUS

(vag)

Ei, viața e complexă.

PROFESORUL.

Complexul cel nou al vieții...

5

LOCATARUL.

Dacă oamenii, în loc să miște pe rând cele două picioare, ar trebui să le miște pe amândouă odată...

FEMEIA NECESARĂ

Cum? Să topăie?

10

LOCATARUL.

Da. Să topăie, așa... *(Îi arată.)* Să se codifice ca mers mai evoluat topăitul – mai apt, oricum, pentru rezolvarea saltului...

FEMEIA ÎN PLUS

Ar fi greu... *(Încearcă și ea.)*

15

PROFESORUL.

Da, pentru că ne-am anchilozat. *(Bătând cu pumnul în masă.)* Ne-am anchilozat și nu vrem să recunoaștem deschis. *(Către Locatar.)* Știi cum se pronunță o vocală?

LOCATARUL.

20

(ca la lecție)

Aa!

PROFESORUL.

Cu gura larg deschisă... A, e, i, o, u... Așa trebuie să ne recunoaștem greșelile. Ca pe vocale.

25

LOCATARUL.

Aud străinii și se bucură.

PROFESORUL.

(*oftează și pleacă.*)

I.OCATARUL.

(*uitându-se speriat după Profesor*)

5 Unde s-a dus? (*Iluminat.*) Teoria mea e următoarea: întâi în foc, nu?

FEMEIA NECESARĂ

Focul...

I.OCATARUL.

10 După foc – zdup! în apă. (*Repede.*) Din apă – în aer; era cosmică. Din aer – în vid.

FEMEIA ÎN PLUS

Mergem spre vid? Ametim!

I.OCATARUL.

15 (*visător*)

Soarele, marea, aerul, vidul: o *curbă* a spiralei. (*Aspru.*) O buclă a biciului care are în grijă materia.

FEMEIA ÎN PLUS

Idealiștii susțin că nu se găsește materie, sau dacă se găsește
20 e prea scumpă.

I.OCATARUL.

(*n-a auzit*)

Primele etape le-am străbătut. Târâș, grăpiș. Cine-și mai
amintește scurgerea noastră în ocean?! Cenușa încinsă se pre-
25 lingea în ocean ca niște voturi secrete într-o urnă... Clipa cea
mai strașnică, atunci când ne-am încumetat să scoatem capul
la aer – să mușcăm din aerul uscat. Cine-a strigat primul: E
bine, mă simt bine! – și a început să se zvânte?

FEMEIA NECESARĂ

(curioasă)

Cine?

ILOCATARUL.

Aerul e însă prima etapă a vidului. Acum, abia ne obișnuim sem plămânii cu aer – și-o să le stricăm tabietul. Năravul de-a respira nu e bun.

FEMEIA ÎN PLUS

Ia mai puneți-vă pofta-n cui!

FEMEIA NECESARĂ

10

E clar că ne așteaptă vidul.

ILOCATARUL.

Extremitatea de la care am plecat a fost duritatea maximă a materiei. Nu e normal să tindem spre opusul ei?

FEMEIA NECESARĂ

15

(începe iar să plângă)

Eu mă duc să mă plâng.

ILOCATARUL.

Vidul – ce relaxare absolută! Simți că poți să mai respiri – vreau să spun, poți să-ți mai ții răsufarea. Cred că și *Biblia*, în previziunile ei strălucite, localiza Judecata de Apoi tot aici.

PROFESORUL.

(a intrat neobservat, ascultând ultimele replici)

Unde?

ILOCATARUL.

25

(viziune)

Bunii și răii au crăpat, sufletele lor s-au ridicat în văzduh, până au dat de nimic. Aici au simțit o beție extraordinară: apoi-ul visat.

FEMEIA ÎN PLUS

Viața de apoi.

I.LOCATARUL.

Dar le-a ieșit tocmai atunci în cale cântarul respectiv și
 5 completul respectiv de sfinți cantaragii. Cei drepti au rămas în
 vid. Cei păcătoși au fost împinși cu vârful piciorului înapoi,
 în aer, unde au luat imediat foc, din cauza frecării, și vor arde
 veșnic din cauza frecării. Pe când dincolo – o viață! Nu simți
 nimic, nu te împiedici de un pai, călătorești cu o iuteală a gân-
 10 dului ajuns din urmă de trup. Eh, ce mai hârjoneală! Ce alu-
 necare! Ce viteză egală, nu numai între indivizi, fiecare având
 prin lege dreptul la aceeași accelerație, dar și între lucruri. Voi
 merge la fel de repede ca și un pietroi, ca și un munte! Unde
 vă tot duceți, măi băieți? Nicăieri, încolo și încoace. Oare nu
 15 asta e adevărata fericire?

FEMEIA NECESARĂ

Nu te doare, nu te legi.

I.LOCATARUL.

Adaptarea la aer a avut o linie ascendentă, a atins un punct
 20 culminant și urmează, firesc, panta. Când a început declinul?
 Încă din antichitate, filosofii au observat că destinul omenirii
 merge cam câș. În zilele noastre, golirea de tot ce s-a acumulat,
 de tot ce a însemnat ceva – e evidentă. De la vidul sufletesc –
 la vidul de idei. Toate tind, fără să-și dea seama, spre asta. Ato-
 25 mismul în știință, ultima desfacere a firului de praf în paispre-
 zece – cu ajutorul bombei atomice. Deci, direcția generală –
 spre vid, înainte, marș!

FEMEIA ÎN PLUS

Cum stăm cu vidul?

LOCATARUL.

Relativ bine. A fost bănuît, presupus, dedus logic și demonstrat apoi pe cale experimentală. Emisferele de Magdeburg, tubul lui Torricelli – evenimente mult mai mărețe decât sin-
teza ureei, de care se face atâta caz. Golul e aici, pe aproape, 5
în dreapta, în stânga, pe deasupra capului, a inimii. Golul e în
stomac. Și se lasă din ce în ce mai jos... Fobia cosmică e doar
un simptom. Nu să zburăm noi la el, ci să se pogoare el la noi.
Sfântul Duh a fost un porumbel de vid. Ne va boteza pe toți,
iar cei care vor fi ultimii vor fi tot la coadă. În fond, tot aia – 10
primul, ultimul, nu mai contează. Odată adaptat la condiții
de vid, îți va fi foarte ușor să te duci unde vrei, să dai peste stele
fixe, materiale, și atât de mult rămase în urmă...

FEMEIA NECESARĂ

(visătoare)

15

Ehe!...

LOCATARUL.

Albinele se excită la mirosul veninului. Dacă te-a înțepat
una, veninul ei va chema-o pe cea de-a doua. Veninul ambelor,
altele patru. Și tot așa, stupul întreg va sări pe tine, într-o furie 20
pe care nici o albină nu și-o poate explica. Pe noi, oamenii, ne-a
excitat lumina. Primul ieșit la lumină – a atras un altul.

FEMEIA ÎN PLUS

Cum ne vom adapta noi la situație?

LOCATARUL.

25

Se vor găsi în noi organe neștiute, nebănuite, nesperate.
Altele, cunoscute, vor regenera. N-ar fi exclus ca apendicul,
despre care toți se întreabă de ce ni l-a mai dat natura-mamă,
să nu fie vreun factor motor la condiția de adaptare la vid; sau
buricul. Deja, vara, pe nisipul cald al tuturor plajelor din lume, 30
uitați-vă la oameni: cu buricul în sus, ca o priză, încearcă să

detecteze cine știe ce rază, care să trezească în ei un curent nemaipomenit, de milioane de ori mai puternic decât orice voltaj carburat. Vom trăi – dă Doamne! – pe baza aceluși curent misterios din noi, când o rază sau un ștecher de sus îl va acționa
5 prin buric. Mă tem să nu ne-o fi luat alții înainte. (*Misterios.*)
Aseară, o farfurie...

FEMEIA ÎN PLUS

(*uimită*)

O farfurie zburătoare?

10

LOCATARUL

S-a oprit exact pe acoperișul meu. Am simțit zgomotul și misiunea ei suspectă. Din ea au coborât patru linguri nichelate uriașe, acoperite cu un fel de material plastic. Au început să-mi inspecteze acoperișul. Una a sărit de pe acoperiș și s-a oprit,
15 în aer, în dreptul bucătăriei. Fereastra s-a deschis singură. Lingurile mele au intrat în panică. – „Gata! le-a spus lingura cosmică. Știați că a început o eră nouă?” – „Alta?” – „Luați-vă ce aveți și îmbarcarea.” Lingurile mele s-au uitat prin bucătărie – ce să-mi ia? Poate gândacii care-mi mai țin de urât când mănânc,
20 și s-au înălțat pe acoperiș. Eram enervat la culme. După ce că se scumpește grâul – mi se mai ridică și lingurile! Iau pușca, cobor în curte și ochesc în una. Glonțul a atins-o, a ricoșat și s-a întors înapoi cu o viteză din ce în ce mai mare. Glonțul a trecut și s-a înfipt în pământ, dar știu eu dacă nu se va întoarce?
25 Va parcurge bucata de spirală respectivă și se va întoarce... Cu o viteză și mai mare... Mi-e frică... (*Către Femeia necesară.*) Dumneata ce zici?

PROFESORUL

(*subliniind parcă silabele*)

30

Speculă filosofică.

FEMEIA NECESARĂ

(consultând ceasul)

Eu... sunt de acord, dar peste câteva minute... *(Privire către plasă, apoi către Locatar.)* Ați fi atât de amabil *(Locatarul îi dă pantofii)*
Curios că intră destul de ușor... Nu mi s-au umflat picioarele... 5

LOCATARUL.

Iau notă. Orice mărturie trebuie luată în considerație.

FEMEIA NECESARĂ

Eu mă duc să mă plâng. *(Își ia bagajul.)* Bună seara! *(Iese.)*

FEMEIA ÎN PLUS

10

(se ridică, trage cu ochiul încotro o ia Femeia necesară)

Totuși, nu știți unde s-a mutat casa?

LOCATARUL.

Nu...

FEMEIA ÎN PLUS

15

(agitată)

Nu vreau să rămân fără bilet... Și apoi... unde s-o fi dus?

LOCATARUL.

Doamna?

FEMEIA ÎN PLUS

20

Nu pot s-o las singură. Poate are nevoie de ceva. Știți...
când se plâng două, altfel se aude, altfel se rezolvă. *(Iese.)*

PROFESORUL.

(după o pauză)

Erau de damă?

25

LOCATARUL.

Cine?

PROFESORUL.

Pantofii ăia... Nu degeaba i-ai luat în mână: i-ai mângâiat.
Am văzut cu ochii mei...

ILOCATARUL.

5

(*incurcat*)

O doamnă care se respectă nu se încalță cu pantofi bărbătești. Nu se pretează... Mai ales acum, când metabolismul...

PROFESORUL.

(*convingere*)

10 Plângerile cum că dumneata ai practicat bigamia erau, așa-
dar, întemeiate.

ILOCATARUL.

Sunt monoteist.

PROFESORUL.

15 Bigam?

ILOCATARUL.

Sunt două planuri separate: pe de o parte credința, pe de
alta morala. De ce le amestecați?

PROFESORUL.

20

(*scurt*)

Ce căutau femeile astea la dumneata? (*Scârbit.*) S-au așezat
de-a dreptul pe pat. Cunoșteau, prin urmare, locul. Nu erau
nici pe departe la prima abatere. Nici una n-a avut nici cea mai
mică zvăcnire de conștiință săvârșind actul șederii pe pat...

25

ILOCATARUL.

Dacă e vagon-lit, ce vreți? (*După o pauză.*) Sau așa gândesc...
Altfel, nu mi-ar fi scos patul?... (*Enervat.*) Domnule, pentru
Dumnezeu: unde suntem?

PROFESORUL

Suntem în plin mers, băiatule. Ia seama, că nervii...

LOCATARUL

(jenat)

Mă cam lasă... Îmi țacăne fruntea... De la o vreme, am 5
observat că sunt foarte sensibil la frunte. (*Merge la Profesor, îl apucă
de un nasture.*) Mai uitați-vă la schema aia... Ce...?

PROFESORUL

(reluând)

Oricum, schema dumitale e foarte interesantă. Deschide 10
o serie de perspective cercetării științifice. Va să zică, din terenul
sănătos al realității – linia aceasta principală –, pornesc, când
omul își dă drumul la gură în fața unui prieten, atât aspirațiile,
cât și divagațiile.

LOCATARUL

15

Înțeleg, înțeleg. Aspirațiile o iau în sus – liniuțele roșii, diva-
gațiile, o iau în jos, spre pământ.

PROFESORUL

Exact. Liniuțele albastre.

LOCATARUL

20

Și care sunt mai pozitive? Cele care se pierd în sus sau cele
care se pierd în jos?

PROFESORUL

Cele care se pierd în sus. (*Pauză.*) Oricum, îți trebuie o
voiață-monstru.

25

LOCATARUL

Nici mai mult, nici mai puțin. Dar s-ar putea ca amândouă
să fie pozitive. (*Examinând schema.*) Asta, cel puțin, e învățătura
mea. (*Confidențial.*) Știi ce, scapă-mă de nenorocitele astea de

liniuțe albastre. Alea care o iau în jos. Intuiesc eu că astea nu-s tocmai progresiste. Dezbară-mă de ele!

PROFESORUL.

A, nu.

5

ILOCATARUL.

Eu mă simt mai bine când visez așa, cu ochii deschiși, dar știu eu? N-o fi potrivit. Gândul potrivit la locul potrivit. N-o fi destul de necesar societății. (*Rugător.*) Dumneata care ai descoperit leacul calmării, m-ai putea vindeca și de asta...

10 (*Practic.*) Vindecă-mă!

PROFESORUL.

Nu, nu este momentul. Nu mă pot coborî la interese meschine, particulare; cel puțin, nu în etapa asta. Întâi trebuie rezolvată problema pe plan mondial. I a urmă, putem trece la

15 *vindecarea de la om la om.* Nu știu dacă înțelegeți perfect...

ILOCATARUL.

(*resemnat*)

Din păcate, da. (*Pauză. Locatarul se plimbă prin cameră. Se aud bătăi în ușă.*) Cine e? (*Un glas. Poșta. Locatarul iese, se întoarce cu o hârtie.*)

20

PROFESORUL.

Primești scrisori din străinătate?

ILOCATARUL.

De unde! Chiria. Somație să plătesc chiria. Nu mai poți face măcar un pas fără somații. Dar cel puțin acum sunt sigur

25 de un lucru.

PROFESORUL.

De care?

LOCATARUL

Că nu mi-au făcut casa, tren. (*Se ridică, ia geamantanul și dă să-l scoată afară.*) Mă gândeam eu, poate am băut ceva mai mult și-n loc să ajung acasă, m-am urcat într-un marfar... Poate că azi-noapte, în timp ce dormeam, să fi fost declarate casele drept 5 trenuri... Dar acum (*arată hârtia*) am dovadă. Plătesc chirie. (*Victorios.*) Trebuie să plătesc! Sunt somat! Asta e cea mai mare certitudine.

PROFESORUL

(*ii ia geamantanul și-l pune iar sus*)

10

Omule, vino-ți în fire.

LOCATARUL

(*iși vine în fire*)

Ai dreptate, m-am cam aprins. (*Rușinat.*) Sper însă că n-am ridicat și tonul.

15

PROFESORUL

A, un pic. O mică răbufnire a nervilor, cu care te-au molipsit strămoșii tăi. Bineînțeles, fără vreo intenție rea din partea lor. Să nu dăm vina pe strămoși.

LOCATARUL

20

Cred că nu mai susții nici dumneata, acum, neghiobia aceea cu trenul.

PROFESORUL

Ba eu rămân pe poziția mea fermă. (*Iși trage scaunul mai lângă fereastră.*) Bine că am găsit un loc aici, la geam. Greu se mai găsesc locuri la geam.

LOCATARUL

Destul de greu... Ei, dar s-au zvântat și batistele pe sfoară... (*Pune fierul de călcat în priză, ia o batistă, o întinde pe scândura de călcat,*

caută o bucată de ziar, o pune peste batistă și începe s-o calce.) Să vedem dacă ghicesc care mai e a dumitale. *(Se concentrează.)* Asta... Ce zici?

PROFESORUL.

Cum vrei s-o văd dacă ai pus ziarul pe ea? Nu pot citi prin-
5 tre rânduri...

LOCATARUL.

(arătându-i-o pe cea de pe sfoară)

Aia a cui e?

PROFESORUL.

10 A mea.

LOCATARUL.

Deci, asta e a prietenului... Bun... Acum, scoatem noi la iveală cifrul... Batistele care sunt scrise cu cerneală simpatică se dau de gol la călcat... *(Fluieră a pagubă.)* Ia uite, domnule...
15 *(Pe gânduri.)* Totuși, judecând logic, totul e de partea mea. Aici locuiesc de atâția ani. Aici dorm, aici viețuiesc, aici...

PROFESORUL.

Se vede că n-ai făcut niciodată o călătorie mai lungă.

LOCATARUL.

20

(rușinat)

E adevărat, asta ar fi cam prima. Nu-i vorbă, am mai mers o dată, dus și-ntors, patru zile. Două zile dus – până la capătul liniei, și când să mă dau jos, am adormit. Alte două zile – întors. După patru zile mă aflam exact de unde plecasem.
25 Numai că eram frânt de oboseală.

PROFESORUL.

Ei, și acum, în anii ăștia din urmă, spune drept, ai mai simțit vreo oboseală ca atunci?

LOCATARUL.

Deloc.

PROFESORUL.

Pentru că distanțele pe care le străbăteam s-au mărit – nu uita că în curând ne așteaptă cosmosul – și condițiile de călătorie sunt altele. Mult mai comode. Mergi înainte și nici nu simți. 5
Vorba dumitale, crezi că ești acasă. Nu se mai aude decât vâjâitul abia perceptibil al înaintării! Ai pus, vreodată, urechea la dușumea?

LOCATARUL.

10

Nu.

PROFESORUL.

Ia pune-o. (*Locatarul se apleacă, ascultă.*) Ce auzi?

LOCATARUL.

Cred că iar se bat.

15

PROFESORUL.

Cine?

LOCATARUL.

Locatarii de dedesubt. Obişnuiesc așa ceva.

PROFESORUL.

20

Nu ține seama de asta. E un incident trecător, ne semnificativ. Dacă asculți mai bine, dincolo de trântelile, de țipătul și de înjurăturile lor, se aude, se distinge vuietul acela abia perceptibil al înaintării.

LOCATARUL.

25

Atunci, să mai ascult o dată. (*Ascultă.*)

PROFESORUL.

Ei?

ILOCATARUL.

(*aplecat*)

Parcă, parcă...

PROFESORUL.

(*triumfător*)

5

Vezi?

ILOCATARUL.

(*se ridică*)

Eu nu mai înțeleg nimic. Nu m-aș mira să apară cineva
10 acum și să ne spună, solemn, c-am ajuns cine știe unde mama
dracului.

PROFESORUL.

Și dacă ar spune așa: „Domnilor am ajuns în viitorul cel
mai îndepărtat!” Oricum, eu rămân pe poziția mea fermă. Mă
15 duc în alt compartiment. Totul e numai să găsești un loc la fe-
reastră. (*Profesorul își ia lucrurile și pleacă*).

ILOCATARUL.

Încep să fiu suspicios și pe cer. Prin găurile rachelor curge
făina milioanelor de ani-lumină. Lumina vine cum ai pune o
20 rană pe sare și sare pe rană. (*Enervat.*) Sandwich, asta sunt eu!
Sandwich! Rană pe sare și sare pe rană. (*Încet, obosit.*) Stau cu
capul sub streșina morții. Trebuie să rostesc repede cele câteva
idei fundamentale, pe care abia am reușit să le deslușesc aseară
la țărmul oceanului. Oceanul e în mine, și oricând pot deschide
25 fereastra, să-i simt briza sărată. Trebuie să le scriu pe nisip și
să le spun repede, înainte de a mi le șterge valul. Limita bio-
logică – văzută lucid și posibilitățile infinite de cunoaștere...
asta mă sperie. (*Pe alt ton*). Goana nebună a lumii și neputința
omului de-a controla dezvoltarea, asta mă sperie. În fața sti-
30 hiilor oarbe trebuie să ții ochii deschiși: să-ți păstrezi luciditatea
și demnitatea; să nu te împaci cu spaima și iraționalul. Să dai
un sens existenței. (*Râde. Apoi grav.*) Odată scrise, odată întipărite

bine în memorie, n-are să le mai șteargă nimeni, niciodată. Când lumea te acceptă, trebuie să fii singur împotriva ta. Am de gând să mă ridic împotriva mea și să mă iau prin surprindere. Sunt singurul om de care mi-e cu adevărat frică. Oricât m-aș strădui să adorm, aș ocări insomnia, mă simt bine în ea. 5
Eu mă trag din insomnie – insomnia e maimuța mea. E noapte. O noapte care sforăie cu nările tuturor porilor ei. Materia se reface, are nevoie de sforăiturile astea. E pace! e încă pace! Ce bine că nu pot dormi. Eu încă nu pot să dorm!

(Cortina)

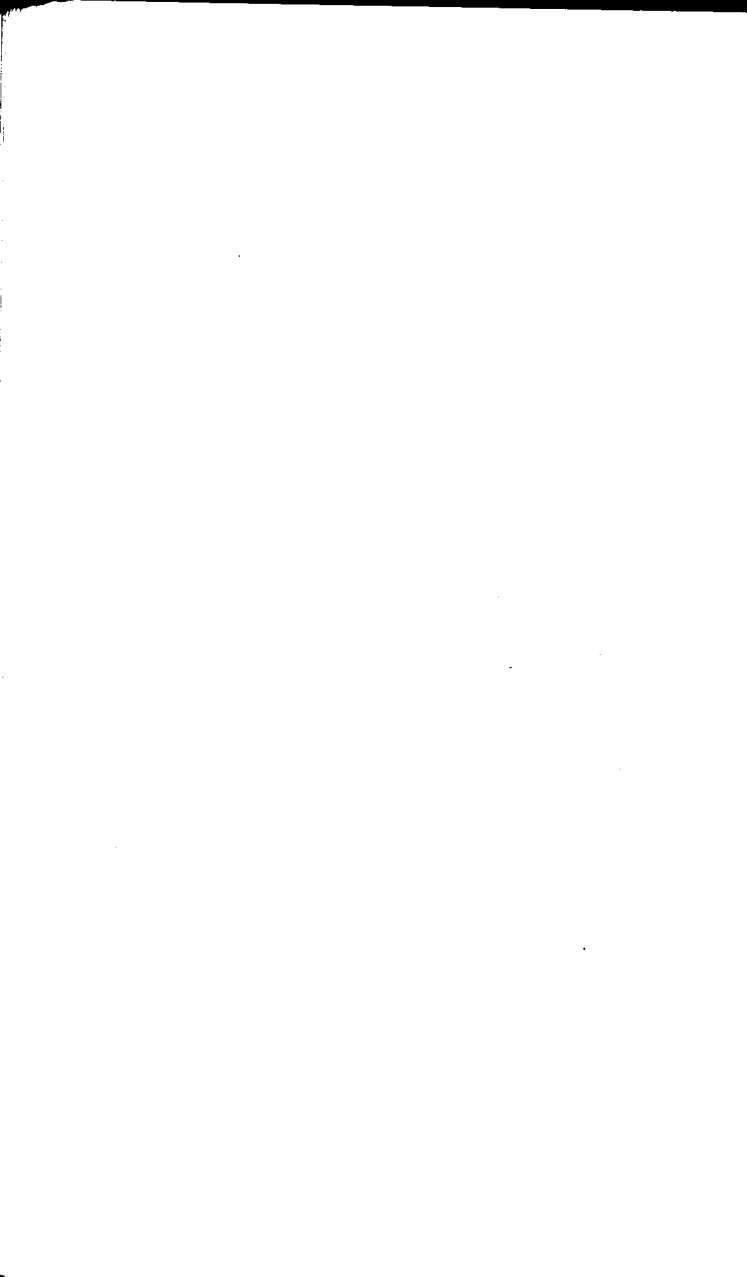
10

CASA EVANTAI
PIESĂ ÎN CINCI ACTE

PERSONAJE

TINCA	}	soți	
VLAD (cel propriu-zis)			
VLĂDULEASA		– tot Vlad, alter-ego, rezultat din prima dedublare	
VLĂDESCU		– tot Vlad, alter-ego din a doua dedublare	5
CIOVÂRNACHE		– tot Vlad, alter-ego din a doua dedublare. Geomăn cu Vlădescu. Dar dispărut.	
TINCA I		– aceeași Tinca, dar mult mai tânără și mai drăguță	
TINCA II		– aceeași Tinca, dar mult mai obosită și mai muma pădurii	10
ANCA		– tânără profesoară	
DANIELA		– fiica Tincăi și a lui Vlad	
ANA	}	soți, prietenii casei	
MANOLE			
DRINCEA		– personaj mut. Logodnicul Danielei.	15

Vlad, Vlăduleasa, Vlădescu și Ciovârname pot fi jucați de același actor, dar e greu.

Tinca, Tinca I, Tinca II pot fi jucate de aceeași actriță, dar e greu.

Dacă Vlăduleasa, Vlădescu și Ciovârname sunt niște creații ale dedublării, la întâmplare, a lui Vlad, un om complex, sucit, răsucit și neprimejdios, care-și permite luxul – pentru el, necesitatea – de a trăi pe mai multe planuri, Tinca I și Tinca II nu provin din dedublarea Tincăi, ci sunt niște proiecții tot ale lui Vlad, care, în multitudinea lui de *eu*-uri, are nevoie de mai multe „nevastă-sa“, ca să zic așa, pentru un dialog adecvat. Trebuie spus că nici una dintre Tinci nu e la nivelul așteptărilor lui Vlad. Decât așa, sporadic... Și, viceversa: nici unul dintre Vlazi etc... nu e la nivelul așteptărilor nici uneia dintre Tinci.

Încă ceva despre protagoniști, în ajutorul regizorului:

Vlad – enigmatic... caută ceva... cu echerul. Măsterește la ceva, nu se știe ce, o invenție, o carte, și speră. Acest personaj poate atinge și problema ratării superioare – și multiple – cu toate „fiițele“ sale. Un evantai peste abis – cum e, de fapt, întreaga casă. Însă un abis în care cazii zilnic și nu-l observi.

Finalul piesei mie nu-mi palce. Inadvertențele de comportare ale dedublaților, dacă vor fi fiind, îi privesc pe ei. Autorul aproape că nu i-a mai putut stăpâni pe ultima sută de metri. Ca dovadă: unii mai revin în scenă și după ce el a scris în paranteză „moare“ sau „își dă duhul“, și a spart și toate oglinzile care i-ar fi putut reflecta.

Salvarea – pentru un final legic, dramatic și plin de poezie – ar fi ca Daniela să apară cu logodnicul ei, poate chiar acel Drincea, pândarul de dedublări, și să trăiască pe cont propriu câteva scene de dragoste adevărată și înaltă, rostind chiar aceleași replici din momentele tandre ale cuplului Vlad-Tinca.

ACTUL I
TABLOUL I

Acasă la Vlad și Tinca.

Scena 1

VLAD

(se scoală tiptil, se vâără sub pat și încearcă să-l ia în spinare. Gâfâie.) 5

TINCA

(sommoroasă și speriată)

Cine e acolo?... *(Se aud ciocănituri sub pat.)* Cine e acolo?!
Intră!... *(Vlad sfărăie ostentativ. Tinca observă lipsa sotului ei.)* – Vlad, 10
unde ești, Vlad?

VLAD

(iese de sub pat)

Aici.

TINCA

15

Ce făceai?

VLAD

Căutam... adică...

TINCA

Ce căutai sub pat?

20

VLAD

Sforăiam, dragă! Știi că n-am nici o rușine când dorm! La
dracu cu falsele pudori când dormim!

TINCA

(sare în vârful patului, în cămașă de noapte)

Nu mișca! Nu mișca! Trag! Nu mișca! Ce voiai să faci?

VLAD

(încurcat)

5

Căutam pantoful... Cine dracu mi-l vâra mereu sub pat?!
Că-n casa asta nu suntem decât noi doi!

TINCA

Ce pantof? Care pantof?... când îi ai în picioare pe amândoi?

10

VLAD

(ca s-o dea pe glumă)

Așa e cu unii: caută ochelarii... și ochelarii... pe nas!

TINCA

(scurt)

15

De ce te-ai culcat *îmbrăcat*?

VLAD

Nevastă dragă, iubito... *(Înfuriindu-se.)* De atâția ani dorm
îmbrăcat! Știi prea bine... Tot ce-am putut obține e să-mi
slăbesc șireturile... libertatea degetelor de la picioare. Mai mult
20 nu putem pretinde. N-am ajuns încă până acolo încât...

TINCA

Te-ai prefăcut că sforăi... și-n momentul când ai crezut
c-am adormit, ai vrut să iei patul în spinare și să-l arunci pe
fereastră... *(Revoltată.)* Cu mine cu tot!

25

VLAD

Da, recunosc. Regret că nu m-au ținut puterile.

TINCA

(otărâtă)

Da, da! Vrei să mă-arunci în uliță și să mă lași fără situație!
30 *(Căscând.)* Uite, mi-ai stricat iar somnul... *(Începe să se îmbrace.)*

VLAD

Sunt întors pe dos...

TINCA

(punându-și fusta)

Ce ai iar? Că alaltăieri te-am oblojit!

5

VLAD

(ofiând)

Spiritul – aici e buba.

TINCA

Ai ceva la idei... la alea fixe?

10

VLAD

(înpăimântat)

Nu mai deosebesc bucuria de tristețe. Trec zile de-a rândul, săptămâni – și nici nu știu: am fost vesel? am fost amărât? *(Curios.)* Cum e când ești vesel?

15

TINCA

E... vesel!

VLAD

Și când ești trist, când ți s-au înecat corăbiile?

TINCA

20

E trist... E foarte trist.

VLAD

Ei, vezi! Tu le poți deosebi. Eu am pierdut gustul nuanțelor. Știi tu ce înseamnă asta? Să nu mai poți descompune o rază de soare? Totul să ți se pară indigo!? Și atunci îmi vine să-mi iau patul și să vă arunc pe fereastră.

25

TINCA

(blând; curiozitate sinceră)

Și de ce cu pat cu tot?

VIAD

Păi, eu cu patul am ce am... Dar nu mă mai pisa pentru un fleac de intenție. Parcă ai fi copil mic.

TINCA

5 Mă urăști cu premeditare...

VIAD

(se enervează brusc)

Pentru că ești neschimbată! Așa te-am luat: o inconștientă – așa ai rămas! De când te știu – tot așa!... Eu, de bine, de rău,
10 trăiesc trei vieți.

TINCA

Cum?

VIAD

Trăiesc, adică târâsc. Târâsc, asta e cuvântul, târâsc trei vieți
15 *paralele, care nu se întâlnesc nici la infinit...*

TINCA

(uimită)

Cum?

VIAD

20 Așa!

TINCA

Așa?...

VIAD

Nu te mai mira ca și când acum auzi asta pentru prima
25 dată! Ți-am spus-o de la început: „Vezi, iubito, că sunt un dedublat. Și nu un dedublat simplu. Un dublu dedublat“.

TINCA

Un dublu rafinat.

VIAD

Un dublu dedublat minus unul. Deci, te măriți cu patru inși, adică numai cu trei, pentru că... pe cel de-al patrulea *alter ego* nu pot pune mâna. Nici măcar nu l-am văzut la față, să știu cum arată. Nu se lasă dibuit... dibui-l-ar dracii!

5

TINCA

(reat)

Și-acum, în toiul nopții, îl căutai pe sub pat?!

VIAD

Căutam ciorapul... Uf! Dacă de bine, de rău, nu m-aș dedubla, n-aș putea trăi. Presiunea ar fi prea mare. Dar așa – unul are o grijă, al doilea alta... eu – alta... Numai asta, al patrulea... se eschivează. Cred că are parte numai de plăcerile vietii. Și asta mă înfurie! Unde e? *(Începe să cotrobăie.)*

10

TINCA

15

Al patrulea? Vlad al patrulea?

VIAD

Nu. Ciorapul.

TINCA

(râde)

20

Mă păcălești. Ești glumet. *(Îl alină)* Macabrule! Macabruțule...

VIAD

(denn)

Ia mâna de pe mine! Jos mâna de pe destinul-mi!

TINCA

25

Mă păcălești. Nu mai există de-alde *alter-ego* azi. N-au existat niciodată. Iar tu ești un mincinos căruia îi place să-și chinuie nevastica... Și n-o lasă să doarmă.

VIAD

Ah, tot neschimbată...

TINCA

Neschimbată... Apropo, să-mi pun altă fustă... *(Își scoate
5 fusta și iese cu ea în mână, spre a reveni peste câteva clipe)*

Scena 2

*Revine peste câteva clipe, este însă cealaltă Tinca: Tinca II, cu 20 de ani
mai bătrână. Poartă aceeași fustă.*

TINCA II

10 Asta îmi vine mai bine?

VIAD

(se uită, nu observă)

A, mult, mult mai bine. E ca turnată.

TINCA II

15 *(râzând știrb)*

Așa vă pricepeți voi bărbații la femei! Află că nici n-am
schimbat-o. Dacă ar fi după gustul tău... *(gospodărește.)* Ce vrei
să-ți gătesc azi?

VIAD

20 Azi am de lucru. Eu când lucrez, nu mănânc. Cine mun-
cește nu mănâncă.

TINCA II

Ești un mâncău și jumătate! I.-ai înfuleca și pe Dumnezeu,
dacă nu ți-ar fi lene să-ți faci rugăciunea înainte.

25

VIAD

(sobru)

Eu atâta ți-am spus. Deci, astăzi mergem spre noi și noi des-
coperi în jurul nostru...

TINCA II

Pășim cu pași siguri spre noi...

VIAD

... spre noi... descoperiri științifice...

TINCA II

5

... realiste...

VIAD

... fantastice. Nici nu știi ce existență fantastică ducem!
Încă nu ne putem lămuri. Ce lucruri! Ce minuni! Ce întâmplări
extraordinare!

10

TINCA II

Nebunule, nu te exalta, că te umpli de microbi.

VIAD

Accept orice fel de microbi pentru o clipă de iluminare!
Dacă nu m-aș desface din când în când mirajului ca o floare, 15
dacă nu m-aș deschide – aș crăpa. Pentru că n-aș putea simți
nimic nici cu *ceilalți*. I-aș ține blocați, închiși...

TINCA II

(exasperată)

A, iar ceilalți!

20

VIAD

Dar așa, fiind mai mulți... *(Făcând un calcul)* Vasăzică,
unul visează... De-aia mă culc îmbrăcat: să-i dau posibilitatea
s-o-ntindă de cum închid ochii. Și el trebuie să facă multe!
Nenumărate isprăvi în vis. Țsta e al doilea, Vlad al doilea, cum 25
ar veni... Vlăduleasa...

TINCA II

(oarecum surprinsă)

Știi că pe vecinul nostru, care îmi face curte, tot Vlăduleasa îl cheamă?

5

VLAD

(neatenț)

Vlăduleasa îl cheamă: Vlad al III-lea, Vlădescu, rezultat din a doua mea dedublare.. ăsta ce face?...

10

TINCA II

(curioasă)

Ce face?

VLAD

(mândru)

Inventează! Ia totul pe cont propriu. Vede lumea cu alți
15 ochi – și-o vede bine. Înaintat om...

TINCA II

Și al patrulea?

VLAD

Vlad al IV-lea?! Tac! *(Scârbit)* Marea deziluzie a vieții mele!
20 *(Gest de lehamite cu mâna.)* Pfff! E un tip nereușit, ce mai încolo și-ncoace. Un alter-ego ratat. Ra-hat! *(Scârbit.)* Un rahat de alter-ego ratat. Un vax. Cred că se ține numai de curvăsării...

TINCA II

Mă mir! Tu ești ușă de biserică.

25

VLAD

(dialectic)

Sau, poate tocmai ăsta e al tare!?!... Ăsta oi fi eu-l meu fenomenal? Naiba știe! *(Furios.)* Dacă nu lasă probe, domnule! Unde o fi, oameni buni?

TINCA II

(scârbită)

În schimb Vlad I e aici, în fața mea. Mă înăbușă. Cu ce-oi fi greșit eu să-l am pe cap pe cel mai bleg dintre toți?!

VIAD

5

Sunt cam obosit, un pic prea nervos – asta da, recunosc deschis! *(Explicându-se.)* Cu atâtea împărțiri! Ia împarte-te și tu în dreapta și-n stânga, să văd, ce vlagă-ți mai rămâne?! *(Savant.)* Dar femeile nu se dedublează. Ori se dedublează rău, ca vai de lume!

10

TINCA II

Asta s-o credeți voi.

VIAD

Află însă că, așa cum sunt, tot eu duc greul societății.

TINCA II

15

Nu te mai fândosi.

VIAD

Îți închipui, dacă mor eu, câți inși dau ortul popii odată cu mine? Patru! Toți patru. Se duce dracului toată existența mea, pe toate planurile, înțelegi? Pe plan material, spiritual, politic și moral.

20

TINCA II

Tu și moral!

VIAD

Și ei mor absolut nevinovați! Pricepi ce dezastru s-ar produce la moartea mea?

25

TINCA II

Așa-ți trebuie. De ce te-ai dedublat? Mai bine făceai mulți copii... Avem o singură fată și te porți cu ea ca un străin. Știi

cât mă costă numai uniforma ei școlară?... Uniforma ei de candidată la examenul de admitere?... Mai bine zis: uniformele, că-n fiecare zi trebuie să se îmbrace altfel... Habar n-ai!

VIAD

5 Tu o ții una și bună... Copiii sunt una, viața spirituală – alta.

TINCA II

(rece)

E o prostie de-a ta. Pune-te, nene, și fă-ți copii, nu te dubla la întâmplare.

10

VIAD

(duce degetul la buze)

Ssst!... (Oftează.) Viață! Viață sufletească!

TINCA II

Du-te și aruncă gunoiul, măcar atâta treabă să faci și tu pe
15 ziua de azi – ba, ce zic eu? Pe noaptea de azi, că m-ai sculat la miezul nopții.

VIAD

(ia gunoiul oftând)

Nu te poți debarasa de materie. (Iese.)

20

Scena 3

Tinca II, singură, se uită în oglindă... de unde vine spre ea Tinca I, care o înlocuiește în modul cel mai firesc.

TINCA I

Parcă văd cum o să vină și vecinul, să povestească ce-a visat.
25 Cum aude că te-ai trezit, cum dă fuga. Nu-ți poți permite, Doamne iartă-mă, o mișcare mai intimă...

VIĂDULEASA
(*intră transfigurat*)

Nemaipomenit! Doamne, ce chestie! (*Cu ochii rătăciți.*) Am avut un vis!...

TINCA I

5

Vino-ți în fire, omule! Ce vis ai mai avut iar?

VIĂDULEASA

Aăăă... uuu... unu...

TINCA I

Dă-i drumul.

10

VIĂDULEASA

Dar Vlad unde e?

TINCA I

E pe-afară, dă-i drumul. I-l povestesc eu. Hai, spune odată, ce mă fierbi așa?! Ori, n-ai visat nimic?

15

VIĂDULEASA
(*exaltat*)

Am avut un vis... Se făcea... Adică, erau două fete...: Două fete care se aflau pe-un deal cu niște clădiri vechi...

TINCA I

20

Of, ce greu merge!

VIĂDULEASA

Parcă ele... parcă învățau ceva științific – că aveau niște maculatoare în mâna dreaptă. Un fel de teorie a comerțului... Una a venit lângă mine și-am intrat în vorbă. Dar îmi plăcea mai mult cealaltă. Am chemat-o – și ea parcă atâta aștepta. Și-a lipit discret – dar foarte discret – piciorul de al meu, dinadins, ca să-mi tulbure memoria... Cert e că am plecat cu una dintre ele... cu asta care-mi plăcea?... ori cu cealaltă?... Uite, aici

25

nu-mi mai aduc aminte cu o precizie matematică. Aici e o pată albă (*arată capul*)... o am pe-aici...

M-a dus acasă – un fel de internat... Eu nu voiam să mă vadă lumea cu ea, poate că nici nu-mi plăcea, că era totuși
5 cealaltă... Deși mă făceam că nu-mi pasă de surorile de caritate... Da, s-a limpezit! Erau surori de caritate... ce comerț?! Toate tinerele, nostime, ehe! De-ați ști!... Mi-au luat pulsul, și după aia mi-au dat drumul.

TINCA I

10 Așa?

VIĂDUI.EASA

Așa.

TINCA I

Și pulsul?

15

VIĂDUI.EASA

Normal... Și iar am luat-o pe jos, dar nu eram satisfăcut în sinea mea. Am luat-o pe stânga. Și-am ținut-o așa, pe stânga, pe stânga, pe stânga...

Scena 4

20 *Intră Vlad, pune fârașul jos.*

VIĂDUI.EASA

Ai dat de-al patrulea?

VLAD
(*trist*)

25 Nuuu...

VIĂDUI.EASA
(*supărat*)

Iar ai făcut drumul degeaba, n-ai dat de pușlamaua aia!

VIAD

Nu.

VIĂDULEASA

Ptiu!

TINCA I

5

Sunteți neisprăviți amândoi... (*Către Vlad.*) Măcar ai aruncat gunoiul bine? La fix?

VIAD

Da.

TINCA

10

(*neîncrezătoare*)

N-au rămas scame?

VIAD

Nici vorbă, poți să verifici.

VIĂDULEASA

15

(*se uită lung la Vlad.*)

TINCA I

Ce te uiți așa lung la el?

VIĂDULEASA

Mi se pare un om curios. Întotdeauna mi s-a părut curios. 20
Abia așteptam să-l întâlnesc, să văd cum mi se mai pare... Mă
duc să mai ațipesc puțin. Cred că mai am de visat. Simt eu că
nu mi-am cheltuit toată energia specifică. (*lese.*)

VIAD

Nesărați vecini mai avem. Una se plânge la serviciu că 25
vecinii lor îi otrăvesc zi de zi cu chimicale. Prin pereți, prin
hornuri... vără pe sub ușă gaz metan dintr-o butelie... Mereu
se trezesc ametriți...

TINCA I

Buni, răi – ăștia sunt! Trebuie să faci casă bună cu toți.

VLAD

Cu toții nătăraii?

5

TINCA I

Că n-o să-i iau eu de mână să-i duc pe la școli! Au prins vremuri grele, n-au avut condiții, n-au avut nimic...

(Cortina)

TABLOUL 2

10 *Acasă la Manole și Ana. Este vorba de VLAD și TINCA, prietenii lui Vlad și Tina. Spre a-i deosebi de aceștia, îi vom scrie Manole și Ana.*

Manole e la masa de scris. Ana – în bucătărie. Discută prin ușa întredeschisă.

Scena 5

15

ANA

E prea frumos ca să mă mai duc la dentist. Iar pansament, iar arsenic...

MANOLE

Iar pică pansamentul, iar înghiți arsenicul, iar mă otrăvești
20 când vii acasă...

ANA

Știi că la aniversarea trecută ne-am bătut în prezența mușafirilor!

MANOLE

25

(mândru)

Au văzut și ei că femeia e egală cu bărbatul.

ANA

Gata listuța?

MANOIE

Merge greu... când e vorba de oameni, de musafiri... Deci, nu-i mai vrei pe cei de anul trecut? 5

ANA

Nu.

MANOIE

(mergând la fereastră)

Într-adevăr, splendidă zi! Iată... ce splendoare! 10

ANA

Într-adevăr, grozavă întorsătură favorabilă. De-ar ține așa până la aniversare.

MANOIE

(sceptic)

15

Nu ține. Mă îngrijorează tot mai mult situația cosmică.

ANA

Poate... casnică.

MANOIE

Cosmică, știu eu ce spun. Chiar și faptul că de la o vreme nu ne înțelegem prea bine, ține tot de cer. Conjunctura planetelor e tot mai nefavorabilă omului simplu. Sistemul a intrat într-o fundătură. 20

ANA

Astea țin de pământ, te rog să mă ierți... 25

MANOIE

Țin de vidul casnic.

ANA

(corectând)

Cosmic.

MANOIE

5 *Casnic* am spus, știu eu ce vorbesc. Pământul nu se mai logodește cu Luna. S-a creat, prin fricțiune, un dezechilibru în materia stelară... care se reflectă și-n relațiile noastre... În pulberea din noi, dacă vrei...

ANA

10 *(dând semne de neliniste)*

Citește odată lista! Măcar de ziua mea să nu te mai consideri tu buricul Universului!

MANOIE

(ridicând o coală de hârtie și privind-o în zare)

15 Nu-i gata!

ANA

(furioasă)

De cinci zile n-ai fost în stare să întocmești o listă de zece persoane! Da' în timpul ăsta eu am putut sta la o sută de cozi!

20

MANOIE

(pe ton ridicat)

Protocolul îl face bărbatul; femeia pune masa.

ANA

Să te prind eu că nu faci o selecție judicioasă!...

25

MANOIE

(pe același ton)

Nu mai avem prieteni, Ana. Înțelegi tu ce înseamnă asta?
În jurul nostru e...

ANA

(smulgându-i lista din mână)

Familia Vlăduleasa...?

MANOLE

Mda...

5

ANA

Pupăza aia? *(Hotărâtă.)* Îl inviți doar pe el!

MANOLE

Dacă e să-i despărțim... o invit pe ea. E o doamnă! Cât despre el – hm!...

10

ANA

Pe ea să n-o prind la sarmalele mele. N-avem ce vorbi. Se ține tot timpul de mână cu bărbatu-său, parcă ar fi în luna de miere. Parcă ar vrea să te sfideze cu armonia căminului lor... Armonie! Unde armonie, dacă ea trăiește cu profesorul de armonie – care-i e și vecin de scară, iar el o-nșeală cu nevasta mecanicului șef – care-i e și subordonată pe linie profesională... Și stă și c-un etaj mai jos... stă cu mecanicul ei șef, care – culmea! – își înșeală amanta...

15

MANOLE

20

Nu, nu... să recapitulăm...

ANA

(metodic)

Ea îl înșeală cu profesorul de armonie... după care se ține cârlig secretara complexului, de care de doi ani e îndrăgostit Pache Măcelarul... iar bărbatu-său e toată ziua bot în bot cu uscata aia de Fănuța, care are trei copii cu cinci bărbați și primește pensie alimentară de la toți ca să-i dea leafă mecanicului șef... că proasta de nevestă-sa nici nu știe că nu mai are serviciu de cinci ani...

25

30

MANOIE

Fabulezi, dragă! Dacă ar fi după tine, n-ar exista relații amicale, sentimente de stimă și profund respect între două familii care locuiesc pe același palier...

5

ANA
(scurt)

Îl chemi numai pe el. Are cap de intelectual... (Bate cineva la ușă.) Intră! E deschis...

Scena 6

10

DANIEIA
(intră, găfâind)

Știți că nu vă merge liftul?

ANA

Ne-ar fi mirat să meargă.

15

MANOIE

De-aia nu se fac la noi zgârie-nori, că n-avem lifturi. Și norii sunt prea sus...

DANIEIA
(brusc)

20

Să vă spun o poezie... De fapt, am venit pentru două lucruri: unu – poezia cu care vreau să mă prezint la concurs, și doi – să vă scot în stradă. (Uimită) Un fenomen extraordinar, aici, lângă statuie!

ANA

25

Iar s-a suit vreo mașină pe cal? Toată noaptea o călăresc... Dacă se zgârcesc la un bec, ca să se vadă statuia...

MANOIE

O țin oarbă ca un glonț orb, ca un pietroi la o răscruce.

DANIELA

Nu, nu! Râmele!

MANOIE

Ce râme?

DANIELA

5

Ale oraşului. Foştii şerpi fantastici... Au ieşit toate din cele câteva brazde de iarbă din jurul statuii... milioane de râme... După ploaia de azi-noapte au invadat strada. Se urcă pe statuie, coboară... I-au schimbat culoarea. Stă lumea ca la circ. Aşa ceva nu s-a mai pomenit! Le calcă maşinile – ele sunt tot 10
mai multe şi se târăsc în toate părţile.

ANA

(dispreţ)

Eh, nişte râme!... Am mai văzut eu râme, şi mai mari... şi mai mici. 15

DANIELA

(exaltată)

Or să se transforme din nou în şerpi fantastici. Cu cap de femeie, coamă de leu şi...

MANOIE

20

Semn rău! Ce-ţi spuneam eu, Ano? Vidul cosmic şi preaplinul cosmic creează curent... *(Către Daniela.)* Hai!

DANIELA

Acum, poezia. Se numeşte „Tânţarul poartă-n casă“...

(la poziţie de recitatoare)

25

„TÂNȚARUL. POARTĂ-N CASĂ“

Tânţarul poartă-n casă

Gonea cu limba scoasă

De-un metru (care metru

E tot în perimetru
Lui propriu), pe măgarul
De frate-său, țânțarul
Ce l-a furat, cu zarul...

5

ANA

Bravo!

MANOLE

N-am înțeles.

DANIELA

10

E pentru copii. De-aia e abstractă.

MANOLE

Aha. Pentru preșcolari.

ANA

Da, da... ăștia de astăzi știu tot, nu le scapă nimic.

15

DANIELA

Să mergem!... (*Daniela și Manole se pregătesc să plece.*)

ANA

Ai tăi ce fac, Daniela?

DANIELA

20

Rău. Acum, că m-au scăpat din mână, cui să mai facă ei educație? Se cresc între ei. Mama încearcă să-i dea creștere aleasă babacului – și el nu vrea. Nu mai are tăria să suporte alți șapte ani de-acasă. Se enervează de câte ori îl întrebă de ce vine la ora aia... și unde-a fost...

25

ANA

Lasă, că ai niște părinți minunați. Salută-i din partea noastră. (*Tandru, lui Manole.*) Vezi: de la râme să nu-mi pleci direct la pescuit!

(Manole și Daniela ies.)

(Cortina)

TABLOUL 3

Din nou acasă la familia Vlad V. Vlădescu. Tinca și Vlad discută un vis din antichitate.

5

Scena 7

VLAD

Eu îți spun că visul ăsta e din antichitate – și tu nu vrei să mă crezi.

TINCA

10

Cred ce e de crezut, nu nerozii.

VLAD

(*enervat*)

Ei! Poftim: l-a visat și regele Cyrus... și după aia alții mai mici... Și-a trecut așa, din generație în generație, din loc în loc... ba un profet, ba un cioban, ba un schivnic... și-a ajuns la noi, în bloc.

TINCA

(*uimită*)

Visul?!

20

VLAD

Da, visul!

TINCA

Parc-ar fi o... un vas de aur care se lasă moștenire?

VLAD

O fi... tot materie și visul! Ca un vas de aur, cum zici, în formă de vis... și e ca și cum ai da peste el din întâmplare. Cum se descoperă comorile...

5

TINCA

În somn.

Scena 8

DANIELA

(intră, cu o vază frumoasă de cristal)

10

Tăticule, nu e ziua ta, nu?

VLAD

Nu. Știi că eu n-am zi de naștere. Mamă-ta are două. Eu nici nu m-am născut...

TINCA

15

(privind cu oarecare uimire vasul)

E colosal cum s-a transmis... ca să zic-așa, discuția... Vorbeam tot despre un vas frumos...

VLAD

De aur... dar mai pur decât aurul... dincolo de carate...

20

DANIELA

Ți-am adus... de ziua mamei, această vază, care vine de departe și e pentru tine. *(Îl sărută pe Vlad.)*

VLAD

(înduioșat)

25

Dar ce cristal extraordinar! Meritam eu splendoarea asta?

DANIELA

E un fleac...

VIAD

(continuând)

... splendoarea asta... de fleac? Sunt eu un om *de vază?*
(Râde, scapă vaza, care se sparge)

DANIELA

5

Vai, nu poate fi adevărat!

VIAD

Dar nici nu-i adevărat. S-a spart aparent – pentru că în amintirea mea va rămâne întregă. *(Daniela plânge.)*

TINCA

10

(o mângâie)

Iasă, nu-i nimic. Nu știai că e un tont?

VIAD

(semn la obraz)

Tinca, în fața copilului...?

15

TINCA

E de-acum domnișoară. *(Către Daniela)* Cheamă servitoarea să strângă cioburile.

DANIELA

Le strâng eu!

20

TINCA

Nu. În privința asta sunt superstițioasă: nu e bine să le strângă ai casei. E rău de moarte.

VIAD

Mi se face părul măciucă...

25

TINCA

Iasă, nu te mai prefăce. *(Către Daniela.)* Și de-aia avem femeie în casă... că fată-n casă nu poți să-i mai zici, că e prea bătrână...

DANIELA

Are 100 de ani... și până se urnește... o să dormim pe cioburi, ca fahirii.

TINCA

5 De-aia avem...

VIAD

De-aia avem servitoare, dar mie n-are cine să-mi dea un pahar cu apă. Cu trei muieri în casă. Trebuie să mă duc să-mi iau singur de la bucătărie... *(Ies din scenă.)*

10

Scena 9

După câteva momente intră Ciovârname, cu un pahar de apă pe o tavă.

CIOVÂRNACHE

Să mă servesc eu cum scrie la carte... *(Bea paharul cu apă. Distrat, privind-o lung pe Daniela.)* Daniela, tu când ai apărut, pușorule?

15

TINCA I

Așa, pe neașteptate, nu știi cum vin copiii?

CIOVÂRNACHE

Nici măcar n-am observat... am fost atât de ocupat în perioada asta! Nu zău, e chiar copilul nostru?

20

TINCA I

Că nu l-om fi cules de pe stradă?!

CIOVÂRNACHE

Nu mai spune!

TINCA I

25

Nu-ți amintești: acum 20 de ani, noi doi...?

CIOVÂRNACHE

(luminat)

A, da... Desigur *(Mirat)* Și-a ieșit ceva din chestia aia?! Formidabil cum trece vremea! Am un serviciu îngrozitor: îmi ia tot timpul.

5

TINCA I

Și te obosește la culme.

CIOVÂRNACHE

(privind-o pe Daniela)

Frumușică, frumușică, dar foarte tânără... prea tânără... 10

TINCA I

Păi, la 20 de ani...

CIOVÂRNACHE

Oricum, nu-i arată.

DANIELA

(enervată)

15

Aveți un stil de a glumi că ți se face pielea de găină. Citiți cărți aiurite și vă bateți joc de mine.

CIOVÂRNACHE

Nu glumim. Ehe, dacă am glumi... Adevărul e că ne-am ramolit. Dar să nu spui la nimeni. 20

TINCA I

Până la urmă tot se află.

DANIELA

(plânge)

25

Lăsați-mă în pace, că m-ati năucit...

CIOVÂRNACHE

Războiul ne-a... ne-a bramburit pe toți. Și serviciul. Războiul și slujba.

TINCA I

(*ironic*)

Potolește-te, nu te mai frământa atâta!

CIOVÂRNACHE

5 Altceva mă frământă pe mine: problema cu... fata asta. Am adus-o pe lume... trebuie să ne ocupăm puțin de ea, nu? Să-i dăm o educație aleasă... S-o ducem la patinaj... să-i strângem timbre... s-o dăm pe mâna unui dirijor de cor...

TINCA I

10 Acuma te-ai trezit și tu, adormitul! Dacă era după tine, nici nu se naștea! Adică, putea să nici nu se nască – ce-ți păsa ție?! Eu să mă ocup de toate! Of, îmi vine să vă strâng de gât pe toți bărbații!

CIOVÂRNACHE

(*ironic*)

15

Lasă, lasă, nu te mai chinui...

DANIELA

Și cu mine ce se întâmplă?

CIOVÂRNACHE

20 O să crești și tu pe lângă noi. Ești mică, nu înțelegi mare lucru.

DANIELA

Parcă... m-aș mărita! (*Râde.*)

TINCA I

(*bosumflată*)

25 Să nu spui una ca asta! E timp destul și pentru măritiș...
Întâi să fii tu fată cuminte...

DANIELA

Uneori mi se pare că sunt bătrână... Mai bătrână decât tine, mai bătrână decât bunica...

CIOVÂRNACHE

(care a stat tot timpul cu tava într-o mână și cu paharul gol în cealaltă)

De-un sfert de oră fac echilibristica asta cu tava și cu paharul și nici una nu se repede să le ducă în bucătărie. Eu să fac și războiul, eu să duc și tava... Și să le fac pe toate... 5

TINCA I

Doamne, sucit bărbat mai am. Du-te și du-ți tava aia odată!

(Ciovârnache intră în bucătărie.)

Scena 10

Vlad se întoarce. 10

VLAD

Ia terminați cu balivernele și apucați-vă de treabă!

TINCA I

Ce să fac eu?

VLAD 15

Invenții și descoperiri la locul de muncă.

DANIELA

Ce frumos!

TINCA I

Da, că altceva mai bun... 20

VLAD

Simt că astăzi voi fi inspirat! Și în știință și tehnică trebuie inspirație. Azi am o inspirație foarte regulată.

TINCA I

Dacă te-a apucat, repară vaza aia... Fă-o cum a fost. 25

VIAD

Ce-a fost, a fost! Nu mai dezgropăm trecutul. Ceva mai bun. (*Către Daniela.*) Tu, Daniela, te simți așa... singură?

DANIELA

5 Da, foarte singură. Cea mai singurică mă simt noaptea...

VIAD

(*către Tinca*)

Nu e fata mea.

TINCA I

10

(*moale*)

Ei, naiba știe... Erau vremuri grele... Mă duc după servitoare, altfel... (*Iese.*)

Scena 11

VIAD

15 Copilul meu n-ar trebui să se simtă singur. În fiecare ins sunt mai mulți oameni care-l ajută să nu se plictisească. (*Illuminat.*) Adică, stai, ești prea tânără. N-ai ajuns încă la realismul fantastic. Tu trăiești otova. Vezi lucrurile așa cum sunt. Nu ești contradictorie. Nu te dedublezi – nimic! (*Pe gânduri.*) Și poate că e mai
20 bine așa... N-ai observat ceva ciudat în casa asta?

DANIELA

Ciudat?

VIAD

Ciudat, straniu... fantastic...

25

DANIELA

E o casă tip, o cutie de chibrituri...

VIAD

Nu ca arhitectură – dă-o dracului, că-i o porcărie! O invenție americană, blocurile astea. Mă refeream așa, la...

DANIELA

Interior?

5

VIAD

Mda... e o casă evantai... Adică oamenii se pot desface... așa ca un evantai... pricepi? În fiecare dintre noi sunt mai multe individualități distincte... și-acum, în condițiile astea noi, le-a priit la toți... înțelegi? La toți le-a priit. Multe vitamine, multe... S-au dezvoltat toți, care mai de care...

DANIELA

(ascultă cu gura căscută)

Vai, vai... ai un fel de a vorbi, taticule...

VIAD

15

Dar e și frumos! Ai uneori clipe de mare revelație, simți în tine avânturi nemaipomenite.

DANIELA

Și eu... atunci eu de ce sunt atât de simplă?

VIAD

20

(iute, cu năduf)

Din cauza maică-tii, care e o plată. Mai mult lată decât înaltă... Femeile de felul ei fac cele mai bune parastase din lume. Pe toți o să ne-ngroape... Că are gropițe-n obraz... Și astea cu gropițe au mână bună la morți.

25

DANIELA

Să n-o bârfim.

VIAD

Ăsta e adevărul, nu m-a înțeles niciodată. Și în ea or fi mai multe persoane... dar ce folos, dacă toate sunt o apă și-un pământ?... *(blând)* Cred că tu bați mai mult în partea mea.
5 Poate-o să ai și tu parte de bucurii...

DANIELA

(alintându-se)

Cât îmi doresc o bucurie mică, mică, o jucărie de bucurie!

VIAD

10 ... și de neazuri! Habar n-ai ce greu se ține în frâu o personalitate complexă! Uite, în mine sunt patru inși... și câteodată toți o iau razna... Nu se vede om cu om. Pierd cărna din mână...

DANIELA

15

(râzând)

De-aia spui tu atâtea prăpăstii...

CIOVÂRNACHE

(intră cu un pahar de apă pe tavă. Vlad și Daniela nu-l bagă în seamă.)

VIAD

20 Nici tu nu mă înțelegi... *(Își ia capul în mâini și plânge, în timp ce Daniela râde în cascade.)*

CIOVÂRNACHE

(se așază alături de Vlad și plânge odată cu el.)

(Cortina)

ACTUL II

Decorul: Aceeași casă evantai.

Relațiile dintre Vlad și Tinca s-au răcit. El se poartă cu ea cum te porți cu o servitoare. Are astfel de momente severe. Iar ea, intimidată, chiar este o slujnică.

5

TABILOUL 4

Scena 12

VIAD

Tinca!

TINCA

10

Da, iubitul!... *(vine și se lipește drăgăstos de el)*

VIAD

(dojană)

Nu ți-e rușine? La vârsta dumitale!

TINCA

15

Azi-noapte eram tânără. Că n-o fi trecut un secol de-atunci!
Îți plăceam. Acum mă privești ca pe o... *(Plânge.)*

VIAD

Vezi că e o oglindă acolo. Consult-o! Nu-i un sfetnic bun
noaptea, dar te-arată ca noaptea. Și altă dată să nu te mai legi

20

de oameni însurați. Mă ghidez în viață după o morală severă, e drept... dar așa sunt eu. Monolit.

TINCA

(se duce în fața oglinzii)

5 Hm! Sunt cam palidă... încrețituri la colțul ochilor...
Bărbia... ce naiba, fac gușă? (*Către Vlad.*) Dar tot cu mine ești
căsătorit... chiar dacă relațiile s-au mai răcit. Unde nu se întâm-
plă așa ceva? Căsnicia presupune tot felul de momente, nu? O
căsnicie e formată din mici atingeri abisale... și din mari distan-
10 țări astronomice... mii de ani lumină și mii de ani chirie și apă...

VLAD

(ironic)

Ce tot filosofezi acolo, proasto?

TINCA

15

(tresărind)

Mă faci proastă? (*Crescendo.*) M-ai făcut proastă? Tu, pe mine, *proastă?*

VLAD

Cine s-a găsit să vorbească despre ani lumină! Nu știi să
20 te-mbraci, nu știi să te dezbraci...

TINCA

(plângând)

Nu înțeleg: m-ai luat de soție, sau m-ai *angajat* ca soție...?

VLAD

25 Dac-am greșit o dată, nu înseamnă că trebuie să mă chinuiesc toată viața. Stai mai mult pe la cratiță... că de azi încolo, or să vină și pe la mine femei. Nu vreau să mi le sperii! (*Ca pentru sine.*) Așa sunteți toate la început: sperioase. (*Tare.*) E ceva nou în ziarul de azi?

TINCA

N-am observat, domnule-soț... *(Se comportă ca o slujnică.)*

VLAD

N-am primit premiul ăla?

TINCA

5

În ziar nu scrie de nici un premiu, domnule.

VLAD

Fugi în bucătărie și scoate frigiderul din priză.

TINCA

(intransigentă)

10

Ba, asta n-o mai fac. Vrei... adică vrei să mâncați ouă vechi? Știi... știți cum sunt ouăle de-acum!

VLAD

(trist)

Vechi, am remarcat.

15

TINCA

Clocite. Dacă nu le-aș ține la rece, ar scoate și pui. *(Imitând.)*
Pui, pui, pui!

VLAD

Tinca dragă, te rog!

20

TINCA

Bine... *(Iese, apoi revine, găsindu-l pe Vlad cocotat pe un scaun.)* Dar ce faceți acolo? Schimbați becul? Dar nu s-a ars.

VLAD

Nu-l schimb, îl dau jos.

25

TINCA

Și ce puneți în loc?

VIAD

Nimic. Ias tavanul gol cu cerul deasupra. „Cerul înstelat de deasupra și viața morală din noi“ – cum spune Kant.

TINCA

5 Doamne-Dumnezeule, și la noapte, pe întuneric...?

VIAD

Ia lumina electrică nu se vede viața morală din noi și nici cerul înstelat de deasupra.

TINCA

10 Și nici Kant.

VIAD

Nici Kant. Dau becul jos... (*Consultându-și ceasul.*) Dar e timpul să ies în oraș.

TINCA

15 Ați uitat rigla de calcul!

VIAD

Aoleu! Plecam așa... Ce-ar fi zis lumea?! Adică, azi n-am nevoie de riglă. Dă-mi mai bine echerul.

TINCA

20 (*il ia dintr-un cui*)

Echerul nou... ca pe vremuri sita nouă.

VIAD

(*ia echerul, îl privește*)

E nou. (*lese.*)

25

TINCA

Eu niciodată nu i-am înțeles pe bărbați. Dar ăsta de-acum le pune vârfl! Dar e om bun, săracul! Mă și iubește un pic. Ba chiar mai mult... Ca să fiu sinceră, ține mai mult la o poză a mea... (*Scoate o fotografie cu o femeie foarte frumoasă, pe care o contemplă.*)

Eu să fiu asta?... Bineînțeles. Femeile au momente când sunt frumoase, au momente când sunt de speriat. Depinde pe ce pici. Pe ce moment. Eu sunt mult mai tânără decât bărbatul meu Vlad Vlăduleasa. Arăt așa... din cauza experienței. Noi, muierile, avem în orice moment, mai multă experiență decât 5 bărbații. Unora le strică puțin tenul. Dar, din când în când, le revine frumusețea... Uite, simt acum că-s frumoasă. (*Iese. După câteva momente revine în scenă femeia din fotografie: Tinca I.*)

Scena 13

TINCA I

10

Eram sigură! Și când sunt frumoasă, sunt și mai deșteaptă. Asta am observat-o de mult. Încă de pe timpul facultății. Când îmi pieptănam frumos părul, eram de-o naivitate fenomenală. Se mirau și profesorii, și asistenții... și preparatorii... Toți se mirau. Că părul are probabil legătură cu circumvoluțiunile și 15 cu facultatea. Nu degeaba l-a pus natura pe cap. Ar fi putut crește sub unghii. Dar așa, un cârlionț aranjat frumos arată și o anumită ordine cerebrală. Altfel nici nu s-ar explica de ce toate femeile frumoase fac carieră! O carieră artistică... iar celelalte o carieră didactică și pedagogică. (*Tristă.*) Numai eu n-am 20 avut noroc... Fiindcă n-am fost și-o târă... (*face un semn ambiguu*) Să fii soția soțului tău – asta nu-i un avantaj...

Scena 14

Se întoarce Vlad.

VLAD

25

E îngrozitor câtă lume e în orașul ăsta. De unde-or fi ieșind?... N-am găsit ce căutam. Mai bine găsești apă tare în Norvegia.

TINCA
(*alintându-se*)

Vlad...

VLAD

5 Ei?!

TINCA I

Nu observi nimic?

VLAD

Ce?

10

TINCA I

Uită-te bine la mine.

VLAD
(*o privește*)

Poftim, mă uit... (*Indiferent.*) Te-ai schimbat.

15

TINCA I

Da, m-am schimbat mult.

VLAD

Tu te schimbi mult în fiecare zi. (*Supărat, începe să mesterească la un aparat care seamănă cu un ventilator.*)

20

TINCA I

Nu știu de ce îmi vine să cânt.

VLAD

Cântă.

25

TINCA I
(*fredonează o melodie*)

Îmi vine să dansez...

VLAD

Dansează.

TINCA I

Singură?

VLAD

(cu un cui în gură)

Din moment ce sunt lângă tine înseamnă că nu ești singură. 5

TINCA I

(cu ciudă)

Nu mai sta cu coatele pe sufletul meu, privind indiferent în gol. Doamne!

VLAD

10

Rugăciunea de dimineață, ori de prânz?

TINCA I

Nu, o vorbă-n vânt.

VLAD

(pune în priză ventilatorul)

15

Uite vânt pentru vorbele tale. Cât mai mult vânt, vânt din plin!

TINCA I

(uimită)

Dumnezeule, se învârtește!

VLAD

(modest)

20

Se învârtește.

TINCA I

Atunci înseamnă că e ventilator.

VLAD

25

Nu. Înseamnă că mi-a reușit. Doamne, ce clipe trăim!
Nu-ți dai seama ce e asta?

TINCA I

Ventilator. *(Uimită)* Ai făcut tu singur un ventilator!?

VLAD

Dacă așa vrei tu, fie! Dar un ventilator la puterea a zecea. Asta înseamnă radar. Radarul îl ridicăm iar la puterea a zecea și dăm de... aparatul pe care-l ai sub ochi. Nici nu știu cum
5 să-i zic. Euro radar. (*Nesigur.*)

TINCA I

E bine și-așa.

VLAD

Sau „Radarul Vlad“? Sau „Vlad Radar“?

10

TINCA I

Nici așa nu-i rău.

VLAD

Sau cosmo-radar?

TINCA I

15

Termină odată, hotărăște-te!

VLAD

Dar nu asta e important. (*Privind atent.*) Formidabil. Am trecut de primul nor. Câteva particule se îndreaptă acum spre Lună. Nu vezi nimic?

20

TINCA I

Nimic.

VLAD

Dar e foarte clar. Sunt două boabe mici de materie provenite din cuvintele noastre. Știi că și cuvântul e materie?

25

TINCA I

Da' de unde!

VLAD

Află de la mine. Materie brută. Din moment ce poate mișca muntele!... *(Nostalgic)*

TINCA I

Și eu sunt mișcată de unele cuvinte. Când eram mai sub- 5
țire, mă mișcam mai ușor... Acum mă-mpiedic la orice pas.

VLAD

Toți, absolut toți, suntem mișcați. Plutesc în aer cuvintele noastre de ieri. Se îndreaptă spre Lună! Vor...

TINCA I

(sceptică)

10

Nimeni n-o să creadă că-n momentul ăsta noi atingem Luna.

VLAD

Cum nu crezi tu acum... Oamenii se căsătoresc numai 15
pentru a-și aduce în casă un etalon al neînțelegerii celor din jur.

TINCA I

Eu, cel puțin, sunt un etalon perfecționat?

VLAD

*(sarcastic)*Da. *(Pauză)*

20

TINCA I

(privește la ventilator)

De câteva zile mă uit la acest aparat... în care tu zici că 25
deslușești... Pe naiba! Nu se vede nimic. În orice caz, eu n-am reușit decât să-mi obolesc ochii... Vlad!

VLAD

Da.

TINCA I

Hai să fim sinceri. Recunoaște cîstit că nu ți-a ieșit... Că după atîția ani de insomnie, ai descoperit și tu... roata! Un nenorocit de ventilator.

5

VIAD

(trist)

Într-adevăr. Ia ce bun să ne amăgim? N-am făcut nimic. Sunt bun de aruncat pe fereastră. Aș dori măcar să cad în capul cuiva. Și știu eu în capul cui... *(Scurtă pauză. Ventilatorul se oprește.*

10 *Iese Tinca cea tânără.)*

Scena 15

Intră Tinca cealaltă.

VIAD

Calcă-mi pantalonii!

15

TINCA

(sclava)

Numaidecât.

VIAD

Calcă-mi cămașa, calcă-mi Casiopeea, calcă-mi Constelația
20 Gemenilor, calcă-mi Nebuloasa...

TINCA II

Gata!

VIAD

Calcă-mi și rigla asta de calcul, că m-a înnebunit.

25

TINCA II

Iar începeți cu nebuniile.

VIAD

Calcă, te rog, și lasă invențiile pe seama mea. Invențiile și literatura.

TINCA II

(dând cu fierul de călcat pe o cămașă)

5

Cine se mai întreabă azi cine a făcut materia?

VIAD

Nimeni! Acum te întreabă cel mult „ce mai faci?”

TINCA II

Ruda cea mai apropiată te întreabă: „ce mai faci?”

10

VIAD

Și „Ce sunt părinții tăi?”... Deh, ne-am subtilizat. Năvălirile s-au mutat pe planul conștiinței. La nivelul ideilor, la nivelul vorbirii!

TINCA II

(pauză)

15

Totuși, dacă... (avânt) dacă ar fi să te întreb ceva... te-aș întreba: „ce mai faci?”

VIAD

(care atâta aștepta)

20

Păi, de ce nu zici așa? De ce nu intri direct în subiect, Catințuța mea? Fac descoperiri. Descopăr legi. Asta e meseria mea.

TINCA II

(cu interes)

25

Sunt multe legi nedescoperite?

VIAD

Multe.

TINCA II

Legi și principii?

VLAD

De principii nici nu mai vorbesc. Astea mișună așa, ca
5 microbii...

TINCA II

Principiul vaselor comunicante?

VLAD

(râzând)

10 ... după care, dacă tu bei apă, eu trebuie să transpir. *(În
taină.)* Ascultă-mă pe mine: o mie una de legi zac în beciurile
ignoranței și nu le descoperă nici dracu.

TINCA II

În care beciuri?

15

VLAD

În tainițele, în străfundurile... Și-n timpul ăsta, noi ne amă-
râm cu bruma de legi și principii moștenite din antichitate...
Eu așa intuiesc problema...

(Tinca II iese.)

20

Scena 16*Reintră Tinca I*

TINCA I

De fapt, și eu intuiesc de multe ori câte ceva...

VLAD

(sărind de pe scaun)

25

Ce?

TINCA I

N-apuc să formulez, că-mi scapă.

VIAD

Scăpatul ăsta ne omoară geniul.

TINCA I

5

Așa simt uneori: – că-mi zboară câte-o intuiție pe lângă gândire! Odată face „fășș, fâl-fâl!“ – și s-a dus... și-a luat zborul... Când să mai vină altă dată, cine știe ce faci: ești ocupată, ai musafiri, sună telefonul... și iar nu le prinzi...

VIAD

10

Așa pățești dacă trebuie să te duci la serviciu... (*Un moment de stânjeneală.*) Eu ziceam că... Mă gândeam că praful ăsta, care... se depune, se tot depune...

TINCA I

Se tot depune, se tot depune... se tot depune...

15

VIAD

Valuri, dune... dune... dune...

TINCA I

Ai dreptate. Praful. Se depune... se depune...

VIAD

20

Și pulberea... dune... dune...

TINCA I

E timp frumos azi. Nu plouă. Și curge apa în tot târgul.

VIAD

Timp excepțional pentru mutat. Tare m-aș muta la tine, 25
Cati, Catincuța mea...

TINCA I

(*prefăcându-se că nu înțelege*)

Să ieși din sistemul tău celular? Nici pomeneală!

VLAD

5 Cum să înlăturăm, dragă, stânjeneala dintre noi?

TINCA I

(*distanțată*)

E firească la doi oameni care nu se cunosc... Că trăiesc sub același acoperiș...

10

VLAD

Asta, din cauza spațiului, care stă pe loc. Bate pasul pe loc, în timp ce timpul...

TINCA I

15 Trăim sub același acoperiș, dar avem ființe diferite. Celule diferite (*ironic*) și monolitice!

VLAD

E ca și când am locui fiecare în câte-un palat cu o infinitate de camere...

TINCA I

20 Eu nu reușesc să ies din palatul meu, tu dintr-al tău... Dar atunci sufletele noastre ce naiba fac?

VLAD

Sufletele? (*Râde.*) Ce să facă? Bine, stau. Stau și se uită pe fereastră... Zboară de colo, colo. Ele sunt abur, fum... impre-
25 cizie... dans nevăzut...

TINCA I

Greu și de ele.

VIAD

Greu. (*Vlad o ia pe Tinca, în sfârșit, de mână. Și sar împreună, ca la șotron, într-un alt târâm, fermecat parcă.*)

TINCA I

Ce ciudat! Acum parcă am fi dintr-o dată alții. Ca să vezi 5
ce-nseamnă un pas...

VIAD

Da, dar nu orice pas. *Pasul* pe care-l faci o dată în viață.

TINCA I

(*luând seamă în jur*)

10

la te uită ce bine e aici!

VIAD

(*râzând*)

Mi-e foarte greu fără tine.

TINCA I

15

Ce ciudat ești... Lipsesc un minut de lângă tine și te-apucă
dorul. Stau un an lângă tine – nici nu mă vezi.

VIAD

La primii fulgi de zăpadă, ți-am dat un telefon. Am sunat
de două ori. N-ai răspuns.

20

TINCA I

Nu eram acasă. Mă uitam la primii fulgi.

VIAD

Eram chiar primii fulgi. Ningeam. Pentru tine.

TINCA I

25

Erai chiar zăpada, care sună oamenii să se bucure.

VIAD

Auzi cum sună? Ce cristal, sufletul nostru... Acum e unul singur.

TINCA I

5

(copleșită de dragoste)

Azi-noapte nu te-ai gândit tot timpul la mine.

VIAD

Poate-oi fi ațipit. Ba nu, că dormind, te-am visat. Se făcea că te-am visat, exact când tu mă visai.

10

TINCA I

Hai să incendiem ploaia. Să ardă cu stropi mari.

VIAD

Chiar s-a aprins pe fața ta. Sau plângi?... Ți-am sărutat o
lacrimă, două, un șirag... Și tocmai atunci a ieșit luna... După
15 aceea am tăcut mult timp, uitându-ne în direcția lunii, gâ-
ndind în direcția lunii amândoi.

TINCA I

Taci... N-auzi ce ger e afară? Tu auzi gerul?

(Mișcându-se pe scenă, au nimerit înapoi, în zona stânjelii.)

20

Scena 17

TINCA I

(încercând să rupă tăcerea)

Te-ai căsătorit?

VIAD

25

(încurcat)

Ei, așa și-așa... Trăiesc și eu...

TINCA I

(mereu curioasă)

Copii...?

VLAD

(și mai încurcat)

5

Tot... așa și-așa...

TINCA I

Să nu vă grăbiți.

VLAD

Unde?

10

TINCA I

În direcția asta... Copiii sunt o... *(Nu găsește cuvântul.)* Nu
găsesc cuvântul.

VLAD

Nu-l mai căuta, că știu eu ce sunt copiii. Numai bebele! Să
nu-mi dai dumneata sfaturi! *(Se enervează.)* Să nu-mi dai dum-
neata mie sfaturi... puerile!

TINCA I

Să nu ridici tonul la mine! Că nu știu ce se întâmplă!...
(lese.)

20

Scena 18

Se întoarce Tinca cealaltă, băbăția, cu o mătură.

TINCA II

Să nu ridici tonul la mine.

VIAD

Așa mi-ai otrăvit toată viața. Mi-ai tocat până și cheful de infinit, de generalizare. Setea de abstracțiune. M-ai făcut să mă înnămolesc.

5

TINCA II

Porcule!

VIAD

Da, sunt un porc, recunosc. Uî porc slab de minte. Dar cine m-a adus în poziția asta cheie? Poți să-mi spui?

10

TINCA II

Ești nebun. Eu îți vorbesc de *lapte* și tu îmi răspunzi că e *fixă*. Acesta e mecanismul tău de gândire. Potlogarule!

VIAD

Pentru că mie laptele îmi amintește de Calea Lactee. Și,
15 printr-o asociație de idei, mă gândesc că Steaua Beta e fixă.

TINCA II

Eu voiam să-ți spun că nu se găsește lapte.

VIAD

Lapte de mamă? Să inventăm ceva care să-l înlocuiască.
20 Sunt condiții.

TINCA II

Ești nebun.

VIAD

Sunt abstract. Și puteam să ajung la un grad și mai mare
25 de abstractizare, dacă tu nu mă țineai pe loc. Dacă nu mă puneai la caznele căsniciei... (*Secret.*) Află că știu de mult că vrei să mă omori și să-mi iei pensia pe un an înainte!

TINCA II

Ce pensie, care pensie? Nu vezi că te dau afară de peste tot?
Incapabil la locul de muncă, incapabil în sânul familiei!

VIAD

(franc)

5

Puteam să am și pensie. Dar... n-am vrut, să nu-ți creez
ție venituri ilicite după moarte, venituri de pe invențiile mele.
Vrei să mor cât mai repede și să-ți rămână ție hârtiile mele. Să
le vinzi pe bani grei. Lasă, că te-am dibuit eu...

TINCA II

(plat)

10

Te spun eu că nu citești ziarul...

(Cortina)

ACTUL III

TABILOUL 5

Tinca I și Vlăduleasa. Apartamentul familiei Vlad. Tinca I – fragedă și cu chef de viață. El – mai oboșit, ori numai distrat.

5

Scena 19

VIĂDULEASA

Dă-i drumul. Fă-mi morală.

TINCA I

Ai uitat să fii tu.

10

VIĂDULEASA

M-am luat cu dragostea, m-am luat cu tine.

TINCA I

Asta s-o crezi tu că e dragoste. Ai înghețat din tălpi până-n creștet. Din tălpi până-n sânge, fiindcă ai uitat de secole să mă
15 iubești. Și-acum când ești tot cu mine, tot crispat rămâi, ca și când cineva ti-ar fi legat de picioare două lanțuri, și-n mersul pasiunii tale nu faci decât să le zornăi. N-auzi nimic?

VIĂDULEASA

Parcă zornăie ceva. Da, eu îmi zornăi lanțurile...

20

TINCA I

Vrei o gură de vin? (*Insinuant.*) Sau o gură de foc?

VIĂDUI.EASA

O gură de vin. Poate ne mai dezmoțim încheieturile, caracterul, totul. (*Tinca toarnă vin.*)

TINCA I

Ai văzut? Tot rațiunea a fost cea care ți-a dictat. Ți-a fost 5
frică de gura de foc.

VIĂDUI.EASA

Dacă turuie întruna.

TINCA I

Tu nu știi că iubirea e explozie, expansiune? 10

VIĂDUI.EASA

Ăsta e felul meu. Cum ai vrea tu să te iubesc?

TINCA I

(*mult temperament*)

Ca un nebun, ca un bezmetic! Nu calculat și încremenit, 15
înlemnit.

VIĂDUI.EASA

M-ai prins pe picior greșit – și dă-i, trage în piciorul greșit!

TINCA I

Un nesuferit care nu știe să se desfășoare, mă inhibă. 20
Trebuie să-l iau pe dedesubt... Să-i ghicesc firea, că el nu și-o
arată... El așteaptă... Și asta... când afară izbucnesc mugurii,
atâta țipăt de verde crud, atâta Bacovia pe ramuri.

VIĂDUI.EASA

Înțeleg starea ta de nemulțumire. Într-un fel, îți dau drept- 25
tate. Legătura noastră, relația, cum vrei să-i zic, a intrat într-o
fază, în care eu nu pot păși...

TINCA I

Întocmai, iubitul meu picior de lemn. Ai intuit perfect. Eu te implor să dăm nemărginire pornirii noastre – iar tu dai din colț în colț, că să vezi, că stai, că ne vede un copac, că ne aude
5 un fluture... Că nu e bine... că ce-ar spune nevastă-ta de-ar ști...

VIĂDULEASA

(ferm)

Îți repet: nu doresc copii! Și nici să mă vadă cineva cu tine.
Scurt.

10

TINCA I

(plânge)

Dar tu nu vrei să mă vezi cu tine.

VIĂDULEASA

Nu mai plânge... lasă-mă pe mine să plâng... că-mi vine
15 să urlu. (Brusc.) Și de ce nu vă-nțelegeți bine?

TINCA I

Ce să mai vorbim?

VIĂDULEASA

(insistă)

20 Nu dă toți banii în casă?

TINCA I

Cinci lei doar îi las, pentru tramvai. Nici nu știi ce risipitor este! Cât are, atâta cheltuiește...

VIĂDULEASA

25 Și pe-ăia cinci lei, îi cheltuiește pe toți?

TINCA I

(jignită)

Domnule, o femeie nu se ține așa, numai cu bani! Mai are și ea nevoie de-un cuvânt cald, de puțină tandrete. Și viața

conjugală își are poezia ei... proza ei, teatrul ei... dar trebuie să știi să le faci, nu?

VIĂDULEASA

Casa fără poezie e ca marea fără corăbii... Doar valuri, valuri... 5

TINCA I

(plângând)

Se poartă ca un măgar.

VIĂDULEASA

Înțeleg, nu te scoate în lume... 10

TINCA I

În privința asta – ori eu, ori servitoarea, totuna! Să-l îmbrac, să-l spăl, să-i dau să mănânce și să-l aștept până la miezul nopții în fiecare zi.

VIĂDULEASA

15

De unde vine așa de târziu?

TINCA I

Din camera de alături. Pretinde că lucrează.

VIĂDULEASA

O fi având vreo ieșire secretă. 20

TINCA I

Aș! Chiar dac-ar avea, tot la mine ar sta cheia.

VIĂDULEASA

Nu-l caută nici o femeie? Cunosoc soiul ăsta de indivizi. Când par foarte corecți, ba chiar bat în blegi, ascund amante... 25

TINCA I

Măcar de-ar fi în stare de una! De nevastă-sa. Stă așa câteva luni – și odată numai ce mă pomenesc cu el peste mine... Așa,

fără nici un avertisment... „– Domnule, îi spun, nu sunt prietatea dumitale. Scurt. Încalecă pe scaunul ăla, dacă vrei, că tot atât de multă atenție i-ai dat“...

VI.ĂDUI.EASA

5 Nu l-ai iubit niciodată?

TINCA I

Eu, pe ăsta?! Eu să-l iubesc adică pe... bărbatul meu?! Hm! Ca vecin, ar trebui să-l cunoști cât de cât...

VI.ĂDUI.EASA

10

(*ofînd*)

Nu trebuia să mi-l prezinți. Am muștrări de conștiință. Când te strâng în brațe, îmi vine în minte zâmbetul lui prietenos, deschis, de om care nu bănuiește nimic...

TINCA I

15 Știe...

VI.ĂDUI.EASA

(*uimit*)

Cum așa?

TINCA I

20 I-am spus într-o zi: „– Dacă tu n-ai nevoie să te mai verifici din când în când cu alta... te privește. Eu am alt tonus vital, nu vreau să-l las să lîncezească. Află că te-nșel: cu gândul, cu vorba și cu fapta – toată triada leibnitziană“...

VI.ĂDUI.EASA

25 Atunci te-a bătut... Da, trebuia să mă gândesc.

TINCA I

Nu, nu, atunci mi-a dat inelul acela... Pentru astfel de mărturisiri nu se dă o palmă. Dimpotrivă, îl întărâți să te iubească.

VIĂDUI.EASA

Și-l întărâți așa... des, des?

TINCA I

De fiecare dată. Și-acum abia aștept să vină, să-i spun tot. Dar întâi îi iau banii. (*Calculând.*) E zi de salariu.

5

VIĂDUI.EASA

Cum dracu de te suportă de-atâția ani?

TINCA I

(*rîzând*)

Odată, m-a găsit cu unul în pat. A venit așa, inopinat, ca un măgar. Noroc că și-a adus aminte pe loc de bunele maniere. Zice: „Pardon!“ Apoi coboară la un telefon public și dă telefon: „– Alo, dragă, vezi că sunt eu, am scăpat trenul, vin peste un sfert de oră“. „– Foarte bine faci că m-ai anunțat, zic. Eram în mare tandrețe. Cu unul care suferă de inimă. Și altă dată să fugi după trenuri, nu să te uiți ca un bleg la tren cum se depărtează“...

15

VIĂDUI.EASA

Iasă, că eu nu sufăr de inimă. Eu eram tipul, nu?

TINCA I

20

Tu, altul, nu contează. A, da' ce scenă i-am făcut după aia! Eram numai draci, scăpăram. M-a sărutat – așa cum sărută el, moale și fără personalitate... Și-a aprins o țigară, s-a uitat la mine și a început să plângă. „– Am impresia că mă înșeli cu adevărat“, zice. „– Tu n-ai crezut până acum? Uite probe: că din viteză, s-a-mbrăcat cu rochia mea și-a fugit“... „– După pantaloni, asta nu poate fi decât vecișul. Deci mă înșeli cu vecișul de apartament“... „– Da.“ „– Ești și comodă.“ „– Da.“ „– Dar tu știi că te iubesc?“ „– Că-mi și pasă mie de iubirea ta! Bani tăi mă interesează, dacă vrei să știi...“

30

VIĂDULEASA

(dispret)

Eu nu pot fi cu șapte fete. Eu nu mă pot dedubla ca dumnealui. *(Concesiv.)* Dar e un om talentat.

5

TINCA I

Talentat! S-a dus la Paris și s-a suit în Turnul Eiffel! N-a văzut și el striptisul!

VIĂDULEASA

Mde! Ca tot românul: s-a uitat la bani...

10

TINCA I

Da-n Turnul Eiffel s-a urcat! Uite: aici stătea și plângea cu lacrimi cât chihlimbarul – că mi-a adus de-acolo un șirag de chihlimbar... Și pe cuvântul meu dacă mi-a fost vreun pic milă de el. Zice: „– Deci, mă înșeli cu un șofer...” „– Și el, tot om
15 al muncii“, zic. „– Deci, totul merge ca pe roate“, zice. „– Da“, zic.

VIĂDULEASA

(sărind ca ars)

Șofer? Atunci nu eram eu!? Cine era?

TINCA I

20 Șofer, inginer, profesor de armonie – spanac! Dracu știe cum oi fi zis... Nu asta e important. Important este... uite că-mi pierd șirul. În fine! Nu mi-o lua în nume de rău... Am vrut mai mult să te întreb... Așa, ca să-mi satisfac o simplă curiozitate. N-o să te superi, nu?

25

VIĂDULEASA

(tandru)

Cum ai putea tu să mă superi, iubito?

TINCA I

(impingându-l blând)

30

Ce-ai văzut la ea?

VI.ĂDUI.EASA

(oftează)

Eh, tu nu știi ce vremuri erau atunci! Am crezut că dac-o să ne căsătorim, or să ne dea casă...

TINCA I

5

Și pentru o casă te-ai legat de-un mărăcine? De-un gard? Ti-ai măcinat cei mai frumoși ani...

VI.ĂDUI.EASA

Voiam să-mi fac și eu un cămin.

TINCA I

10

N-ai văzut că are picioare ca niște catalige? Nu știe să se îmbrace... și nici nu poți s-o scuzi că n-are cu ce, că slavă Domnului! ce i-ai mai cărat! Ce-ai mai pus pe ea! Dar toate îi vin anapoda!

VI.ĂDUI.EASA

15

Păreră mea e că nevasta trebuie să fie potrivită. Nu chiar muma-pădurii, dar nici...

TINCA I

Si tu-mi spuneai... că nici la pat...

VI.ĂDUI.EASA

20

N-aș vrea s-o bârfesc, e totuși nevastă-mea... dar am impresia că așa e ea de felul ei... (Uimit) Nici pân' la vârsta asta nu se pricepe să sărute! Iar dacă-ncerc s-o-nvăt, zice că de unde știu... pe la ce poame am umblat...

TINCA I

25

Bănuiește ceva?

VI.ĂDUI.EASĂ

Deh! I-o fi trecând ei prin cap că trebuie să mai fie și alte femei pe lumea asta, că atât de îngrămădită la minte n-o fi. Că

natura o mai fi făcut ceva, pentru compensație, când a zămis-
lit-o pe ea. Ca să poți să mai râzi, să mai schimbi o idee, să mai
cazi un pic în extaz... Să simți că-ți umblă mintea și-ți vin
ideile... Altfel...

5

TINCA I

(sec)

Într-adevăr, frigidele astea sunt o catastrofă... Că pe dea-
supra sunt și geloase.

VIĂDUI.EASA

10 Ce să mai vorbim.

TINCA I

Dar ziceai că... i-au scos ceva... ovarele... sau un sân?...
sau ce voiau să-i scoată?

VIĂDUI.EASA

15 Nu, eu nu ți-am spus asta... Altul ți-o fi spus, de-a lui...
a mea e sănătoasă. I.e are pe toate, exact ca tine.

TINCA I

Vai de capul vostru, tolmacilor.

VIĂDUI.EASA

20 Să nu trecem la insulte.

TINCA I

(alintându-se)

„Ptolemeilor“ am vrut să spun. Că lui Ptolemeu i se părea
că totul se învârte în jurul unei *(îi șoptește ceva la ureche, râd amân-*
25 *doi)*... care e fixă în univers...

VIĂDUI.EASA

(bine dispus)

Să știi că, într-un fel, avea dreptate... *(Se aude telefonul.)* Vezi
că sună...

TINCA I

(se duce, răspunde la telefon)

Alo, sunt acasă, dragă, vino când vrei... *(Închide. Posomorâtă.)*
Acuma s-a găsit să pice...

VIĂDUI.EASA

5

(speriat)

Cine?

TINCA I

Cum cine? Știi că sunt măritată!

VIĂDUI.EASA

10

(alb)

Parcă ziceai că... *(Dă să plece.)* Bine, mai vorbim săptămâna viitoare...

TINCA I

(il prinde de braț)

15

Hai, ce-ai rămas așa... Trebuie să pice dintr-un moment în altul...

VIĂDUI.EASA

(foarte speriat)

Ies pe ușă? Sau pe balcon? Ce mama dracului să fac?

20

TINCA I

*(calmă)*Fă-te comod... că te aștept... *(Se vâra în pat.)* Hai, vino!

VIĂDUI.EASA

(foarte încurcat)

25

Ce să... mai... adică...

TINCA I

Mai iute, mai iute! Dacă te găsește îmbrăcat, vai de mama ta! *(în șoptă.)* Lui îi plac flagrantele delicate...

VI.ĂDULEASA

(*auzind zgomot la uşă, merge de se vără sub cearşaf lângă Tinca.*)

Scena 20

Intră Vlad.

5

VI. AD

Nu-i nimeni pe-aici?

TINCA I

Eu, cum să nu... Ba chiar... cineva în plus...

VI. AD

10

(*supărat brusc*)

Mă-nnebuneşti cu musafirii tăi! Are omul chef de ei, n-are chef de ei – toată ziua bună-ziuă!

TINCA I

Nu, dragă, eram aici cu... (*încet*) domnul Vlăduleasa.

15

VI. AD

Care domn Vlăduleasa?

TINCA I

Vecinul. A pierdut cheia de la apartament... A bătut la uşă. Ce puteam face? (*Pe alt ton.*) Cum a pus capul jos, cum a-nceput să sforăie. (*Către Vlăduleasa, zgâlţâindu-l.*) Vecine, hei, vecine! Scoală, omule... că te-ajută bărbatu-meu să spargeţi broasca.

VI. AD

(*derutat; apoi, enervându-se treptat*)

Ce broască? Care broasca mă-sii?! Ce-nseamnă porcăria asta? Unde mi-e puşca? Tot n-am ieşit la vânătoare de nu mai țin minte...

TINCA I

(sărind în picioare și mergând la el)

Ești nebun? Mai încet... uite, i-ai speriat somnul... *(Către Vlăduleasa.)* Dumneata tot așa te porți cu nevasta dumitale când are musafiri? 5

VLĂDULEASA

(câșcând)

– Unde sunt?... A, bună ziua... Habar n-am cum am ajuns aici... 10

VIAD

(sec)

Dumitale nu-ți fac nimic, dar pe târfa asta o-mpușc! *(Către Tinca.)* Mama ta! De câte ori ți-am spus! Când îți dau telefon... de ce crezi că-ți dau telefon? 10

VLĂDULEASA

15

Terminați dracului cu scandalul, să vă spun ce-am visat.

TINCA I

Nu mai fi, dragă, gelos pe-un alter-ego. Nu ziceai pân-acum că ți-e alter-ego? Alter-ego în jos, alter-ego în sus... Dacă mai ai vreunul, te rog să mi-l prezinți. 20

VIAD

Alter-ego e alter-ego și curvăsăreala e curvăsăreală!

TINCA I

(uitându-se lung la el)

Stai... ce e asta pe tine? 25

VIAD

Ce să fie?

TINCA I

Ce-i bluza asta de damă?... 25

VLAD
(*incurcat*)

Am fost la cineva și-am jucat dame.

TINCA I

5 Dame?! Lasă, damele! Lasă ce-ai jucat. De ce te-ai îmbrăcat cu bluza putorii... pe unde-ai fost... și te-o fi prins la ea... (*Către Vlăduleasa.*) Domnule Vlăduleasa, uită-te ce-a luat în loc de cămașă...

VIĂDUI.EASA
(*palid*)

10

E a nevasti-mii!... Deci, cu dumneata era închisă în casă! Împrumută-mi pușca să vă lichidez pe amândoi! Unde e?

VLAD
(*nenorocit*)

15 Mi-au ridicat permisul ieri, din motive de milă. M-am înscris în Societatea pentru protecția animalelor. Spune mai bine ce-ai visat... Știi definiția teatrului: teatrul este o mare familie, unde toți suntem cumnați. (*Izbucnind în râs.*) Poftim, ajunserăm și rude!

VIĂDUI.EASA

20

(*concentrându-se să-și amintească visul, povestește – recitând*):

Nu se știe bine pe cine căutam:
Parcă zburam, parcă pluteam.
Și pe cine căutam?

25 (*După o pauză.*) Asta e orientarea mea prin somn.

VLAD

Frumos! Și, de când te orientezi așa, de nimeresti unde te-am găsit adineauri?

VIĂDUI.EASA

30

De mult.

TINCA I

Deci, nu pe mine m-ai visat!

VIĂDULEASA

Nu mai visez femei goale de la cinspe ani. Le visez numai îmbrăcate. (*Scârbit.*) Și cu țoale luate de mine! Două vise 5 de-astea pe lună mă ruinează.

VIAD

(*amintindu-și de legile politetii*)

Dar de ce nu luați loc?

VIĂDULEASA

10

Nu, că am tot stat... Și ziceți că nevastă-mea e liberă? Pot să-ndrăznesc să mă-ntorc acasă?

VIAD

Relațiile dintre dumneavoastră vă privesc. Am trecut pentru un minut, doar să-mi descarc sufletul. (*Mâhmit.*) Am greu- 15 tăți la serviciu...

VIĂDULEASA

(*uimit*)

Cum naiba...?

VIAD

20

Zic: ia să trec eu un minut pe la Tinca, să-i spun că mi-a apărut lucrarea – măcar cu ea să împart bucuria. (*Repros către Tinca I*) Fiindcă acasă nu găsesc înțelegere... Acasă nu, la serviciu nu, măcar pe scară. Pe aceeași scară a blocului nostru.

TINCA I

25

(*sărind ca arsă*)

Tu ești ăla comod! Când sunt atâtea cartiere noi...

VIĂDUI.EASA

(curios)

Ați publicat o carte?

VLAD

5 – De fapt, un fel de tratat...

VIĂDUI.EASA

Cum se numește?

VLAD

(mândru și modest totodată)

10 „Noi precizări despre actul sexual“.

VIĂDUI.EASA

Inspirat titlu.

VLAD

Toată cartea e la fel de inspirată. Și foarte documentată.
 15 Numai că... aici încep greutățile mele la slujbă... Am scris-o
 eu și-a semnat-o șeful de catedră...

TINCA I

Ramolitul ăla? Iar l-ai lăsat?

VLAD

20 Dacă mi-e șef! *(Deschis)* Pe mine m-a trecut doar la coor-
 donatori.

TINCA I

(enervată)

Un fel de codoș!

25

VLAD

Ani de studiu... fișe... muncă de teren... anchete...

VIĂDULEASA

În fabrici, în uzine?

VIAD

Nu, la procuratură... Anchetele la care m-au supus soții unor subiecte. O astfel de cercetare nu se poate face fără riscuri. 5
Mi-am asumat întreaga responsabilitate, și poftim! N-am drept de semnătură! A și plâns...

VIĂDULEASA

Cine?

VIAD

10

Nevasta dumitale.

VIĂDULEASA

Mă miram eu de unde știe ea ca pe apă, în ultima vreme, anumite lucruri. Citește *preciziile* dumitale, în manuscris.

VIAD

15

Bineînțeles! Chiar ea m-a sfătuit să adaug cuvântul „noi“ înainte de „precizii“. Adică „noi precizii“ – cum ar veni „noi doi“.

TINCA I

Tu și cu ea.

VIAD

20

Asta așa, în glumă...

(Vlăduleasa și Tinca I schimbă priviri aprige.)

TINCA I

Vasăzică, de-acolo știai tu anumite lucruri... *(Scârbită.)*
De-acasă! De la nevastă-ta! 25

VIĂDULEASA

Ei da, de la nevastă-mea, care le știa de la soțul tău, care...

TINCA I

(ridicând tonul și fulgerându-l cu privirea)

... care trebuia să mi le împărtășească întâi mie! Nu să-nvețe toate puturile!

5

VIAD

(calm)

Dragă, tu nu citești. De câte ori dădeam să deschid gura, ziceai: „Eh! Cercetare științifică! Rahat cu perje!”

VIĂDUI.EASA

10 Deci, dacă merg la mine acum... n-o găsesc cu draci...

VIAD

Du-te fără grijă: cel puțin câteva zile o să ai liniște-n casă!

VIĂDUI.EASA

(dând să plece)

15 ... ceea ce-ți urez și dumitale. Dar mă-ndoiesc. Fii bun și dă-mi să-i duc bluza. Să vadă că știu. Că știu tot, *de mult*...

VIAD

Să-mi aduci cămașa... (Se dezbracă încet.)

Scena 21

20 *Intră Daniela*

DANIELA

Bună, mami, bună, tati! (O sărută pe Tinca și pe cei doi bărbați.)
Dar ce faci aici, striptis?

VIAD

25 Îmi schimbam cămașa... lui Christos. Că nici Christos n-a pătimit așa.

VI.ĂDULEASA
(luând bluză)

Dacă nu recunoaște, o mănânc, o omor!... (Pleacă.)

DANIELA

– Ce e cu atmosfera asta de înmormântare? Mami, ce-i cu tine, nu te simți bine?

TINCA I

Ba da.

DANIELA

Atunci...?

10

TINCA I

Taică-tău ăsta...

DANIELA

Ce-a mai făcut? Ce poznă? Părinții ăștia numai de pozne se țin.

15

VLAD

Mi-a apărut cartea... Asta e mutra ei de câte ori îmi apare ceva important de care vujește târgul. Numai în casa mea nu găsesc un cuvânt bun.

TINCA I

20

– Iasă, că acuma dau divorț!

VLAD

(furios)

– N-ai decât! Ia-l pe neisprăvitul de Vlăduleasa, rămân eu cu nevastă-sa. Facem schimb de apartamente.

25

DANIELA

(izbucind în râs)

– De când vă știu – tot în divorț!

TINCA I

Nu, că acum – gata! De-o lună umblu cu actele în poșetă.

VIAD

– De-aia nu mă lași să-ți umblu în poșetă?

5

TINCA I

(izbucnind în plâns)

Am înghițit cât am putut, am răbdat... Eu, de doi ani, de când și-a vopsit aia părul, nu mai sunt om!

VIAD

10 Vopsește-ți-l și tu. N-ai decât. Vopsea se găsește; ouă nu sunt.

TINCA I

O să vezi tu ce pierzi. Ia urmă o să-ți dai seama, după ce mă oi vedea în pământ.

DANIELA

15 Ce-i cu scenele astea? Aveți copil mare. Nu vă e rușine?

TINCA I

Dacă lui nu-i e, c-a-nceput lumea să vorbească...

VIAD

Mult îmi pasă mie de ce zice lumea!

20

DANIELA

Of! Bine că n-a venit cu mine. Bine c-a rămas să cumpere niște flori... Vă găsea așa... descompuși moral...

TINCA I

Cine? Cine să mai vină?

25

DANIELA

Profesoara mea de pian.

TINCA I

Parcă nu făceai pian la liceu.

DANIELA

De fapt, e de moto-tehnică, dar are un pian acasă și mă-nvață conducerea... adică pianul. Zice că am o digitație... 5
(*Către Vlad.*) Îl cunoști pe un oarecare Vlădescu?

VLAD

Nu...

DANIELA

Ea zice că da... Voia să-ți ceară unele lămuriri... (*Sonerie. 10*
Intră Anca: femeie tânără, de vreo 25 de ani, înaltă, chip atrăgător, semănând puțin c-o fotografie mai veche a Tincăi.)

ANCA

În sfârșit, m-am văzut și la dumneavoastră. Închipuiți-vă: de luni de zile mă rog de Daniela să-mi prezinte părinții... Că azi, că mâine, nu voia deloc...

TINCA I

Îi era rușine de noi... Oameni mai simpli... fără pian...

VLAD

Cântați la pian? 20

ANCA

Toate pianele sunt fosile.

VLAD

„Toate pianele sunt fosile“ – nu sună urât.

ANCA

(*către Vlad*)

25

L-am cunoscut pe Vlădescu... Sper că vă interesează.

Vlad
(*tace*)

TINCA I
(*curioasă*)

5 Ce e cu el?...

(*Cortina*)

ACTUL IV

TABILOUL 6

Apartamentul lui Vlad.

Scena 22

VI.ĂDUI.EASA

(intră cu un geamantan pictat cu scene erotice prerafaelite.

Îl pune jos. Oftează.)

5

Ce ți-am spus eu ieri?

VLAD

Ce?

10

VI.ĂDUI.EASA

Ieri, când ai venit și m-ai găsit la birou...

VLAD

N-am trecut ieri pe la tine pe la birou.

VI.ĂDUI.EASA

15

Nu, domnule, acasă... Ștergeam praful de pe birou.

VLAD

A, da... Ziceai c-ai aranjat cu nevastă-ta să te respecte ca soț. Să te lase să te simți bine acasă, să poți lucra la biroul tău, să înghiți mâncare gătită cu dragoste de mânuța ei... *(Râzând.)* Și? 20

VIĂDUI.EASA

(arătând geamantanul)

Ai mașină? Du-mă la restaurantul gării. Geamantanul mi-l păstrezi.

5

VIAD

(privind pictura)

Crezi că are vreo valoare? Ce-s scenele astea prerafaelite?

VIĂDUI.EASA

Am și eu viziunile mele. Concepția mea despre căsătorie.

10

VIAD

Vrei să spui că asta e nevastă-ta?! *(Râzând.)* Seamănă mai mult cu nevastă-mea.

VIĂDUI.EASA

Nu că seamănă. Chiar e. Cum crezi c-aș fi putut s-o con-
15 ving pe zgripturoaica aia să pozeze?

VIAD

(înțelegător)

Da... și mai ales goală.

VIĂDUI.EASA

20 Goală, dar uite ce plină de poezie...

VIAD

Nici nu bănuiam să fie scorpia de nevastă-mea capabilă de-atâta atmosferă... Mai degrabă aș fi zis că nevastă-ta...

VIĂDUI.EASA

25

(scârbit)

Aș! *(Arătându-și un cucui.)* Îl vezi?

VIAD

Da.

VIĂDULEASA

Ce e?

VIAD

Ce să fie? Un cucui.

VIĂDULEASA

5

Cucui, zici? (*Râzând demonic.*) Ha-ha! E ditamai gălma!

VIAD

Într-adevăr, e destul de pronunțat... Și cifrele astea de pe fruntea ta? (*Citind.*) 7, 3, 6, 9...

VIĂDULEASA

10

Nu-ți mai recunoști cifrele?

VIAD

Care cifre?

VIĂDULEASA

De la rigla ta de calcul.

15

VIAD

Ai dreptate... și cum au ajuns aici?

VIĂDULEASA

Mi-a dat cu rigla de calcul în cap.

VIAD

20

Nevastă-ta?

VIĂDULEASA

Nevastă-ta!

VIAD

(*uimit*)

25

Când?

VI.ĂDUI.EASA

Când poza.

VI.ĂD

(încercând să înțeleagă)

5 Deci... a mea. Vasăzică, a mea... a mea era rigla de calcul.

VI.ĂDUI.EASA

Să știi că totul a fost calculat.

VI.ĂD

De calcul, da...

10

VI.ĂDUI.EASA

Amândouă sunt înțelese să mă ruineze.

VI.ĂD

Care amândouă?

VI.ĂDUI.EASA

15

Nevastă-ta cu nevastă-mea.

VI.ĂD

(uimit)

Tinca și cu Tinca?

VI.ĂDUI.EASA

20

Da, au și nume asemănătoare.

VI.ĂD

Acum observ... *(Rămâne un moment pe gânduri.)* Deci, pleci...

VI.ĂDUI.EASA

Ai văzut: am făcut tot ce e omenește posibil... măcar ca să
25 păstrăm aparențele, care sunt baza societății... vreau să zic, îți
dau un sentiment de siguranță, de armonie familială... Nu
m-am ales decât cu răni morale.

VIAD

Mortale?

VIĂDULEASA

Morale... rănilile mele pe dinăuntru... care au început să crească... Acest cucui e nimic față de Golgota mea sufletească. 5

VIAD

Toți avem în noi o Golgotă pe care o urcăm zilnic. Din cauza ei...

VIĂDULEASA

(cu o ușoară invidie)

10

Tinca ta e o doamnă. Să n-o vorbești de rău... Știe să se poarte. E o contesă...

Scena 23

Intră Tinca I. E cam obosită și vădit contrariată că dă de Vlăduleasa în apartamentul ei.

15

TINCA I

(către Vlad)

Iar a intrat soarele, că n-ai avut bunul-simț să tragi jaluzelele, ca să mă coc eu acum! Te las dormind, te găsesc dormind!

VIAD

(sărindu-i țandăra)

20

Unde mă vezi tu dormind? Ce, ai orbul găinilor? Habar n-ai să te porți! Măcar când e lume străină la noi.

TINCA I

Iasă, că mormolocul ăsta nu e lume străină.

25

VIAD

(se închină de uimire)

Tinca dragă, ai grijă cum vorbești... Omul este într-un moment de grea cumpănă... are o Golgotă în suflet... E bătut,
 5 pe dinafară... Și nu de un străin... de propria-i soție... în piroane de 15 cm... ce are mai drag pe lume! Femeia pentru care a jertfit...

TINCA I

Termină cu palavrele! *(Către Vlăduleasa.)* Nu ți-am spus să nu
 10 mă cauți niciodată acasă? Două condiții ți-am pus din capul locului: să nu-mi dai telefon la serviciu și să nu mă cauți acasă! Ce, era greu să respecti atâta lucru? Două condiții. Altele pun câte cinci!

VLĂDUIEASA

15 Și eu ți-am spus să nu mă lasi să mă îndrăgostesc de tine. De ce m-ai lăsat? *(Moale.)* Nu veneam la tine dacă n-ar fi fost caz de forță majoră.

VIAD

(încurcat)

20 Am impresia că voi vă cunoașteți mult mai bine decât ar putea crede un amărât de soț... care nu știe ceea ce probabil... știe tot târgul.

TINCA I

(autoritară)

25 Tu să taci! Care târg? Țăsta e târg? *(Către Vlăduleasa.)* Mergi până acolo cu mojicia încât te lauzi și la serviciu – că mi-a spus una, pe care am cunoscut-o întâmplător... c-am înflorit de când sunt cu tine.

VLAD

(tot mai uimit)

Și lipsa asta de respect pentru partener! Plăcerea sadică de a mă umili în fața străinilor, făcând cele mai fantastice afirmații...

TINCA I

(autoritară)

5

Tu să taci! *(Lui Vlăduleasa.)* Dai în vileag scene de intimitate, povestindu-le pe la bătrâni pensionari libidinoși... de-au ajuns și la urechile mele... de cum te porți cu nevastă-ta.

VLAD

10

Ce te privește pe tine cum se poartă cu nevastă-sa?

TINCA I

Tu să taci!

VLĂDULEASA

Ce te privește pe tine cum mă port eu în casa mea?

15

TINCA I

Taci și tu! Tăceți toți! Toți sunteți niște prefăcuți, niște încurcă-lume.

VLAD

Și ce facem cu ale noastre, fiindcă purceaua e moartă-n coteț. Uite, vecinul a fost aruncat în stradă... Cum ieșim din situația asta limită? Îl lăsăm să plece așa, în necunoscut... fără un ban în buzunar?

TINCA I

(arătându-l pe Vlăduleasa)

25

E un porc!

VLAD

(surprins)

Ei! Cum poți vorbi așa!

TINCA I

Ascultă-mă pe mine. E cel mai mare porc pe care l-am întâlnit în viața mea.

VIĂDULEASA

5 Eu, porc?

TINCA I

(spre Vlad)

Mi-a făcut curte.

VLAD

10 Normal, dacă e îndrăgostit de tine... A mărturisit-o adineauri.

TINCA I

Mi-a fixat o întâlnire – și culmea! A venit la întâlnire măgarul! Cu soția prietenului lui! Alta nu-și găsea... a vrut să întineze onoarea celui mai bun prieten...

15

VLAD

(moale)

De ce spui lucruri pe care nici tu nu le crezi? Vlăduleasa este omul nostru de suflet... nu se putea gândi la așa ceva.

TINCA I

20 Nu-i vorba numai de gând... *(Observând geamantanul.)* A abuzat de naivitatea mea. *(Pe ton ridicat.)* Un obiect... Uite ce mi-a făcut...

VLAD

Ce ți-a făcut?

25

TINCA I

Uite aici trupul meu târât în noroi de imaginația lui bolnavă...

VIĂDULEASA

Tu m-ai rugat să te pun pe un geamantan tare.

VLAD

Nu știam că ești și pictor.

VIĂDULEASA

Pictor de moravuri. De moravurile mele. Dacă nici eu nu mi-aș cunoaște moravurile! Și cine vrei să mi le picteze? Societatea? 5

VLAD

Societatea? Haida-de!

VIĂDULEASA

Demascare... autodemascare zilnică, să văd până unde pot ajunge eu și cu nevastă-ta... 10

VLAD

(început de enervare)

De ce-o amesteci pe nevastă-mea în autoflagelarea ta?

VIĂDULEASA

Pentru că ea e flagelul meu... Pedepsa vieții mele. (Uituc.) 15
Ți-am spus că m-am îndrăgostit de ea? Parcă ți-am spus... Nu, nu ți-am spus. Află acum...

VLAD

(repros)

După ce știe tot târgul!... Foarte bine că te-ai îndrăgostit 20
de ea... Merită... are corp frumos... (Complice.) Nouă, meridio-
nalilor, ne place să avem un suport de nădejde... vreau să spun:
femeia să aibă carne pe ea... să n-o bată vântul... Că de-aia
muncim și noi, să avem un sprijin moral sănătos acasă...

TINCA

25

N-ai reușit să mă degradezi rapid, așa cum ți-ai propus.
Uită-te aici, pe geamantan.

VIAD

(trist)

Tocmai, că aici nu vreau să privesc... În prăpastia asta...
 Tu, să fii în locul meu... Sunt într-un hal de nervi... Imaginea
 5 asta îmi tulbură mințile!

TINCA I

Normal. Dacă nu ți le-ar tulbura, n-aș mai fi femeia ta. O
 soție trebuie să-l tulbure încontinuu pe soțul ei.

VIAD

10 Da, dar nu pe geamantane străine. Nu știam că ești marfă
 de export...

VIĂDUIEASA

(explicativ)

Nu, nu plec în străinătate. Am fugit pur și simplu de-acasă...
 15 *(Cu gândul la Tinca.)* Să stea ea fericită. Să-și găsească altul. Da'
 unde mai găsește un rob ca mine?... Până și ceasul, seara, tot
 eu i-l întorceam și-l puneam să sune la șase fără un sfert... Să
 vedem cine-o să-i mai întoarcă ceasul!...

VIAD

20

(consolându-l)

Linștește-te... Nu e cine știe ce povară să-ntorci un ceas...
 O să mă reped eu seara...

TINCA I

(sărind cu arșă)

25 Unde? Unde vrei să te repezi? În dormitorul stricategi?

VIAD

Poftim! Înțelege-te cu femeile! Despre ce vorbim noi și ce
 pricepe dumneaei...

VIĂDULEASA

(încurcat)

Vă certați din cauza mea... îmi pare tare rău... Mă duc...
Lumea asta e mare...

TINCA I

(îl ia de mână)

5

Șezi un pic. Șezi blând și ascultă și tu cum poate să se
exprime. Cap de găscă!

VLAD

Gânsacă...

10

TINCA I

Și cu vocabularul ăsta crede că mai poate veni în ajutorul
tinerilor căsătoriți, scriind cărți...

VLAD

(uimit)

15

Când am pretins eu că vreau să vin în ajutorul tinerilor
căsătoriți? Dă-i naibii! Să se descurce! Au... au prefectură...
scuzați, să le legalizeze pornirile. Acum e vorba de viață, de viața
mea... *(Scurt, privind-o în ochi.)* De ce mă înșeli?

VIĂDULEASA

20

Ai pus degetul pe rană: te înșală... și cred că mă înșală și
pe mine... Când o femeie are un corp ca al ei, e imposibil să-l
țină secret. Și bărbații sunt ca ulii. Ca vulturii aceia cu gâtul
pleșuv, în căutarea gazelei...

VLAD

25

Vulturul pleșuv caută *hoitul*, nu gazela din valea cea umbroasă.

TINCA I

Vezi cum coboară discuția? Vezi, dragă Vlăduleasa? Te-ai
convins și dumneata acum, cu ochii dumitale, cu cine sunt
nevoită să mă canonesc?

30

VIĂDULEASA

Eu mă duc. (*Își ia geamantanul.*) Ah, ce vis îngrozitor am avut azi-noapte!

TINCA I

5 Cui mă lași? (*Patetic.*) Cât crezi că mai pot îndura infernul acesta indiscutabil?

VIAD

(*luând o hotărâre*)

Bine! Atunci plec eu... (*la geamantanul.*) De mult presim-
10 țeam că voi ajunge aici... Trebuia să fac asta de la primul sem-
nal de alarmă... De la primul zvon, de la prima bănuială...
Grea povară și căsnicia!... (*lese.*)

(*Cortina*)

TABLOUL 7

15 *Același loc.*

Scena 24

VIĂDULEASA

Unde s-o fi dus el acum, singur, în puterea tinereții?

TINCA I

20 În puterea *noptii*...?

VIĂDULEASA

Așa am vrut să spun, dar m-am gândit că e și în puterea
vârstei. În toiul maturității... Altfel nici nu pleca. Orice bă-
trân stă pe lângă cea care-l oblojește.

TINCA I

(punându-și o perucă blondă)

Îi duc grija numai cu mâncarea. El e pretențios... Cu stomacul de pătură...

VIĂDULEASA

5

... intelectuală? Asta vrei să spui? Greșești. O fi având el alte calități *(o privește cu înțeles)*, dar intelectual nu se poate numi.

TINCA I

Oricum...

VIĂDULEASA

10

(intransigent)

Deloc! Și-apoi – e vară! Mai o fructă, mai o salată... mai pupă mâna unei cucoane, care-l duce direct în bucătărie... Tipii de felul lui, așa prostănaci și impertinenți... au un succes la muieri!... *(Scurtă pauză.)* Și... de ce v-ați despărțit?

15

TINCA I

E și greu de ghicit... Vine o vreme când nu mai poți suporta situația aceea ambiguă... Știa că trăiesc cu altcineva... La început nu-i venea să creadă. Suferea ca un câine de rasă indigenă. Mă punea să jur că nu e adevărat... și eu juram pe mama... că este adevărat...

20

VIĂDULEASA

Nu trebuia s-o amesteci pe mama ta.

TINCA I

Sunt atee. Pe cine să am mai sfânt? Ce scene groaznice mi-a făcut... Ias la o parte faptul c-a ridicat mâna asupra mea...

25

VIĂDULEASA

Dar și tu i-ai dat cu mașina de gătit în cap!

TINCA I

Astea sunt fleacuri... Mergea până acolo încât accepta să-i aduc în casă pe oricine aş fi vrut... Numai să nu ne despărţim...

VIĂDUI.EASA

- 5 Sper că n-ai abuzat de mărinimia lui? (*Tinca tace.*) Acum înţeleg de ce mă tolera... De ce se făcea că nu pricepe anumite lucruri... Şi cu cât era el mai împăcat cu crucea lui, cu atât mai mult tu voiai spectacol...

TINCA

- 10 ... servindu-i otrava amară a înşelătoriei. Voiam să-i tocesc simţul proprietăţii private... credea că sunt proprietatea lui... Înţelegi? Voiam să-l distrug moraliceşte. Asta voiam... să-l nimicesc, să-l calc în picioare... şi să mă lase în boii mei. (*Plânge.*) Nu poţi trăi sub acelaşi acoperiş cu cineva... orice mişcare a sa îţi repugnă... Chiar şi timbrul vocii lui mă enerva în ultimul hal. Îi spuneam să tacă... tăcerea lui îmi era şi mie ne-suferită. „– Vorbeşte!“, ziceam. „– Ba nu, taci odată!“ ... „– Ba zi-i...“ Aşa-l ţineam...

VIĂDUI.EASA

- 20 După cele zece porunci am picat eu... pe fondul acesta mistic...

TINCA I

(*duios*)

- Tu eşti altfel de om... Mă mir cum poţi da ochii zi de zi,
25 ceas de ceas cu schiloadă aceea... cu o dormeză – că are corp de dormeză.

VIĂDUI.EASA

Ba e chiar frumoasă. Dar n-are suflet pe măsura acestui sfârşit de mileniu.

TINCA I

Ciudate mai sunt și alegerile astea libere. Un bărbat plin de farmec, de talent, cu salariu la nivelul așteptărilor, să trăiască în casă cu o servitoare – iartă-mi cuvântul.

VIĂDULEASA

5

Tinca, te rog... Cum, servitoare? Tu poate te gândești la alta. Am terminat, adică n-a fost nimic. Cu aia a fost așa... o părere de legătură.

TINCA I

Plăteai una cu 500 de lei pe lună, te spăla, te călca, gătea 10 și nu avea pretenția s-o iubești... nu te căuta toată ziua prin buzunare, să găsească bilețele...

VIĂDULEASA

În ultima vreme a renunțat la obiceiul acesta urât. I-am explicat că nu e frumos... I-am explicat... a înțeles... dar e prea 15 târziu! Știi ce aveam în geamantan?

TINCA I

Ce?

VIĂDULEASA

Actele pentru înaintarea divorțului: certificat de căsătorie, 20 de... dracu... de lacu! Plus scrisorile ei compromițătoare. (*Tare amărât.*) Că mă și înșela, mizerabila!

TINCA I

(*uimită*)

Iii!

25

VIĂDULEASA

Pe de o parte mă teroriza că nu-s tot timpul cu ea, pe de alta... ea cu altul...

TINCA I

(râzând)

Asta n-o mai cred! Cine să se uite la ea?

VIĂDULEASA

5 Află că așa e... Am pus mâna pe corespondență. (Cu admirație.) Ce pasiune! Ce stil oral plin de patos!

TINCA I

Nu trebuia să dai geamantanul din mână. (Inecându-se de râs.)
Când l-o deschide... când va citi! N-ar fi exclus să înainteze
10 el dosarul, în locul tău.

VIĂDULEASA

(râzând)

Foarte bine! Mă scutește de un drum.

Scena 25

15 *Intră Daniela.*

DANIEIA

Ei, dar ce se întâmplă aici?

TINCA I

Ce să se întâmple? Viață... ne trăim fiecare viața... bruma de
20 fericire... Tu, pe-acolo pe unde vei fi umblând, eu – pe-acasă...

DANIEIA

(deprimată)

Sunt prima de sub linie...

TINCA I

25 S-au afișat, în sfârșit, rezultatele?

VIĂDUIEASA

Iar ai dat la teatru? Dacă nu mă înșel, asta e damblaua ta. Asta ar fi a zecea oară.

DANIELA

(cu năduf)

5

Da, tăticule, a zecea oară, ai numărat perfect. De numărat stii să numeri, dar să mergi să te interesezi, să te zbați, nu știi. *(Izbucnește în plâns.)*

TINCA I

Dumnezeule?! Ce o să faci iar un an de zile?... Eu nu mai am putere să îndur dracii tăi... încă un an... 365 de zile, 365 de nopți... Te muți la nașa-ta!

DANIELA

Da, că m-a născut nașa! *(Plânge tot mai tare.)*

VIĂDUIEASA

(nedumerit)

15

Cel mai curios e că-mi zice tată... Ce repede se obișnuiesc copiii de azi cu străinii!

TINCA I

Nu uita că se pregătește pentru teatru... Cum e ea, nu m-aș mira să nici nu fi observat că mi-am refăcut viața... *(Blând.)* Daniela, voiam să-ți anunț ceva important... un eveniment... Eu și cu domnul Vlăduleasa...

DANIELA

Taci din gură, proasto!

25

TINCA

Vai, așa vorbești cu mamă?

VIĂDUIEASA

Voiam să te luăm pe departe, să n-ai vreun șoc. Oricum, era tatăl tău...

DANIELA

5 Tu, tontălăule, să zezi în colțul tău... Nu știi decât să zâmbești... În loc să tremuri pe la uși, să scrii contestații, să acționezi, tu faci curte acestei găște bătrâne...

TINCA I

(luându-se cu mâinile de cap)

10 Eu, bătrână?

DANIELA

Bătrână! Și fără spirit de inițiativă. Dolores cum credeți c-a intrat? Fiindcă a fost beton armat mă-sa! Iar voi, în timpul asta, clociți acasă!

15

VIĂDUIEASA

(crezând că n-a auzit bine)

Noi doi, părinții tăi?

TINCA I

20 Daniela, admit că mie poți să-mi zici orice... Eu te-am adus pe lume. Dar dânsul e un străin, dragă. Încă, un străin... actele n-au ieșit. Se lucrează la ele... Poartă-te cuviincios, dacă vrei să te respecte.

DANIELA

(repetă papagalicește)

25 Da, dacă vrei să te respect, poartă-te cuviincios... Știi care-o să fie de-acum înaintea colțului tău? Ți-a de-acolo... unde șade mătura pe fâraș.

VIĂDULEASA

(căt-re Tinca)

Nemaipomenit! Cum poate vorbi așa o domnișoară? O fetișcană de 25 de ani... care de 10 ani dă examen la teatru?

DANIELA

5

Așa cum auzitu-m-ați... se scrie despreunat, cu trăsătură de despreunare de două ori...

TINCA I

(plângând)

Nu se mai poate face nimic? Totul s-a decis? Poate se mai 10
modifică unele note?...

DANIELA

Termină odată cu istoriile astea, că am de învățat!

VIĂDULEASA

Din moment ce e prima de sub linie, înseamnă că a făcut 15
progrese... *(Pe alt ton.)* Uite ce e, dragă Daniela... *(Tușind.)* Eu și cu mama ta... Noi, mai de multă vreme... Cum să-ți explic eu ca să ne înțelegi? Ca să nu ne înțelegi greșit...

DANIELA

(nerăbdătoare)

20

Zi-i odată! Exprimă-te!

TINCA

Ne-am gândit să facem pasul acela...

DANIELA

Tu mai ai picior de pasul acela *(râzând)*, nu te uiți la tine? 25
Nu te uiți în oglindă?

TINCA

(izbucnind)

Da, sunt în ultimul hal, fiindcă aici m-ați adus voi. Tu și
cu taică-tău. V-am stujit zi de zi ca o roabă.

30

VIĂDUIEASA

(părinteste)

Până intri la facultate nu ești altceva decât un copil... Să-ți iasă din cap că poți fi și altceva decât un copil minune...

5

TINCA I

Ai auzit ce-a zis nașă-ta: să nu te mai vadă vorbind cu ăla cu buzele ca lipitoarea!

DANIELA

Nu-mi duceți voi grija! Eu de la toamnă mă mut la gazdă.
10 Îmi iau o cameră mobilată în oraș... să știu că pot studia și eu liniștită... Anul acesta trebuie să pun accentul pe improvizație. Dacă aveam notă mare la improvizație, intram.

TINCA I

Și măcar să ne fi lăsat și pe noi să facem nenorocita asta de
15 lună de miere. Să nu stăm acum să bocim cu toții c-ai avut tu ghinion la admitere...

DANIELA

(cu temperament)

Un ghinion monstru! Știam c-o să pic. Mergând spre insti-
20 tut s-a ținut după mine un roi de țânțari.

VIĂDUIEASA

Și tu de ce trebuia să-l vezi? De ce te-ai holbat?

TINCA

Pentru că ea este hipersensibilă... o vizionară... o... Nu
25 trebuia să te aduc pe lume. Trebuia să mă gândesc mult înainte de...

DANIELA

Da, că la mine te gândeai tu atunci... Este instinctul orb...
voința speciei – cum zice Schopenhauer.

VIĂDULEASA

I-auzi ce studiază ea... pentru ce vrea să-și ia cameră mobilată... noaptea, singură, într-o casă străină, cu Schopenhauer... Alceva era dacă Daniela mai avea și ea un frățior de vârsta ei... cu care să împartă jucăriile și tristețile... *(Cu înteles.)* Dar, poate 5
că nu-i prea târziu...

TINCA

Eu cu copiii am terminat!

VIĂDULEASA

Totul o să se aranjeze văzând și făcând. 10

TINCA

(hotărâtă)

Văzând. Doar atât. Nu mai sunt eu proasta aia.

DANIELA

Profesoara de pian n-a dat nici un telefon? 15

TINCA

Tu să termini cu pianul de azi înainte. Nu ți-a folosit la nimic.

VIĂDULEASA

Într-adevăr, ai luat numai note false... Apropo de pian... ați văzut ce-au făcut echipele noastre? Mereu în progres pe 20
ultimele locuri.

TINCA

(neatentă, cască discret)

Și soțul dintâi mă înnebunea cu sportul...

VIĂDULEASA

25

Spune și tu: unde ne sunt alergătorii? Ce e fuga decât un mers pe jos ceva mai repede?

(Tinca a ațipit. Respiră greu.)

DANIELA

(pe gânduri)

Cu mine vorbești?

VIĂDULEASA

5 Cu tine, cu mamă-ra... Uite ce somn neregulat poate să aibă... O femeie care respiră așa de greu, nu poate fi o soție bună. N-o iei, pur și simplu n-o urci pe podium... vreau să spun la starea civilă.

DANIELA

10 E obosită. A avut o zi grea.

VIĂDULEASA

Așa doarme ea de regulă când vede că mă pasionează și pe mine o problemă... De ce crezi c-a lăsat-o încornoratul ăla... că-ncep să-l stimez... *(Dintr-o dată pe alt ton.)* Avem în noi resurse
15 de afirmare nebănuite... Cei mai buni tîmpi la lupte: 2000 de ani! Cine se mai luptă 2000 de ani? Nemții? Americanii? Hm!...

TINCA

(trezindu-se)

20 Parcă a bătut cineva...

VIĂDULEASA

Cine să bată? Noi am bătut întotdeauna...

TINCA

La ușă...

25

VIĂDULEASA

(continuând)

Din toate timpurile, noi am sărit cel mai sus... fie cu prăjina, fie fără prăjină. Dacii erau primii la lupte greco-romane, de unde și numele „lupte libere“, cum se zice acum. Dar ce face
30 federația noastră de sulită? De ce caii noștri nu vor să sară peste

obstacole? (*Fixând-o pe Tinca.*) Ca să nu mai vorbim de opinia publică sportivă, mondială... N-o interesează decât fotbalul, unde ne bat eschimoșii în preliminarii...

TINCA

(*atentă la ușă*)

5

Dragă, bate cineva... Am auzit, că doar nu-s surdă...

DANIELA

(*râzând*)

Mamă, i-auzi: că n-ai o respirație sportivă – când dormi de-a-n picioarelea...

10

Scena 26

Tinca merge, deschide ușa, intră Vlad și Anca gătiți ca mirii, cu cocarda pe piept, ea – rochie lungă, flori în brațe etc.

TINCA

De o jumătate de oră ascult cum bateți la ușă și nimeni nu mă crede. În casa asta nu mă ascultă nimeni!

15

VIAD

(*asezându-se pe un fotoliu degajat, ca la el acasă*)

Sunt de-o indolență aștia de la lapte... ce nu s-a pomenit. Uite, se fac două săptămâni de când umblu să beau un pahar cu lapte... și sistematic, la fiert, mi se strică... se brânzește. Degeaba dai banii!

20

VIĂDUIEASA

(*intrigat*)

Tu ai fost după lapte, sau să dai divorț?

25

TINCA

(*ieșindu-și din pepeni*)

Dragă, te trimisesem să înaintezi formele... și tu te întorci de la lapte, cu lăptăreasă cu tot!

VLAD

(sec)

Am dat divorț, m-am căsătorit, mi-am refăcut viața și-am venit să-mi văd fata...

5

TINCA

(fără a se arăta surprinsă)

Deci, ai venit să-ți vezi fata... Fata uite-o acolo... *(o arată pe Daniela.)*

VLAD

10 Noua mea nevastă uite-o aici... *(o arată pe Anca.)*

VIĂDUI.EASA

Deci s-au făcut prezentările. Bun! Partea formală era mai grea... *(Către Vlad)* Zău că mă bucur c-ai venit... *(Cu interes)* Ai văzut că nici unul nu e în formă? Alergătorii se împiedică,
15 boxerii rup ringul...

VLAD

(brusc înviorat și el)

... caii trag acasă... *(Ridicând tonul.)* Numai boxerilor noștri li se poate deschide arcada de la prima adiere de mânășă! Parcă
20 ai noștri ar avea arcade de sticlă, iar pugiliștii polonezi arcade de fontă... Arcade de cărămidă... arcade gotice...

VIĂDUI.EASA

(montat)

E-o porcărie halul în care ieșim în lume!

25

ANCA

(pe același ton)

Ce fac federațiile noastre? Trebuie trase la răspundere una câte una!

TINCA

(apropiindu-se de pianistă)

Deci, de-astea-mi erai! Îmi intri în casă... că dai lecții de pian... că nu știu pe cine cauți... până-mi spargi casa... Stricato! Dar tu crezi c-o să-ți meargă... că n-o să plătești... Am 5
fost și-am dat acatiste, ce crezi tu!

ANCA

Doamnă dragă, stați să vă explic...

TINCA

Nici o „doamnă dragă“. Să nu vorbești cu mine așa... Ce 10
să-mi explici? Tu să-mi explici mie?

ANCA

A spus că e liber...

TINCA

Liber?

15

VIAD

(spre Tinca)

Și ce, n-am avut două ceasuri libere?

TINCA

Iasă, c-or să te-ajungă pe tine blestemele mele! *(Către 20*
Vlăduleasa.) Uită-te pe cine-a cules de pe drumuri...

ANCA

(lui Vlad)

Cum ai putut trăi, dragă, cu mahalagioaica asta? Nici cele
de la colț, de vând flori, n-au vocabularul ăsta...

25

VIAD

Acum mă-nțelegi și tu... Vezi de ce nu m-am putut realiza
plener...

VIĂDUI.EASA

(privindu-l de sus pe Vlad)

Te socoteam om cu experiență... Că alegi, nu culegi.

TINCA

5

(lui Vlăduleasa)

Asta e adormită rău... E cu ochii cârpiți...

VIĂDUI.EASA

Te pomenești c-o fi având și piciorul plat... Pianistele cam
au piciorul plat... Pune-o să meargă desculță, și vei vedea că
10 are laba ca de găscă...

ANCA

(scotându-si pantoful)

Pentru Dumnezeu, n-am piciorul plat!

TINCA

15

Iasă, nu-ți mai arăta tu fustele, că te știu eu. Te-am studiat bine când veneai pe la noi.

VLAD

(lui Vlăduleasa)

Tu te-ai uitat bine la a ta? Trebuia să mă-ntrebi pe mine,
20 ce dracu! Că doar n-oi fi fost nebun să las o comoară... Ai fi
putut afla multe lucruri interesante...

TINCA

(mândră)

Animal de rasă... nu corcitură...

25

ANCA

Zici că mergi în vizită la niște oameni respectabili și nime-
rești într-un cort de ciurari. Nici eu nu m-am născut în palat,
dar slavă Domnului, știu să port o conversație.

TINCA

De-aia iei tu bărbații femeilor cinstite... că știi să porți o conversație...

DANIELA
(tare, strident)

5

Tată, mi-ai adus pensia?

VLAD

Fata tatii, vorbim de asta ceva mai târziu... Acum ți-am adus – ghici? Ia să văd dacă ghicești?

DANIELA

10

Mi-ai adus-o pe țiitoarea ta?

VLAD
(supărat)

Venim de la starea civilă. E soția mea.

TINCA

15

Bravo, Daniela, eu nu găseam cuvântul potrivit. Se vede c-o să intri la institutul de exmatriculare. Ai replică!

ANCA

Daniela, ce-i cu tine? Ai pățit vreun șoc? Mai cade lumea la examenul de admitere, dar nu cade așa, în cap, buff!

20

DANIELA

Iartă-mă! Sunt rea, am fost rea, te rog să mă ierți! (*Domolită.*)
De mâine vreau să-ncep lecțiile de pian.

ANCA

Nu, peste-o lună. După ce terminăm și noi voiajul.

25

TINCA
(speriată)

Unde plecați?

VLAD

(ostentativ)

Plecăm prin ploaie...

TINCA

5 Unde?

ANCA

Așa, prin ploaie... Eu cu pletele-n vânt, ude...

VLAD

Să-i strălucească picăturile ca niște mici diamante.

10

ANCA

Și-o să despicăm timpul plutind așa prin palele de vânt și prin rafalele ploii...

VLAD

Luminați doar de fulgere...

15

TINCA

(lui Vlad)

Tu, cu stricata asta?! (*Energic.*) O să stai acasă! Te țin sub cheie. Vrei să mergi undeva? Merg cu tine... Zici că ai o ședință – te-astept afară...

20

VIĂDUIEASA

Și cu luna noastră de miere cum rămâne?

TINCA

Ce lună de miere? (*Închinându-se.*) Că doar nu te-oi fi gândit să ceri mâna Danielei, care e un copil pe lângă dumneata!

25

DANIELA

Mamă, cum te poți gândi la așa ceva?

TINCA

Și la urma urmei, ești însurat... Că te-oi fi certat cu nevasta și ea te-a scos în pijama din apartament... asta se mai întâmplă! Nu trebuia să-l treci pe numele ei... Dar nu înseamnă că n-o să vă împăcați... Unde e ceartă multă – e și dragoste multă – 5
spune un proverb arab asudat, nu, saudit...

VIĂDULEASA

Eu la scorpia aia nu mă întorc... sau, măcar, nu astăzi. Măine, poimăine... s-o las să se perpelească.

ANCA

10

Te duc eu, dacă ți-e frică... Dar, mai înainte, dăm o raită prin oraș... îl căutăm și pe Vlădescu... Vlad Vlădescu, alter-ego-ul din a doua dedublare a lui Vlad Vlăduleasa, dat dispărut... și pe care l-am căutat eu și cu dumnealui (*il arată pe Vlad.*) 15

TINCA

(energică)

Ieșiți din casa mea! Aici nu-i loc de vrăjitorii! Uitați-vă la femeia aceasta... Are o privire de vrăjitoare... Așa vă ia la toți mințile... 20

VIĂDULEASA

Să vă spun ce-am visat... Am avut un vis extraordinar... Mă mușcase o viperă... o viperă mă mușcase aici, de inimă.

ANCA

(il ia de mână)

25

Să mergem... Să nu se oprească ploaia...

(Cortina)

ACTUL V

TABLOUL 8

Apartamentul lui Vlad. Seara târziu, ori dimineața foarte devreme, pe întuneric.

5

Scena 27

VLAD

Iar nu pot să dorm... *(Aprinde veioza)* De câte ori mă culc, nu pot s-adorm! *(Râzând.)* Sunt atât de împrăștiat, încât nici-odată nu pot să mă adun tot... să adorm cu toate forțele...
10 De-aia somnul meu e mai mult o atipire... Ți-am spus eu că sunt făcut din trei, patru inși... Unul doarme, altul are chef să pălăvrăgească, altul vrea să inventeze...

TINCA

Iar te lauzi... Și pentru asta trebuie să te îmbraci pe întuneric?

15

VLAD

(serios)

Știi ce mi-a trecut prin cap? Că eu n-am reușit să mă găsec...

TINCA

Vezi c-o să vină vecinul și-o să te găsească în izmene...
20 Îmbracă-te mai repede...

VIAD

Ăsta și-a făcut un obicei să dea buzna peste noi în puterea nopții. Ai, n-ai chef...

TINCA

(miloasă)

5

Și el, cu meteahna lui...

Scena 28

VIĂDUI.EASA

(intră)

Da' ce faceți, stați așa, pe întuneric? *(Aprinde lumina.)* 10

VIAD

(e îmbrăcat, șade pe marginea patului)

Uite, mai discutăm și noi... Știi, ca ai bătrâni, fără somn.

TINCA

Dar și dumneata, umbli ca sobolul... 15

VIĂDUI.EASA

M-am trezit adineauri... am dormit foarte agitat și m-am trezit... și n-am avut cui să povestesc visul... Nevastă-mea nu-mi ascultă niciodată visele. Nici nu mă lasă să le-ncep.

TINCA

20

Ce-ai face dacă nici noi n-am ține la dumneata...

VIĂDUI.EASA

Nu știu, ar fi greu...

VIAD

Dragă, oare am controlat eu gazul metan aseară? 25

TINCA
(*agusată*)

I-ai controlat.

VIAD

5 Să nu sărim în aer. Că dacă sărim...

TINCA

Ai mai pomenit așa trăsnit?

VIĂDULEASA
(*siret*)

10 Poate e doar un pretext de-a o mai întinde de-acasă...

TINCA

Nu, că ne împăcăm bine. Ține la mine, țin la el, ne iubim – de bine, de rău... (*Lui Vlăduleasa.*) Dumitale ți-o fi somn...

VIĂDULEASA

15 Adevărul e că mi-e urât să dorm singur. Nevastă-mea doarme în camera ei...

VIAD

Mă duc totuși să controlez. Faci o treabă – controlează-o de o sută de ori, ca să nu ți-o ia alții înainte. (*Iese.*)

20

Scena 29

TINCA

Foarte greu vă pot ține pe amândoi lângă mine. Ori pleacă unul, ori celălalt.

VIĂDULEASA

25 Mda... Poate c-ar fi trebuit să plec eu...

TINCA

Nu știu de ce nu v-ați fi suferind între voi?

VIĂDULEASA

Nu suntem decât vecini.

TINCA

Vino de te culcă. E târziu. (*Vlăduleasa se dezbracă buimac și se vîră sub plapună, lângă Tinca. Oftează.*) De ce oftezi? 5

VIĂDULEASA

E greu să dormi prin străini...

TINCA

Cu cât dormi mai mult, cu atît ești mai obosit. De-aia morții par, printre altele, morți de somn. Ce zici? (*El sforăie.*) Și 10
 ăsta a plecat cu porcii la jir! N-ai cu cine să schimbi o vorbă!
 În jurul tău – un cerc tot mai mare de bușteni...

VIĂDULEASA

(*vorbesc prin somn, apoi sare în sus, speriat*)

Am avut un vis... mă duc să-l povestesc... 15

TINCA

(*speriată*)

Ho, stresatule, că m-ai speriat... Ce vis?

VIĂDULEASA

(*se îmbracă nervos*) 20

Se făcea că eu nici nu existam și-mi dădeam seama de asta... Cel mai groaznic era că-mi dădeam seama de asta... Căzusem într-o fântână și mă tot duceam așa în jos... apa îmi trecuse de creștet... Atunci am văzut că unul stă sus, aplecat deasupra apei, se uita în fântână și eu am înțeles că sunt umbra lui. Umbra omului acelaia care se uita în jos... și atît. Ce-o fi-nsemnând asta? 25

TINCA

Înseamnă pe dracu! Ti-a fost frică să nu vină celălalt să dea peste tine. 30

VIĂDULEASA

Care celălalt?

TINCA

Bărbatu-meu.

5

VIĂDULEASA

(surprins)

Mai ai unul?

TINCA

Cum crezi c-aș fi putut să înțeleg ceva din viața asta rămâ-
10 nând credincioasă unui adormit?

VIĂDULEASA

(perplex)

Dragă, glumești...

TINCA

15 Spun adevărul, chiar dacă e crud.

VIĂDULEASA

Puteai să-mi spui mai de mult. Și eu am avut ocazii – ehe!
Cât s-a ținut una de mine! Mi-a făcut cadou o carte de vise,
legată în piele de răs... Țștia dorm mult... Visele de aur ale
20 omenirii... dar nu ce-mi trebuia mie... *(Punându-i mâna pe piept.)*
Cine e?

TINCA

Celălalt?

VIĂDULEASA

(mai tulburat)

25

Cine e?

TINCA

Sotul meu.

VIĂDULEASA

(relaxat)

Credeam că mai ai unul. Că ești o...

TINCA

Iasă, nu mai insulta și societatea... Du-te de vezi ce e cu 5
visul ăla, ce-o fi însemnând...

VIĂDULEASA

De când dormim separat, visez mult mai bine și mai com-
plet. *(Iese.)*

TINCA

10

Bărbații ăștia sunt ca niște copii. Niște copii mari la care
numai că nu le dai tătă... Niște tontălăi!...

Scena 30

Intră Daniela: subțirică, înaltă, bine făcută.

DANIELA

15

Cum interpretezi dumneata, mămico, expresia aceea din
basmе: „cutare s-a dat peste cap de trei ori și s-a făcut urs, sau
elefant, sau pasăre, și după aceea s-a dat iar peste cap și a devenit
cum era“?

TINCA

20

(râde)

E o prostie, fetiço. Du-te și fă-ți lecțiile...

DANIELA

(face câteva tumbе)

Eu cred că fiecare om mare face asta în secret, devine mereu 25
altceva... Și când vrei să te înțelegi cu el, vezi că e altul...

TINCA

Cei mari, dimpotrivă, sunt foarte țepeni.

DANIELA

Nu, uite, de exemplu, tu... Acum ești așa, acum ești altfel...
Mereu foarte alunecoasă. Iar tăticol, ce să mai vorbesc... e...

TINCA

5 Un măgar. Dacă ți-a spus și ție nerozia aia cu trăirea pe trei
planuri...

DANIELA

(râzând)

Pe trei planuri înclinate? Nu, nu mi-a spus nimic... (Intră
10 Vlad.) Tăticule, vreau să trăiesc și eu pe un plan înclinat. (Ia
scândura de călcat, o pune pe pat și alunecă pe ea.) Învață-mă!

VLAD

Dana, ești la o vârstă prea fragedă...

TINCA

15 Vârsta critică.

DANIELA

Ehe, asta s-a dus de mult. Sunt la vârsta autocritică. (Începe
să scâncească.) Ori cu cine mă întâlnesc pe stradă, îmi vine să-mi
cer scuze că m-am născut.

20

TINCA

Azi, dacă nu ești mai înfipță...

DANIELA

Și nimeni nu mă învață de ce-mi vine să zbor... (Iese dând
din mâini.)

25

Scena 31

VLAD

Face un teatru și aschimodia asta...

TINCA

(tipând)

Nu-mi insulta fata! Cu tine seamănă, de nu mai are astâmpăr.

VLAD

M-ai trimis afară ca să rămâi singură cu celălalt. 5

TINCA

(jignită)

E, la asta nu mă așteptam! Ia uite până unde-l duce mintea!

VLAD

Să nu-l mai prind pe-aici! 10

TINCA

Știi doar că vine să spună ce-a mai visat, pune puțin capul jos să mai viseze un pic...

VLAD

(scos din sărite) 15

Să se ducă să viseze la... casa lui!

TINCA

Omule, dar tu nu înțelegi, dacă numai la noi se simte ușor... zice că parcă zboară...

VLAD

20

Să zboare în cosmos... ce e patul meu, rampă de lansare?

TINCA

Visează...

VLAD

(și mai furios) 25

... visătoare publică? Să nu-l mai prind pe-aici, că...

TINCA

În definitiv, e prietenul tău. Faci ce vrei, poți să te speli pe cap cu el.

VLAD

5 Nu mă interesează, gata, am încheiat discuția. *(Pauză grea.)*

TINCA

(inspirată)

Și dacă e alter-ego...?

VLAD

10 *(tresărind)*

Alter... ce?

TINCA

Alter-ego-ul tău ăla... dispărutul...

VLAD

15 Ai? Te pomenești că... Unde s-a dus?

TINCA

N-am băgat de seamă. Eu știu? I a el. S-o fi dus la el...

VLAD

Și unde stă?

20 TINCA

Habar n-am.

VLAD

Dragă, tu trebuie să fii nebună. Bagă omul în casă, îl ome-
nești și nu-l întrebi cine... e?

25 TINCA

Dacă a zis că e prietenul tău...

VLAD

Așa, și dracu poate să spună că e prieten cu mine... tu nu-i ceri buletinul?... (*lese grăbit.*)

TINCA

Începe să-mi fie frică... Dacă nu toți sunt alter-ego-uri 5
adevărate... dacă se mai strecoară câte unul din afară... din
clocotul vieții... (*Speriată.*) Te pomenești că nu sunt o femeie
cinstită? (*Ia ceva și sparge oglinda.*) Cum de nu mi-a dat în gând
mai înainte?!...

Scena 32

10

DANIELA

(*intră speriată*)

Vai, ce s-a întâmplat?

TINCA

Uite, m-am împiedicat și am spart oglinda...

15

DANIELA

Asta aduce ghinion. Te-ai tăiat? Aoleo, ești plină de sânge
parcă ai fi omorât un om! Unde e tăticul?

TINCA

(*buimacă*)

20

În oglindă... adică, nu știu. Ultima dată l-am văzut în
oglină.

DANIELA

Doamne, ce de sânge! (*O pansează.*) Trebuie să fii cu ochii-n
patru cu părinții ăștia! Trântesc, sparg, se-ncaieră, îmbătrânesc, 25
întineresc – și nu știi cum să-i iei, că-ți alunecă printre degete...

(*Cortina*)

TABLOUL 9

Scena 33

Tinca (Ana), Vlad (Manole), Vlad, Vlăduleasa, Vlădescu, Tinca I, Tinca II.

5 VIĂDESCU
(*își scoate o țigară, caută chibriturile*)

Vă rog, un foc...

VIĂDUIEASA
(*dă să aprindă bricheta*)

10 Și două...

VIAD
(*îl prinde de mână*)

Stai!... (*Către Vlădescu*) N-ai citit? Începând de azi, țigările vor conține dinamită.

15 VIĂDUIEASA

Un foc? Cum să nu. Dar o să săriți în aer. De ce nu vă lăsați de fumat?

VIĂDESCU

Am încercat, în repetate rânduri. Nu merge. Dacă nu fu-
20 mez, pierd și mai mult, pentru că îmi tocesc nervii. Ne ruinăm
sănătatea... (*Către Vlăduleasa.*) Te rog...

VIĂDUIEASA

E o brichetă nouă. (*Scapără.*)

25 VIĂDESCU
(*aprinzându-și țigara*)

Mulțumesc... (*Trage cu poftă un fum, e fericit.*) Sunt fericit! (*Sare în aer.*) (*Câteva momente de tăcere.*)

VIAD

(ofiând)

S-a dus și bietul Vlădescu...

VIĂDUI.EASA

Ce ți-e și cu viața omului...

5

TINCA

Săracul! Și era tânăr.

VIAD

Cred că nici 40...

VIĂDUI.EASA

10

Poftim! Putea s-o mai ducă.

TINCA

Ar mai fi fumat încă 20 de ani, dacă nu venea tutunul
 ăsta... Că m-am uitat la el: era destul de voinic. Bea?

VIAD

15

N-am apucat să bag de seamă. Venise abia de cinci minute...

VIĂDUI.EASA

Nu-i plăcea să deranjeze pe nimeni. Parcă se strecura printre
 oameni. I-ați văzut: a venit, a plecat...

VIAD

20

Îmi pare rău că l-am lăsat să plece așa, din cauza mea... *(Iese
 și se întoarce cu o tavă de cafele.)* Uite, cafelele sunt gata.

VIĂDUI.EASA

(frecându-și mâinile)

O, ce grozav! Eu, fără cafea nu concep. Stau și mă uit la
 viață ca un lemn.

VIAD

Cafeaua are schepsisul ei...

VIĂDULEASA

Te aruncă asupra ta.

VIAD

Ca un leu asupra prăzii.

5 VIĂDULEASA

Te face ateu.

TINCA

Mie îmi place tare, altfel n-am puls.

VIAD

10 Tare?

TINCA

Dacă nu e tare, n-am făcut nimic!

VIĂDULEASA

Ia început, dacă mă pocnea în cap, eram mulțumit.

15 VIAD

Dar acum?

VIĂDULEASA

Acum trebuie să mă trăsnească. Altfel... *(Bea.)* Asta o să mă pocnească doar.

20 VIAD

Cum? Cine să te pocnească?

VIĂDULEASA

Te rog, dă-mi dumneata cu ceașca asta în cap. Altfel n-are nici un efect. *(Vlad se execută, ceașca se face cioburi. Vlăduleasa începe să le mănânce.)*

25

TINCA

E tare?

VLAD

(șovăind)

Potrivită. Începe a mi se obișnui organismul și cu asta. Mă tem că în curând îmi va trebui una și mai tare... să mă trăsnească.

TINCA

5

Da' ce faci, domnule, de bei atâta cafea? Știți că atacă inima...

VLAD

(cu importanță)

Scriu o carte.

VIĂDUIEASA

10

Se scrie greu o carte în epoca noastră?

VLAD

Mai greu, cu fiecare zi. Lumea a evoluat. Nu mai citește orice. Nu mai citește nimic.

VIĂDUIEASA

15

Dați-mi voie: Dostoievski, Shakespeare...

TINCA

Niște... Cum le-o fi dând drumul cu titlurile alea? „Idiotul“ – poftim titlu!

VLAD

20

Eu am noroc că fac ceva deosebit. Ceva ce nu s-a mai făcut...

TINCA

Sunteți într-o fază avansată?

VLAD

25

Da, în faza decupării. Am decupat toate literele și le-am lipit pe câte o bucată de hârtie.

TINCA

Înseamnă că sunteți într-o fază avansată. Și cum o s-arate cartea?

VLAD

5 Toate cuvintele care formează conținutul cărții sunt puse într-o casetuță. Odată cu cartea, cumperi și toate cuvintele respective și nu-ți rămâne decât să ți le așezi într-o anumită ordine, după gust, preferințe, nivel ideologic și grad de cultură. Plus, bineînțeles, inspirația. Nivelul de inspirație. Deci, fiecare își
10 aranjează cum vrea cuvintele.

TINCA

Ca în viață.

VLĂDULEASA

Trebuie să le dăm și cititorilor o satisfacție, nu?

15

VLAD

Adevărat. Satisfacția asta plutea în aer.

TINCA

Ca bietul Vlădescu.

VLĂDULEASA

20 Și când vreți s-o lansați pe orbită?

VLAD

Ia 29 iulie, orele 23 și 25 de minute, ora exactă!

VLĂDULEASA

Va fi o dată memorabilă.

25

TINCA

Trăim vremuri istorice.

VLĂDULEASA

Într-adevăr, știința face niște pași...

VIAD

Și cultura...

VIĂDUI.EASA

Știința și cultura fizică și sportul.

TINCA

5

(grav)

Am fi azi și mai departe dacă nu ne-am pierde în lucruri
mărunte.

VIAD

Așa e. Uite, eu, de exemplu, am trăit azi o senzație mărunță. 10
(Cu mândrie vinovată.) Dar m-am găsit în ea.

TINCA

Câteodată ne găsim unde nici nu te aștepți.

VIAD

Făceam baie – trebuie să-mi spăl părul aproape zilnic, că 15
face mătreață...

TINCA

Nici nu e de mirare, cu vremurile astea tulburi. Cu poluarea...

VIAD

(impacientat)

20

Vorbeam de mătreață!

VIĂDUI.EASA

Da, condiții social-economice.

TINCA

De ce maimuța nu face mătreață? Ea n-are treabă cu istoria. 25

VIAD

(insistând)

Făceam baie...

VIĂDUI.EASA

(sceptic)

Aia era baie?...

VLAD

5 Și cum stăteam eu în cadă, scuzați, în pielea goală...

TINCA

(rușinată)

Vai, nu se poate...

VLAD

10 Nud...

TINCA

... s-a dat drumul?

VLAD

... deodată bag de seamă că pe săpun mi-au rămas câteva
15 fire de păr. Atunci m-am uitat la săpun, m-am uitat la mine
și deodată...

VIĂDUI.EASA

Deodată...

TINCA

(cu respirația tăiată)

20

... deodată...?

VLAD

Am avut senzația că sunt Avesalom!

(Pauză pentru înțelegerea subtextului.)

25

TINCA

(nesigură)

Cel care s-a spânzurat cu părul de un arțar?...

VIAD

Exact. Dar era pin. Altă climă, alți copaci.

TINCA

Formidabil.

VIAD

5

(răvășit)

Asta m-a întors pe dos. Dacă nu credeți, pot să v-o dovedesc. V-arăt săpunul. *(Intră în baie, apoi se întoarce trist.)* L-am uitat în cadă. S-a topit...

VIĂDULEASA

10

Aoleu! *(Melancolic.)* Să fii legat de un copac, care pe deasupra se mai și topește!

VIAD

(pe gânduri)

Vasăzică, nu mai putem avea nici certitudinea legatului. 15

VIĂDULEASA

Adio și cu asta!

TINCA

(pe gânduri)

Se face gol în jurul tău. 20

VIAD

Azi unul, mâine altul... Toți dispar, toți.

VIĂDULEASA

Gol!

TINCA

25

Puțin spus. Vid. Nici n-au existat.

VIĂDULEASA

Ca bietul Vlădescu. Adineauri era aici, cu noi...

VIAD

Înainte de a-și aprinde țigara, era, după ce și-a aprins-o, n-a mai fost. Trebuie să-i anunț soția! (*Formează numărul.*) Ocupat...

VIĂDUI.EASA

5 Femeile de azi. Nici nu i-a murit bine soțul – și ea a și început să vorbească la telefon. Cu altul... Cu cine-o fi vorbind?

TINCA

N-o condamnați. Vorbește și femeia când are ton.

VIAD

10 Când are toane. Vă cunosc eu! (*Mai formează o dată.*) Ocupat.

VIĂDUI.EASA

V-am spus eu? Cazul tipic la femeile văduve.

VIAD

(*se plimbă agitat prin odaie*)

15 Nu știu ce să fac...

VIĂDUI.EASA

(*către Tinca*)

Dar dumneata ce faci?

TINCA

20 Sunt conturistă.

VIAD

Ce e aia?

TINCA

25 Un fel de desenatoare. Primesc oamenii desenați gata și trebuie să-i umplu cu culoare. Fac oameni roșii, albaștri, verzi, negri...

VIAD

Și faci mulți oameni de-ăștia pe zi?

TINCA

Câteodată o sută, câteodată și mai mulți.

VLĂDULEASA

Și nu păstrezi nici unul?

TINCA

(râzând)

5

Ce să fac cu ei?

VLAD

(grav)

Ai văzut? Femeile din ziua de azi... Disparația subită a săpu- 10
nului mă pune într-o situație delicată. Vă chemasem doar să-l
privim în tăcere.

VLĂDULEASA

(nedumerit)

De ce să privim noi săpunul dunitale? N-avem și noi? 15

VLAD

Să-l privim împreună. Singur n-aș fi îndrăznit.

TINCA

(miloasă)

Înțeleg, înțeleg...

20

VLAD

Câteodată vrei să simți alături cotul unui prieten...

TINCA

Ești un om bun...

VLAD

25

De multe ori, toamna, când văd vreun castan că mai are
doar două-trei frunze, pun mâna pe primul trecător care se
nimerește: „Stai!“

VI.ĂDUI.EASA

(se sperie)

Aoleu!

VLAD

5 Stai! – îi zic – să contemplăm amândoi aceste frunze. Până vor cădea. Că uite, nu mai au mult. Și într-adevăr, peste câteva ceasuri încep să pice. Una câte una...

TINCA

Și cetățeanul... stă?

10

VLAD

De la caz la caz. *(Patetic.)* Și azi, bucata aia de săpun m-a impresionat mai mult decât o ultimă frunză. Tare aș fi vrut să-l fi putut privi cu toții... Am fi stat așa, sau, mă rog, în orice altă poziție – și ne-am fi uitat la el...

15

VI.ĂDUI.EASA

Nu ne putem uita și la altceva?

VLAD

(nehotărât)

Eu știu...

20

TINCA

(inspirată)

Să ne uităm pe fereastră. Putea, în definitiv, să vă pice și pe fereastră!

VLAD

25 Ce? Săpunul?

TINCA

Părul.

VLAD

Desigur. *(Privesc toți pe fereastră. Pauză.)*

TINCA

(satisfăcută)

Ah, a fost grozav...

VIĂDUI.EASA

Dacă ar fi fost și Vlădescu cu noi...

5

VIAD

Bietul om, n-a mai apucat această zi însemnată.

TINCA

Ba ziua însemnată a apucat-o, dar n-a apucat clipa măreață.
Că într-o zi însemnată există o singură clipă măreață. Dacă n-o
prinzi pe-aia... 10

VIĂDUI.EASA

N-a avut omul noroc și pace!

TINCA

(neliniștită)

15

Dar bărbatul meu?

VIĂDUI.EASA

Ce e cu el?

TINCA

Mi se pare că s-a prăpădit.

20

VIAD

N-am avut onoarea să-l cunoaștem!

TINCA

Bine, dar adineauri era aici...

VIAD

(bănuitor)

25

Nu cumva... Vlădescu...?

TINCA

Da, era soțul meu!

VLAD

Nu se poate!

5 VIĂDULEASA

În viață totul e posibil.

TINCA

Doamne, cât îl iubesc!

VLAD

10 Mi-e teamă că v-ați trezit prea târziu, doamnă. E dus de aproape un ceas.

TINCA

Doamne, de ce tocmai el?

VIĂDULEASA

15 Doamnă... Sincere condoleanțe! Vă înțelegem perfect tristețea. Dar o să vă consolați.

TINCA

Serios? Credeți?

VLAD

20 Da... o să vă consolați. E o problemă de timp. Mâine, poimâine...

VIĂDULEASA

(lui Vlad, ca să schimbe vorba)

Nu ne-ați spus cum se cheamă... care-i titlul operei dumneavoastră?

VLAD

„Divina tragedie pentru bibliofili“. I-am căutat eu cinci ani, dar l-am găsit.

VIĂDUIEASA

E mai bun decât al lui Dante!

VIAD
(mândru)

Spune mai mult. Ideea de bază e că dedublatul își joacă eu-l. 5
De fapt, ăsta e și subtitlul.

TINCA

Are și un subtitlu?

VIAD
(mândru)

10

„Dedublatul își joacă eul“.

VIĂDUIEASA

Parcă-l și văd jucându-l. Ca un cal nărăvaș.

VIAD
(grav)

15

E vorba despre relațiile confuze care există între un bărbat
și o femeie...

VIĂDUIEASA

Din zilele noastre...

VIAD

20

Nu... Să nu se grăbim... din zilele noastre e puțin spus.
(Apăsând pe cuvinte.) Din toate vremurile! Adică viața în doi e o
melodramă... dar cea mai stupidă melodramă...

TINCA

Eu nu-s de acord... Eu, ca soție...

25

VIĂDUIEASA

Nici eu! (Enervat.) Eu cu nevastă-mea – melodramă? Hai
sictir!

VIAD

(îndărătnic)

Domnule... melodrama aia cea mai fumată, cea mai răsuflată...

5

TINCA

(enervată)

Taci! (*Uimire.*) Eu cu bărbatu-meu – melodramă!?... Dar e o armonie!... Chiar te-aș invita odată, să vezi cum trăim.

VIĂDULEASA

10

Vino, domnule, în sânul familiei mele, să vezi un exemplu de trai în comun cu nevasta mea... Fără cea mai mică fisură...

VIAD

(enervat)

Eu nu vorbesc de viața voastră, vorbesc de cartea mea.

15

TINCA

Ziceai că are cuvintele scoase pe margine și fiecare le aranjează cum vrea.

VIAD

Pardon. *Cum poate!* E o nuanță. Și eu le-am aranjat, are voie
20 și autorul să-și aranjeze cuvintele în cartea lui, nu? Le-am potrivit cum am putut... că ține și de destin... și mi-au dat... chestia asta... Râzi și plângi... râzi și plângi... plângi și nu mai râzi deloc...

TINCA și VIĂDULEASA

25

(destinși)

Mă rog, viața dumitale... nu ne băgăm...

VIAD

(continuă)

... Deci, o melodramă – viața e melodramă care se sfârșește
30 prost. Ca o tragedie antică.

TINCA
(uimită)

Aşaaa?!

VIĂDUIEASA

Eeee!

5

VIAD

Ca în tragedia antică, mor toți. Al dracu dacă scapă vreunul... de sămânță... în afară de corifeu sau de vestitor. El trebuie să spună ce s-a întâmplat și lumea să se cutremure... Dar lumea nu apucă să se cutremure de efectul artei, pentru că are loc un cutremur de pământ. Un cutremur de-adevăratelea, care... ce să vă mai spun dumneavoastră, doar... scrie și-n ziare... ba-n Chile, ba la Istanbul... Trăim pe-un vulcan... și pe-un cutremur... și pe-o alunecare de teren...

TINCA

15

Atunci viața e văzută complex... dumneata gândești profund...

VIĂDUIEASA

Deci tragedia se amplifică grozav. Un tipăt într-un difuzor planetar... Ori v-am spus ultimul vis?... Se făcea că trăiam într-un vis. Dar într-un vis vechi, uitat. Pe cale de destrămare... Mergeam de mână cu un consătean, pe front... noaptea. Și ne țineam de mână... să nu ne pierdem... Și ăla zicea... cum îl chema?... Îl chema Vlad Vlăduleasa... Tot ca pe mine.

VIAD

25

Ca pe mine...

VIĂDUIEASA

Și-mi zicea: „Mă, te-am visat cam rău adineauri. Când am atipit o țără, așa, de-a-n picioarele“...

VIAD

Așa e pe front. Visezi de-a-n picioarele... Și-i visezi pe alții dormind și odihnindu-se în somnul tău... Mi-amintesc și eu de unul... îl chema tot așa, Vlad Vlăduleasa...

5

VLĂDULEASA

(îmmit)

Ca pe mine!

VIAD

Era așa de obosit, că nu mai putea să se odihnească nici
10 chiar dacă dormea... Și mi-a zis: „Mă, camarade, dac-o să mai ațipești, viscază-mă c-am murit, visează-mă că mor... am nevoie de somnul ăsta, înțelegi?“...

VLĂDULEASA

Îmi amintesc... ca prin ceață... Chiar așa ți-am zis! Și tu:
15 „Nu pot să te omor sub pleoapele mele“. Și-am continuat să mergem așa, prin beznă, ținându-ne de mână...

VIAD

I-am visat căzând mort. N-am vrut să-i spun...

VLĂDULEASA

20

(cască)

M-a apucat oboseala... o oboseală *ca atunci* când m-a salvat odihna morții din somnul tău...

TINCA

Ce tot vorbiți voi aici? E imposibil să se întâlnească doi
25 bărbați și să nu înceapă să-și depene amintirile de pe front... De-aia femeile umblă după puștani...

(Intră Ciovârnache.)

CIOVÂRNACHE

Așa-i viața... Mai cu una, mai cu alta... trece.

VIĂDULEASA

Fraților, mă simt rău...

TINCA

(*speriată*)

Vai de mine!

5

VIĂDULEASA

Mor...

TINCA

Așteaptă, un pic... Îți recomand eu un...

VIĂDULEASA

10

(*cade pe parchet*)

Cum picură marea în nori! Simt aburul urcând prin mine. Se mută-ncet valul în nori. Vapoarele se lasă mai jos, fără să știe că marea se furizează în nori. Pe nori plutesc sfintii vâslind, fără să știe nici ei că norii se fac tot mai adânci. Că ei vâslesc tot mai sus...

CIOVÂRNACHE

Ce zice?

VIĂDULEASA

Cum îi crește și-i scade pulsul... (*Continuând*):

20

Iubito, și suntem noi doi

Cu talpa de scoici fierbinti,

Cu creștetul sus printre sfinți...

(*Cască și moare.*)

TINCA

25

(*impresionată, îi închide pleoapele*)

E frumos să mori spunând versuri. Eu cred că le-am înțeles...

CIOVÂRNACHE

(Îl ia în spinare și-l scoate din scenă. Se întoarce. Între timp, Tinca a adus un tort, șampanie. În tort înfige multe lumânări, pe care le aprinde.)

Nu trebuie să ne lăsăm copleșiți de întâmplări nesemnificative...

VIAD

I se citea moartea pe față din timpul războiului...

CIOVÂRNACHE

Oricum, pentru o aniversare sunt prea multe, două morți.

10

TINCA

(continuă să aprindă lumânările)

Dragă, de ziua mea să ne veselim!

VIAD

Da. Să desfac șampania? Unde sunt cupele, unde e dopul, unde e tavanul?... Da, uite dopul aici, l-am găsit... tavanul e acolo... să vedeți ce-o să-l mai pocnească...

CIOVÂRNACHE

Să nu-mi uit ideea: moartea e foarte dăunătoare organismului. Am simțit că mă fulgeră această idee adineauri, când îl duceam la morgă pe nenorocitul de Vlăduleasa...

20

VIAD

Asta e și ideea cărții mele: e mai nocivă moartea în ziua de azi decât a fost în trecut.

CIOVÂRNACHE

E și normal. Pentru că azi mori tu, în timp ce în antichitate... Te deranjează chestia asta?

25

VIAD

Altfel trebuie privită problema. Filosofic... Viața e mai scumpă azi...

TINCA

Ah, traiul...

VIAD

Adică azi cunoaștem mai bine prețul vieții.

TINCA

5

Ce trai! Ce prețuri!

VIAD

(enervat, către Tinca)

Tu să taci! Cobori discuția. Cum deschizi gura, cum cobori ștacheta.

10

TINCA

(aproape izbucnind în plâns)

Vlad, de ziua mea?...

VIAD

De ziua ta, da, de ziua ta! Și ieri a fost ziua ta... și alaltăieri... și săptămâna trecută... Mă ții numai în sărbători!

15

TINCA

(plânge)

Vlad!

VIAD

20

Nu-ți da drumul la lacrimi, că desfund șampania! *(O desface, fără pocnitură.)* N-a făcut nici fâs, dar e de calitate.

CIOVÂRNACHE

Cupele, cupele...

VIAD

25

(încercând să fie vesel)

Să curgă șampania gărlă. *(O ia în brațe pe Tinca și o sărută zgomotos și o învârtește prin cameră.)*

CIOVÂRNACHE

Să trăiești! Noi să trăim! Nu de dragoste ne plângem noi.
Resurse naturale – gărlă. Ca sampania!

TINCA

(*tipă de plăcere*)

Nebunule, lasă-mă, ametesc...

CIOVÂRNACHE

(*râzând*)

Am auzit că unul de 80 de ani s-a căsătorit cu una mai
10 tânără cu 100 de ani decât el. (*Făcând o socoteală.*) Avea minus
20 de ani! (*Haz.*)

TINCA

Așa da!

CIOVÂRNACHE

15 Și era rece ca gheata.

VLAD

Toate îngheață sub zero grade. Află, draga mea, că sunt
mort după tine!

CIOVÂRNACHE

(*vesel*)

20 Din dragoste intrăm direct în comă. Noroc! (*Continuând.*)
Și vârsta... Dar și intensitatea pasiunii. (*O sărută pe Tinca.*)

TINCA II

(*care a stat tot timpul în scenă, uitată și mută ca o muștrare,
il ia pe Ciovârname de mână*)

25 Ajunge!

CIOVÂRNACHE

30 Stai, că n-ajunge! (*Recitând.*): O linie dreaptă a trecut prin
mine, în prima zi a mea de pe pământ. Mă căuta de mult pe-
semne, pândeă pe undeva de după colț...

TINCA II

(*bosumflata*)

Pândeă pe naiba! Ai băut un pahar și te-ai ametit.

CIOVÂRNACHE

M-am molipsit de poezie de la ăla... când l-am dus în 5
spinare... A venit fulger, a trecut prin inimă... și-a luat-o spre
infiniț... împingând o pasăre spre infiniț... Ce-mi place mie,
suflete, la tine, este misterul tău... Numai misterul... N-am
cum să-l ating... Nu-i chip... Întind spre tine mâna ca spre
Dumnezeu... Și mi se-afundă mâna lin în fulgi... 10

VLAD

(*luând-o pe Tinca la dans*)

E foarte frumos. Hai să zicem în cor:

TOTI

Ce-mi place mic, suflete, la tine, 15
Este misterul tău, numai misterul...
N-am cum să te ating, nu-i chip...
Întind spre tine mâna, ca spre Dumnezeu...
Și mi se-afundă mâna lin în fulgi...

CIOVÂRNACHE

(*care a dansat și el cu Tinca II*)

Mi-e rău... Am dat să râd, să mă veselesc, și mi s-a crispat
zâmbetul... Mi-a crăpat pe față, cum se șterge gura unui sfânt
dintr-o frescă veche... Când începe să curgă varul... pe
umerii babelor credincioase... 25

TINCA II

Hai la doctor! (*Îl ia în spinare.*)

CIOVÂRNACHE

Otravă... mi s-a pus otravă în...

TINCA II

Taci! N-a fost nici o otravă. Tu n-aveai voie să bei. Cu inima ta...

CIOVÂRNACHE

5 Adio, societate împărțită pe... case... hm! ce greu mi-e capul!... Grozav ospăț a mai fost ăsta...

(Tinca II și Ciovârnache ies.)

(Tinca și Vlad au rămas singuri. Obosiți, vestejiți, decepționați, ca după orice onomastică.)

10

TINCA

Petrecerile astea bătrânești... Îți strică tot cheful...

VIAD

Pe toți îi vezi luând pilule... că-și duc mâna la inimă, se țin de burtă...

15

TINCA

De ce dracu-or fi mai plecând de-acasă?

VIAD

(luând seama în jur, uitându-se într-o oglindă și pipăindu-se, ca și când s-ar trezi dintr-un vis)

20

Hm!

TINCA

Ce e cu mutra asta? Parcă te-ai trezi dintr-un vis... al răposatului Vlăduleasa... *(Râde.)*

VIAD

25

(același joc)

Hm!...

TINCA

Ce tot „hm“, ce nu-ți convine?

VLAD

(ca pentru sine)

Ce jale! Ce încurcătură poate provoca o femeie! Unde sunt?
Unde mi-e *alter-ego*-ul? Unde e *alter-ego*-ul lui *alter-ego*? Unde
e celălalt? 5

TINCA

Ce tot vorbești acolo? Spune mai tare, s-aud și eu!

VLAD

Acum nu mai știu nici eu... Sunt dedublatul? Al câtelea
dedublat? Ori sunt originalul? 10

TINCA

Tu și original! Mă faci să râd!

Scena 34

Intră Daniela și Drincea, veseli, ținându-se de mână.

DANIELA

15

Tati, mami! *(Îi sărută.)* N-ați terminat cu povestea aia?
Ne-așteaptă Tinca și Vlad.

TINCA

Cine?

DANIELA

20

Tati și mami. Știți, invitația aceea veche... la masa aia de
ziua lor... Adică a voastră... Pe care trebuie s-o sărbătorească...
adică s-o sărbătoriți în familie...

TINCA

A, bună idee! Că după un pahar de vin, ori ne suprapunem 25
perfect, și rămânem așa... ori *(semmul crucii)*... Ambele cazuri
în avantajul nostru...

VIAD

Eu nu mai merg la nici o onomastică. Alt masacru de eu-ri... de personalități... Cine spunea: „Nu va scăpa decât corifeul“?... Acolo nu mai scap!

5

DANIELA

(înainte de a pleca)

Vă rog să ne dați binecuvântarea voastră... *(Mândră.)*
Ne-am logodit!

10

VIAD

(confuz)

Eu, să mă mai recăsătoresc? Doamne ferește! Nu mă mai înham la o nouă luptă a contrariilor...

DANIELA

(cătredrincea)

15

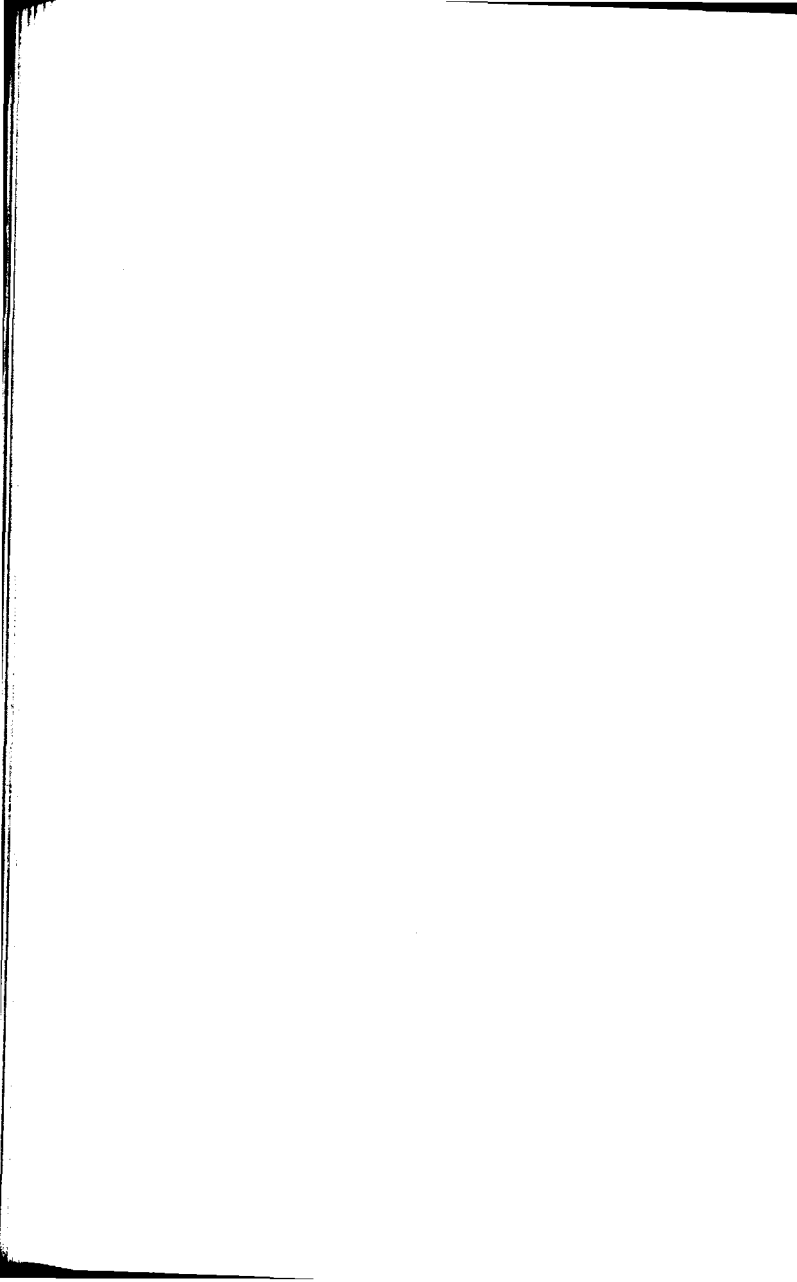
Tata are haz... Întotdeauna a avut... Tati, noi ne... înhă-
măm... Pune-ne mâna în cap și dă-ne binecuvântarea ta...
Dați-ne binecuvântarea voastră... *(Tandru, cătredrincea.)* Moli-
ciune! Operatule! Spătel cabrat! *(Pe alt ton.):*

20

Se mută povestea la noi,
Iubite, și suntem noi doi,
Noi doi, pe cărări mai abrupte...
Înălți, mai înalți ca un munte,
Cu talpa pe scoici fierbinți...

(Cortina)

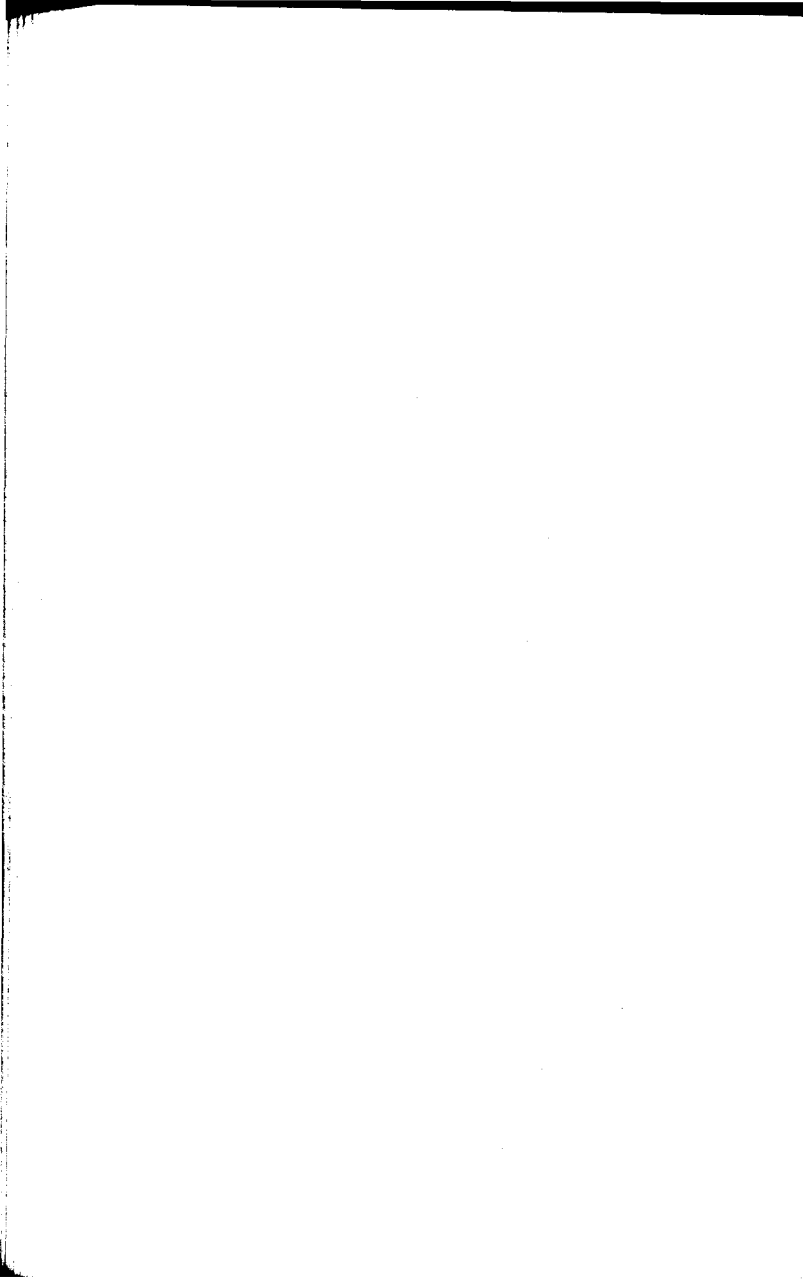
DESFACEREA GUNOAIELOR

PERSONAJE

POTOLEA	
PERPELEA	
EVDOCHIA	
PENSIONARUL.	5
FEMEIA CU COPII. ÎN BRAȚE	
COPIIUL.	
SUGACIUL.	
DAN	
IRINA	10
GUNOIERUL. ȘEF	
GUNOIERUL. ADJUNCT	
ȘOFERUL.	
ȚATA CATA	
TIPUL.	15
COCA	
FEMEIA BRUNETĂ	
FEMEIA ÎNALȚĂ	
NEAGU	
FEMEIA OACHEȘĂ	20
FEMEIA CU BASMA VERDE	

Toate aceste personaje stau la coadă. S-ar putea să mai fie și altele, chiar e recomandabil ca teatrul să folosească toți actorii care nu sunt prinși în roluri în alte piese.

PROLOG

Un orașel de provincie. Două străzi: Strada Semicercului Nou și Strada Semicercului Vechi. Străzile pleacă din piața mare și se întâlnesc în piața mare. Aici pulsează coada la gunoaie. Oamenii sunt obligați să arunce gunoaiele vechi și să ridice gunoaiele noi. Cetățeanul se scoală cu noaptea în cap, își ia ziarul să vadă cui i-a mai dat vreun gunoi în ochi și se așează la rând așteptând gunoierii cu mașina lor fantastică... Nu se prea ajung aici lăturile, nici gunoaiele, nici nimic – asta e adevărul! (Perioada de criză, războiul mondial bate la ușă.) 10 Traseul gunoierilor e simplu: încarcă pe *Strada Semicercului Vechi*, descarcă pe *Strada Semicercului Nou*. Și viceversa – miercurea, vinerea și duminica după-amiază. Pe de altă parte, statul la coadă e și o plăcere: lume multă, vorbesc toți, mai auzi una, alta. Se vântură idei, după o expresie retrogradă a unui 15 invalid. Femeile, ca să nu aștepte degeaba, vin cu lucrul, care spală rufe (le dau bărbaților să le țină în mână, să se zvânte), care croșetează, care fac colivă ori întocmesc pomelnice, pentru a le strecura în mâna părintelui, la prima slujbă. Bărbații cioplesc bârne, fac butoaie, se tund etc. Dar să nu intrăm în 20 amănunte.

Nu rareori câte un străin se rătăcește în orașelul nostru. Rugând vreun puști să-l descurce, puștiul îi spune franc:

– Așa și pe dincolo.

– Cum așa și pe dincolo?

– Asta e *Strada Semicercului Vechi*. Mergeți pe ea până dați de *Strada Semicercului Nou*, care vă duce tot aici în piață. Deci, așa și pe dincolo.

– Și ce să fac în piață?

5 – Coadă. Vă puneți în minte o dorință și așteptați la coadă. Altă ieșire nu există. S-a pus și problema contopirii *Străzii Semicercului Vechi* cu *Strada Semicercului Nou*, dar s-a constatat că s-ar fi creat un cerc vicios: semivechi ori seminou, la alegere.

10 – Altă ieșire?

– Fiți bun și așezați-vă aici, până nu v-o iau prea mulți înainte. De altfel, acuși trebuie să pice și mașina neagră să ridice gunoaiele. Dar mie nu-mi dați nimic pentru explicație? Ghidul nu primește nimic? Un bilet de tren găurit! E bun și asta,
15 zic c-am făcut o excursie fantastică. De altfel, dumneavoastră trebuie să fi picat din lună dacă habar n-aveți cum e la noi. Pe *Strada Semicercului Vechi* – pe asta – și pe *Strada Semicercului Nou* – adică astălaltă. Mulțumesc frumos, vedeți să nu v-o ia alții înainte la coadă, c-au început să dea buzna.

ACTUL I
TABILOUL 1

Strada Semicercului Nou. *Dimineța. Se deschid geamuri, apar capete neliniștite care scrutează. Grăbită, lumea iese din case, pregătită ca pentru cumpărături – sacose, plase, sticle, chiar geamantane. Se formează coada, undeva în partea dreaptă a scenei, care ar duce în piață (care deocamdată nu-i comună).* 5

PERPELEA

Să nu zici niciodată că ești bătrân, că e ca și cum i-ai comanda celulei nervoase. 10

POTOLEA

Nu, zău.

PERPELEA

Sunt medicamente care trebuie luate și la doi ani după deces.

POTOLEA 15

Nu, zău!

PERPELEA

(desfăcând un ziar și citind ceva)

Iarăși s-a întâmplat ceva în Bolivia și Nicaragua.

POTOLEA 20

(foarte uimit)

Nu, zău! Inundații sau secetă?

PERPEIEA

S-a băgat carne de tun.

POTOIEA

Nu, zău! Măcelăriile noastre ce-or fi făcând?

5

FEMEIA CU COPII. ÎN BRAȚE

(intră în scenă, observă rândul și se așază în față)

Of! Ce-am mai fugit.

PERPEIEA

Hei, doamnă!

10

POTOIEA

Domnișoară! *(Femeia se face că plouă)*

PERPEIEA

Se face că plouă.

FEMEIA CU COPII. ÎN BRAȚE

15

(oftează adânc)

PERPEIEA

(foarte nervos)

Oftatul nu scuză... mijloacele.

POTOIEA

20

I-as-o, domnule, nu vezi că e însărcinată? Dacă are copil în brațe, înseamnă că poate să facă și prin urmare e însărcinată. Asta o știu de la un doctor. *(Către femeie)* Sunt gemeni?

PERPEIEA

(agitat)

25

Nu mă interesează explicația dumitale, domnule. Oricine poate să-ți apară acum cu un copil din flori. Ie dăm drumul la toate în față?

TIPUL.

N-am văzut nicăieri atâția copii din flori, câți am văzut în Turcia.

POTOLEA

Ați fost în Turcia?

5

TIPUL.

Da de unde! Pe hartă.

EVDOCHIA

(tolănită într-un pat, pe care îl aduc patru vlăjgani)

Așa maică, aici mai în față... Că eu nu mai am mult de trăit. Măcar s-apuc ceva înainte de... Așa, lăsați-mă aici...
(Vlăjganii așază patul în față și ies pe rând.)

PERPELEA

Poftim! Dumneaci n-are copil în brațe...

EVDOCHIA

15

Eu sunt foarte bătrână. Mă cheamă Evdochia și vin în fiecare zi aici, poate apuc ceva. Dumneavoastră n-aveți de unde să mă știți, că sunteți mai tineri.

PERPELEA

Credeți că mie nu mi-ar fi lesne să iau un copil în brațe și să-mi fac cumpărăturile cât ai zice pește? Sau să mă fac bătrân? Hodorog bătrân?

FEMEIA CU COPII ÎN BRAȚE

Poftim, domnule! *(Îi întinde copilul)* Nu vă e rușine! Credeți că noi de drag! Doamne, ce oameni!

25

EVDOCHIA

S-a pierdut simțul omeniei, dragă. Al șaselea simț. Ca și când n-ar fi fost. Văzul, mirosul, pipăitul, auzul, gustul și bunul-simț.

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

Bunul-simț a fost aruncat la lada de gunoi și distribuit pe sprânceană.

PERPELEA

5 Dumneata, bătrânico, să-ți vezi de tusea dumitale.

COCA

(lui Perpelea)

M-am abținut, dar gura dumitale...

EVDOCHIA

10 Tineretul de azi!

COPIIUL. CU STICIA GOALĂ

Tineretul – fala străzii! *(Ascultând)* Liniste! Parcă s-a auzit motorul. Pss! *(Ascultă)* Pe dracu' e un bondar. *(Îl prinde și-l bagă în sticlă)* Eu mi-am făcut plinul. *(Râsete)*

15

POTOLEA

De unde naiba atâția bondari? S-a schimbat clima?

PERPELEA

O adevărată invazie. Și fac un zgomot. *(Se aude bătăitul bondarului în sticlă)* Mașina!

20

COPIIUL

Nu, tot dumnealui...

PERPELEA

Când cu lăcustele, alea măcar veneau, rădeau tot și plecau în liniște. Altfel, vă închipuiți ce panică ar fi produs. Dar băr-
25 zăunii ăștia!

TIPUI.

(savant)

Se înmulțește populația peste noapte! Cred că femeile cu copii n-ar mai trebui să aibă anumite privilegii.

COCA

Dar noi pentru ce muncim? (*Răsete*)

EVDOCHIA

Mi-a amorțit un picior.

TIPUL

5

Al patului?

EVDOCHIA

Picioarele patului nu le mai simt de mult.

TIPUL

Nu e de mirare, cu atâtea radiații, pe care le înghițim... 10

EVDOCHIA

Iradieți fericire.

POTOIEA

Da, dar exploziile din sânge?

TIPUL

15

Erupțiile...

EVDOCHIA

*(văitându-se)*Aoleu, dar mi-a amorțit bine de tot... (*Către Copilul cu sticla*)
Fuguța, maică, fuguța și cumpără-mi niște spirt. 20

COPIIUL

Dar îmi țineți locul... (*Iese*)

EVDOCHIA

*(strigă după el)*Să nu-l bei pe drum! Generațiile astea mai noi au deprins 25
un nărav urât: beau spirtul medicinal pe drum. Trei generații
am trimis după spirt, toate l-au băut pe drum. De unde năra-
vul ăsta?

PERPELEA

Întârzie și șoferii ăștia... (*Consultă ceasul*) Poftim!

POTOIEA

Vor să ne creeze o situație limită.

5

COCA

Putrezim pe la cozi...

EVDOCHIA

Aliniați mintal.

COCA

10

De la ciuma lui Caragiale n-au mai întârziat atâta...

POTOIEA

(*corectând*)

Ciuma lui Camus.

EVDOCHIA

15

A lui Caragea. Eu am prins-o. Eram mică pe-atunci... băie-
tașul... (*Semn spre sticlă*) Și tot așa, stăteam și așteptam microbii...

POTOIEA

Ați auzit de mareele de la Marea Mânecii? Noaptea când
răsare luna nouă se ridică mareele în sus și rămân valurile pe
20 uscat...

PERPELEA

Mai rămași pe uscat decât noi...

EVDOCHIA

Măcar dac-ar mai ploua puțin, să înmoaie praful ăsta...

POTOIEA

(enervat)

Să vedeți c-o să întârzii la doctorat din cauza lor. Am plecat să-mi iau doctoratul. Cei din bloc mi-au spus clar: ori îți dai doctoratul, ori te azvârlim în stradă. 5

PERPEIEA

Așa e. Fără doctorat nu mai ești primit în nici o casă și pe bună dreptate: prea mulți proști.

TIPUL

(scoate din servietă sau din plasă un ceas deșteptător și-l pune pe trotuar) 10

Suntem salariați, condica e condică.

EVDOCHIA

Dă-l naibii mai încolo, să-mi mai bâzâie și asta la cap?

TIPUL

Stimată matroană! Eu am un program, nu pot întârzia zilnic fiindcă niște funcționari de la Direcția Gunoaielor nu-și fac datoria cum trebuie. 15

COCA

Direcția asta a gunoaielor!

TIPUL

(începând să se enerveze)

Să nu se spună, domnule, să ni se comunice deschis la difuzor că nu mai avem dreptul! 20

PERPEIEA

Nici un cap de ață! Adio huzur!

POTOIEA

Să ni se arunce-n obraz crudul adevăr: „De azi încolo nu mai pupați voi gunoaie. Nici măcar în ochi!“ 25

TIPUL

Să știm ce facem, nu? Poate ne aprovizionăm din altă parte.

EVDOCHIA

Am putea foarte bine să mergem pe... (*Arată*) Acolo măcar
5 există o tradiție. Știți că un inginer de la noi a trecut ascară
dincolo...

TIPUL

(*curios*)

Pe *Strada Semicercului Vechi*?

10

EVDOCHIA

Da, s-a dus la maică-sa și... a rămas acolo. Toată lumea e
îneebunită.

COCA

Era cu soția?

15

EVDOCHIA

Cu.

COCA

Era de așteptat. A pus soacra mâna pe noră și-a pus-o la
treabă.

20

EVDOCHIA

Bine, dar au un copil de doi ani! I-au lăsat dormind. Ce
și-au zis nenorociții: „Până mâine-dimineață ne mai distrăm.
Mai o rișcă, mai o...”

POTOIEA

25

Parcă noi n-am avea baruri, parcă n-am avea... blugi!

PERPEIEA

Nu-i ca la mama acasă...

EVDOCHIA

Ce-o fi cu băiețașul?

COCA

Vă făceam eu frecția, dacă aș fi avut oleacă de spirt...

EVDOCHIA

5

Spirt s-a făcut...

COPILUL

(apare, își caută sticla goală și se așază la coadă)

Cine mi-a furat bondarul? *(Către Evdochia)* Zice că n-are.

EVDOCHIA

10

Ce zice?

COPILUL

Că s-a terminat de ieri. Toată lumea umblă după spirt, zice. *(Către ceilalți)* Vă rog frumos, cu chestii de-astea nu se glumește. Dați-mi-l.

15

POTOIEA

Crezi că bondarul era prost să te aștepte pe tine, să-l pui în spirt? Și-a luat vaea.

COPILUL

(convins)

20

Nu putea, n-avea cum. Îi băgasem un pai... *(Se aude un bâzâit)*

EVDOCHIA

Mașina!

COPILUL

S-a întors! *(Aleargă după bondar și-l prinde. Îl vâără în sticlă)* S-a întors.

25

PERPEIEA

Cine să-l mai primească, deh, c-o tinichea de coadă...

EVDOCHIA

(căt-re Copil)

Ori l-ai băut pe drum, cum aveți obiceiul? Spune drept, că nu-ți fac nimic.

5

COPII.UI.

(spășit)

I-am băut.

EVDOCHIA

Ptiu! Chestiile astea or să mă bage-n mormânt. *(Își pune pă-*
10 *tura în cap.)*

COPII.UI.

(căt-re pat)

Veșnica pomenire... *(Căt-re ceilalți)* I apte nu, vodcă nu... noi cum vreți să creștem? De unde să primim aripi, de la mama?

15

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

(puțintel jenată, se deschide la bluză și începe să alăpteze)

Cică umblă o paralizie infantilă, mamă, mamă...

PERPELEA

Îi dați bust?

20

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

Doamne ferește...

TIPUL

Aveți un profil de madonă, doamnă. Păcat că nu sunt pic-
tor. *(Căt-re Potolea)* Renașterea italiană a încurajat mama și co-
25 pilul. Pinacotecile lor sunt adevărate creșe. Am cunoscut un
italian care fusese prunc pe vremea aia. Mi-a spus oftând: „Ce
vremuri! M-au ținut la sân cele mai frumoase fecioare“.

POTOLEA

Să tot renaști în Italia!

PERPELEA

Noi nu putem avea renaștere ca lumea, câtă vreme femeile noastre stau la cozi, în loc să facă pe Maica Domnului.

COPIIUL

Iar eu sunt nevoit să beau spirt, în loc să fiu ținut în sân. 5

FEMEIA CU COPIL ÎN BRAȚE

(cătore Copil)

Tu ar trebui să fii ținut numai în palme. Doamne, ce obrăznicătură!

TIPUL

10

I-au dat nas aii mari. De ce nu i-or mai fi schimbând și pe-ăia? *(Dintr-un gang apar vreo trei femei tinerele cu căldăruse de gunoi, pe care-l deșartă într-o ladă mare, mascată până acum)*

EVDOKHIA

(de sub pătură)

15

Astea acum s-au trezit...

POTOLEA

Tinerele. Tinerele. Se simt bine în pat.

(Femeile se așază la coadă.)

PENSIONARUL

20

(merge și cercetează lada)

TIPUL

(tare)

E o ladă stil. De la consignație. Cum ne batem joc de operele de artă! Dacă mi-ar da mie voie să încarc un camion cu mobila care se găsește în urbea noastră – aș trăi împărătește. 25

PENSIONARUL

(cătore gospodine)

Ciolanele peste varză! Nu e frumos.

FEMEIA OACHEȘĂ

(rușinată)

Nu e frumos...

PENSIONARUL.

5 Vouă v-ar conveni să primiți gunoi amestecat?

FEMEIA ÎNALȚĂ

Acum și dumneata cu morala! Data viitoare n-o să mai facem. Gata, am învățat din experiența altora. Suntem încă tinere... Nu știm multe lucruri.

10

PENSIONARUL.

Sergentul... dacă observă... știți cât e amenda?

PERPEIEA

(cătore Tip)

Bine le face. Trăim într-un orașel mic, dar civilizată.

15

POTOIEA

În orașele nemțești se așează lumea la coadă în stații și când vine autobuzul nimeni nu dă buzna înaintea celuilalt.

TIPUL.

20 Dacă un oraș nu păstrează regulile de salubritate, ce să mai vorbim...

POTOIEA

Asta-mi amintește de grajdurile lui Augias.

FEMEIA CU COPII ÎN BRAȚE

(curioasă)

25 I le-au luat?

PENSIONARUL.

(cătore femei)

Eu abia azi-dimineață am ieșit la pensie, c-am lucrat în schimb de noapte. Ar trebui să-mi creați condiții optime, să-mi 30 tihnească pensia. *(Plângând)* Am muncit 40 de ani numai de noapte, de pomană...

FEMEIA OACHESĂ

(il mângâie)

Bunicuțule... N-am vrut...

PENSIONARUL.

Eu nu pot să fiu pensionar devotat într-un oraș insalubru. 5

FEMEIA CU BASMA VERDE

Eu am fost cea cu ciolanele... N-am știut că la gunoi nu merg ciolane pe varză... Îmi cer iertare...

PENSIONARUL.

(plânge și mai tare)

10

Hi-hî...

FEMEIA CU BASMA VERDE

Uite, îmi cer iertare... Îmi cer iertare în genunchi... *(ingenunche)*

PENSIONARUL.

40 de ani eu am muncit pe brânci... Și-acum voi vă cereți 15
iertare în genunchi... Mai bine mi-ați mări pensia...

FEMEIA CU BASMA VERDE

(il sărută)

Bunicuțule... Iartă-ne. Suntem o societate săracă...

PENSIONARUL.

20

(râspicat)

Atunci de ce nu mă lăsați să trec în față?

CEII ALȚI

(vași aprobări)

Desigur... Da. Bineînțeles... Bătrânii și femeile... 25

FEMEIA CU COPII. ÎN BRAȚE

Poftiți. Treceți aici înaintea mea... *(Pensionarul trece în față.)*

PERPELEA

Dacă am fi și noi o societate de consum, n-ar mai trebui să menajăm așa toate susceptibilitățile...

POTOLEA

5 Ce să consumi? De altfel, e logic: odată ce lupți împotriva consumului...

PERPELEA

După Revoluția franceză, tot așa nu se găsea nimic...

POTOLEA

10 Doar ghilotina... în mijlocul orașului și mulți, foarte mulți reacționari... stârpiți.

TIPUL

(cătred Potolea)

Ce-ar fi să schimbăm vorba?

15

POTOLEA

De ce, omule? Au trecut aproape două veacuri de la Revoluția franceză...

TIPUL

Degeaba. Parc-a fost ieri. (*Confesie*) Am în minte un fond
20 reacționar, pe care-l menajez... Îl țin în secret... fondul secret... (*Uitându-se pe cer*) N-a mai plouat de mult...

POTOLEA

Cum să mai plouă?

TIPUL

25 Dumneata ai idei fixe...

POTOLEA

Nu. Deloc.

TIPUL.

(găsind subiect de discuție)

Și eu mi-aș da doctoratul... Dar nu știu în ce!

POTOLEA

Ee!

5

TIPUL.

Dumneata?

POTOLEA

În vise.

TIPUL.

10

Ce teză?

POTOLEA

„Despre coșmaruri și mama dracului“.

TIPUL.

(meditând)

15

E un subiect interesant.

POTOLEA

Am niște vise foarte urâte. *(La ureche)* În fiecare noapte visez că mă ia mama dracului. Vreau să lămuresc odată pentru totdeauna chestia asta obscură...

20

TIPUL.

S-o așezi pe platformă științifică.

POTOLEA

Să-i dau o bază solidă. Îmi susțin teza și-mi iau concediu medical.

25

TIPUL.

Un subiect de-ăsta te poate da gata.

POTOLEA

Nenorocirea e că nu vrea comisia să se întrunească. Zice c-o deprimă. Acum tocmai voiam să mai trec o dată pe la profesor și să-i povestesc ultimul vis, poate-l înmoi.

5

TIPUL

(curios)

Ce vis?

POTOLEA

Se făcea că mă lua mama dracului...

10

TIPUL

Interesant.

POTOLEA

Și de-asta stau aici... poate pun mâna pe vreo coadă de mătură. Fără un cadou, cât de cât... știți...

15

TIPUL

Cunoaștem, cunoaștem... Și eu tot așa... fără doctorat! Aș putea să-l dau și mâine, dar nu mă hotărâsc. Orice subiect mi se pare prea vast. Or, eu trăiesc într-o chichineață de trei pe doi. N-am unde să-l dezvolt. Fără baie, fără debara...

20

POTOLEA

Într-adevăr... Totuși, aveți niște vecini agreabili, dacă pot să vă suporte fără patalama...

TIPUL

Agreabili, agreabili, dar cât o să țină chestia asta? De-aia
25 dumneata ești într-un fel un om fericit... Ai subiectul în cap...

POTOLEA

Viața, dragă prietene...

TIPUL.

Mama dracului...

(Intră Țata Cața. O femeie mătăhăloasă, între două vârste. Se suie pe un pietroi, să domine adunarea.)

CAȚA

5

Bună ziua... *(Nu se aude)* Nu se aude? *(Energic)* Bună ziua.

GLASURI ANEMICE

Bună, bună...

COCA

Cine e?

10

PERPELEA

De la centru. O cheamă Cața. Toți îi zic Țata Cața, că e bună de gură. De altfel, e o bună organizatoare. Pe unde trece ea, se simte un vânt proaspăt...

CAȚA

15

(volubilă)

Cum merge? Bine, bine? Toți aveți un aer foarte plăcut. Ați dormit bine? *(Observă patul)* De altfel, unii văd că mai dorm și acu'. *(Autoritar)* Dați patul afară!

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

20

(arătând spre Evdochia, care s-a ridicat în capul oaselor)

E bătrână, e suferindă, vai de păcatele ei...

CAȚA

Ce păcate are?

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

25

E nevoiașă...

CAȚA

Să nu spun de două ori. Să scoată cineva patul din piață... *(Câtiva inși execută porunca.)* Dacă vrea să se odihnească, să respire

aer proaspăt, reavăn, așezați-o pe-o bancă la marginea orașului.
Ori într-un spațiu verde. Ați plantat duminica trecută palmieri?
Or să se prindă, că schimbăm și clima.

TIPUL

5 Da, dar nu se prind.

EVDOKHIA

(văitându-se)

N-am temperatură. (Patul e scos din scenă)

CATA

10 (pe un ton foarte blând)

Deci sunteți mulțumiți, vă merge bine...

COR

Bine, bine, în privința asta...

CATA

15 Dar... lipsuri? Se mai manifestă ceva lipsuri? Spuneți deschis. De-aia am venit în mijlocul dumneavoastră... Poate le îndreptăm...

POTOLEA

(cu gura moale)

20 Ar mai fi câte ceva...

CATA

Hei, oameni buni... Nu poate merge totul perfect dintr-o dată... De-ați ști ce lucruri grave se întâmplă pe glob... Aici e raiul.

25

TIPUL

Raiul?

CATA

Lipsurile noastre sunt lipsurile raiului.

TIPUL

30

Raiului.

CATA

(*n-aude*)

Dacă ar fi să cădem în misticism. (*Râde*) Prea dulce, prea bine, prea moale...

POTOLEA

5

Prea de tot...

CATA

V-am spus, nu se poate face totul dintr-o dată... (*Scoate un carnetel, îl consultă.*) Și în timpul ăsta există o țară pe glob, unde se întâmplă niște crime monstruoase...

10

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

(*speriată*)

Iiii!

CATA

Și eu am tras o înjurătură birjărească, pardon, imperialismului.

15

POTOLEA

Ia să-i mai dăm în mă-sa și pe-ăia, pardon.

CATA

Tocmai, la asta mă gândeam și eu. Tot ne-am strâns cu toții aici. Să rupem puțin din programul nostru și să transformăm această adunare spontană într-o manifestație de simpatie...

20

UN VIĂJGAN

(*tare*)

Să le dea drumul celor trei... cum îi cheamă?

CATA

25

Ce contează... Sunt niște oameni simpli, nevinovați, a căror simplă vină e aceea de-a fi cutezat să nu fie de acord.

TIPUL

Paștele mă-sii, paștele mă-sii...

POTOIEA

(il trage de mânecă)

Insula Paștelui...

TIPUL.

5

(scandând)

Insula Paștelui, Insula Paștelui, rușine!

CATA

Unde sunt pancartele, nu v-a dat nimeni azi-dimineață niște pancarte?

10

PENSIONARUL.

Aoleu, erau în pat. Ie ceruse bătrânica, să le păstreze la cald...

CATA

Foarte rău... Ce înălțăm noi acum?

COPILUL.

15

Mă duc eu după ele...

CATA

Așa, bravo. *(Copilul iese.)* Deci, simpatizați cu cei trei eroi...

POTOIEA

Cum să nu. Cum îi cheamă?

20

COR

Da, ni se rupe inima... Cât le-au dat?

CATA

Trei luni, cu drept de apel...

TIPUL.

25

Lipsa asta de democrație e îngrozitoare. *(Montându-se)* Dacă mie mi-ar da voie să mă duc până în Insula Paștelui, i-aș scoate pe cei trei din robie.

PERPELEA

Numai dacă-ți plătește guvernul de-acolo drumul...

TIPUL.

Și cazarea?

PERPELEA

5

Și.

TIPUL.

(*resemnăt*)

Atunci, să se descurce.

COPIIUL.

10

(*intră găfâind*)

N-a vrut să mi le dea. Stătea pe-o bancă, sub un copac, cu cele două pancarte în mână. A zis că sunt singurele lozinci care o mai țin în picioare, după ce-a fost dată jos din pat. A zis c-o înflăcărează și poate-i crește temperatura...

15

CATA

(*sever*)

Să nu mai lăsați lozincile pe mâna nebunilor. În sfârșit. (*Dulce*) Deci, prieteni... Acum, că am manifestat și pentru cei închiși, cei care luptă pentru drepturile lor, ne putem vedea de ale noastre. Vă mulțumesc pentru atenție. (*Dă să plece.*) Dacă se ivește vreo defecțiune, vreo neregulă ceva, raportați mai sus. Noi n-avem cum să le știm pe toate.

20

POTOLEA

De ce întârzie ăstia cu gunoiul?

25

CATA

Cine a întrebat să facă un pas în lături.

POTOLEA

Îmi pierd rândul.

CATA

Curaj.

VOCI

Ieși, domnule, afară, vrei s-o pățim și noi pentru dumneata?

5

POTOIEA

(face un pas în afara cozii, îmbrâncit din spate)

Eu.

CATA

Înseamnă că la dumneavoastră se lucrează prost, dom-
10 nule... cum te cheamă?

POTOIEA

Potolea...

CATA

... Potolea. Cei care trebuie să vină să distribuie gunoiul
15 nu-și fac datoria cum trebuie și lumea pierde ore în șir stând
degeaba... Dumneata ai spirit critic. Îmi place. Când sosesc
gunoierii, făceți-le o critică aspră.

POTOIEA

Putem să le dăm cu ceva-n cap?

20

CATA

(nu știe ce atitudine să ia, apoi se relaxează)

Nici chiar așa, domnule... cum îți zice?

POTOIEA

... Potolea.

25

CATA

Ai un nume pașnic.

POTOLEA

Am făcut două războaie cu numele ăsta. Tata pe primul și eu pe celălalt.

CATA

(*grăbită*)

5

Mă cheamă problemele. Trebuie să plec.

VOCI

Nu, mai rămâneți.

CATA

(*către Potolea*)

10

Te rog un lucru. Ia o foaie de hârtie și întocmește dumneata o listă cu cei care vor să plece acasă. Poate au treburi, poate vor să se odihnească puțin...

TIPUL

(*nedumerit*)

15

Cum așa?

CATA

Noi trebuie s-avem o evidență clară, care pe unde se găsește.

COCA

Se iau casele?

20

CATA

Nu, draga mea, să nu mă înțelegi greșit.

FEMEIA CU COPIL ÎN BRATE

N-avem voie să mergem acasă?

CATA

(*agasantă*)

25

Da, dar întâi să vă înscrieți pe o listă...

POTOIEA

Liniste. Fără debandadă. Cine vrea să rămână, trece în dreapta, cine vrea să plece, în stânga... Vă spuneti fiecare numele și anul nașterii...

5

CATA

Foarte bine. Să existe o disciplină și-o evidență clară. Eu am plecat, mă cheamă problemele. Bună ziua, oameni buni. Și când vor sosi gunoierii – o critică, da' știți, de să le meargă fulgii. (*lese.*)

10

TIPUI.

Putem să le dăm cu ceva-n cap?

POTOIEA

(*autoritar*)

Cine a zis? (*Liniste*)

15

PERPEIEA

Liniste mormântală.

POTOIEA

Cine a zis? (*Liniste*)

PERPEIEA

20

... mormântală...

POTOIEA

(*scotând un carnet și-un creion*)

Îndrăznește cineva să spargă coada? (*Cei din spate se furizează unul câte unul.*)

25

FEMEIA CU COPII, ÎN BRATE

(*arătând spre copil*)

S-a udat.

POTOIEA

Nu pleacă nimeni, până nu-l scriu pe listă.

FEMEIA CU COPIL ÎN BRAȚE

E mic, el nu votează, nu nimic... Trebuie să mă duc să-l schimb...

POTOIEA

Nu se schimbă nimic. S-a schimbat o dată, am făcut o dată 5
ordine și curățenie, nu schimbăm ordinea și curățenia în fiecare
zi. Cum îl cheamă?

FEMEIA CU COPIL ÎN BRAȚE

Nu spun nici moartă. Ce vă interesează pe voi cine mi-a
fost drag? Ori iubim și ținem secret, ori... 10

PENSIONARUL.

Da' ce, n-avem voie să plecăm acasă? Te pomenești că...
(*O rupe la fugă.*)

POTOIEA

Hei! 15

FEMEIA CU COPIL ÎN BRAȚE

Mă duc eu să-l prind, că sunt mai sprintenă. Ține-l oleacă.
(*Îi dă copilul lui Potolea, iese.*)

POTOIEA

(*rămas singur în scenă cu copilul în brațe*) 20

Ia te uită... (*Copilul începe să plângă.*) Taci cu tata... adică...
adică taci cu nenea. Ho! Oprește-te. Să știi și tu, măi băiatule,
cum te-o fi chemând? (*Scoate iar carnetelul.*) Nici tu nu vrei să
spui? De fapt, ai dreptate. Noi suntem generația anonimă, măi
băiatule, amândoi suntem fiii revoluției, pricepi cum vine asta? 25
A venit revoluția, ne-a luat din scutece și (*dând peste ceva ud*) ne-a
scos în stradă, unde-am făcut pe noi... Pricepi tu cum vine asta?
N-ai cum să pricepi, că ești mic, fără tată, fără mamă, născut
în focul luptei pentru o viață mai... dârză. Cum ziceai că te

cheamă? (*Privind în jur*) Cum s-au topit toți, ca zăpada primăvara... Soarele nou primăvăratec înseamnă în primul rând topeală... Munca cu oamenii nu-i o glumă, și eu am fost înrăit și mi-am schimbat concepțiile destul de greu. Na, că m-ai
 5 făcut learcă, fir-ai tu a naibii de generație anonimă. Tu să nu faci pe mine, c-aș putea să-ți fiu tată. (*Se aude sunând deșteptătorul, uitat pe caldarâm.*) Aoleu, doctoratul! (*Iese grăbit, cu copilul în brațe.*)

(*Cortina*)

TABILOUI. 2

10 *A doua zi dimineata. Același decor, cam aceleași personaje la coadă.*

EVDOKHIA

(*din pat*)

N-ați putea, draguță, să împingeți patul ăsta mai pe marginea prăpastiei?

15

TIPUL.

Doamnă, noi putem, dar nu vă sfătuim să stați nici prea la vedere. Vă amintiți, ieri...

PENSIONARUL.

Să nu care cumva să fi pierdut pancartele alea... Să ne crape
 20 obrazul de rușine, nu alta, când ne-a luat la întrebări. Dă-le-ncoace!

EVDOKHIA

Ba! (*Le scoate de sub pernă și le flutură.*) Îmi mai fac puțin vânt cu ele... E o zăpușeală! Deși tot n-am temperatură... fir-ar să fie de temperatură... Eu cred c-am răcit.

25

PENSIONARUL.

(*rugător*)

Dă-le!

EVDOCHIA

Ba!

PENSIONARUL.

Te rog din suflet!

TIPUL 5
(*enervat*)

I as-o, domnule, în pace! De lozinci ne crapă nouă buza acum?

COCA

Nu vedeți că nu mai vine mașina aia?

PERPELEA 10

Ieri a venit? Cine-a stat până la urmă?

COCA

N-a venit.

TIPUL 15
(*uitându-se în jur*)

De altfel, nu s-a schimbat nimic de ieri până azi...

PERPELEA

Doar la nivelul conștiinței câteva mici, mici... (*Nu găsește cuvântul.*)

EVDOCHIA 20
(*strângând pancartele la piept*)

Nu le dau nici beată. Sunt lozincile mele personale. Cu astea am trăit, cu astea vreau să intru în groapă.

PENSIONARUL 25
(*dând din mâini disperat*)

Ce încăpățănare! (*Apar ținându-se de mână Dan și Irina, doi tinerei.*)

COCA
(*arătându-i*)

Doi tinerei ca doi porumbei.

BRUNETA

Ca doi guguștiuci. Știți că guguștiuci nu sunt din familia porumbeilor, ci din familia turturelei?...

TIPUL.

5 Când văd o pereche atât de potrivită, îmi vine să-mi iau lumea-n cap...

PERPELEA

Invidia?

TIPUL.

10 Este și o doză de compătimire. Au o viață-ntreagă-nainte...
Vai de capul lor, până se văd morții!

IRINA

(alintându-se, către Dan)

Când o să fim bătrâni ca nenea... *(Arată spre Pensionar)* ...
15 coada n-o să mai aibă nici un sens.

DAN

(visător)

Problema gunoaielor va fi pe deplin rezolvată, iar tu vei fi o babă fericită...

20

IRINA

(visătoare)

Iar tu un ramolit, care și-a văzut visul cu ochii și umblă deschiat la pantaloni. *(Autoritară)* Cere-mi mâna!

DAN

25 N-am bani de timbre... Trebuie cel puțin patru timbre fiscale ca să te-nsoți c-o frumusețe de fată ca tine.

EVDOCHIA

(tare)

Dar domnul acela de la poștă mai trăiește cu nevastă-sa, care e înaltă și grasă și seamănă c-o cutie de scrisori pentru străinătate?

5

IRINA

Dan!

DAN

Irina!

IRINA

10

Dan, cere-mi mâna, dacă nu vrei să-ți dau o labă. *(Râde)*
Asta am auzit-o la o cununie. Când vom fi bătrâni, vom avea amândoi câte patru labe... Îți închipui ce bogăție...

DAN

Da, evident! Și vom merge pe jos, în patru labe. *(Râde.)* 15

(Intră Femeia fără copil în brațe.)

FEMEIA

(își smulge părul)

Nenorocire! Nenorocire!

VOCI

20

Ce e? Ce s-a-ntâmplat?

FEMEIA

Copilul. *(Se-neacă de plâns)*

COCA

Ei, ce e? Ce ne fierbi?

25

FEMEIA

(disperată)

Și-a dat doctoratul. L-am lăsat oleacă aici cu domnul acela, care, știți...

TIPUL.

Potolea. Cel care ne punea pe listă.

FEMEIA

Da, s-a dus cu el la doctorat... copilașul l-a luat, iar el
5 s-a-ncurcat și l-a trântit.

PERPELEA

L-a trântit? Bine i-a făcut.

FEMEIA

Copilul, domnule, îl ținea în brațe... și când a văzut că
10 se-ncurcă, l-a trântit. (*Fericită*) Dar băiatul apucase să-l treacă.
El răspunsese primul... Noroc că n-a căzut în cap...

TIPUL.

(*pușnind în râs*)

Un copil de șase luni, doctor! Asta nu s-a mai pomenit.

15

PENSIONARUL.

Taci, domnule! Acum se pune bază pe generația tânără.
Ăștia sunt scoși în față. Pompați.

TIPUL.

Bine, dar la șase luni ce putea el să știe?!

20

FEMEIA

(*mândră*)

Comisia l-a-ntrebat despre vise. „Visezi, muțunache?“ Și
el: „Bee“, Și comisia: „Bravo, toți trebuie să visăm“.

COCA

25 Precoce.

FEMEIA

Așa a zis și comisia. Și la urmă l-a trântit pe tip. Lui i-au
venit coșmarurile... (*Râde*) Zice comisia: „Ai multe coșmaruri,
domnule?“ Și el: „Da, în fiecare noapte visez că mă ia mama

dracului". Apoi comisia s-a retras, chipurile să delibereze, unde l-au denunțat. De la ușă l-au luat unii... Săracul! Dar și-a făcut pomană cu fiu-meu. S-a întors acasă topăind într-un picior de fericire. Zice: „Mamă, nenea ăla nu știu dacă-mi era tată, dar m-a făcut om. Am luat doctoratul cât ai zice pește“.

5

COCA

(ștergându-și o lacrimă)

Mai sunt oameni buni, deși vremurile sunt tulburi...

TIPUL

Cum sunt? Ce-ai zis?

10

COCA

(speriată)

Mai sunt și vremuri bune, deși oamenii sunt tulburi...

FEMEIA FĂRĂ COPII.

(trecând în față)

15

Cam pe aici era rândul meu.

VOCI

E, e! Dar se poate? A ținut cât ai avut doctoru-n brațe...
Treci la coadă!

FEMEIA

(trece la rând)

20

Nu, că nu voiam să iau, voiam doar să-ntreb.

TIPUL

Dar ce, parcă noi vrem să luăm ceva?

PERPELEA

(enervat)

25

Ce să luăm? Gunoaie?

COCA

Și eu voiam doar să-ntreb cum le dau și uite că strau la coada
de-am făcut varice.

(Un moment de liniște, se aud chicotelile lui Dan și ale Irinei)

5

TIPUL

Îmi vine să-mi iau lumea-n cap. Se nenorocesc văzând cu ochii.

PERPELEA

Iasă-i, domnule, tinerețea își cere drepturile. *(Către Dan)*
Dacă vreți să vă căsătoriți... *(Se caută prin buzunare)* ... vă dau
10 eu timbrele...

DAN

Mare pomană v-ați făcut, domnule! Nu mai putem să ne
abținem necăsătoriți.

TIPUL

15 Vă înțeleg, vă înțeleg. Și eu am fost tâmpit.

PERPELEA

Poftim și să fie într-un ceas bun! *(Le dă timbrele.)*

IRINA

Nemaipomenit, extraordinar! Ce fericită sunt!

20

DAN

Și acum, cum se procedează?

COCA

Lipiți două timbre pe buletinul dumneavoastră și două
pe-al fetii.

25

DAN

(execută)

Și acum?

PERPELEA

Gata. Sunteți căsătoriți, uniți în fața legii, noi am fost martori. . .

IRINA

(Îl sărută pe Dan)

Simt că plutesc. . . Uite, mi-au crescut două aripi, ca două cozi ⁵
de păun, așa sunt colorate. Ba trei, dacă vrei îți dau și ție una.

DAN

Te rog. . . Ține-le tu pe toate.

O VOCE

Pentru jumulit. *(Chicoteli)*

10

EVDOCHIA

Care a fost măgarul? Nu stricați poezia copiilor. Au atâta
nevoie de poezie! Și de un pat, unde să-și culce capul. Toată
lumea e a lor, dar un pat tot le trebuie. Veniți aici, hulubașilor.

IRINA

15

Ce bine! Vom avea căminul nostru, ne vom simți minunat. *(Merg și se așază emoționați, de-o parte și de alta a patului)* Sunt puțin emoționată. . .

EVDOCHIA

Eu voi sta la mijloc să nu se întâmple vreo porcărie. . .

20

TIPUL

Foarte bine. Tinerii de astăzi! Trebuie să fii mereu cu ochii
pe ei.

DAN

(cam stânjenit)

25

Acum nu mai rămâne decât s-așteptăm mașina. Am impresia că întârzie. . .

IRINA

(pe degete)

Vine, nu vine, vine, nu...

EVDOCHIA

5 Nu vine. Sau dacă vine, e goală. Eu știu, de ani întregi stau
cocoțată în patul ăsta și-aștept. (*Zgomot de motor*) Vinee!

COCA

Motorul cel nou...

TIPUL

10

(*sceptic*)

Aș, vreun bondar.

(*Apare o mașină de gunoi. Rumoare. Mașina trece la coada cozii.*)

VOCI

(*enervate, din față*)

15 Hei, ce faci, domnule! Trage mașina-n față, că aici e rândul.

ȘOFERUL.

Nu mai am benzină.

UNUL DIN SPATE

E bine și aici, tot coadă e.

20

O VOCE DIN FAȚĂ

Dumneata ai venit acum, noi tremurăm aici de la cinci.

UNUL DIN SPATE

Cine v-a pus? Dacă n-aveți treabă! Noi muncim...

GUNOIERUL ȘEF

25

Am întârziat c-am avut ședință.

EVDOCHIA

Măcar sunt proaspete?

ADJUNCTUL.

De azi.

COCA

Așa ați spus și rându' trecut și când mă duc acasă cojile de ouă sparte.

5

ȘEFUL.

Așa le-am primit, așa le-am desfăcut. Marketing. Ați auzit de așa ceva? Asta e știința desfăcerii.

TIPUL.

Chiștoace aveți? N-am tras un fum, de când am tras cu tunul...

COCA

Așteaptă, domnule, să-ți vină rându'.

ADJUNCTUL.

Începem, șefule?

15

ȘEFUL.

Pregătește lopetile. (*Către inși*) Cine era primul?

PENSIONARUL.

Eu. Abia am ieșit la pensie ieri-dimineață, c-am fost de noapte.

PERPELEA

20

Zi mai bine c-ai fost prost ca noaptea.

PENSIONARUL.

Paznic de noapte la „Biciul satirei“. Asta era o, ca să zic așa... o... un fel de școală...

BRUNETA

25

Ba eu am venit în urma dumatile. Dacă se ia de-a-ndoa-selea, atunci eu sunt prima. (*Către șef*) Voiam niște drojdie de bere... Nu mi se mai dospește pâinea de la o vreme.

ADJUNCTUL.

Câtă?

BRUNETA

Un pachetel, două, cât o fi. ...Ai?

5

ADJUNCTUL

Ce-o ieși, aia avem. (*Intră în cabină, mașina începe să uruie ca o răsniță, pe la spate curg fel de fel de gunoaie.*)

BRUNETA

Șomoioage de paie, câlți, coji de cartofi... dă-i înainte, că
10 încă n-a picat ce-mi trebuie mie...

ADJUNCTUL

Atunci înseamnă că n-avem. Ia, ce mai stai!

BRUNETA

Ce să iau, mizeria asta?

15

VOCI

Ce se întâmplă acolo? Hai, doamnă, dacă ai luat, dă-te la
o parte.

BRUNETA

N-am luat nimic. Voiam drojdie de bere *zaharamices cerevisiae*.

20

ADJUNCTUL

Vax! De unde s-avem noi chestii de-astea străine?

TIPUL

(*către Brunetă*)

Te bagi în față și-ți arde de sporovăit...

25

BRUNETA

Atunci mai aștept... Să mai aștept?

ȘOFERUL

Următorul.

FEMEIA ÎNALȚĂ

Un kil de oase. Dacă se poate să fie fără oase.

ȘEFUL

(căt-re Adjunct)

Vezi la oase.

5

ADJUNCTUL

(căt-re femeie)

Ține sacoș-a.

FEMEIA ÎNALȚĂ

Stai să văd ce pică. Nu pot să cumpăr așa, pe nevăzute. 10

ADJUNCTUL

(furios)

Și vrei să pice jos? Cine-mi mai ia pe urmă marfa? *(Pică un ciolan.)*

FEMEIA ÎNALȚĂ

15

Uite, al dracului! S-a nimerit la fix. Da, are oase.

ADJUNCTUL

N-are, femeie, nu vezi că n-are nici un os? Ciolan curat. *(Femeia ia ciolanul.)*

PENSIONARUL

20

Avansați, doamnă. *(Femeia înaltă pleacă bombănind)* Cotoare de varză ai, draguță?

ȘEFUL

Avem de toate. *(Pică niște cutii de conserve.)*

PENSIONARUL

25

Sunt goale. Mai încercați o dată.

ADJUNCTUL

Uf, ce mofturi. *(Mai pică o cutie.)*

PENSIONARUL.

E de ceară de parchete.

O VOCE

Anul acesta stăm bine în cutii goale.

5

ŞEFUL.

Încetul cu-ncetul, o s-avem de toate. (*Către Evdochia*) Dumneata ce doreşti, bătrânico?

PENSIONARUL.

Şi cu mine cum rămâne?

10

ADJUNCTUL.

Pune, omule, mâna pe ce e. I a vârsta dumitale tot n-ai învăţat?

PENSIONARUL.

Să duc tinichelele astea în casă?

EVDOCHIA

15

Păi, atunci de ce ai mai venit degeaba? Să ne încurci? Nu ştiai cum merge?

PENSIONARUL.

Acolo unde am muncit eu se găseau cotoare de varză. Îşi lua omul după păcate. Fiecare după păcatele lui. Dacă lăcomea
20 la mai puţin, ha! Dar cine-ndrăzne... (*Râde*)

TIPUL.

Cei care au fost serviţi să facă bine să-şi vadă de drum.

PERPELEA

Nu mai ţineţi funcţionarii de vorbă.

25

ŞEFUL.

(*către Brunetă şi Pensionar*)

Nu sunteţi mulţumiţi cu ce v-a picat. Citesc în ochii dumneavoastră. Formaţi frumuşel o coadă în partea astălaltă.

Așteptați până termină toată lumea și la urmă vă alegeți din grămadă ce vă trebuie. Ce naiba, parcă ați fi niște copii.

PENSIONARUL.

Eu sunt pensionar, am fost paznic de noapte la o... n-am voie să spun. Secret. Era un fel de școală, adică pensiune... Se 5
mănâncă zdravăn... (*Râde*) ... bătaie! Cine scăpa viu de la auto-critică trecea la critică, după aia la secția de satiră unde era făcut zob. La urmă mai era de dat și la gazeta de perete, care se numea *Ridendo castigas mores** – adică Râzând se castrează morții...
Pe latinește, ca să-i usture mai tare. 10

TIPUL.

Eu am fobia ascuțitului. Când văd ceva ascuțit, mă apucă durerea de cap.

COCA

(*evaziv*)

15

Ei, fiecare cu meteahna lui.

ȘEFUL

(*explicativ*)

Noi încercăm gunoiul așa cum e în grămadă. Și tot așa îl desfacem. Fiecărui ce-i pică, după noroc. 20

PERPELEA

Da, pe sprânceană.

ADJUNCTUL.

Ce se aruncă, aia vă dăm. Noi n-avem moșii.

BRUNETA

25

Nu e adevărat. Noiăștia de pe *Strada Semicercului Nou* punem numai gunoaie noi. Alese. Crema, nu alta. Împachetate frumos, legate cu sfornică – mă rog, ca pentru export. (*Furiouă*) Iar *Semicercul Vechi* ne livrează numai porcării.

* Castigat ridendo mores = Îndreaptă moravurile prin râs (*lat. – n.ed.*).

TIPUL.

Așa e, își bat joc.

VOCI

Suntem trași pe sfoară. Ni se servesc gunoaie împuțite.

5

ADJUNCTUL.

(*impăciuitor*)

Acum n-o să fiu eu ăla care să susțină contrariul.

ȘEFUL.

Culmea e că aveți dreptate, oameni buni.

10

ADJUNCTUL.

... că doar eu le încarc cu lopata asta. (*O arată*) Dar știți...
calitatea nu poate fi întotdeauna aceeași.

TIPUL.

Se poate.

15

ȘEFUL.

Aranjați cu ei.

PERPELEA

Cum să aranjăm, dacă n-avem valută?

ADJUNCTUL.

20

(*înaltă din uneri*)

Ei.

ȘEFUL.

Acum nu înțeleg de ce vă scandalizați. Nu știți că aici gu-
noaiele le primiți pe gratis? Pierdeți puțin timp la coadă, e drept,
25 dar primiți pe gratis. Nu dați nimic.

O VOCE

Noi ne-am dat viața.

ŞEFUL.

Parcă numai dumneavoastră? Aşa au fost vremurile, toţi ne-am dat ce aveam mai bun, chiar şi viaţa. Şi uite că trăim!

PERPELEA

E rândul meu. (*Către Adjunct*) Te rog frumos două kg de icre 5
de Manciuuria, un pachet de vată, două sticle de lampă, trei
fitile, o şurubelniţă, o uşă de sobă de teracotă... aşa... Să văd
ce mi-a scris soţia... Bun... dopuri de plută. Aveţi şi o ceaşcă
de cafea amară?

ŞEFUL.

10

O fi...

PERPELEA

Deci trei dopuri şi...

COCA

Ăsta s-a pus să ia tot maidanul...

15

ADJUNCTUL.

Icre de Manciuuria nu ţinem, iar fitilele ni le-au scos.

TIPUL.

E apucător. Îl cunosc. Nici nu ne dă bună ziua. De când
am văzut că e aşa apucător i-am spus: „Nu ne cunoaştem!” 20

COCA

Şi el ce-a zis?

TIPUL.

N-a zis nimic. Nu mă cunoştea nici el.

PERPELEA

25

(*către Adjunct*)

Şefule, ai notat, bre?

ADJUNCTUL.

Nu eu sunt ăl mare. (*Arată spre șef*) Dumnealui. Eu sunt adjunctul. Adică pleava societății. (*Năduș*) Ăl mai mic!

PERPELEA

5 Du-te-n mătură!

ADJUNCTUL

(*indignat*)

Șefule, populația a început să-njure. Eu refuz să servesc niște porci. Scurt.

10

VOCI

(*către Perpelea*)

E, e? Vrea să ia un maidan întreg și-njură ca pe...

PERPELEA

M-a luat gura pe dinainte. De azi-dimineață mă tot abțin.
15 Dacă n-au nimic...

ADJUNCTUL

(*opriind motorul*)

Gata!

ȘEFUL

(*către Adjunct*)

20

Vezi-ti de treabă. (*Către Perpelea*) Dumneata te revolți, care știi ce pete ai?

PERPELEA

Nu pot să mă întorc acasă fără vată.

25

TIPUL

(*îmbrâncindu-l pe Perpelea*)

Gata, amice, ai luat ce-ai vrut, nu mai ține societatea-n loc.

ȘEFUL

(*răstit către Tip*)

30

Ce dorești?

TIPUL.

Un ziar.

ŞEFUL.

N-a apărut. (*Spre coadă*) Mai vrea cineva ceva?

EVDOCHIA

5

Stați, de când aștept? Sunt pe jumătate bolnavă. Trimisese un copil după niște spirit... Dați-mi voi spiritul, altfel înepenesc de tot. Am niște junghiuri morale. Iar de când cu chiriașii ăștia (*arată spre Dan și Irina, care au adormit*)... mi-a crescut venitul într-un mod înfiorător...

10

ADJUNCTUL.

Nu servim persoane cu paturi particulare.

EVDOCHIA

(*izbucnește în plâns*)

TIPUL.

15

(*enervat*)

Unde dispar, domnule, ziarele vechi?

ADJUNCTUL.

Se exportă. N-avem hârtie. Toate merg în *Semicercul Vechi*, la cei de acolo...

20

TIPUL.

... care le citesc și după aia? Ce fac cu ele? De ce nu le dau mai departe?

COCA

(*subtil*)

25

Să-și descompleteze colecțiile? Sunt unii care au colecții de câini.

ŞEFUL.

(*către Adjunct*)

Gata. Sistăm defacerea pentru o oră.

30

ADJUNCTUL.

Am fost convocați, mergem. (*Către populație*) Doar o oră.
S-au adunat problemele ca muștele. Motor! (*Pleacă*)

VOCI

5

(*proteste*)

Nu ne mișcăm de-aici. Să vină ai mari, să vadă cum am rămas la cheremul jigodiilor. Să se termine cu burghezia asta împuțită. Tot maidanul își laudă ciocanul. (*Vacarm general*)

(*Cortina*)

10

TABLOUL 3

Același decor, fără mașina de gunoi. Imediat ce aceasta a fost scoasă din scenă, sau poate nu tocmai imediat. De fapt, iarăși nu s-a schimbat nimic. Același coadă, aceleași figuri. În prim plan, patul cu Evdochia, care stă în capul oaselor și Dan și Irina, care dorm.

15

EVDOCHIA

(*se închină*)

Cu ce să-i hrănesc pe... Doamne! Că mult mai dorm!

UN GIAS

Au gungurit cât au gungurit și deodată...

20

DAN

(*trezindu-se*)

Iubita mea mică și cu picior aristocratic...

IRINA

(*se trezește și ea*)

25

Află că m-am deșteptat cu mult înaintea ta. De fapt, nici n-am putut să-nchid ochii de griji. Știi că s-au împărțit toate apartamentele și noi am rămas iarăși în cotețul ăsta? În loc să fi stat și tu la coadă, să faci scandal, să te zbați, să explici în ce

condiții trăim de atâta amar de vreme... tu le sforăi! Alții se zbat, se aranjează...

DAN

(câscând)

N-ai spus tu că un pat... doar un pat s-avem și e suficient? 5
Că noi suntem intelectuali. (Câscând) Pătura intelectuală într-un pat comun.

IRINA

(îi dă o palmă)

Când m-ai luat de la mama n-ai spus că mă ții cu soacra. 10
Să-i suport eu toate toanele, să nu pot să mă mișc în patul meu că s-aude.

DAN

(sommoros)

De unde cunosc eu lăbuța asta de pisicuță? (Trezindu-se cu 15
adevărat) Dumnezeuule, m-ai palmuit! Afară, ieși afară! I-ați boarfele și-ntinde-o!

IRINA

(se scoală de pe pat și se oprește plângând în futa Tipului)

Domnule judecător, nu mai am trai cu nebunul. 20

EVDOKHIA

(continuă să se-nchine)

DAN

Dacă tu dai divorț, poftim! Spun tot. E o femeie imposibilă, 25
onorată instanță. Nu spală, nu gătește, nu aruncă gunoiul. Noaptea îmi cotrobăie prin buzunare, prin agendă și-mi aiurește numerele de telefon. Face din doi șapte, din trei opt, când vreau să vorbesc cu cineva mi se spune: „Greșeală“. E geloasă și urâtă.

TIPUI.

(judecătorește)

Motivele nu sunt destul de concludente. 30

EVDOCHIA

(furioasă)

Îi dezmoștenesc! Îi dezmoștenesc! Nu pupă de la mine o
 zdreanță. O scândură. I-am ținut fără mutație! *(Discuția se mută*
 5 *în altă parte a cozii.)*

PERPELEA

Păcat. Femeile preferă întotdeauna mediocritatea geniilor.
 De câte ori îți apare un geniu – să observați și dumneavoastră –
 se bagă câte un cretin care-l rade. Și e păcat!

10

PENSIONARUL.

E notoriu că femeile folosesc eroarea drept singurul criteriu
 al adevărului.

PERPELEA

Nu-i așa? Și e păcat de Dumnezeu! *(Intră copilul cu sticla. Într-o*
 15 *mână are sticla goală, în cealaltă o servietă burdușită.)*

COPILUL

(pășind foarte autoritar prin fata adunării)

S-au strâns toți? Ori leprele care întârzie de obicei... Iar lip-
 sesc cei mai recalitranți.

20

COCA

(încet către Brunetă)

Ce servietă borțoasă!

BRUNETĂ

(chicotind)

25

Probleme.

COCA

Se vede că a făcut niște cursuri...

PENSIONARUL.

Ăștia prind mai repede. În trei zile sunt tobă și încep să-ți
 30 bată cu pumnul în masă.

COCA

Niște neisprăviți.

PENSIONARUL

N-aveți dreptate. Cu cât sunt mai neisprăviți cu atât sunt mai buni... Ie umblă mintea mai repede. Erau la mine unii, 5
să tot fi avut vreo șaizeci-șaptezeci de ani. Profesori universitari, nu alta. Degeaba! Nu se lipea nimic de ei. Nu erau buni decât să spele veceurile, iertați-mă, dar să priceapă ce e aia o luptă de clasă – Doamne ferește! Cei mai mulți au murit proști.

COPIIUL

10

(*tipând*)

I liniște! Eu îmi sparg pieptul aici și voi șușotiti?

BRUNETA

Își îngroașă glasul, nici nu i-au dat coșurile pe obraz și face pe zmeul. Ptiu! 15

COPIIUL

Dar până când copiii să mai fie la cheremul părinților reacționari. Gata, s-a isprăvit. S-a pus capăt. Adio mamă, adio tată. Ați făcut greșeli cu toptanul, acum vreți să ne otrăviți și pe noi, să sugem odată cu laptele și idealismul, misticismul, spiritul mic-burghez, tendințele de chiverniseală, nepotismul, abstracționismul și împăciuitorismul?! (*Dă cu sticla de pământ de-o face cioburi*) Nu mai vreau lapte stricat! 20

BRUNETA

Nu se găsește nimeni să-l ia de urechi? (*Dă să meurgă la el.*) 25

COCA

(*o reține*)

Stt! Ți-e prea bine?

COPIIUL.

(căt-re Evdochia)

Paturile au devenit bordele, iar cuvioasele noastre bunici codoașe bătrâne.

5

EVDOCHIA

Ptiu! Că nu te trăznește ăl de sus.

COPIIUL.

Jos cu hodorogii din așternut. *(Doi inși o dau pe Evdochia jos din pat.)* Adunarea noastră de astăzi are pe ordinea de zi combaterea imoralității și combaterea filoxerei. Propun să alegem
10 întâi un prezidiu. *(Căt-re cei cu patul)* Puneți ceva pe patul ăla ... îl facem masă. Aduceți o cană cu apă și niște flori de câmp. Să nu fie mortele că sunt putrede. I.e-a compromis un pictor abstracționist. Am uitat cum îl cheamă.

15

O VOCE GRAVĂ

Propun pe... *(Arată spre copil)* dumnealui. *(Se aplaudă timid.)*

COPIIUL.

(trece grav la pat, adică la masă)

Să știți că mai avem în rândul nostru pe ilustrul Sugaciu.

20

VOCI

Cine? Cine?

COPIIUL.

Să-l ia cineva-n brate și să-l aducă aici, voi fi onorat să-i simt
cotul aproape. *(O femeie îl ia în brate pe sugaci și-l așează la prezidiu.)*
25 E cel mai tânăr luptător împotriva trecutului. Are o biografie
excelentă: copil din flori. Tatăl a fost pe puțin soldat dacă nu
chiar vagabond. La trei luni își trecea doctoratul în scântece.
N-a supt pe nimeni.

O VOCE

30

... Descântece.

COPILUL

Așa că și-a dat seama.

O VOCE

Ne mândrim cu el, îl cunoaștem că s-a ridicat dintre noi,
ne face cinste mititelul. 5

COPILUL

Fără familiarisme. Punctul întâi: combaterea filoxerei.

(Intră Cața cu niște puieti în brațe.)

CAȚA

(cătore Copil)

10

Continuați, continuați.

COPILUL

(emotionat)

Voi da citire unui material. *(Citind)* A fi imoral acum când,
zdruncinată din temelii, pierе o lume imorală, înseamnă a face
cârdășie cu ea. 15

(Intră Femeia cu alt copil în brațe. Își desfăce sânul și începe să-l alăpteze.)

COCA

(spre Femeia cu basma verde)

Asta iar are copil în brațe.

20

FEMEIA CU BASMA VERDE

Știe să-și trăiască viața. Noi suntem proaste.

COCA

Bine, dar așa repede?

FEMEIA CU BASMA VERDE

25

Unora le merge.

COCA

Alaltăieri îl ținea în brațe pe... mogâldeța aia... *(Arată pe Sugaci)* Cum a putut să facă așa de repede altul?

FEMEIA CU BASMA VERDE

Dacă are pile? Noi ăstelalte suntem niște proaste, zău. Stăm ca proastele și ne e frică, ne abținem și uite cine ți-o ia înaintea!

COPII.UI.

5

(citind)

Încă din cele mai vechi timpuri pe pământul nostru viața de vie era o podoabă, înșirându-se pe dealurile nisipoase ca o adevărată salbă de mărgele. Vântul de apus care băntuie lumea capitalistă a adus o boală numită filoxeria... care e imorală...
 10 s-a prins pe vița noastră și-a făcut-o varză... care nu-i prieste microbului și ne distruge astfel plantațiile. (*Cineva pufnește în răs*)
 În antichitate, spune un istoric grec, vinul nostru se bea înghețat, acum filoxeria e pe cale... să-l verse...

O VOCE

15 A încurcat hârtiile. (*Râsete*)

COPII.UI.

Cine vociferează? Deci, prieteni, combaterea imoralității... vom da câteva exemple de astea...

FEMEIA CU COPII. ÎN BRATE

20 Mai bine v-ați șterge nasul, mucoșilor. Habar n-aveți pe unde se pișe găina și tot trâncăniți din gură. Ne dați nouă lectii.

COCA

Are dreptate doamna.

COPII.UI.

25

(*către Femeia cu copil în brate*)

Dumneata ești o stricată.

FEMEIA CU COPII.

Sunt mama... (*Arată spre Sugaci*)... mai bine nu-l făceam. (*Începe să plângă*) După ce și-a dat doctoratul la bătrânețe, că l-am

crescut numai eu știu cum, cu câtă greutate, că mâncam iarbă pe cartelă și-acum el stă și pierde vremea pe la ședințe...

COCA

(impresionată)

Are dreptate femeia. Cum ai scăpat copilul din pântec, cum se ridică și-ți dă în cap, eu n-am pomenit așa ceva! 5

FEMEIA CU BASMA VERDE

Poate că nici noi nu înțelegem prea bine anumite prefaceri...

PENSIONARUL.

Oricum... *(Scâncete din direcția Sugaciului)* 10

COPIIUL.

Liniște! Domnul Sugaci are cuvântul!

SUGACIUL.

(câteva scâncete)

VOCI 15

Ce zice? Ce zice?

COPIIUL.

(încearcă să înțeleagă, apoi către Femeia cu copil)

Ce-a zis? Dumnezeuastră ca mamă... înțelegeți mai ușor...

FEMEIA CU COPII.

(dându-și importanță) 20

Da, când aveți nevoie apălați la părinți... A zis: „Nu ne mai duce nimeni cu zăhărelul“.

COPIIUL.

(aplaudă) 25

Iată cât de concentrat a exprimat antevorbitorul meu, exact ceea ce îmi notasem și eu și tocmai aveam de gând să...

FEMEIA CU COPII. ÎN BRAȚE

(către Sugaci)

Nu ți-e rușine, mă porcule? 30

COPII.UI.

(cătore Femeia cu copil în brațe)

Dumneata să nu te mai prezinți cu copiii în brațe pe la cozi.
Deocamdată nu primești decât o muștrare scrisă... Să știi că
5 nu contează că fiul dumneavoastră este... cine este. S-a zis cu
nepotismul.

O VOCE

Jos nepotismul!

COPII.UI.

10

(vizionar)

Nu-i departe ziua când vom umbla din casă în casă, dis-
trugând pat cu pat și transformându-l creator în masă de lucru,
pentru a stârpi din rădăcini *doritul*, ca să nu folosesc un cuvânt
mai greu!

15

O VOCE

Cine doarme nu muncește!

*(Cata merge și pune puieții de eucalipti pe masa prezidiului. Strânge mâna
Copilului și a Sugaciului.)*

COPII.UI.

20

(arătând spre Cata)

Nu mai e nevoie să facem prezentări.

CATA

*(volubilă)*Suntem cunoștințe vechi și sper prieteni vechi. *(Râde)*

25

BRUNETĂ

De ce-o fi răsând?

CATA

Voi fi scurtă. Ni s-au aprobat, special pentru orașelul dvs.
cincizeci de puieți de eucalipti.

30

PERPELEA

De-ăia gigantii?

CATA

Întocmai. Cresc în America de Sud.

O VOCE

(*speriată*)

Iu!

5

ALTĂ VOCE

(*indignată*)

Nu primim chestii de-astea. Oricine-ar încerca să ni-i strecoare. Azi un eucalipt, mâine o concepție despre viață...

CATA

(*împăciuitoare*)

10

Dumnealui are dreptate. Însă noi am studiat bine problema. Sunt eucalipti americani, aclimatizați de Miciurin în Siberia. Dacă în America creșteau numai la cald, în Siberia cresc numai la frig. (*Poetică*) Se fac înalți cât cerul, își înfig rădăcinile zdravăn în pământ și, ce e mai important, în vreo cincizeci de ani reușesc, prin vigoarea extraordinară, să schimbe și clima.

15

TIPUL.

O fac mai caldă ori mai rece?

CATA

20

Vom trăi și vom vedea. Nu se găsesc printre dvs. niște patrioți să facă muncă patriotică la plantat acești puieti ai viitorului? Nu simțiți că vă înăbușiți? Nu vreți un climat mai sănătos? Închipuiți-vă ce va fi aici peste cinci sute de ani...

TIPUL.

25

Ori prea cald, ori prea frig... de ce să umblăm și la climă?

COPIIUL.

(*entuziasmat*)

Toți suntem patrioți! Dar se poate? Trecem imediat la fapte. I.a săpat gropi. Gata! (*Coadă se împrăstie, rumoare.*)

30

PERPELEA

Eucaliptul e din familia baobabului.

FEMEIA CU BASMA VERDE

Ia să văd și eu cum arată o drăcie d-astea...

5

CATA

Așa, puneți mâna cu curaj, că nu mușcă. (*Râde*) ...E altoit. Luați cazmale, hârleți... (*Tare*) Aveți grijă, gropile să nu fie nici prea adânci, dar nici așa, de mântuială...

COCA

10 Bine, dar noi așteptăm gunoiul...

CATA

(*cu duhul blândeții*)

Iăsați-l naiba de gunoi! De gunoi ne arde nouă acum când sădim noul? Problema îngrășămintelor mai târziu.

15

TIPUL

(*către Cata*)

Eu nu înțeleg chestiunea sub aspect politic. Mă iertați că am o nelămurire. Pe de o parte dărâmăm vechiul, pe de alta îl importăm?

20

CATA

(*cam încurcată*)

Mda. Întotdeauna realitatea e mai complexă decât viața. V-am spus că aceste sorturi sunt altoite în lagărul nostru?

TIPUL

25

Da.

CATA

Atunci ce mai vreți? Luăm ce e mai bun dincolo, și altoim în spiritul nostru. Înțelegeți? De altfel, vecinii noștri au făcut

niște experiențe și mai îndrăznețe, încrucișând eucaliptul cu orzul și după aceea orzul obținut...

O VOCE

Cu găștele... (*Râsete*)

CAȚA

5

... cu bumbacul. Din păcate, orzul obținut avea paiul prea înalt și nimeni n-ajungea să vadă spicul. Asta nu înseamnă că trebuie să ne descurajăm, să nu mai sperăm în obținerea de noi rezultate în căutarea imposibilului și, în ultimă instanță, într-o viață și mai bună.

10

TIPUL

(*nu prea convins*)

Da, dar din punct de vedere politic...

CAȚA

(*agasantă*)

15

Dumneata te lămurești anevoie...

TIPUL

Sunt bine intenționat și, de-asta, știți...

CAȚA

Cred și eu că ești bine intenționat, altfel... (*Confesiv*) Apoi să știți că noi am primit puietii ăștia de sus... Ce să mai discutăm. Au specialiști la raion, au... Orice problemă, cât de mititică, e răsucită și întoarsă pe toate fețele...

TIPUL

Atunci e clar cu eucaliptii altoiți, sunt pozitivi pentru orașul nostru. Ne temeam că... Știți, tot stând aici la coadă... Poate v-ați gândit: ia să nu mai stea ăștia degeaba să comenteze! Să-i punem să-și sape gropile... pentru eucalipti.

25

CAȚA

(râzând)

Ce conștiințe contorsionate! Cum vă trece prin minte una ca asta?!

5

TIPUL.

Suntem bine intenționați.

CAȚA

(energică)

Dar cam refractari.

10

COPILUL.

(vine fuga lângă Cața)

Cine e refractarul?

CAȚA

(indignată la culme)

15

Să i se ridice acestui individ suspect cazmaua. *(Tipului i se smulge cazmaua din mână.)* Un tip așa de spilcuit n-are voie să mânjească uneltele noastre cu pudră!

O VOCE

Sfintele noastre unelte.

20

CAȚA

(către Tip)

Să nu te atingi de munca noastră! Stai și îndură oprobriul public.

VOCI DE INDIGNARE

25

Spilcuitul. Cuconașul! Huideo! Huo!

CAȚA

Cine mai are de pus întrebări? *(Liniște mormântală)*

TIPUL,
(înraît)

Eu.

CAȚA
(cu amabilitate)

5

Spune, oricine are voie să-ntrebe, până la lămurirea finală.

TIPUL,
(tot înraît)

Dar pe tine când te schimbă? *(Cineva din spate îi dă brânci în groapa săpată pentru eucalipt. Tipul țipă, apoi dispăre ca prin farmec.)* 10

COCA
(dă să se vâre după el, se întoarce speriată)

Ce adâncă groapă! Săracul, a dispărut ca prin farmec.

FEMEIA CU BASMA VERDE

O săpasem toți în vrăjmășie...

15

PENSIONARUL.

Contra imperialismului...

CAȚA

Accidentele de muncă, oameni buni, sunt un rău social, împotriva căruia mai avem de luptat cu toții... Dispariția unuia 20 dintre noi nu trebuie să ne facă să dezarmăm. Aduceți încoace puiețele să-l plantăm, va crește cu atât mai înalt cu cât are la bază o jertfă umană. *(Își șterge o lacrimă. Puiețele e plantat cu grijă, groapa astupată, pământul în jurul puiețului bătătorit cu maiul.)* Așa, în-
desați bine, să nu-l ia vântul. *(Iarăși o tăcere grea, ca la moartea prin 25 imprudență a unui tovarăș drag)* ... Să nu-l ia vântul...

(Cortina)

ACTUL II

Au crescut eucaliptii dar nu cine știe ce. Realitatea aceeași, deși pe planul conștiinței s-au înregistrat progrese și mai mari.

TABLOUL 4

5 În avanscenă se găsește un pat de spital alb, cu fișă și grafice de temperatură, agățate de tăblie. Alături e o ladă imensă. Cortina e lăsată. Apoi, după ce Evdochia se va vâri în pat, cortina se va ridica încet, dezvăluind cam același decor ca în actul precedent. Transformările fiind tot la nivelul conștiinței, nu se văd. Eucaliptii, cum spuneam, au crescut ca niște tușe.

10

EVDOCHIA

*(apare din partea dreaptă, adusă de spate și vâitându-se.
Are în mână niște flori vestede pe care le aruncă în ladă)*

De la prezidiu. *(Oftează)* De câte ori au ședință, îmi fac patul masă. *(Merge la tăblia cu grafic, îl întoarce pe partea cealaltă.)* E de întreceri! Iar au uitat să mi-l întoarcă. Vă închipuiți că temperatura mea nu poate crește în halul ăsta. Dimpotrivă, scade... în halul ăsta... *(Pe partea cealaltă se vede graficul cu temperatura.)* V-am spus eu că mă țin sub coastă? Să nu ziceți că nu v-am declarat deschis. Ai? Ori am uitat? Nu, țin minte ca acuma. Am zis: mă
20 doare sub coastă, nu e ce știu eu. Nu știu ce am. Acum mi-a înțepenit și partea ailaltă. *(Se cuibărește în pat)* Patul e bunicel. Cam tare la capete. Cam moale la mijloc, toate paturile astea cu plasă de sârmă se cam lasă la mijloc. Al meu s-a lăsat de tot, de când tot dau ăștia cu pumnul în masă. *(Râzând)* Și-apoi nici

chiriasii mei nu-l prea cruță. Habar n-au cum se stă civilizat într-un pat. (*Bucuroasă*) Ce cald e în groapa asta de la mijloc. (*Speriată*) Am pronunțat cuvântul „groapă“. (*Se bate peste gură.*) E cald și mă simt ca într-o poiană... (*Speriată*) Am pronunțat cuvântul „poiană“. (*Același gest*) Văd eu bine c-o să cam trebuiască 5 să tac. Orice aș zice, sună ca o cobe. (*Tare*) Și nu mai mor odată! Toți ar vrea să scape de mine. Colocatarii ca să mai ciupească o oră de tihnă... Ȑilalți, să facă mai multe ședințe... Doar vecinii ce se mai roagă pentru mine... S-au obișnuit cu mine și... oricum le-ar părea rău. De câte ori vin dimineța și se 10 așează la rând, înainte de-a începe să aștepte... săracii că buni oameni!... Se roagă pentru mine! (*Cortina se ridică, toată coada înge-nunchiată intonează în cor*)

Lungește Doamne boala,
Lungește Doamne boala, 15
Lungește Doamne boala,
Lungește Doamne boala,
Lungește Doamne boala pe
 săturatee!

COCA 20

Să ne mai iubim.

PENSIONARUI.

Să ne mai urâm.

CORUI.

Poate între timp se mai descoperă ceva, ceva important, 25
 ceva nemaipomenit, nesperat, poate unul calcă greșit și dă peste
 gravitația orizontală... Și-o să putem călători peste tot, folosind
 gravitația orizontală... Cea perpendiculară nu e bună – nu e
 bună deloc,

Nu ne atrage decât în jos, 30
Ce dracu să căutăm în jos?

*Nu e mare lucru de văzut în
pământ*

*Pe pământ, he! se schimbă
povestea!*

5 *Lungește Doamne, boalaaa!*

EVDOKHIA

(se vaită)

Aoleu, păcatele mele! Să vedem ce ne mai învață termometrul. *(Scoate termometrul)* 22 cu patru! Azi-dimineață era 25 cu nouă!
10 Scade. Scade vertiginos. Când o s-ajung la zero grade – vă saluta
din mers – sparg termometrul și-o întind! *(Oftează)* Unde?

CORUL.

Cică luna e o glandă cu secreție internă, care secretează
nostalgie, marea și somnambulism. Ce e interesant e că noi
15 dăm buzna peste ceva mort. Frumos era atunci când, la-nceput,
totul se refugia pe pământ. Toate planetele or fi avut șanse egale
și doar pământul a știut să și le păstreze... Luna e pusă sus,
depusă sus în vid la păstrat. Trebuie s-o scoatem de la păstrat
și să o mâncăm. Iungește Doamne boala cu poala mantiei Tale,
20 pe care dăm s-o apucăm, îngenunchiați în praf cu orbul, ciungul,
milogul și surdul. Iungește toate bolile, poate între timp,
cine știe, se mai descoperă ceva. *(Se ridică toți în picioare, coada se
reorganizează. Apar Dan și Irina. Se așează la coadă apoi, ca și când și-ar
fi adus aminte de ceva, dau fuga la pat.)*

25 IRINA

Iar nu și-a curățat stratul. Hai, ajută-mă să scutur pătura.
(Apucă amândoi pătura, cu bătrână cu tot și o scutură în lada de gunoi.)

DAN

Ce nesimțire. *(Se vâră amândoi sub pătură.)*

30 IRINA

Bătrânii ăștia sunt niște cloțiți de te doare capul.

DAN

Să nu mai aud discuția asta...

IRINA

Da, că dacă-ai fi și tu mai energic...

DAN

(Sfârșie ostentativ.)

5

IRINA

Spune tu dacă asta e viață! Ce condiții mi-ai oferit tu mie? Măgarule! Că puteam să iau un bărbat care să se mire ce blănuri să-mi mai cumpere, ce să-mi mai facă, să nu mă țină la comun... *(Plânge)* ... I-a groapa comună...

10

DAN

(Sfârșie.)

IRINA

I-a un spectacol nu m-ai scos de la defilare... Cometa – n-ai vrut să mi-o arăți, chipurile, să nu deranjăm vecinii... Și tu cine știe cu cine ai văzut-o! Când îmi vine și mie câte-un prieten, începi să pufnești... Nu știi că o femeie trebuie mângâiată, și să te porți frumos cu ea, nu așa una două... *(Plânge mai tare.)*

15

COPII.UI.

(intră, merge și dă energic pătura la o parte)

20

Ședință fulger! *(Dan și Irina sar drept în picioare.)*

DAN

(sonnoros)

Unde? Ce? Unde e?

25

COPII.UI.

(autoritar, către cineva din spate)

Aduceți plusul. Și cana cu apă.

DAN

(furios)

30

Mă abțin! Mă abțin!

COPIIUL,

Nu se abține nimeni, când există o umanitate bine stabilită.

PENSIONARUL,

O umanitate de vederi largi. (*Vine lângă Copil.*)

5

COPIIUL,

De altfel vom discuta chiar azi cazul dumitale. Ai fost dat în judecată. Tu și soția dumitale.

DAN și IRINA

(*uimiți*)

10 Noi! Dar ce-am făcut?

IRINA

Noi dați în judecată pentru concubinaj?

PENSIONARUL.

Nu vă achitați de obligația sfântă de a vă întreține mama!

15 Ființa care v-a adus pe lume, omul cel mai scump... (*Înfuriindu-se*) O țineți într-un cotet!

DAN

Ce cotet? Care cotet?

IRINA

20 Nu mai există azi cotete... E o calomnie la adresa societății... Noi am construit, peste tot s-au ridicat palate... așa peste noapte... Dar se poate?! Arătați-mi mie cotetul ăla că-l...

COCA

(*indignată, merge și-o scoate pe Evdochia din ladă*)

25 Ușurel, măicută, că a venit clipa luminoasă să ți se facă dreptate și dumitale, cum s-a făcut cu toți ceilalți.

EVDOCHIA

(*ține ceva în poală*)

30 Am răscolit peste tot, nu găsești o rădăcină... Ce să le dau eu să mănânce că s-au făcut mărișori... (*Scutură din poală niște coji*)

de cartofi.) Aoleu ce mi-a întepenit aorta! Mi-e teamă că tocmai acum... vai!

COCA

Așa, cătinel... Cătinel... (*Ajung în fața Copilului și a Pensionarului.*) Uitați-vă și dumneavoastră în ce hal de disperare au
 5
 adus-o acești copii nerecunoscători. (*Către Pensionar*) Uitați-vă și dumneavoastră, domnule judecător!

PENSIONARUL.

Eu am fost paznic de noapte la... Dar nu mă dau în lături
 de la o muncă obștească... 10

COCA

Ați ieșit la lumină, ajutați-i și pe alții să pășească...

PENSIONARUL.

(*către Irina*)

Uite ce reclamă mama dumitale, zice că... 15

EVDOCHIA

(*cu ură*)

Îmi boțește Țoalele... nu mai am nimic călcat...

IRINA

Nu e mama mea... (*Cu năduf*) E soacra. Ia să vă văd eu pe
 dumneavoastră cum ați sta cu soacra la același regim alimen-
 tar... Când vrem noi dulce, ea vrea acru. Când punem noi
 capul să ne culcăm că suntem frânți de oboseală, după atâtea
 ore de alergătură și de stat în picioare la coadă... dumneaei dă
 aparatul de radio la maximum... Am făcut astenie, cred c-o să
 25
 înnebunesc de-a binelea...

EVDOCHIA

E nebună, e apucată... Și iertați-mă, nu voiam să spun, dar
 dacă m-a adus în halul ăsta... e spioană!

COPII.UL

(bătând cu pumnul în masă)

Formidabil. Am mai prins un fir. Va să zică de-aia se află tot ce e pe la noi...

5

EVDOCHIA

(cu ură)

Ea divulgă tot... Se face că vorbește în somn și vine rețeaua și doar înregistrează... Și ne mai mirăm de ce ne merge rău...

O VOCE

10 Nu ne merge rău.

EVDOCHIA

Pentru că ea se vaită încontinuu, nimic nu-i place ce e la noi nou, nici în pat, nici sub pat, nici pe stradă, nici la coadă...

IRINA

15 Juri pe conștiința ta, că...?

COPII.UL

Liniște!

PENSIONARUL

Ăsta e caz de „Ascuțișul satirei“. Direct la „Ascuțișul satirei“. Și de-acolo la gazeta de perete. „Râsul lumii“... ăsta e pe al doilea culoar... cum vii de la autocritică împleticindu-te.

COPII.UL

(cătredan)

Ce ai de spus?

25

DAN

Nu e mama mea, e mama soției și de-asta e așa de imposibilă. De iresponsabilă.

COCA

Cum își permit acești doi ticăloși să azvârle o bătrână de colo-colo ca pe o cârpă? (*Imitând*) „Nu e mama mea, e a lui“. Nu, nu e mama mea, e a ei. Ptiu!

FEMEIA ÎNALȚĂ

(*către Dan*)

5

Dacă nu e nici a ta, nici a ei, a cui mama dracului este? Iertați-mă, onorată instanță, dar am fost eu martoră aici, cum acești tineri căsătoriți au reușit să facă un întreg circ din problema ocrotirii bătrâneții asigurate.

10

PENSIONARUL.

(*către Dan*)

Cum a apărut așa din senin în casa voastră?

IRINA

Nu știu. Noi n-am vrut la-nceput s-o primim, dar am zis c-o fi trimisă cu vreo misiune de stat la noi.

15

EVDOCHIA

Spioana vorbește! Ea care se pupă cu Brescia. (*Tunând*) Se bagă sub plapumă, cu bărbatu-său... ce-o fi văzut la ăla sfri-jit?!... se bagă sub plapumă ca să nu-i vedem noi, poporul, cei mulți, și se pupă-n bot cu Brescia, transmit dând din coate ca niște disperați. Ei văd că li se îneacă corăbiile... Semnalizează...

20

IRINA

Așa? Va să zică ne-ai pândit? (*Se repede la Dan și-l zgâlțâie.*) Când spuneam eu că asta e cu ochii pe noi, tu ziceai că nu te mai iubesc!...

25

PENSIONARUL.

Fără acte de violență în fața instanței.

IRINA

Dar unde să-l bat dacă n-am casă? Dacă mi-ați spart casa?! 30

DAN

(energic)

Dați-ne locuință. I-o lăsăm pe-asta bătrânei, să se spele cu ea pe cap... Și noi ne mutăm, cred că avem și noi dreptul, suntem tineri, ne-am căsătorit legal cu acte în regulă... cu timbre, tot în regulă, dar unde să fim și noi fericiți dacă primăria nu ia măsuri să ne scape de mama ei care e o scorpie?!

IRINA

E mama ta și tu semeni cu ea. Dacă primesc apartamentul, mă mut singură, rezolv amândouă problemele.

COPILUL

(suindu-se cu picioarele în pat)

E clar în fața cui ne găsim. În loc să punem fiecare câte o cărămidă, stăm și ascultăm lamentațiile unei paralitice care, după informațiile pe care le avem noi, a fost o parașută...

FEMEIA BRUNETĂ

Toți am fost parașutați... din burta mamei și-acum uite cum ne purtăm cu cei care s-au sacrificat.

IRINA

(cătred Copil)

20

Cum rămâne?

COPILUL

Vom studia dosarele și pe-o față și pe alta. Cine nu are dosarul sticlă... Asta nu e o amenințare... Ședința s-a terminat, (Dă să plece.)

25

PENSIONARUL

Și sentința?

O VOCE

Să dispară dintre noi uneltele Vaticanului și parașutații!

COPIIUL.

Calm, prieteni! Nu putem lua măsuri pripite. Omul, ce mândru sună acest cuvânt...

POTOIEA

(a intrat pe neobservate și s-a așezat la coadă)

5

Al dracului de mândru!...

COPIIUL.

Când vor sosi prietenii noștri cu gunoaiele, faceți-le o critică aspră.

POTOIEA

(încet către Femeia Înaltă)

10

Putem să le dăm cu ceva în cap?

FEMEIA ÎNALȚĂ

Văd că nu te-ai învățat minte... pe-acolo pe unde-i fost...

POTOIEA

15

Aici v-am lăsat, aici vă gădesc... Gunoierii ăia tot n-au venit?

FEMEIA ÎNALȚĂ

Sunt reținuți la o mică ședință.

EVDOKHIA

(se cuibărește în pat)

20

Oscioarele mele, oscioarele mele...

O VOCE

Vedeți că s-a băgat sub pluș. (Cineva ia plușul de pe pat.)

COCA

Asta e d-aia învățată să doarmă pe la ședințe.

25

IRINA

(către Dan)

Eu îmi iau lumea în cap. Când m-ai cerut de la mama n-ai spus că mă iei să mă dai pe mâna soacrei!

DAN

De câte ori să-ți repet, dragă, că nu e mama mea? Ce vrei?
S-a repartizat la fiecare familie tânără câte o babă, trebuie să
înțelegi și tu. Sunt niște momente grele, trebuie să suportăm
5 baba. I-a alții au căzut bombe, dragă, și tot n-au crăpat.

IRINA

Îmi iau lumea-n cap. Mă spânzur! (*Fuge*)

DAN

Atunci mergem la balamuc, dacă n-avem măcar atâta ni-
10 vel să ne abținem și să înțelegem o situație concretă. Irina,
iubito! (*Fuge după ea. Ies amândoi din scenă.*)

EVDOCHIA

Dacă m-aș mai naște a doua oară, aș pune condiții. Așa și
așa. Le primesc bine; nu le primesc – să mă pupe-n fund! Nu
15 mă mai nasc. (*Se dă jos din pat, merge și intră în ladă.*) Nu știu unde
naiba văzusem o rădăcină de stevie...

POTOIEA

Tot așa... conserve de omizi și iarbă pe cartelă?

COCA

20 Nu, nu, nici vorbă. Se trăiește destul de bine. S-a îmbu-
nătățit traiul.

POTOIEA

Nemții ăștia au o bucătărie imposibilă. Ți se întorc mațele
pe dos.

25

COCA

Ați călătorit mult!

POTOIEA

Așa și așa.

BRUNETA

Să nu de-a Dumnezeu omului cât poate să ducă.

PERPELEA

Cât ai dus-o?

POTOIEA

5

(Arată pe degete, cam neclar.)

BRUNETA

(Se închină.)

POTOIEA

Dar nu-mi pare rău.

10

PERPELEA

De ce să-ți pară rău? O viață are omul, măcar să...

POTOIEA

Totuși îmi vine destul de greu acum. Odată ce întrerupi,
e foarte dificil s-o iei de la capăt. Îmi vine peste mână să iau
iarăși coada de la capăt... 15

O VOCE

Treci la rând...

FEMEIA CU BASMA VERDE

Pe-acolo nu există cozi?

20

POTOIEA

(evaziv)

Or fi, dar nu prea ai timp să stai la ele...

FEMEIA ÎNALTĂ

Așa e că standardul de viață e mult mai ridicat?

25

POTOIEA

Pentru ei... o fi... Dar pentru ei... Așa, dacă n-ai bani, n-ai
nimic... N-ai șireturi, n-ai curea...

PERPELEA

Și nu vă plictiseați?

POTOLEA

Nu.

5

PERPELEA

Și ce făceați tot timpul?

COCA

Ei, nu-l mai întrebați lucruri de-astea... Poate n-are voie să spună. Țștia așa sunt. Ies și fac pe morții în păpușoi. N-am
10 văzut, n-am auzit nimic. Nu sunt în stare să umple o carte
poștală cu impresii. Din c-a fost bine nu te scot.

POTOLEA

N-a fost rău.

COCA

15

Poftim!

POTOLEA

Măcar am învățat englezește. Avea unu' o metodă dată
dracului. Te bătea până te scotea lord. O metodă grozav de
subtilă. Toată ziua cioc-cioc la cap.

20

PERPELEA

Și cu pronunția?

POTOLEA

Aveai, n-aveai chef... cioc-cioc! Ne despărțea doar zidul...
Și numai ce-l auzai la miezul nopții: cioc-cioc. Treci la engleză.

25

PERPELEA

Morse?

POTOLEA

Hau du iu du? Da, morse. Pronunți perfect, dar nu știi să scrii.

PERPELEA

Asta altă dată... Data viitoare... ferească Dumnezeu.

POTOIEA

Nu, c-a plecat profesorul. L-au cumpărat ăia. L-au scos, l-au legat la ochi până la aeroport, l-au suit așa în avion și gata. 5

BRUNETA

Așa e când dă norocul peste om...

POTOIEA

Aș! El nu voia. Zicea: Nu-mi las eu studenții. Unde mai întâlnesc disciplină ca aici?! Și chestia e că, vedeți dumneavoastră, el nu știa să predea englezește decât prin metoda morse. Dacă de mic... Ori, bagă-i pe ăia la pușcărie dacă poți. Era pur și simplu distrus. Zicea că ori e pe viață, ori nu e nimic. Noroc c-a făcut explozie. 10

FEMEIA ÎNALTĂ
(își duce mâna la ochi)

15

Aoleu!

POTOIEA

I-a plesnit fierea și vă închipuiți. Avionul a sărit în aer...

PERPELEA
(didactic)

20

Domnule, omul ori îl lași acolo unde l-ai învățat, ori îl dai dracului. Acum e la pușcărie, acum e în Anglia, chestia asta nu se poate...

COCA
(lui Potolea)

25

Și cum ziceai că era pe-acolo... adică... era bine?

POTOIEA

Doamnă dragă, cum e la casa omului, câteodată mai bine, câteodată mai rău... Nu poți s-o ții într-un chiot... 30

O VOCE

Acum se poate.

POTOIEA

Nu zic ba..., tocmai asta ziceam... ca acasă!

5

BRUNETA

Griji, supărări?

POTOIEA

Nu.

FEMEIA ÎNALTĂ

10

(oftează)

Ei...

COCA

Și acum ce faceți?

POTOIEA

15

Stau și aștept... Mă cam plictisesc, să fiu sincer. Mă gândeam că n-ar fi rău să organizez o societate sportivă... Mi s-a spus că pot să-mi reiau vechea ocupație, să organizez câte societăți secrete vreau, că nu se mai bagă nimeni...

PERPEIEA

20

Ce? *(Se îndepărtează speriat.)*

POTOIEA

O asociație sportivă: „Vila Zambila“. Îmi place cum sună: „Vila Zam-bi-la“. Dă din coadă, nu?

COCA

25

Cum?

POTOIEA

... de tir... E un sport foarte nobil. O s-avem și puști. Mi-au spus: găsește tu oameni că îți dăm noi puștile. *(Pe gânduri)* Poate împușcăm cupa mondială...

PERPEIEA

5

(tușește semnificativ, ceilalți se îndepărtează cu prudență de Potolea)

Astăzi avem o zi splendidă, deși...

COCA

Fără nici un deși. E o zi splendidă și... și gata. *(Râde)* O zi nouă.

BRUNETA

10

(se uită pe cer)

Pic de nor. *(Încet)* Ce-o fi vrând asta?

FEMEIA ÎNAITĂ

De ce credeți că i-au dat drumul așa repede? N-a făcut nici cinci ani.

15

POTOIEA

(rămas singur se apropie de coadă)

Noi suntem foarte dotați... și n-ar fi exclus să avem chiar geniul tirului... *(Către Coca)* Împușcăm Cupa? *(Melancolic)* Din păcate nu te poți lansa în nici un domeniu decât în străinătate... 20

COCA

(vădit enervată, se trage mai încolo)

Ce naiba o fi întârziind atâta?

POTOIEA

(regret)

25

Dacă profesorul meu rezista la șocul avionului, apoi știu c-aveam un om sigur acolo. Se lansa precis, că era tobă de carte... Păcat. Nu știm să ne prețuim oamenii. Ne batem joc de ei, îi legăm la ochi și-i trambalăm prin avioane... *(Coca se mută în altă parte.)* În țările civilizate tragi cu pușca și nu vezi o coadă... 30

PERPELEA

Eu cu tipul ăsta nu vreau să am de-a face.

BRUNETA

Are ceva cultură... Știe două limbi.

5 FEMEIA ÎNALȚĂ

Degeaba dacă n-ai caracter...

BRUNETA

Se poartă ca un lord...

PERPELEA

10 Dacă întreabă cineva de „Vila Zambila“, să știți că eu n-am auzit nimic.

BRUNETA

O fi existând?

COCA

15 Nu mai fi așa curioasă, c-o găsești.

BRUNETA

I asă-mă, dragă, că n-o să mă feresc la fiecare cuvânt. Câtă vreme mi-e conștiința curată, pot să mă caute și-n coc! Ce-or să scoată de la mine?

20 *(Apare gunoierul șef cu o roabă.)*

PERPELEA

(uimit)

Gunoierul șef!

COCA

25 *(și mai uimită)*

Cu o roabă!

BRUNETA

V-au dat la roabă! Vai de mine, ce mașină mai e și asta?!

GUNOIERUL ȘEF

(denn)

O roabă.

BRUNETA

(revoltată)

5

Iar roaba capitalistă?

GUNOIERUL ȘEF

Și roaba e tot o mașină. *(Cu o mătură strânge frunzele căzute și le pune în roabă.)* Eucaliptii ăștia sunt buni, dar fac prea multe frunze. *(Râde.)*

10

BRUNETA

Abia ne căpătasem încrederea în dumneata și acum... *(Râșnit)* Spune că nu-i adevărat, altfel mă bagi într-o criză politică...

GUNOIERUL ȘEF

Realitatea e realitate. *(Îndeasă frunzele.)*

15

COCA

E revoltător. Muncește omul atâta amar de vreme, e promovat pe camion și după aia, zdup! I-a tomberon.

GUNOIERUL ȘEF

(bătând cu pumnul în tomberon)

20

Gura! Nu știu nici o muncă rușinoasă care să înjosească pe om.

PERPELEA

Du-te de te pișă, nu mai vorbi în lozinci.

EVDOCHIA

(scoate revoltată capul din ladă)

25

Vită! Aici sunt dame! Cum îți permiți?

PERPELEA

Iertați-mă dar m-a luat gura pe dinainte. Nu sunt prost-crescut. (*Furios*) Dar cum să nu-ți ieși din pepeni când... (*Către gunoier*) Ce? Te...

5

EVDOCHIA

(*către Coca*)

Tu, femeie, care ziceai că nu prea-ți ajunge... Vino-ncoace, am impresia c-am mirosit ceva bun.

COCA

10 Eu în lada cu gunoi nu mă bag, să știu bine c-o să crăp. (*Sovăind*) Poate doar așa... să-mi arunc ochii pe deasupra. (*Dă să se ducă.*)

GUNOIERUL. ȘEF

Nu pleacă nimeni. (*Către Evdochia*) Nimeni nu face întruniri,
15 oriunde s-ar găsi.

O VOCE

Cine sparge coada e înțeles cu imperialiștii...

EVDOCHIA

Eu nu pricep limbajul ăsta, să mă pici cu ceară. Vorbesc parcă
20 păsărește. (*Vără iar capul în ladă.*)

GUNOIERUL. ȘEF

(*tusește*)

Sectorul ăsta e foarte slab. Mi-au spus: „Este cel mai greu sector, du-te și pune umărul“. Poți să refuzi o sarcină?

25

COR

Nu-uuu!

GUNOIERUL. ȘEF

Sunt ferm hotărât să fac curățenie. (*Mai strânge câteva frunze.*)

FEMEIA ÎNALTĂ

Facem curățenie în fiecare zi, dar ce primim în schimb?

EVDOKHIA

(din ladă)

Până nu primesc casă, nu mă mai spăl pe dinți.

5

GUNOIERUL ȘEF

Linște! Vreau să vă spun niște adevăruri.

COCA

Baliverne. Mai bine ne-ai spune niște baliverne, că de adevăruri ne-am săturat.

10

GUNOIERUL ȘEF

Mersul înainte al străzii noastre nu se face cât ai sălta din umeri. Înțelegeți ce vreau să...

COCA

Strada noastră e cotită, de-aia nu progresăm.

15

GUNOIERUL ȘEF

(luat pe neașteptate)

Nu e cotită...

BRUNETĂ

Se vede și după nume: Semi...

20

GUNOIERUL ȘEF

Se cer sacrificii...

PERPELEA

Să vină să le ia. Știți, când un comandant antic a cerut dușmanului să depună armele, i s-a răspuns ferm: Să vină să le ia!

25

BRUNETĂ

(curioasă)

Și s-a dus?

TIPUL.

Depinde de istorici. Unii zic că da, alții neagă vehement.

GUNOIERUL ȘEF

(continuând)

5 Trebuie să-ți dai și viața...

BRUNETA

Să vină să le-o ia.

GUNOIERUL ȘEF

... a venit...

10 FEMEIA ÎNALȚĂ

Vai de mine, leșin!

GUNOIERUL ȘEF

... momentul să fim pe deplin conștienți. O statistică japoneză arată că la zece înși șapte sunt inconștienți. Restul im-
15 potenți. Ce aveți de spus în problema asta? (*Tăcere penibilă*)

BRUNETA

Ce tăcere penibilă!

COCA

Dacă au fost lăsați brambura.

20 PERPELEA

(speriat)

Și-au pierdut conștiința de sine?

COCA

Asta numai într-un accident de muncă.

25 BRUNETA

S-au înmulțit atacurile de cord. Fel de fel de cazuri, după
acorduri.

COCA

Fel de fel de acorduri.

GUNOIERUL ȘEF

(se suie pe roabă)

Ne-am industrializat prea rapid...

5

COCA

Ăsta e ritmul. Ții, ori...

GUNOIERUL ȘEF

Dar conștiința a rămas în urmă. Hât! Hai s-o... știți, e o problemă de ambiție. Avem sau n-avem ambiție? *(Zgomot, își face apariția o mașină de gunoi nou-noută.)*

FEMEIA ÎNALȚĂ

Ia te uită! Vorbești de lup și lupul la ușă.

GUNOIERUL ȘEF

Problema e dacă gunoaiele noastre se ridică la nivelul mizeriei mondiale?!

PERPELEA

Poate doar cele congelate.

ADJUNCTUL

(iese din cabină și se urcă în mașină)

20

Am luptat și am ajuns la țarc.

COCA

(înghiontind pe cineva)

Unde am ajuns?

BRUNETA

25

Ia țarc.

COCA

A!

ADJUNCTUL.

(patetic)

Vă mulțumesc din suflet că ați avut răbdare.

O VOCE

5 Am știut să așteptăm până la urmă. Știm o vorbă: urma alege.

ADJUNCTUL.

(arătând mașina)

Iată, rezultatul vă surâde. Deși, să recunoaștem, nu v-ați
10 purtat totdeauna cu destul calm, cu destulă înțelepciune...

COCA

Asta cam așa e. Am mai vociferat, am mai umblat cu zvoniuri, ne-am mai îndoit... În plus, și-a înfipt colții scepticismul.

ADJUNCTUL.

15 Scepticismul trebuie extirpat zilnic, ca pirul. Te scoli, te speli, te piepteni și-ți extirpi scepticismul.

O VOCE

Se ascute lupta între scepticism și optimism.

ADJUNCTUL.

20 Mașinuța asta... uitați-vă la ea... că...

FEMEIA ÎNALȚĂ

(speriată)

Ne-o ia?

BRUNETA

25 Ce?

ADJUNCTUL.

Mai lăsați-vă de calomnii.

COCA

Dacă ne-o ia...

ADJUNCTUL

(scos din fire)

Cum să v-o mai ia, dacă v-a luat-o odată? V-a luat-o din 5
mâinile acelora... acum gata, s-a zis. E a dumneavoastră.

BRUNETA

Leșin...

ADJUNCTUL

A dumneavoastră, a noastră, adică a satului... 10

PERPELEA

Care sat? Parcă eram la oraș?

ADJUNCTUL

Orașul a ajuns la nivelul satului și fiecare municipiu-sat are
o mașină nou-nouță de încărcat-descărcat gunoiul. Ca asta. 15
Uitați-vă bine la ea, că...

EVDOCHIA

(ieșind din ladă)

Ne-o ia?

GUNOIERUL. ȘEF

20

Nu v-o ia nimeni, bătrânico, tocmai asta e chestiunea. Nu
v-o mai ia nimeni.

EVDOCHIA

De ce nu ne-o mai ia nimeni? Nu e bună?

GUNOIERUL. ȘEF

25

(trage roaba lângă Adjunct)

Șefule, oamenii nu pricep dintr-o dată.

ADJUNCTUL

Ba pricep. Pricepeau. Dar i-ați prostit voi cu demagogia. Tu și cei de teapa ta, care v-ați primit pedeapsa. Așa i-ați sucit, așa i-ați învârtit... că...

5

O VOCE

Da, așa ne-au sucit, așa ne-au învârtit, că...

GUNOIERUL ȘEF

Nu e o masă de oameni curată. Eu mă pricep la mese mari de oameni. Mai sunt impurități. (*Râzând*) Alte boabe. Trebuie
10 aleasă neghina și măcinată în focul luptei.

ADJUNCTUL

Mai întâi să-ți lichidezi lipsurile grave și la urmă să-mi dai mie lecții. (*Către ceilalți*) Îl cunoașteți? (*Scârbit*) El a fost frâna.

COCA

15 Am mers înainte cu frâna pusă.

TOȚI

(*către Gunoier*)

Huideo, frână împuțită!

EVDOCHIA

20 De-aia n-am putut noi să...

ADJUNCTUL

(*surprins*)

Să... ce?

PERPELEA

25

(*către Evdochia*)

Ți-a fost prea moale-n ladă?

ADJUNCTUL

(*perseverent în indignare*)

Să... ce?

EVDOCHIA

Să avem termometre. Am stat șapte ani cu 25 de grade în loc de 36 de grade cât e normal și n-am știut că sunt răcită, pentru că niciodată n-am apucat și eu rînd la un termometru.

ADJUNCTUL

5

(*luminat*)

Așa! Demască-l curajos, bătrânico. Cum te cheamă?

EVDOCHIA

Evdochia.

ADJUNCTUL

10

Demască-l, mamă Evdochie, să audă și dumnealui părerea bătrânilor. Noi ne aplecăm urechea și la ce zic bătrânii.

EVDOCHIA

Sunt la vârsta când mi-e totuna, că e albă, că e neagră. (*Intră în ladă*) Aici măcar e răcoare.

15

COCA

Dați-ne odată gunoaiele alea, să ne luăm de-o grijă. Unele mai avem bărbați, altele și amaniți. (*Răsete*)

FEMEIA CU COPII.

Copii!

20

COCA

Și n-o să stăm până la...

ADJUNCTUL

Aveți perfectă dreptate. S-a lucrat cam birocratic mai înainte și nici acum nu merge totul strună. Vă veți primi îndată drepturile. Hei, șofer! Conducător auto!

ȘOFERUL

(*scoate capul din cabină*)

Ce?

ADJUNCTUL.

Oamenii sunt la capătul răbdărilor. Nu-i mai țin bateriile să mai rabde. Ia hai să le facem noi o probă de rapiditate.

ȘOFERUL.

5 Gata! (*Dă drumul la motor, nu curge nimic*) Na, că s-a defectat tehnic. S-a defectat tehnic. (*Vociferări*)

(*Cortina*)

TABLOUL 5

COCA

10

(*vine speriată*)

A murit... A murit...

PERPELEA

Cine?

COCA

15

Baba Evdochia... doamna cu patul...

IRINA

(*sare ca arsă*)

Cine? Ce?

COCA

20

Uite-o acolo... (*Arată lada.*)

IRINA

(*dă fuga și se uită în ladă*)

Vai de mine și de mine! (*Începe să plângă.*)

BRUNETĂ

25

(*către Irina*)

Ia nu te mai preface acum! Cine să creadă că-ți pare rău când îți rămâne ție patul, cu tot ce-i pe el...

IRINA
(plângând)

Mamă, mămico...

BRUNETA

Nu ziceai tu că e o străină?

5

IRINA

Mi-a fost ca o mamă. (*Apare Dan*) Vino, Dane, că s-a-ntâmplat o mare nenorocire... (*Merge și smulge din marginea șantului niște buruieni și le aruncă în ladă.*)

DAN

10

(păstrându-și cumpătul)

Cine s-ar fi așteptat la așa ceva? Ne obișnuisem cu ea în pat, credeam că nu va muri niciodată... Tinerete fără bătrânețe în pat, nu se poate, așa gândeam... (*Către Perpelea*) Poate-mi ajutați să o suim în pat, s-o pregătim.

15

IRINA

Iasă, nu te amesteca, Dane... Ias-o acolo, să vedem ce zice comuna.

DAN

(aruncă și el niște flori în ladă)

20

Dumnezeu s-o ierte.

IRINA

(se urcă în pat și începe să plângă. Dan vine lângă ea)

PERPELEA

Cum au unii noroc!

25

BRUNETA

O duceau și ei destul de greu, n-ați văzut, ajunseseră până la divorț. Acum măcar au culcușul lor, nu se mai bagă nimeni între ei...

FEMEIA ÎNALȚĂ

Încetul cu-ncetul o să se rezolve toate problemele...

COCA

Nu poți pretinde totul dintr-o dată...

5

IRINA

(cătore Dan)

Iubitule, vino mai aproape că mi-am schimbat părerea.

DAN

(curtenitor)

10

Ți-ai pus părerea aia care-mi place mie? (*Apure Neagu cu un geamantan în mână.*)

NEAGU

(cătore Perpelea)

Bună ziua. Care e patul cel liber? Am fost repartizat aici.

15

PERPELEA

Nu știu, nu mă bag.

IRINA

(sare ca arsă)

Ce pat liber, care pat?

20

NEAGU

Dacă am fost repartizat... Că nu m-ar fi trimis aiurea. Uite aici hârtia.

DAN

Domnule, n-ai nici un drept...

25

NEAGU

Vă rog cheile, să mă pot urca-n pat. (*Se instalează.*)

IRINA

(cătore Dan)

Vezi, bărbate?! Tu, în loc să te zbați, să umbli pe la foruri...

NEAGU

Vă rog, gălăgia mai mică, nu suntem în gară... Mi-s frânt de oboseală...

DAN

(cătore Irina)

5

Tu de ce te-ai lăsat pe mine? Dacă știai că mie n-o să-mi dea, de bleg ce sunt, or să mă ducă cu vorba și până la urmă o să primească altul repartiția, de ce nu te-ai ocupat de problemă? Așa fac femeile gospodine, se duc pe colo pe dincolo... ele răzbesc mai ușor...

10

NEAGU

Oameni buni, liniște!

DAN

(își ia baina și pleacă)

IRINA

15

Du-te la centru...

DAN

(ieșind)

Da, că sunt nebun să... Mă duc să joc bâza!

IRINA

20

Ptiu, stricature!

NEAGU

Îmi pare rău, doamnă, că s-a nimerit așa... Mie mi s-a promis mai demult și astăzi numai ce primesc la telefon: „Vino să-ți iei apartamentul în primire“.

25

IRINA

Dar e un simplu pat nenorocit...

DAN

Apartamentul cel mai ieftin, știu... Confort paispe. Nici n-am pretenția la mai mult. Nu-mi pot permite...

IRINA

(disperată)

5

Și noi ce facem acum?

NEAGU

Ne-om îngădui noi... Până primiți și dumneavoastră repartiizarea... Vă învăț eu unde să mergeți... Duceți-vă la... *(fi suflă la ureche.)*

10

IRINA

Nu, domnule. Asta e boală lungă... *(Începe să plângă. Merge lângă ladă și boceste și mai tare):* De ce-ai murit...?

BRUNETA

15 Norocul e schimbător, dragă...

COCA

Zici că l-ai prins pe Dumnezeu de-un picior... și când coloco de lemn! *(Râde acru.)*

NEAGU

20

(fumează o țigară, așezat pe marginea patului)

POTOLEA

(se apropie de el)

Dumneata ești cel nou?

NEAGU

25

Da.

POTOLEA

Uite care e chestia, trăim niște vremuri tâmpite.

NEAGU

(*perplex*)

Cum?

POTOIEA

Ascultă-mă pe mine, că sunt de pe-aici. Salariul se face că 5
se mărește și-n realitate scade vertiginos. Mie mi s-a micșorat
de trei ori, de când cu măririle astea, pentru că aia s-a scumpit,
ailaltă la fel... Mergi la piață după niște gunoaie și trebuie să
faci și coadă.

NEAGU

10

(*ridicându-se în picioare*)

Domnule, drept cine mă iei? Te dau pe mâna... Cum îți
permiți?!

POTOIEA

15

(*resemnat*)

Au băgat frica și-n dumneata...

NEAGU

Chem...

POTOIEA

20

(*fericit, îl pupă*)

Am vrut să te-ncerc... Bravo! Ești de-ai noștri. Acum, de
când s-au deschis granițele, vin fel de fel de spioni.

NEAGU

Ce granițe, domnule, ce tot vorbești?

POTOIEA

25

Dintre sat și oraș. (*Șoaptă*) Vin țărani de la sate și fac spionaj
industrial...

NEAGU

(*demn*)

Eu nu sunt ce crezi dumneata...

30

POTOLEA

Bineînțeles, din moment ce ți-au dat pat la noi, înseamnă că te-ai integrat. De-aia trebuie să ne ajuți. Știi ce, facem o echipă de tir.

5

NEAGU

A, nu...

POTOLEA

Atunci uite ce e, nu poți să rămâi necuprins într-o for-
mație... Ai picat bine, tocmai ne pregăteam să... *(Îl ia de braț și ies din scenă.)*

IRINA

(vine și se așează pe pat)

COCA

Cum se țin, dragă, și de voi, ghinioanele... Te măriți și nu
15 găsești casă, după aia îți moare bătrâna, după aia te pomenești
c-un străin în așternut... Ce-o să faci tu acuma, sărăcuța de
tine? *(O mângâie)* Trebuie să-ți iei boarfele și... unde să te duci?

IRINA

Eu până nu divorțez, nu schimb patul...

20

(Intră Copilul și doi Vlăjgani.)

COCA

(arătând spre Irina)

Jale mare... A crăpat Coana cu patul... Știți, scofâlcita
aceea... A apucat-o moartea scociorând în lada cu gunoi... Ca
25 un făcut! *(Se închină.)*

COPILUL

Nu-i cazul să ne-nchinăm așa una-două... Pe-o parte-mi
pare rău, oameni suntem, pe alta...

COCA

Bine că i-a strâns natura oasele... Nu mai era-n stare să se spele, nu mai avea dinți... numai dumneaei știe cât a-ndurat cu ea, c-au stat, vorba aia, sub același coviltir...

IRINA

5

În ultima vreme, se făcuse foarte rea. Vezi, presimțea! Dar i-am răbdat totul... Și, uite, acum...

COPIIUL
(căt-re Vlăjgan)

Luatăi patul și aruncați-l. Adică puneți-l în ladă, așezați moarta-n el... O îngropăm cu totul... 10

IRINA

Vai de mine și de mine! E al nostru!

COCA

În plus, a mai venit încă unul... 15

COPIIUL

Cine?

COCA

Zice că are repartizare, s-a băgat peste doamna, o întreagă promiscuitate, bărbatu-său a început să-njure și s-a dus c-o falcă-n cer și cu una-n pământ... 20

IRINA

N-a înjurat pe nimeni, de ce cauți să-l înfunzi!

COPIIUL

Lichidăm noi cu promiscuitatea! (Semn căt-re vlăjganii care pun mâna pe pat) 25

IRINA

Bine, dar sunt două familii care...

COPIIUL.

Am suportat ani în șir acest pat în mijlocul pieței. Peste tot s-au făcut sistematizări, demolări și eu am îngăduit, nu știu de ce, această magherniță care, vă spun, din punct de vedere estetic
5 cădea tare rău...

COCA

Se vedea cât de colo că nu era de-aici!

BRUNETĂ

(se bagă în vorbă)

10 N-avea nici o rațiune...

COPIIUL.

(către Vlăgani)

Demolați și sistematizați.

15 *(Acestia iau bourfele și le aruncă în bratele Irinei, puu geamantanul lui Neagu jos, apucă patul și intră cu el în ladă.)*

IRINA

(cu bourfele-n brate)

Și colocarii?

COPIIUL.

20 Răbdare, c-o să se rezolve totul...

PERPELEA

Aveti dreptate. În Piața San Marco din Venetia nu vezi un pat.

BRUNETĂ

Ai fost la Venetia?

25

PERPELEA

Nu, pe hartă.

COPIIUL.

Am procedat așa de dragul unui simbol. Bătrâna trebuia să dispară cu strat cu tot... V-am spus-o și pe-asta... Vechiul
30 care moare... În locul maghernițelor, ridicam palate...

IRINA

Și eu, până-atunci?

COPILUL

(repros)

N-aveți pic de romantism, de poezie, habar n-aveți să visati... 5

IRINA

Unde să visăm, domnule, dacă n-avem pe ce pune capul?

Să visăm cu boarfele-n brațe? *(Plângând, trece la coadă.)*

COPILUL

Da, se poate visa și așa. Se poate visa în orice poziție, chiar 10
și cu capul în jos, când există un corp... Eih, cum nu înțeleg
oamenii dintr-o dată...

COCA

Dintr-o dată nu înțelege nimeni, dar cu timpul se de- 15
prind... Înțelegerea dintr-o dată e cea mai grea...

(Intră Cata. Merge furioasă la Copil.)

CATA

Sunt supărată foc pe dumneata! Am primit reclamații că 20
prin părțile astea distribuirea gunoaicilor se face defectuos.
Foarte defectuos. Un grup de oameni mi s-au plâns. Și pe bună
dreptate.

COPILUL

(dezvinovățindu-se)

Uitați cum stau lucrurile, nu e chiar așa de simplu. Am 25
primit o mașină nou-nouță, ultimul tip, la soare te poți uita
dar la ea ba, dar oamenii noștri nu știu cum s-o oprească. Nu
merge decât dacă-i dai un picior, și la urmă se opreste, trebuie
să scoți producția din ea cu mâna...

ADJUNCTUL.

(*de departe*)

Un picior în fund, un pas înainte. Țsta e progres?

CAȚA

5

(*vânăta*)

Tehnicienii dumitale sunt de meserie?...

COPIIUL.

Ne gândeam să-i trimitem să se specializeze în străinătate,
dar nu le-a venit încă rândul. Au plecat întâi ăia cu aranjatul
10 vitrinelor. Avem și noi un plan.

CAȚA

Să vină la mine.

COPIIUL.

Nici eu nu sunt prea mulțumit de ei... (*Face semn Adjunctului*
15 *și Soferului să se apropie*) Lumea pierde prea mult timp la coadă.

ADJUNCTUL.

(*sosind*)

Ne-ați chemat?

COPIIUL.

20 Lumea pierde prea mult timp la coadă.

ADJUNCTUL.

Ee! Vax!

CAȚA

Ce înseamnă asta, cetățene, așa se răspunde?

25

ADJUNCTUL.

Ce să facem și noi mai întâi, doamnă? Avem o mașină pe
mână, utilaj nou, nu putem să ne batem joc de el.

ȘOFERUL.

Și la urma urmei, mai e o problemă: utilajul e prea fin pentru gunoiul nostru! Nu primește mașina. S-a defectat luna trecută, abia am dres-o. Acum e gata.

ADJUNCTUL

5

Am venit și noi cu fel de fel de invenții și inovații, ca totul să meargă din ce în ce mai bine.

COPIIUL.

Cu încetineala asta a voastră, mi-ați pus orașul în cap. Am stabilit ca gunoaiele să se ridice miercurea, de ce nu se ridică decât sâmbăta, de zac pisicile moarte pe străzi?!...

10

CAȚA

Nu vă certați între dumneavoastră, acum. Lăsați ranchiunile...

ADJUNCTUL.

Totul e gata, doamnă. Chiar voiam să dăm drumul...

15

ȘOFERUL.

(cu năduf)

Parcă noi n-am dori din tot sufletul să fie lumea fericită? Dar dacă are ghinion! Lumea asta nouă are ghinion și pace!

COPIIUL.

20

Toți dorim să fie fericire și, uite, unii mai mor. Înseamnă că undeva nu se lucrează cum trebuie. (*Către Căța*) Știți că bătrâna aceea...

CATA

Să lăsăm morții, să ne ocupăm de vii. Altfel, nu mai terminăm niciodată.

25

ADJUNCTUL.

(se suie pe mașină)

Ura!

BRUNETA

Ptiu! De demagogie esti bun.

FEMEIA ÎNAITĂ

(cătore Brunetă)

5 Gura!

BRUNETA

Păi, nu vezi c-am îmbătrânit aici, de când ne tot duc cu zăhărelul...

ADJUNCTUL

10 *(de sus)*

Formați la repezeală rândul, în câteva minute începe marea sărbătoare a împărțirii recoltei.

BRUNETA

Vrem gunoaie, nu recoltă.

15 COCA

Asta zic și eu sărbătoare! Să ne purtăm disciplinat, altfel se încurcă treaba.

O VOCE DE FEMEIE

Întâi să treci tu la locul tău, c-ai venit ultima...

20 *(Intră Potolea într-un suflet.)*

POTOIEA

*(cătore Adjunct)*Stați. Nu distribuiți. Păcat de eveniment. *(Merge la Copil și-i explică ceva.)*

25 COPIIUL

Uitasem. *(Cătore Cătu)* A pregătit un spectacol, cu ocazia zilei de azi.

POTOIEA

Sărbătoarea era prea mare, să treacă așa necântată...

CĂȚA

Niște coruri?

POTOILEA

Nu, o piesă.

O VOCE

5

Jos absurdul!

CĂȚA

Mă rog, dacă așa ați stabilit. Oamenii au nevoie și de frumos.

POTOILEA

Imediat aduc trupa. (*lese*)

10

COPIIUL

(*către lume*)

Întâi un mic program artistic. Așa, o chermeză...

COCA

Ba, întâi dați-ne ce aveți de dat, și mascarada, *hartiștii*, la urmă! Cine vrea, rămâne, cine are treabă, pleacă.

ADJUNCTUL

A, nu, nu așa! Rămâne toată lumea. De ce nu vreți să vă bucurați și dumneavoastră un pic?

POTOILEA

(*intră*)

20

Acum e gata. (*Către coadă*) Știți, nu sunt profesioniști. Asta, să zicem că e scena. (*Arată un loc lângă mașină*) Fără decoruri, fără nimic...

ADJUNCTUL

25

Dar să meargă repede. Începeti cu cântecul acela...

POTOIEA

(se scuză politicos)

N-au voce. Ce să ne mai apucăm să stricăm...

ADJUNCTUL

5 În sfârșit, dați-i drumul... Ceva optimist, ceva de-al nostru...

COCA

Nu stau la propaganda lor. Mai bine în stradă.

POTOIEA

(găsește o cutie de conserve goală și bate în ea)

10 Gong! *(Către Dan)* Spune monologul acela...

DAN

(spune pe nerăsuflăte)

Eu nu citesc în tren ziare,
Când merg cu spatele-nainte
15 Căci rândurile-s parcă flinte
Și-un titlu poate să te-omoare.

Și unde mă grăbesc eu oare,
Mă-ntreb cu dragoste fierbinte?
O destinație-oarecare
20 Imediat îmi vine-n minte.

Mereu cu fața înapoi,
Tot înainte suntem duși
Și în convoiul de Isuși
Spre Golgotă-am pornit și noi.

25 Auzi comanda: „Unu! Doi!!
Nu-i răstignire ci urcuș.

(„Trupa”, fără paznici, începe să joace bâza)

DAN

Vă vom prezenta acum o bâză. Adică nici comedie, că nu ne dă nouă mâna să râdem, nici tragedie, că n-avem de ce să fim triști. Bâza și antibâza în același timp, într-o unitate dialectică, pentru a nu da naștere la interpretări. (*Se retrage într-un colț. Toți așteaptă spectacolul, unii vădit plictisiți.*)

(*Cortina*)

TABLOUL 6

Același decor, câțiva din cei de la coadă joacă bâza.

DAN

10

(*e bâză. Cu o palmă își acoperă ochii, iar în cealaltă încasează loviturile. Figura cunoscută. ceilalți țopăie în jurul lui și-i ard câte-o scatoalcă.*)

DAN

(*cu mâna la ochi*)

Te văd, te văd...

15

POTOIEA

(*trage un pumn zdravăn*)

Bââz!

DAN

(*merge la Femeia brunetă*)

20

Mână de muiere.

CEII ALȚI

Nu. Treci la loc.

POTOIEA

Până ghicești.

25

DAN

(*ia poziție. Primește o rafulă de lovituri*)

TOȚI

Bââz!

DAN

(cătore Potolea)

Hai!

POTOLEA

(râzând)

5

Nu. Suportî până ghicești.

FEMEIA BRUNETĂ

Așa, să le mai încasezi.

FEMEIA CU BASMA VERDE

(dă cu o cărămidă)

10

Bââz!

DAN

*(sare ca ars)*Tu. *(Arată spre Potolea.)*

15

TOȚI

Nu. *(Râsete. Apare Pensionarul.)*

PENSIONARUL.

Ce se întâmplă aici?

NEAGU

20 Ar trebui să ne enervăm, dar jucăm bâza. Ne luăm cu jocul și ne trece supărarea. Ar trebui să ni se umfle vinele de indignare, să ni se bulbucheze ochii, ca la broaște. Să începem să drăcuim, așa din senin; și, tot din senin, să ne sară țandăra, și... Dar tot mai bună e bâza. Deconectează. Uite, din cauza asta
25 la noi nu s-a întâmplat nimic. Am jucat bâza. *(Merge și-i arde una lui Dan)* Buum. Dai și nu se cunoaște. Sfânt.

DAN

(îl ia de guler pe Pensionar)

Criminalule!

CEILALȚI

*(topăind)*N-ai ghicit. N-ai ghicit. Bââz! *(Jocul continuă.)*

PENSIONARUL.

(amenințător)

5

Binee! *(Iese)*

NEAGU

Noi nu suntem eroi, e drept, dar nu suntem nici lași. Ne situăm undeva, pe la mijloc. Suntem ca... *(Arată spre Dan)* Chiar dacă ne doare, găsim până la urmă destule resurse să suferim și pumnul următor. *(Trage una zdravănă)* Bâz! Care de la o vreme ne și amuză.

10

DAN

(E din ce în ce mai enervat, dar nu ghicește.)

FEMEIA BRUNETĂ

(topăind)

15

Până vin gunoaiele... Bââz!

PAZNICUL.

(reintră în scenă)

S-au primit dispoziții să nu se mai joace bâza.

20

TOȚI

(bruiaj)

Ăăăă!!!

POTOLEA

Lasă oamenii să se distreze. Ce rău îți fac? Ce e rău în asta? 25

PENSIONARUL.

Bâzâie.

DAN

Și ce dacă bâzâim?

PENSIONARUL.

Se aude. Se supără vecinii. Unii dorm, alții lucrează. Alături se naște. Se nasc oameni vii...

DAN

5 Foarte bine. Or să vină și alții să dea. Până la urmă, tot îl ghicesc eu pe-ăla. Doar n-o să fiu bâză o vesnicie.

NEAGU

Noi nu bâzâim contra vecinilor. Să fie clar. Asa e jocul. Joc popular, din moși-strămoși. Doi inși se-nțeleg să-l bată pe-al
10 treilea. Îl bat până-l omoară. Acesta moare și zice că e nuntă. Cred că acesta e punctul de vedere al oilor. Îmi spunea un instalator, doctor în meserie: „Oaia e singurul animal care nu se împotrivesc. O tai la gât și ea rămâne în picioare până i se scurge tot sângele“.

15 FEMEIA BRUNETĂ

Oare ce simte un măcelar când îi vine la rând un miel cu ciucure? Ce frumos e mielul cu ciucure roșu, să nu se deoache...

DAN

Ei, taie și el întâi ciucurele... Ori nici nu-l bagă în seamă...

20 FEMEIA BRUNETĂ

Cuvintele: *brânză, bulz, ghiuj, bâr, abur... bâză...* Or fi într-adevăr de substrat?

DAN

(șoptă)

25 Substratul politic se ascunde unde nici nu te gândești...

PENSIONARUL.

(cu duhul blândetii)

Știti, eu am fost paznic la... Ascultați-mă pe mine. Vă recomand să jucați într-un picior.

DAN

De ce să jucăm într-un picior?

PENSIONARUL.

Așa.

FEMEIA BRUNETĂ

5

Nu-i nimic, jucăm și așa. Economie de picioare.

PENSIONARUL.

Foarte bine, tineți-o într-un picior. Dar numai pe stângul.
(Sfârșit) Ascultați-mă pe mine, nu e acum momentul să preluăm
 fără discernământ. Vecinii sunt cu ochii pe noi. *(Faină)* Con- 10
 struiesc un gard.

IRINA

Parcă nasc, așa ziceai.

PENSIONARUL.

Nasc, construiesc, dar sunt cu ochii pe noi. Știți cum e cu 15
 gravidele. Mofturoase, suspicioase, ar mânca și aia și ailaltă...
 Vreți, pentru o nenorocită de bâză, să dăm de bucluc? Țștia
 atâta asteaptă. Vreți să vină să nască aici? Să construiască aici?

PERPELEA

(istet)

20

Acum e moment psihologic, de călusari. Fraților, jucăm
 într-un picior. *(Se pregătesc să joace călusarii.)*

PENSIONARUL.

Mda! *(Iese. Tropăitul într-un picior degenerază treptat în bâză.)*

PENSIONARUL.

25

(intră furios)

Cine a bâzâit? *(Îl înbaună de guler pe Perpelea)* Criminalule! *(Cei-
 lalti râd.)*

POTOIEA

Degeaba, nu l-ai ghicit.

FEMEIA ÎNALȚĂ
(*prăpădindu-se de răs*)

5 Nu el...

PENSIONARUL
(*îmbrâncindu-l pe Perpelea afară*)

Vezi tu pe dracu?

FEMEIA BRUNETĂ

10 Greșeală, ha, ha, ha!

NEAGU

Acum cine stă în loc?

POTOIEA

Tragem la sorti. (*Trag la sorti*) Tot... el.

15

FEMEIA ÎNALȚĂ

Dacă așa i-a fost norocul... Să-l chemăm.

POTOIEA

Dacă n-o fi mort.

FEMEIA BRUNETĂ

20 Așa de repede?

CEILALȚI

Nici nu știi când te-apucă moartea.

(*Afară se aud izbituri, gemete.*)

FEMEIA BRUNETĂ

25 Ce e caraghios, e că moare pe nedrept, el nici n-a apucat să bâzâie.

CEILALȚI

Așa e, nu l-a ghicit, nu l-a ghicit... (*Topăie și bâzâie*) De ce-l omoară dacă nu l-a ghicit?

CAȚA

(tot mai neliniștită. Către Copil, în șoaptă)

Ce înseamnă asta?

COPIIUL.

(saltă din umeri)

5

Știu eu? Teatru.

CAȚA

Ce fel de teatru?

COPIIUL.

Nu mă pricep la artă.

10

CAȚA

(furioasă, dar tot în șoaptă)

Dumneata nu te pricepi, celălalt nu se pricepe, cine să se priceapă, tata?

O VOCE

15

Jos teatrul absurdului, strunga prin care ideile mic-burgheze vor să se strecoare în țarcul nostru!

CAȚA

(în șoaptă)

Cine e cel care bate?

20

COPIIUL.

Habar n-am.

CAȚA

Ce reprezintă această bâză? Pe cine servește?

COPIIUL.

25

Nu m-am gândit.

CAȚA

(enervată)

Ce înseamnă sărirea într-un picior?

COPIIUL

Chiar de ce? Așa o fi jocul...

CAȚA

Nu vezi că mustește de aluzii la adresa primăriei?

5

COPIIUL
(nevinovat)

Bâza?

CAȚA

Piesa asta dușmănoasă. Ai stat de vorbă cu autorul, ce zice?

10

COPIIUL

Zice că scrie pentru el... E pentru amatori, așa mi-a spus,
nu m-am băgat...

CAȚA

Amatori... ce fel de amatori? De ce sunt așa de amatori?

15 Cine-i plătește?

COPIIUL

Nu m-am băgat... eu cu teatrul, să spun drept...

CAȚA

Învată de la mine, poate te mai izbești de problemă: un
20 subiect trebuie să ne reprezinte în ce avem noi mai bun și mai
frumos. Or, pe cine reprezintă această bătaie de joc la adresa
societății? (*Enervată*) Pe mama și pe tata? (*Tare*) Oprțiți jocul! Vă
mulțumim. (*Aplaudă*) E interesant, însă – au venit gunoarele și
nu putem să așteptăm aici zece ceasuri, că se strică. Producția
25 înainte de orice!

O VOCE

Să extirpăm exhibiționismul, dacă vrem să avem de toate.

ADJUNCTUL

Poftiți la coadă! (*Se refăce coada.*)

COPIIUL
(cătŕe Potolea)

Dumneata sã mi te prezinți mãine, cu toatã trupa la mine.

POTOLEA

Sunt amatori, domnule. N-ai vãzut ce greu se mișcã? Dar 5
pun mult suflet.

COPIIUL

Amatori, neamatori, vedem noi.

POTOLEA

Mie mi s-a spus, dupã ce am învãțat englezește: faci ce vrei. 10
Am dorit sã fac o echipã de tir, dar n-au prea vrut sã se bage.
Le era teamã sã punã mãna pe puști, sã nu se interpreteze cã
se sinucid în masã. Așa mi-a venit ideea cu bãza. Folclorul tre-
buie încurajat din rãspuțeri. (Cu uimire) Avem un rezervor fol-
cloric! S-a calculat cã numai ciocãrliile ar ajunge pentru tot 15
globul timp de 450 de ani de acum încolo...

(Se aud țipete.)

IRINA
(speriatã)

A murit domnul Pensionar. 20

CATA

Care?

IRINA

Cel care fãcea pe paznicul. Știți, l-au dat afarã, sã-l batã cã
de ce joacã într-un picior și nu bãza cinstit, dupã ce el îi spu- 25
se... ați vãzut, așa era piesa! Și-afarã și-a adus aminte cã toatã
viața a fost paznic la... nu știu unde... și-a început sã-l batã
de-a adevãratele... Și cum era în etate, a murit în bãtaie, adicã
bãtând, cã de-aia l-or fi și pensionat... Nu l-a mai ajutat cordul.
Inima l-ar mai fi împins sã batã, cã asta a fãcut toatã viața, 30
inima ar mai fi poftit, dar vedeți, cordul...

(Apare Perpelea, plin de sânge.)

PERPELEA

(foarte încurcat)

Odată a tăbărât cu pumnii pe mine, cu picioarele, eu am
5 crezut că așa e piesa. S-a schimbat sus, zic, azi-noapte, ca să fie
mai tare. Să meargă la sufletul spectatorului... Și deodată-l văd
că pică peste mine. Altfel cred că m-ar fi omorât, muream în
rol cum s-ar zice, vă mai puncam și la cheltuială, să-mi faceți
statuie volantă și să mă arătați prin turnee la toată lumea, ca
10 să ia exemplu... cum se îndură bătaia!

CATA

(cătore Copil)

Lucrurile merg foarte prost în sectorul dumitale. Problemele
artistice sunt la pământ.

15

COPIIUL

(spășit)

Sectorul artistic l-am cam neglijat, e drept, dar de mâine
încolo...

CATA

(hotărâtă)

20

Nu de mâine, de astăzi!

COPIIUL

(cătore Vlăjgan)

I-ai pe ăștia cu băza și bagă-i la beci să mai repete, să nu
25 se prezinte în halul ăsta în fața onoratului public. Pretențiile
spectatorului au crescut în progresie geometrică, logaritmică...
și ei... dar se poate?

VLĂJGANUL

Au fost beti?

CATA

Stați, nu vă pripiti. Mai domol, mai cu politică. Astăzi, avem nevoie de brațe de muncă. Scoatem eucaliptii...

COPILUL

De ce să-i scoatem, abia s-au prins...

5

CATA

Tocmai că s-au prins și uite ce se întâmplă. În curând o să ne umbrească toată activitatea. Îi scoatem și plantăm zmeură. Așa am primit dispoziții.

ADJUNCTUL

10

Ce facem? Începem odată? Se alterează gunoaietele... O s-avem discuții...

CATA

Să se altereze! I a spectacolul acela provocator v-ați zgâit ca prostii, n-a protestat nimeni și acum, când e vorba de-o acțiune politică, îi dați zor că se strică gunoiul... Iertați-mă, uite încep să-mi pierd cumpătul, tactul politic și...

15

ADJUNCTUL

N-am vrut să vă jignesc...

CATA

20

(tare, către cei de la coudă)

Stimați prieteni! Știu că ardeți de nerăbdare să intrați în posesia gunoaielor, distribuite pe gratis la toți cetățenii, indiferent de sex și grad de cultură...

POTOLEA

25

Indiferent de gradul de maturitate politică?

CATA

(încet, către Copil)

Ce e cu tipul ăsta care tot provoacă?

COPIIUI,

(șoaptă)

E de-al nostru, aduce serviciu...

CATA

5 Bine, dar întrece orice limită.

COPIIUI,

Îi și place.

CATA

(tare)

10 Veți fi așa de buni ca, înainte de-a vă primi drepturile, să faceți o oră de muncă patriotică la scoaterea eucaliptilor?

VOCI

Eucaliptii?! (*Stupoare*) De ce să-i scoatem?

CATA

15 Știu, eu am fost cea care, cu ani în urmă, v-am îndemnat să-i sădiți. Tot eu vă spun acum: smulgeți-i din rădăcină, cât nu e prea târziu. Am greșit atunci, îmi fac autocritica. Nu sunt pentru solul nostru sănătos.

IRINA

20 Dar s-au prins. Sunt altoiți.

CATA

Altoiți, nealtoiți, îi scoatem, ce să mai vorbim. (*Îngrijorată*)
Ne-ar fi schimbat clima. Iarna ar fi fost frig, ca la Pol, și vara
cald ca la Ecuator... Marea s-ar fi vărsat în râuri... Râurile în
25 izvoare... Izvoarele în ochi... Bucluc mare.

FEMEIA ÎNALȚĂ

Laptele ar fi dat în foc...

O VOCE

Jos cu eucaliptii care ne împut atmosfera!

POTOLEA

Atunci a protestat unul spunând exact așa, că ne strică și clima, și-a picat într-o groapă, într-o groapă comună, ori într-un loc comun...

CATA 5
(spășită)

Bine făceam, dacă-l ascultam. Cum îl chema?

POTOLEA

Dracu știe, c-am dat dispoziții să se uite imediat.

CATA 10

Vom pune o placă... una comemorativă. I-a treabă! Să se distribuie cazmale, tot ce trebuie.

POTOLEA

Și cei care nu vor să participe la această acțiune de defrișare irațională a eucaliptilor, care va duce la mari alunecări de teren, ce să facă? 15

COPIIUL

Dumneata mă scoți din sărite, omule! De ce-mi iei vorba din gură? Tocmai voiam să spun, cei care nu vor, nu vor! Nu le taie nimeni capul. Să treacă deoparte și să se-nscrie pe-o listă, care n-au chef... 20

POTOLEA

Întocmesc eu lista.

COPIIUL 25
(către Potolea)

N-ai uitat? Te prezinți mâine. Cu toată banda.

CATA

Iar în gropile rămase vom planta zmeură, tot ca înainte. (Se trece la acțiune.)

IRINA

(bombănind amuzată)

Boababi, boababe...

PERPELEA

5 Boababe...

IRINA

Boababaci...

POTOIEA

(apropiindu-se de ei)

10 Iată că mai avem și eucalipsuri... Ce aveți de spus?

IRINA

Nimic dumitale. Ce avem pe suflet, spunem la ședință. Disciplinat.

(Rumoare, procesul muncii e în toi.)

15

(Cortina)

TABLOUL 7

Același decor. Adjunctul și Șoferul trebăluiesc la mașină.

PERPELEA

Eu m-am despărțit de-a mea din cauza unei liste.

20

FEMEIA BRUNETĂ

Erai pe lista neagră?

PERPELEA

Nu, nu eu. De fapt, nu chiar listă, era o listuță. Ce e asta?
ii zic. Și ea: O listuță. Erau pe ea cam vreo sută de bărbați, cu
25 data exactă. Ce m-a enervat cel mai mult e că în dreptul unora
scria „Persoană necunoscută“.

BRUNETA

Formidabil. Anonimi.

IRINA

Masa anonimă.

PERPELEA

5

De exemplu: Azi 19 aprilie, xy persoană necunoscută.

BRUNETA

Era un fel de calendar solar?

PERPELEA

Da și ba.

10

BRUNETA

Asiro-chaldeenii construiau niște cadrane imense de piatră, pe care își notau tot felul de chestii.

PERPELEA

Atunci se scria mai puțin. Se imprima mai greu, că, de, piatră. 15

BRUNETA

Nu, dar vreau să spun...

PERPELEA

Ce e cu lista asta? am întrebat-o. „O listuță“, zice.

BRUNETA

20

Astăzi toți vor să scrie și să publice. O adevărată inflație.

IRINA

Ia mai tacă-vă fleanca. A sosit momentul.

POTOLEA

A spart buba?...

25

PERPELEA

Dacă nici acum nu ne dau nimic, mă plâng în scris...

ADJUNCTUL

În ce constă inventia? (*Radios*) Ghiciti?

BRUNETĂ

În ce?

5

ADJUNCTUL

(*și mai radios*)

În timp ce mașina se descarcă... pe partea asta, se umple pe la coadă.

BRUNETĂ

10 Cu ce, cu țărâțe?

PERPELEA

(*îstet*)

Perpetuum nobile?

ADJUNCTUL

15 ... se cufure pe aici... (*Arată*) și pe dincoace... îmbucă. Da, pe aici ceilalți vor depune, vor depune...

BRUNETĂ

Ce? Țărâțe?

PERPELEA

(*bănuitor*)

20

Care ceilalți?

ADJUNCTUL

Cei din Strada Semicercului Vechi. Până acum făceam două drumuri, pricepeți? Încăream aici și descăream dincolo,
25 la ei. Încăream Semicercul Vechi și-l goleam aici. Acum procesul tehnic s-a... simplificat cât ai zice pește.

PERPELEA

Ei, dracie...

BRUNETĂ

Deci în loc de-un singur cârnat, doi cârnati. Două cozi.

ADJUNCTUL.

Fie că primiți, fie că dați bunuri... *(Către Sofer)* Șefule!

SOFERUL

Gata! *(Intră în cabină. Hărâială, cârâială, mărăială de motoare)*

O VOCE

Se varsă niște nutreț de vire.

ADJUNCTUL.

Chiar și ultimul pesimist poate să-si umple buzunarele. 10

(Se restabilește coada cu îmbrânceli.)

PERPELEA

(ajuns primul lângă mașină)

Domnule, niște liță. *(Gâfâie.)*

SOFERUL

N-avem. Altul.

PERPELEA

(e îmbrâncit din spate)

O VOCE

Ce ne ții aici șapte ceasuri? 20

BRUNETĂ

Eram prima și... Nici porcii nu se-nghesuie așa la troacă, iertați-mă. Mi-ati rupt sutienul... dați-mi niste... boia!

O VOCE

Parcă n-ai fi destul de boită... 25

ADJUNCTUL.

Stați. Stați. Nu merge chiar așa. *(Către Sofer)* Sistarea. Uitașem de ceilalți.

ȘOFERUL.

(*opriind motorul*)

S-a făcut. Am sistat automat.

ADJUNCTUL

5 (*către mulțimea perplexă*)

Așadar – după ceilalți.

DAN

Noi?

ADJUNCTUL.

10 Somați-i să depună putreziciunea.

BRUNETA

Lămuriți-i dumneavoastră, că de-aia primiți leafă.

ADJUNCTUL

15 Ori se încarcă și se descarcă simultan, ori plecăm cu mașina de aici. Nu putem s-o stricăm.

PERPELEA

Ce?

ȘOFERUL.

Nu e clar, oameni buni?

20

DAN

Bine, dar poate cei de pe Semicercul Vechi nu au totul pregătit...

ȘOFERUL.

25 Așteptăm... (*Rumoare. Unii pleacă. După un scurt timp apar câțiva necunoscuți. Se formează două cozi de-o parte și de alta a mașinii.*)

ADJUNCTUL

(*către cei noi*)

Ce-mi veniți așa plouați?

ȘOFERUL

Zic că nu mai au... (*Apar câteva gospodine cu fărășe.*)

ADJUNCTUL

Uitați care e saltul... Până acum umpleam mașina acolo și-o descărcam aici... 5

PERPELEA

Am auzit. Și viceversa. Știm.

ȘOFERUL

Nu știți nimic, fiindcă totul s-a reorganizat. S-a dat un suflu nou. Bași pe aici, scoți pe dincoace... 10

DAN

Același bălegar?

ADJUNCTUL

Același.

BRUNETA

15

Atunci, de ce atâta mașinărie?

DAN

Ca să suportăm și aparatura...

COCA

În viața mea n-am văzut un circ mai organizat. 20

PERPELEA

Să recunoaștem totuși că sunt bine intenționați.

DAN

Vax! Toți șoferii sunt niște bestii. Te-ar călca în picioare, dar nu-i lasă întotdeauna. 25

COCA

Dar și când scapă...

DAN

E o batjocură de-ti stă mintea-n loc.

NEAGU

(către Dan)

5 N-ai dreptate. Uite, mie mi s-a luat totul până la ultima
zdreanță. S-au făcut că-mi dau casă și după aia m-au demolat.

COCA

Si re-au trimis aici să faci propagandă.

NEAGU

10 Da, pentru că eu am înțeles. E greu, dar ar fi putut să fie
și mai greu.

SOFERUL

Toti stați cu mâinile întinse ca la pomană și nimeni nu
muncește.

15

FEMEIA CU BASMA VERDE

Burghezia tot își mai vâra codița...

NEAGU

Viata a luat o astfel de întorsătură încât individul e absor-
bit de societate. De colectivitate. Totul se petrece în mulțime,
20 sub ochii comunei primitive. Rândul – forma cea mai avansată
pentru percutarea înainte. Așa avansează și furnicile. Una în
spatele alteia. Cea din față are grăuntele-n gură, celelalte au
sula-n coaste, cum ar veni. Rândul reprezintă într-un fel forul
antic. Ce făceau romanii toată ziua? Una, două – în for. Se scula
25 senatorul dimineața și-și zicea simplu: „Azi mă duc în for“.

COCA

Noi, la fel – la foruri. *(Râsete)*

PERPELEA

Omul s-a disciplinat mai mult. Stă și așteaptă mai mult. Asta ca o compensație la viteza nemaipomenită, la fuga timpului.

BRUNETĂ

Fuge timpul de-i sfârâie călcăiele, dragă. 5

NEAGU

(doct)

Două principii acționează asupra cozilor moderne: Principiul dării-luării și principiul numărătorii din trei în trei.

PERPELEA

(cu oarecare jenă)

10

Să nu confunzi asta cu decimarea antică...

NEAGU

(doct)

Aia era altă chestiune. Merge din zece în zece, spune și 15 cuvântul decimare. Sistemul decimal, după care am luat și noi sistemul zecimal. Se număra din zece în zece, după care am luat și noi întrebarea: de ce? Și pe care cădea vina...

COCA

(speriată)

20

Adio?

FEMEIA ÎNALTĂ

Nu e prea clar. Ce e cu cifrele astea?

NEAGU

Vă explic de-ndată. Pronunțând cifre facem una din acțiunile cele mai importante din viața noastră. Născut în anul cutare, ziua cutare. Eliminând verbele din aceste propoziții, vedem că rămân cifrele, care conțin totul. Care spun totul concentrat. 25

FEMEIA ÎNALȚĂ

Concentrat pe naibii.

BRUNETĂ

Ba pentru tine nimic nu e destul de tare.

5

NEAGU

Să avem deci în vedere ambele reguli și să ne ghidăm după ele. Să le păstrăm ca lumina ochilor. Sunt ale noastre, descoperite de noi, să le folosim cât mai rațional...

BRUNETĂ

10 Deci să stăm la coadă și să numărăm din trei în trei.

FEMEIA ÎNALȚĂ

De ce din trei în trei?

NEAGU

(puțin enervat)

15 Ei, dar greu vă mai intră în cap. Universul e tridimensional... A avut zece dimensiuni, șase s-au pierdut... Au rămas patru... A mai căzut una în sine... Acum e tridimensional...

FEMEIA ÎNALȚĂ

20 Și cu ce mă încălzește asta pe mine... Ține de foame? Poate că era mai bine să nu fi fost tridimensional... să fi avut două dimensiuni universul ăsta. Sau zece, ca la romani.

NEAGU

Vrei, doamnă, să ne întoarcem iar la decimări de masă?

COCA

25 Tăceți din gură, că e bine așa cum e.

BRUNETĂ

Era odată un moș și-o babă care aveau șapte flăcăi. Și de câte ori murea unul mâncat de balaur, moșul îi zicea babei: „Taci, că e bine“.

30

(Între timp, coada s-a mai mărit în ambele părți.)

BRUNETA

Totuși, dacă stau bine și mă gândesc, noi nu suntem tocmai fericiți. De ce?

ADJUNCTUL.

(*de sus*)

5

Gunoitul vostru conține destui superfosfați.

COCA

(*uimită*)

Îți. (*Se îneacă*) M-am înecat.

FEMEIA ÎNALȚĂ

10

Iasă, nu ne spune nouă asta.

ADJUNCTUL.

Și încă nu avem destui fachiri.

BRUNETA

Destui... ce?

15

FEMEIA CU BASMA VERDE

Nu știu, nu mă bag în chestiunea asta a fachirilor.

PERPELEA

(*tare*)

Fachiri? (*Râde.*)

20

NEAGU

(*neîncrezător*)

Fachiri, noi?

ȘOFERUL.

Da.

25

ADJUNCTUL.

(*către Șofer*)

Tu să nu te amesteci în discuții teoretice. (*Către ceilalți*) Nu există pe lumea asta dușmani mai periculoși decât fachirii.

ȘOFERUL.

Asta știam și eu.

BRUNETA

Că n-or fi ploșnite.

5

FEMEIA ÎNALȚĂ

N-am auzit niciodată de fachiri.

COCA

Sunt ăia care stau ca pe ace?

10

ADJUNCTUL.

(insinuant)

De ce stau ca pe ace? Așteaptă ceva, vor să plece undeva?

NEAGU

Sunt primejdioși. Dacă se înțeapă ni se scad din salariu.

FEMEIA ÎNALȚĂ

15

Se infectează și infectează toată societatea.

IRINA

(își face loc mai în fată)

E foarte interesant. Noi însă n-avem fachiri, există numai în India.

20

ADJUNCTUL.

Aveți dreptate. Există numai în India. Noi importăm fachiri de la Gange. Costă o groază de bani, mama lor! Și-i distrugem.

FEMEIA ÎNALȚĂ

(indignată)

25

Să și-i deparaziteze indienii – ce ne băgăm noi?

ADJUNCTUL.

Cine a zis?

ȘOFERUL

Fachirul se ascute zilnic.

COCA
(nedumerită)

Eu nu mă dumiresc. E vorba de ăia care dorm pe cuie? 5

NEAGU

Dorm pe cuie, dar lor le e moale.

ADJUNCTUL

Într-o societate nu trebuie ca unora să le fie tare. De-aia trebuie să luptăm împotriva ăstora care o viață întreagă au stat 10
ca pe puf.

PERPELEA

De-aia nu se mai găsesc cuie.

BRUNETA

Pss! 15

PERPELEA

Nu cuie – ace!

FEMEIA ÎNALȚĂ

Pss!

PERPELEA 20

Bolduri.

ADJUNCTUL

Bolduri? Nu avem noi bolduri! Bine! Va să zică susții că
n-avem bolduri...

PERPELEA 25

Din vina fachirilor.

ADJUNCTUL.

Iasă, găsim noi ace de cojocul acelor care susțin morțiș că nu avem bolduri suficiente.

PERPELEA

- 5 Eu nu țin morțiș la asta. Poate om avea. Fabrici de laminate se tot fac. Vezi Bârladul, vezi... Dar când am căutat eu, n-am găsit. S-o fi întâmplat să nu se găsească atunci. Poate era și duminică, nu mai țin bine minte.

FEMEIA

- 10 A fost o simplă constatare, nu o crimă.

ADJUNCTUL.

Vom constata și noi.

(O scurtă pauză)

NEAGU

- 15 (pe gânduri)

Și după ce distrugem toți fachirii la cine ne mai dăm? Rămânem așa în gol? O să ni se atrofieze armele, vigilența...

ADJUNCTUL.

(meditativ)

- 20 Poate că nu-i distrugem pe toți așa de repede.

NEAGU

Și dacă-i stârpim?

ȘOFERUL.

- 25 Domnule, ăștia sunt hoți. Sunt insinuanți, uite-așa! Ți se preling printre degete, tocmai când să-i strivești ca pe niște vipere. O s-avem mult de furcă noi cu ei. Ascultați-mă pe mine. Eu m-am ocupat mult cu problema fachirilor. (*Furios*) Sunt vipere!

NEAGU

- 30 Dar dacă-i distrugem, totuși, dintr-o dată? Așa, avem un ghinion, dăm prea tare și...

ADJUNCTUL.

De ce mă sâcâi?!

ȘOFERUL.

Putem s-o luăm și ca pe o provocare...

(Freamăt mare la cele două extremități ale mașinii)

5

ȘOFERUL.

(se deplasează la coada din dreapta)

Ați adus tot ce era de lepădat?

COR

Daaa!

10

ȘOFERUL.

(trece la coada din stânga)

Sunteți gata să primiți marfa?

COR

Daaa!

15

ȘOFERUL.

Atunci vom proceda la defacerea gunoaielor.

NEAGU

Nu, nu sunt gata.

ȘOFERUL.

20

De ce împiedici producția?

NEAGU

Nu înțeleg procesul.

IRINA

(vine lângă el)

25

Multe sunt de neînțeles. Fă-te că înțelegi. Îmi ești simpatic și-mi pare rău de dumneata.

SOFERUL.

Ai?

IRINA

A.

5

NEAGU

Am.

ADJUNCTUL.

Bagă-ți bine în cap chestia asta.

EVDOKHIA

10

(din ladă)

Luați mortul de aici că mă deprimă. Adică – luați-i pe cei vii, că mă deprimă. *(Începe să plângă)* Luați-mă pe mine de aici că mă deprim... Că mă autoamăgesc... *(Plânge din ce în ce mai tare)*

NEAGU

15 Luați baba din așternut și duceți-o-n rai. *(Plânge și el.)*

IRINA

Luați acești doi tipi – unul total mort, altul complet viu – și duceți-i care încotro. Care-n rai, care-n iad. *(Plânge.)*

ADJUNCTUL.

20 Dar ce construim noi aici? Viața fericită ori scăldătoare? Ce e cu atâtea lacrimi? Nu vă dați seama ce impresii or să producă? V-am lăsat să dați apă la șoareci o zi, două – dar nici așa să vă văicăriți ani în șir. Ce nu vă convine? Spuneți deschis. *(Răspicat)* Fiecare va depune cota parte și-și va lua cota-parte.

ȘOFERUL

Se aude?

(Oamenii se reped.)

ADJUNCTUL

Nu, nu dați buzna, pentru Dumnezeu: Ho! Să facem mai 5
întâi numărătoarea. *(Se suie în mașină și începe să numere)* 1, 2, 3, 4.
(Tîpînd) Ce-ați rămas cu gura căscată? Numărați după mine.

COR

1, 2, 3, 4, 5, 6.

ADJUNCTUL

10

10, 12, 23... *(Unii se opresc din numărare)* Păi, ce faceți? Toți
cu mine!

BRUNETĂ

Ce are asta, a înnebunit?

ADJUNCTUL

15

(numără în continuare, ca în transă)

O mie, trei mii, trei mii o sută unu etc. Când voi ajunge
la cifra aia...

PERPELEA

Care cifră?

20

ADJUNCTUL

(în transă)

Aceea. Atunci toți vă veți satisface nevoile...

BRUNETĂ

Bine, bine, dar care e cifra aceea?

25

ADJUNCTUL

(numărînd)

Nu știu, hei dacă aș ști-o... Trebuie să numărăm înainte,
până dăm de ea...

NEAGU

Numai să nu ne descurajăm până atunci... (*Mortul cade din pat*) Uite unii au început să cadă, să leșine.

ADJUNCTUL.

5

(*speriat*)

Nu, să nu vă descurajați...

FEMEIA

Și dacă ne descurajăm?

ADJUNCTUL.

10

În nici un caz, să nu dați înapoi. Vă implor. Să ne încurajăm unii pe alții. Să numărăm în cor. Să treacă cifrele din gură în gură.

ȘOFERUL.

12234, 12348, 8346.

15

ADJUNCTUL.

Așa, așa... Naiba știe care e cifra aceea. Dar să fiți siguri: când vom ajunge la ea, va fi bine. (*Oftează ostentiv*) Va fi minunat. Va merge mașinăria asta. Veți da gunoaiele la timp și le veți recolta la timp. Fără dificultate, fără defectiuni. (*Illuminat*)
20 Fără coadă.

ȘOFERUL.

Așa va fi, șeful știe ce spune. A studiat serios chestiunea.

ADJUNCTUL.

Mor eu...

25

COR

Să nu muriți, ce vorbă e asta? Să nu ne lăsați fără socotitor.

ADJUNCTUL.

Mor eu, va veni altul în locul meu. Și altul, apoi, în locul lui. Număratul va merge înainte.

FEMEIA ÎNALTĂ

Până când?

ADJUNCTUL

Până vom ajunge la cifra aceea.

FEMEIA CU BASMA VERDE

5

Care cifră, că mor de curiozitate.

ADJUNCTUL

Nu știu.

NEAGU

Vezi, toate filosofii se poticnesc la un moment dat, când 10
dau de bunul-simț. Omul e creația lui Dumnezeu. Dumnezeu
a făcut totul, dar pe Dumnezeu cine l-a făcut? Scârț! Aici teologia
începe să scârțâie. Universul e material, totul e materie, dar
materia cine a făcut-o? Scârț! Aici teoria începe să scârțâie...

PERPELEA

15

Scârț!

FEMEIA BRUNETĂ

(plângând)

Care cifră? Care cifră?

NEAGU

20

Vezi, aici scârțâie.

PERPELEA

Pss! Lăsați-l să numere. Să numărăm și noi. (Toți numără)
Să nu sărim peste cifră. Altfel va trebui s-o luăm de la început.

ȘOFERUL

25

În chestiile astea e nevoie de multă disciplină.

IRINA

(speriată)

Minune. A înviat mortul, pensionarul care a murit bătând... A înviat și numără cu noi. Ascultați! *(Se aude un numărat macabru.)* Nu se aude un numărat macabru?

VOCEA PENSIONARULUI

Eu nu sunt mortul, sunt stafia lui. Am venit să vă dau o gură de ajutor. *(Râs)*

ADJUNCTUL.

10 Ce ați rămas cu gurile căscate? N-ați mai auzit o stafie, vă speriați de-o stafie? Numărați, nu vă opriți. Ziceți după mine așa: un milion unu, un milion doi, un milion trei... Simt că n-nebunesc și eu, ce sunt ăștia *ani, metri, kilograme?* Ce înseamnă această cifră pe care o căutăm?

15 FEMEIA ÎNALȚĂ

Nu m-aș mira să fie kilograme.

NEAGU

S-ar putea să fie ani-lumină... Atunci înseamnă c-o s-avem de așteptat...

20 ȘOFERUL

Fără speculații. Numărați, altfel pierdem șirul. Atunci o să vedem noi ce sunt. Să nu pierdem șirul...

FEMEIA ÎNALȚĂ

Aha... coada.

25 PERPELEA

Coada... Facem coadă la numărat și numărăm de la coadă spre cap, sau poate tocmai invers...

ȘOFERUL

Care conturbi?

NEAGU

Bine, dar numărutul nu e o dogmă. Trebuie să ne dăm seama.

ADJUNCTUL.

De ce v-ați oprit?

NEAGU

5

(repede)

Nici vorbă. Șapte milioane trei sute paisprezece.

COR

Șapte milioane trei sute paisprezece. *(Între timp, motoarele s-au pus în funcțiune. Mașina funcționează de minune. Oamenii dau și primesc 10 gunoaie. Șoferul fericit. Se rostesc cifre tot mai mari, tot mai fantastice, de necrezut aproape. Cifre care obligă.)*

EVDOCHIA

(ieșind din ladă)

Trimisesem un copil după spirt. Nu mai vine afurisitul. 15
M-a uitat. S-a luat cu problemele. Dacă mi-aș face puțină frecție, mi-ar mai crește puțin temperatura. E nevoie de temperatură înaltă, ca să mai poți face față. Trebuie să ai fierbințeli, ca să poți aiura ca lumea. Să te încumeți să aiurezi fără greș, apoi pentru asta abia dacă îți ajung 40 de grade bune. Și eu n-am 20
nici 22. *(Apare Șeful cu roaba)* Uite-l și pe ăsta a rămas de căruță.

ADJUNCTUL.

Cifrele la care s-a ajuns sunt de-a dreptul fantastice. Mari progrese am mai făcut în toate domeniile! Dacă avem noroc să dăm mai repede peste numărul acela... 25

FEMEIA ÎNALTĂ

Atunci *Strada Semicercului Vechi* se va uni cu *Strada Semicercului Nou*...

BRUNETA

Și totul va fi la fel, numai că se va numi altfel: *Strada Semicercului* pur și simplu. Dar nu apucăm noi zilele alea! Poate copiii noștri.

5

FEMEIA ÎNALȚĂ

Sau, mai știi?... Dar uite, c-am uitat să număr. Ori unde rămăsesem?

(Cortina)

LUPOAICA MEA

PERSONAJE

ROMULUS

FEMEIA CEA TÂNĂRĂ

REMUS

SOLDATUL

5

CORUI. (format din cinci, șase bărbați, sau chiar mai mulți, după posibilitățile trupei)

MASCA (Omul care scoate limba)

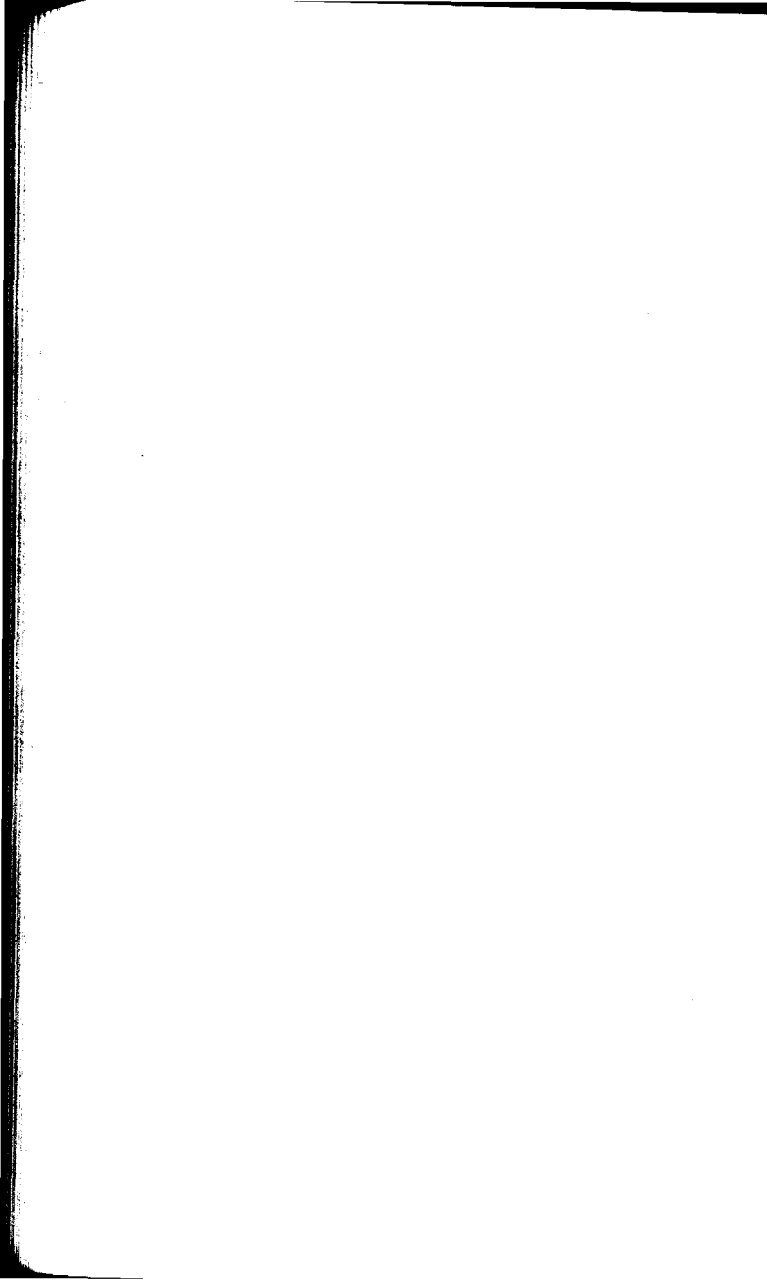
ALTUL I

ALTUL II

10

ALTUL III

ALTUL IV

Scena este un fel de sală de antrenament pentru box. De plafon atârnă câțiva saci de box. Înramată, pe peretele din fundul scenei, mare, lupoaica, la care sug cei doi copii (poza cunoscută). La ridicarea cortinei, Romulus și Remus, mergând de-a busilea, pe sub saci. Din când în când își întorc privirile în sus și-i contemplă.

5

ROMULUS

Țî-tî-tî!

REMUS

Aa-aa-aa!

ROMULUS

10

Ță-ța!

REMUS

Ță-ța

ROMULUS

(arătând un sac, apoi altul)

15

Tu sugi din țâța asta și eu din asta.

REMUS

(protest)

Ba eu dintr-asta și tu din asta.

ROMULUS

20

Hm! Eu din asta și tu din...

REMUS

Laptele ăsta e mai bun.

ROMULUS

*(mângâind sacul lui)*Ba, asta e mai bun... *(Îi sticlesc ochii.)* că e sărat.

REMUS

5 Că e dulce.

ROMULUS

Că e măreț.

REMUS

Al meu vine de sub munte! *(Gest spre un munte presupus.)*

10

ROMULUS

(mândru)

Și asta se trage din păduri.

REMUS

Într-al meu au tras vreo trei. E plin de săgeți.

15

ROMULUS

Al meu e plin de viitor.

REMUS

(enervat)

Ba, al meu e mai bun că vine de la țâța asta care e a mea.

20

ROMULUS

(se gândește cum să-l combată, îi vine ideea)

Atunci, dacă e a ta, arată-mi documentul!

REMUS

*(jignit)*25 Când ți-oi da una! *(Îi dă.)*

ROMULUS

(nu se lasă)

Ba, țâța asta e a mea și asta e a ta.

REMUS

Nu, țâta asta...

(Certându-se pentru fiecare sac, au ajuns în partea cealaltă a scenei. Corul a stat tot timpul într-un colț al scenei, urmărind cu joc de mimică, fiecare mișcare a celor două personaje. Scandând: Și așa, dintr-o țată⁵ într-alta, Romulus și Remus cuceresc Imperiul roman. Soldatul iese din cor, merge la tabloul lupoaicei și cei doi copii. Îl întoarce. Pe partea cealaltă, tabloul reprezintă o hartă a Imperiului... otoman. Joc de lumină, pe hartă.)

CORUL

(rectificând)

10

Și așa, dintr-o țată în alta Romulus și Remus cuceresc întregul imperiu OTOMAN. Întregul imperiu... Întregul imperiu... ha-ha-ha... *(Scandează în timp ce scena se întunecă treptat.)*

Cu capu în pumni,
Mai tare decât ei,
Izbituri în sânii superbi
În locul sacilor de antrenament.

15

Așa se întărește organismul,
Lovind cu ochi injectați,
Se aud bufniturile,
Trebuie să le numere cineva,
Poate stelele noaptea,
Cu pielea dintre ele crăpând de ecouri.

20

Când cădeam frânți de oboseală,
Din ei scoteam lapte și apă
Și din nou prindem puteri.

25

Și ne ridicăm amețiți
Și iarăși bum, bum
În vederea unei întâlniri pierdute
Antrenamentul continuă.

30

(*Pe un ton mai vesel.*)

Pugilism, pugilism,
Antrenamentul continuă.

(*Se aprinde lumina. Romulus și Remus, soldați cu lance, scut etc., ocupă*
5 *extremitățile scenei. Romulus patrulează în jurul unui sac. Din când în*
când se oprește și-l mângâie.)

ROMULUS

(*observând o pată pe sac*)

O pată? Hm? Ba, chiar o vânătaie. De unde-o fi răsărit, că
10 eu doar m-am învățat cu multă grijă în jurul lui. Poate l-oi fi
lovit cu cotul. Numai așa se explică... Imposibil! Dacă-l loveam
cu cotul, suna. Apoi, îmi răsărea și una pe cot. Ori eu nu simt
nimic aici. (*Pauză.*) Cică și soarele are vânătăi de-astea. Așa, din
senin, pe naiba! Sunt nori care se lipsesc de el. (*Mai privind o dată*
15 *puta.*) În orice caz, trebuie scoasă pe margine. (*Râzând.*) Prostul
de mine! Uite-o cum iese singură. Singură s-a făcut, singură
dispare. (*Își continuă rondul, apoi se oprește din nou, speriat.*) Mi se bate
un ochi. Dreptul. Semn rău! (*Cască.*) Semn rău! (*Începe să moțâie.*
Își pune lancea sub bărbie, ca să nu adoarmă. După câteva înțepături, se în-
20 *ține pe dușumea, tot cu lancea sub bărbie. Câteva moțâieli, câteva împun-*
sături, adoarme.)

REMUS

(*din partea cealaltă a scenei, a pândit toate mișcările lui Romulus*)

Mi s-a bătut tot timpul ochiul drept. Cu cine putea să se
25 bată? Cu ochiul drept al lui Romulus? (*Radiind.*) Dreptul meu
se bate de bine, dreptul lui de rău. Înseamnă că l-am învins.
(*Scrutează cu mâna streășină.*) Nu spuneam eu? Uite, a și adormit.
Da' greu a mai mers! Dacă pe un frate și abia dacă mai poți
să-l adormi, ce să mai zici când o să trecem la străini! (*Pauză.*
30 *Începe să înainteze încet către Romulus.*) Îmi vine să răstorn toți munții
lui Romulus, ca pe niște obeliscuri, înfundându-i cu ei șoselele
și vinele. (*Cu ură.*) Îmi vine să dau un pumn în vârful templelor,
plesnindu-le pe fruntea zeilor. (*Crescendo.*) Îmi vine să arunc o

mână de molii în lâna oilor sale. Și una de carii în toate aceste păduri. (*Râzând.*) Atunci să-l văd eu pe Romulus! (*Auzind sforăiturile lui.*) În orice caz, ar sforăi mai încet! (*Se apropie tiptil de sacul sub care doarme adversarul. Dă să sugă. În momentul când îl atinge, din el sună un clopotel.*) 5

ROMULUS

(*sare în sus. Vesel, întors cu spatele spre sac, începe să cânte*)

Masa, masa! (*Pe alt ton.*)

Sună clopoțelul, melcii salivează,

Viata se ia după urmele lor

Cu o lance de vânătoare în mână. 10

E o ciulire de urechi!

N-am văzut urechi mai ciulite ca în istorie!

Cică-o să răsară din tufișul ăsta ori celălalt

Viitorul luminos foc! 15

(*Altă melodie.*): Masa, masa... (*Își pune un șervetel sub bărbie, se întoarce, dă cu ochii de Remus. Furie.*) Aha! Mă miram eu de ce visez urât de la o vreme. Tu te infiltrași în somnul meu. Monstrule! (*Tipă.*) Monstrule!

REMUS

(*dezvinovățindu-se*) 20

N-am știut că are clopot. Noaptea trecută n-a avut.

ROMULUS

(*viteaz*)

Înapoi! 25

REMUS

(*întărâtat*)

Înainte!

(*Încep o serie de războaie și îmbrânceli individuale. A se folosi imagini din stampe vechi cu bătălii demult pierdute. Se frâng arcurile și ei duelează cu săgețile ținute în dinți. Remus ia un bolovan, se suie pe umărul lui Romulus și îl aruncă, de sus în cap etc. Rumoare în rândul coriștilor.*) 30

CORUI.

*(pârând)*Romulus! Remus! *(Cei doi se opresc.)* Acesta scoate limba!

ROMULUS, REMUS

5 Care? *(Corul se dă în lături, descoperindu-l pe Omul care scoate limba - viitoarea Mască.)*

REMUS

Ia tine, Romulus! *(Râde.)* De tine-și bate joc!

OMUL CARE SCOATE LIMBA

10 *(rămâne imobil.)*

REMUS

Ia tine, Romulus! *(Râde.)* De tine-și bate joc! *(Către om.)* Așa e?

OMUL CARE SCOATE LIMBA

(rămâne imobil.)

15

ROMULUS

Vezi că la tine, Remus? Ha-ha-ha! Am dreptate, ce zici?
(Omul nu zice nimic.)

CORUI.

(pârând)

20 O scoate așa în general. Zice că l-a apucat scosul limbii!
Hi-hi-hi!

ROMULUS, REMUS

Afară. *(Corul îl îmbrânțește din scenă. Frații reîncep lupta. Ies și ei.)*

CORUI.

25 De ce n-or fi purtat pantaloni oamenii primitivi, ei, care
aveau atâta timp să se îmbrace!

OMUL CU LIMBA SCOASĂ

(reintră în scenă, mascat. Limba îi atârnă ca o barbă pe piept.)

CORUL.

Săracul. De ce n-o rade?

OMUL DIN COR

5

De ce faci asta, cetățene?

ALTUL IV

Lasă-l în pace, poate are interese.

ALTUL I

(speriat)

10

Semn rău!

ALTUL II

(speriat și mai tare)

Zei!

ALTUL III

15

Nu-i văd bine pe cei care se vor naște după noi.

(În depărtare se aude bufniturile luptei. Masca stă împietrită, dar limba îi crește și-i descrește după intensitatea bubuiturilor. Altul III i-o măsoară cu sulița, apoi crestează pe un stâlp-răboj creșterea și descreșterea limbii.)

ALTUL III

(tare, măsurând)

20

O jumătate de șchioapă, două șchioape, nouă șchioape...

ALTUL IV

Ce oscilații!

ALTUL I

25

Nimic nu e sigur.

ALTUL III

(urmărind cu degetul pe limbă ca pe o carte)

E lată rău.

ALTUL II

(strigând către Altul III)

Ce mai zice, măi?

ALTUL III

5 *(îndoind puțin limba, să nu piardă rîndul)*

Ehe!

ALTUL IV

Peste tot așa o fi?

MASCA

10 *(începe să se plimbe prin scenă. Într-un loc, limba i se retrage mai mult.)*

ALTUL II

(ofiând)

Bine o mai duc unii!

(Zgomotele luptei se întetesc, intră Romulus și Remus. Dând cu ochii de Mască.)

15 ROMULUS, REMUS

Afară!

ALTUL I

Semn rău, Romulus!

ALTUL II

20 Blestem, Remus!

ALTUL IV

Când încep oamenii să scoată limba, înseamnă că e ceva care nu merge ca pe roate.

ROMULUS, REMUS

25 *(tipă)**Afară! (Îl îmbrâncesc amândoi din scenă, reiau bătălia. Totul trebuie jucat cu solemnitate și tristete. Istorie antică, foarte antică.)*

CORUL.

Aşa se întăreşte organismul,
 Lovind, cu ochii injectaţi.
 Se aud bubuiturile.
 Trebuie să le numere cineva, 5
 Poate stelele,
 Cu pielea dintre ele crăpând de ecouri.

(Tot luptându-se, cei doi ajung în faţa corului. Se opresc.)

ROMULUS

(pironindu-şi ochii pe Soldat, omul cel mai vânjos) 10

Luptătorul ăsta e al meu... *(Îl ia de mână şi-l împinge în braţele
 lui Remus, pentru a continua treaba în locul lui.)*

REMUS

*(luptă un timp cu noul adversar. Se opreşte deodată, îşi alege şi el un
 luptător şi-l împinge în braţele Soldatului. Apoi, îşi mai alege unul.)* 15

ROMULUS

(recrutează şi el vreo trei)

Aşa...

REMUS

*(idem; jocul continuă până când tot corul e împărţit în două tabere,
 care se îmbrâncesc pe scenă.)* 20

(Romulus şi Remus, deveniţi conducători de oşti, stau deoparte şi conduc.)

ROMULUS

Aşa!

REMUS

(îmbărbătând) 25

Hei, tu, cel cu mâna ruptă, de ce te fereşti? Luptă cu cealaltă, dacă vrei să ți-o recapeți de la duşman!

ROMULUS

Ba, eu nu i-o dau! 30

REMUS

(răzând superior)

O să i-o dai tu. *(Către luptător.)* Ce faci, nenorocitul, ti-ai pierdut-o și pe cealaltă? *(Către Romulus.)* O să te coste scump pe-
5 rechea asta de palme.

ROMULUS

(îmbărbătându-i pe ai săi)

Bună treabă! Dar se poate și mai bine. Cine termină primul,
o să-i dau voie să spună un monolog. Singur, fără cor. Iată unde
10 vom ajunge. Și nu mai e mult până acolo. Dati-i înainte!

REMUS

(scoate din tolbă o cioară; către ai săi)

Cine scapă viu, capătă această cioară. S-o ducă acasă, s-o
fâlfaie când îi va fi cald. E o cioară tânără. Penele îi sunt ca și
15 noi. *(O ridică în sus, și cioara cârâie.)*

ROMULUS

Halal conducător mai esti, Remus! Ai și chemat corbii să
sfășie cadavrele oștenilor tăi!

REMUS

20 Luptătorii mei n-au cadavre.

ROMULUS

(obosit)

Fii blestemat, tu, care nu vrei să înveți din greșelile mele...
Tu și totii... *(A obosit foarte tare.)*

25

SOLDATUL

(merge la Romulus, îi face semn să-i dea voie să-l blesteme el pe Remus.)

ROMULUS

Dă-i drumul, prietene. Să te vad ce-ti poate fierea. *(Către
Remus.)* Ascultă, dușmane, fierea acestor locuri!

REMUS

(speriat)

Nu, nu mă blestema!

ROMULUS

(cătred oștean)

5

Ce mai aștepti? Fii neîndurător!

SOLDATUL

(grav)

Cel mai fericit

Te simți înfășat.

10

Copiii înfășați bine

Sunt singurii fără grijă pe lumea asta.

E un lucru îndeobște cunoscut.

FEMEIA TÂNĂRĂ

(intră în scenă cu un braț de scutece noi și curate.

15

Începe să-l înfășeze pe oștean).

SOLDATUL

(continuă, lăsându-se bucuros înfășat)

Poate unde au legate pe lângă corp

Măinile,

20

Care, rot agitându-se,

Strică mereu echilibrul

Câștigat cu trudă...

Poate unde au legate picioarele,

Năvălitate să pedaleze mereu,

25

Pe drumul care suie,

La drumul care coboară...

(Între timp, lupta a încetat, oștenii și-au luat fiecare cele de trebuință și se înfășează unul pe altul.)

SOLDATUL

30

(continuând, în timp ce femeia începe să-l legene)

Oricum, poziția asta atât de încercată

Are ceva sfânt,

De ce n-am probat-o și noi,
 Leac mai la-ndemână,
 Decât să facem cine știe ce experiențe?

CORUI.

5 (în poziția în care se află fiecare)

Și nici măcar n-ar costa enorm de scump,
 O bucată de stofă sau chiar un sac
 Pentru bătrânii mei oboșiți,
 Un capăt de sfoară sau chiar de tei
 10 Pentru toată lumea.

SOLDATUL.

Aș vrea să văd și eu
 Cine ar mai rămâne pe dinafară,
 Când ar ști că numai țăpân
 15 Își poate găsi fericirea.

CORUI.

(aproape toți sunt culcați pe dusumea, înfășurați până la gât.
 La unii le flutură bărbile pe piept)

Intrând ca într-un sarcofag
 20 Am avea avantajul că am părea morți,
 Dar am fi vii
 Și-am suga cu candoare din aceste două stări,
 Profitând de confuzie.

(Mică pauză. Pe scenă se lasă încet întunericul. O beznă albastruie, prin care
 25 se văd, totuși, siluetele lui Romulus și Remus în picioare, la cele două
 extremități ale scenei. Femeia cea tânără, în mijloc, trece de la un oștean la
 altul - mai leagănă pe unul, mai închide o pleoapă. Mulți încep să sforăie.)

ROMULUS

Ce pace! Dormi, Remus?

30

REMUS
 (enervat)

Cum să dorm în pacea asta?

ROMULUS

*(câscând)*Mie mi-e somn. *(Strigă:)* Remus!

REMUS

Da!

5

ROMULUS

Am o rugămintă. Nu mai mângâia sacii mei.

REMUS

Ai răi?

ROMULUS

10

Iar începi? Vreau să-nchid și eu puțin ochii. *(Câscând.)*

Adormim, adormim,

Mai ales pe totul din jur,

Pe pământ mai ales,

Pe pământul din noi.

15

Trebuie ceva mereu și ritmic să ne înțepe,

Ceva ascuțit ori foarte rotund,

Ca pe tauri în arenă sâniile femeilor,

Singurele sulțiți la care mai răspund.

(Îi trosnesc fălcile.)

20

Am fost treji până în vârful cerului

Și-acum adormim grămadă pe Dumnezeu,

Trebuie ceva să ne înțepe

Acum și mereu.

(Se întinde jos.)

25

REMUS

Așa e. *(Arătând spre Femeie.)* Eu am și găsit.

ROMULUS

*(sărind în picioare)*Ce-ai găsit? *(Zărind și el Femeia.)* Cine e?

30

REMUS

(arătând-o)

Soția mea, luată prin surprindere.

ROMULUS

(furios)

5

De când e a ta?

REMUS

De astăzi. Eu am găsit-o întâi?

ROMULUS

10 E iubita soldatului meu. N-ai văzut când l-a înfășat? E, deci, soția mea.

REMUS

(sărind într-un picior)

Mincinosul, mincinosul! Te-am prins. Adineauri ai întrebato
15 cine e. Dacă era într-adevăr soția ta, spuneai asta de prima dată.
(Între timp, s-au apropiat amândoi de Femeie. Continuă să se certe, femeia stând nemișcată între ei.)

ROMULUS

Pălăvrăgim degeaba. S-o lăsăm mai bine pe ea să spună pe
20 cine... *(Către femeie.)* Hai, pronunță-te: pe cine iubești? *(Femeia tace.)* De ce n-ai curaj?

REMUS

Ce-o-ntrebi? De unde să știe ea pe cine iubește? Ea e femeie.

(Începe s-o mângâie pe umărul stâng. Romulus o mângâie pe umărul drept.)
25 *Femeia se smulge dintre ei și iese din scenă. Mică pauză.)*

ROMULUS

Ce te-ai proțăpănit aici, sub tăta mea?

REMUS

Dumnezeule, dar de când e a ta? Din asta sug de când eram atâta. Ea m-a crescut. (*Dă să sugă, începe să sune clopotelul.*)

ROMULUS

(*sare ca ars*)

5

Vezi? Numai o tătă pe lumea asta are clopotel și aia îmi aparține. (*Clopotelii continuă să sune.*) Alarmă! Soldați! – la sulite! Să apărăm tătă!

REMUS

Soldați, la lăncii!

10

(*Corul se trezește, fiecare își desface legăturile, din buimăceală trec toți de partea lui Romulus. Încep să-l urmărească, pas cu pas, pe Remus, care se retrage.*)

REMUS

De ce ați trecut toți de partea lui Romulus?

SOLDAȚII

15

Din buimăceală.

CORUL

Dacă-l prindem îi tăiem capul și ți-l voim aduce pe tavă. Unde găsim noi o tavă frumoasă de argint? (*Privind în sus.*) O să ți-l aducem pe lună. Pe luna plină. Nimic nu e mai important decât să vezi capul fratelui pe tavă...

ROMULUS

Fugi, câine!

CORUL

Ba nu, dacă-l prindem, mai bine-l îngropăm adânc în pământ. Să nu știe nimeni c-ai avut un frate. Ia trei metri în pământ îl îngropăm să creadă toți că nici nu s-a născut. Ba la șapte, să se nască târziu de tot, cel mai târziu. (*Îl înconjoară, toți, strategic, pe Remus.*)

REMUS

(*încolțit*)

Aș intra într-o gaură de șarpe. Unde e șarpele acela milos,
pus pe fapte bune, să iasă din culcușul lui și să-mi zică: „Poftim,
5 e rândul tău se te ascunzi, să năpârlești. Eu plec în lume să mă
fac om“? (*Mai tare.*) Unde e șarpele acela?

ROMULUS

Iată-mă-s. (*Iese în față, amenințător.*)

REMUS

10 Stai. (*Vede un trunchi jos, îl ia și-l pune în fața lui Romulus, în chip
de masă rotundă.*) Ia loc!

ROMULUS

(*s-asează*)

Ce vrei?

15

REMUS

(*îmbietor*)

Să discutăm. Suntem într-un moment când orice discuție
e prielnică. (*Avântat.*) Amândoi am putea face treburi mari de
tot. Stai să-ți spun.

20

ROMULUS

Nu stau decât un pic, să-mi trag sufletul!

REMUS

(*atac frontal*)

Nu ți se pare că ai prea multă oaste?

25

ROMULUS

Nu, deloc!

REMUS

Ce-ar fi să-i trimiți pe toți acasă?

ROMULUS

Poate morți!

REMUS

Trimiți tu acasă, trimit și eu...

ROMULUS

5

Tot dintr-ai mei?

REMUS

Tot. Proporțional!

ROMULUS

Ești nebun!

10

REMUS

(rugător)

Măcar douăzeci și cinci la sută.

ROMULUS

Nici o jumătate de cadavru! *(Răstoarnă „masa”, se ridică.)* Înainte, spre bârlog! 15

REMUS

(scapă din încercuire. Iese din scenă și se întoarce cu un braț de jucării, mai mari ori mai mici)

Îți arăt eu ție! *(Mută un cal de lemn, cad vreo trei dintre luptătorii lui Romulus. Mai mută o corăbioară, mai cad vreo doi.)* 20

ROMULUS

(cuprins de spaimă)

Retragerea! *(Își retrage forțele. Remus mai mută încă o piesă miraculoasă. Alte victime.)* Stai, frate! 25

REMUS

De ce să stau?

ROMULUS

M-am gândit bine, m-am consultat, primesc propunerea de dezarmare. (*Patetic.*) Dă-mi și mie un cal!

REMUS

5 Nimic. Nici o jumătate de nebun. (*Pregătește un nou atac.*)
Uite, acum voi...

ROMULUS

(*către ai săi*)

Voi ce stați așa? De ce nu protestați? Țsta e război? Nu
10 vedeți că nici nu știți din ce vi se trage moartea?

CORUL

(*se organizează*)

Protestăm energic! (*Fiecare scoate batista, o pune în vârful sulitei și, cu fața spre Remus, scandând.*) Protestăm foarte energic!

15

ROMULUS

Dezarmezi, Remus?

REMUS

Nu!

CORUL

(*îngânare*)

20

Aaa, aaaa! (*Huiduieli.*) Ooo, ooooo! (*Cor.*) Protestăm cel mai energic!

ROMULUS

(*se plimbă gânditor pe lângă ușa din dreapta scenei. Vâjâit de curent pe*
25 *sub ușă. Romulus își pipăie semnificativ un picior, apoi pe celălalt l-a tras*)

M-a tras! (*Idee.*) Soldat!

SOLDATUL.

(Se prezintă.)

ROMULUS

Pune mâna aici! *(Îi arată locul de sub ușă. Soldatul execută ordinul.)*

Ei, ce simți?

5

ROMULUS

(nerăbdător)

Și... altceva?

SOLDATUL.

... și pe moarte.

10

ROMULUS

Și altceva?

SOLDATUL.

Atât, deocamdată. Poate, pe lumea cealaltă...

ROMULUS

15

(enervat)

Curentul...

SOLDATUL.

(iluminat)

Aa...

20

ROMULUS

Bine, stai aici! *(Îl cedează paralel cu ușa, în așa fel încât astupă curentul. Văjâind încetează.)* Așa. Acum să așteptăm asaltul. *(Rămâne preocupat de ideea lui.)*

CORUL.

25

(se prind toți de mână și încep să țopăie)

Să ne luăm de mână

Și să începem să dănuim

În jurul memoriei,

Care încă mai fumează.

30

A fost un trecut
 Să te lingi pe degete.
 Troia e plină de osicioare,
 Șapte straturi,
 5 De asemenea,
 Tot globul.

Prizonierii au fost mâncați
 Liber,
 Cu mâna.
 10 Și sufletele li s-au întors
 Pe la casele lor
 Pregătind sulite noi.

Numai că în fiertura asta de aer
 Au intrat muștele
 15 Cum se întâmplă, (*râzând*)
 Și-o înghițim cu noduri.
 Dar asta nu trebuie să ne împiedice

De la ospățul nostru
 Și să ne strice cheful
 20 De dans.

(*Topăie și mai tare prin scenă. Apoi, scandează vehement.*) Protestăm
 vehement! Noi pronunțăm sentința destinului!

ROMULUS

(*enervat, către cor*)

25 Ia muncă să vă văd. Stați, nu acum. (*Strigând.*) Remus, îmi
 dai ori nu calul ăla?

REMUS

(*bătându-se pe calul de lemn*)

Cum să ți-l dau după ce l-am perfecționat?! Dii!

ROMULUS

(amenințător)

Ține-te bine, să nu te pomenești în iad. *(Comandă către cor.)*
 Cor la pământ. *(Corul se culcă la pământ.)* Gura în pământ! Și mai
 bine, se poate și mai în pământ. *(Comandă către Soldat.)* Soldat, 5
 ești gata?

SOLDATUL.

Gata!

ROMULUS

Trage. *(Soldatul sare drept în picioare, lăsând liber curentul de sub ușă. 10*
Văjăitul – formidabil. Câteva dintre piesele lui Remus se răstoarnă.)

REMUS

(uluit)

Doamne, ce e asta?

ROMULUS

15

*(fâlos)*Și eu mi-am perfecționat vântul! *(Comandă.)* Soldat!

SOLDATUL.

Aici!

ROMULUS

20

Culcat! *(Soldatul astupă iarăși, cu trupul, cascada curentului.)* Așa!
 Atenție, trage! *(Soldatul rămâne însă nemișcat.)* Ce faci, nenorocitul!
 Dezertezi, mă vinzi?

SOLDATUL.

Nu pot să mă ridic. M-a tras și pe mine. Am răcit! *(Tușeste.) 25*

ROMULUS

Tușești? Toți tușim, dar asta nu ne împiedică să facem răz-
 boaie. *(Comandă.)* Trageeee! *(Soldatul se ridică, sfârșându-se. Vârtejul*
curentului, cad alte piese din armata lui Remus.)

REMUS

(*în panică*)

Romulus, ce fel de specialiști ai tu? (*Schimbând tonul.*) Nu crezi că s-a vărsat prea mult aer? Prea mult sânge? Pământul vrea pace, apa vrea pace! Să mă supun dorinței generale: Pace, Romulus!

ROMULUS

Ba! (*Soldatul vine și-i șoptește speriat ceva la ureche*): Ce? Mai tare!

SOLDATUL

10

(*răcnind*)

Ni s-a terminat vântul!

ROMULUS

(*pălind*)

Taci. Rău de noi. Dacă află Remus... Spionii știu? Știu?

15

SOLDATUL

Poate acum, de la dumneavoastră...

ROMULUS

Psst! (*Către Remus.*) Ce ziceai, mă?

REMUS

20

(*patetic*)

Pace lumii!

ROMULUS

(*concesiv*)

Bine, fie, dar nu așa, cu ghiotura! (*Cei doi se apropie, se consultă câteva momente, numără toții sacii de box apoi, cu vârful lăncii zgârie o presupusă linie de graniță în mijlocul scenei. Un sac se află situat exact deasupra liniei.*)

MASCA

(intră în scenă, speriată. Cei doi îi fac semn să se apropie.)

ROMULUS

(cu vorbă bună)

Tu de ce nu vrei să te relaxezi? Nu vezi că e pace, cântă păsărelele... *(Rugător.)* Hai, relaxează-te. *(Îi adună limba și încearcă să i-o bage înapoi, pe gât.)* Oameni suntem! Să nu uităm că umanismul ne-a caracterizat întotdeauna. Și noaptea. *(Gest că nu poate. O scoate și mai mult. Cei doi se amuză. Repetă jocul.)*

ROMULUS

10

Cântă păsărelele. Lasă-l să se bucure și el de clipele astea. Îl chinuim degeaba. Mai bine îl omorâm.

REMUS

Săracul! *(Îl omoară. Pauză.)*

ROMULUS

15

I-am omorât! Ai o oglindă?

REMUS

Ce vrei să faci cu ea?

ROMULUS

Îmi trebuie.

20

REMUS

(îi dă oglinda)

Ține!

ROMULUS

(se apleacă și o pune la gura mortului)

25

Nu mai aburește oglinda!

REMUS

Serios? Ce-o fi cu el?

ROMULUS

I-am luat sufletul!

REMUS

Se mai întâmplă! (*Suflând în oglindă.*) Iată, eu o aburesc.

5

ROMULUS

Aburește-o mai repede!

REMUS

De ce, îți trebuie?

ROMULUS

10 Nu, vreau să-ți dau una...

REMUS

(*râzând*)

Cum să-mi dai? E pace... Hai să ne pară rău de el.

ROMULUS

15 De acord. Număr eu. Unu, doi, trei... Să vedem cui îi e milă mai repede.

REMUS

Cel care o ia înainte, așteaptă.

ROMULUS

20

(*privind mortul*)Și dacă învie? Ce-ar fi să-l ajutăm?! (*Îi fac respirație artificială. Uimit.*) A mișcat mâna asta! Uite cum o mișcă!

REMUS

25 Ești copil! Nu vezi că eu i-o mișc? (*Uimire.*) Dar acum văd că dă din mâna cealaltă, pe care nu i-o mișc eu.

ROMULUS

Dar eu ce fac? Nu vezi cum i-o bățâi?

REMUS

Atunci ne-am chinuit degeaba. E mort!

ROMULUS

Mort tun! Săracul! Putea s-o mai ducă.

MASCA

(se ridică)

5

Aoleu, greu am mai dormit! *(Stupoare.)*

REMUS

(îi dă cu scutul în cap. Omul cade.)

I.-am reucis!

10

ROMULUS

De ce?

REMUS

Așa vorbește un mort?

ROMULUS

15

A zis: „Aoleu, dar greu am mai dormit!“ Ce e rău în asta?

REMUS

Nimic. Dar până acum a tăcut tot timpul. Ai o oglindă?

ROMULUS

Ce faci cu ea?

20

REMUS

Vreau să știu totul. De ce până acum n-a scos un cuvânt?

ROMULUS

E mare pehlivan! *(Jocul cu oglinda.)* N-o mai aburește.

REMUS

(îl zgâlțâie)

25

Hei, omule, mă auzi? Tace.

ROMULUS

E și ăsta un motan!...

REMUS

Eu am spus de la-nceput că e motan.

5

MASCA

(Învie iar, se ridică și scoate limba.)

ROMULUS

Supuși din aceștia mai zic și eu. Îi omori și nu se lasă.

10

MASCA

(Învie iar, se ridică și scoate limba.)

ROMULUS

(mieros)

De ce nu vrei, omule, să te relaxezi?

REMUS

15 E pace, cântă păsărelele... Vezi, ele de ce nu scot limba? Au înțeles că e pace și s-au relaxat. Și copacii la fel, toată lumea...

ROMULUS

(cătore Remus)

Atunci să-i dăm drumul și lui. Am obosit.

20

REMUS

Du-te, omule, și altă dată ține-ți limba! *(Răsete. Îl duu afară.)*

(Întuneric. Când se aprinde lumina, corul se află iarăși grupat în fundul scenei, de-o parte și de alta a liniei. Romulus și Remus, fiecare pe teritoriul lui, își inspectează sacii.)

25

CORUL

(arătând spre linie)

Locuim într-o singură lume

Și ca să ne fie mai comod

Am împărțit-o în două

30

Printr-un glasvand.

(Veselie):

Dar, oricum,

Ne putem lăuda

Că avem fiecare

O casă cu două lumi,

5

Mobilate în stiluri diferite,

Cu soare comun până una alta

Și cu intrare separată

În globul pământesc. *(Pauză.)*

Așa e, Romulus?

10

Așa e, Remus?

ROMULUS

(admirând un sac)

Tăta asta e a mea!

REMUS

15

(același joc)

Și asta e a mea!

ROMULUS

A mea e mai dulce, că e mai fertilă.

REMUS

20

A mea e mai fertilă, că e suprasărată. *(Ajung amândoi la sacul de pe graniță.)*

ROMULUS

(uimit)

Ce caută sacul ăsta al meu la tine?

25

REMUS

(jignire)

Nu e nici la mine, nici la tine. E pe graniță. Jumătate e al meu, jumătate e al tău.

ROMULUS

Cum să fie jumătate al tău, când jumătate e al meu?

REMUS

Ha-ha-ha!

5

ROMULUS

(îi dă un pumn sacului care rămâne atârnat deasupra teritoriului său)

Ai văzut cum iese adevărul ca untdelemnul la suprafață? Tot era al meu, și eu gata, gata să-ți cedez jumătate. Bine că s-a arătat. *(Explicând.)* Stătea așa strâmb din cauza înclinației pământului. Acum, când s-a mai îndreptat pământul, s-au îndreptat și lucrurile.

REMUS

(același joc cu sacul, care rămâne în teritoriul lui)

De acord, totul merge bine.

15

ROMULUS

Spre mai bine. *(Pumn discret în sacul care rămâne oscilând pe granită.)*

REMUS

Adu-ți aminte când am făcut reîmpărțirea. Am căzut amândoi de acord că acesta e în plus. Hai să-l lăsăm aici – al nimănuui.
20 Un loc de refugiu pentru mine în caz că rămân fără lapte.

ROMULUS

Păi, dacă el e al nimănuui, de ce să rămâi tu fără lapte?

REMUS

Rămâi tu.

25

ROMULUS

Rămân! *(Încurcat în logică.)* Adică nu. *(Scurt.)* E al meu! *(Intră femeia cea tânără. Se postează în spatele sacului.)*

ROMULUS

(căt-re femeie)

Numai tu ne poți fi de un real ajutor. *(Explicând.)* Ne-am încurcat.

REMUS

5

Am făcut bine și ne-am încurcat.

ROMULUS

Tu ești chemată să faci lumină în sufletul istoriei.

REMUS

Și geografiei.

10

ROMULUS

(arătând sacul)

Eu susțin vehement că e al meu. El nu vrea să susțină vehement că e al meu. Asta e tot. Ne învățăm în jurul adevărului.

REMUS

15

Pune degetul pe el și arată-mi-l. Cum vei hotărî tu așa să fie.

ROMULUS

Îți jur! *(Ingenunche.)* Dă-mi-l mie! Când eram copil, visam un sac mare și plin, atâr-nând deasupra patului. În fiecare noapte era tot mai aproape, îl atingeam cu tavanul. Acum, el e aici! 20

REMUS

(aparte)

Sirenă. Sirena este cu sânii în relief, cu pielea întinsă bine pe ei, o piele lunară, care încă nu știi cum sună... Te apucă dorul de prelungirea vieții pe pământ și vrei să fii în preajma ei la maximum. Degeaba, că de la brâu în jos s-a și reîntors în sirenă, cu puțin înaintea ta. Ea se lipește de tine, e dumnezeiască, cu buzele de lună nouă. Și când crezi că numai pe tine te iubeste, dai de aceiași solzi reci de la brâu în jos. *(Tare.)* Ei, dar astea sunt prostii... *(Căt-re Femeie.)* Dă-mi-l mie! 30

ROMULUS

(continuând să stea în genunchi)

Ori lui, ori mie, ție ți-e indiferent... Fii mai indiferentă cu el.

REMUS

5 *(continuându-și gândul)*

De departe era mai altfel. Depărtarea le avantajează pe toate. Dacă oamenii s-ar putea împreuna de la distanță, ce zei frumoși ar mai naște! Numai dragostea apropiată, suflet de suflet, a putut crea monștrii fioroși de prin temple, într-o cunoaștere foarte aprofundată a fiecăruia!

ROMULUS

Dă-mi-l mie! Nu-ți spun că te-aș iubi cu adevărat pentru asta, dar, poate, cine știe... *(Romantic.)* Să facem o seară albă, din te miri ce, din degete care văd, din flori aprinse cu ceara
15 căzând de sus, din vorbe, ușor nostalgice. Dacă o să pun capul pe umărul tău, o să-mi cer mai întâi voie, și așa voi observa că steaua din față trage până la voi o linie oblică. Așa ne vom simți mai ușori. Niște senzații ne vor face să ne-nfiorăm puțin și, poate, cine știe, va fi frumos. *(Se ridică în picioare.)* Mie!

20

REMUS

Mie!

FEMEIA CEA TÂNĂRĂ

(ia sacul în brațe, izbește cu el în dreapta. Romulus cade. În stânga, cade Remus. Femeia fuge din scenă.)

25

CORUL.

Pugilism, pugilism. Antrenamentul continuă. *(Schimbând tonul.)* Dar pe mine nu mă privește, eu sunt un liliac enorm, agățat de tavan. *(Grav.)*

30

Noaptea când oamenii dorm comod, decapitați,
Doar cu bocancii-n picioare,
În caz de orice alarmă...

Ei n-au de ce să se țină,
De-aia sunt așa de sperioși.
Eu sunt un liliac negru,
Mult am mai căutat și eu
Până mi-am găsit acest echilibru
Cu capul în jos.

5

ALTUL I

Am o presimțire.

ALTUL II
(*speriat*)

10

Și eu!

ALTUL III
(*idem*)

Și eu!

CORUL

15

Toți suntem o singură presimțire. (*Pauză. Liniste. Se aude un ofiat din rărunchi.*)

ALTUL IV

Omul care scoate limba. A murit!

ALTUL I

20

Presimțirea mea.

ALTUL II

Și-a mea.

ALTUL III
(*speriat*)

25

A murit omul care scoate limba.

ALTUL IV

Și limba?

ALTUL II

A murit și ea! S-a degradat fizic.

CORUL

Săraca! Ne învățasem cu ea. Era ca un pergament. Cum o
5 să mai știm noi acum ce se mai întâmplă pe lume? Era ca o
clepsidră. Cum o să mai știm noi ce greu trece timpul?
Trebuie să ne cumpărăm o clepsidră. N-avem noi bani pentru
atât amar de nisip! (*Bocet.*) Și pe noi cui ne-ai lăsat?

ALTUL I

10

(*speriat*)

Vai mie, vai ție, vai lui!

CORUL

Ce e?

ALTUL I

15

Am altă presimțire!

ALTUL III

Ține-o pentru tine!

ALTUL II

Și eu!

20

ALTUL III

Și eu sunt un liliac negru!

CORUL

Eu sunt un liliac negru! (*Panică.*)

ALTUL I

25

(*adulmecând*)

Îmi miroase a gaz!

AI.TUL II

(idem)

A crăpat butoiul pământului și ne curge gazul în nări. Intră în sânge.

AI.TUL III

5

Intră în frunze, în pene, în aer.

AI.TUL II

Să nu scăpărați prea tare din pleoape că-l aprindeți! *(Panică.)*

CORUL

Eu sunt un liliac negru!

10

ROMULUS, REMUS

(Sar în picioare. Arătând spre sac.)

ROMULUS

Ei, cum rămâne?

REMUS

15

E al meu sau al tău? *(Încep trânta.)*

CORUL

(continuă grav)

Totuși, mă uit în toate părțile

Să văd din ce mi se trage,

20

Pentru că, oricum,

De undeva, trebuie să vină

Mâine sau în altă zi

Se va întâmpla ceva obișnuit

Sau ceva extraordinar.

25

(Cei doi, tot luptându-se, ajung în fața corului. Romulus se desprinde, îl apucă de mână pe Soldat și-l pune să se lupte în locul lui. Remus – idem, cu alt membru al corului. Automat, corul se împarte în două. Începe o luptă generală.)
(Întineric. Pauză câteva momente. Când se reaprinde lumina, scena este devastată, toți zac pe jos. Sacii au fost doborâți, ciopârțiți, curge rumegușul din ei.) 30

ROMULUS

(eforturi să se ridice, gemete.)

REMUS

Romulus, a ta e înălțarea asta?

5

ROMULUS

(gemând)

Da.

REMUS

Și unde vrei să ajungi, tot înălțându-te mereu?

10

ROMULUS

*(cu glasul sticlind de un ideal greu de atins)*În patru labe. *(Reușește.)*

REMUS

15 Eh, de m-aș mai vedea și eu mergând în mâini, pe pământul moale de atâtea mări și ape binefăcătoare! *(Se ridică și el în trei labe.)*

ROMULUS

(găsește ceva. Uimire.)

Un fir de iarbă!

20

REMUS

Trăiește?

ROMULUS

Înseamnă că și noi...

25

REMUS

(izbucnire)

Trăim!

ROMULUS

Să ne bucurăm de-un fir de iarbă... *(Plâng.)*

REMUS

30

Și când te gândești că noi suntem frați încă de la naștere!...

ROMULUS
(*spre firul de iarbă*)

Îmi vine să ling acest pai pe unde verdeța continuă să curgă
în sus... după toate câte s-au întâmplat...

REMUS 5
(*grijă*)

Vezi să nu-l paști!

ROMULUS
(*candoare*)

Cum să-l pasc? 10

REMUS

Am greșit, frate!

ROMULUS
(*arătând spre saci*)

Ce jale! (*Jale comună, unul cu capul pe umărul celuilalt. Pauză.*) 15

REMUS

N-o mai fi rămas nici unul? (*Înecându-se de plâns.*) Mi-e foame.

ROMULUS

Mi-e sete! (*Adulmecă în sus, căutând să prindă în gură niște țâțe
imaginare.*) 20

REMUS

Unde-o fi lupoaica aia?

ROMULUS

Sălbatica aia... Ce lapte sfânt!

REMUS 25

Noi am vânat-o!

ROMULUS
(*scâncind*)

Mai era acolo pe perete una... (*Arată locul unde era reproducerea
cu lupoaica și cei doi sugari. Speriat.*) Am ucis-o și pe ea. 30

REMUS

Mi-e foame... *(Plâng și se mângâie frătește.)*

ROMULUS

Cum de-am greșit până aici?

5

REMUS

Și când te gândești că noi suntem frați încă de la naștere...

ROMULUS

(revelație)

Frate! *(Pauză.)*

10

REMUS

(tresărind)

Romulus, ia uită-te acolo! *(Îi arată cu mâna spre cer.)* Vezi?

ROMULUS

Ce, steaua aia?

15

REMUS

(radiind)

Nu e stea! *(Plafonul se luminează puternic, dezvăluind cerul; în loc de stele spânzură de el mari și lăptoși saci de box. Cei doi se ridică în picioare, respirând adânc. Pauză.)*

20

ROMULUS

(exaltare cu mâinile spre boltă)

Lupoaica mea!

REMUS

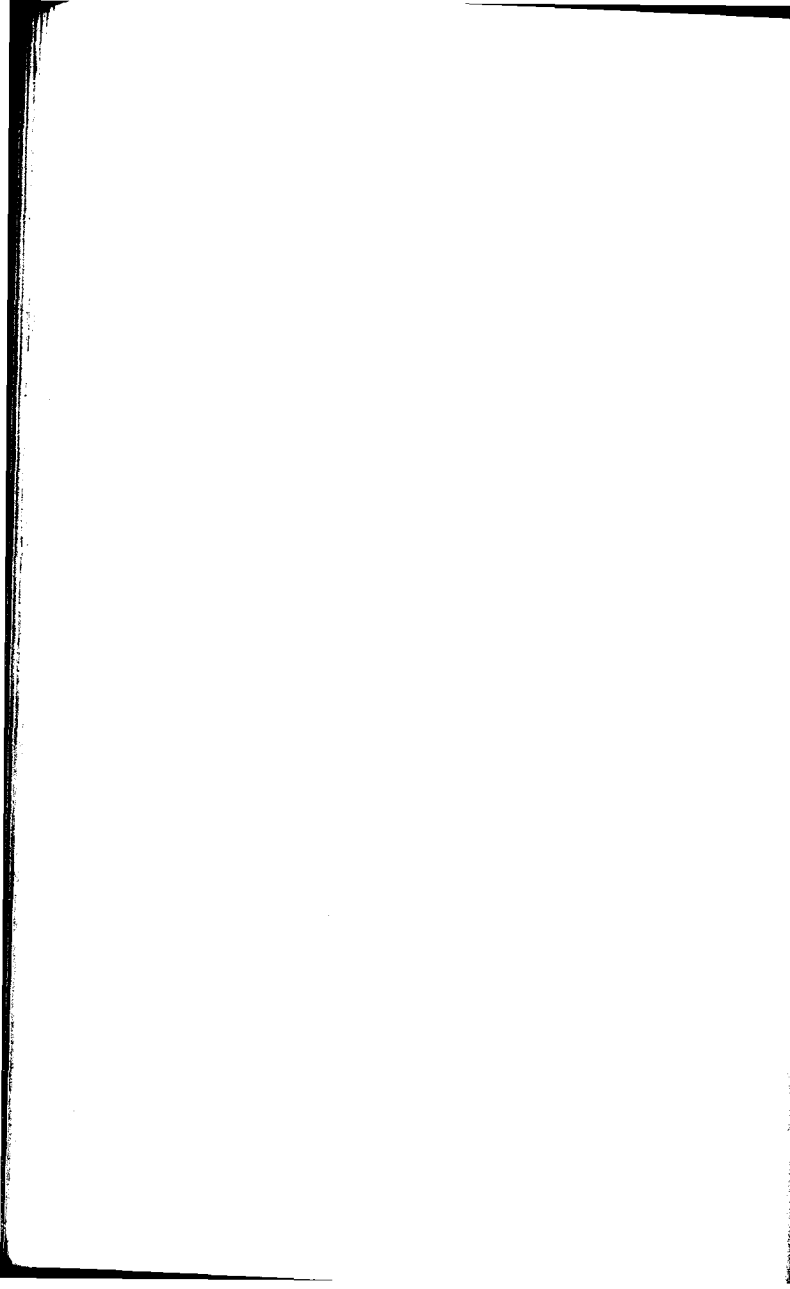
(se repede și-l mușcă)

25

Ba a mea! *(Urlete, din nou poziție de luptă.)*

(Cortina)

LUPTĂTORUL PE DOUĂ FRONTURI
PIESĂ ÎN TREI ACTE

PERSONAJE

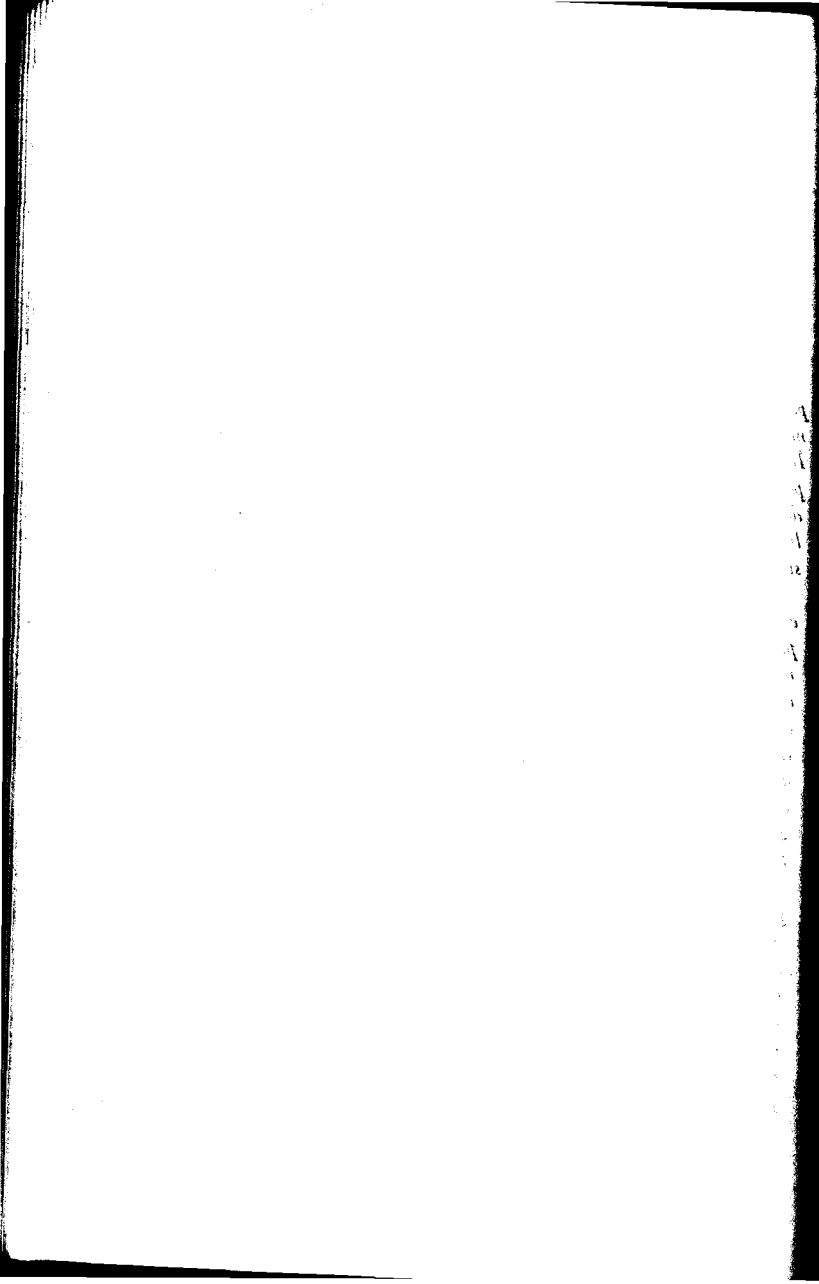
LUPTĂTORUL	- 25 de ani	
ROMICA	- 20 de ani	
REMIZA	- 20 de ani	
CORUL FECIOARELOR	- Se disting următoarele fecioare:	5
	SACUL	
	GLAFIRA	
	DÂNSA	
	FECIOARA BRUNĂ	
CENTURIONUL I		10
CENTURIONUL II		
CENTURIONUL III		
CORUL BĂTRÂNILOR	- Cinci-sase bătrâni, foarte bătrâni și neputincioși. Dintre ei se remarcă: Bătrânul neputincios întâi sau corifeul	15
ANTRENORUL	- antrenor	
MEDICUL	- medicul, ghicitorul și duhovnicul echipei	
TRIMISUL VIZIRULUI		
UN BOXER		

1
R
E
(

O sală de antrenament sportiv, sau cam așa ceva. Saci de box, atârnați peste tot, ca în piesa Lupoaica mea. Printre aparatele sportive se văd ici-colo manechine de paie și ținte de tragere ca pe un câmp de pregătire militară. În esența ei, acțiunea piesei să rămână totuși de dragoste, zic eu, dar nu mă pot amesteca în desfășurarea evenimentelor, chiar atât de mult, încât să schimb 5 destinul personajelor. Iubesc și ele cât pot, sunt iubite ori caută fericirea cu lumânarea, într-o sală de antrenament prea puțin aptă pentru intimitatea sufletelor.

Se va vedea din unele replici, nu întâmplătoare, că timpul de desfășurare este cel istoric – nu se putea altfel – dar oarecum sintetizat, stratificat. Ca și când 10 peste o carte de istorie de școală primară s-ar fi dărâmat școala primară – la un seism – și sub dărâmături, sfărâmături, epocile au intrat unele în altele, ca într-un sac. Altfel spus: să nu ne cramponăm de date, mici schimbări, confuzii în capul unor personaje precum Centurionii sau Antrenorul. Cred 15 că mai simplu pentru regizor este să privească acțiunea ca pe o poveste; și anume povestea unui meci – de box, să zicem – sau de dracu' știe ce altceva, care se pregătește cu aceleași personaje în diverse timpuri – dar mereu la prezent – din antichitate până spre epoca de înflorire a Bizanțului. Dar mereu la prezent, repet.

Prin urmare: recuzită din lumea sălilor de antrenament, frânghii, rin- 20 guri, aparate de sărit, de urcat, trapeze; un pat de campanie din lumea ostășească, manechine, rastele, platoșe, tobe cu săgeți; iar din lumea corurilor antice și moderne... ce să luăm din lumea corurilor antice și moderne? Un podiun, o baghetă – aceeași baghetă magică, în dreapta. De asemenea, din lumea 25 femeilor și a bărbaților – o rochie pe un umeras, o trusă de machiaj, o pereche de pantaloni cu bretele. Și era să uit: recuzită și din lumea copiilor: un leagăn, o păpușă-jucărie. Un talmeș-balmeș de nedescris, pe care o minte limpede și-l poate ușor imagina.

ACTUL I

TABLOUL I

ANTRENORUL.

(se plimbă prin scenă, îndreptând sacii de box, controlând poziția diverselor aparate de gimnastică, trapez, cal etc.)

5

E revoltătoare calitatea rumegușului și-a paielor! Furnizorii noștri sunt de-o rea-voință strigătoare la cer! Ceri paie, îți aduc pleavă; ceri pleavă – îți aduc... bârne! Bârne-n ochi! Vom trata cu alți negustori din Libia, din Iberia sau din Tracia. Slavă Domnului, Imperiul roman e mare! *(zgomot de sandale romane – un zgomot ciudat, pe care nu-l poți confunda cu zgomotul produs de orice alte soiuri de încălțăminte... Antrenorul, ascultând zgomotul care se apropie, repetă cele de mai sus.)* Zgomot de sandale romane – un zgomot precis, aparte, pe care nu-l poți confunda cu zgomotul produs de orice alte soiuri de încălțăminte... Saboții clămpăne, opin-
cile nordicilor scârțâie...

15

(intră centurionii)

CENTURIONUL II

(aspru)

Ce se întâmplă aici?

20

CENTURIONUL I

(de-a dreptul furios)

Ce se întâmplă?

ANTRENORUL.

*(încă atent la încălțăminte, ca și când ar vrea să verifice
calitatea meditației sale)*

Unde ați găsit sandalele acestea romane, centurioni?

5

CENTURIONUL III

(protest)

Roma e plină de sandale romane, Imperiul roman e plin
de sandale romane... I.umea a treia e plină de sandale romane.
(Enevat și pentru a păstra simetria întrebării.) Ce se întâmplă aici?

10

ANTRENORUL.

(bucuros de întrebare, frecându-și mâinile)

Nu se întâmplă nimic, slavă zeilor! Pe Zeus – nu se în-
tâmplă nimic!

CENTURIONUL II

15

(la aceeași temperatură a nemulțumirii)

Pe Zeus – pe Zeus, ce se întâmplă aici, de nu se întâmplă
nimic?

CENTURIONUL I

(merge și dă cu pumnul în saci)

20

Nimic! Nimic! Nimic! Nimic!

ANTRENORUL.

(mulțumit)

V-am spus eu? Nimic... nu se întâmplă...

CENTURIONUL III

25

(întepând cu sulița sacii, pe rând, și exclamând furios de fiecare dată)

Nimic! Nimic! Nimic!

CENTURIONUL II

Chiar nimic?

ANTRENORUL

Nimic... *(ca să schimbe vorba, către Centurionul II)* Unde ați găsit mândrețea asta de sandale?

CENTURIONUL II

(pe alt ton; evident se simte flatat)

5

Serios, îți plac? Sandale de duzină, sandale ostășești... sandale care răpăie frumos pe podurile făcute de arhitecții noștri peste cele mai mari râuri din lume... Dar... tu de ce schimbi vorba? De ce nu te antrenezi? Scrie clar de la împărăție: „Să se antreneze toată lumea!”

10

CENTURIONUL I

Scrie?

CENTURIONUL III

Scrie?

ANTRENORUL

15

Da.

CENTURIONUL II

Și tu de ce nu te antrenezi?

ANTRENORUL

Așa câte un pumn mai dau și eu... Uite ce mâini tumefiate de bătaie, deși...

20

CENTURIONUL I

(către Centurionul II)

El e antrenorul, nu Luptătorul...

CENTURIONUL II

(dumirit)

25

A, el îl antrenează pe Luptător...

CENTURIONUL III

Care Luptător?

ANTRENORUL

Luptătorul pe două fronturi...

CENTURIONUL III

Cum adică... pe două fronturi?

5

ANTRENORUL

Așa se numește Luptătorul pe care-l antrenez eu...

CENTURIONUL I

Și măcar se antrenează?

ANTRENORUL

10 El zice că da...

CENTURIONUL II

Cum se antrenează?

CENTURIONUL III

Da, cum? Ce? În ce fel?

15

ANTRENORUL

Prea multe întrebări pentru un singur antrenor! Se antrenează pe două fronturi... adică pentru două fronturi... diametral opuse. Frontul de sud și frontul de nord.

CENTURIONUL I

20 Taci!

ANTRENORUL

De fapt... întrebați corul. El e cel care știe să talmăcească toate întrebările în răspunsuri corespunzătoare...

CENTURIONUL III

25

(întepând la rându-i un sac și luând un pumn de rumeguș)

Ce-o să se întâmple? Am înțeles: acum nu se întâmplă nimic, dar mâine, dar poimâine? Ce va fi poimâine?

ANTRENORUL.

(privind rumegușul din palma Centurionului)

E prost! Calitatea îndoielnică a umpluturii face ca bălăngăneala sacului să lase de dorit. Întrebați corul... Asta referitor la ce m-ați întrebat... Vă spun respectuos... întrebați-l pe el... 5
Toți sunt bătrâni, cu experiență...

CENTURIONUL II

Să intre Corul!

(toti așteaptă să apară corul... Așteaptă cam mult.)

ANTRENORUL.

10

(văzând că Centurionii dau semne de nervozitate)

Normal ar fi trebuit să urmeze o pauză...

CENTURIONUL II

(izbucnind)

În armată nu există pauze...

15

CENTURIONUL I

În armată nu există pauze... nu există cauze! Nu există decât continuitate în noi cuceriri...

CENTURIONUL III

Cuceriri... în noi... (Se încurcă.) Vreau să zic, din ce cauză 20
întârzie corul?

ANTRENORUL.

Condiții obiective... Toți trecuți de o sută de ani. Am avut și un cor de octogenari, dar l-am schimbat pe unul cu mai multă experiență... 25

CENTURIONUL.

Totuși ar trebui să apară...

ANTRENORUL

(cu un calm pe care-l speră molipsitor)

Vine, vine... Acum trebuie să pice... Îl ținem întotdeauna la-ndemână... aici în spate...

5 CENTURIONUL I

Și de ce nu apare odată?

ANTRENORUL

V-am spus... vârsta... Și apoi, știți, ei sunt greci... Se ceartă câte-o jumătate de oră care să intre întâi...

10 (Apare corul – vreo șase bătrâni veritabili, stârnind prin înfățișarea lor milă și respect.)

ANTRENORUL

(aplaudând intrarea)

Acesta e corul bătrânilor... I-am moștenit de la greci.

15 CENTURIONUL II

Mda!? Vasăzică acesta e corul...

CENTURIONUL III

(ca să se convingă)

Voi sunteți corul, nu?

20 CENTURIONUL I

Centurionul III, colegul meu, v-a întrebat dacă voi sunteți corul, ca să se convingă. Cred că ați observat. Să nu i-o luați în nume de rău...

CORUL

25 (A tăcut tot timpul, fâstâcit și contrariat, unii au ochii în lacrimi, probabil din cauza luminii prea puternice. La un semn al unuia dintre ei, încep.)

lie... lie... lie... lie...

lie... lie... lie... lie...

lie... lie... lie... lie...

30

lie... lie... lie... lie...! Măaaa!

ANTRENORUL

(dă din cap, semn că-i merge la inimă).

CENTURIONUL II

Ce e asta?

CENTURIONUL I

(ca și când ar vrea să priceapă ceva și să nu-i scape)

5

Psst!

CORUL

(continuă)

Măăăăăăăăă! Măăăăăă!

10

Lieeeeeeeee! Lieeee! Lieeeee!

Li-li-li-li-li-lüüüüüüü! Măăăăăăă!

Lie-lie-lie-lie-lie-lie-lie!

Ni-ni-ni-ni-psi-psi-psi-oooo!

CENTURIONUL III

(enervat)

15

Ce e asta?

ANTRENORUL

De primăvară! La vârsta lor încă mai sunt sensibili la...
adierile...

20

BĂTRÂNUL I

(face doi pași înainte și cântă)

Păsărică! Păsărică

Dădălică, dădălică!

Ce aduci pe aripioară,

Aripică, aripioară.

25

CORUL

Zboară, zboară, zboară, zboară...

Zboară, zboară, zboară, zboară...

Cine zboară, zboară, zboară?

30

Cu-aripică, aripioară,
 Aripioară aripică
 Zboară, zboară până picăaaa...

BĂTRÂNUL I

5

(reia)

Zboară, zboară până picăaaa!
(se înclină și reintră în cor)

ANTRENORUL

(aplaudă. Către Centurionul II)

10 Sunt formidabili! Au o vitalitate! Astfel înțelegeți mult mai bine tot sufletul Mării Egee, ca să zic așa... *(Către cor.)* Bravo! Bravo, băieți!

CORUL

(dă să se retragă).

15

CENTURIONUL I

Stați așa, moșnegi. Ce se va întâmpla în continuare voi știți?

CORUL

*(semne c-a înțeles întrebarea. Bătrânul I e ghiontit să vină în față.
 Se execută.)*

20

BĂTRÂNUL I

Zboară, zboară, zboară, zboară
 Zboară, zboară, zboară, zboară...
 Cu-aripică...

(Trece la loc.)

25

CENTURIONUL II

Luptătorul pe două fronturi... ce e cu el?

CENTURIONUL III

Și de ce-și zice astfel?

CORUL.

(își pierde dintr-o dată fâstâcirea. Toți încep să spună aproape cu voioșie)

Sparta... zzzz! Asinaa! Dzzzz!

Pelolooo polo – peloo

ANTRENORUL.

5

Așa... polo pe apă!

CORUL.

Pello... pechi-nezzz...

ANTRENORUL.

Așa... Peloponez...

10

CORUL.

ZZZZzzzzz! Peri – peri – pera

ANTRENORUL.

(ajutându-i)

Pericle, Pericle!

15

CORUL.

(senin cu mâna că nu)

Peri-peri-clos-sides

ANTRENORUL.

Periferie... *(nesigur)* sau perifraste?...

20

CORUL.

Pante-pantal-pantel-pantelon!

CENTURIONUL I

Pantelimon!

ANTRENORUL.

25

Panthenon!

CENTURIONUL II

(cătore antrenor)

Domnule, no, n-avem timp de pierdut... Vrem să știm ce-o să se întâmple?...

5 ANTRENORUL.

Păi, ce-o să se întâmple?... Ascultați și voi corul...

CENTURIONUL I

(intimidat)

Am impresia că vorbesc mai mult despre trecut...

10 CENTURIONUL III

Da, despre trecut... Sparta... Atena... Războiul celor două Sparte... Retragerea celor 10.000... Nu? Noi vrem să știm ce face Luptătorul...

CENTURIONUL I

15 Plecăm tocmai... la... mama... Albionului...

CENTURIONUL II

Dincolo de Coloanele lui Hercule?... Și ce face între timp Luptătorul?...

ANTRENORUL.

20 *(cătore Cor, care vrea să se retragă)*

Stați, că nu s-a terminat... Tălmăciți evenimentele...

CORUL.

(în formație de cor)

Tru-lu-lu-lu,

25 Lu-lu-lu-li-li-laaaa!

ANTRENORUL.

V-am spus?... Corul octogenarilor era mai spălat, dar n-avea atâta experiență... Al Nonogenarilor... uita refrenul...

CENTURIONUL I

(furios)

Ăștia știu numai refrenul... Îi omor...

ANTRENORUL

Așa se-ntâmplă... preiei corul antic... corul grecesc, mă 5
rog... dar nu le pilești dinții... Nu le umbli în gură... Eu le-am
spus, dacă n-au vrut să m-asculte...

CORUL

(înviorat)

Capră-piatră, capră-piatră, 10
Piatră-crapă, piatră-crapă
Capră-capră, crapă piatră,
Piatra crapăăă de e caprăăă...

(Corul iese.)

CENTURIONUL II

15

Păcat de civilizația lor!... Nu știu s-o explice... Uite cum
se exprimă...

ANTRENORUL

Dragii mei centurioni!... Eu le-am pilit dinții cu mâna
mea... Uite pila! (*dă s-o scoată din buzunar, n-o găsește.*) Dar și așa 20
se exprimă destul de clar... Până la urmă, va fi tot tragedie,
ascultați-mă pe mine! Sunt antrenorul echipei... (*a găsit între timp
pila.*) Uite... Cu asta... toți dinții... Au dinți tari! Au mușcat
din civilizația egipteană. Și-au înfipt colții în arta faraonilor.
Mâncau mumii, au înfulecat secretul îmbălsămării... au ciupit 25
de peste tot și au mistuit... Arta din Asia în Europa prin ma-
tele lor ajustată au trecut-o... Și de-aia zic: e bine să menținem
corul, ideea de cor... S-apară bătrânii...ăștia de-au făcut civi-
lizația greacă... S-apară și să cânte...

CENTURIONUL I

30

Da, să cânte sau măcar să fredoneze...

ANTRENORUL.

Homer să spună poezii, Hesiod să-l îngâne... Sofocle să se sufoce și să le scoată ochii la ai lui...

CENTURIONUL II

5 Lasă-i să se sfărtece între ei...

ANTRENORUL.

Vă spun eu: e bine! E foarte bine să ai o civilizație în spate!... Războinicii încă n-au avut timp să se șlefuiască. Acum ne șlefuiim. Uite scula. Pricepeți?

10 CENTURIONUL II

Noi suntem războinicii!

CENTURIONUL I

(*suspicios*)

Și cum n-am avut timp să ne șlefuiim?

15 ANTRENORUL.

N-am zis asta. Ne șlefuiim în doi timpi și trei mișcări... dar să ne delectăm și cu arta învingșilor...

CENTURIONUL III

N-avem timp, n-avem timp...

20 CENTURIONUL II

Nu mai vreau război cu mâncare de-acasă...

(*apare Luptătorul, îmbrăcat ca un alergător, sau ca un pugilist.*)

CENTURIONUL I

În sfârșit, Luptătorul!

25 CENTURIONUL II

Epoca noastră produce luptători...

CENTURIONUL III

Centurioni în serie...

I.UPTĂTORUL.

E frumos afară...

ANTRENORUL.

(arătând spre I.uptător)

Are o experiență foarte bogată. Nu vă uitați că e tânăr și 5
fără experiență.

I.UPTĂTORUL.

*(ca și când acum ar observa prezența centurionilor. Se sperie,
vrea să plece. Se întoarce, le ia seama.)*

Un câmp pustiu, bătătorit ca un drum și din când în când 10
câte o carte. La distanțe foarte mari, vreo carte fundamentală,
tare ca piatra. Vine unul, gâfâind de mușchi, sănătos ca un zeu
nou, și scuipe pe ea, pe fiecare, la rând. Calcă peste ele dum-
nezeiește. A obosit, a mers destul, câmpul se întinde înainte
pustiu, bătătorit ca un drum... Alergătorul cade jos, moare. 15
Devine carte fundamentală, ultimul cuvânt, semn peste care
nu se mai poate trece...

CENTURIONUL I

În sfârșit, unul care vorbește clar.

CENTURIONUL II

20

Vorbele astea le-ar fi putut spune corul.

CENTURIONUL III

Eu aș propune să n-aibă nici unul din ei mai mult de opt-
zeci de ani. Cel mult 90, cu dispensă...

ANTRENORUL.

25

Pss!

I.UPTĂTORUL.

(continuându-și monologul, distant și „necontingent“)

Se aude un gâfâit, din spate răsare cineva, un alergător se
oprește, scuipe pe semn și se pierde în ziare. *(Se înclină, iese.)* 30

(Cortina)

TABLOUL II

Sala de box, cu saci noi. Luptătorul pe două fronturi, îmbrăcat modern, și cum slăbănog, se antrenează.

LUPȚĂTORUL.

5 *(după o rafală de izbituri într-un sac)*

Pe ziua de azi, cred că... A, ba nu! Măcar cinci minute! Cinci minute contează... Dacă nu te antrenezi zilnic, ceas de ceas... *(Își încordează mușchii de la bratul drept. Cu admirație.)* Ne încordăm, ne încordăm... *(Explicativ.)* Asta e situația!... Încordare și iar încordare. *(O nouă rafală de bubuituri în saci, trecând de la unul la altul. Glas de femei care se ceartă. Intră Romica și Remiza. Se opresc într-o latură a scenei și continuă cearta.)*

ROMICA

(destul de calmă)

15 Ba e al meu!

REMIZA

Cum să fie al tău, când e al meu?

ROMICA

E al meu toată ziua!

20 REMIZA
(cu același calm)

E al meu toată ziua, Romica.

ROMICA

Nu, dragă Remiza!

25 REMIZA
(enervată)

Dragă, nu fi absurdă! Te rog foarte mult, fără absurdități în timpul nostru!

ROMICA

Îl cunosc de când era atâta. Eu l-am crescut. Eu mi l-am format pe gustul meu personal.

REMIZA

(triunfătoare)

5

Atunci de ce e pe gustul meu? Ori vrei să spui că l-am format împreună?

ROMICA

Vreau să spun că numai eu acu...

LUPȚĂTORUL

(A ascultat câteva momente. Izbînd cu furie în saci)

10

Liniște! *(O clipă de tăcere.)*

REMIZA

(cu admirație)

E ca un lup.

15

LUPȚĂTORUL

(urlă ca un lup)

Nu! *(Din ce în ce mai încet.)* Liniște! Liniște! Liniște! *(Dă să se antreneze.)* Na, că mi-am pierdut șirul... Așa mi se întîmplă totdeauna. Cum apuc să mă concentrez pe-o idee cum dați 20
buzna! totul se duce pe gărlă! Se duce învîrtindu-se, se duce la vale, se duce... dracului!

REMIZA

(ofensată)

Nu drăcui în fața unor doamne!

25

LUPȚĂTORUL

Am afirmat doar că totul se duce dracului.

ROMICA

N-ai spus așa. Ai dat totul dracului. Textual. Ia seama ce spui! Cum poți să dai totul dracului în ziua de azi?! (*Tipând.*) Ori ți-ai pierdut mințile?

5 LUPTĂTORUL

Mi le pierd acum cu voi.

REMIZA
(*către Romica*)

Cum poți să învinuiești un om, când eu cu urechile mele...

10 LUPTĂTORUL.
(*botărât*)

Afară! (*vrea să le îmbrâncească afară.*)

REMIZA
(*microasă*)

15 Iubiture, un singur cuvânt... O vorbă... O vorbuliță.

LUPTĂTORUL.

Nimic...

REMIZA

Nici un cuvânt?

20 LUPTĂTORUL.

Nimic.

REMIZA

Mutule!

25 ROMICA
(*amenințătoare, către Remiza*)

Retrage-ți insulta! Retracteaz-o!

REMIZA

Eu s-o... retractez?

ROMICA

(amenințând cu pumnii)

Da!

REMIZA

(hotărâtă să reziste)

5

Eu?

L.UPTĂTORUL.

*(împăciuitor)*Sunt mut. *(începe să facă semne.)*

ROMICA

10

Cum?

L.UPTĂTORUL.

(alte semne)

Adică sunt mut.

REMIZA

15

Dar acum 12 ani nu erai mut. Atunci vorbeai. Atunci îmi spuneai... Din orice fleac... *(Pe un ton înalt.)* Din orice fleac... îmi ziceai că mă iubești. Și așa și pe dincolo... Din orice fleac!

L.UPTĂTORUL.

(spășit)

20

O fi greșit.

REMIZA

Inima nu greșește niciodată. Merge la fix.

L.UPTĂTORUL.

(moale)

25

Mai greșește. *(Râzând.)* Merge la chix.

REMIZA

Scurt clarifică-ți poziția față de mine! Ori, ori!

ROMICA

Și față de mine. Ori, ori!

LUPTĂTORUL.

Afară! Fără nici un *ori*. Fără nici un *ori, ori!* (*Amenințator.*)

5 Nu încercați să mă puneți voi pe mine în situații limită...

REMIZA

(plângăreată)

Limită de vârstă? Nu? De ce acum zece ani...

ROMICA

10 De ce alaltăieri...

LUPTĂTORUL.

Altele erau condițiile acum doisprezece ani, altele acum zece ani, altele alaltăieri... (*râcnind*) și altele azi! (*Și mai tare.*) Mai bun! (*calm*) Și eu eram altul... cel de-acum zece ani nu mai e, cel15 de-alaltăieri nu mai e... (*visător*) Unde-or fi dispărut toțiăștia?

REMIZA

Atunci m-ai mințit.

ROMICA

Bine ți-a făcut! Nu meriți să-ți vorbească cineva sincer.

20

LUPTĂTORUL.

Nu te-am mințit. Dar, cum ți-am spus, alta era situația. Alta presiunea atmosferică, alta circulația sângelui. Altă mănăcare de pește! Ce sunt eu vinovat dacă acum o sută de ani mi-oi fi aruncat ochii pe-o femeie. Mi-o fi plăcut atunci, nu zic ba.

25

ROMICA

Și-ncă cum!

REMIZA

Oho!

L.UPTĂTORUL.

Dar asta nu înseamnă că trebuie să-mi placă toată viața, și-n vecii vecilor.

REMIZA

(mieros)

5

O vorbă... O vorbuliță...

L.UPTĂTORUL.

(sovăielnic)

Și după ce ți-o spun?

REMIZA

10

Spune vorba aia... și...

L.UPTĂTORUL.

(botărât)

Afară! Afară! Femei! Iată ușa, femeii!

ROMICA

(mărturisire)

15

Îmi iau inima-n dinți: te iubesc.

L.UPTĂTORUL.

Nu pe mine mă iubești! Iubești un porc, un mascul. Nu-s acela eu! Nu sunt mascul în continuu, nu sunt...

20

ROMICA

(ii dă o palmă)

Na!

L.UPTĂTORUL.

(perplex un moment, apoi se repede la un sac de box și-i arde câțiva pumni).

25

REMIZA

(cu mare regret)

De ce n-ai pocnit-o? Eram martoră că ea a-nceput.

LUPTĂTORUL

(calmat)

Dragele mele copile... Ori cum vă cheamă?

ROMICA

5 Hm! Vrei să spui că ne-ai uitat și numele?

LUPTĂTORUL

Frumoase nume mai au femeile din ziua de azi!... Păcat că se uită repede. Întâi numele, apoi prenumele, apoi ocupația casnică, apoi adresa, apoi... *(gest de lehamite)* Totul, totul se duce
10 dra... vreau să spun, nimic nu rezistă la *proba timpului*. Uite, pe vremea romanilor femeile erau mai statornice în sufletul omului. Uite-aici *(gest spre inimă. Către Romica.)* Ori cum spuneai că te cheamă?

ROMICA

15 Romica... De la Mica. După ce-am fost la Roma mi-au spus Romica.

LUPTĂTORUL

Romica!... Splendid... *(către Remiza.)* Și pe tine, frumoaso?

REMIZA

20

(mândră)

Remiza. De la Artemiza.

LUPTĂTORUL

Țrebuie să fie la mijloc ceva istoric. Ceva adânc. *(trist)* Dar ce? Cu mine s-a petrecut o istorie, dar care? Am un mare
25 lapsus... în fiecare zi. Sunt omul lapsusului... Dragele mele, Romica și Remiza... dacă o să vă spun că vă iubesc pe amândouă – da, acum îmi dau seama că vă iubesc pe amândouă – n-o să mă credeți. În egală măsură.

REMIZA

Eu nu cred, nu pot să cred că ești în stare să iubești sincer, să te îndrăgostești măcar și pentru un ceas de una ca ea. (*cu dispret*) E lălăie.

ROMICA

5

Ba mă iubește numai pe mine... (*către Remiza*) Numai după mine îi sfârâie călcăiele, dar a zis-o din politete, că i-am fi dragi amândouă. (*râde*) Să împace și capra și varza. Tu, curvo, ești capra... (*după o pauză*) Și varza! Pentru că e limpede ca lumina zilei că un bătrân lup de mare ca el...

10

LUPȚĂTORUL

(*trist*)

N-am fost niciodată pe mare, n-am văzut marea. (*visător*) Marea albastră...

ROMICA

15

Dar adineauri ai făcut ca lupul (*continuând*)... că un lup de mare, încercat, poate să-și pună ochi pe o... (*Nu găsește cuvântul.*)

REMIZA

(*asteptând încordată*)

Zi-i! (*amenințătoare*) Zi-i!

20

ROMICA

Nu găsesc cuvântul.

LUPȚĂTORUL

(*neliniștit dintr-o dată*)

Cât o fi ceasul?

25

REMIZA

A bărut.

LUPȚĂTORUL

(*speriat*)

Nuu! Să nu-mi spui asta!

30

ROMICA

Într-adevăr a bătut.

LUPTĂTORUL.

Na! Și eu nu sunt nici pe departe pregătit. (*jirios*) Din cauza
 5 voastră, că mă țineți de vorbă. Mă cicăliți. Acum e timp să
 cicălești un bărbat în toată firea? Afară! (*calm*) Adică nu... nu
 pe tonul ăsta... Vă rog să mă iertați. Știți, nervii. Iesiti frumuseț
 afară.

ROMICA

10 Cum, tot ne dai afară?

LUPTĂTORUL.

Da, dar pe alt ton. Am pronunțat cuvântul *frumuseț*.

REMIZA

Asta înseamnă că rămânem prieteni.

15 LUPTĂTORUL.

Ba bine că nu!...

ROMICA

Prieten cu mine, ori cu ea?

LUPTĂTORUL.

20 Vă privește.

ROMICA

E al meu!

REMIZA

Ba e al meu!

LUPȚĂTORUL

(arătându-le usa)

Poftim ușa! Adică... de ce să ridicăm tonul? *(catre Romica)*
 Pe vremuri aveam un arc cu săgeți. Unde-o fi? Unde naiba l-oi
 fi uitat? 5

ROMICA

Un arc cu săgeți? Ce idee. Mă rog, mă duc. Poate-ți face
 trebuință. *(Iese.)*

LUPȚĂTORUL

(începe înfrigorat să se antreneze. Gâfâie.)

10

REMIZA

Iată-ne singuri.

LUPȚĂTORUL

Ce?

REMIZA

(mai tare)

15

Iată-ne singuri, în sfârșit, și singuri...

LUPȚĂTORUL

Cee? Ce-ai zis?

REMIZA

(tipând)

20

Că am rămas singuri.

LUPȚĂTORUL

(antrenându-se)

Am rămas... cum? N-aud.

25

REMIZA

Singurei, singurei...

I.UPTĂTORUL.

(neatent)

Mda... bineînțeles... Mare nevoie am de-un arc cu săgeți.
 Mai ales acum, în noile condiții create. N-ai vrea tu... știi, mare
 5 nevoie aș avea de-un arc cu săgeți... Mă antrenez eu, dar, ori-
 cum... îmi trebuie și-o armă... Și condiție fizică, dar și arme!
(izbind într-un sac) Să nu mă ia pe nepregătite.

REMIZA

Bine. *(Iese.)*

10

I.UPTĂTORUL.

(fredonând)

Și între noi se-ntinde-o depărtare / De-o mare, un ocean
 și o câmpie... *(pe alt ton)* Femeia asta are pe cineva-n baie...
(intră Remiza cu un pat de campanie.)

15

REMIZA

Ce-ai spus?

I.UPTĂTORUL.

(tresărind)

Că ai pe cineva-n baie...

20

REMIZA

Prostii! N-am pe nimeni în baie. *(râzând)* N-am nici măcar
 baie. Nu te am decât pe tine.

I.UPTĂTORUL.

Prostii!

25

REMIZA

(întinde patul, se așază pe el)

Ți-am adus arcul. Nu vii să te întinzi nițel? Vei fi fiind
 ostenit. Atâtea bătăi! Atâta încordare... întinde-te aici...

I.UPTĂTORUL.

30

Eu mai aștept. *(Pauză.)*

REMIZA

Nu vii? Arcurile sunt reci... (*arată spre pat*) O să le simțim...
o să le simțim... Hi-hi! (*râde.*)

L.UPTĂTORUL

Eu mai aștept.

5

REMIZA

Ce aștepti? Pe cine aștepti? Pentru numele lui... hm! de ce ești așa de taciturn?

L.UPTĂTORUL

Ce știi tu despre moarte?

10

REMIZA

(*ofensată*)

Hm! Moartea! O sursă nesecată de pomeni... Mori tu și-o să-ți fac un parastas!...

L.UPTĂTORUL

(*privind în gol*)

15

Pss! Cei mai taciturni sunt morții. Ei au pe ochi un vizor. Privesc cerul și de câte ori cade o stea, se mai zăvorăsc o dată. N-am auzit încă să fi deschis cuiva, Dumnezeu de-ar veni personal, oricine-ar fi, nu-i interesează. Călări pe herghelia voastră de excitanți (cafeaua are loc mai în față, imediat după lumină, între o femeie și o altă femeie) – bieți oameni vii, degeaba bateți mormintele! Morții stau în spatele pământului, ah, respirația le e tăiată de un fir de iarbă... Se uită la harta vieții, un fir de iarbă... le taie respirația... și nu vor să vă dea drumul.

25

REMIZA

Așa o fi. Dar cam lung! Cam complicat. Să nu ne gândim la moarte, câtă vreme suntem împreună. (*privindu-l provocator*) Suntem singuri. (*Zgomot de pași.*)

ROMICA

(intră într-un suflet)

N-am găsit nici arc, nici săgeți.

LUPTĂTORUL

5

(stânjenit)

Poate n-ai știut tu să-ntrebi. Cum ai întreat?

ROMICA

„Dați-mi niște săgeți de-un pol și-un arc.“

REMIZA

10

Trebuia să pui arcul întâi.

LUPTĂTORUL

Și ce-au zis?

ROMICA

Au zis că n-au.

15

REMIZA

Mint. Precis mint. Mint cu nerușinare. Au, dar le țin pentru străini. Ai face bine să te duci să le-o spui în față, la prăvălie. De la obraz.

ROMICA

20

Ca să rămâi tu aici întinsă în pat... *(cătore Luptător)* Aha, de-aia mă tot trimiți pe mine după săgeți, ca să te întinzi tu cu târfa asta...

LUPTĂTORUL

Cu cine?

25

ROMICA

Ei, cu...

REMIZA

(sare ca arsă)

Dacă pronunți o silabă...

ROMICA

Ia-ți patul și cară-te!

5

LUPȚĂTORUL

(cătore Remiza)

Du-te tu și cumpără-mi o pușcă. Știi cum să ceri: „Vă rog să-mi dați o pușcă și-un leu...”

REMIZA

(codindu-se)

10

Și dacă zic că n-au?

LUPȚĂTORUL

Să-ți dea ceva acolo. Un cuțit, un pistol, o flintă, o carabină, o armă de vânătoare... Un pușcoci... Fac concesii... 15

REMIZA

Dar să nu dea naiba să... *(iese)*

ROMICA

(se așază pe pat)

Vino...

20

LUPȚĂTORUL

Nu vin.

ROMICA

De ce?

LUPȚĂTORUL

25

Sunt neînarmat. Mi-e frică.

ROMICA

(începe să se dezbrace)

De mine? Ți-e frică de mine? *(râde)* Tocmai de una ca mine,
care n-aș omori o muscă!

5

LUPTĂTORUL.

Nu. De ei.

ROMICA

(oarecum speriată, dar continuă să se despoaie)

De care ei?

10

LUPTĂTORUL.

(tremurând)

De Ei.

ROMICA

(vrând s-o dea pe glumă)

15

Care ei? *(ca să alunge spaima)* Ei, lasă!

LUPTĂTORUL.

Ba-mi e o frică de nu mai pot... Cât să mai fie ceasul?

ROMICA

(goală sau aproape goală, după cum vor fi vremurile)

20

E două. *(Își scoate și ceasul.)*

LUPTĂTORUL.

Două? O mai fi mult până la ora H?

ROMICA

*(așa cum stă întinsă în pat, provocatoare,
seamănă cu un ultimatum roman)*

25

Se zice că semăn cu un ultimatum roman. Dar n-am piscică...

LUPTĂTORUL.

O mai fi mult până la ora H? *(urmărindu-și gândurile)* Dimi-
neța la ora trei se strâng toți în curtea cimitirului, curtea inte-
rioară. Se așază-n careu și-și mănâncă zorit coliva. E o colivă

bună, de casă, făcută sus, sus de tot, pe pământ, dată creștinește de pomană și ajunsă aici prin intermediul crucii roșii, crucii negre, crucii aplecate ori crucii de mesteacăn. Mestecă așa, într-o liniște – mi-e o frică să spun cuvântul – *mormântală*, molfăind cu gingiile lor ca vai de lume și mereu ferindu-se de microbi, până când unul, de pe la coada careului, tresare și începe să țipe așa: „Ia mâna de pe mine!“ Și toți încep să se scuture și să strige așa: „Ia mâna de pe mine“. Vai, nu e nici o mână pe nimeni, se poate? De ce ne-o fi intrat nouă în cap că răul poate fi făcut numai cu mâna? Nu e nimic, e un rău dincolo de orice gheară, ce vă strânge pe voi, ce vă sufocă încetinel, ca niște bulgări de pământ. Nu sunt mâini, nu mai sunt, nu sunt mâini. (*După o scurtă tăcere pe alt ton.*) Asta a fost ora trei.

ROMICA

Din noapte?

15

LUIPTĂTORUL

Da. Trei după miezul nopții.

ROMICA

Mi-e frică.

LUIPTĂTORUL

20

Asta nu-i nimic. Stai să vină...

ROMICA

Ce e aia *ora H*?

LUIPTĂTORUL

Ora H e când armatele noastre atacă victorios. (*speriat*) Și eu nu sunt încă destul de antrenat...

ROMICA

Vino... antrenat, neantrenat, măcar să murim odată... Tu știi să săruți? Se zice că închizi ochii când ți se pare că se dezbracă o fată în casa vecină. Vino...

30

LUPTĂTORUL.

Vin, dar să mă mai antrenez nițel. Fericirea personală. (*Îzbește de câteva ori în saci. Între timp Romica s-a îmbrăcat.*)

ROMICA

5 Ai pierdut un moment cheie... (*zâmbind*) Poate chiar ora H și celelalte: i, j, k, l, m, n,... după alfabetul civil.

LUPTĂTORUL.

(*repede*)

A trecut ora H? A, nu se poate... Ora H e ora când arma-
10 tele noastre atacă victorios... (*Privind-o lung.*) Nu ești urâtă deloc!
Și dacă ești atât de frumoasă îmbrăcată... goală, cum vei fi arătând tu goală?... Ai? Iartă-mi obrăznicia. Goală ca Venus... Eu de câte ori văd spuma mării... mai aștept ceva... un ceas, două... S-apară ciunga.

15

ROMICA

Unji bărbați sunt atât de pudici, încât în imaginația lor, femeia face baie îmbrăcată. (*râde*) Nu știu cine-a zis asta, dar a nimerit-o.

LUPTĂTORUL.

(*privind-o*)

20

Zău, că m-aș îndrăgosti de tine, dacă n-ar trece timpul așa de repede. Știi cum se urmează orele? Una după alta, una după alta... și-ți frământă creierii ce să faci mai întâi. Pentru că se apropie ora H.

25

ROMICA

Un fel de *ceasul cel rău*, după câte înțeleg.

LUPTĂTORUL.

Da. Ceasul rău... H.

ROMICA

(iute)

Știu un cântec de ceas rău... E descântec, dar eu l-am făcut cântec... Stai să mi-l aduc aminte... Na, că nu-mi vine!... Și-l aveam pe limbă... Adică... așa... Da' care-o fi melodia? (*în- 5*
cearcă să cânte pe diferite voci.)

„Te-am strigat din crucile umerilor

Ai auzit și-ai plecat

Te-am strigat din ceafă

Ai auzit și-ai plecat 10

Te-am strigat din cărcă

Ai auzit și-ai plecat

Te-am strigat din rărunchi

Ai auzit și-ai plecat...

(Pe alt ton): Te-am strigat din splină 15

Ai auzit și-ai plecat

Te-am strigat din pulpi

din copita piciorului

din dor...

(Alt ton): Și, parcă mai era ceva... 20*(Alt ton):* Și din țâțe te-am strigat

Și din călcâie

Și din mijloc

Și dintre degetele picioarelor...

(După o pauză): Nu, descântecul trebuie spus ca un descântec. 25*(Își dă ochii peste cap. În transă:)*

Și din ghiocii ochilor te-am strigat

Ai auzit și-ai plecat.

Te-am strigat din gene și din sprincene

Ai auzit și-ai plecat 30

Și din zgârciu nasului

Și din plămâni

Și din maiu

Și din rânză

Și din măruntaie te-am strigat... 35

LUPTĂTORUL

Hoo! Ajunge! M-ai strigat, am auzit și-am plecat.

ROMICA

Nu tu... Ceasul rău... Tu să rămâi, ceasul rău să se ducă.
 5 Mama era dintr-un oraș. Care era dintr-un sat... fiindcă satul
 se făcuse oraș odată cu părinții mei... care-și mai aduceau aminte
 de sat și mai ales de-un descântec de ceas rău... Că ceasul rău,
 zicea bunica, e mai rău decât cancerul... E o întâmplare nu o
 necesitate... zicea bunica – și trebuie să fii înarmat c-un
 10 descântec anti-ceas rău – asta n-o mai zicea bunica, o zic eu...
 Și descântecul cel mai eficace cred c-ar fi ăsta:

(în transa descântecului)

Ascultă strigarea mea:
 Din coate
 15 Din unghii
 Din coaste te-am strigat
 Și-ai plecat
 Din subsuori te-am strigat
 Ai auzit și-ai plecat
 20 Te-am strigat din pumni
 Ai auzit și-ai plecat
 Te-am strigat din palme
 Ai auzit și-ai plecat
 Duce-te-ai!
 25 Sus, voinice
 Pe descântecul meu...

LUPTĂTORUL

Dacă-l mai strigi mult, chiar vine...

ROMICA

30 Îl strig să plece...

LUPȚĂTORUL.

Însă numai pentru inamic este ceasul rău... Pentru inamic, înțelegi? Dar de ce nu stai jos? Prezența ta îmi face bine, mă tulbură. Știi câteodată am impresia că sunt prea limpede reflectat... Ca o apă prea lină, prea limpede, care a reflectat prea mult cerul, păsările, copacii... Și parcă aș vrea să mă tulbure cineva. Să vină cineva și să dea cu piatra... să mă tulbure... Tu poți... vreau să spun ai fi în stare să lapidezi profetii? Vreau să spun... să arunci cu piatra în...

ROMICA

10

M-am transformat și eu mult de când te iubesc. Sunt cu mult mai profundă. Te rog să mă crezi că altfel văd viața... Am nevoie de tine... în viața asta, care e atât de greu de suportat singură.

LUPȚĂTORUL.

15

Mda! (*O mângâie, scurtă scenă de poezie.*) Aș merge după tine până la capătul pământului... Pe un câmp de zăpadă. Tu lăsând urme adânci în zăpadă și eu venind din urmă și încercând să întorc toate aceste urme spre mine. Transformându-le în inimioare... un șir nesfârșit de inimioare și tu străpungându-le cu o săgeată... (*Râde.*)

ROMICA

Fără săgeată... e de bâlci...

LUPȚĂTORUL.

Sau printr-o pădure...

25

ROMICA

Dar tu înainte, că prin pădure sunt fiare...

LUPĂTORUL

Da, eu înainte... presărând frunze în calea ta... ramuri de arin... Văzând un loc de casă în fiecare poiană... Și tu strigându-mă la masă...

5

ROMICA

(râzând)

Prea repede cu masa... Mai lungeste poezia, că ai pornit-o bine.

LUPĂTORUL

10 Îți place?

ROMICA

Da...

LUPĂTORUL

Tu mi-ai dat ideea... *(Prozaic.)* Femeia e ideea...

15

ROMICA

Femeia e căminul...

LUPĂTORUL

Căminul și cantina... Lângă tine simt nevoia să fiu tandru... După opt ore de pumni... e tare bine să mângâi o femeie... Să-i iei părul mățos între degete... sau degetele fragile între degete... să se nască așa din senin electricitatea...

20

ROMICA

Sunt nebună după câmpul ăsta magnetic și după electricitatea aceasta secretă, de uz casnic... E bine, e minunat cu tine!... Te rog să nu mă părăsești niciodată... Să te gândești la urmele acelea pe zăpadă, două convoaie de inimioare... eu... copiii noștri... copiii copiilor noștri venind spre tine...

25

LUPȚĂTORUL

(speriat într-adevăr)

Dar cât o fi ceasul? Și la urma urmei... *(și mai speriat)* dacă ești înțeleasă cu ei, să mă ții de vorbă? Și să mă ia prin surprindere? *(trist)* Nu mai am încredere în oameni! Prezența ta îmi face bine, dar nu mai am încredere în oameni. 5

ROMICA

Să crezi în femeie... dacă nu crezi în oameni.

LUPȚĂTORUL

Cred cât pot, dar... dacă e înțeleasă cu ei? Pricepi? *(începe să se antreneze)* Marile drame ale omenirii, cum deduci tu că s-au consumat? Așa... pe uscat? Fără iubire? nu, dimpotrivă! Cu multă pasiune... Poate chiar prea multă! Și de aici marile drame ale omenirii. De-aia, eu mă căznesc să țin cumpăna... Să țin contra... Măcar eu... Asta contează, cât de cât, la echilibrul universal... 15

ROMICA

(hotărâtă)

Acum, să-ți spun drept... pentru că te iubesc. *(încet)* Sunt înțeleasă cu ei... 20

LUPȚĂTORUL

(își dă cu pumnii în cap)

Mă distrugi! Ceea ce era doar o presupunere devine certitudine!... Mă distrugi. Până și tu...

ROMICA

25

Stai, că n-am terminat... Pentru că, în același timp, te iubesc... Am intrat, fără să vreau, într-o *aporie*... Cunoști filosofia antică? Pentru mine nu mai există ieșire, ca și pentru antici... decât prin evul mediu...

LUPTĂTORUI.

Va urma o perioadă de întuneric... De aceea vrei să rămâi în patul meu... în întunericul de ev mediu al patului, să-mi umpli viața de aporii... și să mă ții de vorbă. Ca ei să câștige teren... Să mă atace ei... *(aleargă neliniștit prin scenă)*

ROMICA

Stai! Ți risipești caloriile. Mai bine spune ceva. Un monolog. Ei mi-au destăinuit că tu vorbești singur foarte frumos și foarte adânc.

10

LUPTĂTORUI.

Da, dar e ora patru. E timpul să completez fișa. Totdeauna, la ora asta înaintată, completez fișa; ce-am observat eu mai important astăzi? Dacă a fost înnorat? Dacă am dat noroc cu cineva? Cu cine și de ce? E căsătorit, cu cine e căsătorit? Dacă are rude moarte? Pe cine-am văzut? Câți prieteni are în colț? Ce mi-a trecut astăzi prin cap? Cum mi-a trecut: vertical sau orizontal? Ce se mai aude? Ce nu se mai aude?

ROMICA

(foarte curioasă, îi întrerupe monologul, care mergea așa de bine)

20 Ce se mai aude? Adică... vreau să spun, ce nu se mai aude? Iartă-mă că ți-am întrerupt monologul care mergea așa de bine...

LUPTĂTORUI.

În fiecare zi se aude ceva și nu se mai aude altceva. Dar trebuie să fii foarte atent să pricepi: La ce temperatură a înghețat 25 apa în înecatul găsit în lac? Dacă am fost căsătorit? Dacă am primit vreo medalie? Dacă am primit vreo scrisoare și nu o medalie? Cine-mi scrie și în ce scop, mărturisit sau citit printre rânduri, pe sub rânduri, peste rânduri, printre rânduri, pe sărite. Dacă astăzi am călătorit în străinătate? Unde? M-am întâlnit cu cineva? E cald sau frig afară? Dar înăuntru? Unde e mai 30 cald și mai bine, înăuntru sau afară? E mai bine pentru că e mai

cald, sau e mai bine pentru că e mai răcoare? E mai răcoare în casă sau e mai răcoare în beci? Unde pot fi găsit când dorm? Dacă mai am ceva de adăugat. Fișele acestea le adun, am un teanc mare și le dau periodic Bibliotecii Academiei, la fișat.

ROMICA

5

(după un timp)

Deci a fost ora patru... Și le fișează?

LUPȚĂTORUL

Nu le fișează... că au prea multe... Că veni vorba: cine sunt Ei?

10

ROMICA

Nu știu. Dacă aș ști...

LUPȚĂTORUL

Iucrezi pentru ei, dar nu știi cine sunt...

ROMICA

15

Asta e o altă contradicție... În orice caz, orele îți sunt numărate. Și odată cu ale tale – ale mele.

LUPȚĂTORUL

Nu, tu o să scapi... În ceea ce mă privește,... presimt că se apropie tragedia... Acum să-ți fac o mărturisire... fiind ultima. Știi, eu am iubit multe femei... diferite... fiecare mi-a plăcut în alt fel... Fiecare a fost frumoasă în alt fel... Mi-a vorbit altfel, un alt timbru... Am colecționat și timbre... vreau să spun... voci...

20

ROMICA

25

Știam... sunt multe...

LUPȚĂTORUL

Un adevărat cor. Dar să nu pomenim de cor... acum când tragedia antică nu mai are căutare. Eschil, Sofocle, Euripide –

aveau în loc de barbă un cor... Un cor întreg până la pământ.
(se aud pași) Pss!

REMIZA

(intră)

5 N-am găsit arme! În schimb, am venit cu corul întreprinderii.

IUPTĂTORUL

(speriat)

Ce cor?

ROMICA

10 Al întreprinderii. Cică au repetiție aici.

IUPTĂTORUL

Să nu dai drumul la cor... peste mine... Se apropie ora H.
 Și mă încurcă.

(usa se deschide, în sală năvălesc vreo șase fete tinere și frumuse)

15

GLAFIRA

Nu se poate, sala ne-a fost fixată pentru repetiții!

IUPTĂTORUL

Le cunosc. Sunt ele.

Pe ele le-am iubit... pe apucate... Dar sincer... Trebuie
 20 să plătesc odată... Arătați-mi mie bărbatul care să fi rămas cre-
 dincios... să se fi mulțumit cu o singură mare pasiune... Pa-
 siunea vieții lui... Arătați-mi-l... și-i iau amprente! Că e caz
 de pușcărie... Trebuia să plătesc odată și-odată! Deși nu
 acum, tocmai când mă asteptam mai puțin...

25

(Cortina)

ACTUL II
SPARGEREA FRONTULUI
TABLOUL III

Aceiași decor. Luptătorul singur, pipăind ca un orb pereții.

LUPTĂTORUL.

5

Iar păianjenul din colț așteaptă... Mă așteaptă... Mă așteaptă încurcat în ȋtele lui... De când cu criza asta, nu-i mai vin nici lui muștele la timp. Mi-a trecut prin cap să mă dau la păianjen. Să mă lege cu fire de mătase și să mă rontăie. Păianjenul din colț, despre el e vorba. (*văitându-se*) Dar nu pot s-ajung la el. Pe de altă parte, și el e tare speriat. S-a retras cât a putut mai departe. I s-au mărit ochii de groază. Ori crede că eu as intenționa să-l...? Mă rog, atunci e prost.

(În tot acest timp a încercat în diferite moduri să se urce pe perete, dând cu ochii de becul din tavan.)

15

Iată un punct de sprijin. Țuști pe bec! M-aș agăta de el. I-aș înlocui pentru o fracțiune de secundă. Aș face pe luminătorul. Luminătorul omenirii... (*Râde.*) Însă nu am chef de nimic, uite, deodată mi-a trecut cheful... Nu știu de ce... Mi-e pur și simplu lehamite... Și păianjenul ăsta, care fuge de mine... Mă, prostule, ia-mă în pânza ta... Ia-mă, cât sunt tras pe sfoară de soartă... (*intră Remiza.*)

20

REMIZA

(dezbrăcându-se rușinată)

Să nu mi-o iei în nume de rău.

LUPTĂTORUL

5 Ce?

REMIZA

Să nu mi-o iei în nume de rău...

LUPTĂTORUL

Faci și tu ce poți, ce-ți dictează interesele tale.

10

REMIZA

De casă.

LUPTĂTORUL

De casă și masă gratis. Căminul și cantina, cum spuneam.
Tu trebuie să ții casa... să umpli casa... despuindu-te.

15 Bluza colo, fusta dincolo... ciorapii pe scaun... Să umpli
casa... goală. *(Râde.)*

REMIZA

Nu mă judeca aspru, deși o merit. Nici nu știi ce rușine-mi
e că sunt femeie... Când mă uit în oglindă și văd că sunt toată
20 femeie... odată mă roșesc. *(continuând să se dezbrace)* Să-ți arăt, de
exemplu...

LUPTĂTORUL

Ei, lasă...

REMIZA

25

(continuând)

... ce semn mi-a rămas mie de la bombardamente... mi-a
rămas așa o vânătaie aici pe coapsă...

I.UPTĂTORUL.

(gelos)

Te-a mușcat cineva... Cine? spune, că te omor?

REMIZA

E o simplă vânătaie... de culoare vânătă... care dispare 5
peste câteva zile...

I.UPTĂTORUL.

Dacă dispare peste câteva zile, cum o ai de la bombar-
damente? Pe cine crezi tu că...? Află că nu mai sunt copil...
Sunt frecat de chestii de-astea... De minciuni de-astea fe- 10
meiești... Cum o ai de la bombardamente, dacă dispare după
două-trei zile?

REMIZA

Da, dar după două-trei zile apare iar... *(repros)* Ți-am spus
eu c-o să mă judeci aspru și greșit! Înainte de-a mă căsători le 15
spun viitorilor mei soți: „Mai devreme sau mai târziu o să mă
judeci greșit“. Și exact așa se întâmplă... mai devreme sau mai
târziu... greșit, greșit și iar greșit mă judecați toți. Și aspru.

I.UPTĂTORUL.

(înțeleghător)

20

Ai început să cunoști și tu viața...

REMIZA

(cu impertinență)

Viața ar trebui cunoscută mai întâi în părțile ei cele mai sexi.

I.UPTĂTORUL.

25

Degeaba cauți tu să-mi biciui imaginația...

REMIZA

O statistică merovingiană arată că la femei partea cea mai
sexi e... ghici?

L.UPTĂTORUL

(enervat)

Să nu mă-nvețe pe mine statisticile unde să mă uit...

REMIZA

5 Porțiunea dintre popou și pulpă...

L.UPTĂTORUL

O bună porțiune... o bună porție *(râde.)*

REMIZA

Bună rea... asta e! De aceea unele femei nu numai că merg
10 cu partea asta complet despuiată, dar își mai aplică din loc în
loc și câte un abțibild... ca să atragă atenția... Ba chiar citate...
Maxime...

L.UPTĂTORUL

Așa e când lași abțibildurile pe mâna femeilor... Abțibil-
15 durile și citatele...

REMIZA

Vrei să spui, când lași copiii pe mâna femeilor?

L.UPTĂTORUL

Tu încă nu ți-ai aplicat vânătaii... adică abțibilduri...?

20

REMIZA

Eu? A, nu!... Nu suport corp străin pe mine... nu suport,
abia dacă suport... furoul... *(Îl scoate.)* Nu mă judeca prea aspru,
că mă dezbrac... deși fac asta în fiecare zi...

L.UPTĂTORUL

(iarăși gelos)

25

În fiecare zi?

REMIZA

Voiam să spun că deși zilnic... și uneori de mai multe ori
pe zi – ah, ador dușul! – acum mi-e tare rușine... de martori.

Însă e ceva peste puterile mele. Ceva care vine din adânc, din preistorie... de unde naiba o veni nu știu, dar... asta e situația...

I.UPTĂTORUL.

Destul de delicată.

REMIZA

5

Mie-mi spui? Foarte delicată. Tu crezi că vine din preistorie?

I.UPTĂTORUL.

Cine?

REMIZA

Avântul acesta al perpetuării speciei, ca să vorbim științific, 10
deși aici e vorba mai mult de artă decât de știință. Crezi că vine
chiar din preistorie? Din peșterile acelea cu schelete de urși?

I.UPTĂTORUL.

O fi trecând și pe-acolo... Am văzut o croitorie care se
numea „Avântul îmbrăcămintei“ (râde.) 15

REMIZA

Mi se pare c-am văzut-o și eu... Aici, cum dai colțul...

I.UPTĂTORUL.

Exact... (După o scurtă pauză.) Tot îți mai e rușine?

REMIZA

20

O, da!... Odată am vrut chiar să mă castrez. *Castratio bene-*
volentiae, spuneau romanii.

I.UPTĂTORUL.

Vai, draga mea... Nu știam că și femeile...

REMIZA

25

Dar n-am știut ce să tai mai întâi... Am tăiat și eu un sân
la nimereală...

I.UPTĂTORUL

(speriat)

La nimereală? Care?

REMIZA

5 Am impresia că dreptul...

I.UPTĂTORUL

Nu se poate! Ia să văd.

REMIZA

N-ai ce vedea, că mi-a crescut la loc. Acum nici eu nu mai
10 știu precis care... Poate-mi spui tu?

I.UPTĂTORUL

(se apropie, studiază)

De, știu eu? Dac-aș avea o lupă... Chestia e că e veritabil...

REMIZA

15 Bineînțeles, bineînțeles... Eu nici gene false, nici nimic...
Adică totul, de sus până jos... aur curat, ca să zic așa...

I.UPTĂTORUL

Dar perlele astea?

REMIZA

20 Pardon!!! Astea sunt false... Am uitat...

I.UPTĂTORUL

Atunci să le dăm jos... Să nu te mai prind cu perle false
la gât. Ia gâtul meu... că e al meu gâtul tău, nu?... Știi care
e cel mai sigur leac când te doare gâtul?

25

REMIZA

Care?

I.UPTĂTORUL

Ghilotina.

REMIZA

Bineînțeles, n-ar avea nici un rost... mai ales când totul în jur e de 12 carate, de 14...

LUPTĂTORUL

Și mie tot așa mi se întâmplă. Când încerc să-mi înăbuș 5
dorința, răsare la loc... Asta apropo de ce vorbeam adineauri...

REMIZA

Păi, vezi! Nu le mai înăbuși și pace!... (Stând cu hainele-n
mână.) Nu știi unde să pun bulendrele astea...

LUPTĂTORUL

10

Pe tine...

REMIZA

Fără aluzii... indecente. Nimic nu e mai frumos decât un
nud. Grecii țineau mult la perfecțiunea formelor...

LUPTĂTORUL

15

Da, ca și turcii... ca și mamelucii... Știi c-a început să-mi
cadă părul? Poate de-accea orice spun, sună în doi peri. (Râde.)

REMIZA

Totul atârnă de-un fir de păr.

LUPTĂTORUL

20

Să nu mai despicăm firul de păr în patru...

REMIZA

Să nu încurcăm firele.

LUPTĂTORUL

Eu am o fire... tu ai altă fire.

25

REMIZA

Dar eu ce fac?

LUPTĂTORUL.

Întreprinde și tu ceva de capul tău...

REMIZA

Bine! *(Se îmbracă amenințător.)*

5

LUPTĂTORUL.

Am văzut un om gol cu un cuțit înfipt în spate.

REMIZA

Gol?

LUPTĂTORUL.

10 Gol... doar cu cuțitul ăla pe el... și cu un ciorap... într-un picior... Stătea așa, cu spatele în jos... cum îl văzuse pictorul...

REMIZA

Care pictor?

LUPTĂTORUL.

15 Autorul...

REMIZA

(pe gânduri)

Cu un cuțit de-ăla mi-am tăiat eu sânul.

LUPTĂTORUL.

20 Să nu mai faci asta! Mai bine-ți tai mâinile și semeni cu ciunga aia... Ce-ar fi fost Venus din Milo fără sâni? Te-ai gândit? N-ar fi mai fost nimic... pentru ea asta e totul...

REMIZA

Văd că la altele te uiți...

I.UPTĂTORUL.

(continuând)

Abia dacă observi că n-are mâini. Grecii puneau mare bază pe asta... la ei toate pietrele dădeau muguri... vreau să spun aveau sâni... De aici fertilitatea culturii lor...

5

REMIZA

Cultura pietrelor...

I.UPTĂTORUL.

Da... *(Se aude zgomot afară.)* Cine o fi? *(Speriat.)* Îmbracă-te repede... am impresia că sunt ei. Să ne găsească măcar într-o ținută cât de cât decentă...

REMIZA

(dă să-și pună ceva pe ea, apoi se răzgândește)

Dacă tot vin barbarii... de ce să mă mai îmbrac? Dacă tot vin... Îmi plac barbarii... O, mă dau în vânt după ei. Ador barbarii pentru că violează granițele. Granițele cunoașterii.

15

I.UPTĂTORUL.

Ăștia ciuntesc arta... taie nasurile... mâinile...

REMIZA

Violează...

20

I.UPTĂTORUL.

Taci... Poamo! *(o îmbracă cu forța, ca pe un copil)* Așa... acum cămășuta... acum fustița... nu mai ești copil, ce Dumnezeu!... Barbarii sunt la poartă, du-te!

REMIZA

(bâzâie)

25

Barbarii! Vreau barbarii...

LUIPTĂTORUL

Nu mai bâzâi, că nu mai ești un copil, dragă... Inconștiento! Tu i-ai atras încoace cu goliciunea ta... O, femeie! O, Occident! Vai, nouă că vin...!

5

REMIZA
(*bucuroasă*)

Vin? (*bătând din picior*) Deschide!

LUIPTĂTORUL

Mai bine ai căuta un loc să te ascunzi...

10

REMIZA

Unde să mă ascund?

LUIPTĂTORUL

Intră aici! (*o ascunde în spatele unui sac de box*) (*Intră corul femeilor.*)

TABLOUL IV

15

CORUL

(*ca și când n-ar observa prezența Luptătorului, începe să lălăie*)

Omul are o soartă bună.

Omul are o soartă din ce în ce mai bună.

Nimic din ce în ce mai bun, ca soarta omului.

20

Însă acest nefericit este o excepție.

Toți nefericiții sunt niște excepții în felul lor.

Acest nefericit este o excepție, în felul lui.

Sau în felul ei, al excepției.

Și e păcat, tocmai acum când a început să

25

se dezghețe

afară.

DĂNSA

(iese în fața corului și rostește fără patetism)

Sloiuri pe sus,
 Sloiuri pe jos.
 S-ar putea să aluneci pe unul 5
 Și să-ți frângi gâtul.
 S-ar putea de pe streășina înaltă a prefecturii
 Să-ți cadă unul în cap
 Și să nu te mai scoli.

CORUL

10

(grav, ca un refren)

S-au văzut cazuri și așa
 Și așa.

DĂNSA

De la Prometeu încoace 15
 Cu ce grijă mergem pe străzi
 Cu ce infinită grijă ne aprindem țigara,
 Să nu ni se zdruncine ficatii...
 Și uite acum sloiurile alunecoase,
 Sloiurile ascuțite ca niște pumnale. 20

CORUL

S-au văzut cazuri și așa
 și-așa.

DĂNSA

Dar ce contează, 25
 Principalul e dezghețul anunțat cu precizie
 Când la buletinul meteorologic,
 Când la buletinul de știri,
 Dezghețul,
 Marele dezgheț. 30
 Până atunci murim pe capete.

LUPTĂTORUL.

(enervat)

Terminați cu lălăiala asta sinistră! Spuneți-mi ceva în proză. Auziți? În proză.

5 CORUL.

Ha, ha-ha! Corul antic și proza! Râd până și găștele de pe Capitoliu!

UNA DIN COR

(să zicem Fecioara brună)

10 Un caz de viață. Un ins își făcea copii legalizate după certificatul de naștere. Notarul îl întreabă ce-i trebuie atâtea copii?
(pe alt ton) Își întocmea dosarul!

CORUL.

Își întocmea dosarul.

15 FECIOARA BRUNĂ

Adică dosarele. Primul dosar conținea referate despre el. Al doilea – cu convorbirile telefonice. Al treilea – referate despre cei care dăduseră referințe. Al cincilea – cu persoanele cu care corespunda... Și la toate – anexa certificatul lui de naștere.
20 „Bine, omule, zice notarul, dar nu e prea complicat? Nu te costă prea mult? Atâtea dosare?”

CORUL.

„Și dacă le-ar face întreprinderea n-ar costa tot atât?”

FECIOARA BRUNĂ

25 Mi-ați luat vorba din gură. Așa a zis și el. Era singur și urmăritul și urmăritorul. *(râzând)* Și bineînțeles toate dosarele erau secrete. Nu trebuiau să știe unele de altele.

LUPTĂTORUL.

Și urmăritul și urmăritorul. Dar acesta e însuși omul. Ori
30 faceți vreo aluzie la mine? *(Amuzat.)* Ce dosare v-ar mai trebui

și vouă! Nimic nu e prea scump pentru cunoașterea omului. Părinții vor fi știind pe unde pierdeți timpul? (*Către una din ele.*)
Pe tine cum te cheamă?

GLAFIRA

Mă cheamă Irina, dar mi se zice Glafira. De fapt, sunt Mariana Luminița Sanda, iar în ultimă instanță nu-s decât Ana Lucreția-Leyla. Bineînțeles în acte figurez sub numele de Constantina-Gabriela-Lolita. În cele de la pușcărie. Iar în buletin sunt trecută Natalia-Valeria-Dorottea. Iar tu să-mi zici simplu: Nușa-Odette-Ioana. 5 10

LUPTĂTORUL

Ia ascultă Mariana Luminița Sanda Irina Glafira Lucreția Leyla Constantina Gabriela Lolita Nușa Odette Ioana... de ce porți tu atâtea nume?

FECIOARA BRUNĂ

15

Pentru că e o carte cu povești.

GLAFIRA

(*repetă mecanic*)

Pentru că sunt o carte cu povești.

LUPTĂTORUL

20

(*furat de un gând*)

Dacă aș avea timp... Eh, dacă aș avea timp! Dacă n-aș fi mânat din urmă, fugărit de ceasul acela, care acum trebuie să tulbure liniștea orașului cu limba lui sanscrită... Da, tare-aș vrea să ascult odată toate poveștile tale... În limba sanscrită... 25
Să mi le spui așa pe-ndelete... Dar... (*Semn că e grăbit. Către o altă fată.*) Și tu?

DESPINA

Despina.

I.UPTĂTORUI.

Atât?

DESPINA

Atât. Mă cheamă Despina.

5

I.UPTĂTORUI.

(râde)

Despina et impera...

DESPINA

(râde)

10

Divide et impera.

(Corul se împrăstie prin încăpere. Una se întinde pe pat. Alta face tumbă, alta se antrenează la sacul de box. O a patra se agață de o stinghie...)

I.UPTĂTORUI.

O, ce sac!...

15

SACUI.

Hai, antrenează-te...

I.UPTĂTORUI.

(o atinge ușurel).

SACUI.

20

Mai tare!... Mai tare!

I.UPTĂTORUI.

(lovind cu curaj)

Ești fascinantă...

SACUI.

25

Cu cât dai mai tare, cu atât sunt mai bucuroasă...

LUPTĂTORUL

(gâfâind)

Mă tulburi... *(izbind cu putere.)* Ai ceva... nu se poate traduce în cuvinte... Ține de inefabil, evident. Apropierea ta... *(dă tare)* mă întărește... sunt ca un taur...

5

SACUI.

Nu te-nmuia... Foarte bine... Ah, ce bărbat!...

LUPTĂTORUL

Pielea ta e dumnezeiască... sclipirea aceasta solară... Femeia are ceva solar... înmagazinează lumină și împrăstie în jur
lumină... O sită solară... Toți cernem cu sita solară...

10

SACUI.

Ai slăbit ritmul... Vai! Nu te opri... Acesta e ritmul... ritmul tău... îl cunosc dintr-o mie... Minunat! Îmi vine să
țip... Să zbor pe fereastră. Să fac istorie... să influențez isto-
ria, vreau să zic... Ce trist era dacă nu te-aș fi cunoscut...

15

LUPTĂTORUL

(lovind)

Să nu te îndrăgostești de mine, iubito...

SACUI.

20

Nuu! Ba da! Dă!

LUPTĂTORUL

Să nu cazi în patima iubirii... Mai există și alți bărbați. *(Se oprește.)* În sfârșit am făcut bătături... *(O ia în brațe și-o așază pe scaun.)*

SACUI.

25

(fericită)

Acum ce-o să se întâmple cu mine?

LUPTĂTORUL

Nimic... Tu ești în afara timpului. Tu nu aștepti ora H.

SACUI.

Sunt atât de fericită. Aștept... vino să-ți spun la ureche.

IUPTĂTORUL.

(speriat)

5 Un copil? Cum așa? Din toate bușelile astea?

SACUI.

Ce clipe de neuitat!... Din toate bușelile astea s-a zămislit un copil. Copilul tău, al nostru...

IUPTĂTORUL.

(plângând)

10

Nuu!

SACUI.

Da, da. Nu fi laș. M-ai iubit cu patimă.

IUPTĂTORUL.

15 Eu? Nici nu te-am atins... așa un pic...

SACUI.

Nu găfăiai tu ca soldatul de la Maraton? N-ai picat peste mine ca soldatul de la Maraton strigând „Victorie“?

FECIOARA BRUNĂ

(neatență, de undeva dintr-un colț)

20

Victoria de la Samotrace. Unde e? Cine a pronunțat cuvântul „Victorie“?

IUPTĂTORUL.

Sunt un om distrus... Mi-ai întins o cursă... Toată viața
25 am fugit de profesiunea de tată. N-aș putea fi un tată fanatic.
N-am timp, înțelegi? Orele îmi sunt numărate... O să bată
ceasul, înțelegi? E un ceas undeva în aer, care o să bată... o să
bată aerul, pricepi? O să-l facă să vibreze și vibrația aceasta a

lui o să mă sperie... Sunt ros de vibrațiile ceasului ca țărnul
mării de val...

SACUL

(poetic)

Vom face mai întâi nunta și ca nași luna și soarele... *brazi* 5
și păltinași...

IUPTĂTORUL

Iasă chestiile astea... Sunt dintr-un bocet... De ce bocim,
când viața e așa de frumoasă...

SACUL

10

Ah, cât o urăsc! Nu mi-a adus decât necazuri! Nici n-am
știut ce e aceea o zi senină, n-am avut parte decât de zațul
zilelor... Blestem ziua când te-am întâlnit... (*Tipând.*) Să fie bles-
temată! De-o mie de ori blestemată! Și tu... De o mie de ori
blestemat... 15

IUPTĂTORUL

Taci, că te aud vecinii.

SACUL

(regret)

Ce curte romantică mi-au făcut vreo câțiva inși... Ce tran- 20
dafiri, ce bilete pline de înaltă simțire poetică! Și eu ca o proastă
nu i-am băgat în seamă... Nu m-am dus la întâlnirile lor decât
cu o oră întârziere, când știam că va fi, vai, prea târziu... Gă-
seam trandafirii mototoliți, aruncați în noroi de nervi, călcați
în picioare... Așa am dat cu piciorul celor mai frumoase 25
perspective... Oricare dintre ei m-ar fi putut face de-o mie de
ori mai fericită...

IUPTĂTORUL

Zilnic aceeași placă...

SACUL.

Da, aceeași placă, pentru că tu n-ai fost capabil nici o secundă să te înalți până la muzica sferelor...

LUPTĂTORUL

5

(sec)

Unde dracu să mă înalț? Să ies prin tavan? Să sparg plăfoane? Ce sunt eu, buldozer? Am încercat să mă antrenez, să mă cațăr pe pereți, să ies prin tavan – știam c-o să am mare nevoie în viață. N-am reușit.

10

SACUL.

Ai minimalizat idealul. I-ai coborât întotdeauna la orizontul tău plat, de sportiv. O grămadă de mușchi și osânză pe inimă, nici o sensibilitate. Cum te culci, cum începi să sforăi! Dormi fără vise, sau dacă visezi nu visezi color... Ah, ce colorat
15 visa Dumitru doi!

LUPTĂTORUL

(enervat)

Să nu mai aud de Dumitru ăsta! Scurt.

SACUL

20 Ba o s-auzi! Să știi că mai sunt pe lume și altfel de bărbați.
Nu doar niște vieri plini de ifose!

LUPTĂTORUL

(se ia cu mâinile de păr)

Ce-mi trebuia mie situația asta limită suplimentară? Ce
25 trebuia să-mi pun ochii pe-o copilă, care până la urmă s-a
dovedit a fi o scorpie... Și corul ăsta de ce tace? Din antichitate,
tace și tace, și tacel... Și-n jur se petrec drame și nimeni nu le
comentează pe scurt...

CORUL

(constituindu-se în grabă)

Un fapt de viață foarte recent. Unul a ridicat mâna asupra nevestei. Și-n mână avea o secure. I-a enervat prezența ei în societate. N-a lovit-o, dar gestul a rămas în aer. S-a dus și s-a 5 băgat sub mașină, în stradă, să repare ceva la ea, acolo dedesubt. Vine o betonieră c-o remorcă. Se desprinde remorca și se duce drept peste mașină... I-au tras oamenii de sub roți. Și el fără o mână, smulsă din umăr. Mâna pe care-o ridicase asupra nevestei. El a stat drept în picioare... și când s-a uitat și-a văzut 10 că n-are o mână, a căzut jos... Peste două ceasuri a murit... Mâna pe care-o ridicase asupra nevestei se zice că i-a rămas în aer vreo trei zile.

I.UPTĂTORUL

(sinistru)

15

Iar ați început să lălăiți... în proză... Vreau poezie... Vreau hexametri! Vreau metafore, vreau... amfore de Kios pline de metafore moderne...

SACUL

(bucuroasă)

20

A mișcat...

I.UPTĂTORUL

Taci... Tu să taci!... Mai bine ascult corul cu ororile lui... decât să-mi aduci aminte că în curând...

SACUL

25

Iar!... ce frumos mișcă el... colea-n pântec... băiețelul mamei! Va fi băiat și-i voi pune numele Romulus Remus.

I.UPTĂTORUL

Te privește cum îți botezi odrasla, rodul unei iubiri în serie... că te-ai întins cu tot Imperiul roman, vreau să spun cu... 30
Eu nu știu cum te cheamă... În definitiv, cum te cheamă? Ea

se numește Irina Glafira Gabriela Lolita Dorottea... dar cum te cheamă pe tine? Ea este o carte cu povești, dar tu? O, un sac de coșmaruri! (*către Glafira*) Ce ochi curați... ce cuib minunat pentru povești în pupilele tale...

5

GLAFIRA

Corul întreprinderii e format din douăsprezece fete – douăsprezece luni ale anului – la o interpretare simplistă. Acum n-o să te îndrăgostești pe rând de fiecare din noi.

LUPTĂTORUL

10

(patetic)

Ba da... M-aș îndrăgosti... Dar n-am timp... Ah, și nici vlagă... M-a uzat nenorocita asta...

SACUL

Iar te referi la mine...

15

LUPTĂTORUL

... de viață. Tu nu ești viața. Ești doar o părticică din ea... (*ofiând adânc*) Ah, ce m-aș mai îndrăgosti...

CORUL

Știi tu ce e dragostea?

20

LUPTĂTORUL

Da.

CORUL

De unde, lăudărosule?

LUPTĂTORUL

25

Am urmat un curs la fără frecvență, cu nevastă-mea...

CORUL

Ha-ha-ha!... Nevastă-ta încă nu s-a născut...

SACUI.

Încă n-am născut, vreți să spuneți. E adevărat... Dar mișcă.

CORUI.

Încă nu s-a născut *aceea* care să-i țină cursul.

L.UPTĂTORUL.

5

Mă rog. Viața e complexă. (*cuprins de spaimă*) Dar unde sunt bărbații? De ce sunt singur pe-o insulă de femei? (*pe alt ton*) Singur pe-o insulă de femei! Fiecare interesantă în felul ei, fiecare un unicat. Dar atât de asemănătoare? O insulă de femei în mijlocul oceanului – ce corali fermecați, le-a ridicat la suprafață 10 peste frământarea plăcilor de valuri? Toate-au crescut din spuma mării... s-au născut din spuma mării, s-au hrănit cu spuma mării, s-au spălat pe cap cu spuma mării, s-au îmbăiat în spuma mării, s-au hrănit cu spuma mării. Și acum nu mai vor spumă. Vor bărbat! Și eu sunt bărbatul. Și de ce sunt eu bărbatul? Și 15 ce vor de la mine?

CORUI.

Introducerea haremului și a poligamiei e o chestiune de ore.

L.UPTĂTORUL.

De ore? (*își controlează ceasul*) N-o fi mergând cumva în urmă. 20 Să apuc și legea asta până nu e prea târziu. Până cu bate ora H.

FECIOARA BRUNĂ

Mai pune o dată întrebarea.

L.UPTĂTORUL.

Unde sunt bărbații?

25

FECIOARA

Aceasta e întrebarea?

L.UPTĂTORUL.

Da.

FECIOARA

Or să apară îndată. Dar mai bine-ar întârzia... Sunt centurioni.

GLAFIRA

5 Ah, centaurii! Mă dau în vânt după centaurii!

FECIOARA

„Centurioni“ am spus.

GLAFIRA

Și nu-i tot aia?

10

FECIOARA

Nu.

L.UPTĂTORUL.

Acesta a fost răspunsul?

FECIOARA

15 Da. Dar nu mai știu care a fost întrebarea.

L.UPTĂTORUL.

Întrebarea? Care întrebare?

SACUL.

Cum se uită întrebările din antichitate! De la mână până
20 la gură. Deschizi gura și articulezi un „ce“, trec o sută de ani
și te pomenești bâlbâind „care“, „care ce“. Și iar o sută de ani...
și iar un „care, care“... Așa cum își uită tații copiii... Numai
pântecul femeii mai ține minte. (*Își mângâie pântecul, acum foarte
proeminent.*)

25

CORUL.

Nu vedeți umbra amenințătoare care fâlfâie?

L.UPTĂTORUL

(speriat)

Moartea?

CORUL

Am spus „umbra amenințătoare care fâlfâie“ ...

5

L.UPTĂTORUL

(speriat)

Necunoscutul? Necunoscutul din noi? Necunoscutul din natură? Ah, aceste salturi climaterice, aceste zguduiri geologice, aceste puseuri de îngheț, aceste accese de înec, cu reeditări ale potopului în fiecare an... Ah, aceste *(Zgomot afară, glasuri, zângănit de arme. Intră Centurionii.)*

TABLOUL V

CENTURIONUL I

Cine se lamentează aici?

15

FECIOARA BRUNĂ

Cine să se lamenteze? Era o liniște de mormânt.

SACUL

O liniște prea mare chiar. Ne auzeam gândurile.

FECIOARA BRUNĂ

20

Nu erau gânduri pesimiste, ori idealiste, ori... Erau gânduri de toată ziua.

CENTURIONUL II

Am auzit „ah“.

CENTURIONUL III

25

Am auzit „oh“, „vai“, „de ce“, „cum?“ „da nu se poate!“

CENTURIONUL I

Și ce faceți aici? De ce v-ați constituit într-un grup?

CENTURIONUL II

Într-un grup care se lamentează!

5

CENTURIONUL III

Da, ce făceați aici?

CORUL.

(*sec*)

Dumnealui se antrenează pentru ora H, iar noi așteptăm
10 un copil.

SACUL.

(*tandru*)

Da, mi-a adus... o să-mi aducă barza un băiețuș și... și...
ah, mânca-l-ar mama, ce-o să-l mai recunoască tatălul! (*râzând*)
15 De la maternitate una dădea telefon în oraș, într-o zi: „Gicule,
vino tu de-l recunoaște pe-ăl mic, că taică-su nu vrea și nu mă
lasă să ies de-aici cu el nerecunoscut“...

CORUL.

(*râde*).

20

CENTURIONUL I

Ce e de râs aici? (*către luptător*) Ori nu e pruncul dumitale?

LUPTĂTORUL.

Cum să vă explic eu, să fie mai pe înțelesul antichității?
Veniți din neagra antichitate, după cum se pare?

25

CENTURIONUL I

(*cochetând*)

Hm! Hm! După câte se pare...

CENTURIONUL II

(jignit)

Care „neagră“ – când era de aur?

LUPȚĂTORUL

Cum să vă explic eu, să fie mai pe înțelesul vostru de răcani? 5
 Uitați-vă cum s-a întâmplat... Eu nu-mi amintesc să mă fi atins
 de dumneaei... și nu concep să plătesc pensie pentru o naștere
 mistică... nu pot nici eu... Cred că nu m-am făcut înțeles...

CENTURIONUL II

Ba da, ne-ai făcut răcani... Ai insultat antichitatea... 10

CENTURIONUL III

Organizarea social-politică...

CENTURIONUL I

... și financiară a unei întregi perioade, care se întinde...

CORUL

15

Ei, lăsați lucrurile astea... O fi greșit...

FECIOARA BRUNĂ

Dar intențiile au fost bune...

CENTURIONUL II

(enervat)

20

Noi răcani? Noi care purtăm lupte victorioase în Africa și-n
 Iberia și-n...

CENTURIONUL I

Noi, care suferim decimările... și molimele... și împreună
 nările cu alte rase... și pierderea prin populații străine... 25
 Noi, care ne subțiem sângele...

CENTURIONUL II

Noi, care ni-l îngroșăm...

CENTURIONUL III

Noi, care dăm obol zilnic morții... pe-acolo pe Via Apia...
pe-acolo prin...

LUPTĂTORUL

5 Într-un fel vă înțeleg... Sunteți uneltele... Brațul înarmat
al unui imperiu... al Imperiului roman care se întinde de la...
am văzut o hartă desenată pe un perete la Roma...

CENTURIONUL I

Să nu ne faci romani...

10 CENTURIONUL II

Un imperiu putred, încăput pe mâna unor tirani...

CENTURIONUL III

Suntem greci, perși, romani, parti, gali, celți, traci... într-un
cuvânt suntem antichitatea...

15 LUPTĂTORUL

Și ce căutați aici?

CENTURIONUL I

Am auzit că vă lamentați, una. Așteptăm pruncul, două.

CENTURIONUL II

20 Dacă e băiat hidrocefal, ori ciung, ori cu patru mâini îl
aruncăm în prăpastie... Dacă e sănătos, îl luăm cu noi.

LUPTĂTORUL

Nu vă gândiți și la ele... Au nevoie de bărbați...

CENTURIONUL II

25 Să și-i facă!

FECIOARA

Cu cine, dacă ni-i luați pe toți în armată?

CENTURIONUL I

După ce trece perioada asta... om mai vedea noi...

CORUL

Trece viața, nene! Noi n-avem o mie de vieți! Se duc anii, cei mai frumoși ani. Nu se poate chiar așa, să nu găsești nimic 5 într-o viață întreagă? Ce-i aici, mănăstire de maici? Tarc? De ce să ne sacrificăm prostește, pentru unii care au vocația eroismului colectiv gratuit?

CENTURIONUL I

Puteți spune orice... Până se naște pruncul... Ni-l luăm și 10 ne întărim rândurile... E insul care ne mai lipsea...

CENTURIONUL II

Avem ordin asiro-babiloniano-mezo-perso-egipteano-greco-latino-bizantino-turcesc să punem baza pe armată.

CENTURIONUL III

15

Ne înarmăm, dar nu știm împotriva cui.

FECIOARA

Cum nu știți? Împotriva mea.

GLAFIRA

Împotriva mea.

20

SACUL

Împotriva mea.

O VOCE DIN COR

Împotriva mea.

ALTĂ VOCE

25

Împotriva mea.

LUPTĂTORUL.

Împotriva mea... De-aia trebuie să mă antrenez și eu mereu. De-aia n-am timp de iubire, de căldura căminului conjugal, de...

5 CENTURIONUL I

Frumos îți stă! Aici între femei și tot tu te plângi... Noi mărșăluim zile și nopți și el stă la gura sobei c-o muierușcă pe-un genunchi, cu alta pe celălalt, cu a treia în brațe... cu alta după cap... și nu mai poate... cu alta în... gând...

10 CENTURIONUL II

A făcut bătături... (*râde.*)

CENTURIONUL III

Ani de zile noi nu vedem picior de tâfă... Nu știm ce e acela glas de nevestă, ce e aceea o dezmiardare de fecioară nepri-

15 hănită... (*răstit*) Ce faci aici, domnule?

LUPTĂTORUL.

(*calm*)

Mă antrenez pentru ora H.

CENTURIONUL I

20 Ce e aia ora H?

FECIOARA

Așa, întrebați-l, că n-a vrut să ne spună nici nouă.

SACUL.

Nu mi-a spus el mie, cu care, de bine de rău, împarte patul...

25 LUPTĂTORUL.

Să n-aud de pat... Tu, oricum, ai fi fost ultima care-ar fi aflat, dacă era să spun...

CENTURIONUL II

N-am auzit de ora H. Ce e aia?

LUPĂTORUL

Nu știu. Știu că se-apropie, dar nu știu ce e...

FECIOARA

(*ironic*)

Te antrenezi toată ziua... și nu știi pentru ce...

5

LUPĂTORUL

Ba știu...

FECIOARA

Pentru ce?

LUPĂTORUL

10

Pentru ora H.

CENTURIONUL I

Ce e ora H?

LUPĂTORUL

Teoretic, e ora când armatele noastre atacă victorios... Teoretic, zic. Dar practic? Dar metafizic? Dar?...

15

CENTURIONUL III

Aha... Deci împotriva noastră...

LUPĂTORUL

Nu... nu cred...

20

CENTURIONUL II

Și cum te antrenezi tu?

LUPĂTORUL

Cu sulița, cu săgeți, cu lancea cu... Fac box, călărie. Știu să sar, să mă târăsc pe burtă... Dar, în primul rând, trebuie să corespund din punct de vedere moral... Societatea îmi trimite pe cap, zi de zi, într-un procent tot mai mare, ispite (*arată spre cor*)... ispite după ispite... și tare mă tem că nu corespund din

25

punct de vedere moral... (*trist.*) Nu mă pot bucura nici de ispite... Știți, Ulise... ca să luăm un exemplu nemilitar din vremea voastră... Ulise, în partea a doua a vieții sale... cea civilă... S-a bucurat de cântecul sirenelor... N-a permis să i se astupe
 5 urechile cu ceară. Zice: lăsați-le să lălaie... să-mi umple sufletul de cântecul lor desfrânat... dumnezeiesc de desfrânat... să mă vrăjească odată... să mă tulbure... (*oftând*) Eh! alte condiții... Marea nu era poluată... Sirenele aveau vocea limpede... Dar dumneavoastră? Ca să fiu sincer, mă uit la dumneavoastră
 10 și parcă mă cuprinde mila. Ce căutați, oameni buni, pe drumuri? De ce nu aruncați centurile acelea? De ce vă descheiați nasturele de la gât? De ce să aveți întipărită pe tălpi harta imperiului, dureros de întipărită pe tălpi!... cu răni usturătoare și bătători călcate la fiecare pas... când creierul vostru e atât
 15 de avid de-o amprentă cerească! Harta stelelor, miraculoasa lor pânză de păianjen, numai ea e pe măsura omului...

CENTURIONUL I

Aș!

CENTURIONUL II

20 Aș!

CENTURIONUL III

Aș omorî un inamic...

CENTURIONUL I

Da, aș omorî un inamic, asta voiam să spun...

25

LUPȚĂTORUL

Vedeți? Vi s-a micșorat creierul... A intrat la idei... vreau să zic la apă... la nefolosire. Și-așa noi nu gândim decât c-un sfert de scăfârlie... dar și acela prin neutilizare vi s-a atrofiat... Zi de zi se chircește, ca un cărăbuș răsturnat, pe care l-au năpădit furnicile... Și-al meu tot așa... Dar eu încerc să-mi păstrez,

atât cât se mai poate, condiția fizică a intelectului – dacă se poate spune așa.

CENTURIONUL I

(*ironic*)

Bătând cu pumnul într-un sac de box. 5

L.UPTĂTORUL

Da... pentru că-n timpul acesta mintea mea lucrează... se antrenează și ea... (*Privind cum Centurionul I bate sacul.*) Oprește-te... că de-acolo ți se poate naște oricând un copil...

CENTURIONUL II 10

Stai că spune lucruri interesante. (*Către Centurionul I.*) Dă tu liota asta de femei afară de pe scenă. Să lase scenă curată.

CENTURIONUL I

Așa e. Aici se vehiculează idei, teme majore. Încă n-a început curvăsăreala. 15

CENTURIONUL III

(*către cor*)

Hei, frumoaselor..., mai e până la matriarhat... iată ușa!... Nu e frumos să trageți cu urechea la ce vorbesc bărbații...

SACUL 20

Bărbatul meu n-are nici un secret față de mine...

CENTURIONUL II

Aici se discută lucruri adânci. (*Le îmbrânțește afară.*)

CORUL

(*denu*)

25

Vom părăsi scena în mod organizat... Protestând împotriva înarmării. Jos săgețile! Jos lăncile! Frângeți-vă, voi inimi de gheață, care nu vedeți decât... (*de afară*) Nu-mi luați bărbatul... lăsați-mă să nasc... (*tipete*)

CENTURIONUL I

(privind în jur)

Eh, alt aer!

CENTURIONUL II

5 Altă perspectivă.

CENTURIONUL III

A scăzut mortalitatea...

CENTURIONUL II

Scăzând mortalitatea, a scăzut natalitatea... Că lumea,
 10 văzând atâta lume... a zis: ce să se mai apuce s-o primenească?
 Să-și trăiască fiecare viața!... Și poftim!... acum ne crapă buza
 după un prunc... *(cătred Lupător)* N-ai auzit țipete? Parcă-a țipat
 cineva...

CENTURIONUL I

15 O fi născut „sacul“...

LUPTĂTORUL

Stați liniștiți: ...O știu eu pe nevastă-mea cum zbiară
 când fată... Face-atâta caz!... Își dă atâta importanță!... Dar
 mai are...

20

CENTURIONUL II

Și noi ce facem până atunci?

CENTURIONUL I

Să discutăm liber...

CENTURIONUL III

25 Da, da...

CENTURIONUL I

Așa ca-ntre bărbați...

CENTURIONUL II

Ideile – mă dau în vânt după idei contemporane!... Ce idei contemporane mai sunt pe la voi, contemporani?

LUPĂTORUL

Pe la noi?

5

CENTURIONUL II

Da.

LUPĂTORUL

(trist)

Nimic, nimic, nimic! Bate vântul... Ultima idee mai nouă e de-acum o sută de ani... Mestecăm la ea, zi de zi... aproape că nu-i mai simțim gustul. 10

CENTURIONUL III

Ei, nu se poate!... Epoca modernă e renumită pentru noile ei sortimente de idei și idealuri. Pentru minunatele ei sortimente de sentimente... O recunoaște chiar și antichitatea... Da, modernii ăștia de-au ieșit acum pe piața istoriei sunt neîntrepuți în întrecerile de idei. Unii susțin că viitorul e după primul colț, alții că acest colț nu există. Totul e drept, totul e oblu... 15

LUPĂTORUL

20

Or fi fost mai multe idei pe vremuri... dar s-au rărit... S-au pierdut... N-au mai rămas decât ideile fixe... Ca mai rezistente. Și dintre ideile fixe... luptându-se aceste idei fixe între ele, cum se mai întâmplă... a învins cea mai fixă – care le-a lichidat pe celelalte... I.e-a pus la index. 25

CENTURIONUL I

Și care e ideea aceea grozavă?

LUPĂTORUL

Nu v-o spun.

CENTURIONUL II

(amenintându-l)

Spune-o!

CENTURIONUL II

(amenintându-l)

5

Divulg-o!

LUPTĂTORUL

N-o spun.

CENTURIONUL I

10 De ce?

LUPTĂTORUL

Fiindcă n-o știu.

CENTURIONUL I

Nu se poate.

15

LUPTĂTORUL

Ba se poate. O știam – o știam ca pe apă, dar am uitat-o. Pentru că-n fiecare zi această idee fixă îmbracă noi forme fixe... Pricepeți? Nu pricepeți, desigur, fiindcă sunteți niște capete pătrate. *(didactic)* Azi, aceeași idee fixă în noi forme fixe... Măine, alte noi forme fixe așteaptă la coadă să îmbrace ideea fixă...
20 poimăine, altele... ideea se pierde în negura vremurilor...

CENTURIONUL I

(dezamăgit)

Mda!... Deci așa e și prin ograda voastră...

25

CENTURIONUL II

Și nu vă plictisiți?

LUPTĂTORUL

De-o idee fixă nu se plictisește omul niciodată. Poate s-o uite – asta e altceva.

CENTURIONUL III

Mă rog... (*căscând*) Eu care mă plictisesc foarte rar, acum... pot să spun... (*casă profund*) Nu știu cum să vă explic... (*casă*) Mai bine am juca table.

CENTURIONUL II

5

Bună idee! Mă dau în vânt după jocul de table. Iar când mă văd în fața unei table de șah... joc dame! Acestea două sunt jocurile mele preferate (*dând cu zarul*) Tablele, tablele de legi și tablele de șah, adică damele... Poftim! Șase... șase...

LUPȚĂTORUL

10

(*Urmărește o vreme cum centurionii joacă table. Devine neliniștit.*)

Nu mai e mult... (*Către Centurionul I*) Apropo de idei... Ai vreo idee de ora H?

CENTURIONUL I

Habar n-am.

15

LUPȚĂTORUL

Atunci suntem chit. Nici eu nu știu nimic. Dar s-apropie... Simt eu că s-apropie cu pași ușori... E pe-aici prin vecini... Ascundeți-vă!... Fugiți, până mai e vreme...

CENTURIONUL II

20

(*continuând să joace table*)

Poartă! (*către Lupțător*) Vezi-ți, nene, de treabă... Cum să fugim? Să dezertăm de pe câmpul de luptă?

LUPȚĂTORUL

Atunci tăiați-mi venele... Poftim venele mele!... Sângele meu... Dacă pentru asta ați făcut atâta drum, arzând etapele... (*speriat*) Poate chiar voi sunteți ora H... Doamne... Voi sunteți ora H! (*se face palid*) Și eu nu mi-am dat seama... Da, da... voi... Că doar scrie la regulament: „Ora H este ora când armatele noastre atacă victorios...” Dar de ce ați apărut 30

îmbrăcați astfel?... Cu sandale... togă... scut... Ce e cu-nfățișarea aceasta de centurion, în secolul XX după Cristos?

CENTURIONUL I

(nefiind, ca și ceilalți, prea atent la drama Luptătorului)

5 După cine e secolul ăsta?

LUPTĂTORUL

După Cristos... adică secolul al XX-lea, zis și secolul încetinelii...

CENTURIONUL II

10 ... de sedimentare a sângelui... Pe cei care se ocupă cu tăierea venelor, e normal să-i intereseze și viteza de sedimentare a sângelui.

CENTURIONUL I

A crescut foarte mult viteza de sedimentare... dar secolul
15 se numește al încetinelii...

LUPTĂTORUL

(întinzând brațul)

Iată brațul!

CENTURIONUL II

20 Ce ne bagi, mă, ghearele-n ochi? (*strângând tablele*) Hai, fraților, într-un loc mai retras... ăsta nu știe de glumă... Nu știe de nimic...

CENTURIONUL I

S-o fi născut Cristos? Avem ordin să ucidem toți pruncii...
25 să nu se strecoare printre ei vreunul care...

CENTURIONUL II

Nu spunem mai mult...

LUPTĂTORUL.

Da, avem informații, din sursă sigură. (*Tainic.*) În curând, prin aceste locuri, uitate de Dumnezeu, se va naște un prunc periculos...

CENTURIONUL II

5

Foarte periculos...

CENTURIONUL I

Stăpânirea e suspicioasă...

LUPTĂTORUL.

Nimic nu-mi repugnă mai mult decât o soție geloasă și-o 10
stăpânire suspicioasă... (*imitând*) „Unde-ai fost? Ce-ai făcut? Ce
ți-a mai trecut prin cap? Cu cine te-ai întâlnit?“ toată ziua...
(*enervat*) M-am săturat... (*îngenunche*) Tăiați-mi venele! Acum,
gâl, gâl! cât mai sunt stoic. Cât mai pot păstra o urmă, o
aparență de stoicism... Simt cum crește în mine revolta... 15

CENTURIONUL I

N-avem ce face cu sângele tău...

LUPTĂTORUL.

(*ridicându-se*)

Atunci de ce veni răți, fraților, să mă deranjați? Să mă între- 20
rupeți din antrenament? Să-mi speriați femeile... modelele?
Nu-s pictor, dar îmi place să am modele!... Cât mai multe mo-
dele în atelierul meu de pe strada Odgonului, unde mă antre-
nez zi și noapte...

CENTURIONUL III

25

Știam, știam... pentru ora H.

L.UPTĂTORUL.

Exact. (*curios*) De unde știți?

CENTURIONUL II

Se cunoaște chestia asta de mult. Împărăția are informații
5 complete în legătură cu tot ce se întâmplă și se va-ntâmpla...
De pildă, tu habar n-aveai că vei fi tată, când noi, ehe!... fuma-
sem știrea asta de mult...

CENTURIONUL I

(*râzând*)

10 ... și ne desfundasem și pipa...

L.UPTĂTORUL.

Dacă-mi spuneți ceva și mai precis și despre ora H, vă
cred... (*enervat*) Ca să știu pentru ce mă antrenez, domnilor!...

CENTURIONUL II

(*către ceilalți*)

15

Să mergem, că ăsta ne pisează așa până poimăine.

CENTURIONUL III

Și ce facem cu pruncul?

CENTURIONUL I

20 Discutăm afară.

CENTURIONUL III

Da, e mai bine. Zidurile au urechi. (*iese*)

L.UPTĂTORUL.

(*rămas singur*)

25 Nu pricep deloc aceste inserții ale trecutului în prezent. Ce
caută indivizii aceștia aici? Cred c-a fost o halucinație... Da,
da. Am halucinații istorice, din cauza trecutului meu...

TABLOUL VI

Intră Romica și Remiza. Nu zic nimic. Se așează în fața lui și-l contemplă.

I.UPTĂTORUL.

(lăsându-se contemplat o vreme)

Voi ce vă țineți una după alta, ca două pisici siameze? *(Romica și Remiza chicotesc.)* Nu mai chicotiți, că acesta e adevărul. Ai nevoie de una, trebuie s-o suporti și pe cealaltă! Îți vine chef s-o suporti pe cealaltă, îți mai apare cu una... *(Ridicând tonul)* Duceți-vă... și intrați pe rând!

ROMICA

10

Vai, da' pe ce ton...

I.UPTĂTORUL.

Audiența femeilor nu se face în grup. E o lege nescrisă. *(femeile dau să plece)* Adică, stați... Vouă vă pot spune și în grup... Am avut un coșmar antic, cu trei inși îmbrăcați sumar, aspri la vorbă și-naripați cu lănci și platoșe.

ROMICA

A, te referi la cei trei centurioni...

REMIZA

Indivizii care tocmai au ieșit?

20

ROMICA

Centurioni sadea...

I.UPTĂTORUL.

N-am visat?

ROMICA

25

Nu...

REMIZA

S-au interesat de ziua de naștere a băiatului tău... Băiat sau ce-o fi... Băiat, fiindcă fată n-are voie... (*șoptă*) Acum trebuie bărbați... Bărbați zdraveni...

5

LUPTĂTORUL.

Vreți să spuneți că e vorba de-o înscenare istorică? Vin la mine oameni din piese istorice, în costume de epocă și-mi joacă o farsă... Da... să zicem că gust farsa până la un punct...

ROMICA

10 N-a fost farsă.

REMIZA

N-a fost glumă deloc... Altfel nu ți-ar fi luat copilul.

LUPTĂTORUL.

Care copil?

15

REMIZA

Pruncul.

LUPTĂTORUL.

Care prunc?

ROMICA

20 Al Mariei...

LUPTĂTORUL.

Care Marie...?

ROMICA

(*necăjită*)

25 „Sacul“, domnule!... Ăla de credeai tu că e sac... Sac de box... de antrenament pentru ora H... și următoarele...

REMIZA

Era nevastă-ta...

ROMICA

O biată femeie...

L.UPTĂTORUL

Acea care pretindea c-a rămas grea?

ROMICA

5

Ce „pretindea“, chiar a rămas... (*râzând*) foarte grea!...

L.UPTĂTORUL

(mirat)

De la prima atingere... de la prima rundă...

ROMICA

10

Da...

REMIZA

Așa sunt unele... mai sensibile...

L.UPTĂTORUL

(distrus)

15

Eu de voi mă feream!... Pe voi vă consideram periculoase. Material inflamabil. Mă gândeam: una sau alta mi-a pus gând rău... Într-un fel, dacă aș fi avut mai mult timp... Nu sunteți lipsite de farmec...

REMIZA

20

De farmece, că suntem două...

L.UPTĂTORUL

Chiar îmi trecea așa prin cap... ori una, ori alta... mama mă-sii... nu-mi scapă! Odată într-o pauză... dacă mai întârzie ora H... o să-mi fie tovarășă de viață...

25

REMIZA

(imitând)

„Odată într-o pauză...“ (*cu nerv*) Uită-te la noi, omule! Noi suntem femei de-un antract? Ia-ne bine seama!...

ROMICA

Belește ochii!... Ce „odată într-o pauză“?

LUPTĂTORUL

M-am exprimat greșit... „A fost odată într-o pauză“ – asta
5 cred că e dintr-o poveste. Vreau să spun că viața trece al naibii
de repede... Ca un basm oriental.

ROMICA

Sigur că da... Da' nu oriental, că e teren minat...

REMIZA

10 Minunat teren minat femeia – minunat...

LUPTĂTORUL

(continuând)

... și că amândouă ați fi meritat o soartă mai bună... mai
îmbelșugată, mai calmă...

15

REMIZA

Da.

LUPTĂTORUL

... Dar n-am avut eu timp. Măcar una din voi să se fi
bucurat de o... mai bună... Mi-a fost greu să mă decid... Și
20 voi ca niște cațe, v-ați bruiat reciproc... Când mă uitam mai
mult la una, bââzzz! Mi se vâra cealaltă în suflet... *(regret)* Ia
urmă a apărut și corul întreprinderii de recuzită... Ce fel de
recuzită fabrică întreprinderea?

REMIZA

25 Recuzită, pur și simplu.

LUPTĂTORUL

Aha! Și corul e al ei?

REMIZA

Desigur. Atâtea femei la un loc... atâtea glasuri... voci fără pereche!

ROMICA

Și ce dacă a apărut corul întreprinderii? 5

REMIZA

Ce? Întreprinderea nu are voie să aibă cor? De ce să n-aibă și ea cor?

L.UPTĂTORUL

(*continuându-și ideea*) 10

... și s-a dus naibii toată liniștea... (*brusc foarte plăt*) Și proasta aia parcă zicea că nu face copii... C-o să bea... ori a băut... nu știu ce fel de ceaiuri; că ia... ori c-a luat... mă-sa, când era însărcinată cu ea, nu știu ce substanțe... care o protejează pe copilă, contra, mă rog... (*enervat*) Și doar știa că eu nu sunt tipul care să-și dorească un moștenitor!... Că n-am ce să-i las, în afara unui sistem nervos slăbit pe un fond social artistic... Știa sau nu știa?! 15

ROMICA

Nu... 20

L.UPTĂTORUL

Ba da...

REMIZA

Cunosc, din auzite, că obișnuia să bea un ceai după ce venea de la tine... Dar pesemne că l-o fi făcut prea slab... 25

ROMICA

(*râzând*)

Sau ai fost tu prea tare...

L.UPTĂTORUL

Și eu care am crezut-o! Și eu care m-am ferit să pun mâna pe ea... că ziceam că e fecioară... *(Pe gânduri)* Nu, oameni buni, nu-i copilul meu!... Ca să se nască un copil, trebuie să se întâmple un anumit lucru, nu? Ori eu... n-am avut timp...

REMIZA

Mă rog... cum necum, copilul a venit pe lume. A găsit lumea cum a găsit-o, trăiește... Seamănă cu tine...

ROMICA

10 E leit!... Eu n-am văzut copil din flori mai leit taică-su!...

L.UPTĂTORUL

Cum să fie din flori dacă seamănă cu mine?

ROMICA

Păi, dacă nu vrei să-l recunoști?...

15

L.UPTĂTORUL

Păi, mi l-a adus ea aici, să mi-l prezinte și n-am vrut să-l recunosc? Eu știu? Oi fi fost beat, cum se fac toți copiii din ziua de azi... Concepți la beție, pentru o epocă de adânci prefaceri sociale, ca să nu le simtă din plin... Unde e puștiul?

20

ROMICA

Care puști?

L.UPTĂTORUL

Copilul.

REMIZA

25

Care copil?

L.UPTĂTORUL

... al meu... Noi de cine vorbeam?! Fiți și voi mai atente...

REMIZA

A, da... Ai un copil... ești tată...

LUPȚĂTORUL.

Da, dragă, să vină să-l înfiez, dac-a avut o clipă impresia
că n-are tată...

5

ROMICA

Remiza, du-te tu și cheam-o pe nenorocita aceea...

REMIZA

Da, imediat... Doamne, ce tragedii mai sunt și pe lumea
asta... (*lese.*)

10

LUPȚĂTORUL.

Mă frământă un gând... Ție cum ți se pare... urâtă? nos-
timă?... prezentabilă cât de cât?

ROMICA

Cine?

15

LUPȚĂTORUL.

Maria asta... Poți ieși cu ea-n lume? Vorbește gramatical?

ROMICA

Face unele greșeli de limbă, dar nu grave...

LUPȚĂTORUL.

20

Mai grave decât greșeala pe care-a conceput-o!

ROMICA

Poți ieși cu ea pe stradă... Du-o în societate, nu te sfi! E,
cum să zic, acceptabilă. E drept, sunt altele și mai, cum să
zic?... acceptabile. Ți-ar face mai mare plăcere să ieși cu alta
pe stradă și-n societate... Cu una de-aia... dintr-astea...
Te-ai simți și tu mai important. Strălucirea ei s-ar răsfrânge un
pic și asupra ta...

25

L.UPTĂTORUL.

Dar asta cum e? Parc-a strălucit odată... (*speriat*) E sașie? Are-un picior mai lung? Dreptul? Nu i se văd gingiile când râde? Pe cuvântul meu dacă mi-o amintesc bine în amănunte...

5

ROMICA

Ți-am spus, e acceptabilă... (*ofiând*) Ei, meritai, ceva mai de soi!... Și la urma urmei, tu nici n-ai timp s-o mai înveți să vorbească. Cu antrenamentul tău, care-ți mănâncă tot timpul prețios... Te sâcăie Antrenorul... Medicul echipei e un vulpoi...

10

L.UPTĂTORUL.

(*surprins*)

Cum s-o învăț să... ce, e mută?

ROMICA

A, nu!...

15

L.UPTĂTORUL.

Gângavă? (*speriat*) Mi se pare că e gângavă! Cum dracu de...

ROMICA

Nu, *alta* era gângavă... aia din cor, a treia din rândul doi, de vorbea ea tot timpul... Asta a ta pronunță cuvintele impecabil... Are o dicție, domnule! Vorbește tare... Numai că spune prostii.. Boala ei e să întrebuițeze multe cuvinte pe care nu le-nțelege... Zice... Adică, ce s-o bârfesc? Are și ea o mică dambla.

L.UPTĂTORUL.

Dambla?

25

ROMICA

Bine că și-a găsit un soț, s-o protejeze... Uite, eu care sunt singură, nu pot face un pas lăaturalnic, da, da... că se interpretează... Dacă n-am soț care să mă protejeze... Apropo, n-ai vrea să luăm masa împreună... S-a deschis o grădină nouă...

E un țigan de cântă la pian și-un fost ministru care te servește...
E foarte nostim...

I.UPTĂTORUL

Poa' să fie! Seara stau cu copilul...
(*Intră Remiza cu Sacul*).

5

REMIZA

Eu am mai văzut recensăminte... Dar nu ca astea!... Să-ți
ia tot, tot!

SACUI.

(*plânge pe diverse tonuri*).

10

I.UPTĂTORUL

(*neliniștit*)

Doar n-ai fi pierdut copilul...

SACUI.

(*încându-se de plâns*)

15

A-ha! Hm!

I.UPTĂTORUL

Pe unde l-ai pierdut?

SACUI.

(*plânge*).

20

REMIZA

I l-au luat, frate...

I.UPTĂTORUL

Cine?

ROMICA

25

Întrebi, ca să te afli-n vorbă!... Ei, Centurionii... I-au luat
la oaste...

I.UPTĂTORUL

Așa de mic?

ROMICA

Da! Doar ți-au spus adineauri... poate n-ai fi fost atent...
 Le lipsește unul... Asta, pe de o parte... Pe de alta, orice
 nou-născut, de vârstă masculină, trebuie tras prin sabie, ca
 5 suspect de... surplus de contingent... S-a înmulțit numărul
 revoluționarilor de profesie și... Asta e situația...

REMIZA

Acum, depinde peste ce pică... Ori îl omoară – odată cu
 uciderea pruncilor... chestia asta n-o să dureze decât șase luni
 10 și jumătate. După aceea nu vor mai fi uciși pruncii. Populația
 a fost asigurată în privința asta printr-un toboșar, care a bătut
 deja toba că uciderea pruncilor va fi sistată *sine die*... ..Deci,
 ori îl omoară, ori îl cresc în legea lor musulmană...

ROMICA

15

(speriată)

Ca ienicer sau spahiu?...

I.UPTĂTORUL

(confuz)

Ienicer și spahiu?! Deci nu suntem pe vremea lui Irod, sau
 20 a lui... Ci pe vremea expansiunii otomane... pe care-o critică
 toți istoricii serioși – Toți iubind deopotrivă poporul turc, să
 ne înțelegem.

ROMICA

Nici nu mai încapе vorbă...

25

I.UPTĂTORUL

Aceia erau, deci, centurioni... turci?

REMIZA

Da... Aveau șalvari pe dedesubt...

I.UPTĂTORUL.

(văitându-se)

Ce realitate confuză! Ce realitate confuză! Ce praf în ochi!
(luându-se cu mâinile de păr) Nu trebuia să mă bag în politică...
 Bine zicea biata mama: „Nu te băga, băiete, în politică... 5
 fiindcă nu știi cum evoluează lucrurile... Tu nu vezi că nu înțe-
 legi nimic din toată bătăjeala asta internațională?... S-o faci
 ai de se pricep...

SACUL.

(înghițindu-și lacrimile)

10

Era un copil foarte reușit. Când l-a luat ăla-n brațe, i-a zis
 „tată“... *(plânge)*

I.UPTĂTORUL.

Și lui nu i s-a frânt inima?

SACUL.

15

Nu... Ce să te faci cu un *semidoctor!* *(Ferm.)* Nu mai vreau
 să fim la *discrepanța unor semidoctori!*

ROMICA

(încet către I.uptător)

Ideea e bună, dar nu-i formulată corect... Ți-am spus că 20
 vorbește „ales“. Dar încolo e fată bună. Și-n primul rând, o
 bună mamă.

REMIZA

Are sâinii drepti și știe să meargă.

I.UPTĂTORUL.

25

(enervat)

Termină și tu cu intrigile! Este soția mea și ne-nțelegem de
 minune. *(Către sac.)* Ce facem? Cum l-ai dat din brațe?

SACUL.

Au zis că să-i faci recensământul. *(Plânge.)*

30

(Zgomote afară. Corul dă buzna în scenă.)

TABLOUI, VII

CORUI.

*(fetele s-au prins de mână și rostesc cuvintele ca și până acum,
legănându-se de la dreapta la stânga)*

- 5 Pe scenă se petrec lucruri cumplite și noi era să rămânem pe dinafară! E despărțită femeia de bărbatul ei, copilul e smuls de la sânul mamei... Întreprinderea noastră a dat faliment... Se folosește recuzita veche!...

GIAFIRA

- 10 Nu se mai găsește materie primă...

FECIOARA

Toate protezele au început să se clatine în gura oratorilor. Ies vorbele așa... împrăștiate.

GIAFIRA

- 15 Unul împinge spre hăis, altul spre cea! Și cu cât au dantura mai putredă, cu atât ar mușca mai tare, hulpavii...

CORUI.

Crocodilul așa de tare-și înfige dinții-n pradă, că se-ntâmplă să nu-și mai poată descleșta fălcile...

20

GIAFIRA

(imitând)

Uite-așa face... *(încearcă să-și desfacă fălcile cu amândouă mâinile)*

FECIOARA

E foarte fragilă soarta lumii!

25

GIAFIRA

Și-n general clima...

FECIOARA

E-n călduri...

GLAFIRA

Potoapele... O salbă de potoape...

FECIOARA

Nu vor reuși să spele toate păcatele...

CORUL

5

Spuneți-mi cine e călăul celorlalte specii? De la dinozaur
la lup... ghici?...

FECIOARA

Omul...

GLAFIRA

10

Ultima sa crimă va fi exterminarea rasei umane...

L.UPTĂTORUL

Da, dar forțele progresiste se ridică tot mai hotărât contra...

CORUL

Ți s-a luat copilul de trei zile...

15

L.UPTĂTORUL

Un caz izolat... Curba istoriei este, în general, ascendentă...

CORUL

Fără lozinci...

L.UPTĂTORUL

20

Am crezut și voi crede întotdeauna în progres... (*Deznădăj-
duit.*) Doamne, copilul meu! Aveam atâta poftă să-i dau o creș-
tere aleasă! Ce să fac eu acum?

CORUL

Așteaptă ora H, dobitocule! Lașule, așteaptă ora H, să te
gâtuie pe-ntuneric, fără să crâcnești...

25

GLAFIRA

Trăim zilele pe care le merităm...

IUPTĂTORUL.

Dar viața este acceptabilă, nu? Ar trebui să fie și mai acceptabilă, nu? De ce nu e și mai acceptabilă, ea viața, ai?

CORUL.

Existența de care suntem capabili...

IUPTĂTORUL.

Spuneți-mi femeii, voi care le știți pe toate, s-a terminat războiul?

CORUL.

(solemn)

Nu s-a terminat.

IUPTĂTORUL.

Dar măcar a-nceput?...

CORUL.

(solemn)

Nici n-a început...

IUPTĂTORUL.

(disperat)

Nici măcar n-a început!... Și noi de ce ne perpelim așa, dacă e pace? „Pax romana“? parcă așa se spune... Ce-i starea asta de alertă continuă?

CORUL.

Dacă-ai avea cap...

IUPTĂTORUL.

Și cum rămâne cu antrenamentul meu? Degeaba-mi întăresc mușchii, dacă sunt lovit pe dinăuntru. Măcinat lăuntric.

Mi se atacă nervii... Mi se pune în menghină ficatul... Cât îmi va mai rezista cordul?

CORUI.

Ce climat de coșmar?

LUPȚĂTORUL.

5

Au fost și perioade bune-n istorie. Aceasta de ce nu se mai repetă?

CORUI.

În sfârșit!... Parcă-ncepi să pricepi... Te lăsăm cu-ntrebările tale... Cu mica ta dramă personală... Cu dilemele tale amoroase... Cu cercul tău frivol... Cu nervii tăi zdruncinați din cauza trepidației granițelor cunoașterii. Autocunoașterii.

LUPȚĂTORUL.

Nu mă părăsiți... Nu mă dați iar pe mâna spaimelor mele... Vă implor!

15

FECIOARA

Suntem un biet cor de întreprindere. Întreprinderea e falimentară. Nu mai e nevoie de recuzită nouă. Se folosește cea veche. Epocile se încăleacă...

GIAFIRA

20

Trebuie să semnăm condica... Până una alta, semnăm condica.

CORUI.

Adio, Lupătorule pe două fronturi... *(corul iese)*

ROMICA

25

(după o pauză)

S-a dus și corul întreprinderii...

REMIZA

Chiar așa strălucit nu era... Repeta papagalicește niște fraze...
Una vorbea prea sus, alta prea jos...

ROMICA

5 Oricum niște adevăruri tot răzbăteau... Așa îngăimate... ce
să pretinzi dicție la amatori? Se auzea sufleurul...

REMIZA

Dragă, adevăruri din astea răsuflate!... Sunt convinsă că
toate aleargă-acum după centurioni...

10

ROMICA

Să-i desfacă la prohab.

REMIZA

Morala acestora din cor a fost încă din cele mai vechi tim-
puri îndoielnică... Să fi lăsat, domnule, niște bătrâni să cânte...
15 Ca-n tragedia antică... Pui femeia la cele mai grele munci, ac-
cept. Dar n-o bagi și-n cor! Are voce – bun! S-o folosească în
sânul familiei. Să răcnească la ai ei...

ROMICA

Ea e o doamnă!

20

SACUI.

(văietându-se)

Dați-mi rodul pântecului meu... Copilul meu!... Nu te las
pe mâna lor... Aoleu!... (iese smulgându-și părul de disperare.)

LUPTĂTORUL.

25

(speriat)

Cât o fi ceasul?

REMIZA

Ah, problema asta a spațiului care ne obsedează!

ROMICA

Te-o fi obsedând pe tine. Omul a întrebat „cât e ceasul“...

REMIZA

Da, dar când aud de *timp*, eu mă gândesc la *spațiu*... Ce, n-am voie? Tot o categorie filosofică. 5

LUPȚĂTORUL.

Ia nu vă mai certați pe categorii... Acum stau și mă gândesc... Voi ar trebui să fiți mai bine diferențiate... Da, da... Două femei egale între ele... și egale cu a treia, care e un sac... Tot un drac! Nici o notă distinctă. (*către Romica*) Cine ești tu? 10

ROMICA

Romica... femeia fatală... Port în mine germeul răului și-n mână o glastră de flori... Uite-o acolo pe fereastră... N-am avut timp să mă diferențiez, e drept. Crescută cam la repezeală, fără supravegherea părinților. Am uitat de germe, am uitat de glastră... Uite-o colo pe fereastră... 15

REMIZA

Pentru că te-ai luat cu viața. Ea e mai tare decât schemele noastre...

ROMICA

(*retoric*)

20

Iar tu, Remiza, ești Femeia Ispititoare, așa e?

LUPȚĂTORUL.

Uite, că nu mi-a inspirat nimic. Chiar nimic...

REMIZA

(*jucând teatru*)

25

Îți spun: respiră adânc și inspiră-te din frumusețea mea și a naturii...

L.UPTĂTORUL

Târziu, prea târziu...

REMIZA

Te inspiri și gata...

5

L.UPTĂTORUL

O, dac-aș putea să vă îmbin pe-amândouă!... Dar nu izbutesc. Nu pot decât să fac din una mai multe... Toate femeile pe care le-am cunoscut au fost multiplele lui unu... Sau, mai concret, ale uneia. (*Râde.*)

10

REMIZA

Te lauzi. Tu îți iubești „sacul“ tău... În fond ești bărbatul cel mai fidel...

L.UPTĂTORUL

Cine sunt eu?

15

REMIZA

Bărbatul cel mai fidel...

L.UPTĂTORUL

Mă faci să râd. Ha-ha-ha!

ROMICA

20

(*încercând o definiție*)

Omul singur, căruia-i e frică de mulțime? Femeile sunt sirene, ispite, care vor să-l abată de la țel? Dar cine e acest luptător bizar? Și pentru ce se pregătește el?

L.UPTĂTORUL

25

Aștept fisura. E imposibil să nu se ivească o fisură în acest mecanism drăcesc. O mică neatentie, o scăpare din vedere... Un firicel de neglijență, un dram de delăsare... și totul, dar, înțelegi? absolut totul se va bălăngăni, prăbușindu-se... Stelele o

să ne joace-n ochi, de parc-ar veni una peste alta... Mă uit în tavan, dacă nu s-a ivit crăpătura... (*trist*) Tavanul – beton armat.

REMIZA

Pe-această crăpătură crezi tu că se va strecura ora H? (*râde*)
Nu vezi că ești înconjurat de crăpături? Ești un om pierdut! 5

LUPĂTORUL

Nu, ora H își va face apariția pe ulita mare... Cu tot ala-iul... Dar eu aștept fisura și-n ora H... (*pe gânduri*) Când vine ora H te lasă totul... (*Romica, Remiza ies.*)... Și se duc toate... Te pomenești singur... Și gol (*dă să-și scoată baina, apoi renunță.*) 10
Degeaba ești gol, dacă te pomenești singur... În fața orei H ești complet izolat... Nimeni nu te mai poate ajuta... (*pe alt ton*) Osatura acestei vieți nu-mi place. Schelăria vieții – femeia... Scheletul femeii nu-mi place... Osatura... E prea fosforescentă... Pe dealuri se văd uneori, după miezul nopții, 15
sclipind, focuri, focuri... Lumini. Oamenii cred că joacă bani... Și nu-i decât fosforul din oasele femeilor... Fostele cimitiruri palpită... dau semne... de viață... De fostă viață... Ne fac cu mâna... Femeia chiar și după moarte face ca banii... Face ca banii... 20

TABLOUL VIII

Zgomot afară. Intră Centurionul I.

CENTURIONUL I

Unde e copilul? Unde sunt mama și copilul?

LUPĂTORUL

(*nu înțelege prea bine*)

În față. Au loc în față. Sunt protejați prin lege...

CENTURIONUL I

(luând seama)

Cineva ne-a răpit copilul... Ceea ce e foarte grav... De fapt, așa ne trebuie, dacă n-am acționat energic. Trebuia ucis
5 din prima clipă, conform dispozițiilor... Sugrumat în fașă!

LUPTĂTORUL

(nijind speranța)

Trăiește? Copilul meu trăiește? Unde e?

(intră Centurionul II și Centurionul III)

10

CENTURIONUL II

(disperat)

Ne-a cerut voie să mergă puțin de-a bușilea... Și după
câțiva metri, a rupt-o la fugă. Așa ceva n-am mai pomenit...

CENTURIONUL III

15 O generație prea precoce!... S-a dus direct... unde naiba
s-o fi dus?... Era înțeles, sigur că era înțeles cu mă-sa.

CENTURIONUL I

Ce s-a făcut cetățeană?

LUPTĂTORUL

20 Nu știu, domnilor, a ieșit fără să spună un cuvânt... Sub
pretext că plânge a părăsit scena istoriei și-a intrat în casă să-și
vadă de treburi...

CENTURIONUL II

Ea l-a răpit... O vom răstigni pe Via Appia...

25

LUPTĂTORUL

În care vie?

CENTURIONUL II

(nu aude bine întrebarea)

De vie, de vie! Cu complicele ei cu tot!

CENTURIONUL III

Unde sunt?

LUPȚĂTORUL

Romica și Remiza?

CENTURIONUL II

5

Da. Romica și Remiza.

CENTURIONUL I

(citind o hârtie)

Da, Romica zisă Remiza și Remiza zisă „Pat“. Așa figurează în actele noastre... Ce s-au făcut?

10

LUPȚĂTORUL

Romica era pe-aci... și Remiza... pe dincolo... Acum văd că nu mai sunt pe-aci și pe dincolo... Or fi plecat... Dar trebuie să apară... Dacă apare una, răsare și cealaltă. Neapărat.

CENTURIONUL III

15

Ele au organizat răpirea... deturnarea pruncului. Vor fi răstignite căteștrele.

CENTURIONUL II

(amenințându-l pe Lupător)

Fiu ingrât, cetățean fără sentimentul datoriei, și tată denaturat... Îl trecem prin sabie sau îl lăsăm să... fie iar tată?... În caz că nu punem mâna pe el... Ce ziceți?

20

CENTURIONUL I

Pierdem vremea aici și-n timpul ăsta pruncul cine știe unde-a ajuns...

25

CENTURIONUL II

De-a bușilea...

CENTURIONUL III

(rîzînd, cître Luptător)

Vezi, cînd vine ora aia... cum ziceai sî-i zice?... sî ne anunți și pe noi...

5

CENTURIONUL II

Trimîți un curier... Ori, mai rapid, cu ajutorul focului viu.

CENTURIONUL I

Da, da. Ne dai de știre aprinzînd focuri, din deal în deal...
din munte-n munte...

10

(ies toți trei bine dispuși)

LUPTĂTORUL

(stî o clipă pe gînduri, apoi merge la sacii de box și începe să izbească în ei cu furie...)

Na! Na! Na! Ah, ce mi-am pierdut antrenamentul! M-am
15 luat cu poveștile și mi-am ieșit din mînă. Doamne, ce mi-am
ieșit din pumn... *(izbește cu mîna, cu capul, cu trupul întreg în sacii de box. Aceștia bîlîgînîndu-se scot sunete ciudate, pot suna ca deșteptătorul, ori ca niște clopote... Vacarm mare, Luptătorul cade. Cortină de întuneric. La aprinderea luminii scena apare oarecum schimbată. Mai precis a fost în-*
20 *prejmuită cu frînghii, ca o arenă de box. Luptătorul e aruncat sîră vlagă pe gardul de fînii - ca un boxer care a prînit lovituri grele. Încet, încet își revine.)*

LUPTĂTORUL

(dezmeticîndu-se)

25 Era cît pe ce sî ratez finalul! Punctul meu cel mai tare, finalul! *(strigînd)* Romica? Unde ești Romica? Te chem pe tine pen-
tru cî vreau s-o vîd pe Remiza. Și dacî vii tu, apare și ea.
(Chinuîndu-se sî doarnă.) Am adormit cu gura deschisă. E voie sî
dormi cu gura deschisă. Acum tot nu mai are nici o importanță:
30 trupele noastre au pornit deja la atac, vor sî mă cucerească. Deși
eu sunt tot al nostru, nu știi de ce vor sî mă cucerească. Poate
cî ocup o poziție cheie ghemuit aici în pat, așa făcut arc, cu

măinile încheștate pe pernă, în care aud vibrația pașilor armatei care s-a apropiat foarte mult de casa mea. O divizie de tancuri și cu una de măcelari au făcut joncțiunea în piața mare; tot acolo comandantul forțelor de infanterie s-a dezbrăcat pe-o tarabă și s-a schimbat în civil. Apoi toți au rămas în izmene por- 5
nind spre mine pas alergător, fluturând în mâini hainele mi-
litare – steaguri false, cu care vor să mă înăbușe. În fașă! De trei
ani se tot sapă tranșee prin cartier, lumea crede că pentru instala-
ția de gaz metan. Acum șanțurile s-au umplut de lanțuri de
trăgători de elită care au și început să mă țintească, prin gaura 10
cheii, ca să nu trezească vecinii, deși eu o să țip, când mă va
atinge primul glonț: că nu mă las cucerit așa de ușor... Să nu
se pună ei cu mine! Rap, rap, rap! – ăștia sunt pifanii. Bum,
bum, bum – tunurile. Vâj, vâj, vâj – avioanele, au cerut și ajutor
străin, e clar că vor să mă desființeze. Vasăzică aceasta era ora 15
H – când forțele noastre atacă victorios, ar trebui să mă bucur.
Dar de ce naiba mă atacă tocmai pe mine? Nu sunt și eu de-al
nostru? Nu sunt și eu victorios? (*rîzând diabolic*) Dacă-mi trag
plapuma peste cap, să văd pe cine mai împușcă?! (*trist*) Adică,
tot mă dibuie... Și nici nu e frumos! Deși nu cred să mă lichideze 20
așa dintr-o dată, întrucât tot le mai trebuie un adversar.
Cum justifici atâta amar de oaste? Ce fac? Se retrag, v-am spus
eu. Nu le-a prea ieșit planul, ori au făcut doar o probă, în orice
caz și eu m-am ținut tare, adică n-am țipat, n-am protestat, am
dormit pur și simplu cu gura căscată. (*după o scurtă pauză*) E voie 25
să dormi cu gura căscată, mai ales dacă simți că te sufoci. Acum
tușesc ca să-mi dreg glasul, tușesc să-mi dreg auzul, tușesc ca
să-mi dreg văzul. Ca să-mi dreg mâinile, gâtul, mijlocul, su-
fletul deteriorat, călcat în picioare. Tușesc, tușesc... Dar cine-o
fi bătând la ușă la ora asta? Ori s-au întors? 30

ACTUL III
ORA H
TABI.OUL IX

Cabinetul medicului. Acesta cercetează niște amprente.

5

REMIZA

(intră ca un vârtej. E palidă)

Doctore... sunt distrusă...

MEDICUL.

Tocmai cercetam niște amprente... Ce te doare, fata mea?

10

REMIZA

N-am venit la doctor, am venit la *vraci*. Tot dumneata faci și horoscoape... nu? Am aflat târziu...

MEDICUL.

Da, tot eu și horoscopul.. Și tot eu spovedesc...

15

REMIZA

(mirată)

Și duhovnicul?... și călăul!... Cumulard?

MEDICUL.

Da. Și-i tare greu... Spune ce ai pe suflet, fata tatii...

20

REMIZA

N-am venit la duhovnic... Nici la criminalist...

MEDICUL.

Înțeleg... (*privindu-i pântecul*) În a câta lună?

REMIZA

Am spus că n-am venit la doctor...

MEDICUL.

5

Înțeleg... Vrei să-ți ghicesc...

REMIZA

Știți... n-aș vrea să apelez la forțe supranaturale... la demoni, la stafii, la draci, la laci... Laci trebuie să fie tot un fel de demoni... (*curioasă*) Ce sunt laci?

10

MEDICUL.

Nu-i bine să știi. Crezi în astre?

REMIZA

Cred că dacă nu m-ajută... Am crezut odată... dar dacă nu m-ajută... Cât e cerul de spuzit... nimic, nici un astru n-a ținut o secundă cu mine...

15

MEDICUL.

Mai crezi o dată... Și apoi, biziuc-te pe farmecele tale. Cultivă-le... Ia-ți un profesor...

REMIZA

20

Ce să învâț?

MEDICUL.

O limbă moartă. Fetele trebuie să știe astăzi două-trei limbi moderne și-o limbă moartă... Romica ți-a luat-o înainte...

REMIZA

Să n-aud de ea... Limba greacă e ca și moartă, nu?

MEDICUL.

Desigur, învaț-o, fata mea... Și să nu uiți să-ți razi părul
5 de la subraț... El e foarte sensibil la curățenie...

REMIZA

O, de m-ar iubi un pic...

MEDICUL.

O să te iubească... N-ai știut cum să-l iei... (*arătându-i un*
10 *planiglob*) Acesta e globul pământesc... Și tu, să zicem că te afli
aici... în centru... Toți, când iubim trecem în centrul glo-
bului... numai în momentele acelea... Apoi ne depărtăm spre
periferie... cu viteza luminii... Și vin alții să ne ia locul... Și
din cauza asta e curent pe pământ... și în aer... În ce lună te-ai
15 născut?

REMIZA

În februarie...

MEDICUL.

În pești? Bun... Și aceasta e bolta înstelată... Vino să ți-o
20 arăt... (*o ia de mână și-o duce într-un colț, unde e o spărtură în plafon*) Iat-o!

REMIZA

Nu se vede nimic.

MEDICUL.

Atât ne permite azi știința.

25

REMIZA

O spărtură în plafon, cât o coajă de nucă... și mai vrem
să cuprindem toată bolta înstelată!...

MEDICUI.

Secolele viitoare vor mări spărtura... Dar nici asta nu înseamnă prea mult... Crezi în astre?

REMIZA

Nu.

5

MEDICUI.

Atunci nu-ți pot face horoscopul. Vino marți.

REMIZA

Ba cred.

MEDICUI.

10

(cercetându-i palma, în timp ce încearcă să potrivească planiglobul în raza ce străbate de sus)

Situația ta e clară...

REMIZA

Sunt nefericită...

15

MEDICUI.

Așa zic și eu... Nu trebuia să te naști în februarie...

REMIZA

(luându-și inima-n dinți)

Am vrut s-o omor pe Romica și apoi să-mi pun capăt zilelor...

MEDICUI.

(speriat)

Să nu spui asta... Să nu-i spui asta nici duhovnicului... Noroc că duhovnicul sunt tot eu... Îndeletnicirea de călău s-a suspendat...

REMIZA

Nu mai pot trăi fără dragoste...

MEDICUI.

Toate ziceți la fel!... În fiecare zi aud același refren... (*acru*)
 Întâi *iubeai* și pe urmă te desfrânai... Nu invers, iartă-mă că
 ți-o spun... Ai crezut că n-o să vină ea dragostea... Și poftim,
 5 a venit... Și-n ce hal de uzură te-a găsit, dumnezeule!... Uite
 ce stele nenorocite ai deasupra... pe cap... Dar nu-i nimic...
 Răbdare... Trec și astea... Toate trec. Și stelele se rotesc... și
 inima omului se mai înmoaie... Du-te și mai vino... peste
 două zile... mai proaspătă...

10

REMIZA

(*dă să plece, suspinând*)

Bine... Tocmai peste două zile?

MEDICUI.

Să-mi aduci și raportul scris...

15

REMIZA

(*încurcată*)Bine, bine... (*Iese.*)

MEDICUI.

Ale dracu de târfe!... Acum mai sunt și abisale... (*intră*
 20 *Romica*) Ei?

ROMICA

Maestre... Sunt distrusă! Nu s-a uitat la mine de două săptămâni... Parcă e într-o transă, Doamne iartă-mă... Vorbește
 întruna... ține discursuri la găini, la vardiști, la mobile... la
 25 peretii goi...

MEDICUI.

Să-ți fac horoscopul... (*șoaptă*) Și fii atentă, Remiza vrea să
 te omoare...

ROMICA

(râzând isteric)

Hi-hi! Ha-ha-ha! Mi-a spus și mie... Hi-hi-hi! Suflet ordinar, de sfârșit de mileniu... Fă-mi horoscopul mai repede...
 Și te-aș ruga, ca medic, să-mi razi părul de sub braț... 5

TABLOUL X

Antrenorul, Medicul, apoi Bătrânul nepusincios I.

MEDICUL

Ascultă-mă pe mine. E sfârșit lăuntric, asta e. Pe de-o parte – dragostea pentru artă și frumos, reprezentată de Artemiza – 10
 Remiza cum îi zicem cu toții...

ANTRENORUL

De ce-i zicem așa cu toții? De ce Remiza, dacă o cheamă Artemiza?

MEDICUL

15

(nu-l bagă în seamă)

... și setea de istorie și adevăr întruchipată de Romica – pe de altă parte. Care în mod paradoxal nu bea.

ANTRENORUL

Cine... ce nu bea?

20

MEDICUL

*(nu-l bagă în seamă)*Dar produce sete... *(Râde.)*

ANTRENORUL

Ba amândouă beau...

25

MEDICUL

Nu bea nici una, dar amândouă produc sete... Una, sete de artă, alta, o sete istorică... Una e înaltă, frumoasă, bine

proportionată – pe înalt – că poate fi bine proporționată și pe mijlociu ori pe mic – cealaltă potrivită, idealistă, sportivă...

ANTRENORUL.

(*dumirit*)

5 Amândouă, bineînțeles, curve.

MEDICUL.

Din cauza pervertirii gustului contemporanilor. Le solicită cu egală voluptate toată ziua. Ele, sărăcuțele, nu pot rămâne în sfera lor nici măcar o clipită – după propria expresie a
10 Artemizei. „Nu ne lasă în sfera noastră“. Ce vrei mai mult? Asta e drama Luptătorului, după umila mea părere.

ANTRENORUL.

(*doct*)

Motivul nefericirii acestui nefericit e altul. Nu te superi că
15 te contrazic. Germenele e în el. Mai precis în acel punct din el – unde s-a încuibat spaima de ora H. (*arată spre inimă*)

MEDICUL.

De ce faci speculații filozofice, dacă nu te pricepi? Mai bine să-ți expun, pe scurt, contextul în care se va desfășura acest
20 meci decisiv.

ANTRENORUL.

Tu ești cu contextele, dă-i drumul.

MEDICUL.

Știi c-am fost sol? Ai noștri nu mă lăsau să ies din cantona-
25 ment... Până la urmă...

ANTRENORUL.

(*curios*)

Ce-a zis sultanul?

MEDICUL.

Nu m-a primit. Nu-i place boxul. I a orice lovitură mai grea – plânge. El e contra violenței.

ANTRENORUL.

Nu înțeleg. Atunci de ce-a pus în mișcare atâta oaste? 5

MEDICUL.

E contra violenței *în sport*. Nici n-a vrut să audă. În schimb, îl avem de partea noastră pe vizir. Fost înghițitor de săbii, fost fachir, fost campion la trânte... înțelegi?

ANTRENORUL. 10

(*cu admirație*)

Ăsta da vizir!

MEDICUL.

I-am găsit în cortul lui, păzit de ieniceri și spahii. Ienicerii de partea dreaptă, spahii de partea stângă – intrarea pe mijloc. 15
Eu, dacă nu văd plastic, nu pot să-mi aduc aminte. Deci, unii de-o parte, alții de alta... Și intru... Și-l găsesc pe marele vizir, spaima creștinătății, așezat turcește, c-un turban verde făcut la repezeală din pantalonii de pijama – că-l dăduse la spălat, și n-au voie să aibă două turbane, până nu iau Bizanțul... Pricepi? 20

ANTRENORUL.

Coranul le interzice, nu?

MEDICUL.

Coranul, sultanul... mă rog. Intru. „Ce mai faci?“ „Ce mai faci?“ – În turcă și eu tot în turcă. (*explicativ*) El te întreabă ce 25
mai faci, tu să nu te-apuci să-i spui ce mai faci, ci să-l întrebi: „Ce mai faci?“ Asta e „bună ziua“ lor, dă-i încolo...

ANTRENORUL.

Vasăzică de-aici au luat și englezii și irlandezii...

MEDICUL.

Mă învățase Remiza, care era interpretă.

ANTRENORUL

(uimit)

5 Remiza interpretă?

MEDICUL.

Excelentă!

ANTRENORUL.

De unde știe ea turcă? Acum aflu. Femeile sunt numai
10 surprize.

MEDICUL.

A învățat-o mâncând. Ședea la masă la cantină cu un copil
care avea o guvernantă turcă. (*Imitând.*) „Fii cuminte“. „Vezi să
nu faci fărâmituri“, „Zii mulțumesc lui tanti“. Fără să vrea a
15 tras cu urechea. Limba turcă se-nvăță repede... Eu dacă mai
stăteam două ceasuri la vizir... o-nvățam. Foarte simpatic.

ANTRENORUL.

Serios?

MEDICUL.

20 Sunt un popor minunat.

ANTRENORUL.

Poporul... dar vizirii?

MEDICUL.

Atunci când sunt ridicăți din popor, de ce nu? Ți-am spus
25 că-nghițea săbii. Zicea: „Bă găgăuților, bă, ghiaurilor, să jucați
cinstit, bre!“ Dacă mai stăteam puțin, învățam... A venit un spa-
hiu și i-a adus turbanul uscat și ne-a dat afară, să se schimbe.
Și, după aia, a uitat de noi... Cred că nu i-a plăcut Remiza.
Că și interpretele astea ale noastre nu știu când să fie sexi, când

să nu fie... Și doar am învățat-o pe drum. Dragă, n-o să fie cazul să-ți dai ochii peste cap... Eu am vorbit, eu am auzit...

ANTRENORUL

Să nu mai vorbim de Remiza și de Romica... Mica... Mica e mare și Remiza... pat... Ha-ha! Turcii știu șah? 5

MEDICUL

Bun! Suntem siguri... că dacă-i batem pe turci cu cinci la zero... bizantinii ne vor fi recunoscători, că le ridicăm moralul în condiții grele pentru ei...

ANTRENORUL

10

Trebuie să le cerem mult pentru acest factor psihologic, ca să putem obține măcar jumătate. Să le cerem Sfânta Sofia – tot o să cadă după aia în mâinile păgânilor. Și cartierul ambasadelor... Adică toate clădirile din cartierul ambasadelor... Că după aia 20–25 de ani acolo, tot n-o să mai fie nici o ambasadă 15
la Constantinopol... Noi mutăm ambasadele de pe acum și după aia mutăm și clădirile... le scoatem din încercuire...
(câzând brusc pe gânduri) Da, dar nu batem cu cinci la zero.

MEDICUL

Să zicem că vom obține ceva și de la Paleologi... dar ce te faci cu Luptătorul nostru? Trebuie să respectăm și noi contractul. 20

ANTRENORUL

Contractele sunt contracte... O să bată, că turcii sunt slabi.

MEDICUL

Aș! Au niște palme cât lopețile... 25

ANTRENORUL

Cred că ar fi cazul să-i spunem adevărul... despre iubire, despre...

MEDICUL.

Trebuie întăritat... Trebuie să facem ceva... Fii atent ce-ți spun. Asta nu ascultă decât de cor.

ANTRENORUL.

5 De decor?

MEDICUL.

De cor – într-un decor adecvat – și te rog să nu mai faci jocuri de cuvinte intraductibile. Iubesc calamburul, dar mai mult îmi iubesc patria. Vreau să spun meseria, banii. Sunt doctorul, sunt ghicitorul în stele și duhovnicul echipei... Îi știu pe toți – câte parale fac – studiindu-i pe toate fețele și pe toate căile: organice și anorganice, ca doctor, raționale și iraționale, ca ghicitor, și deductivo-instructivo-detectivo ca duhovnic...
10 Asta numai așa trebuie luat... corul...

15

ANTRENORUL.

Ce să-i spună ramoliții ăia?

MEDICUL.

El să se spovedească corului – că de mine se teme. Trebuie să-l consult, ca să-i smulg o spovedanie, să-l spovedesc ca să-i
20 smulg un buletin medical și să-i ghicesc, ca să-i smulg...

ANTRENORUL.

(râzând)

Trei metode cacofonice.

MEDICUL.

25

Mă rog, mă rog. Cheamă-l pe corifeu.

ANTRENORUL.
(*iese și intră cu corifeul*).

BĂTRÂNUL NEPUTINCIOS I

Am descompletat corul, la cererea dumneavoastră – ceea ce nu s-a mai întâmplat din antichitate... Spuneți-mi repede 5
ce aveți de spus – că dacă mă țineți mult aici, asta echivalează
cu o profanare de tradiții...

ANTRENORUL.
(*ironic*)

În cazul tău profanarea de morminte ar fi mai nimerit spus. 10

BĂTRÂNUL.
(*hotărât*)

Puteți desființa corul bătrânilor – stă în puterea antrenorului – dar nu-l puteți descompleta.

MEDICUL. 15

Bine, bine. Dumneata, moșulică, ești Corifeul?

BĂTRÂNUL.
(*nu aude bine*)

Ai?

ANTRENORUL. 20

Ești Corifeul?

BĂTRÂNUL.

Da... Corifeul. (*cu năduf*) Și am exact aceeași pensie ca ultimul corist, cu toate că eu trebuie să trag concluziile și cu toate că prețurile au crescut din antichitate și până în anul de grație 25
1453 de 1453 de ori!... Acum observ coincidența. Asta, dacă socotim urcarea prețurilor numai după Cristos... Dar dacă am adăuga și ce mai crescuse înainte, în cele 15 secole de când s-a inventat corul, ajungem la un procent de...

MEDICUL.

(iritat)

Moşule... să lăsăm socotelile astea... mi-aţi împuiat capul şi la spovedanii şi la ghicit şi la vizita medicală. Şi la execuţii – că
5 tot eu le fac şi pe-astea. Numai de salarii îmi vorbiţi... Toţi – mereu numai de salarii – şi nimic despre muncă. Nici unul – nimic despre muncă! Ori salariile fără muncă...

BĂTRÂNUL.

Era vorba să fim scoşi la pensie la o sută de ani... Şi iată
10 timpul trece... Femeile de ce sunt scoase la pensie la 50 de ani şi bărbaţii la 101?

MEDICUL.

Te-am chemat la raport – nu să-ţi ascultăm contestaţiile.

ANTRENORUL.

15 Aşa e... Contestaţiile se rezolvă pe parcurs. Aveţi luna, miercurea şi vinerea – să vă tot plângeţi şi să tot contestaţi. Între 3 şi 5.

MEDICUL.

Pentru că veni vorba de muncă... Ce faceţi voi acolo?

20

BĂTRÂNUL.

Repetăm pentru sfârşitul lumii...*(repede oarecum începând să se dezvinovătească)* Luptătorul ne-a spus că se apropie ora H. O fi auzit cum se potcovesc caii apocalipsului...

ANTRENORUL.

(cătred medic)

25

Vezi că le-a spus şi lor?! Un factor de panică, acest luptător...

MEDICUL.

Dar voi aţi auzit?

BĂTRÂNUL

Ia vârsta noastră? Ne poate lua oricând prin surprindere – dar așa ne-a spus el și e om de cuvânt...

ANTRENORUL

Și ce repetați?

5

BĂTRÂNUL

Cântece. Să ne găsească pe toți cântând și intonând imnuri de slavă... Corul trebuie să primească sfârșitul lumii cântând și interpretând totodată fiecare acest sfârșit minunat al lumii...

MEDICUL

10

De ce „minunat“?

BĂTRÂNUL

N-am vrut să spun „minunat“ – m-a luat gura pe dinainte. Acest sfârșit al lumii – am vrut să zic. *(pentru sine)* De ce-oi fi zis „minunat“?... Minunat că se termină odată. C-am răgușit cu toții îngrozitor...

ANTRENORUL

De exemplu, ce-o să zici dumneata în prima parte a apocalipsului...

BĂTRÂNUL

20

Care apocalips? După Ioan sau după...

ANTRENORUL

Cine-a zis: „Ferice de cine citește și de cei ce ascultă cuvintele acestei proorociri, și păzesc lucrurile scrise în ea! Căci vremea este aproape!“

25

BĂTRÂNUL

Dacă e după Ioan: *(incepe să cânte)*
Păsărică, pășărică, pășărică
Zboară, zboară, până pică...

Acesta e cântecul și comentariul e acesta: Toată pasărea pe limba ei pierе.

ANTRENORUL

(amuzat)

5 Moșule, sunteți niște bigoți... Ora H... nu înseamnă sfârșitul lumii... Ora H nu înseamnă nimic... Nici nu există ora H...

BĂTRÂNUL

Luptătorul zice că există. El zice că acum există numai ora
10 H – și nu mai există nimic pe lângă ea – ca garnitură. Doar ora H goală! Ceva de groază! Să ți se facă părul măciucă...

MEDICUL

Noroc că sunteți toți cheli... (Râde.)

ANTRENORUL

15 Uite cum stau lucrurile... (Îi dă niște pungi cu bani.) Ia aceste pungi. Împarte-le la fiecare dintre voi... Recompensă din partea noastră, până se măresc salariile.

MEDICUL

20 Și încercați să-i tălmăciți așa cum trebuie Luptătorului evenimentele. Înțelegeți?

BĂTRÂNUL

(refuzând banii)

N-avem ce face cu banii. Nici unul dintre noi nu se va lăsa cumpărat.

25

ANTRENORUL

Cumpărat, necumpărat, să-și facă fiecare datoria.

MEDICUL

Atunci, nu le spui nimic de bani... Cântați în contul retribuției obișnuite – Și așa stricăm prea mulți sesterti pe voi.

BĂTRÂNUL.

(iese).

MEDICUL.

A fost pripită ideea cu banii.

ANTRENORUL.

5

N-avem nevoie de atâția comentatori.

TABLOUL XI

*Luptătorul, Antrenorul, Medicul.**Decorul din actele precedente. O parte a scenei a fost amenajată în ring de box.*

10

LUPȚĂTORUL.

(ridicându-se năucit de pe podea, împleticindu-se printre sacii de box, ținându-se cu mâinile de frânghii. E plin de cucuie, vânățai. Pipăie în jur și se pipăie. Încet, încet pare că se dezmeticește)

Cinci secunde am fost mort. Cred c-am fost mort. Cinci... 15
 secunde? Sau ore... sau secole? Când ești mort timpul se condensează. Și memoria se dilată. Pe măsură ce se condensează el, se dilată memoria... câteodată memoria se lărgeste și mai și... că-ncape în ea totul... Mda... cinci secunde. Am contemplat lucrul în sine. Din acest colțișor, din acest unghi. Iu- 20
 crurile în sine istovite de percepția unuia ca mine, de percepția subiectelor. O floare la care se uită toată lumea se dizolvă în luarea la cunoștință a lumii de existența ei. *(recitind)*

Vine o zi când ca Arhimede

Descoperi o lege, din mers.

25

Greu te lași cu toată suflarea

În baia de univers.

Nimic nu e întâmplător. Vulcanii izbucnesc și ei după dispoziție de la centru... *(pe alt ton, ca și când ar recita o poezie)*

Vine un copil și-mi spune:

30

– Tăticule, a căzut Troia.

– Du-te și spune-i mă-tii.

Se întoarce:

– Tăticule, a căzut Tyrul.

5 – Du-te și spune-i mă-tii.

Puțin mai târziu:

– Tăticule, a căzut Ninive...

– Da?

– Da. Și Ninive și Suza și Babilonul...

10 – Și i-ai spus?

– Nu?

– Du-te și spune-i. Da' repede.

Se întoarce copilul cu o carte de istorie în mână:

– Tăticule, s-a fundat Roma.

15 – Du-te și spune-i... Și dacă tot faci drumul,

Spune-i că a căzut Cartagina...

Și dacă tot faci drumul, spune-i că a căzut și Bizanțul.

Se întoarce copilul speriat:

– Tăticule, a căzut mama.

20 – Unde, unde a căzut?

– În groapa cu lei.

– Să aștepte.

Și de atunci eu mă antrenez să înving leii... Să-mi scot femeia din groapa cu lei. Și împreună să fundăm frumosul oraș
25 Troia. Și apoi frumosul oraș Tyr... Și frumosul oraș Ninive
și mândrul Babilon și Susa și Cartagina și Roma și Bizanțul...
(după o pauză) Aici am ajuns... Parcă aici ajunsesem, nu? (zgomot de pași) Copilul, el trebuie să fie... Cine știe ce vești îmi mai aduce...

LUPȚĂTORUL

(vădit stânjenit, dar mimând mirarea)

A, antrenorul!

ANTRENORUL

(la fel de încurcat, ca și când nu s-ar fi așteptat să-l găsească aici)

5

A, Luptătorul!

LUPȚĂTORUL

(ca să zică ceva)

Antrenorul, a!

ANTRENORUL

10

Luptătorul, a! *(Tac o vreme stânjeniți, dintr-o dată familiar.)*
 Totul s-a aranjat cum nu se poate mai bine... Te vei bate la
 Troia, la Susa, la Babilon... Toate biletele sunt vândute...

LUPȚĂTORUL

(după un timp ca și când ar continua o discuție începută mai de mult)

15

Altfel are păr frumos...

ANTRENORUL

Frumos. Dar îmbătrânește. A început să-i albească părul
 din perucă.

LUPȚĂTORUL

20

Nu știam că poartă perucă...

ANTRENORUL

Oho! De la cinci ani.

LUPȚĂTORUL

Oho!

25

ANTRENORUL

A căzut în cap și-a chelit pe viață...

LUPȚĂTORUL

Pe loc?... Pe viață?

ANTRENORUL.

Pe loc... Are o garderobă de peruci... le dă pe rând la spălat... la frichinit. Dar toate au început să albească.

I.UPTĂTORUL.

5 Vârsta...

ANTRENORUL.

Nu l-ai văzut c-a început să albească?

I.UPTĂTORUL.

Nu.

10

ANTRENORUL.

A stat tot timpul lângă tine...

I.UPTĂTORUL.

Nu l-am văzut c-a început să albească... Nu l-am văzut deloc.

ANTRENORUL.

15 Totuși el e medicul echipei...

I.UPTĂTORUL.

(*distrat*)

Unde e... medicul echipei?

ANTRENORUL.

20 Semnează ultimul tău buletin medical și vine.

I.UPTĂTORUL.

Ultimul buletin? (*speriat*) Deci am fost chiar mort... sau o să mor...

ANTRENORUL.

25 Ei, aș. O să meargă și el cu tine, când te bați. Nu numai că-ți dă voie să te bați din nou, dar merge și el cu noi... ca de obicei...

L.UPTĂTORUL

Ca de obicei... Da de ce să mă bat?

ANTRENORUL

Păi, de ce ne-am antrenat?

L.UPTĂTORUL

5

(tresare, speriat)

A, a venit ora H? Mama ei... și uitasem de ea... Aha, ora...

ANTRENORUL

(surprins)

Ce e aia ora H?

10

L.UPTĂTORUL

Și unde să mă bat?

ANTRENORUL

I.a Susa...

L.UPTĂTORUL

15

I.a Susa?

ANTRENORUL

I.a Troia.

L.UPTĂTORUL

I.a Troia?

20

ANTRENORUL

În frumosul oraș Tyr.

L.UPTĂTORUL

Tyr cu y?

ANTRENORUL

25

Da.

LUPTĂTORUL.

Bănuiam. Și Troia de ce n-are y?

ANTRENORUL.

(supărat)

5 Un antrenor nu trebuie să fie filolog.

LUPTĂTORUL.

(pe gânduri)

Am auzit că vor să i-l bage... Cu ajutorul unui cal troian.
Și trebuie să mă bat și la Troia?

10 ANTRENORUL.

Da. Data e fixată... Biletele sunt vândute...

LUPTĂTORUL.

Și dacă ora H... e mai înainte?

ANTRENORUL.

15 *(sigur pe el)*

Nu se poate... biletele sunt vândute...

LUPTĂTORUL.

Am auzit cum se potcoveau caii apocalipsului... A fost
adineauri o liniște ceva mai mare și-am auzit potcovindu-se caii
20 apocalipsului...

ANTRENORUL.

(derutat)

De ce se potcoveau?... Că nu e de hipism...

LUPTĂTORUL.

25 S-ar putea ca sfârșitul să fie înainte... înțelegi? Înaintea
începutului...

ANTRENORUL.

(râzând)

Cum să fie sfârșitul înaintea începutului? Ha-ha! Întâi începe ceva și la urmă acel ceva are un sfârșit... După ce are în prealabil și un mijloc, firește...

5

I.UPTĂTORUL.

(pe gânduri)

Și un mijloc, firește. Eu m-am antrenat pentru sfârșitul sfârșitului...

ANTRENORUL.

(neînțelegând)

10

Nu... Ultima luptă o vei avea în Bizanț... Orașul e asediat... dar ne-am înțeles și cu unii și cu alții... Toți iubesc boxul!

I.UPTĂTORUL.

15

Și cine boxează?

ANTRENORUL.

(uimit)

Cine? Tu.

I.UPTĂTORUL.

20

(și mai uimit)

Da' ce sunt eu?

ANTRENORUL.

Iasă că știi tu! *(aparte)* Că doar nu s-or fi molipsit și boxeurii de crize de identitate.

25

I.UPTĂTORUL.

Și la Bizanț sunt biletele vândute?

ANTRENORUL.

De două luni... Mergem, te bați... încasezi sestertii și te-ntorci la Roma.

30

LUIPTĂTORUL.

(contrariat)

Dar nu-i... catolică?

ANTRENORUL.

5 Ba da...

LUIPTĂTORUL.

(contrariat)

Și... sestertii?

ANTRENORUL.

10 Îi încasezi. Ai casă grea...

LUIPTĂTORUL.

Poate... pumnii... îi încasez. Nu e periculos să te bați la Bizanț?

ANTRENORUL.

15 Ba da. Foarte periculos. Te bați între două linii de atac.

LUIPTĂTORUL.

Asta e soarta noastră... între două linii...

ANTRENORUL.

20 Medicul zice că dacă te ține arcada până-n Bizanț... Ori-
cum, ești cel mai bun.

LUIPTĂTORUL.

Oricum, sunt cel mai bun... *(pauză scurtă. Curios.)* Asediatorii
au și ei pugiliști?

ANTRENORUL.

25 Au. *(mimând efectul unei lovituri)* Auuu! *(Râde.)*

LUIPTĂTORUL.

Turci?

- ANTRENORUL.
- Turci.
- I.UPTĂTORUL.
- Toți?
- ANTRENORUL. 5
- Toți turci.
- I.UPTĂTORUL.
- Vin și ei?
- ANTRENORUL.
- Depinde dacă și-or fi procurat bilete. 10
- I.UPTĂTORUL.
- Cu medicii lor?
- ANTRENORUL.
- Depinde. Dar nu cred. Sunt medici foarte buni și-n Bizanț.
- I.UPTĂTORUL. 15
- Dar ei sunt asediați...
- ANTRENORUL.
- Toți bizantinii sunt asediați...
- I.UPTĂTORUL.
- Și noi suntem asediați? 20
- ANTRENORUL.
(evaziv)
- În măsura în care suntem bizantini...
- I.UPTĂTORUL.
- Pe mine mă cam strânge... 25
- ANTRENORUL.
- Ce?

I.UPTĂTORUL.

Asediul Bizanțului... *(Râde fără convingere.)*

ANTRENORUL

Descheie-te la un nasture... O fi și de la arcadă... Doctorul
5 echipei zicea că abia mâine se-nchide de tot – mâine pe la
zece... încercuirea Bizanțului... și că bine că s-au vândut toate
locurile... *(un moment de tăcere)*

I.UPTĂTORUL.

(ascultând)

10 Auzi?

ANTRENORUL

Nu, ce s-aud?

I.UPTĂTORUL.

Caietele...

15

ANTRENORUL

Ce caiete?

I.UPTĂTORUL.

Cum intră caietele-n copitele cailor de apocalips... Pot-
covarii țin câte-o caia-n gură... și piciorul calului așa întors
20 cu copita în sus... îl țin între picioarele lor... și cu cioca-
nul... auzi?

ANTRENORUL

Ce s-aud?

I.UPTĂTORUL.

25 Încă o caia... Când îi termină pe toți de potcovit... *(Ascultă.)*
I-auzi... i-auzi cum se grăbesc... și când îi termină pe toți...
(Încrețindu-și fruntea.) Poate asta o fi ora H...

ANTRENORUL

Și cine-i potcovește?

L.UPTĂTORUL

(râzând)

Ei, cine? El.

ANTRENORUL

Care el?

5

L.UPTĂTORUL

El. Natura... *(Râde.)*

ANTRENORUL

Da, dar tu ai familie... Și eu am familie și medicul are familie... n-o să ne calce pe noi în picioare... că avem familie! 10

L.UPTĂTORUL

Da' ce, parcă bizantinii n-au familie?!

ANTRENORUL

Ba da.

L.UPTĂTORUL

15

Și parcă turcii n-or fi având familie?

ANTRENORUL

Nu.

L.UPTĂTORUL

Ba da.

20

ANTRENORUL

Ei acum își caută... se caută... sunt logodiți. Toată oștirea lui Mahomed al doilea e logodită. Asta e tăria lor.

L.UPTĂTORUL

Ba au familie... Și ce dacă!... Poate chiar ai lor sunt caii... 25
(Ascultând.) Auzi? Trage și tu cu urechea un pic!

ANTRENORUI.

(enervat)

Altă caia? Nu mai vreau să aud de cai și de caiele! Programul nostru e clar: Troia, Babilon, Tyr, Susa, Alexandria, Roma,
5 Bizanț. *(Începe să-i facă masaj)* Așa! Să punem sângele în mișcare...

I.UPTĂTORUI.

(iluminat)

Stai! Ai spus o vorbă mare... Acum am înțeles de ce trebuie să ne batem... Ne batem ca să punem sângele în mișcare... Ha,
10 ha-ha! Să punem sângele în mișcare. La Troia, la Babilon, la Tyr, la Alexandria, la Roma... Ha-ha-ha... Și la Bizanț...

ANTRENORUI.

Dacă vrei... fie și așa cum zici... Dacă asta te-nveselește.
(Râde.)

15

I.UPTĂTORUI.

De ce râzi?

ANTRENORUI.

Nu mișca, lasă-mă pe mine...

I.UPTĂTORUI.

20

(întins pe dusumea, lăsându-se masat)

Tâmpite coruri au toți...

ANTRENORUI.

Nu putem generaliza...

I.UPTĂTORUI.

25

Civilizația minoică... *(parcă ar număra pe degete)* Corul genovezilor – slab. Corul venetienilor – slab. Corul francilor – slab... *(Îl doare.)* Au!... mai slab decât corul ostrogoților.

ANTRENORUI.

(masând de zor)

30

Ce zici de barbari?

L.UPTĂTORUL.

Au bași buni.

ANTRENORUL.

Zice medicul că la Bizanț și animatoarele... (*gest cu mâna*)
 Ehe! Civilizație! Ele țin condica imperiului... Toate șușotelile 5
 s-adună... ca vuietul mării în scoică... Ce-a zis ăla... ce-a zis
 ăla... Și-au o scoică!

L.UPTĂTORUL.

(sec)

N-am idee.

10

ANTRENORUL.

De-ale noastre ce zici?

L.UPTĂTORUL.

(mirat)

Avem și noi scoici?

15

ANTRENORUL.

Hm! Cu mine să nu faci pe naivul!... (*cu admirație*) Mi-au
 spus fetele cât ești de perspicace... Dai impresia că spui ceva
 și de fapt nu comunică nimic. Vorbești ca și când ai comunica
 dar nu comunică. Pehlivanule! Ce curs de sol ai fi urmat? În 20
 rest ești numai urechi. Auzi și ce nu e.

L.UPTĂTORUL.

Fetele?

ANTRENORUL.

Da.

25

L.UPTĂTORUL.

Care fete?

ANTRENORUL.

Romica...

I.UPTĂTORUL.

(*uimit*)

Romica?!

ANTRENORUL.

5 ... și Remiza... ele-amândouă...

I.UPTĂTORUL.

M-au iubit. N-am avut eu timp să-mi aleg... de care să mă leg... cu care să mă aleg...

ANTRENORUL.

10

(*vesel*)

Ei na! Asta e meseria lor...

I.UPTĂTORUL.

(*furios, sare în picioare și-l ia de gât pe antrenor*)

Te omor! N-ai nimic sfânt... Să nu le vorbești de rău...

15

ANTRENORUL.

(*calm*)

Linștește-te. Amintește-ți cum le-ai cunoscut?

I.UPTĂTORUL.

20 Cum? Din întâmplare... Au venit la mine, au zis că vor să mă cunoască... Și eu m-am lăsat cunoscut... cât am putut.

ANTRENORUL.

Tocmai că nu te-ai lăsat...

I.UPTĂTORUL.

25 ... fiindcă n-am avut timp... Amândouă meritau toată atenția... Am petrecut ceasuri de mare încântare!

ANTRENORUL.

Știm!

I.UPTĂTORUL.

De unde?

ANTRENORUL.

(superior)

Hm! Un singur lucru n-ai vrut să le spui... Ce e aceea ora H...

LUIPTĂTORUL.

5

(speriat)

A bătut? Ai venit să mă ții de vorbă. Îndrugi la baliverne, ca să n-aud cum vine cu pași de felină... cu pași de spaimă...
 Le defăimezi în fața mea pe Romica și pe Remiza, ca eu să mă
 enervez și... Să nu încerci să-mi zdruncini încrederea în om... 10
 în femeie... În soție! Bine că n-ai făcut-o spioană și pe ne-
 vastă-mea...

ANTRENORUL.

Ei, nici chiar așa!... *(Intră medicul.)*

TABLOUL XII

15

MEDICUL

Medicina în secolul nostru e un adevărat chin!... N-ai timp
 să vindeci pe nimeni, pentru că mereu ești chemat să constatăi
 decese. Pleci de la căpătâiul bolnavului la căpătâiul mortului,
 să constatăi c-a murit; te întorci la căpătâiul bolnavului să con- 20
 stați că între timp a murit și el...

ANTRENORUL.

E un cumul de molime ale antichității și-ale Evului Me-
 diu... și din cauza asta... vorba dumitale... numai doctor să
 nu fii! Și cap de familie... că nu găsești jucării nostime de Anul 25
 Nou... Nu găsești nimic... Nu mai există nici anul nou, că
 anul nou vine deja vechi.

MEDICUL.

I-am făcut autopsia. Așa cum bănuiam... otravă. (*Retic.*)
De trei ori otravă a-nghițit din mâna Romicăi.

ANTRENORUL.

(*speriat*)

5

Cine?

MEDICUL.

Remiza.

LUPTĂTORUL.

10 Remiza moartă? Remiza a-nghițit-o? Fata aceea superbă?
Idealul acela de frumusețe? Sfânta de ea? Zici c-a-nghițit-o?

MEDICUL.

Da. Dar să nu confundăm. Eu mă refer la animatoare...
Fata aia nostimă.

15

LUPTĂTORUL.

Domnilor, mă rog, Remiza... fata noastră... aia platinată...

ANTRENORUL.

Animatoarea.

LUPTĂTORUL.

20 Să nu mai aud cuvântul acesta că-nnebunesc! Dacă și Remiza
o fi animatoare, atunci...

ANTRENORUL.

Dacă nici Remiza n-o fi animatoare atunci!...

LUPTĂTORUL.

25 Remiza animatoare? Orice femeie e, putem spune, o ani-
matoare...

MEDICUL.

Dacă e vorba pe-așa...

I.UPTĂTORUL.

Toate fac amor, nu?... că doar nu ne naștem din polenizarea florii-soarelui cu ajutorul vântului de vară... dar iubirea e un lucru nemaipomenit! Extraordinar! De ce-l batjocoriți?

MEDICUL.

5

Bine, bine!... Asta în ce-o privește pe Remiza... Poate că ai dreptate... Te-a iubit, sărăcuța. Chiar și pe masa de operație... vax operație! O nenorocită de autopsie! ...că mai bine avea un os în burtă și-o operam vie... Chiar acolo... gema sub bisturiu! Gema de dragoste... și voluptate!... Incredibil unde poate duce antrenamentul... (*către luptător*) Că dobitocul ăsta credea că se antrenează... că el e ăla de se antrenează. *Ele* s-au antrenat cu el... El cu pumnii așa în vânt... După muște... După imperiul asiro-babilonian, după... vax! Ele învățau ce e aia dragoste... în timp ce el dădea din mâini și din picioare ca disperatul, cu ochii ieșiți din orbite de trăiri interioare aiurite... Ele băgau la glavă...

10

15

ANTRENORUL.

Ei aș! Trecute prin școala Bizanțului crezi că mai aveau ceva de-nvățat... Că nu știau toate chițibușurile!... dedesubturile, cutele și chichitele... Află că dormeau cu Procopius sub cap... Istoria secretă o aveau aici... în buric...

20

MEDICUL.

Ha-ha!

ANTRENORUL.

25

(*nerăbdător*)

De ce-a otrăvit-o?

I.UPTĂTORUL.

(*nu-i vine să creadă*)

N-a otrăvit-o.

30

MEDICUL

De trei ori i-a dat să bea din ceaiul calmant.

ANTRENORUL

Diabolic plan!

5

MEDICUL

Era pur și simplu geloasă. Gelozia merge până acolo! Îți aduce ceaiul calmant pe tavă, îl bei și caști de trei ori...

ANTRENORUL

Aflasem și eu câte ceva din discuțiile lor interminabile!
10 Se-ntâlneau și-și povesteau cu lux de amănunte... în sonete, rețineți amănuntul, dragostea lor închिpuită cu acest om fără suflet!

MEDICUL

(scârbit)

15

În sonete!

ANTRENORUL

În Evul Mediu femeile sunt cele care-i cântă pe bărbați, fie în formă de sonete, fie în formă de sirene... îi încântă...

MEDICUL

20

Da, nu mai poate fi ca-n antichitate...

LUPȚĂTORUL

Încetați cu glumele astea!

MEDICUL

Și așa din vorbă-n vorbă, din terțină în terțină, Romica a
25 aflat că Remiza îl iubește pe bleg cu adevărat! Nu ca să fie iubită, ci ca să iubească și ea! Sincer și dezinteresat! Mă rog... credea c-a rămas în urmă... Prea mult iubită și prea puțin iubindă.

ANTRENORUL.

Chiar dacă-l turna!

MEDICUL.

Chiar dacă-l turna. Ardea pentru el ca o flacăra. Iar ea, Romica... cum să zic să nu mă repet? să nu fiu banal? Și ea îl iubea... văzând atâta rezistență din partea unui bărbat chiar s-a îndrăgostit de el... 5

ANTRENORUL.

Chiar dacă-l turna...

MEDICUL

10

Chiar dacă-l turna... în formă fixă... două catrene și două terține... dar asta nu mai conta... sentimentul vinei se tocise... îl iubea și voia să fie iubită... Adică voia... cum să mă exprim eu să nu fiu banal? Voia... o dragoste împlinită...

ANTRENORUL.

15

Ce-i mai trebuia ei așa ceva! Numărând: 15 mantouri de leopard, cinspe de leu, trei de tigru... nu mai vorbesc de brățări și de broșe.

MEDICUL.

Domnule, și văzând ce curată e iubirea Remizei... înțelegeți? 20

ANTRENORUL.

Da, ceaiul calmant!

MEDICUL.

Cu mătrăgună... Când a izbucnit scandalul, alaltăieri... să sărim cu toții în aer nu alta... Mă rog, dacă nu se lua cu Centurionul ei... 25

I.UPTĂTORUL.

Cu Centurionul?

MEDICUL.

Păi, cum crezi că ajungeau ei la Roma?

I.UPTĂTORUL.

Care ei?

5

MEDICUL.

Ei doi... Romica și Centurionul.

I.UPTĂTORUL.

Care Centurion?

MEDICUL.

10

Ăla cu nasul mare...

I.UPTĂTORUL.

Care nas? Adică... vrei să spui Centurionul II...

MEDICUL.

Centurionul II. Că mereu îi uit numele...

15

ANTRENORUL.

Deci a comis crima și s-a pus sub pavăza dreptului roman.

MEDICUL.

Întocmai! Dreptul roman apără crimele comise de cetățeni romani de drept sau prin alianță și le condamnă pe toate
20 celelalte...

I.UPTĂTORUL

(frângându-și mâinile)

Îngrozitoare situație!

MEDICUL.

25

Nu-ți mai frânge mâinile, că-ți trebuie...

L.UPTĂTORUL.

Îngrozitoare situație! (*calmat brusc*) Și la urma urmei... dă-le-n mă-sa! Sunt căsătorit! M-au spionat, m-au spionat, s-au ținut de intrigi. Niște târfe! Din Bizanț nu puteam să luăm arta mozaicului ori știința cupolelor și-a arcadelor... Ne-am procopsit 5 cu două curve! Uite unde duce lipsa de morală!

ANTRENORUL.

Așa mai vii de-acasă...

L.UPTĂTORUL.

Sigur, îmi trebuia și mie un pic de experiență. Ciupești 10 de-aici, ciupești de colo – s-adună! De mult spun eu că la școală nu se-nvață esențialul.

ANTRENORUL.

Acum că te-ai căsătorit, ce să mai vorbim. Familia e sfântă. Ai o nevastă tânără, care-ți coboară mult media de vârstă a casei 15 și-ți ridică moralul.

MEDICUL.

Asta e important. Să-ți coboare media de vârstă și să-ți ridice moralul.

L.UPTĂTORUL.

20

Dacă ai spatele asigurat, altfel primești lupta.

ANTRENORUL.

Ți-a ieșit un sfânt din gură. Ai casa ta – căminul tău, ai spatele asigurat. Restul – zburdălnicii! Însă nu trebuie exagerat, desigur. (*privindu-l cu atenție*) E a zecea oară când ți se rupe arcada 25 și-ți înghiți dantura.

L.UPTĂTORUL.

Mi s-o fi creat un reflex...

ANTRENORUL

Din cauza asta te intoxici... Și treci prin momente grele...

MEDICUL

Toți am tremurat pentru tine.

5

ANTRENORUL

Tremurat e puțin spus... Am dărdăit... Puteai pierde întâl-
nirile una după alta...

IUPTĂTORUL

Le-am pierdut.

10

ANTRENORUL

Da, dar oricum...

MEDICUL

Istoria abia începe...

ANTRENORUL

15

(*bucuros*)

Și toate biletele – vândute.

IUPTĂTORUL

Să nu uiți să-ntrebi de soție și de copil.

ANTRENORUL

20

Ce soție? A, povestea aia cu sacul... Acea de-i ziceai „sac“?
(*Râde.*)

MEDICUL

(*către antrenor*)

Să nu-l tulburăm. E în cantonament. Să-l lăsăm să se an-
25 treneze.

ANTRENORUL

Cred că sunt bine... Soția e bine... adică e bună... vreau
să spun e bine sănătoasă... Copilul...

LUPȚĂTORUL.

Deci și el e bine... Bine, atunci să mă mai antrenez un pic... *(își pune mănușile. O rafală de pumni într-un sac)*

MEDICUL.

Plecam și nu-ți comunicam ceva important: am aflat ce e ora H. 5

ANTRENORUL.

(radios)

Ora H e ora când armatele noastre atacă victorios...

LUPȚĂTORUL.

10

Bine, dar asta am spus-o de la-nceput...

MEDICUL.

Nu știm când va fi această ora H... Asta am vrea să ne spui.

LUPȚĂTORUL.

Ce să spun?

15

ANTRENORUL.

Când? Înțelegi: când?

LUPȚĂTORUL.

Când ce?

ANTRENORUL.

20

Când H-ul...

LUPȚĂTORUL.

Păi, eu știu?! Nu v-a spus Remiza... că nu știu... Știu că vine... dar când... din ce direcție... de ce? pentru cine?... de ce tocmai eu...? *(semn de neputință)*

25

ANTRENORUL.

Mizerabilule, nu e vorba de tine. E vorba de noi toți...
Poate ne spui până la prima luptă... Altfel... (*Antrenorul și Me-*
dicul ies furioși.)

5

TABLOUL XIII

Luptătorul, Corul.

LUPTĂTORUL.

(*singur*)

N-am înțeles întrebarea... Au și ăștia un stil! Te întrebă
10 și pleacă înainte de-a le putea spune că n-ai înțeles întrebarea...
Mi-au lăsat timp de gândire... dar la ce să mă gândesc, dacă...
(*câteva bătăi discrete în ușă*) Intră. (*ascultă privind spre ușă.*) Da, intră.
(*din saci coboară, cu scăunelele în brațe, bătrânii, constituindu-se imediat*
în corul bătrânilor)

15

CORUL.

Unde alergi așa, eroule de la Maraton? Îți atârnă limba
de-un cot, gâfâi ca un ogar, ca să ajungi cât mai repede la Maraton,
să strigi în fața cetății „victorie“ și să-ți iasă sufletul după ultima
silabă a acestui cuvânt minunat... Numai că tu nu știi, alergă-
20 torule care-ți cumpănești trupul când pe o talpă când pe alta,
într-un ritm remarcabil și-o arcuire cu totul extraordinară...
nu știi că după victoria pe care o știi tu și-ai vrea s-o comunici
s-a mai dat o luptă... și sortii s-au întors împotriva noastră –
și ar trebui de fapt să strigi în fața cetății nu *victorie* – și să mori,
25 ci *înfrângere* – și să mori – ceea ce nu mai merită, în noile
condiții...

LUPTĂTORUL.

(*confuz*)

Sigur, nu mai merită.

CORUL

Stai... nu ne întrerupe... Și după această nouă luptă s-au mai dat o sută de lupte c-un rezultat ambiguu... Așa că ce-ai putea să le spui concetățenilor tăi... Ce să le strigi cu ultima fărâmă de viață?

5

LUPTĂTORUL

Ambiguu. Dar nu pot să strig „ambiguu” – că n-are rezonanță... e un cuvânt fără rezonanță...

CORUL

(continuând)

10

Și alte o mie de bătălii pierdute, una după alta...

LUPTĂTORUL

Cred că e vorba de-o confuzie... În primul rând eu sunt luptător... nu alergător... Ho-ho! Și apoi... ar putea cineva să alerge preț de 1001 bătălii pierdute, câștigate și c-un rezultat ambiguu... să alerge întruna o sută, două de ani?

15

CORUL

(ca și când n-ar auzi)

Unde alergi, așa într-un suflet, eroule de la Maraton? Ce victorie vrei să anunți, când au avut loc de atunci sute de victorii și sute de înfrângeri... Pe care ai vrea s-o anunți? Și cui? Că Maratonul nu mai există decât în legendă și...

20

LUPTĂTORUL

(aparte)

Ăștia mă confundă.

25

MOȘUL I

(pe alt ton, către celălalt bătrân)

Hai să mergem.

MOȘUL II

Intrăm tot în saci?

30

MOȘUL. III

Da.

MOȘUL. I

S-a terminat repetiția pentru final?

5

MOȘUL. II

Da...

(Rând pe rând se urcă pe scăunele și se bagă în saci.)

LUPTĂTORUL.

Derutantă chestie... Acum, în mod simetric, trebuie să
 10 apară corul întreprinderii. Tot în aceeași saci... Vorba aceea...
 toată istoria într-o oală... cum or fi conviețuind fecioarele cu
 țapii ăștia bătrâni – Dumnezeu știe... *(Așteaptă să apară corul fe-*
meilor. Un ceas marchează trecerea timpului.) Mă bucur c-o s-o văd
 pe Glafira... pe... Bineînțeles, mă bucur c-o să apară nevas-
 15 tă-mea... Ea trebuie pusă întâi... Știu și sacul din care trebuie
 să iasă... Āla... *(se uită la ceas)* Hm! Femeile se lasă întotdeauna
 așteptate... Cum au pus ăștia problema cu Maratonul n-a fost
 rău deloc... pusă... Deloc n-a fost rău pusă... Da deloc.

TABLOUL. XIV

20 *Luptătorul, Medicul, Antrenorul, Trimisul. Aceeași sală de box, mascată
 însă de-o cortină. În fața cortinei – ținându-se de frânghii și discutând:
 Antrenorul, Medicul, Luptătorul și Trimisul vizirului. Se mai află de ase-*
menea câțiva figuranți și câteva femei din cor.

MEDICUL

25

(cătred Trimisul vizirului)

Vizita domniei-voastre ne onorează. Noi reprezentăm o
 lume neutră, e drept, dar ne face plăcere să cunoaștem mai bine
 și asediatorii. Asediatorii ne-au dat sala. Și au cumpărat și toate
 biletele.

ANTRENORUL.

În ce privește meciul de poimâine...

TRIMISUL.

Vizirul m-a însărcinat cu supravegherea pregătirii mormintelor. Sunteți suverani – dispuneți de echipa voastră cum doriți. 5
Trebuie respectat doar contractul încheiat între părți...

L.UPTĂTORUL.

(*către Medic*)

Întrebați-l dacă poimâine e ora H?

MEDICUL.

10

Nu știu să traduc H în turcește...

ANTRENORUL.

(*iritat*)

Nu-l băgați pe turc în metafizică. Sunt musulmani – ei văd altfel atât prezentul... cât și sfârșitul lumii... 15

L.UPTĂTORUL.

Eu am semnele mele să mă tem...

MEDICUL.

Băiețică, doar ți-am tălmăcit adineauri aceste semne... Există o mulțime de sfârșituri ale lumii, după loc, după ora 20
nașterii, după poziția astrilor...

L.UPTĂTORUL.

Pentru mine nu e decât unul.

TRIMISUL.

Ce zice?

25

ANTRENORUL.

Probleme subiective. E în dârdora așteptării meciului.

MEDICUL.

În ce-i privește pe asediați – au acceptat și ei toate condițiile.
Un meci de box înaintea începerii marelui asalt are rolul psihologic de-a mobiliza, de-a...

5 ANTRENORUL.

Nu știu dacă știți ce e acela un meci de baraj.

TRIMISUL.

(*sec*)

Știm.

10 ANTRENORUL.

Socotesc această întâlnire drept o întâlnire de baraj – care va desemna armata învingătoare...

MEDICUL.

Și luminăția-sa Mahomed al II-lea e sănătos?

15 TRIMISUL.

Sănătos, dar furios foc. E foarte cald sub zidurile Bizanțului și azi-dimineață i-a căzut o muscă-n cafea.

FECIOARA BRUNĂ

Vai de mine câte muște au înviat azi!...

20 TRIMISUL.

Deci ne aflăm pe faimosul ring...

ANTRENORUL.

Da...

MEDICUL.

25 Acesta e într-adevăr ringul...

IUPTĂTORUL.

Acuma-mi dau seama că e un ring... Eu credeam că e așa o... Eu aici am iubit... am trăit... am...

MEDICUL.

Taci!

ANTRENORUL.

Să v-arătăm și restul. (*Trage cortina și apar sacii de box. Printre ei spânzurați de plașon – bătrânii din corul bătrânilor. Bătrânul neputincios. 5*
E spânzurat mai în față. Figurația rămâne, perplexă – ca și Luptătorul.)

LUPȚĂTORUL.
(cade în genunchi)

Dumnezeule!

ANTRENORUL. 10
(ridicându-l)

Fii tare!

TRIMISUL.
(aplaudă zgomotos)Bravo! Bravo. Sunt toți? (*Îi numără.*) Unu, doi, trei... 15

MEDICUL.

Evident, toți...

TRIMISUL.
(satisfăcut)

Bravo. Vizirul va fi-ncântat... 20

LUPȚĂTORUL.

Bine, dar de ce?

TRIMISUL.

De ce? (*către Antrenor*) Bătătorul!ANTRENORUL. 25
(îi dă un bătător de covoare).

TRIMISUL.

(*merge la spânzurați și-i bate ca pe covoare. Iese mult praț*)

Erau vechi...

MEDICUL.

Da, erau vechi...

TRIMISUL

(*către figuranți*)

5 Spectatorii din Bizanț care nu pot suporta această scenă sunt rugați să părăsească Bizanțul. Numai că Bizanțul e încercuit. Ha-ha! (*Câteva femei leșină. Gemete, vociferări etc. Peste toate râsul Trimisului.*)

ANTRENORUL

10 Tot ce e vechi trebuie să dispară... (*Către Luptător*) Uită-te și tu ce praf iese din ei...

IUPTĂTORUL

Nu înțeleg – ce rău v-au făcut niște moșnegi. Erau încă lucizi, erau...

15

ANTRENORUL

Singurul lor cusur: aveau memorie... Noi nu i-am spânzurat pe ei, am spânzurat memoria cetății... Văzuseră prea multe, știau prea multe, cu înaintarea în vârstă nu numai că nu se ramoliseră, așa cum au încercat să ne inducă în eroare – ci le
20 revenise și văzul, li se ascuțise auzul, vedeau fără ochelari și... comentau pe șleau...

MEDICUL

Ia vremuri noi, oameni noi – care să nu știe nimic din ce-a fost înainte...

25

TRIMISUL

Ia vremuri noi – oameni noi – asta e și deviza vizirului...

MEDICUL

De-asta am și spus-o.

ANTRENORUL.

Deci contractul fiind respectat – toate celelalte se vor ține lanț...

TRIMISUL.

Meciul va avea loc... Luptătorul nostru acesta e... (*face un semn și apare pugilistul turc – o nămilă cât un taur. Pugilistul turc se înclină, îl măsoară din ochi pe luptător. Trimisul face un semn și acesta, pugilistul turc, iese din scenă. Ies și ceilalți. Rămâne doar Luptătorul.*)

TABLOUL XV

Luptătorul singur

10

I.UPTĂTORUL.

(se oprește în fața Corifeului și discută cu el, ca și când ar fi viu)

Hei, bătrâne, corifeu... iată ce vremuri apucarăm... Nici n-apuci să-ți vezi pensia – nici n-apuci să caști gura... Ce scoți limba la mine? Și-am avut noroc că nu i-a picat decât o muscă-n cafea... (*Merge printre spânzurați și stă de vorbă cu ei.*) Neplăcută poveste... nu-i așa, Anaximene? Ce zici tu, Anaximandru? Dar tu, Diogene? Dar tu, Platon? Și tu, Parmenide? Antrenorul așa le zicea în bătaie de joc. Nu știu ce mare haz e să poreclești niște bătrâni venerabili cu numele filosofilor antici. Acum nici să ne batem joc de gândire... Sau o să ne batem joc de gândire... (*pipăindu-se și încercând să vadă dacă nu e și el unul dintre spânzurați.*) Manechin pentru spaime pe ideea hărțuiei! Mă hărțuiesc femeile pe care le-am iubit. Femeile pe care nu le-am iubit – deși aș fi dorit, chiar foarte mult. Mă hărțuiesc toate nerealizările mele: că de ce nu – și toate izbânzile: că de ce da, ori că de ce așa târziu! Mă hărțuiește propriu-zis viața. (*Ducându-și mâna la frunte, vede că se unezește.*) Și locul acesta... Sânge... Iar mi s-a deschis nenorocita de arcadă... Când naiba? Poate când a pus ăla mâna pe mine?! M-a mângâiat doar pe frunte... Ai naibii

30

- pugiliștii turci... Și cu el mi s-a spus – trebuie să mă întâlnesc poimăine... Hm! Ori eu pentru ce mă antrenam? Când mi se sparge arcada îmi pierd șirul... Parcă visez... (*Între timp manechinele cu spânzurații s-au urcat „la cer“.*) Așa e, bătrâne Parmenide?
- 5 Parcă tu ziceai că „a fi și a gândi tot una este“ și tot tu ziceai: „Ei bine: în timp ce pătrunzi toate, vei învăța și aceasta, anume felul cum ar trebui să fie în chip verosimil lucrurile ce se ivesc și par“ (*observând că spânzurații au dispărut.*) Dar... ce se-ntâmplă cu mine? Unde-mi sunt morții? Eu cu cine mai stau de
- 10 vorbă? (*tipând*) Mi s-a furat trecutul... (*arcada îi sângerează tot mai tare*) (*se aude bătând un ceas*) Oricum, timpul trece... dar să nu ne pierdem antrenamentul pentru ora H... (*incepe să izbească în saci. Ecouri... apoi tropot de copite care se apropie. Ascultând*) Nici un cal nu se potcovește degeaba... I-auzi... vin... (*bate tot mai tare în sacii*
- 15 *de box*) Nici un cal nu se potcovește degeaba...

(Cortina)

RĂCEALA
PIESĂ ÎN 4 ACTE

PERSONAJELE

MAHOMED AL II-IEA – Sultanul turcilor

LOCOTENENTUL – aghiotantul lui Mahomed

PASA DIN VIDIN

RADU CEI. FRUMOS – pretendent la tronul Tării Românești 5

PÂNZARU – un pribegit

{ TOMA }
{ PAPUC } căpitani în oastea lui Tepeș

DOAMNA STANCA – soția lui Toma

SAFTA – slujnică în casa lui Toma

10

{ UN OȘTEAN }
{ ALT OȘTEAN }
{ STAN } oșteni în oastea lui Tepeș
{ NEAGOE }
{ VĂCARUL. }

15

{ ÎMPĂRATUL }
{ ÎMPĂRĂTEASA }
{ ZUNIS }
{ IZABELA } prizonieri bizantini întruchipând
{ STRATOS } Curtea bizantină
{ RĂZBOIUL }
{ FINANȚELE }
{ HARAPUL. }

20

MARIN MĂRIN – un copil muntean
O CADĂNĂ
ALTĂ CADĂNĂ

5 { BAFTANGIOGLU
BESLEAGĂ } comandanți turci
{ TURACAN-BEG-OGLI }

FLOAREA
TILINA
VICA
10 GHERGHINA
RITA
MANDA

Oșteni turci și oșteni români
Acțiunea se petrece în anul 1462.

ACTUL I

TABILOUI. 1

Anticamera cortului lui Mahomed. Un birou, perne pe jos. Locotenentul cercetează niște acte cu pecete.

BAFTANGIOGLU

5

(apare, grăbit)

Dacă nu mă primește într-o jumătate de oră, ne-am dus cu toții... ne paște cel mai mare pericol. Toată latura dinspre sud a Împărăției e amenințată de...

LOCOTENENTUL

10

Vorbe.

BAFTANGIOGLU

Tătari... S-au ras toți în cap și...

LOCOTENENTUL

15

(sec)

Vorbe. *(Pe alt ton.)* Nu poate, că v-ar primi. Tocmai pe Luminăția Sa Baftangioglu să n-o primească? Dar...

BAFTANGIOGLU

Să nu spui că nu e-năuntru. Am oamenii mei, care de luni de zile îmi suflă orele când Prealuminatul poate să mă primească... vin aici și... nu sunt primit! Ca un făcut. E înăuntru, știu precis, am oamenii mei, suflătorii, o echipă, care mă informează... 20

I.LOCOTENENTUL.

Degeaba.

BAFTANGIOGLU

Aș! Plătesc pungi grele pentru asta... Ca să ajungi până
5 lângă cort, bagi mâna până la cot în ișlic... Și... (*scoate o pungă, i-o dă Locotenentului*) uite că tot mai întâlnești piedici.

I.LOCOTENENTUL.

(*ia punga*)

Întreținerea cortului ne costă o groază de galbeni. (*Gândin-
10 du-se.*) Mai treceti pe-aici. Luni, nu, marți, nu... vinerea ailaltă.
Eu v-aș băga și acum, dar am poruncă. Când lucrează, nu poate
fi deranjat nici de profet.

BAFTANGIOGLU

Dar ce face?

15

I.LOCOTENENTUL.

E vârât până peste cap în problemele abecedarului turc.
Vrea ca toți fiii șecilor, califilor, beilor, să învețe de acum încolo
carte, în spiritul culturii musulmane, să nu mai fim la remorca
învățăturii grecești, care a nenorocit lumea. Grecii-n sus, grecii-n
20 jos, cu antichitatea lor, ciupită de la egipteni și traci... dar noi
n-avem cap?

BAFTANGIOGLU

(*cu admirație*)

Ideea Sultanului e mare.

25

I.LOCOTENENTUL.

E a mea. Sultanul alcătuieste abecedarul...

BAFTANGIOGLU

Oricum... Va să zică... I-ar trebui câteva sute de ani, ca
să-l perfecționeze. Să-i dea Allah sănătate.

I.OCOTENENTUL.

Tocmai cu sănătatea o duce cam prost în ultima vreme.

BAFTANGIOGLU

(gest cu mâna la inimă)

Aoleu!... să nu-mi spui că...

5

I.OCOTENENTUL.

Ba da...

BAFTANGIOGLU

(încercând să-și rețină, fără succes, bucuria)

Ce dezastru! Cine o să-i urmeze? Că frații... a dat ordin să 10
fie omorâți, pe capete. Frați, cumnați, veri de-al doilea – toți,
toți rași... Eu, ca una din căpeteniile cele mai mari, nici nu sunt
pregătit pentru așa ceva... *(Cu interes.)* Ce-l doare pe Sultan,
păcatele mele?

I.OCOTENENTUL.

15

Dorul.

BAFTANGIOGLU

Ce boală e asta? Vreo nouă molimă?

I.OCOTENENTUL.

Nu știu. E un cuvânt valah. Iar Măria Sa suferă de cuvân- 20
tul ăsta...

BAFTANGIOGLU

Păi, dacă moare, nici nu...

I.OCOTENENTUL.

Linیștiți-vă... Ștergeți-vă fruntea cu basmaua asta, ați 25
nădușit de durere și de emoții. Spionii noștri ne-au încredințat
că de dor nu moare nimeni.

BAFTANGIOGLU

Nici așa... măcar unul, doi, de poftă? Uf, bine că nu e gravă! Era să leșin. (*Mieros.*) Atunci, când îl văd pe Preaslăvitul?

LOCOTENENTUL.

5 Imediat după abecedar vă promit eu că... Fiți fără grijă!
(*Baftangioglu iese, se izbeste de Beșleagă.*)

BEȘLEAGĂ

(*după ce rămâne cu Locotenentul*)

Și vulpea asta bătrână ce mai vrea? Una-două, la Sultan. Pe
10 cine sapă? A cui pernă vrea s-o apuce? Nu-i ajunge că stă co-
coțat pe jumătate din trupele de spahii... Ar dori să comande
și ienicerii mei, nu?

LOCOTENENTUL.

Nu știu, că nu l-am întrebat. Eu sunt un simplu locotenent,
15 la ordinele Măriei Sale Sultanul.

BEȘLEAGĂ

(*șucând cu ochiul*)

Nu stau decât cât ai bate din palme.

LOCOTENENTUL.

20

(*ii barează calea*)

Dar se poate? Ce-nseamnă lipsa asta de disciplină?

BEȘLEAGĂ

(*enervat*)

Omule, nu mi-am văzut comandantul de la căderea
25 Bizanțului, ce naiba! S-au îngrămădit de-atunci probleme,
hârtii care zac aici la dumneata. O să mă plâng, o să te căiești.

LOCOTENENTUL.

(*înbrâncindu-l afară*)

Vă privește, Luminăția Voastră...

BEȘIEAGĂ

(istovit)

Lasă-mă măcar să stau puțin aici, să-mi trag sufletul... Vin tocmai de la coada coloanei... Știi ce înseamnă asta?... de la coada coloanei!... am străbătut o țară... trei cai schimbai ca să-i aduc știrea nemaipomenită... 5

LOCOTENENTUL.

Vorbe.

BEȘIEAGĂ

Ce?

10

LOCOTENENTUL.

Știrile sunt formate din vorbe... Așa zice stăpânul nostru. Și zice că vorbele altora nu-l interesează, câtă vreme el lucrează tot la vorbe... știți c-o să ne dea un abecedar, a doua carte de cetire după Coran... și nu vrea să asculte vorbele altora până nu termină. 15

BEȘIEAGĂ

(stă pe-o pernă)

Nu c-aș vrea să mă pun de-a curmezișul... *(se cuibărește și mai bine turcește)*... dar unele lucruri sunt strigătoare la cer. În loc să fie în mijlocul nostru, al generalilor, să ne aibă mereu în preajmă, să ne consulte, se izolează și ne lasă să mergem în necunoscut, făcând reforme, aducând o nouă ordine în Imperiu, dar totul după capul lui... Și așa, pe genunchi, în timpul campaniei. Nu garantez! Uite, asta mi-e sfânta *(gest)*, dacă mai sunt eu sigur de reușita acestei campanii! Asta venisem să-i spui, că Vlad ghiaurul știe de doi ani de proiectul nostru... Și nu numai atât... *(speriat)* ...cunoaște numărul oștilor, al steagurilor, știe de ce sex e fiecare cămilă și cum ne facem noi tunurile. 20 25

LOCOTENENTUL.

30

Cum le facem?

BEȘIEAGĂ

Nu știu, că e secret, dar el știe. Ne-așteaptă pregătit. Cu cât întârzie mai mult, cu atât el se-ntărește... Iar noi stăm pe loc și... lasă-mă să discut asta cu...

5

LOCOTENENTUL

Luminăția Sa Baftangioglu mi-a dat o pungă și tot n-a izbutit să mă corupă. Înaltul funcționar turc e incoruptibil.

BEȘIEAGĂ

Uite, eu te procopsesc cu două... (*Scoute pungile, i le înmânează.*)

10

LOCOTENENTUL

(*luând pungile*)

Nici nu știți cât ne costă întreținerea cortului... Ca să nu mai vorbesc că prețul la lumânări a crescut nebunește în ultima vreme, iar Luminăția Sa scrie încontinuu... toată noaptea.

15

BEȘIEAGĂ

Se știe peste mări și țări că e un om luminat... totuși, parcă exagerează. Prea se extenuază... Ce tot mâzgălește?

LOCOTENENTUL

Ode.

20

BEȘIEAGĂ

Ce?

LOCOTENENTUL

Gazeluri.

BEȘIEAGĂ

25

A, o să le-nvățăm pe dinafară.

LOCOTENENTUL

E foarte inspirat. Când nu e inspirat, lucrează asupra cuvântului. Zice că Islamul a ajuns departe cu cuceririle, dar a rămas în urmă cu literatura. Or, astea trebuie să se facă paralel.

BEȘLEAGĂ

Eu nu împărtășesc opinia aceasta.

LOCOTENENTUL.

Vă privește. Eu o împărtășesc. Căci, ce face un popor ales care are săbii, dar n-are condeie? 5

BEȘLEAGĂ

Și dac-ar avea condeie și n-ar avea săbii, cu ce le-ar ascuți?
(*Râde.*)

(*Radu apare mândru, plin de prestață. Întreabă din priviri dacă Sultanul e înăuntru.*) 10

LOCOTENENTUL.

A, Preaînțelepte... Dar, poftiți. Vă așteaptă. Stă ca pe ghimpî. (*Îl conduce cu plecăciuni.*) Oricând sunteți binevenit.

BEȘLEAGĂ

(*cu invidie*) 15

Ăsta e ăla?

LOCOTENENTUL.

Ăsta.

BEȘLEAGĂ

Sigur, el e oricând binevenit în cortul Sultanului, și eu, care 20
comand armata a treisprezecea, n-am rînd. (*Îi mai dă o pungă.*)
Bogat?

LOCOTENENTUL.

(*scârbit*)

Nu dă o para bacșiș! Dar n-am ce-i face. Rămâneți în 25
preajmă, cum iese beizadeaua, încerc să fac un favor pentru un
om adevărat, un turc sadea, nu un venetic.

PAȘA DIN VIDIN

(apare cu un sul scris în mână)

Nu zice nimic, locotenente, că știi dinainte ce-ți va ieși din gurită. Află că nici nu vreau să-l văd azi pe Sultan, c-a scris pur și simplu o porcărie... Oda de ieri e sub orice critică. Ie-am cîtit-o oștenilor mei și-au răs în hohote... Se țineau cu mâinile de burtă și ha-ha, ho-ho...

BEȘLEAGĂ

Mai bine compunea marșuri, nu? C-așa de mocăite înaintea 10 tează oștile... Când le vezi...

PAȘA DIN VIDIN

Iasă că nici cu Luminăția Ta nu mi-e rusine... Cum se zice, Cicero sau Chichero?

BEȘLEAGĂ

15

(jignit)

Eu nu zic nici Cicero nici Chichero, eu sunt militar și pronunția nu mă interesează... Și să nu-mi faci mie paradă de cunoștințe aici, că am să-ți spun și eu o vorbă. Ți-am inspectat trupele și... e o mizerie! O indisciplină! Soldații tăi n-au zurbe 20 în ce-și fierbe lîntea, aprind focul frecând două bețe, încălțămîntea abia li se mai ține, unii au rămas chiar desculți, toți umblă în zdrențe...

PAȘA DIN VIDIN

Dar asta chiar așa e... Și nu numai la trupele pe care le 25 comand... toată armata noastră. Eu am spus: nu trebuia să ne pripim cu această cucerire, până nu ne consolidăm peticele, coatele, genunchii.

BEȘLEAGĂ

Ai spus tu asta?

PAȘA DIN VIDIN

Da. E o mizerie, că-ți vine să râzi, nu alta. A, n-am prins azi unul scărpinându-se cu sulita? Alții, cum văd un copac – fuga să se frece de el. S-au încuibat păduchii în ieniceri și-a dat râia în spahii... Căpeteniile se mănâncă între ele... iar eu n-am nici o putere. (*Către Locotenent.*) Dă-i, te rog, asta, Sultanului. 5

BESIEAGĂ

(*curios*)

Ce-i firmanul ăla pe care-l aduci la semnat?

PAȘA DIN VIDIN

10

„De bello galico“. Ieri m-am contrazis cu comandantul în privința unui pasaj, am trimis curieri la Istanbul (*radios*) și-am avut dreptate. (*Zâmbind.*) Să-mi spui și mie ce figură va face, când îl va citi.

BESIEAGĂ

(*rugător*)

15

Nu-l mai încărcăți, oameni buni, cu fleacuri de-astea... Lăsați-l să conducă armata. (*Autoritar.*) Să știi, Pașă din Vidin, că, dacă la următoarea inspecție găsesc un păduche pe un ostas de-al tău, ți-l omor pe frunte... cu unghia. 20

PAȘA DIN VIDIN

(*izbucind*)

Întâi să ne dați săpunul promis anul trecut și la urmă să aveți pretenții. Unde sunt fondurile destinate hranei și salubrității oamenilor? Fiecare trage cât poate... (*Râzând.*) Iar dumnealor pornește cruciade în căutarea unui păduche! Dar nu trebuie să faci nici doi pași, ca să-l găsești la primul. Respectiv, la mine. Ostașii-s plini de plăgi. Totul e-o rană, chiar înainte de a-i ajunge prima săgeată valahă. I-am și spus Sultanului: mergem să le-arătăm ălor carne vie, cum arată carnea noastră vie... 30

LOCOTENENTUL.

Și ei să ne-o arate pe-a lor. Că nici ăștia n-or fi stând mai bine. Beizadea Radu zice că e o jale...

PAȘA DIN VIDIN

- 5 Cum deschide gura, cum îi iese porumbelul. Are tot inte-
resul să ne prezinte în culori cât mai sumbre situația din țară
lui, că suferă oamenii și așa mai departe, ca să ne zorească pe
noi să-l punem cât mai repede Domn și să curmăm durerea.
(*Ieșind.*) Nu uita, locotenente, pune-l pe Caesar în brațele Sultanului,
10 poate mai învață ceva. El nici n-a trecut Rubiconul... și toate
merg anapoda. (*Iese.*)

LOCOTENENTUL.

Ăsta vorbește, parcă el ar fi Sultanul și Sultanul ar fi pașă.

BEȘLEAGĂ

- 15 Păi, dac-aș zice eu un sfert din ce afirmă el, nici nu m-aș
întoarce bine cu spatele și m-aș și pomeni destituit din funcție,
făcut spahiu de rând... Asta, în cazul cel mai bun... Sunt unii
care putrezesc de ani de zile pe la Edicule și n-au zis decât așa,
pe departe, că nu le place timpul, că s-a pus vremea a rea, lu-
20 cruri de-astea. Mare curaj au unii și uite că le merge.

LOCOTENENTUL.

Să nu ne pripim. Preacinstite... deliu... ori ce-ai fi fiind.
Ce ești, bei, pașă, hadâmb? că eu mereu uit...

BEȘLEAGĂ

- 25 Beșleagă, locotenente... și măcar galbenii să-ți aducă aminte,
că sunt din solda amărăților de... Avea dreptate Pașa, dar prea
a spus-o fără perdea... Că eu dacă vorbesc cu Sultanul, și-mi
rezolvă hârtiile, sulurile, alta o să fie situația întregii armate...
Toți se vor primeni, și-or începe să cânte. Am idei mari. Numai
30 să nu apuce să intre Preacinstitul Baftangioglu înaintea mea,

că strică și ce mai era bun... Are un dar de-a măslui realitatea, ce nu s-a pomenit! (*Rugător.*) Ce fac, plec sau mai aștept?

I.OCOTENENTUL.

Plecați, dar rămâneți prin preajmă. Luați-o în partea cealaltă, să nu vă întâlniți cu Baftangioglu... că și el e tot pe-aici... 5
Așteaptă. Dar vă promit, mă jur, că la primul moment liber vă veți vedea în fata Slăvitului. Știu că vă iubeste. A auzit de isprăvile dumneavoastră și abia așteaptă să vă primească. E și foarte receptiv la sugestii. Ați văzut, toți îl judecă, toți îi arată pe față unde greșeste. 10

(*Cortina*)

TABI.OU I. 2

O masă împărătească. Jilturi sculptate în fildeș. Draperii grele (dar cam ponosite) în fundul scenei. Să se vadă un glasvand. Pe masă, tacâmuri scumpe.

ÎMPĂRĂTEASA

(*asezând șervetelele cu monogramă*)

Șervetelele nu se pun în pahare, cum fac dumnealor, ci lângă farfurie.

RĂZBOIUL.

Înălțimea Voastră se frământă și își bate capul cu așezarea 20
șervetelelor, iar Sultanul nu știi dacă are idee de apariția acestei bucăți de pânză misterioasă și la ce folosește ea. (*Râzând.*)
Deunăzi l-am văzut pe-un dregător de-al lui, încurcat. Se pomenise cu șervetul în mână, a dat să-l miroase, să-l guste și până la urmă și-a șters papucii... 25

ÎMPĂRĂTEASA

Domnule ministru, aveți o limbă ca o sabie... Dacă și ca ministru de război ați fi fost la fel de ascuțit... (*Ofiînd.*) Cel mai greu e de mine: slugă la două împărății! Una mai mare ca alta.

Nici n-ai terminat bine cu un prânz, că trebuie să te îngrijești de altul... Și nu mai am nici condițiile de odinioară. Unde să primești? Marmora de pe jos e ca vai de ea... Se vede asta cât de colo! Și dacă-mi pare rău după ceva, atunci regret... știti ce regret? Harta Ierusalimului făcută din mozaic, din sufrageria mea... O adevărată operă de artă!

RĂZBOIUL

Eu, în calitate de ministru de război... ce să mai zic. Aproape că nu mai am probleme. Singura mea grijă e războiul cu sto-
10 macul. Când e gol, e rău că e gol, când e plin, e rău că e plin.

ÎMPĂRĂTEASA

(aruncând o ultimă privire asupra felului cum sunt așezate tacâmurile)

Au fost lansate toate invitațiile?

ZUNIS

15 O, doar le-a dus chiar ministrul de finanțe, în persoană. Le-a înmănat fiecărui invitat în parte, odată cu copia plângerii pentru mărirea tainului.

ÎMPĂRĂTEASA

Vai, dar nu se cădea...

20

ZUNIS

Măria Voastră e împărăteasă, și nu știe anumite lucruri, adică nu trebuie să le știe... Acestea sunt problemele noastre, ale bărbaților de stat. Căci uitați-vă și Măria Voastră: tacâmuri aurite avem, dar ce punem în farfurii?

25

ÎMPĂRĂTEASA

Și musafirii trebuie să pice dintr-un moment în altul.

ÎMPĂRATUL

(*apare cu o coroană de spice, maci, imortele, pusă cum ștregărește*)

De câte ori port coroana asta pe cap, simt întreaga greutate a Imperiului bizantin. Când o fi de-oi muri, să i-o puneți Sultanului pe piept.

5

ÎMPĂRĂTEASA

(*cu dojană*)

Nu mai culege pătrunjelul de pe ouă! (*Intră ministrul de finanțe.*)

ZUNIS

A, finanțele! Vin toți?

10

FINANȚELE

La masă, cine nu se înghesuie? O să-i avem aici, în păr, de la Sultan până la Harap. Așa ni se scurge zi de zi tezaurul... Și până acum n-am obținut nici un favor...

ÎMPĂRĂTEASA

15

Dacă vin, cum să nu-i primești? (*Zâmbind.*) Închipuți-vă, l-am văzut mâncând. Nu știe să țină furculița în mână!

FINANȚELE

Cine?

ZUNIS

20

Ei, cine?

ÎMPĂRĂTEASA

(*râzând*)

Punea orezul în pumn cu furculița, lăsa furculița jos și ducea pumnul la gură.

25

FINANȚELE

Cine? Cine?

ZUNIS

Sultanul. Of, ăștia de la finanțe vor ca totul să fie clar de la început...

ÎMPĂRĂTEASA

5 De ce credeți că vine așa de des ca să servească masa cu noi? De drag? Se uită fix cu ce îndemânare mânuim noi, bizantinii, cuțitele...

ZUNIS

Ei, de-ăștia făcuți peste noapte! Când să-nvețe și ei?

10

ÎMPĂRĂTEASA

(*pornită*)

Poți să spinteci jumătate din omenire, dar dacă nu știi să mânuiești cuțitul... tot impresie rea o să lași în istorie. Eh, noblețea nu se ia pe furate, nu se-nvață cât ai bate din palme...

15

ÎMPĂRATUL

Pe mine m-au bătut la palmă...

FINANȚELE

Uitasem... ni s-au luat cuțitele...

20

ÎMPĂRĂTEASA

(*indignată*)

Cum, adică... să facem și noi ca el? În loc să-nvețe ei de la noi... să... și noi din pumn? (*Se ineacă de indignare.*)

FINANȚELE

25 Eu cred că Harapul. În cort nu se știe nimic. Zice că pentru acoperirea cheltuielilor.

RĂZBOIUL

Ce cheltuieli? Care cheltuieli?

FINANȚELE

Va trebui să vindem până și tronul.

ÎMPĂRATUL

Cu o condiție: cel care cumpără tronul să-l ia cu împărat cu tot. (*Hotărât.*) Prețul îl stabilesc eu. Eu stabilesc prețul.

ZUNIS

(cătred Război)

5

Atunci să vezi lupte... Toate noroadele or să se-nghesuie să-l ia... venetieni, germani, genovezi... Poate-n felul acesta o să-și dea seama și Mahomed ce comoară suntem... (*Privind masa.*) Ce facem? Pe cine mai așteptăm?

ÎMPĂRĂTEASA

10

Că bine ziceți... Aș propune să trecem să servim ceaiul în grădina palatului...

ÎMPĂRATUL

Grădina suspendată. Întotdeauna am confundat grădina suspendată cu sabia lui Damocles. Una mai suspendată decât alta.

ÎMPĂRĂTEASA

(neluând seama)

Există acolo trandafiri înfloriți, statui, jocul irizat al fântânilor arteziene. Să mergem. (*la brațul Împăratului. Se îndreaptă spre avanscenă. De sus cade un grilaj, care le barează trecerea. Acum se observă că totul se petrece într-o cușcă mare, mobilată în stil bizantin – dar cușcă, precum toate cuștile.*)

ZUNIS

(primul care-și recapătă sângele rece)

25

Mobilată în stil bizantin, dar cușcă precum toate cuștile...

ÎMPĂRATUL

(jignit)

Se află vreunul printre soldații mei care să-mi taie capul?

HARAPUI.

(apare din afară, se opreste lângă gratii)

Dacă vă strânge, îi mai dăm drumul... Nici nu știți cât chin și pe mine! Toată ziua, saltă cortina, lasă cortina, saltă cortina, lasă cortina... Dar trebuie să ai mușchi pentru politica asta! Mușchi, nu glumă...

ÎMPĂRĂTEASA

Uitați-vă la el. Țsta se spală numai pe dinți.

HARAPUI.

10 Sultanul și-a amânat vizita pentru diseară... Strângeți masa și învățați glume noi, ca să-și poată descreți fruntea. *(Apare Izabela. Harapul îi deschide, lăsând-o să intre în cușcă. Închide usa cu grijă după ea. Pleacă.)*

ÎMPĂRĂTEASA

15 Fiica cea risipitoare. Umblă ce umblă, dar se-ntoarce exact când se taie vitelul cel mai gras.

ÎMPĂRATUL.

Eu sunt acela.

IZABELA

20 Vă rog să mă iertați c-am întârziat la masă.

ÎMPĂRĂTEASA

(cu reproș)

Ce toaletă e asta?

ZUNIS

25 Izabela, frumoasa noastră... Tu ești unica moștenitoare a tronului, toți ochii sunt pe tine, toți îți fac curte și ai atât de puțin timp și pentru noi...

ÎMPĂRĂTEASA

(supărată)

30 De ce n-ai rămas acolo, la bazin?

IZABELIA

Se primenește apa. (*Pe alt ton.*) Am vești. Nici nu vă închipuiți.

RĂZBOIUL.

Ce?

FINANȚELE

5

Se urcă prețurile!

IZABELIA

Ne înmulțim. Ne înmulțim.

ÎMPĂRĂTEASA

(*cercetând-o atent*)

10

Ai rămas...? Dumnezeuule, să n-aud de-o rușine ca asta!

IZABELIA

Nu e asta, mamă. Ni s-a aprobat un om, cel care-a murit acum două luni... și locul lui rămăsese gol... acum au prins altul... O s-apară din clipă-n clipă, acum e acolo... la-ntrebări... trebuie să-i scoți vorbele cu cleștele din gură, așa spunea Harapul. Cică știe multe, e un învățat, dar cam scump la vorbă.

RĂZBOIUL.

Și-atunci, ce să facem cu el? Să stea ca mutul pe scenă?

FINANȚELE

20

Bun, rău, n-ar trebui să-l primim. Ar putea să aibă și talent, nu zic ba, dar nu ne interesează! Eu am ridicat de mult problema la Harap. Nu mai primim noi indivizi în ceata noastră de luptă antiotomană.

RĂZBOIUL.

25

Subvenționată chiar de Mahomed, fiul lui Murad.

FINANȚELE

Da, dar prost. Pentru că tainul global rămâne același. O să mă condamnați că-s inuman, dar am mers până la a-i spune: ori mărești ciolanu', ori mai rărești din câini.

30

ÎMPĂRATUL.

Ce-mi aud urechile? Consulii nou aleși la Constantinopol nu mai respectă tradiția de a oferi poporului spectacole, jocuri și bani, în prima săptămână a lui ianuarie. Dar de-o mie de ani există acest obicei. Cum să sari peste el? Ministrule, ia măsuri de urgență.

(Intră Stratos, un om de 60 de ani, încărunit, figură distinsă; se vede asta chiar dacă poartă semnele unei maltratări recente. E îmbrâncit de Harap în cușcă. Ușa se-nchide la loc.)

10

FINANȚELE

Ăsta nici de sufleur nu mai e bun...

STRATOS

(împleticindu-se un timp în scenă)

Cine sunteți voi?

15

ÎMPĂRĂTEASA

Maestrul de ceremonii ne-a fost tăiat. Domnule Zunis, fă dumneata prezentările.

STRATOS

(cu voce stinsă)

20

Unde sunt?

ZUNIS

Ați nimerit chiar în viesparul luptei împotriva păgânilor. Ultimul cap de pod, înțelegeți?

FINANȚELE

25

Luptă sprijinită chiar de Sultan... Nu știm pentru ce, în ce scop... dar plătită îngrozitor de slab, sub orice tarif. Și cât ne plătește, atâta luptăm.

STRATOS

Nu înțeleg.

ÎMPĂRĂTEASA

Aceasta e Curtea bizantină... cu tot fastul ei, despre care s-a dus vestea...

ZUNIS

(tresărind)

5

Domnule Stratos!

STRATOS

Zunis! *(Se îmbrățișează.)*

ZUNIS

Dar pe unde umbli, omule, de-atâția ani?

10

STRATOS

Misiunea mea era să merg de la o Curte la alta și să prezint situația. Am vorbit cu Dogele Venetiei să dea ajutor Împăratului, a zis că-l dă și...

RĂZBOIUL.

15

... nu l-a dat.

STRATOS

Când să mă întorc să-i spun... cu cine să mai vorbești? Am rămas prin țări străine și tot încerc să trezesc simțul datoriei față de creștinătate, la popoarele creștine. *(În șoaptă.)* Putem vorbi deschis?

20

FINANȚELE

Altfel nici nu vrem să ascultăm. Aici totul e vraște.

STRATOS

Țineți-vă tare, că azi-mâine trebuie să-ncepă.

25

RĂZBOIUL.

Cine?

STRATOS

Cruciada. (*Dându-și importanță.*) Fraților, dar cât n-am umblat... Mă duc la Doge, zice să merg întâi la Papă. Du-te la Papă, zice să vadă ce i-o spune Regele Neapolului, fugi la Rege, după aia aleargă la Curtea Franței... nici unul nu era la curent cu situația reală a lucrurilor. Bate-ți capul și explică-le... Apoi, care mai de care mai suspicios... a trebuit să le arăt scrisori, documente. I-am pus pe Papă de-a scris cu mâna lui...

ÎMPĂRĂTEASA

10 Ce-a scris?

STRATOS

O bulă.

ÎMPĂRĂTEASA

Mulțumesc! Între timp, noi stăm cu capul pe butuc, regii se scarpină-n creștet și diplomații noștri umblă lelea... Trebuia să vă întoarceți la Curte, să împărtășiți soarta noastră...

STRATOS

Soarta, de împărtășit, tot o împărtășesc, nu vedeți, dar ce era mai important pentru Imperiu: să stau să mă jupoaic și pe mine și să mă umple cu paie ca pe alții, sau să încerc să trezesc conștiința adormită a Apusului?

IZABELA

Iertați-mă, domnule Stratos. Am auzit de dumneavoastră. Treceți drept unul dintre cei mai învățați oameni de la Curte, așa că iertați-mi întrebarea: ați trezit-o?

STRATOS

Da.

RĂZBOIUL

Deocamdată ne-am trezit noi cu dumneata aici.

STRATOS

(inflăcărându-se)

Cum aud de apărarea credinței contra osmanlăilor, toți sar ca arși. „Da, sigur că da, îi căsăpim.“ „Afară cu turcii din Europa!“ Așa zic toți. Dar când e să treacă la faptă... 5

FINANȚELE

Spaniolii îl întrebă pe Papă, Papa se consultă cu Dogele... acesta cu...

STRATOS

Exact cum vă spuneam... Aveam tașca plină de scrisori 10 diplomatice.

IZABELA

Mai încet. Și unde sunt?

STRATOS

Le-am înghițit. Nici un rege nu știe geografie și nu putea 15 să-nțeleagă pe nevăzute cam care ar fi mișcarea trupelor. A trebuit să le întocmesc tot eu hărți, pe țări... Doi ani am studiat mersul trupelor, liniile de atac, și-am făcut hărțile.

IZABELA

Pss. Și unde sunt? 20

STRATOS

Le-am înghițit, să nu cadă în mâinile lor. Pe dinăuntru sunt tot o hartă și-un document diplomatic. Dar le știu pe dinafară.

IZABELA

Pss! 25

ZUNIS

E, că fără hărțile dumitale turcii n-or mai ști ce au de gând să facă...

STRATOS

Am întocmit și hărțile Apusului... dacă tot am bătut drumul. Pe acestea, osmanlâii nu le mai au...

ÎMPĂRĂTEASA

5

(plângând)

Unde-au rămas creștinii? Când vin?

STRATOS

V-am spus. Azi, mâine. Cruciada e pusă la cale, în cele mai mici amănunte. Ca să nu se trezească bănuiala Sultanului, se
10 vor preface că merg la Sfântul mormânt... o iau prin sudul Serbiei... după aceea, pe mare, și le cad în spinare...

RĂZBOIUL.

Principalul e să treacă cruciada prin cușca noastră. Dacă ni-
meresc un pic mai la dreapta ori mai la stânga... degeaba o mai
15 fac, pot să nu se mai apuce...

STRATOS

Acum, totul e în mâinile lui Dumnezeu...

ZUNIS

Și dumneata, dragă Stratos, în mâinile turcilor... Unul din
20 obiceiurile lor nesuferite e că sugrumă. (Face gestul.)

STRATOS

(cătred Împărat)

Cine e?

ÎMPĂRĂTEASA

25 Nu mai avem maestru de ceremonii, că ni l-au...

FINANȚELE

S-a micșorat schema...

ÎMPĂRĂTEASA

Împăratul nostru...

STRATOS

Nu înțeleg.

ÎMPĂRĂTEASA

Evident, politician!...

STRATOS

5

(cătore Împărat)

De unde ai coroana?

ÎMPĂRATUL.

Mi-au dat drumul ameliorat. Oameni grei, care, pe uscat, sunt miniștri și cântăresc probleme, aruncați în apă, își pierd din greutate o parte egală cu volumul de lichid înghițit pe uscat. 10

STRATOS

Și unde mergeți?

ÎMPĂRATUL.

Bate vântul... și dacă apare și Steaua ciobanului înseamnă c-am scăpat de ploaie. 15

STRATOS

Am înțeles, ești rivalul Sultanului...

FINANȚELE

Mintea i s-a terminat odată cu împărăția...

20

ÎMPĂRĂTEASA

(aducându-și aminte că e anfitrioană)

Dar, vă rog... *(li arată masa.)* Și Sultanul ne onorează din când în când cu prezența sa... Noi tocmai ne pregăteam să ieșim în grădină să servim ceaiul... 25

STRATOS

Atunci?

ÎMPĂRĂTEASA

*(zâmbind)*Atunci și acum... *(Stratos se așază în capul mesei.)*

ÎMPĂRATUL

5 Nu, în cap stau eu! *(Își pune fărîfuria în cap.)*

STRATOS

(ocupă alt scaun)

Unii nu au minte, alții nu mai au posibilități la ea. Dacă
nu mă confundau cu un spion valah, scăpam. Turcii îl căutau
10 pe altul, și-au dat de mine. Trei zile să mai fi stat și cruciada
era urnită.

IZABELA

Și creștinii dumitale, treziți, măcar îi ajută pe valahi?

STRATOS

15 Nu, c-ar observa turcii. Mișcarea e mult mai subtilă.

IZABELA

(privindu-l în ochi)

Credeti?

STRATOS

20 Nu. Într-un fel, bine că m-au înhățat ăștia, ajunseseam la
disperare văzând atâta inerție. Unii s-au înfundat prin mănăstiri
și fac traduceri din persană, arabă, latină, greaca veche... ăștia
măcar au o scuză... Alții, cu coroane pe cap, se țin de nunți,
de petreceri... Noi, care-am mai rămas, trebuie să ne ținem tari.

25 *(Apare Harapul, îl înșfăcă de guler pe Stratos și-l scoate din scenă.)*

STRATOS

(iesind)

Să nu dai, că spun... Nuu! E o confuzie... Sunt de origine
greacă, născut la Alexandria, crescut la Atena și cu domiciliul
30 stabil la fostul Constan... Am fost câțiva ani în trecere prin

Europa, cu intenția să mă întorc la domiciliul stabil, să plătesc impozitul, impozitul pe sobe... ceea ce și făceam... și pe unde să trec, dacă nu prin țările balcanice? Stai, nu da, căci comiți o eroare de... ce pumn!

IZABELA

5

Cât o fi omul de învățat, când e pus față în față cu mizeria umană... se duce caracterul, zboară maximele și teoriile...

ÎMPĂRĂTEASA

Oricum, de mult n-am mai văzut un musafir care să mânuiască la perfecție silogismul. (*Către Izabela.*) Ajută-mă să strâng. 10
Dumnezeule, și când mă gândesc că deseară iar avem musafiri... și încă pe cine! (*Împărăteasa și Izabela ies cu brațul de fărfurii.*)

FINANȚELE

Nici nu l-au adus bine și l-au și băgat în porție.

RĂZBOIUL

15

Ce minte sclipitoare! N-a călătorit degeaba. Tot ce-a văzut s-a prins, a dat roade. Logică perfectă, putere de disociere, perfectă luciditate în analiza situației.

ZUNIS

Și un mare patriot. Ai auzit. A luat legătura cu atâtea capete 20 luminate, trecând din țară în țară și...

FINANȚELE

... plătindu-și singur drumul...

ZUNIS

Ca eroul de la un nou Maraton. A strigat: „Ne-nving“, și-a 25 căzut... în mâinile lor...

(*Harapul îl aduce pe Stratos, desfigurat.*)

STRATOS

Eu atât am avut de spus...

HARAPUI.

Până diseară să-mi învățați toți gluma asta, să i-o spuneți Sultanului: „Dacă nici istoria n-o fi având humor“... O veți spune în cor antic.

5

ZUNIS

Humor cu H sau fără?

HARAPUI.

Cu H. Țsta e tot hazul.

(Harapul iese.)

10

STRATOS

Cum îl cheamă pe Harap?

FINANȚELE

Sarailie.

STRATOS

15

Mda! Săracul. Are un pumn greu, mă mir cum îl duce.

(Toți îl cercetează cu compătimire.)

ZUNIS

Căcași harta?

STRATOS

20

(rușinat)

Da, dar pe cea mai mică. Nu prezintă nici un fel de interes strategic, și-mi ținea și memoria blocată, încărcată cu lucruri de prisos.

RĂZBOIUL.

25

Eh, să fi fost eu...

STRATOS

(dezinovățindu-se)

Am rezistat foarte bine la tot... și la smulgerea unghiilor și la strângerea cu ușa și la țesălarea limbii – am fost ciment... Dar când au început să se milogească de mine... că n-au, că 5 le trebuie, că să-i înțeleg și pe ei... că ei ne dau pâinea... m-am înmuiat.

ZUNIS

Totul e să nu-i desconspirăm pe cruciați.

FINANȚELE

10

Ei, acum, dintr-o hartă mică...

STRATOS

Ce-mi pare rău e că n-am apucat să-i înștiințez pe valahi că vor fi singuri, absolut singuri...

ZUNIS

15

Ce să-i mai descurajezi și pe ei!

STRATOS

Nu știi de ce mă cuprinde așa o jale... Are vreun rost rezistența noastră?

ZUNIS

20

Are, domnule, are. Mergem până la capăt pe drumul ăsta.

STRATOS

Pentru ciolanele mele bătrâne, bine ar fi într-o chilie, undeva în munții Valahiei. Să traduc din Sfinții părinți, să fac comentarii la martiri, ca atâția alții...

25

ZUNIS

Acum noi suntem martirii.

(Cortina)

TABILOUL 3

Mahomed și Pașa din Vidin în căruța închisă, care-i transportă spre Dunăre. Afară – vuietul armatei mărșăluind. Nechezat de cai, cântece soldătești, comenzi. Discuția va fi punctată de hurducături, însă, chiar și peste hopuri, nivelul ei se păstrează ridicat. Înaintarea este oricum asigurată, în ciuda șleaurilor desfundate.

MAHOMED

Am impresia, dragul meu, că n-ai înțeles metafora. Ochiul e Allah.

10 PAȘA DIN VIDIN

Metafora nu-i tocmai nouă. Dar nu asta mă deranjează. Nu-i obligatoriu să fim originali cu orice preț. Important e să cădem, în ceea ce scriem, peste adevăr.

MAHOMED

15 De ce să cădem?

PAȘA DIN VIDIN

Să nimerim, dacă vreți, într-o zonă a adevărului. Dar să luăm ultimul vers din oda Luminății Tale, închinată lui Allah. Spun în paranteză că, în situația în care vă găsiți, a închina ode
20 lui Allah este o pură pierdere de vreme.

MAHOMED

Poți să-mi explici paranteza?

PAȘA DIN VIDIN

A fi Mahomed și a-l linguși pe Allah... e ca și cum ai în-
25 cerca să-ți săruți mâna. (*Râzând.*) Chiar dacă o faci, nu simți nici o plăcere. (*Sobru.*) De ce nu scrie Luminăția Ta despre ce cunoaște mai bine? Despre caii de la caleașca asta – cai arăbești – e drept, care ne poartă acum departe spre Dunăre, și dacă va vrea Allah, în caz că nu l-a măhnit oda Măriei Tale, *peste* Dunăre, să-l
30 înfrângem pe ghiaurul de Tepeș, care până acum a tras în teapă

toată avangarda noastră, făcând un fel de pădure macabră sau o livadă macabră în care se coc niște fructe-cadavre... Brr!

MAHOMED

Văd că și ție îți dau ghes alegoriile.

PAȘA DIN VIDIN

5

Îmi cer iertare... a fost o simplă metaforă. Sau de ce nu scrie Măria Ta despre... *(merge în spatele căruței și trage la o parte o perdeluță)* ...această cușcă pe care o târâm după noi?

MAHOMED

(vesel)

10

De ce să scriu despre lucruri pe care le văd pe fereastră?

PAȘA DIN VIDIN

A vedea pe geam cușca Împăratului bizantin, a ultimului împărat bizantin, și a pune asta într-o meditație, mie nu mi se pare de colea! *(Concentrându-se ca într-un moment de inspirație.)* Se aude vuietul armatei care mărșăluiește. Rap, rap, rap... Nechezat de cai, comenzi. Cântece ostășești. Înjurături. Se simte praful drumului... și chiar și cel de pușcă... Eh, căruța noastră merge unsă, târând după ea cușca bizantină... care scârțâie. Mda, destul de încăpătoare, cutia asta a lor... din păcate, expusă arșiței și prafului, ceea ce dă captivilor o stare de delir, combinată, în clipe de calm, cu un sentiment al zădărniceii. De altfel, împăratul Constantin Paleologul nu e chiar Constantin Paleologul. Cel adevărat a fost găsit mort, cu sabia în mână, la una din porțile cetății. Cel care-i ține locul e un impostor. Când o să terminăm odată cu impostorii?

MAHOMED

Au și ei rolul lor... misiunea lor. Ideea mea era să-l vâr pe Împărat în cușcă... și... l-am vârât!

PAȘA DIN VIDIN

De nouă ani de când e captiv și cărat prin toate campaniile și-a permis gestul necugetat de a înnebuni. Pe drept cuvânt și în sensul larg al logosului, cum însuși spune. Suita lui, însă, e
 5 destul de lucidă spre a aprecia cum se cuvine situația, care, după părerea unanimă, nu e prea strălucită... (*Desfăcându-și bratele în lături.*) O, ce subiect de poem! Dar eu am expus toate astea în proză...

MAHOMED

10 Nu cred că trebuie să spoim odele împărătești cu balegi de cal ca pe niște umile cocioabe. (*Îngrijorat.*) Ce nu-ți place la ultimul meu vers?

PAȘA DIN VIDIN

„Eu, umbra-nchisului tău ochi, geana-i“. Acesta-i versul.
 15 Am înțeles că Ochiul e Allah. Nu pricep însă de ce vă considerați *Umbra* ochiului lui Allah?

MAHOMED

Ce e fals aici?

PAȘA DIN VIDIN

20 Să nu se supere Luminăția Ta, dar această ultimă producție ni se pare ratată. Deși am găsit câteva expresii, ba chiar versuri întregi, strofe, bunicele.

MAHOMED

(*măhnit*)

25 Să ți-o mai citesc o dată?

PAȘA DIN VIDIN

Tot mediocră!

MAHOMED

(*enervat*)

Ia ascultă, Pașă din Vidin! Vrei să spui, poate, că n-am talent. (*Ridicând tonul.*) Mi-oi fi pierdut talentul peste noapte?

PAȘA DIN VIDIN

5

N-am afirmat asta... Dar vă grăbiți...

MAHOMED

Nu cumva lirica mea e apreciată cu... mă rog... superlative, doar din cauză că-s cine îs?

PAȘA DIN VIDIN

10

Vorbiți poeticește. Sună ca sunătoarea sau pojarnița.

MAHOMED

(*domolit*)

De ce-o sucești așa? Adevărul e că, de fiecare dată când îți citeș ce-am scris, mă calci pe nervi îngrozitor. Nu știu de ce
 15 naiba te-oi fi chemând să-ți citeș... și nu te las să-ți comanzi armata ta, ori să te legeni în bratele vreunei cadâne.

PAȘA DIN VIDIN

Vă trebuie un cititor ca mine... Ca Sultan, aveți nevoie de sute de mii de ostasi, să vă asculte porunca. Tot așa, ca poet
 20 adevărat – părerea mea este că sunteți, orice s-ar zice, un poet adevărat – nu vă puteți lipsi de un critic, capabil să discearnă, care să vă poată arăta: „uite, aici e aur, aici, alamă sclipitoare... Taie asta, lasă asta“... În lipsa unuia mai bun, m-ați găsit pe norocosul de mine... Câteodată, corvoada mă copleșește,
 25 trebuie să recunosc. (*Oftează. Ușa se deschide. Intră Radu.*)

RADU

(*cu plecăciune către Sultan*)

Vești bune. Dunărea e la o aruncătură de băț. Aerul miroase a șalău, a nisetru. Oastea merge cu însufletire, sperând
 30

o pradă bogată... (*Trist.*) Din păcate, Țara Românească e ca un buzunar peticit... A fost prădată chiar din interior.

PAȘA DIN VIDIN

Dar cel care merge cu cea mai mare însuflețire e beizadea Radu. Speră un peșcheș și mai gras: însuși tronul Țării Românești... Țasta, dacă nu e gras să vi se aplece, măcar nici nu e soios să-ți fie rușine să stai pe el.

RADU

(*tâfnos*)

10 E tronul tatălui meu, dreptul meu firesc...

PAȘA DIN VIDIN

Țepeș, fratele tău, nu e și el fiul tatălui său? El de ce n-ar avea același drept firesc?

MAHOMED

15 Bine am făcut eu c-am dat hotărâri prin care viitorii sultani sunt sfătuiți să-și omoare în primul rând frații. Țineam la fratele meu ca la ochii din cap. A doua zi după ce am luat puterea, a trebuit să-l sacrific... Mi-a pricinuit, bineînțeles, o mare durere sufletească. Am compus chiar o elegie...

20

RADU

Așa se întâmplă: ai frați, ai necazuri...

PAȘA DIN VIDIN

Dar ai și pe cine hăini.

MAHOMED

(*către Pașa din Vidin*)

25

De ce-l împungi de fiecare dată? Știi că nu-i place gluma.

PAȘA DIN VIDIN

Nu glumeam.

RADU

Corabia Măriei Tale este în port, așteaptă. Cu tot echipamentul de luptă...

PAȘA DIN VIDIN

Cu piscină, cu cadâne... Cât mai repede la Dunăre... 5
Că-mi lasă gura apă...

MAHOMED

(căt-re Radu)

Am avut o discuție cam neplăcută cu Pașa din Vidin. Despre poezie. Ca de obicei, mi-a denigrat ultima producție... 10
Știi, am scris o odă.

PAȘA DIN VIDIN

E slabă. (*Iui Radu, ca și când Sultanul nu s-ar afla acolo.*) Mi-am pus mari speranțe – și parcă numai eu? toți iubitorii de literatură din Imperiu – în geniul Măriei Sale. Dar sunt mâhnit că, 15
de la o vreme, se pripește. Nu reface, nu meditează mai mult. Mi-e teamă că victoriile militare dăunează calității artistice a ultimelor producții.

RADU

(căt-re Mahomed)

20

Sunt unii care ar vrea ca Sultanul să piardă această campanie... ca să aibă prilej de a medita mai mult.

PAȘA DIN VIDIN

(căt-re Mahomed)

Cred că, dacă ați schimba ultimul vers...

25

MAHOMED

(interesat)

Serios? (*Brusc, enervat.*) Nu schimb o iotă! În momentul compunerii am fost inspirat. Atunci nu pot da greș. Știi că dacă țin-tești cu arcul poți nimeri cu săgeata prin urechile acului cu care 30
Allah țese natura sau firea. Din păcate, această stare privilegiată

de maximă încordare mă cercetează mai rar... În privința asta, îți dau dreptate... Ai mereu nevoie de o ființă după care să-ți rânjească unghiile, părul... care să te pună în stare de...

PAȘA DIN VIDIN

5 Crimă literară...

MAHOMED

(*nostalgic*)

O ființă... Da, o ființă de sânge și carne. A fost o vreme când mă nelinișteau femeile. (*Zâmbind.*) Mi-au trecut și femeile...
10 M-am răcit față de o bună jumătate din omenire, partea cea mai fragedă...

RADU

Au și ele unele calități, dar pierd prea mult timp cu intri-
gile. Atâta timp pierd cu intri-
gile, vai!

15

PAȘA DIN VIDIN

După unii, muierea e motorul artei, oiștea, dacă se poate
spune așa. Mulți mor pentru ea. Alții, mai iscusiți, o îmbracă
în sonete.

MAHOMED

20

(*râzând*)

Prietenul meu italian, pictorul Gentile Bellini.. (*Către
Radu.*) L.-ai cunoscut?

RADU

Nu.

25

MAHOMED

Un meșter neîntrecut, te asigur. El îmi spune că italienii
și-au făcut o adevărată modă din a cânta în sonete nevestele
altora. Fără nici o legătură amoroasă... Toată viața le bombar-
dează de la distanță cu sonete oarbe. (*Râde.*) Pac, pac, pac, pac

sau, după schema sonetului: abba, baab, cdc, ddc. Apucătura
cam imorală.

PAȘA DIN VIDIN

Se cântă ființa ce nu poate fi cunoscută... Mde... teoretic,
merge. De altfel, de când apăru praful de pușcă, soarta artei e 5
pecetluită.

RADU

Cum așa?

PAȘA DIN VIDIN

Cu un tun nimicești ce s-a creat mai bun timp de sute de 10
ani. Unde dai, acolo crapă: statui, arhive, oameni.

MAHOMED

(enervat, dar căznindu-se să se stăpânească)

Ia ascultă, Pașă din Vidin, cred că această clipă chiar a 15
sosit... *(Tipând.)* Dă-te jos! Coboară imediat!

PAȘA DIN VIDIN

Am crezut că e datoria mea să atrag atenția... Talentul
începe să șchiopăteze... un mare...

MAHOMED

(abia stăpânindu-se) 20

Ieși afară! Coboară imediat!

PAȘA DIN VIDIN

Să fie oare declinul criticii? *(Deschide ușa, sare din caleașcă.)*

RADU

(după o pauză) 25

Mare putere de stăpânire are Luminăția Ta. Nu m-am
putut apropia niciodată de acest individ.

MAHOMED

A citit mult și câteodată judecă destul de limpede. E însă un spirit distructiv. Din cauza asta, nu poate produce el însuși ceva... și vede numai găurile din sită... Mă face să scriu mai
 5 bine... Numai cu el pot să mai discut și altceva decât despre misiunea musulmanilor, interesele noastre din Nord, complicate socoteli și daraveli. Vorbește șase limbi, ca și mine. Mai era un pictor italian... Nu Bellini, altul... o să-mi aduc aminte numele lui mai târziu, care, tot așa, avea geniul discuției filo-
 10 sofice... Despica firul de păr în patru și la urmă-l lipea la loc... de nici nu se cunoștea... Acum, auzii că e la Curtea lui Țepeș! Pe acest pictor, dacă-l prindeți, să nu-l căsăpiți! Oamenii în stare să-și riște scăfârliia sunt destul de rari... Ca nenorocitul
 15 ăsta de Pașă din Vidin. Cine e el? Un papă-lapte de pașă oarecare, pus de mine la Vidin. Ce e Vidinul? O cetate de paie, fără apă și cu privată turcească lângă gard. Și iată cine te contrazice cu încăpățănare la fiecare vers. Câteodată îmi năvălește sângele în ochi, îmi vine... nu știu ce să-i fac. *(După o pauză.)*
 Fratele tău ce-o fi vorbind cu italianul? El se pricepe la artă?

20

RADU

(râzând)

În privința asta are idei originale.

MAHOMED

Atunci înseamnă că se pricepe. *(Devenind, dintr-o dată, fami-*
 25 *liar.)* Dar, te rog, ia loc, beizadea Radu... Azi am chef de confidențe...

RADU

(se așază turcește pe o pernă)

Nu știu ce v-aș mai putea spune...

MAHOMED

Eu am chef de confidențe, eu le fac. (*Râde.*)

RADU

Luminăția Sa Mahomed al II-lea poate să facă orice, chiar și confidențe. 5

MAHOMED

(*cu falsă timiditate*)

Dar... mi-e rușine. Nu știu cum să-ncep. Totul e atât de nou pentru mine... (*Brusc.*) Tu ai iubit vreodată?

RADU

10

Mda. (*Evaziv.*) Patria, poporul... Chiar mă gândeam aseară: cât îmi iubesc eu patria și poporul.

MAHOMED

Lasă asta, beizadea Radu, știi cumva de ce tronul Țării Românești va trece din mâna unui om viteaz în mâna unui om frumos? 15

RADU

Cine e acela?

MAHOMED

Nu ești tu Radu cel Frumos? (*Îi întinde un sul de hârtie.*) Era 20 pentru tine.

RADU

Ce?

MAHOMED

Poemul... Oda... s-a întâmplat ceva cu mine... am simțit 25 dintr-o dată o pornire... să-ți închin o odă... rodul unui suflet cuprins de flăcări... Asta era mărturisirea pe care voiam să ți-o încredințez. (*Amenințându-l cu degetul.*) Dar să fii demn de ea...

RADU

De cine, adică, de ce?

MAHOMED

Mă simt mic în prezența dumitale. Ce sunt eu? Un gân-
 5 dac, un fluture învârtindu-se în jurul unei raze... (*Pe alt ton.*)
 Simt un avânt spre umilință. Nu știu, poate unde ești tu creștin
 și mi-ai insuflat spiritul și forța creatoare a umilinței creștine...
 Ce-ar fi dacă m-aș creștina cu împărăție cu tot? (*Radu scapă jos*
sulul. Mahomed îl ridică.) Totuși... nu pot să ți-l dau în forma asta.
 10 Necizelat, nu merge. Măgarul de Pașă din Vidin are miros de
 iapă. Simte de la distanță podul stricat. Ceva într-adevăr șchio-
 pătează... Acum îmi dau perfect seama și ce anume... Extra-
 ordinar, ne aflăm împreună doar de câteva minute și pot spune
 că sunt într-o stare...

15

RADU

Broboane de sudoare vă încoronează fruntea.

MAHOMED

Inspirația... (*Încearcă să scrie.*) Dar căruța asta hodorogeste
 îngrozitor. (*Bătând cu pumnul în loitră.*) Slugilor, mai lin! (*Căruța*
 20 *merge mai încet.*) Mda... (*Scrie ceva pe sulul de hârtie desfăcut pe genunchi.*)
 E cu totul altceva. O să-i placă și lui. Are și transcendentă...
 și... Trebuie să-l așteptăm, să i-o citesc. (*Bate din palme.*) Ioco-
 tenent! Oprește! (*Căruța se oprește.*) Bineînțeles, n-o să-i spunem
 cine ne inspiră... Secretul nostru... Dar ce s-o fi mișcând așa
 25 de încet? (*Scoate capul pe ușă, strigă.*) Hei, Pașă din Vidin! Vino,
 frate, încoace. Fă-te încoace. Că doar nu te-oi fi supărat. (*Mai*
tare.) Am schimbat ultimul vers... Ia ascultă!

VOCEA PAȘEI DIN VIDIN

Nu-mi ziceți frate, după edictul acela...

TABLOUL. 4

Cortul lui Radu.

RADU

(se plimbă nervos)

Cine-o mai fi și ăsta? Vreo iscoadă? N-aș crede. Cine-ar avea 5
curajul să pătrundă până aici?

PÂNZARU

(intră)

În sfârșit, dete Dumnezeu.

RADU

10

Tu mă tot cauți de două săptămâni?

PÂNZARU

De trei. Dar m-au tot dus cu vorba ienicerii. Foarte greu
se răzbește și la dumneata. A trebuit să bag mâna în buzunar.
(Zâmbind.) Să nu uităm că suntem în țara bacșișului. 15

RADU

(sec)

Și ce vrei de la mine?

PÂNZARU

(mirat)

20

Ce vreau? Ce să vreau!

RADU

Din moment ce mă cauți cu atâta stăruință, înseamnă că
aștepți ceva, dorești să obții ceva, un favor, un chilipir.

PÂNZARU

25

Aș!

RADU

(început de iritare)

Atunci, mă rog, poți pleca.

PÂNZARU

Păi, eu venisem să vorbim românește... Aș mai sta o țară.
(Cu spaimă.) N-am cu cine schimba o vorbă. De-ai-a te-am căutat.
 Am auzit c-ar mai fi un român pe-aici. Nu știu cu ce te ocupi,
 5 nu știu cine ești... dar simțeam nevoia unei discuții cu un
 cărturar; nu cu un cărturar și un fariseu, ci pur și simplu cu un
 cărturar de-al nostru. Știi că visăm pe limba părinților noștri.
 Să despicăm firul de păr.

RADU

10

(cam nedumerit)

Ești om de arme? Ai sabie cu ce să despici firul?

PÂNZARU

(râzând)

Eu, om de arme! *(Amar.)* Nu, domnule, de trei ani de când
 15 mi-am părăsit țara sunt un nemernic...

RADU

Ai fugit?

PÂNZARU

Nu c-aș fi avut ceva împotrivă, dar voiam să văd orășe mari...
 20 ca Viena. *(Luând seama în jur.)* Dar văd c-o duci bine, te omenesc
 ăștia... Ești invitat oficial?

RADU

(râzând)

Într-un fel, da. Sunt musafirul Sultanului.

25

PÂNZARU

(cu uimire)

Iete-te, mă!... Și-ai noștri ce zic?

RADU

Ce să zică? Tac chitic. Tac mâlc.

PÂNZARU

Domnule, să nu te-ncrezi în străini. Nu știi ce viață am dus eu. Mi-a spus mie Gheorghe Iordan, care are o prăvălie de țambale la Târgoviște: „Nu dorința de-a cunoaște te mână, ci setea de aventură îți dă ghes! Caută să-ți înfrânghi pornirea, altfel o să-ți iasă Apusul pe nas!“ Și așa a fost. 5

RADU

Nu te-ai acomodat?

PÂNZARU

Eu, laăștia! Am stat un an la Viena, ca un câine de pripas. 10
Cu hoți, cu borfași, spărgători... scursoarea societății... din toată lumea. Până mi-au venit actele. Dormeam toată șleahta într-o baracă – era o putoare amestecată cu frig... Și un frig amestecat cu frică... Ce mai, ca în grajd! Nici Isus Cristos când s-a născut n-a îndurat ce-am îndurat eu. Noaptea, borfașii îmi furau perna și dădeau cu ea în mine. (*Admirație.*) Ai dracului! Mă nimereau vagabonzii pe întuneric, exact în moalele țestei. Aveau mâna formată. Dedată la spargerii. 15

RADU

De ce? 20

PÂNZARU

Asta-i întrebam și eu! De ce, mă? (*Cu obidă.*) Pentru vederile mele. Auziseră c-aș fi învățat ceva carte: „Bă, ăsta care citești, ia mai du-te de te...“ Și, jap, cu piciorul în fund. Dar pe ce ton! Asta mă enerva cel mai mult: tonul! Cică: „altă dată să nu mai faci! Că din cartea ta ne-au cășunat toate!“ Tot felul de prostii. Mă și scuipau... Și tot așa: pe ce ton! Dar asta nu era nimic, pe lângă crimele lor... Își omorâseră unii mama, alții sora... Și de-asta nu-i sufereau pe-ăștia fără pată. 25

RADU

Atunci, de ce n-ai stat frumușel acasă? 30

PÂNZARU

Mă gândeam c-o să-mi găsească și mie vreo pată – mai găsi-
seră la vreo doi. Și începuseră să mă caute și pe mine de bube-n
cap, cum se zice... Și la urmă... mie mi-a plăcut de mic mu-
5 zica... țineam tare mult să văd Viena...

RADU

Frumos oraș.

PÂNZARU

(amar)

10 Acolo am spart eu gheața o iarnă întreagă, cu toate că mă
dusesem pentru muzică... Treceau ăia pe lângă mine în pal-
toane, în blănuri, și eu dădeam cu târnăcopul în trotuare. Ocnă!
Numai că în loc de sare... gheață. Vara descărcam lăzi, mu-
tam scara vopsitorilor... Că toată Viena se vopsește. Și în
15 pauză, când să mă odihnesc, mă trimiteau după apă caldă. Să
se spele meșterii pe mâini. Batjocură!

RADU

Atunci, bine ți-a zis Iordan ăla: ești un vântură-lume...

PÂNZARU

20 Nu, el a zis textual... Adică, ce să mai... N-a fost ^{zi} în care
să nu-i dau dreptate. I-am și scris, dar nu mi-a răspuns. Cred
c-a interpretat greșit sfârșitul. Înainte de: „Cu deosebită stimă“,
spuneam: „Sfatul dumitale a fost al unui înțelept“. Probabil că
unii au crezut că el m-a învățat să fug. (*Bucuros.*) Doamne, ce
25 bine că mai vorbesc românește! O dată chiar voiam să-mi pun
capăt zilelor... (*Se închină.*) Lucram tot la ghetărie, abia-mi
găsisem și postul ăsta... eram slab al naibii... Ajunsesem la vreo
40 de kile. Și asta din cauză că sufeream de-o boală ciudată:
n-aveam poftă de mâncare la masă. Și când îmi venea pofta,
30 nu se nimerea mâncarea. (*Râde.*) Și-apoi și răcisem la un pi-
cior... Și-n ziua aia mi-am zis: „Deseară – gata! stau să iau și

banii pe ziua de azi, să nu rămână pe mâna lor, și..." Atunci am auzit lângă mine pe unul care, tot așa, muncea și scăpase târnăcopul: „I.ua-te-ar boala!" Ce m-am bucurat! Dar ce s-a bucurat el! Era flautist, savant în felul lui, îl luaseră întâi unii de pe la miazănoapte. Și după ce-a cântat vreo doi ani prin țara aia, pe-acolo, n-a mai putut să le suporte năravurile. Te che-
 mau acasă la ei, în familie, și... erai obligat să vezi de muierile lor... După aia, la o jumătate de coniac, nu te mai cunoșteau. Nici ei, nici ele. (*Uimit și enervat.*) Te tratau ca pe un străin. Un oarecare! M-a luat acasă la el, o cămăruță, de la ușă urcai direct în pat. De fapt, nici nu era pat, un fel de preș. Zice: „Să-ți arăt ceva", și scoate o biblie transcrisă de el. Mă întrebă: „o fi adevărat?" I-am încurajat, am spus că sigur, așa e, există un Dumnezeu, fericire, rai... Și nu mi-am mai luat zilele. (*Pe gânduri.*) Poți să știi ce-o fi pe lumea cealaltă? Când am văzut eu că sunt și alții mai decăzuți decât miné... Ce să te mai omori? Să-ți mai iei zilele de pomană? Spune dumneata!

RADU

(distrat)

Și zi așa, tot român și ăla!

PÂNZARU

După aia... aveam un prieten aici, în Turica. Îmi tot trimitea vorbă să vin la el, că nu mai poate, o să se spânzure... și mă pune naiba să vin... și nu-l gălesc.

RADU

Se spânzurase?

PÂNZARU

Se însurase!... Se mutase la muieri, că țin câte trei-patru, și ele n-au vrut să mă recunoască de prieten al lui. I-au interzis să vorbească deschis și singur cu mine... Așa m-am ales cu Turcia... (*Pauză.*) E bine să te duci acasă. Să nu te ferești de

mine, că nu sunt împotriva țării, nu nimic. Mă gândesc că dacă m-ar ierta Vodă c-am fugit, i-aș scrie o scrisoare de căinare și m-aș întoarce. (*Curios.*) Ce le-o fi făcând la ăștia de se căiesc?

RADU

5 Îi trage în țepă.

PÂNZARU

N-o fi chiar așa... Mai e și bârfă. (*Energic.*) Tot mai bine e-acolo! ăștia, pe aici, n-au suflet. Sunt politicoși, îți zâmbesc, dar exact o secundă cât îți răspund la salut. După aia, au împietrit. Nu te mai cunosc. Ca nordicele alea... O, de m-aș mai vedea acasă, acăsică. N-aș mai ieși din văgăună. Că satul nostru e o văgăună. Să vină rudele acolo să mă vadă. Acolo să mor, să mă-ngroape... Ce, parcă, dac-am văzut Turcia, știu mai multe? Era la noi unul. Îl chema Mailat Alexandru. Ca să-ți spună câte
15 degete ai la mână, trebuia să le vadă, să le pipăie și să le numere de câteva ori, că nu-i ieșeau. Lumea trebuie s-o pătrunzi cu mintea, nu să o bați cu picioarele! Prostul poate să meargă și-n cap, că tot nu-i intră nimic în el... Doar mărăcini...

RADU

20 Ți fi având și dumneata dreptate. Văd că te usucă dorul de țară... Hai cu mine acasă.

PÂNZARU

(*trist*)

Nu, c-am auzit c-o să fie război. Așa se tot vântură vorbe
25 pe-aici de câțiva ani. Eu îi știu cât de căinoși sunt turcii. Mai bine stau aici cu ei.

RADU

Dacă ești cu mine, nu ți se-ntâmplă nimic...

PÂNZARU

30 Ai vreo trecere pe lângă Țepeș?

RADU

E frate-meu.

PÂNZARU

A! Atunci se schimbă socoteala... (*Pauză.*) Dar dacă vin turcii, cine-mi garantează mie că n-or să se ia de mine? Eu sunt 5 foarte sensibil. Să nu mă atingi la slobozenie, că țip... Țip tare. Cine-mi garantează că nu mă leagă, ai?

RADU

Sultanul.

PÂNZARU

10

(mirat)

Îmbroboditul ăsta? Are el puterea asta? Și ce-o să zică Tepeș, dacă se amestecă Sultanul și mă garantează tocmai pe mine? Un nepricopsit!

RADU

15

(rîzînd)

Păi... eu o să fiu Domnul...

PÂNZARU

A, pricep... parcă, parcă pricep... A-ha! Vreți să-l biruiți și să-i luați tronul... Bun... Dar... nu vă e frate? 20

RADU

Ba da. Tocmai că mi-e, am și eu dreptul... Dacă vrea Dumnezeu, nu va mai fi Domn... Și nu mai face pe prostul, că mi-ai plăcut la început cum vedeai lucrurile. Și tocmai voiam să te iau cu mine. Sfetnic. Am mai fi discutat pe drum. 25

PÂNZARU

Mie-mi place discuția, dar fără politică. Și la urmă, prea văd atâta oaste în jur. (*Curios.*) Țăstia unde se-ndeamnă așa?

RADU

Păi, în Țara Românească, să-l batem pe Vodă...

PÂNZARU

Deci, acolo, cu tot puhoiul ăsta! Eu credeam că vă opriți
5 pe-aici pe la ăștia... Bunăoară... E adevărat c-o să ne ocupe
turcii?

RADU

Nu ne ocupă, frate, schimbăm Domnul și gata... ei se-ntorc.
Fac cale-ntoarsă.

10

PÂNZARU

Asta s-o crezi dumneata. Ce-apucă ăștia e bun apucat.

RADU

(grăbindu-se)

Spune, mergi sau nu?

15

PÂNZARU

Nu merg, că mi-e frică de Țepeș.

RADU

Nu vezi câți suntem?

PÂNZARU

20 Ce dacă! Mai bine-i scriem o scrisoare. Să ne ierte pe amân-
doi. Am nouă frați mai mici acasă. Când am plecat – am spus
că merg până la târg – mama parcă a simțit ceva: „Mă, să nu
te duci așa departe, că sunt ăștia mici, vai de maică de om! O
să le fie dor!“ De-atunci mi-a tot trimis vorbă și la Viena și aici:
25 „Vino, că nu ți se-ntâmplă nimic. Mă, se mărită soru-ta Floarea
și să fii și tu la nuntă, că ce-o să zică lumea?“ De doi ani de când
muncesc la fierăria aia, le trimit tot ce câștig...

RADU

Ce faci acolo?

PÂNZARU

Săbii. Dar sunt proaste. Să nu te-ncrezi în săbiile turcești. Eu știu cum le lucrăm. Ne facem că le călim. Scuipăm pe ele.

RADU

Și nu te gândești că săbiile astea or să se-ntoarcă împotriva 5
alor tăi?

PÂNZARU

Cum vrei să trăiesc? Și-apoi, eu sunt la mânăre. La încrustat. Cum ar veni – partea artistică.

RADU

10

Mă uit la dumneata – ai trecut prin multe. Dacă ai rezistat, înseamnă că ești om tare.

PÂNZARU

Mi-a ajutat Dumnezeu.

RADU

15

Te-aș lua sfetnic.

PÂNZARU

Nu băga oaste străină în țară.

RADU

Ce e asta?

20

PÂNZARU

Un sfat, dacă mă faci sfetnic.

RADU

(supărat)

Du-te!

25

PÂNZARU
(*ridicându-se*)

De-asta venisem. Auzisem c-ar fi un român pe-aici. Aveam chef să discut ceva mai înalt, mă rog. Mă duc. (*lese.*)

5 RADU

Așa om cu capul în nori n-am mai pomenit! Dar se vede că e cinstit, în felul lui. Păcat că s-a dus. I-aș fi ținut pe lângă mine. Măcar să mă facă să mai râd. Vede așa de caraghios lucrurile!

10 PÂNZARU
(*se întoarce cu o bocceluță*)

O lăsasem afară. Sunt țealele mele de primeneală. Dacă te răzgândești și te-ntorci, le dai unui spahiu să i le lase lui frate-meu
15 Alexandru. Și dacă nu i-or veni bine nici lui, să le dea el lui Mailat
muna Pătlăgelele, ții minte?

RADU

Ia-ți boarfele. Or fi având păduchi, stelnite, lindini.

PÂNZARU

20 Atunci, rog eu un soldat. Dar mi-e silă să vorbesc turcește.

RADU
(*enervat*)

Mă, ăștia dacă ajung la Pătlăgele – fac salată din toți ai tăi.
Nu numai că n-or să-i mai dea hainele lui frate-tău, dar de-
25 gălesc, or să-l belească și de piele.

PÂNZARU

Te pomenești c-o faci! Dar n-am pe cine să trimit pachete
în țară, că de când cu instabilitatea asta... Că vin aia, că nu
vin... mă rog. (*Pauză.*) Ajunseși la vorba mea: o să fie prăpăd
30 mare. Poate te răzgândești. Mahomed ăsta pare om chibzuit.
Să mă duc să-i spun că de ce ne ocupă? De ce tocmai pe noi?

Că n-om fi unși cu miere! (*Pauză.*) Dar nici Tepeș n-o să stea cu mâinile în sân. Acum parcă-i dau și lui dreptate. După ce-am văzut Viena, parcă mi-a mai trecut necazul.

RADU

Du-te!

5

PÂNZARU

(*din prag*)

Ascultă de la mine! O să fie prăpădul de pe lume. (*lese.*)

(*Cortina*)

TABLULUI. 5

10

Cortul lui Mahomed.

MAHOMED

Locotenente, pe ce urme calc eu acum?

LOCOTENENTUL

Pe urmele lui Darius cel Mare, Luminăția ta.

15

MAHOMED

Și cum fac?

LOCOTENENTUL

Cine?

MAHOMED

20

Urmele.

LOCOTENENTUL

(*încurcat*)

Cum să facă... lipa-lipa. Așa cum mărșăluiesc soldații...

MAHOMED

Nu! Tresaltă de bucurie că-n-sfârșit calcă pe ele cineva pe potrivă. Ce număr purta Darius la oaste?

LOCOTENENTUL.

5 În ce vrei: în suliți, ca atunci, ori în șchioape, ca azi?

MAHOMED

E, așa ne mai înțelegem. Știi ce-am visat azi-noapte? Mă picta Gentile Bellini... Așa, gânditor, cu capul în palme. Cu capul lui în palme... (*Râzând.*) Îți amintești?... Mă uleia și tre-
10 buia să mă înfățișeze fioros, cu un cap sângerând la picioare-mi... și zice: „Nu pot fără model“.

LOCOTENENTUL.

(*dărdăind*)

Cât m-am căznit să uit scena! Ați bătut din palme, a apărut
15 un dregător, ați scos sabia și hârșc! capul. „Continuă!“ i-ați spus maestrului, care se uita năuc. „Hai, ce-ți tremură mâna pe pensulă? Iată modelul!“... Când mă gândesc că puteam fi eu acela...

MAHOMED

20 Tu totdeauna îmi dai idei. Ia ieși puțin afară. (*Locotenentul ezită. Apoi, văzând privirea hotărâtă a lui Mahomed, execută porunca.*) Te iei cu artele frumoase, cu poetica, retorica și uiți de disciplină. Oamenii așteaptă să le dai un sfat, să-i îndrumi, să le deschizi ochii. (*Bate din palme.*)

25

BAFTANGIOGLU

(*intră*)

Locotenentul mi-a adus aminte că cerusem o audiență.

MAHOMED

(*parcă uimit*)

30

Drăculea?

BAFTANGIOGLU

(bâlbâindu-se)

Luminăția Ta... e o confuzie la mijloc. Mă cheamă Baftangioglu...

MAHOMED

5

Atunci pe mine mă cheamă Tepeș... *(Scoate sabia și-i taie capul. Acesta cade în sală, ori într-un coș, pus la îndemână pe scenă.)* Mi-am pierdut îndemânarea... *(Oftează.)* Nici un măr nu poți tăia fără antrenament zilnic... *(Bate din palme.)*

BEȘLEAGĂ

10

(intră)

O hârtie de-a mea zace pe aici... de... la...

MAHOMED

Ești... domnitorul Țării Românești?

BEȘLEAGĂ

15

(îngenunche, îi sărută poala mantalei)

Beșleagă. *(Încercând să glumească.)* Cu B de la Ali Baba...

MAHOMED

Să zicem c-ai fi Vlad ghiaurul...

BEȘLEAGĂ

20

(speriat, văzând trupul lui Baftangioglu)

De ce să zicem, dacă nu sunt... Eu sunt... aia... ăla... Sunt... eram... care... mda!... Ce să-i faci?

MAHOMED

Saltă capul și aruncă-l în coș! *(Beșleagă ia capul însângerat al lui Baftangioglu și-l pune în coș. Mahomed, furios.)* Nu pe-aceia, pe-al tău ziceam! *(Îl descăpățânează, capul cade în coș. Bate din palme.)*

LOCOTENENTUL

(intră)

Măria Voastră este Tepeș.

30

MAHOMED

(zâmbind)

Ascultî pe la uși! De ce n-ai venit dintr-un pocnet? Vrei să fac bătături?

5

I.COCOTENENTUL.

Dacă se-mbulzeau toți! Au trecut peste capul meu. Care mai de care îmi dădea bacșiș să-l las să-l vedeți la față. Acum i-ați văzut, s-au liniștit. Ziceau că au probleme... *(Repede.)* Mi-a plăcut tactica și strategia. Simplu și cu calm, ca și când ați fi
10 pus o pecete. Vi s-a risipit mânia ca fumul...

MAHOMED

De unde știi?

I.COCOTENENTUL.

Vă așteaptă Țepeș afară...

15

MAHOMED

Cum așa?

I.COCOTENENTUL.

(viclean)

Am putea să-l facem să aștepte... De ce n-am încerca?

20

MAHOMED

Nu ești tu tocmai găgăuță. Îmi pare bine că te streкори ca vulpea printre mâinile mele...

I.COCOTENENTUL.

Țepeș pare nesăbuit până la nebunie. Asta se vede chiar și
25 din aceea c-a îndrăznit să se ridice împotriva Luminăției Voastre... Să-i întindem nesăbuintei lui o cursă de șobolani...

MAHOMED

Tu nu numai că ascultî pe la ușa cortului meu, dar îmi ci-
tești și gândurile... Să se trimită veste Domnului valah că-l iert.

Facem cale-ntoarsă... Să vină să ne pupe mâna și să-l mân-gâiem pe creștet. Rezolvăm neînțelegerile dintre noi din vorbă-n vorbă, eu zicând una, el zicând alta, mai dând eu, mai lăsând el, negustorește.

LOCOTENENTUL.

5

Înțeleaptă poruncă. Vine ăla imediat, să vedeți.

MAHOMED

Zi-i „acela”, e egalul nostru și trebuie respectat. Am auzit că nu e în firea valahilor să stea ca o momâie la cânepă, ca ăștia de le tai scăfârlia și ei nu se mișcă. Oricum, turcul e dator să încerce. Deși, după cum spune Radu, românii pretind că ei sunt datori să-ncerce. Du-te. (*Locotententul iese.*) Slugi, slugi, slugi. În dreapta slugi, în stânga slugi, și eu în mijloc... singur... În fața mea sunt blânzi ca mieluşei, se lasă gătuiți ca vrăbiile. Toți vor prăzi, glorie. Iar eu mă las târât de pofta lor de jaf. E ușor să pornești o campanie, e mai greu s-o oprești. Visul de azi-noapte nu mi-a căzut deloc bine.

TURACAN-BEG-OGLI

(*intră*)

Ciumă.

20

MAHOMED

Nu se poate, așa din senin.

TURACAN-BEG-OGLI

Mai rău ca ciuma: un caz de erezie.

MAHOMED

25

De la mahomedanism?

TURACAN-BEG-OGLI

Întocmai... Și lucrurile astea, știți, apar azi și mâine au și molipsit jumătate din armată.

MAHOMED

M-ai speriat degeaba... Spune clar despre ce-i vorba.

TURACAN-BEG-OGLI

Unul care citește Coranul de la stânga la dreapta, îl înțelege
5 de-a-ndăratelea, se urcă pe-o scară și propovăduiește pe dos.

MAHOMED

Și asta pe față?

TURACAN-BEG-OGLI

(neînțelegând)

10 Pe față... Întoarcerea acasă. Și soldații atâta așteaptă, să le
spună unul că e mai bine acasă decât în Târgoviște.

(Cortina)

TABLOUL 6

Cortul lui Radu.

15

RADU

Prietenii ți-i faci tu, frații îți vin de-a gata. Prietenii ți-i
alegi... E și un proverb: frate, frate, dar brânza e pe bani.
Brânza de Brăila e foarte bună, dar Țepeș, care-o păzește, e un
câine... Brânză bună în burduf de câine... O să-i spargem noi
20 burdihanul, pentru că... s-a creat precedentul... Parcă marele
Mircea nu s-a dușmănit cu frățiorul?

PÂNZARU

(intră)

M-am gândit... ce să mai lucrez la atelierul de săbii?...
25 Chiar dacă fac mânere, tot paloș iese!

RADU

Mergi cu mine?

PÂNZARU

Merg. Dar am un plan.

RADU

Spune.

PÂNZARU

5

(*taină mare*)

S-o cârmim spre Viena. Adică, nu s-o ocupăm. Vreau să spun, nu noi... că e greu de întreținut... Cât ne-ar costa!... Să-l trimitem pe Sultan. Din Țara Românească nu s-ar alege cu mare lucru... ce să iei? Pe cine să mai dezbraci? Dar de-acolo! 10 Toți în blănuri, oamenii în samur, femeile în vulpi... Tare aș vrea să mai văd o dată Leopoldgasse... asta ar fi o ocazie... Pentru că prima dată, v-am spus... am spart gheața... Acum aș vrea să iau un bulgăre de zăpadă... așa, cu gheață... și să-l dau într-un geam... cu sete, dar nu să-l sparg, mi-ar părea 15 rău... să-i sperii o târă pe aia dinăuntru, care stau la căldurică și puțin le pasă de sud-estul Europei... că noi ne luptăm! Și-atunci să deschidă geamul, mirați, și eu să le arăt puhoiul turcesc: „Poftiți, vi i-am adus, cazați-i, lenjerie curată, furaje, într-un cuvânt, spălați-vă pe cap cu ei“.

20

RADU

Uite unde-l duce capul!

PÂNZARU

Ce palate! Să mai apuc să le iau o dată seama... Prima dată nu prea mi-a tihnit... Acum le-aș vedea cu alți ochi... Con- 25 tează mult și ce ai în spate...

RADU

(*râzând*)

Vii? Haide...

PÂNZARU

(grav)

Da, dar poate-l îmbrobodim pe Sultan... I a Viena și Dunărea ar fi mai mică, mai gătuită... Trecerea peste ea e mai ușoară.

5

RADU

(il bate pe umăr)

Facem târgul!... Dă-mi Viena, na-ți...

PÂNZARU

Nu trebuie să-mi dați nimic... E de pomană... Singur am
10 plecat de-acasă, singur aș vrea să mă-ntorc. Asta e ideea mea de bază... dacă m-ați urmărit... Parcă sunteți cam nervos... Mă reped să-mi iau boarfele, calabalâcul și vin cu dumneavoastră...

RADU

Chiar mă duc să tănuiesc cu Sultanul... În ce direcție e
15 Beciul sau Viana?

PÂNZARU

Vin acușica... și v-arăt eu cu mâna. *(lese.)*

RADU

Cum își pierd oamenii mințile! Sau eu n-oi mai fi zdravăn?
20 Întâlnirea asta a turnat gaz pe foc. Pe el îl doare inima de satul lui, de rude, de Mailat Alexandru... dar eu, care sânger pentru toată țara?

LOCOTENENTUL.

(intră)

25 Tocmai treceam pe-aici... voiam să vă dau binețe.

RADU

S-a nimerit bine... L-ai văzut pe cel ce-a ieșit adineauri din cortul meu?

LOCOTENENTUL.

Mustăciosul ăla?

RADU

E un valah... spion de-al lui Țepeș...

LOCOTENENTUL.

5

Cine-ar fi crezut?... În orice caz, gădea-ți va fi recunoscător.
(Rîzînd.) Acum i s-a năzărit să-i spintece cu fierăstrăul! Se ține
de ștrengării.

(Cortina)

TABLOUL 7

10

În cușca lor, prizonierii greci au gânduri mari.

ZUNIS

Câtă vreme nu vom ajunge la o înțelegere între noi, nu cred
că putem urni din loc căruța.

FINANȚELE

15

Din păcate, ea merge singură.

ÎMPĂRĂTEASA

Bine că ați venit la vorba mea. Și va prinde o viteză din ce
în ce mai mare.

ZUNIS

20

Pentru că nu ne înțelegem între noi.

FINANȚELE

Care noi?

ZUNIS

Cu ministrul de război, cu mine, cu Împărăteasa Bizanțului. 25

FINANȚELE

Vă situați pe o poziție caraghioasă. Afanisită. Răsturnarea nu se poate face decât punând umărul la loitră.

ZUNIS

5 Hai, să nu-i mai zicem cărută. Că ăștia care ascultă cred că facem vreo aluzie.

ÎMPĂRĂTEASA

Dar cum s-o numim?

ZUNIS

10 Pe șleau: Imperiu. Să terminăm odată cu genul ăsta esopic! Noi l-am dat pe Esop, noi o rupem primii cu aluzia și vorbim deschis împotriva... căruței...

FINANȚELE

Turcilor...

15 ÎMPĂRĂTEASA

Nu că mi-ar repugna violența... Uitați-vă la noi: suntem supuși la un tratament... că te doare și capul...

ZUNIS

... și trunchiul și membrele...

20 ÎMPĂRĂTEASA

Dar în condițiile de față nu se poate acționa decât din umbră.

FINANȚELE

Să zicem c-am începe o răscoală... Las la o parte faptul că nu dispunem de tunuri... Nu mai pomenesc nici de celelalte
25 arme de foc... mai mici. Dar n-avem nici măcar arme albe, junghere...

ÎMPĂRĂTEASA

Dacă pătrunzi în bucătăria Bizanțului vezi că se taie cu dinții... Cu unghiile... Nu se găesc custuri.

ZUNIS

Poftim... 5

ÎMPĂRĂTEASA

Și n-ai nici ce să măcelărești... chiar de-ar fi cuțite...

ZUNIS

Păi vedeți?

FINANȚELE 10

Atunci, cum vrei tu să...? Și, în afară de asta, n-avem oameni. Suntem o mână de indivizi, într-o gheretă, închisă pe dinafară, păzită și trasă după căruța Sultanului... De data asta e vorba de căruța propriu-zisă...

ZUNIS 15

Și ei la-nceput se numărau pe degete... Dacă vrem să-i batem, trebuie, mai întâi, să-i cunoaștem. Să ne cunoaștem bine dușmanii. Să vedem cine sunt, de unde vin și ce caută.

FINANȚELE

Într-adevăr, cine sunt ei? 20

ÎMPĂRĂTEASA

Cine sunt ei?

ZUNIS

Să recapitulăm.

ÎMPĂRĂTUL. 25

Recapitulăm.

FINANȚELE

Nu. Mai întâi să vedem cine sunt grecii...

ÎMPĂRATUL.

(curios)

Grecii? Cine sunt grecii? Or fi ăștia niscăi grecotei... ha-ha!

ÎMPĂRĂTEASA

5 Da, mai întâi să vedem cine suntem noi, e mai demn.

FINANTELE

De ce-am decăzut în halul acesta și-am ajuns de ne bate vântul?

ZUNIS

10 Atunci, să vă explic... Elinii se moleșiseră... Vorbesc acum ca un străin, spre a fi obiectiv... Mai întâi s-au bătut cu toți. Cu hunii, cu celtii, fără deosebire. Când au încetat cu cuceririle, s-au înmuiat. Aveau mercenari care luptau pentru ei. Islamul i-a hipnotizat parcă de la distanță, puțin câte puțin.

15 Până s-au pomenit cu ei sub porți...

ÎMPĂRĂTEASA

Cu ei... cu cine?

ZUNIS

Cu turcii...

20 FINANTELE

Cine sunt ăștia?

ÎMPĂRATUL.

(se bagă și el în vorbă)

Arată-mi unul în șalvari și-l identific a fi de cult musulman.

25 FINANTELE

Cine să pornească răzmerița? Cine să te sprijine?

ÎMPĂRATUL.

Împotriva cui să lupti?

ZUNIS

(râzând)

Dușmani s-ar găsi! Dar n-ar trece nici o zi și Mahomed i-ar măcelări nu numai pe toți răsculații, dar și pe toți creștinii, pe motiv că au simpatizat. 5

RĂZBOIUL.

Ca ministru de război, știu ce-nseamnă să-ți iei răspunderea unor oameni pe care-i trimiți la moarte. Trebuie să procedăm tactic! Să lăsăm să se destrame de la sine... 10

ÎMPĂRĂTEASA

Cum ne-am destrămat noi. Bravo!

RĂZBOIUL.

Din sânul propriilor mitocoseli...

ZUNIS

Lungeste, Doamne, boala!

RĂZBOIUL.

Și noi doar să descoperim aceste puncte slabe, să le speculăm în interesul creștinilor... *(Cu avânt.)* Să încurajăm șuşoteala, zâzania, vorba cu două tăşuri, pâra, linguseala și lăudăroşenia. Să-i facem să se laude până pică jos, până leşină... 20

ZUNIS

Iluzii! Nu, hotărât, nu! Pentru că, dați-mi voie să spun pe sleau: habar n-aveți cine sunt turcii.

ÎMPĂRĂTUL.

E-he... cine-or fi ipochimenii, că eu de ăstia n-am mai auzit. Auzii de perși, de celți, de mameluci... 25

ZUNIS

Păi, la 1200, cine auzise de ei?

ÎMPĂRATUL.

Eu, nu!

ZUNIS

Câtiva învățați... ceea ce nu-i cazul. (*Semn către Împărat.*)

5

FINANTELE

Pe la 1200 nu existau, frate. Noi îl dădusem pe... cine?

ÎMPĂRATUL.

Pe cine?

ZUNIS

10

Aici e... că sunt atâția...

FINANTELE

Să vedem cu cine începî... la să te vedem...

ÎMPĂRĂTEASA

În filozofie... ca să-i facem zob...

15

ZUNIS

Bine... Pe Socrate, pe urmă pe Platon... la urmă, pe Aristotel... Și-a trebuit să mai treacă vreo cincisprezece veacuri, ca să vină turcii și să se ocupe și ei de filozofie...

ÎMPĂRATUL.

20

Să ne ocupe filozofia...

ZUNIS

Au pornit din Asia c-o ceată mică, atâtica, de războinici... Au ocupat... aia... au ocupat ailaltă... Împăratul Bizanțului a făcut greșea de a accepta o garnizoană... după care a pierdut
25 Adrianopolul... Puseră un picior în Europa? Puseră.

ÎMPĂRĂTEASA

Cu ce drept?

ÎMPĂRATUL.

Cu dreptul.

ZUNIS

Apoi au atacat Albania cea vitează... Belgradul... dar s-au retras în fața strașnicului Iancu de Hunedoara... pentru a profita, doi ani mai târziu, de neînțelegerile dintre principii creștini și a cucerii Serbia... după cum luaseră mai înainte și Bulgaria... Acum Valahia a rămas descoperită...

ÎMPĂRĂTEASA

Hai, oprește-te, că mi-ai făcut capul calendar solar. 10

ZUNIS

Dar cât o să mai reziste și Valahia?

FINANȚELE

Această campanie va muta granițele Imperiului, hăt... spre inima Europei... 15

ÎMPĂRĂTEASA

Și ce trebuie să facă grecii?

ZUNIS

Acum, când știm bine cine suntem, când ne cunoaștem și inamicul, nu ne-a rămas decât un singur lucru... 20

ÎMPĂRATUL.

Aia e, că nu ne-a rămas decât un singur lucru...

ZUNIS

Să acționăm... și la prima ocazie... să nu mai lăsăm să cadă Bizanțul... (*Apare Harapul lângă cușcă.*) Să încurajăm răscoalele pentru eliberarea țărilor mici. 25

FINANȚELE

De ce vorbești prostii?!

RĂZBOIUL.

Lupta trebuie dusă pe un plan mai subtil...

HARAPUI.

Cel mai frumos spectacol de pe lume e cel oferit de greci
 5 la pușcărie... Au atâta energie, atâta spirit de... contradicție...
 N-am timp să-i ascult, cât mi-ar plăcea mie... Construiesc
 sisteme perfecte cum face părul pere – și la urmă alte sisteme
 perfecte cum face mărul mere. Și la urmă alte sisteme perfecte
 cum face măslinul... Măsline? Nu, corcodușe. Pentru că alto-
 10 iesc o idee nouă pe una veche... și tot perfect iese... și uite-așa
 li se acrește de perfecțiune, li se apleacă, și tot ei întorc totul
 pe dos... Și sunt într-o veșnică frământare. Aveam în sat unul
 care mânca aluatul – nu avea răbdare să se coacă pâinea, mânca
 pe furiș coca crudă. Țștia sunt grecii.

15

ÎMPĂRATUL.

Ce, a și venit ora prânzului? (*Întinde mâna printre gratii. Harapul
 îi dă la palmă. Zumis, idem. Ceilalți, idem.*)

ÎMPĂRĂTEASA

Iașilor! Neisprăviților! Fanfaronilor! Așa se întinde mâna?
 20 (*Întinde și ea mâna.*)

(*Cortina*)

ACTUL II

La Dunăre. Oastea turcească se pregătește să treacă în Țara Românească. Se lucrează la un pod de vase. O corabie s-a scufundat fără pricină. Corabia Sultanului, în care se află și Radu cel Frumos, e ancorată la tărnul turcesc. Pe tărnul românesc, mișcări misterioase.

5

TABILOUL 8

Papuc, cu un pâlc de ostasi și căpitanul Tomu, urmărind desfășurarea inamicului.

PAPUC

Ei, fraților, pe unde scoatem cămașa?

10

UN OSTAS

Pe cap.

ALT OSTAS

Cu cap cu tot. (*Râsete mânzești.*)

PAPUC

15

Are cineva vreo idee? Vodă așteaptă idei de la popor.

UN OSTAS

Poat' să aștepte mult și bine... Măria Sa e capul, pe acolo scoatem cămașa. Tălică știe ce-a poruncit Măria Sa. Tălică, ce-o spune, aia o fi!

20

ALT OSTAŞ

Sfânt!

UN OSTAŞ

E-he! Nu-i lipsesc lui Vodă ideile...

5

PAPUC

Ai dreptate, băiete. Măria Sa chibzuieşte că de altceva ducem noi lipsă.

UN OSTAŞ

Poate de-ăştia cu tichie. *(Râsete.)*

10

PAPUC

(serios)

Şi turci avem destui.

TOMA

(a stat mai pe lături, cercetând cu atenţie malul celălalt)

15

Câtă frunză şi iarbă.

PAPUC

Ne-a procopsit Dumnezeu, căpitane Tomo.

ALT OSTAŞ

O fi adevărat că însuşi Sultanul s-a pus în capul lor?

20

PAPUC

Chiar așa... uite-l cum stă în cap... *(Râsete.)*

UN OSTAŞ

Este o vorbă veche, cap să fie, că belelele curg... Şi atunci, stai şi le numeri.

25

PAPUC

Vin de la Vodă. E trist. Zice că oastea noastră e tare mică. Dacă e să dăm piept de-adevăratelea, nu rezistăm un conac.

ALT OSTAŞ

Ne-om apăra până la ultimul om.

TOMA

Da, dar după aia?

UN OSTAŞ

5

După aia, om mai vedea.

PAPUC

Cu ce ochi? (*Enervat.*) Cu ce ochi?

ALT OSTAŞ

Cu mintea românului de pe urmă.

10

PAPUC

E bine s-o avem înaintea. Căpitane... de ce te cheamă Toma?

TOMA

(mirat)

Pe mine?

15

PAPUC

Aşa s-a întrebat deodată Măria Sa: „De ce-l cheamă pe ăla Toma? Tocmai pe Toma, Toma.“

TOMA

Ei, acum asta! Pentru că nu mă cheamă Vameşu.

20

PAPUC

Ăi fi și tu vreun necredincios?

TOMA

*(jignit)*Nu ziceți vorbă mare... N-o să jur în fiecare zi credință... 25
Eu, cu fapta.

PAPUC

Știu... știu. Dar de ce te cheamă așa? Mă gândeam că ce ne lipsește nouă acum e...

TOMA

5 Ce?

PAPUC

O trădare...

TOMA

(râzând)

10 De, ne crapă buza... De altfel, una s-a și făptuit. Știți, ajutorul promis...

PAPUC

Nu-mi mai aduce aminte...

TOMA

15 Și nici din partea ailaltă n-o să primim măcar o sulită.

PAPUC

(către trupă)

De-aia ziceam, nu c-aș vrea să vă demoralizez, dar suntem puțini. Al dracului de puțini.

20

OSTAȘII

Ne-om descurca noi!

PAPUC

Mă gândesc că poate vreunul ar vrea să fugă la ei. Să spună deschis. Care ești ăla?

25

UN OSTAȘ

M-aș duce, dac-aș ști că-i sperii... (Ceilalți: „ha, ha!”)

PAPUC

Nu-s mulțumit de echipa de intrători la apă. Stau prea puțin în adânc. Un vas... uite-l cum se mai duce la fund... dar stați prea puțin sub apă!...

TOMA

5

Ies când să le crape tâmpla... vin la suprafață, trag o gură de aer... și zdup...

PAPUC

De ce respiră? Nu pot și ei răbda măcar o jumătate de ceas...

TOMA

10

E anevoie...

PAPUC

Nu le cerem asta decât azi.

UN OSTAȘ

Nu mai e aer în apă, căpitane! De când cu ăștia, nu mai e aer nici în apă! Știți cum făceam noi când eram mici și mergeam la scaldă? Luam o trestie-n gură... Chiar puteam cânta pe sub apă, ca din fluier.

PAPUC

(râde)

20

Uite că s-a ivit o idee strașnică... și dacă dușmanii dau foc la trestii, le ațâță?

STAN

(vine din dreapta)

Podul de vase înaintază. S-au făcut luntre și punte.

25

PAPUC

Ce facem, Popa Stan? Am venit aici ca să ne zgâim la inamic, sau să-l împiedicăm?

STAN

Oamenii sunt la locul lor. (*Ezitănd.*) Am prins unul care zicea că-i e frică...

PAPUC

5 Asta-i bună! Ce zicea?

STAN

Că-i e frică... Dârdăia... și l-am întrebat: „De ce dârdâi așa?” Zice: „De frică. M-am scăpat pe mine.”

PAPUC

10

(*aspru*)

S-a înțeles cu ei... Uite-așa se introduce panica... (*Amenințător.*) V-am spus că printre noi există trădători?

STAN

15 L-am pedepsit, deși cu părere de rău... Era un copil, n-avea nici 13 ani... Venise voluntar, tocmai că se știa fricos și voia să se călească...

PAPUC

Mai sunt și alții ca el și n-am timp să-i dibuiesc acum pe toți... (*Către Toma.*) Așază oștenii într-un șir. Îi vom pedepsi.

20

TOMA

(*înlemnit*)

Suntem o mână de oameni, căpitane!

PAPUC

Toma!

25

TOMA

(*merge agale în fata soldatilor*)

Smirna! Alinierea pe un rând... de la dreapta la stânga, numără! Adică stați, încă nu... (*Către Papuc.*) Nu pot altfel (*Intră în rând.*)

PAPUC

Căpitane, înnebuniși?

TOMA

Acum, cum mi-o fi norocul... (*Papuc se plimbă nervos.*)

UN OSTAȘ

5

Ce e aia decimare?

ALT OSTAȘ

O să vezi tu. Se numără până la zece. Pe urmă, fiecare al zecelea e scos în față. Pe urmă, i se taie capul... Harșc! și gata... Mai mare dragul... Pe urmă, nu știu... și nici nu-mi pasă, după 10
ce mi-or reteza glava...

UN OSTAȘ

Cu tot ce-ai băgat la glavă?

ALT OSTAȘ

Decimarea e un cuvânt de origine latină.

15

UN OSTAȘ

Mă faci să râd... Nu vine de la... „de ce, mă?”

ALT OSTAȘ

Mă-nveți tu pe mine?... M-am strecurat prin vreo trei decimări până acum... M-a ajutat Maica Precista... (*Îngenunche și-și 20
face cruce.*)

PAPUC

(izbucnind)

Cât să mai aștept?

TOMA

25

(comandă din rând)

De la dreapta la stânga, până la zece, numără! (*Începe numără-
rătourea.*) Numerele zece, trei pași în față!...

(Vreo șapte flăcăi execută trei pași în față. Printre ei se află Un ostas, Alt ostas și Toma.)

UN OSTAȘ
(căt-re Alt ostas)

5 Îmi amorți un picior... de când tot șed așa...

ALT OSTAȘ

Mai bine-ți amorte-a gâtul... nu-l mai simț-eai...

UN OSTAȘ

Vezi-ți, mă, de treabă. Mâna dreaptă a lui Vodă glumește...

10 Cine știe, vrea să ne încerce...

PAPUC
(căt-re cei șapte)

O pretenție mai am de la voi. Să-mi strigați tare, de trei ori: „Huo, trădătorilor!“ Hai, da' tare, să vuiască pădurea.

15 OSTAȘII
(răcnesc)

Huo, trădătorilor! Huo, trădătorilor! Huo, trădătorilor!

PAPUC
(un moment de tăcere)

20 Ia-i pe acești trădători.

UN OSTAȘ
(râzând)

Hă, hă!

25 ALT OSTAȘ
(căt-re Un ostas)

Mai tacă-ți gura! Dacă nu pomeneai cuvântul numărătoare, am fi râș și peste un ceas...

UN OSTAȘ

Nu se poate, frate-meu, să ne jugănească degeaba... Așa,
30 hodoronc-tronc... Că dacă află Măria Sa Vlad...

ALT OSTAŞ

N-om trăi şi n-om vedea.

PAPUC
(cătore Toma)

Ieşi din rând.

5

TOMA

Ba... Ori pe toţi, ori nici unul.

PAPUC
(fierbând)

Bine. Daţi-mi suliţa! (*I se aduce o suliţă. Merge la primul ostaş şi-l 10 străpunge.*) Alta! (*I se dă altă suliţă. Cu suliţa întinsă, trece în dreptul lui Toma.*) Şi aveam atâta nevoie de căpitani!

TOMA

Iar eu, atâta nevoie de ostaşi!

PAPUC

15

N-ai învăţat să fii crud, Tomo?! Uite ce ne-asteaptă. (*Arată spre ţărnuţul celălalt.*) Putem sta ca babele?

TOMA

Să lăsăm cruzimea la lupi şi la cei ce vor să le semene. Noi cu omenia ne-am ţinut şi ne ţinem.

20

OSTAŞUL.
(*cel străpuns de suliţă*)

Ține-mi-l, Doamne... (*Fredonând.*) Ține-mi-l... Doamne, nu mi-l pierde... Nea Tomo, eu mor sau ce mă fac...! Țista mă ucise, sau...? Credea că am pieptul de aramă şi când colo... 25 Să spuneţi acasă că de la turc. Ah, al naibii, cum mă nimeri.

TOMA

E rândul meu, hai odată!

PAPUC

Vreau să mori convins că am dreptate. Numai dând exemple groaznice, putem, într-un timp ca ăsta, stăvili hotia, lășitate, vorba lungă, curvia, minciuna, trădarea. Rămân cei ca
5 arhanghelii...

TOMA

Doar cu doi, trei arhangheli, tot un drac! Pe biserici, vezi că și sfinții ăștia sunt cete, cete... Altfel, se întinde iadul pe toți pereții...

10

PAPUC

Vorbești de parcă partea boantă ar fi către tine. E cam grea sulita asta. Nu mă ține așa cu mâna întinsă, că nu sunt milog...

TOMA

Învată să fii drept, nu crud. Și, când ai puterea, nu-ți mânji
15 mâinile cu sânge nevinovat. Trăiesc printre ei. Pentru mine, fiecare are un nume, nu e „Un oștean“, „Al doilea oștean“. Știu că acela e Ion al Floarei, celălalt, Gheorghe Trancă ori Vasile al lui Dumitru al Mic... Mi-au încredințat nu numai viața, care iată, ce mult atârnă, ci și toate necazurile lor. Nu pot fi câine
20 turbat cu ei... (*Arătând spre oștasul ucis.*) Cum îl chema? Uite-te la el și, dacă știi cum îl cheamă, strigă-l pe nume și învie... Și vei avea încă un braț în oastea ta cea mică.

PAPUC

(*se uită spre oștas*)

25 Parcă l-am văzut pe-aici.

TOMA

Era Ilie de la Malul mare. Are o casă țuguiață, acoperită cu sindrila, trei copii mici și-o nevastă oacheșă. Să-i închideți ochii, căroră nu le venea să creadă ce văd. Și îngropați-l creștinește...
30 Îngropați-ne creștinește! (*Tipând*) Hai, odată! Eu am cerut ca

ascuțișul sa fie trecut prin venin. Știi că nu mi-e frică de moarte...

PAPUC

(*aruncă sulita; către ostași*)

Împrăștiati-vă. (*Ostașii se împrăstie prin scenă.*) E bine pentru 5
Măria Sa să aibă și oameni încapățânați ca tine. Deși, nici tie
n-o să-ți fie prea moale... (*Toma iese.*) Uneori, parcă mi se pune,
așa, o ceată pe ochi...

UN OSTAȘ

Știam eu că e cu viclenie. Măria Sa v-a poruncit: „la pune-i 10
p-ăia la-ncercare“.

ALT OȘTEAN

Ce, capul omului e tărăcuță, să dai cu el de-a azvârli-
telea?... Și măcar de-ai nimeri în turci...

TOMA

15

Băieți, v-ați purtat ca niște adevărați patrioți... Acum știm
că nimeni n-o să trădeze.

ALT OȘTEAN

Huo, trădătorilor!

TOMA

20

La noi nu există trădători. Suntem săraci lipiți... sau se zice:
săraci lipsiți?

UN OȘTEAN

Ni s-a lipsit burta de șale.

PAPUC

25

Tomo, Tomo... Afurisit nume! (*Râzând.*) Știi ce mi-ar fi
părut rău? Se nimeriseră tocmai ai cu limba despicată. I.e dăm
voie supușilor noștri să mai și glumească. Să-și ascută mintea
ca sabia. (*Către Toma.*) Acum, strânge trupa buluc. N-am mai

rămas decât noi și ei (*Pauză.*) Ce facem? Are cineva vreo idee țapână?

O VOCE

Să vină mai iute păgânii! Câtă fiere-am strâns în mine...
5 (*Toma cu ostașii ies.*)

PAPUC

(*Merge la ostașul care a rămas întins*)

Iar dacă m-ai fi întrebat: „De ce?“, ți-aș fi răspuns: „De-aia!“
Asta e situația. Ce caută turcii aici, peste arătura noastră? Ce
10 le-am făcut? Singurul răspuns e acesta: „De-aia!“ De-aia ei,
de-aia noi! De-aia tu! (*Îi închide ochii.*) Iartă-mă, frate Ilie.

(*Cortina*)

TABL. OUI. 9

Bazinul de înot. Izabela și două tinere cadâne, cu picioarele-n apă,
15 *studiind o hartă.*

O CADÂNĂ

Prima mea bătălie... Asta e Dunărea, nu?

IZABELA

Harta e bună, a întocmit-o un învățat elin, pe piele de vițel
20 velin...

O CADÂNĂ

Cum ar veni... noi suntem cu picioarele în Dunăre?

ALȚĂ CADÂNĂ

Și cu fundul în două luntri...

25

O CADÂNĂ

(*arătând spre hartă*)

Nu, Radu e... în două luntri. Ce-ai zice să piardă?

ALTĂ CADÂNĂ

Dacă însuși Sultanul e cu noi...

IZABELA

Cu el.

O CADÂNĂ

5

(râzând)

Din moment ce suntem aici, înseamnă că însuși Sultanul este cu noi... și noi cu Radu.

ALTĂ CADÂNĂ

Dar valahii ăștia or fi tari?

10

IZABELA

Depinde... (*Despletindu-și părul.*) Uf, ce greu mai cântărește și părul ăsta... Văd, fetelor, că v-ați vârat în politică până-n gât... Lăsați-o pe seama bărbaților...

ALTĂ CADÂNĂ

15

Ce părere ai de tulburările astea din...?

IZABELA

(tristă)

Aflați de la mine. Nu se mișcă nici o frunză... Pretutindeni... e stagnare și-o moțială...

20

O CADÂNĂ

Dar de războiul ăsta fulger, n-ai nimic de zis? Ori nu-l pui la socoteală? Vorba aia: ce-i al Sultanului, bașca... (*Râd.*)

ALTĂ CADÂNĂ

I-ai văzut pe eunuc, Izabela? Aș fi dorit niște valuri. (*Fredonând.*) „Valuri, valuri... legănându-se lin.“ Vorba ta, prea e totul neclintit aici.

25

IZABELIA

O fi trecut la alt bazin mai mare... Tot ce se poate... Turcii vor să controleze și sirenele din Mediterană... *(Se aud țipete de groază.)*

5 ALTĂ CADĂNĂ

Ce e? Iată, tot se mai întâmplă ceva... Bine c-a dat Dumnezeu... *(Țipetele continuă.)*

O CADĂNĂ

E groaznic...

10 IZABELIA

Noul nostru staroste de lucrări...

ALTĂ CADĂNĂ

De ce țipă ca un disperat? Vrea să ne arate că are glas? Se antrenează?

15 IZABELIA

Taci... săracul...

ALTĂ CADĂNĂ

Ferice de el... Rabdă puțin, dar după aceea...

20 O CADĂNĂ
(însăimântată)

Îl rad și-n cap?

IZABELIA

Și-a pus ochii pe el...

O CADĂNĂ

25 Era măcar frumos?

IZABELIA

Ce folos?... din acest moment, a și început să se îngreșe...
Ia ascultați...

AI.TĂ CADĂNĂ

(ascultând)

Parc-aud cum se îngrașă cineva... Asta e pacostea eunucilor... Se umflă-n pene...

IZABELĂ

5

Făinoasele...

AI.TĂ CADĂNĂ

Dulciurile...

IZABELĂ

(savant)

10

Și lipsa de orizont!... Sultanul a vrut să pedepsească exemplar un pașă... Sultanul, de fapt, Radu... Intrigile lui, codanelor! S-a certat ieri cu Pașa din Vidin. Acesta i-a zis nu știu ce... și uite... ce-nseamnă să nu-ți ții gura! Plătești cu capul. Cilibiul are mare influență asupra...

15

AI.TĂ CADĂNĂ

Tot se mai teme că n-o s-apuce tronul?

IZABELĂ

De câte ori Sultanul trece prin câte o criză, mai taie dintr-un pașă.

20

O CADĂNĂ

Asta e regula jocului, am auzit...

IZABELĂ

Nu știu dacă e regulă... dar așa se întâmplă... de regulă... *(Râzând.)* Și după aia, îl cheamă la el și-l întreabă cu o voce plină de compătimire: „Cum îți mai merge, drăguțule?“ Cică ar vrea să scrie un tratat despre simțirea aleasă a subțiaților săi. Dar se plânge că n-are timp.

25

ALTĂ CADÂNĂ

Deocamdată adună material.

IZABELA

În primele trei zile, pedepsitul se simte dezorientat. Cică
5 e ca și când ți-ai fi pierdut busola pe marea învolburată a vieții.

ALTĂ CADÂNĂ

Creanga de sub picior...

O CADÂNĂ

Hi, hi...

10

IZABELA

Apoi... (*râde*) îi e mai bine... Parcă vede lumea cu alți
ochi... Îi mulțumește că i-a deschis acești alți ochi. După vreo
două săptămâni, începe să cânte...

ALTĂ CADÂNĂ

15

Subțire...

O CADÂNĂ

Deci, omenirea ar izbucni în cânt, dacă... (*Râsete.*)

IZABELA

Sultanul voia la un moment dat să... chiar el... să...

20

ALTĂ CADÂNĂ

E aprig la mânie?

IZABELA

Aprig. Dar numai la mânie. A intrat cu sabia în ceata
generalilor...

25

O CADÂNĂ

De atunci s-a înființat corul eunucilor?

IZABELIA

Întocmai. Trebuie să facă și oamenii ăștia ceva. Să-i bage și pe ei într-o pâine.

O CADĂNĂ

(*enervată*)

5

Ia mai ducă-se pe pustie... că prea s-au înmulțit ca ciupercile...

IZABELIA

(*cu compătimire*)

Nici de ei nu e ușor. Asta li se cere. Sunt la discreția cerinței 10
vieții.

O CADĂNĂ

Ba e ușor... dacă nu mai au nici o dorință...

(*Din nou, țipetele.*)

ALTĂ CADĂNĂ

15

(*astupându-și urechile cu degetele*)

Ce nesimțire! Nu se gândește că deranjează...

IZABELIA

Și-i plăceau atât de mult florile! Se dădea în vânt după
orhidee! 20

O CADĂNĂ

I-ai cunoscut personal?

IZABELIA

Într-un fel, îi datorez viața... în palat. (*Înspăimântată de amintiri.*) Vai! pe mine mă înhătaseră niște derbedei de spahii... Și după ce mi-au jumulit juvaerele, unul voia... să mă înjunghie...

O CADĂNĂ

A...

ALTĂ CADĂNĂ

Da?...

IZABELIA

Și numai ce apare Pașa din Vidin și țipă la ei: „Zurbagiilor!
 5 Nu vedeți ce icoană bizantină stilizată?” A început să se închine
 în fața mea, zicând că, deși păgân, el crede în stilizare!... Pașa,
 pașa... dar se purta ca un crai... Ca să spun sincer, m-a
 cucerit...

O CADĂNĂ

(cu răutate)

10

Ba, că era și greu!... Cuceriseră ei Bizanțul! Îl trecuseră prin
 sabie...

IZABELIA

Nu, că dacă nu mi-ar fi convenit, opuneam rezistență!
 15 *(Înflăcărată.)* Cu orice pret, vă dau cuvântul meu. Țipam, de...

ALTĂ CADĂNĂ

N-ai mai fi schimbat nimic. Soarta Imperiului vostru fusese
 pecetluită.

IZABELIA

(mai moale)

20

Da, dar oricum... Noroc că nu eram fecioară...
(Țipete, vocea Pașei din Vidin implorând: „Nu-mi scoate-ți ochiul!”...)

O CADĂNĂ

(după o pauză, ca și când ar mai fi așteptat un geamăt)

25

Nu-mi plac eunucii chiori...

IZABELIA

Dragă, când începe să-ți ia Dumnezeu, apoi îți ia...

O CADĂNĂ

Lui, se pare că-i ia Allah...

30

IZABELIA

Toți sunt la fel...

AL.TĂ CADÂNĂ

Deci, nu-i bine să te joi în bețe cu Radu...

IZABELIA

Radu a pretins zestre Țara Românească. Și, uite, ne pregătim să i-o punem în ladă. Să știți: va trebui să luptăm ca niște zmeoaice...

AL.TĂ CADÂNĂ

Să scoatem flăcări pe nări? (*Râde.*) Să-nghițim săbii? Orice, dar săbii, nu!

O CADÂNĂ

(*speriată*)

10

Ce, chiar or să ne dea și nouă spângi? (*Imitând.*) În gardă, Drăculea!

IZABELIA

Țepeș e viteaz și viclean... (*Tristă.*) Și nu-i plac deloc cadănele! Păreră lui e că toate sunt niște... (*Îi spune ceva la ureche.*)

O CADÂNĂ

(*indignată*)

Noi, curve? E, e! Că mai cinstite decât noi... N-a avut ocazia să cunoască excepțiile de la regulă...

20

IZABELIA

N-ai înțeles, prune uscate.

O CADÂNĂ

Cum, prune uscate?

IZABELIA

25

Toate cadănele, zice, sunt prune uscate.

AL.TĂ CADÂNĂ

(*secret*)

Aș vrea să piardă turcii...

O CADÂNĂ

Ești nebună? Și ce-o să faci la Curtea lui Țepeș?... Tu n-azi că ăsta nu bea, nu mănâncă și nu doarme? Nu...

ALTĂ CADÂNĂ

5 Să mă elibereze din sclavie... (*Visătoare.*) Să-mi zică la ureche: „amărâtă turturică“... Am auzit că Țepeș e strigoi... Îmi plac strigoi. Au ceva aparte... Beau sânge de om... Ești ca o cupă în mâna lor...

(*Iarăși, țipetele.*)

10

O CADÂNĂ

(*enervată*)

Dar ce-i fac, soro, n-au mai terminat... Să ne tihnească și nouă baia...

IZABELA

15 Operație grea... Gândește-te: îi scoți unui om un ghimpe din picior și tot... Dar aici, câtă atenție!

ALTĂ CADÂNĂ

Dacă Sultanul o ține tot în ritmul ăsta, o să rămânem fete mari...

20

O CADÂNĂ

O să împletim cozi albe.

IZABELA

(*cu importanță*)

Trebuie să fie la mijloc rațiuni de stat...

25

ALTĂ CADÂNĂ

Bineînțeles... Altfel... nitam-nisam... Să apuci un nevino-vat de guler...

O CADÂNĂ

(pe gânduri)

Da, da...

(Ușa se deschide și apare Pașa din Vidin. Încearcă să zâmbescă.)

PAȘA DIN VIDIN

5

Bună ziua și cu sănătate! Mi-ați fost date în primire adineauri... printr-un decret special... *(Râde.)* Am plătit cam scump plăcerea de a fi în preajma voastră, frumoaselor...

O CADÂNĂ

(încet)

10

Așa vorbesc toți când sunt din proaspăt. Apoi încep să ne vadă numai defectele... Sfârșesc prin a ne urî...

IZABELIA

Pașa din Vidin! *(Îl îmbrățișează.)* Mă bucur că te văd. Tot pașă ai rămas!

15

PAȘA DIN VIDIN

(ezitând)

Așa și așa...

IZABELIA

Iasă, tot e bine... Decât fără cap.

20

PAȘA DIN VIDIN

Da, dar numai cu capul pe umeri? *(Începe brusc să plângă.)**(Cortina)*

TABLOUL 10

Tablou aproape mut. Decor cu cușca prizonierilor bizantini. Masa întinsă. Personajele mânuiesc niște cuțite și furculițe imaginare. Stratos le explică ceva. Apare Harapul, îl înhată pe Stratos, îl trage afară. Cei rămași se agită. Zunis scoate o foaie de hârtie, o citește, apoi le-o dă celorlalți s-o semneze.

Îndârjire mare. Harapul îl aduce pe Stratos, care nici nu se mai poate ține pe picioare. Eventual, să apară chiar alt actor, mai bătrân, în rolul lui Stratos.

ZUNIS

(privindu-l lung)

5 I.-au desfigurat rău de tot. Mda...

RĂZBOIUL

(spre Stratos, semn cu mâna)

Câte?

(Stratos, abia adunându-se, semn că două.)

10

FINANȚELE

Care?

(Stratos desenează în aer ceva ca o hartă.)

ZUNIS

Galia.

15

(Stratos – semn că nu, iar desenează, o cizmă.)

ÎMPĂRĂTEASA

(n-a fost atentă la joc)

Zice să-i tragem ciubotele. Săracul!

FINANȚELE

20 Îi extrag hărțile, una câte una! *(Semn către Stratos.)* Importante?

STRATOS

(abia vorbind)

Ba-ba...

25 *(Zunis – amenințări cu pumnul către Harap, care urmărește scena. Ia apoi foaia cu semnături și i-o înmânează. Harapul merge și i-o dă lui Stratos. Acesta o semnează și-o înghite repede. Zunis ia altă foaie. Scrie ceva, o pune în vârful unui băț. Merg toți încolonați, cu foaia sus. Se poate citi, scris mare: „SARAILIE”, cuvânt tăiat cu două diagonale. Harapul studiază lung pancarta și face semn că nu e adevărat.)*

ÎMPĂRATUL

(îi spune Harapului ceva la ureche)

Ascultă-mă pe mine! Dacă n-o fi așa, să-mi zici mie: „Cuțu, cutu, na, Grivei“.

(Cortina)

5

TABLOUL 11

Mahomed, Radu, în cabinetul Sultanului.

MAHOMED

Am luat seama cuștii... Ar mai fi un loc.

RADU

10

(pălind)

Adică?

MAHOMED

Pregătește-te... să suporti șocul.

RADU

15

Cum?

MAHOMED

Nu, nu tu! *(Râde.)* Am trimis soli. Să vină, să-și plece fruntea...

RADU

A, nu vine...

20

MAHOMED

Ba da... Nu chiar pe corabie... Cică n-ar avea încredere în paza noastră... *(Râde.)* E dispus însă să stăm de vorbă pe țarm... Aici, lângă Giurgiu... Noul Pașă de Vidin s-a însărcinat cu pregătirea gărzii de onoare, iar Katavolinos, ca mai istet, cu rostirea vorbelor de clacă.

25

RADU

(bănuitor)

Și, bineînțeles, dacă-și plătește tributul, și-și cere iertare...
Rămâne tot el?

5

MAHOMED

E un om pe care e bine să-l ai prieten... Ne trebuie liniște
la graniță... Pe de altă parte, Tepeș e destoinic. A luat măsuri
menite să îmbunătățească situația în țară... Când o fi gata-gata...
Năvălim... și îi mai dăm înapoi cu două secole.

10

RADU

(trist)

Am fost folosit ca momeală. M-ați târât până aici ca să-l
intimidați. Să-l faceți să se supună...

MAHOMED

15

Numai amenințându-l cu un domn mai bun...

RADU

Mă țineți ca pe o momâie... Mai bine m-ați vâri pe mine
în cușcă...

MAHOMED

20

Frumusețea-i făcută să zburde liberă... Și nu uita: Tepeș
poate oricând să zică „nu”. Atunci îl răsturnăm.

RADU

Atunci... De ce nu acum? Ce vor spune cronicarii? Ome-
nirea? A pornit în fruntea unei armate fără seamăn, dar, când
25 să dea piept cu dușmanul, a propus pace. Și îl iertați?

MAHOMED

Va fi cea mai mare victorie a mea, pentru că se face fără văr-
sare de sânge... Deși voi fi trist că te-am mâhnit... Știi, ne-a
cerut să te eliberăm. *(Falsă îngrijorare.)* Nu te simți oare liber aici?

RADU

Aș...

MAHOMED

Cică ți-ai risipit tinerețea la Istanbul. Ar fi cazul să te întorci
acasă. Să produci ceva, să faci ceva bun pentru țara ta. 5

RADU

Să-mi pun capul pe butuc... Asta înseamnă, în concepția
lui Tepeș, a face ceva bun pentru el.

MAHOMED

Crezi c-ar fi în stare? 10

RADU

Ba bine că nu...

MAHOMED

(izbucind în râs)

Credul mai ești! Când se va apropia cu copiii, oamenii noș- 15
tri... haț...

RADU

Nu știu ce să mai cred...

SULTANUL

De altfel, e timpul să apară... în zare. Vezi ceva? *(Se uită pe 20*
fereastră.) Acum o s-apară... 500 de copii până la șapte ani...
Doi saci de galbeni... n-atârână prea greu, nu? N-or să facă gropi
cu ei să strice drumul... Tributul e mai mult simbolic...

RADU

Românii nu prea înghit tributul, nici ca simbol, nici ca 25
realitate...

MAHOMED

(continuând)

Să nu creadă că sunt chiar liberi. Iar noi să nu zicem că n-am pus un picior bun în nordul Dunării...

5

RADU

Țara e mică... doi saci de galbeni li se pare prea mult...

MAHOMED

Când vei fi tu, o să dai patru...

RADU

10

Dăm și patru...

MAHOMED

(privi în zare)

Vine...

RADU

15

Săracul...

MAHOMED

Care e Domnul?

RADU

Cel din frunte...

20

MAHOMED

Cel de face semne?... Care tot dă din mână?... *(Se aude un cântec.)* A, copiii cântă... Aveți coruri bune de copii...

(Se disting cuvintele: „Numai așa mămăligii / Uscată pe fundul pungii”... Niște voci mai groase: „Măăă”.)

25

RADU

Viersuiesc, sărmanii de ei...

MAHOMED

Ce?

RADU

Un cântec de mizerie... Vor să vă înduioșeze...

MAHOMED

Frumos din partea lui că vine vesel...

*(Se aude cântecul mai tare: „Numai ata mămăligii / Uscată pe fundul 5
pungii... Măăă!”)*

RADU

De-ar ști el...

MAHOMED

Să fii atent cum o să ți-l înșfac... Or să-nghită ultimele 10
cuvinte...

RADU

(râzând)

Cu mămăligă...

MAHOMED

15

S-au apropiat binișor... Ce se întâmplă?... A, Katavolinos...
își pregătește discursul. Și Pașa din Vidin îi iese în întâmpi-
nare... Vezi în urma lor cum freamătă pâlcul de ieniceri? Încă
vreo doi pași...

RADU

(vesel)

20

Parcă-mi pare rău...

MAHOMED

Ipocritule!

RADU

25

Încearcă și această ultimă soluție disperată: de-a sta de vorbă
cu Măria-Ta... Și de-a obține iertare...

(Cântecul, tot mai tare, întovărășit de țipete de copii.)

MAHOMED

Copiii mai mărișori cântă... Ceilalți țipă. Nu prea-mi place, ca orchestrație. Cine-i duce-n brațe? Acelea-s muieri? Ni-i dăruiesc cu mămici cu tot? (*Râde.*)

5

RADU

N-or fi vrut să se despartă de țânci...

SULTANUL

Dar iată că bravul nostru Katavolinos face semnul...

RADU

10 Da, pâlcul sare și-l împresoară... Ce înseamnă asta?

MAHOMED

O oaste valahă?

RADU

15 A fost mascară în pădurice... Sunt mai numeroși decât ai noștri. Luptă și femeile...

MAHOMED

Erau oșteni...

RADU

Cum îi măcelăresc...

20

MAHOMED

Katavolinos a fost prins.

RADU

(*trist*)

Țepeș a fost mai viclean... Se urcă pe cai... pleacă...

25

MAHOMED

Ce face ghiaurul?

RADU

Semne cu mâna... Adică, pe curând...

MAHOMED

Ne-a scăpat printre degete... Câți oameni de-ai noștri uciși...

RADU

Prizonierii sunt târâți cu ei... O să-i tragă în teapă...

MAHOMED

5

Asta mă îndârjește. Iată un dușman pe măsura noastră...
Abia aștept să dau ochii cu el...

RADU

Am trecut prin niște emoții... Dar de ce întârzie oamenii
Măriei Tale cu podul de vase?... Armata turcească freamătă de 10
nerăbdare... i-am lăsat mult timp lui Țepeș să se întărească...
Stăm de atâta vreme la Dunăre...

LOCOTENENTUL

(*intră*)

Din păcate, șiretlicul s-a întors împotriva noastră.

15

MAHOMED

Sunteți niște tonți. Parcă lucrați cu picioarele. Ordon trecerea Dunării...

LOCOTENENTUL

Ați mai ordonat-o de trei ori... Gheața e subțire... Podul 20
nu e gata...

MAHOMED

Ia lăsarea nopții începem ofensiva...

LOCOTENENTUL

Va fi greu să debarcăm pe un țărm inamic pe întuneric... 25
Am putea fi măcelăriți...

MAHOMED

Să aibă Țepeș satâre pentru câtă carne îi aduc... Nu-i dăm nici un minut de răgaz... Știi că așteaptă ajutoare de la Domnul Moldovei.

5 ILOCOTENENTUL.

Ce să transmit pașalelor?

MAHOMED

Deseară...

ILOCOTENENTUL.

10 Am înțeles!

(Cortina)

TABLOUL 12

Interiorul cuștii. Nu se văd gratiile. În scenă se află Zunis, Împăratul, Războiul și Finanțele. Masa, fără scaune.

15 RĂZBOIUL.

Moda asta nouă de a mânca în picioare...

FINANȚELE

Ei uită că din picioare mănânci mai mult...

ZUNIS

20 Aia e, că nu poți avea încredere în nimeni.

FINANȚELE

Logic, trebuia să se ajungă aici. Corpul omenesc nu suportă o anumită cantitate de bătaie pe centimetru pătrat. Tot ce trece peste, dăunează caracterului.

RĂZBOIUL

Eu nu admit chestia asta. Eu, unul, n-o admit. Altfel, ar trebui să devenim niște trădători, la cea mai mică atingere, la prima păruială. Nu! Ce-am reținut din disciplina spartană? (*Cu îndârjire.*) Te aruncă în prăpastie și nu cazi... dacă ai caracter! 5
Te ții în aer, dar nu le faci jocul!

ZUNIS

(indignat)

Domnilor, dar era prietenul meu cel mai bun...

(Se aude de undeva, de sus, glasul ascuțit al unui turc, așa cum strigă muezinii.) 10

GLASUL

„Allah aude și vede“ ... „Allah aude și vede“ ... „Allah“ ...

ZUNIS

Iar se roagă.

GLASUL

15

„Aude și vedeee“ ...

FINANȚELE

Asta s-o creadă el.

GLASUL

„Ooo, poporul meu... Cămila pe care-o vedeți aparține lui 20
Allah. E un semn de la el. I-as-o să treacă și nu-i cășuna vreun
rău. Altfel va fi rău de tine...“

(Se înțelege acum că glasul vine chiar de deasupra lor.)

RĂZBOIUL

Ascultați-mă pe mine: e ca picătura... menită să verse 25
paharul...

FINANȚELE

Dar cum s-o fi urcând acolo?

RĂZBOIUL.

Chiar în capul nostru...

ZUNIS

Simplu, cu scara...

5

FINANȚELE

Și apoi, cum reușește să-și mențină echilibrul? Înțeleg că stă pe scară și merge...

ÎMPĂRATUL.

(vine cu un papuc în mână)

10

Am găsit un papuc la ușă...

GLASUL.

„Cămila pe care...”

ÎMPĂRATUL.

Bine, dar paza palatului? Ce păzește garda de 300 de suedezi
15 înalți, înarmați până-n dinți? De ce se dă voie să se officieze în
capul meu rugăciunea musulmană, în timp ce eu o fac pe cea
creștină? Dacă s-amestecă? Să fie dat imediat jos. Mă încurcă
la „Tatăl nostru”...

*(Începe să se roage, „Tatăl nostru”, în grecește, suprapunându-se glasului
20 tânguitor al musulmanului.)*

ZUNIS

E plătit! I-au dat parale grele să ne convertească. Au găsit
un habotnic musulman, i-au pus un minaret în brațe și face
pe muezinul peste Împărăția bizantină.

25

ÎMPĂRĂTEASA

(apare indignată)

Măcar credința să ne-o lase neștirbită! Am tot respectul pen-
tru legea lor, dar și ei să aibă același respect pentru credința mea,
credința părinților noștri.

GLASUL

„Nu-ți spune rugăciunile prea în gura mare, dar nici prea șoptit, ci pe un glas de mijloc“...

ZUNIS

Vedeți, nici Coranul lui măcar nu-l respectă. Urlă ca un disperat...

ÎMPĂRĂTEASA

(*ingrijorată*)

N-a mai apărut Stratos?

FINANȚELE

10

Eh! E aproape sigur că...

ÎMPĂRĂTEASA

Nu se poate...

RĂZBOIUL

Stimată Doamnă, multe nu se pot și... ce să mai fac! Ba chiar, cu cât un lucru pare mai imposibil, tocmai acela se înfăptuiește primul. 15

ZUNIS

(*indignat*)

Mai întâi că ne-a jignit. Țsta de sus e un copil care zdrăngănește o jucărie nevinovată, pe lângă monstrul de Stratos. 20

ÎMPĂRĂTEASA

Cum să ne vândă el pe noi? E peste marginile închipuirii. I-am primit în familia noastră, am împărțit aceeași pâine amară a pribegiei... Ba noi ne cunoaștem chiar de la palat... O dată i-am întins mâna la o recepție și-am schimbat câteva cuvinte... 25

RĂZBOIUL

Ce e mai ciudat e că tocmai el ne sfătuia să fim de granit... Înșă eu v-am mai spus: bătaia corporală, aplicată în mod abuziv

și cu anumită regularitate... îl face pe om să-și vândă... mamă, tată, frați, surori, cumnați, veri, unchi, mătuși...

ZUNIS

Familia te privește... însă cine-ți dă dreptul să te atingi de
5 țară?...

(Intră Izabela.)

IZABELIA
(fredonând)

„Ia-la-la... Trandafirii...”

10

RĂZBOIUL
(cu interes)

Ce vești? Ce trupe – era să zic trupuri – au mai intrat în bazin? Nu, serios, Sultanul dă drumul dușmanilor peste voi, să-i înmuiați, și la urmă, storși de vlagă, să-i bată el vitejește?

15

IZABELIA
(supărată)

Secret de stat, stimate.

RĂZBOIUL

Ei, nici tu nu mai știi de glumă! Nu te supăra.

20

IZABELIA

Dacă vrei vești de afară, aflați că pe domnul Stratos l-am văzut îmbrăcat în caftan, ținându-se după Sultan, făcând parte chiar din suita sa.

ZUNIS

25 Sultanul nu-i prost că ține pe lângă el un individ atât de nvățat. Să nu uite însă că Stratos al nostru e ultimul dintre oameni în ce privește caracterul.

IZABELIA

Nici o grijă, nu pentru caracter l-a luat. Ci pentru ce are-n cap. (*Indignată.*) Și nu numai că spune tot... dar dă și idei... Învață cum să fie speculate punctele slabe ale Occidentului. Ce e mai grav e că e sincer și pasionat în tot ce spune. 5

RĂZBOIUL

Sultanul?

IZABELIA

Stratos.

ZUNIS

10

Așa a fost toată viața. Când se dăruie asta... vinde tot... ruinează...

IZABELIA

Dar noi ce vină avem?

ÎMPĂRĂTEASA

15

Și n-ai încercat să stai de vorbă cu el?

IZABELIA

E greu, mamă. Acum, că s-a văzut mare, abia dacă s-a uitat la mine. (*Începe să plângă.*) Mi-a zis că am moravuri ușoare.

ÎMPĂRĂTUL

20

Năravuri ușoare.

ÎMPĂRĂTEASA

Ale tale sunt ușoare și-ale lui grele...

RĂZBOIUL

Așa oscilăm noi, bizantinii, între moravuri ușoare și moravuri grele... (*Râde.*) 25

IZABELA

(printre sughițuri)

Zic: „Domnule Stratos, de bunăvoie faci dumneata carieră?”... Zice: „Da! Și tocmai asta-mi place mie la turci, că mă
 5 lasă să fiu de-al lor de bunăvoie”. „Dar nu-ți închipui – zic –
 că mergi prea departe cu entuziasmul pentru civilizația lor?”
 Zice: „Am luat toate civilizațiile la rând, nu fac două parale
 chioare! Asta e cea adevărată!”

ZUNIS

10

(hotărât)

Gata! Îl condamnăm la moarte pentru fugă la inamic și
 înaltă trădare. E cineva împotriva!?

ÎMPĂRĂTEASA

Să nu ne pripim. Nu poți judeca un om, fără a-i da posibi-
 15 litatea să se apere.

ZUNIS

Dar el, când prin comportarea-i infamă condamnă la moarte
 întreaga noastră suflare?

RĂZBOIUL

20 Cazul e grav. Își va primi pedeapsa în lipsă... Să mai strân-
 gem însă documente...

ZUNIS

Pss! *(Ascultă.)*

VOCEA

25 „Allah aude și vede“...

ÎMPĂRĂTEASA

Parcă e alt glas... Sst! *(Ascultă.)*

FINANȚELE

Îmi e cunoscută vocea asta...

VOCEA

„Cămila pe care o vedeți trecând“...

ZUNIS

Stratos!

ÎMPĂRĂTEASA

5

Dumnezeule, s-a turcit!

IZABELA

Asta voiam să vă spun. A trecut la credința lor... A devenit chiar mistic... musulman... susține că e fericit că l-a descoperit pe Allah într-un minaret. Și așa-i sclipesc ochii când se suie acolo! Da, e aproape fericit, zice. 10

FINANȚELE

Ne temeam că nici de sufleur n-o să fie bun, și ia te uită cum ia înălțime.

RĂZBOIUL

15

(indignat)

Vedea-te-ar apostolul Pavel! Izabela, te rog din suflet, când mai ai ocazia să-l întâlnești, citește-i „Epistola către romani“. Fă asta pentru mine.

ÎMPĂRĂTEASA

20

Poate-l aducem pe drumul cel bun...

VOCEA

„Allah aude și vede“...

ZUNIS

Mai e și monoton, după toate acestea. 25

(Un zgomot mare. Totul se clatină. Războiul se aruncă imediat cu fața în jos.)

FINANȚELE

(când cușca încă mai vibrează)

Un cutremur... Și astea țin cu ei. Ne schimbă și legea, ne pocesc și scoarța.

5

RĂZBOIUL

(ridicându-se)

Aș! Drumul, frate! Hârtoape. Trecem peste hopuri în viteză.

ÎMPĂRATUL.

S-a năruit temelia palatului. N-o să mai găsec celălalt
10 papuc printre dărâmături... Chemați zidarii să-mi mistriască pe jos!

HARAPUI.

(intră cu un papuc în mână)

Cine-a furat papucul credinciosului nostru? *(la papucul de la*
15 *Împărat.)* Nu pierdeți ocazia de a vă căuta sănătatea. Aici, pe pământ, numai ceaiul de busuioc! Și oțetul de mere... Doar acestea subțiază sângele. Vatămă arsurile... *(lese.)*

ZUNIS

Asta i-o fi spus-o turcul tău, după ce-a căzut. Una spune
20 sus, alta la sol... cum a căzut, cum a devenit mai uman.

STRATOS

(de pe acoperiș)

„Allah aude și vede!“ ...

FINANȚELE

25 Țsta se ține tare.

RĂZBOIUL.

N-o fi luat-o prea sus?

VOCEA

„Cămila care“ ...

FINANȚELE

Îi iei nenorocitului de turc pâinea de la gură...

ÎMPĂRĂTEASA

S-a turcit, spurcatul... (*Smulgându-și părul de durere.*) Ia ce i-a folosit atâta carte? Dacă n-a putut să-l oprească de la pierzania 5 sufletului?...

FINANȚELE

Mai bine rămânea analfabet...

RĂZBOIUL

Eu am prevăzut de mult asta, dar n-am vrut să vă spun. 10

ZUNIS

În ce mă privește, l-am condamnat la moarte. Voi executa sentința imediat ce se va reînființa Bizanțul.

ÎMPĂRĂTEASA

(*jale mare*)

15

Cu astfel de oameni, nu se va mai întâmpla asta niciodată. O, pasăre Phoenix! Unde ești, pasăre Phoenix, să-mi dai cenușa ta să mi-o pun în cap? Când vom mai reînvia noi? Cum? Dacă până și cărturarii ajung farisei, iar fariseii, vameși...

RĂZBOIUL

20

Cumplite vremuri.

(*Cortina*)

TABLOUL 13

Cortul Sultanului

MAHOMED

25

Când am insomnie, seara, înainte de culcare, iau un atlas istoric cu puțină apă. Și, așteptând să-și facă efectul, urmăresc

cu degetul imperiul hitiților... dar peste o clipă trebuie s-o iau de la început, pentru că, de fapt, imperiul hitiților e imperiul egiptenilor... nu, al asirienilor... al medo-caldeenilor... al persilor... Dacă așa stau lucrurile, mă gândesc, pot să dorm și eu linistit...

5

STRATOS

Măria Sa vorbește astfel...

MAHOMED

(oștiând)

Dar nu pot dormi... Sunt nefericit!...

10

STRATOS

Cuceritorul e nefericit!

MAHOMED

Cucerești inimi, ocupi țări una după alta, aduni bogății... ei, și? La orice nivel, sufletul omenesc e măcinat de o imensă neliniște... care e ca igrasia ce pune stăpânire încet, încet, pe un palat cu temelii în apă...

15

STRATOS

Poate iubiți...

MAHOMED

Toți iubim și toți suntem neînțeleși. Spune-mi unul care a fost înțeles... în dragoste... și în ce limbă?

20

RADU

(intră)

Iertare, Măria Ta...

25

MAHOMED

Dacă nu te iertam, aflai asta până acum... *(Îi întinde brațul rănit.)* Strânge, te rog, pansamentul... Poate-o să dau poruncă să ți se ia sabia... Nu era înmuiată în venin de viperă de prin munții voștri?

RADU

Nu. (*Îl pansează.*)

MAHOMED

(căt-re Stratos)

Iată un om de invidiat... Nimic nu-l înmoaie. De multă vreme încerc să trezesc în sufletul lui o dramă și el o rezolvă în modul cel mai simplu: cu paloșul. Nu izbutesc să-l pun pe gânduri, să-l fac să mediteze. 5

STRATOS

Poate n-are vocația tragediei... 10

MAHOMED

Mă tem că n-o are. Știe ce vrea și-o ține morțiș, dar nu se întreabă ce va urma după ce totul va fi cum vrea el... (*Încet.*) Civilizația noastră e de pe acum infectată... Dar asta rămâne între noi... Și știi ce-o să se-ntâmple în țara ta, după ce va veni în atingere prea mare cu noi, cu armata noastră, cu oamenii noștri, cu năravurile noastre? 15

RADU

Vom avea o pavăză...

MAHOMED

20

Da, și asta... Dar nu veți mai avea pavăza voastră... vă vom lua dreptul de a ține sub steag propriu oaste... Domnitorii nu vor sta pe tron mai mult de trei, patru ani... pentru că tronul va fi cumpărat de la Poartă cu aur... Se va căra din Valahia aur cât să poată duce, nu doi cai, ca acum, ci 600 de cai... o herghelie înotând în aur... Sunteți voi atât de bogați? 25

RADU

Dimpotrivă... e o jale... (*Zămbind.*) Și, la urma urmei, poate nici nu vor mai fi cai.

MAHOMED

Privește puțin în viitor... și vei vedea consecințele acestui entuziasm al tău... Ce e acum, dacă o fi așa cum zici, nu-nimic... Vom vlăgui energiile...

5 STRATOS

Sultanul glumește...

MAHOMED

(din ce în ce mai tare)

Vom frânge cerbicia... Vom instaura frica.

10 STRATOS

(căt-re Radu)

De ce l-ai zgâriat la mână?

MAHOMED

Ce planuri ai de viitor?

15 RADU

Mut capitala de la Târgoviște... și... la urmă... văzând și făcând...

MAHOMED

20 Și după ce mă-ntorc eu?... Că nu-mi convine zestrea, nu vreau să rămân o viață în satul tău... cum o să te aperi de cel pe care-l vom mazili sau de alții?... Armata nu ți-o pot lăsa toată... că soldatii mei sunt năsfiroși... și-apoi vreau să mai cuceresc și-alte noroade. Am aici lângă mine un cartograf de vază...

RADU

25 Iertare, Măria Ta...

MAHOMED

Iasă, lasă asta... Ce facem, mergem mai departe sau ne întoarcem?

RADU

(stă pe gânduri)

Mergem mai departe.

STRATOS

V-am spus. N-are vocația tragediei...

5

RADU

Poporul meu înghite imperii... E mic, dar asta face tot timpul... cu asta se ocupă. A mai înghițit vreo câteva până acum... de ce nu și pe?...

STRATOS

10

Da, dar cu ce sacrificii?

MAHOMED

Bravo, așa-mi plăci! Deci, care pe care... Hai să vedem, care pe care. *(Către Stratos.)* Îmi place că e simplu și linear, nu ca frațele său, îndrăzneț până la nebunie și atât de semet. Iată un om fericit... mie, fericirea îmi e refuzată... *(Strigă.)* Locotenent!

15

LOCOTENENTUL

(apare)

Știu, mergem mai departe. Turacan, însărcinatul cu paza Dunării, are a vă aduce ceva la cunoștință. *(Iese și se întoarce cu Turacan.)*

20

TURACAN-BEG-OGLI

Vasele noastre de pe râul Bosna au intrat în Dunăre, azi, mâine, sosesc și cele de la gurile Dunării.

MAHOMED

25

(îi întinde un sul de hârtie)

Ce e asta?

TURACAN-BEG-OGII

O copie după scrisoarea trimisă de Tepeș prietenului său Matei, Regele Ungariei.

MAHOMED

(citește)

5

„... și mai află că am pus în țepe 20.000 de turci, în afară de cei arși sau cei cărora nu li s-a putut găsi capul...” (*Îi dă scrisoarea înapoi.*) E bine. E rău, dar e bine...

(Cortina)

ACTUL III

TABILOUL 14

Scena e goală.

(Marin Mărin intră cu o legăturică. O pune jos, o desfăce și începe să presare cenușă – asta e în boccelută – făcând o dără de-a lungul scenei.) 5

O VOCE DE FEMEIE

Măi băiete, unde ești, măă? Intră, mă, în casă, că vin turcii... Ce stai pe drum?...

MARIN MĂRIN

Nu, că ăia sunt departe... că n-a-nceput să cârâie gaita. *(E atent.)* Când vin străini, țipă gaitele-n salcâmi. *(Fără grijă.)* E, he, unde-or fi... *(Iar începe să presare cenușă.)* 10

VOCEA

Eu ți-am spus s-arunci cenușa la gunoi, și tu ce faci acolo?

MARIN MĂRIN

15

Dără. Să știe tata pe unde să se-ntoarcă, să nu se rătăcească... Am mai făcut-o eu o dată cu tărățe și-a lins-o Codin, acum, cu cenușă... e sigură... numai dacă n-or linge-o cămilele, să-l facă pe tata să rătăcească drumul... *(Se aude o gaită.)* Îi...
Își începu și-asta cântecul *(Fuge.)* 20

(Cortina)

TABLOUL 15

Vreo șase-șapte femei tinere prinse-n boră. Se văd numai de la genunchi în sus. Vorbesc, glumesc, joacă de zor, mutând cu greutate picioarele. În fundal se văd așezate, cu spatele spre public, câteva țeșturi mari.

5

FLOAREA

Eu n-am mâncat nici ieri, nici alaltăieri. Când am de făcut o treabă ca asta, ajunez! Era la noi un olar. Când s-apuca de modele noi, postea. Da, da, nu-ți iese lucrul bun, dacă nu ești ca lacrima.

10

VICA

(spre Gherghina)

Saltă, fă, din concii, dă din mână, bâțâi-o, că pierd ritmul. Uite, fă, așa! *(și arată cum să se legene.)* Ori, ce-ai păzit azi-noapte? Că dacă ți-ar fi fost omul acasă, te-aș fi crezut.

15

GHERGHINA

(jucând)

Greu fără scripcă. Îl luară și pe moș Leancă? Ne mai zdrăngănea aici.

TILINA

20 S-au dus toți. Și țambalagiu'... și... solzu' de pește.

VICA

Bărbații ăștia – unde merg își iau distracția cu ei, iar noi jucăm pe sec... Ia mai toarnă, fă, apă.

(Floarea ia o găleată cu apă și-o toarnă în locul unde e hora.)

25

TILINA

Ușurel, că-mi stropești poala.

GHERGHINA

E, acum, parcă mai alunecă.

VICA

Încaltea, pleavă o fi destulă?

FI.OAREA

Pleavă – câtă frunză și iarbă.

(*Râd.*)

5

VICA

Dar balegă de cal?...

TILINA

Asta, mai puțin... Căii-s la rezbel... Se balegă-n Dunăre...

GHERGHINA

10

Ceva tot am găsit noi...

VICA

Da' pământu', de bun, e bun... De-aici de unde luarăm e tocmai ce trebuie. Galben... și clisos... Când se-ntărește e... tun. (*Încetinind jocul.*) Mă dor țurloaiele...

15

GHERGHINA

Fusele...

TILINA

Începu să se-ntărească... Și eu abia le mai trag...

GHERGHINA

20

Giovlăiți acolo, că nu e gata.

FI.OAREA

Mai are-o țără, dar eu nu mai am nici o vlagă-n mine...

TILINA

Nu mai posti și tu ca proasta... Lasă la ale bătrânețe... 25

RIȚA

(apare c-o baniță-n cap. Se oprește lângă femeii)

Bun lucru! Mă duceam pe câmp cu de mâncare și-mi făcu-
 răți poftă. Râmnii la joc. *(Intră în horă și începe să joace, așa, cu*
 5 *banița-n cap.)*

TILINA

Io-te la asta ce drag de viață! Mamă! I-auzi cum saltă lingu-
 rile-n oală... Zdranga-zdranga! Așa, trage-i mereu.

RIȚA

10 Păi, dacă n-om juca acum... *(Râde, părăsește scena.)*

GHERGHINA

Aprigă muiere.

FLOAREA

(oprește jocul)

15 Ho, că-l frământarăm destul!
(Se dau la o parte. Se vede acum, jos, grămada de lut moale.)

VICA

Câte ne-or ieși?

GHERGHINA

20 Păi, de fiecare câte unu' mai mare... și unu' mai mic...
 Măcar că le facem oamenilor o bucurie, când s-or întoarce.

VICA

Că bărbatu-meu zice, de fiecare dată, când frânge pita...
 „Al dracu' test, nu mai coace neam! O să mă pui cu frigarea
 25 pe el, să-l burdușesc”. *(Se-nchină.)*

GHERGHINA

Păi, al meu nu dete cu el în bătătură?! A zis că afumă flori-
 celele de pe pâine, alea făcute cu coada lingurii ori pricolnicerul...
 Știi, pui zeamă de ou și dai pe pâine și faci florile...

VICA

Parcă s-au vorbit toți să nu le mai placă.

GHERGHINA

Nu, că și testurile erau de când lumea... burdușite rău.

FLOAREA

5

Îu! Da' nu mai pot de oase! Dacă deseară o să mă ia ăla de odihnită... e-he!

TIIINA

Dac-o veni.

GHERGHINA

10

Îi dai cu prescurea peste mână.

VICA

Gata, acum să le croim... Dați-vă aproape...

(Marin Mărin vine și stă pe ciuci lângă ele.)

FLOAREA

15

Ăsta nu șade deloc acasă. Toată ziua printre picioarele muierilor.

MARIN MĂRIN

Zise c-a zis să nu mai jucați în testuri. Să faceți zid...

VICA

20

Cine zici, mă, c-a zis c-a zis?

MARIN MĂRIN

Nenea Toma. I-a trimis vorbă muierii lui și ea m-a trimis cu vorba.

MANDA

25

(intră)

E lată rău cu păgânii... lute cu pământul ăsta la gard...

VICA

Facem gard din el?

MANDA

Gard tare, de să iasă zid... Să stăm pitite după el și să-i poc-
5 nim peste fes, peste moț.

GHERGHINA

Poate cu coada câpătorului.

MANDA

Nu, cu pietre încinse... Testurile de le-avem, le ridicăm în
10 fiare. Facem focul sub ele și coacem pietre... Când vin aia, jap!
peste gard... Că la noi plouă cu lipii fierbinți.

FLOAREA

O să le cărăm în poală...

(Manda le spune ceva la ureche. Toate se sperie.)

15

TILINA

Inspecție? Păi, atunci să-i arătăm ce zid de apărare fac mu-
ierile. Cum știi să pună pieptul...

GHERGHINA

Frământăm zidul ca pe pâine, îl spoim cu ou și facem
20 floricele pe el. Iar când or veni să culeagă floricelele, poc! cu
pietricile... Ia treabă, nevestelor, că e groasă rău...

TILINA

Fir-ar ei de păgâni! Ne sparseră hora! Ia noi ia bătaie al
de-ncearcă s-o spargă...

25

MANDA

Măcar de-ar lua și Mahomed. Țsta al câtelea e?

GHERGHINA

Al doilea.

MANDA

Și de cât e ceata, de zece, de cînșpe?

TILINA

De-aia să punem mâna...

GHERGHINA

5

Ne sparseră sârba din căruță și ne stricară cheful.

MANDA

(comandă)

Întoarceți bombardele cu fața la vale!

*(Femeile întorc testurile din fundul scenei cu fața spre scenă. Se văd ca niște 10
guri de foc, luminate.)*

TILINA

(cătred Marin Mărin)

Du-te, mă, și spune-i să-i trimită vorbă lui Toma. Să n-aibă
ei nici o grijă... Să-i aducă încoace cum or ști, că aici e treaba 15
noastră.

MANDA

(chibzuind)

Zidul îl croim la fundul grădinilor, sau unde?

(Cortina)

20

TABLOUL 16

IZABELIA

*(apare din dreapta, merge la cușcă, dă să intre,
vede că e închisă cu lacătul)*

Iarăși am rămas pe dinafară.

25

ÎMPĂRATUL

Am închis – zdronc! – granițele.

IZABELIA

(trăgând de lacăt)

Deschideți! Nu sunt vinovată.

ÎMPĂRATUL.

5 Avem secrete.

IZABELIA

Fată de mine?

RĂZBOIUL.

(cătore Izabela, răstit)

10 Dacă faci circ, dă-ne și pâine!

IZABELIA

(tristă)

Voiam să-i cânt în strună Împăratului. Să-i descrețesc fruntea.

ZUNIS

15 N-am înnebunit cu toții...

IZABELIA

(șoaptă)

Să știți... orice s-ar întâmpla, sunt cu voi. Când aveți nevoie de ceva... Bateți în lacăt cu verigheta, discret... de trei ori
20 mai lung, apoi, de șapte, scurt, apoi poc-poc... și spuneți ce-aveți de spus, că-nțeleg.

ÎMPĂRĂTEASA

În ce pat de campanie să te căutăm? (Începe să plângă.) N-aș fi crezut niciodată că în familia noastră imperială... care s-a
25 mândrit întotdeauna cu morala... (Plânge și mai tare.)

ÎMPĂRATUL.

Dar moralul? Ce ziceți de moralul trupei?

IZABELIA

Dacă puteți înțelege... încă nu-i totul pierdut.

ÎMPĂRATUL.

(foarte tare)

Ce nu-i pierdut? Ca să știm, să nu-l mai căutăm.

IZABELA

Psst! Totul... Nu-l mai căutați. Mă primiți sau ba? 5

ÎMPĂRATUL.

Nu ne ajung pătrățelele, mozaicul... Nu încapi în Ravenna...
(Râde.) Fecioarele au fost investite vestale și trecute la alte treburi
feciorelnice.

IZABELA

10

(cătred ceilalți)

Să vă spun ceva... Dar e târziu...

(Se aud pași. Dă să plece, se întâlnește cu Radu. Îl ia de mână și-l trage deoparte.)

RADU

Ce-i cu tine? 15

IZABELA

(încet)

Vești de la fratele tău.

RADU

(în șoaptă) 20

Ce?

IZABELA

O șansă... Îți mai lasă o portită...

RADU

(o ia de umeri) 25

Să nu încerci să...

IZABELA

Ascultă. Nu-i timp. Adineauri stăteam pe punte... Aud un
clipocit, mă uit... Cineva înotase pe sub apă până lângă corabie...

RADU

(furiOS)

Aiurezi...

IZABELA

(il zguduie)

5

Crezi odată!... *(Soaptă.)* O să treceti pe lângă o cireadă...
Atrage-l într-acolo...

RADU

(perplex)

10

N-am auzit nimic... Mă duc, dau în vileag...

IZABELA

(il sărută)

Iartă-mă, am glumit... Ce să spui, dacă n-ai auzit nimic?

RADU

15

Ce fel de cireadă? Astea-s bazaconii. Te rog... Știu că ești
pusă să mă tragi de limbă... dar cu mine...

(Intră Mahomed.)

MAHOMED

(furiOS)

20

Nu e nimeni aici? Cei care păzesc și nu observă ce se întâm-
plă în apă vor fi sugrumați pe uscat...

IZABELA

Dar, ce s-a întâmplat? Ah, sunteți vânător. Cum vă zvâcnește
vâna de pe tâmplă. Liniștiți-vă!

25

MAHOMED

Am zărit cu ochii mei un om care-a dispărut sub apă... ca
o vidră... Cine era? Ce căuta? Unde s-a dus?

IZABELA

(făcându-se a nu înțelege)

30

S-a înecat? Vai! Un om în apă?!

RADU

O vidră?

MAHOMED
(*bate din palme*)

Locotenent!...

5

LOCOTENENTUL
(*apare*)

I-am prins... Iscoadă de-a lui Țepeș...

MAHOMED

Pe cine-a contactat?

10

LOCOTENENTUL

N-a suflat o vorbuită... oricât de mult l-au schingiuit...
Muri cu buzele încheștate...MAHOMED
(*către Radu*)

15

Ce fel de om e Țepeș, de știe să-și formeze astfel de ostași
devotați?

RADU

Ăla, om? Prealuminate... (*Un moment de ezitare.*)

MAHOMED

20

Spune.

RADU

Preaînțeleptule... îmi stătea ca un pietroi pe inimă să vă
mărturisesc...

IZABELA

25

Radu... uite-te la norul acela...

RADU

... că nici eu nu pricep... Taie-n carne vie.

MAHOMED

Atunci, de ce-l iubesc toți așa?

RADU

De frică. Nu că le-ar plăcea carnea crudă...

5

MAHOMED

N-ar trebui să i se ia tronul unui bărbat care știe să-și strunească atât de măiestrit oamenii...

RADU

(*bosumflat*)

10 Atunci, nu i-l mai luăm... Să-i mai dăm încă unul, nu?

MAHOMED

(*râde*)

Îmi place, nu-ți pierzi cumpătul.

IZABELIA

15 (*a trecut printr-un moment de încordare, așteptând să fie denunțată*)

Beizadea Radu s-a născut într-o miercuri, când sunt trei ceasuri norocoase, nu într-o marți, când sunt trei ceasuri rele. (*Alintându-se.*) Luminat... mai faceți ceva pentru fostul Bizanț?

MAHOMED

(*râzând*)

20

Eu l-am făcut fost, nu eu l-am fost făcut.

(*Dinspre cușcă se aude vocea hotărâtă a lui Zuni: „Libertate... Libertate... doar patru silabe.”*)

IZABELIA

25 Fie-vă milă, cuțitul a ajuns la prăseaua de os...

MAHOMED

(*bine dispus*)

Ipochimenii ăștia nu știu decât să protesteze...

ILOCOTENENTUL.

Se țin numai de mitocoselnițe...

ZUNIS și RĂZBOIUL.

(în cor)

Până să vină turcii eram liberi, vin ei și deodată nu mai suntem liberi. Cum se explică asta? 5

MAHOMED

(furios, se apropie de cușcă)

Hei! Ce vă lipsește? Mai vreți o cușcă? Una mai mare?

ÎMPĂRATUL.

10

Azi-dimineață, călăul ne-a retras dreptul de împotrivire...

MAHOMED

Asta-i bună!... Cine i-a permis?

ÎMPĂRATUL.

I-am suflat că e împotriva uzanțelor, dar el, tufă!

15

MAHOMED

Avem niște călăi cam mocofani. Habar n-au de drepturi. Nici unul n-a auzit de dreptul roman, nici unul de dreptul civil.

CORUL GRECILOR

Libertate!

20

MAHOMED

Tocmai mergem să eliberăm o țară mică. (*Spre Împărat.*) În calitate de aliați, aș fi dorit să ne consultăm în privința câmpului de luptă.

ÎMPĂRATUL.

25

Eu atac primul, ca de obicei. Din față. Turcul din flancuri și pe la spate.

MAHOMED

Aș fi vrut să nu te grăbești cu darea semnalului... Dar toate acestea deseară... după spectacol...

ÎMPĂRATUL.

5 Bine, acum du-te, că sunt obosit... Fă-ți rondul de noapte. Prinzi vreunii jucând cărți, le tai cartea.

(Sultanul, Radu și Izabela se îndepărtează de lângă cușcă.)

MAHOMED

Ideea o am de la răposatul Baiazid... De fapt, a fost a lui
10 Tamerlan... Baiazid i-a dat doar viață... a înfrumusețat-o...
acceptând să fie plimbat, scos în lume, după carul lui Timur
cel Șchiop, care mergea însă atât de repede...

RADU

(vizător)

15 Și Baiazid purtă o luptă prin părțile astea... Domnul nostru
era unul, Mircea...

IZABELA

O mare victorie a Islamului.

MAHOMED

20

(enervat)

Mai terminați odată cu lupta aia de la Rovine! Dacă victoria era chiar atât de grozavă, nu ne-am mai fi ostenit noi acum până aici... Fulgerul a săvârșit greșeli. Rău, iute, nervos, nestatornic. Satrap, a suprimat popoare. Ar trebui scos din istorie...

25

IZABELA

Ei așa or fi fost vremurile.

LOCOTENENTUL.

Să i se marteleze numele de pe monumente. Nu e greu. Iei ciocanul, dalta, hârșc, hârșc! și nu mai aude nimeni de el.

MAHOMED

Se îndepărtase de la credință... A, mi-am adus aminte.
Locotenente, pune-l la dispoziția aliaților. *(Îi întinde un Coran.)*
Cu arma asta vor învinge și ei. De-asta venisem...

(Locotenentul ia Coranul, se apropie de cușcă și-l strecoară Împăratului.) 5

ÎMPĂRATUL.

(uitându-se la carte)

Și pe-asta ați legat-o... în piele...

MAHOMED

Încercați să înțelegeți...

10

(Cei din cușcă se strâng roată și răsfoiesc cartea.)

ÎMPĂRĂTEASA

Ce Dumnezeu – de-a-ndoaselea!

ZUNIS

Ar putea fi și mai rău... Și așa, dar și altmintrelea, și „Amin“
la mijloc... Se anulează totul... 15

MAHOMED

Încercați să înțelegeți.

ÎMPĂRATUL.

Nu am nevoie de nici o carte. Sensul secret al istoriei l-am
aflat adineauri. Ghici de unde? Din viață! 20

MAHOMED

(prefăcându-se curios)

Nu mai spune! Acum, că suntem între noi, poate mi-l
împărtășești și mie... 25

ÎMPĂRATUL.

Nu împărtășesc musulmani și păreri contrarii.

MAHOMED

Nu rimează. Hai, zi-i!

ÎMPĂRATUL
(*confidential*)

5 Dacă nici istoria n-o fi având hazul ei... (*Râde.*)

MAHOMED
(*râde*)

Asta-i tot? Nu-i o vorbă lipsită de duh.

(*lese, urmat de Radu, Izabela și Locotenent.*)

10 ÎMPĂRĂTEASA
(*către Împărat*)

Mai bine tăceai!

ÎMPĂRATUL.

Pontul Euxin e de mult o mare turcească!

15 ÎMPĂRĂTEASA

Nu trebuia să-i spui.

ÎMPĂRATUL.

A... (*Începe să topăie.*) I-am păcălit... I-am păcălit... Nu era
ăsta sensul secret al istoriei... ci cel alăturat... (*Topăie și mai tare.*)

20 ZUNIS

Câtă vreme nu ne organizăm noi, cei dinăuntru, n-o să ne
organizeze nimeni.

(*Cortina*)

TABLULUI 17

25 *Armata turcească a trecut Dunărea.*

UN OSTAȘ

Unde e, măă? (*Strigă tare.*) Undee?

AL. DOII.EA OSTAŞ
(*răspunde din altă parte*)

Nu se vede nici o cetate.

UN OSTAŞ

De atâta timp târâm după noi namila asta de tun. Cel mai mare din lume. 5

AL. TREII.EA OSTAŞ

A muşcat din zidurile Bizanţului.

AL.T OSTAŞ

O sută de perechi de boi trag mormanul de fontă. Două alaiuri de zdrăhoni împing din spate cu pârghii şi dau bice. 10

(*Se aud îndemnuri: Hăăă! Hai odută! Hăis! Cea! Cea!*)

AL. TREII.EA OSTAŞ

Ghiuleaua e cât baniţa.

AL.T OSTAŞ

15

Bubuitura se aude peste mare.

UN OSTAŞ

Unde loveşte face o groapă adâncă, iar creştinilor le pune şi-o cruce. (*Râde.*)

AL.T OSTAŞ

20

Unde e cetatea? Toată armata noastră se freacă la ochi, dar n-o vede.

VOCI

Ne-au crăpat buzele de sete. Cerul gurii e uscat ca deşertul. Mâncăm praf. Ne sar ochii lângă fântânile otrăvite. 25

UN OSTAŞ

Staţi! Se văd crenelurile. Allah fie binecuvântat! Ce mândreţe de fortăreaţă! la lungiţi-vă gâturile.

VOCI

Nu vedem nimic. Ba, iat-o!

AL DOILEA OSTAŞ

Pregătiți tunul...

5

ALTE VOCI

Ha, ha, ha, e mirajul... Aștia pictează cetăți pe aer și ni le fâlâie, ca să ne înnebunească de tot... Ha, ha, ha...

MAHOMED

(*intră furios*).

10 Hai, ce vă zgâiți? Am ajuns, dăm bătălia.

UN OSTAŞ

E păcăleală, Luminăția Ta. Oricât ne-am apropia, ea se îndepărtează.

ALT OSTAŞ

15 Aștia încearcă să ne atragă în cer...

UN OSTAŞ

(*strigând*)

În ce?

ALT OSTAŞ

20 În cer... ca după aia, ei, de jos, să ne întepe în călcâi. Să ne tragă în țepă. Eu zic să ne-ntoarcem.

MAHOMED

Tu rămâi aici. Omorâți-l pe-ăl de-a vorbit acuma. Trageți cu tunul în *fata morgana!*

25

VOCI

Am înțeles.

MAHOMED

Trebuie cucerită mai întâi această fortăreață din cer a lui Tepeș. *(Comandă.)* Foc! *(Se aude o bubuitură teribilă. După ce se termină ecoul.)* E tot acolo. Foc!

UN OSTAȘ

5

Tragem, da' nu arde... Ce să sară în aer, dacă ea e de aer, gata sărită...

(Vacarmul mai multor bubuituri.)

ALTE VOCI

Ha, ha, ha... Sultanul ne-a îngăduit să executăm nălucile 10
valahilor. De atâta vreme încercăm să dărâmăm o iluzie de pe
coviltirul Bărăganului.

MAHOMED

(comandă întruna)

Foc! Foc! Așa, băieți... *(Pe alt ton.)* Când isprăvim umbrele, 15
stafiile, închipuirile, vom da și de oamenii vii, care-și poartă
nălurile sus, ca pe niște steaguri.

RADU

(apare lângă Sultan)

Începutul e bun. S-alege praful.

20

MAHOMED

Sub pașii noștri, țara ta rămâne scorojită ca un pergament
mâncat de molii...

RADU

Ei, dar la prima ploaie...

25

MAHOMED

Ori la prima vărsare de sânge... *(Comandă.)* Foc!

RADU

De câte ori l-aud, îmi pun degetele în urechi. Puneți o echipă de spahii să se uite în fiecare groapă de tun, poate descoperim și cetatea Helis. Știți, capitala getului Dromichet.

5

MAHOMED

Aveți și cetăți îngropate, în afară de cele cocotate deasupra realității?

RADU

Da. Numai din cele îngropate. Mirajul provine de la cele
10 vechi, de pe vremea dacilor și a romanilor, care sunt pomenite de istoricii greci, se și văd, ca bunăoară aceasta, dar când te apropii dispăre. Să se uite bine prin gropi, poate le dibuim...

MAHOMED

(enervat)

15

N-am venit pentru săpături arheologice, ori ca să punem vită de vie...

RADU

(râzând)

Ați băgat spaima și-n ciori, he, he! Uitați-vă la ele. Și-au
20 luat cuiburile în gheare și-au plecat să clocească într-o zonă geografică avantajoasă.

MAHOMED

(domolit)

Mă, da' frate-tu ăla e tare de ureche... El n-aude vacarmul
25 ăsta? *(Pe alt ton.)* Greșeala mea e c-am venit aici cu toată artileria, când era de ajuns un pâlcc de spahii. De ce ne împiedicăm noi? De niște garduri de nuiele! În loc de creneluri, pârleazuri. Satele se numesc Coșereni. Cauți ostașii și dai de popândăi, care, una-două, intră-n găuri. Eu m-aș întoarce...

30

RADU

Nu se poate...

MAHOMED

Mi s-a urât de când tot merg... Nici peisajul nu e interesant... Hai, hai... și...

RADU

Bine că nu mergem înapoi. 5

MAHOMED

Câmpia asta nesărată zici că a fost fund de mare?

RADU

Așa se spune... Grânar și rezervor de dropii, cele mai mari păsări din Europa. 10

MAHOMED

(scârbit)

Nu-mi plac fundurile de mare.

RADU

S-ar părea că de aceea și voiți să le cuceriți. *(Pe alt ton.)* M-a apucat o melancolie... și nu știu de ce. 15

MAHOMED

De atâta timp tu îmi spui povești despre locurile pe unde trecem... Că uite un gorgan, că uite iepurele. Și asta e tot. Am schimbat sezonul, câteva perechi de cai... Numai schimbarea Domnului văd că-ntârzie... 20

RADU

Să nu fie Luminăția Ta mai nerăbdător decât mine. Uitați-vă la vulturii aceia de pe cer.

MAHOMED

(râzând)

Găile și uliii s-au prefăcut în vulturi? 25

RADU

Or fi simțind apropierea bătăliei... Și, vedeți sus? (*Avântat.*)
Ce albastră e bolta pe la noi! Ați auzit de albastrul de pe la noi?

MAHOMED

5 Allah se va simți bine într-un cer ca de lapis-lazuli. Iartă-mă
că-ți vorbesc semiprețios.

RADU

(*cu intenție*)

Și Mahomed?

10

MAHOMED

E trimisul lui aici pe pământ.

RADU

Pe pământ, da, dar nu aici.

MAHOMED

15 Nici nu te-ai văzut cu caftan și-ai și început să ai replică.

RADU

Asta, ca să nu lăsăm discuția să lăncezească.

MAHOMED

Parcă văd c-o să faci și tu ca Tepeș.

20

RADU

Măria Ta...

MAHOMED

Ei, lasă, c-o să fie bine. Azi-măine ești Domn. (*Sfătos.*) Să nu
faci prostia să-ți torni singur apă când te speli pe mâini. Ori să
25 te ștergi singur cu peșchirul. Creezi funcții speciale pentru asta.

RADU

Știu, c-am luat seama cum e pe la Stambul. N-am pierdut timpul degeaba, am tras cu ochiul la civilizație. M-am și gândit pe cine să pun ibricar și pe cine să-l numesc peșchirgiu.

MAHOMED

5

Și să ai multe slugi. Auzi, Radule. Multe slugi la Curte. Faci un pas, dai de-o slugă, faci alt pas, dai de altă slugă, al treilea pas nici nu-l mai faci, că-l face o a treia slugă, care-ți ghicește intenția. Și fiecare servitor nu trebuie să facă decât un singur lucru, sau chiar nici unul... Altfel, se încurcă între ei. *(Pe alt ton.)* 10
Cum te îmbraci tu și cum îi îmbraci pe dregători? Te-ai gândit la asta? Cade tot în atribuția Domnului.

RADU

Nu ne lăsați nici țării?

MAHOMED

15

Nu.

RADU

Atunci, șalvari de sus până jos.

MAHOMED

Da, șalvari și ciocșiri. Apoi, ori ilicul ori anteriorul. Peste anterioriu, să se încingă Țara Românească, așa, frumos, cu taclitul. Pe deasupra, fiecare supus al nostru să-și pună binișul îmblănit ori giubeaua. 20

RADU

Dar îi lăsăm Domnului caftanul...

25

MAHOMED

Atât cât l-o putea duce... Iar pe cap... ce credeți c-o să purtați voi, ăștia din nordul Dunării, pe cap?

RADU

(rugător)

Luminăția Ta, te rog, nu fesuri. Orice, dar nu fesuri! Că mă cert cu poporul. Știți, e vorba de credință. *(După o pauză, văzând că Mahomed tace.)* Ișlicul cred c-ar merge.

MAHOMED

(hotărât)

Nu. Calpacul. Că e mai greu, iar voi aveți miei mulți, nu se pune problema blănilor. Altă problemă se pune. Ce crezi: 10 or să primească boierii tăi moda asta?

RADU

A, imediat. Boierii, cuconetul. Mai greu îmi va veni cu prostimea târgurilor și cu țărani...

MAHOMED

(visător)

15

Toată Curtea ta să fie atlas și-o catifea și-un suliman, înțelegi?

RADU

Moda se ia imediat.

MAHOMED

(visător)

20

Să stea licheaua turcită pe sofa, așa, într-un cot, să tragă din narghilea, să dea bacșiș pișicherilor și samsarilor, ca să scape de haraci, de belele și dandanale... și să nu fie în stare să se scarpine singur după ureche, necum să mai pună mâna pe sabie.

25 Noi o să fim cu sabia.

RADU

Vreți să ne moleșiți...

MAHOMED

Da, avem nevoie de moleșeala voastră... că sunteți prea iuți.
30 Prea greu de prins... Ce zici, or să vrea?

RADU

Boierii care nu sunt de acord îi schimb, mă înconjur de oameni credincioși... dar mai greu e cu țărani... pe ei, dacă-i schimbi...

MAHOMED

5

Îi desființăm! Luăm pământurile și le dăm mănăstirilor. Mănăstirile le umplem de greci... mi-a spus Stratos că are el niște prieteni în Fanar, foarte dibaci în a stoarce lapte și din piatră seacă. Ce zici de chilipir?

RADU

10

(supărat)

Vă bateți joc de mine... Cum adică?

MAHOMED

Deloc! Nici nu-ți dai seama ce pas important faci. Mergem mai departe.

15

RADU

Mergem.

MAHOMED

(privind în zare)

În sfârșit... o cireadă de vite.

20

RADU

(se uită)

Mda... Boi, vaci... la păscut... Se vede că au fost lăsate de sătenii bejenii.

MAHOMED

25

Ce-i mogâldeța aia?

RADU

A, văcarul! Țsta trebuie să fie prostul satului.

MAHOMED

Deșteptii și proștii în vremuri proaste... Poate aflăm ceva... 30
(Coboară din căruță și-o ia într-o parte.)

RADU

(sare și-l oprește)

Nu vă depărtați singur de grosul oastei.

MAHOMED

5

(râde)

Acum o să mă sperii de-un văcar?

RADU

Nu, nu-i bine...

MAHOMED

10 Văd că mă păzești strasnic... Adio, libertate, adio... *(Se întoarce.)* Repede un pâlc de ostași să-l aducă pe văcarul acela încoace.

LOCOTENENTUL

(de undeva din spate)

Înteles.

15

MAHOMED

(după o pauză)

Și, zi, așa – fund de mare.

RADU

(atent la cireadă)

20 Mda... ros de nevoi... Uite-te, Măria-Ta...

MAHOMED

(privind)

De necrezut...

VĂCARUL

25

(apare legat și îmbrâncit în scenă)

'Neața.

LOCOTENENTUL

Uitați-vă, ce zdrăhon! Cireada era tot de formă. Vaci manechin. Doar pielea. Înăuntru, ostași. Șapte inși în șapte boi...

MAHOMED

(căt-re Văcar)

Boi sau vaci?...

VĂCARUL.

Vite cumsecade. Așa mi le-au dat în primire, așa le-am luat. 5

LOCOTENENTUL.

Șapte inși, mai să dovedească un pâl-c întreg...

MAHOMED

Ce planuri aveți?

VĂCARUL.

10

Să pasc vitele... să se-ngrășe, că de când cu vremurile astea... nici nu mai plouă... ori plouă prea mult. Au ajuns numai pielea și osul...

RADU

Numai pielea... că osul...

15

VĂCARUL.

Vite... dobitoace...

MAHOMED

Ce vite, dacă erau burdușite cu haiduci?

VĂCARUL.

20

Nu știam c-au intrat în ele și le-au mâncat pe dinăuntru. E adevărat c-am ațipit o țărișoară adineauri...

LOCOTENENTUL.

S-a luptat și el ca un centaur! Abia au reușit să-l prindă. I-au înconjurat vreo cincisprezece de-ai noștri... Patru din ai lor au murit... Trei au reușit să fugă... Aveau caii ascunși în pădurice...

RADU

Caii tot tu îi păzeai?

VĂCARUI.

Tot.

MAHOMED

Cine ne pândea din cai? (*Râzând.*) Tepeș nu era în vreun
5 armăsar? Tare aş fi vrut să-l călăresc...

VĂCARUI.

Nu ştiu... că eu păzesc vitele...

MAHOMED

(*enervat*)

10 Ce vite, dacă erau soldați?

VĂCARUI.

Când mi s-au dat în primire, mi s-a spus că sunt vite. Cică:
du-te, paște-le pe izlaz. Şi tocmai s-a nimerit să treceti pe lângă
ele. Şi tocmai s-a nimerit să fie cineva înăuntru.

15

RADU

Cu săbii, cu topoare...

VĂCARUI.

Cu ce-a dat Dumnezeu... Mai mult topoare. Eu aş zice să
vă întoarceți de unde-ați venit, că uite, nu mai putem stăpâni
20 nici vitele. Sar ca și câinele turbat. Ce să le facem? N-aveți ce
căuta la deal...

MAHOMED

Unde?

VĂCARUI.

25 Ia deal... (*Arată spre munți.*)

MAHOMED

Nu sunt munți?

VĂCARUI.

Deocamdată, dealuri.

MAHOMED

(râzând)

Și te pomenești că, în dealurile astea, Țepeș al vostru a băgat niște munți... Și numai ce-o să-i răstoarne peste armia turcească.

5

VĂCARUL

Eu așa chibzuiam. Șarpele, dacă-l doare capul, iese-n drum. Ce vă trebuie? Faceți cale-ntoarsă. N-o să aveți mâncare, nutret de vite, nici atâta... Câmpul e ca balega uscată... Nu mai sunt bucate, nu nimica... *(Râzând.)* Cum s-ar zice, suflă Golanul... 10
Noi, Crivățului îi zicem Golanul. Acum o să-l poreclim tot așa și pe ăsta de la miazăzi.

RADU

Știu că voiăți să-l prindeți viu pe Sultan și pe mine odată cu el...

15

VĂCARUL

Eu nu voiam nimic. Eu îmi păzeam vitișoarele. *(Îngrijorat.)* Ce-o să le spun diseară în sat? Unde e cireada? Or să-ntrebe. Ce să le-ndrug?

MAHOMED

20

N-o să mai apuci să le spui nimic.

RADU

Nici măcar cu limbă de moarte.

VĂCARUL

(calm)

25

Mă omorâți?

MAHOMED

Te jupuim de viu. Și-n pielea ta o să băgăm un bou ade-vărat... Ha, ha... Nădăjduiesc să-ncapă!

VĂCARUI.

Dacă e pe-aşa... atunci, de ce nu intră chiar Luminăţia Ta? Ar fi mai nimerit, că drumurile noastre sunt cu primejdie. Şi tot ar mai rămâne loc şi pentru un viţel ca dumnealui. (*Arată spre Radu.*)

MAHOMED

(*răstit*)

Luaţi-! Beliţi-!

RADU

10 Bine, mă, omule, aşa se vorbeşte cu Luminăţia Sa Sultanul?

VĂCARUI.

Eu am o viţică şi-o cheamă Sultana. Când nu mă ascultă, o mai croiesc şi cu bâta. Dar aia e mai deşteaptă. Stă în ţarc, n-o ia razna peste câmp ca voi.

15 (*Locotenentul îl scoate din scenă pe Văcar.*)

MAHOMED

Ca să vezi de ce atârnă soarta omului. Puteam fi mort, dacă nu mă opreai la timp...

RADU

20 Pe pământul meu, e de datoria mea să vă păzesc... (*Ofiând.*)
Deşi, deocamdată, pământul nu e al meu.

MAHOMED

Să mergem.

RADU

25 (*îngândurat*)

Şi să nu uităm că, dacă alunec prea departe cu toate astea, vine Ştefan peste mine şi-mi sparge casa, îmi ia nevasta, fata, tot. Acum cică şi-a întărit cetăţile de la Nistru şi-o să fie cu ochii pe noi. Îi plac femeile de peste Milcov, nevoie mare, şi pe toate
30 se pune să le apere şi se arată foarte priceput în războaie.

MAHOMED

Într-un an-doi, terminăm cu el. Țsta e mic de stat, n-are voie să domnească mai mult de cinci-șase ani. Că e mânios și, în loc să vină să ne sărute mâna, umblă cu soli pe la polonezi, pe la Doge. Mi-a spus Stratos tot. Ștefan e leit Tepeș, doar că 5 în loc să tragă în țeapă, face biserici, cu aceeași cruzime.

RADU

I-a potrivit dracu' cu domnia în același timp... *(Pe alt ton.)*
Și cum se numește ăla de aduce ligheanul?

MAHOMED

10

Mataragiu...

RADU

Da, pentru postul de mataragiu cred c-o să organizez un turnir... și care învinge, duce ligheanul...

MAHOMED

15

Bravo... Să dăm pinteni!

(Cortina)

TABLOUL 18

SAFTA

Am făcut o fasole bătută, o nebulie! Cu rântaș de ceapă 20 prăjită. Am scos varză acră din puțină și-am pregătit-o cu puțin ulei și piper. Să-ți lingi degetele. *(Cu oarecare teamă.)* Am tăiat cocoșul...

DOAMNA STANCA

Nu trebuia să-l tai. O să se supere. E și vineri. Postește. 25 Ținea mult la cocoș. O fi ostenit.

SAFTA

Tocmai de-aia. O să aibă o foame de lup. Și-apoi, dumnealui – dacă nu mănâncă ciorbă, îl doare capul. Am făcut-o cu zeamă de varză. Acră! Niște ardei iuți.

5

DOAMNA STANCA

Tuică?

SAFTA

Am scos cu tâlbul din butoi. Câteva țoiuri înainte... (*Plescând din buze.*) Mamă, mamă! A trebuit să aplec butoiul într-o
10 parte, nu mai ajungea tâlbul... Când s-o fi băut, măculiță, un butoi?

DOAMNA STANCA

Cu luptele astea? Și-apoi, nici n-am apucat să culegem toți prunii. Știi bine că se frângeau crengile de prune motrone, dar
15 tocmai atunci s-a întâmplat războiul ălălalt.

SAFTA

(început de îngrijorare)

Da-ntârzie...

DOAMNA STANCA

20 Și mie mi se pare... A cam trecut timpul... de mulțișor.

SAFTA

Altădată, dacă începeau bătălia de dimineață, pe la prânz făceau ce făceau și te pomeneai cu ei la masă.

DOAMNA STANCA

25 Dumnealui zicea: gata! Care-mi torni să mă spăl?

SAFTA

Îi turnam apă cu cana, din vadră, se spăla pe mâini și pe ochi cu apă rece... și se așeza la masă. Până ce-și făcea crucea, și înghițea vreo trei îmbucături.

DOAMNA STANCA

(oștiând)

După aia trebuia să-i punem ventuzele. Nu știu ce om am luat, Doamne! Una, două, răcește.

SAFTA

(repros)

5

Nu răcește decât în bătălii. Dumnezeu știe cum o fi pe-acolo! Se foiesc toți în toate părțile, se face curent, nădușesc!

DOAMNA STANCA

Uneori se băteau în ploaie. Cu flanelul ud în spinare, închi- 10
puiește-ți! *(Ascultând cu atenție.)* Ia vezi, parcă a scârțâit poarta.

SAFTA

(se uită pe fereastră)

Linia e pustie. Vântul... *(Îngrijorată.)* Și i se răcește ciorba. Încălzită, parcă nu mai are gustu' ăla. 15

DOAMNA STANCA

(pe gânduri)

Dacă-ncepea bătălia pe la prânz, așa, pe la chindie, numai ce-i auzeam... trap, trap, pe șleau... Plini de praf, de sânge... Veneau la masă. 20

SAFTA

Ori, dacă vedeau că e rost să țină toată ziua treaba, trimiteau vorbă să le aducă muierile de mâncare. Se dădeau deoparte și mâncau pe rând. Turcii, mulți câtă frunză și iarbă, puteau să lupte și cu burta goală... nu se cunoștea. Dar dumnealui avea o vorbă: cui îi e foame, întâi să mănânce și la urmă să facă pe viteazul. 25

DOAMNA STANCA

(surâzând)

Și numai ce se repezeau ai noștri, sătui, de după copaci! 30
Credeau păgânii că au venit ajutoarele din Moldova, ajutoarele din Ardeal... și-o luau la fugă... *(Neliniștită.)* Nu se vede nimic?

SAFTA

(privește)

Nimic... linia pustie...

DOAMNA STANCA

5 Parcă mă ia, iaca, o neliniște. Avusei și un vis rău azi-noapte... *(Înfiorată.)* Se făcea că venea, așa, o apă mare...

SAFTA

(speriată)

10 Turbure? Asta e Dunărea. Au trecut turcii prin ea și-au tulburat-o cu caii, cu cămilele pline de praf pe copite. Am auzit că turcii vor să se mute aici la noi. Să ne ia pe toți robi la Tarigrad și ei să se mute acilea.

DOAMNA STANCA

15 Satul e ca și pustiu. I-a slujba de azi-dimineață n-au fost decât muierile și copiii.

SAFTA

Dar dacă s-a slujbit fără popă, rugăciunile noastre n-or fi fost bune?

DOAMNA STANCA

20 Se spune: slujitul.

SAFTA

A citit preteasa în locul popii... că și ea e tot cultă.

DOAMNA STANCA

25 Popa Stan a-ncins sabia peste anterior și s-a dus cu Toma. Zice pretesei: „începi tu slujba, de-o fi să-ntârzii...”

SAFTA

Toată iarna ne rugărăm: ba să dea Dumnezeu un ger mare să-nghete Dunărea și să crape caii sub turci... Ba să se-nmoaie gerul Bobotezii, să se mai dezghete oleacă, să nu vină ăia prea

repede, să nu alunece pe gheață... Ne-a ascultat Țl de sus – săracul. A-nghetăt gârla, apoi a dezghetăt-o.

DOAMNA STANCA

Da' pe turci tot nu i-a-mpiedicat.

SAFTA

5

Pe turci, pasă-mi-te, trebuie să-i oprească ai noștri. De-alde Toma, de-alde Vodă. De-aiia sunt oameni: să se-ncontreze.

DOAMNA STANCA

(*oftând*)

Dacă nu treceau atât de mulți păgâni pe podul de vase... 10

SAFTA

Bine că spuseși, de mult voiam să te-ntreb: cum e ăla *pod de vase*? (*Ezitând.*) De străchini?

DOAMNA STANCA

(*râde*)

15

De corăbii... măicuță...

SAFTA

Aha... înțeleg... De corăbii... de le mai zice și străchini...

DOAMNA STANCA

Vase...

20

SAFTA

(*uimită*)

Ăla de bătu toba adineauri – ce credea el, c-o să lăsăm casa pustie și-o să plecăm lelea? Unde să ne ducem de la socoteala noastră? De la rost, de-aici?

25

DOAMNA STANCA

Mulți și-au spart agoniseala. Și-au pus boii la jug, și-au plecat în bejenie. Bine că au carele două proțape... că nu știi în care parte trebuie să fugi... Vremuri grele am apucat.

SAFTA

Ce-o' fi având turcii cu noi, măiculiță?

DOAMNA STANCA

Păgâni!

5

SAFTA

Nu se trag și ei tot din daci și romani?

DOAMNA STANCA

Da' de unde!

SAFTA

10 Da' din ce mama diavolului, Doamne iartă-mă, că m-au albit. Una, două, vin păgânii... Am optzeci de ani și am albit din cauza lor. De când mă știu, una-două, că vin păgânii... veni-le-ar numele! Lua-i-ar apa! (*Începe să plângă.*) Din cine se trag?

DOAMNA STANCA

15 Din pustiurile lor... din nisipuri...

SAFTA

Uliuliu! (*După o pauză.*) Unii, cică-ar fi venit sfârșitul lumii. Io-te c-așa e! Dac-o să auzi tu goarnele sunând... la Judecata de Apoi, să-mi spui și mie... că mie-mi cam țiuie urechea...
20 M-o fi ajuns bătrânețea... cu toate că aș mai avea ceva vlagă. Adineauri am râvnit la murături... Mâncai o gogonea...

DOAMNA STANCA

(pe gânduri)

Povestea Toma de unul, un ostaș care tot așa a primit ordin
25 să fugă... să se retragă în munți, din cauza năvălitorilor care erau prea mulți. Și el zicea: „Ferească Dumnezeu! Nu dau înapoi nici un pas. Rămân aici până veniți voi“. Și și-a săpat singur groapa, vorbind cu ceilalți ostași, de una de alta... și când nu s-a mai văzut din groapă, a zis: „Gata“ – și aliați au
30 pus pământ pe el...

SAFTA

Aşa, de viu?

DOAMNA STANCA

Asta i-a fost voinţa. De viu – şi-n picioare. Cu sabia-n mână. Zice: „Ia întoarcere, treceti pe-aici şi mă luaţi, odihnit de veci. Eu nu pot să dau înapoi...” 5

SAFTA

Şi l-au luat?

DOAMNA STANCA

Nu l-au mai găsit.

10

SAFTA

Cine ştie pe unde i s-a dus sufletul.

DOAMNA STANCA

Dar şi rezelul are socotelile lui. Te mai faci că dai înapoi, te mai faci că-ţi place străinul... Până-ţi vine bine... la-ndemână... 15

SAFTA

(merge la măsuta cu trei picioare şi dă un şervet la o parte de pe mămăligă)

Ce-o fi cu băiatul?

DOAMNA STANCA

20

Omul ăsta al meu parcă nici n-ar fi căpitan de oaste. Luptă mai dihai ca un soldat prost.

SAFTA

Nu l-o fi lăsat Vodă să vină la masă.

DOAMNA STANCA

25

Te pomeneşti că-l ia şi pe Măria Sa... O fi stând să-l aştepte... Ştii... c-a mai mâncat o dată aici... şi i-a plăcut. *(Evo-când.)* Tot aşa, îl aşteptam pe Toma şi ne pomeneam c-un străin.

SAFTA

Un drumet. „Bună seară“ zice: „sunt de pe drum, n-aţi vrea să-mi daţi un ulcior cu apă?“ 30

DOAMNA STANCA

M-am uitat la el... era ostenit, plin de praf și parcă sângera. I-am dat să se spele. I-am legat rana de la braț c-o cârpă, i-am dat o cămașă curată de-a lui Toma și l-am pus la masă...

5

SAFTA

A mâncat de post, că era după Iăsata secului. Știu că aveam turtă caldă cu murături și...

DOAMNA STANCA

Și cam atât... că tot așa, pustiiseră unii, vara. Dar i-a plă-
10 cut... Mulțumește și pleacă. Și după aia vine și Toma, tot așa, fără arme, fără cal, fără nimic... Zice: „pierdurăm bătălia, ne-am împrăștiat... ca puii de potârniche... Și Vodă e rănit la mâna dreaptă“.

SAFTA

15 Ăla era chiar Domnul Vlad!

DOAMNA STANCA

Păi, cum îți spun, că după aia, când l-a întâlnit pe Toma, i-a zis: „Mă, o să mai vin pe la tine, să mănânc murături cu turtă caldă. Ce bune-au fost!“ (*Râde.*)

20

SAFTA

E adevărat că frate-su s-a turcit la Tarigrad și-acum a venit cu păgânii să-l dea jos de pe tron?

DOAMNA STANCA

Nu-l biruie ci pe Vodă. Țsta știe cum să se bată. Fuge,
25 se-ntoarce, se face că se lasă... și numai ce odată dă iama cu oaste ieșită ca din pământ... (*Pauză.*) Bătălia de azi, îmi spunea mie Toma c-ar fi importantă, a mai mare. A mai grea.

SAFTA

Care pe care.

DOAMNA STANCA

Nu cred să-i fi răzbit pe-ai noștri. (*Ascultând cu atenție.*) Ai, n-a scârțâit portița?

SAFTA

A, nu... Poate mai trece vreun car întârziat spre munte... 5
Or fi fugit și ăștia ai lui Istrate... Muierea e lăuză... cum s-o fi încumetat să plece la drum?

DOAMNA STANCA

Ba se-aude portița scârțâind...

SAFTA

10

O fi românul...

DOAMNA STANCA

El e, îl cunosc după pași... Ba nu! (*Sare la fereastră.*) Aoleu! Turcii!

SAFTA

15

Cine?... (*Stăpânindu-și emoția.*) Repede la beci – acolo. Ne ascundem printre butoaie. Să le luăm mămăliga...

DOAMNA STANCA

Ias-o, că e rece. (*Zgomot mare afară.*)

(*Cortina*)

20

TABLOUL 19

Papuc, cu un pâlc de ostași, îmbrăcați toți în straie turcești, dau buzna în casă.

PAPUC

(*văzând mămăliga pe masă*)

25

Ordin de la Măria Sa să se pustiască totul din calea turcilor, dar masa văd c-a uitat-o pusă.

UN OȘTEAN

O pustiim noi... (*Se repede la mămăligă.*)

PAPUC

Ține ața. (*Scoate o ață din buzunar.*) Împarte-o, ca să ajungă
5 la toată șleahța. O îmbucăm pe drum, că acum n-avem timp.
(*Soldatul taie mămăliga și o pune într-un șervet.*)

PAPUC

Să scotocească cineva casa. (*Sare Alt oștean.*) Dacă găsești pe
cineva ascuns, ucizi fără milă, ca un turc adevărat. Porunca era
10 ca toată lumea să dispară. (*Alt oștean începe să se uite pe sub pat, se urcă
în pod.*) Mai avem puțin până la miezul nopții... Știe fiecare ce
are de făcut...

TOTI

Daaa!

15

PAPUC

N-ați uitat esențialul?

TOTI

Nuuu!

PAPUC

20

Care este esențialul?

UN OȘTEAN

Esențialul este să ne-ajungă mămăliga până terminăm treaba
cu turcii.

(*Râsete.*)

25

PAPUC

Iuați seama la ce vă spun acum. Destupați-vă bine urechile...

STAN

Sunt destupate...

PAPUC

Ia să facem noi un control... (*Trece pe la fiecare și li se uită în ureche.*) Tu, Ioane, mă miram eu de ce ești cam fudul de a dreaptă. Nu te-ai spălat de alaltăieri. Ia un surcel și scoate-ți ceara. (*Ion execută.*) Și tu, Neagoe, la fel. Trebuie să aveți auz de iepure. Să nu miște o frunză în tabăra turcească fără a prinde de știre. Suntem puțini și e musai să folosim la maximum toate capacitățile... Luptăm și cu auzul și cu mirosul și cu pipăitul... Și cu mîntea.

UN OSTAȘ

10

Și abia la urmă cu sabia?

PAPUC

Abia la urmă.

ALT OSTAȘ

(*coboară din pod*)

15

Nimenea...

PAPUC

Vezi și-n beci. (*Către ceilalți.*) V-a intrat în cap unde vine tabăra turcească... Vă cunoașteți fiecare potecuța! Trei din voi se târăsc, mascați cu mărăcini. Se târăsc șiucid trei gărzi. Dar nu una lângă alta, mai răsfirate. Vă postați voi în locul lor... și faceți pe turcii... Vă duceți la gărzile apropiate și le șoptiți la ureche.

STAN

De-o să țină mîntea!

25

PAPUC

În timpul ăsta noi toți ne fofilăm spre corturi. Corturile sunt orânduite după rang. Intrați trei în primul cort, doi în al doilea, unul în al treilea... După ce faceți treaba, o luați de la capăt. Un oștean în primul, doi în al doilea...

30

STAN

... și câți om mai rămâne, în al treilea.

PAPUC

Izbiți pe întuneric! Apoi începeți să tipați turcește. Or să
 5 sară buimaci... se vor aprinde făclii... Tu, Ioane, ți-ai scos ceara?

ION

Scos.

PAPUC

Ce-am spus eu acum?

10

ION

Dacă mi-am scos ceara.

PAPUC

(nervos)

Ce face ăla-n beci, de nu mai vine?

15

UN OSTAȘ

S-o fi-mpiedicat de vreun butoi.

ALT OSTAȘ

(apare din beci)

Nu e nimeni, casa e pustie. Am ascultat dacă se aude discu-
 20 ția. Nu se aude nimic. Sau dac-aud, aud tot ai noștri...

PAPUC

Tu, Stane, ascultă aici... cât mai e încă întuneric, de n-au
 aprins ăia torțele, te dezbraci de straie și le ții în mână... Să-ți
 văd cămașa de noapte. *(Stan își scoate salvarii, rămâne în cămașa de*
 25 *noapte.)*

STAN

Iacătă... deși, drept să spun... mă cam trage cămășoiul ăsta
 la somn.

ALT OȘTEAN

Să nu fie ăl lung.

PAPUC

(*ia seama cămășii*)

Nu prea e turcească... motivele astea pe la platcă sunt cam 5
grecești... Sper să n-aibă ăla timp a se uita la râuri și șabace.
Așa, buun! Deci, șalvării într-o mânăuță, papucii în cealaltă...
Unde-ți ții papucii?

STAN

(*ii scoate de la brâu*)

10

Aici. De ce nu în picioare?

PAPUC

Ți-e teamă c-ai să răcești? O să te ia reumatismul? Ții pa-
pucii într-o mână, șalvării în cealaltă și țiți ca din gură de șarpe
c-au venit valahii îmbrăcați turcește... Țipi asta în turcește. 15

UN OȘTEAN

Vezi să nu ți se-ncurce ăle două limbi.

PAPUC

Alergi așa din cort în cort, și, la-nghesuială, mai ucizi câte
unul... care nu te crede... 20

STAN

Cu pumnul?

PAPUC

(*râzând*)

Cu sabia, că o să ai mâinile ocupate. Ai sabia goală în șal- 25
vari... dacă ești flăcău. (*Încrunțat.*) Va fi mare învâlmășeală...
vor începe să se omoare între ei.

ALT OȘTEAN

Mamă, mamă!

PAPUC

În timpul ăsta, Măria Sa și cu mine o să ne facem cale spre cortul Sultanului.

UN OȘTEAN

5 Mergeți încet, să nu-i stricați somnul.

PAPUC

Am auzit că nu prea visează frumos de la o vreme și o să-i explicăm de ce. Voi trei (*arată spre trei ostași*), vă țineți după mine...

STAN

10 Poate e nevoie de mai mulți... la o adică...

PAPUC

Tabăra e mare... trebuie să avem oameni peste tot... Poate dă Dumnezeu și intră luna-n nori. Cum a fost azi-noapte?

UN OȘTEAN

15 Pe dinafară...

PAPUC

Mama ei de... codoașă! O să ajungem acolo la timp? (*Către Neagoe.*) Ce fac ei pe la ora asta?

NEAGOE

20 Păi, ai mari se țin de intrigi și-ai mici... dorm ori se gândesc la muieri. Aseară, Sultanul a pedepsit niște spahii, care s-au bătut între ei. I-a adunat apoi pe generali și i-a pus să meargă în patru labe. După aia urmează un fel de chermeză, când îi scoate pe unii dintr-o cușcă și-i pune să spună colăcerii...

25

ALT OȘTEAN

Cântă?

PAPUC

Asta e Curtea Bizantină... ăia pe care i-a ocupat mai anii trecuți. Îi poartă după el și uneori îi pune să repete cum au fost luați ei pe nepusă masă...

UN OȘTEAN

5

Luați ca din oală?

PAPUC

Dacă nu se termină chermeza până ajungem noi, să nu căscați gura, că nu merită. E apă de ploaie. Altfel a căzut Bizanțul. Asta o știe bine și Sultanul, că nu e prost, dar grecii care joacă-n halimaua asta îl trag pe sfoară... Se îndepărtează tot mai mult de la adevăr... Las' că intervine și rutina...

NEAGOE

Un lucru n-am înțeles eu... la sfârșit apare Sultanul. E chiar el, sau unul care face pe Sultanul?... (*Rugător.*) Să mai întârziem o țără... poate se termină înainte... A patra oară n-aș mai rezista...

PAPUC

(*incrunțat*)

Învălmășeala din tabără va ține cam un ceas și jumătate... Până se dumiresc... Mulți or să se dumirească doar pe lumea cealaltă...

UN OȘTEAN

Dac-or avea timp și nu i-or pune ăia din iad la treabă imediat.

PAPUC

25

E totul limpede?

ALT OȘTEAN

Și la urmă... noi cum ieșim din tabără?... N-o să-i putem omorî pe toți... După ce ne orientăm?

PAPUC

După căcăreze de iepure! Te uiți pe jos și încotro a fugit iepurele... îți iei tălpășița!

STAN

5 Nu ne e teamă de moarte... O dată murim, nu murim de-o sută de ori... să le-ncurcăm între ele...

NEAGOE

Dacă-lucid ăia pe Măria Sa, se duce dracului toată șandramaua.

PAPUC

10 Nu moare el! Nici o grijă. Prea are multă treabă...

ALT OȘTEAN

Nici eu... parcă presimt că scap...

STAN

Și eu...

15

PAPUC

Și eu. Bravo! Ne întâlnim cu toții în fața cortului, voi fi lângă Vodă. Pe el o să-l recunoașteți de departe: o să fie cu capul Sultanului în mână, țipând turcește: „Ce jale!“ Și eu mă voi jeli și-mi voi smulge părul din cap. Din capul lui Mahomed.
20 (*Rîsete.*) În momentul acela, când oastea va fi lipsită de cap, vor năvăli ai noștri.

UN OȘTEAN

Oastea lui Țepeș.

PAPUC

25 De trei zile, Vodă e pe drum... tot prin râpe, prin văgăuni... S-a apropiat neobservat... Sultanul îl știe departe...

NEAGOE

Noi întreținem brambureala... Știu un loc în tabăra turcească unde țipetele s-aud cel mai tare...

PAPUC

Toma atacă dinspre pădure. Coman, cu ceata lui, dă buzna la vreo douăzeci de minute... cu vuiet mare, ca să creadă c-am primit și ajutoare... Totul e să vină oastea la timp.

UN OȘTEAN

5

Atunci, la învâlmășeală... Nu există riscul de-a fi omorâți chiar de-ai noștri, văzându-ne îmbrăcați turcește?

PAPUC

Ba există.

NEAGOE

10

Din moment ce tot te omoară, ce-ți mai pasă dacă sunt ai noștri sau ai lor?

PAPUC

Neagoe, tu, după ce-ți faci treaba în primul cort, te furizezi în pădure și iei legătura cu Coman. Să pice exact în momentul în care i-am spus. Dacă prietenii noștri ar fi sărit ca unu', era altă situație.

UN OȘTEAN

Mă gândesc că trebuia să fim mai mulți aici pentru tabără...

PAPUC

20

Dacă mai luăm câțiva oameni... rămânem fără armată... că o mână suntem toți... Dacă scăpăm și din beleaua asta... ne punem pe făcut copii. Gata, nu mai merge cu huzurul. Să dea dracu' să se nimerească vreunul sterp.

NEAGOE

25

(râzând)

S-ajungem noi acolo.

PAPUC

(către Stan)

Hai, distribuie la fiecare mămăliga.

30

(Stan împarte mămăliga.)

UN OȘTEAN

Și dacă-l prindem pe Radu?

PAPUC

Ocoliți-l. Lăsați-l în plata Domnului. E un prost. Dacă-l
5 înhăța Vodă în alte condiții, îi trăgea o pereche de palme și-l
băga la beci, până-i treceau gărgăunii... Cică mama lor mereu
le zicea: „Măi, să vă aveți ca frații!”

ALT OȘTEAN

(îmbucând din mămăligă)

10 Bucătăria românească e renumită.

UN OȘTEAN

Vin și străinii s-o guste...

PAPUC

E timpul să mergem. Uitasem să vă spun.... Unii dintre
15 noi n-o să mai vadă poate ziua de mâine... Faceți-vă crucea și
ziceți: „Dumnezeu să-i ierte!”

TOȚI

(se-nchină)

„Dumnezeu să-i ierte!...”

20 (Un moment de tăcere. Papuc cu ai săi părăsesc scena, care rămâne câteva
clipe goală. Apar, din beci, Doamna Stanca și Safta.)

DOAMNA STANCA

Scăparăm și de turci...

SAFTA

25 Măiculiță, cum mă dor oasele – unde stătui așa, chircită.
Luă-v-ar boala de neînchinați!

DOAMNA STANCA

Fac ei ce fac și-și găesc drum pe la prieteni.

SAFTA

Ce idee, să se-mbrace turcește! Cum să-i deosebești?

DOAMNA STANCA

După fapte.

SAFTA

5

Păi, n-ai auzit că voiau să ne omoare... că de ce n-am fugit. (*Speriată tare.*) Te pomenești că m-a omorât?! Că prea mă dor pe mine oasele.

DOAMNA STANCA

De treabă, ostașul... S-a făcut că nu vede.

10

SAFTA

Mai găsești suflete bune și printre păgâni.

DOAMNA STANCA

De treabă, ostașul... din sat. Al Leliții. Eu tocmai mă pregăteam să ies... ziceam c-o fi și Toma cu ei... Dar parcă am înțeles că făcea semn să nu mișcăm... Poruncă de la Tepeș. Cu el nu se glumește. I-ar fi pedepsit și pe copilul ăsta că nu respectă porunca, și pe noi pentru trădare de patrie, pentru că-i așteptăm pe turci cu masa pusă, în loc să fugim cum s-a dat ordin.

15

SAFTA

20

Te pomenești c-om fi greșit cu ceva! Se făcea că nu ne cunoaște și tăia în carne vie.

DOAMNA STANCA

El e pentru disciplină în rândul femeilor.

SAFTA

25

Bunăoară, la noapte e bătălia a mare... Toma o să vină tocmai spre ziuă. Să mă duc să-ncălzesc mâncarea? Să pun de mămăligă?

DOAMNA STANCA

Mai e timp... mai bine să ne rugăm...

SAFTA

Dacă-mi pică și ăsta îmbrăcat turcește, îl scuipe. Mi-au pân-
5 gărit casa.

DOAMNA STANCA

(pe gânduri)

Cine știe cât de greu o fi și pentru ei... Adă ventuzele alea
mai aproape... Poate vine cu vreun junghi în șale.

ACTUL IV
TABI.OUI. 20

*Sultanul e nervos din cauza lungirii fără rost a acestei campanii. Se pare că nici popoarele din sudul Dunării nu se lasă ușor stăpânite: a primit vestea unei răscoale a sârbilor. Observă că-și pierde zi de zi umorul și, culnea, i-a 5
secătuit, se pare, și vâna poetică! Tabăra turcească e așezată la poalele unei
păduri. E seară, corturile încep să se liniștească. Căpeteniile turcești sunt
chemate în cortul cel mai mare, unde Mahomed ține șfat.*

MAHOMED

*(Înconjurat de oglinzi mari, care nu-l arată decât pe el. 10
Se simte și prezența celorlalți, dar aceștia nu se văd. Vor apărea pe rând,
pe măsură ce iau cuvântul.)*

Sunt într-o criză de creație. V-am chemat aici, ca să vă anunt, de pe această pernă, că de azi m-am lăsat de scris. *(Văgi semne de protest: „A! Dar de ce? Nu trebuia!”)* Vă rog să nu stăruiți, 15
hotărârea mea e luată. Dau ordin să nu mă mai considerați poet
genial și să mă scoateți din abecedare. N-am talent. Menirea
mea e să cuceresc lumea nu cu pana, ci cu sabia.

VOCI

Așa e, așa e.

20

MAHOMED

Ați procedat greșit că v-ați lăsat impresionați de funcția mea și ați crezut că și ceea ce produc pe plan literar ar avea vreo valoare.

O VOCE

Niște prostii...

MAHOMED

Cine a zis: „niște prostii?!

5

VOCI

Cine? Cine? Care e criminalul?

MAHOMED

Să vină aici în față Pașa din Vidin. Mi se pare că el e... i-am cunoscut glăsciorul... măcar că și l-a mai subțiat.

10

PAȘA DIN VIDIN

(iese în față)

Nu m-ați lăsat să termin... Niște prostii, dar numai cele din ultima vreme. Asta am vrut să zic.

MAHOMED

15

Toate! Și cele dinainte sunt tot ineptii, te asigur. (*Către ceilalți.*) A fost singurul care a avut curajul să mă critice, singurul care a fost patriot...

VOCI ADMIRATIVE

Ei! Ia te uită! Bravo!

20

MAHOMED

(cu regret)

Și tocmai pe Pașa din Vidin am dat ordin să-l castreze. Cum calificați această faptă a mea? (*Tăcere.*) Așa-i că-i incalificabilă? Mă căiesc amarnic că am procedat pripit, ca un adevărat
25 bărbat de stat... i-am creat însă posibilitatea să ducă o viață
tihnită, lipsită de privațiuni. De grija femeii de mâine și de alte
griji... L-am pus paznic la haremul meu. Așa e, Pașă din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

Așa e.

MAHOMED

De azi înainte, eu voi fi numai „Cuceritorul“, nu și „Favoritul muzelor“. În privința ideilor mele militare, nu cred că ați avea ceva de obiectat.

VOCI

5

Asta-i bună! Ați cucerit jumătate din lume. Numai Alexandru Macedon și poate Caesar...

MAHOMED

Nici Alexandru Macedon și nici Caesar.

VOCI

10

Bineînțeles... Cum s-ar putea compara?... Unul s-a lăsat mușcat de țânțari, altul și-a permis luxul de a ține un senat...

MAHOMED

Noi am înlocuit senatul cu haremul. I.e-am luat cadânelor toga și pumnalul. (*Răsete.*) N-o să repetăm greșelile înaintașilor. 15

PAȘA DIN VIDIN

Pot să mă retrag, Luminăția Ta?

MAHOMED

Stai, că n-am terminat. (*Către adunare.*) Și aflați că nici viziunea mea militară asupra lumii nu a fost lipsită de fisuri, dovadă că au fost unii care au criticat-o aspru. 20

VOCI

Cine? Cine?

MAHOMED

Pașa din Vidin.

25

VOCI INDIGNATE

Huo! Huideo!

MAHOMED

Îți mulțumesc, Pașă din Vidin.

PAȘA DIN VIDIN

Nu-i nevoie. Au fost niște simple sugestii. Oricine le putea face.

MAHOMED

- 5 *Oricine* putea, dar *nimeni* n-a făcut. Numai tu ai avut bunul-simț să atragi atenția... și ceea ce-mi pare rău e că tocmai pe tine te-am castrat!

PAȘA DIN VIDIN

Nu face nimic, nu face nimic... dar, vă rog...

- 10 MAHOMED

Repetă care au fost punctele de acuzare, adică ce ai văzut tu greșit și dăunător în politica mea din vest?

PAȘA DIN VIDIN

Nu-mi amintesc.

- 15 MAHOMED

Ești modest. O să le înșir eu, punct cu punct. (*Către ceilalți.*) Zicea că asediul Belgradului a constituit o greșală, pentru că le-a demonstrat creștinilor că nu suntem invincibili. Și că nu tot ce vrem să cucerim, cucerim cu adevărat. Că lancu de
20 Hunedoara ne-a dat o lecție de cum trebuia ținută în frâu o oaste. Și că popoarele din sudul Dunării n-au căzut c-am fost noi mai tari, ci din cauza slăbiciunii cnejilor sârbi, care au început să se lupte între ei.

VOCI INDIGNATE

- 25 Ce idei! Ce idei!

MAHOMED

Sunt originale. Istoria le va înregistra. Ca atare, spre gloria compatriotului nostru. Adevărul e că noi am știut să profităm de aceste slăbiciuni ale lor și i-am cucerit cu o armată slabă...
30 ca și când ea ar fi fost tare... (*Răsete.*) Cu această armată slabă,

noi vrem acum să-l înfrângem pe domnitorul valah, cu toate că Pașa din Vidin susține că nu vom reuși să obținem o victorie hotărâtoare prin aceste ținuturi, întrucât, zice, valahii au o tactică a lor pe care noi n-am studiat-o bine și care ar putea chiar să ne fie fatală. 5

O VOCE

În ce constă această tactică, Pașă din Vidin, ai putea să ne spui?

MAHOMED

(cătore Pașa din Vidin)

10

Ce zici?

PAȘA DIN VIDIN

Dacă împăratul Traian ar fi lăsat ceva scris despre campania lui în nordul Dunării, așa cum a lăsat Caesar despre luptele cu galii, ne-ar fi fost mai ușor. Am fi avut mărturii. Dar așa suntem siliți să dibuim. 15

MAHOMED

Crezi că noi n-o să fim în stare să procedăm ca Traian? (*Spre adunare.*) Cu alte cuvinte, poate n-ați înțeles, dumnealui e împotriva acestor campanii, și s-ar părea ca, după desfășurarea de până acum a evenimentelor, să aibă dreptate. Crede că mult mai bine ar fi să încercăm să consolidăm cuceririle de până acum și să clădim școli, să încurajăm artele, să facem să înflorească cultura musulmană, în țările deja cucerite... (*Pe alt ton.*) Deși tot el a mărturisit că nu prea există o cultură musulmană. 25

O VOCE

Asta e prea de tot! Dar e un trădător, e un...

MAHOMED

Am expus pe larg părerile Pașei din Vidin, spre a arăta că există și puncte de vedere diferite de ale mele. Cred că trebuie 30

să le consultăm cu toată atenția, să tragem toate învățăturile, făcând să triumfe adevărul. Dorința noastră, a tuturor, e prosperitatea Înaltei Porți, și în urmărirea acestui înalt țel trecem și peste orice orgoliu ori ambiții personale. Ce părere aveți?

5

VOCI

Să i se taie nasul.

O VOCE

Castratul cârn.

MAHOMED

10 Să nu înțelegeți greșit: eu socotesc contribuția Pașei din Vidin în aprecierea faptelor mele de arme ca fiind deosebit de interesantă.

O VOCE

E un aventurier. Să i se smulgă limba...

15

PAȘA DIN VIDIN

Un filozof grec, scriindu-și testamentul, spunea: „Scriu aceasta în fericita zi a vieții, care se întâmplă să fie și ultima zi a vieții mele“.

MAHOMED

20 Mă tem că și tu m-ai înțeles greșit. N-o să ți se întâmple nimic. Vei mai avea multe zile fericite... Dă-l încolo de testament.

PAȘA DIN VIDIN

Nu mi se mai poate întâmpla nimic. Ideile mele erau greșite. Pe drept cuvânt am fost pedepsit. Tot ce face Luminăția Ta e genial și...

MAHOMED

(râzând)

... bun făcut. Dar de ce ai devenit dintr-o dată atât de slugarnic, Pașă din Vidin? Înainte erai mai bățos...

O VOCE

5

Mai cu... nasul pe sus. *(Râsete.)*

MAHOMED

Cine a zis?

RADU

(iese în față)

10

Eu, Măria Ta... M-a uimit purtarea Pașei pe care și eu îl știam cu... totul altfel... cum am zis...

PAȘA DIN VIDIN

Trebuie să-i mulțumesc Măriei Sale că mi-a deschis ochii... Eram un înfumurat, un ambițios, și toate cunoștințele mele nu puteau da roade din cauza femeilor. Îmi iroseam prea mult timp să cresc în ochii lor. M-am adâncit în învățătura lui Averroes și a lui De Gazzi. Și trebuie să vă spun că, acolo unde muncesc, treburile merg bine. Deși ar exista o mică problemă. Aș cere, în numele supuselor Luminăției Tale, cu care eu m-am consultat, o mică reformă.

MAHOMED

Spune, te ascult.

PAȘA DIN VIDIN

Membrele haremului Luminăției Tale vor să li se permită să poarte fusta ceva mai scurtă. Bineînțeles, numai cât sunt în incinta haremului.

MAHOMED

(râzând)

Tot cu vederi largi ai rămas, Pașă din Vidin. Bine. Se aprobă.
Du-te. *(Pașa dispare.)*

5

RADU

Eu sunt unul dintre cei care au fost de la început împotriva
concepțiilor Pașei din Vidin, considerându-le primejdioase, fapt
de care s-a convins până la urmă nu numai Luminăția Ta, dar
însuși Pașa. Dovadă că nu mai e pașă și nu mai are opinie.

10

MAHOMED

(râzând)

Ți-am dublat birul, o să ți-l triplăm.

RADU

Chiar dacă o s-ajungem să plătim bir pe hornurile caselor
15 ori pe ferestre, ce contează această taxă materială, pe care-o
plătești și scapi, față de garanția pe care ne-o dă Prealuminatul
Sultan? Vlad Dracul – pe care-l reneg ca frate – angajându-se
în război continuu cu marele său vecin din sud, nesocotește
voința poporului său, dorința lui de pace și supunere, pune mai
20 presus de orice niște ambiții personale...

MAHOMED

Se pare că el se sprijină, totuși, pe ceva. Pe ce se sprijină?

RADU

Pe vânt...

25

MAHOMED

Atunci, cum de nu-l putem înfrânge? De ce nu-l părăsește
poporul, să vină spre noi cu brațele deschise? Am trimis oameni
care să-i cumpere boierii, să-i facă să treacă de partea ta. Au
refuzat. Eu n-am văzut până acum vreun localnic, care să sară

de gâtul oștenilor mei... prietenește, nu cu dorința de a le rupe beregata, cum s-a întâmplat...

RADU

Țara e pustie... Oștenii au dezertat din fața invincibilei oști a Luminăției Tale. Domnul, cine știe prin ce văgăună încearcă să se ascundă, ca sobolul. Nu vedeți? Întâlnim doar pâlcuri dezorganizate. Se arată și dispar... Lipssește o concepție de luptă unitară...

MAHOMED

Să nu fie tocmai asta concepția... Să nu ne târâm așa, după năluci, până în miezul munților și acolo, dintr-o dată, nălucile să-și arate colții.

RADU

(râzând)

Teama mea e că o să mă sui pe tronul de la Târgoviște ca pe un maidan părăsit.

MAHOMED

Socotesc acțiunea lui Țepeș ca potrivită, întrucât atâtă pofta noastră de cucerire. Nu-mi plac femeile care nu fac fașoane și popoarele ce capitulează fără luptă. Nu e primejdie mai mare, pentru un imperiu înfloritor ca al nostru, decât lânzezeala. Când armele încep să ruginească, sfârșitul nu e departe. Când veți tăia capul lui Țepeș, înainte de a-l arunca la câini, să mi-l aduceți să-l sărut. (Pe alt ton.) N-au trecut decât două secole de când o ceată de voinici au pornit cu săbiile înfășurate în turbane din nisipurile Asiei. Revelația lor, dată de Allah, de bună seamă, a fost că nimic nu-i fixat o dată pentru totdeauna. Se pot schimba granițe, oprima popoare, arde cetăți, amesteca limbi. Se poate da o nouă înfățișare lumii, după voia și placul lui Allah. Cel mai greu ne-a fost să punem piciorul în această lume nouă. Cel mai ușor: să-l punem pe celălalt la capătul ei. Europa e putredă,

stricată, lăncedă, perversă și, ascultați-mă pe mine: se vrea cucerită. Se dorește călcată în picioare. Ferească Dumnezeu, Dumnezeuul lor, să-l batem pe acest ghiaur, care – fie vorba între noi – ne întrece în viclesuguri și în cruzime, că mâine, poi-
 5 mâine, ne adăpăm caii în... cum se numesc apele acelea din apus, locotenente?

I.OCOTENENTUL.

(vine în față cu o hartă)

Păi, se numesc... au niște nume tare pocite...

10

MAHOMED

Chemați-l pe Stratos. (*Apare Stratos.*) Gândește-te de pe acum la numele lor turcesc, limpede și sonor... (*Radu râde.*) Radule, norocul tău e că îmi ești drag. Ghinionul tău e că o să fii Domnul acestei țări, pe care o călcăm acum. N-o să te poți ține
 15 în tron fără ajutorul nostru; și noi n-o să te putem ajuta fără să turcim țara. Cam în cât timp crezi că s-ar putea turci Valahia?

RADU

Valahia Mică, niciodată!... (*Încurcat.*) Vorbiți de turcire, în sensul nobil al cuvântului? Adică?...

20

MAHOMED

Bineînțeles...

RADU

Păi, știu eu, că oamenii sunt cam îndărătnici... grei de cap... limba noastră are altă structură gramaticală.

25

MAHOMED

(larg)

Îți dau cinci secole... și asta, de hatârul tău... (*Răsete.*) Deși, poate că ar trebui să-l întrebăm pe Tepeș... Până mâine, poi-
 30 mâine încă mai e Domn. (*Se aude o bufniță.*) Ce-a fost asta, bufniță?

LOCOTENENTUL

Bufniță. Dar numai una. Suntem la poalele unei păduri, e noapte. Acestor păsări le place să iasă noaptea și..., așa e cântecul lor...

MAHOMED

5

Cam sinistru. Măine ridicăm tabăra și ne îndreptăm spre Târgoviște. Măine-seară dormim în palat; m-am săturat de cort ca de mere pădurețe... (*Către Radu.*) Vor fi fiind purici. Ori Tepeș n-a avut timp să facă prea mulți purici? (*Răsete.*) V-am spus că trec printr-o criză de creație. Aș vrea ca domnia ta, Radule, să fie creația mea dinainte de criză. Poate cea mai strălucită. Pașa din Vidin îl amintea pe Caesar, care și-a povestit în scris desfășurarea luptelor sale cu galii. Aș vrea să-i urmez exemplul. Dar despre ce lupte să scriu? Dușmanii noștri au dispărut și mă întâmpină cu: gu-guu! gu-guu! (*Imită bufnița.*) 15
 Scrie asta, dacă poți... (*Răsete.*) Ultima noastră producție poetică a fost o odă... făcută praf de Pașa din Vidin... fostul Pașa din Vidin... fostul Vidin... că l-am ars... Pașa din Vidin avea, sau poate că mai are și acum, talent de critic literar. N-o să mai compun ode, gazeluri... Mă despart în fața voastră, generali, 20
 de creația mea poetică, dedicându-mi întreaga putere de muncă faptelor de arme. Aș vrea să mai citesc doar ultimul vers din ultima mea odă – ca să-mi iasă din cap. (*Pauză, atenție încordată, Mahomed tușește, apoi recită.*) „Eu, pleoapa-nchis-a ochiului tău, geana-i“... (*Tăcere. Apoi aplauze.*) Cum ți se pare acest vers, Pașa 25
 din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

(*iese în față, se gândește adânc*)

Tot ca înainte, dar mult mai izbutit. Îmi vine pe buze un cuvânt, am voie să-l spun? „Genial“.

30

MAHOMED

Mă miram eu să-mi pierd talentul peste noapte. Și-acum, poftiți în cortul de spectacole. Și ocupați-vă locurile. Vin și eu, prezența obligatorie.

5

HARAPUL

Aș spune și eu o vorbă. Mie, momentul cu Bizanțul mi se pare prea lung.

MAHOMED

Ha, ha. (*Apoi grav.*) În teatrul istoric, ca și în istorie, trebuie
10 să ai ce tăia.

(*Întineric. Zgomote și glasul Harapului, care cârtește: „Da, dar emoția parcă se gătuie prea încet”. Apoi, clară, vocea Locotenentului.*)

LOCOTENENTUL

Serile cădea Bizanțul. Sultanul, care era tânăr și energic, dar,
15 în același timp, plin de nemaipomenit orgoliu, reușea, după ce-l cuprinsese o dată prin forța armelor, să-l facă să cadă, în fiecare seară, de la sine.

(*Se aude bufnița.*)

(*Cortina*)

20

TABLOUL 21

Viitorul în fașă. O sală a Palatului din Constantinopol. Înalți demnitari ai Imperiului se pregătesc să participe la ceremonia botezului lui Ioachim, nepotul Împăratului. Fericita mamă, Izabela, tânără și îmbujorată de emoție, primește felicitările.

25

IZABELIA

(*către shijnică*)

Vezi, du leagănul mai departe de ușă. Să nu răcească. (*Shijnica execută porunca, mișcând leagănul de aur, în care se poate ghici, printre dantele, pruncul.*)

RĂZBOIUL.

Trebuie să fii fericită că e băiat.

IZABELA

Dacă *trebuie*, sunt fericită, domnule ministru de război. Eu mi-aș fi dorit o fată. Cu vremurile pe care le trăim! Atâtea 5 războaie...

FINANȚELE

Fetele sunt o pacoste pentru vistierie...

O VOCE

Atenție, vorbește ministrul de finanțe... (*Râsete.*) 10

RĂZBOIUL.

Ești obsedat de problema banilor, dragă...

FINANȚELE

Iar ministrul de război nu vede decât carne de tun.

IZABELA

15

Iar ați găsit un prilej să vă tachinați. (*Către ministrul de război.*)
E adevărat, am auzit c-ar năvăli turcii?

RĂZBOIUL.

Asta se aude de vreo 30 de ani... (*Sigur pe sine.*) Nu vin ei încoace... 20

FINANȚELE

Dacă nu vin... dacă încă nu vin... asta nu e din cauză că s-ar teme de oastea lui...

RĂZBOIUL.

Vrei să spui c-au aflat că e vistieria goală? N-au de ce se 25 osteni! Prin urmare, ar fi meritul tău că ne-ai pustiit înaintea turcilor? (*Râsete.*)

IZABELA

I ăsați sfada... Amândoi aveți merite mari în stavila puhoiului turcesc. Cum zice și unchiul: „Amândoi, niște încurcă-lume“. I-ați încurcat și pe turci... (*Curiozitate.*) E adevărat că sunt
5 catolici?

RĂZBOIUL.

Dacă sunt păgâni? (*Răsete.*) Asta-mi amintește de întrebarea unuia: „E adevărat că Papa acesta ar fi mai catolic decât Papa celălalt?

10 IZABELA

Ce dacă sunt păgâni? Că n-or fi având nici un Dumnezeu?...

ZUNIS

(*către Finanțe*)

Drăgălaș copil... Păcat că vremurile sunt așa cum sunt...

15 FINANȚELE

(*dă să zică ceva, o observă pe Izabela, care s-a apropiat de grupul lor.
la un pahar și închină*)

În sănătatea prințului Ioachim, nepotul Măriei Sale Constantin Paleologu, Împăratul Bizanțului... (*Arătând către
20 copil.*) Sper că știe că ne găsim la Curtea bizantină. (*Răsete.*) Sau n-a fost încă informat?

IZABELA

O să afle peste câțiva ani, când...

RĂZBOIUL.

25 ... când o fi prea târziu...

ZUNIS

Viitorul în fașă... să stăpânească și să mărească Imperiul bizantin...

IZABELA

Mulțumesc, domnule Zunis.

FINANȚELE

Păcat că vremurile sunt așa cum sunt.

IZABELA

5

Dar cum sunt vremurile, domnule? Mie mi se par normale...

ZUNIS

(râzând)

Normale? Adică, înțeleg... Toate mamele sunt optimiste. Altfel n-ar mai naște prunci vii, și nu i-ar mai hrăni cu lapte. Nu-mi pot închipui o pesimistă născând. Rostul femeii e să creadă în viață și să creeze viața. 10

IZABELA

(iritată)

Și al bărbaților e să facă viața imposibilă. Am auzit că vin niște bărbați... o nebunie... Nu cred în mitul ăsta... Că ar fi firoși și așa mai departe... Sultanul Mahomed e și poet și știe șase limbi: greaca, latina, araba, chaldeciana și persana. E un om luminat... și destul de tânăr. 15

ZUNIS

20

Ce e mai grav e că nici dumnealui nu crede... *(Arată către ministrul de război.)*

IZABELA

Și de ce e mai grav?

ZUNIS

25

Pentru că răspunde de paza cetății... Care are atâtea mâini... Unele popoare asiatice... înfățișează zeitatea supremă cu o mulțime de mâini... bune și rele. Depinde în ce mână încapi...

FINANȚELE

(se apropie de grup, împreună cu ministrul de război)

Observatorii străini apreciază că numai o năvălire ar mai fi în stare să umple golul...

5 RĂZBOIUL.

Gol?

IZABELA

(râzând)

Al vistieriei... Bine spus... Poate vin cumva cu daruri...

10 FINANȚELE

Acum, să fim sinceri, lumea are nevoie de puțină barbarie...

RĂZBOIUL.

Prea ne-am rafinat...

ZUNIS

15 Suferim de păcatul trândăviei...

IZABELA

Așa gândesc și eu... Ceva proaspăt din afară: ceva tare!... Poate ne-om mai dezmoști... Avem nevoie de stimulenți. (Pe alt ton.) Să am iertare, dar doctorul meu mi-a mărturisit că în scurtă
20 vreme tot Imperiul bizantin va fi impotent... E groaznic...

ZUNIS

(râzând)

Dacă n-ar fi și prunci printre noi, am mai crede...

IZABELA

25 Da, dar mâine? Dar poimâine?

FINANȚELE

(îngrijorat)

Serios? Toți bărbații?

IZABELA

Toți. Și toate femeile... Cică nu știu ce ar fi stricat în alimentație. Mâncând dulciuri, omenirea și-a stricat dantura... Acum e pe cale să-și strice și simțul autoconservării...

ZUNIS

5

Vedeți?

FINANȚELE

(cătore Zunis)

Mai bine ai da ordin să se dubleze garda la porțile cetății...

RĂZBOIUL

10

Partea proastă e că n-avem armată.

IZABELA

Și asta o spune chiar ministrul de război!... Cum e posibil așa ceva? Chiar n-avem oaste?

RĂZBOIUL

15

Avem, dar nu e în stare să lupte.

IZABELA

De ce?

RĂZBOIUL

Din cauza opiniilor divergente... Fiecare soldat are altă convingere politică. Și când se întâlnesc mai mulți, încep să se certe și să despice firul de păr în patru. Am încercat să adun un corp de armată pentru o trecere în revistă. A degenerat într-o revoluție și o contrarevoluție simultană.

FINANȚELE

25

Poate că au dreptate. Oamenii au început să gândească...

RĂZBOIUL

Ce rost are să te bați?

IZABELIA

Am impresia că au înnebunit cu toții... Dar văd că vine Patriarhul. Înseamnă că Măria Sa o să-și facă în curând apariția și putem boteza copilul. De n-ar fi răcit, mititelul, de când
5 așteaptă. *(Se îndreaptă spre leagăn.)*

ZUNIS

A fi împărat înseamnă o chestie încurcată...

FINANȚELE

Măria Sa știe cât e de greu... Deși nu prea ia seama la
10 zvonurile astea alarmante... Că vin, că nu vin... Turcii ne-au fost întotdeauna inferiori prin religie și prin... tot. Și-apoi, Mahomed a dat în ultimul an o serie de declarații prin care garantează pacea în lume.

RĂZBOIUL.

15 Când o să învățăm să nu mai credem în declarații?

IZABELIA

Acum, nici să vedem totul în negru...

FINANȚELE

Da, da, turcii ne-au fost întotdeauna inferiori. Ia, o adună-
20 tură de musulmani...

(Rumoare în rândul celorlalți oaspeți.)

ZUNIS

Lumea văd că se agită. Înseamnă că a apărut Împăratul...

IZABELIA

25

(bucuroasă)

Nașu'... Trebuia să sosească dintr-o clipă în alta, să ia copilul în brațe și să-l sloboadă în cazan...

ZUNIS

Ceremonia botezului e sfântă...

(Apare Mahomed, cu o suită de ostași. Împăratul, legat, e îmbrăncit în sală. Toți înlemnesc.)

MAHOMED

5

Am sosit, eu sunt nașul. *(Un turc îi spune ceva la ureche.)* Ierta-ți-mă, am greșit. Nașul. Unde e pruncul? *(Merge la leagăn, ia copilul în brațe.)* Unde e cazanul cu apă? *(Se observă cazanul, într-un colț. Mahomed se apropie de el, desface copilul din scutece și-i dă drumul în cazan. Izabela țipă, se repede să-l scoată. E prinsă și legată.)* Să nu se mai spună 10
că turcii nu cunosc taina botezului. I.e. place chiar foarte mult să boteze. Aduceți-l pe Împărat. *(Împăratul e împins lângă cazan.)* Și Împăratul ăsta e un prunc, în felul lui... Nebotezat... *(Face semn. Împăratul e împins cu capul în cazan.)* Nu mai vin turcii... 15
(Aplauze... deodată se aud afară strigăte, țipete de luptă, vacarm.)

(Cortina)

TABLOUI. 22

SAFTA

Apa tulbure înseamnă necaz... Dar ce necaz ar putea să ni se întâmple? Doar nu suntem noi la prima bătălie! 20

DOAMNA STANCA

(continuând)

... și parcă cineva săpa o groapă în grădină. Zicea că trebuie să-mi îngroape poarta, să nu putrezească. Auzi, ce idee, să-mi îngroape poarta, să nu putrezească... 25

SAFTA

(tresărind)

Taci, că parcă aud pași.

DOAMNA STANCA

(ascultă)

Vine! *(Veselă.)* Îl știu după umblat... Să ne ascundem. Să creadă că ne luăm tătarii. Că venim între timp tătarii... *(Se ascund.)*

5

TOMA

(intră)

Nu e nimeni în casa asta?

DOAMNA STANCA

(iese de după ușă, îi sare de gât)

10

Nimeni... Dacă-ntârzii atâta... Altă dată nici n-o să ne mai găsești acasă, năvălește cineva și ne fură... *(Luându-i seama.)* Dar ești cam palid!

TOMA

Galben de frumos! Dacă, de-atâtea zile, tot cu paloșul în mână!

15

DOAMNA STANCA

Care pe care?

TOMA

Ei... trebuie să mă întorc... Tepeș îi așteaptă mai la munte...

DOAMNA STANCA

20

Mulți?

TOMA

Potopenie... Mi-e milă de cal. I-au tăiat picioarele cu coasa. A căzut sub mine...

SAFTA

25

Am făcut o fasole bătută, o nebunie... și varză acră...

DOAMNA STANCA

(ia o cană cu apă și un șervet)

Uite, apă rece, să-ți torn să te speli!

TOMA
(*cam pierdut*)

Da, da... (*Se spală.*)

DOAMNA STANCA

Ține șervetul...

5

TOMA

Da, da... (*Se șterge.*) Greu a fost... Vin mereu peste Dunăre...
Ne-am împărțit în mai multe pâcuri... Grosul oastei noastre
îl așteaptă la deal. I.a urmă, ne-am întors și i-am îngropat pe
ai noștri.

10

SAFTA

Masa e gata de mult!...

TOMA
(*ostenit*)

Parcă nu mi-e foame deloc. Parc-aș vrea întâi... ventuzele.

15

DOAMNA STANCA

(*speriată*)

Ai răcit?

TOMA

Un junghi în șale.

20

SAFTA
(*speriată*)

Al meu când zicea că are un junghi, chiar avea un cuțit în
șale. Din asta i s-a și tras... De la iatagan.

DOAMNA STANCA

(*îl privește cu atenție*)

25

Sânge. Te-au rănit! De fiecare dată, te-alegi cu o rană. Ești
însemnat ca un răboj, încrustat ca un toiag.

TOMA

Aș! O simplă răceală... Dacă-mi pui tu ventuzele... mă îndrăvenesc. O să fie ca și când m-ar fi pișcat un purice.

SAFTA

5 Ventuzele – lucru sfânt. Astea știu și eu că trag răceala.

DOAMNA STANCA

Ți-o ia cu mâna.

TOMA

Cât îmi pui ventuzele, mă mai odihnesc o țară... I a urmă,
10 om mânca... Și pe urmă, om vedea ce-om mai face...

SAFTA

(vine cu cutia de ventuze. Oftează)

Nu se mai fac ventuze în ziua de azi. Se fac de toate – în afară de ventuze.

15

DOAMNA STANCA

Lume cu mofturi. Cică-i leac băbesc.

TOMA

Băbesc-nebăbesc, așa și-au căutat sănătatea și mama și tata și moșu' meu... Și le-a mers bine... *(Se dezbracă până la brâu, e*
20 *plin de sânge.)*

DOAMNA STANCA

(îngrijorată)

Pierduși mult sânge?

TOMA

25 Cine mai știe? Am avut atâtea griji. Era să pierd totul... de-asta mi-era mie. Turcii veniseră cu alt Domn, să-l pună pe tron. Azi-noapte, Vodă s-a băgat peste ei în tabără. Am atacat și noi. Da' prea puțini. Turcii au fugit, dar n-am putut să-i batem că erau prea mulți. Îi înghesuiseră într-o vâlcea...

Atunci, cu oștenii după mine... atunci m-a împuns unul cu lancea, dar abia am simțit... după aia am și uitat de rană... sunt încă tânăr, sângele se face la loc cât ai zice pește...

DOAMNA STANCA

(cu reproș)

5

Cât o să țină și tineretea asta? Ți-am spus să stai deoparte, mai pe margine, și să dai porunci. Ești al mare.

TOMA

Poruncești, poruncești, dar trebuie să pui mâna. (*Se-ntinde în pat.*) Acum îmi trece, cât ai clipi din ochi... (*Ofiând.*) Bine mai e și-acasă... În așternutul tău.

DOAMNA STANCA

Altădată nu disprețuiai nici așternutul străin. Ai ajuns la vorba mea... Doamne iartă-mă! Tot acasă tragi... și-ți pui ventuzele.

15

TOMA

(încercând să glumească)

Aici nu mai ai moarte... Sau, chiar dacă mori, e ca și când n-ai muri... pentru că rămâi acasă... groapa ta, pământul tău...

SAFTA

(pregătind ventuzele)

20

Întoarceți-vă cu spatele și trageți pantalonii cât mai jos. Descingeți brâul.

TOMA

Brâul... lasă-l așa... Nu vă atingeți de el...

25

DOAMNA STANCA

Ori te doare rău?

TOMA

Parcă... Eh, un fleac, o mică răceală.

SAFTA

Să le punem pe spinare, trag mai bine...

TOMA

Nu. Întâi pe piept. Parcă n-aș vrea să adorm cu fața în jos.

5 *(Safia își suslecă mânecile, începe să-i facă frecția, apoi îi pune ventuzele una câte una, ajutată de Doamna Stanca, care ține șomoioagul aprins.)*

SAFTA

(aplicând o ventuză)

Ia te uită ce-a mai prins! Ați răcit tare de tot. Țsta da curent!

10 DOAMNA STANCA

Unde s-a dat lupta! A fost loc deschis?

TOMA

(sec)

Ia Oiești.

15 DOAMNA STANCA

Anul trecut a fost la Scăieni, adică-n iulie, nici n-a trecut un an.

SAFTA

Acum doi ani i-am biruit pe ălalți la Popești și tot așa...
20 de fiecare dată rănit și răcit, și tot ventuzele, sâracele, v-au făcut bine. *(Terminând treaba.)* Gata! Acum să stați așa și să nu mișcați, să nu le doborâți... să tragă bine...

TOMA

Ar trebui să vină și pietrarul.

25 DOAMNA STANCA

De ce să vină acum, în puterea nopții?

TOMA

Să scrie pe lespede aia...

DOAMNA STANCA

A, uitasem. (*Merge la o lespede, care stă rezemată de un perete.*) După fiecare bătălie, numaidecât vine pietrarul și sapă cum a fost, dac-am pierdut ori am câștigat, când și unde...

TOMA

5

Lucrurile astea, dacă nu le scrii imediat, se uită. Vin bătălii noi, se uită cele vechi... și e bine să se știe și cele vechi. Acum să-i spui pietrarului să cioplească așa: „Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu, la Oiești“...

DOAMNA STANCA

10

(cu o presimțire)

De ce să-i spun eu? Îi spui dumneata.

TOMA

Eu oi adormi... sunt obosit...

DOAMNA STANCA

15

A!

TOMA

(neliniștit)

De ce nu vine?

DOAMNA STANCA

20

Știu și eu?

TOMA

Du-te, Safto, vezi ce-i cu el... Adu-l înapoi.

SAFTA

(dând indicații)

25

Mai stați o țară și i le luați. Eu mă duc să aduc pietrarul... Masa o pun când vin. (*Iese.*)

TOMA

S-a dus?

DOAMNA STANCA

S-a dus...

TOMA

N-am prea avut nici noi când să fim singuri. Ziceam să mai
5 stăm de vorbă.

DOAMNA STANCA

(cu un tremur în glas)

Păi, că toată viața ce-o să facem, n-o să vorbim?

TOMA

10 Ei, da... o să tot vorbim... Da' uite că nu ne săturăm...
Cum te-ai gătit tu astăzi? *(Dă s-o privească.)*

DOAMNA STANCA

Nu mișca. Pică ventuzele. Cum să mă gătesc? Cu roalele
ale mai bune. Mi-am pus și salba.

15

TOMA

(după o pauză)

Îți stă bine cu salba la gât.

DOAMNA STANCA

Dar parcă nu știi ce ai astăzi. Vorbești așa...

20

TOMA

(după o pauză)

Cum?

DOAMNA STANCA

Așa... că-mi vine să plâng...

25

TOMA

De ce să plângi? *(Ca să schimbe vorba.)* Ce zice Safta că mi-a
pregătit pentru masă?

DOAMNA STANCA

Tot felul de bunătați.

TOMA

De post?

DOAMNA STANCA

5

Da... Dar a tăiat cocoșul.

TOMA

A pomenit ceva de... varză călită?

DOAMNA STANCA

Nu, acră... cu puțin ulei.

10

TOMA

Parcă aş pofti o foaie. (*Doamna Stanca se duce și aduce o foaie de varză.*) E acră.

DOAMNA STANCA

Să-ți aduc ceva dulce? Poate niște miere. Miroase a floare de salcâm, c-au înflorit pe coastă.

15

TOMA

Lasă... mâine...

DOAMNA STANCA

Trag ventuzele?

20

TOMA

(*senn că da*)

Oo... (*După o pauză, în care Doamna Stanca se tot foicește prin casă, neștiind ce să facă.*) De când ne-am luat... n-am avut și noi parte de odihnă...

25

DOAMNA STANCA

Vremuri crâncene... S-a isprăvit și tuica. (*Râde.*) Așa zice Safta.

TOMA

(râde)

Știi că nu prea beau.

DOAMNA STANCA

5 Tot felul de vânzoleli...

TOMA

Abia ne-așezasem la casa noastră... o seamă de războaie...

DOAMNA STANCA

Am terminat de țesut pentru biserica de la Argeș. Femeile
10 de pe-aici au făcut țesături noi.

TOMA

Foarte bine.

DOAMNA STANCA

Nu m-ai scos și pe mine în lume deloc. Mereu în satul ăsta.
15 Nici tu zaiafet, nici tu...

TOMA

Zaiafet ai avut...

DOAMNA STANCA

Adeseori mă întreb, ce ești tu: căpitan de oaste ori...?

20

TOMA

M-am simțit bine între țărani, mi-ar fi plăcut să merg la
coasă, să țin coarnele plugului...

DOAMNA STANCA

Nu erai tu făcut să te bați în războaie.

25

TOMA

Am apărat satul ăsta. Și de fiecare dată...

DOAMNA STANCA

(în timpul acesta a luat ventuzele una câte una)

Bun! Acum facem frecția!

TOMA

N-a venit pietrarul?

5

DOAMNA STANCA

Trebuie să vină.

TOMA

(ca pentru sine)

Și al douăzecilea la Oiști.

10

DOAMNA STANCA

*(îi face frecție pe piept)*Auleu! Ești rece. Ce-i cu tine? *(Toma tace. Doamna Stanca, stins.)*

A și răcit.

*(Intră Safta cu Marin Mărin, copilul cu cenușa, care aduce într-o traistă 15
dalta și celelalte scule de pietrar.)*

SAFTA

Pietrarul nu s-a mai întors. Tot așa-l așteptau cu masa și pe el...

MARIN MĂRIN

20

Bunicul avea obiceiul să vină primul.

DOAMNA STANCA

Aa... *(Safta îl observă pe Toma și începe să jelească.)* Taci... Îl trezești. E tare ostenit. *(Către copil.)* Tu știi să citești?

MARIN MĂRIN

25

Știu... Dar numai dacă a scris bunicul. Îi cunosc scrisul. Dacă e scris de altcineva, nu știu... că sunt mic...

DOAMNA STANCA

(îi arată lespeda)

Bunicul a săpat. Ia încearcă... *(Copilul silabisește textul din cronică. Doamna Stanca ia dalta și i-o dă)* Scrie așa: Iară în iunie, 19,
5 cu ajutorul lui Dumnezeu "... scrii?

(Copilul începe să cioplească.)

SAFTA

*(făcându-și cruce)*Doamne, ce poveste. *(Dă să plângă.)*

10

DOAMNA STANCA

Taci, că e ostenit.

SAFTA

S-a-ntâmpat așa de multe ori... Venea acasă din război,
se culca și murea... Ia urmă, se scula sănătos. Vezi, războiul
15 e lucru greu. O dată am tras și clopotele și el s-a ridicat a treia
zi în capul oaselor: „Ce e hărmălaia asta?“ Lumea s-a speriat,
cică: „Aoleu! Păi, pentru înmormântare“. Și el s-a ridicat și s-a
răstit la lume: „Duceți-vă, că n-am murit. Nu mai poate omul
să tragă un pui de somn... Am fost ostenit, na! Am dormit
20 mult?“ „Azi era a treia zi. Groapa era făcută, lespeda dusă la
cimitir.“ „Să mi-o țineți aici, în odaie, n-o mai duceți la cimitir.
Nu murim noi, așa, cu una cu două.“ *(Merge la Toma. Îl pipăie,
îngrijorată.)* Rece.

MARIN MĂRIN

(ciopliind)

25

Bunicul m-a învățat să țin dalta în mână și să dau cu cio-
canul. Tata – tot pietrar. Da' a murit de mult, în războiul celă-
lalt... De-atunci a scris tot bunicul, care începuse treaba. Bun.
Cunosc scrisul foarte bine și acum scriu și eu. Acum săpăm
30 litera „i“. Trebuie să vină așa, dar mă cam doare mâna.

DOAMNA STANCA

(ii ia mâna și-l ajută)

„I“ de la iară. *(Se aud clopotele.)* Safta, da' ce se aude acolo?
Auzi?

MARIN MĂRIN

5

Clopotele. A mort.

DOAMNA STANCA

Lumea asta, cum se grăbește! *(Merge la patul lui Toma și-l privește lung.)* Trebuie să fi fost o bătălie foarte grea. El niciodată n-a spus cât e de greu. Întotdeauna când se întorcea plin de sânge 10
zicea: „O simplă răceală“.

(Clopotele se aud din nou.)

MARIN MĂRIN

(săpând cu dalta)

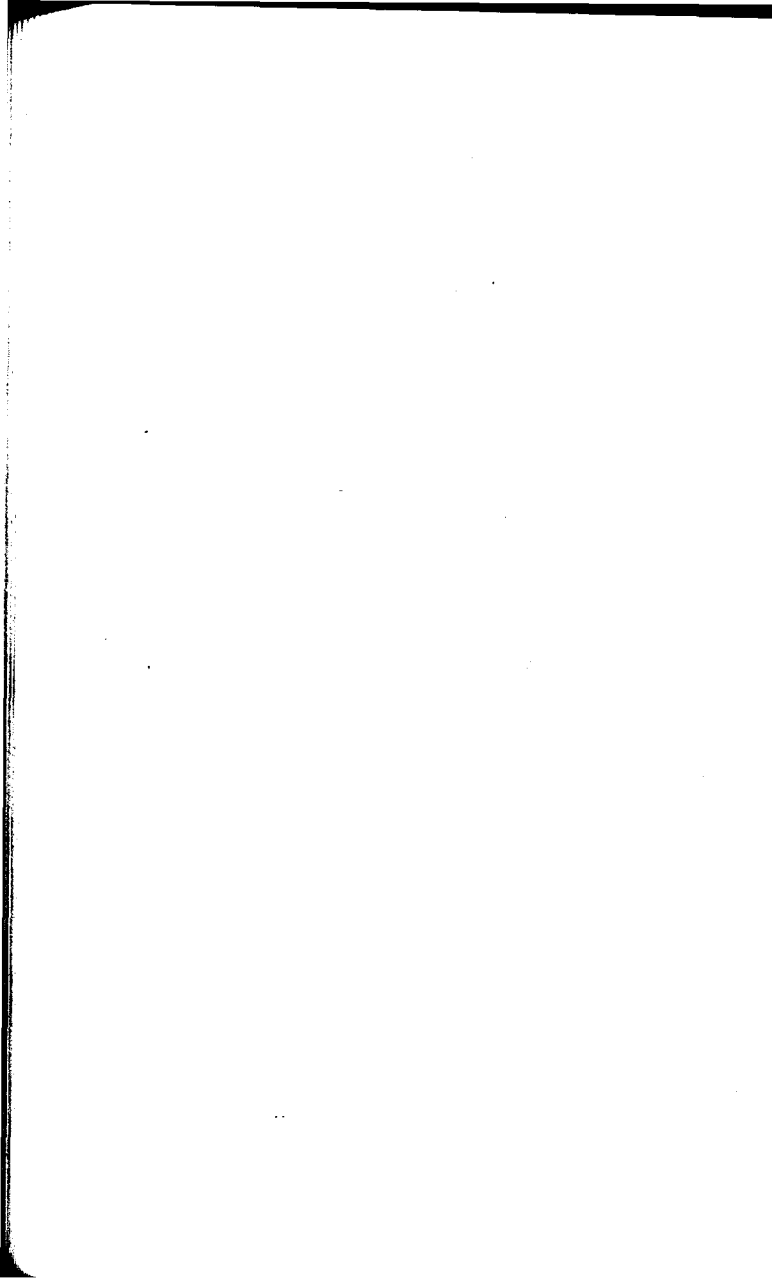
Iară. Și după iară, ce vine?

15

DOAMNA STANCA

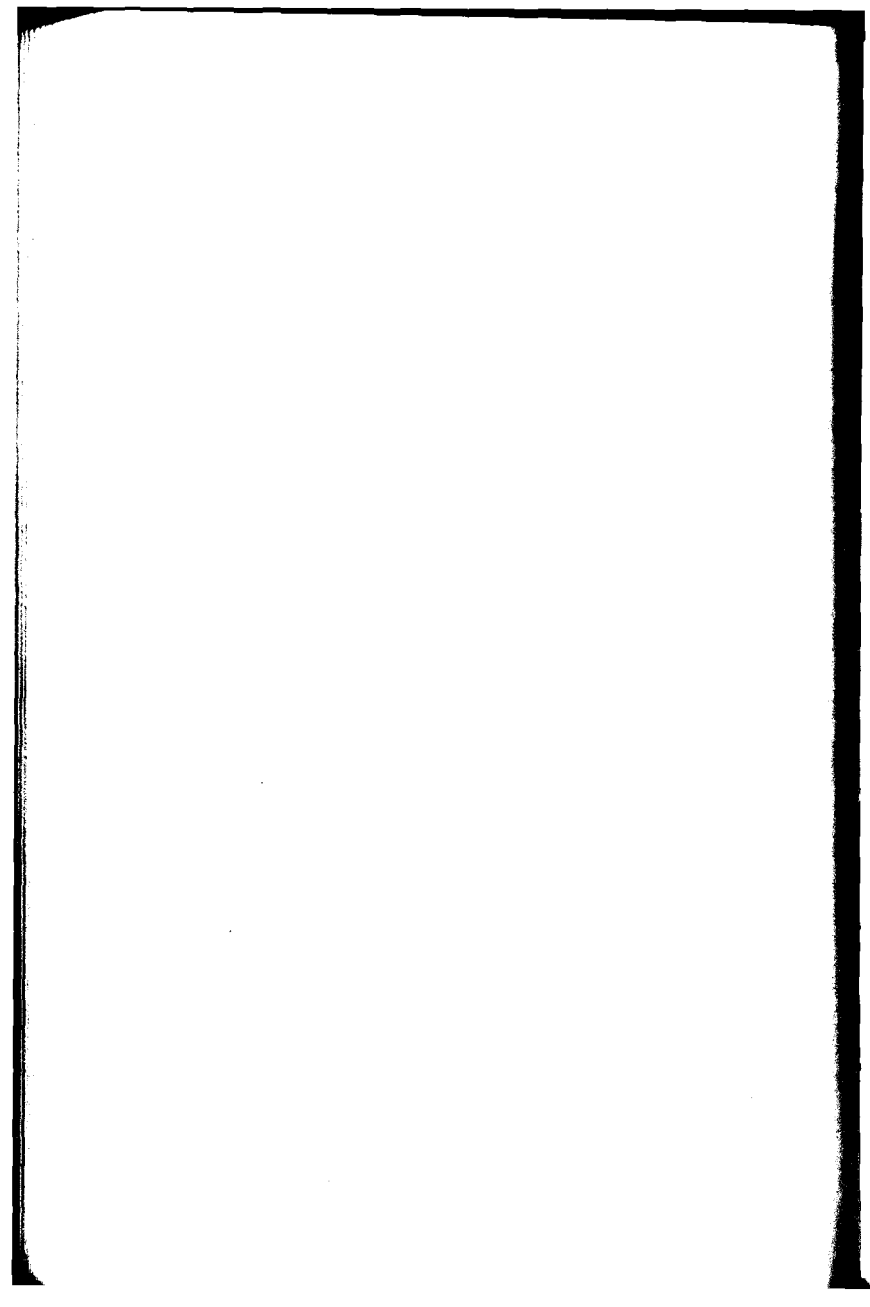
„Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu, ne-am izbit
cu păgânii la Oiești.“

SFÂRSIT

A TREIA ȚEAPĂ
DIMINEAȚA, LA PRÂNZ ȘI SEARA

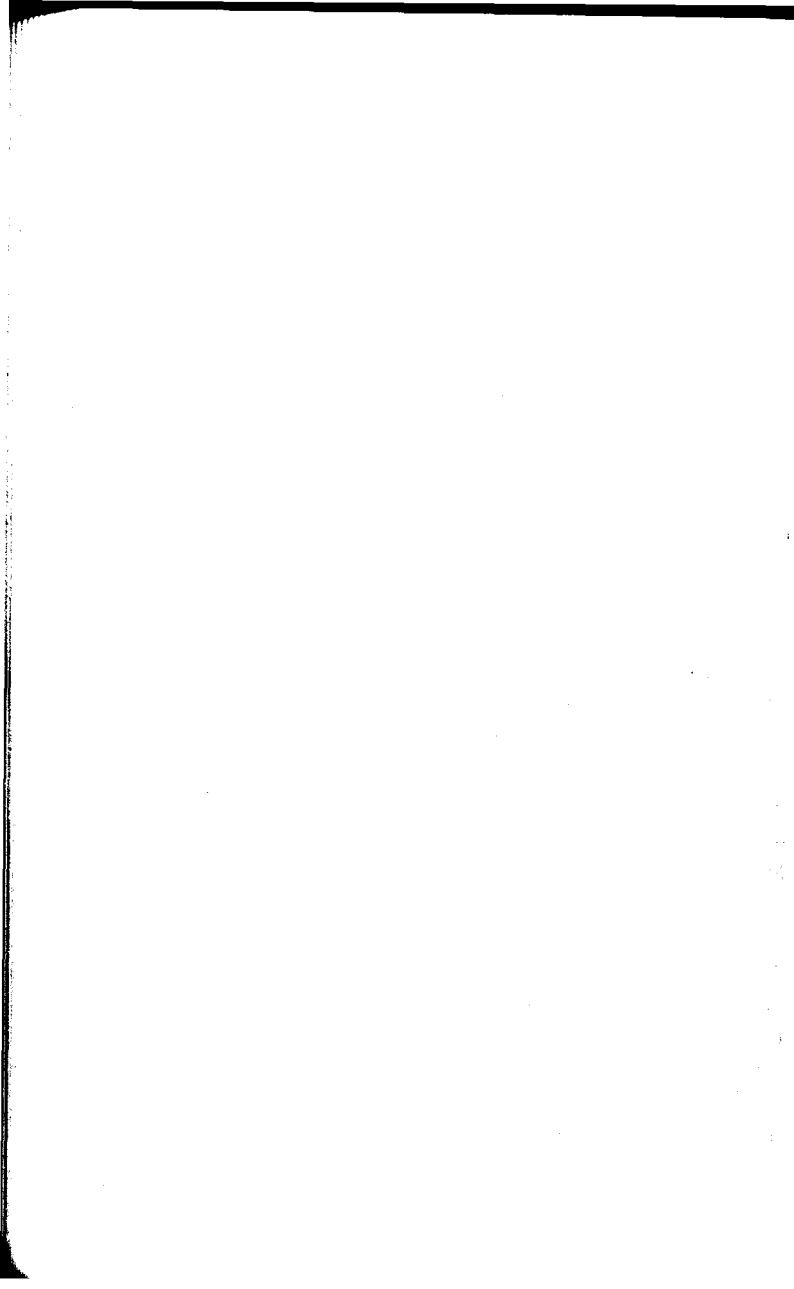
(TRAGEDIE POPULARĂ ÎN CINCI ACTE)

PERSONAJELE

VIAD DRACUI.	– <i>zis Tepeș, domnul Țării Românești</i>	
ȚENEA	– <i>căpitan de oaste</i>	
PAPUC	– <i>boier, sfetnic la curte</i>	
DRAGAVEI	– <i>târgoveț</i>	5
DAN	– <i>pretendent la tron</i>	
GĂGĂUȚĂ	– <i>omul lui Țenea</i>	
ROMÂNUL.	– <i>un român</i>	
TURCUL.	– <i>un turc</i>	
DOMNICA	– <i>domniță la curtea lui Tepeș</i>	10
PICTORUL.	– <i>un pictor italian</i>	
JOIȚA	– <i>o nenorocită</i>	
MARIȚA		
MINICĂ	– <i>vizionar</i>	
CHIORU	} – <i>gealați</i>	15
PÂRVU		
AGA CARASOI.		
SULEIMAN	– <i>turci veniți după bir</i>	
OSTEANUL ENACHE		
CĂPITANUL.	– <i>un căpitan</i>	20
UN OILOG		
(O droaie de calici, prostime, oșteni.)		

(Acțiunea se petrece pe la mijlocul secolului al XV-lea, în Țara Românească.)

ACTUL I
DIMINEAȚA

TABLOUL 1

În pădure

Scena I

5

(Întineric. Parcă se disting două siluete. Tăcere, apoi, din obscuritate, acest dialog:)

– Dă-mi voie să te contrazic în privința norului. Norul n-are nici o legătură cu reumatismul.

– Da, dar atunci cum îți explici durerea asta grozavă? Eu 10
cred că asta e mecanismul: aburul, care se ridică din pământ,
se strânge ca un ghem și ghemul ăsta, mărimdu-se, vrea să-ți
absoarbă și aburul de pe șira spinării... Și...

– Ba. N-are nici o legătură una cu alta... Vrei să-ți spun
eu de ce te doare? 15

– *(Curios.)* De ce?

– Ghici.

– De ce?

– Te doare pentru că o să pierdeți bătălia.

– Vrei să spui că mă doare pentru Mahomed? 20

– Da.

– Mă doare-n fund. Să știi că nu sunt cu el din convingere.

– Te cred.

– Dar nici de frică. Ba, dacă stau să mă gândesc bine, mai mult de frică. Nu știu dacă ai simțit vreodată ce e aia frică. Uite, noi am fost crescuți așa...

– Cum?

5 – Așa, în frică. Ceva nelămurit, nu știi de unde ți se trage, ca o igrasie.

– Și noi, tot așa.

– Greșești. Vouă nu vă e frică. Sau, cel puțin la voi frica începe abia la maturitate...

10 – Cu atât mai rău.

– Nu, e altceva să ai o copilărie normală și altceva să fii crescut în teroare. Nouă ni s-a luat acest perete de seninătate al copilăriei, și când suntem la o ananghie, iată că n-avem de ce să ne sprijinim.

15 – De nor.

– Chiar că de nor. De-aia consider că Mahomed e un mare...

– Călău.

20 – Călău, călău, dar... nemaipomenit! Gândește-te că a schilodit sufletește o lume întregă. Una e să tai capul – e destul de simplu să tai capul – poftim, pe-al meu mi l-au tăiat, – și alta e să te bagi în sufletul unei jumătăți din lume și să o faci să gândească altfel.

– Adică să nu mai gândească.

25 – Să-i strici mecanismele... gândirii. De aceea voi ăștia liberi... *(Cu amărăciune.)* Nu știu dacă ne puteți înțelege. *(Admirativ.)* A, Mahomed o să rămână în istorie ca tiranul tiranilor. Mare om! Și de aceea eu îi dau dreptate ăstuilalt...

– Nu, nici Vlad n-are dreptate, dă-mi voie...

30 – *(Enervat.)* Cum vrei tu să oprești un puhoi de crime...? Stând ca o mămăligă?

– *(Râzând.)* Ți-ai găsit! Țepeș să stea ca o mămăligă!

– *(Cu admirație.)* Află că Vlad l-a întrecut pe Mahomed.

*(Scena se luminează. Se văd cei doi – un turc și un român, trasi în țeapă.
Un moment de tăcere.)*

ROMÂNUL.

S-a crăpat și de ziuă.

TURCUL.

5

În curând vom crăpa și noi. *(Privind în zare:)* Mi se pare că
aș recunoaște unele locuri. Te pomenești că sunt chiar de prin
părțile astea.

ROMÂNUL.

(cu intenție)

10

Ai venit să-ți mai vezi țara?

TURCUL.

Dorul te usucă... *(Cătând în zare:)* Ce e aia?

ROMÂNUL.

(se uită în direcția cealaltă, pentru că nu se poate întoarce)

15

Care?

TURCUL.

Cată drept înainte.

ROMÂNUL.

Cat... Eu văd o pădure...

20

TURCUL.

Și în partea mea se vede tot o pădure. Și, e cineva în ea?

ROMÂNUL.

În ea nu suntem decât noi, deocamdată. Dar o să vină și
rândul altora.

25

TURCUL.

Înseamnă că voi sunteți foarte rezistenți. Muriți greu.

ROMÂNUL.

Începi să mă cam enervezi. Vă convine vouă, ăstora care ați întins-o de aici de când ați fost mici, vă convine să ne bârșiți. Că așa și pe dincolo. De ce nu vedeți și părțile bune?

5

TURCUL.

Tu parcă ești puțin mai sus decât mine... vezi mai bine... Care sunt părțile alea bune? Vreau să le știi și eu.

ROMÂNUL.

E foarte ușor pentru un turcit să defăimeze țara. Nici nu
10 știi cât de greu ne descurcăm, câte sacrificii trebuie să facă Vodă, săracul, ca să ne dea un lustru. De mai bine de un veac avem în coastă lipitoarea asta turcească... (*Cu nădufi*) Ați adus țara în sapă de lemn.

TURCUL.

15 Dacă nu erau turcii erau ălalți... Tătarii...

ROMÂNUL.

Asta e nenorocirea... că dau toți buzna, ca ciorile.

TURCUL.

(*speriat*)

20 Au și început să vină ciorile? înseamnă că nu mai avem mult...

ROMÂNUL.

Asta e.

TURCUL.

Să-ți spun o vorbă: nu m-am turcit cum pretinzi. Faptul
25 că am fost smuls de la sânul mamei când aveam un an și dat haraci... faptul ăsta îl consideri tu o turcire? Află că tot ce urâsc mai mult e această imensă hardughie care se cheamă puterea musulmană.

ROMÂNUL.

(făcându-și o socoteală)

Vine, nu vine, vine, nu vine...

TURCUL.

Vine?

5

ROMÂNUL.

Ar cam trebui să apară. Are năravul de-a lua masa printre victime. Discută cu ele de una, de alta. Ii se destăinuie, le cere sfaturi, și închină, în sănătatea lor. Are o limbă ascuțită. Cei trași în țeapă nu-l prea înghit din cauza acestor cruzimi de limbaj. 10

TURCUL.

(chinuindu-se să râdă)

Ha!

(Scena se întunecă.)

15

ROMÂNUL.

(vesel)

Ei, uite c-a intrat în nor... tontălăul...

TURCUL.

O să fie mai groaznic...

20

ROMÂNUL.

Măcar nu mai vezi ce te doare... cum te doare. *(Pauză.)*

TURCUL.

De ce voiai să treci dincolo?

ROMÂNUL.

25

Muream de curiozitate... *(Pauză.)* Am auzit că ați rezolvat și voi destul de bine unele probleme. *(Râzând:)* Ia spune-mi, cum e când te-nsori cu cinci femei deodată?

TURCUI.

Tot aia.

ROMÂNUI.

Iasă, lasă...

5

TURCUI.

Numai că în loc să ai o belea, ai cinci bebele pe cap...

ROMÂNUI.

Da, dar oricum... (*Schimbând vorba:*) Nu te-ai gândit c-or să te prindă?

10

TURCUI.

Credeam c-o să am timp să le explic... De-ai noștri mi-era teamă... Ori c-o să mă înec în Dunăre... Cinci ani m-am căznit să-nvăț să-not... Înotam în praf...

ROMÂNUI.

15

(*rău*)

Și cum ai ieșit la mal... haț!

TURCUI.

Tocmai, că eu nu mă feream... ziceam: le explic – cum am fost dat de mic la turci...

20

ROMÂNUI.

(*geme*)

Hau...

TURCUI.

(*continuă*)

25

... și că a dat Dumnezeu de-am scăpat și m-am întors să-mi văd casa... Asta e, că nu mă feream... dacă m-aș fi ferit!

ROMÂNUI.

Eu m-am ferit... Când să m-arunc în apă... m-am pomenit c-un laț după gât.

TURCUL

Există întâmplări și întâmplări...

ROMÂNUL

(făcându-și o socoteală)

Nu rămâneam eu la turci, că nu eram prost. Mă uitam, 5
luam seama... și veneam... Burdușit de impresii...

TURCUL

Arde cumplit...

ROMÂNUL

Tot era mai bine pe lumină... *(Scena iar se luminează.)* În par- 10
tea ta de cer, vezi vreun nor?

TURCUL

Se-apropie altul. *(Pauză.)*

ROMÂNUL

Spre seară, or să vină corbii... Ți-e frică? 15

TURCUL

N-am avut niciodată rău de corbi...

ROMÂNUL

Întâi, ochii...

TURCUL

20

Și-așa sunt aproape scoși... Omul cât trăiește trebuie să
sufere...

ROMÂNUL

Crezi?

TURCUL

25

Era la noi... adică acolo la ei... în Turcia, unul care-a-nceput
de mic copil să-și taie câte-o bucățică din el. Zicea: „ia să mai
suferim noi puținel astăzi!“ Și hârșe! De fapt, lui îi era teamă

de moarte... voia să se obișnuiască încet-încet cu durerea... ca, atunci, în momentul ăla... greul faptului... înțelege...

ROMÂNUI.

Pricep... nu era prost! în vremurile astea...

5

TURCUI.

Ba era! Ajunsesese aproape de gât... și nu știu cine l-a pârât c-ar fi zis ceva... naiba știe... el se cam văieta...

ROMÂNUI.

Zilnic?

10

TURCUI.

Mda.

ROMÂNUI.

Curajos.

TURCUI.

15

Când au venit să-i taie capu' – i l-au tăiat cam pe-ndelete și el răcnea ca din gură de șarpe. Spunea că ce tăiasc el o viață-ntreagă era un nimic. Niciodată nu l-a durut mai tare... degeaba s-a antrenat.

ROMÂNUI.

20

Domnule: moartea e moarte...

TURCUI.

(*geme, apoi tăcere lungă*).

ROMÂNUI.

Ai spus ceva? (*Tăcere.*) Mă, turcule, să nu mori înaintea mea.

25

Nu mai am cu cine să schimb o vorbă... (*Tăcere.*) Văd că Vodă nu mai vine...

TURCUI.

Ha?

ROMÂNUL.

Credeam că... Să nu dai ortul prea repede... Să vedem ce se mai întâmplă...

TURCUL.

Parcă nu-mi mai pasă...

5

ROMÂNUL.

Te prefaci...

TURCUL.

... de nimic... Dar, parcă tot așa mai trăi... Adineauri, mă apucase o sfârșeală...

10

ROMÂNUL.

(speriat)

Dacă vezi că tac, să mă strigi...

TURCUL.

Te strig.

15

ROMÂNUL.

N-aș vrea să adorm... În situația mea... mi-e că visez cine știe ce... Mă sperii...

TURCUL.

De căzut din pat, n-o să cazi... Dacă gemi, nici nu te mai doare, nici n-adormi...

20

ROMÂNUL.

(idee)

Hai să vedem care geme mai mult.

TURCUL.

25

Hai...

ROMÂNUL.

Să agonizăm o dată...

TURCUL.

Hai. Ia trei: Unu... doi.... trei! (*Începe să urle.*) Allah, Allah! Allah!

ROMÂNUL.

5

(*geme*)

Doamne, Dumnezeuule... Doamne, Dumnezeuule...

Scena II

(*Apare Tepeș, merge la țepi, le încearcă dacă sunt bine întepenite. Privește lung la cei doi.*)

10

ȚEPEȘ

(*frecându-și mâinile*)

Bună treabă. (*Se așază pe un butuc.*) Am o foame de lup. (*Bate din palme, apare Domnica.*)

DOMNICA

15

Poruncă.

ȚEPEȘ

Am o foame de lup. (*Domnica iese.*)

ROMÂNUL.

(*încet, către turc*)

20

E tare pofticios. Să vezi c-o să-nceapă acum să clefăie, să plescăie din limbă... Eu nu suport să mi se mănânce sub nas, vreau și eu să iau o halcă. Am o burtă nenorocită. Râmnește, ca o femeie borțoasă.

TURCUL.

25

Acum mai astâmpără-te, mai rabdă și tu puțin... până... naști...

DOMNICA

(intră cu mâncare: un pui la frigare, pâinea în test. I.e. așază pe un șervet în fața lui Vodă)

Un pui la frigare, Măria ta...

ROMÂNUL

(încet)

5

Îmi lasă gura apă. Un pui la frigare...

DOMNICA

Diseară mâncați tot aici?

ȚEPEȘ

10

Tot. Aici, cu ei. *(Arată spre cei doi.)*

DOMNICA

(cu milă)

Sunt niște nevoiași, Măria ta. *(Iese.) (Țepeș înfulecă grăbit câteva momente. Tăcere. Românul oftează.)*

15

TURCUL

Văd că e destul de tăcut.

ȚEPEȘ

(și-a mai potolit foamea, privește spre țepi. Râzând)

Și așa: Ați muri, dar vă e lenel! *(Adulmecând):* Mari puturoși îmi sunteți. Nici nu v-ați văzut bine sus, în posturi înalte, și ați și început să vă împutiți. Omul împute locul, asta așa e. Câți ani, băiețică?

20

ROMÂNUL

Douăzeci.

25

ȚEPEȘ

Bătuți pe muchie?

ROMÂNUL

Bătuți pe toate muchiile și cu mila Măriei tale – făcuți zob.

ȚEPEȘ

30

Asta e bine.

TURCUL.

Asta e rău. Eu n-am văzut oștean mai viteaz decât ghiaurul
 ăsta. Acum vă lipsește.

ȚEPEȘ

(căt-re român)

5

Ești crud. De-aia judeci așa. De altfel, la douăzeci de ani...

ROMÂNUL.

(râzând)

10 Crud ai spus, Măria ta? Adineauri turcul ăsta tocmai îmi
 atrăgea atenția că soarele dogorește și-am început să ne coacem.

ȚEPEȘ

Când o s-ajungi la mîntea românului de pe urmă, n-o să
 mai fii așa limbut.

ROMÂNUL.

15 Măria ta a ajuns?

ȚEPEȘ

Da.

ROMÂNUL.

Rău a ajuns.

20

ȚEPEȘ

Pentru vorba asta te iert. N-am ajuns prea bine. E ușor
 lucru să încerci să îndrepti o țară? *(Bate din palme: apare Domnica.)*
 Dar un pahar de vin nu se poate bea în țara asta? Uite, aș vrea
 să închin în sănătatea dumnealor.

25

Scena III

DOMNICA

Imposibil... Măria ta... adică mi-ați spus să vă zic *nene*.
 Nene... vin avem, dar nu se găsesc pahare. Când au venit

ultima oară turcii, așa au dat iama prin toate... Știți cum sunt
 ăștia: sparg, strică. Pe unde-au trecut turcii, vesela e toată
 tândări.

ȚEPEȘ

Atunci om bea cu oala. (*Ridicând oala:*) Ia mulți ani, creștine! 5

ROMÂNUL.

Ia fel, Măria ta. (*Tepeș dă să soarbă.*)

TURCUL.

Nu sorbi, Măria ta, ăla nu e vin.

ȚEPEȘ

10

E venin. Știu. Dar la mine nu mai are nici un efect. (*Bea.*)
 Și în sănătatea ta, turcule. Din cauza voastră nu mai au româ-
 nașii nici oale, nici ulcele. (*Bea.*) Da' bun venin...

ROMÂNUL.

Ține de sete, nu e ca vinul.

15

ȚEPEȘ

(*către turc*)

Vorbești bine românește.

TURCUL.

Sunt de p-acilea. Acum, nu mai contează.

20

ȚEPEȘ

Ba da.

TURCUL.

Acum pot să vorbesc și limba persană... degeaba... Tot mă
 curăț. (*Denm:*) Mor, dar nu-mi pare rău. Tot ce-ți fac ai tăi e sfânt. 25

ȚEPEȘ

Chiar când te trag în țepă? (*Turcul tace. După o pauză:*) Cerul e albastru, apa e rece, norul e visător... Cum se zice asta în turcește?

5 TURCUL
(*răspunde*).

ȚEPEȘ

Eu am două mere, în schimb colegul meu Mahomed are două pere.

10 TURCUL
(*traduce*).

ȚEPEȘ
(*spune o frază în turcește*).

TURCUL

15 Nu-i rău.

ȚEPEȘ
(*altă frază*)

Am accent?

TURCUL

20 Turc sadea. Da' ce vă trebuie limba turcă?

ȚEPEȘ

Am o discuție cu Mahomed.

DOMNICA

(*intră cu ceva de mâncare, pune pe masă*)

25 Nu te-ai atins de pui, nene Vlad. De ce nu mâncași?

ȚEPEȘ

Mă luai cu vorba cu prietenii mei.

ROMÂNUI.

(cătrefurc)

Zice că nu s-a atins de pui, și când colo a înfulecat și jumătate din frigare.

DOMNICA

(trebăluind)

5

Ia și mănâncă, uite, bucățica asta e mai fragedă. În ultima vreme ai slăbit, cum să nu slăbești dacă mănânci doar cu morții, parcă ai mânca de pomană. Uite ce tras ești la față. Îți sclipesc ochii, Măria ta.

10

ȚEPEȘ

Am fierbinteală.

(Intră Pârveu și Chioru – gealații, târând-o pe Joita.)

Scena IV

PÂRVU

15

Am prins o curvă, Măria ta.

ȚEPEȘ

Ia te uită!

JOITA

(cătrefurveu)

20

Tu să nu mă faci pe mine curvă, că tu nu te-ai culcat cu mine, nespălatule, fir-ar al dracu' de călău, vede-te-aș în țeapă cu zgaițele-n sus, mânca-te-ar ciorile, umple-te-ar păduchii, duce-te-ai învârtindu-te! Și să aud de tine că ai crăpat...

(Scuipându-l.) Ptiu! *(Cătrefe Vodă, indignată la culme:)* Nu mai e dreptate în Țara Românească, bă, tu ce faci? Ce stai ca o momâie, de-i lași pe toți golanii să facă pe-mpărații și să-și bată joc de oameni, că-mi vine să iau o sabie și să tai de la o margine.

ȚEPEȘ
(râzând)

Îmi place femeia asta.

JOIȚA

5 Toți țiganii au paltoane și vin să ne judece pe noi.

ȚEPEȘ

De ce vă judecă, femeie?

JOIȚA

Ne cer nouă socoteală, fir-ar ai dracului, ce-am mâncat, cu
10 cine ne-am culcat.

ȚEPEȘ

Cu cine te-ai culcat? Tu n-ai om?

JOIȚA
(plângând)

15 Așa e om, Măria ta?

ȚEPEȘ
(calm)

Da' ce e?

JOIȚA
(plângând și mai tare)

20

E beteag.

PÂRVU

Stă în pat și bolește, iar ea în timpul ăsta i-a turnat nouă
copii...

25

ȚEPEȘ

Gemeni?

CHIORU

Nici măcar gemeni. Pe rând, ca la moară.

ȚEPEȘ

Așa e, femeie?

JOIȚA

De necaz i-am făcut, Măria ta, nu că mi-ar fi făcut cine știe ce plăcere. Gândiți-vă și dumneavoastră: ăla bolnav și beteag 5
în pat, bir pe aia, bir pe aialaltă – aia nu, aia nu... Ce să facem
și noi, femeile? Plus toată ziua cu spaima în cap: vin turcii, nu
vin turcii...

DOMNICA

Iart-o, Măria ta. 10

ȚEPEȘ

Domnico, tu du-te, nene...

DOMNICA

(*ingenunche*)

Iart-o. (*lese.*) 15

ȚEPEȘ

(*se ridică*)

Tu ce zici: vin sau nu vin?

JOIȚA

Turcii? 20

ȚEPEȘ

E?

JOIȚA

Păi să vină, fir-ar ai dracului, că de când se tot screm, veneau și treceau, erau acum la mama dracului, în fundul Europei. 25
De ce să le ținem numai noi piept acilea? Ne plătesc ăia din
apus că-i apărăm aci? Sunt și ăștia niște tâmpiți.

ȚEPEȘ

Cine?

JOIȚA

Turcii.

TEPEȘ

De ce?

5

JOIȚA

Se proțâpesc să se bată doar cu noi, când știu precis că pe noi n-o să ne biruie în vecii-vecilor. Și nu le dă în gând să meargă la ăia pe care i-ar găsi în izmene. (*Râde.*)

PÂRVU

10 Ce să-i facem, Măria ta, ați auzit-o și dumneavoastră cum se exprimă. N-are vocabular.

CHIORU

N-are perdea deloc.

JOIȚA

15

(*către Chioru*)

Perdea a avut mă-ta când te-a făcut, mai bine făcea un mușuroi...

CHIORU

(*către Vodă*)

20 Ați auzit?

TEPEȘ

Muieră asta ar merita să trăiască. Măcar spune ce simte.

JOIȚA

25 Ba simt eu mai multe, dar mi-e frică să le spun. Îmi mai pun lacăt la gură.

TEPEȘ

Nu la gură ar trebui să-ți pui lacăt. (*Indignat:*) De ce te curvășărești, cățea? Știi tu unde poate duce desfrânarea ta? (*Solemn:*) Acum trecem printr-o perioadă când trebuie să ne mai

abținem. Un neam care se lasă târât de poftă, care pierde măsura, e un neam ticălos și merită să piară. Eu nu cred că noi suntem niște ticăloși. Și tocmai de aceea suntem aspri cu cei care vor să ne dovedească asta. Ieri am pedepsit o femeie care-l trimisese pe bărbat-său la război fără un nasture la cămașă. Era 5 leneșă, puturoasă și nu-i cosea toți nasturii, nu-i tinea cheoturile. Cum să mai lupte nenorocitul ăla de oștean când știa că are acasă o-mputită care nu-i coase nasturii? Dacă tu, soție de soldat, te târăști cu toți prin șanțuri, pentru că bărbatul tău a venit schilodit, ce exemplu dai, cum să mai plece la luptă cei- 10 lalți, când se gândesc ce-i așteaptă dacă se schilodesc? Cum să mai lupte ăștia, ai?

JOIȚA

Ori să-nvingă, ori să moară.

ȚEPEȘ

(cătore gealați)

Unde-i sunt copiii din flori?

CHIORU

Aici prin buruieni. (Arată cu mâna în afara scenei.)

ȚEPEȘ

(chibzuind)

Eu zic s-o iertăm, să nu-i ridicăm viața.

JOIȚA

(cade în genunchi)

Măria ta...

ȚEPEȘ

Tăiați-i țâțele.

JOIȚA

(tipă)

Aoleu.

TEPEȘ

Și băteți-i în cuie, în locul lor, capetele copiilor nelegiuți.

JOIȚA

Dumnezeule?

5

TEPEȘ

Să fie purtată așa din sat în sat s-o vadă poporul.

JOIȚA

(se vaită, își smulge părul)

Îndurare.... *(Gealații o înhață și-o târăsc din scenă.)*

10

TEPEȘ

Cât va mai fi o curvă-n țara asta, turcii vor tot fi ispitiți să dea buzna.

JOIȚA

(din afara scenei)

15

Te bați cu turcii, ori cu românii? Copilașii mei, aoleu, Mitrule, Vasilică... *(Bocete.)* Doamne, iartă-mă...

TEPEȘ

Nu numai cu turcii... și cu de-alde ăștia ca tine și ca alții, care le dau lor apă la moară...

20

Scena V

(Se aude în depărtare un cântec de fluier. Tepeș ascultă.)

TEPEȘ

(cu admirație)

Așa e românul, îndărătnic. Cântă și la bucurie și la nevoie.
25 *(Cântecul continuă.)* Cântă. *(Se întoarce către cei doi trași în țepă:)* Voi nu ghersuiți?

ROMÂNUL.

Nu ne dă mâna.

TURCUL.

Suntem oprimați.

ȚEPEȘ

5

Vă doare?

ROMÂNUL.

Ei...

ȚEPEȘ

Ziceți mulțumesc că e pace. (*Frecându-și mâinile:*) Slăvită fie 10
 pacea! Poți să-ți mai vezi de-ale tale. Știi pe cine contezi. Poți
 să-ți verifici oamenii... Dar, gata! S-a zis cu huzurul. Vremuri
 grele bat la ușă, băieți! Da' ce faceți voi acolo?

ROMÂNUL.

Așteptăm, Doamne.

15

ȚEPEȘ

Ce așteptați?

ROMÂNUL.

Judecata de Apoi.

ȚEPEȘ

20

Aha... (*Aducându-și aminte:*) Dar cum ați fost judecați, s-a făcut
 totul după lege?

TURCUL.

Nu.

ROMÂNUL.

25

Întâi ne-au tras în țeapă, au zis că ne judecă ei după aia...
 Ce-o să ne mai judece!

TEPEȘ

Mai puteți aștepta o țară? Să mai așteptați, mă, să nu muriți.
Fac eu dreptate. Ce dreptate aș face, dac-aș avea timp! (*lese.*)

Scena VI

5 (*Tepeș se întoarce, însoțit de Papuc, Pârnu și Chioru. Aceștia doi din urmă aduc în spinare o teapă imensă.*)

TEPEȘ

(*arătând un loc între cele două tepi, care erau în scenă*)

Aici. La mijloc.

10

PAPUC

(*dă să zică ceva*)

Exact la mijloc?

TEPEȘ

Între ei. (*Arată pe cei doi condamnați, din tepi.*) Pe aceeași linie,
15 nici mai în față, nici mai în spate.

PÂRVU

(*către Chioru*)

Urmărim o linie dreaptă. (*Încep să sape și să implănte teapa în pământ.*)

20

PAPUC

(*roșindu-se*)

Mi-e rușine că-ntreb... Pentru cine?

TEPEȘ

Pentru fieștecare.

25

PAPUC

(*speriat*)

Fiește... care?

TEPEȘ

O ținem aici goală... pentru tine, Papuce, că n-ai fi sfânt, pentru ăla, pentru ălălalt... pentru toți. Toți putem greși, la un moment dat. S-avem noi o țeapă goală, aici la-ndemână. Că nu strică. (*Către gealați:*) Să nu fie strâmbă... (*Lui Papuc:*) Hai! 5
(*Tepeș și Papuc ies.*)

CHIORU

(*lui Pârveu*)

Urmărim o linie dreaptă.

(*Cei doi trebăluiesc, fixând țeapa, cu oarecare încetineală profesională. Scenă 10
mută câteva momente.*)

(*Cortina*)

ACTUL II
SEARA
TABLOUL 1

Ia Curtea Domnească

5

Scena I

(Sala tronului, Tepes pe tron, îmbrăcat de gală. În cap căciuliță încinsă cu pietre scumpe și surgiuc.)

PICTORUL

(după ce și-a amestecat niște culori pe șevalet)

10 Încă puțin... Oleacă mai la dreapta... Uitați-vă aici. *(Arată cu degetul undeva în spate. Pictând:)* Aveți o fire foarte neliniștită, altetă. Un cap greu de prins...

TEPES

(mustăcînd)

15 Așa se plîng mai mulți...

PICTORUL

Să nu clipiți, expresia ochilor Măriei tale are ceva de groază... Pot să vorbesc deschis? Mi-e cam frică să vă cat în ochi... Prea mari...

20

TEPES

Se măresc la acru și la vorba dulce....

PICTORUL

Nuanța asta măslinie a pielii n-am putut s-o redau decât cu o culoare de pământ de prin părțile astea... Poate de aici vine și porecla stirpei Măriei voastre? „*Il diavolo*“.

TEPEȘ

5

(gonește cu mâna o găză)

Am voie să prind licurici? Eu dacă stau un moment fără... să-nhaț o lighioană, înseamnă c-am lăncezit... Să nu mă pui rânced pe pânză...

PICTORUL

10

(râde)

Vă place vorba cu două tășuri. Tot așa și prealuminatul Mahomed, cel mai mare cuceritor al lumii... În paranteză fie spus, pe mine nu m-a cucerit. I-am executat un portret care se află acum agățat în cabinetul său la Constantinople... Poate o să aveți prilej să-l vedeți...

TEPEȘ

Îmi pare rău că n-o să pot face un drum până acolo...

PICTORUL

20

(taină)

Mă tem c-o să vină el să-l vadă pe-al Măriei tale.

TEPEȘ

Merită osteneala?

PICTORUL

25

(râzând)

E tare curios... și mare amator de capete... în ulei. Și tot așa: glumește și nu glumește. Acolo am auzit prima dată de Vlad. Lângă tronul prealuminatului Sultan. Lucram... A intrat fratele dumneavoastră. Are liberă trecere la sultan... Mare trecere... *(Cu intenție:)* E un bărbat foarte frumos.

30

TEPEȘ

Radu e frumos... într-adevăr...

PICTORUL

Dar nu vă iubește... S-ar vrea aici, domnitor... Și cred c-o să ajungă...

ȚEPEȘ

5 Trecând peste sabia noastră?

PICTORUL

O să-ncerce... Sultanul îl răsfată.

ȚEPEȘ

Știu...

10 PICTORUL

Zicea că se îndoiește că i-ați rămâne credincios Sultanului și că nu așteptați decât un moment favorabil pentru a vă răscula...

ȚEPEȘ

(diplomatic)

15 Sunt în bune relații cu Înalta Poartă...

PICTORUL

(desenând în continuare)

Mahomed e dibaci... Citește printre rânduri... Și e un geniu militar... Acum, după ce s-a instalat cu arme, cu bagaje
20 la Constantinopole, nu văd ce i-ar mai sta în cale...

ȚEPEȘ

(sec)

Noi...

PICTORUL

(tresărind)

25

Cine?

ȚEPEȘ

Noi, cinstite meștere.

PICTORUL.

Nu mi-ați răspuns dacă pot vorbi deschis. Umblu de colo-colo, dintr-o țară într-alta și fac portretele monarhilor. (Râde.) Monarhomanie plastică. Am ajuns să cunosc multe lucruri... și-mi face plăcere că pot să flecăresc despre ele, liber... 5
Pe Domnia voastră nu vă cunosc decât, așa spune, din auzite... Chipul Măriei voastre încă îmi apare aburit... Intuiesc însă anumite linii ale destinului, care mi se par fantastice și sunt emoționat că mi-ați făcut onoarea de a-mi poza câte un minut pe zi... 10

ȚEPEȘ

Gândește slobod, fii slobod la limbă, n-o să-ți taie nimeni capul...

PICTORUL.

Tăierea capului prea a devenit o modă, spre a mai fi interesantă... Dar ce voiam să spun? Mahomed are o oștire imensă, la ocuparea cetății împăraților bizantini au combătut aproape 150 de mii de suflete. (Tainic:) Știți ce – nici un soldat dintre aceștia nu a fost trimis acasă... Poate Țara Românească să constituie o piedică? 15 20

ȚEPEȘ

Sunt vasalul sultanului...

PICTORUL.

De formă, și dacă-mi îngăduiți un sfat: păstrați aparențele. Sultanul știe că ochii omenirii sunt ațintiți asupra lui. Cel mai mic semn de nesupunere, l-ar lua ca o jignire personală... Dacă o să-i aruncați vreodată mânușa, să fiți pregătit de a înfrunta trăsnetul însuși... 25

ȚEPEȘ

(pe gânduri)

Dumnezeu știe ce-o să se-ntâmple... 30

PICTORUL.

Pe ce se sprijină, Măria ta? Armata ați găsit-o dezordonată... Există o partidă boierească aici care vă e potrivnică... Zic că faceți paradă de cruzime. Că vreți să țineți în mâna
5 voastră toată puterea. Că v-ați pornit să scăpați țara de fruntea boierilor.

TEPEȘ

Ca să nu-și mai facă de cap, de-a valma cu tâlharii și cu
bicisnicii.

10

PICTORUL.

Astea nu se iartă.

TEPEȘ

(*intr-o doară*)

Nu faci politică?

15

PICTORUL.

Nu...

TEPEȘ

Ești bine informat.

PICTORUL.

20

Pictura... Ia noi a luat o mare dezvoltare... Un moment,
să-mi pregătesc o culoare...

(*Intră Papuc.*)

Scena II

25

PICTORUL

(*continuând*)

Pământul acesta, care se cheamă la dumneavoastră *clisă*, e foarte aderent pe pânză, amestecat după o rețetă a mea. Dacă am avea noi culorile astea de pământ, am face o pictură care

să rămână peste veacuri... În orice caz, mult mai bună decât a dumneavoastră. De ce nu se dezvoltă aici fresca, dacă dispuneți de asemenea resurse naturale?

ȚEPES
(zâmbind)

5

Toți țărani noștri au fresca pe tălpi. (*Grav.*) Deocamdată noi ținem cu brațele peretii... Când nu s-or mai auzi bătând în perete să-l dărâme, om da drumul și la frescari.

PICTORUL

Sunt închiși?

10

ȚEPES

Sunt la oaste. Pregătesc acolo clisa, care vă place dumneavoastră, cu picioarele. Trebuie frământată bine. (*Către Papuc*): Ei?

PAPUC

Unul care nu vrea să plătească birul. Un apucat.

15

ȚEPES

De ce nu vrea? Trebuie să aflăm cauzele, poate e vorba de un rău mai general. Poate-l îndreptăm.

PAPUC

Are idei de-a-ndoaselea. Pe de lături cu timpul. E *zăltat*. 20
Zice că el nu trăiește pe vremea Măriei tale, că n-ar trăi pe vremea asta nici să-l tai... Ce, asta e vreme?!

ȚEPES

Cum?

PAPUC

25

Că el trăiește, zice, c-o sută de ani în urmă. Sucit creștin, zic.

ȚEPES
(râzând)

Și ce caută aici?

PAPUC

(speriat)

I.-a trimis nevastă-sa, s-o ia înainte, să vadă cum sunt vremurile; că ea e însărcinată și să vadă dacă e cazul să-l mai
5 nască... ori să ia buruieni...

ȚEPEȘ

Vreunul cu vedenii... Ia să-l vedem și noi...

*(Papuc iese.)***Scena III**

10

PICTORUL

În vremurile mai grele apar cazuri de fanatism religios. O formă de protest, într-un fel. Sunt indiscret, precum vedeți...

ȚEPEȘ

Încerc să disciplinez... o bandă de tâlhari. Tot ce mi-ai
15 spus, am observat eu însumi. *(Izbucnind:)* Sunt Domnul unor păduri mișunând de hoți, al unor drumuri desfundate și primejdioase, al unei armate flămânde și în debandadă.

PICTORUL

Nu voiam să vă mâhnesc... dar... mi s-au furat culorile!

20

ȚEPEȘ

Se vor găsi și pe la noi culori.

PICTORUL

Da, dar nu sunt bune... Parcă se șterg singure, de frică...
Am trimis după altele la Padova, dar diligența a fost jefuită
25 lângă București și omul meu măcelărit...

ȚEPEȘ

(izbucnește în râs)

Ca să vezi!

(Intră Papuc, aducându-l pe Minică.)

Scena IV

PAPUC

Cazul.

TEPEȘ

Pe vremea cui trăiești tu, omule? 5

MINICĂ

Nu știu, că încă nu s-au ales... sunt certuri mari. Se taie pe capete, să vedem care-o răzbi.

TEPEȘ

Da-n ce an suntem? 10

MINICĂ

O mie trei sute cincizeci și nouă.

PICTORUL

Deci exact c-o sută de ani în urmă... E bine că poți să te plîmbi așa... 15

MINICĂ

Păi, dacă mi-a dat Maica Domnului înlesnire...

PICTORUL

Aha, scutire pe căile Domnului?...

TEPEȘ 20

Bine, bine, da' birul de ce nu-l plătești?

MINICĂ

De ce să-l plătesc pe-o sută de ani înainte? Că n-oi fi căpiat.

TEPEȘ

Și eu cine sunt? 25

MINICĂ

Vlad... Toată lumea vă zice Țepeș, dar să nu vă supărați pe mine că vă spun...

ȚEPEȘ

5 Mda... deci mă recunoști ca Domn...

PAPUC

Măria ta, vă pierdeți timpul...

ȚEPEȘ

10 Iasă, Domnul țării trebuie să fie recunoscut de fiecare om în parte. (*Către Minică:*) Mă recunoști a fi Domn Țării Românești?

MINICĂ

Da, dar peste o sută de ani... Până atunci, e-he, om mai vedea... (*oșiând*) ce-o mai fi!

ȚEPEȘ

15 (*abia stăpânindu-și răsul*)

Și cum ai ajuns până la mine?

MINICĂ

20 Nevastă-mea, care e borțoasă, zice: „Mă, ia-o-nainte, vezi cum sunt vremurile... C-am făcut cinci copii până acum și nici unul nu ne-a scăpat viu; ba i-au hăcuit păgânii, ba ai noștri... Dacă tot așa stau lucrurile, nu-l mai slobozim și pe-ăsta, luăm buruieni și gata! De mine să nu te mai atingi. A-nțărcat bălaia“. (*Începe să plângă.*) Cinci copii, – știți ce-nseamnă să pierzi cinci copii din cauza istoriei?

25

ȚEPEȘ

E, acum ai văzut, ți-ai făcut o idee, ce-o să-i spui nevastei?

MINICĂ

Mai ajung eu până la ea?

ȚEPEȘ

De ce să n-ajungi? Cum ai venit, așa te-ntorci. (*Părintește:*)
Du-te acasă și botează-ți copilul, chefuieste și la urmă culcă-te
frumos cu muicrea ta...

MINICĂ

5

Nu mai stă... Când i-oi povesti ce-am văzut!

ȚEPEȘ

Avem nevoie de popor. Să trăiască și să se înmulțească...

MINICĂ

Măria ta, am văzut țepile, gem de români schilodiți... (*Cu 10*
dojană:) Bată-vă să vă bată!

ȚEPEȘ

Poate ți se pare... Poate ai mâncat greu și în coșmarul ăsta
al tău ți se năzăresc tot felul de grozăvii...

MINICĂ

15

Ce să mi se năzare?... (*Cade în genunchi.*) Măria ta dă-mi voie...

ȚEPEȘ

Ce voie să-ți mai dau?

MINICĂ

Să nu mă mai întorc acasă... Mi-e silă de drum... Cum 20
să mai am curajul să bat calea-ntoarsă?

PAPUC

Dacă rămâi aici, plătești birul.

MINICĂ

(*distrus*)

25

Să-l plătesc pe-o sută de ani înainte?

ȚEPEȘ

(îngăduitor)

Și ce vrei să fac eu cu tine... să te ții aici să-mi umpli Curtea de gânduri negre?

5

MINICĂ

Nu, că eu nu vreau să trăiesc pe vremea Măriei tale... Mai bine...

ȚEPEȘ

Să te belesc?

10

MINICĂ

Parcă nu m-au omorât toți până acum?

ȚEPEȘ

Cum toți?

MINICĂ

15 Toți domnitorii, care au fost cu mine, adică împotriva mea, toți va să zică până la Măria ta, toți m-au omorât, care mai de care... Că eu, tot așa, le spuneam cazu' cu ce-am văzut... Ce mai, spuneam că nu-mi plac vremurile... Și ei – hârșc! la beregată... Să v-arăt și semnele... *(Se descheie la gât.)*

20

ȚEPEȘ

Iasă, te cred... îmi pare rău că eu n-am pe cine să mai... hârșc! *(Face semnul tăierii.)* dacă mi-au luat-o ceilalți înainte...

MINICĂ

Ba puteți, dar nu prinde moartea... Mi-a dat Dumnezeu
25 puterea asta: să tot mor degeaba! *(Se ridică.)*

PAPUC

(se uită lung la Vodă)

Bucățele, ca la rațe? Mărunt, mărunt?

MINICĂ

Nu, c-așa au zis și ceilalți... Pe dracu! Te taie, și doar curge sângele lișteavă... Ce ziceți, îmi îngăduiți să nu mă întorc?

ȚEPEȘ

Te-așteaptă femeia...

5

MINICĂ

(plângând)

Nu pot să-i spun ce-am văzut... c-atunci îl leapădă. Și-aș vrea atât de mult să am un flăcău! Și la urmă, poate e mai bine mai la deal... Că am pornit-o așa din vale și-am mers și-am mers, tot rău, tot rău, – da' poate-ajung odată în vârful unui munte, văd că e frumos-bine și dau chiot...

ȚEPEȘ

Deci tu ai merge tot înainte, către... poimarti?

MINICĂ

15

Cât mă mai țin picioarele – tot înainte!

ȚEPEȘ

Și pe noi ne lași să ne chinuim cu timpurile astea...

MINICĂ

Fiecare, la timpul său...

20

ȚEPEȘ

Și unde-o să te oprești acum?

MINICĂ

La 1600. Nu știu ce mă face să cred c-o să fie mai bine.

ȚEPEȘ

25

Și ce nu-ți place aici, la noi?

MINICĂ

(evaziv)

De!

PICTORUL

5 Spune, că nu-ți taie nimeni capul.

MINICĂ

Nu-mi place... conjunctura! E așa de-mpuțită, că nici nu știi ce dracu' să mai faci. Eu le-am spus și la ai dumneavoastră: asta e situația, făceți-vă că n-o vedeți, făceți-vă că plouă.

10

ȚEPEȘ

Dar eu, eu care dau seama de toate astea, ce trebuie să fac?

MINICĂ

(râzând)

Făceți-vă... că tună și că fulgeră...

15

ȚEPEȘ

(râde)

Cu asta ți-ai salvat beregata de la custură... Eu n-o să te condamn... Du-te cu Dumnezeu. Și dac-o să dai odată chiotul ăla de fericire, o să ne bucurăm și noi, nu numai nevastă-ta. În ce
20 lună e?

MINICĂ

Era-ntr-a șasea – acum o sută de ani... Se cam apropie, da' ea așteaptă raportul meu, să vadă dacă se mai poate naște în
Țara Românească... *(Oftează.)*

25

PAPUC

Dumneata ești un fel de hagi, plecat în viitor la sfântul bine...

MINICĂ

Cam așa ceva. Sunt hagiul unui pustiu de bine, pe care-l tot caut și nu-l găesc.

ȚEPEȘ

O să-l găsești poate-odată... Eu vreau să-l aflu însă-acum... 5
Să-l găsim cu toții acum...

MINICĂ

(*contrariat*)

În conjunctura asta?

ȚEPEȘ

10

Nu putem s-o luăm cu toții razna, ca tine... Programul meu e pentru acum. În conjunctura asta. E drept, nici mie nu-mi place. Dar sunt Domn. Nu pot să fac mofturi în fața istoriei, ca tine. E datoria mea de Domn, față de popor, să stau proțăpît în prezent și să-l fac să ne placă... Dar știi cum să ne placă?... Să sărim în sus de bucurie... 15

MINICĂ

Adusesem și sculele.

ȚEPEȘ

Ce-i cu astea?

20

MINICĂ

Nu suport o altă moarte. Dacă mi s-a tăiat capul o dată, vreau măcar să mor tot așa mereu... Să nu mor o dată belit, o dată înțepat, o dată otrăvit, o dată... Că mă-ncure!

ȚEPEȘ

25

Du-te. Noi nu ne-atingem de dumneata. Pentru că, din punct de vedere politic, dumneata nu există. Iar, din punct de vedere practic, chiar dacă te-am vătăma, tot așa ai rămâne. (*Râzând:*) Și nici nu-i rău s-avem și noi un sol în viitor... (*la*

butucul și barda și le pune în desagă. Către Papuc:) Sloboziți-l, să nu s-atingă nimeni de el. E omul nostru. Trimisul nostru.

MINICĂ

Greu și de mine, greu și de Măria ta... *(Dă să plece.)*

5

TEPEȘ

(îi întinde o pungă cu bani)

Uite de la mine... Birul totuși trebuie să ți-l plătești... Așa e legea.

MINICĂ

10

(ia doar un ban)

Doar o para, ca să vă fac pagubă... *(Iese, urmat de Papuc.)*

Scena V

TEPEȘ

(pe gânduri)

15

Iată-mă stând de vorbă și cu strigoi...

PICTORUL.

Un Domn trebuie să asculte și cu urechea dreaptă și cu cea stângă.

TEPEȘ

20

Cu dreapta viii, cu stânga morții.

PICTORUL.

Ce-mi place aici e ineditul. Senzații inedite... în dreapta și-n stânga. *(Tainic:)* Ia Curtea Domniei tale sunt în siguranță? Ar fi păcat de portret. Eu îmi pun mari speranțe în această
25 operă. Niciodată n-am găsit un model mai interesant... Nu stă în felul meu să flatez, probabil că ați observat, dar simt că, de data asta, trăiesc o experiență artistică unică... Știți, există o teorie a privirilor care hipnotizează... în orice caz, mă simt legat

de Domnia voastră printr-un soi de simpatie inexplicabilă... De altfel suntem un fel de rude... *(Râzând:)* Strămoși comuni. Îmi spunea un ostaș de-al Măriei-tale ieri: „Ce mi-e Traian, ce mi-e Decebal! Pe-amândoi trebuie să-i cinstești!“.

ȚEPEȘ

5

Noroc că nu-mi sunteți frate... ca Radu. În împărăția turcească... Știați că mi-am petrecut tineretele pe acolo?... Am fost ostatec! Am avut ocazia să întâlnesc câțiva artiști italieni – și asta m-a făcut să nu privesc cu ochi răi atitudinea dumitale, care, de departe, seamănă a provocare continuă... Voi, artiștii, 10 sunteți ciudați...

PICTORUL.

Artiștii nu trebuie stârpiți...

ȚEPEȘ

Ar fi și greu. În țara noastră toată lumea face cântece, și ar 15 fi să rămânem Domn peste niște țepi... Iertăm,... iertăm, deși nu toate cântecele sunt bune...

PICTORUL.

Cred că am reușit să schițez gura... Intenționez, dacă-mi voi procura culori suficiente, să execut două portrete... Unul, 20 vi-l ofer... iar cu cel de-al doilea voi pleca în țara mea... *(Măhnit:)* Aici operele de artă se pierd... Sau sunt distruse sistematic... Situația asta o întâlnim și la turci... Dacă aș încerca să vând portretul Măriei tale acolo, aș fi făcut bucatele... După cum aici, portretul sultanului... *(Țepeș râde.)* Ia noi, dimpotrivă. 25 Există mari colecționari, ca Papa, care ar da bani frumoși pe un ulei înfățișându-l pe principele Țării Românești... Și valoarea ar crește încă dacă – ferească Dumnezeu! – rămânând singur în fața turcilor, ați pierde bătălia... Dar ați mișcat...

ȚEPEȘ

30

Nu-mi pot îngădui un răgaz mai mare.... mă ierți...

PICTORUL.

Vă sunt foarte recunoscător că astăzi m-ați suferit mai mult în preajma Măriei voastre.

TEPEȘ

5 Îmi place să mai schimb o vorbă. Din păcate, nici zilele următoare n-o să fiu liber.

PICTORUL.

Mă concediați, am înțeles. Poate v-am supărat.

TEPEȘ

10 Deloc. Te rog să rămâi la curtea mea cât poțfesti, și dacă n-o să te sperie cele ce se vor întâmpla... și dacă Măria mea va rămâne cu capul pe umeri... vei putea să desăvârșești portretul.

PICTORUL.

(fêricit)

15 O să mă țin după Măria voastră, chiar și pe câmpul de luptă...

TEPEȘ

(râzând)

Ești un meșter curajos... Să-ți dea Dumnezeu sănătate la curajul pe care-l ai.

20

(Pictorul se înclină, iese.)

Scena VI

TEPEȘ

Gătit ca un mort și... pozând! De câte ori mă îmbrac cu
 25 țoalele astea, parcă aș intra într-un coșciug, de viu... Nu de-
 geaba în unele părți la coșciug i se mai spune și tron. *(Asezându-se
 mai comod pe tron.)* Bun! Deci noi suntem pe coșciug și alții vor
 să ne ia locul. Toți os domnesc, toți au dreptul la os. Treaba
 noastră de bun gospodar e deocamdată de a mai plivi din oase.

Cei care-i oploşesc pe neprieteni, înseamnă că ne sunt neprieteni. Până când nu termin treaba cu rudele noastre şi cu creştinii, n-am nici un chef să trec la păgâni. Luptăm bătrâneşte, de la o margine, ştim un lucru clar.

(Intră Domnica.)

5

Scena VII

TEPEŞ

Du-te, că-mi pierd şirul. Adică, stai... Ia vezi tu, coşciugul ăsta pe care stau e uns cu miere? *(Se scoală de pe tron şi se preface că-l cercetează cu atenţie.)*

10

DOMNICA

(râzând)

E tron... Tronul ţării. Cum să fie uns cu miere... S-ar lipi de tur...

TEPEŞ

15

Atunci de ce bâzâie toţi în jurul lui, ca viespile?... De ce vor toţi să stea pe el?

DOMNICA

Mă-ntrebaţi pe mine, ori...?

TEPEŞ

20

Vorbeam singur... Până şi mie mi-a venit să mă proţăpesc în el adineauri... Ştii ce: ia o doniţă cu păcură şi-l mânjeşte... Aşa vom fi toţi ferţi de ispită. Iar mie îmi pui alături un scăunel.

DOMNICA

Sunteţi domn, trebuie să staţi pe tron...

25

TEPEŞ

Sunt domn, dar vreau să stau altfel...

Să văd dacă-i mai convine pictorului să mă chinuie...

DOMNICA

Pictorul!... Măria ta, dați-l afară... (*Rușinată:*) Spune măscări.

ȚEPEȘ

Cum?

5

DOMNICA

Zicea să-mi pun o bluză mai așa... (*arată decolteul*) că vrea să mă deseneze... (*Se închină.*) Zicea că n-a mai văzut o fată mai frumoasă și că... (*plânge*) ar trebui să stau să mă picteze și goală...

ȚEPEȘ

10

(*râzând*)

Pe mine m-a pus să mă îmbrac cât mai gros... ca de gerul Bobotezii. Cică domn ca mine, mai rar! Mare șnapan!...

DOMNICA

Mă duc la mănăstire... m-a făcut de răs... Ce, eu sunt o
15 de-aia? O stricată? (*Plânge cu sughituri.*)

ȚEPEȘ

Tu ești o fată cuminte că nu te-ai dezbrăcat. Eu sunt un stricat că m-am îmbrăcat cum a zis el... Dar de-acum, gata! s-a isprăvit. (*Întoarce tronul cu fața la perete.*) Auzi, să-l ungi cu păcură.

20

DOMNICA

Cum să-l pângărim? Pe el a stat și tatăl vostru. Pe el au stat falnici toți Domnii. Măcar să-l ținem de formă. Mai vin soli, mai una alta... De ce să-l mânjim? E păcat: lemn de trandafir.

ȚEPEȘ

25

Bine, bine, dar mie să-mi aduci scăunelul ăla... cu trei picioare... Acum, du-te...

DOMNICA

(*ezitând să plece*)

Stau și mă gândesc... Poate n-a zis-o cu gând rău...

ȚEPES

Cine?

DOMNICA

Meșterul, zugravu... Să-l trimiteti acasă la el... viu...

ȚEPES

5

Bine, bine...

DOMNICA

Dar să nu-l vătămați. Vă rog eu...

ȚEPES

Du-te! (*Domnica iese.*) Fetele de azi! Cuminiți, cuminiți, dar 10
trebuie păzite cu mătura, că iau foc.

TABLOULI. 2

Scena I

(*În pădure, într-o vâgăună.*)

DAN

15

(*scuturându-și straietele de țărână și ierburi*)

Ciudate cotloane mai are și istoria asta. Te târăști ca șarpele-n țărână o viață-ntregă și când să ieși puțin la lumină, să înalți fruntea, vine unul și te bagă cu gura-n pământ...

ȚENEA

20

Să nu cobim, Măria ta...

DAN

Măria ta, ai zis?... Ha, ha! Da, dar încă nu... (*Țenea - plecăciune.*) Locul unde pământul ni se pare că se unește cu cerul și 25
numește vâgăună și acolo e orizontul nostru larg. (*Ia seama în jur.*) Ce zici, frumos ascunziș! Eu m-am strecurat cum m-am strecurat, dar tu, Țenea, nene?

ȚENEA

Uîți că sunt sfetnicul lui? Zic: „Mă duc după balauri pe
 coclauri“. (*Taină:*) Toată lumea e întărâtată, toți vătafii caută
 cu limba scoasă spioni, trădători, oameni certați cu munca cin-
 5 stită și cu dragostea de țară.

DAN

Frazeologie.

ȚENEA

Frazeologie, frazeologie... dar ne caută... Trebuie să mă
 10 prefac și eu că mă caut... ca să nu mă gălesc... Ca să nu mă
 găsească... Dacă mă gălesc?

DAN

Ei, aș, na, ce vorbă e asta? Ești argint viu.

ȚENEA

15 Sunt... Și cel mai înverșunat dușman al nostru nu e al mare,
 ci Papuc.

DAN

Nu stați voi, toată ziua, barbă-n barbă și puneți la cale
 soarta țării?

20

ȚENEA

Așa s-ar zice... Dar toate căile ne sunt barate de Papuc...

DAN

(*semne de iritare*)

Papuc, Papuc! Ia să nu mai aud de omul ăsta! De atâta
 25 vreme se vaietă toți că vă încurcă...

ȚENEA

Păi dacă ne...

DAN

Nu c-aș vrea să mă bag în socotelile voastre... dar... (*Pe gânduri:*) Ciuperci nu mănâncă?

ȚENEA

Papuc?

5

DAN

Da.

ȚENEA

Ba.

DAN

10

Rău faceți că lăsați să vi se irosească bogățiile. Până mai ieri otrava știa să facă cinste tuturor mâncăilor țării. Câți nu s-au curățat ușor... ca fulgul de ușor... Pff! Pff! și gata... Păpădiii!...

ȚENEA

Degeaba, că ciuperci nu mănâncă.

15

DAN

Mă rog, astea sunt daravelile voastre... N-o să vă facem noi, din străinătate, și meniul! Dar să nu vă mai aud că așa și pe dincolo. (*Pe alt ton:*) Flăcăi, cuvântul de ordine e harababura. Săpați prăpastia...

20

ȚENEA

(zâmbind)

Săpăm, săpăm, suntem în văgăună...

DAN

Faceți haos. Săpați.

25

ȚENEA

(*meditând*)

Cu sapă de lemn? E harababură... adică, la drept vorbind
e o harababură! (*Enervat:*) Dar nu ține mult, că vin oamenii lui
5 și strică totul, îndreptând.

DAN

Mai energic, copii, mai energic!...

ȚENEA

Fac și eu ce pot... (*Speriat:*) Tare mă tem... Vodă a luat-o
10 de la o margine cu dreptatea... E la marginea ailaltă a pădurii...
Crede, Măria ta, c-o să-l doară mâna, odată ajuns la mine, să
facă „jap“ ori „haț“?

DAN

(*încurajându-l*)

15 Tu, să cazii în mâna unui apucat? Mă, omule, vino-ți în fire.

ȚENEA

Are mână grea!... A luat parte și la turniruri... Ochi ager...
minte ca spârnelul... (*Îngenunche.*) Doamne, mai degrabă cu
oastea aia.

20

DAN

(*stăpânind situația*)

Mie-mi zici, Doamne, sau lui Dumnezeu?

ȚENEA

Mântuiți-ne pre noi. (*Se ridică.*)

25

DAN

De ce-l urăști atâta?

ȚENEA

Din cauza lui Papuc. Țsta întotdeauna m-a privit chiondo-
râș. E și sașiu. Ah, dacă l-aș strânge o dată-n brațe! Te pomenești

că atunci i s-ar îndrepta ochii și m-ar vedea bine. Știți ce li s-a mai năzărit?

DAN
(*curios*)

Ce?

5

ȚENEA

Să mute Cetatea de Scaun.

DAN
(*uimit*)

De la Târgoviște? Unde, păcatele mele?

10

ȚENEA

Într-un sat. Satul lui Țucur... sau al lui Ciucur. Ciucurești. Ori București? (*Enervat:*) O stână! Târlă de oieri. Nici măcar târg ca Cetatea de Floci...

DAN

15

Am auzit că-n cetatea aia sunt niște muieri... Au o lână...
(*Rîde.*)

ȚENEA
(*n-aude*)

Și mă mai întrebați de ce-l urăsc. Nici un scaun n-a rămas
la locul lui. 20

DAN
(*fălos*)

Noi îi lucrăm altfel. Cu condeiul. Prin povestioare. Dar
mi-au cerut mult sașii. Să le plătesc nu pentru fiecare cuvânt, 25
cum se face în apus, ci pentru fiecare literă. Am dat arginții,
ce să fac. (*Oftând:*) Birul pe Gutenberg! Când vin, domn, gata!
Nu mai scot o carte. Întâi să ne civilizăm... Punem accentul
pe o singură latură, ne vom baza ori pe țărani ori pe boieri, încă
nu-mi dau bine seama... 30

TENEA

Scoți Țara Românească din impas.

DAN

Și Moldova... Pentru o singură țară românească, nici nu
5 m-apuc... Ce mai face Ștefanache?

TENEA

Suceava e când în doliu, când în praznic mare, când în be-
ciuri, când pe ziduri. Boierii au început să crâcnească dar el,
hârșc, omor mare la fiecare giudeț! Dacă-l mai rabdă Moldova
10 o lună, două... e mult.

DAN

Așa s-aude și pe la noi că ăsta nu-i domn să facă o carieră.
De să faci cu el o carieră de arme. Dar Răducu?

TENEA

15 Tot pe-acolo, pe la Stambul. Umblă cu părul lung, cu pan-
talonii cu găici.

DAN

Ăsta are ideea lui fixă cu turcii. Eroare. Nu ne aliam decât
cu nemții. În situația de-acum a Europei, sunt singurii care pre-
20 zintă garanții. Punem Viena pavăză și ne vedem de-ale noastre.

TENEA

(pe gânduri)

Ideea nu-i rea, dar cine-i plătește?

DAN

25 Pe cine?

TENEA

Pe nemți.

DAN

Turcii.

ȚENEA
(*nedumerit*)

Turcii?

DAN

Să le dea bir... Și să ne dea și nouă... să facă cinste... 5

ȚENEA
(*aparte*)

Își bate joc de mine sau e într-o ureche? (*Tare*): E o situație în toată Europa, domnule... adică Doamne! E o încurcătură de mațe... 10

DAN

Le descurcăm noi... numai să găsim o țară care să ne finanțeze.

ȚENEA

Care țară? 15

DAN

Cum care? Românească.

ȚENEA
(*scârpinându-se în cap*)

Ei, da... Om mai vedea... (*Aparte*): Ce-i cu aventurierul ăsta? 20

DAN

Nu te speria, bătrâne vulpoi!... Tatonăm și noi să vedem cum sună darabana...

ȚENEA
(*liniștit*)

Așa da, m-ați mai liniștit. Sigur că da. 25

DAN

(studiindu-l)

Tu n-ai cap de vioara-ntâia. Lasă-ne pe noi, ăștia, care suntem făcuți la Cremona.

5

TENEA

Unde? Sigur, vă las...

DAN

Tu ești bun în rândul doi.

TENEA

10 Da, acolo sunt bun. *(Scoate o hârtie.)* E totul aici. Am chibzuit nopți în șir.

DAN

(uitându-se peste hârtie)

Să nu cumva să-ti treacă prin cap să ne vinzi.

15

TENEA

(jignit)

Ei, asta acum!

DAN

(crud)

20 La prima mișcare... știm că-ți iubești familia... o mai ținem acolo la noi, e bine păzită... Dar, o mișcare dubioasă, un pas de menuet și...

TENEA

(izbucnind)

25 O, Măria ta! Familia zălogită credeți că mă ține aici, ori patriotismul meu fierbinte?

DAN

Știu și eu ce să mai cred?

ȚENEA

Nu mai înțeleg nimic... sigur eu n-am cap politic... eu sunt bun în rândul doi... Ați vrut să mă puneți la încercare.

DAN

De ce? Ia încercare am pus-o pe nevasta dumitale. 5

ȚENEA

Și-a rezistat?

DAN

A rezistat. Așa cum știu femeile să reziste: cedând. Ia urmă iar mai rezistă un pic și iar cedează... 10

ȚENEA

(*aparte*)

Îl omor! Pentru aventurierul ăsta trag eu pământ pe sub scaunul lui Vodă, zi de zi, cu sabia atârnată deasupra capului? (*Tare:*) Ei, asta e situația. Acum n-o să mă țin nici de fusta dumneaei. E majoră. 15

DAN

Adineaori ai vrut să mă-njunghii?

ȚENEA

Da. 20

DAN

Iasă-te de glume de astea. Nu vezi că-s în armură? Poate nu știai că ești în mâinile mele. O vorbă scăpată de un om de-al nostru și te aruncă Țepeș în cea mai neagră mizerie... (*Fosnește ceva.*) Ce s-aude? 25

ȚENEA

Sunt oamenii mei... Suntem unul în mâinile celuilalt...

DAN

Deci să stăm cuminiți. (*Pe alt ton:*) Frate, n-are rost să nu ne avem ca frații.

TENEA

5

(*domolit*)

Frate, e de jale! Dacă ne omorâm între noi, înseamnă să-i lăsăm lui Tepeș mână liberă.

DAN

Bine gândit.

10

TENEA

Măria ta are un program clar... ori se va clarifica atunci...

DAN

Da, văzând și făcând. Voi asculta și de sfatul tău. Te rog să fii întotdeauna lângă mine... la doi, trei pași în urma mea...

15

TENEA

Cinci, șase. Știu să nu ies în față...

DAN

O-ntrebare. De ce-a trimis Papa spion la Curtea lui Tepeș un pictor și nu un sculptor ori un arhitect?

20

TENEA

Dumnezeu știe! S-o fi gândit că de clădit noi clădim puțin, pentru statuî încă nu suntem destul de copti. Dar cine v-a spus că e spion?

DAN

25

Papa. Spune-i așa: „Avem nevoie de-un portret de-al lui Vodă, executat la marea artă italiană. Termen de predat de-seară“. Nu-i spui pentru ce, nu intri în explicații. Dacă lucrează pentru Papă, să lucreze și pentru noi.

TENEA

Grozav! Aveți o logică nemaipomenită.

DAN

Și-ncă nu mi-am dat drumul. Mai târziu o să am toate condițiile. *(Pe alt ton:)* Unii zic că e smead, alții c-ar fi blond. 5

TENEA

Cine?

DAN

Vodă. M-a-ntrebat și-mpăratul de la Viena și reprezentantul breslei măcelarilor din Brașov: „Cum arată, domnule, c-a speriat lumea?“ „Știu și eu? zic. Unii pretind c-ar fi lung și deșirat ca un ogar, alții că are capul îndesat între umeri, scund, lat în spate și cu ochi de strigoi.“ 10

TENEA

E greu de descris în câteva cuvinte. 15

DAN

Totul e aranjat. Îi tipărim chipul pe-un panou de tras la țintă și punem un premiu în tunuri pe capul lui. Cine-l va aduce mort, sau viu, încasează tunul... Pune-l pe italian la treabă... 20

TENEA

Chestia e că nu e spion. E prieten cu Vodă și amorezat de-o rudă de-a lui. Nostimă foc... 25

DAN

Serios? Atunci să grăbim pasul.

TENEA

Cu oaste, Măria ta. În secolul al cincisprezecelea nu mai deflorezi o fată mare în Țara Românească decât cu armata. *(Râde. Dan râde și el. Se aud zgomote apropiate. Tenea, calm:)* Oamenii mei. Umblă după pretendenți la tron.

DAN

(scoate cuțitul)

Trădătorule!

TENEA

5

(calm)

Ușurel, voinice, și eu port cămașă de zale. *(Scoate și el jungherul. Intră Găgăuță, precipitat.)*

GĂGĂUȚĂ

Papuc! Cu un întreg pâlț de călăreți.

10

TENEA

Cine ne-a vândut?

GĂGĂUȚĂ

(smulgându-și părul)

Clima, fraților, clima! Avem o climă păcătoasă, care face
15 stăpânirea bănuitoare. Atenție: Papuc nu știe nimic precis.

TENEA

(cătredan)

Vezi? Rămânem frați?

DAN

20

Rămânem.

TENEA

Și când veniți... eu, primul din rândul al doilea... la cinci pași...

DAN

25

Mahomed dacă vrea să-l curețe el întâi poate s-o facă. Dar să-mi dea în scris că după aia lasă țara liberă.

TENEA

Dincolo de stâncă e intrarea în peșteră. Iar de-acolo mergeți pe firul apei până ieșiți la lumină. (*Zgomotele se apropie și mai mult.*) Repede, repede...

DAN

5

Nu uita de portret. (*lese.*)

TENEA

Uite pentru cine ne riscăm noi pielea...

GĂGĂUȚĂ

Da, dar e os de Domn! El ne-a promis ranguri mai mari, el va da înlesniri boierilor, va înființa noi biruri, în așa fel încât în scurtă vreme să fie totul strâns de la popor și ordonat. (*Visând.*) Va fi toată țara un răzor c-o singură floare. (*Tresărind.*) Papuc!

PAPUC

(*intrând*)

15

Aici erai, Țeneo. Ce-i cu cuțitul ăsta-n mână, doar nu voiai să te sinucizi?

ȚENEA

Un urs. A intrat colo-n vizuina aia.

PAPUC

20

Acum avem de stârpit alte jivine. Mergem în Țara Bârsei, să împrăștiem oastea lui Dan.

Scena II

(*Noaptea, în Palatul domnesc.*)

ȚEPEȘ

25

(*la fereastră, privind pe cer*)

Da, a fost într-adevăr o stea cu coadă... Avem probleme și cu cerul. (*După o pauză:*) Ia ascultă, noi avem astronomi?

PAPUC

Da...

TEPEȘ

Nu ești prea sigur...

5

PAPUC

Avem, dar nu sunt prea buni. (*Taină:*) Nu sunt productivi.

TEPEȘ

Au descoperit astronomii noștri vreo stea nouă?

PAPUC

10 Aș!

TEPEȘ

Da' ce fac ei toată ziulica?

PAPUC

15 Ziua nu fac nimic, că pretind că nu se vede pe cer. Și
noaptea...

TEPEȘ

Noaptea?

PAPUC

20 Cucăie... Se cam plictisesc... Fac fluieri, scriu bilețele cu
Sfântul Anton... Și se bârfesc... E o bârfă între oamenii ăștia...
Pe unul a trebuit să-l dau jos din pătuiag...

TEPEȘ

De unde?

PAPUC

25 Din pătuiag... acolo unde lucrează ei...

TEPEȘ

Unde *stau* ei...

PAPUC

Vorba vine „lucrează“... E un pătuiag într-un copac, te urci pe-o scară și te zgâiești la cer. Acum le-am spus: „care-ntârzie i se ridică scara“...

TEPEȘ

5

Câți sunt?

PAPUC

Erau 15, acum sunt 14, pentru că pe unul l-am dat jos. Zicea că fără femei nu mai facem nici o brânză nici pe cer, nici pe pământ, nici între... 10

TEPEȘ

Și cine e șeful lor?

PAPUC

Unul, Dragavei. Un găligan! Altfel om de treabă... Da mare, voinic! De-aia mă și-ntreb: de ce ne trebuie nouă astronomi așa de vânjoși?! Și când mergi la bătălie, doar ai pirpirii... 15

TEPEȘ

Mi-l trimiteți pe Dragavei ăsta. Sper că e pe pătuiag...

PAPUC

Da, da, toți sunt la punct. La punctul de observație... (*lese 20 și se întoarce imediat.*) Am transmis...

TEPEȘ

(*se plimbă prin încăpere*)

Și, zici, vin turcii...

PAPUC

25

Chiar acum n-or veni... Dar am aflat de la oamenii mei că-i cam bate gândul...

TEPEȘ

Ai oameni de ispravă?

PAPUC

Tot unul și-unul... Nu se mișcă o frunză...

TEPEȘ

Dar cu Poenarii cum stăm?

5 PAPUC

Cetatea?

TEPEȘ

E...

PAPUC

10 M-am interesat... Mi s-a făgăduit să-ncepă treaba, acum,
după Sfântul Ilie...

TEPEȘ

De ce după Sfântul Ilie? Suntem în mai...

PAPUC

15 Eu știu?... așa au zis ei...

TEPEȘ

Mâine dimineață avem slujbă... După aceea ne repezim cu
toții la Poenari, chemăm toată gloata... Săpăm șanțuri noi,
facem cărămidă, aducem pietre... îi înșirăm pe deal să le treacă
20 din mână în mână...

PAPUC

Dar sunt sfintele Paști mâine, Măria ta... Lumea e la biserică.

TEPEȘ

Foarte bine... Înseamnă că sunt strânși gata... Îi luăm de
25 la biserici și întărim cetatea...

PAPUC

Măcar să-ncepem de poimâine.

TEPEȘ

Prea târziu...

PAPUC

Sătenii sunt gătiți... sunt cu Țoalele ale bune.

TEPEȘ

5

Nimic nu e mai sfânt decât să ridici o cetate în ziua de Paști.
Să joci pământ pentru cărămidă, gătit, și să muncești până ți
se sparg Țoalele. Asta sărbătoare!... Știi tu ce-nseamnă o cetate,
Papuce?

(Intră astronomul Dragavei.)

10

Scena III*(Dragavei se înclină.)*

TEPEȘ

Tu ești astronomul?

DRAGAVEI

15

Eu. Sunt astrologul Dragavei...

TEPEȘ

Ești cu ochii cârpiți... Ți-e somn?

DRAGAVEI

Naiba să-i ia de ochi... În meseria asta a noastră... se-nchid 20
singuri...

TEPEȘ

Ai văzut fenomenul?

DRAGAVEI

Care fenomen?

25

PAPUC

(ajutându-l)

Adineauri s-a arătat o stea cu coadă...

DRAGAVEI

5 A, sigur, văzut...

TEPEȘ

Și cum era?

DRAGAVEI

Cu coadă... Avea o coadă, uite-așa...

10

TEPEȘ

Cum adică?

DRAGAVEI

Uite-așa... *(Arată cu mâna.)*

TEPEȘ

15 Era albastră, verde, cenușie? Împrăstia praf de fier, de sulf,
de plumb din coadă... Cum?

DRAGAVEI

(prins cu mâta-n sac)

Să vă spun drept, eu... eu... n-am văzut-o chiar eu cu ochii
20 mei... Că mă uitam în altă parte.

TEPEȘ

(bătând din palme de surpriză)

I-auzi, Papuce, se uita în altă parte!... Trece o stea pe cer
o dată la o sută de ani și astronomii noștri se uită în altă direcție.

25 După muieri poate!

DRAGAVEI

Știți, noi avem cerul împărțit în felii. Fiecare cu ochii pe-o
felie. Totul, totul trebuie observat și notat. *(Cu mândrie:)* Pe felia
mea n-a trecut nici o stea cu coadă...

TEPEȘ

Da pe-a cui?

DRAGAVEI

(trist)

Pe-a lui Mierlușcă...

5

TEPEȘ

Și Mierlușcă ce ți-a raportat dumitale, ca șef...

DRAGAVEI

Nu, că el a fost dat afară... (*Semn de dojană către Papuc:*) Și n-a mai luat seama... Și-a rămas o felie neacoperită până una alta, și tocmai acum fenomenul pe felia lui...

10

TEPEȘ

(râzând)

Formidabil! N-a zărit-o nimeni... Bun! De data aceasta am observat-o noi... Deci nu poate să spună c-a trecut peste Țara Românească fără să fie băgată în seamă... Dar ia ascultă... Când se întâmplă fenomene de astea, de ce nu suntem anunțați cu câteva zile-nainte? Pentru asta te chemasem...

15

DRAGAVEI

Cum să vă anunțăm? Astea sunt secrete... astronomice. Nu le știe nimeni... Nu se pot afla...

20

TEPEȘ

Alții cum află totul c-o săptămână înainte?

DRAGAVEI

(râzând)

25

Alții? Vreți să spuneți c-o săptămână în urmă.

TEPEȘ

Nu, înainte. (*Grav:*) Voi de ce nu-mi faceți știință ca lumea?

DRAGAVEI

(botărât)

N-avem mosoare! Am cerut, ni s-au promis, am cerut...
Ni s-au promis... și nici pân-acuma, iaca.

5

PAPUC

(vinovat)

E o vină a noastră, o să le dăm...

DRAGAVEI

(prinzând curaj)

10 Acum dac-am avea măcar mosoare... Să ne uităm prin
gaură, să nu ne mai stricăm ochii...

ȚEPEȘ

(chibzuind)

Pentru că n-ai văzut steaua cu coadă, o să-ți tăiem deocam-
15 dată coada dintre picioare...

DRAGAVEI

(cade în genunchi)

Doamne!

PAPUC

20 Îl și scopim?

DRAGAVEI

Nu mă schilodiți! Eu am spus de-atâtea ori să mă trimită
la oaste. Voiam să lupt pentru Măria ta, de-adevăratelea... Dar
m-au urcat în pătuiag... Aș dansa cu turcu' mort în gură...

25

PAPUC

E foarte viteaz... A dansat odată cu un turc în gură...

ȚEPEȘ

Și de ce l-ați scos din oaste?...

PAPUC

Taică-său... știți... Părinte... Ne-a rugat...

ȚEPEȘ

(*mai înmuindu-se*)

Mă astronoame, Stelniță! 5

DRAGAVEI

(*se ridică. Demn*)

Mă cheamă Dragavei.

ȚEPEȘ

De-acum încolo o să te cheme Stelniță. 10

DRAGAVEI

(*cade în genunchi*)

Nu mă porecliți.

ȚEPEȘ

Deci nu vrei să-ți fiu naș? 15

DRAGAVEI

(*ridicându-se*)

Ei, asta e altceva... Cum ar veni, ne-ncuscrim.

ȚEPEȘ

Eu botez în țara asta și tai buricele... 20

DRAGAVEI

Asta e altceva... mă cheamă Stelniță... (*încercând numele*)
Stelniță! Sună... Dar scăpați-mă și de cer... Că chiar dacă nu
m-ați pedepsi acum, dar m-ați lăsa rot la munca asta, când știu
că țara fierbe...

25

ȚEPEȘ

(*bătându-l pe umăr*)

Îți iei oamenii, – îl cauți și pe Mierlușcă – și mergeți toți
la Dunăre... Pe ei îi pui să suie-n copaci... și deocamdată să

lase cerul... să se uite ceva mai jos... pe pământ, peste apa Dunării... Și să raporteze în fiecare zi ce-au văzut... După aia, încalcei frumos pe cal și dai fuga la locul numit Poenari și-ti iei cetatea-n primire.

5

DRAGAVEI

Cunosc locul... dar e o cetate părăginită...

ȚEPES

Am spus: îți iei cetatea în primire...

DRAGAVEI

10 Adică trebuie să facem acolo o cetate ca lumea, gata, o facem și după aceea...

ȚEPES

O apăram.

DRAGAVEI

15 De cine s-o apăram?

ȚEPES

O să se găsească... de cine. Du-te.

DRAGAVEI

Îi mulțumesc lui Dumnezeu.

20

ȚEPES

Pentru ce?

DRAGAVEI

Pentru fenomen... *(Se închină, dă să plece.)*

ȚEPES

25 Cum ziceai că te cheamă?

DRAGAVEI

Sunt oșteanul Stelnită! De azi înainte sunt oșteanul Stelnită... *(Iese.)*

Scena IV

TEPEȘ

Pare om de ispravă... Apoi m-a făcut să și râd!

PAPUC

Măria ta... v-aș ruga... să nu afle taică-său... i-am promis. 5
Eu i-am promis... am o obligație... Știti, el e bătrân și nevolnic, țină să-și știe feciorul la fereală...

TEPEȘ

Bine... Câți ani are moșulică?

PAPUC

10

Vreo optzeci. Îmi e într-un fel unchi...

TEPEȘ

Bine, mâine îl vom trage în teapă. Dar îmi voi ține și eu făgăduiala. N-o să-i spun pentru ce. Nici în ruptul capului. 15
(*Papuc tace.*) Ni s-a speriat la amândoi somnul... Ce zici? (*Papuc tace.*) În noaptea asta, mai avem de trimis o solie la Regele Matias, craiul Ungariei, ruda și prietenul nostru. Și o solie la Suceava... Avem oameni de încredere?

PAPUC

Toți v-au luat frica... Nu știu dacă sunt de nădejde... Bă- 20
gând spaima în oameni, putem oare să-i facem și să ne iubească?

TEPEȘ

Putem.

PAPUC

Atunci înseamnă că avem oameni de nădejde. Ștefan al 25
Moldovei se arată a fi tapân pe tron.

TEPEȘ

A uitat că noi l-am ajutat să-l ia?

PAPUC

Deocamdată n-a uitat. Mereu ne trimite semne de prieteşug.

ȚEPEȘ

E bine să avem prieteni. Și afară, și în țară.

5

(*Intră Tenea.*)

Scena V

ȚEPEȘ

Spânzuri în țara asta ca-n codru. De ce?

TENEA

10 Lupt pentru dreptate absolută. Or omul, prin firea sa, nu are dreptate. Fiindcă e făcut din păcat.

ȚEPEȘ

„Foaie verde trei Molime

A fost rău și iar nu-i bine“... cunoști cântecul?

15

TENEA

(*râzând*)

Cine știe ce răuvoitori mi-au făcut viersul și versul. Știam c-o să devin popular din cauză că omul e obișnuit să-i faci binele cu de-a sila. Or, dacă i-l faci cu de-a sila zice că e...

20

ȚEPEȘ

... cu de-a sila.

TENEA

Întocmai.

ȚEPEȘ

25

Nu vede binele, vede numai că e făcut cu de-a sila... Mda...

ȚENEA

(îi întinde o foaie de hârtie)

Pretendenții. Hoții de tron...

ȚEPEȘ

(cam enervat)

5

Ce-mi vîi, domnule, la fiecare miez de noapte cu lista ăloră de vor să-mi ia locul?

ȚENEA

Așa mi-ați poruncit. Lista neagră de la miezul nopții.

ȚEPEȘ

(aruncându-și ochii pe hârtie)

10

Poftim! Iar au crescut la 13? Anul trecut în luna asta erau 11.

ȚENEA

Fluctuează.

ȚEPEȘ

(consultând lista uimit)

15

Gheorghe Papuc, aici?

ȚENEA

Așa reiese din ultimele pări. Eu însă mai sunt cu inima-ndo-
ită. De aceea, vedeți, am scris Papuc cu litere mari și Gheorghe
cu litere mititele.

ȚEPEȘ

*(rupe hârtia)*Piei din față-mi, cobe! *(Tenea iese.)***Scena VI**

25

ȚEPEȘ

Mi-e silă...

(Intră Papuc.)

PAPUC

Ați spus ceva, Măria ta?

TEPEȘ

(*tresărind*)

5 Nu, nimic... Adică voiam să spun că mi-e greață... Astăzi am umblat toată ziua, pe jos, îmbrăcat ca un negustor...

PAPUC

Cine să vă mai cunoască? Noroc că n-ați pățit nimic...

TEPEȘ

10 Sunt plin de zgârieturi... Unghiile celor care-ntindeau mâna după pomană... Aruncam câte-un gologan în sus... și tot târgul se-mbulzea să-l prindă... Toți vor degeaba, nimeni n-are chef să muncească cinstit... De unde-atâția milogi?

PAPUC

15 Molimele... încăierările...

TEPEȘ

Până la urmă mi-au furat punga...

PAPUC

(*râde*)

20 Ia te uită dibăcie!

TEPEȘ

Era o amintire de la mama... Să faci bine să mi-o găsești...
(*Indignant:*) Hoituri de câini pe marginea șanțului și nimănui nu-i
dă prin gând să le îngroape... Copii buboși, punându-și țărână
25 în cap și încăierându-se cu mâtele pe oase...

PAPUC

Vremuri grele...

TEPEȘ

Cine face vremurile?

PAPUC

Noi le facem, dar... așa am găsit țara... Eu cred că nu se mai poate îndrepta nimic...

TEPEȘ

Să stăm cu mâinile-n sân?

5

PAPUC

Eu știu... poate că așa ar trebui...

TEPEȘ

I-am întrebat pe un negustoraș ce crede de noul domnitor și...

10

PAPUC

Și?

TEPEȘ

(scârbit)

I-a-njurat de mumă... Zicea că nu se poate face negoț cinstit în Țara Românească din cauza hoților... și că Vodă știe, da-nchide ochii... Avea dreptate... Am închis ochii cât am putut... dar nu se mai poate... Un nebun m-a tras de mânecă, să-i dau un gologan, să-și ia o alviță... *(Îngrozit:)* Zicea că el e Vodă... Și că după ce mănâncă alvița are planuri mari... Întâi îi bagă-n paștele mă-sii pe toți care sunt contra, ăștia după aici, îi trage-n țeapă, le face de petrecanie. Face țara lună... așa să sclipească... să aluneci pe drum de lustru... După aia îl momește pe Mahomed cu oastea, să vină la noi, că e mai curat... îi taie capul lui Mahomed și face vânt oastei turcești în Polonia. Ba chiar în Franța... Să se mai descurce și ei... Dar trebuie atrași câți mai mulți... ca să le facem vânt cât alunecă... *(Râde.)* Săracul, cum îi sclipeau ochii! Și n-a avut parte de alviță... ia punga de unde nu e! Ar trebui să-nvățăm toți turcește zicea, ca să-i îngânăm. Și când Mahomed o zice „vreau să cuceresc

15

20

25

30

Țara Românească“ noi să facem: aaaa! în turcește. I-am mai încurca așa un an, doi.

PAPUC

Ce să pretinzi de la un damblagiu...

5

TEPES

Nu, că știe el ceva... prea-i sclipeau ochii... Îmi venea să-l iau... să-l pun pe tron, poate face vreo ispravă. Și să mănânc eu alvița...

PAPUC

10

(*evaziv*)

Ei... (*Scurtă pauză.*)

TEPES

(*îngândurat, uitându-se pe fereastră*)

15 Stele cu coadă și slujbași fără cap! (*Oftează. Către Papuc:*) Ia treabă.

(*Cortina*)

ACTUL III

LA PRÂNZ

TABLOUL 1

Scena I

(O masă întinsă într-o biserică. Pe două rânduri, milogii chefuind.) 5

CIUNGUL

(supărat)

Ce faci? Îmi torni vinu-n ureche, nătăraule? Of, Doamne, rău e când nu poate omu' să mânânce cu mâna lui.

ORBUL

10

Nu pot să-ți nimeresc gura dintr-o dată. Dacă vrei să te hrănească un orb, îndură băjbăitul. Na, c-am pierdut bățul.

CIUNGUL

Dă-mi să beau.

ORBUL

15

N-auzi c-am pierdut bățul. Cum vrei să văd? Și-apoi și tu te foiești... *(Cu bățul îi nimereste gura.)*

CIUNGUL

Acum toarnă... că merge la sigur... *(Căscând gura mare):* Hei...

ORBUI.

(nimerindu-l în ureche)

Bea...

CIUNGUI.

5 Iar mi-ai turnat în creier, dobitocule. Peste câteva minute, voi fi beat mort. Dumnezeu ei de pomană! Mă-mbăt înainte de-a o gusta.

(Cei din jur fac haz de scenă.)

GÂNGAVUI.

10 A văzut... Eu cred c-a văzut. Orbule, nu te uita... Toarnă cînstit...

ORBUI.

Să vă ia dracu! *(Lasă oala din mână.)* Eu o să rămân cu burta goală. *(Începe să mănânce.)* Cine mi-a dosit halca?

15

OLOGUI.

Uite-aici. Ia din asta. *(Îi întinde o bucată de berbec fript.)* Berbec fript... E pentru toți. Dacă face Vodă pomană nu-ți fie teamă, că n-o face din sărăcie...

20

GURĂ-STRÂMBĂ

(dă să țină un discurs)

Dacă Vodă ne-a strâns aici pe toți milogii, apoi știu că n-o să se facă de rușine. Ce s-o fi gândit? Ia să le umplu burta milogilor, să mi se mai ierte din ale păcate... Dar ce să-i ierte Dumnezeu, dacă e om bun? Nu vedeți cum ne omenește?...

25

GÂNGAVUI.

O dată la Sfântu-Așteaptă!

GURĂ-STRÂMBĂ

Pe mine m-a uns la inimă. Trăiască...

CIUNGUI.

De ce credeți că merge ologul ăsta pe jos?

COCOSATA

De ce?

CIUNGUI.

5

Să se uite pe sub fuste... (*Râsete.*)

RĂIOSUL.

Știe multe. A văzut multe... (*Râsete.*)

OIOGUL.

Voi râdeți, mai bine v-ați lua cu mâinile de cap. Să vedeți 10
dacă-l mai aveți pe umeri. Era la noi un boier și l-au pedepsit
cu tăierea capului că-l pârâse unul. Și când a venit să i-l taie...

CIUNGUI.

Ce să-i taie?

OIOGUL.

15

Când au venit să i-l taie, i-a zis boierul călăului: „Mă, tu
ai fost sluga mea, te rog un lucru: ascute bine sabia aia”.
„– Bine, stăpâne, să nu ascult eu de-o rugămintă de-a matale?
Mă cunoașteți de când eram mic, că m-ați ținut în brațe.” Se
duce călăul, o ascute, se întoarce, și boierul: „Ai ascuțit-o bine, 20
mă?” „Bine!” „Mă, da' ai dat zdravăn cu gresia pe ea?” „E trăsnet,
boierule!” Pune omul capul pe butuc și așteaptă. Așteaptă; după
vreo jumătate de ceas zice cam supărat: „Ce faci, mă, nu mai dai
odată?” „De când am dat stăpâne, ehe! Ia clătinați puțin capu!”

VOCI SPERIAȚE

25

Brr...

RĂIOSUL.

(degajat)

Numai atât?

OLOGUL.

Atât. Ia clatină puțin capul.

RĂIOSUL.

Poftim. *(Se plimbă, dând din cap.)*

5

ORBUL.

Ia isprăviți-o cu de-alde astea! E praznic ori înmormântare?

GÂNGAVUL.

Să ne veselim și când ne-o fi mai rău așa să ne fie. Ca azi...
(Beau, ciocnesc.)

10

ORBUL.

Te-a cumpărat Vodă să-i faci nume! *(Râsete.)* I.-a și găsit pe...
(se înecă de râs) Sfântul Ion Gură de Aur!

GURĂ-STRÂMBĂ

(oratoric)

15

Cine mai adună azi calicii să le dea de mâncare?... Nu vă gândiți și voi?

RĂIOSUL.

Asta da, așa e, Vodă vrea să-i aibă pe ȃilogi de partea lui...

GURĂ-STRÂMBĂ

20

E deștept.

CIUNGUL.

Foc.

OLOGUL.

(speriat, dă să fugă)

25

Foc? Unde?

CIUNGUL.

Deștept-foc, ologule. Te și pregăteai s-o-ntinzi. *(Râsete.)*

ORBUI.

Ajungea și departe! (*Râsete.*)

OILOGUL.

Mie unuia... să știți că nu-mi prea miroase a bine. (*Rugător:*)

Care mă iei, mă, în brațe să mă scoți de-aici? 5

ORBUI.

Rupe-o la sănătoasa, dacă poți.

OILOGUL.

Simt eu așa că... Ce i-a venit dintr-o dată? Gândiți-vă, atâta cheltuială pentru niște jagardele? (*Rugător:*) Care mă duci, mă? 10

GÂNGAVUI.

Ne luarăm cu vorba și se răcește berbecul. (*Începe să înfulece.*)

CIUNGUL.

(*către orb*)

Toarnă, orbule. (*Cască gura.*) 15

(*Intră Vodă cu căpitanul Papuc și câțiva oșteni.*)

OȘTEANUL.

Măria sa!

TOȚI

(*uimiți*)

20

Vodă!

ȚEPEȘ

Poftă bună, milogi!

MILOGII

(*cu gura plină*)

25

Mulțumim, Măria ta.

ȚEPEȘ

Bună pomana, bună?

MILOGH

(in cor)

Pomana lui Dumnezeu, nu alta.

ȚEPES

5 Da' de ce v-ați oprit? Iuați, mâncați... Putem sta de vorba și așa.

OLOGUL

Ne e să nu ni se aplece, Măria ta... *(Răsete.)*

ȚEPES

10

(zâmbind)

Iăcomiți, oameni buni. M-am gândit: poate le e foame...

CIUNGUL

Ba, că era și vremea mcsii! După atâția ani...

OLOGUL

15 Ne cam ghiortăiau matele...

ȚEPES

Eu am auzit ghiortăitul ăsta și mi-am zis: ia hai să fac li-niște-n țară...

GÂNGAVUL

20 Noi n-am vrea să facem zgomot, dar tot s-aude...

OLOGUL

Suntem tare nevoiasi! Am venit târâs de la marginea târgului. Nimeni nu vrea să mă ia în brațe.

ORBUL

25 Muierile din ziua de azi... *(Răsete.)*

COCOȘATA

(cătred orb)

Să nu-ți bați joc de femei. *(Ceartă.)*

TEPES

Hei! Lăsați sfada! Cocoșato, iartă-l și dumneata...

ORBUL

Are cocoșă și-n cap... plină de răutate... cu una de-asta nu pot...

5

OLOGUL

Târâș... prin gropi, prin hârtoape la mila Măriei tale.

GÂNGAVUL

Vai de păcatele noastre!

TEPES

(*către Papuc*)

10

Căpitane Papuc, să li se mai aducă un butoi cu vin! Și-un vitel de lapte...

(*Papuc face semne unui oștean care iese.*)

COCOȘATA

15

Să trăiești, Măria ta. Sunteți jimbla lui Dumnezeu.

ORBUL

Iar noaptea e o întunecime! Nimeresc în toate gardurile.
(*Înspăimântat*): Și toate put îngrozitor.

TEPES

20

Alea nu-s garduri. Alea sunt țepi. Adică garduri vii. Nu ți-a dat prin cap?

ORBUL

Dacă-mi dădea una ca asta prin cap... Dacă Măria ta vrea să tragă pe cineva în țeapă, poate s-o facă... Cine vă împiedică?
(*Pe gânduri*.) Eu credeam că sunt uluci.

25

TEPEȘ

Sunt țepi, orbule, pentru că s-au înmulțit răufăcătorii.

OLOGUI.

(*către cocoșată*)

Eu m-aș duce până-afară...

COCOȘATA

5 Ce te tot foiști, drace! Parcă ai avea viermi...

CIUNGUI.

Ce, parcă pe mine nu era să mă prade unul alaltăieri...
Când i-am ars o labă! Voia să-mi fure cupele...

ȚEPEȘ

10 Care cupe?

(*Ciungul tușeste.*)

COCOȘATA

De furat – nu mai fură nimeni...

ORBUI.

15 Cine ar mai îndrăzni? Poate alte rele... Măria ta... Dar de furat, cine mai fură azi?

CIUNGUI.

(*după un proces de conștiință*)

Eu.

20

ȚEPEȘ

Te cam lauzi. Pe unde stai?

CIUNGUI.

În mahalaua mămularilor... Cum treci de Tabaci...

ȚEPEȘ

25

Ai băut azi de la cișmeaua cu apă rece?

CIUNGUI.

Băut...

ȚEPEȘ

Ai văzut o cupă frumoasă?

CIUNGUL.

Văzut.

ȚEPEȘ

5

Am pus-o acolo de probă... Să văd cum stăm cu vitejia...

CIUNGUL.

(scoate cu îndoială două cupe din sân)

Poftiți, Măria ta.

ȚEPEȘ

10

Ce e cu astea?

CIUNGUL.

Cupele... Le-am umflat... De probă... Am șterpelit-o pe prima... A doua zi și apăruse alta leită, – astălaltă – la loc...

ȚEPEȘ

15

Cine a pus-o?

CIUNGUL.

Oamenii. Ailalți. Știau că dacă nu se găsește, toată mahalaua înfundă beciurile...

ȚEPEȘ

20

(cu admirație)

Mare pehlivan!

CIUNGUL.

La urmă am săltat-o pe-ailaltă și-a apărut a treia, pe care n-am mai apucat s-o giulesc că am venit la pomană...

25

ȚEPEȘ

Mă gândeam să ți-o tăiem și pe cealaltă...

CIUNGUL.

Degeaba, aş lua cu picioarele...

TEPEŞ

Fiindcă singur ai spus, te iertăm.

5

CIUNGUL.

Nu le-am furat din răutate, Măria ta. De probă. Cu cât un lucru e mai greu de luat, cu atât l-aş sălta mai iute...

TEPEŞ

(cătrefe Papuc)

10 Umple cu vin aceste cupe. Să ciocnesc cu ultimul hoţ din ţară.

PAPUC

(toarnă vin)

E nespălată, Măria ta.

(În biserică e împins un butoi cu vin, se aduc fleici, hălci pe tăvi.)

15

TEPEŞ

(bea)

Noroc, ciungule! Noroc că m-ai prins în toane bune.

CIUNGUL.

Ştiam eu când să mă spovedesc.

20

CEIALŢI

(închinând)

Să dea Dumnezeu pace, Măria ta, că între noi ne-om împăca.

CIUNGUL.

15 Leprosul vă iubeste. Tocmai pentru că sunteţi crud, pedep-
25 siţi straşnic şi se fură tot mai greu...

TEPEŞ

(ridicând cupa cătrefe ceilalţi)

Grele vremuri aţi prins cu mine, borfaşilor.

(Râsete.)

CALICII

(închinând)

Să ne trăiți mult... ca să avem timp să ne-ndreptăm de tot.

COCOȘATA

Când m-oi îndrepta eu, se-ntoarce pământul cu fundu-n 5
sus. *(Râsete.)*

ȚEPEȘ

Ziceam să ne sfătuim ce să facem.

ORBUI.

Ce să facem? De furat nu poți să furi, de mințit nu poți 10
minți, de cerșit n-ai de unde, de bârfit, n-ai cu cine, că toți se
feresc, de scărpinat n-ai cu ce că ți se taie mâinile... E de jale.

GÂNGAVUI.

Ai noștri s-au lepădat de noi.

COCOȘATA

15

Am rămas pe drumuri...

CIUNGUL.

Dormim pe unde apucăm... Pe sub streșini... adică pe sub
poduri... pe sub podețe...

ȚEPEȘ

20

(tubitor)

Oare eu aș putea să vă alin durerile?...

MILOGII

Puteți, Măria voastră, numai să vreți.

ȚEPEȘ

25

Da, cred că pot, numai să vreau...

ORBUI.

Dacă nici Măria voastră n-o fi cu orbii...

OLOGUL.

Cu ologii...

COCOȘATA

Cu cocoșatii...

5

RĂIOSUL.

Cu răioșii...

LEPROSUL.

Cu leproșii...

GURĂ-STRÂMBĂ

10 Cu ăi cu gura pocită...

TEPEȘ

(furios)

Ho! Ajunge. Eu sunt cu toți golanii.

MIILOGII

15 Să trăiești, Măria ta! Să trăiești, fiindcă ești cu toți golanii...

TEPEȘ

(alintându-se)

Nu mă lingușiți, hoților.

MIILOGII

20 Să trăiești... *(Veselie.)*

TEPEȘ

Pungașilor...

MIILOGII

Pentru Măria sa!... *(Închină.)*

25

TEPEȘ

Cuțitarilor...

MIILOGII

Ura!

TEPEȘ

Secăturilor...

MILOGII

Uraaa! Uraaa!

TEPEȘ

5

Lepădăturilor! De-aia v-am adunat aici – ca să vă strâng...

MILOGII

Ha, ha, ha... Bună! Bun Vodă, pâinea lui Dumnezeu...

TEPEȘ

Mă pot eu bizui pe voi?

10

ORBUL.

Suntem o forță.

CIUNGUL.

Nici nu știți ce foame avem când ne strângem toți la un loc.

TEPEȘ

15

O să v-adun de pe drumuri... de prin cârciumi, de pe sub poduri... Să nu mai fiți o povară pe capul nimănui, să nu se mai împiedice lumea de voi...

MILOGII

Să trăiești, Măria ta... Mană cerească!

20

*(Intră un oștean.)***Scena II**

OȘTEANUL

(încet, lui Vodă)

Au venit și ăilalți.

25

TEPEȘ

Încap aici?

OȘTEANUL.

Cam mulți... Dar așa... înghesuți, încap... Și sunt tare
5 grăbiți... Zic că de trei ani... Ori-ori.

TEPEȘ

Au catastifele la ei?

OȘTEANUL.

Da... tot în regulă, cu dobânzi, cu...

10

TEPEȘ

(tare solemn)

Turcii...

MIILOGII

Aoleu!

15

OIOGUL.

Nu putem lupta, Doamne! Cum să ne punem noi contra?
Știți ce mulți sunt. Mai bine să-i ducem cu vorba.

TEPEȘ

Și asta e o idee. Dar mai duceți-i și voi cu vorba, că eu în-
20 cerc de trei ani și i-am scos din răbdări...

*(Intră solia turcească. Temenele. Liniște grea.)***Scena III**

TEPEȘ

Fiți bine veniți pe pământul primitor al Țării Românești.

SOLEIMAN

Noi întotdeauna ne-am simțit bine la voi, voi primit noi cu muzici și tubulhana... Preainălțatul, preadrechtul și preamiostivul Sultan e tare mâhnit pe Luminăția-ta. Zice că sfârșitul să-ți fie fericit.

5

ȚEPEȘ

Cum asta?

SOLEIMAN

Să mori în scaun.

ȚEPEȘ

10

'Om vedea...

SOLEIMAN

Zice că din cauza lipsei tale de osârdie în slujba noastră.

ȚEPEȘ

Nu, nu cred... poate mă confundă...

15

SOLEIMAN

... „și pentru să s-a arătat cu zăbavă în îndeplinirea poruncilor...”

AGA

(*intervine*)

20

Seraschierul... cai de menzil... capugibașa și bașbacîculi...

ȚEPEȘ

Eu zăbavnic? (*Către Aga:*) Care cai, domnule? (*Către milogi:*) Tăceți, bă, din gură...

MILOGII

25

(*schimbă priviri între ei*)

Poate-l mazilesc. (*Fac roată în jurul lui Vodă, încep să topăie, să-i facă în necaz și să strige:*) Mazălu, Mazălu, Mazălu! Mazălu! Mazălu! Mazălu! Mazălu! Mazălu! Mazălu! Mazălu! Mazălu! Mazălu!

ȚEPEȘ

(cu blândețe)

Copii, fiți cumiți!

MIILOGII

(același joc)

5

Mazâlu, sâc! Sâc, sâc, sâc! Uite un mazâl...

ȚEPEȘ

(stăpânindu-se)

Măi băieți, vă dau afară! (*Către Oștean.*) Unde e vătaful de aici?

10

OȘTEANUL.

P-aici.

ȚEPEȘ

(cătrep milogi)

Iasă, că vă chem eu părinții... (*Calicii se mai potolesc.*)

15

SOLEIMAN

Preainălțatul, preadreptul și preamilostivul nostru Sultan nu și-a lepădat de la sine nădejdea că va primi haraciul și peșcheșurile...

AGA

20 Zice: „Au degeaba i-am dat noi caftan și șerbet?”

ȚEPEȘ

Șerbetul a fost bun, într-adevăr, caftanul a plesnit la subsoari... Dacă-mi iese croitorul ăla-n drum...

AGA

25 Zice: „Au degeaba i-a dat miralem-aga sangeacul și tuiurile?”

SOLEIMAN

Și de aceea m-a trimis pe mine și pe Aga Carasol să vă aducem aminte...

TEPEȘ

E, așa mai veniți de-acasă. Vreți să vă bag direct în hazna, nu?

SOLEIMAN

Da, în hazna, în vistieria domnească... Și să ne încredințați nu numai pungile cu galbeni, ci și copiii de cuviință și șoimii... 5

TEPEȘ

(*către Papuc*)

Șoimii... scrie acolo „șoimi“, să nu uităm de șoimi, că ne facem de râs, Papuce. (*Către soli:*) Sigur, că da... Ba bine că nu... Sunt dresați, sunt cu aripile desfăcute... 10

SOLEIMAN

Și să ne mai puneți și sub pavăza unui buluc de oșteni, comandați de un bașbuluc-pașa de ispravă care să ne curețe drumul până la Dunăre... Să ajungem nevătămați și cu toată agoniseala împărătească... 15

TEPEȘ

Tu ce zici, Aga Carasolule? Parcă a cam întins coarda prietenul acesta al nostru. (*Arată spre Soleiman:*) Nu-s prea multe dăjdii? Poate vrea și zimbri, cai, cerbi... Cereți că vă dăm... Dacă e cererea formulată frumos, oferta de la români e ca și luată. 20

AGA

De-ați ști ce mâhnit era sultanul!... Și-a adus aminte că v-a văzut odată îmbrăcat în atlaz verde și cu cizme galbene prin Istanbul... ceea ce e cu totul nepermis pentru un străin...

TEPEȘ

(*către Papuc*)

În viața mea n-am pus ciubotă galbenă în picioare. Am spus eu că mă confundă... (*Către soli:*) Îl iubesc din suflet pe preamioslostivul Mahomed... și-mi pare-așa de rău că are o părere sucită 25

despre mine... Cum să fac să i-o răsucesc în partea cealaltă...
să revină la normal?

SOLEIMAN

Dați-i ce vă cere...

5

ORBUL.

Vai, vai, vai! Dacă se împacă, toți or să ajungă milogi, noi
de la cine mai cerșim?

CIUNGUL.

Taci, că nu se împacă...

10

SOLEIMAN

Frați pe vecie.

ORBUL.

Vecia mă-sii! N-auzi cum se miglișesc?...

CIUNGUL.

15

(încet, către orb)

Ai și tu niște vederi, mă orbule! Tu nu vezi că ăsta e farafastâc?

TEPEȘ

Spuneți, cinstiți oaspeți, soli ai prealuminatului Mahomed,
părintele și sprijinitorul nostru, ce vânt vă aduce până la mine?
20 Adică asta ați spus. Acum catastifele. Sunt adunările și înmul-
tirile făcute?

SOLEIMAN

Tot, cu dobânzi, cu tot... *(Către Aga)*. Ia dă glas talhâșului.

AGA

25

(desfăcând catastiful)

Haraciul pe anul 1456... așa... o sută de pungi de galbeni.

OLOGUL.

Aoleu ce cheolhane! Ce bănet!

AGA

Pe anul... 20 de pungi... pentru că s-a triplat din cauză
că nu s-a plătit... când s-a dublat...

COCOȘATA

Ăștia ne belesc. Ne iau și pielea din spinare. Sfinte Prepuțe! 5

AGA

Iar pe anul ăsta de la Hegiră... 500 de pungi. Bașca cei
1000 de copii pentru a fi crescuți de Stambul ca ieniceri.

ȚEPEȘ

(gânditor)

10

Bașca... va să zică...

AGA

Bașca robii pentru curățitul coșurilor în Istanbul...

ȚEPEȘ

(câtre Soleiman)

15

Musai să vă întoarceți la prealuminatul sultan cu tot peșcheșul?

SOLEIMAN

Musai! Altfel se supără. Și e rău la mânie. *(Secret.)* Știi, Măria
ta, că mulți vin și uneltesc, zicând că una, că alta...

ȚEPEȘ

20

Toate bucele rele, pe turul babii mele! Ce să le fac eu?

SOLEIMAN

E vânăt de supărare.

ȚEPEȘ

Cine?

25

AGA

Sultanul. Zice: „Totul acum și banii numărați în palmă“ ...

ȚEPEȘ

Așa fulger nu vi-i pot da decât pe acești copii.

SOLEIMAN

Care copii?

5

ȚEPEȘ

(arătând spre milogi)

Ei... au ieșit cam rahițici... Am avut niște ani împruțiți, din cauza climei... Am strâns cureaua... și ne e peste mână... Noi tocmai ne gândeam că... ne-a scutit!

10

SOLEIMAN

Cum să vă scutească, Luminate?

ȚEPEȘ

Să ne scutească.

15

ORBUL

(cătrep Gură-Strâmbă)

Mă, Gură-Strâmbă, sări și tu cu fleanca, nu vezi c-a început să-l încolțească pe Vodă? Are nevoie de ajutor.

GÂNGAVUL

Atrage-l pe nasol de partea noastră. (Tare:) Trăiască vărul
20 Țepeș!

GURĂ-STRÂMBĂ

Tii! (Tusește.) Cinstiți tătari!

ORBUL

(incet)

25

Sunt turcii!

GURĂ-STRÂMBĂ

Cinstiți Harabagii... Haraciul a fost pentru noi un lucru sfânt. Iacă acum, la Sfântul Ilie, se împlinește sorocul de când... Adică noi întotdeauna nu ne-am gândit decât cum să agonisim

să dăm și cămașa din spinare. Că dacă nu v-am da noi, cine să vă deie?

ORBUL

Le zice bine...

CIUNGUL

5

Gură de Aur.

GURĂ-STRÂMBĂ

Să aveți încredere și bâra-bâra pe la casele voastre, că vi-l trimitem, o s-ajungă înainte. Ce mai tura-vura, murătura, pentru un ban ne luați căciula?

10

SOLEIMAN

Noi nu ne mișcăm de-aici până nu avem totul peșin...

GURĂ-STRÂMBĂ

Ce peșin, bre? Noi dăm tot o dată... cu lopata... Sleim haznaua mă-sii, la urma urmelor uite-așa cu hârdăul.

15

ȚEPEȘ

(*către Gură-Strâmbă*)

Nu te amesteca, prietene! (*Către Soleiman:*) Părerea noastră este...

COCOȘATA

(*către Ciung*)

20

Cam de mulțisor Vodă își bate joc de noi.

CIUNGUL

(*revoltat*)

De popor. Ciangăr-mangăr.

25

OLOGUL

De prostime. Treanca-fleanca.

COCOȘATA

Hai să ne dăm cu turcii, că sunt mai tari, socotim-bocotim.

CIUNGUI.

Precis, au adus și pe unul, cu care să facă trampa. Cioc-boc treci la loc.

UN GRUP

5

(*către Țepeș*)

Unde e apa din Țara Românească, de e seceta asta? De ce nu mai plouă? De-aia nu mai plouă!

ȚEPEȘ

(*către Soleiman, continuând nestânjenit ideea*)

10 Ziceam că... om da și noi ce-om putea acum. Restul când o vrea Domnul...

GRUPUL.

Ăăăăă!

ȚEPEȘ

15 Eu nu pot să-mi bat joc de-o țară întreagă...

GRUPUL.

Ăăăăă!

SOLEIMAN

Nu prea aud...

20

ȚEPEȘ

(*arătând spre calici*)

E dreptul lor să se exprime.

GRUPUL.

Aăăăă!

25

SOLEIMAN

Ia noi se crâcnește mai puțin.

ȚEPEȘ

Prin urmare, o să aibă ce învăța.

SOLEIMAN

De unde?

ȚEPEȘ

De la voi. Tocmai voiam să vi-i ofer în locul copiilor de haraci.

SOLEIMAN

5

(foarte surprins)

Mardalele astea?

ȚEPEȘ

Sunt niște copii.

SOLEIMAN

10

Babalâcii ăștia paralitici?

CALICII

Ei, ei?

ȚEPEȘ

Țânci de țată. Toți umblă cu gura după țată.

15

OLOGUI.

Măria ta, eu m-aș duce pân-afară... *(Dă s-o-ntindă.)*

ȚEPEȘ

Stai acolo, ologule, mai rabdă și tu puțin.

OLOGUI.

20

Eu am venit la pomana Măriei tale să mănânc sau să rabd?

ȚEPEȘ

Să te saturi. O să te saturi. *(Către Soleiman:)* Ia mai schibzu-
iește, beșli-agasî. Am pronunțat bine?

SOLEIMAN

25

*(ofensat)*Socotesc că Măria ta face glume. *(Râde.)* E bună.

ȚEPES

Așa ne-apucă pe noi veselia, câteodată. Ne vine să... să...
 ha-ha-ha... *(Hohot mare, încep să râdă și milogii, și turcii. În timpul asta,*
Țepes, Papuc și oștenii săi, se strecoară afară. Un oștean se întoarce și-i face
 5 *semn lui Aga Carasol să-l urmeze.)*

SOIEIMAN

Veseli oameni.

IEPROSUL

Inimă deschisă. Ia noi ce-i în gușă și-n căpușă... hi-hi...
 10 hi, hi!

SOIEIMAN

E mai mare dragul pentru mine să vin după haraci înspre
 năuntru' Țării Românești... Nici la caraghioz nu mă distrez
 mai caraghioslâc.

15

CIUNGUL

Iar Vodă, ăsta e pus pe șotii...

ORBUL

Ce idee... Să ne dea pe noi de haraci... *(Răsete.)*

CIUNGUL

20 Nu ne-ar strica să ne plimbăm o țară prin împărăție.

ORBUL

Unde ești, turcule! Ia-ne, turcule! Ia...

CIUNGUL

Ba, Haraci sictir, du-te-nvârtindu-te...

25

COCOȘATA

(speriată)

Foc!

CIUNGUL

Așa e, nu ne mai învăța tu pe noi.

30

COCOȘATA

Foc!

CIUNGUL.

Ce, parcă noi nu știm că e deștept-foc?

ORBUL.

Arde. Simt miros.

LEPROSUL.

5

Care te-ai ars, mă, cu iaurtul? Aoleu! Aoleu! *(Scena se umple de fum. Tipete, toți se reped spre ușă.)*

GLASURI

Ia o parte, ce v-ați proțăpiti? Care ții, mă, de ușă?

CIUNGUL.

10

E închisă. Ne-au zăvorât aici. *(Tipete. Se reped la ferestre.)*

SOLEIMAN

Pârtie, că m-așteaptă padișahul! *(Se repede la ușă, merge la gemuri și începe să bată cu pumnul în perete.)*

GLASURI

15

Ardem de vii. Aoleu!

LEPROSUL.

Nu! Mă striviți! Vai! Burta! Au!

SOLEIMAN

Allah! Aga, unde ești, Allaha! Aga! Du-te de-i spune lui 20
Vodă că... Îl schimb... Îl trimit cu strajă tare la...

ORBUL.

Am mierlit-o, fraților... A început să trosnească tavanul...

SOLEIMAN

Sunt Capugii-bașa și dragomanul personal al sultanului. 25
M-a trimis cu scopul de a-i tâlmăci situația...

COCOȘATA

Taci, ciumă! Ești piază-rea!

VOCI

Piază-rea! De-aici ni se trage!

30

SOLEIMAN

Vă iau robi pe toți.

COCOȘATA

Pe el!

5

VOCI

Pe el! (*Vacarm, fum.*)

TABLOUL 2

Scena I

(Domnica, Marița, în iatacul Domnicăi.)

10

DOMNICA

Nu, că e de familie bună... Are casă cu trei etaje la Padova și o corabie cu pânze în portul Venetiei... Nu mai vorbesc de bărci, de livezile de măslini de la Fiesole...

15

MARIȚA
(crucindu-se)

Le-ai văzut tu cu ochii tăi?

DOMNICA

Nu, dar mi-a mărturisit chiar el... n-am nici un motiv să nu-l cred...

20

MARIȚA

Hm, hm! Ți-a sucit gâtul de tot, de tot! Cap de vrabie care e tot pui.

DOMNICA

Intră la Papa de la Roma cum intri tu la mine, Marițo, cu
25 mâinile-n șolduri... și-mi faci morală... Așa și el ăluia. După
tată... se trage din regele Franței... iar dinspre mamă se trage...

MARIȚA
(cu năduf)

Când a avut timp să-ți împuieze capul cu atâtea parascovenii?...

DOMNICA

Duminica, la biserică... (*Râzând:*) Face cum face și ajunge tot în preajma mea... Îmi turuie tot timpul la ureche, iar eu ascult priceasna...

MARIȚA

5

Frumos îți stă!

DOMNICA

M-a poreclit „Mănăstirea dintr-un lemn“, pentru că sunt dintr-o bucată. Și sfântă... lemn sfânt, material de lucru... Așa zice el. Vine noaptea și se închină pe la ușă, la clanța mea... 10
De câteva ori l-am scos din mâinile gealaților. Prepuiau că e vreun fur... E îndrăgostit lulea...

MARIȚA

(*oțărâtă*)

Nu-l înnădi! fi-i-ar luleaua alimănitului! Nici din satul vecin 15
să nu-ți iei bărbat, darmite altă limboată. Te pângăre și te face uitată, pe vreun mal de mare.

DOMNICA

Nu.

MARIȚA

20

Aia e, dacă ești orfană: crezi tot... Că bieții părinții tăi, Dumnezeu să-i ierte, au fost omorâți de păgâni... Cine să te învețe?... N-a fost una la noi, de-a plecat c-un sol din Persia? C-o fi, c-o păți, na un inel, na un batic, ține un pupic a încurcat fata... și când ajunge aia acolo la el, harapul mai avea cinci soții... 25

DOMNICA

Aoleu!

MARIȚA

Uite-așa o să-mi pați.

DOMNICA

30

Toți îmi duc grija, nu mai pot de grija mea...

MARİȚA

Ei, eu de-aia venisem... să-ți aduc șteviile astea, le fierbi puțin, dar nu în clocot, doar le lași așa să dea în undă, bei zeama și ți-a venit pofta de mâncare... Nu vezi că ești ca scândura? Și
5 să mai știi de la mine: bărbaților de azi le plac femeii zdravene – grase și sănătoase, carne multă colo pe șolduri – nu scândură să calci nădragii pe ea...

DOMNICA

Nu mai vreau nici o poftă de mâncare. I lasă, să mor! (*Începe*
10 *să plângă.*)

MARİȚA

Ești o copilă, draga leliții... Ei, lasă, că nu te mai supăr... Era să uit... Vezi că... logodarul e aci la ușă... se face că des-
cântă cu un cărbune o foaie, cât un brusture. Strică niște hârtie
15 de pomană.

DOMNICA

Spune-i să plece!

MARİȚA

Așa. (*Iese.*)

20

PICTORUL

(*intră cu o cutie în mână și cu un desen în alta*)

Mi-a spus la gentille donna că pot intra.

DOMNICA

Nu cred. (*Încearcă să-și oprească plânsul, să pară demnă.*) Eu alt-
25 ceva îi poruncisem.

PICTORUL

(*încurcat*)

A spus că sunteți liberă...

DOMNICA

30 Da, dar inima îmi e ocupată...

PICTORUL

(teatral)

Până aici s-au întins turcii? Când voi ajunge la vărul meu Baudouin de Flandra... o să-i spun: „Ai nevoie în armata ta de un ostaş hotărât să lupte unul contra o sută de sarazini?... 5
Eu sunt acela“...

DOMNICA

Vorbiți cam mult...

PICTORUL

(arătându-i schița)

10

Așa arată o ușă din zilele noastre. E un adevărat studiu despre cum cade lumina, la diferite ore ale zilei, pe același obiect... din păcate insensibil... *(Cu mâhnire:)* Faptul că sunt capabil să pierd zile și nopți ca un guguman, ca un arnăut, făcând antecameră la o domnișoară... din Târgoviște... eu care intru când vreau 15
la orice cap încoronat... mă face să mă simt ridicol...

DOMNICA

Sunteți pe drumul cel bun.

PICTORUL

Uf, stau cu cutia asta a Pandorei în brațe. Poftim... O mică 20
atenție... *(Scapă cutia din mână, aceasta se deschide și iese la iveală un pantof de damă.)*

DOMNICA

Poftim! Un pantof... și tot de dreptul... Acum câteva zile ați uitat la mine un ciorap, ieri o mânășă... Darurile dumnea- 25
voastră: un morman de lucruri desperecheate... O cizmuliță de dreptul, roșie, și un papuc de stângul verde... Taior fără foi... câte o sanda... cinci cești dintr-un serviciu de douăsprezece piese... Și mai pretinde cavalerul că mă iubește... Nici serviciul de pahare nu-i complet... 30

PICTORUL

(*îngălbenindu-se*)

Să știți că mascalonele de Giuseppe.

DOMNICA

5 Valetul?

PICTORUL

Da... El umblă în cutii și mi le desperechează... Eu n-am avut niciodată curiozitatea să verific dacă ceea ce comand e intact sau nu... Doamne, ce-o să-i fac!...

10 DOMNICA

Vă privește! Cel mai bun lucru e să-i dați și astea. (*Se duce în camera de alături și se întoarce cu un braț de lucruri.*) Poftim! Poate are obligații... să completeze pe unde le-a împărțit... Și acum vă rog să mă lăsați, vai ce mă doare capul!...

15 PICTORUL

Migrena de duminică... E știut... duminica avem dureri de cap din cauză că schimbăm ritmul de viață. Ne sculăm mai târziu... mai lenevim în pat... Mai...

DOMNICA

20 Nu, că eu am dureri de cap și sâmbăta și vinerea și joia...

PICTORUL

De ce n-ați spus? Puteam cere o rețetă de la Padova... (*Teatral:*) E acolo un spițer...

DOMNICA

25 Nu, nu... mulțumesc... (*Strigând:*) Hei, lele Marițo...

MARIȚA

(*intrând*)

M-am împiedicat acilea la colț și-am stat de m-am mai odihnit o târă... Uf!

DOMNICA

Știam eu că ești prin preajmă... Ajută-l pe domnul să-și ducă zestrea înapoi, în locuința dumnealui. (*Marita le ia cu brațul.*)
Grijă mare să nu se rătăcească ceva... Are obligații... Giuseppe...

PICTORUL.

5

Îl împachetez imediat! (*lese.*)

DOMNICA

(*singură*)

Nu, că o explicație trebuia să am odată și-odată cu domnul ăsta care își dă aere de mare nobil. Îi stau corăbiile în port să putrezească și el n-are cu ce plăti două piese care fac o pereche. 10

TABLOUL 3

Scena I

(*În cimitirul bisericii, la oarecare depărtare de locul groazei. Se aud gemete înăbușite.*) 15

ȚEPEȘ

(*se plimbă nervos. Din când în când se oprește, studiază vreo cruce. Amenință cu pumnii în direcția vaietelor*)

Ce aveți, mă, cu mine? Ce vreți toți de la mine? De ce mă prigonți? 20

(*Intră Papuc.*)

Scena II

ȚEPEȘ

Papuc, e vreun știubei pe aici? Ce-i cu zumzetul ăsta de albine? Mă împiedică să-mi aud gândurile. 25

PAPUC

(merge până în fundul scenei și începe să răcnească)

Liniște! Tacă-vă piuitul! Măria sa chibzuiește la binele țării și nu-și aude gândurile. *(Dincolo zgomotele încetează pentru un moment. Tăcere, apoi dinăuntru se aude clar.)* „Care te joci cu focul?“ *(Papuc iar țipă.)* Gura! *(Întorcându-se lângă domn.)* E liniște în țară.

ȚEPEȘ

Ce voiau?

PAPUC

10 Și ei... ca oamenii... le e frică... Vor afară.

ȚEPEȘ

Să facă pe ei până vor stinge focul. Păcat de sfântul lăcaș.

PAPUC

Durăm altul.

15

ȚEPEȘ

Întocmai. Du-te și dă ordin ca mâine... adică poimâine... lăsăm puțin pământul să respire... în același loc să înceapă zidirea unei biserici cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Și imediat o cetenie să duduie cerurile...

20

PAPUC

Doamne, ce facem cu turcul?

ȚEPEȘ

Care? A, adu-l înapoi.

25 *(Papuc iese și se întoarce imediat cu Aga, care este foarte speriat și are mâinile legate.)*

Scena III

ȚEPEȘ

De ce tremuri așa, de ce dărdâi, preacinstite Aga?

AGA

De... de... frig.

ȚEPEȘ

Căpitane, du-l să se încălzească puțin.

(Papuc îl trage spre foc.)

5

AGA

Allah! Allah!

ȚEPEȘ

Vine iarna, cinstite Aga, te-a prins vremea rea prin părțile noastre. *(Către Papuc.)* Lasă-l. Dezleagă-i mâinile. *(Papuc îl dezleagă pe turc, oarecum contrariat.)* Ești liber, Aga.

AGA

(speriat)

Eu... liber?

ȚEPEȘ

15

Da, tu liber. Nu știi ce e aia libertate? N-ai mâncat nici-odată? Du-te acasă.

AGA

Unde acasă?

ȚEPEȘ

20

Și spune-i cui te-a trimis, spune-i ce-ai văzut.

AGA

(nu-și vine în fire)

Ce-am văzut?

ȚEPEȘ

25

(către Papuc)

Ăsta e zăpăcit rău. Sper că nu l-ați bătut, ar fi mare rușinea! *(Către Aga:)* Ți-au dat ai noștri vreo palmă? *(Aga semn că nu.)* Mergi și spune-i sultanului că noi nu batem cu palma.

(*Răstindu-se:*) Piei din fața mea! Dacă nu-ți sfârâie calcâiele până la Istanbul, o să sfârâi întreg aici...

AGA

(*cade în genunchi*)

5 Multumesc...

TEPEȘ

N-ai ajuns? (*Aga se ridică și o rupe la sănătoasa.*) Să afle sultanul, și să-și bage mințile-n cap. (*Către Papuc:*) Crezi că și le bagă? Nu era rău dacă slobozeam și-un milog de-al nostru. Ar fi umblat
10 prin țară, și-ar fi istorisit ce pătesc cei de-ntind mâna. Ia vezi, poate mai salvăm unul... Dă fugața... (*Papuc dă să fugă.*) Și căpitanii ăștia ai mei... Niște mormoloci. Eu să mă gândesc la toate.

PAPUC

15 E târzior. Au venit câinii...

TEPEȘ

Eu să mă gândesc la toate...

PAPUC

Acum, să știți că... tot s-a furișat unul... Nu-ndrăzneau
20 să vă aduc la cunoștință.

TEPEȘ

De-al nostru?

PAPUC

Calic autohton. Ologul. Nu știu cum s-a strecurat printre
25 picioarele celor care fereceau porțile.

TEPEȘ

(*decepcionat*)

Până străbate broasca asta testoasă toată țara, ne-apucă Judecata de Apoi! Și eu vreau să fac ordine printre supușii mei

înainte de groaznica judecată. Ce e acolo e nimic pe lângă ce facem noi aici pe pământ. Aici și acum. Vezi de oaste. Or să mai vină și alții după dăjdii.

PAPUC

Oștenii Măriei tale așteaptă cu spadele în dinți. 5

TEPEȘ

Du-te și spune-le să nu le mănânce încă, oricât le-ar ghiortăi mâțele. Am mare nevoie de săbii flămânde. (*Papuc dă să plece.*) Și treci pe la Vlădica. Să nu uite de sfeștanie. Să ne ierte pe loc. (*Papuc iese.*) Stai! (*Papuc se întoarce.*) Unde e Rozmalin? 10

PAPUC

A plecat cu o parte din oaste să țină piept lui Dan Basarab care vine cu ajutor brașovean să ne biruie. (*Râde.*)

TEPEȘ

N-o să ne trădeze? 15

PAPUC

Prietenul meu cel mai bun și sluga voastră cea mai supusă, să trădeze? Hm! (*Iese.*)

Scena IV

TEPEȘ 20

Am dat cep situației. Or să curgă și turcii și alte fapte... se vor rostogoli capete. Să te ții tare. (*Zămbind.*) Unii îmi zic Tepeș, pe furiș. Eu îi trag în țeapă, pe față. Oricum am reușit să-mi fac un nume. Concis, expresiv, ușor de ținut minte. (*Privindu-si palma.*) Mă cam mănâncă linia vieții, în palmă... (*Îngenunche și pune mâna pe pământ cu palma în sus.*) Linia vieții acestei țări trece acum prin mâna asta de pământ. Cată să nu se întrerupă linia acestei palme de pământ, Doamne. De aceea ne canonim și noi atâta. (*Intră Tenea și Papuc.*) 25

Scena V

TENEA

(arată spre o desagă pe care a adus-o cu el)

Doamne...

5

ȚEPEȘ

Ce este?

TENEA

Rozmalin. I-a prins Dan Basarab, l-a făcut bucăți și ni l-a trimis. S-a întors calul singur cu el în desagă...

10

ȚEPEȘ

Săracul! Și oastea?

PAPUC

E împrăștiată. I-au atacat pe neașteptate... cei mai mulți au pierit... Dan are multe tunuri...

15

ȚEPEȘ

Va să zică n-am aprins noi degeaba lumânările astea... cu biserică cu tot... Asta-i, c-a fost cu biserică cu tot.

PAPUC

Începe să ne cam înecă fumul. Nu vă e frică?

20

ȚEPEȘ

Noroc că eu nu mă tem de înec. Uite ce facem... *(Îl cheamă aproape și încep să discute în șoaptă.)*

Scena VI

AGA

(apare aproape plângând)

25

Nu mă lasă...

PAPUC

(râzând)

Doamne, iată pe cine am scăpat noi de la foc! Nu e în stare să se strecoare...

AGA

5

Am încercat în toate felurile. Erau să mă împungă, erau să mă săgeteze, ba unul voia să strice o încărcătură de pușcă pe mine.

ȚEPEȘ

Ai încercat pe la Dunăre și nu se poate...

AGA

10

N-am acte.

ȚEPEȘ

Îți place muntele?

AGA

Ce să caut la munte?

15

ȚEPEȘ

Te întorci la Stambul prin Țara Ardealului. Treci munții cum vei putea... da' atenție, Agă... Atenție la oamenii noștri, că ăștia trag fără să strige... Și la urmă, dai fuga la Sultan și-i spui că... așa și pe dincolo.

20

AGA

(rugător)

Dați-mi ceva scris la mână...

ȚEPEȘ

Eu am timp de scrisori? Fugi!

25

AGA

Ia munte, va să zică... *(Fuge.)*

PAPUC

E nepricopsit...

TEPEȘ

(răstit)

5 M-a făcut de răs... *(Zâmbeste.) (Un moment de liniște. Se aude din-
spre biserică foarte stins: „Care te joci cu focul?“)*

TABLOUL 4

Scena I

(Puțin mai târziu, în pădure. Cei doi, trasi în teapă, discută.)

10

ROMÂNUI.

Pe la noi e unul care ne lungeste viața...

TURCUI.

Să i-o lungescă lui taică-său...

ROMÂNUI.

15 Serios, e foarte priceput...

TURCUI.

Și mumă-si...

ROMÂNUI.

20 Se duc toți bogătașii la el, uncheși, babe-cloaște și nu știu
ce le dă, nu știu cum îi gădilă că încep să chicotească. *(Râde.)*

TURCUI.

Ce ți-e și viața omului!

ROMÂNUI.

(idee)

25 Ce-ar fi să te plângi și tu?

TURCUL

De ce? Că n-am fost bine înșurubat?

ROMÂNUL

Nu, că n-ai fost judecat...

TURCUL

5

Ei... (*Oftează.*)

ROMÂNUL

Se crapă de ziuă. (*După o pauză:*) Și eu n-am mai crăpat...
Că multă viață mai e și-n om! Săraca viață... De fapt e prân-
zul... Se crapă de prânz, de amiază... Aiurez...

10

Scena II

TEPEȘ

(intră vesel)

Bună ziua, flăcăi...

ROMÂNUL

15

'mneata...

TEPEȘ

Văd că vă țineți bine...

ROMÂNUL

Bine, din moment ce n-am dat ortul...

20

TEPEȘ

(câtre Român)

Am verificat... Eroare judiciară... Eroare judiciară...

ROMÂNUL

Da?

25

TEPEȘ

Trebuia să-i muști... Curat ca lacrima și te lași împungălit
ca un fund de sac... Mama mă-si de dreptate! Gealați! (*Apar
gealații.*) Așa faceți voi ca să-mi sculați populația în cap. Ce-mi
5 stați ca tontii?

PÂRVU

Stropșim?

TEPEȘ

Doar asta știți?

10

CHIORU

Ce să facem?

TEPEȘ

(răstit)

Dați-l jos!

15

CHIORU

Hai?

TEPEȘ

Dacă moare, ați sfeclit-o!

ROMÂNUL

20 Mor... Să nu pună mâna pe mine... nu mă clătinați că...

TEPEȘ

Așa, feciorul meu... Curaj... Încă puțin... poate dă
Dumnezeu și scapi...

ROMÂNUL

25 Eu de-aici?! Și la urmă, nu mă dau jos fără turc. E fratele
meu. Așa e, Selime?

TEPEȘ

Cu tine aș vrea să se-ntâmpile o minune... *(Către gealați:)* Stropiți-l cu apă... Și aduceți bocitoarele să-l descânte... Până deseară să-l am teafăr și încins cu spadă... *(Pentru sine:)* A venit vremea să înviem și morții ca să ținem piept... Păcat că am prea 5 multe piepturi sparte...

PÂRVU

Ia înviat, suntem de-o stângăcie ce nu s-a mai pomenit... Că ne pare rău de speteala noastră... *(Râde un timp.)* Cât muncim la cele cazne! 10

TEPEȘ

Îl înviez cu mâinile mele. Îi suflu viață cu gura mea. *(Începe să sufle.)* Țeapa mea are rădăcini în pământul acesta. Ea dă ramuri. Ramurile țepii mele sunt brațele voastre. Ostașii mei nevăzuți. Sunt crud, dar mă doare. Nu pedepsești decât pe cine iubești. 15

Scena III

(Intră Papuc foarte agitat. Îi șoptește lui Tepeș ceva.)

TEPEȘ

(pregătindu-se de plecare) 20

Bună treabă...

CHIORU

Și cu... *(Arată spre țepi.)*

TEPEȘ

N-am timp, fir-ar al naibii! Flăcăul ăsta mi-e tare drag. 25
Vedeți cum îl dați jos, să nu-l doară...

ROMÂNUL.

Să nu pună mâna pe mine...

TEPEȘ

Da, da, mai bine lăsați-l acolo, până mă-ntorc... și pe turc, treacă de la noi. Poate l-om ierta și pe el. *(Către cei doi din teapă:)* Sănătate, pezevenghilor! *(lese.)*

5

TABLOUL 5

Scena I

(La palat, în iatacul Dominicăi.)

DOMNICA

Nu ne-am văzut cam de mult. Tot mai suferi? Tot mai suferi?

10

PICTORUL

Inima... aici, uite aici. N-ai un cuțit? Că eu nu port arme... Artistul are o armă mult mai teribilă – arta sa – nu trebuie să se mai încarce și cu o sabie sau un pumnal... Ar cădea în pleonasm... Sau mai bine ucide-mă tu, uite... *(Se desface la piept.)*

15

DOMNICA

Domnule, italienii ăștia au o înclinație spre gesturile mari ce nu s-a mai pomenit... De unde ai învățat mascarada asta?

PICTORUL

(dezarmat)

20

De la Giuseppe... Numai că el întotdeauna reușea... După o scenă ca asta orice femeie era pe jos... îl lua în brațe și căuta să-l îmbuneze să nu se mai omoare. Și el răcnea: „Nu, atât mi-a fost!“ „Cerul să te aibă în pază!“ Și iar dădea să se repeadă la pumnal... Numai că juca totul cu foarte mult temperament.

25

Napolitan, de!

DOMNICA

De ce nu încerci să fii tu însuți și în dragoste? Tu, așa cum te-a dăruit natura, mai rău, mai bun, nu știi, dar tu cel adevărat?

PICTORUL

Parcă n-am fost? Am fost până anul trecut... și tu m-ai derutat... mi-ai stricat echilibrul, concepția despre viață, despre amor, chiar și ideile mele despre pictură... De ce nu vrei să mergi cu mine?

5

DOMNICA

Unde?

PICTORUL

Știi tu... Acolo totul e așezat, stratificat, lustruit, vopsit pentru câteva sute de ani... pentru un mileniu... La Roma 10 sunt case neatinse de pe vremea lui Neron...

DOMNICA

Nebunul ăla?

PICTORUL

Da, dar acolo nebunia trece și casele rămân... Se duc casele 15 odată cu generațiile, ca și când ar fi niște morminte pentru oameni vii, iar când mor locatarii se scufundă și mormintele și trebuie să faci altele pentru altă generație... Nimic nu durează. Se vântură lucrurile ca frunzele în fiecare toamnă... Dacă rezistă le dărâmă vecinii, dacă nici vecinii, le calcă hoții. Eu așa 20 ceva n-am mai pomenit. În primele luni am încercat să fac niște însemnări, după aceea am renunțat... O înșiruire de cinci-șase nenorociri care se repetă... Respect eroismul prințului vostru, care face o figură de profet în pustiu... Într-o atmosferă de apocalips, el încearcă să se țină pe cal și să facă ordine; să dea 25 oamenilor cât de cât încredere în ei și în viitorul lor... Dă cu barda în Dumnezeu, iar după aia se căiește. Mi-a pozat o dată, dis-de-dimineată, și-am citit atâta căință pe chipul lui, că m-am cutremurat. E un blajin care face pe fiorosul, din înțelepciune. Nu trebuie să-l judecăm după mască.

30

DOMNICA

Da, acum ai vorbit serios... Din păcate, prea serios... Tu nu poți să înțelegi mare lucru...

PICTORUL

5 Ba înțeleg așa de bine! Și nu numai ce se întâmplă azi! Aș putea să-ți spun, c-o precizie de 90 la sută și ce va fi mâine aci la voi. Dacă vrei îți și desenez.

DOMNICA

Tot așa, un album de catastrofe?

10

PICTORUL

Aproape.

DOMNICA

Atunci renunț. Îmi place noutatea cu imprevizibilul ei...

PICTORUL

15 Stai, să vezi. În primul rând... știi că se fac presiuni asupra lui Vodă să se închine turcului... Dacă i se închină e pierdut... va fi dus cu strajă tare la Constantinopol. Acolo, capul îi va fi umplut cu bumbac și pus în par în poarta seraiului... Dar și altminteri n-are prea mari sorti. Să zicem că nu începe
20 anul acesta campania pe care Mahomed o pregătește, o să înceapă peste un an... sau peste doi, cel mult! Cu cine îi ții piept?

DOMNICA

Vor lupta și femeile și copiii... Chiar eu învăț să prind cu arcanul și comand o roată de călărași...

25

PICTORUL

Sigur că da... voi sunteți trup și suflet cu pământul vostru... dar chiar și așa sunteți prea puțini... Pss! un lucru și mai neplăcut...

DOMNICA

(curioasă)

Care?

PICTORUL.

Matei Corvin. Să nu pună nici o bază în ajutorul lui... 5

DOMNICA

Cum poți să fii așa de sigur...

PICTORUL.

Analizând cu sânge rece situația... Corvinul are interese prea mari în apus. Vânează scaunul împăratului... Viena. Ce-i trebuie acum un război cu turcii? Și nu numai că nu-i va da ajutor lui Vlad, dar ferească Dumnezeu... dacă îl prinde... încasează bietul Vodă 10-12 ani pe puțin... În afară de asta... *(În taină.)* Există acolo, la Brașov, un neamț care s-a specializat în ticluirea a tot felul de scrisori ca din partea Domnului valah... Oricât de viteaz ar fi viteazul vostru domn, cade răpus de un joc de cancelarie și culise.

DOMNICA

Și de ce-mi spui mie astea?

PICTORUL.

20

Pentru că eu, ca artist, nu pot să țin în mine adevărul... Dacă Țenea nu mi-ar fi barat de la un timp drumul către Măria sa, îl avertizam eu însumi...

DOMNICA

Ferește-te de omul ăsta. Vorba lui e ca otrava, care arde vasul în care se păstrează. Spune acum ce gânduri ai cu mine... 25

PICTORUL.

Nu te las în vâlmășagul acesta de întâmplări... Dacă nu vrei să mergi de bunăvoie... te fur... E de altfel un obicei al pă-mântului. Flăcăul merge la horă, își ia fata care-i convine la 30

subsuoară, o duce în bordeiul lui și a doua zi el pleacă voios și fluierând la război, să moară pentru patrie... Și culmea: chiar moare, iar ea naște un prunc.

DOMNICA

5

(râde)

Începi să-mi plăci... un pic... (Îl sărută.)

PICTORUL

Stai, unde fugi? Numai un sărut?

DOMNICA

10

Tot așa... desperecheate...

Scena II

(Sala tronului, în Palat.)

PAPUC

I-am prins!

15

TEPEȘ

Viu?

PAPUC

Viu.

TEPEȘ

20

Fălosul Dan! Mi se rupe inima.

PAPUC

Serdarul Țenea, cu o ceată dintr-ai lui, a trecut munții. Va veni altă dată... Iar acum Dan vă cere îndurare...

TEPEȘ

25

Îndurare? (Râde.) Răposatul meu tată, Vlad Dracul, s-a certat cu lancu de Hunedoara. Acesta l-a prins și i-a tăiat capul, după ce tăiasc capul nevârstnicului meu frate Mircea, care ocupase

tronul doar de câteva luni. Eu am venit pe tronul țării cu ajutorul aceluiași lancu. Am trecut peste faptul că se purtase atât de crud cu ai mei, și i-am primit bucuros sprijinul prietenesc. În estimp, de când noi gospodărim această țărișoară, Dan a uneltit la Brașov, cum să ne taie capul. Noi l-am prins, iar el
5 are nerușinarea de a ne cere să nu-i tăiem capul...

PAPUC

Numai în câteva cuvinte pe care le-ați spus acum, tăierea capului s-a repetat de vreo cinci ori. Sărăcie de limbaj?

ȚEPEȘ

10

(râzând)

Numai în ultimii zece ani fapta aceasta a tăierii capului s-a repetat de nu știu câte ori... O fi sărăcie de limbaj! Dar după cum vezi, nu-i sărăcie de capete domnești! (Indignat.) Dan vrea îndurare! Merită să-l certăm cu paloșul numai pentru faptul
15 că nu știe istorie. Iar Țenea asta...

PAPUC

De-acum doi ani am mirosit eu ceva. Dacă nu-l supravegheam pe ascuns... împotriva poruncii Măriei tale... am fi fost în mâinile găzilor lui Dan.
20

ȚEPEȘ

Ba l-am bănuț... pentru că eu îi bănuț pe toți... (După o pauză.) Zici că vrea să stea de vorbă cu mine?

PAPUC

Așa am înțeles. Cât era el de mândru.
25

ȚEPEȘ

Vom avea plăcerea să discutăm cu dumnealui pe larg în timpul slujbei.

PAPUC

Ce slujbă?

30

ȚEPEȘ

Slujba lui Dan. E creștin, n-o să-l îngropăm ca pe un păgân? Dar mai întâi, să-și sape singur groapa. Cât mai adâncă, mai largă, mai plăcută... Îl îngropăm de viu.

5

PAPUC

(privește să vadă dacă nu e o glumă)

Cumplit. *(Iese.)*

Scena III

(Intră Stelniță, gătit de luptă, însoțit de Braniste și de Lungu.)

10

STELNIȚĂ

(gâfâind)

Gata... s-a isprăvit cu ei...

ȚEPEȘ

Cu cine?

15

STELNIȚĂ

Cu turcii... Au trecut Dunărea... mamă, ce-o să batem la ei...
(Grav.) Nu încap în capcanele noastre. Oamenii mei sunt gata.

ȚEPEȘ

În sfârșit! Bătălia pentru care m-am pregătit de-o viață. Acum
20 dușmanii dinăuntru sunt în afară și dușmanii din afară – înăuntru. Doamne! Ce noroc de vreme bună am avut! *(Intră o ceată de căpitani, pregătiți de luptă.)*

(Cortina)

ACTUL IV

SEARA

TABILOUL 1

Scena I

(După vreo zece ani. O celulă în turnul temniței, de la Buda. Semi-obscuritate. Se disting zidurile groase, cu multe găuri de sobolani, ca niște ferestre false. Un steag al lui Tepeș este înfipt undeva în perete. Pânza a putrezit de timp, de umezeală. Lancea lui – ca o țeapă ruginită.)

ȚEPEȘ

*(stă turcește în mijlocul celulei și coase ceva. Se oprește din lucru; 10
privește lung în jur)*

Ptiu! Zece ani de când facem croitorie...

PAPUC

(trist)

Cu cârpe... nu cu sorți omenești. 15

ȚEPEȘ

Așadar, zece la S'tă Mărie... Și Sfântul Așteaptă când e?

PAPUC

Poate ne eliberează înainte de Sfântul Așteaptă...

ȚEPEȘ

(se ridică în picioare, slab și tras la față. Ochii îi sclipesc. Se întinde, trosnindu-și oasele, cască)

Din pricina turcilor am nimerit aici, turcește am stat...

5 (Fluturând cusătura, un costum turcesc, șalvari, ișlic:) Lucru turcesc am făcut... Ce zici de ișlic?

PAPUC

După atâta amar de vreme puteați împungăli mai frumos...

(Râzând:) Adică acul e mic, nu-i ca țeapa...

10

ȚEPEȘ

(necăjit)

De unde ată? De unde material? Peticile astea mi le-au adus șobolanii... Să nu vină cu gura goală. (Admirând șalvarii.) Nimic de zis, cu șalvarii am plesnit-o. Mi-au ieșit frumos... (Pune
15 bulendrele deoparte.) Omul trebuie să știe și-o meserie. S-o-nvețe de mic. Altfel...

PAPUC

... o-nvață după ce nu mai e mare.

ȚEPEȘ

20

(mândru)

Mi s-a luat domnia, dar toți acești ani am fost ca și Domn. M-am luptat. Am apărat țara de șobolani. Adică de dușmanii dinăuntru... (fixând o gaură) care comunică în văzul tău cu dușmanii din afară... Trebuie să-mpiedicăm cu orice preț acest
25 du-te-vino. Aduce a brambureală. Căpitane!

PAPUC

Măria ta. (Apare dintr-un ungher, târându-și lanțurile.)

ȚEPEȘ

Platoșa!

PAPUC

(i-o aduce)

A ruginit...

ȚEPEȘ

(o îmbracă)

5

Și s-a lărgit...

PAPUC

Nu știi de ce zdupul te slăbește.

ȚEPEȘ

(scrutând în jur)

10

Oștenii noștri sunt la posturi?

PAPUC

(moale)

Or fi.

ȚEPEȘ

15

Până la urmă o să mă răfuiesc eu și cu tine. Știi că te paște
tepușa!

PAPUC

Printre țepi mi-am petrecut toată viața, ca un arici.

ȚEPEȘ

20

Dă-mi și spada. *(Papuc îi aduce o sabie de lemn.)* Frumoasă sabie!
Știi ce?

PAPUC

Ce?

ȚEPEȘ

25

Noi niciodată n-am avut arme ca lumea. Întotdeauna ne-au
lipsit și a trebuit să ne batem așa... Știi care-ți e locul. *(Papuc
se îndepărtează cu câțiva pași, îngenunche și pune urechea la pământ.)*

PAPUC

S-aude huruit...

TEPEȘ

Iasă-i să huruie! Ei cred că noi nu mirosim pregătirile! Fugi
 5 și astupă fereastra. (*Papuc se târâște și astupă cu o zdreanță ochiul de geam
 cât pumnul.*) Întunericul îi face mai puțin prevăzător. (*Ingenunche
 și el. Un moment de încordare.*) De ce, când îmi tai mustățile nu mai
 pot prinde șoareci? (*Un zgomot ușor, urmat de un răcnet.*) Ura! Înă-
 inte! (*Începe să alerge prin celulă.*) Așa! Te-am prins! Te-am înșfăcat,
 10 nemernicule! (*Vine în față cu un șobolan de coadă, care se zbate.*)

PAPUC

Să înălțăm steagul victoriei?

TEPEȘ

Cât mai sus! (*Papuc ia steagul, ca o zdreanță, îl înalță mai sus.*) Ai
 15 auzit tu de mine, spurcăciune? De Vlad, domnul Țării Românești,
 care de zece ani biruie șobolanii în pușcăria lui Matiaș, crai la
 Buda? Mare dobitoc și această rudă a noastră...

PAPUC

Mai încet... (*Arătând spre ziduri:*) Au urechi!

20

TEPEȘ

Și eu am urechi și, de-atât amar de vreme, nu aud decât
 smiorcăielile tale. Și chițcăitul inamicului. (*Merge într-un colț al
 camerei. Din obscuritate ies la iveală țepușe cu șobolani înfipti.*) Măcar am
 învățat câte feluri de șobolani sunt pe lume. Galbeni, negri,
 25 portocalii, indigo și violeti... or fi existând și vârgați? Ai din
 pușcării ar trebui să fie vârgați, din spirit de solidaritate cu
 nenorocii de pe urma căroră trăiesc. Țsta nu e vârgat... Nu-i
 pare rău de noi. Atunci își va merita soarta! (*Dă să-l tragă, se răz-
 gândeste.*) M-am răzgândit. (*Meditând:*) Până acum am făcut-o din
 30 timiditate. Ca să nu-mi dau drumul temperamentului meu

liric. Din cauza asta mi-am ascuțit privirea și auzul și pipăitul pe viu.

PAPUC
(*insistând*)

Al doilea.

5

ȚEPEȘ

Nimic.

PAPUC

Măcar unul.

ȚEPEȘ

10

Nici unul.

PAPUC

Voia să vă rupă beregata. Dacă nu săream la timp. Și ieri când dormeați. Măcar pe-ăsta.

ȚEPEȘ

15

Postesc. Și apoi mă voi spăla pe mâini. (*Se luminează scena.*)

PAPUC

(*cu mâna goală*)

I-am dat drumul.

ȚEPEȘ

20

Ducă-se cu Dumnezeu. Și eu l-am slobozit.

PAPUC

V-ați călugărit cumva între timp și n-am avut știință?

ȚEPEȘ

(*mâhnit*)

25

Am fost prea crud. Mi se vor pune în cârcă multe. Cum se naște, astăzi, legenda... Căci aș fi ciopârțit trei sute de boieri. Dar nici măcar nu erau ei atâția, în toate țările române la un loc. Cică am făcut eu trei sute de boieri și, după ce i-am

căftănit, i-am omorât și pe ăia. Că nu erau buni. Arătați-mi un boier bun, și-l înghit. Vina mea e alta. N-am avut răgaz să-mi apropiu norodul meu. Să fac tot binele pe care-l începusem. E drept, nu m-a ajutat mai nimeni... Europa m-a lăsat singur în
5 fața turcilor. Și singur aici...

PAPUC

Multe nu vor fi adevărate. Și-apoi aveți spate greu.

ȚEPEȘ

Cum să justifici crima? A omorî șobolani e ca și când ai
10 omorî oameni.

PAPUC

Ce contează viața unuia sau a altuia față de existența însăși a patriei?

ȚEPEȘ

15 Uite, stau așa, câteodată, și-mi amintesc de unul, de altul... Pe mulți îi puteam ierta. Și-ar fi fost spre folosul patriei... Dar i-am omorât, din timiditate.

PAPUC

Cică dorul ar fi intraductibil.

20

ȚEPEȘ

În turcește, merge.

PAPUC

În turcește? Cum se traduce?

ȚEPEȘ

25 Hai sictir. (*Papuc râde.*) Eram ostatic la Tarigrad și i-am scris tatei că mi-e dor de țară. El mi-a răspuns în turcește. *Hai sictir!*

PAPUC

Da, dar am impresia că nu acoperă sensul întreg...

TEPEȘ

Câteodată da, câteodată nu. (*Oftând:*) Acum iarăși îmi e dor de țară... Hai... acasă...

PAPUC

(*după o pauză*)

5

Oare să nu fi dat roade faptele Măriei tale? Mira-m-aș.

TEPEȘ

Asta te roade? Cred că țepile au putrezit de mult... ciorile sunt mai grase... Pică pară mălăiață... Care-o fi nătăfleață? Iaiotă? Radu? că Dan... hârșt!

10

PAPUC

N-am greșit ce-am făcut cu toții, pentru că am făcut-o din patriotism... Altfel țara ar fi acum pașalâc. Trebuia o disciplină de fier...

TEPEȘ

(*privindu-l lung*)

15

Tu m-ai ierta?

PAPUC

(*fără să clipească*)

Eu v-aș ierta.

20

TEPEȘ

Platoșa a cam ruginit, de când tontălăul ăsta de Matei...

PAPUC

O să dea poruncă să mă scoată de aici și-o să rămâneți singur. Știți că de bunăvoie m-am prezentat și l-am rugat în genunchi să mă bage la zdup, cu Măria ta... Ca să aveți cu cine vă certa...

Și să treacă mai ușor timpul... Și să facem planuri de viitor.

TEPEȘ

Noi am fost întotdeauna tari în planuri de viitor.

PAPUC

Să știm în caz că veți lua iarăși tronul Țării Românești, cum
5 să acționăm...

TEPEȘ

Te-ai ținut scai de mine... ca să mă spionezi...

PAPUC

M-am lăsat bătut în locul Măriei tale...

10

TEPEȘ

Te-ai pus în locul meu ca să vezi ce gândesc și să mă pă-
răști. Ori ți-a părut rău că m-ai vândut... Cine a întocmit carte
falsă către sultan?

PAPUC

15 Dacă aș ști! În orice caz un neamț din Brașov, ca să se
răzbune.

TEPEȘ

Și craiul Ungariei de ce a fost așa de dobitoc și a crezut că-l
trădez? Minciuna asta gogonată?

20

PAPUC

Poate că i-a convenit. Îi era teamă de Măria ta... Nu știi...

TEPEȘ

(privind sobolanii)

Uite, înainte de a le face de petrecanie trebuia să-i întrebăm
25 ce mai e pe afară...

PAPUC

S-ar fi plâns de criză de găuri...

ȚEPEȘ

Bine că ne-am pricopsit noi cu una... (*Privind țepile:*) Mulți, dar încă nu destui ca să-i sperii. Cum stingi lumânarea, cum te năpădesc... Intră și prin cheotoarea nasturilor... Trebuie să dormi cu armura de zale... Vor să roadă tot... Căpitane! 5

PAPUC

Poruncă!

ȚEPEȘ

Când vor înceta năvălirile astea?

PAPUC

10

Eu cred că...

ȚEPEȘ

Să nu spui că... (*Se înfurie.*)

PAPUC

Sunt prea multe găuri... Te ații la una, vin pe partea cealaltă... Cum te-ai întors cu spatele, te mușcă de fund! Tot pământul e burdușit! 15

ȚEPEȘ

O să reușesc să-i stârpesc?

PAPUC

20

Păzea! (*Aleargă după un șobolan.*)

ȚEPEȘ

I-ai scăpat... (*Răstii:*) Să nu mă ții de vorbă în timpul bătăliei. Noi pălăvrăgim și inamicul dă buzna... (*Amenință cu pumnul spre găuri.*) Vă arăt eu vouă! (*Către Papuc:*) Nu mai postesc. Uite care e planul: facem un șant de apărare și-l umplem cu apă. (*Începe să sape.*) Adă apă! 25

PAPUC

Apa noastră de băut pe-o săptămână. (*Îi dă o găleată. Tepeș o toarnă.*)

ȚEPEȘ

5 Nu-i nimic. (*Se aud plescăituri în apă.*) Auzi?

PAPUC

Ăștia înoată ca dracii...

ȚEPEȘ

(*prinde unul*)

10 Vom pescui draci uzi-leoarcă. (*Îl trage în teapă. După o pauză:*)
Tu crezi c-am înnebunit?

PAPUC

Nu.

ȚEPEȘ

15 Da ce crezi tu?

PAPUC

Eu cred... eu nu mai cred nimic.

ȚEPEȘ

De ce? Or te-ai prostit? (*Papuc tace.*) Te-ai băgat singur la
20 pușcărie, de dragul meu...

PAPUC

Am fost întotdeauna cu Măria ta.

ȚEPEȘ

Ai fost o slugă credincioasă...

25

PAPUC

Fost.

ȚEPEȘ

Te fălești. (*Pauză.*) Crezi că mai ieșim teferi de-aici?

PAPUC

Prin găuri de șarpe și tot ieșim... Au trecut zece ani, aproape că n-am simțit...

TEPEȘ

Ai numărat anii... Bine-ai făcut. Când om fi afară, o să știm exact în ce zi suntem. Azi ce e?

PAPUC

Să tot fie joi.

TEPEȘ

Joi?

10

PAPUC

Sau miercuri.

TEPEȘ

(*speriat*)

Miercuri?

15

PAPUC

Sau sâmbătă...

TEPEȘ

(*râzând*)

Dă-le naibii de zile, sunt toate la fel. (*Pauză.*) Crezi că tot cu turcii o să ne batem?

PAPUC

Dar cu cine?

TEPEȘ

I-or fi biruit ăilaltă și noi o să-ncălecăm pe tron și-o să spunem povești...

25

PAPUC

Europa e guvernată de mămăligari. Toți sunt niște mămăligi. Noi putrezim aici pentru niște tonți... Știți ce-ar trebui să facem când ieșim? Îmbrăcăm toată oastea turcește și... cu-

5 cerim restul.

TEPEȘ

(râde)

Ar trebui să le facem un pustiu de bine...

PAPUC

10 (pe gânduri)

Cred totuși că planul nostru e strașnic.

TEPEȘ

Crezi? Ia uite. (Arată jos locul zgâriat cu bațul.) Harta Țării Românești.

15

PAPUC

Au ros-o guzganii, Măria ta...

TEPEȘ

Le-o smulgem noi din gură. Niciodată n-am avut atâta timp pentru pregătirea unei bătălii. Prea mult poate...

20 Apuca-vom să dăm bătălia a mare?

PAPUC

Deocamdată, (arată o gaură) aici la porțile Orientului...

TEPEȘ

(idee)

25

Nu-i rău! Ba chiar mi-ai dat o idee. Ce-ar fi să... Și știi pe care? Uite pe-aici... E cam strâmtă... dar poate se lărgeste mai încolo... Nici șobolanilor nu le place să circule îngheșuite... Nu-mi încape în ea decât mâna... O s-o lărgim... Vino-ncoace, că avem treabă... (Întuneric; după o mică pauză:)

30 Acum cred că merge...

PAPUC

Tot de ei o să fie bine... Or să sară câte doi deodată pe noi...

TEPEȘ

Guzganii?

PAPUC

5

Păi da. Or să zică multam, că se cam nădușeau. *(Râde.)*

TEPEȘ

Nu sar, c-o să sărim noi pe ei... Ia bagă capul...

PAPUC

(speriat)

10

Eu?

TEPEȘ

Bagă capul și spune ce vezi. *(Papuc se codește.)* Nu te codi, n-avem timp de pierdut... *(Papuc se execută. Scoate capul îngrozit.)* Dincolo sunt turcii. Țara care ne așteaptă. Bătălia cea mare... 15
Între toate astea și noi nu există decât scârnăvia asta de pușcârie... *(Râde sinistru.)*

PAPUC

Mare dandana, Doamne! De atâția ani! *(Mică pauză.)*

TEPEȘ

20

(se plimbă agitat prin celulă, se opreste într-un loc și se uită lung, ca și când ar privi pe fereastră)

Se schimbă vremea!

PAPUC

Nu se schimbă.

25

TEPEȘ

Uite cum se-ndoaie plopilii...

PAPUC

Măria ta... vedeți prin zid? Aia nu e fereastră...

TEPEȘ

O fi ușă. Sunt cazuri când se poate vedea și prin ușă.

PAPUC

Ei, dacă-ar fi ușă... Există totuși una aici, dar de când nu
5 s-a mai deschis am și uitat unde vine.

TEPEȘ

De câte ori mă uit pe fereastră mă ia un val de tristete. Și-un
val de dor de țară... (*Ofiează.*) Acum simt și un val de jale. Și-un
val de silă...

10

PAPUC

Valuri, valuri, așa s-o fi născând și marea...

TEPEȘ

De-aia e amară.

PAPUC

15 De-aia e neagră.

TEPEȘ

De-aia e departe.

Scena II

(Ușa se deschide, apare pictorul, purtând în brațe un tablou mare,
20 înrămat. Merge și-l agată undeva pe perete. Se uită la el, îl ia și-l pune în
altă parte.)

PICTORUL

(privind tabloul)

Ar mai trebui o rază.

TEPEȘ

(căt-re Papuc, dojană)

Vezi? Ce spuneam și eu? Ar mai trebui o rază. *(Merge și bagă nasul în tablou, zgâindu-se:)* Cine-i arătarea asta?

PICTORUL

5

(cu plecăciune)

Măria ta. *(Plecăciune către tablou:)* Și Măria Voastră.

TEPEȘ

(il îmbrățișează)

Meștere. Cum ai ajuns aici?

10

PICTORUL

(zâmbind)

Arta pătrunde ușor până și la pușcărie.

TEPEȘ

Atunci oi fi eu vreun artist?

15

PICTORUL

În felul dumneavoastră, da! Poate chiar un geniu. *(Luându-l de mână și ducându-l spre tablou:)* Știți ce se degajă de aici? Din toată această fizionomie halucinantă? Geniul...

TEPEȘ

20

(cercetând placid tabloul)

Cine e? Noul domn? Te-ai dat și cu ăsta? Cine e?

PICTORUL

Care?

TEPEȘ

25

Individul.

PICTORUL.

(surprins)

Poate glumiți... *(Supărat:)* Păi nu mi-ați pozat, Măria Voastră pe tron...

5

TEPEȘ

Care tron?

PICTORUL.

Mi-ați îngăduit să fiu mereu în preajmă, ca să vă surprind...

TEPEȘ

10 Asupra faptului?

PICTORUL.

... trăsăturile... Am fost și pe câmpul de luptă. V-am privit în suflet. Apoi v-am privit în ambianța groaznică și tare... că acolo mi-am pierdut și-o mână pictându-vă, când m-am ținut
15 după dumneavoastră cu șevaletul și-am pătruns în tabăra turcească... *(Mândru:)* E cea mai bună operă a mea. Dicționarul... începusem să întocmesc un dicționar, o pasiune auxiliară a mea... mi l-au luat oamenii lui Radu. La o percheziție. S-a pierdut. Au făcut țiganii din el cornete și-au vândut mizilic de
20 bostan cu sare pe la chermeze. După aia altă descindere la domiciliu, altă scotocire pe sub vatră, pe sub dușumele – după ciorne. Mi-am pigulit toate cuvintele – fie autohtone, de substrat, fie latine, fie turcești.

TEPEȘ

25 Să nu mai aibă valahul nici o siguranță la el acasă, pentru asta luptarăm noi, Papuce?

PICTORUL.

M-am plâns lui Țenea, sfetnicul lui Radu: „Te rog să fixezi odată statutul meu de cetățean al Europei, că eu nu vreau să
30 fiu la cheremul perpetuu al arnăuților dumitale“. Trebuia să

plec imediat în Italia, în semn de protest, dar n-a vrut Domnica.
 „Nu Italia, copiii noștri trebuie să învețe mai întâi românește.“
 „Cum să învețe dacă ni se ridică toate cuvintele?“ Ba soția, ba
 dictionarul, m-au ținut legat.

PAPUC

5

Ba arnăuții.

PICTORUL.

Ba arnăuții, că era să uit. (*Privind către portret.*) Cea mai bună
 operă a mea!

ȚEPEȘ

10

O fi. Dar... Cine-i ăsta? (*Într-un acces de furie.*) Strigoii ăsta...
 (*Mai moale:*) Adică, știi și eu... M-oi fi făcut strigoii. (*Cercetând
 pictura:*) Se poate oare fruntea asta încreți strivind între riduri
 gânduri ca serpii în crăpături, când se cutremură pământul?

PICTORUL.

15

Se poate.

ȚEPEȘ

Mustața e a unui ins care are timp să se uite în oglindă.
 Într-o oglindă întreagă, iar eu n-am avut decât cioburi de țară
 spartă... în care m-am zgâit. Nu ca să-mi fac mustața ci ca să
 văd cine mai vine... Și veneau toți. Ca să văd ce mai e de
 făcut... Și toate erau de făcut... (*Stims.*) Și la urma urmei, ce-mi
 aduci mie poze împoțonate?

PICTORUL.

(*mâhnit*)

25

V-am adus și vești.

ȚEPEȘ

(*tresărind*)

Taci. Nu le slobozi.

PAPUC

(curios, vine lângă pictor)

Ei, ce se mai aude?

TEPEȘ

5 Îți spun eu ce mai e nou: Ni s-a ridicat și dreptul la pușcărie,
ni s-a adus un înlocuitor *(arată spre tablou)* iar noi o să fim trimiși
pe lumea cealaltă. Totul merge strună.

PICTORUL.

Veți fi iarăși Domn. Craiul Matei s-a convins de nevino-
10 văția voastră. Ștefan, domnul Moldovei, vă va sprijini să vă
recăpătați Scaunul.

TEPEȘ

Ștefan... tot el... Eu l-am pus pe tron și el m-a ajutat să
mi-l pierd pe-al meu...

15

PICTORUL.

Ștefan vă e prieten... Om de ispravă! Mare pagubă a prici-
nuit și el păgânității... Cu Măria ta pe scaunul Țării Românești
ar mai avea curaj... Umblă de mult pe lângă Matei să vă
elibereze. l-am pictat pe Craiul Matei cu condiția să mă lase
20 să vă văd și să fiu primul care vă anunță vestea cea mare...

PAPUC

(sărind în sus, cât îl țin lanțurile)

Dreptatea iese la lumină! Dreptatea iese la lumină!

TEPEȘ

25 Ho, că încă n-a scos capul. Stai să vezi, la urmă.

PAPUC

Întotdeauna spiritul de adevăr și justiția au triumfat...

TEPEȘ

(ironic)

Cum să nu... *(Bătându-l pe umăr pe Pictor:)* Iartă-mă că nu plâng. Vreau să plâng, dar nu pot. *(Pe alt ton:)* Mă bucur că te văd, prietene... Ce-o fi om mai vedea. Om muri – om muri, 5 om trăi – om trăi. Vino să stăm de vorbă.

PICTORUL

(ia tabloul de pe perete, îngândurat, dă să plece)

Sunt un ratat. Și câte planuri, câte nopți nedormite... Aveam în mine o îndoială și uite că se confirmă... Am vrut să 10 pun pe pânză acel mister care se ascunde în personalitatea Măriei Voastre. *(Pe alt ton:)* Știți că circulă în Europa niște cărți fioroase despre Dracula cel groaznic? Textul e interesant. Cam fantastic, ilustrațiile în schimb sunt oribile... *(Ofiând.)* Eu l-am avut pe Dracula în fața mea, și se pare că degeaba. Și sunt 15 prea bătrân ca să mai reiau totul de la capăt.

TEPEȘ

Eu am fost Drăculea, și se pare că degeaba. Într-un fel suntem chit. Dă-mi rama aia. *(Scoate tabloul din ramă și se așază în locul tabloului.)* Ce zici de operă? *(Pictorul tace.)* 20

PAPUC

(plat)

Ieșiți, doamne, de-acolo, c-așteaptă țara.

TEPEȘ

Și țara e în ramă... turcească... Ori mă primește așa, ori 25 rămân aici. Până una alta, te rog, meștere, atârnă-mă în cui. *(Râde în hohot.)*

(Pictorul își ia tabloul și se pregătește de plecare.)

PICTORUL

Soția mea, Domnica... vă trimite multe salutări... 30

TEPEȘ

Soția dumitale?

PICTORUL.

Cu asta m-am ales... și cu mâna asta lipsă...

5

TEPEȘ

În schimb o ai pe cealaltă... Copii?

PICTORUL.

Da. Vlad și Domnica... Soția a ținut să-i botezăm cu nume românești.

10

TEPEȘ

Aveți grijă de Vlad! *(Se porneste iarăși pe râs. Pictorul se strecoară afară.)***Scena III**

TEPEȘ

15

(după o pauză iese din ramă, către Papuc)

Ai văzut... ai auzit? Ori a fost și asta o nălucă? Mă, Papuc, tu crezi c-o să mai avem noi parte de tron?

PAPUC

Eu așa cred.

20

TEPEȘ

Ești sigur?

PAPUC

Așa prepuî.

TEPEȘ

25

Și cu cine-o să ne mai batem?

PAPUC

(râzând)

Asta-i bună! Tot cu turcul. Că acum ne-am învățat. Nu e bine nici să schimbi dușmanul.

ȚEPEȘ

5

Cu turcul, zici... Mie parcă mi-a trecut supărarea... De-asta mi-e frică. Tot stând aci, m-am fleșcăit...

PAPUC

Da, Măria ta!

ȚEPEȘ

10

Tu îți iubești țara?

PAPUC

(spăriat)

Ce vorbă e asta? Păi, dacă nu mi-o iubeam...

ȚEPEȘ

15

(pe gânduri)

Și zi așa... ți-e dragă...

PAPUC

Ca lumina ochilor.

ȚEPEȘ

20

Ca lumina ochilor, zici.

PAPUC

De-aia m-am și ținut după Măria ta... Cu credință...

ȚEPEȘ

Dacă era altul în locul meu, poate-ți mergea și ție mai bineșor...

25

PAPUC

E! Parcă eu nu știu cum a fost! (*Visător:*) Ca mâine vă recăpătați domnia... Și-o luăm de la capăt... Ce veselie pe popor!

TEPEȘ

5 Nu m-o fi uitat?

PAPUC

Pe Măria ta? (*Râzând:*) Abia vă luase frica...

TEPEȘ

Eu n-am vrut să sperii pe nimeni... Am fost crud cu du-
 10 rere... Vremurile au fost de spaimă... Din acelea care nu în-
 găduie milă, nici iertare. Știa el, Minică, de ce vroia să fugă de
 ele, hât înainte, hât înapoi... numai în prezent, nu... Eu, însă,
 am fost Domn, trebuia să-mi apăr țara... și de turci, și de
 șobolani... Pentru mine, mila și iertarea sunt ca niște bucate
 15 râvnite, din care nu am dreptul să mă ospățez... E regimul
 meu... că de-aia nu mai pot de la rărunchi... (*Se plimbă, frământat de un gând:*) Mă, Papuc... mă frământă un gând.

PAPUC

Gând?

20

TEPEȘ

Eu am uitat cum arată un turc... Mi-e c-o să plec gătit
 frumos la luptă, cu zale, cu paloș, și când o să dau iama... o
 să-ncep s-alerg după șobolani.

PAPUC

25

(*râzând*)

Asta-i bună... Acum pricep... ați cusut un costum tur-
 cesc – ca să...

TEPEȘ

(*ridică straietele turcești*)

30

Mă uit, dar... nu văd turcul... Știi ce... ia îmbracă-te!

PAPUC

Adică să fac pe... Ba, că mă murdăresc...

TEPEȘ

Hai mă, Papuc, ziceai că ești patriot...

PAPUC

5

Ba.

TEPEȘ

Nu fi turc... (*Râde.*)

PAPUC

(se îmbracă)

10

Asta-mi aduce aminte de pe când căutam cu spada-n mână
cortul lui Mahomed... Dacă nu intra luna-n nori, să nimerim
în alt cort...

TEPEȘ

(luându-i seama)

15

Mă, Papuc, ești turc sadea.

PAPUC

Aferim!

(Un șobolan speriat li se încurcă printre picioare.)

TEPEȘ

20

Pe el! (*Se reped amândoi pe jos.*) S-a dus...

PAPUC

Țara e departe, dușmanii la doi pași...

TEPEȘ

Unde s-a dus? (*Papuc arată o gaură în zid.*) Bagă capul și ia-i 25
urma. Țsta trebuie prins musai... Dacă nu-l prindem, nu mai
luăm domnia... Așa mi se năzare mie... Uite, c-am început
să dau și cu bobii...

PAPUC

(intră cu capul în firidă)

Nu văd nimic...

TEPEȘ

5 Scormonește bine cu privirea... *(Merge, apucă lancea care întru-
chipa steagul zdrențuit și se apropie de Papuc.)* Ticălosule, tu m-ai vândut!

PAPUC

(cu capul în firidă)

Nu aud nimic...

10

TEPEȘ

Dacă nu erai omul lor, nu ți-ar fi îngăduit să stai cu mine...
Te-au trimis să mă spionezi...

PAPUC

Mai tare, că nu s-aude... Șobolanii... mi se reped spre gură...

15

TEPEȘ

Pe ei! I.e venim noi de hac! *(Bagă teapa în el, apăsând cu toată
puterea... Răcnete... chițcăituri de șobolani. După un moment de tăcere:)*
Un turc mai puțin... Brațul tot îmi mai e de fier... Anii de
20 temniță nu mi-au alterat simțul de dreptate, chiar dacă tre-
buie pentru el să tai din mine. Țara mai are nevoie de acest brat
de fier...

*(Ușa se deschide scârțâind, în scenă năvălește lumina.)**(Cortina)*

ACTUL V
DIMINEAȚA

TABLoul 1

Scena I

(În pădure. La cealaltă buză a pădurii. Decorul de la început.) 5

ROMÂNUL

Ce e mai curios, măi băiete, e faptul că n-am mai murit...
A trecut cam mulțișor timp, s-au petrecut multe în jur, s-au
schimbat vreo doi-trei Domni...

TURCUL 10

S-au schimbat în bine?

ROMÂNUL

În bine, din moment ce s-a ajuns tot acolo.

TURCUL

Unde-acolo? 15

ROMÂNUL

De unde s-a plecat... Adică tot la Țepeș... El stă acum
pentru a doua oară pe tron, și tare o să se mai mire că noi n-am
murit nici măcar pentru prima dată... Am rămas în urmă...
nu mai putem ține pasul. Am îmbătrânit.

20

TURCUL.

Poate din cauza situației noastre neavantațoase ni s-o fi părut numai c-a trecut mult timp, poate nu s-a scurs decât o clipă... o clipită...

5 ROMÂNUL.

Adineaori a venit un corb și ți-a lăsat pe buze o dudă coaptă. Cum mai e recolta de duche anul ăsta?...

TURCUL.

10 Țe negre s-au făcut, cele care pătează. Duchele s-au făcut, dar nu s-au făcut alelalte... Ne hrănesc păsările cerului cu ce dă Dumnezeu...

ROMÂNUL.

Ți de sus întotdeauna o duc mai bine. Sigur, doare. Dar m-am obișnuit.

15 TURCUL.

Durere ancestrală. Parcă în burta mamei nu m-a durut? M-am obișnuit.

ROMÂNUL.

20 Aproape o moarte, o moarte naturală. Un mod de existență. Omul nu se rupe de materie, ci coboară în ea.

TURCUL.

Omul e materia, și natura – istoria.

ROMÂNUL.

Românul e frate cu istoria.

25 TURCUL.

Ploile ne spală, cu ce dă Dumnezeu. Apa de ploaie conține sodă.

ROMÂNUL.

Să n-o pui pe limbă.

TURCUL.

Care limbă?

ROMÂNUL.

(ofiând)

Așa au trecut anii...

5

TURCUL.

Am fost ca niște observatori, de sus, ai vremii.

ROMÂNUL.

Că multe am mai văzut, Doamne!... Multe s-au schimbat... în bine, cum spuneam... Au venit alți Domni, s-au uitat la noi și ne-au lăsat așa... Cu uitatul ne-am ales. Țepeș, cel puțin, mai stătea de vorbă cu norodul... Cu ai împilați... Ai implântați.

10

TURCUL.

Uite, azi-noapte n-a zis nimic...

15

ROMÂNUL.

Când?

TURCUL.

Așa pe la miezul nopții, a venit aici, a îmbucat ceva sub țepi și n-a zis nimic... Tu dormeai, poate n-a vrut să te trezească. Era îngândurat. Cu un briceag a scris ceva pe țeapa asta din mijloc... Ia vezi ce scrie? Ce mai e nou?

20

ROMÂNUL.

*(făcând eforturi)*Mda... *(Citește:)* Țepeș...

25

TURCUL.

Cum s-ar zice și-a luat țara în primire...

ROMÂNUL.

Tot ce-au făcut ceilalți Domni, care i-au urmat, a fost să ne mute într-o singură țeapă, ca două crăcane...

TURCUL.

5 E și asta o politică...

ROMÂNUL.

Ce s-or fi gândit, frați de sânge, aceeași tulpină, cum s-ar zice... După aceea a venit și alt Domn și a zis că nu stăm bine amândoi într-o singură țeapă. Cică ar fi mai bine răsfițați și
10 ne-au pus la loc, pe fiecare într-o țeapă. Și asta e o politică...

TURCUL.

Atunci și istoria lui Țepeș tot cam așa... L-a bătut pe Mahomed, dar și-a pierdut imediat tronul... Dar nici Mahomed n-a putut face nimic... iar acu, Țepeș, s-a întors, gata s-o ia de
15 la capăt, cu forțe noi.

ROMÂNUL.

Astea sunt speculații. N-ai stat tu degeaba printre străini. Te-au influențat... Fără să vrei dai apă la moară...

TURCUL.

20 Că n-o să ne certăm acum, în al doisprezecelea ceas...

ROMÂNUL.

Mă enervezi cu teoriile tale...

TURCUL.

Bine, renunț la sistemul meu... Totul o să se termine cu
25 bine. Cel puțin, în ce ne privește...

ROMÂNUL.

Și chiar de-ar fi așa cum susții tu, această ambiguitate slujește niște rațiuni înalte, de care noi nici nu putem să ne dăm seama pe moment. E o formă a supraviețuirii...

TURCUL

Uite, eu, de exemplu, am venit aici ca să fiu îngropat, măcar îngropat în pământul patriei. De omorât m-au omorât, dar în loc de pământul patriei... m-au uitat în aer.

ROMÂNUL

5

Adică final deschis, mă rog... (*Pauză.*) Ce mă miră e că la început ne înțelegeam foarte bine... și acum uite era aproape să ne certăm... Și asta se întâmplă tot mai des în ultima vreme...

TURCUL

S-or fi săpat niscaiva divergențe... Și deal cu deal se des- 10
parte, săpat de ape... Oricum au trecut câțiva ani...

ROMÂNUL

Să ne fi săpat apa?... Din păcate, alta e realitatea. În tot timpul ăsta eu am spus niște adevăruri, iar tu ai mâncat...

TURCUL

15

Eu? Când?

ROMÂNUL

Ai căutat să faci concesii. Din ce în ce mai mari. Cum să nu ne despărțim? Te-ai băgat pe sub pielea lui Vodă.

TURCUL

20

(*uimit*)

Ce interes aș fi avut? Am spus ce-am gândit... spre bucuria mea multe păreri coincideau...

ROMÂNUL

Iasă... le-ai făcut tu să coincidă...

25

TURCUL

Dacă ești capabil să-ți înfrângi durerea personală și să judeci obiectiv, îți dai seama că a făcut multe fapte bune... Ne-a tras pe noi în țeapă, dar, una peste alta, e pozitiv. Asta tu mi-ai spus-o.

ROMÂNUL.

Eu?

TURCUL.

În somn!

5

ROMÂNUL.

Pff

TURCUL.

Cum închizi ochii și începi să aiurezi de durere, dai drumul la osanale... Aiurezi în niște ditirambi!

10

ROMÂNUL.

E adevărat că uneori mi-e drag... Am fost însă aspru cu unele fapte ale lui și i-am spus-o întotdeauna de la obraz.

TURCUL.

Dacă nu i-ai fi spus-o n-ai fi aici. *(Pauză.)* Acum să-ți mai
15 spun una... Ca să vezi că ți-am rămas tot prieten... Dă urechea mai aproape... *(Românul se prefăce că-ntinde urechea.)* Află că eu sunt... altul...

ROMÂNUL.

Care altul?

20

TURCUL.

Nu mai sunt ăla de la-nceput... Oricum, a trecut atâta vreme... Între timp m-au schimbat cu alt turc.

ROMÂNUL.

Mă îngrozești... Adică, stai... Tu aveai o aluniță pe obra-
25 zul stâng... acum ai un neg... Te pomenesti că...

TURCUL.

Ascultă-mă pe mine... Eu știu ce spun, am murit acum vreo zece ani, și-n locul meu au pus altul...

ROMÂNUL.

Și cum n-am observat?

TURCUL.

Păi dacă sunt identic... (*Pauză.*) Și să-ți mai spun una...
 Întinde urechea ailaltă... (*Românul se face că întinde urechea.*) Nici 5
 tu nu mai ești același...

ROMÂNUL.

Altul?

TURCUL.

Îhî... 10

ROMÂNUL.

Identic?

TURCUL.

Mda...

ROMÂNUL.

15

Mama mă-sii... De ce nu ne-au spus că ne-am schimbat?

TURCUL.

Au zis c-or să se facă transformări mari... Trebuia să ne
 între-n cap...

ROMÂNUL.

20

Atunci și Țepeș o fi altul...

TURCUL.

Au fost alții în locul lui și acum el e același, în a doua domnie.

ROMÂNUL.

Dar e ca și nou... Aș vrea să mă pipăi, dar n-am cu ce... 25
 Și mai ales – n-am ce...

TURCUL.

Mâna se face că există și trupul se face că există și ea simte mâna care-l pipăie...

ROMÂNUL.

5 Dacă puteam să ne pipăim la timp ne-am fi dat seama...
Și de ce ne-au pus identici?

TURCUL.

De dragul conversației... (*Râde.*) Au văzut că ne-nțelegem în linii mari...

10 ROMÂNUL.

Mă, eu cred că suntem tot ăi de la-nceput... Că prea se nimeresc toate...

TURCUL.

Nu fi turc...

15 ROMÂNUL.

Păi, n-am venit eu din Turcia, n-am fost eu de mic luat de la tâta mamei, și dat haraci?...

TURCUL.

(*râde*)

20 Uite vezi? Ai început să te încurci cu mine... Eu am fost ăla... Tu erai... celălalt... Ți-am tot povestit eu ce e pe-acolo și acum crezi că tu ai fi ăla, adică eu...

ROMÂNUL.

Încurcată situație... Ne-am ramolit rău.

25 TURCUL.

(*trist*)

Asta înseamnă să vegetezi! Acum să-ți spun și bomba. Află că nu mai suntem nici ăia care i-au înlocuit pe primii... că a trecut mult timp de-atunci... Suntem cu totul alții.

ROMÂNUL

(enervat)

Veșnic unii vor să fugă și alții vor să vină încoace. Ce se tot înghesuie toți să ne ia locul? Că n-am fi domni, și nu asta o fi tronul...

5

TURCUL

Nu e tronul, dar pe lângă.

ROMÂNUL

(făcând o socoteală)

Suntem așa cam la a treia generație...

10

TURCUL

A treia generație împuțită... Situația a fost de așa natură...

ROMÂNUL

Da' de rău, n-am dus-o tocmai rău... Păsările cerului ne-au hrănit cu ce-a dat Dumnezeu...

15

TURCUL

Ploaia ne-a spălat cu ce-a dat Dumnezeu...

ROMÂNUL

Vântul ne-a adus noutățile... Din ce în ce mai proaste...

TURCUL

20

Aș! Crivățul ne-a intrat pe-o ureche și ne-a ieșit pe cealaltă.

ROMÂNUL

Ca și povestea asta...

TURCUL

Care?

25

ROMÂNUL

Asta cu viața noastră.

TURCUI.

Cu moartea noastră. Am dârdâit de sete, ca de frig...

ROMÂNUI.

Ne-a crăpat buza după o știre... bună. Vântul ne-a îngânat.

5 TURCUI.

Bine de tine că știi să cânți din frunză... În fiecare toamnă când ți-a picat câte-o frunză pe buze, ai mai tras câte-un cântec...

ROMÂNUI.

(*ofiează*)

10 Din frunză galbenă... Foaie verde frunză galbină...

TURCUI.

Dar ce te faci cu mine, că eram învățat doar din solz de pește...

ROMÂNUI.

(*după o pauză*)

15 Ce mă surprinde pe mine e faptul că și-a trecut aici pe țeapa asta goală și anul morții...

TURCUI.

Ce an?

ROMÂNUI.

20 Al morții.

TURCUI.

Cine?

ROMÂNUI.

El.

25 TURCUI.

A... Acum văd și eu... (*Silabiseste:*) T E P E Ș 1429-1472.
A scris el cu mâna lui?...

ROMÂNUI.

Da. Azi-noapte când tu dormeai, a venit și cu briceagul...

TURCUI.

Poate presimte c-o să aibă un an prost.

ROMÂNUI.

5

Anii de temniță nu-s de coala. De două luni de când și-a recăpătat tronul, toate-i merg pe dos. Cică s-ar fi exprimat că mai bine rămânea acolo. Nu mai are prieteni.

TURCUI.

Dar noi ce suntem?

10

ROMÂNUI.

Cei care-i erau apropiați, au fost căsăpiți în lipsa lui de către ceilalți. Mai rămăseseră vreo doi pe care i-a căsăpit el, din iu-teală de mână. Cetele turcilor sunt risipite prin pădure.

TURCUI.

15

Se aud jelanii peste tot. A fost o luptă grea.

ROMÂNUI.

Vodă nu mai reușește cu nici un preț să strângă oastea. O parte din boieri mi se pare că l-au și uns pe un altul...

TURCUI.

20

Iată că am prins și niște vremuri mai agitate.

ROMÂNUI.

Când stai pe loc ca noi, vrei în jurul tău multă mișcare. Dar ce-o fi în sufletul lui! Ce forfotă!

TURCUI.

25

Pss!

ROMÂNUL.

Uite-l că vine.

TURCUL.

Să nu-i vorbești urât.

5

ROMÂNUL.

Mă tem că e rănit și vrea să ne ceară vreun sfat, cum e când te doare.

(Apare Tepeș. E palid și însângerat.)

Scena II

10

TEPEȘ

(merge foarte încet spre teapa din mijloc)

Credeam că nu mai ajung aici. *(Pipăindu-și rănile sub coastă.)* M-a ajuns o săgeată turcească. Și aproape imediat una de-a noastră. Le-am deosebit pe fiecare după venin. Veninul din a
15 noastră și veninul din afară și-au dat mâna în trupul meu... Turcul și românul... N-am putut să scap niciodată de această simetrie. Care-o fi fost lașul. Trădare. Totul a fost pus la cale de mult. Ori mă credeau gata mort... Dar nu asta e moartea care ne place nouă și pentru desăvârșirea căreia am irosit atâta
20 material. *(Pune mâna streășină la ochi și măsoară teapa.)* Cam mult te-am făcut să stai goală, ca o stricată. *(Încearcă să râdă:)* Ha! *(Mai vesel:)* Iată c-am ajuns cu dreptatea și la mine. Am făcut dreptate în țara asta cu de-amănuntul. Unul îmi scăpase nejudecat. Să profităm de această clipă de răgaz pentru a ne judeca cinstit,
25 după datina strămoșească. *(Îngenunche. Cu glas ușor tremurat.)*

– Numele?

– Vlad.

– Ocupația?

– Domn.

30

– Țara?

– Românească. (*Mică pauză.*)

– Dumnezeu ți-a dat să fii capul unui popor și să ai atâta putere încât să umpli și iadul și raiul cu oameni vinovați și nevinovați.

– Am umplut și iadul și raiul. 5

– Pentru iad te iertăm. Și mânia lui Dumnezeu cade, odată cu trăsnetul, peste cei care greșesc. Însă în rai e mare jale. Această jale o vei plânge cu sângele tău. O vei plăti.

– Am fost întotdeauna un bun platnic, ba chiar cu asupra de măsură. 10

– Nu mai e loc în rai, de lacrimi.

– Îndesăm cu genunchiul.

– Ce nu ți se iartă este că ai pregătit această țeapă pentru Mahomed, în clipa când va pângări pământul țării. Mahomed a venit și s-a-ntors, viu. Țeapa a rămas goală. 15

– Încă mai sunt domn peste un supus.

– Ai crezut că băgând groaza în ai tăi se va speria și dușmanul. Ai tăi au înnebunit de groază, dușmanul e iar aici.

– Am vrut să am oameni tari și dreپți. (*Dă să se scoale.*)

– Așază-te. Încă nu-i gata. De ce știi turcește? 20

– (*Râzând*): Dar ce vină-i asta? Dac-așa s-a cerut? Am fost dat la ei ostatec, am învățat-o de nevoie.

– Puteam să-nvăt și tătara.

– Atunci pe românul ăsta (*arată spre turc*) care putrezește aici, îmbrăcat turcește, de ce l-ai pedepsit că s-a întors acasă? 25

– Oamenii mei s-au grăbit cu judecata.

– Cine răspunde pentru oamenii tăi?

– Este cine.

– Ce-ai făcut timp de zece ani în temnița de la Buda?

– (*Râde*): Ce să fac? Ca-n temniță. Am stat. I-a răcoare. 30

– Ți-ai părăsit țara.

– Am fost trădat.

– Nu trebuia să te lași prins, să le dai prilejul să pângărească un Domn pus aici de Dumnezeu.

– A doua oară n-o să se mai întâmple.

– Îți primești pedeapsa pentru prima dată. Ce mai stai? Ea
5 te așteaptă. E în fața ta. Ea.

– (*Priveste țeapa. Îngrozit*): Îndurare! (*Își sărută mâna dreaptă.*) Iertare.

– Ceri îndurare ca și când ai fi ascultat vreodată glasul ei.

– Un moment de slăbiciune. E omeneste. Jur că sunt nevi-
10 novat și că totul a fost gândit spre binele țării. Însă pedeapsa mi-o merit. (*Se ridică și începe să se catere pe țeapă.*) Dac-aș mai avea putere să ajung până în vârf. E ca și când mi-aș recăpăta tronul pentru a treia oară. (*Alunecă.*) Alunecos mai e drumul mării. (*La seama în jur.*) Orizont din ce în ce mai larg. Ca un făcut!
15 (*Ostează.*) Și pentru prima dată simt în mine o liniște atât de mare. Îmi aud gândurile cum se izbesc de marginea... A cui? A mea... marginea țării poate, ori a lumii... Am făcut ce mi-a stat în puteri. Sunt vinovat însă că am fost. Și mai ales că am fost ce-am fost. Viitorul poate o să mă înțeleagă. (*Râzând*.) Ce
20 viitor, când prezentul e așa măreț. Ia uite, câtă zare. (*Urcă.*) De data asta bătălia a fost pierdută. (*Se aud zgomotele de luptă din pădure.*) Și sunt căutat viu... Viu acum... (*Către cei doi vecini*.) H-he! Bună ziua. Ce mai faceți? Arătați destul de bine. Parcă nici n-ar fi trecut timpul peste voi...

25

ROMÂNUI.

(*cu glas stins*)

N-a trecut timpul. A trecut acest hoit de vreme.

TEPEȘ

(*nu aude bine*)

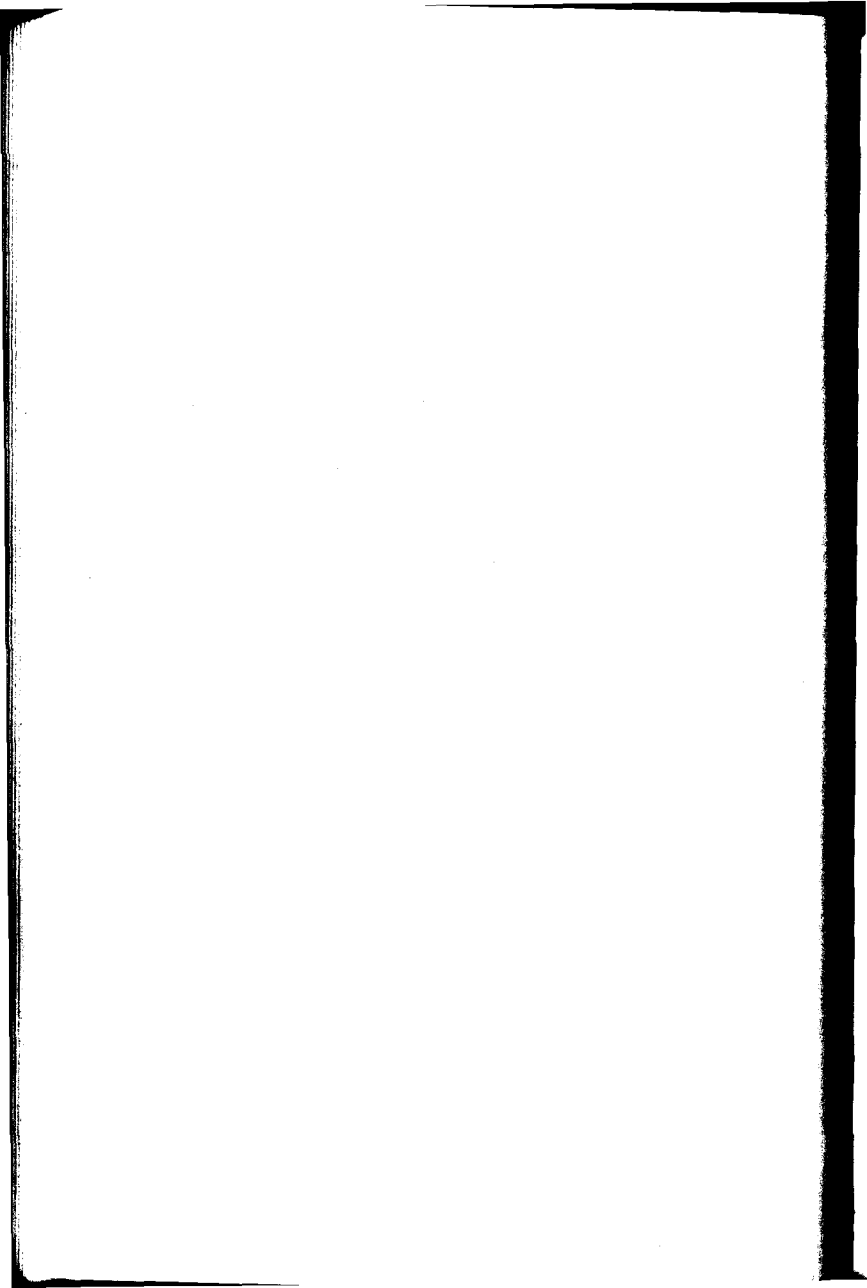
30 Cee? Nu mai aud bine. De mult nu-i mai aud pe acești sârmani. Deși se pare că ei tot timpul au tot dat din buze. Ei vorbesc, vorbesc, dar cuvintele lor nu mai ajung până la mine. Să ne dăm mai aproape... (*Mai urcă.*) Nu se cade să fie lăsat singur

la ananghie... Și nici eu nu pot rămâne singur, fără ei... Flăcăi, e rândul vostru să mă apărați... O să ne sfătuim ce să facem. (Râde.) Am mutat aici Sfatul țării... (E aproape de vârf.) Încep să simt cu palma ascuțișul destinului. (Zgomotele se întetesc, se aud voci agitate, într-o limbă străină.) Simt cu palma ascuțișul destinului. 5 Când îl voi simți cu inima, se va vedea dac-am avut sau nu inimă de piatră. Sunt tare curios. (Către român:) Bună ziua, românule! (Către turc:) Bună dimineața, turcule! Bună seara, lume! (Către zăre:) Bună seara, lume pestriță! Dimineața, la prânz și seara... Voi ați suferit doar pentru voi, eu am suferit pentru toți. 10 Degeaba? Dumnezeu știe! Deocamdată a venit seara... trebuie să ne spunem și nouă, „bună seară“. (Solemn:) Bună seara, Tepeș Vodă, călare pe-un arici năvălaš! (Râde. Către cei doi:) Plângeți? Ori nu vi s-a uscat ploaia din ochi? Ce m-am ferit eu toată viața de lacrimi și numai de lacrimi am avut parte în jur. Vă arăt eu 15 vouă tragedie... Nici nu e o mie de ani de când pe aici ostașii mureau răsând, aruncându-se de sus în vârful sulitelor. Sulitele au rămas înfipte, au prins rădăcini, au crescut voinicește, sunt codri, dar de ce nu mai râdem? E oare moartea un lucru atât de groaznic, încât să ne înțelesteze fălcile? Ha? (Râde:) Ha, ha, dacă sunt înțelestate le desfacem cu țeapa. (Trist.) Păcat că se termină totul când începi să te simți mai în largul tău... mai sus. (Urcă.) Plecăciuni acestui pământ. Pentru urcuș. Pentru apoteoză.

(Cortina)

25

VĂRUL SHAKESPEARE
PIESĂ ÎN CINCI ACTE

PERSONAJELE

SHAKESPEARE – dramaturg și actor		
HAMLET – prințul Danemarcei		
DOAMNA BRUNĂ – iubita lui Shakespeare		
ANNE HATHAWAY SHAKESPEARE – soția lui Shakespeare		5
BEN JONSON – dramaturg		
SORESCU – un danez		
IDEILE LUI MARTE		
CAMELIA – sora Ofeliei		
TINE-CAL – un copil		10
TITIREZ	}	măscărici
GÂLMĂ		
SIR JOHN DOWNTOWN zis PERIFERIE	}	scriitori, rivalii lui Shakespeare
THOMAS BLUR		
PORCIUS BLISTER		
RICHARD ZERO	}	actori, rivalii lui Shakespeare
FLY		
HEIFER		
FANTOMA		
CĂLĂUL		20
VOICEA – PERSONAJUL CARE NU ÎNCAPE ÎN SHAKESPEARE		
CORĂBIERUL – un corăbier american		
BIRMINGHAM	}	nobili
NOTTINGHAM		
BRISTOL		
		25

ARIEL – spiridus

VRĂJITOAREA

MARY (VALY) – gemene

Actori, măscărici, soli, negustori, tarabagii, lume.

PROLOG

PROLOGUL.

(intră îmbrăcat în togă, cu mască și pe coturni)

De-i spațiul curb ca mingea, ce-n perete
Dac-o izbești, îți sare-n piept – și astfel 5
Tot căutând pe alții, dai de tine...
Atunci și timpu-nchis în minge-același
Rămâne secole, milenii lungi
Și zile, chiar din drojdia genezei,
Se-nvecinează cu-ale tale clipe... 10
Stau secolele după gard, cu mâna
Le-atingi și respirând același aer,
Aceleași viziuni ai... Toți de-a valma
Ne-mpleticim parcă-n aceeași piesă,
Pe care încercăm s-o tot rescriem, 15
Dar replicile ni-s mereu suflăte
Și trase-n piept de-apuse generații
Și vântul ce rotește-n veci pământul
Ne suflă sufletele... și le-ncurcă...
(Intră Titirez.) 20

TITIREZ

(făcând câteva tumbă)

Tu, așchie cu forme sincopate,
Lungind prologul, ne mănânci din piesă!
Ca titirezul totu-o să se-nvârtă, 25
Degrabă veți vedea... Mai fac o tumbă.
(Mai face.)

PROLOGUL.

la seama, Titirez, bațjocorind,
Taina Prologului, greu epilog avea-vei!

TITIREZ

5 Prologul are-o taină? S-o destăinui.
(Îi smulge masca. Apare un chip de femeie.)
Femeie, cine ești, că de uimire
Îmi cade nasu-n gură... și-mi miroase
Vorbirea a colivă...

10

PROLOGUL

Spurcată vorbă! Te duhnească dracii!
Sunt Idele lui Marte...

TITIREZ

Vai, mă clatin!
15 De ce-ai jucat prologul?

IDELE

Nu sunt oameni.
De-acum prologu-i gata. Ține masca,
Ți-o trebui la-nmormântări solemne.
20 A ta va fi la fel ca a lui Yorik.
Și zi-mi pe nume: Idele lui Marte...

TITIREZ

Eu... sărut mâna... plec... cinstită cobe!
(Aparte:)
25 De nu te-aș mai vedea, ai crește-n ochii-mi.
(Tare, luând masca:)
Eu ies pe-aici... Să nu vii după mine!
De-i spațiul curb, eu îl măsoar cu tumbă.
Răspunderi mari incumbă-ne, incumbă.
30 *(Iese, făcând o tumbă nereușită și speriată.)*

ACTUL I
TABLOUL I

În Danemarca, un cimitir.

Scena 1

SORESCU

5

Ca bun danez, ți-atrag luare-aminte:

Nu ponegri atât această țară!

Norvegu-i la un pas și Englitera

Tribut în silă dă de ani vreo șapte.

Se pregătesc oștiri, evenimente.

10

Nimic în Danemarca nu e putred!

Așa să știi. Orice danez cunoaște.

E totuși mică-această țărișoară,

Chiar fetele, cu genele, fortează

Prea strâmte graniți, când clipeșc din gene,

15

Și ochii peste cap și-i dau, ochioase.

HAMLET

Dar cine ești?

SORESCU

Prieten, ca Horatio

20

La fel de bun. Dar lasă-mă să termin.

De s-a stricat cumva această lume

Și globul merge căș – și Danemarca

Atunci are cătimea ei de vină...
 Dar nu-i exagerăm atât ponosul.
 „E ceva putred azi în toată lumea“,
 Așa să spui, te rog. În general.

5 (Încet, prieteneste.) Te roagă Shakespeare...

HAMLET

Nu-l cunosc. El cine-i?

SORESCU

Nici el de mine n-a vrut la-nceput
 10 Să știe... Însă cumpănind, luând seama,
 Și chibzuind s-a dumirit... Și-anume
 Încoace m-a trimis să-ți spun: Nu-i place
 Purtarea ta la Elsinore! Te schimbă,
 Să poată scrie el o altă piesă.
 15 Pe-a veche, bucățele mici a rupt-o.
 E-n criză și de timp și de creație...
 Căci vârsta, știi...

HAMLET

Coșmar acesta-i oare?
 20 Ce lucruri peste mână-mi spui și-aiurea,
 Că mi se-ncheagă toată-nchipuirea
 Ca mlaștina ce-nghite iasme, până
 Devine-o cocă moale, o piftie,
 Vrăjitorii iscând, când bate luna...

25

SORESCU

Precum un sol venit din depărtare,
 Primit cu cinste e, orice ar spune,
 Ascultă-mă un pic, aici pe tunuri...
 (Privind în jur.)
 30 Sau ce sunt... cruci? căci veacuri multe, multe
 Am străbătut...

HAMI.ET

Sunt treaz? Cam cât e ceasul?

SORESCU

E ceva, da, de vis în viața noastră.

În pânda-i de păianjen, vălul negru,

Ce ochii ni-i acoperă, sunt găuri,

Vizoare ca la coifuri, găurele,

Mici ochiuri și spărturi – și se străvede

Prin ele înainte și-napoi.

HAMI.ET

(oftează)

Ah, capul rău mă doare... Ori am friguri?

SORESCU

Tristetă-ți dă frisoane... știi... Nu tatăl

C-ar fi pierit așa... dar biata-ți mamă,

Că s-a grăbit la măritis, te doare...

Și cu Claudius te-nșeală... asta

Te roade crunt! Cunosce povestea. Shakespeare...

HAMI.ET

Cu Shakespeare termină! Danez și dânsu-i?

SORESCU

Nu tocmai. Da' ți-o spun pe șleau: englez îi.

Și va trăi în urma ta... din scrisu-i.

HAMI.ET

Nu ești oracol? Locuiești la Delfi?

SORESCU

Puțin mai sus. Oracol nu-s, norocu-mi

Că nenăscut sunt... un noroc e-acesta...

HAMLET

Deci voi muri-nainte-ți.

SORESCU

Tu și Shakespeare...

5 *(După o pauză)* Și eu, la urma urmei...

HAMLET

Ce e viața?

SORESCU

De vrei cu dinadinsul, ți-o voi spune.

10 Acum și-aici.

HAMLET

Te-ascult. Adică... lasă.

(Strigând:) Gropare, dă-mi un kil.

(Lui Sorescu:)

15 Vezi cimitirul?

SORESCU

(trist)

Condoleanțe sincere.

HAMLET

20 Mi-aruncă

Groparii de trei ceasuri hârci în brațe

Și-aș ține un discurs acum, dar craniul

Lui Yorik nu s-arată... *(Înspăimântat:)* Ești tu oare?

(Râde.)

25 SORESCU

(râzând)

E bună! Ai umor și, pe Hercule,

Cu mintea-ți să mă iau la trântă-mi place.

Stăm jos pe buza groapei și-ți voi spune

30 Câte ceva din viitor...

HAMLET

(strigând)

Hei, vinul!

*(Intră Downtown și Porcius. Se retrag într-o parte a scenei.)***Scena 2**

5

DOWNTOWN

I-am dibuit. Vezi? Șușotesc. Ia seama.

PORCIUS

Jupâne, pe-al lor chip citești trădarea.
Acel din dreapta, l-ai ghicit? Sorescu-i.

10

DOWNTOWN

Credeam că-i celălalt. Dar nu contează.
Cu Hamlet seamănă leit... Sunt gemeni?

PORCIUS

Danezi se dau cu toții... Cine știe.

15

(În partea cealaltă a scenei, Hamlet și Sorescu.)

HAMLET

(ridicându-se)

Sunt șobolani prin preajmă...

SORESCU

20

(ridicându-se și el de pe marginea groapei)

Oare se scufundă

Această punte-a lumii, de răsar

Guzgani cu coadă mătauz, ce gata-s

Să sară-n ape tulburi, plini de ciură?

25

Nu-s Guildenstern și Rosencrantz?

HAMLET

Nici vorbă.

Spionii mei sunt mai stilați. Ia țară

Eu i-am trimis, să îmi aducă praștii...

30

SORESCU

(râzând)

Să-mprăştii bănuielile mârşave...

HAMLET

5 Le joc scenete, ştii... *(Râde.)*

SORESCU

Faci bine... Doamne, cine-s?

Ah, i-am văzut, pe când vorbeam cu Shakespeare.

Ciuleau urechea ca ogarii, urma

10 Când dau s-o ia vânatului prea iute...

Filaju-i fin...

HAMLET

O urmărire-i viaţa

Cu portărei şi fără... Ascunzişuri

15 Doar vorba are...

SORESCU

Porcius şi Sir Downtown

Zis Periferie... ăsta rotofeiul,

Julit de-un sfichi de spadă în bărbie.

20 Damblaua lor să facă pâri întruna.

Cu ei în cârd cin' intră-şi pune ştreangul.

HAMLET

O vorbă-aş vrea să schimb...

SORESCU

25 Îţi este milă

Aşa, cu tolba goală, să se-ntoarne?

HAMLET

Sunt robii iscodirii, păcătoşii,

Căci setea de a şti, pe turnători,

30 Ca şi pe filosofi, la fel îi scurmă.

SORESCU

Mă duc să ascult cucul. Uite-l colo.

(Iese.)

Scena 3

HAMIET

5

(se plimbă îngândurat).

DOWNTOWN

(lui Porcius)

De Shakespeare îl desprindem. E ca scaiul.

Ne-ncurcă planul... Caută-i ponosul.

10

PORCIUS

Jupâne,-i ca și mort.

DOWNTOWN

Autorașul

De Shakespeare și-a găsit cu noi bacăul.

15

Eu zic așa: Mereu i-om da cu tifla

Oricât de bine-ar scrie și cancanuri

Și daraveri de la condei să-i crească

Pe Iov cum bubele dospesc... „Ratatul“

Vorba de ordine să fie, clară,

20

Spunând că-i un ratat, până el însuși

Va crede-o într-o zi și tremurând

S-o dezbăra de geniu ca de lepră...

PORCIUS

I-om provoca hemoragii de jale,

25

Să-și verse-ai inspirației bojoci.

Creația îi va intra-ntr-o tească

Și, ca-ntr-o copcă,-n criză îmbrâncindu-l

Tot mai afund strigând „Help! Help!“ pe mal
Să ne-ntrebăm: „Ce zice“? – „Cică «Help»“
(*Râde.*)

DOWNTOWN

(*inecându-se de râs*)

5

Aștepte atunci să-l scoatem noi...

PORCIUS

Sorescu

Nu-l va lăsa...

10

DOWNTOWN

Ia dracu! Enervant e!

Ia intrigă e slab bătrânul meșter.

În foi de viță-l învelim, iberic.

(*Tainic:*)

15

Întărâtăm în contra-i stăpânirea.

PORCIUS

Reginei teatru-i place...

DOWNTOWN

Cancelarul,

20

În schimb, e filosof. Deh, nu suportă

Filosofia altora...

PORCIUS

Așa e...

DOWNTOWN

25

Cu ducele de Essex știi că-i lată.

Au fost amici?

PORCIUS

Nu cred. Comuni prieteni

Însă-au avut.

DOWNTOWN

Îl punem dar pe listă...

PORCIUS

Îi taie capul, bre Sir Downtown,
Polemică-i aceasta? sub centură
Dăm lovituri?

5

DOWNTOWN

Da, mai ales acestea
Sunt arma noastră, să se-nvețe minte
Dușmanii literari...

10

PORCIUS

Cinismu-mi place!
Prietenii are mulți.

DOWNTOWN

De ei îl rupem.
Dar de Sorescu mai întâi! Ia treabă!

15

HAMIET

(*aparte*)

Mă fac a nu-i vedea... Sunt de duzină.
Și text cu ei nu pot avea, azi, vineri.

20

PORCIUS

Îl mângâiem pe-orfan pe cap?

DOWNTOWN

Încearcă.
Ar fi grozavă-o pâără-a lui în contra
Uzurpatorului din Stratford...

25

PORCIUS

(*savant*)

Upon-Avon!

DOWNTOWN

(la fel de savant)

Știam, știam. Îl radem de pe hartă.

(Se apropie de Hamlet.)

- 5 Prietene, la Londra gogorite,
Pe scama dumitale-ndrugă unul...
Și-orașu-acesta-i gură spartă, foarte.

PORCIUS

- Ah, Londra-i mare, ce-i în gușa Londrei
10 E și-n căpușa lumii-ntregi. Se află.

(Hamlet se uită la ei și trece mai departe.)

PORCIUS

Se ține mare, nu ne bagă-n seamă.

DOWNTOWN

- 15 E prea târziu, l-a-ndoctrinat Sorescu.
Și ăsta unde-ajunge-ntâi, ia spuma.

PORCIUS

Orfan și de logodnică-i, sărmanul.

DOWNTOWN

- 20 Îl luăm altfel și să vorbim mai tare,
Fudul e de-o ureche, de durere.
(Țipând:) Bă, al lui Pește... ptiu! ești dat în paște.

PORCIUS

(arătând spre Downtown)

- 25 E *writer number one!*
Știe nemțește.

DOWNTOWN

Ceilalți borfași sunt, stârpituri și mandea
Îi flocăie și-i scarmână-n țesală...

HAMLET

(aparte)

O, Guildenstern și Rosencrantz, ce plină
De voi e lumea! Dinspre iad lucarne.
Vă meritați dar soarta-n Englitera.

5

(lese.)

DOWNTOWN

Tot pe Tamisa aruncăm năvodul.
Degrabă, hai...

(les.)

10

ACTUL II
TABLOUL I

Un han la Londra. Intră Doamna brună și Sorescu.

Scena 1

5 DOAMNA BRUNĂ

De-o săptămână caut huști în draci.

SORESCU

Huști?

DOAMNA BRUNĂ

10 Toboșari să bată
Pe uliți toba pus-am, în zadar,
De-o arde Londra iar, nu va sminti
Nici o târâtă... Anul a fost groaznic
Și Will stă... zace... seceta i-a ros
15 Ficat și splină, rânza răsturnată
I-a cășunat dureri de cap cumplite...
Dar răul stă-ncuibat în biata-i pană...
În mână o frământă, mușcă porții
Din ea, scârbit apoi pe masă
20 Își pune capul greu – acolo unde
Pe foaia albă răsăreau noi piese.

SORESCU

Cu capul, Shakespeare punct a pus pe foaie?
Nu! N-o să-l las! Căci martor îmi e cerul,

Doar el ne-a mai rămas... și restul lumii,
Ce chiar de nu-nțelege tot, l-acceptă...
Deși cârteli...

DOAMNA BRUNĂ

De-ar bubui toți dracii, 5
Cu mult mai mare-i propria-i cârteală...
Ratarea de pe urmă atât de mult
I-a tulburat...

SORESCU

Vorbești de „Hamlet“, bruno? 10
(Vom discuta apoi despre sonete.)

DOAMNA BRUNĂ

Da... „Hamlet“... „Hamlet“, că mai bine
Stătea trei luni la mare, bietul Will,
Și pe nisip se iscălea cu slova-i, 15
Atâta de citeață și mai trainic
I-a fi rămas acolo scrisu-i... Vai,
Nereușita l-a smintit aproape...
De gât ar strânge toată Danemarca...
Dar spun prostii... 20

SORESCU

Și acești *huști* fac bine?

DOAMNA BRUNĂ

(*explicând procesul*)

Se pun tărățe într-o oală veche 25
De brun pământ... Se-amestecă apoi
C-o mână de plămadă grijuliu,
De la un borș mai vechi. În beci păstrată.
Deasupra, torni o oală clocotită
De apă... 30

SORESCU

(mirat)

Clocotită? Și la urmă?

(Intră Vrăjitoarea, călare pe o coadă de mătură.)

5

Scena 2*(Aceiași, Vrăjitoarea.)*

VRĂJITOAREA

(către Doamna brună)

Mă lași pe mine?

10

De-ncurcăm procesul...

Procese multe-avea-va de conștiință

Și-n loc, împintenat, să scrie-ntruna,

Va îndrepta tot virgule sărite,

Și-o piguli ca vrabia mălaiul...

15

Visat...

SORESCU

Vrăjitoareo, de tărăte

Grăiește clar... Căci știrbă, cum ești, foanfă,

Îți trec ideile pe lângă vorbe

20

Și nu se-ating... și numai dai din buze...

DOAMNA BRUNĂ

Ah, n-o certa. E-o iasmă

Din iad scăpată. Și-a tocat bărbatul.

SORESCU

25

De bani?

VRĂJITOAREA

... Pe tocător de-a dreptul... hi-hi-hi...

DOAMNA BRUNĂ

Și l-a ascuns în pod – l-a luat pisica, –
Era-ntr-o traistă – și cu traista aia,
Fuga la doctor...

SORESCU

5

Pisica?

VRĂJITOAREA

Eu cu mortul...

(Chicotind:)

Și diagnosticul? „E mort, surată“.

10

Și-atuncea, cu tărățe, cu-a mea mână,

Acasă, pe-ndelete, oblojindu-l,

Lipindu-l, descântându-l și stupind

Asupra-i, l-am făcut întâi cadavru

Întreg... apoi cu ceva huști în plus

15

Iar viu... da' viu de tot... și-apoi pe tron

L-am pus...

SORESCU

(aparte)

Parcă-l cunosc... Din Henrici unul, oare?

20

DOAMNA BRUNĂ

E vorbă lungă, însă se pricepe.

VRĂJITOAREA

(către Doamna brună)

Ascultă: Făcălețul, mare, zdravăn

25

Să-ți fie-n mână... Mesteci, mesteci, mesteci

Zile vreo trei... Și după... nouă zile

Plămada, cu tărățele acestea

Adăugate proaspăt... în dospire intrând...

Slobod din plin, în zeama asta chioară

30

Substanțele vrăjite, vii fermenti...

Conține-atât de multe daruri zeama
 Că dacã-o pui pe ranã, crește carnea
 I.a loc,

vătămătura se închide...

5

(*Îi dă o traistă cu tărâțe.*)

Acestea sunt... Ah, seceta!... I.a anul,
 Dacã un nor n-om priponi pe boltã,
 Sã-l mulgem peste-ogoare...

DOAMNA BRUNĂ

10

Scorpie de treabã

Îți mulțumesc...

VRĂJITOAREA

(*Îi dă și mătura*)

În loc de făcăleț, cu coadã...

15

Și bine, bine... bine... Știi...

DOAMNA BRUNĂ

Dar tu?

(*Semn că n-are cum să plece.*)

VRĂJITOAREA

20

Mã duc pe jos... Ha-ha... hi-hi!

Când iadul s-o cãsca, eu țuști pe-aci!

(*Iese topăind.*)

Scena 3

(*Doamna brună, Sorescu, Shakespeare.*)

25

SORESCU

Era din „Macbeth“ sau de unde, Doamne
 Iartã-mã?... că tare cunoscutã
 Mi se părea... la port, la mers, măsele.

DOAMNA BRUNĂ

Din „Macbeth“ poate... însă-o figurantă...
 De vrăjitoare... da, a fost tăiată,
 De autor în ziua premierei,
 Voia să-i cizeleze mai mult rolul... 5
 La urmă, luat de altele...

SORESCU

Aşa-i,
 Nu poți pe toate să le bagi în pâine...
 Căci roluri sunt puține... 10

DOAMNA BRUNĂ

Și de-aceea
 Ea și-a tăiat bărbatul, căci tăierea
 Cheamă tăiere... 15

SORESCU

Taci! Văd sânge!

DOAMNA BRUNĂ

Însă la urmă, tocmai ea, o mână
 De ajutor, întinde autorului... 20

SORESCU

(*ingrozit*)

Ce mână!
 Fermentu-acela pofcios, putea-va
 Să scoată genialul tău prieten
 Din geniala criză?... Zei puternici! 25

(*Se aud pași.*)

Dar pași s-aud...

DOAMNA BRUNĂ

E el... Să-i măturăm cărarea vieții
 Cu pletele acestea-ades cântate, 30

- Doar s-o-mbuna și, revăzându-și textul,
 Eliminând acele părți bizare,
 Anacronisme, stângăcii, mizerii
 Stilistice, ce-atât îl chinuiră,
 5 Cu fruntea sus păși-va iar pe Globu-i.

SHAKESPEARE

(întră abătut, nu vede pe nimeni, vorbește singur)

- A fi sau a nu fi... „Cârnați, cinci kile!“
 La fel de-aiurea sună și de fals...
 10 Abia pusesem mâna pe idee...
 Cu buzele de piersică ideea
 Se alinta sub pana-mi jucăușă.
 Eram ca un pescar, care-a pus nadă
 Pentru plevușcă – și, minune mare,
 15 În prostovol chiar Dumnezeu se zbate!...
 Și el, cu Dumnezeu captiv, discută...
 La urmă, îi dă drumul iar, în apă,
 Pe calea apei, El, urcând la ceruri,
 Să lumineze bezna veșniciei...
 20 Și când coló... revăd ce-am scris! O, Doamne!
 Nu vorbe... ci palavre, da, palavre,
 Palavre...
*(Dă cu ochii de Doamna brună. Enervat, îi vorbește încet și apăsător în
 proză; mânie reținută.)*
 25 Ce e cu tine-aici? Nu ți-am spus de atâtea ori să
 nu te mai ții după mine?
 Sunt căsătorit, am nevastă... necazuri, Ea e...
 Ți-am arătat-o odată... E geloasă... Nu merge la teatru.
 Zice că toate actrițele sunt niște stricate... Curve ordinare.
 30 Nu suportă muiere în jur... De nici o vârstă...
 Din cauza ei, nu-mi ies rolurile feminine...
 Trebuie să...
 ... Ah! Oricum s-ar desfășura piesa, trebuie, până

la urmă, să le omor... să le înec, să le îndop cu otravă, să
le fac pocitanii, vrăjitoare scârboase... Așa vrea...
... Tai figurante, tai dansatoare... că altfel...
O, Doamne!

Și asta se resimte... Cine să te mai ia în serios?

5

DOAMNA BRUNĂ

(*alintată*)

Eu...

SHAKESPEARE

Iasă-mă! Marlowe a avut noroc și acasă și-n târg...

10

Toate i-au mers din plin... Și s-a bucurat și de-o viață mai
scurtă... Pentru mine fiecare zi în plus e un chin. Trebuie să
scriu... să tot scriu. Și nu-mi mai iese... Și pentru cine să-ți
storci creierii? Spune!

DOAMNA BRUNĂ

15

Pentru mine.

SHAKESPEARE

(*lehamite*)

Tu ești centrul lumii, *axis mundi*. Nu te vezi decât pe tine...
Nu ne leagă nimic, absolut nimic...

20

DOAMNA BRUNĂ

Sonetele acelea...

SHAKESPEARE

Sonetele acelea!... sonetele acelea!... O ții așa ca gaia-ma-
țul... Ți-am spus să le rupi... Acestea sunt lucruri care se spun
o dată... și gata! nu se mai repetă...

25

DOAMNA BRUNĂ

Dar le-ai scris pentru mine...

SHAKESPEARE

(aparte)

Le-oi fi mai citit și alteia? Aoleu, cum îmi vuieste capul...
(Tare.) Ție ți le-am dat, au fost pentru tine...

5

SORESCU

(aparte)

Încă nu m-a observat. Scena e gingașă.
 Ies și mă-ntorc pe la trei.

(Iese.)

10

Scena 4

DOAMNA BRUNĂ

Pe tine doar te am, cu al tău geniu,
 Ce răscolește lumea-n măruntaie,
 Ca jertfa-n care își ghiceau romanii
 15 Destinul înainte de războaie...
 Prin glasul tău își spun cuvântul zeei...

SHAKESPEARE

(moale)

Iasă asta... Mă doare capul îngrozitor!
 20 Simt bubuituri în urechi... Un semn al vârstei?

Hm!

DOAMNA BRUNĂ

Cu capul pe hamei dormit-ai oare?
 O pernă de hamei îți fac, ce vise
 25 Ușoare-ți dă, de cum pe ea culci jalea,
 Ce te frământă, ciocotul din suflet...
 Și dimineața limpede și sprinten
 Îți zboară gândul, ca hultanul care...

SHAKESPEARE

(ușor iritat)

Lasă-mă, dragă! Ce, suntem pe scenă?

Vorbește englezește, ca lumea. Îmi declami mie?

Arunci mâinile-n lături, dai ochii peste cap...

5

Lei poza asta de muză părăsită, care se sacrifică pentru iubitul nerecunoscător. Eu n-am iubit niciodată.

Uite, că n-am timp.

DOAMNA BRUNĂ

Nerecunoscător și nevăzător... Toată viața m-ai crezut 10
brună, mă rog, o oacheșă focoasă... *(Ojîând.)* Cât mă costă să-mi
tot vopsesc mereu părul! Umblă după catran, fugi după frunze
de nuc... astea cam dau castaniu însă... Cât timp pierdut în
fața oglinzii... Să imit apucăturile acestui soi de femei indo-
europene, cu mult mai mult Gange în ten decât e în stare să 15
suporte India însăși... trădându-mi firea mea cea blondă.

SHAKESPEARE

(o privește surprins)

Codalbă ca Ofelia?!

DOAMNA BRUNĂ

20

O, da, bărbatii

Așa-s de filosofi, că văd atomul

Sărind de pe orbita-i legiuită

Și producând dezastre-n Ursa Mare,

Dar lângă ei, observă greu că soata,

25

Cu ochiul face proniei, să-i pice

Ceva în cap iubitului pisoi...

SHAKESPEARE

Ti-am spus. Subiectul acesta nu-l discutăm. Intrigile feme-
iești m-au depășit întotdeauna... De ce, Dumnezeule mare, nu 30
s-apucă femeile să scrie teatru, ele care au în degetul mic toate

sforile, intrigăraia cea mai greu de ghicit de la un act – fie el și sexual, ca să vorbim în limbajul tineretului de azi – la altul?!... bărbații să-și facă unghiile și să filosofeze... (Pe alt ton:) Codalbuți este boiul?

5

DOAMNA BRUNĂ

Codârlă-n coada carului legată
 Ți-i observația celebră, Will!
 Cu leuca lovită, hăbăucă! (Pe gânduri.) Ori cumva?
 Degeaba... pentru mine le-ai scris! Gata!

10 (Alintându-se.) Lasă-mă să recit măcar sonetele: XV, XXVI și XXVII...

SHAKESPEARE

(sec)

Nu acum, că am treabă.
 15 Cinci piese aș fi scris, de nu iubeam!
 Mă contrazic? Dar ce? Viața-i teatru,
 Să aibă-o logică? E viața vis,
 Hameiul acela... să-mi aduci degrabă...

DOAMNA BRUNĂ

20 Durerile de cap le ia cu mâna...

SHAKESPEARE

Și mâna ta s-o pui în el, iubito,
 Doar mângâierea ei, dospească-mi somnul...

DOAMNA BRUNĂ

25 Ești neschimbat. (Îl mângâie.)

E unul

Pe-aici, ce zice c-are harul
 De-a observa greșelile din „Hamlet“
 Si-ți dă pe loc sugestii mult mai bune...
 (Rugător.) Vrea să te-ajute, Will... E un străin.
 Și n-are interese-n Englitera...

SHAKESPEARE

Ascult de-o ghicitoare, de-un hamal,
 De-un secol blestemat și de Sorescu
 Să n-ascult? Dar mai bine-mi tai urechea...
 Cea cu cercel! Îl știi... Citește-atent... 5
 Și râde primul, când la suflet merge
 Direct vreun vers mai bun... E de ispravă...

DOAMNA BRUNĂ

(îngenunche și-i prinde picioarele în brate)

Dar nu e timp de teatru-acuma! Fugi! 10
 E Londra întesată de gâlceavă,
 Plutește-n aer greu blestem al soartei,
 Pucioasă-i, ca la gura unui tun,
 Pe străzile cu-obloanele lăsate!
 Și-amnarul, dacă-l scaperi, arde totul. 15
 Iar tu, ca Nessus, porți, de flăcări, manta.

SHAKESPEARE

(cu gândul în altă parte)

Azi am văzut pe Turnul Londrei corbi,
 Și unul a zburat direct la mine, 20
 Și, cât din palme-ai bate, el mi-a smuls
 Un sul... *(Râzând.)* Nefericitul Hamlet n-are
 Noroc nici de a doua versiune...
 Cu manuscrisu-n ghiare, corbul sprinten
 S-a dus pe Turn și l-a distrus cu pliscu-i... 25

DOAMNA BRUNĂ

(speriată)

Ce-o fi însemnând aceasta?

SHAKESPEARE

Corbii carte 30
 Solidă-au învățat... și ei mă gustă. *(Râde.)*

(Intră Gălmă.)

Scena 5

GÂLMĂ

Sunt Gâlmă, măscăriciul ce pe far
 Stă cocotat, să vadă viitorul,
 5 Cum buzna dă în Anglia și primul
 Să-l trâmbezeze. (*Tăinic.*) Azi staționează.
 N-a vrut să intre, că-i prea deasă ceța.
 Stă viitoru-n coadă, stă și-așteaptă...
 Mă-ntorc la far, sau stau afar'?

10 SHAKESPEARE

Te du la... viitor, cu el așteaptă.

(*Îi arată ușa.*)

GÂLMĂ

În far feștile nu mai sunt! Cu ochiul
 15 Le fac corăbiilor... N-o să capăt
 Un tic la ochi?... tot clipocind lumina
 Din sursa personală, paznic vajnic
 Corăbiilor cu import-export...

DOAMNA BRUNĂ

20 Ne lasă două clipe, dragă Gâlmă...

(*Gâlmă iese făcând plecăciuni.*)

Scena 6

DOAMNA BRUNĂ

(*Plângând*)

25 Nici n-au trecut cinci săptămâni de când
 Pe duce l-au gășit, că-n fruntea oastei
 S-ar fi dorit, să tulbure domnia...
 În Turn ei l-au închis, cu cruntă pază,

Și azi s-a bătut toba, cum că, mâine
În zori, călăul va lovi cu barda...

SHAKESPEARE

(*Mirat*)

A luat proporții chestia aceea? 5

DOAMNA BRUNĂ

Proporții! Și-a ieșit din orice matcă.
S-a dovedit urzeala-i. (Cine știe
De n-au fost măsluite, legi și pâre!)
Și ducele, cu toți ai lui, dau seama! 10

SHAKESPEARE

Pot face ceva pentru el?

DOAMNA BRUNĂ

Fugind!

Ascunde-te departe, la vreo stână, 15
Precum Ulise-,n drumu-i către casă...
(*Și mai încet.*) Pe listă ești.

SHAKESPEARE

(*mirat*)

Eu? 20

DOAMNA BRUNĂ

Tu... cu operele tale...
De nu-ți găsec o vină, un amestec,
Ți-or pureca iar scrierile toate,
Și, în lumina noilor isprăvi, 25
Ciudat suna-vor replici lungi, tirade,
Ca a lui Brutus... Vai, câți conjurați
Ai bulucit în „Cezar“! A lor pumnale
Primejdios sclipesc acum și la feștile
(Că de-aia nu-s în far), 30
Prin săli de raină, cumpănite-s vorbe,

De vulpi, plătite, să găsească tâlcuri
Și-ndemnuri la răzmeriți...

SHAKESPEARE

Doamne sfinte,

- 5 Oare întâi ai inventat cenzura,
Popreala exprimării, inși nemernici,
Care cu halebarde-ncruciate
Opresc cuvintele la strunga penei,
Și abia după-aceea, milostive,
10 Tu l-ai creat pe scriitor și: „Scrie!“
I-ai poruncit! „Frâu liber dă-ți gândirii!“?

DOAMNA BRUNĂ

(*speriată*)

- Mai încet, că s-a oprit o căruță sub fereastră.
15 (*Tremurând.*) Romeo, tuciuriul, pune scara,
Să urce pân' la noi?! (*Dumirită.*) Mai sus țintește!
Ibovnica-i, cu sâni dârdâinzi,
Energizanți, stă, de corset descinsă...

SHAKESPEARE

- 20 Îmi bubuie în creieri execuții
Din lumea-ntreagă – lași, eroi, tirani,
Uciși de un călău ce taie-ntruna,
Cu mâneci suflecate,... Și butucul
S-a-ncins de-atâta icnet, ca o țevă
25 De tun – ce capete însângerate-ntruna
Ar arunca în slava omenirii...
Și pentru toate vinovat e? Ghici?
E Shakespeare! Dobitocul de la *Globul*
Ce cară cu sacaua întâmplări,
30 Măgar famelic, coaste numărându-i,
Izbit în burtă... El povestea lumii
Pe scenă o descarcă... pentru cine?
Nu! Nu mai scriu! Mă duc la Mânăstire...

Ba nu! la dracu-n praznic!
Mi se piardă și urmă și hârtii, sonete – totul!

DOAMNA BRUNĂ

Ci repede!... da, da la dracu-n praznic,
Acolo unde mutu-a-nțercat iapa, 5
Te-or dibui mai greu...

(*Intră Titirez.*)

Scena 7

TITIREZ

(*face o tumbă*) 10

Ce învârteală!
Și roata de s-o învârti pe-aceleași
Obezi-, o fi de bine... Dacă nu, de rău –
De rău... Măria-ta, nu ți se-nvârte capul?

SHAKESPEARE 15

Ba da – îngrozitor...

TITIREZ

Și de la dreapta la stânga?
Sau altmintrelea... că-n piață
Azi capetele și așa și-așa 20
Rostogolitu-s-au, într-o derută
A lor, ce-a derutat grozav și gloata...

DOAMNA BRUNĂ

Cum? Chiar s-a întâmplat? Doar mâine...

TITIREZ 25

Și mâine e o zi, dar azi *a fost*.
Mâine va fi ce-o fi... Ce-a fost însă a fost azi
Cam pe la nouă, când Tamisa-i nouă.

(*Face tumbă, îi sare în cărcă lui Shakespeare ca o maimuță, apoi fuge.*)

Scena 8

DOAMNA BRUNĂ

Spre siguranță, cu o zi mai grabnic.
 Ursitei crude i-au supus...

5

SHAKESPEARE

Sărmanul duce! N-o să-mi intre-n piese,
 Și sângele-i mi-o umezi doar ochii
 Aceștia. – Spațiu n-am pentru contemporani,
 Ciudat! Un Yorik oarecare-l plângi cu lacrimi
 10 De crocodil... Te zguduie Hecuba!
 De două mii de ani ce se jelește,
 Și lângă tine se petrece-o dramă
 Cumplită... Nervii tăi întinși sunt rudă
 Cu cei tocați, și inima-ți e igheab
 15 Durerii ce se scurge-n bolborosi...
 Dar astea-a fapte, nu literatură –
 De ele trebuie să fug, iubita
 Mă-ndeamnă... Unde? Pentru ce?
 De vorbe iar să-agăț a lui Ahile
 20 Mânie pentru-a noua mie oară?

DOAMNA BRUNĂ

Mai iute... Pași s-aud... Oștenii dau buzna...

(Intră Vrăjitoarea.)

Scena 9

25

VRĂJITOAREA

I.-om face nevăzut... cât e de mare...
 Altfel, vedea-va însuși el, ce mic
 Este cel mare –
 I.-om duce în pădurea din Ardeni
 30 Să cânte – dar din fluier, – drâmbă și trișcă

Să nu-și atingă buzele de vorbe.
Dă-i fiertura asta...

SHAKESPEARE

Eu, din șipuri,
Să sorb uitarea, adormindu-mi mintea? 5
Bea, cață, tu întâi – paharnic muzei,
Să văd în ochii tăi cum scrie pana!

(O obligă să bea.)

VRĂJITOAREA

Îți sorb talentul, Shakespeare! 10

SHAKESPEARE

Zi „Noroc“ dar! Dă-l de dușcă.
Secătuit mă simt, cum stoarce-n râu
Spălătoreasa rufele frecate
Pe pietre albe. Nu există har, 15
Ci numai muncă – nu știu ce plăvan
A zis-o. De-i așa și eu, ca boul,
O să mă-nham, descoperindu-mi bruma
De băiguială, cât de cât legată...

DOAMNA BRUNĂ 20
(arătând spre Vrăjitoare)

Îi e rău...

VRĂJITOAREA

Eu mor, frumoaso!
Talentul lui e-o băutură 25
Atât de tare, -ncât orice otravă,
Pe lângă el, pare o moare slabă,
Ce-i bună la digestie. Cu bine
Rămâi! Mă învește vâlul negru...
Tu, Shakespeare, blestemat să fii a scrie 30
Cu coada scorpionului, prin veacuri.

(Intră Sorescu.)

Scena 10

SORESCU

Ce se-ntâmplă?

DOAMNA BRUNĂ

5 A vrut să-l otrăvească și-n urzeala-i
Ea singură s-a prins.

SORESCU

'S-o luăm de-aici.

Așteaptă măscăricii înțeleaptă
10 Vorbire. (*Către Shakespeare:*) Căci e ziua lor
Tot anul și se cuvine să-i cinștim cu vorbe.

(*Împreună cu Shakespeare târâsc Vrăjitoarea și-o ascund după perdea.*)

SHAKESPEARE

Aici, cât mai departe, să nu-nțepe
15 Hamlet, cu sabia, cum îi e felul.

SORESCU

(*trăgând cât mai departe trupul Vrăjitoarei*)

Așa-i. Când intră, inspectează-ntâi
Perdeaua, găurind-o ca pe-un șvaițer.
20 Dar n-a murit?...

SHAKESPEARE

Vedea-vom. E o iasmă
Și șapte vieți ce are, ca pisica,
Pe toate șapte...

25

VRĂJITOAREA
(*gemând*)

Îmi e rău...

SHAKESPEARE

Auzi?

30

SORESCU

Dau primul ajutor?...

SHAKESPEARE

(Probând fiertura.)

Cu propriu-i gât, s-o aibă-n pază iadul.
Să ne-ocupăm de măscărici.

(Intră Gâlmă.)

5

Scena 11

SHAKESPEARE

Cu toții

Să vină-aici buluc și să m-asculte.

GÂLMĂ

(jovial)

10

Am un mic text și vi-l spun repede acuma, până a intra nefericiții de clovni și măscărici, căci nu vreau să le dau prilejul să râdă. Băgăm la foale și ne hlizim numai noi. Cine râde mai mult, trăiește mai mult. Zice că... acolo... nu știu unde... era unul de răspundea la toate întrebările, bunăoară, cât de grele. Lîmpede, nu ca Pitia. Întrebai și primeai răspunsul pe loc. Și se prezintă unul. „Îmi răspundeți și mie la o întrebare?“ „Sigur că da.“ „Dar e cam grea întrebarea.“ „Oricât de grea“. „Spuneți-mi dacă poteca e dulce.“ Stă ăla pe gânduri, se frământă, se frământă... „Trebuie să recunosc că întrebarea dumitale e cam ciudată... Dar de ce mă întrebi, dacă aia e dulce?“ „Sunt reprezentantul unei comunități de diabetici“... Ha, ha, ha.

SORESCU

Uită-te la el cum râde, ținându-se cu mâinile de burtă. 25

SHAKESPEARE

Râzi de propria-ți prostie...

TITIREZ

Am una și mai bună...

Se prezintă la Dumnezeu trei schelete...

30

SHAKESPEARE

Te rog să taci...

TITIREZ

(mormăie ceva foarte repede, apoi clar)

5 Și ultimul zice: „Eu sunt din Danemarca, dar, Doamne, cred că e o confuzie... Eu încă n-am murit...” Ha, ha, ha...

(Intră vreo șapte pitici-măscărici. Se strâmbă, fac giumbuslucuri.)

Scena 12

MĂSCĂRICIUL 1

10 Sodom de vise-avui, ca sfredelușul
M-au ciocănit azi-noapte. „Scoală, că porceaua
E moartă în coteț”, mi-a spus o mreană.

MĂSCĂRICIUL 5

15 Și soarta vacii îngropând, lehuza
S-a ridicat și-a început a-și linge vițelul...

MĂSCĂRICIUL 7

Răsfulgul sec însă-o lovise, biata
Văcută...

MĂSCĂRICIUL 4

20 Ca floarea de silur în două ape
Scăldându-i-se ochii...

MĂSCĂRICIUL 2

Și porceaua... alături moartă...

SHAKESPEARE

25 Liniște, pleșcani!

Voi jefuiți și timp și înțelesuri!
Vorbeați pe șleau pe vremuri, cât de cât,
Măcar să-i spuneți vremii cât e ceasul,
Voi limbi de orologiu, ruginite!

De nu e zurbă, de-i belșug în țară,
 Sau mari ocări colindă prin ogrăzi,
 Putea, din gura voastră, afla riga.
 Curtenii toți, cu gurile cusute,
 Priveau la stârpiturile-nțelepte. 5
 Și făcând zâmbre, chicoteau în taină...
 Și-acum?

SORESCU

Să nu-i jignim, jigniți au fost de soartă.

SHAKESPEARE 10

Ați talosit ca proasta-n bălci, crezând
 Că adevărul spus de voi contează.
 De-o șchioapă boiul, hazu-i tot pitic
 Și cocoșat...
 Și fără dicție, rostind măscări 15
 Dispare orice farmec... Adevărul
 Trebuie spus de oameni nați și zdraveni,
 Cu șira dreaptă, creierul pumnal...

SORESCU

Ideea-i bună, o băgăm în „Hamlet“. 20

SHAKESPEARE

Eu vă concediez, la a mea vârstă
 Nu mai am timp s-aleg, din lingușeli,
 Fărăma de-adevăr ce strecurați,
 Pe la urechi de nobili, la oștețe. 25

MĂSCĂRICIUL 7

Vorba din gură ne-ai luat...
 Tu însuți...
 Vezi cât de greu s-alege-nțelepciunea...
 Noi vorbe dulci nu mai avem de unde 30
 Să scoatem...

MĂSCĂRICIUL 2

Hi-hi, hi! Este reprezentantul unei companii de diabetici.

SHAKESPEARE

Taci!

MĂSCĂRICIUL. 5

Cu tifta dai un an, dar nu o sută!
 5 La pensie vrem să ieșim cu toții,
 Tain de nu ne dai și tot e bine,
 Căci noi mâncăm puțin, râzând din burtă.

MĂSCĂRICIUL. 3

Am repetat aceleași nesărate
 10 Vechi glume – și nici una nou-nouță
 Nu ni-i permis să spunem. Ca pitici,
 Ne vom retrage-n liniște, la țară,
 De-acolo, în pădure – și-o căsuță
 Om face, din chirpici și foi de mică.
 15 Juca-vom otuzbirul așteptând...

SHAKESPEARE

Duceți-vă și s-auzim de bine.

(Măscăricii ies.)

TABLOUL II

20 *(O piață în centrul Londrei. Mulțimea s-a adunat să vadă execuția răscu-
 laților. Bat tobele, călăreții stăvilesc valurile de oameni care se scurg de pe uliți.)*

Scena I

SHAKESPEARE

(intră ținând în mână dârlogul calului)

25 Hei, băiete, nu vrei să câștigi un ban?

COPIIUL ȚINE-CAL.

(aparte)

Azi am noroc. N-am mâncat nimic de ieri.

(Tare:) Ba da, Sir. Dar nu țin să-mi încerc norocul aici.
Locul nu e băftos. 5

SHAKESPEARE

(îi arată un ban)

Tocmai de-aia nu ți-l dau acum, ci când mă-ntorc... Altfel,
dai cu el în sus... și aici, oricum ai da, tot capul cade... Brr!
Ai dreptate, locul ăsta aduce ghinion. Ține-mi un ceas calul... 10
Și ca să-ți omori foamea, înfulecă jimbla mea de rezervă. O
țineam aici în desagă.

(I-o aduce.)

ȚINE-CAL.

(apucă dârlogul)

15

Bine, Sir. E nărăvaș?

SHAKESPEARE

E nărăvaș, dar are blând nărav:

Trage la teatru. Drame vrea, comédii.

Cu botu-n traistă, ronțăie ovăzul, 20

Urechile-i ciulite, însă prind

Orice cuvânt: *(Jucând.)* „Iubito, dă-mi năframa!“

„Ah, m-a ucis!“ „Dar ce-am făcut, iertare!“

„Du talismanu-acesta“... „O, i-asemeni

Cu-al meu... Suntem, deci, frați...“ 25

„Eram, te las cu bine...“

ȚINE-CAL.

Ce piesă e asta, Sir? Vreau să știu... așa, pentru cultură
generală.

SHAKESPEARE

30

Frânturi din ce aude calul...

Și el, cu botu-n traistă, meditează

Că lumea e un drum și nu o scenă.
 Un drum ce fuge, fuge, printre vorbe...
 Dii, murgule, să prindem coada piesei!
 Ah, mă grăbesc... Te găsec aici, să nu fugi cu calul,
 5 E fermecat... dă cu copita.

ȚINE-CAL

Ați auzit?
 Băiatul care i-a ținut odată calul
 Lui Sir Thomas, când acesta s-a dus
 10 La teatru,
 I-a întrebat: – Ce piesă vedem astăzi, Sir?
 – „Iuliu Cezar“, i-a răspuns.
 Tu ține-mi aici calul, preț de patru ceasuri
 Păzește-mi-l, să nu mi-l fure
 15 Și-ți voi da trei șilingi.
 Când s-a întors Sir Thomas,
 Până să-ncalece el,
 Băiatul Ține-Cal i-a povestit
 O piesă despre Iuliu Cezar
 20 Mult mai bună decât cea pe care o văzuse el.
 – Am compus-o acum, cât țineam calul, Sir.
 – Bravo, mă țacă, grozav ce-ai mai ticluit-o!
 Na trei șilingi.
 – Mulțumesc, Sir, nu mai costă nimic ținerea calului,
 25 Întrucât mi-ați dat subiectul.

SHAKESPEARE

(râde)

Măi, dar isteț mai ești...
 Semenii cu...

30

ȚINE-CAL

Cică băiatul acela de-atunci, a ajuns om mare.
 Scrie piese, care se joacă la Londra. Îl cheamă...
 William Shakespeare... Ați auzit de el?

SHAKESPEARE

N-am auzit, că Londra este mare...

ȚINE-CAI.

Dar ce spectacol e azi, Sir, de ține așa de puțin, numai un ceas? Cum se cheamă... Nu c-aș vrea să compun și eu ceva, dar așa... pentru cultura mea generală. 5

SHAKESPEARE

N-are titlu... Dacă-ar fi să-i găsim unul, hai să-i zicem „Execuții la bardă pentru patrie și orchestră“.

ȚINE-CAI.

10

Comedie, Sir?

SHAKESPEARE

Pantomimă...

Dar, uite, pierd timpul și nu mai prind loc în față...

Adică, prea în față-n față nu-i bine să fii... Tii! 15

Câtă lume s-a strâns! N-o să mai gălesc loc nici pe la mijloc...

N-oi vedea decât capete pe umeri, nu și pe cele rostogolindu-se...

ȚINE-CAI.

Am auzit că i-a venit și rândul ducelui de Essex... 20

SHAKESPEARE

(nervos)

Te gălesc aici... Mă duc, întârzi!

(Iese.)

ȚINE-CAI.

25

Cum seamănă cu-actorul ăla... Ah, cum îi zice?

Care joacă la „Globul“...

*(Iese.)**(Intră Birmingham și Nottingham.)*

Scena 2

NOTTINGHAM

Echipa-ti, Birmingham, ți-o lași și-n piață
Plăceri estetice la execuții cauți?

5

BIRMINGHAM

Echipa? Ha! O trupă amărâtă
De ambulanti ce-mi terfeleau blazonul.
Numai bebele, le ieșeau pe gură
Nu replici, panglici proaste. (*Trist.*) N-avem teatru!
10 „Duceți-vă, le-am spus, jucati la hanuri
Și complotați în curte, pe butoaie.“
Tu, Nottingham?

Asiști la scene de-astea?

NOTTINGHAM

15

La fel și corbul meu lasă din ghiare
A Thaliei statuie, cu ponoase.

BIRMINGHAM

Toți ducii, descotorosiți de teatru,
Îi vezi acum, pe mâini cu toți se spală.

20

NOTTINGHAM

Nu-s piese noi și nu avem nici public!
Doar polițai mascați în gură cască
Vezi la spectacole și orice vorbă
Le sună ca o pușculiță-n care
25 Își strâng economiile lor, mândre,
Medaliile și un spor de leafă.

BIRMINGHAM

În Anglia e clar că, două veacuri,
Un dramaturg de soi n-o să se nască!

NOTTINGHAM

Dar piața, iată, plină e de viață,
Era să zic, de n-ar fi viața moarte.

BIRMINGHAM

Tot victime... și de-alde noi esteții! 5

NOTTINGHAM

(râzând)

Caști gura, însă nu te sui pe scenă.

BIRMINGHAM

De spui: „Mi-e sete“, ai jignit coroana. 10
Bat tobele, mulțimea se îndeasă.
Călări oșteni proptesc din greu, cu lancea,
Talazurile lumii curioase...

NOTTINGHAM

Amenință să se reverse-n piață... 15

BIRMINGHAM

Butucul l-ai văzut?

NOTTINGHAM

Cam câte cercuri 20
Are-un butuc burtos ce-atâtor vieți
Li-i tocător, și leagăn și pădure?

BIRMINGHAM

O, multe!

Cică atunci când biata victimă își pune capul, numără rapid – așteptând lovitura trebuie să facă ceva, nu? – dar foarte rapid numără cercurile butucului. Și dacă îi ies cu soț, înseamnă că n-a avut noroc...

NOTTINGHAM

Și se resemnează?

BIRMINGHAM

Dacă mai apucă... Ah, scurtă mai e și viața omului! 30

NOTTINGHAM

A ducelui de Essex va fi într-adevăr scurtă...

Pe cât i-a fost semeția de mare. (*Tobe, gălăgie.*)

Iată-i, sunt aduși în căruțe. Stau în picioare cu fruntea sus...

5 *Abyssus abyssum invocat!*

BIRMINGHAM

Aș! N-o să mai urmeze nimic. Va fi o lungă pace...

NOTTINGHAM

Ubi solitudinem faciunt, pacem appellant... Avea dreptate Tacit.

10 Dar nu-l văd printre nenorociți pe duce...

I-o fi iertat regina?

BIRMINGHAM

Cică-ar aștepta de la el un semn...

Un inel, pe care i l-a dăruit...

15 Dacă-l primește, înseamnă că flăcăul se căiește de fapta-i
necugetată. Atunci, ea ar putea interveni...

NOTTINGHAM

Prea mândru ducele să cerșească

îndurare...

20 Sentința s-a dat de mult...

BIRMINGHAM

Da, dar regina tot târăgănează executarea...

Într-adevăr, ducele nu se află printre cei purtați
cu mâinile legate cu lanțuri, câte doi...

25 Hai mai în față...

(*Ies.*)

(*Intră Corăbierul și Porcius, venind din direcția spre care s-au îndreptat
cei doi...*)

Scena 3

PORCIUS

(căutând din ochi pe cineva)

Era pe-aici.

CORĂBIERUI.

5

În ce mă privește... uită-te la picioarele mele... Nu-s crăcănate ca ale cavalerilor... Valurile pe care le încalec eu, nu strâmbă și nu scâlâmbâie țurloaiete, domnule. De-aia călătoria pe apă e mult mai sănătoasă decât cea pe uscat. De-aici și Iisus Cristos, când voia s-o ia pe scurtătură, mergea pe valuri... 10

PORCIUS

Nu păreți de prin părțile locului...

CORĂBIERUI.

De prin *udul* locului n-aș putea fi.*(Mândru:)*

15

Sunt corăbier american...

PORCIUS

(preocupat de gândurile lui)

Adineaori stăteau aici de vorbă un tip, cu pelerină și-un puști... A, spuneți că sunteți corăbier american? Ce mai e pe lumea cealaltă? 20

CORĂBIERUI.

Igrasie, domnule.

PORCIUS

Nu înțeleg nimic. Vorbiți engleză, domnule corăbier? 25

CORĂBIERUI.

Americana, domnule!

Călăul mi-a plăcut. Ager la mână. Da-n ochii victimelor câtă jale!

(Iese.)

30

(Intră Tine-Cal.)

Scena 4

PORCIUS

Hei, flăcăul! Măi, puțache... ia fă-te-ncoa!
 Vorbeai adineauri cu unul cu pelerină. Cam chel,
 5 fruntea ca o pagină de titlu, de statură potrivită...

ȚINE-CAI.

Eu? Nici vorbă. Sunt mut. Surdo-mut.

PORCIUS

Hai nu-ți bate joc... Unde s-a dus?

10

ȚINE-CAI.

A, corăbierul acela... A luat-o pe-aici.

PORCIUS

Nu ăsta... Omul cu pelerină... (*Mieros:*) E prietenul ducelui
 de Essex... Și dacă regina nu l-a grațiat, el nu putea decât să...
 15 Dacă-mi spui, îți dau doi penny...

ȚINE-CAI.

Vorbiți engleza, domnule? Nu-nțeleg nimic.

*(Porcius iese.)**(Intră Nottingham și Birmingham.)*

20

Scena 5

BIRMINGHAM

(savant)

Când asști la o execuție, ori victima trebuie să fie un nume –
 care să țină afișul –, ori călăul să fie celebru. Există o regulă și-n
 25 execuțiile astea publice. Nu atragi poporul, așa, cu Gălmă,
 care-l taie pe Sulică. Vax albina! Nu ți se taie capul bine, suferi
 toată viața.

NOTTINGHAM

E, câteva amănunte colo, ce mai contează! (*Văzându-l pe Ține-Cai:*) Mai încet, că ne aud copiii.

ȚINE-CAI.

Sunt surdo-mut, domnilor. 5

BIRMINGHAM

Sulică îl taie pe Puțache! Vax...

NOTTINGHAM

... albina!... Așa e.

BIRMINGHAM

10

Venisem de dragul lui Essex, al lui Southampton... Ori-cum, niște nume...

NOTTINGHAM

(*râde*)

Și când colo – ei ne fac figura. Nu se prezintă! 15
Deși erau trași în afiș! Ce nerușinare!

BIRMINGHAM

Or fi fost bolnavi. (*Râde.*)

NOTTINGHAM

Și-n locul lor – un oarecare Cuffe, un oarecare Lee... 20
Un oarecare Shakespeare...

ȚINE-CAI.

(*tresărind*)

Cuum?

BIRMINGHAM

25

L-au omorât și pe el? Parcă nu...

NOTTINGHAM

Dracu știe... De enervare că lipsesc capetele de afiș, am fost atent mai mult la călău. Pentru că surpriza a fost de data aceasta, dragă Birmingham, călăul.

5 BIRMINGHAM

Asta da.
Pe cinstea mea, acest flăcău merită o odă.
Nici n-a împlinit 20 de ani și ce călău destoinic!

NOTTINGHAM

10 Îți crește inima când vezi astfel de oameni de ispravă.

BIRMINGHAM

Adevărați stâlpi ai societății, aceștia care spânzură.

NOTTINGHAM

El a primit ordin să-l execute pe Shakespeare...

15 BIRMINGHAM

Nu... Precis nu. A fost scos din afacere.

NOTTINGHAM

Atunci pe ăsta... Cuffe. Bun! Putea, executând ordinul, să dea rasol c-o execuție de mântuială. Ei, bine, nu!

20 A arătat că se achită de această treabă, oarecum gingașă, cu toată convingerea.

BIRMINGHAM

Ba a depus atâta zel, că pieptul multora a tresăltat.

NOTTINGHAM

25 *(avântat)*

Executori zeloși, vă-nchin o odă! Dar, hai să-ți spun, că zici că de acolo unde-ai stat, nu s-a văzut bine... Buun! L-a îmbrâncit pe voinic spre butuc. A ridicat barda... Și-n loc să dea... se pune flăcăul și-ți toarnă o cuvântare, dovedindu-se
30 atât de iscusit la limbă, pe cât de meșteră i-a fost apoi și mâna.

„Priviți această fiară“ – a spus... Stai, chiar mi-am notat...
(Scoate o hârtie.) Să trec aceasta în jurnalul meu... „E sănătos
 tun“, a zis. Azi-dimineață, udul i-a fost bun. Și doctorul, când
 i s-a uitat sub noadă, a constatat că trânji n-are. Scârnavia iarăși
 i-a fost normală... Pulsu-i bate zdravăn – puțin grăbit, din cauza 5
 acestei împrejurări. Deci tânăr, plin de viață, pleznind de sănă-
 tate, nu alta. Gras, rumen în obraji, – azi puțin cam palid, din
 cauza împrejurărilor. Cu toate acestea – a continuat călăul,
 adresându-se mulțimii –, *el va muri și încă degrabă...* *(sublinierea*
lui). Dovadă, că nu doar de boli trebuie să ne ferim. Viața e 10
 complexă.

BIRMINGHAM

Da, „viața e complexă“... parcă am auzit și eu asta... dar
 bătea vântul și-i ducea vorbele în partea cealaltă.

NOTTINGHAM

15

Spre mine... Așaaa... Să vedem ce-a mai zis, că mi-am no-
 tat... Știi, pentru jurnal. *(Citește:)* „Și, culmea, moartea n-o să-i
 fie cea pe care-o așteaptă, cea de care e sigur! Căci, cum spunea
 un antic, „nu se știe în ce clipă poate lovi destinul și să nu feri-
 ciți pe nimeni, înainte de a muri!“.

20

BIRMINGHAM

A citat din memorie, desigur.

NOTTINGHAM

Da. Și-a continuat: „Iar ochii, am uitat să spun, îi sunt al-
 baștri“. Și deodată i-a smuls vălul. Și pe cuvântul meu, erau 25
 albaștri... că vorba aia, m-am uitat în ochii lui... Da! Albaștri
 erau... Și el se uita la mine... la noi toți... cu ochi albaștri...

BIRMINGHAM

Și la călău, desigur...

NOTTINGHAM

30

Da, și la el.

BIRMINGHAM

Și la ce i-au folosit, că erau albaștri?

NOTTINGHAM

- Stai să vezi... Dar ce spuneam? Așa... Călăul nu mințise...
 5 Căci ai văzut? Nu cu barda s-a achitat de greaua-i misiune...
 De formă doar o arătase... Căci, fulgerător, el un cuțit a scos
 și cât ai zice peste pieptul i-a despicaț și inima mare roșie, zvâc-
 nind, a arătat-o mulțimii... Cum fluturi o batistă unor oameni,
 dragi... Și victima, care nu se așteptase la asta, și-a văzut cu acei
 10 ochi albaștri ai lui inima cum bate. Roșie. Artist! Artist din
 creștet până-n călcâie! Avem nevoie de călăi destoinici, stâlpi
 ai societății ei... Victima, zău, m-a decepționat... Surprinsă
 de noua întorsătură – se aștepta să i se taie capul! timp de două
 minute a vociferat contra călăilor. „La spânzurătoare cu toți
 15 călăii“!, spunea... Ce vrei, om fără inimă...

(Se aud huiiduielile mulțimii.)

BIRMINGHAM

Gloata face nazuri, auzi?

NOTTINGHAM

- 20 E, gloata tot gloată! Urlă puțin și-i trece.

(Ies.)

(Intră Shakespeare.)

Scena 6

SHAKESPEARE

- 25 Parcă pe aici lăsați în grijă calul.
(Strigă:) Băiete, Ține-Cal!

ȚINE-CAL

Aici sunt, Sir.

SHAKESPEARE

A fost cuminte bidiviul, spune?

ȚINE-CAI.

Ovăzul l-a mâncat, dar forțăind,
Jucând pe loc, de parcă musca tețe 5
I-ar fi-nțepat... Nu i-a priit, zău, zvonul
Ce se-nțețește...

(Se aud huiduieli: „Prea mulți călăi!“ „Huideo!“ „Ce bestii!“)

Calul ar vrea departe de măceluri
Ovăzul să-și dumice-n tihnă, Sir. 10
Așa de palid sunteți! Nu vi-i bine?

SHAKESPEARE

(rezemându-se de un stâlp)

Cu calul meu sunt solidar, băiete...
Dar mi-a trecut... Poftim! *(Îi dă niște monede.)* 15

ȚINE-CAI.

Prea mult!

SHAKESPEARE

Primește-i.

ȚINE-CAI.

20

Nu v-a plăcut această piesă, poate?
Era să uit... *(În șoptă:)* V-a căutat un nene.
Vă urmărește. Grijă-aveți, e plină
Azi Londra de borfași și cuțitari.
E bine c-aveți spada-n teacă, Sir. 25
Eu parcă v-aș cunoaște... Sunteți oare?...

SHAKESPEARE

(Îl mângâie pe cap)

Biete Ține-Cal, să nu scrii teatru.

(Iese.)

30

ACTUL III

TABLOUL I

*Cabinetul lui Shakespeare: o cabină nenorocită de la Globul, recuzită, statui de împărați romani, costume din diverse epoci, măști, coturni, – totul
5 în mare dezordine. Shakespeare stă pe-un scăunel, la o masă joasă, pe care se află hârtie, pene, cerneală. Sorescu se plimbă prin încăpere.*

Scena 1

SORESCU

Lucrăm pe text?

10

SHAKESPEARE

(gata să scrie)

De bună seamă.

(Citind ce-a scris deja): „Hamlet de-al doilea“.

Îmi place titlul.

15

SORESCU

(modest)

Pe uliți mă plimbam, priveam tarabe,

Dar mintea îmi lucra, precum doar globul

Se-nvârte-ntruna, fără să simțim.

20

Deodată, mă opresc. „Evrîka, vere!“.

Îl dibuisem și-am fugit să-ți spun.

SHAKESPEARE

Îți mulțumesc. În tinerețe însumi

Cloceam idei, ca un nagăț cu coajă

De ou în cap, eram pe uliți zilnic,
 Dar m-am crispat cu anii, îmi lipsesc
 Ba comparații, epitete, nume,
 Ba acel sos, care încheagă totul,
 Cum marea, când îngheață, strânge-n sloiuri 5
 Idei de vălurare, stânci, sirene.

SORESCU

Ne luăm cu vorba.

SHAKESPEARE

Da... În câte acte? 10

SORESCU

În câte-ncape-o scenă. Cât mai multe!

SHAKESPEARE

Dar fără dezlănarea din întâia
 Mea versiune, ce din minți mă scoate. 15

SORESCU

Nu, lucruri bune sunt și-acolo, replici
 O să păstrăm așa, cam o duzină...
 Urzeala însă...

SHAKESPEARE

(izbindu-și cu palma fruntea lată)

20

Bine zici, urzeala!
 M-a dat de gol și în impas mă-mpinse.

SORESCU

Păstrăm scheletul, dar mai punem două 25
 Sau trei în jurul lui, proptele bine
 Înfipte în realitatea piesei.

SHAKESPEARE

Nici cimitir să nu fie! 'mi repugnă!

SORESCU

Fantoma o păstrăm. Dar, mai întâi,
 S-apară Hamlet, regele, ca umeras
 Al umbrei, înțelegi? În carne, oase –
 5 Și să domnească trei sau patru ani.
 Cu Hamlet să discute, mititelul.
 Ce nu-i chiar mic, căci face studii bune.
 Și semne de țicneală, Hamlet, tatăl,
 Să dea și el... în trei sau patru scene.
 10 În felul-acesta, publicul, încetul
 Cu încetul, ca oțetul
 Pe limbă va simți acidul piesei.

SHAKESPEARE

Stai, acum și singur
 15 Parcă-aș putea să-nșăilez
 Tot actul întâi.
 (Jucând:) „Cine-i acolo?“ „Stai!“ „Fantoma?“
 Aș!

Sunt regele, neghiobilor! Visați
 20 În timpul gărzii? Iată, pe terasă,
 Cu fratele Claudius și fiu-mi
 Ieșit-am iar, în piept să tragem largul
 Acestei mări, acum în toiul nopții...
 Și voi jucați țintar?! Uitați norvegii
 25 Cum se-narmeză... Fortimbras, înhață-ii!“

SORESCU

Nu, Fortimbras, îl ținem de surpriză.
 E regele Norvegiei... Un nume
 Banal... Horațio ori Pășăruică, punem...
 30 Așa încât, în actul doi, când umbra
 Apare... cei rămași în sală... Spun acum în proză, să nu-mi
 pierd ideea – cei care au trecut cu bine șocul primului act, vor

fi familiarizați, atât cu înfățișarea personajelor, cât și cu țicneala regelui, viclenia fratelui său (trebuie găsită o scenă din care va reieși că acest Claudius e o vulpe șireată).

SHAKESPEARE

Am găsit-o...

5

SORESCU

Un moment să nu-mi pierd șirul...

Ce spuneam? Ah, mi-a zburat! Domnule, milord...

Stai puțin, frate... Așa... Asta voiam să...

Deci am fost întrerupt... Mi s-a frânt inspirația

10

exact în două, ca un iceberg care se lovește de pol...

pac! jumătate se dă la fund...

SHAKESPEARE

(*vinovat*)

Eu te-am molipsit

15

Cu gângăveala mea sâcâitoare...

SORESCU

Am găsit! În actul patru, Hamlet fiul... a, îi băgăm în gură

mult mai multă filozofie. Să se dea-n scrânciobul minții din

belșug: atât ca filozof nebun – ori ca simulant de nebun, și de

filozof, da, da, cât și ca filozof în toate mințile. Îl tragem așa

fulger prin eleați, să-i aibă la degetul mic pe Xenofanes,

Parmenide, Zenon și Melisos... Deci, în final – să se căsăto-

rească – nebun de dragoste – cu Ofelia...

SHAKESPEARE

(*duios*)

25

Prea mult a suferit sârmana fată!

SORESCU

Și pruncul lor, pe nume iarăși Hamlet,

Să își răzbune mama-n altă piesă,

30

Căci mama, fericită doar o clipă
 Va fi și groaznic parcele vrăjmașe,
 Cu mâna moașă-si, curma-va firul...

SHAKESPEARE

(*mirat*)

5

Avea o moașă?

SORESCU

Moașă-nașă, creatură cruntă,
 O Clitemnestră, sadică Gorgonă,
 10 Privind spre tronul ei cu ochi de viperi.

SHAKESPEARE

Mutăm accentul pe buric?

SORESCU

Desigur,

15 Se mută-mpărații... mutăm accentul
 Și noi, ca pe-un țarus, spre-o nouă zare.
 Hamlet va fi de paie – o unealtă,
 A sorții... spune râncede-adevăruri,
 Dar nimeni nu-l ascultă... Și, în furii,
 20 Să se repeadă-n sala-n care teatru
 Jucau actorii – și ei altă piesă,
 Vedem cum le legăm – și-actori și public
 De-a-valma, cu-a sa spadă, să îi taie.

SHAKESPEARE

25 O tragedie, totuși...

SORESCU

Foarte mare!

Să plângă zei, și scena, numai sânge,
 Să ceară răzbunarea-n altă piesă...
 30 Așa făceau și grecii, știi prea bine...

Destinul laț prindea Helada toată,
Că numai capre rămâneau pe coaste,
De n-apărea Aristofan să râdă
Și să dizolve-n hohot marea dramă...

SHAKESPEARE

5

(vesel)

Mi-e totul limpede. Rescriu și gata!
Mai mare nu-i plăcere ca rescrisul,
Când mâini prietenești se-ntind spre tine
Și ochi, ce, din afară, văd metehne,
Ți le arată limpede... Pe vremuri
Un cuvîntel de îmi clintea sufleurul,
Aveam coșmare nopți întregi... Ce vremuri
Stupide pentr-o fire receptivă,
Cum e artistul! Un burete, care
Așteaptă să-l îmbibi, să-l storci și iarăși,
Prin porii toți, să-i vâri sugestii, sfaturi,
Să-i spui anume: „Scrie asta și-asta!”
Și geniu-ți prinde aripi... Deci, la lucru!

10

15

SORESCU

20

De iese bine, trecem și la „Cezar”,
Și dregem actul trei... *(sfârșit:)* Să nu-l omoare.

SHAKESPEARE

Dar Plutarh ne învață...

SORESCU

25

Nu contează!

SHAKESPEARE

Dreptate ai, e-o piesă mediocră.
„Romeo și Julieta”, iar, simpluță-i...
Mă tot gândesc, acum când mă clarific.
(Persiflând:) „Doi tineri au călduri, părinții însă
Stau rece-zid – împreunării sacre.”

30

SORESCU

Ideea e banală, pe-ndelete
 Refacem tot... Dar nu spun... Iată, mișcă
 Perdeaua, măscăricii ne ascultă,
 5 Și, de le dăm ideea, scriu ei piesa...

SHAKESPEARE

Se fură foarte mult în teatru astăzi!
 Vorbește-ncet!

SORESCU

10

(tăinic)

Să-ți spun o taină-a vorbei cumpănite
 Care să placă secolelor toate.

*(Îl ia deoparte și discută în șoaptă.)**(Zgomote, glasuri. Intră măscăricii.)*

15

Scena 2

MĂSCĂRICIUL 1

Pădurea din Ardeni e-n flăcări!

MĂSCĂRICIUL 2

De la

20

O replică ce s-a întins ca focul...

MĂSCĂRICIUL 3

Apoi meteoritul de ieri noapte,
 Cu semn ceresc, moț pus-a catastrofei.

MĂSCĂRICIUL 4

25

Ești autorul replicii, se zice...

SHAKESPEARE

Și al meteoritului, vezi bine. *(Râde.)*

MĂSCĂRICIUL. 2

N-ai scris tu „Prometeu“?

MĂSCĂRICIUL. 4

I.-a spus pe scenă.

MĂSCĂRICIUL. 5

5

Nu râde, că în juru-ți săpături
Adânci se fac... Din groapă-n ștreang te saltă.

MĂSCĂRICIUL. 1

(*revoltat*)

De ce ne-ai ars pădurea?
Ce ne facem?

10

MĂSCĂRICIUL. 3

Și cu pietroaie arunci din cer, să-i cadă
În cap acestei țări?

TOTI

15

Huo! Huo! Afară!
Din teatru!...

MĂSCĂRICIUL. 2

Jos literatura
Pe care-o scrie Shakespeare!

20

MĂSCĂRICIUL. 3

El pitic, nu noi!

MĂSCĂRICIUL. 1

(*încet către măscăriciul 4*)

Atins-am toate punctele lui Downtown, cred că ne putem
retrage. 25

MĂSCĂRICIUL. 4

(*încet*)

Mai huiduiește-l tu, ești bas pitic.

MĂSCĂRICIUL 1

*(tare, cu dicție)*Huideo! Huideo! Huideo! *(căt-re ceilalți:)* Să mergem!

MĂSCĂRICIUL 3

5 Este un merit să-l înjuri pe Shakespeare!

(les.)

TOTI

Ne-așteaptă Downtown. Hai, flăcăi!

SORESCU

10 Zău, piuitul mi-au luat!

SHAKESPEARE

Ce scenic!

Dar caracterul bufonilor! *(Gest de lehamite.)**(Intră Doamna brună.)*

15

Scena 3

DOAMNA BRUNĂ

*(transfigurată)*Will! Să fugim! *(Gâfâind.)* Vrajitoarea s-a trezit. A scris o piesă și vrea să ți-o citească.

20

SHAKESPEARE

(uimit)

Să-și vâre piesa-n piesa mea? Ce-s teacă?

Placenta maică-sii, s-o nasc în chinuri?

Dar mai degrabă-un drăcușor codița

25 În rai prin borta cheii și-o strecoară...

SORESCU

E teatru-n teatru... o formulă...

SHAKESPEARE

Iasă! Hai! Mai iute...

SORESCU

Te lași de teatru tu, s-apucă alții.

SHAKESPEARE

5

Ci unde să ne-ascundem?

DOAMNA BRUNĂ

Asta a fost vestea bună pentru dramaturgia engleză.

(Desfăcând brațele.)

Dar mai am și-o veste rea! Atâta ți-e dosarul!

10

Te-au chemat să mai adaugi foi cu declarații...

Zic să fugim...

SHAKESPEARE

Atunci rămân.

(Intră un sol.)

15

Scena 4

SOLUL.

Vin de la dezbateri. Cazul lui Shakespeare a fost clasat...
Care e Shakespeare? Care dintre dumneavoastră?

SHAKESPEARE

20

Eu...

SOLUL.

Pentru moment – clasat. *(Tainic:)* Dar mulți dușmani ai, frate!
Pe câmpul de luptă – am trecut pe-acolo – nu e
Atâta forfotă cât e-n dosaru-ți...

25

SHAKESPEARE

(spășit)

Cred c-am greșit... Doresc să scriu mai bine
Din toată inima.

SOIUL.

Mă duc, le spun!

(Iese.)

SHAKESPEARE

- 5 De-i pace,
 Mi-oi piguli eu însumi scriitura
 Și, lestul aruncând, rămână pură,
 Cuvinte multe-oi scoate, ce-ntre timp,
 Jignind limba engleză, se borșiră.
 10 Dă, să mai rup o piesă...

(Rupe bucățele un text. Sorescu și Doamna brună încearcă zadarnic să-l oprească.)

TABILOUL II

Danemarca, noaptea, pe terasa castelului de la Elsinore.

15

Scena I

HAMLET

De somn sunt chiaun. 'Ntârzie fantoma.

SORESCU

(câscând)

- 20 Dar eu alături ți-s. Și-s numai spirit,
 Că aș putea punând cearșaf pe vorbe,
 Să sperii încă-o sută de palate,
 Tiradele-mi umblând ca magaoaia,
 Înveșmântate-n alb, albînd ca varul,
 25 Pe-ascultători cu crime pe conștiință.

HAMLET

(câscând)

- Mă tot gândeam, proptit în halebardă:
 Din noi trei unul, zău, nu are-o doagă.
 30 Unul sau doi... Ori tu, ori eu, ori Shakespeare...

SORESCU

Vai, Hamlet, ce departe-ți merge mintea
Cu sorcova!... Noi suntem zdraveni
La terteguță.

HAMLET

5

Dacă treji noi suntem
Și doagele nu ne-au plesnit, ia spune-mi:
Cum stăm de vorbă noi și ne-nțelegem,
Trăind în lumi și vremuri diferite,
Fiind ba plăsmuiri, ba inși în piele, oase?

10

SORESCU

Și-n plus mai așteptând și o fantomă!
Mi-ai speriat și somnul cu-ntrebarea-ți.

HAMLET

(patetic)

15

Nebun e Shakespeare?

SORESCU

Fugi de-aici!
El doage pentru-o Anglie întreagă
Ar face – și ar prinde-n cercuri mintea
Țigăniților doar cât ai zice pește.

20

HAMLET

Atunci ori eu, ori tu?

SORESCU

(aparte)

25

E zăltat.

(Tare:) Nici unul, dragă – amice. Din balamale
Poate-i sărită vremea... Da, mileniul
Că, uite, ne-ntâlnirăm trei din anii
O mie o sută – aproximativ,

30

Tu, Hamlet.

O mie șase sute – Shakespeare și două mii eu, cu puțin noroc.

HAMLET

Da, un mileniu...

SORESCU

Bizarerile provin din faptul că, trăind în vremi diferite, ne
5 înțelegem ca niște contemporani... Formăm, cum s-ar zice,
aceeași tagmă... Cred că – au mai fost cazuri în istoria ome-
nirii – marile spirite și marile plâsmuiri se întâlnesc, pe câte o
punte de corabie ori pe vreo terasă, ca aceasta, în virtutea unei
legi a firii încă nedescoperită...

10 Există niște cute ale timpului, am citit asta într-o carte, care
fac să se atingă spirite, trăind la mari distanțe de timp...

HAMLET

Au asta nu-i țicneală?

SORESCU

15 Nu-i nici știință,
Dar ceva este!

HAMLET

Intru la idei,
Ca o fregată care-a luat apă,
20 Și scufundându-se, îi fug gazanii,
Dar prea târziu...

SORESCU

Așa cum Polul Nord atrage ghețuri
Aceleași vorbe-atrag aceleași gânduri,
25 Materia-nfloreste aceleași stări,
Cristale ale minții, și probleme
Comune ca-ntr-o peșteră ne-adună,
Cu toții umbre...

HAMLET

30

'Ntârzie fantoma.

SORESCU

Taci! Pași se-aud. Dă-mi mâna.

HAMIET

Dârdâi de spaimă! Eu chiar, tăbăcitul
De-albeata de vedenii de fantome...

5

*(Intră Fantoma.)***Scena 2**

SORESCU

Iat-o!

HAMIET

(gâtuit de emoție)

10

Tată...

FANTOMA

Șaptesprezece lovituri de pumnal prin trupul lui Cezar, ca
șaptesprezece fântâni arteziene în inima Romei, și prin toate 15
sângele lui țâșni... Poporul, mii de torțe ar fi putut aprinde,
de la o singură picătură, spre a vedea ucigașii fugind...

HAMIET

Nu-i glasul tatei...

SORESCU

(speriat)

20

E însuși Cezar!

FANTOMA

Refă dar scena, Shakespeare! Dă-i lui Cezar răgaz să spună,
nu doar „Et tu, Brute?“, că-n puterea creației răpus a fost; și cele 25
din urmă cuvinte să-i fie mult mai multe... De ce să țină Brutus
un discurs mai lung decât al lui Cezar? A luptat el cu galii?

HAMIET

Ca varga tremur! Nu-nțeleg.

SORESCU

Ți-explic

5 Pe îndelete... (*Tare:*) Ne confunzi, slăvite.
Dar fii binevenit, lui Shakespeare însumi
I-am spus că scena – aceea, cruntă,
Pe treptele Senatului, în grabă
A fituit-o. Vom reface omorul.

10

FANTOMA

De-atâtea secole nu-nchide ochii
Cezar, tot pregătind tăios discurs
Contra acelor conjurați bicisnici...
Răzbună-mă, o, Shakespeare!

15

SORESCU

I-oi transmite.

(*Fantoma iese. Întuneric.*)

TABLOUL III

20 *O tavernă într-o suburbie a Londrei. Nu departe, Tamisa face o buclă
și în acel loc se depozitează gunoaietele. Mișună derbedeii, cuțitarii...*

Scena 1

DOWNTOWN

(*singur la o masă*)

Nu departe

25 Tamisa face-o buclă, de cochetă. (*Râde.*)
Dospesc pe-acel maidan duhori și câinii
Se-mpiedică de cuțitași, ce-n taină
Își „uită”-aici poverile: vreun noatin,

Înjunghiat, căci le-a călcat pe umbră,
 Vreun plăvan bălan, cu o găoază
 Cât pumnul-n cap – căci n-a vrut să dea dijmă...
 E bine-aici! Mă simt în larg. Duhoarea
 O sug ca pe o țată a Didonei... 5
 De-ating maidanul, ca Anteu, prind aripi.

BLUR

*(intră c-o servietă slinoasă, dădora, se așază la masă,
 lângă Downtown. Arătând spre servietă)*

Jupâne,-i am în tașcă pe toți. 10

DOWNTOWN

(frecându-și palmele)

Întocmim pâra.

BLUR

(în șoaptă)

15

Ieri seară-au fost văzuți strânși ciotcă, jucând „Oala spartă“,
 „Capacul oalei“, „Oala-mbăierată“, sau cam așa ceva...

DOWNTOWN

(frecându-și mâinile)

Grozav. Zi-i, zi-i! Cam cum e? 20

BLUR

Nevinovat. Un joc de fetișcane,
 Ce coarda sar...

DOWNTOWN

(râzând)

25

Ca să ajungă coarde!
 Dar cum să-i înfundăm?

BLUR

„Capacul situației“ numindu-l
 Lăsăm să se-nțeleagă unde bate... 30

(Intră Porcius, un vlăjgan bubos cu fundul mare.)

PORCIUS

Stăpâne, gata-i știrea? căci m-așteaptă.
Noi mardeiași tocmit-am...

DOWNTOWN

5

Este caldă!

Nenorociții, joacă... na, c-am uitat! Cleanca-fleanca!
(Către Blur:)

Chiar ei, Ben Jonson, Shakespeare?

BI.UR

10

Aș, de unde!

Aceștia piese scriu și stau prin case.

DOWNTOWN

(enervat)

15

Îmi sare țandăra! Cu fofârlica
Mă duci...

BI.UR

Jupâne, ce ne oprește

Să-i denunțăm că se dedau la... asta...

20

„Capacul situației“... Să-i cheme,

Și să-i întrebe, până ghicesc jocul,

Sau altul inventează, pe-ndelete,

Că au imaginație flăcăii...

Deși-i tăiată, tot odat' cu cheful,

Să-i țină acolo, pân' le lăstărește.

25

DOWNTOWN

(potolit)

Mai vii de-acasă...

(Scrie un biletel.)

(În timp ce scrie, Blur discută cu Porcius.)

BI.UR

Bubosule, pe unde-ți mai plimbi fundul
În două luntri? Tamisa le încape?

PORCIUS

Vreau să-i dau în gât pe următorii... 5
(*Arată o fițuică.*)

BI.UR

(*Scârpînându-se în creștet*)

Cam lungă-i lista...
Ce, stârpim o breaslă 10
De condeieri!?

PORCIUS

Bă, nene, noi rămânem!

Tu – erudit, poet – eu, Barosanul (*arată către Downtown*)
Al artei bulibașă, uns cu geniu. 15
Mai sunt și... (*Îi arată altă fițuică.*)

BI.UR

(*sceptic*)

Nu au nume!
Ne ia la ochi orașul... 20

DOWNTOWN

(*recitește, mișcând din buze ce-a scris*)

E prea mult sos!
Lucrăm pripit, de-a-nboul chiar și sub
Capacitatea noastră de ocară. 25

BI.UR

Ciolane vrei?

DOWNTOWN

Hai, scoate-le din tașcă!

BLUR

(îngrijorat)

A lui Marlowe misterioasă moarte
Duhnește-n târg...

5 DOWNTOWN

Ce vrei? Pântecăraia!
Nu toți au zile...

BLUR

10 I.-a durut stomacul,
A vomitat...

DOWNTOWN

Și-atât i-a fost! O luase
Prea târziu pe de-a-ntregul... Ptiu, ce geniu!
Ziceau nerozii... Și îl deochiară... *(Râde.)*
15 Ce scapă de la ciumă, în mormânt
De vii, noi îmbrâncim... Căci ciuma-i oarbă,
Dar noi avem doi ochi și știm pe cine
Aripa molimei să cadă, rece...

PORCIUS

20 Noi pentru insulă lucrăm, se știe
Toți care scriu mai bine, ticăloși sunt. *(Râde.)*

BLUR

Jupâne,-acum bănuțul dă-mi. Să-mi cumpăr,
De pe-al Tamisei chei, vechi terfeloaie...

25 *(Downtown îi numără câteva monede.)*

Numai atât?

DOWNTOWN

A întârcat bălaia!
Muncești puțin, nu-ți dau după nevoi,
30 Ci cât mă lasă biata-mi nevointă...

BLUR

Turbez.

DOWNTOWN

Degeaba! Nu pupi nici un penny
 În plus, pân' nu îmi pui în palmă drama... 5
 Drah-ma... că-i greacă tragedia...

BLUR

(rugător)

Mai dă-mi un sfanț nemțesc,
 Un pol și-o grivnă... 10

PORCIUS

(sarcastic)

Milogu-i tot milog,
 De-ar fi și tobă de carte...

DOWNTOWN

15

Nu, ci bagă-n glavă
 Valoarea lirei noastre c-o să crească
 Și cere muncă-ntâi, apoi salariul!
 Să mergem, Porcius – vițel, nu scroafă
 Cum numele te-arată – 20
 Te alintă, zău!
 Capcane inspectăm, bârfim,
 Mai tura-vura...
 Și pâriile să le-asvârlim prin urbe,
 Precum semănătorul rău neghina... 25

(Cei doi ies.)

Scena 2

BLUR

(singur)

Pereche hădă! Și-a găsit și sacul 30
 Un petec pe măsură!

Mă înhăitez cu gugumani, șofile
 Din manta slavei, flendurele, zdrențe!
 (*Scârbit:*) Cu Downtown, zis Periferie,
 Și-acest guitător, rămând în drojdii!
 5 (Rimând în drojdii e perfect valabil)
 Prost! Trag ponoase de la neamuri proaste,
 Care mă vor hamalul peticit
 Al deșănțatei glorii măsluite.
 Jupâne,-ai încurcat-o cu mine! Ține seama.
 10 Condotier al penei sunt, bicisnic.
 Plătești, te fac și geniu.
 Te porți scârțar? Ca bolovani de gâtu-ți
 Potop leg de cuvinte bramburite
 Și în Tamisa neagră curgătoare
 15 Te duci la fund ca mreana.
 (*Numără banii din nou.*)
 Secătură! Ca la orbeți! Dar lasă, ți-o voi coace!

(*Intră măscăriciul 1.*)

Scena 3

20 MĂSCĂRICIUL 1

Sir Downtown nu-i aici?

BI.UR

Ci lasă-l!

(*Îi dă o monedă.*) Ți-a zis „scopit“. Hai să-l lucrăm.

25 MĂSCĂRICIUL 1

(*furiOS*)

Scopit eu? Eu?

BI.UR

La minte, de asemeni...

30 Așa ți-a zis. Ai huiduit în dodii,
 Nu răspicat...

MĂSCĂRICIUL 1

Să-l răs-picăm!

BI. UR

Ascultă...

(Îl ia de braț și ies șusotind.)

5

TABLOUL IV

Cabina lui Shakespeare de la teatru.

Scena 1

SHAKESPEARE
(rupând manuscrise)

10

Și asta... Și asta... piese numai bune
De rupt... De coapte ce-s, ideile artistic,
Iată, s-aștern pe jos, troian, ca neaua.

(Intră Sorescu.)

SORESCU

15

Faci curățenie-n sertare, Will?

SHAKESPEARE

Îmi rup cămășile închipuirii
Și desfășindu-mă de-a gândului bășici
Ca miezul cepei ies din foi, în lacrimi.
(Arătând foile rupte.)

20

Mă strâng ca o peninsulă, când dorm.

SORESCU

Fă-le uitate în sertare, frate.
Le vei citi – și-n alte stări de spirit,
Poate găsești pasaje ce te-ncântă.
Da, bune, rele, lasă-le să zacă!
Nepoții le vor vinde-apoi, cu foaia.

25

SHAKESPEARE

Nu pot livra posterității slabe
 Imagini... Chiar și-n peșteră bizonii
 Sunt desenați cu mână mai dibace
 5 Decât a mele plâzmuiri cețoase.
 Nivelul exigențelor crescut-a
 Și deie Domnul critici mulți în preajmă,
 Zdrahoni ce dorm buștean și odihnită
 Li-i mintea, ca la proști. Deci știu prea bine
 10 Creației chichița... atât doară
 Că ei nu scriu... dar ochiul li-i format
 Pe capodopere și absolutul
 Știu să pătrundă-n fiecare clipă.

SORESCU

15 Ești blând cu-ai tăi chibiți...

SHAKESPEARE

Curate genii,
 Doar că nu scriu! Și drept au să-mi arunce
 Colea-n obraz paragina-mi din creieri.

20

SORESCU

(furios)

Înghită-i talpa iadului, dă-mi voie
(Scoate o listă:) Pe-aceștia... Lista o lăsăm deschisă.

SHAKESPEARE

25 Ca muzica li-i numele-n urechea-mi.

SORESCU

Ei te-au vârât în criză... și acuma
 Te fac nebun, și râd, și își dau coate...

SHAKESPEARE

30

(rupând)

„Richard al treilea“! Hm!
 Ce prostie.
 Pălăvrăgeală fără rost.

SORESCU

N-aș zice.

SHAKESPEARE

(*se așază, asudat, pe un scaun*)

Sunt piese de-nceput. Morman de replici. 5
 Mai bine nu puteam să scriu. Gândește:
 Tradiția ni-i slabă. În copaci,
 Acum cincizeci de ani, ne era limba
 Dramatică. La basme scoțând limba.

SORESCU

10

(*Patetic*)

Teatrul renașterii engleze drag ni-i.

SHAKESPEARE

O, pentru uzul școalelor e-acesta!
 Abia acum, când am mai prins rutină 15
 Și-am obosit banalitatea, poate
 Tâșni ceva de soi...
 Acum poate-ncropesc vreo pesicioară...

SORESCU

Ai dat atâtea... 20

SHAKESPEARE

Nu privim în urmă.

Euridice-a noastră e în față...
 Nici cantitatea, știi, nu onorează.
 Distrugem tot, păstrăm o piesulică, 25
 Pe care-o tot lucrăm și bibilind-o
 Ani douăzeci, îți legi de ea un nume.
 Joci doar pe-o carte, ești cu mult mai mare,
 Decât de-ai scrie-o sută foarte bune.

SORESCU

30

Dacă-i și proastă, e cu-atât mai bună (*Râde.*)

SHAKESPEARE

Așa-i.

SORESCU

(enervat)

Încurajăm deci lenea îngâmfată,
 Prostia impotentă, bobul sterp?
 5 Părerea ta n-o-mpărtășesc!

SHAKESPEARE

Mă iartă...

Sunt amețit... că-i rupere de oase,
 Să rupi ce-ai scris o viață...
 10 Călătorești, îmi pare. Ia, le-aruncă
 Pe orice mare vrei! Să nu se-atingă
 O literă de alta... Curgă versu-mi
 Pe-oceanul planetar, visând povestea.

SORESCU

15 Cu Heraclit pe valuri, totul curge.
 Dar plângi?

SHAKESPEARE

Nu-i curgere și plânsul?
 Mă duc. Odată m-a bușit tristețea...

20

(Iese.)

TABLOUL V

*Londra. Locuința lui Shakespeare.***Scena 1**

SORESCU

(în șoaptă)

25

E mână blestemată-aici. Spionii
 Lui Sir Cecil tot mișună. Tocmit-au
 Fecioare-vrăjitoare: psihologic
 Război să-ți poarte, dând din cap că nu e

O replică de doftă-n cele drame,
 Și vânturându-și țâțe, să atâte
 Toată puștimea – bașca mardeiașii,
 Care prin crâșme instruiesc prostimea,
 Să-ți huiduie creația...

5

SHAKESPEARE

Mișeii!

SORESCU

Cu Francis Bacon ai avut vreo răcă?

SHAKESPEARE

10

Îl știi de filozof, lingând la curte
 Tacâmuri de argint, cu cumpătare.
 Dar nu l-aș crede-n stare...

SORESCU

Cunoști slova-i?

15

SHAKESPEARE

De când e cancelar, lipit de garduri
 E zapisu-i...

SORESCU

(ii întinde un sud de hârtie)

20

Dar nu atât de-acustic, să ne-audă
 Urechile din ziduri...

SHAKESPEARE

Încerca-voi...

(Citind:)

25

„El mișună de intrigi și viespar
 De crime clocotind în al lui sufler,
 Ce, inocent, le-așează, hm... coroană
 Pe fruntea regilor... Mânjit pe cuget
 Cu viața multor vieți nevinovate,
 Tineri îndrăgostiți, sărind în săbii...

30

30

Pe-Ofelia o-neacă... siluită,
Laviniei îi taie mâini și limbă...

SHAKESPEARE
(ridicând ochii)

5 Sunt eu acela?

SORESCU

Nu, e tata mare!
Citește, mârșavia-i ce-i în stare!

SHAKESPEARE
(citind)

10

„Pe-Ofelia o-neacă, fără popă,
S-o-ngroape regele. Falstaff grăsanul
E ca o scroafă ce-și mănacă purceii.
Deci bate-n grași – și-a țării bunăstare,
15 Dărăpănând-o...“ (Dă să luse bârția.) Nu mai pot!
Mă-nghimpă
Ca mii de ace, glasul amortindu-mi
Și amuțindu-mi...

SORESCU

20 Zi-i...

SHAKESPEARE

Mai pe sărite...
Că din sărite-mi scoate minți și-mi sare
Din teacă spada...

25

(Citind:) „Pana-i? O insultă!
Răzbici pentru pușcoci, cu ură, versul,
Făcut să sune blând urechii noastre,
El l-a-ndesat pe țevi de tun, năpraznic
Și verbului pe buze foc el dându-i,
30 Precum la bălci în gură gaz smintii
Iau și-i dau foc să-aplaude nerozii...“
(Ridicând ochii:) Sunt eu acesta?

SORESCU

(îi arată un pasaj)

Te descrie-ntocmai...

SHAKESPEARE

(citind)

5

„Un pirpiriu, nici nu îl bagă-n seamă
 În piață precupeții, își ascunde
 Sub stângăcia-i, ponoseala hainei,
 Ambiții cum de mult n-avu un rege...
 El mișună de intrigi și viespar
 De crime-mpărătești...” *(Cu alt ton:) Se repetă...*

10

(Citind:)

„Împroșcă Roma, pângări Atena...”

(Sărind.)

„Fereastră oarbă-n bezna omenirii...”

15

(Ridicând ochii.)

Ce vrea cu toate-acestea?

SORESCU

Numai capul.

SHAKESPEARE

20

Nu-mi place stilul. Pompier e-acesta?
 Pe el ce-l doare, ce-ar vrea el să stingă?,
 Stingându-mă?

SORESCU

Să-ți amuțescă pana,
 Ca, de pe capitoliu sfânt, o găscă,
 Tăiată și servită la ospătu-i...

25

SHAKESPEARE

(citind)

„Se poartă rău cu solii, bădăran,
 În scenă îmbrânțește regi bicisnici,
 Ce vorbe de ocară au pe buze.

30

Curvăsăraia mișună-n palate.
Incestul, paricidul sunt o floare,
Într-o livadă găngavă de crime...“

SORESCU

5

(imitându-l)

Sunt eu acela? Hai, întreabă-acum?
Cu-așa raport și șaptezeci de Shakespeare
Către butuc buluc merg și adio...

SHAKESPEARE

10

Raport ai zis, raport?

SORESCU

Doar nu-i tiradă,
S-o spună un actor și-apoi s-o uite.
Este raportul lui, prin care-ți cere
15 Tăierea capului.

SHAKESPEARE

Cumplete vremuri...

SORESCU

20

Și ai fi azi o bună amintire,
Ba chiar slăvit, așa cu gura moale,
Și mai discret... „Grozavul Will“, s-ar zice,
„Păcat că s-a vârat în treaba aja...
Avea talent... dreptatea însă una-i...“
Și lucruri de-astea, le cunoști mai bine.

25

SHAKESPEARE

Și cum scâpai?

SORESCU

Să-ți spună – acest spârnел. El, spiridușul
alb al lunii pline.

30

(Intră Ariel, îmbrăcat în fantomă.)

Scena 2

ARIEL.

Sunt Ariel...

SHAKESPEARE

Așa? Mai spune o dată 5
Că numele îmi place...

ARIEL.

Ariel.

(Povestește într-un suflet:)

Văzând că este lată, o furtună 10

Am inventat, spărgându-le fereastra,

Hârtiile de pe birou zburat-au...

Pân' să-ntocmească altele... mânia

S-a domolit... muriră doar făptașii...

Cum bine știi... Mă duc, căci joc Fantoma 15

În „Hamlet“, c-au murit actori de ciumă

Și criză mare e de personal...

(Iese.)

TABLOUL VI

Londra, locuința lui Shakespeare. 20

Scena 1

SORESCU

(se plimbă cu mâinile la spate, Shakespeare stă la o măsuță de scris)

Pe-un caietel cuvinte ne-nțelese

Cu grijă scoatem. Ie deprimem sensul. 25

SHAKESPEARE

Vocabularul mi-i sărac, știi bine! 30

SORESCU

Prin antici scormonim, gășim citate
 Cu tâlc adânc – Seneca, ah, Ovidiu,
 Fântâni de-nțelepciune sunt – le punem
 5 Apoi pe toate-n gura unui Hamlet,
 A craniului gălbui...

SHAKESPEARE

(ridică mirat fruntea)

Și el vorbește?

10

SORESCU

Mai ales el! Căci e banal, groparii
 Să mai pălăvrăgească și pe scenă,
 Când ei în cimitire spun destule,
 Cu miez și fără miez... Pe când un craniu,
 15 Pe scenă doar își poate-aduce păsul...
 Și șocul va fi mare...

SHAKESPEARE

Brr! Ideea

Grozavă mi se pare... *(Timid:)* Ce să spună?

20

SORESCU

Așa... despre amor... viață... moarte...

SHAKESPEARE

Nu, despre moarte, nu...

SORESCU

25

Așa-i, tabuul

Acesta grav să-l urmărească veșnic,
 E un blestem... Să caște gura-a spune,
 Dar să n-apuce... căci secretul morții
 Și craniile trebuie să-l țină...

30

Încolo, să tot turuie, ce-i trece

Prin hârcă... Tot în maxime s-o țină.
Hamlet să-și ia notițe, firoscosul.

SHAKESPEARE
(râzând)

Pe mândrul print să-l văd 5
băgând în glavă
Ce-i spune-o tertecuță veche, seacă...
(*Îngrijorat:*) Dar cum vorbește?

SORESCU

Craniul? 10

SHAKESPEARE

Aparatul fonic?

SORESCU

Pe scenă sunt modalități multiple...

SHAKESPEARE 15

Vocea sufleurului... De nerăbdare
Ard să-i creez un rol și încă strașnic!
Atâtea profanări de cimitire,
Morminte răscolite, moaște sfinte,
Furate noaptea și batjocorite 20
De cei mișei, să aibă-acum o voce,
Printr-un reprezentant al lor să-și strige
Afară din mormânt blestemul...

SORESCU

Totuși 25

Să nu ne-flăcărăm... Să se descurce!
Să spună și-una și-alta...

SHAKESPEARE

Gras e rolul...
Dar cine-l joacă? Ce actor acceptă? 30

(*Pauză.*) Să zicem că sunt craniul... Ia ascultă...
Adică, nu... Mă trece o nădușală
Ca gheața rece... Joacă-l tu...

SORESCU

- 5 N-am chef acum... Dar stai, vreodată
Ai fost într-un ospiciu? Cu smintiții
Stătuși de vorbă?

SHAKESPEARE

- Doar cu cei ce-s slobozi.
10 Amici ne sunt, sau șambelani, sau sfetnici...
Să zicem că-s nebun și tu ești doctor...
Să vii în turn, să ne consulți, căci suntem
Vreo șapte-acolo-n cămăruța aia...
Și-nchidem ușa... și ești prins acolo...
15 Dar scena s-o jucăm... Eu sunt *Nebunii*.
(*Mai potrivit e rolul decât Craniul.*)

SORESCU

Și eu sunt Doctorul...

SHAKESPEARE

- 20 Chiar așa...

SORESCU

Începem...

SHAKESPEARE

(*începe să țipe*)

- 25 Hei, doctore!... Degrabă vii, căci, iată,
Mi-am pus piciorul după gât și nu pot
Să-l mai dau jos, mă strânge ca o gheară
De vultur... Au! Doctore...

SORESCU

- 30 Aici sunt, gata, ce e?
Scoli balamucul în picioare, prună?!

Nebunii dorm acum la miez de noapte,
 Cu mințile sub cap, ca biete perne,
 Ce-atât de mult le-au frământat în mână,
 Că penele ca plumbu-atârnă grele...
 Și-abia au ațipit și tu spargi ziduri
 Cu vocea ta, hodorogesti țaria!

5

SHAKESPEARE

Picioru-mi ia de după gât! Mă strânge
 De gât piciorul meu, mai rău ca ștreangul.

SORESCU

10

De câte ori ți-am spus să nu faci Yoga?
 Poftim! (*și desface piciorul.*) Ești liber, acum umblă.

SHAKESPEARE

(*se repede la Sorescu, îl prinde și-l imobilizează*)

Aha, te-am prins! Deschide, bă, fereastra!
 (*Întrebător.*)

15

Îl joc eu și pe Nebunul al doilea?

SORESCU

Desigur! Și pe al treilea și pe ceilalți.
 Ți-am spus
 Că sunt vreo șapte-opt în celulă...

20

SHAKESPEARE

Fereastra am deschis-o! Dar sunt gratii...
 Deschid și gratiile? Ah, ca ceara,
 În mâna noastră zdravănă, se-ndoaie:
 Tu ține bine zgripturoiul acela! „Îl țin! Așa! Așa!
 Așaa! Așaa! Mai na și-o labă!“

25

Dă-i! Dă-i! Căci el

Ne pune lipitori, și ne ia sânge,
 Aripă de lilieci ne dă drept hrană...

30

Veniți să-l azvârlim... Țineți-l bine...

SORESCU

Prieteni, stați! Nu vă pripiti ca proasta
La măritiș. Să m-aruncați din turn vreți?

SHAKESPEARE

5 Întocmai, vraci scârbavnic! Și asta chiar acum.

SORESCU

Dar unde vă e mintea, nu pricepeți?
Dacă mă azvârliți de-aici, de la înălțimea asta, eu mor!

SHAKESPEARE

10 Păi, asta vrem. Să crăpi, tu și toți doctorii
Din lume... Inclusiv anestezistul Pitpalac.

SORESCU

Foarte bine... Dar nu știți că, atunci când moare, omul se
gătește? Pune pe el ce are mai bun? Cum să m-aruncați, așa,
15 cu hainele astea? Mă duc, să-mi pun țoalele de moarte și vin
și mă omorâți. Dar, zău, o să vă căți... Doctor ca mine...

SHAKESPEARE

N-o să ne căim! Du-te de te schimbă, lasă-ți hainele astea
jogoase și vino să dăm cu tine de-aici din turn! Dar repede, un'
20 doi, până nu cresc gratiile la loc... *(la alt ton:)* Ce zici?

SORESCU

Foarte bine! La improvizație faci progrese pe zi ce trece.

SHAKESPEARE

Cred că rolul nebunului doi, ăla care zice
25 „Dă-i! dă-i! Căci el ne pune lipitori și ne ia sânge“ putea
fi jucat și mai expresiv... Aici nu prea am fost în formă...

SORESCU

Nu-i poți interpreta cu aceeași intensitate pe toți nebunii...
Însă, în general, cum ziceam... merge... Facem progrese...

SHAKESPEARE

După câte îmi dau seama, cuvintele trebuie să aibă un anumit tâlc, să fie expresive, pline de naturalețe.

SORESCU

Gata, astăzi. Data viitoare va fi și mai bine. Compunere 5 pentru acasă: „Nevestele vesele din Windsor“.

SHAKESPEARE

(speriat)

Nu, singur nu îndrăznesc... Schițez așa o mică piesă în cinci acte... Și-o definitivăm tot împreună.

10

(Iese.)

ACTUL IV

TABLOUL I

Danemarca. Vrăjitoarea și Camelia pe câmp.

Scena 1

5

GĂLMĂ

Hei, Vrăjitoareo, cine e copila,
Ce, ca pe-un brâu, o târâi după tine?

VRĂJITOAREA

Privește-o bine. (*Râzând:*) Ghici, ciupercă ce e?

10

GĂLMĂ

Ciupercă, ea? Zău, c-aș mânca o viață
Compot de hribi de-ar fi ca ea –
O bucățică de-asta – de ciupercă
Prăjită!... Se murează? c-aș mai ține-o
15 În saramură, pentru ceea viață.

VRĂJITOAREA

Tu, Gâlmă, măscărici, îți vezi de cale!
Copila la măscări nu face față.

GĂLMĂ

20

Să deie dosul, dacă...

VRĂJITOAREA

(scuipă)

Ptiu, te ucigă,
Fumul pârtuicii... Te aude fata...

(Se apropie Camelia, arătând o buruiană.)

5

CAMELIA

De-i Poala Maicii Domnului aceasta,
Cu ea freca-vom stupii, la roire...

VRĂJITOAREA

Asta-i, fetică... Roiniță-i acolo.

10

(Arată într-o parte a scenei. Camelia se duce și culege buruieni.)

GĂLMĂ

De n-aș fi fost la-ngropăciunea bieteii
Ofelia, aș zice... că...

VRĂJITOAREA

15

Așa, mai vii de-acasă...

GĂLMĂ

Sfinte Prepuțe, ce asemănare!...

VRĂJITOAREA

E sora ei mai mică.

20

GĂLMĂ

Ce făptură!
Mersul Ofeliei, la fel mijlocul,
Gropițele-n obraji...

VRĂJITOAREA

25

Mai mult ea râde

Și-o fire mai pornită spre lumină
Firea i-a dat... E-un clopoțel...

GÂLMĂ

Să-mi sune

Și mie, când mă scol...

VRĂJITOAREA

5 Ba ție-n dungă
De ți-ar suna și-un clopot, adormită
Îți va rămâne mintea! Ptiu, că bleagă-i!

GÂLMĂ

Venisem să te chem degrab' la Londra.
10 (*Tainic:*) Lui Shakespeare mușchii i-au căzut, nici pana
Nu poate s-o mai salte... Iar e-n criză,
Frumoasa zice să-i aduci fiertura...
(*Privind la cer:*) Furtuna se-apropie! Pe valuri
Voi dârdâi-n corabie. Ce-ți pasă!
15 Tu vii pe sus, pe mătură...
(*Arătând spre fată:*)

Ea știe

Că are doică-o vrăjitoare?

VRĂJITOAREA

20 Bună-s
Cu ea... Cu tine – zgripturoaică,
Ci cară-te de-aici, cu luntrea-puntea.
Dau lecții de menaj bieteii copile
Și peste mine ai intrat, la ore,
25 Și mi-ai răpit un sfert de ceas.

GÂLMĂ

Plec.

VRĂJITOAREA

Valea!

(Gălmă iese.)

Ce neciopliți sunt măscăricii de astăzi!

Scena 2

CAMELIA

(apropiindu-se cu un braț de flori și buruieni)

5

Să-mi spui, pe rând, cum se numesc acestea...

VRĂJITOAREA

Frumos buchet! De-o să găsim într-însul
Cătușnică și limba mielului, înseamnă
Că te măriți degrabă...

10

CAMELIA

(rusinată)

Doică, vorbe

De-acestea să n-aud...

VRĂJITOAREA

15

Visezi tu unul,

I-o dibui, ea gaica, l-o aduce,
Călare pe-o vergea... *(Râde.)* 'N genunchi să-ți ceară
Mâna... Ia te uită-aici.

(Luând plantele una câte una și aruncându-le.)

20

Acestea-s: zârnă... spânz... și otrățel...

Ghizdei, inuță... scrob și pațachină...

Iată și brânca ursului... omán.. pribolnic...

Și tătăișă... flocoșică-i asta...

Crețușnică... hm... vindecea (pe tăietură

25

Dacă o pui, se vindecă și-ți trece),

Salata malului și limba vacii... Fato,

Dar multe-ai strâns, așa, într-o clipită!

CAMELIA

Cătușnică găsiși?

VRĂJITOAREA

Vai, nu...

5

CAMELIA

Nici limba?

VRĂJITOAREA

Nici limba mielului... Dar ce-i cu tine?
Ești palidă.

10

CAMELIA

Nimic,... O presimțire,
Ca un vânt rece, m-a izbit în față.
Nu cumva geamăn îmi va fi destinul
Cu-al surioarei mele, ce-o tot plângem?

15

VRĂJITOAREA

Ascultă de-a mătușă-aici: tot carul
Norocul și-l va răsturna-n ograda-ți.
Vei face-o nuntă mare, căci s-arată
Flăcău la așternut... sorbestrea, iată...
Și nopticoasa asta... (*Aparte:*) Sunt de moarte!

20

CAMELIA

Ce bine! Dar să nu vorbim, menajul
Întâi să-nvăț a-l face... Spune, doică,
Bărbații ce mănâncă?

25

VRĂJITOAREA

Vino-aproape.
(*Îi șoptește ceva la ureche.*)

CAMELIA

Ah, m-am roșit! Mănâncă și clătite?
Cu miere?

30

VRĂJITOAREA

Cu miere, sigur, dar clătite bine! (*Râde.*)

Și lâna apei, buciumiș... acestea-s.

(*Arată câteva plante.*)

Dau și paparei gust...

5

CAMELIA

Știi ce... pe Hamlet,

I-am tot văzut cu un străin...

VRĂJITOAREA

(*gest de lehamite*)

10

Ci lasă-i...

CAMELIA

(*îmingându-și timiditatea*)

Cine-i străinul? Mi-a vorbit o dată...

Este de neam?

15

VRĂJITOAREA

Posedă... cunoștințe

'N domenii vaste... Nu știu ce domenii...

Dar nu-i de nasul tău... Lipsesc o oră...

Tu vezi, să fii cuminte... Sunt în preajmă.

20

(*Se iscă un vârtej, iese.*)

Scena 3

CAMELIA

Apare și dispare în vârtejuri...

Ia vârsta ei, se ține-așa de bine!

Iubitul eu mi-l voi ghici în versuri...

(*Scoate din sân o carte, se întinde în iarbă și citește.*)

Ce singură-s!... Dar versul îmi dă aripi.

25

Muzica lui de-ar face să răsară
 Cătușnică-n această poeniță
 Și limba mielului... (*Răzând:*) Dar proastă-s, Doamne!

TABLOUL II

- 5 *Londra. Locuința lui Shakespeare.
 Shakespeare la o măsuță, în fața foilor albe, Sorescu plimbându-se prin încăpere.*

Scena 1

SORESCU

- 10 Îți trebuie-un fior, o exaltare,
 Care să-ți țină ochii băț în zarea
 Ideii. De-un ciudat frison să tropăi,
 Precum alergătorul ce-ar sta-n loc,
 Ducându-și sieși vestea, mii de leghe.

- 15 SHAKESPEARE
 (*sfârșit*)

Nu mai am suflu, înțelegi odată?

SORESCU

- O, de-ar avea cât tine-un fluviu falnic,
 20 Cum Dunărea-i, ajunsă la vărsare,
 Cu suflul tău s-ar arunca în mare
 Și-ar curge încă, fluviu mult, o dără
 Lăsând în urmă, marea-ngenunchind-o!
 Ești fluviul care-și caută oceanul,
 25 Nu-ți umili atâta harul, Will!
 Pune-l la treabă doar, dă-i spații albe.

SHAKESPEARE

Blazat mă simt. O surdă oboseală
 În piept m-apasă. Port pe dinăuntru

Azi platoșa... Și-i una ce te-ndoaie
 Și pieptu,-n loc să-ți apere de praștii,
 Și de săgeți, junghere și bombarde,
 Pe toate, lacomă, în piept, le-adună.
 Mi-i inima o peșteră, în care
 Cer liliecii bezna nopții... Asta-!
 Lumina, vezi, le sângeră pupila,
 Când dorm cu capu-n jos. (*Zâmbind amar:*)

5

Și-s prinși de replici...
 Și moțâie și cer să sting lumina.

10

SORESCU

O, taci, să nu-mi spui asta! Parcă-s eu,
 În clipele de-adânc năduf pe soartă.

SHAKESPEARE

Atunci, să plângem amândoi. Un cor
 Mai economic, mic, de buzunar,
 Spre uzul tragediei personale.

15

SORESCU

Sunt lacrima și tu ești fluviul, frate...

(*Plâng amândoi, frățește. Intră Doamna brună.*)

20

Scena 2

DOAMNA BRUNĂ

Dar ce se-ntâmplă?... Doamne, de-ar muri,
 Deodată toate-a voastre personaje,
 Răpuse ca de ciumă și n-ați plânge,
 Cu lacrimi mai amare ca acuma...
 Știri proaste-n târg?

25

SORESCU

Iacă-așa o jale
 Din bun senin ne-a prins...

30

SHAKESPEARE

Nefericirea

Ce-n sâmburele vieții roade fructul
 Cascada-și slobozi... Atât de singur
 5 E omu-n fața morții!... (*Plânge și mai tare.*)

DOAMNA BRUNĂ

Când n-ai treabă...

Ia să trudești, în han, s-aștepți clienții
 Și vorba deșchiată să le-o-ntorci,
 10 Învăluită-n ceară, ca guzgani,
 Când buzna dau în stup... Ajunge, gata!

SORESCU

Când intră o femeie, sus moralul!
 Cu mâna parcă-ai ridicat un vâl...

15

SHAKESPEARE

Un giulgiu...

SORESCU

Frumoaso, stai pe-aproape... „Muza!“
 „Muza!“
 20 Striga-va inspirația, „Thalassa!“
 Cum au răcnit holpiții, văzând marea.

FRUMOASA BRUNĂ

Mă duc, căci dă în foc...

(*Dă să plece.*)

25

SORESCU

De-o merge bine
 Ieși la aplauze...

SHAKESPEARE

Ne-om lua de mână...

DOAMNA BRUNĂ

Așa îmi plăci, Will...

(Iese.)

Scena 3

SORESCU

5

Ia ocnă iar!

Căci nu e gata piesa...

SHAKESPEARE

Dictează tu, până îmi intru-n mână.

SORESCU

10

(încurajându-l)

Adu-ți aminte versuri ca acestea:

„Ne ia-n robie gânduri viața, dar și ea

E manechinul vremii, ce la rându-i

Tot măsurând dezastre se topește

15

Și gând, viață, vreme, ca un abur

Pe firul ierbii...” Am închis citatul

Frumoase versuri, le-ai compus tu singur...

Hai concentrează-te.

SHAKESPEARE

20

Dictează-amice.

SORESCU

(scoate niște cărți și le întinde pe masă)

Uitasem... Peste ele-ți arunci ochii...

Nu strică o gimnastică-a minții...

25

Mai scriu și alții. Au scris, se va mai scrie...

SHAKESPEARE

(răsfoiește plictisit una din cărți)

Mda!... „Iliada“-i veche... Am citit-o...
(Altă carte.) Și pe-asta, tot așa... mă lasă rece,...

5

SORESCU

Aici e buba... Să-ți ascuți iar simțul Lecturii...

SHAKESPEARE

(câșcând)

Am citit enorm...

10

SORESCU

Desigur,

Dar trebuie, când scrii, să nu fii singur...
 Cărți bune-nfulecând și cărți prea proaste.

Căci cele bune, bune-s că există,

15

Iar celelalte-ți biciuie crunt nervii,

Ca măturica-n baia finlandeză,

Și enervându-te grozav, calmează

Și sângele-ți, viu, creierul irigă...

SHAKESPEARE

(neatent)

20

Oximoronul ce-i?

SORESCU

(didactic)

Quintillian...

25

SHAKESPEARE

Stai, nu îmi spune! Știu...

Oximoronul...

Este atunci când... *(Răsfoind altă carte:)*

Iată-l pe Seneca.

30

Tâmpit elev avu acest profesor
 De tragedii...

SORESCU

Ce soartă, mă cutremur!

SHAKESPEARE

Să-ndopi un biet cretin, cu groapă-n creieri,

Cu tot ce grecoțeei, mai subtil,

5

Creat-au în milenii de cultură...

Să-i porți țucalul ținerii de minte,

Să-i dai cu biberonul spuma slovei,

Și el crescând... O, Doamne, ce nemernic!

SORESCU

10

O malformație congenitală,

Ce Roma vru s-o amelioreze...

Arzând ca un fitil... ca mii fitile...

SHAKESPEARE

Pe Nero, deci, să-l crești la piept și Șarpe

15

Acesta dovedindu-se că este...

Te-nchizi în baie singur și-ți tai vene,

Fără centurionii celui care

I-ai turuit ce e moral în viață...

SORESCU

20

Da, Seneca, ce tragedie viața-i!

Cu mult mai împlinit îi fu...

... Rotundul.

SHAKESPEARE

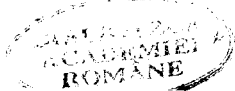
(*inspirat*)

25

Ah! piesa asta eu o scriu! (*După o pauză:*)

Dictează-mi...

Până îmi intru-n mână...

SORESCU

(enervat)

Ai răbdare.

Nu-ncepem zeci de planuri, ca ratații.

5 Cu „Hamlet“ să sfârșim...

SHAKESPEARE

O intrigă-amoroasă este musai

În orice piesă, cât de filozoafă...

(Pe gânduri:) Pe cine să iubească Hamlet, dacă

10 Ofelia-i o curvă?

SORESCU

N-am spus asta...

SHAKESPEARE

Nu e suficientă pentru-o dramă

15 Modernă. I-o paiată de fecioară...

Înnebunește publicul în sală,

Sub scenă sar butoaiile din doage,

Tot așteptând să ia inițiativa

Ea, măcar ea, și să-l trântescă-n iarbă

20 Pe-al său logodnic, cu incontinență

Verbală...

SORESCU

Zi-i, că tonu-mi place,

Dar nu vulgarizăm...

25

SHAKESPEARE

Păcatu-mi antic!...

(Pe gânduri:) Să se petreacă, paralel, idila...

Dintre Claudius și Gertruda?

SORESCU

30

Asta

Ar fi ca o mâncare încălzită,

Rămasă de la praznic, de la nuntă
 Și iarăși încălzită... nu e bine!
 Și printul s-ar înfuria mai tare...
 Să chibzuim...

SHAKESPEARE

5

I a scena de iubire
 Sunt ori timid, ori grosolan... Hangița
 Mi-a stors, isteată, vlagă și sonete.
 Lămâia spartă-n pumn e mai bătoasă
 Decât condeiu-mi... Pana ia și scric
 Gingașe scene de amor năvalnic:
 Să plângă teatrul tot, necheze caii
 Afară, așteptând în van stăpânii,
 Furați de intrigă și de iubire...

10

SORESCU

15

Mă rog, dacă insiști... Cam câte sute
 De versuri?

(Intră Doamna brună.)

Scena 4

DOAMNA BRUNĂ

20

(cătore Sorescu)

Stai, mai bine jucăm leapșa,
 Sau capșa, baba-oarba, oina, tenis...
(Tăinic:) E una-n preajmă, bântuie ca sfinxul
 Ce, pe rotile pus, întreg deșertul
 Cu sine Cezar l-a cărat, de-aproape
 Să-l studieze...

25

SHAKESPEARE

Nu știam... E-n Plutarh?

DOAMNA BRUNĂ

Will, fugi, te rog!

SHAKESPEARE

Vreți să rămâneți singuri.

5

(Acces de furie.)

Ruşine n-ai, te fâţâi, dai din solduri,

Sulemenită cu cârmâz eşti toată,

Vorbeşti în vârful limbii... Un sân scoate-ţi

Şi semeni cu-acea firmă: „La formarea

10

Ideilor...”

DOAMNA BRUNĂ

(rece)

Tu, Shakespeare, ai nevastă!

De eşti gelos, eu i-am aflat adresa

15

Demult... Scriu un bilet şi Londra

Cu turnu-n jos se-ntoarce într-o clipă...

Căci ca un vifor vine...

SORESCU

(impăciuitor)

20

Gata, gata...

Deci, tot vă mai iubiţi... *(Lui Shakespeare:)*

Să ştii un lucru:

Surori neprihănite-s pentru mine

Amantele amicilor. N-au sex...

25

Prietenia-i floarea sfântă-a vieţii...

SHAKESPEARE

Iertare... Fu o toană... Însă... iată!

(Îi întinde un biletel.)

SORESCU

(citeşte)

30

„În timp ce, conştiincios, îi scrii sonete

Cu cel mai bun prieten ea... se-ntinde

Cât nu e plapumă s-o mai încapă...
Nici arcuri la trăsuri... să nu se frângă...
De-atât zbucium sufletesc... " Mișelul!

DOAMNA BRUNĂ
(plânge)

5

Taci! Clevetirea limbii de șarpe are...

SHAKESPEARE

Ca un pumnal m-a sfredelit...

Să spună

Că n-am talent, admit, (*se înecă de plâns*), dar nu „încorno- 10
ratul upon-Avon...”

SORESCU

Vezi că pieri și ritmul!

SHAKESPEARE

Ducă-se!

15

SORESCU

Știu scrisu-i:

E Downtown zis Periferie.

SHAKESPEARE

Chiar după stil îl poți ghici, așa e.

20

DOAMNA BRUNĂ

Venisem să v-anunț că-asteaptă afară

Și trage cu urechea, o vădană.

(*lese, intră Idele lui Marte.*)

Scena 5

25

SORESCU
(noșluz)

Avem de scris...

IDEILE

(face semn să-și vadă de lucru, merge într-un colț al încăperii și rămâne mută, privind la ei).

SORESCU

(încercând să se poarte degajat)

- 5 Așa, așa... deci versuri... câte sute?
(Fredonează o melodie.)
 Un soldățel avea o iapă
 Cam chioară...
 10 De la război venea acasă
 Spre seară...
 Un soldățel venea spre casă
 Călare...
 Una cu o coasă
 15 Îi iese-n cale...
 Ea pe jos...
 O urcă-n șa
 Și tot așa...
 El: „Nu ești moartea? zău așa,
 20 Mă trec fiori prin coasa ta...” *(Râde forțat.)*

SHAKESPEARE

- Cam sumbre versuri... Gingașă idilă,
 Cum îți spuneam, să-nsufletească actul
 Al treilea măcar... *(Arătând către Idei:)* O știi?
 25 E mută?

SORESCU

E... Idele lui Marte.

SHAKESPEARE

(speriat)

- 30 În aprilie?

SORESCU

Si-n iunie, și-n august, mai, decembrie,
 Mereu va fi cu noi... A-nchiriat
 Această scenă pentr-un an... ori șapte...
 N-am vrut să-ți spun de la-nceput, prin preajmă 5
 A fost mereu...

SHAKESPEARE

Cu ciurma asta-n spate
 Eu nu creez!

SORESCU

Purtarea îi e blândă... 10

SHAKESPEARE

Aduce ghinion! E reaua piază.

SORESCU

Vechi superstiții... 15

SHAKESPEARE

Cezar făcea bine
 De le credea.

SORESCU

Șade-ntr-un colț... 20

SHAKESPEARE

Femeie-i?

SORESCU

Luni, marți și miercuri. Sâmbătă-i fecioară
 Duminică-i bărbat, așa se zice... 25

SHAKESPEARE

Ah, mă sufoc... Ci taie-mi o fereastră
 În insula aceasta betonată.

SORESCU

N-o-ntărăta. O fată de-mpărat
 Poate c-a fost... Ursită a-ți fi cobe...
 Ție și mie... tuturor o vreme...
 5 Până blestemul trece...

SHAKESPEARE

Cum să scriem?
 Ianus cu două fețe-i blând copil
 Pe lângă-această stranie făptură
 10 Ce sexu-și schimbă... tot întinerind
 Cu an ce trece... devenind fecioară
 Din hoască fleortăită... Nu la cap,
 Ca Ianus, e ambiguă... Brr! Zeus,
 Ce bolovan îmi dai! O pietricică
 15 Sisif căra... Chiar în sanda. Eu – iată!

SORESCU

E-un personaj! apreciază darul
 Ca dramaturg... e vremea generoasă!

SHAKESPEARE

20 Vorbește gros, duminica? Paiată
 Îmi trebuie, la teatru, la intrare...

SORESCU

Vorbește rar. Iar corzile vocale
 Depind de zilele din săptămână...

25 SHAKESPEARE

Și noi cât vom depinde de năravu-i
 De a cobî, de a atrage molimi?

SORESCU

Puțin... Pân-om deprinde-amenințarea-i.
 30 La urmă, obișnuindu-ne cu răul.

Ca viermele în hrean, om duce-o bine,
Normal ne-om bucura de libertate...

SHAKESPEARE

Cu magaoaia asta-n cârcă nu s-avântă
Pegasu-mi. Priponi-voi mândra pană 5
De-un leuștean...

SORESCU

(căt-re Ide)

Ne lasă. Așa-i omul,
Când prima dată-l ia de piept necazul... 10
Vociferează,-și iese din sărite,
Urechile-i pocnesc, se înroșește...
Și Shakespeare om și el îi... deci îl iartă...

SHAKESPEARE

Am înțeles că ne vestești grea jale... 15

SORESCU

(ia de mână arătarea, dă s-o scoată, blând, din scenă. Aceasta se opune.)

SHAKESPEARE

(enervat)

Rămâi aicea, până-ai face floare, 20
Ca vinul prost în cofe nespălate,
Ce se acrește brusc, în drum spre gură.

SORESCU

Și și culoarea-și schimbă (Lui Shakespeare:)

Jucăria

25

Dă-i-o! Și-n grabă o să plece, zău, căci are
Mult de cobit, căci Idele-s pe-aproape...

(Scoate din tașcă o jucărie, i-o dă lui Shakespeare, acesta joacă frumos rolul
îndrăgostitului oferind buchetul iubitei. Idele pleacă.)

Scena 6

SHAKESPEARE

Azi e femeie. Mirosi zambila.
 Hai s-o băgăm în piesă...

5

SORESCU
 (*scârbit*)

Ias-o, frate...
 Poate, mai spre sfârșit, să-nghete lumea
 În sală... 'n plină vară... Chibzuiește:
 10 Avem Fantoma, Craniul...

SHAKESPEARE

Uite, rolu-i
 Nu l-am compus... Îl lași în a mea seamă...

SORESCU

15

Mai vii acum... cu asta... Magaoaia...
 Plus Vrăjitoarea...

SHAKESPEARE

Ah, și ea!...

SORESCU

20

Macabru
 Se-ncalecă deci toate-aceste duhuri...
 Și nici un danț al morții nu-i, nici „Hamlet“.
 Să chibzuim. Se supără danezul
 Că viața-i împănăm cu amănunte
 25 Prea à l'américaine...

SHAKESPEARE

Așa!?

SORESCU

30

Un daimon
 Îmi spunea: „Nu-l lăsa să-și piardă geniul“.
 Eu fac ce pot, dar te ajuți și singur...

SHAKESPEARE

(trist)

Urmează să mă-njunghii, precum Brutus...

SORESCU

Ci limba mușcă-ți, preluăm clișee? 5

(Pe gânduri:) Ce-o fi o fi, și știe numai zeul

De-o fi mai bine ce va fi să fie...

(Pe alt ton:) Ce-a fost, n-a fost. Ce n-a fost a fost și ce este –
asta este.

SHAKESPEARE

10

Stai, o idee am...

SORESCU

(sceptic)

Dacă-ar fi bună...

(lese.)

15

SHAKESPEARE

Visăm în draci. Când vii, când morți.

La urmă

Ne naștem iar și visul se-ntreține...

Și ne-nțeles rămâne, ciopârțindu-l, 20

Marele somn, prin care trecem, cărduri...

Scena 7*(Intră Blur.)*

BLUR

Să vezi și să nu crezi: Atârnă-n ștreang 25

Jegoșii Porcius și Downtown

În poarta teatrului „La ochiul scurs“.

SHAKESPEARE

Nu-mi amintesc de ei...

BIUR

Te tot lucrară.

Vitali atârnă: unu-n dreapta porții,
 Iar celălalt în stânga, la intrare
 5 Bilete parcă-ar vinde, ori semințe. (*Râde.*)
 Au luat pedeapsa care ți-o cerură.
 Ție și altora atâți, încât
 Al urbei vătășel, din pepeni scos,
 De-atâtea mincinoase pâri, ce zurbă
 10 Făceau în târg, a judecat trei cazuri,
 Pârâșii și pârâții punând față
 Și măsluite pricini, josnicii,
 Minciuni, izvor de nedreptăți și crime,
 Ieșind, precum păduchii, drept în fruntea
 15 Numiților...

SHAKESPEARE

Ci numele li-l uită.

BIUR

Le-a dat pedeapsa ce-o cereau întruna
 20 Tot pentru alții... Foarte greu atârnă,
 Când spânzurat ești, ce-ai făcut în viață!

(*Intră Corăbierul.*)

Scena 8

CORĂBIERUL

25 E-o scenă foarte nostimă la teatru,
 Se dau în vânt doi, care scot limba
 La spectatori mai mult. Aș vrea s-o cumpăr.
 Ideea. Stâlpii, funiile, numărul anume
 De bâțaieli. Și stârvurile-asemeni.
 30 Din lumea veche, car în lumea nouă
 Tot felul de drăcii... Cât ceri?

SHAKESPEARE

Din viață-s

Aceste scene, ia-le cum îți plac.

Realități eu nu vând...

BLUR

(cătore Corăbier)

5

Bate laba!

Eu ți le vând și ieftin.

CORĂBIERUL.

Mai dăunăzi,

10

Să fie-un an? Am cumpărat butucul

Ce i-a slujit de pernă unui duce,

Și barda-nsângerată și călăul.

La urmă, piața toată-nchiriind-o,

Pentru un timp, venit grozav mi-aduse.

15

BLUR

Ce fler! Corăbier, ești un geniu!

De vrei, eu morți cu metru ster îți vând,

Ci nu le căuta naiv în piese.

Acest pârlit de autor... copil e...

20

Dramele mari nu-n teatru, ci la poartă-s,

Hai la cei doi. Din preț ne-om înțelege.

(Ies.)

Scena 9

(Intră Gălmă și Titirez, ținându-se de mână rusinați.)

25

SHAKESPEARE

Mireselor, ce-mi stați, așa spășite?

V-ați logodit cu moartea?

GĂLMĂ

Aș!

TITIREZ

Cu aia...

5 Care-i reversul morții?

GĂLMĂ

Viata nu e,

Am controlat.

TITIREZ

10 Avem o rugămintă.

Sunt două gemene pe-aici, pe-aproape,
Copile mândre, coapte pentru-Amor,
Deși cam crude...

GĂLMĂ

15 Paisprezece ani!

TITIREZ

Da' agurida dă gust bun pe limbă.

GĂLMĂ

20 Ne fă, deci, gemeni, în această piesă,
Să ne-ocupăm de gemenele-acestea.

SHAKESPEARE

Voi gemeni! (*Râde.*)

TITIREZ

25 Hai, moșeste-ne drept gemeni,
Ia noi să tragă gemenele, altfel
Nu ne iubesc...

SHAKESPEARE

Să vă moșesc, destinul prea târziu e!

TITIREZ

30 Ne-ndrăgostim de ele... pân' la capăt!

GĂLMĂ

Ne dai doar dezlegarea... ești și nașul...
Că ne-nsurăm...
Încurcăturile le facem singuri...

TITIREZ

5

De nu-i iubire-n piese, tragi oblonul
La teatru și te culci.

GĂLMĂ

Cu amândouă
Eu m-aș căsători, de-ar sta-n putere-mi.

10

SHAKESPEARE

Să între prima.

(Titirez iese și se întoarce cu Mary.)

MARY

Eu, fără surioara-mi, nici o clipă
Nu stau aici! Căci parcă aș fi goală,
Când ea lipsește.

15

SHAKESPEARE

Du-te și adu-o.

(Mary iese, intră Valy.)

20

VALY

Dar unde-i surioara-mi?

GĂLMĂ

(lui Titirez, încet)

Nu-i tot aia, care-a ieșit?

25

TITIREZ

Dacă-s leite, cum să știu, mă, Gălmă?

GĂLMĂ

Când ne căsătorim, le facem semne
Pe ici pe colo... să le poți cunoaște...

VALY

5 Noi când visăm și dimineata visul
Ni-l povestim, minune: e același!

SHAKESPEARE

Așa e la-nceput. Și ei, tot gemeni,
Cică-ar fi fost și, iată, rablagire
10 A gemeniei... Unul gras și mare
Și altul slăbănog, bătut în creștet.
Doar mintea geamănă le e în pozne...

GĂLMĂ

Ai interes să ne bârfești, amice?

15

SHAKESPEARE

Sunt buni de-nsurătoare. Vă cer mâna.

VALY

Mă duc, să văd ce spune surioara.
Noi am visat doi feți – nu aschimodii...

20

GĂLMĂ

Stai, stai să-ți explicăm, căci frumusețea
E mai ascunsă la bărbați... Nădragii.

(Valy iese.)

SHAKESPEARE

25

(râde)

Ce fac cu-această scenă-n „Hamlet”? Nu știu.
Sorescu de n-o taie aș lăsa-o.
Treci pe verdețuri, ai ieșit din iarnă.
De-apuci și cucul, păcălît e anul.

ACTUL V
TABLOUL I

Londra.

Scena 1

SHAKESPEARE
(istovit)

5

Cunoști cum e sonetul.

Scrie șapte,

Din partea mea. Căci zilnic cere unul

Și-s deșelat.

10

SORESCU

Sonete-nchipuite?

Închipuirea mea nu e în stare

Să-ți calce-n urmă! Va ghici pecetea

Că-i alta, căci femeile ochi buni au.

15

SHAKESPEARE

E cap de bibilică, nu de critic,

Sistemul ei de așteptări stricat e. *(Ofiează.)*

N-o să observe oda de comandă.

SORESCU

20

Tot eu să i le duc?

SHAKESPEARE

Tot tu...

SORESCU

'Ncerca-voi.

5

TABLOUL II

*Oxford. La han.***Scena I**

ANNE

10 Din partea lui, iată-n genunchi cer mâna-ți
(*Ingenunchează.*)

DOAMNA BRUNĂ

Nu te cunosc, femeie! De cinci zile,
Tot dai ocol, ca uliu în ogradă,
De sus, când vede pui lăsați de cloșcă.

15

ANNE

Ci te-am iertat... Mândria înfrângându-mi,
Chiar eu la tine vin... să îți cer mâna...
În lume, Doamne, n-a mai fost soție,
Pentru-al ei soț să meargă pețitoare...
20 Soția lui Priam mai blând lovită
De soartă-a fost...

DOAMNA BRUNĂ

Hecuba? Nu mai spune!
El te-a trimis? Și laș e?

25

ANNE

El nu știe...
Și-ncet, că-l deranjăm... Iucrează-alături,

Aici, la han... Mi-au spus grăjdarii-n taină.

Scrisorile acestea-i dai... (*Scoate un pachet de scrisori, legate cu panglică*) le vâre-n piese.

(*Plânge.*)

Mai grea de ele parcă-i despărțirea... 5

DOAMNA BRUNĂ

IstERICĂ muiere, te ridică!

Moralul la pământ ți-i!...

(*Sotia se ridică.*)

ANNE

10

(*rugătoare*)

la-l, îi faci un bine!

Și scrisului îi ești mai cu priință...

Și iei și... fetele... Iudith e-un înger,

Nu-i dimineată-n care ea, portretul 15

Văzându-l, să nu-ntrebe: „Tata unde-i?”

„Și-a refăcut căminul și butuci el

În plita inspirației îndeasă...”

Ce pot să-i spun?... Te va-ndrăgi, știu bine.

Iar cealaltă va sări de gâtul-ți, 20

Cu giuvaerele ce el te-ncarcă,

Să se răsfete: mângâind obrazul-ți,

Să zică: „Ești frumoasă, nu ca mama...”

(*Plânge.*)

DOAMNA BRUNĂ

25

Ah, inima mi-o rupi... Ci șezi alături,

Să chibzuim... Eu nu-l iubesc...

ANNE

Ce dacă!...

De te iubește el, cu-atâta icnet

30

Și-l faci să sufere... îi e de-ajuns! Durerea

Creația-mboldește... O, sărmanul,

N-o s-o mai ducă mult... Tresare-n somnu-i?
 Mai scuipă sânge? Mai vorbește singur?
 Am pentru el un leac... Eucaliptul
 E indicat. Îi faci, din coaja-i zeamă.
 5 Și-i dai trei picături la ceai, și-o cană
 De vin cu miere fiert...

DOAMNA BRUNĂ

Cunosc rețeta...

Dar cu bărbatul meu, dacă se-ntoarce,
 10 Cum mă descurc?

ANNE

Te-ai măritat iar, gata!
 Hangițele se desmărită-n grabă.
 Femeia la răscruce, nici chiar dracul
 15 N-o poate-ntrece-n farmece... Cam asta-i...

(*Intră Sorescu.*)

Scena 2

SORESCU

(*către Doamna brună*)

20 De ieri te cat în țenchi, să-ți dau sonetul.
 E-un giuvaer, îl știu pe dinafară...
 Un geniu, când iubeste-i și mai geniu,
 Cum peste foc, când foc pui, se ațată
 Miezul fierbinte: soarele pălește.

25 DOAMNA BRUNĂ

Spune-i nevestii lui, de-acum 'nainte
 Să-i scrie... Chiar și-n proză să-i vorbească.
 Iat-o!... De șapte ori am schimbat hanul,
 De șapte ori ne-a dibuit... Femeie-!

SORESCU

(aparte)

Ce mândru chip, cum stau așa alături...
Mă rog... amori-i chior și-mbrobodește...

DOAMNA BRUNĂ

5

Ce zici, să mă mărit cu Will?

Aceasta-i

Dorința doamnei lui...

SORESCU

Dar fără acte,

10

Nu s-ar putea? Măcar așa, o vreme...

Până cu „Hamlet“ terminăm... Procese,

Divorțuri, trambalări de catrafuse,

Partaj, discuții oarbe pe veselă,

Îl scot din mână iar...

15

SHAKESPEARE

(de afară)

O rimă-n „codru“

Cine îmi dă?

(Intră.)

20

Scena 3

DOAMNA BRUNĂ

O rimă?

O rimă foarte rară

Te-asteaptă-aici... *(O arată pe Anne.)*

25

ANNE

(arătând-o pe hangiță)

Ea ți le dă pe toate...

SHAKESPEARE

*(n-o observă pe nevastă-sa. Aparte)**(Privind chiorâș spre Sorescu):* E iar aici.

Mereu găesc prilejuri

- 5 De-a fi-mpreună. Nu mai pot! Vezuviul,
Pe lângă ce-am în piept, e-o stropitoare.

DOAMNA BRUNĂ

Ești palid, Will...

ANNE

- 10 Pierzi nopți în șir, și vracii
Ți-au spus-o clar... Au vrei să mergi cu dricul,
La teatru, să te-mpingă mort pe scenă?

SHAKESPEARE

(căt-re doamna brună)

- 15 De ești ca lacrima și nu gheena,
Ce cearcăn de pucioasă pune lumii,
Un ghiocel de ești peste întinderi
De-nghet, vestind, prin nervi, cocorii,
Arată-atunci batista!...

DOAMNA BRUNĂ

(aparte)

Vai, năframa!

SHAKESPEARE

- 25 Ca varul albă te-ai făcut, din vine
Tot sângele fugi, sporind marea
Minciunii lumii. Taci și tremuri, vargă,
Și sfârcul sânilor descrie cercuri
Ca-n apă, când arunci, nebun, o piatră...

DOAMNA BRUNĂ

- 30 Ci stăpânește-ți furia...

SHAKESPEARE

(orb de mânie)

Batista!...

ANNE

Ah, Dumnezeu, el scoate spada, 5
 Cu spada goală-n mână e o fiară...
 Și mai ales când scrie totu-mpunge!

SORESCU

Să n-o ucizi!
(Scoate din buzunar batista.) 10
 De-i vorba de *aceasta*,
 Aceasta e la mine... când la deget
 Eu m-am tăiat, cu-o foaie de in-folio,
 Și degetul mi-am prins în cartea-ți groasă,
 Ea m-a legat degrabă, ca o soră... 15

DOAMNA BRUNĂ

Să nu văd sânge, nu suport durerea
 Aproapelui...

SHAKESPEARE

De-aproape, cât? Hai, spune! 20
(Privind batista:) Foarte bine
 Că ai păstrat-o... O puteam ucide,
 De n-o găsea acum, într-o clipită.
 M-am liniștit...

SORESCU 25

Dă să-ți țin eu spada.
(Îi ia sabia.)
 Dar, frate, ce-ți veni, așa deodată?

ANNE

Când e gelos, nu doarme și prepusuri 30
 În mintea-nfierbântată se nasc, mii...

Și eu, ce-am pățimit!... o vânătaie
Să-i scot din cap... Aici pe șold, căzusem,
Mi-au trebuit trei ani... ce jurăminte!

SHAKESPEARE

5

(căt-re han-gi-tă)

Mi-e clar acum. Cum mai lucrează bârfa!
Dă-mi spada, cleveticii toți piftie
Mă duc să-i fac...

SORESCU

10

Acuma, lasă-i, lasă-i!
Ia naiba cu vărsările de sânge!
Destul că eu m-am fost tăiat la deget...

ANNE

(lui Shakespeare)

15

Eu o idee mi-am format. Acuma,
Mă duc acasă. Ne găsești acolo.
Eu croșetez flanele, să fac zestre
Copilelor, ce cresc și îți duc dorul.
(Plângând:) Eu te-am iertat și gloria e bine
20 Să te găsească-n casa ta, o, Will...

(Iese.)

Scena 4

DOAMNA BRUNĂ

O, Will, te rog să nu-mi mai iei năframe...
25 De te consumi atâta, pentru-o cârpă...
O zdreanță, cu arnici... Cum sunt uitucă,
Le uit pe pernă... cine știe unde...

SHAKESPEARE

Dar cine-a fost femeia de se duse...

SORESCU

(căt-re Doamna brună)

Vezi? Mai distrat ca tine-i el. Vorbește
Un ceas cu a sa soață... Zău, e-un înger!
Și n-o cunoaște...

5

SHAKESPEARE

(bănuitor)

Deci nu era cu tine...
Am zis că e nevastă-ta și palme
Să-ți dea mă așteptam... Deci... ea...
Sărmana!...
Cum m-a găsit?

10

DOAMNA BRUNĂ

(alintându-se)

Îmi iei doar giuvaeruri.
La Londra știu o stradă... Ce tarabe!
Și toate c-un sclipici, de îți iau ochii!

15

SORESCU

Mă duc în târg, să caut comparații,
Metafore, și mâine, citim piesa...
O împănăm, o dregem și-i dăm drumul...
Dar, înainte de-asta, totuși Hamlet
E bine s-o citească și el...

20

SHAKESPEARE

Doamne,

De când dar personajul pe-autor
Îl controlează și își dă avizul?

25

SORESCU

Așa e regula în piesa asta.

TABLOUL III

*Danemarca. Elnore.***Scena 1**

HAMLET

(enervat)

5

Să nu aud, ți-am spus, de Shakespeare asta!
 Și eu, ce fiu li-s și nepot și slugă
 Și victimă – să stau să-aștept călăul?

(Tainic:)

10

Mă trimisese-n Anglia barbară,
 Vasalii să mă gătuie...

SORESCU

(plictisit)

Se știe.

15

HAMLET

Și asta? Dar de unde?

SORESCU

Află multe

Un om ce mai citește câte-o carte.
 20 *(Inviorându-se:)* Ci tocmai daravela asta Shakespeare
 Ar vrea s-o schimbe... Victima fantomei
 Ești, frate...

În hăț te poartă ea... O nălucire!

Îți spune: „Fă așa!“ „Acum, ucide!“

25

Și dacă precedentul se creează,
 Fantomele trecutului vin toate,
 Răsar din hrube, ziduri sparg, hidoase,
 Cer răzbunări la răzbunări...

HAMLET

Prea bine!

SORESCU

Și moartea prin fantomă, decât trasul
În țepă-i mult mai groaznică...

5

HAMLET

Prea bine!

Ne tragă în fantoma lui trecutul!

SORESCU

În masă devenim marionete
Ale urzelilor de mult pătate
Cu sânge roșu. Cei pieriți în chinuri
Vor face cor în fața ușii noastre,
Dictând o răzbunare-n lanț... Cu crimă
Să cântărim greșelile? Fă pace
Cu-a ta conștiință.

10

15

HAMLET

Nu-nțeleg.

SORESCU

Pricepe!

Și pricepând, îți lasă planuri baltă.
Ofelia de n-a murit... oprește-o
C-o vorbă bună, cere-i mâna grabnic,
Căci Himeneu la rătăcirii balsam e,
Pentru femei... Polonius...

20

25

HAMLET

Ci dus e!

SORESCU

Căiește-te în public! Fă-i mormântul,
Mai tare decât bronzul... *aere perennius*.
Acesta-i planul nostru.

30

HAMLET

(dărz)

O prostie!

Ce-i scris o dată-i scris pentru vecie,
 5 Căci soarta ștersături nu face-n frunte...
 O, altfel ne-ar fi fruntea toată-o rană,
 Un palimsest, ce-i veșnic carne vie!

SORESCU

Acum, că te ascult, îți dau dreptate.
 10 Dar autorului îi du refuzul,
 Tu personal, că-mi dă în cap cu Globul,
 De-i spun curat că este în eroare.

HAMLET

Mă prind că îl conving. Mă du la dânsul,
 15 Să-i spun mai bine să cunoască viața!
 Și-n psihologica realitate
 Să intre ca în brânză, nu ca-n pește,
 Ce de la cap se-mpute... Zău, mișcare
 Mai multă-ar trebui acestei specii
 20 Zisă de scriitori... I-oi spune-n față.

SORESCU

Corabia-i în port.

HAMLET

Am rău de mare
 25 De când cu Rosencrantz și cu... pirații...

SORESCU

Există-o vrăjitoare de serviciu
 În orice Shakespeare... (Strigă:) Cotoroanțooo!

(Un mic vârtej, apare Vrăjitoarea.)

Scena 2

VRĂJITOAREA

Ho, frate, ce tot țipi, căci nu dau velșii!
Mergeam spre Londra, m-ai întors din cale!

HAMIET

(aparte)

5

Vorbește cu vârtejul! Zău, un tip e!

SORESCU

Ne du la Shakespeare; via stratosferă.

VRĂJITOAREA

(suflă)

10

U-hu-u! U-hu-u!

*(Se iscă un vârtej.)**(Lui Sorescu:) ... Surplusul de bagaj nu-l car în cărcă...*

Azi sunt curenți contrari literaturii

15

În aer și-i și Golfstreamul potrivit.

(Vârtej.)

TABLOUL IV

*Într-o tavernă din Londra.**Mai mulți actori, la o masă. Veselie mare.*

20

Scena 1

RICHARD

Îi ține sub papuc. Auzi drăcoica
Ce-a mai scornit?

FLY

25

Zi-i, Richard...

HEIFER

Nu ne fierbe!

RICHARD

Ia hanul ei, l-așază la o masă,
 5 Mai într-un colț, îi dă hârtie, pană,
 Și vin cocoane și-i comandă: „Mie
 Fă-mi un sonet, băiete... dar mai lung“.
 (*Râsete.*)

FLY

10 Și alta, mai fășneată: „O baladă,
 Parcă-aș pofți...“ A treia...

HEIFER

(*tuguindu-și buzele*)

„Eu – o glossă...“

15

RICHARD

„Ai luat comanda, Will?“ face hangița.
 „Vezi, scrie repede și bine... știi tu.“
 (*Huz.*)
 Și el, săracul, „muzele“ măsoară,
 20 Le cântărește... Creieru-i lucrează.
 Invocă nimfe... (*Se înecă de râs.*) E o nimfăraie
 În capul său, cum ceata peste Londra!
 Le toarnă poeziile... Pe tavă,
 Hangița le servește... „Vai, ce bune-s“
 25 Șoptesc clientele. Sau: „Asta-i rece“.
 „Mai încălzește-o“... El reface versuri,
 Cu Afrodita comparând clienta...
 Aceasta-i mulțumită, un pupic
 Îi dă apoi hangița, blând, pe frunte...
 30 Ca mărunțișul unei arse patimi.

FLY

Parcă îl văd...

HEIFER

Și șort în față-i pune
De teighetar la vers, drăcoaica aia?

RICHARD

Odată una: „Aș dori o piesă“... 5
Și el s-a-nfuriat: „La domiciliu,
Noi nu servim cu drame decât regii...“
Și masa răsturnând, fugi la teatru...

FLY

Să joace-n piesa lui l-ar vrea Ben Jonson... 10

RICHARD

Dar nu stă mult la teatru, că amocul
Săptămânal, răpus, la han îl mână...

HEIFER

Și iarăși crește deverul de dame... 15
Vopsita aia iar la colț îl pune...

RICHARD

(*enervat*)

Pe ea o ține numai în sonete!

FLY

Tocește limba rimelor pe găscă... 20
E-o găsculiță, zău... (*Chicotind*) și sâșâitul
Lui, de gânsac înamorat, o pișcă...

HEIFER

Aș! Argăsită-i rău la pielicică... 25

FLY

Și el e liliacul ce-nflorește
A doua oară... nopți de mai par toate
Putorile-mbătate de Osiris...

RICHARD

(râzând)

Văd mofturoasa care-i rupe foaia,
 Vrea alt sonet să-i scrie, cu focosul
 5 Către iubitul ei întors, să-l scoată
 Din minți când l-o citi, să-l ia toți dracii...

*(Intră Shakespeare.)***Scena 2**

HEIFER

10 Dar nu e el acela?

FLY

Pss!

RICHARD

Hei, Will?

15

SHAKESPEARE

(caută un loc liniștit, făcându-se a nu-i observa)

Da.

RICHARD

Îmbăierat arată, ca o oală
 20 Cu care babele moșmoane cară...

FLY

Ca luna rătăcită, când tot post e.

SHAKESPEARE

(se uită în direcția lor, fără plăcere, dă să se așeze la altă masă)

25

Da.

RICHARD

Bătrâne, hei! Ne ocolești?

SHAKESPEARE

Nici vorbă.

(*Se așază la masa lor.*)

HEIFER

Arăți schimbat.

5

RICHARD

(*cu înțeleș*)

Cine te schimbă zilnic?

Cu scutece prea noi ți-nfașă pruncul?

FLY

(*prefăcut*)

10

Mă, tu iubești!

HEIFER

Pe față acrostihuri

Porți, cu-al său nume.

15

SHAKESPEARE

(*sfârșit*)

Numele e *Truda*.

RICHARD

Ce faci de-atâtea luni?

20

SHAKESPEARE

(*tainic*)

Scriu o piesă, „Hamlet“.

HEIFER

Dar n-ai mai scris-o?

25

SHAKESPEARE

Alta, să rămână.

Când știința progresează-aproape zilnic,

Precizia în mistică sălaşul

Și-l caută... Și-n poezie...

30

RICHARD

Nu-nțeleg.

SHAKESPEARE

E greu!

5 Muncesc pe brânci... Mai-mai să-mi dau și duhul...
 Pe legea mea, scriu testament, nu piesă!...
 Când totu-i gata, iar o iau *da capo*.
 Acum vreo două luni, întrezărisem
 Soluția finalului... La urmă,
 10 Iar mi-a scăpat... odată cu-nceputul!...
 (*Osteneză:*) Și voi? Dugheana Thaliei prosperă?

FLY

Ca ochii mortului.

Noi companii nu vor să aibă ducii
 15 Și de izbeliște lăsară trupe...

HEIFER

Noi, iată, prin taverne ne dăm replici.

RICHARD

Mai bine ne-am da palme...

20

FLY

Ca la bâză.

Te prind jucând fără blazon, urechea
 Cu fierul roșu ți-o înseamnă zbirii
 Lui Sir Cecil... La urmă zdranc! Juvățul
 25 După cel gât... Cică aduni mulțimea.

HEIFER

... și molimelor ești codoș... Te legeni
 În ștreang și vântu-ți numără picioare
 De versuri, care-ți curg precum rășina
 30 Din falnic brad trăsniț...

RICHARD

Îmbuluciri cică iscăm, bolesniți
Am oploși...

FLY

În rest, e totul bine 5
Și liniștea domnește-n parohie...

HEIFER

Zburăm ca prepelițele, razant,
Și vânătorii trag în vânt, întruna,
Ce pică, pică... Ba zburăm și moarte, 10
Căci dragostea de teatru sus ne ține...

FLY

De-o săptămână ne căpătuirăm.
Ne-a luat Sir Fletcher sub a sa aripă...

SHAKESPEARE 15

Mi-e dor de scenă iarăși... ca de mama.

RICHARD

Ci hai cu noi...

HEIFER

(*visător*) 20

O companie „Shakespeare
And Companie...”

FLY

Rețetă grasă! Haide!

SHAKESPEARE 25
(*ofiând*)

Întâi, să termin ce-am în cap...

RICHARD

Ai goange!

Zău, Will, ți-o spun pe șleau, te chinui degeaba, dacă n-ai 30

alent... Știi singur, te naști c-o flăcăruie, dacă nu e, nu poți
s-o inventezi...

FLY

Așa-i.

5

HEIFER

Storci creieri

În van...

(Shakespeare dă semne de iritare.)

Dar poate îl jignim, săracul.

10

RICHARD

Spus de prieteni, adevăru-î dulce.

Deși pare revent sau mătrăgună,

Atâtea piese gata scrise-asteaptă,

Iar noi actorii ne-apucăm de alte

15

Năzbâtii... Să te iei de piept cu clasici

Ce-au burdușit antichitatea? Grecii,

Nici ei, acum, un cuvîntel nu suflă,

Loviți în plex de veacul lui Pericle

Și-al altora... Vreo douăzeci de veacuri!

20

FLY

„Babau!“ le fac Euripid, Sofocle

Și ei încremenesc cu pana-n gură.

SHAKESPEARE

Totul s-a scris, și eu rescriu ca prostul...

25

(Ofîând.) Am început și nu-mi pot pune stavili!

S-oprește cine poate, vorba- ceea.

RICHARD

Îți dau exemplul meu. Mereu nevasta

Îmi spune: „Pune mâna-aici – pe masă

30

și cheamă spiritele... să te miște!

Și ce ți se năzare, pui în piesă...
 Dă-i drumul! Dacă Shakespeare scie, și tu
 – Că tot actor ești – singur îți fă rolul
 Gătită voi veni la premieră,
 Să văd cum sala rage: Autorul!"

5

HEIFER

Și scrii?

RICHARD

Am început... Să știi că-i simplu...
 Dar, ca morarul, tot mai mult făina
 Machiajului m-atrage... Cu Ben Jonson
 Eu nu mă-ntrec...

10

FLY

Eu autor de rasă...

HEIFER
 (lui Shakespeare)

15

Te caută de mult, să-i joci o piesă.

SHAKESPEARE
 (pe gânduri)

Mă duc la han... adică... mda... acasă...

20

FLY

Vorbeai de han... Nu poți s-o lași în brânză?

HEIFER
 (jenut)

Zău, e soi rău...

25

RICHARD

Tot Oxfordu-a fișat-o.
 Târfă și țolină ce, tologită
 Și toloșcană, tombole visează!
 Cu paceaura ștergi în urmă, urma.

30

FLY

Prea aspru, Richard, ești... Te-aude soțul,
Deși-i pe mare.

HEIFER

5 *(Către Shakespeare care dă semne de nerăbdare)*

Iartă-l!

El e Zero.

FLY

E Richard Zero, știi, și-i gură spartă.

10

SHAKESPEARE

Jigniți femeia-mi?

TOȚI

Da!

SHAKESPEARE

15

Atunci jigniți-o!

Bărbatu-său nu mi-a lăsat mănuașă,
Să v-o arunc...

FLY

Prea mândru!

20

Nu se bate

HEIFER

Cu de-alde noi!

SHAKESPEARE

25

Contemporani, părerile-mpărțite
Vă sunt... și eu mă duc, căci am de lucru.
La provocări nu mai răspund cu spada.
Băteți-vă-ntre voi, fiți dârji, sumeți.
Până nu termin „Hamlet“, caracter n-am.

(Iese.)

Scena 3

FLY

Nu i-a priit taverna...

HEIFER

Toată breasla

5

O face de rușine...

RICHARD

Rău arată...

TABLOUL V*Oxford. Biroul lui Shakespeare, la han.*

10

Scena 1

SORESCU

(tăinic)

Așteaptă un copil Frumoasa brună.

SHAKESPEARE

15

(hotărât)

Al meu nu e! Că sunt steril, am acte.

Probez cu ale mele piese, care-s proaste

Și chiar acum acest împas – zălog e.

SORESCU

20

Știi, soțu-i e plecat de-un an pe mare,

Cu plodul de-o găsește... ți-l atârână

De gât și te aruncă în genune.

Acest copil, colacul de salvare

Al ei, te va-neca, hrăni-vei peștii...

25

SHAKESPEARE

(semne de nervozitate)

Nu-s azi în toana înfierii...

SORESCU

5

Vere,

Nu te pripă să negi, căci știe-o țară

Relațiile voastre. Han e lumea

Și șușoteala prin pereți se-ntinde.

SHAKESPEARE

10

(făcând o socoteală)

El a plecat de zece luni jumate.

La unsprezece luni, plozi vii se nasc?

SORESCU

Sunt cazuri,

15

Dar foarte rare... de îmbrobodire,

Chiar în ăst hal...

SHAKESPEARE

Va fi el cazul!

(Ostează, se plimbă nervos.)

20

Eu am copiii mei...

SORESCU

Ai și nevestă...

SHAKESPEARE

În rană spada-mi răsucești... Și plozii

25

În valuri de ne vin, cum facem față?

SORESCU

De tine-alături sunt. Dar pe-ndelete

Cu ea discută. Așteaptă-afară, plânsă.

(Iese, intră Doamna brună.)

Scena 2

DOAMNA BRUNĂ

El vine joi.

SHAKESPEARE

Grozav mă doare capul

5

În ostrovul acesta ce puiază

Necazuri și bebele...

DOAMNA BRUNĂ

(tainic)

Vei fi tată.

10

(Shakespeare tace.)

Nu zici nimic?

SHAKESPEARE

În sus de bucurie

Nu sar de felul meu. Potop de lacrimi

15

De fericire n-am, să-i fac lui Noe

O concurență-n arca mea, cu leagăn

Și scâncet...

DOAMNA BRUNĂ

(plânge)

20

El vine joi, repet...

SHAKESPEARE

(scos din pepeni)

Vrei c-o furtună

Să ți-l întorc din drum? Ce-s eu, Prospero?

25

Să am puteri și duhurile toate

Să mă slujească? *(Pe gânduri:)*

Iaca o idee...

DOAMNA BRUNĂ

Ce ai? Ești palid!

SHAKESPEARE

Nasc! Așa se naște

- 5 Idea unei piese...
 (Începe să scrie precipitat.)

DOAMNA BRUNĂ

(după ce s-a plimbat supărată prin încăperea câteva momente)

Și ideea veche

- 10 De-a mă iubi, o uiți, acum când rodul
 Cel odrăslit în pântec mișcă muntii,
 Doar tatăl cel iubit... e rece... scrie...

SHAKESPEARE

(uplecat asupra paginii)

- 15 Să nu mă întrerupi vreo cinspe zile!
 Să nu văd mutră-n preajmă! Nu-s acasă,
 Oricine-ar fi...

DOAMNA BRUNĂ

(sfioasă)

- 20 Chiar dacă-apare... fiul tău... sau... fiica...

(Shakespeare scrie înfrigurat.)

(Energică:) Când trebuie să scrii, fixezi pereții.

Cu-a ta privire-i ții, ca la cutremur,

Și foaia albă îți rânjește-n față.

- 25 Iar când vin și eu, iată, c-o problemă,
 Te-apucă inspirația...

SHAKESPEARE

Un nume

Să-mi dai, de fată...

DOAMNA BRUNĂ

(început de speranță)

De-i băiat?

SHAKESPEARE

Nu, fată. A lui Prospero...

5

DOAMNA BRUNĂ

Aiurezi. Eu ce fac?

SHAKESPEARE

Naște, renaște, îți refă căminul.

Bărbații toți ți-i cheamă, dă cu banul

10

Și-alege-i tatăl... eu o lună-două

Sunt orb și surd... Ptiu! Mi-a fugit ideea!

(Proză.)

Vezi? Am și eu câteva momente binecuvântate și hop!

Te găsești să mă sâcâi, să mă întrebii ceva,

15

să mă trimiți la pâine, la pădure, la dracu-n praznic
după zmeură, frișcă... Cine ziceai că vine sâmbătă?

DOAMNA BRUNĂ

(plânge)

Nu sâmbătă, joi...

20

SHAKESPEARE

Stai, stai frumuseț... acolo în colțul acela și nu mișca...

DOAMNA BRUNĂ

Mișcă el, frate...

SHAKESPEARE

25

Ăla de pe mare? Bărbatu-tău?...

Stai că și-n capul meu mișcă... Și eu sunt tot pe mare.

Așa... Mirandolina? nu, c-a fost... Nici Julieta...

Declorofilizate de iubire și puritate... Lavinia, Tamara,
Elisabeth? Gertrude? Nu Gertrude! Hermina? Hipolita? Jessica? 30

Am găsit: Portia! Da, Portia. Nu, nu Portia că și ea a mai fost depășim proporția... și porția-i prea mică pentr-o furtună... Ar fi chiar a treia... sau a patra?... și lumii i s-o apleca de rații așa de mici, că-i totuși o copilă.

5

DOAMNA BRUNĂ

(speriată)

Privești în gol! Ochi de strigoi... Cu cine vorbești, Will? Să chem un doctor? Moașa am chemat-o, dar ție ți-e mai rău. Ah! Pe Socrate, și pe Xantipa lui. Moșitul unei idei mai
10 crâncen este!

SHAKESPEARE

(fericit)

Mi-e foarte bine...

În gol dacă privesc, o văd pe... asta...

15

Miranda, frate! Soro! Da, Miranda –

Un nume numai bun pentr-o fecioară.

*(Intră Sorescu.)***Scena 3**

SORESCU

20

(Doamnei)

Corabia-i în port, veni mai grabnic.

DOAMNA BRUNĂ

Leșin...

SORESCU

25

Dau primul ajutor? Chem moașa?

DOAMNA BRUNĂ

În taină mare... vreau acas', la mama... *(Leșină.)*

SORESCU

(aparte)

Sunt două nașteri ce mă iau drept martor...
 Sunt fericit că Shakespeare iarăși scrie
 Și un copil curând va spune „tată“
 Unei noi piese...

5

(Shakespeare scrie înfrigurat.)

Zei, hrăniți furtuna!
 Precum maseurii-și lasă energia
 În mădulare ce trosnind prind vlagă.
 Pân' la lesin, furtună, stoarce-ți zcii!
 Mă duc să chem și moașa și trăsura.

10

(lese.)

SHAKESPEARE

(după un timp, strângându-și hârtiile)

15

Mă mut la Londra, prea mulți snobi la Oxford.

(lese.)

TABLOUL VI

*Londra. În culisele teatrului.***Scena 1**

20

RICHARD

Damblaua lui! Tot chinuie hârtia,
 Cum alții joacă bridge... Și pierde vremea!
 Pe scenă intră-ncercănat și replici
 Uitrate din ce-a scris îi vin pe limbă.
 Memoria i s-a tocit cu cotul
 Socotitorului ce-asterne cifre

25

Și-ncurcă cinci cu șapte, pe la șase
După-amiază... *(Uimit:)* Ieri mi-a zis „Sorescu“.

SORESCU

Mă faci să râd...

5

RICHARD

Ba foarte des se crede Sorescu.

SORESCU

Ah! Actorii! Limbă

Spurcată au...

10

RICHARD

Pe cinstea mea! Îl lasă

Să-și odihnească subțiată minte!

Să fie doar actor, căci bune piese

Atâția scriu... Ben Jonson, Robert Green,

15

Eu însumi, timp dacă-aș avea...

(Intră Voiceu îmbrăcat cu sunan, opinci, căciulă pe cap. Cu desaga pe umeri.)

VOICEA

(punând desaga jos)

Lungi drumuri mai sunt și pe lumea asta. *(oftând:)*

20

Nu știți cum dau de meșter?

RICHARD

Nu pare de prin părțile locului, după îmbrăcăminte.

SORESCU

De unde ești?

25

VOICEA

Am auzit că e unul pe aici, de-i zice...

Na, c-am uitat! *(Scote o hârtie.)* William al lui Shakespeare
al lui Stratfor al lui... Amfon.

SORESCU

Le-ncurci rău... Te-ai rătăcit pe-aici...

VOICEA

Eu nu mă rătăcesc... oricât de departe m-aș duce! Ca bună-
oară acum, că vin tocmai din... Că eu am reperul meu... 5

SORESCU

Ai o busolă, ca marinarii noștri, care bat coastele Americii
sau te orientezi ca înainte vreme, tot de pe mușchiul de pe
copaci... care arată nordul... întotdeauna nordul?!...

VOICEA

10

Mie nu-mi arată nimeni nimic. Mă orientez singur.
(Tainic.) După dealul lui Cacăfoc. Când mă trezesc dimineța,
dealul îmi vine pe mâna stângă. Când mă culc, dealul lui
Cacăfoc pe mâna dreaptă... Când mă-ntorc, dealul lu... pe
mâna ailaltă... Dacă mă răsucesc mult la bătaie... cum a fost 15
cazul... dealul lui Cacăfoc... dispare... Și-atunci știu c-o să fie
alt război și mai mare... cum a fost cazul cu tragedia asta...
(Umblă în desagă.) Să-l scot, sau să nu-l scot?

SORESCU

Ai dealul ăla acolo?

20

VOICEA

Cât de greu poate fi un cap? O mână de pământ... Țările
noastre, toate trei la un loc, așa cum le-a adunat el mănunchi,
cu sabia lui, nu-s mai mari, pe hartă, decât acest cap... Tre-
buie îngropat în taină, la noi acasă... Ce om! Ce cruce de om! 25

SORESCU

Și cine te-a trimis aicea la noi?

VOICEA

Umblă vorba că vă chinuiți să găsiți subiecte... Zvonul...
Știți, la noi, zvonul e foarte iute... 30

SORESCU

Mai iute decât scrisoarea nemțească?...

VOICEA

Să n-aud de chesaro-crăeștii ăștia!... Că Basta a fost omul
5 lor și ne-a pierit viteazul, răpus de sabia lui prin trădare... Eu
v-am adus o tragedie adevărată...

(*Intră Shakespeare.*)

SHAKESPEARE

Le-am spus: nu joc o lună, două, nouă,
10 Până nu termin piesa! La spectacol
Să vină ducii toți, n-apar pe scenă!...
Șir indian să facă regii, nu ies!...
Ideea e prea mare, s-o las baltă.

SORESCU

15 Minune mare! Iată a sosit *Capul*...

VOICEA

(*scoate din desagă un cap însângerat*)

Nu-și va găsi odihnă, până când... Tragedie mare pe-acolo,
pe la noi...

20

SHAKESPEARE

Cine e?

SORESCU

(*lui Voicea*)

Pelerin, ce-ți porți sfântul mormânt în desagă, spune-i! El
25 e omul pe care-l cauți.

VOICEA

William a lu... ăla?... Din... de pe Amfon?

SHAKESPEARE

Ci capu-acesta-nsângerat al cui e?

SORESCU

Spune!

VOICEA

Am luptat în oastea domnului nostru Mihai, de când a dat el prima răscoală contra turcului, până la sfârșit... N-a fost 5
bătălie în care...

SHAKESPEARE

Am auzit ceva... O grozăvie!

SORESCU

Și nu-i un cap de măscărici, la mese 10
Ce spune verzi și-uscate, dă cu tifla!
El sabia o scoase și o clipă
Opri a semilunii-naintare.
Și pavăza unitelor provincii
Valahe – o ridică, sclipind, în soare. 15

(Intră actorul.)

RICHARD

(către Shakespeare)

Pe scenă! – ți vine rândul!
Ești Hecuba. 20
Cu ouă dau troienii, de întârzii!

SHAKESPEARE

(privind desaga)

Stă timpul în desagă, dar nu-i vreme!
Păcat, n-avem vreme! 25
Iămâia antică mereu tot stoarcem
Și iată-n jurul nostru înțelesuri
Ce se-ntrupară în eroi năpraznici...

RICHARD

(arătând spre Shakespeare)

El scriitor e doar în timpul liber,
 Ci pâinea și-o câștigă histrionic...

5 *(Îndemnându-l:)* Hecubo, fă-te iar izvor de lacrimi
 Și smulge-ți pletele... Poftim peruca.

SHAKESPEARE

(enervat)

V-am spus și-aseară că nu joc?

10 Nici azi, nici mâine, nici... luna viitoare, tot anul 1601 va
 fi dedicat scrisului... Sunt pe punctul de-a deveni... *(subliniind:)*
 dra-ma-turg. *(Către Sorescu:)* Prietene, îți mulțumesc... Singur
 mi-ar fi fost greu să ies din mlaștina neputinței...

SORESCU

15 Și iată subiectele vin singure...

Dă-ți drumul, scrie!... Să duduie sfârșitul acesta... ev me-
 diu?... renaștere?... și timpul tot ce-o mai veni...

SHAKESPEARE

Totuși, trebuie să joc. *(Către Vocea:)*

20 El un erou grozav a fost și-mi place
 C-așa modest cu capu-n palme vine,
 Iar trupu-i prinde rădăcini în grâne
 Și-n vulturii ce vă brăzdează cerul.
 Ca pe-un chivot îl țină-n palme țara,
 25 Ce l-a născut... Vă lumineze soarta,
 Cu sângele aprins în curcubeie...

RICHARD

(grăbit)

Hecubo, hai!

SHAKESPEARE

(mirat)

Jucam Priam...

RICHARD

(explicând)

5

Când traversa Tamisa, fu răpit Hecuba...

SHAKESPEARE

Neamuri proaste!

RICHARD

Vor ca trupa s-o compromită.

10

Ne face cinstea azi de-a fi în sală

Regina chiar... Salvează-ne, o, Shakespeare!

Salvează-ne, o, Will!

Căci tu ești singurul ce știi prea bine

Ambele roluri... Înțelege?... Vom face

15

Hecuba și Priam să nu dea ochi

Pe scenă... E o zi hotărâtoare...

Intră-ți în rol! Măgelele îți pune!

SHAKESPEARE

(cătore Voicea)

20

Te du cu bine, omule, cu bine!

Călătoriți, călătoriți, noi însă,

Legați de Albion cu țarmul mării

În ceață lăncezim...

RICHARD

(lui Shakespeare)

25

Ne cheamă iarăși.

(Îi pune peruca, ies.)

SORESCU

Pe hartă, unde vine-această țară?

30

VOICEA

Mă duc... Sărmane cap!... ne cheamă trupul. Haidem.
(la desaga în spinare.)

(Privind lung.) Că n-ai fi neamț?

5 Tragedie mare, domnule...

SORESCU

Așa...

VOICEA

Dar nu pari nici de-aici...

10 SORESCU

(evaziv)

E, e...

O să mă interesez de țara voastră... Sunt pe-acolo niște is-
 prăvi că se crucește Occidentul. Țările de Jos, Danemarca,
 15 Spania... Acest Mihai...

VOICEA

Tragedie mare, mă nene!

SORESCU

Atât de mare că nu încape în Shakespeare.

20 VOICEA

E – acum mi-oi vedea de drum! Așa, acum să ne orientăm...
(Face câteva mișcări.) Mda... Cam pe-aici vine...

SORESCU

Cine?

25 VOICEA

Dealul lui Cacăfoc vine pe mâna stângă...

SORESCU

Aha! Da' de ce-i spuneți așa?

VOICEA

Iese pe el ceva... nu știu cum să explic... Să zici că e pu-
cioasă, nu e. Să zici că e păcură, nu e. Să zici că e foc, nu e...
Da' ceva tot e! Și dimineată-l vezi, așa, c-o căciulă țuguiață de
flăcări... Albăstrui, bătând în turchez... 5

Hai acasă... mă, nefericitule...

SORESCU

Da' voi de ce umblați cu subiectele în desagă pe la străini?
N-aveți scriitori?

VOICEA

N-avem, că ni-i taie. 10

SORESCU

Cine?

VOICEA

Ei... Păgânii. Deocamdată avem... tot avem un fel de scriitori. 15
Le spunem *cruceri*.

SORESCU

Scriu pe cruci?

VOICEA

Numele și prenumele. Cu ăștia ne lasă, că pe cruce câtă 20
dramă poți să scrii? Că nu e spațiu?! Mai mare drama din mor-
mânt... Dar vezi, dacă nu e spațiu... De-aia ne lasă și ei. ...
Și s-au înmulțit crucerii... Mamă, mamă!... Toată ziua strigă:
„Hai la cruci!“ „Hai la cruci!“... Vin cu ele în traistă... „Cruci“
de colaci, zic, „cruci de pus pe piept, cruci!“ „Hai la cruci!“ 25
Cumperi crucea și-ți pui numele pe ea... și gata dramaturgia
originală! Ești și personaj, și autor și critic și lumea asta și lumea
ailaltă. Da' nu țin mult, că peste șapte ani... te dau afară...
Scrișul se umple de mușchi... Apar cruci noi... Și tot așa...

(*Speriat.*) Stați că mi se șterge Dealul lui Cacăfoc din cap... (*Se orientează.*) Încoace vine...

De acolo mi se anunță și cumpenele... Tot cu pâlnia dealului ăsta... Știu c-o lună-nainte ce-o să se întâmple. Numai
5 nenorociri! 'tu-i mama mă-si... Ne-au întărâtat păgânii dealul rău de tot!...

SORESCU

Mergi cu bine, valahule... Nici dumneata nu încapi în Shakespeare... Ai văzut: nici chiar el nu se mai încape.
10 Shakespeare nu mai intră în Shakespeare! Îl bântuie și pe el dealul lui...

VOICEA

(*uitându-se în desagă*)

Hai, mă, amărâtule... Haidem acasă...
15 (*Pune desaga pe umeri. Iese.*)

TABLOUL VII

Scena 1

Anglia. Într-un cimitir.

HAMLET

20 Și-n Anglia există cimitire!

SORESCU

Dacă dorești, le-om vizita pe toate.

HAMLET

În cimitir mai faci filosofie,
25 C-afară aspră-i viața...

SORESCU

Ar fi chin
De-ar exista...

HAMI.ET

Te rog, explică-mi.

SORESCU

Totul fiind așa cum este, nu e.
 Căci dacă-ar fi, ar fi pentru vecie,
 Dar, cum murim, noi existăm părelnic,
 Iar moartea e-o părere a părerii.

5

HAMI.ET

Mai spune-o dată, să îmi scot tăblița.
 Eu nu exist?

10

SORESCU

În clipa asta, poate.
 Căci eu te-am zgândărit, printr-a lui Shakespeare
 Lentilă, să apari și să-ți spui rolul.

HAMI.ET

15

A fi – a exista... a aia, aia...
 Pe muchia întrebării ne dăm huța,
 Până cădem în hăul, ce răspunsul
 – Ce-i unul singur! – lacom ni-l deschide...

SORESCU

20

(pe alt ton)

A fi și a avea, le-nvață bine.

HAMI.ET

De sunt, ce am? Mă doare Carul Mare,
 Dar eu murind, el pierde o durere?
 Și stelele au vânătai atâtea,
 Câte nădejdi de ele tot strivit-am?

25

SORESCU

Nu te-obosi, căci mâine-l vezi pe Shakespeare.
 Spune-i ce-am vorbit și fii în formă.

30

(*Tainic:*) Să nu-ți dea nebunia pe o toană
A lui.

HAMLET

Nebun e el, căci vrea să-mi schimbe firea.

5

SORESCU

Politicos te poartă. Ține-n mână
Hățul destinului și-ți e și tată.

HAMLET

Câți vitregi tați o să suport? Și-o mamă,
10 O biată mamă doar, la câte nunți
Vă încălziți fiertura blestemată?

Scena 2

O tavernă în Londra.

RICHARD

15 I. piți de umbra lui. Și, dacă umbra-i
Pe unde calcă el, nu știe, voi
Mai mult ca ea să-i fiți fideli tovarăși,
Să-l urmăriți și-n vis.

FLY

20

Am înțeles.
Îl urmărim și-n vis.

HEIFER
(*enervat*)

25 Cu ce mijloace
Visează-atât?

RICHARD

Întrebi și tu ca prostul.
În numele onoarei și-al acestui

Cețos ostrov, scâldat mereu, ca pruncul
 De apă scâldătorii mamei mări,
 Să luminăm acest ungher de taină:
 Cum scrie? Dacă Shakespeare e chiar Shakespeare?
 Și dacă nu e, cine-i scrie totuși, 5
 C-a-nnebunit actori și dramaturgi?

FLY

Figura-i e de tontălău.

RICHARD

Taci, vită! 10
 La fizionomii mă lași pe mine.
 Ia treabă, deci.

FLY

Fugim.

RICHARD

Păstrați secretul. 15

(*Ies.*)

Scena 3

Londra. Un colț de stradă.

SORESCU 20

Îngrijorarea mea eu ți-o dezvălui.
 Știi bine cum e lumea. Șuşotește.
 Că ești ce ești, spre-a demonstra mulțimii
 În piață mâine ieși, acolo unde
 Bread Street se întretaie dârz cu Butter – 25

SHAKESPEARE

Street.

SORESCU

Exact.

SHAKESPEARE

Și ce să fac?

5

SORESCU

Între tarabe

Te-așezi la masa ta și-ncepi a scrie,

Cu scrisul tău mărunț.

SHAKESPEARE

10 Cine-mi dictează?

SORESCU

Așa e... Cum să facem ? Eu alături

Nu pot s-apar...

SHAKESPEARE

15 La dracu!

SORESCU

O idee!

Transcrii aceste pagini trei din piesa

Mai veche-a ta.

20

SHAKESPEARE

Nu-mi place nici de frică!

SORESCU

Tocmai de-aceea, stai în văzul lumii

Și strâmbă-te la foi, scâncești, scoți limba,

25

Pe scaun te foiești – să vadă chinul

Compunerii... Pofțim cerneală, pană.

(Grijuliu:) Să scrii citeț... Dar purceluși, pe foaie,

Poți face vreo doi-trei, și mici crochiuri

De trecători... un cal, o pălărie...

Ia imprimare, când vezi manuscrisul,
Îl îndrăgești mai mult...

SHAKESPEARE

Așa voi face.

SORESCU

5

Ortografia eu ți-o pun, la urmă.
Nu te sfii, dă-i drumul, cum îți vine.
La urmă, transcrii totul, după norme.

SHAKESPEARE

Și fac și-alte desene? Ah, ce chin e!

10

Scena 4

O piață în Londra. Shakespeare la o tarabă, sub o umbrelă de soare, citește cu vădită plăcere o carte. Intră Fly și Heifer.

FLY

Uite-l acolo.

15

HEIFER

Dă mereu din buze...

FLY

Sindrom invers: citește, Doamne-iartă,
În loc să scrie... *(Se apropie de el:)* Ce faci, bătrâne?

20

HEIFER

Ei, merge, merge?

(Shakespeare, surprins, ascunde cartea și începe să scrie.)

SHAKESPEARE

Ia, mai scriu o piesă...
Dar versuri cinci îmi luară șapte zile...

25

*(Actorii ies, Shakespeare scoate paginile și transcrie.)
(Intră Tine-Cal.)*

ȚINE-CAL.

(il privește un timp pe Shakespeare)

Umblați în vârfuli, oameni, gură-cască,
Borfași și ucigași, femei ușoare.

5 Ca fulgul să pășiți, voi conți, prințese,
Soli, împărați, bufoni – cu toți în vârfuli
Căci, iată-l, scrie! Nu-i abateți gândul.

(Se întoarce Fly.)

FLY

10 Ce scrie?

ȚINE-CAL.

(se apropie și se uită peste umeri)

„Sir Thomas More“... Stau maldăr vreo trei pagini.

UN TRECĂTOR

15 Ca scoica, fruntea-i naște perle moi,
Care-nșirându-se vădesc efortul
Că în adâncul gândului le naște...

FLY

Accese de talent avem cu toții.

20 Ca tusea ne îneacă-un ceas ori două...
Dar chiar așa întruna... Nu-i terestră
Făptura lui?

Mă duc. Mă enervează.

(Iese.)

25

Scena 5*Londra. Taverna cunoscută.*

FLY

Sunt veri. I-am auzit spunând: „Noi, vere.

Noi elisabethanii sus să ținem

30 Oiștea teatrului, că tare-i gardul“...

RICHARD

Hm! Ei elisabethani! De unde
Și până unde?

HEIFER

Poate tibetani. 5
Strămoșii lor, sus în Tibet, cu yacul,
La păstere de vânt, ieșeau sărmanii...

FLY

Acesta-i scrisul lui? (*Scoate câteva file.*)

RICHARD 10

Al lui Sorescu?

HEIFER

I le-am manglit, cerându-i de-o țigară
Și el ne-a dat foițele acestea.

RICHARD 15
(*studiind*)

Marlowe nu scrie-așa, cu *w* spre dreapta...

FLY

Atunci Sorescu nu-i Marlowe... Dar cine-i?

HEIFER 20

Vorbește englezește cu accent Latin.

RICHARD

Latin? Montaigne e! Nu... adică...
Montaigne e mort...

FLY 25

Ah, zi-i să-i zic...
Seneca... Într-o reîncarnare-ntâmplătoare.
A auzit că Shakespeare îl citește
Și a venit să-i sufle tragedii...

RICHARD

Gogosi de tufă... Nu-i Marlowe el, totuși?
 N-a fost ucis și prefăcându-și boiul
 Pe Tamelan i-l varsă-n cap lui Shakespeare
 5 În zeci de piese.

FLY

Zău, e o idee!

RICHARD

Vom lămuri... Un lucru-i clar: colega
 10 Nu-i autorul pieselor ce scrie.
 Mă duc la repetiție. La urmă
 Mai discutăm și lămurim misterul.
 De nu aflăm acum, la anul – gata!
 Misterul va rămâne pe vecie.
 15 Și e rușine, pentru noi, englezii,
 Pe sfoară să ne tragă... ăsta, Shakespeare,
 Un biet actor cu ținere de minte,
 Ca mine și ca tine... dar atât.

TABLOUL VIII

20 *Londra.*

Scena 1

HAMLET

(aparte)

La minte zdravăn nu-i! Voi sta prin preajmă
 25 Și semnele ce-nvederează starea-i
 De lipsă de control, cumva s-arată
 Și semne rele dacă văd, asupra-i
 Voi atâta noian de personaje.
 În mâini demente soarta noastră chin e!

30

(Intră Sorescu.)

Scena 2

SORESCU

Acum, că l-ai văzut, te du acasă.
 De-ți pare mic un autor de-aproape
 Și te întrebi: „El poate fi acesta?” 5
 Gândește că și mintea-i ca mărgeanul.
 În scoică stă și, spre a cunoaște-o, marea
 Te cheamă în adânc, forând prin straturi.
 Și-apoi, să știi, chiar marea pare-o baltă,
 Celui grăbit să vadă-n valuri smârcuri. 10

HAMLET

Mă duc. Împleticit sunt azi la cuget.
 Busola-și smulge limba. Spune-mi, nordul
 Rămas-a tot la nord?

SORESCU

Acesta-i drumul. (*Îi arată direcția.*)
 (*Râzând:*) Moară de vânt sunt cu fofeze-amare
 Ce vântură direcții, la răscruce. 15

HAMLET

(*aparte*)

Aici după perdea voi sta. Vreodată
 Cum nici o pajură sau gheonoaie
 Ce-ntre tărâmurii două face zboruri
 De agrement, nu a clocit, în zboru-i,
 Un ou mai blestemat. De-ar fi auzu-mi 25
 Cuib pe măsura vorbei lui smintite!

(*Sorescu iese, Hamlet se ascunde după perdea, intră Shakespeare cu Ben Jonson.*)

Scena 3

SHAKESPEARE

Tu, Ben Jonson?!

BEN JONSON

Treceam pe-aici și am văzut lumină...

SHAKESPEARE

Lumină? E chelia mea, bătrâne,
 5 E luna-mi săltăreată... ci în nouri
 Numai ce e sub frunte, -ncolo, iată,
 Senin mi-i orizontul...

BEN JONSON

Anii trec, se pare
 10 Că iama dai prin forța ta de muncă...
 Nu încorda prea mult prea fermecatul
 Tău arc, mai lasă-l să respire.
 Altfel plesni-va, ultima săgeată,
 Ce vrei să o slobozi, s-o-ntoarce-asupra-ți.

15 SHAKESPEARE

Cu Hamlet neplăceri am... Nu mă lasă
 Să dorm... Știi, l-am stârnit grozav.

BEN JONSON

În pace lasă-l... E ranchiunos...
 20 E bună prima formă.
 Să-ți spun ceva... S-a diluat esența
 Prea mult în teatrul de-azi...
 Un fel de zeamă chioară!
 Atâția nechemați ce țin condeiul
 25 Cu degetele tari, de la picioare,
 Picioare șchioape debitând actorii,
 Că lor le vine chiar, un șut în fundul
 Oricărei replici boante să dea, bieții.

SHAKESPEARE

30 De-aceea mă căznesc și chiar pe limba
 Lui Hamlet vreau să scriu, cu grai de moarte...

E coala cea mai dragă și-o tot răzui,
Ca palimpsestul.

BEN JONSON

Cică-ai trecut cu bine ismul crizei.
Mi-a spus Sorescu...

5

SHAKESPEARE

Încă are crampe
Această pană...

BEN JONSON

Pentru femei, cum știi, sosește-o vârstă
Când dracul intră-n ele, sparg, au furii.
Ia urmă, potolite-și văd de treabă.

10

Iar pana – nu uita, e feminină.

Și de-a sfârșit cu poalele ei crunte

Suferă-un pic – la urmă iar se-avântă

15

Pe drumu-nțelepciunii... Foarte sincer

Îți spun: de tine doar îmi este teamă,

Invidia putea ucide-n mine

Admiratorul care lacomi ochi

Aruncă peste tot ce scrii... E bine,

20

Prietenia c-a învins. (*Îl îmbrățișează.*) Băiete,

Dă bice!... Piese noi! Să se vorbească

De aceste vremi c-au strălucit prin tine...

SHAKESPEARE

(*ștergându-și o lacrimă*)

25

Ce bine-mi face vorba-ți! Ca balsamul

Pe rana celui ce credea că moare.

Și gându-ți bun este oglinda care

Face dintr-un bătrân un flăcăiandru.

BEN JONSON

30

Așa te vreau...

SHAKESPEARE

Dușmanii-mi năpărliră
Și ei, noi haite stau pe la răsplânzii.

BEN JONSON

5 Uitasem... Invitat ai fost cu trupa
La curte... Faima-ți crește... Ești un nume!
Mă duc... Eram în trecere. Dă bice!...

HAMLET

(de după perdea)

10 Să mișc sau să nu mișc acum perdeaua?

SHAKESPEARE

S-aude-un glas...

BEN JONSON

Pământul, în mișcarea-i
15 Din osii roase, scoate câte-un scâncet...
Ți s-a părut.

SHAKESPEARE

Părerea ne e mamă.

(Ben Jonson iese.)

20

Scena 4

SHAKESPEARE

(privind spre perdeaua care mișcă)

Spionii pun venin și vestea bună
Nu poți s-o guști de-a lor urechi ce mișcă.
25 *(Scoate sabia.)* Un șobolan? În gardă, șobolane!
(Străpunge perdeaua.)

HAMLET

(tipând)

În piept tăişul mi-a intrat.

SHAKESPEARE

(dă perdeaua la o parte)

5

E Hamlet, nobil prinț al Danemarcei...

HAMLET

Ca fier de plug, când trage brazdă-n lună...

Nu sânge, iată, raze curg din mine,

Căci m-a ucis în timpul rugăciunii...

10

SHAKESPEARE

(îngrozit)

O, Hamlet, nobil prinț al Danemarcei...

*(Intră Sorescu, cu Vrăjitoarea și Idele lui Marte. Le trage de mână în scenă.)***Scena 5**

15

SORESCU

Cred c-au făcut o crimă-aceste iasme...

De sânge-s pline... Și voiau să fugă.

Am auzit țipând... *(Înbrâncindu-le.)* Mărturisiți!

SHAKESPEARE

20

Pe Hamlet l-am ucis... prin imprudență...

SORESCU

(aleargă la Hamlet care e întins pe dușumea)

Încă se chinuie, dar e mortală

Fântâna ce-ai deschis în piept...

25

VRĂJITOAREA

Roș sânge,

Din el tâșni, pătându-ne veșminte...

Dar soarta-și merită... Căci el pe-această
Copilă-aici după perdea... o, Doamne!
A vrut s-o necinstească...

SORESCU

5 Minti, vicleano!

VRĂJITOAREA

(povestind)

Stăteam aici, ascunse, la taclale.
Când el veni, văzând-o, zise: „Iat-o!
10 Ești Piaza Rea? Atunci să-mi faci doi gemeni,
Că mă grăbesc să umplu omenirea
Cu Pieze Rele... ce cobind întruna
Una pe alta-ncet se vor distruge,
Pământul scutura-va plaga lumii.“
15 Și-a tăbărât pe ea...

SORESCU

Să taci, mintoaso!

Eu îl cunosc... plecase-n Danemarca,
Și voi, prin vrăji, l-ați tras pe scocul morții
20 Aici... Dar, iată-l, parcă dă din buze...

VRĂJITOAREA

Când șarpelui cu bâta îi sfarmi capul,
Până apune soarele, tot mișcă...

SHAKESPEARE

25 De-ar învia! Sunt cazuri foarte rare,
Totuși există... Unul e chiar sigur...

HAMLET

(foarte stins)

30 Eu mor fără temei... Părinte, Shakespeare,
Vino să-ți spun finalul piesei...

SHAKESPEARE

(se apleacă)

Gata!

Cum se curbeaz-un gând, când a atins
A lumii margini, mă aplec asupra-ți.

5

HAMLET

Și mai aproape...

*(Shakespeare se dă și mai aproape.**Hamlet îl străpunge cu sabia.)*

SHAKESPEARE

10

Ah!

HAMLET

Avui puterea

Din urmă de-a lua urma mea cu mine,

Și urma mi se piardă...

15

SORESCU

Nu se poate!

SHAKESPEARE

O, fiu iubit, ce aspru leac! Mă clatin...

(Cade.) Păianjeni am pe ochi... Îmi Țes un giulgiu,

Ce l-a-ncăput de mult gogoasa vieții...

20

HAMLET

(continuând parcă aceeași replică)

... Și eu din mâini tot dând, prin apa lumii,

Lucram la acest giulgiu...

25

SHAKESPEARE

... Ba beteala...

HAMLET

Ah!... ba urzeala împlinind cu gesturi...

SHAKESPEARE

Ce noi credeam că-s viață și trăire...

VRĂJITOAREA

(cătore Ide)

- 5 Privește, cobe, cum se-ngrășă moartea
 Cu sânge ca rubinul... Zbuciumă-te, urlă,
 Sau dănțuie, căci cu alai de nuntă,
 Te-ntorci de pe meleagurile-acestea...

(Încep un duel cu săbii, într-o parte a scenei.)

10

SHAKESPEARE

Sorescu, dormi?

SORESCU

Sunt stană de durere...

SHAKESPEARE

(cu glas stins)

15

- Să spui povestea crizei, spaima cruntă
 Ce m-a cuprins, când am văzut în piață
 Prieteni buni pierzându-și cap și nume
 Și cum talentu-mi s-a topit, cum mamei
 20 I-nțearcă laptele, când trage-o spaimă...

SORESCU

- Ce zdreanță, jucărie, ce paiață
 E omu-n mâna soartei! Ce cuvinte
 Să-mbrace atâta jale? Chiar Cuvântul,
 25 Răpus de plăsmuirea sa, se stinge.

HAMLET

(în agonie)

- Mă iartă, Shakespeare...
 Nebunia lumii
 30 Mi-a-mprumutat, o clipă, doar, pumnalul...
 Și tocmai tu-i gustăși, coclit, oțelul...

SHAKESPEARE

Mai vinovat sunt, Hamlet, eu...

(Vrăjitoarea și Idele aruncă spadele venind mai în față.)

VRĂJITOAREA

Nu-i chip să ne tăiem. Aceste gioarse, 5

Tocite-s ca-n păstăi fasolea veche... *(Aruncă spadele.)*

Continua-vom bând pe rând otrava...

(Scoate un șip și-i întinde.)

O dată tu, o dată eu... *(Fortând-o să bea:)*

Scorpie, te-adapă! 10

IDELE

(soarbe)

Acum tu...

VRĂJITOAREA

Ai glas? Vorbești, ia uite 15

Fiertura gălgăită cum dezleagă

A limbii baieră... *(Bea.)*

IDELE

(bea, apoi îi întinde șipul)

Te-ndoapă! 20

(Vrăjitoarea îi dă șipul.)

Nu trage chiulul, hoască, dă de dușcă...!

Așa! Să crape și bojocii prevestirii.

(Ies din scenă.)

SHAKESPEARE 25

Sfârșeala mă cuprinde...

HAMLET

Ce tăcere,

Îmi vâjâie-n urechil! Acesta-i restul

De la tăcerea cea dintâi a lumii,
Ce zarva lumii a tot ciopârțit-o...

(Idele și Vrăjitoarea reintră.)

IDEILE

(cătred Vrăjitoare)

5

Hopa, te-mpleticești!

SHAKESPEARE

Cum curge noaptea...
Aceste Ide mă înnebuniră...

10

(Cătred Sorescu:) Să spui ce-nseamnă să rescii,
o dată

Ce ți-ai pecetluit cu chin lucrarea...
Că orice-amestec, uite unde duce...

(Intră Călăul și Craniul.)

15

Scena 6

SORESCU

Iată și Craniul! Prea târziu! Privește!

CRANIUL

20

Am găuri pentru ochi, dar vorbe-n găuri
N-au mai rămas, să spun ce văd cu hăuri.

CĂLĂUL

Banditule, exprimă-te cu minte.

CRANIUL

Sunt vinovat, nu da! Spun dinainte.

25

CĂLĂUL

(cătred Sorescu)

Cu greu l-am prins. E jaf prin cimitire,
Viii se-ascund prin gropi – cumplită ciumă
Sau ce-o fi fost, i-a scos pe toți din casă.

Iar morții ca stafii se varsă-n lume...
 Apoi... gășindu-l, pune-l să vorbească,
 Să recunoască tot...

CRANIUL.

Nu da! Sunt Yorik!

5

CĂLĂUL.

Tăcea, tăcea și nu voia o vorbă
 Să scoată, darămite să semneze...

CRANIUL.

Povestea-mi ascuți...

10

HAMLET
(gemând)

Nu-i Yorik!

CRANIUL.

Nu vă-nspăimânte buzele-mi uscate,
 Că verzi și-uscate-ndrugă, câte toate.

15

CĂLĂUL
(răcnind)

Nu mai rima! Biografia spune-o!

CRANIUL.

20

Cică la curte-am fost, însă eu gardul
 Nu mi-l mai amintesc, nici leopardul.
(Râde.)

CĂLĂUL.

Artist am scos din el!... Declară, hârcă...

25

CRANIUL.

Un cimitir întreg aveam în cârcă
 Și, brr! când vântul fluiera, cu fălci
 Zbura către călai și cu-alte hălci
 De oase goale, să le spună: „Stați.

30

Mormintele sunt pline, aşteptați
Să treacă şapte ani, să putrezim...“

SORESCU

Cu tâlc vorbeşte...

5

SHAKESPEARE
(gemând)

Da, îl auzim...

CĂLĂUL
(enervându-se iar)

10

Dar ce-i aici? Iar clacă-aveți de rime?

CRANIUL.

Ce mult de lucru-i dați... Cică sunt crime!
Şi-n cimitirul meu... furiş, în spate,
Am îngropat şi rime-mbrăţişate.

15

CĂLĂUL.

Tacă-ți morișca!

HAMLET

Dulcele tău glas
Sărute-mi clipele ce-au mai rămas!

20

CĂLĂUL
(către Craniu)

Ți-arăt eu ție... Te voi pune-n par!
(Îl îmbrâncește afară din scenă. Uitându-se în jur.)
Măcar aici se moare, zău! Mă car...

25

(Iese.)

Scena 7

HAMLET
(aiurând)

Să mișc sau să nu mișc acum perdeaua?

SORESCU

Vorbiți, vorbiți, prieteni... sunt speranțe
Să depășim prea lunga agonie...

SHAKESPEARE

Eu nu... Ah, rece-al morții junghi...

5

SORESCU

(cătore Hamlet)

De vină-s eu.

(Moment de tăcere.)

(Privind spre Shakespeare.)

10

Cum? Ai murit? tu, cer,
Apleacă-ți stelele, cum îngenunche
Un cal prea credincios, să-ți sară-n șa,
Cu ținte de lumină-aceste biete
Făpturi, care podoabă au fost minții...

15

(Pauză.)

Și eu? Ce rost mai am de-acum?

Să spun? Ce? Cui?

(Strigă:) Horatio!

(Intră Vrăjitoarea și Idele, duelând cu spadele însângerate.)

20

Scena 8

VRĂJITOAREA

Vezi rezistentă ce-s? Am făcut cobra
În fiecare miercuri, pe la șapte.
Tu n-o să mă răpui...

25

SORESCU

(tipând)

Cu voi afară!

VRĂJITOAREA

(spierată deodată, către Sorescu)

30

Ce-i când te doare-aici?

IDEIE

Ia lingurică? Ha-ha-ha!

VRĂJITOAREA

Efectul

5 Acestei vieți neregulate, iată-l!

(Cade.)

IDEIE

Nici Vrajitoare nu-i ușor pe lumea

Aceasta agitată... (Arată cum se zvârcolește Vrajitoarea)

10 Fug la Roma.

E mai ușor. Acolo doar în Marte

Sunt Idele lui Marte, -ncolo, trai!

Ies deșelată de atâta Shakespeare...

(Dă să iasă, schiopătând.)

15

SORESCU

Viu nimeni n-o scăpa? Pe năsălie!

(Aruncă în ea c-o sabie, care o înțeapă în călcâi)

Na!

IDEIE

20 Putea să mă răpună un stângaci doar...

(Cade.)

De nu dai de-altă Piază, vei mai duce-o.

SORESCU

Sunt singur și cu mine n-am ce face...

25

(Intră Camelia.)

Scena 9

CAMELIA

(se duce la Sorescu)

Să-ți scot un coș...

- SORESCU
- Privește-n jur...
- CAMELIA
(*speriată*)
- Morman de leșuri. 5
- SORESCU
- Ci bine cată...
- CAMELIA
- Hamlet?
- SORESCU 10
- El.
- CAMELIA
- O, Doamne (*Se roagă.*)
- SORESCU
- Când Dumnezeu vărgat îi de-a sa pură 15
Vibrare-n loc... Ca zebra el există
Când doar pe alb, când doar pe neagra dungă,
Mereu în contratimp, întindem mâini.
Spre cer... Și chiar de-ar fi, pe sine
El se gândește veșnic... asta-i ia 20
Firește timpul tot, precum și spațiul,
Cu noi, incluși în fagurii durerii...
- CAMELIA
- Se varsă gându-n el prin rugăciune...
- SORESCU 25
- O rugăciune am și eu...
(*În spada lui Shakespeare și i-o întinde.*)
- CAMELIA
(*speriată*)
- Să nu îmi curmi, ca parca, firul vieții. 30
Cum tremur toată!

SORESCU

Ține, e o lege!

Pe câmp de luptă, când învinsă-i oastea
 Și bravi eroi, din burți de cai ciosvârte
 5 Hidoasei morți întind surâsul palid,
 De-i comandantul viu, își cheamă-o slugă
 Sau un prieten să-i plinească soarta...
 M-oi repezi cu pieptu-n ea...

CAMELIA

10 În mână
 Îmi pâlpaie prea iute spada... Nu pot...

SORESCU

Eu te-am iubit...

CAMELIA

15 Și tu?

SORESCU

Ca Hamlet pe Ofelia.
 Aceasta a fost drama mea... De-aceea...
 Dar sunt în van mărturisiri...

20 CAMELIA

Pe Hamlet l-am iubit, însă-al meu tată
 Nu m-a lăsat să-l văd măcar o dată.
 El nu știa nici că exist.

SORESCU

25 Nici Shakespeare.
 Am despuiat arhive... vechi hrisoave...
 Descoperirea mea ești... Te țineam
 Pentru un rol ca lumea. Prea târziu!
 Cu mers regesc ai fi trecut prin scenă.
 30 Și florile-n de ele s-ar fi smuls
 Din pajiști, spre a-ți fi cunună vieții.

CAMELIA

Taci... Mi-ai fost drag... Ții minte, într-o seară
 Mi-ai ridicat o carte ce-mi căzuse.
 Tocmai cădea o stea și-ai zis: „Mă duc și steaua
 Să ți-o ridic... Frumoasa soră-a lunii“.

5

(Plânge.) Te-ai dus și dus ai fost... Ce nopți de lacrimi...

SORESCU

Atât de dulce-i glasul... Taci, eu mor...
 Nu vezi? Ci ține sabia... avânt
 Să-mi iau de la trei pași... ah, ies din scenă...
 Nu, n-o să fug... (*iese și se întoarce*)
 căci nu-s ieșiri din dramă,
 Și soarta n-are scară de serviciu...

10

CAMELIA

(speriată)

În lume dacă-am fugi...

15

SORESCU

În lumea asta? Fugi!
 Ești prea copilă. Unde? Totu-i putred
 Și străveziu și vezi mârșava faptă
 Ce-a fost ursit un veac pe dos, aceasta-i!
 E susul jos, și talpa-n cap, chelie,
 Și stânga-i dreapta, creștetu-n pământ...

20

CAMELIA

Mă faci să plâng...

25

SORESCU

(arătând leșurile)

Și ei vărsară lacrimi,
 Și craniul înaintea lor... Șuvoi
 A curs șiragul ochilor, mătăanii
 În mâna crudei sorti, ce dă în cap,

30

Spunând c-așa am fost urziți...

Tu spune

Ce ai văzut... Te las...

CAMELIA

5

(aruncă spada)

Nu pot...

Mai e otravă în șipul Vrăjitoarei? Vreau. Mi-e sete.

(Bea.)

Abia sub pleoape cuprinsesem cerul

10

Și îl restitui bolții... *(Moare.)*

SORESCU

Biata floare!

(Privind tăişul spadei.)

Când două drumuri se deschid în față,

15

Eu merg pe variantă. E mai scurtă.

Măcar c-o șchioapă... Fugi, ocol al vieții!

(Dă să se arunce în spadă, ezită.)

Mischia sabiei s-a făcut pară.

În jur nu-i loc s-arunci un ac

20

De-atâtea leșuri. De mai vine unul

Aici, să vină gata mort, căci n-are

Cin' să-l ucidă. Plece mort de-acasă.

Ce jale, vai!

(Intră Craniul.)

25

Scena 10

CRANIUL.

Puterile te lasă?

Au m-ai chemat?

SORESCU

(îngrozit)

Auzul ți-a dat greș!
Ce mai nou prin hrube?

CRANIUL

5

Ia, un leș.

Iadu-i tot rai, dar mult mai găunos.

(Iese și se întoarce târând trupul Călăului.)

SORESCU

Călăul! Cum, și ei? I-i viața trecătoare?

10

CRANIUL

Pe un călău să nu-l atingi c-o floare.

Răbdarea-mi ajunsese, zău, la os!

I-am căsăpît cu falca mea de jos...

SORESCU

15

Încărcător-descărcător de vieți

Doar Shakespeare a mai fost. Eu nu-s în stare.

El zace-aici...

(Se aude cucuveaua.)

CRANIUL

20

O buhă? Ia culcare.

*(Iese.)***Scena 11**

SORESCU

(potrivindu-și spada cu tăișul înainte)

25

Ies șapte pași, să-mi iau avânt

Și-n spadă mă arunc, precum un vultur

Cu ghiara-mbătrânită, pliscul spart,

Către prăpastie pornește piatră,
 Și-aude cercurile de tărie
 Cum tot mai strâns, îi gâtuie căderea...

(Numărând trei pași până la marginea scenei:)

5 Trei pași... și încă patru pași la aer...
 Ca patru secole de-avânt în spadă...
 Nu se clinteste-un pai... mă-ntorc îndată...
 Cu mine un mileniu își dă duhul...
 De-ar face aburul coloane grele
 10 De țurțuri, sprijinind această boltă...

(privind în jur:)

Au ei degeaba au suflat viu abur?...
 Adio, Shakespeare, stâlp de foc, ești rece.
 Ți-aprind cu viața mea o lumânare.

15 *(Iese.)*

IDEIE

Până-n apusul soarelui nu-mi iese
 Spurcatul suflet... Scăpătă?... Sorescu
 A scăpătat și el? Afară zace...
 20 Și ce-a mai turuit... Hei, oameni,
 Veniți de luați cadavrele...

(Shakespeare se ridică.)

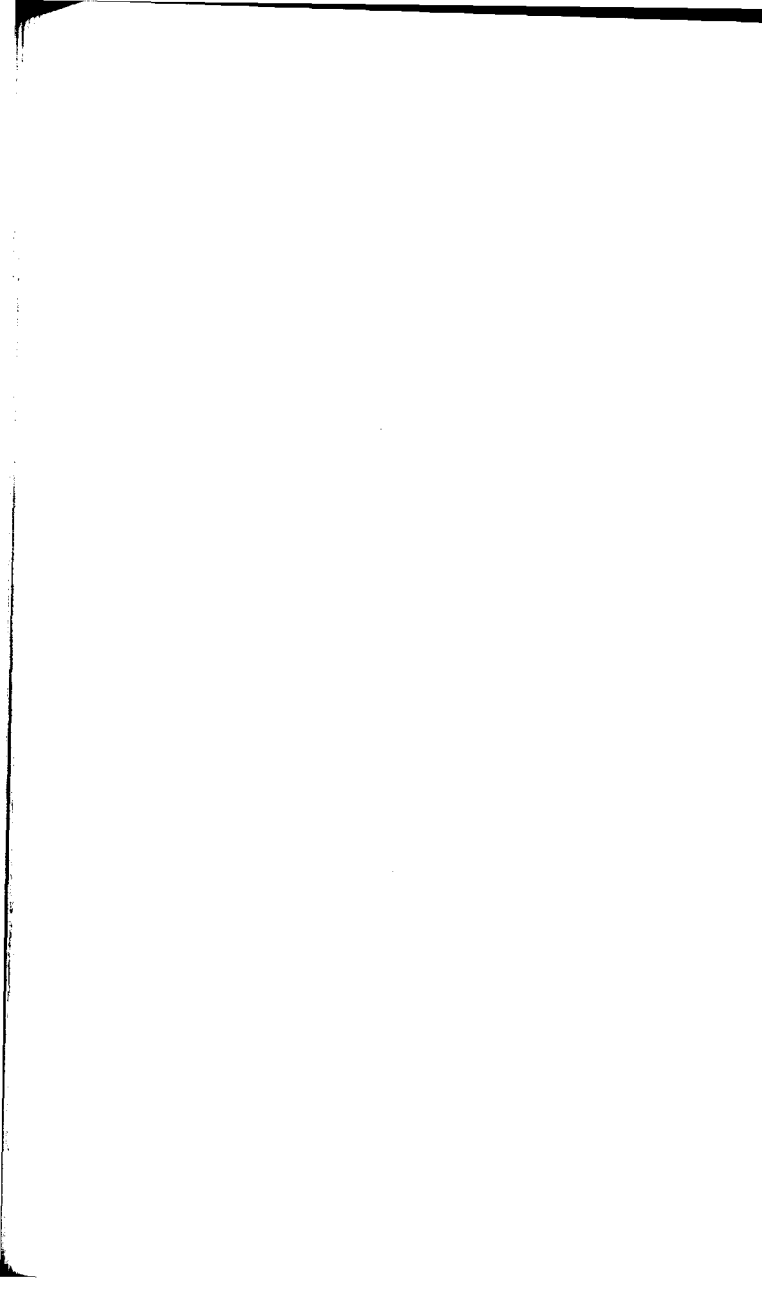
SHAKESPEARE

(frecându-se la ochi)

25 Nu-i cazul.
 Căci mi-a trecut și moartea într-o clipă.
 Și ea degrabă, tot ca viața, curge...
 M-am odihnit murind... Acum, la lucru.

(Cortina)

NOTE. COMENTARII.
VARIANTE

IONA

Elaborată începând din 1965, *Iona. Tragedie în patru tablouri* este prima piesă publicată de Marin Sorescu. În 1966, apăruseră, în revistele *Luceafărul* (nr. 22, 28 mai 1966) și *Contemporanul* (nr. 38, 23 septembrie 1966), poeziile *Lapsus* și, respectiv, *Un lucru*, variante versificate a două dintre cele mai importante fragmente din monologul lui Iona. Textul integral vede lumina tiparului în *Luceafărul*, nr. 2, 13 ianuarie 1968, p. 4–5 și, în același an, în volum: *Iona (Teatru)*. Editura pentru Literatură. Coperta Petre Vulcănescu. 64 pagini. Volumul dat la cules, potrivit casetei tehnice, în aceeași zi de 13 ianuarie 1968 când apăruse și în revistă, prezintă totuși unele diferențe survenite, probabil, în corectură, cea mai semnificativă fiind introducerea în Tabloul IV a unui scurt fragment (patru propoziții), ce sugerează localizarea acțiunii în spațiul românesc și nuanțează cu o vagă tentă patriotică substanța lirică a textului. Intervenția este conjuncturală. Marin Sorescu a mărturisit în mai multe ocazii greutățile întâmpinate cu publicarea și reprezentarea pieselor sale: „*Iona* am scris-o într-o jumătate de an, am publicat-o după trei ani și s-a jucat după cinci“ (*Arlechin*, nr. 11–12, trimestrul II, 1981, p. 5–6). Într-un text din 1996 (*Maria von Ostfelden, Theater als Experiment*, Editura Lars Müller, Baden), referindu-se la substratul politic al piesei, relevat de presa elvețiană în 1970, când *Iona* a fost reprezentată la Zürich, scriitorul face mai multe precizări: „La București tocmai această lectură politică a textului făcuse ca publicarea lui să fie întârziată. A apărut, în fine, după multe șicane și obstacole în revista *Luceafărul*. Cenzura a interzis spectacolul de la *Teatrul Mic* din București după, doar, 13 spectacole.

Adevărul e că sala era arhiplină de foști deținuți politici, de curând eliberați, care, cu ochii plini de lacrimi, urmăreau drama lui Iona, în care se regăseau. Întrebările pe care mi le punea cenzura, când încercam să public textul, mergeau de la semnificația fiecărei replici în parte, până la simbolul general: «*Cine e balena? Cine e balena întâia, balena a doua și cine e balena a treia?*» Să recunoaștem că și cenzura română avea haz! În momente mai bune câte unul din inspectorii politici, care vizionau în șir indian spectacolul, înainte de premieră, «ca să nu se strecoare ceva» îmi șoptea: «*Noi i-am da drumul, dar se supără Uniunea Sovietică*». Cu un astfel de stăpân, atât de supărăcios, era firește foarte greu să fii profet în România. Piesa, de altfel, nici nu s-a mai jucat în țară, până la evenimentele din decembrie '89.

Fragmentul introdus în volumul din 1968 a fost suprimat în cele trei ediții intermediare din volumele: *Setea muntelui de sare*. Teatru. Editura Cartea Românească, 1974, p. 5–39; *Leșirea prin cer*. Teatru comentat. Editura Eminescu, București, 1984, p. 24–51; *Iona, A treia teapă, Vărul Shakespeare*, Editura Minerva, București, 1993 (Biblioteca pentru toți), p. 1–33, ediții care preiau varianta din *Luceafărul*; fragmentul lipsește, de asemenea, în toate traducerile, confirmând astfel includerea lui, la un moment dat, din cerințe extraliterare.

Din 1974, piesele *Iona*, *Paracliserul*, *Matca* primesc titlul generic *Setea muntelui de sare* (atribuit și volumului în care apare alături de piesele *Pluta Meduzei* și *Există nervi*).

Într-un interviu acordat lui Valentin Silvestru (*Cu Marin Sorescu despre temele vitale ale teatrului*, în *România literară*, nr. 7, 13 februarie 1986, p. 4–5) autorul preciza că: «*Metafora aspirației spre absolut poate explica doar parțial unitatea celor trei piese*». Și tot acolo, continua: «În primul rând, ideea de personaj unic. Ideea pe parcurs s-a perfecționat, ca să zic așa: am început cu un singur personaj în *Iona*; în *Paracliserul* mai apare unul, care este mut. Am simțit în continuare nevoia trecerii de la monolog la dialog. Dar, în general, trilogia se leagă prin prezența personajului unic. Absolutului căutat de unul singur. Aceste piese exprimă idei, o filosofie – pe care inițial intenționam s-o prezint «vorbită». În formă de eseu. Cartea ar fi avut în centru Eul liric. Teatrul pornește de la poezie, cum a fost de la început. În trilogie, personajul se caută pe orizontală și pe verticală. Orizontala ar fi *Iona*, un fel de planetă pe apă; apa reprezintă trei sferturi din glob. *Paracliserul* e înălțarea pe verticală a omului, căutarea de sine, zbuciumata căutare de

celest, care există în fiecare om conștient. *Matca* ar fi rezolvarea dialectică a celor două dibuiri: o femeie care rezolvă ecuația simplu aducând pe lume un alt personaj. Într-un fel poate fi judecată și hegelian toată această poveste în trei acte.“

Cu ultima apariție antumă *Iona*. *Teatru*. Editura Creuzet, București, 1995, 96 pagini, se reia, probabil, pentru evitarea greșelilor tipografice care s-au strecurat în edițiile succesive, textul primei ediții, cea din 1968. În acest volum, ilustrat de Marin Sorescu, piesa este însoțită de o prefață și o postfață a autorului: *Iona*, text preluat din *Caietul Program al Teatrului Mic* din București, stagiunea 1968–1969 și „*Extemporal despre mine*“, text prezentat de Marin Sorescu la „Seminarul de dramaturgie și teatrologie“, Deva, 1981 (publicat prima dată în *Vatra*, 20 aprilie 1981). În continuare, redăm integral prefața și postfața cu titlurile menționate.

IONA

Prefetele scrise de autorii înșiși nu-și au rostul decât în măsura în care vin cu niște precizări de ordin documentar. Altfel, să încerci să spui – e prea lung. Și poate că ai și uitat.

Creația e o bălbăială în fața lui Dumnezeu. După ce a creat lumea în șase zile, el s-a simțit atât de epuizat, încât n-a mai putut mișca un deget. A mai apărut oare ceva nou de atunci? Iată un exemplu de epuizare divină.

Recitesc după câțiva ani Iona, cu ochi rece, străin, și mă întreb: oare unde rămăsesem?

Iona, proorocul care a fugit din fața Cuvântului, a încăput în burta chitului, ca o scrisoare, în cutia poștală. Am găsit, poate din greșeală, scrisoarea. Am citit-o cutremurat și mi s-a părut c-o înțeleg. Am încercat s-o transcriu. Asta a fost tot.

După aceea am vrut să-l uit pe Iona. Ce s-a ales din mândra cetate Ninive „mare înaintea lui Dumnezeu s-o străbați în trei zile de umbrel“? Ce s-a ales de oamenii ei care s-au îmbrăcat în sac și s-au pocăit și nu i-a mai ajuns mânia de sus?

Am uitat absolut totul. Apelați la arheologie. Am fost întrebat dacă burta chitului simbolizează călătoria în cosmos, sau singurătatea intrauterină. În ce măsură Iona e primul om ori ultimul om? Dacă dau o accepție freudistă, mistică, politică ori cabalistică experienței acestui

personaj? Și mai ales ce semnificație are gestul final și dacă nu e prea multă amărăciune și dacă nu mi-e milă de umanitate?

Nu pot să vă răspund nimic. Au trecut trei ani de când am scris tragedia. Totul mi se încurcă în memorie. Știu numai că am vrut să scriu ceva despre un om singur, nemaipomenit de singur. Cred că lucrul cel mai îngrozitor din piesă e când Iona își pierde ecoul. Iona era singur, dar ecoul lui era întreg. Striga: Io-na și ecoul răspundea: Io-na. Apoi nu a mai rămas decât cu o jumătate de ecou. Striga: Io-na și nu se mai auzea decât Io, Io în vreo limbă veche înseamnă: eu.

E tot ce-mi mai amintesc.

MARIN SORESCU

„EXTEMPORAI. DESPRE MINE“

An renunțat de mult la ideea, de altfel prețioasă și oarecum comodă, că aș putea vorbi despre mine fără să mă pregătesc. De aceea mă observ cu atenție 25 de ore din 24 (ora în plus provine din economiile strămoșilor). Rezultatul observațiilor se concentrează în formă de extemporale despre mine – formula bruscă de verificare prin sondaj – și prin deranj – care are și avantajul că, limitând timpul, nu-mi lasă eul să divagheze în explicații de sine interminabile. M-am observat deci în aceste zile, poate mai înstrăinat de mine și mai înversunat contra mea ca oricând.

Desigur – poezia mea în acest seminar de schelet dramatic, la o oră de teatru românesc, cu atâtea aparate Röntgen îndreptate asupra oscioarelor tremurânde, nu mă avantajează. Și nu-mi creează unghiul cel mai potrivit pentru efuziunile sufletești pe care le aștepti poate. Voi spune doar că scheletul mișcă și pretinde că animalul dramatic e încă în formare – ceea ce pentru cei 45 de ani divulgați în public de Valentin Silvestru ca împliniți aici înseamnă, îmi place să cred, o maturitate activă.

Ajung imediat și la teatru – subiectul acestui extemporal. (Tezele scrise le dați, mi se pare, dumneavoastră, iar notele le pune, nu știu cine – ministerul sau posteritatea –, pe necitite sau de-a studiatelea, după cum ne-o fi norocul, colectiv de data aceasta.)

Îmi place teatrul, în primul rând pentru că este o meserie; și, în al doilea rând, pentru că este o meserie IMPOSIBILĂ, având de-a face cu

inspiratia, care încă nu se știe ce este și care sector administrativ ori cerebralo-sufletesc trebuie s-o controleze și s-o aprobe. Când am început să scriu teatrul eram un naiv – și din cauza asta mi-au ieșit poate unele lucrări mai rotunde – ca jucătorul improvizat care câștigă de prima dată – la nimereală – și după aceea se încapătănează să se prezinte la ruletă zi de zi, ruinându-se cu voluptate, dar antrenat. Simțind că încep să mă crispez, am trecut la piese istorice, mutând propria dramă în crisparea unei epoci din secolul al 15-lea românesc. Căci, am uitat să vă spun, dacă Iona și Paracliserul sunt eu – ca să parafrarez cunoscuta butadă – tot eu sunt și teatrul meu istoric. Și încă nu m-am terminat, întrucât trilogia începută – Răceala, A treia țepă, amenință să devină tetralogie, prin intercalarea unei noi piese, Luptătorul pe două fronturi, scrisă și terminată din neputința de-a isprăvi-o pe cea de a treia – anunțată de mult, Otrăvitorii de fântâni. Sunt fetele teatrului istoric – ca și ale unei istorii învălmășite, prea învălmășite uneori, care se lasă greu „prinsă” și, ca și nervosul Tepeș, nu stă la pozat. Ce vreau să spun cu aceste mărturisiri. Desigur, nu doresc să dau apă la moară celor care mă detestă din capul locului, irevocabil. Cu ei nu poate fi vorba de dialog și nici de monodrame, ori tragedii colective.

Doresc să depun mărturie, din propria-mi experiență, atâta câtă este, că și teatrul „obiectiv” este, în mare măsură, expresia unei subiectivități – câteodată chiar feroce – și că trebuie să ne ținem de această subiectivitate ca alpinistul de firele de iarbă de pe marginea prăpastiei, pentru a păși cât mai sus. Căci în mod paradoxal – am mai afirmat asta –, cu cât ești mai subiectiv, cu atât vezi că te întâlnești cu mai mulți inși. Există și o subiectivitate colectivă, care și ea trebuie cultivată. Rămânând noi înșine și nefiindu-ne rușine că suntem așa cum suntem – câteodată și mai goi și nemâncăți și în ploaie și la răscruce de vremuri, vrăji și microbi – interesăm mai mult unanimitatea largă, decât am interesa-o înprunutând întruna lucruri omologate aiurea și neriscând nimic cu mult-puținul nostru. Iată de ce, făcând din mine subiect ontologic și istoric pot spune că de fapt nu-i vorba nicidecum de mine, ci e vorba de noi – cu permisiunea dumneavoastră.

E o doză mare de neliniște în teatrul pe care-l scriu, de anxietate chiar, un vuiet de întrebări puse și nerezolvate. I se pot aplica mai multe etichete, etichetele pot fi întoarse și pe dos, după un timp, după ce se mai șterge scrisul de pe ele. Țin mult la tripticul Iona, Paracliserul, Matca,

pentru că acolo m-am căutat cu mai multă îndărătnicie. Citite fără dialog, aceste piese pot deveni o carte de filosofie, pe care chiar intenționam s-o scriu, în acel timp, ca tratat – și m-a luat teatrul pe dinainte. Teatrul și poezia. [...]

Este clar că cele mai dragi îmi sunt piesele pe care nu le-am terminat. Și sunt mort după piesele pe care n-o să le scriu niciodată. Am ciorne, scene, tablouri dintr-o altă viziune dramatică – n-o spun care. Mi-ar plăcea să scriu ceva care să-mi meargă la inimă, și să intru în Academia Română nu pe bază de vârstă ori doctorate, ci așa dintr-o dată – precum Caragiale, după ce – decedat cu tristețe – își pierduse orice speranță.

Nu, nu văd în teatru o rampă de lansare.

Nu, nu văd în teatru un mijloc lesnicios de a face literatură. Teatrul – alături de poezie și proză – este însăși LITERATURA și merită aceeași atenție. Și fiind literatură, nu-ți aduce decât măcinare de creieri la morile când de apă, când de vânt – o măcinare din care dacă nu se alege multă făină, oricum se alege praful de autor. Dar asta e și plăcerea lui, să se dăruiască morilor de apă și de vânt. Adică să viseze replici în păpuris, cu speranța că păpurisul va deveni cândva hârtie și aceasta, se va fabrica gata scrisă, cu aceste replici, și cu problema penuriei mondiale rezolvată.

Știam că pornind de la mine o să ajung la restul lumii și la problemele cele mai acute. Cine pe cine înghite, unde s-a mai găsit o vână de petrol, unde dai și unde crapă. Așa mi se întâmplă întotdeauna.

Reîntorcându-mă la subiect, vă amint cu tristețe că încă nu s-a izbutit să se despartă teatrul de dramaturgie. Eu am încercat, am fost ajutat – nu s-a putut. Și textele scrise s-au publicat, actorii le joacă, dumneavoastră le discutați – eu ascultându-vă fac pe mortul (clasicul) – s-a creat mișcarea și ea ne duce înainte. Aici a sunat clopotelul, deci extemporalul s-a ter...

În anul publicării volumului – 1968 – a avut loc și premiera absolută a piesei pe scena Teatrului Mic din București (regia Andrei Șerban, cu George Constantin în rolul titular) și, tot atunci, textul românesc a fost tradus în limba germană: *Iona. Stuck in vier Bildern*. Deutsch von Doina Iescu. Wien, München, Basel, Theaterverlag Kurt Desch. Alte traduceri: *Ionasz*. Traducere de Danuta Bienkowska, în *Dialog*, (Warszawa), 14, nr. 5, mai 1969, p. 67–81; *Jonas*. Deutsch von Anemone Iazina, în *Neue Literatur*, nr. 5, 1969, p. 7–29; *Iona*, traducere de Karmen Milacici, în *Forum*, Zagreb, 22, nr. 9, septembrie 1971,

p. 433-452; *Giona*. Traducere în limba italiană de Marco Cugno, Napoli, 1980 (volumul cuprinde studii despre dramaturgia și poezia lui Marin Sorescu, semnate de Marco Cugno, Pasquale Buonicontrò, Luigi Nespoli, Alba Clara de Ruggiero și George Carageani); *The Thirst of the Salt Mountain (Iona, Paracliserul, Matca)*. Traducere în limba engleză de Andrea Deletant și Brenda Walker. Forest Books, London-Boston, 1985; *Ionas. Het Vlot van de Medusa (Iona, Pluta Meduzei)*. Traducere în olandeză de Willem Bos. Prefață de Liliana Alexandrescu. Universitatea din Amsterdam, 1989; *Iona*, traducere în bengali de Amita Bose, S.A. Hitia Akademi, New Dehli, 1991; *La soif de la montagne de sel. Théâtre*. Texte français de Paola Benz-Fauci. Editions Domens Pézenas, 1997.

Piesa a fost reprezentată pe scenele teatrelor: „Lucernaire“ din Paris (noiembrie 1969). Traducere de Monica Lovinescu. Regia: Radu Penciulescu; Kleines Theater an Walgraben, Freiburg in Breslau, 1970. Versiunea germană: Paul și Tatiana Miron. Regia: Jurgen Schwalbe; Theater an der Winkelwiese, Zürich, 1970. Versiunea germană: Doina Iescu. Regia: Maria von Ostfelden; Teatrul din Szeged, 1970. Regia: Román Béla; Teatrul muncitoresc din Tampere, Finlanda, 1971. Versiunea finlandeză: Liisa Ryönä și Daniel Katz. Regia: Tertu Savola; Studio an Montag, Berna, 1971. (În limba germană) Regia: Norbert Klassen; Difuzată la Radio Copenhaga, 1973. Versiunea daneză: Bagge Ussing. Regia: Johannes Marott; Ecole Nationale de Théâtre, Copenhaga, 1973; Teatrul din Bidgoszczy, Polonia, 1975. Versiunea poloneză: Danuta Bienkowska. Regia: Jan Bleszynski; Slavic Cultural Center, Port Jefferson, SUA, 1977. Versiunea engleză: Leslie Auerbach. Regia: Leslie Auerbach; Teatro Sancarluccio, Napoli, 1978. Versiunea italiană: Marco Cugno. Regia: Pino Cerrone; Teatrul din Szeged, 1980. Regia: Meró Béla; Statens Teaterskole, Copenhaga, 1981. Versiunea daneză: Bagge Ussing. Regia: Annie Brinklov; Studioul „Casandra“ al Institutului de Teatru din București, 1981. Clasa profesoarei Cătălina Buzoianu.

Variantele se stabilesc pe baza următoarelor volume, cărora le indicăm sigla:

Ediția de bază, după care s-a transcris textul: *Iona*, Editura Creuzet, București, 1995 – E;

Iona, în revista *Luceafărul*, nr. 2, 13 ianuarie 1968 – *I*;
Iona, Editura pentru Literatură, 1968 – *E*₁;
Iona, în volumele: *Setea muntelui de sare; leșirea prin cer; Iona; A treia teapă. Vărul Shakespeare*. Text identic – *E*₂.

P. 8, r. 12:	O față. (<i>Cu obidă</i>) O față.	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₂
P. 9, r. 18:	De vreo câțiva ani îl am <i>în</i> cap, De vreo câțiva ani îl am <i>pe</i> cap,	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₂
P. 10, r. 26:	<i>Apa</i> mică... nevoile de hrană mereu <i>crescându</i> <i>Apă</i> mică... nevoile de hrană mereu <i>crescând</i>	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₁
P. 11, r. 16–17:	Eh de-ar fi măcar ecoul <i>Întuneric</i> Eh, de-ar fi măcar ecoul (<i>Se face întuneric</i>) <i>(Cortina)</i>	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₂
P. 12, r. 18:	Totuși, nu mi-e așa somn Totuși, nu mi-e așa <i>de</i> somn	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₂
r. 19:	Nu contează, trebuie să <i>adorni</i> Nu contează, trebuie să <i>dormi</i>	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₂
P. 13, r. 24, 25:	De ce oamenii-și pierd timpul cu lucruri <i>ce</i> nu le folosesc după moarte? De ce oamenii <i>își</i> pierd timpul cu lucruri <i>care</i> nu le folosesc după moarte?	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₂
P. 14, r. 6:	Parcă văd că din cauza mea o să crape și <i>el</i> de foame Parcă văd că din cauza mea o să crape și <i>ei</i> de foame	<i>E, E</i> ₁ , <i>I</i> <i>E</i> ₂
P. 15, r. 1:	Bine, <i>mă</i> mustețea, se poate să faci Bine, <i>măi</i> mustețea, se poate să faci	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₂
r. 29:	Cine-și mai deschide porii acum? <i>Și</i> cine-și mai deschide porii acum?	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₂
P. 16, r. 1:	<i>Brava</i> lor! <i>Bravo</i> lor	<i>E, E</i> ₁ <i>I, E</i> ₂

- r. 6–15: Fragmentul – versificat – a apărut, cu titlul *Un lucru*, în revista *Contemporanul*, nr. 38, 23 septembrie 1966, p. 6. Poezia reprodusă în volumul Marin Sorescu, *Opere. Poezii*, II, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 1090–1091 are 6 strofe de patru și cinci versuri; și cuprinde un fragment în plus, intercalat după „pescărușii mai lași” (r. 9). În poezia *Un lucru* urmează, la locul indicat, strofa:
Sau peștii mărunți
Să se strângă la taifas
Când o dată în viață au chef
Să spună și ei câte ceva.

- r. 13–14: „Lucru ăsta *l-aș face* cu dragă inimă”
 „Lucru ăsta *l-aș înalta* cu dragă inimă” – în poezie

Poezia *Un lucru* nu a fost inclusă de poet în nici un volum de versuri.

- r. 16: *Întineric* E, E₁
Cortina I., E₂
- P. 18, r. 29: *Pescarul I și Pescarul II se retrag* E, E₁
Pescarul I și II se retrag I., E₂
- r. 30: (... Iona își continuă *monologul*) E, E₁
 (... Iona continuă) I., E₂
- P. 20, r. 5: *E viu ca mine, n-auzi?* E, E₁
Ca mine, n-auzi? I., E₂
- P. 21, r. 19: *Dar unghiile?* E, E₁
Da unghiile? I.
Da' unghiile? E₂
- r. 32: (... El *despărțise*, de fapt – transversal – scena în două...) E, E₁
 (... El *despărțea*, de fapt – transversal – scena în două...) I., E₂
- P. 22, r. 28: Nu știu de ce mi s-a făcut *dor* de-un cărăbuș E, E_p, I.
 Nu știu de ce mi s-a făcut de-un cărăbuș E₂

(Probabil, eroare tipografică perpetuată în cele 3 editii.)

- P. 23, r. 30: Până se ajunge la o singură mamă,
una imensă... E, E₁
Până se ajunge la o singură mamă,
una imensă și bună... L, E₂
- P. 24, r. 25, 26: Scena *aceasta* trebuie jucată ca și când
lucru *pare* foarte firesc E, E₁
Scena trebuie jucată ca și când lucrul
e foarte firesc L, E₂
- P. 25, r. 7: Uituc ce sunt! N-am lansat bășica
la apă. E, E₁
Uituc ce sunt! N-am lansat bășica. L, E₂
- r. 15: legături între idei, *între* fluturi, între
lucru și praf E, E₁
legături între idei, fluturi, între lucrul
și praf L, E₂
- r. 17: Trebuie să-i dăm *drum* vieții... E, E₁
Trebuie să-i dăm *drumul* vieții... L, E₂
- r. 31: Află de la mine: n-o să miște nimeni
nici măcar un deget E, E₁
Află de la mine: n-o să miște nimeni
un deget L, E₂
- P. 26, r. 2: ..., *dar* să intre în mare E, E₁
..., *iar* să intre în mare L, E₂
- P. 27, r. 30: *Întuneric* E, E₁
(*Cortina*) L, E₂
- P. 28, r. 15: Nu, să nu-mi spui *mie* asta că... E, E₁
Nu, să nu-mi spui asta că...,
te iau la palmă. L, E₂
- r. 24-25: lipsă în L, E₂
- *Aer de-al nostru - dens* } E, E₁
- *Că avem munți înalți* }
- *Că avem păduri*. }
- P. 29, r. 1: lipsă în L, E₂
- *Că avem mare* E, E₁

- r. 10: (*Îngrijorat*) Dacă sunt tocmai *la* mijlocul
mării E, E₁
Dacă sunt tocmai *în* mijlocul mării I, E₂
- P. 30, r. 17: La urmă mi-am dat seama că din cauza
sărutului *ăluia* E, E₁
La urmă mi-am dat seama că din cauza
sărutului *ăla* I, E₂
- r. 31: (Intră Pescarul I și Pescarul II. *Ambii au*
în spinare bârnela) E, E₁
(Intră Pescarul I și Pescarul II, *cu bârnela*
respective în spinare) I, E₂
- r. 32: Și voi?! Grozav! Pe unde ați ieșit E, E₁
(*Vesel*) Și voi?! Grozav! Pe unde ați ieșit I, E₂
- P. 31, r. 3: (Râzând) Sau ați vrut să-i faceți pagubă?! E, E₁
(Râzând) Sau ați vrut să-i faceți
(*semn „lui”*) pagubă?! I, E₂
- P. 32, r. 5-8: De la „Acus-acuș, ... până la sfârșitul
frazei, text ghilimetat în I, E₂
- r. 29: (*Luminat*) E, E₁
(*Iluminat*) I, E₂
- P. 33, r. 16-27: Cu titlul *Lapsus*, fragmentul a apărut în revista
Luceafărul, nr. 22, 28 mai 1966, p. 4. Poezia
(23 versuri) reprodusă în volumul *Opere*.
Poezii II, p. 1080 are două strofe inegale.
- r. 20, 21: Cum se numeau lucrurile pe care
le-am învățat *eu* E, E₁
Cum se numeau lucrurile pe care
le-am învățat. I, E₂
- Aceste rânduri lipsesc în poezie.
- r. 26-27: ... formată *de* ani
... formată *din* ani – în poezie
- r. 30: Eu sunt Iona. E, E₁
Eu sunt Iona. (*Pauză*) I, E₂

PARACLISERUL

Scrierea piesei a fost încheiată la 4 martie 1968. În însemnările despre Petre Țuțea, scriitorul nota la data respectivă: „*A stat vreo trei ceasuri [P.Ț.] și a vorbit încontinuu. Abia dacă am reușit să-i spun ideea noii piese «Paracliserul» pe care am terminat-o astăzi și așa fi vrut să i-o citesc. I-a plăcut mult ideea. A luat să citească «Iona»*” (Marin Sorescu, *Jurnal*. Editura Fundației „Marin Sorescu”, București, 1999 p. 250). Citită înainte de publicare în cenaclul din casa lui Vladimir Streinu, a apărut prima dată în *România literară*, nr. 26, 26 iunie 1969, p. 18–20. Textul identic a apărut în volumul: Marin Sorescu, *Paracliserul. Tragedie în trei tablouri*. Editura Eminescu, 1970. Coperta I. Dogar Marinescu. 52 pagini. Republicată, cu puține modificări, în volumul *Setea muntelui de sare*, devine cea de a doua componentă a trilogiei care a dat și titlul volumului respectiv (Editura Cartea Românească, 1974, p. 41–67).

Ultima apariție: în volumul de teatru comentat: *Ieșirea prin cer*, Editura Eminescu, București, 1984, p. 66–86, text după care a fost reprodus în ediția de față.

Traduceri

În 1969, piesa tradusă în franceză a fost citită de Monica Lovinescu, căreia îi aparține traducerea, la Paris într-un cerc de scriitori români. Autorul, aflat în capitala Franței pentru reprezentarea piesei *Iona* la Teatrul „Lucernaire”, a participat la întâlnire și a consemnat în *Jurnal* (p. 12): „*Juni, marti, miercuri, cazat la Claude Rich (Boul. Haussman 127), care s-a mutat la nevastă-sa. Un apartament simpatic, de burlac. Într-o seară, cu mai mulți prieteni – o lectură, Paracliserul, pe care Claude Rich ar dori, și cred că ar fi în stare – să-l jouce. A citit Monica Lovinescu, cu nerv și o bună intonație. Traducerea îi aparține*”.

Tot în 1969, Marco Cugno a tradus *Paracliserul* în limba italiană: *La catedrale*, publicată în revista *Il Dramma*.

În 1970, traducerea în limba germană de Doina Iescu: *Der Künst*, Wien, München, Basel, Theaterverlag Kurt Desch.

1971 – traducere în franceză de Annie Bontoiu, publicată în *Revue roumaine*, nr. 1.

În 1985 – apare traducerea în limba engleză: *The Verger*, în volumul *The Thirst of the salt mountain*. Translated by Andrea Deletant and Brenda Walker, Forest Books, London, Boston, p. 29–47.

1997 – *La soif de la montagne de sel*. Théâtre. Texte français de Paola Benz-Fauci. Editions Domens Pézenas.

Reprezentatii

Premiera absolută a piesei a avut loc în aprilie 1971 la Teatrul din Skopje. Regia Liubiša Gheorghievski. Traducere de Liubiša Gheorghievski. În țară, primele reprezentatii pe scena Teatrului de Stat „Valea Jiului”, din Petroșani, 15 septembrie 1981. Regia Radu Dinulescu și la Teatrul de Stat din Reșița. Spectacol realizat de George Custură și prezentat, cu titlul – *Slujitorul* – în cadrul „Săptămâni Teatrului scurt”, Oradea, octombrie 1982.

În 2002 – pus în scenă la Teatrul „Elvira Godeanu” din Tg. Jiu.

VARIANTE:

Text transcris după volumul <i>Ieșirea prin cer</i> , 1984	E
<i>Paracliserul</i> , în <i>România literară</i> , 26 iunie 1969	Rl
<i>Paracliserul</i> , ediția I, Editura Eminescu, 1970	E ₁
<i>Paracliserul</i> , în volumul <i>Setea muntelui de sare</i> , 1974	E ₂

P. 40, r. 13:	Dar nu mi-a zis nimeni	E
	Dar nu mi-a spus nimeni	Rl, E ₁ , E ₂

P. 41, după r. 1: o replică în plus:
*(Se termină lumânarea). Gata, am mai
 trăit o lumânare...* Rl

P. 43, după r. 2: în Rl și E₁, o replică în plus, exclusă, poate, de autor în edițiile următoare (probabil, eroare tipografică repetată):
*(Zămbind) S-ar zice că am plecat acolo.
 Că am plecat spre mine.*

P. 44, r. 19:	... Și iar regenerez în întuneric	E, Rl, E ₂
	... Și iar generez în întuneric	E ₁

(posibil, eroare tipografică).

P. 48, r. 13: *Liliacule, hai să facem umbre, să ne
înmulțim prin umbre!* Rl, E₁
Replică lipsă în E, E₂

Este, cu siguranță, eroare tipografică, întrucât, fără ea, replica următoare pare nemotivată.

P. 49, r. 15, 16: ... înalți spre cer E, E₂
... înalți la cer Rl, E₁
r. 24: ... „Ucigașilor!“ (Pauză.) E, E_p, E₂
... „Ucigașilor!“ „Ucigașilor!“ Rl

P. 55, r. 26: Suut nori care nu plouă când el vrea să fie
secetă, ca un potop uscat. E, E₂
Sunt nori care plouă când el vrea să fie
secetă, ca un potop uscat. Rl, E₁

MATCA

În *Cum am scris Matca*, text publicat în *Caietul program al Teatrului Mic. Stagiunea 1974–1975* și reprodus, ulterior, în mai multe ediții, cu titlul *Apa neînceptută*, Marin Sorescu precizează că „ideea vagă“ a piesei „este anterioară Ionei și se află schitată într-un mic poem – inclus acum în piesă – scris în 1964“. Este vorba de poezia *Cititorie*, publicată în *Luceafărul*, 10 octombrie 1964.

Elaborată între 1969 și 1973, *Matca* era finalizată în aprilie 1973. „Cu aceasta – declară autorul – se încheie trilogia închinată unor personaje ale singurătății: Iona, Paracliserul, Matca. Fiecare dintre eroii cărora am încercat să le dau viață este un luptător pentru una din dimensiunile mari ale omului. Iona explorează zona căutărilor pe orizontală. Paracliserul caută absolutul, iar Irina, femeia care naște, reprezintă matca originară“ (Carmen Tudora, *Cu Marin Sorescu despre teatru*, în *România literară*, nr. 16, 1973, p. 20).

Intitulată *Setea muntelui de sare*, trilogia este încredințată spre publicare Editurii Cartea Românească; în volumul cu același titlu, fiind incluse, în afara trilogiei, piesele *Pluta Meduzei* și *Există nervi*. Oprită, fără explicații, de Direcția presei (vezi *Cartea albă a Securității*, 1996, p. 43), cartea apare abia la sfârșitul anului 1974. *Matca. Piesă în două acte*, văzuse lumina tiparului în *România literară*, nr. 30,

26 iulie 1973, p. 16–18 și în revista *Teatrul*, nr. 9, septembrie 1973, p. 37–56.

În *România literară* se publică integral Actul I, care în această primă variantă are două tablouri, la sfârșitul tabloului 2 existând mențiunea: „Sfârșitul Actului I”. Piesa are două personaje: *Irina – viitoarea mamă, 20 ani; Mosul – tatăl Irinei*.

În septembrie, același an, o altă variantă, integrală, apare în revista *Teatrul: Matca. Piesă în două acte (șase tablouri)*, fiecare act cu un tablou în plus, impus de apariția noilor personaje: *Momâile – Actul I, Tabloul 3 și Vocea, Un cortegiu – Actul II, Tabloul 2*.

Varianta din volumul *Setea muntelui de sare* menține construcția dramatică a celei din revista *Teatrul (două acte, șase tablouri)*, textul fiind însă mai apropiat de varianta din *România literară*; dintre personaje dispăre *Un cortegiu*.

O a treia variantă, în 3 acte și 8 tablouri, în volumul *Matca*, Editura Eminescu, 1976, 111 pagini, Colecția „Rampa”. Coperta Armand Chintea. Prefață de Marin Sorescu: *Cum am scris Matca. Apa neîncepută*. Această ultimă variantă – republicată în *O antologie a dramaturgiei românești. 1944–1977, Teatru de inspirație contemporană*. Antologie, studiu introductiv și aparat critic de Valeriu Răpeanu, Editura Eminescu, 1978, p. 931–996 – a fost concepută după ce *Matca* fusese jucată, cu un considerabil succes, pe mai multe scene. Pe lângă numeroasele variante de cuvinte, nume, expresii, în cea de a treia variantă, cu un act în plus – un alt Actul I, precedând deci structura consacrată a piesei – autorul aduce în scenă o suită de personaje din lumea satului: *Lelea Anica, Gaga Ioana, Titu Poantă, Silvica*. Într-o convorbire despre dramaturgia sa, Marin Sorescu a mărturisit că a rescris piesa după ce el însuși o regizase la Teatrul din Piatra-Neamț: „*Mi-am dat seama că textul, care îmi plăcea, era totuși prea abstract. Trebuia explicitat. Ținând seama și de actorii de acolo, și de o anumită familiarizare cu scena, am simțit nevoia unei înfiziții de mazăre teatrală și de fapt, aproape prozaic. Era momentul când elaboram ciclul I a Lileci și eram îmbibat de lumea satului. Astfel am amplificat schema inițială dând, după părerea mea, mai multă carne, și mai multă vitalitate verificabilă pornind de la niște fapte concrete și trăite*” (Valentin Silvestru, *Cu Marin Sorescu despre temele vitale ale teatrului, în România literară*, nr. 7, 13 februarie 1986, p. 4–5. (Să menționăm și că apariția, în cea de a doua variantă, din revista *Teatrul*, a *Momâilor* coincide cu editarea primului volum din *La Lileci*.)

Ultima apariție antumă a piesei, în volumul *Ieșirea prin cer*, Editura Eminescu, 1984, Seria „Teatru comentat”, p. 103–149, reproduce totuși, în ciuda considerațiilor de mai sus, varianta intermediară, cea din volumul *Setea muntelui de sare* (1974), varianta după care au fost realizate toate traducerea și pe care am preluat-o ca text de bază pentru ediția de față.

Redăm, integral, prefata *Apa neîncepută*, semnată de autor pentru volumul *Matca*, Editura Eminescu, 1976:

APA NEÎNCEPUTĂ

O femeie râde de potop, ținându-se cu mâinile de burtă. Are de ce se ține. Arca sa e mai bine strânsă în doage și mai călăfătuită decât cea a lui Noe. Un punct de sprijin sigur și singurul de nădejde, când universul întreg se prezintă în jur, vărsat. Matca înseamnă în primul rând lupta pentru o respirație. În al doilea rând, lupta pentru o respirație, iarăși. Și iarăși. Fericirea Irinei, care vede cu ochii mari cât două cercuri de apă că pruncul ei „respiră” e mai fără de margini decât nemărginirea valurilor. „A da viață”, „a da suflare” – aceste expresii vechi includ toate noțiunea de sacrificiu. Dai din tine, rupi din tine și „dacă dai, n-ai”.

Irina e o femeie de la țară. Cunoaște bine limba pământului, toate semnificațiile-i încetoșate ori pierdute. O anonimă. Abia dacă are contur – mai pronunțat în jurul pântecului. În fragilitatea ei aparentă, să n-o atingi nici c-o floare, se va dovedi însă de-o forță uriașă; mai zgripțuroaică decât natura-mamă înfuriată, mai vicleană decât un șarpe de apă, mai alunecoasă decât valul. Ea învinge, nu ca persoană singularizată, ci ca anonimă, ca matrice, responsabilă de destin. Se ține cu dinții de ideea de continuitate și salvează, acoperind cu trupul ei, Ideea. Iar mâinile pruncului, desfăcându-se inconștient spre cer, par, la sfârșit, o bătaie din aripi.

De ce nu intră această femeie nici o clipă în panică? Știe că există, trebuie să existe, o „solidaritate a lucrurilor începute”. Are o tâmplă în burtă. Are doi ochi în burtă. Are două urechi în burdihanu-i cât un coviltir de cer, care trag cu urechea. Eu poartă greul pământului. Irina nu mai e singură.

În trilogia din care face parte și pe care o încheie, trilogie a nedumeririlor, închinată unor personaje singure, având de înfruntat experiențe fundamentale, de cunoaștere, autocunoaștere și năzuință spre perfecțiune, numai ea se bucură de privilegiul de a-și depăși singurătatea. Mistuirea pe verticală a „Paracliserului”, robul catedralei cu neputință de așumat până în cer, îi e străină acestei viitoare mame. Ea nu mai are nevoie de nici o divinitate, pentru că Dumnezeu ei „e pe drun”. „Matca” înseamnă, evident, un sfârșit. Să recitim în lumina chinurilor făcerii și celelalte două piese care o preced. Poate că intențiile autorului vor deveni mai limpezi.

Am avut nevoie de peste șase ani ca să duc la capăt această trilogie. Nu însunează un număr prea mare de pagini, cu toată strădania mea de-a fi mai explicit. Ca autor dramatic – care încă mai bâjbâie, recunosc – socotesc munca la aceste trei piese o experiență interesantă în sine, dincolo de rezultate, pe care nu eu sunt în măsură să o apreciez. Fiecare dintre ele m-a învățat ceva. Pornind de foarte departe, în timp și spațiu, am simțit nevoia să cobor lucrurile mai pe pământ. Irina e singura care stă cu picioarele pe pământ. Și unde stă ea, nu-l acoperă apele. Unul plutea în derivă și nu mai dădea de capăt. Altul o lua zănatec în sus și nu mai dădea de capăt. Iată însă că cineva dă de capăt.

Îmi trebuia un personaj singur care să învingă singurătatea și absurdul. Acest personaj nu putea fi decât o femeie. O femeie însărcinată. Adică: echilibru, tradiție, continuitate. Sfârșit și început. Matca.

Ideea vagă a acestei piese este anterioară lunei și se află schițată într-un mic poem – inclus acum în piesă – scris în 1964. Mai târziu, în timpul inundațiilor, am putut vedea un sat întreg sub apă, lângă Brăila, unde mă dusesem cu un grup de colegi, în documentare, în vederea scrierii unor articole. Peisajul acela de acvariu la proporții marine, eforturile aproape supranaturale făcute de oameni pentru salvarea unor vieți, încleștarea dintre om și stihie – toate acestea mi-au luat sufletul la vale, cutremurat, amestecându-l cu glod și lacrimi. Am auzit atunci relatată, cu calm, de către unul din locuitorii aceluia sat plin ochi, povestea bătrânului răposat, care se afla în una din case. Mi-am notat ideea cosciugului, care crestează pe răboj, în grindă, cotele apelor. Aceasta e fabula piesei, care s-a creat încetul cu încetul, pe măsură ce scriam – și uitam – celelalte bucăți, până am ajuns la versiunea încredințată Teatrului Mic.

Desigur, povestea scrierii unei piese poate să intereseze mai puțin, ba chiar deloc. Am spus-o doar așa, în trecut, pentru că tot e vorba de-o naștere.

Revenind la matcă: Irina nu e o „inițiată”. Atmosfera de mister din celelalte tragedii e aici rarefiată. Realul întrece simbolul. Eroina va lua, în schimb, cunoștință, din mers, din fuga evenimentelor, de misterul feminin – cât a mai rămas – și, în strânsă legătură, de cel al dăruirii vieții. Nu e oare prea destul? Lucrurile esențiale pot apărea unui ochi extravagant ori neexersat, prea simple, ori de-a dreptul plate. Și marea însă e de-a dreptul plată, la prima vedere.

Filosofia acestei țărănci, pe care cultura n-a ajutat-o decât să-și ascută sensibilitatea și să-i mărească puterea de judecată, dar n-a clintit-o din echilibrul milenar: e bine ceea ce e în firea lucrurilor. Păstrează tradiția pentru că „așa s-a pomenit din moși-strămoși”, iubeste „pe cine-i e drag” și naște „ca să nu rămână casa pustie”, ori „ca să nu se stingă neamul nostru”. Și, apoi, „să aibă de-un ajutor”. Aduce pe lume un copil „ca să aibă cine-i da un pahar cu apă”, când n-o mai putea. Iată o seamă de cuvinte „tocite” pentru intelectualul fin, dar care țin cel mai bine la tăvăleala vieții. Sub poleiul lustrului și tocirii zac pe spate adevăruri abisale. Încercând să le repui, cu toată seriozitatea, în discuție, vei auzi poate pronunțându-se cuvântul „demitizare”. Nici pomeneală: N-ai făcut niciodată cărți din cărți. Anbițiile autorului sunt mai modeste: de creație în marginile adevărului. Atât. Alfel ar însemna să ne punem o pereche de ochelari ca să vedem altă pereche de ochelari (eventual, chiar de cal) și asta la infinit.

Vasile Pârvan spunea cândva: „Copilul țaranului e aruncat în lupta vieții, încă de când e mai mic decât căciula de pe capul lui taică-său”.

Irina înseamnă și o întoarcere la matca lucrurilor primordiale. Tragedia celorlalte personaje, care au precedat-o, era că totul se petrecea de parte de casă. Iona se purta, ori era purtat, peste mări și țări. Un altul – într-un lăcaș al nimănui. Irina e acasă. Și nu se va mișca de-acolo. Ea e ceva care va porunci pereților să steie și pereții vor rămâne stană de piatră. Ea va porunci apelor să se retragă și apele se vor retrage în albia lor. De aceea casa ei rămâne, nu se sparge decât în partea dinspre cer.

Din tragedia antică au rămas Momâile: mai mult niște voci pierdute din cor, ecouri rătăcind din peșteră în peșteră. Vin la baza vieții

în virtutea inerției cu care ecourile mării se înghesuie la gura scoicii. Aceste momâi sunt la discreția regizorului, care le poate înmulți sau scădea, după necesități, în funcție de proporțiile catastrofei.

Inundațiile sunt aproape o idealizare a potopului, care și el era, la rândul său, o reflectare „artistică, transfigurată, a marilor dezghețuri de demult”. Viața a ieșit tiptil din apă. Învelișul mărilor nu ne face oare și acum să salivăm după o tihnă legănătoare, ca o placentă dulce? O femeie ca această învățătoare, pusă în condițiile știute, repetă, intuitiv, fenomenul apariției vieții... Picăturile se izbesc de pântecul ei ca de-o plită încinsă. Lui, celui pe care-l „crește” cu atâta avaritie, disciplină și strașnică metodă, poate că-i e cald acolo înăuntru, dincolo de bine și de rău. Cu buzele arse rostește poate sentințe apriorice: „Așa era și pe vremea secetei”. Purtăm în noi memoria magnei dinainte de potop.

Secetă – inundație. Între acești poli ai râului din natură, balonul de nouă luni, neînchipuit de frumos, săltând vesel, dumnezeiește și cosmic. De la singurătatea absolută la luna nesfârșită. Lată citoria. Ieșirea din tragedie.

Noul-născut va avea la dispoziție apa neînceptută a potopului. Va avea ca în povești apa neînceptută. Și tot ca în povești, aceasta se va dovedi miraculoasă. Sacrificiul mamei transformă râul în opusul său.

Calamitatea devine fertilă.

Regretul autorului e că în această piesă a scăpat din vedere tatăl, pe fericitul tată, cel așteptat platonice de Irina dintr-o clipă într-alta. Într-adevăr, nu v-ați întrebat de ce nu apare și bărbatul și de ce, chiar ea, în lungul și tremurătorul monolog, vorbește atât de puțin despre soțul său? El a plecat cu barca în alte piese. Prezența sa aici ar fi fost de prisos. Femeia însărcinată nu mai are decât un singur gând, lung ca o fașă cu care ar putea înfășa și legăna pământul țării. Totodată, grija i se îndreaptă asupra viitorului, de care se simte responsabilă în cel mai înalt grad.

O piesă despre femeia surprinsă în exercițiul nașterii, când, față de măreția acestui eveniment, chiar potopul poate părea o neînsemnată și neputincioasă băltoacă, de trecut cu piciorul. O femeie râde de potop tinându-se cu mâinile de burtă.

Premiera absolută a piesei *Matca* a avut loc la 17 octombrie 1974, la Le Nouveau Théâtre de Poche (Geneva). Traducerea de Ana Giugariu.

Premiera în țară: 19 octombrie 1974, Teatrul Mic din București. Regia: Dinu Cernescu. În rolurile principale: Leopoldina Bălănuță și Vasile Nițulescu.

Alte reprezentatii:

Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț, 1975. Regia: Marin Sorescu. Scenografia: Liviu Ciulei.

Teatrul Municipal „Maria Filotti” din Braila. Stagiunea 1974–1975. Regia: Mircea Crețu.

Teatr Polski Bidgoszczy. Premiera la 26 septembrie 1975. Regia: Matilda Krieger și Jan Bleszynski. Traducerea în limbă polonă de Danuta Bienkowska.

Teatrul Național Finlandez (Helsinki). Premiera la 12 mai 1976. Regia: Lisebeth Landefort. Traducerea în limba finlandeză de Liisa Ryönä.

Teatrul Municipal din Dortmund. 1976. Regia: Dinu Cernescu. Traducere în limba germană: Oskar Pastior.

Teatrul de Stat din Oradea (secția maghiară). Stagiunea 1979–1980. Regia: Iaczo Gustav. Traducerea în limba maghiară de Koczka György.

Teatrul Dramatic Brașov. Premieră – 24 mai 1981. Regia și scenografia: Sergiu Savin.

Teatrul „Al. Davila” din Pitești (Studioul 125). Stagiunea 1979–1980. Regia: Tino Geirun.

Teatrul Dramatic din Baia Mare. Premiera la 11 februarie 1982. Direcția de scenă: Radu Dinulescu.

Traduceri:

[*Matca*]. Traducere în franceză de I. Igiroșeanu. (Cu o prezentare de Andrei Brezianu), în *Secolul XX*, nr. 10–11, octombrie–noiembrie 1975, p. 138–152.

Iona. Traducere în limba rusă de Chiril Kovalgi și Lev Berinski, în *Rumânskaia Literatura*, nr. 6–7, 1978.

Matia. Traducere în limba macedoneană de Tasko Sarov, în: *Culturen Jivot* (Skopje), nr. 7–8, 1979, p. 53–72.

The Matrix, în volumul *The Thirst of the Salt Mountain*, London–Boston, Forest Books, 1985, p. 51–96. Traducere de Andrea Deletant și Brenda Walker.

* În volumul *Le soif de la montagne de sel*. Théâtre Editions Domens Pézenas, 1997. Traducere de Paola Bentz-Fauci.

VARIANTE:

Textul de bază, reprodus după volumul *Ieșirea prin cer* (sigla – E);
Matca, în *România literară*, 26 iulie 1973– (sigla – Rd);
Matca, în revista *Teatru*, septembrie 1973– (sigla – T);
Matca, Editura Eminescu, 1976 – (sigla – E₂).

Întrucât ediția de față reproduce textul definitiv (variantă în două acte), redăm aici integral din varianta în trei trei acte (Editura Eminescu, 1976, colecția „Rampa“)

ACTUL I

PERSONAJE

IRINA
 MOȘUL
 IELEA ANICA
 GAGA IOANA
 TITU POANTĂ
 SILVICA
 PRIMA MOMÂIE
 A DOUA MOMÂIE

TABLOUL I

Scena 1

Vijelie. În semiobscuritate, două moșaldețe boscorodind ceva. Cuvintele monotone, de incantație, se acordă cu răpăitul ploii – egală cu ea însăși și blestemată.

IELEA ANICA și GAGA IOANA

Ploaia s-a oprit, ploaia s-a oprit, ploaia s-a oprit.

I.E.I.EA ANICA

(descântând o păpușă mare de lut nears,
legată la gât c-o ată cu multe noduri)

Trinis-am vorbă pe cară
Să răsară
Până nu se-nsară!
Săpunul calului pisat,
Săpunul calului nepisat,
Zatcă,
Matcă,
Zâtcă,
Mâtcă,
Bâtcă...

GAGA IOANA

(descântând alt idol, identic cu celălalt. Face noduri
la o sfoară de cânepă, pe care o petrece după gâtul păpușii)

Tortel la vârș,
Încurcătoare,
Oglici și pur
De jur împrejur.
(Pe altă voce.)
Piei sporis!
Colac legat cu sporis,
Aruncat în urdiniș
Lupoaiie și turiță
Ține-te de rarită.
Cârștioară, avrămeusă
Că prea e deasă.

I.E.I.EA ANICA

(căt-re Gaga Ioana)

Vezi să nu diburci.

GAGA IOANA

(continuând)

Nu de soare sec,
De-nec!

*Nu de flăcău legat,
Nu de brâncă! Nu de deochiat!
Nu de trânji,
Nu de izdat,
Nu de năjit,
Nu de deochiat...*

I.EI.EA ANICA

*Diburcași! (Continuând descântecul.)
A plecat un junc
Și-un rânc
La pădure.
Aglia, aglia
Liga-li-liga-li!
Ce-oi meni
S-o izbândi!
Soimane la tuțuroi,
S-a vărsat un uludoi
Și pe junc
Și pe rânc,
Care plecaseră la pădure...
Aglia, aglia
Aglia-li-liga-li!
De n-a conținut, o conțeni.
De n-a venit, o veni.*

GAGA IOANA

Zburc. Diburcași?

I.EI.EA ANICA

*Stai, fă! (Continuând.)
Cu podbal și glavacioc,
Odolean, busuioc,
Baba caprii, avrămeasă,
Din leasă.
Sita e bună deasă
Da' ploaia nu-i bună-așa deasă...*

GAGA IOANA

Stai, fă! Zburc! Diburcă, fă!

I.EI.EA ANICA

*Mai bine soare sec,
Decât înec.
Dai cu brâgla,
Sare jigla...
Năplai
Pe plai,
Să se coacă ăl mălai.*

GAGA IOANA

*Păsat pisat
Păsat nepisat*

I.EI.EA ANICA

*Mălai răjnit
Ploaia s-a oprit...*

GAGA IOANA

(ofițând)

Grea meserie, fa Anică!

I.EI.EA ANICA

De, fă, Gagă Ioană. Trebuie cineva și la munca de jos. Nu vezi? La greu toți care-ncotro, ca puii de potârniche. Aduseși hârlețele?

GAGA IOANA

Io-te-l colo. Unde facem gropnița?

I.EI.EA ANICA

Unde-ai săpa, tot de apă dai. (Ia hârlețul și începe să arunce pământul.) Aoleu, că greu mai e și la scos de buturugi. (Râde.)

GAGA IOANA

(ridicând unul din idoli în brațe și arătându-l în cele patru zări)

*Suge de la răsărit
Suge de la apus,*

*Trage tot,
 Să rămână neted!
 Și din vântul de lapte,
 Din miazănoapte
 Și din vântul de dimii
 Din a miazăzi.
 Nici în copită de vacă
 Nici în urnă de mânăzată
 Ia norul din slavă
 În postavă,
 Să nu mai rămână strop
 Ploaie stai, ploaie hop!
 Soare sui!
 Topa top... (Sare într-un picior.)
 (Către Lelea Anica.) ... Tu ce faci? Te oprîși?*

LELEA ANICA

Gagă Ioană, mai lasă-mă și pe mine la vorbe, lele! E lată rău! N-am îngropat niciodată o muma-ploii așa de mare! Și nu mai e nici puterea de-antărt.

GAGA IOANA

Ehe! Acum puterea de-ampărt. (*Râde.*) Na-o, ia-o! (*Îi dă păpușa.* *Se apucă ea de săpat.*) Parcă faci pârtie în apă.

LELEA ANICA

Că bine zici. Ori unde rămăseși?

GAGA IOANA

Ia postavă.

LELEA ANICA

(*descântând*)

*Morunglavă.
 Și nu fii lingavă,
 Să te faci cât butea,
 Să rămâie tata-soarelui uscat,
 Luminat,
 Să tragi pe el cu cutea.*

Scena 2

Intră Mosul, ducând în spinare capacul cosciugului.

MOȘUL.

Pace-ntre-împărați și ploaie la legătură. Bag-seamă, merge treaba.

GAGA IOANA

(aruncând hârletul)

Nu mai merge cum mergea. Vine de nu mai înemere...

I.E.I.E.A ANICA

Cine nu mai înemere, fa?

GAGA IOANA

Vorba. Nu mai înemere să intre-n descântec, hâi, hâi...

I.E.I.E.A ANICA

Dacă vrea al de sus, ioc!

GAGA IOANA

Da' ce? Parcă-mneata mai brodesti să bagi așa-n ac?

MOȘUL.

Bodicăi cu așa după urechile acului câte-un conac. Până fac scurtă. Și la urmă, împung și eu cu el gol! *(Oftează.)* E! Da' nu vă vaiet eu pe voi, tineretul. *(Pune capacul cosciugului jos, la seama păpușilor.)* Vă jucați cu păpușile-n țărăna? Se-ntâlni jungghiul cu tusea! Cum deosebiți pe tata-soarelui de muma-ploii? Și pe ele amândouă de voi amândouă? *(Stă pe capacul cosciugului.)* Ar cam trebui să-nsenineze.

I.E.I.E.A ANICA

Până n-o zăcea muma-ploii la un stânjen sub noi, n-o să se oprească! Cum nu sunt eu bună de măritat.

GAGA IOANA

Te uiți la cer nici o spărtură.

MOȘUL.

Acum, dacă faceți voi vrăji, e ca și aranjat. Mi-e că după aia n-o mai fi deloc plointe. Și iar nu se fac bucatele. Să nu uitați unde-ați îngropat-o. S-o scoateți la țanc. Cum stați cu ținerea de minte?

GAGA IOANA

Ia nu cobii. (*Împreună cu Lelea Anica deapănă o jurebie cu noduri.*)

MOȘUL.

Noroc de satul nostru! Are două babe care manevrează vremea bună și vremea rea. Dacă află ai de la primărie, or să vă trimită și prin alte părți. În schimb de experiență. Că peste tot le crapă buza după specialiști.

LELEA ANICA

Mă, omul lui Dumnezeu, noi – cum am apucat.

GAGA IOANA

Iar de s-o-ntoarce vremea, tot noi am face pe paparudele. Ca s-o dregem... (*Râde.*)

MOȘUL.

E, nu vă mai văd eu pe voi încinse cu boji... și sărind... dezmate... (*Imitând.*)

Paparudă-rudă,

Vino și ne udă,

Cu găleata-leata,

Peste toată ceata... Of, of...

LELEA ANICA

(săpând de zor)

Uf, mi se puse și junghiul ala-n șale! Măsuri energice. Până nu ne-groapă ea pe noi. Io-te, să vezi, cum om astupa-o – cum se-mbieră potopul. Ascultă-mă pe mine... (*O îngroapă.*)

GAGA IOANA

Să zdupănim bine deasupra.

MOȘUL.

Mă săgetă o rază. Uite-aici, în cot...

I.EI.EA ANICA

Râzi dumneata, râzi, dar e groasă rău.

MOȘUL.

Dacă spui eu! S-a pus... seceta.

GAGA IOANA

Ho, fă, ce fugi așa cu hora-nainte? Nu mai scoate ea capul.

I.EI.EA ANICA

Și pe tata-soarelui ici-șă la loc bun. Dă-te, moșnege, la o parte. Sări în lături. Ce te puseși potinteu aci-n drum?

GAGA IOANA

Că parcă dumneata ai fi tata-soarelui. (*Ielea Anica și Gaga Ioana așază cealaltă păpușă pe un loc mai înalt.*) Acuși o să-nceapă să zâmbească.

I.EI.EA ANICA

Să-și arate fasolea.

GAGA IOANA

(*diurn*)

Fuseși pe la târg?

MOȘUL.

Păi, nu se vede? Cumpărai un purcel și mă costă o avere.

I.EI.EA ANICA

Frumoase blane. Îți dregi gardul?

MOȘUL.

(*în doi peri*)

Fac unul nou. Dar ceva mai strâmt.

GAGA IOANA

Ei, acum, numai de-ar conteni!

IEIEA ANICA

(uitându-se la cer)

În noi s-au înfipt mii de burlane.

GAGA IOANA

Satul nostru s-a pomenit sub o streășină care curge-n neștire.

IEIEA ANICA

S-au înmuiat până și copitele dobitoacelor.

GAGA IOANA

În ugerile vacilor laptele s-a îndoit cu apă. Să nu te-nchini? *(Se închină.)*

IEIEA ANICA

(merge și mai joacă puțin pe muma-ploii)

Măsuri energice. *(Către Moș.)* Mă, ori fică-ta a scăpat în lucernă?

MOȘUL

Borțoasă, păi cum...

IEIEA ANICA

Aia e. Și-a dormit afară pe prispă. Și-au udat-o c-o garniță.

MOȘUL

Păi dar!... C-au făcut-o learcă-n câteva rânduri. Umbla bărbată-său după unii c-un ciomag de corn atâta. Da ea zicea: „Lasă, dragă, odată eu m-am *decis* să rămân la țară, asta intră-n *pitoresc!*“

GAGA IOANA

Vorbește frumos, fata, nu-nțelegi nimic. Dar copiii sunt morți după ea. Și dacă ei o iubesc, o și-nțeleg...

IEIEA ANICA

Lumea de azi! Nu mai e ca noi să-ți întoarcă vorba bătrânească pe toate fetele... ca porcul dovreacul. Să-nțelegi ceva din ea. Lepădară portul. Nu mai păzesc lumea rătăcită, luni înainte de Rusalii. Nu se mai țin păresimile. Nu se mai ține nimic! De-aia nu s-a mai oprit...

GAGA IOANA

Că ni s-au înmuiat până și oasele, de s-au făcut numai zgârcituri, auzi dumneata.

MOȘUI.

Măcar o secetă ca lumea să mai apuc și eu... Să văz pământul colo, crăpând de sete... stii, cum deschid puii de păsărică ciocurile, când vine mă-sa cu de mâncare. Și floarea-soarelui știrbă, cu foile galbejite... Iar crăpăturile pe vale, ca după curemur. Atât să mai apuc! O!

I.EI.EA ANICA

Ho, că n-ai muri mâine, păcatele mele. Ori nu-ți este a boală sănătoasă? (*Râde.*)

MOȘUI.

Mâine? Nu mâine. Ce e azi?

I.EI.EA ANICA

Mărți.

MOȘUI.

E! Marțea ailaltă. Toți ai noștri pe linie bărbătească s-au stins marțea... Iar pe linie muierescă... vraise. Așa sunteți voi, muierile.

I.EI.EA ANICA

Mă, nene. Vezi că te-aruncăm colo-n fântână. Măcar că e părăsită. Ca pe-un colac de grâu nou, legat cu sporș.

GAGA IOANA

Să se facă bucatele, să vie bișagul... (*Râde.*) Nu ne face să ne uțu-pănim cu dumneata. Că ș-așa suntem bătrâne, vai de păcatele noastre. Părâim din te miri ce... De te miri de unde...

MOSUI,

(*își ia capacul cosciugului și dă să plece*)

Atunci... mărți.

GAGA IOANA

Poimărți, după Sfântul Așteaptă.

I.EI.EA ANICA

Stai, ghiujule, uncheșe, ho! Să venim și noi sub covercă. *(la hârletul.)*

MOȘUL.

Hai, că-mi e degrabă... că acuși se face marți...

GAGA IOANA

Eu tot mai trag o bătură pe scorpie. *(Joacă în locul unde a fost îngropată păpușa. Descântă.)*

C-un picior încălțat

Și cu unul descălțat

Ai umblat,

Rău de moarte.

(Îngenunche.)

Cu trestie te-ai măsurat,

Rău de moarte.

(Îngenunche.)

În apă curgătoare te-ai uitat,

În baltă te-ai udat,

Rău de moarte.

(Bate pământul cu capul.)

Mămăligă de pe custură-ai mâncat,

Junghinurile te-au luat,

Ai cernut făină-n pat,

Cu tuse te-a luat,

Tu pe toate le-ai călcat,

Rău de moarte.

(Bate pământul cu capul.)

MOȘUL.

Mai iute. Zi-i să nu uite lingura-n oală seara, că n-o să mai poară dormi. Ha, ha!

GAGA IOANA

Să ieși când te-om slobozi noi! *(Aleargă cu greutate la ceilalți.)*

MOȘUL.

(ținând capacul pe umeri, ca un fêl de streușină,
unde se adăpostesc babele)

Să n-afle careva că voi ați ferecat norii. Că i-ați tras la butie. Dați de bucluc. Ce-ați păzit până acum?

I.E.I.E.A ANICA

(oșiând)

Doamne, nu mă băga-n iarnă!

MOȘUL.

Da-i trage cu temei... Ia stai, nene! (Pune capacul jos și le ia la zor.)
Ori ați fi descântat de-a-ndăratelea? Te pomenesti că mai rău ați înfuriat vremea rea...

GAGA IOANA

Ia nu mai bea și tu după mătă că te ofțici.

I.E.I.E.A ANICA

(strănută)

Uliuliu! Străfigai!

GAGA IOANA

Ce-ai, fa?

I.E.I.E.A ANICA

Ceai, păi dar. Da' de la ăla de cuie de tron. Fiertură de scoabe.

GAGA IOANA

Să-ncerci... auzi? și cu rădăcini de iapă-ngropată de șapte ani...
și cu floare de murături trezvite... în care arunci și-un praf... de
tărănă... așa cât ai lua în vârful cazmalei. (Râde.)

I.E.I.E.A ANICA

Nu cobi, leleo Ioană. C-o fi de bine.

MOȘUL.

Păi de bine... cum să fie de rău? Totul e să ne ferim de răceală.

GAGA IOANA

S-a răcit pământul față de noi, mă!

LELEA ANICA

Ridică bă, blanele.

MOȘUL

(saltă capacul pe umeri. Babele se adăpostesc sub el)

Ho-pa! Da greu se mai făcu...

LELEA ANICA

Hai, Strâmbă-Iemne! Ce faci dom'le? Nu-l tot clătina așa... îmi turuie streășina-n cap. Nu de alta, da-mi udă conciu!...

GAGA IOANA și LELEA ANICA

Ploaia s-a oprit! Ploaia s-a oprit... Ploaia s-a oprit...

TABLOUL II

Scena 3

Peste o săptămână. Luminiș de pădure. Un stejar secular în mijlocul poienii, cu o scorbură mare. Și luminiș pe cer – când fulgeră. Ploaia nu s-a mai oprit.

TITU

(apare alunecând)

Ia te uită, cum mă mai duc la vale.

SILVICA

(din afara scenei)

Hei, stai!

TITU

Dacă stau mai mult vin ciocăniturile... și cred că-s copac. Și-ncep să mă scobească... să se ascundă... că doar noi am mai rămas întregi...

SILVICA

După părerea ta e zi sau noapte?

TITU

Zi... sigur că da... că abia s-a luminat de ziuă... Teoretic, că de-o săptămână nu mai vezi la doi pași.

SII.VICA

Auzi pitpalacul?

TITU

Cee?

SII.VICA

Bufnița. (*Ascultă.*)

TITU

(*ascultă*)

O aud.

SII.VICA

Păreerea ei e că e noapte... E-n drept să cobească.

TITU

(*râzând*)

Deci... păreriile asupra vremii sunt împărțite... între păsări.

SII.VICA

Toate ciupercile și-au scos pălăriile și salută furtuna. (*Râde.*)

TITU

(*grav*)

Dac-o să mai plouă atâta, o să-ți crească și ție pălăriuță pe cap, și-o să te transformi într-o ciupercuță...

SII.VICA

(*alintându-se*)

Otrăvitoare?

TITU

Pălăria șarpelui.

SILVICA

(speriată)

Doamne! Vântul a-nnodat gâtul unui cocostârc.

TITU

Cad puii de uliu și de gaie din cuiburi.

SILVICA

Un zmeu rău și urât trage cu coasa prin nori... Cad brazde de apă...

TITU

Ce faci, te mai aștept mult?

SILVICA

O luasem în partea ailaltă...

TITU

Femeia trebuie să-și urmeze bărbatul... *(Dă cu ochii de scorbură.)*
Na, că ia uite ce-au făcut ciocănitorele! Silvica, Silvica!

SILVICA

(speriată)

Mereu pierd drumul... Trebuie neapărat să te țin de mână. O să mergem de-acum încolo numai ținându-ne de mână, toată viața?

TITU

Astea sunt condițiile...

SILVICA

Dacă te logodești... te legi de cineva... înseamnă să te și piloteze... ia-o-ncolo, ia-o-ncoace?

TITU

Ia-o-ncoace... și fuga, fuguța. Ghici ce-am găsit?

SILVICA

Ce, norocosule?... După ce m-ai găsit pe mine, toate celelalte sunt fleacuri.

TITU

La gândește-te bine ce ne mai lipsea nouă?

SII.VICA

Nouă? Nimic. Ce să ne lipsească? A, ba parcă...

TITU

Parcă ce?

SII.VICA

Păi, bunăstarea materială...

TITU

Ai ghicit, casa. Bunăstarea pe care și-o face omul la casa lui.

SII.VICA

(dând buzna în scenă)

E gata casa?

TITU

Poftiți cheile. *(Îi arată scorbura.)*

SII.VICA

(bosumflată)

Asta e pentru muma-pădurii.

TITU

Eh! Mare diferență.

(Râde, se zbenguie în jurul stejarului.)

SII.VICA

Tu și-n furtună ești liniștea dinaintea furtunii. Mie-mi place... vijeliornița. Dacă altoiești o vijelie c-o vifornită iese *vijeliornită*, nu?

TITU

Nu. Ar putea ieși... vifornitoaia, altoită cu ploaie.

SII.VICA

Abia aștept să scoată melcii coarnele... Ie iau și ți le pun ție...

TITU

Hei, cu asta nu se glumește.

SII.VICA

Te-ai supărat? Ce, nu ești tu un melc codobelc? Ai ieșit din cochilie și-acum ia-o de unde nu e... Că ți-a spart-o Sfântul Ilie, când a pocnit din biciușcă. *(Luând seama în jur.)* Parcă suntem într-o poveste. Acum numai ce-or să apară și cei șapte pitici. Păș, păș... călcând pe frunzele care și-au pus câte-un făș...

TITU

Nu mai apar nici ei singuri... trebuie să pui mâna să-i facem.
(Râd amândoi. Se aud niște țipete. Silvica și Titu intră în scorbura.)

SII.VICA

E bună, că e de lemn.

TITU

(luându-i mâna)

Să-ți citesc norocul... aici la gura fulgerului.
(Fulgere, tunete, țipete.)

SII.VICA

S-o fi rupt digul. *(Ascultă.)* Doamne, ferește. Și noi stăm după paravan.

TITU

(o sărută)

Ce te sperii?
(Și mai deslușit gemetele și țipetele dinainte.)

SII.VICA

Parcă cere cineva ajutor.

TITU

Dacă ai țipa tu, aș zice că sunt durerile facerii. Că naști.

SII.VICA

Nici chiar așa, una-două. De la primul sărut? *(Alintându-se.)* Dar mai știi? Cu bărbații din ziua de azi. Zor-nevoie să se vadă mai iute

tăticu. (*Îl trage afară din scorbura.*) Iăcomia strică omenia. Mama ar zice că e și zi de post...

TITU

Păi nu-i marți?

SILVICA

Ba da.

TITU

(*contrariat*)

Și marțea... nu-i de dulce?

SILVICA

Uite cum le știe el pe toate... În altă ordine de idei: mă iubești sau nu?

TITU

În altă ordine de idei... Mda.

SILVICA

Da, cu gura moale...

TITU

(*tipând, ca să acopere un tunet care tocmai trecea pe acolo*)

Daaa! Uite cum nu mă lasă tunetul să mă exprim. Daaa...

SILVICA

Ho, gata! Am înțeles. Atunci, dacă ții la mine, să mergem.

TITU

N-am apucat să-ți citesc unde duc drumurile noastre.

SILVICA

(*arătându-i cu mâna*)

Pe-aici-ncolo. Dar unde nu duc?

TITU

Am văzut că ai un scris foarte citeț... în palmă.

SILVICA

Cu litere de mână sau de tipar?

TITU

Alfabetizarea s-ar fi putut face în palma ta... pe liniile norocului.
Parcă-l văd pe nea Gheorghe, zis Alte Boabe, silabisind: „O-i, oi“.

SILVICA

(*grav*)

Lasă-mă că de la oi am scăpat.

TITU

Străbunii noștri se iscaleau pe nisip. (*Imitând.*) „Savu Tăgărălă,
moșnean, străbunicul tău...“

SILVICA

Nu-mi mai aduce aminte de viitură. Dacă se varsă valea, o să care
atâta nisip și mocirlă! Se vor șterge toate literele din satul ăsta... Ne-am
odihnit... am și visat... gata!

TITU

Că bine zici. De-atunci eram la dig.

SILVICA

Mare noroc că nu-i toată lumea îndrăgostită.

TITU

Facem un stăvilă cât stejarul ăsta.

SILVICA

E-he! Ba mai înalt. De să se oprească râul în fața lui ca vitelul la
poarta nouă...

(*les fuga și răsând. Scena rămâne un moment liberă, ca și când furtuna
s-ar asculta pe sine. Apoi apare Moșul.*)

Scena 4

MOȘUL.

(merge anevoie. Vede copacul, se odihnește de câteva ori până la el.)

Uite-l colea... și parc-ar fi la două poște. Îi! Îmi tăie mâța calea! Ori a fost un fulger? Putea fi și mâța și fulger. Doamne, ce mi-a slăbit vederea. Nu mai deosebesc mâța de ghem, caierul de nor, norul de cer... tot dibui așa... bodicăi... hai, fulgeră, nene! Luminează toate cotloanele să mai văd și cu lumea înainte de facere... *(Râde.)* Da, da... înainte de facere... *(Muncit de un gând.)* Să nu lase copilul până la un an să se uite-n oglindă... că se deoache singur. *(Râde.)* Te pomenesti că și pe mine m-o fi deocheat cineva... I-auzi cum face pasul! zdranca-zdranca, zdranca-zdranca. Tărăsc două pietre de moară... *(Alunecă și cade. Rămâne așa, imitând de vreo câteva ori urletul lupului: Hau-hau, hau-hau! Ridicându-se.)* Ca să nu zic că, uite, căzui de pomană. Dacă tot faci drumul până la pământ, măcar să intri o țără și-n el...

Scena 5*Apar Titu și Silvica, ținându-se de mână, uzi și zgribuliți.*

SILVICA

Na! Că tot la scorbură am ajuns. Cum ne învărtește furtuna. Parcă am fi într-o copcă.

MOȘUL.

*(dând cu ochii de ei)*O să plouă că se-ncurcă măgarii. *(Tare.)* Hau-hau!

SILVICA

(speriată)

Lupul!

MOȘUL.

(ridicându-se)

Nu e lupul, e precupul. Precupul e-o sărbătoare... Rău de gadini, de grîndină... Așa-i că v-am luat vorba din gură?

SII.VICA
(*bucuroasă*)

Moşul! Hei, Moşule, dumneata pe-aici?

MOŞUL.

D-apoi cum? Pe unde e terenul mai moale... I.e dau de ştire să vină la priveghi. Țsta e semnalul. Mă, da tună, nu se-ncurcă! Cu vremea asta tare mi-e teamă c-am semănat prea bine c-un lup bătrân și schiop. Aud moșii mei. Mă iau drept o dihanie adevărată.

SII.VICA

Și e grav?

MOŞUL.
(*trist*)

Da, că u-o să mi se spună și mie o glumă la căpătâi. O să stau așa cu buzele strânse.

SII.VICA

Iar fulgeră. (*Râzând.*) Ce repede se iscăleşte Dumnezeu pe cer.

TITU

Natura pe cer.

SII.VICA

Dumnezeu pe natură...

TITU

Și-acum a trăsmit undeva.

MOŞUL.

Nu. E dracul, nu știe să se iscăleşcă și pune și el deștiul. Aoleu!

SII.VICA

Bravo, Moşule, ne-ai întrecut. De ce rot gemi?

MOŞUL.

Pesemne că e mult de la începutul lumii. Unii mai trebuie să se odihnească.

SII.VICA

Iasă, Moşule! Iumea e proaspătă, nu vezi? E şi udă. Nu s-a uscat încă.

MOŞUL.

Plecasem la gărlă, c-am auzit că e fierbere mare acolo.

SII.VICA

O oală cu zeamă, care dă în foc.

MOŞUL.

(cade)

Nu ştiu de ce-mi tot vine să stau jos. Iute, iute. Noroc că bătu vântul şi e măturat proaspăt.

TITU

Te-om duce noi. Copăcel-copăcel.

MOŞUL.

Nu! Acasă ajung singur, că e la vale. Nu mă mai ostenesc până la râu. Ori de ce plecasem acolo? Asta era! Dac-o vedeţi pe fică-mea, să lase treaba, aşa cum s-o nimeri. Şi să vină acasă, c-avem musafiri.

SII.VICA

Pe-aşa vreme?

MOŞUL.

Păi cum? Urăta aia... Nu faceţi şi voi ca I lelea Anica şi Gaga Ioana?

SII.VICA

Ce?

MOŞUL.

Fermece. Să opriţi ploaia cu vrăji. Am dat peste ele săptămâna trecută... boscorodind lângă două păpuşi. După spusa lor, acum ar fi trebuit să stăm cu burta la soare...

TITU

(râzând)

Dig pe stil vechi, dig pe stil nou.

SII.VICA

Al nostru e de piatră.

MOȘUL.

Da, dar ele aranjau direct cu sfinții, peste capul forțelor locale.
(*Râde.*)

SII.VICA

(*speriată*)

Ne-am împiedicat noi de două păpuși, se duceau ca niște coji de ouă, luate de vârtej...

MOȘUL.

Dacă vreți să-mi dați vreun ajutor... păi dați-mi un brânci bun. Și-o să mă opresc taman în poartă. Că vreau s-ajung mai repejor. Am ieșit din casă, dar nu-mi place ce văd. Mai bine-nchid un ochi și mă uit ca găina la uliu...

SII.VICA

(*arătându-i drumul*)

Parc-a mai contenit și vântul. Acum sunteți colo pe lavită. Și să vă schimbați repede toalele... Să nu v-alegeți cu vreo pneumonie.

MOȘUL.

(*plecând*)

Unii la deal, alții la vale, și să știți, așa pe la chindie...

TITU

Ce-o să fie pe la chindie?

MOȘUL:

Tâmbălău mare. Mă duc de-a berbeleacul...

SII.VICA

(*incepe să plângă*)

Bunicii...

TITU:

De-a berbeleacul...

P. 63, r. 1:	Irina, viitoarea mamă, 23 de ani	<i>E</i>
	Irina	<i>E₂</i>
	Irina, viitoarea mamă, 28 ani	<i>T</i>
(eroare tipografică, probabil, întrucât, în cuprinsul piesei eroina declară că are 23 de ani)		
	Irina – viitoarea mamă, 20 de ani –	<i>RI</i>
r. 3–5:	Prima Momâie	} – trei măști venite la priveghi, la nevoie – ursitoare
	A doua Momâie	
	A treia Momâie	
	Prima Momâie	}
	A doua Momâie	
	Personaje inexistente	<i>RI</i>
r. 6:	Logodnicul (Vocea)	<i>E</i>
	Vocea ...	<i>T</i>
	Titu Poantă	<i>E₂</i>
	Personajul lipsește în	<i>RI</i>

În revista *Teatrul* este consemnat între *Personaje* și *Un cortegiu*, care lipsește în edițiile succesive.

În varianta în trei acte din volumul *Matca*, Editura Eminescu, 1976 sunt trei personaje în plus: Lelea Anica, Gaga Ioana, Silvica.

P. 65, r. 5:	recuzita existentă <i>înaintea</i> teatrului	<i>E</i>
	recuzita existentă <i>în</i> teatru	<i>T, E₂, RI</i>
r. 13:	<i>Cică-ar fi scos</i>	<i>E</i>
	<i>Cică-ar fi scos</i>	<i>E₂</i>
r. 24–26:	De la – „(Cam enervată pe sine)” la – „În jurul meu” – lipsă în	<i>T, E₂</i>
P. 66, r. 9:	... <i>Uf</i> , ce m-am speriat...	<i>E</i>
	<i>Of</i> , ce m-am speriat...	<i>RI, T, E₂</i>
r. 24–27:	Variante cu altă ordonare a indicațiilor scenice și a replicilor în <i>T, RI, E₂</i> (Apleacă urechea ca și când ar vrea să-și asculte pântecul. Intră cu grijă în scorbura. Îi rămâne pântecul afară.) Care ești mă acolo? (Râde. Imitând caraghios.) Dacă acesta este potopul... pofțiți în arcă!	

În *E₂*, (Îi rămâne pântecul afară, câteva clipe)

În *RI*, indicația: (Îi rămâne pântecul afară) nu există.

- r. 30: Slavă Domnului, *plouă!* *E*
 Slavă Domnului, *rupere de nori!* *E₂*
- r. 30-31: Poate că n-o să se mai oprească
 niciodată... *E*
 Poate *nu s-a mai opri* niciodată... *T, RI, E₂*
- P. 67, r. 1: lipsă în *E₂*
 r. 2-3: Nu în sânul naturii eram atunci... *E*
 în brațele mării *T*
 Nu în sânul naturii eram atunci... *T*
 Nu în sânul naturii eram atunci...
 în burta mării... *RI*
- r. 13: Asta e ciudățenia *mea* *E*
 Na, asta e ciudățenia *E₂*
- r. 17-18: în *jur* totul e în avânt *constructiv* *E*
 în *jur* totul e în avânt *RI, T*
 în *jurul tău* totul e în avânt *E₂*
- r. 19: un avânt *constructiv* *E*
 un avânt *T, RI, E₂*
- r. 22-23: *Iar plouă și-mi vin* în mînte *E*
 Plouă și iar îmi vin în mînte *E₂*
- r. 30-31: Ne mai odihnim oleacă *aici* și iar *E*
 o luăm pe jos, *prin potop*
 Ne mai odihnim oleacă și iar o luăm
 pe jos... *E₂*
- P. 68, r. 2: Ce contează că a-nceput potopul –
 lipsă în *E₂*
- r. 4-5: De fapt – *o balegă*, ce-am găsit, *E*
 De fapt – ce-am găsit *RI*
 De fapt, *o pietricică*. Ce-am găsit. *T*
 De fapt, *o pietricică*. Ce-am găsit...
 în pantof... *E₂*
- r. 9-10: Poate că misiunea mea era să rămân
 acolo, la valul de pământ și pietre...
 să țin piept puhoaielor... *E*
 Poate că misiunea mea era să *pun ceva*
 la valul de pământ și pietre... *care*
 să țină piept puhoaielor... *RI, T, E₂*

- r. 28–29: M-am văzut *adineaori* într-o picătură *E*
M-am văzut într-o picătură *E₂*
- r. 29–30: Nu mai sunt frumoasă... *Și e păcat* *E*
Na, că nu mai sunt frumoasă...
- Mare păcat* *E₂*
- r. 33: o magaoaie, *mama-pădurii*... *E₂*
o magaoaie, *o muma-pădurii* *Rl, T, E₂*
- P. 69, r. 4: nu l-am văzut *E₂*
nu l-am prins *E₂*
- r. 6: *Săracul*, bietul tata *E*
Bietul tata... *T, E₂*
- r. 7–8: Situația, oricum, *cică* e disperată...
Numai el *nu e disperat*... deși... *E*
Situația oricum e disperată. *Toată luna e*
e disperată. Numai el *ba!* Deși *E₂*
- r. 14–15: M-au apucat niște dureri cumplite –
lipsă în *E₂*
- r. 19: Să mai aruncăm un ochi afară... (*se uită*)
Te apucă tremuriciul – lipsă în *E₂*
- r. 21, 22, 23: lipsă în *E₂*
- P. 70, r. 1: De necrezut. *E*
Doamne! De necrezut *E₂*
- r. 6: Solidaritatea lucrurilor gravide *E*
(*Zămbind*) Solidaritatea lucrurilor gravide *T*
- r. 14: alta *de veghe* *E*
alta *a veche* *E₂*
- P. 74, r. 10: *Mă-ncălțai* *E*
M-am încălțat *Rl, T, E₂*
- r. 11: ... nu am putere s-o iau de la capăt...
Așa m-o primi la *E*
... nu *mai* am putere s-o iau de la capăt...
Așa m-o primi *Rl, T*
... nu *mai* am putere s-o iau de la capăt...
Așa m-or primi *E₂*
- P. 75, r. 10–11: ... cu mintea *totală* *E*
... cu mintea *toată* *Rl, T, E₂*

- r. 18: Păi *da!* E
Păi *dar!* Rl., T, E₂
- P. 77, r. 15: Eu parcă am foc în burtă, E
Eu parcă am foc... *foc* în burtă E₂
- P. 78, r. 24: *Da*, că slăbește... gingiile E
Are, că slăbește... gingiile E₂
- r. 25: nici nu știa *să* numere... (*Râde.*)
Sănătoase vremuri E
nici nu știa *să-i* numere... *Întotdeauna*
se-ncurca la pusul mesii, la strachini.
Trebuia să și-o ia fiecare în mână. (Râde.)
Sănătoase vremuri. T, E₂
- P. 79, r. 19: Lumânări om avea noi mai multe,
văd că E
Lumânări om avea noi mai multe?
Văd că T, E₂
- P. 80, r. 5-6: ... de când ți-ai comandat *coșciugul* E
... de când ți-ai comandat *lădoiul ăla...* E₂
- P. 81, r. 9: Uite-așa *am trăit* E
Uite-așa *am dus-o* T, E₂
- P. 82, r. 7: Atunci aș mai avea o *șansă*, nu? E
Atunci aș mai avea o *speranță*, nu? T, E₂
- P. 83, r. 14: Vine *acela*, E
Vine *ăla*, Rl, T, E₂
- r. 27: Și-au dat seama că Paicu *acesta*, E
... și-au dat seama că Paicu *ăsta*, Rl, T, E₂
- P. 84, r. 13: *Nu vreau* să mai aud de morți E
Să nu mai aud de morți E₂
- P. 90, r. 4: Te-ai coconit pe-acolo... pe la Bălcești*
r. 10: Așa zicea și *Moșu Cornea*, săracu! E
Așa zicea și *Moșu Coruca*, săracu! Rl, T
Așa zicea și *Moșul Pătru*, săracu... E₂

* Bălcești este satul cel mai mare din apropierea Bulzeștiului lui Marin Sorescu.

r. 14:	<i>n-o să trăiască cât veacul</i>	<i>E</i>
	<i>n-o trăi cât veacul</i>	<i>T, E₂</i>
r. 21:	mi se spune de mult „ <i>Moșule</i> “, dar	<i>E</i>
	mi se spune de mult <i>Moșul</i> , dar	<i>E₂</i>
P. 91, r. 4:	Aș vrea să-l botezați... tot ca pe	
	<i>moșu-su... Ion!</i>	<i>E</i>
	Aș vrea să-l botezi tot ca pe <i>moșu-meu...</i>	
	<i>Ion!</i>	<i>E₂</i>
r. 10:	<i>Băzăvan</i>	<i>E</i>
	<i>Răzvan</i>	<i>E₂</i>
r. 16:	Prea e la coada <i>alfabetului...</i>	<i>E</i>
	Prea e la coada... <i>calendarului</i>	<i>E₂</i>
P. 92, r. 20:	replica din	<i>E</i>
r. 21:	lipsă în	<i>Rl, T, E₂</i>
P. 93, r. 14:	<i>Ăi vii</i> , e musai să se distreze	<i>E</i>
	<i>Viii</i> , e musai să se distreze	<i>E₂</i>
r. 29:	Mă duc și vă las. <i>Și-i spui omului tău</i>	
	<i>să nu dea-n tine.</i>	<i>E</i>
	Mă duc și vă las (<i>speriat</i>)	<i>T</i>
P. 94, r. 1-9:	lipsă în variantele	<i>T, E₂</i>
r. 20-22:	lipsă în varianta	<i>T</i>
r. 24:	Așa... așa... în <i>putinele calde...</i>	<i>E</i>
	Așa... așa... în <i>putină...</i>	<i>Rl, T</i>
P. 96, r. 1-2:	Nu știam că există golul... <i>că avem</i>	
	<i>goluri așa de mari între... nori... între</i>	
	<i>cer și... noi!</i>	<i>E</i>
	Nu știam că există golul... între... cer	
	<i>și noi!</i>	<i>Rl, T</i>

De la p. 95, r. 25, în ediția 1976, o variantă pentru finalul de tablou:

MOSUL.

Cine mă aruncă pe fereastră? De la înălțimea asta?

IRINA
(ascultând)

Ce viiet e în pântecul meu.

MOȘUL.

Saci zvârliți pe fereastră dintr-o magazie într-alta... Dintr-o lume într-alta!

IRINA

Un vulcan. Nasc un vulcan!

MOȘUL.

Lăsați-mă mai bine să putrezesc în magazie cu șobolanii aștia care mă adulmecă lung cu mustățile...

IRINA

Am foc, iau foc... De s-ar termina odată!

MOȘUL.

Vai, cad.

IRINA

Aud bine? Sunt cuvintele celui care trebuie să vină.

MOȘUL.

Și eu care ziceam că nu mi-e frică. Mor de frică.

IRINA

El e cel care părăsește lumea...

MOȘUL.

Parcă mai m-aș naște o dată.

IRINA

Ce bine cunosc senzația asta de prăbușire.

MOȘUL.

Dar de ce? De ce cad?

IRINA

De s-ar termina mai iute...

MOȘUL.

Nu știam că există golul între cer și noi...

IRINA

De s-ar termina într-un fel...

MOȘUL.

Frânghia... ah, de-aș putea s-o prind. Măcar o clipă să mă balansez...

IRINA

(tipă)

Mor! Mor!

MOȘUL.

(tipă)

Cad! Caad!

IRINA

Moor!

P. 96, r. 27-28: lipsă în variantele

T, E₂

În ediția din 1976, Scena 8 din Tabloul 5 (corespunzător Tabloului 3 din ediția de bază) începe cu un fragment ce lipsește în celelalte variante:

Scena 8

IRINA

Nu simt decât o mare lehamite. Și-un gol și mai imens, în cap. Parcă l-aș fi tras din cap, din creieri. Ce ciudat! Oi fi născut nu un prunc, ci... *(râde)* ideea de prunc. *(Naiv.)* Aduci pe lume o mică gănganie... Iar în lume plouă și fulgeră. Aici e bine. Nu plouă decât când face el pipi. Și nu fulgeră decât când dă să se stingă lumânarea.

(Bătăi în ușă.) Vreo mătă răcăie cu ghearele! Intră, mătă! *(Tăcere, apoi iar bătăi.)* Or fi ăia de la priveghi. Or să se ocupe ei de partea asta a sălașului. Intră. Intrați. Dați buzna. Simțiți-vă ca acasă, hai! *(Ușa se deschide. Odată cu vântul și cu ploaia, intră prima Momâie mascată.)* A! Momâia! Momâia de la cânepă vine să se țină la curent cu băta, să sperie țărâitul ploii.

Scena 9

PRIMA MOMÂIE

(bâjbâie cu un băț prin încăperea mortului.)

IRINA

Acolo e. Vezi că te împiedici de el. Și nu mai face pe mutul și pe chiorul...

PRIMA MOMÂIE

Pss. *(Iese.)*

IRINA

Eh, pagubă-n ciuperci! *(Bătăi în ușă.)* Pofim! Se ține de sotii. Intră pe unde-ai ieșit!

(Prima Momâie și a doua Momâie își fac apariția, ținându-se de mână.)

A DOUA MOMÂIE

(același gest cu bățul, căutând pruncul)

IRINA

Strai, să mă uit mai bine... Frumos model! *(Îl studiază.)* Lucrătura de mână. Culori vegetale.

(Cele două momâi încep să execute un fel de dans ritual în jurul cosciugului. Stau pe ciuci în fața diferitelor obiecte. Scot sunete onomatopeice.)

PRIMA MOMÂIE

Îi, îi, îi, îi, îi, îi, îi, hii!

A DOUA MOMÂIE

Pââr, pār, gâr, gâr, bâr, hiu! De!

- P. 97, r. 16: *Am impresia că tatăl meu a murit exact
în clipa când am născut eu... E*
*Tata a murit exact în clipa când am
născut eu... T*

De la r. 14 la r. 21, variantă în E_2 :

IRINA
(speriată)

Tata a murit, când am născut eu. Dar exact în aceeași clipă. Și la gândul asta, odată m-a trecut un fior rece. Las' că e și urât afară... circula atâția fiori reci. Parcă l-aș fi născut pe taică-meu... Eu, fata lui... să-l nasc... Cum vine asta? Cum să-l nasc?

PRIMA MOMÂIE

Simplu... Pe ureche... Parcă ce, nu s-au mai văzut cazuri? Chiar alaltăieri una a fârat doi purcei de toată frumusețea...

A DOUA MOMÂIE

Auzi, scroafa, numai doi putceluși. Semn ceresc. De-aia nu mai plouă, adică de-aia nu mai plouă. Adică de-aia nu se mai oprește... De!

PRIMA MOMÂIE

Aia.

- P. 98, r. 1-2: *Cred că v-aș cunoaște și eu, dacă v-ați scoate
buleandrele alea, măștile... ce naiba
sunteți, bărbați ori femei? E*
*Cred că... v-aș cunoaște. Iu scoateți-vă
buleandrele alea, măștile... Ce naiba
sunteți, bărbați, femei? T*
- r. 3, 6: *A treia Momâie E*
Prima Momâie E₂
- r. 13: *După: „Eu credeam că sunteți moși”, în E₂
intervine
A DOUA MOMÂIE: Moși, strămoși.*
- r. 20: *Pentru că ele refac șirul... E*
Ele refac șirul... E₂

De la r. 21 până la p. 99, r. 18 - variantă în E_2 :

PRIMA MOMÂIE

Dă, mă, sacul cu cartofi.

(*Ies amândouă și aduc pe cea de a treia momâie, între ele, ținând-o și împingând-o spre cosciug.*)

A DOUA MOMÂIE

Uite ce găgâlice. Gu-gu-lu-lu. Galbenă ca ceara. Leit mă-sa și oțărât tot ca ea. Gata, hai să ne facem treaba! (*Aplecându-se peste cosciug.*)
Frumos Făt-frumos.

PRIMA MOMÂIE

Și mare.

A DOUA MOMÂIE

O fi având două kile? (*Râde.*)

PRIMA MOMÂIE

E și foarte bine înfășat. Când îl vezi cât e de liniștit, parcă nici n-ai crede că el țipă așa... ca din gură de șarpe...

A DOUA MOMÂIE

(*pe ton de descântec*)

Din gură de șarpe ieșit.. ca șarpele să se târască... nu, ca șarpele să năpârlească, nu, ca șarpele să sâsâie... nu, ca șarpelui să i se zdrobească capul... nu...

P. 99, r. 18:	Prima și a treia	<i>E</i>
	Prima momâie	<i>E</i> ₂
	Prima și a doua momâie	<i>T</i>
r. 20:	<i>E, ei...</i> fii mai blândă...	<i>E</i>
	<i>Hei...</i> fii mai blândă...	<i>T, E</i> ₂
P. 100, r. 17-18:	<i>Pentru că...</i> față de frumusețea vieții,
văzută... dinăuntru... așa cum am văzut-o
eu o clipă, înainte... de a mă naște...	<i>E</i>
	Făț de frumusețea vieții văzută...
dinăuntru, așa cum am văzut-o eu o clipă,
înainte de a naște...	<i>E</i> ₂

- r. 20–21: altă impresie aveam *și eu* în burta mamei
despre lume... *și* când m-am născut, E
altă impresie aveam în burta mamei
despre lume, când m-am născut, E₂
- r. 22: *Și* asist la un priveghi totodată E
Asist *și* la un priveghi totodată E₂
- r. 23: A TREIA MOMÂIE E
PRIMA MOMÂIE E₂
- r. 29–30: la umbra lui sta *Moș Năstase*, E
la umbra lui sta *Moșu Vlase* E₂
- P. 101, r. 4: Vrei să spui c-o să-l cheme *Năstase*?... E
Vrei să spui c-o să-l cheme *Budică*? T
Vrei să spui c-o să-l cheme *Trică*? E₂
- r. 10–12: A TREIA MOMÂIE
Bineînțeles că nu știu... eu sunt soarta,
eu prezic... vorbele... și soarta lui e să
încerce să lege aceste vorbe... E
A DOUA MOMÂIE
Păi dar! Eu mi-s soarta. Eu prezic...
vorbele. Soarta lui e să încerce să lege
vorbele... E₂
- r. 24: din moși-strămoși... (Tipă copilul.) E
din moși-strămoși... *Însă cu știința*
de azi, nu-ți mai vine să crezi...
(Tipă copilul.) T
- r. 27: Se supără, *vezi* E
Se supără. *Vedeți?* E₂
- P. 102, r. 13: Să *treacă* la răposat, E
Să *trecem* la răposat, T

De la r. 1 până la sfârșitul actului, în *E₂* – variantă:

A DOUA MOMÂIE

Mort proaspăt... supărăcios... Așa e la-nceput. Când se mai tăbăcește pielea...

PRIMA MOMÂIE

(cătrefe cosciug)

Să crești mare, să prinzi aripi, să treci marea și cu carpini să te scarpini. *(Râde.)*

A DOUA MOMÂIE

(cătrefe prima)

Hai, gata, lasă-l să doarmă... să prindă putere. Să trecem la răposat, că mai avem și un priveghi.

PRIMA MOMÂIE

Taci, Coliviță, că venim acum... Ți-am adus ciurul și vâtraiul... Punem ciomagul pe vâtrai și te petrecem cu steag în rai. *(Scoate din pulpană un ciur și-un vâtrai. Se apropie de prunc. Topăind în jurul Irinei și al pruncului.)* Asta viață...

A DOUA MOMÂIE

(idem)

de apoi...

PRIMA MOMÂIE

(idem)

care-ncepe joi...

A DOUA MOMÂIE

(inecându-se de râs)

Și ține până-n prejoi...
(Diferite figuri cu vâtraiul și ciurul. Pun ciurul în vârf și-l fac să se-mârtească.)

PRIMA MOMÂIE

Dacă era prăjina mai mare... sârea cu ea peste groapă... *(Se strâmbă de râs.)*

A DOUA MOMÂIE

Dar ăla... a proptit-o chiar în groapă și l-a tras înăuntru.

IRINA

(care a stat cam buimacă, neștiind ce să zică)

Ăștia parcă n-ar fi oameni... oameni de-aici, de la noi. Care sunteți, mă? Care sunteți mă, acolo? Nu vă e rușine? Ce e mascarada

asta? (*Momâile își continuă jocul.*) Mă, tu de ce nu caști gura deloc? Parcă ai avea mâinile frânte. Crezi că nu te cunosc? Ești Gogonel al Fânicăi lui Ion al mic. Zi că nu! Ei, te-am lăsat cu buza umflată, ai? Nu vorbești? Stai, că-ți arăt eu ție! (*Merge la a treia Momâie și-i scoate sacul din cap, cu un gest energic. Teapăn, sub sac se află Moșul.*) Tată! (*Cade speriată pe pat.*)

PRIMA MOMÂIE

Că bine-i faci! Prea să lasă pe tânjală. Trăgeam noi otânciți.

A DOUA MOMÂIE

Să fi zis și el bleau! Să ne fi fost de-un ajutor!

PRIMA MOMÂIE

Dar el nu și nu... că nu deschide gura... că intră muștele... Boier!

IRINA

Tată!

A DOUA MOMÂIE

Dacă n-avem oameni! Încherbăm cu ce găsim. Trebuia să fie cel puțin trei, ca să se împlinească socoteala asta, a priveghiului, a ursitului... trebuia trei... și ia-l pe-al treilea de unde nu-i!

(*Momâile se prăpădesc de râs. Așază mortul în cosciug.*)

PRIMA MOMÂIE

Că Bursucul al bătrân a zis că cine moare pe vremea asta îl privește... să se ducă-n... În casa cineva asta o să moară de râs... Nu mai pot. Mă țin cu mâna de foale ca Toader Ferarul.

A DOUA MOMÂIE

Azi toate mi-au mers din plin.

PRIMA MOMÂIE

Și ce-o să ne mai meargă, că s-a pus potopul... și-o să fie plin peste tot. Ras. Că nu e decât începutul...

IRINA

Afară! Ieșiți afară!

MĂȘTILE

Ce?

IRINA

Ieșiți afară! (*Măștile ies.*) Nu știu cum o fi obiceiul... poate n-am făcut bine că le-am gonit. Dar se cam întrecuseră cu gluma. Mă lua frica... chiar dacă nu cred în... prostii. Dar așa e, la început râzi, te amuzi, până când odată încremenești. Cică așa se întâmplă și cu nebunii. Întâi *fac* pe nebunii... sunt perfect lucizi, îi încântă doar ideea de a sări un pic de pe fix, în ochii lumii, mă rog, până când... tac. Rămân așa... Țștia sunt niște oameni din sat, bineînțele. O fi și vreo femeie. (*Remuscări.*) Nu, nu trebuia să-i gonesc. Dar sunt și eu slăbită, cu nervii tociți... deh, prima naștere, moarte în familie... Nu știu nici obiceiurile. (*Pe gânduri.*) Ce spunea tata, c-o să râd? N-au avut umor nici cât negru sub unghie. (*Momâile se întorc.*)

PRIMA MOMÂIE

Nu plecăm până nu râde mama mortului. Să-și arate fasolea.

A DOUA MOMÂIE

Nu iese nimeni. Cine e mama mortului?

IRINA

Ehe, de când nu mai are cu ce râde!

PRIMA MOMÂIE

Îi punem noi dinții... Găsirăm niște potcoave...

IRINA

Nu-i vorba numai de dinți...

A DOUA MOMÂIE

Și măselele.

IRINA

Nu-i vorba numai de măsele.

A DOUA MOMÂIE

I-o fi căzut și părul. (*Mimând spaima.*) Cânepa.

IRINA

(amuzată)

Te pomenești!

PRIMA MOMÂIE

(topăie)

A mustăcit! Râse...

A DOUA MOMÂIE

(peltic)

Tu mama la mort?

IRINA

Fiica lui.

PRIMA MOMÂIE

S-avem iertărică... Mă-sa...

A DOUA MOMÂIE

Te-am dibuit după răs. De cum ai deschis gurița. *(Pe alt ton.)*
Chiotoriță, tată, n-ai un năsturel? De bluză. De cămeșoi? Că-ți l-oi
da când contene.

IRINA

(caută un năsturel și i-l dă.)

A DOUA MOMÂIE

Cu asta te bat de te zvânt. Tu câți ai?

(Momâile încep să joace lângă mort.)

PRIMA MOMÂIE

Ce-ți pasă? Pierd, ai ce lua, te umpli de bumbi... în cap. Dar ce,
parcă ai fost tu în stare vreodată să te răzbești în luptă dreaptă?

IRINA

Gata, oameni buni, mi-ați făcut capul calendar. Mulțam frumos
pentru priveghi, halal priveghi! M-oi descurca și singură. O să vină
și bărbatu-meu... Începe să curgă lumea... Mai plouă afară?

PRIMA MOMÂIE

Uite ce aproape căzu. Scoate-l!

A DOUA MOMÂIE

(*scoate nasturele și i-l dă.*)

IRINA

Pe acoperișul de țiglă ploaia cântă din solzi de pește.

PRIMA MOMÂIE

Ăla care agonisise toată viața lui vreo 2000 de nasturi?

A DOUA MOMÂIE

(*semn cu mâna*)

Ptru! Ptru! Juca cu paznicul până a pierdut totul... după șapte ani a ieșit lefter, dar știi, lefter... și... descheiat la nădragi...

IRINA

Oameni în toată firea! (*Enervată.*) Se prăpădesc ai cu minte și rămân... ciurucurile... (*Către prunc.*) Hai, puișor, cască! Așa, golanul mamei! Arată-le deschis că te-ai plictisit la culme. Să veniți la parastasul de nouă zile.

PRIMA MOMÂIE

Ce te bagi unde nu-ți fierbe oala?

A DOUA MOMÂIE

Ai mai bine grijă de oalele tale... (*Arată spre sâni.*)

PRIMA MOMÂIE

Cu farmece. Hi hi!

A DOUA MOMÂIE

Ia te uită, ce mai băjbe!

PRIMA MOMÂIE

Smălțuite. Se bălângăne. Parcă trag clopotele de-nălțare.

A DOUA MOMÂIE

Îți sparg capul nu alta.

PRIMA MOMÂIE

Vezi să nu-ți dea laptele în foc.

IRINA

Dar duceți-vă învârtindu-vă. Veni-v-ar numele. Vedea-v-aș când mi-oi vedea ceafa. Duceți-vă la dracu-n praznic. Face-v-ați mușuroi. Vedea-v-aș la ududoii!

PRIMA MOMÂIE

Ce ți-ai dat drumul la gură?

A DOUA MOMÂIE

(cătore prima Momâie)

Ce te superi? Femeie, la cap găscă, la trup vulpe.

(Râd. Irina încearcă să-i scoată afară. Nu reușește s-o atingă pe nici una.)

PRIMA MOMÂIE

Noi gata, ne-am făcut datoria cu vârf și îndesat... Am venit, am privegheat, am ademenit, am deocheat, am dat cu ud de iapă... am dat cu ud de iapă? că uite, nu mai e apă... Hai și-om încăleca pe-o șa, și ne-om duce pe nuia... (Încalecă pe ciomege și pleacă schiopătând.)

- P. 103, r. 9-12: (*Închipuie deasupra pruncului un fcl de falus enorm... pun ciurul în vârf și-l fac să se-nvârtească.*) E
 (... pun ciurul în vârf și-l fac să se-nvârtească) T
 r. 20: (Tare ca să-și facă curaj, ca la hoți) E
 (Tare spre a-și face curaj, ca la hoți) T
 r. 24-30: lipsă în T
 P. 104, r. 27-29: De prima naștere, prima moarte-n familie E
 De prima naștere, moarte-n familie T
 P. 105, r. 28: - Pardon, fiica lui E
 Fiica lui T
 P. 108, r. 19: Afară... ieșiți afară... Uf! E
 Afară... ieșiți afară... Uf! Afară T

- P. 109, r. 15: ... *cum s-ar crede*... text lipsă în E_2
- P. 110, r. 2: a suportat durerile facerii... E
 a suportat *zguduielele facerii*...
 durerile facerii T, E_2
- r. 9-10: Unde cântă păsărelele...
 și crește iarba... E
 Unde cântă păsărelele... *cirip... cirip*
 și crește iarba E_2
- r. 15: ..., când tu ai doar trei zile? (Râde.) E
 ..., când tu ai doar trei zile? *Trei zile,*
era noastră. (Râde.) E_2
- r. 24: c-o să-ți cumpere mămica *unele...*
de plastic... E
 c-o să-ți cumpere mămica *niște*
iepurăși... T, E_2
- r. 25: lipsă în T, E_2
- r. 31: Apa asta, măi băiete... *e...* de ploaie E
 Apa asta, măi băiete... de ploaie E_2
- P. 111, r. 12, 17, 21, 25: VOCEA E
 TITU E_2
- P. 112, r. 4, 8: *Poantă* E
Pantă T
- r. 13: Nu pot că sunt *într-un* pom E
 Nu pot că sunt *în* pom E_2
- P. 113, r. 10-11: Numai *ea a rămas*... în jur e tot E
 o apă... și frasinul meu...
 Numai *vreo câteva au rămas*... în jur e tot
 o apă... și frasinul meu... și *fântâna* E_2
- r. 20: Păi... *Unu, două.* Asta e a treia zi E
 Păi... Asta e a treia zi T, E_2
- P. 114, r. 4: *Au mai scăpat*... Numai cei pe care
 i-a prins atunci, E
 Numai cei pe care i-a prins atunci, T
- P. 114, între r. 5 și r. 6: o replică în plus:
IRINA (speriată): Digul! E_2

- P. 115, r. 1-2: Nici de-aici nu se vede în
toate părțile... *E*
- Nici de-aici nu se vede *bine* în toate
părțile... *E₂*
- r. 9-11: *Că* acum numai *ăștia*... și *cu* armata...
Asta e mare noroc... S-au învățit unii
și pe aici cu elicopterul... *E*
- S-au învățit unii și pe aici cu
elicopterul... Acum numai *ăștia* și
armata... Asta e mare noroc *E₂*
- r. 18-19: ... că de el ne-am agățat *întâi*...
dar tot alunecam... tot alunecam... *E*
- ... că *noi* de el ne-am agățat... dar tot
alunecam... *tocmai ne electrificasem*...
tot alunecam... *E₂*
- r. 26: Ca în *pom*... mai bine... *E*
- Ca în *copac*... mai bine... *T*
- r. 28: ... odată țâșneam în sus... *E*
- ... odată țâșneam în sus. *Ca Anteu*, *T, E₂*
- r. 29-30: lipsă în *T, E₂*
- P. 116, r. 1-2: Cred că da... că nu mai cântă difuzorul.
Da de ce-ntrebi? *Că* vorbești numai *tu*? *E*
- De ce* vorbești numai *tu*... *T*
- Da de ce* vorbești numai *tu*? *E₂*
- P. 116, r. 12: *Ce*, dacă *ai sta să-ți tot alegi* momentul *E*
- Dacă *ai tot sta să-ți alegi* momentul *E₂*
- r. 22: ... din moment ce țipă... *E*
- ... *din moment ce e năzdrăvan și*
din moment ce țipă... *T, E₂*
- r. 32: Da, dar nu prea am voce *E*
- Da, dar nu prea am voce... *Cânt*
prea sus. *E₂*
- P. 117, r. 16: Vezi, nu trebuia *să vă zic asta*,
v-am supărat *E*
- Vezi, nu trebuia... *E₂*

- P. 118, r. 6: Ne-ncurajăm unul pe altul *E*
Oricum. Ne-ncurajăm unul pe altul. *E₂*
- r. 19–20: Ba nu, c-am auzit și eu țipete de copil... *E*
 Ba nu, c-am auzit țipete de copil... *E₂*
- r. 23: el se pregătea să moară... *E*
 el se pregătise să moară... *E₂*
- r. 29: Neprielnic... dar el tot a murit... *E*
 Neprielnic, *neprielnic*... dar el
 tot a murit... *E₂*
- P. 119, r. 1: Și să ai și cosciug... la scară *E*
 să ai cosciug... la scară *E₂*
- r. 7: Dar ce-ți mai trebuie? *E*
 Dar ce-ți mai trebuie, *acolo sus?* *E₂*
- r. 16: Trebuie să fii tare... *Gândește-te că*
trebuie să trăiești *E*
 Trebuie să fii tare... să trăiești *E₂*
- r. 17–18: *Nu trebuie să-ți fie frică...* *E*
 Să nu-ți fie frică... *E₂*
- r. 22: *Nu știi* *E*
Eu știu... *T, E₂*
- r. 27–28: Nu te superi dacă... e un cântec
 de leagăn. *E*
 Nu te superi dacă e de leagăn. *T, E₂*
- P. 120, r. 11: *Ăsta e cântecul de pe la noi...* lipsă în *E₂*
- r. 12: ... *Tot așa ți-a cântat și ea, ce crezi?* *E*
 ... *Ea ce ți-o fi cântat?* *T, E₂*
- r. 14: lipsă în *E₂*
- r. 22: Parcă s-aude ceva... *Vin cu*
helicopterul... *E*
 Parcă s-aude ceva... *T*
 Parcă s-aude ceva. *Și helicopterul*
ne caută. Hei, hei! *E₂*
- P. 120, r. 25–29 și p. 121, r. 1–4: replici, lipsă în *E₂*
- P. 121, r. 7–11: două replici, lipsă în *E₂*
- r. 25: ... mă aruncam *după ea...* *E*
 ... mă aruncam *și eu...* *E₂*

- P. 122, r. 1: Ai *început-o* și tu de tânăr cu
greutățile vieții... E
 Ai *început* și tu de tânăr cu
valurile vieții... T, E₂
 r. 11-12: Să vină să corrobăiască bine
prin casă... E
 Să vină să cotrobăiască bine E₂
 r. 22, 23: lipsă în E₂
 Între r. 21 și r. 25 un fragment în plus în E₂:

TITU
 (*tipă*)

Ho! Ho-pa! Hopa!... că se leagănă... a-nceput să se clatine... Ca un dinte de copil. Face nani.

IRINA

Face nani? Cine?

TITU
 (*speriat*)

Pomul! Sute de vieri îl rămă la rădăcina. N-ai o frânghie? Aș veni acolo. Împotriva curentului nu te poți pune... Poate așa... doar tras c-o frânghie... să mai ajung.

IRINA

Ce-mi vorbiți azi toți de frânghie?

TITU
 (*clătînându-se*)

Fu-nia boilor... Ah, cum mă clatină vântul. Lanțul din coar-ne...

IRINA

N-avem că le-am pierdut rostul...

TITU

Betele.

IRINA

De unde, dacă nu mai purtăm bete?

TITU

Orice ață. Cât de subțirică. Tare mi-ar fi de ajutor. Năvădeala. Urzeala. N-ai vreo pânză începută? Brâglele. Înnoadă niște băieri de trăiști! Hu-ța! Hu-ța!

IRINA

Ce?

TITU

Era să mă bage cu capu-n baltă. Sfoara de saci... Și tot ar fi bună... dacă mi-o arunci... dar repede... M-aș prinde frumușel și-aș veni acolo, la leau.

IRINA

Saci! Saci! De unde, dacă noi cumpărăm pâinea făcută? Știi cup-torul ăla nou?...

TITU

E plin cu apă... coace broaște... Trage-un fir dintr-un caier. Aruncă-mi mai bine tot ghemul! Atâta rugăminte mai am la mătă-luță. Pot să-ți spun mătăluță?

IRINA

Unde-o fi caierul acela? Unde-o fi furca? Unde-o fi fusul?

TITU

(disperat)

Torci?

IRINA

(prefăcându-se)

Torc. Sfârrrr! Sfârrrr!

TITU

Am auzit sfârr! sfârr! Nu e mâța? Grozav. Să mă văd eu acolo între patru pereți.

IRINA

*(încurajându-l)*Ține-te bine, băiete! Oi găsi eu o curea, ceva. *(Caută de zor.)*

TITU

Și fițilul lămpii ar fi bun... numai să fie mare... Vreo 20 de merri.
Torci?

IRINA

Bineînțeles...

TITU

*(speriat)*Lasă... Scoate furca din brâu și aruncă-mi-o. S-a zis cu copacul
meu... S-a înconțrat, s-a înconțrat, săracul...

IRINA

A luat-o la vale?

TITU

Dar eu nu mă las.

IRINA

Nu te lăsa...

TITU

(luptându-se cu valurile)

Eu tot mai aștept... mai aș...

(Liniste.)

IRINA

Se vede ceva pe mal?

TITU

Pluta. Fac pluta. Și stau cât se poate de țeapăn. Eu mi-am luat
grija de la situație... Plec la mare... Las totul baltă și plec la mare...
Acuș... Acuș... *(Liniste. Pauză. Pe alt ton.)* Marea...

IRINA

(îngână)

Nani, nani, nani, nani.

TITU

(apare pe găleata fântâniei, ținându-se cu mâinile de cumpăna care se ridică și se lasă.)

Nu vă e sete?

IRINA

Râzi de mine?

TITU

Nu, dar am apă proaspătă, scoasă din fundul fântâniei. Ajunsei și pe cumpână!...

IRINA

Fântâna cu cumpână, de pe uliță...

TITU

Da, noroc că era pe-aproape... când ne-a smuls vârtejul pomul, din două salturi, tuști în cuib...

IRINA

Exact... avea un cuib de barză în vârful... proastă barză...

TITU

Te-ai plimbat vreodată pe cumpăna fântâniei?

IRINA

Ce vorbă...

TITU

Când bate vântul găleata se repede și scoate apă singură... Inundația a venit să se adape... Am făcut tot posibilul s-o opresc... Era să și cad... Ți-e cam peste mână să te balansezi pe muche de cuțit... de la o parte la alta a cumpenei... Am întors găleata cu fundul în sus. Pentru că nu-mi place această scoatere de apă în neștire. Nu-mi place din punct de vedere simbolic... Înțelegeți?

IRINA

Nu.

TITU

Ce-ar putea însemna asta? Înțelege? O găleată care scoate apă singură. Aș profita de ocazie, când se mai sparg norii... și-aș scoate o vadră de apă rece, tocmai de la mama izvorului. Aș putea să iau apă chiar din nori... Dar asta nu-i bună decât de spălat pe cap...

IRINA

Dar ce-i cu scârțâitul acela?

TITU

Se aude? Scârțâie... furca și cumpăna și lumânarea... fântânii, toate scârțâie. Că sunt în plină activitate... febrilă. Și eu alerg când într-o parte, când într-alta... adică sunt când sus... când jos, după cum se ridică și se lasă. Ca și când Dumnezeu ar vrea să scoată apă cu mine... E frumos când ești sus, ca să vezi dezastrul... cu ochiul liber... Clasa-ntâi... scuzați... adică îmi pare rău, dar ca forță a naturii, nimic de zis... Știți cum... alunecă toate, ca unse. Se duc la vale cu clasa-ntâi... pe cuvânt.

IRINA

Așa suntem noi, glumim și spânzurați de cumpăna fântânii...

TITU

Am mai și plâns, am mai și... țipat... Acum ce să fac? Păi dumneata nu vezi ce văd eu...

IRINA

Ce vezi?

TITU

Numai pe cei care vin să ne salveze nu-i dibuiesc... încolo mi-e clar totul... Mi-am dat seama ce sat procopsit. Case numai una și una... îți trec pe sub nas... Asta e a lui Ciupag... cu prispă înaltă, primez și marchiză... Casa lui Guiț, cu stâlpii ăia frumoși, ciopliți și cu un cui într-unul, unde își punea omul oglinda duminica dimineată când se bărbiera în prispă... și Luța îi turna apă cu cana. Nu mai are

geamuri. Văd o icoană pe sticlă... Pasămite, Sfântul Ilie mânând două mâțe care trag o cotigă pe niște nori de foc... La perete, căpătâiele frumoase. Abia le umpluse Luța cu paie... Uite și palatul lui Ianca. N-a apucat să-l vergeluiască și să-l acopere. Mai are busuiocul legat de căprior, pe acoperiș... se duc cu luntrile și punțile. Salutare... Toate trec ca-ntr-o uimire...

IRINA

Asta nu înțeleg... Cum de n-au rezistat? Că n-or fi cutii de chibrituri?

TITU

Ei, dacă ați fi ca mine sus... v-ați da seama... și-ați înghiți în sec... Sunt lovite chiar la temelie... le e distrusă însăși temelia... Însăși temelia casei e vătămată... Vin grinzi de la deal cu forță de buldozer... Copaci smulși din rădăcină. Bârne, tălpi de sănii, toate izbesc ca berbecii, mătură tot ce întâlnesc în cale. Nici o cetate de piatră n-ar ține piept... Auleu, ce vine spre...

IRINA

... spre mine?

TITU

Nu, avuserăți noroc. Spre casa vecinului. Astupați-vă urechile. (*Se aude o bubuitură, pârâituri prelungite.*) S-a scufundat. Frumoasă defilare... strașnică...

IRINA

Dar cum s-au dezrădăcinat ele și-o iau la vale? Ce trosnește așa?

TITU

Se sinucid pivnițele, beciurile, pridvoarele... Temeliile își fac seama... Ah... îmi vine să casc...

IRINA

Caști?

TITU

După aer...

IRINA

Te-ai plictisit să mai fii lucid? Ciudat? Cum curg toate – și-n același timp senzația de static. Parcă nu s-ar întâmpla nimic... Hai să căscăm. Că bine zici... Dar cui îi dă mâna?

TITU

V-ați certat cumva cu învățătoarea de la școala numărul 2? De la școala din deal?

IRINA

Ei, cum să mă cert? De ce întrebi?

TITU

Așa... de informație... Casa ei vrea să intre într-a dumneavoastră... Ziceam că v-ați fi luat de la ceva și vă poartă pică...

IRINA

Ne-om fi ciondănit la vreun consiliu. Dar chiar așa... să mă urmărească...

TITU

Vine vălătoare... ca un bolid... În jur plutesc extemporale ca niște scutece... La o parte... Na! Bravo! A cârmit exact la țanc... A trecut la un milimetru. Suflet bun, mare noroc, pe cuvântul meu... și eu am noroc... pe cumpăna asta. Ia să mai scoatem noi vreo 20 de găleți de apă să mai stropim ale rațe...

IRINA

(cătore prunc)

Tu de ce nu zici nimic?

TITU

(spune când mai în șoaptă, când mai tare, pe diverse tonuri, un gând, care i se prezintă ca o obsesie)

*Dacă un deget ți-a rămas în mare
Tot e ceva. Un început de dig.
Uscatul înaintează mai ales
De pe limba înecatului,
Împingerea lui e datorie de bun marinari,
Născut aici, la țârm, lipit de corăbii.*

*Eram pe dig, eram pe dig, eram digul,
Începusem închegarea apelor măcar pe-o fâșie,*

*Poți vorbi numai de pe teren solid,
Dar undeva în larg las în urmă
Oameni răzemați în linguroaie,
Care pot fi și lopeti și linguri propriu-zise,
Pentru spart capul algelor, când ies din marea ciorbă...
Prietenii, mi-ați da o mână de ajutor, adio!
Eu am luptat cu povestea asta, pieptiș,
Cu bolovanul împins mereu de valuri în gură,
Și iarăși scuipat și pus deasupra capului, năduș,
Și împins, și iarăși respins
De apa sporită prin sudoarea frunții.*

IRINA

(începe să fie atentă la vorbe.)

TITU

(continuă)

*Orice s-ar zice există în mare o amărăciune reală,
Pe care voi n-o puteți întrece, ori cu câtă fiere,
Și o spaimă naturală, ca și când ar fi pe secate.
Și o lehamite să tot plescăie egal și să facă valuri
Și să sperie ciorile la toate țărmurile...*

IRINA

Hei... bă „amărăciune reală“... mă „fiere“... ce tot balmăjești acolo? Nu văd sensul...

TITU

(continuând)

*E timpul să ni se arate aici ceva, cineva,
Am ajuns prin forțele mele atât de departe!
Să bată clopotele pentru ajungere, izbind cu limba în scoici,
Mai sonore decât bronzul, să prindă deci glas,
Pustiul de ape, sunt pregătit să ascult,*

*Cu tot fehlul de scoici pe mine, sunt însuși ecoul,
Împins până la limită – e timpul s-aud...*

(ascultă – pauză)

*E liniște și digul din urmă se roade,
E singura mișcare, singura arătare, dărâmarea lui
Ca un cuvânt care nu se mai poate traduce și nici gândi.
Am înaintat prea mult, să mă mai pot salva,
Am disprețuit prea mult corăbiile, să le mai am la-ndemână...
Cerul e nimic, pământul se scufundă,
Numai apa împotriva căreia am luptat.
Digul m-a despărțit pe mine de mine. Fără atingere cu
Ceilalți mă topesc – și mă scufund – am împins prea departe
Linia închipuită.
Sunt lucruri care nu se fac decât o dată fundamental,
De sub tălpi îmi e smuls ultimul fir de nisip,
Și cu toate acestea digul trebuie continuat
De la tipătul meu înainte...*

IRINA

(după o pauză)

Da, exact... E și părerea mea... Mă, dar ce tot zici tu acolo?

TITU

Am spus ceva? Mda! Gândeam cu voce tare... Eu credeam că e în gând. Ce? S-a auzit? Credeam că e în gând...

IRINA

În gând: țipai ca difuzorul în piață. Mă, dar tu ești un adevărat filosof... Ia te uită ce gândire abstractă la...

TITU

... puțul cu apă rece!

IRINA

(zgomot de vas spart)

Na, că spărsei cana...

TITU

Cioburile aduc noroc...

IRINA

Iiii!

TITU

Mi se cam clatină o pleoapă. Mă supără o geană. Ai genele lungi? Mi le-ai întinde și mie punte... Și-aș veni pe ele, pășind ușor-ușurel. Să nu ridici ochii asupra altuia... să nu pui ochii pe altul... hoțomanco... Mă supăr. Mă fac foc... Că acum, dacă ne-am logodit...

IRINA

(nu înțelege)

Ce face?

TITU

Gata, de acum s-a terminat cu fusta scurtă să-ți vadă părinții genunchii... Părinții copiilor. Să nu mai învățăm copiii altora... vreau mulți copii, proprietate personală. Să avem clasa noastră.

IRINA

(se închină.)

TITU

Ba chiar două clase paralele: ... A și B. *(Didactic.)* Fă gargară și zi-i „A!“, „Bee!“

IRINA

Cum îți permiți să vorbești cu mine așa?... Că acum plâng!

TITU

Băzâi? *(Pe alt ton.)* Îmi pare rău... mi-a venit o ameteală... Era de așteptat... Mi s-a udat fosforul din creier... și mă întunec...

IRINA

Ba chiar ai sclipiri.

TITU

Îmi trăsnește și mie câte o idee prin căpățână... A apus soarele? Ce e cu vitele astea așa devreme de la pășuni? Cirezile se întorc de la pășune, rumegând mulțumite și dând din coadă, ca să se apere de

tăuni și muscuțe. Taurii înoată cu coarnele pe sus... Și vacile bălțate... pe margine... Îmi place că nu se răzlețesc nici una... Țăla n-o fi Murgila al nostru? Și, lângă el, Prian... ca niște Zimbri... Toată sarabalia luată de apă... merge grupată frumos la vale... să nu se piardă un bou...

IRINA

Țăranii, din moși-strămoși, s-au mândrit cu pământul lor, cu vitele, cu casele...

TITU

Pământul nu se mai vede, vitele, a dat pacostea asta peste ele, cu toate că s-au luat măsuri contra febrei aftoase...

IRINA

Cum se duc pe copcă!

TITU

De înotat știu să înoate. Ie-am învățat să înoate... Ei, ce să-i faci?... O să ne ducem să le luăm noi înapoi... depinde și pe-al cui izlaz s-or opri...

IRINA

Iasă, c-o să luăm totul de la început... Oamenii sunt gospodari și-au trecut prin multe...

TITU

Și-or să mai treacă... Ie-am numărat și nu-mi ies la socoteală... A, uite, că mai vine un ciopor de oi... și cireada lui Nea Boală... Acum evenimentele sunt pe drojdie...

IRINA

Dacă vorbești cu mine... află, mă, că nu s-au terminat. Mai suntem noi... (*Cu hotărâre.*) Și noi aici rămânem! Nu ne lăsăm târâți la vale... duși de curent...

TITU

Eu mă duc... mă duc cu cumpăna mea cu tot... (*Enervat.*) Dar până-n ultima clipă, mie să nu-mi bage nimeni pumnul în gură! Nici Dumnezeu, nici natura! (*Trist. Pauză.*) După aceea, din hoiturile

noastre, rămase în mālul fertil, se va ridica în lumina zorilor un abur de blândă jale...

IRINA

Mă, Titule, dacă mai ai un dram de limpezime în creierii tăi oboșiți, mai uită-te o dată în jur și spune-mi: vine cineva sau nu vine? Încep să-mi pierd și eu răbdarea...

TITU

Vin parcă se duc...

IRINA

M-am înfuriat ca văcarul pe sat... Ce m-a apucat să vorbesc așa despre lume? Cum n-am putut eu să-i întind un capăt de ată nenorocitului ăstui... tot așa ai de pe mal nu pot găsi ghemul cel mare... să ni-l arunce nouă... Stau și ei. Se frământă și caută soluții... Și-or să le găsească până la urmă. (*Merge la copil.*) Uite, dragul mamei, o s-aștep-tăm cuminți... și să vezi ce întorsătură fericită or să ia lucrurile...

TITU

... lucrșoarele... (*Râde.*) Azi avem film la căminul cultural... Îh, nu mă duc... ia te uită ce mândrețe de gărlă. E cu spumă, c-a luat săpunul din toate casele. Toții purceii se fac lună.

P. 123, r. 7:	Să fii un cuc bun cu mine, auzi, cucule
pasăre sură.	E
	Să fii un cuc bun cu mine, auzi, cucule
pasăre sură. <i>Pasăre surdă.</i>	E ₂
r. 21:	Cu-cu... Cu-cu, Cu-cu...	E
	Cu-cu... <i>scad...</i> Cucu... <i>cresc.</i> Cu-cu!	E ₂
r. 25:	să nu cazi de pe cracă. Ieagă-te bine cu
cureaua...	E
	să nu cazi de pe cracă. <i>De pe cumpănă.</i>
<i>Din lac în puț.</i> Ieagă-te bine cu
cureaua.	E ₂
r. 27:	Cu-cu-le (Începe să plângă...)	E
	Cu-cu-le <i>pa-să-re su-ră</i> (Începe
să plângă...)	E ₂

- P. 124, r. 4: Să vedem cum mai stăm... *E*
la să vedem cum mai stăm *E₂*
- r. 14: Că acum apare *ăla* din cer... *E₂*
 Că acum apare *unul* din cer... *T, E₂*
- r. 15: zice: „*Veniți încoace,* *E*
 zice: „*Faceți-vă-ncoace,* *E₂*
- r. 21–22: – Nu se mai aude ploaia... *n-a mai plouat*
de mult și cred... c-o să avem secetă.
 (Râde.) *E*
 – Nu se mai aude ploaia... *Iar secetă.*
 (Râde.) *E₂*
- r. 28: niște cuptoare *închise* *E*
 niște cuptoare *încinse* *E₂*
- P. 125, r. 4–5: ... și *la urmă* lucruri *de-astea* nu se
 mai întâmplă la noi... *E*
Eh, lucruri de-astea nu se mai întâmplă
 la noi... *E₂*
- P. 125, r. 7–8: (Apa a mai crescut, *patul mortului fiind*
mai scund, cosciugul a început să plutească.
 Către prunc) *E*
Uf! Apa asta a mai crescut, cosciugul
 a început să plutească. (Către prunc.) *E₂*
- r. 12: Nu mai are scutece... *E*
El nu mai are scutece... *T*
- r. 16: înțeleg de ce cresc apele... tulburi?... *E*
 înțeleg de ce cresc apele... tulburi?...
Am auzit că pământul nu știu cum naiba
se înclină cu un pol mai spre soare...
și ăla se dezgheață... Așa umblă
un zvon... *T, E₂*
- r. 18: *Spuneam:* „*Ei comedie*“ *E*
Spunem: „*Ei comedie*“ *E₂*
- P. 126, r. 6: zile cu niște gânduri negre... și
 am obosit... *E*
 zile cu niște gânduri negre... *dar negre...*
 Și am obosit... *E₂*

r. 7:	ar crește <i>potopul</i> ...	<i>E</i>
	ar crește <i>cotele</i> ...	<i>E₂</i>
r. 10:	în <i>această cadă</i> a potopului	<i>E</i>
	în <i>cada</i> potopului	<i>E₂</i>
r. 11:	numai <i>puțin</i> de-ar fi mai caldută	<i>E</i>
	numai de-ar fi mai caldută	<i>E₂</i>
r. 16: ...	și de-aia s-a dărâmat <i>zidul</i> ...	<i>E</i>
	... și de-aia s-a dărâmat <i>digul</i> ...	<i>E₂</i>

În ediția de la Editura Eminescu (1976) – *E₂*, Tabloul 8 (corespunzător Tabloului 6 în ediția de bază) se încheie după r. 17, cu: „... nu trebuie să te scumpești la sacrificii. I.e faci până la capăt... și cu seninătate.”

În *E₂* urmează un *Tablou 9*, inexistent în celelalte variante:

TABLoul 9

Scena 14

În scenă apar, alunecând la vale, două plaste de fân. În vârful uneia, rezemată într-un furcel, se află Gaga Ioana. Alături de ea, speriate și înfrățite, o puică neagră și-o vulpe. Cocoțată pe cealaltă plastă, abia se ține I.elea Anica. Are în poală o mătă. Plastele își încetinesc plutirea.

GAGA IOANA

Păi aia, dacă n-ai ce-ți trebuie.

I.E.I.EA ANICA

Cum să mai descânți în balamucul ăsta? Pământ de la un mormânt vechi ai, că n-ai!

GAGA IOANA

D-apoi ogrinji de la nouă târguri...

I.E.I.EA ANICA

D-apoi păcură.

GAGA IOANA

D-apoi săpun de la mort.

I.ELEA ANICA

D-apoi funia unui spânzurat.

GAGA IOANA

D-apoi mână și țeastă de strigoi.

I.ELEA ANICA

Gâtlan de lup măcar ai?

GAGA IOANA

Ba. Am o vulpe-ntreagă.

I.ELEA ANICA

Nu e bună. Trebuia gâtlan de lup.

GAGA IOANA

Dar tu ai o puică neagră?

I.ELEA ANICA

Am ojie la inimă. Răcănel fiert în ud de vacă... de unde să-l iei?
D-apoi custură de găsit... D-apoi potcoave de găsit... fierte în roua
cerului și-n zeamă de bozotei... D-apoi fus părăsit... trecut prin inimă
de mort...

GAGA IOANA

Zburc. Diburcă, fă.

I.ELEA ANICA

Cu podval și glavacioc... că prea e deasă... aliga... aliga

GAGA IOANA

Șoimane la țuturoi, s-a vărsat un ududoi...

I.ELEA ANICA

(făcând gesturi magice)

Școrpie lată, broscuță, șopârliță, ... Iată... multă treabă ai fi ai-
bând la baltă, dat tu peștele de prins l-ai prins, de coadă l-ai codit,
de solzi l-ai cojit, de sărat l-ai sărat, de mâncat l-ai mâncat...

GAGA IOANA

(morfolind din buze)

Mâncat, pâi dar...

LEIEA ANICA

De legumit nu l-ai legumit... l-ai mâncat... și de tata-soarelui ți-ai uitat. Lui i-ai dat? Nu i-ai dat!

GAGA IOANA

Ptiu!

LEIEA ANICA

Ți-ai uitat și gâlca a secat...

GAGA IOANA

Zburc! Diburcași? N-a secat *nimic*. Cum să vrăjești cu mâna goală? Doamne, mânca-ți-aș sufletul... de-aia nu seacă gâlca, de-aia nu dă-napoi...

LEIEA ANICA

Lipitoare, lipitorică, sugă de la răsărit, sugă de la apus...

GAGA IOANA

Neted...

(Plastele intrate într-un fel de vârtej, o iau din loc.)

GAGA IOANA

Grea muncă, fă Anică.

LEIEA ANICA

Da, Gagă Ioană... S-a vărsat un ududoi... S-a vărsat... Ori unde rămăsesem?

GAGA IOANA

La „s-a vărsat un ududoi“.

LEIEA ANICA

Și-acum ce mai vine?

GAGA IOANA

Vine satul alălalt... trecem și prin el valantoace... și de-aici la vale... să te ții... tot lume nouă... că eu n-o mai știu. (*Oftând.*) Eh, de-am avea noi ce ne trebuie! Măcar un târn!

LELEA ANICA

Gâtlan de lup... și-o postavă...

GAGA IOANA

Morunglavă... Na, descântă călare pe nutret... poți, că nu poți?! Rău de moarte! Rău de moarte?!

(*Clăile de fân alunecă afară din scenă. Linște un moment.*)

CORTINA

Tabloul 10 în ediția din 1976, E_2 , începe cu r. 20, p. 126: „În frumos bazin m-am pomenit, ia te uită.“

P. 126, r. 19:	lipsă în	T
r. 21:	O femeie de <i>douăzeci de ani</i> ...	E
	O femeie de <i>douăzeci și trei de ani</i>	E_2
r. 23:	Dacă ai făcut și copii... <i>câtiva copilași</i>	E
	Dacă ai făcut și copii... <i>câtiva plozi</i>	E_2
r. 27:	... Eu am <i>douăzeci și trei</i>	E
	... Eu am 25	E_2
r. 28:	... N-ar trebui să-mi pară <i>prea rău</i>	E
	... N-ar trebui să-mi pară rău	E_2
r. 32:	Și e grijuliu până-n <i>ultima clipă</i>	E
	Și e grijuliu până <i>pe buza mormântului</i>	E_2
P. 127, r. 9:	că asta din <i>copac</i>	E
	că asta din <i>găleată</i>	E_2
r. 20:	Ai avut <i>așa</i> ca o sfârșeală	E
	Ai avut ca o sfârșeală	E_2
r. 22:	Știi, <i>am obligații</i>	E
	Știi, <i>obligațiile</i>	E_2
P. 128, r. 6:	... poftim, <i>ce-mi trebuie</i> , ce-mi trece	
	prin cap	E
	poftim ce-mi trece prin cap	E_2

- r. 27: Măcar de sus să fie ferit bietul tata...
Altfel porcărie jos, porcărie de pe lături E
 Măcar de sus să fie ferit bietul tata T, E₂
- P. 129, r. 6: *Eu știu?* E
Nu știu? E₂
- r. 21: Satură-te, băiete... E
 Satură-te, băiete... *Satură-te...* E₂
- P. 130, după r. 2: un fragment în plus în ediția din 1976, E₂
 Mama, săraca, nu m-ar fi lăsat să-i dau întâi din
 țâta stângă, că se face stângaci. Iar bunica ar fi
 sărit și ea cu gura: „Când vii de la un drum lung –
 cum vin eu acum, un drum de-o viață încheiată –
 să nu-l lași să sugă până nu-ți storci țâta, stând așa,
 cu picioarele pe-un clește, că altfel se îmbolnăvește
 copilul. Și să nu fii despletită în timpul ăsta, că face
 bube la gură. Și să nu-ți pice laptele pe jos, ca să-l
 atingă furnicile, că-ți pierd laptele“. Unde-or fi
 furnicile? Unde-o fi bunica? Unde ești, mamă?
 Mamă! Mamă!
 Eu sunt mama!
 Și sunt despletită.
 (*Ascunzându-și sânul în bluză.*)

P. 130, după r. 13, în ediția din 1976, E₂, un fragment inexis-
 tent în celelalte ediții:

Scena 16

(*Titu intră pe fereastră, adus de un val. Se dă la fund, apoi se prinde
 cu mâna de o bară transversală. Acum se vede și mai bine că Irina e în apă
 până mai sus de brâu.*)

IRINA

Ai apărut, în sfârșit?

TITU

Ce apă stătută. În ce an suntem? (*Îi întinde o păpușă. Irina nu poate
 s-o apuce.*)

Ia, tată. Acum mă duc s-o aduc și pe ea...

IRINA

Stai cuminte, măi băiatule...

TITU

De păr ți-o aduc... să vă pun de față... Mă sufoc. N-ai niște aer? Mie-mi trebuie aer, lărgime. Orizont deschis. Am permis pentru toate orizonturile. Și de pescuit și de vânatoare. Dar, rămâne între noi. Fac și braconaj. Pss! Aici mă sufoc!

IRINA

Stai, mă, nu pleca. Stai, mă, că te îneci.

TITU

Nu face nimic. Să crească mare. Când mă arunca în sus cumpăna, vedeam prin acoperiș pustiul din fundul oalelor cu varză.

(Iese. Se mai aud câteva hobote de râs, plescăituri, apoi tăcere.)

P. 130: Ultimul monolog al Irinei reprezintă, în ediția din 1976, *E*₂, Scena 17. Prima frază a monologului, din această variantă, lipsește în celelalte ediții:

- „Toți se reped pe acasă, numai omul meu nu!”
- r. 16: M-am limpezit *în* ape tulburi *E*
M-am limpezit *de* ape tulburi *E*₂
- P. 131, r. 2: Ce mă ține pe mine legată? *Cosciugul.* *E*
Ce mă ține pe mine legată? *E*₂
- r. 8: steaua *aceea*... care n-a apus... *E*
steaua care n-a apus... *E*₂
- r. 23–27: Text identic cu cel al poeziei *Cititorie*, publicată prima dată în *Luceafărul*, nr. 21, 10 octombrie 1964. Poezia a fost inclusă în volumul *Poeme*, 1965, p. 90, cu o modificare:
- Strofa a II-a, v. 3: De *moartea* materiei *I.*
De *disparația* materiei *Poeme*

În edițiile ulterioare de poezii și în Marin Sorescu, *Opere. Poezii I*, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 142, *Cititorie* a fost preluată

în varianta din *Poeme*. Și în *Matca*, elaborată după 1965, a fost inclusă, de asemenea, această a doua variantă.

PLUTA MEDUZEI

Încheiată în 1973, când volumul *Setea muntelui de sare* (1974), unde a fost publicată prima dată, a fost predat Editurii Cartea Românească, *Pluta Meduzei*. *Viziune dramatică în două acte* a fost republicată, 10 ani mai târziu, în volumul *Ieșirea prin cer* (1984). Volumul de teatru comentat, de la Editura Eminescu, prelua astfel titlul versiunii franceze a piesei, *La sortie par le ciel*, transmisă, în premieră, în 1980, la ORTF-Paris (traducere: Annie Bentoiu; regia: Georges Godebert). Marin Sorescu explică, într-un interviu, rațiunile schimbării titlului: „Spectacolul de la Paris cerea un alt titlu, fiindcă Pluta Meduzei, pentru francezi, era prea legat de pânza lui Géricault. Atunci m-am gândit că un alt titlu posibil ar putea fi *La sortie par le ciel*, care sună bine în franceză. Reluând metafora aceasta, a naufragiului unui grup de oameni puși într-o situație-linită – soluția nemaiputând fi găsită acum nici pe apă, nici pe uscat – singura ieșire ar fi fost aceea de a zbura, de a ieși pe calea aerului. Aceasta însemnând și respirație, deci revitalizare. Însemnând și o despărțire de o amunită tradiție. În general, teatrul meu are undeva, în adânc, o notă polemică față de diverse acceptări sau tendințe. Aici ideea ar fi că textul dramatic poate fi mult mai spiritualizat. Trebuie să i se însușe mai mult duh. De aici alunecarea pe nuanțele cuvântului *cer*” (Cu Marin Sorescu despre temele vitale ale teatrului, în *România literară*, nr. 17, 13 februarie 1986, p. 4–5).

Pluta Meduzei este singura piesă publicată, dintr-un proiect nefinalizat: *Trilogia zborului*, la care scriitorul s-a referit doar aluziv.

Sigur este că Marin Sorescu a început (a finalizat, poate) elaborarea celei de a doua piese. Titlul cel mai des întâlnit în paginile manuscris sau dactilografiate din arhiva scriitorului fiind: *Să se mai facă o lege a naturii*. Piesă în două acte.

Variantă: *Să se mai facă o lege a naturii sau Actul I de la Pluta Meduzei*.

Un alt titlu:

Nimeni nu se mai catără-n copaci (Tragedie în trei acte), cu varianta *Cerul și deasupra cosmosul*. Ambele șterse cu o linie, semn că s-a renunțat la ele. Piesa ar trebui să aibă acest motto: *Tot ce se câștigă în lungime se pierde în forță*, corectat în: *Tot ce se câștigă în forță se pierde în deplasare (Lege a părghiilor)*.

În *Să se mai facă o lege a naturii* numărul personajelor crește față de piesa încheiată, iar *Cățărătorul* devine *Cosmonautul*.

Într-o altă variantă (pagină manuscris), personajele sunt: Victor, Nistor, Irina, Ziaristul, o voce, Copilul, Tehnicianul, Metru, Insul III, Insul V, Insul VI, Femeia I, Femeia II, Femeia III/Secretara.

O însemnare datată pe una din variante sugerează intenția autorului de a finaliza o a doua piesă din serie: „(De confruntat cu materialul corectat și de adus la același numitor cu Pluta). Recitit azi 20 oct. 1974. Bun! Poate fi chiar o piesă separată... Ideea înstrăinării, de necunoaștere reciprocă, suspiciune, dorință de evadare”.

După premiera radiofonică la ORTF, Paris (1980) *Pluta Meduzei* a fost reprezentată în țară, la Teatrul de Stat „Valea Jiului” din Petroșani, stagiunea 1980–1981. Regia: Florin Fătuțescu.

EXISTĂ NERVI

Scrisă în anul 1964, este prima piesă de teatru a lui Marin Sorescu: „o primă tatonare dramatică... O primă manifestare spontană a unor predispoziții” (Valentin Silvestru, *Cu Marin Sorescu despre temele vitale ale teatrului*, în *România literară*, nr. 7, 1986, p. 4–5). Înainte de publicare – o lectură în casa lui Vladimir Streinu. Criticul a citit *Există nervi* pentru un auditoriu format din mai mulți scriitori, între care Dinu Pillat, Alexandru Paleologu, G. Munteanu.

Au fost publicate trei variante.

Prima în: *Luceafărul*, an XI, nr. 27, 6 iulie 1968, p. 8–7; piesa, într-un act, are trei personaje: *Ion – 30–40 de ani, vârsta divagațiilor*;

Marin, idem, prieten de divagații; Profesorul, 50 de ani, cel mult. Varianta aceasta a fost reprodusă în *Antologia piesei românești într-un act*. Volumul IV (*De la 1944 încoace*). Ediție, studiu introductiv, note bibliografice de Valentin Silvestru. Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982, p. 219–238. Este versiunea pe care Marin Sorescu o consideră „cea mai reușită”. (Vezi interviul citat.)

A doua variantă, publicată în volumul *Setea muntehului de sare* (Cartea Românească, 1974, p. 171–218), este, precizează Marin Sorescu, „o rescriere”. A fost elaborată la cererea lui Liviu Ciulei, care proiecta un spectacol Sorescu ce ar fi inclus piesele *Paracliserul* și *Există nervi*, spectacol ce pretindea texte mai lungi. În această variantă, piesa *Există nervi* are două acte și 5 personaje. Două personaje feminine – *Dorina, 30 de ani* și *Magda, 28 de ani* – apar în Actul II. *Marin, prietenul de divagații*, primește numele *Alin*. Multe replici noi îmbogățesc textul, altele, din prima variantă, sunt eliminate.

Ultima apariție editorială antumă, în volumul *Ieșirea prin cer. Teatrul comentat*, Editura Eminescu, 1984, p. 254–295, text transcris în ediția de față, reprezintă cea de a treia variantă, de asemenea în două acte. Numele personajelor dispar. *Ion* devine *Locatarul*; *Alin (Marin)* – *Prietenul*; *Dorina* – *Femeia necesară*; *Magda* – *Femeia în plus*. Textul este în bună măsură identic cu cel din ediția precedentă, finalul fiind însă complet schimbat. Reapariția *Prietenului*, îmbrăcat în polițist, care, în variantele precedente, avea ultima replică, e înlocuită cu un monolog al eroului principal – *Locatarul*.

Întrucât prima variantă a piesei substanțial schimbată a constituit, de fapt, un alt text, apreciat de autor drept cel mai reușit și reprezentat, ca atare, pe scenă, o reproducem în întregime aici.

Premiera absolută a piesei a avut loc pe scena Studioului Casandra al Institutului de artă teatrală și cinematografică din București – Stagiunea 1968–1969. Regia: Moni Ghelerter și Zoe Stanca.

Alte spectacole:

Teatrul de Comedie, București, 1981. Regia: Florin Fătuțescu.

Teatrul de Nord, Satu-Mare, 1981. Regia: Ioan Georgescu.

Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, București, 2000.

Spectacol lectură la Festivalul internațional de teatru, Grenoble, Franța, 1990.

Traduceri:

I nervi esistono. Due tempi. Illustrazioni dalle opere di Mario Resselte. Traduzione di Marco Cugno, in: *Il Dramma*. Roma, Numero doppio. Anno 49, Gennaio-Februar, 1973, p. 121-136.

O, diesen nerven. Tragikkomödie in zwei Akten von Marin Sorescu. Aus dem Rumänischen von Doina Iescu. Das Aufführungsrecht ist nur zu beziehen von Thomas Sessler Verlag, 1973.

EXISTĂ NERVI

piesă într-un act

Variantă publicată în *Luceafărul*, an XI, nr. 27, 6 iulie 1968, p. 8-7.

PERSONAJE:

ION, 30-40 de ani, vârsta divagațiilor

MARIN, idem, prieten de divagații

PROFESORUL, 50 de ani, cel mult

Locuința lui Ion: o cameră mobilată simplu, de burlac. Pe fereastră se vede, afară, un salcâm. Camera are și o ușă, care ar da în balcon - trebuie să se sugereze cumva existența unui balcon.

ION

(la ureche, confidențial)

Secolul ăsta mi-a distrus flora intestinală.

MARIN

(speriat)

Aoleu! E rău de tot.

ION

E cel mai mare rău pe care-l poți face unui dușman.

MARIN

Unui prieten.

ION

Unui vecin. Înainte, îi omorai pisica.

MARIN

Acum îi distrugi flora.

ION

(amărât)

A mea s-a zis, e harcea-parcea. De fapt, nici nu mai există. Plus că mi-au tăiat, din oficiu, și un sfert din stomac.

MARIN

Serios? Și nu te-ai arătat la un doctor?

ION

Să-mi mai taie un sfert? Cine crezi că...?

MARIN

Aha!

ION

Oricum, fără floră intestinală, fericirea e egală cu zero.

MARIN

Am auzit că dacă distrugi planctonul dintr-o mare, s-a zis și cu fauna marină: pești, raci, crabi. Că ei din asta se trag. Așa și cu flora intestinală.

ION

Păi ce crezi că simt eu pe pielea mea de atâta amar de vreme? Tocmai chestia asta. Și mi-au lăsat și numai trei sferturi de stomac!

MARIN

Și o poți scoate la capăt cu un stomac de mizerie?

ION

Acum, colac peste pupăză: Flora intestinală. Țsta e secolul în care trăim!

MARIN
(solemn)

Dragă Ioane, nu mai sta – fuga la doctor. Că dacă apuci să mori, adio! Hai, du-te.

ION

Am fost.

MARIN

Și?

ION

Mi-a dat să țin 40 de zile și 40 de nopți de calm.

MARIN

Să postești?

ION

Nu, să fiu calm.

MARIN

Înteleg. Ca Isus în pustiu. Ți-a dat cumva și pustiul?

ION

A scris acolo pe o rețetă. Dar cine înțelege scrisul lor?

MARIN

Scriu încurcat al naibii.

ION

Totul se încurcă de la o vreme încoace.

MARIN

Încalcă literele, nenorocții...

ION

Și uite cine ne învață pe noi să nu bem apă în timpul mesei!

MARIN

Eu nu beau apă la masă de (*socotește*)... doi ani. Tot un doctor m-a învățat. Zice că intră aerul. Azi, puțin aer în burtă, mâine mai mult, poimâine și mai mult, până ajungi să plesnești.

ION

Dar ți-a prins bine, din moment ce n-ai plesnit.

MARIN

În schimb, crâp de sete. De câte ori mă așez la masă, mă apucă o sete... Mi-a pierit și pofra de mâncare.

ION

Așa e când nu poate omul să facă ce vrea.

MARIN

Până acum însă m-am ținut bine: doi ani n-am pus strop pe limbă în timpul mesei. Și cu toate astea, nu mă simt nici eu prea bine cu fierea.

ION

Poate ar trebui nici să nu mâncăm în timpul mesei.

MARIN

Spre asta se și tinde. Numai așa cred că am fi salvați.

ION

Pe mine m-au mai salvat o dată. Acum vreo 20 de ani. Căzusem pe capul lor și m-au ridicat în picioare.

MARIN

Niște porci.

ION

Eu trebuie să-mi cumpăr unul.

MARIN

Altfel e greu.

ION

Mie îmi spui?! Auzi, să-mi distrugă mie... De-aia văd o ciudă pe secolul ăsta!...

MARIN

Asta nu-i nimic. Să vezi ce-o să fie spre sfârșitul lui. Când s-o izbi cometa aia de pământ.

ION

Mamă, mamă, ce-or să mai bată atunci clopotele!

MARIN

Am avut un prieten care scotea limba la clopote și bătea în ea cu niște ciocănele de țambal.

ION

Și suna frumos?

MARIN

Bronzul e bronz.

ION

Nu întotdeauna. Uite, în orașul meu era o statuie pe care au mâncat-o porcii. Fără scandal, fără nimic, au rămat-o jos, și până dimineața, când să prindă lumea de veste, au mâncat-o.

MARIN

Trăiesc și ei din ce pot. Greu se câștigă azi existența.

ION

Oare poți să-ți faci din ace de gămalie un viitor?

MARIN

(meditativ)

De, știi și eu?! *(Pauză)*. Câte ai?

ION

Vreo 200.

MARIN

Toți încep cu puțin. Azi unul, mâine altul...

ION

Mi-e teamă să nu mi le fure.

MARIN

Și asta e posibil.

ION

Că mi-au mai furat și trecutul. Arăția ani! Și dacă află că acele astea sunt viitorul...

MARIN

Acul e lucrul dracului.

ION

Înțeapă.

MARIN

Am încercat și eu cu vreo câteva. Te poți bizui pe mine.

ION

Și ți-a trecut?

MARIN

Ce?

ION

Reumatismul. Știi, dacă te lași înțeapat de albine... veninul lor vindecă reumatismul.

MARIN

Eu n-am avut nici o albină.

ION

E îngrozitor! Să n-ai o albină a ta în vremurile astea de încordare internațională! Să vină să-ți bâzâie pe la nas când citești ziarul, să-ți colinde florile din covor...

MARIN

Să-ți lase puțină miere într-un pahar...

ION

Și să te înțepe din când în când, preventiv... E inuman să n-ai o albină. Chiar spui adevărul?

MARIN

Da.

ION

De fapt, nici eu n-am avut niciodată vreuna. Și nici nu văd cum mi-aș putea procura în toamna asta.

MARIN

E un timp mort.

ION

Mort, zici? Hoit. De-aia strâng ace de gămălie. Am vreo 200. Când se adună vreo câteva mii, le pun într-un stup.

MARIN

Îți fac eu stupul. Am niște scânduri rămase de la o masă veche.

ION

Și atunci viață, prezent! Stupul – colo pe balcon. Fereastra deschisă, eu – răsturnat într-un fotoliu.

MARIN

Te invidiez din tot sufletul. Hm, și balconul...

ION

Contează mult și balcoanele în fericirea oamenilor, să știi, foarte mult.

MARIN

(șovăind)

Cam vreo 50 la sută?

ION

(important)

Mai dă ceva.

MARIN

(mai sigur)

65!

ION

Te apropii. Te apropii binișor. Eu am studiat chestia asta vreo câțiva ani. Contează enorm.

MARIN

Bănuiam eu ceva...

ION

Și cred că, științific, s-ar explica în felul următor: e ca și când ai avea o ieșire la mare.

MARIN

Direct din casă.

ION

Absolut. Și ieșirea asta te eliberează de presiunea celor patru pereți, devii mai calm, mai visător, poți fuma o țigară, digestia lucrează ca pe roate... Și aproape că ești fericit.

MARIN

Ce aproape, chiar ești.

ION

(recunoscând rușinat)

Așa e, în momentele alea chiar ești fericit. Ce să ne mai ascundem după deget! *(Pauză pentru schimb de idei.)*

MARIN

Da' nici balcoanele astea n-au răsărit chiar din senin.

ION

(râde cu gravitate)

Dar ce, sunt ciuperci? S-au depus eforturi...

MARIN

Considerabile.

ION

Considerabile.

MARIN

Și în toate direcțiile.

ION

În toate direcțiile.

MARIN

Generații după generații care s-au jertfit pentru această fericire a ta. Ai recunoscut doar adineaori că ești fericit în casa ta.

ION

(vrea să dea înapoi)

Nu chiar în casă. În balcon, câteodată.

MARIN

Trebuie să recunoaștem cu toții că balcoanele reprezintă încununarea unor sudori vărsate... *(Ușa se deschide brusc, intră Profesorul.)*

PROFESORUL.

Mă scuzați, mai e un loc liber?

(Ion și Marin se privesc nedumeriți.)

ION

Mă rog poftiți.

PROFESORUL.:

Imediat. Să-mi aduc bagajul. *(Iese și se întoarce cu un geamantan enorm.)*
Merg și eu cu dumneavoastră.

MARIN

(încurcat)

Noi nu mergem nicăieri...

ION

*(îl trage de mânecă, îi șopteste)*Pst! Cine știe cine e. Nu te aventura în declarații. *(Tare.)* Mergem și noi încotro merge toată lumea.

MARIN

Evident. Cum să nu mergem nicăieri, noi mergem înainte. Stăm aici, dar mergem înainte.

PROFESORUL

Eu nu merg decât câteva stații.

ION

*(nedumerit)*Stații? *(Izbucnește în râs.)* Formidabil! Ce tren căutați dumneavoastră?

PROFESORUL

Trenul care merge pe-aici.

ION

(continuând să râdă)

Domnule, ești formidabil! Ai nimerit într-o casă de oameni.

PROFESORUL

*(se uită în jur)*Serios, într-o casă? Asta-i bună! *(Râde.)*

MARIN

(înevându-se și el de râs)

E foarte bună! Auzi, voia să meargă cu casa ta până la...

ION

O fi ea casa mea grozavă, dar roate n-are.

MARIN

N-are.

PROFESORUL.

Totuși, să nu stau cu geamantanul aici, în picioarele oamenilor. Să-l pun sus.

ION

Unde sus?

PROFESORUL.

În plasă. (*Își dă seama.*) A, desigur! Nefiind tren, compartiment, nu există nici plasă. Toate au o logică de fier. (*Către Ion.*) Totuși, ar fi trebuit să faceți o plasă. Casă, casă, dar unde pui geamantanele celor care vin? Unde pun eu geamantanul, dacă aici nu există o plasă ca lumea? (*Ridicând tonul.*) O să reclam.

MARIN

(*impăciuitor*)

Dacă nu există, se poate face. Gazde suntem, ce Dumnezeu! Cinci minute, cât rămâneți aici, ne vom sili să vă simțiți bine. (*Către Ion.*) N-ai putea să aduci niște sfoară? Și niște bețe, ceva.

ION

O, cum să nu, e doar o casă de oameni! (*Iese și se întoarce cu cele necesare. Împreună cu Marin, improvizează plasa.*) Gata! (*Se șterg de sudoare.*) Ee chiar mai bine așa. Mă mir că nu mi-a dat prin cap până acum.

MARIN

N-ai avut nevoie. Dar uite cum s-a ridicat problema, cum s-a rezolvat. Viața rezolvă mereu.

ION

Viața rezolvă pe rupte.

PROFESORUL.

Toate au o logică de fier. (*la geamantanul, dă să-l pună sus.*) Sunteți buni?... (*Ion și Marin îl ajută, pun geamantanul în plasă.*)

ION

(*râzând*)

Am făcut-o și pe asta.

PROFESORUL.

Numai să nu pice la vreo zdruncinătură.

ION

(bănuitor)

Cine naiba să zdruncine?

MARIN

Numai vreun cutremur.

PROFESORUL.

(ia un scaun și se trage mai spre fereastră)

Bine că am găsit un loc la fereastră.

ION

Am și balcon.

PROFESORUL.

Unde-om fi ajuns?

ION

(are o idee)

Cred că ați ajuns la destinație. Să dăm geamantanul jos.

PROFESORUL.

Lasă-l, că eu nu mă grăbesc. Nu sunt dintr-aceia care fug după trenuri. Știți, eu sunt profesor.

ION

Și eu sunt profesor.

PROFESORUL.

Eu sunt neurolog.

ION

A, a!

MARIN

Aa!

PROFESORUL.

Aa! Și dumneavoastră sunteți profesori. Atunci pot să vă spun. Mă puteți înțelege. Aflați că ne aflăm, într-adevăr, într-un tren. Dumneavoastră sunteți cei care confundați. N-am vrut să vă spun brusc, ca să n-aveți un șoc.

ION

Tren? Imposibil. (*Râzând.*) Plătesc chirie.

MARIN

(*nesigur*)

Mai știi, Ioane? S-ar putea să fie și tren... Poti să știi, cu casele astea...

ION

Iasă-mă, frate, în pace, de-atâția ani stau aici. Dacă era tren, ehe, cine știe unde-aș fi ajuns acum! Aș fi ocolit pământul... (*Merge la ferreastră.*) Dar uitate, același deal, în față, același salcâm aici și frasinii aia mai încolo, aceiași oameni pe stradă.

PROFESORUL.

Iluzii optice... Noi funcționăm pe bază de iluzii optice.

MARIN

Parcă numai optice!... Și acustice... Cunosc pe cineva care aude cu degetul mic de la mâna stângă și se roagă de toată lumea să-i taie urechile, că-l încurcă.

PROFESORUL.

Științific, e perfect explicabil. Și-a făcut un transfer de simțuri. Prin sugestie și autosugestie. Știți, eu am făcut o descoperire.

ION

(*ironic*)

Recunoscută în lumea întreagă?

PROFESORUL.

Câștigă în fiecare zi mase tot mai mari de oameni.

MARIN

Indiferent de sex?

PROFESORUL.

N-aș putea spune. Femeile sunt mai rezistente.

ION

Sexul joacă un rol mare oriunde te-ai duce. Și viitorul îi prevede un rol și mai mare în următoarele cinci secole.

PROFESORUL.

Dar sunt sigur că într-o bună zi voi primi o recunoaștere unanimă. Absolut sigur.

MARIN

Nu ne-ați spus, ce descoperire ați făcut?

PROFESORUL.

Una simplă, la prima vedere.

ION

Astea simple...

PROFESORUL.

Neg existența nervilor.

MARIN

Și ce e cu asta?

PROFESORUL.

Asta e teoria mea.

ION

Eu neg existența creierului.

PROFESORUL.

Dar eu pot demonstra.

MARIN

Ce?

PROFESORUL.

Că trăim într-un secol de calm.

ION

Aoleu!

MARIN

Într-adevăr, crește numărul calmilor naturali și artificiali. Asta se poate observa prin muzee.

PROFESORUL.

Ba, dimpotrivă. Crește numărul astenicilor.

ION

Și atunci?

PROFESORUL.

Dar astenia lor nu e veritabilă. E contractată prin sugestie. Singurul remediu care ne-a rămas este tot sugestia.

MARIN

După teoria dumneavoastră, dacă-i spun unui mort: „Măi frate, nu ești mort. Hai, învie, ce dracu te-ai sugestionat în halul ăsta!“, el învie?

PROFESORUL.

O să ajungem și acolo. Deocamdată, ceea ce am putut obține este revelația fundamentală pentru știință a inexistenței nervilor la oameni.

ION

Și oamenii... știu?

PROFESORUL.

Tocmai asta e.

MARIN

Habar n-au că sunt calmi?

PROFESORUL.

Va veni însă o zi când vor afla totul. Trebuie să luptăm pentru înfăptuirea acestei zile.

ION

Eu voi merge în primele rânduri.

MARIN

Nici eu n-o să stau cu mâinile în sân.

PROFESORUL

Deocamdată, singura tactică ce se poate adopta e munca de la om la om.

MARIN

Intuiesc esența problemei – mergi din casă în casă și le spui oamenilor să se calmeze.

ION

Orice om calm, în plus, este un câștig pentru omenire. (*Câștigat de idee*). Doctore, ai în mine un frate. Ai picat la țanc: simțeam că o iau razna. De-asta l-am chemat pe prietenul meu, să mai stăm de vorbă. Să n-o iau razna pe tăcute. Sau, cum s-ar zice... în gând.

MARIN

Noi suntem prieteni din cele mai vechi timpuri.

PROFESORUL

Prietenul e ca un paratrăsnet.

ION

Eu, când sting seara lumina, îmi apar pe pereți niște dungi orizontale, întretăiate de dungi verticale. Nu știu de unde vin aceste dungi. Am observat, am studiat. Am studiat chiar *cibernetica*. Întunericul tău, Marine, este tot așa, în pătrățele?

MARIN

(*nesigur*)

Așa și-așa.

PROFESORUL

Tot din cauza sugestiei. Ați avut cândva, prin casă, vreun ciur, vreun grătar, ceva?

ION

(se gândește)

Ciur... grătar... Nu.

PROFESORUL.

Gratii, cumva? Vreau să spun, dar fiind că înainte erau hoți, ați stat în vreo casă cu gratii la geam?

ION

Nu, dar am trecut o dată pe lângă una.

PROFESORUL.

Și v-au impresionat puternic.

ION

Foarte puternic. Un timp, nici n-am putut să mă mișc de lângă această casă.

PROFESORUL.

(triumfător)

Păi vezi! Totul se poate explica științific.

ION

Da, acum mi-e foarte clar.

MARIN

Totul se clarifică de la o zi la alta. Domnule profesor, ne-ați fost de un real folos. De acum încolo veți găsi în mine și în prietenul meu niște oameni cu un calm de fier. Niște atleți ai calmului omenesc. Acum mergeți. *(Se pregătește de plecare.)* Vă pot conduce câțiva pași?

PROFESORUL.

Ce, am și ajuns?

MARIN

Unde să ajungem?

PROFESORUL.

Acolo, departe.

MARIN

(încet, lui Ion)

Ăsta iar o ia de la cap. *(Tare.)* Dar dumnealui *(il arată pe Ion)* a ajuns acasă, e casa lui. Noi trebuie să coborâm și să schimbăm trenul.

PROFESORUL

(dă să ia geamantanul, apoi se răzgândește)

Mai rămân. Îmi place casa dumnealui, e odihnitoare.

ION

Are și balcon.

PROFESORUL

Mă scuzați că am confundat. Credeam că am *devenit*. Câteodată confund problema ajungerii undeva cu problema devenirii. E un punct în viitor, unde cei doi termeni, într-adevăr, se unesc. *(Rusinat.)* Am făcut o gafă, așa e?

ION

Nu-i nimic, nu-i nimic, ce, parcă eu nu confund?!

MARIN

Acum, ca să fim sinceri: toți confundăm pe rupte.

PROFESORUL

Și există atâtea posibilități de a confunda o casă cu un tren.

MARIN

Mai ales acum, când cibernetica...

PROFESORUL

Totul e să nu credem în superstiții, fie ele chiar și mascate sub formă de diverse lucruri.

MARIN

Și să plecăm la timp. Eu chiar o să mă duc. E târziu... *(Încet, lui Ion.)* Poate reușesc să-l sugestionez. I.a revedere. *(Iese, apoi se întoarce.)* Nu vă supărați, cu cine am avut onoarea?

PROFESORUL.

Poftiți cartea mea de vizită. (*I-o dă.*)

ION

(*râzând*)

Dar e complet albă. Nu scrie nici un nume.

PROFESORUL.

Există acolo amprentele mele.

MARIN

Aa! Atunci e clar. (*Iese.*)

PROFESORUL.

(*după o scurtă pauză*)

Unde s-a dus?

ION

A ieșit.

PROFESORUL.

Ieșirile astea nu prea îmi plac.

ION

Dar sunt necesare.

PROFESORUL.

Un rău necesar, vrei să spui?

ION

Avem nevoie să mai plecăm și noi din când în când. Să mai vedem lumea.

PROFESORUL.

Poți s-o vezi și pe fereastră.

ION

Da, dar lumea din fereastră nu e toată. Orice fereastră are o limită.

PROFESORUL.

Și lumea are o limită. De exemplu, domnul care a plecat reprezenta pentru mine o limită. Acum limita s-a dus, parcă nu mă simt bine. Orice om pe care îl pierdem înseamnă o dezvelire în fața primejdiei.

ION

Și o adâncă durere.

PROFESORUL.

Dar nu trebuie să fim pesimiști.

ION

Să nu dezarmăm.

PROFESORUL.

Și mai ales să nu ne pierdem calmul.

ION

Aa...

PROFESORUL.

Asta e mai important ca toate.

ION

Totul e mai important ca toate.

PROFESORUL.

În anumite condiții, da.

ION

Și pe o anumită treaptă.

PROFESORUL.

Pe o anumită treaptă a anumitor condiții. Dar, în cazul nostru, stăpânirea de sine aduce după ea regenerarea celulelor...

ION

Ca și somnul.

PROFESORUL.

De la regenerarea celulelor și până la întinerirea spirituală nu e decât un pas. Apoi urmează, în mod logic, bunăstarea materială.

ION

Asta pândesc eu de atât amar de vreme! Și totul numai prin calm?

PROFESORUL.

Și totul numai prin calm.

ION

Dar noi înseamnă atunci că suntem nervoși.

PROFESORUL.

Foc. Numai în aparență. Tocmai împotriva acestei *aparențe se* îndreaptă teoria mea. Eu mă ridic împotriva aparențelor.

ION

Să sfărâmăm aparențele. Problema este: cum să le deosebim de realități, pentru că aparențele și cu esențele am impresia că merg mână în mână.

PROFESORUL.

De la o vreme.

ION

Cum să facem?

PROFESORUL.

Vom începe printr-un proces de delimitare a aparențelor.

ION

De exemplu, dumneata te instalezi în casa mea, zici că e tren și că mergi cu ea numai până nu știu unde, mă rog. Te muți în spinarea mea. Totodată, susții că n-am de ce să mă enervez.

PROFESORUL.

Ăsta e sociologism vulgar.

ION

Dar care e aici esența?

PROFESORUL.

De multe ori, esența ne scapă printre degete, recunosc. (*Privindu-și mâinile, meditativ.*) Printre aceste degete ale mele au scăpat atâtea esențe!

ION

(înduișat, îl consolează, bătându-l pe umeri)

Nu-i nimic, nu-i nimic. Nu-i numai vina dumitale. Au intervenit și anumite condiții...

PROFESORUL.

De viață și de moarte.

ION

Pe viață și pe moarte.

PROFESORUL.

Dar câteodată și noi privim lucrurile prea ușor.

ION

Și eu privesc uneori lucrurile prea ușor.

PROFESORUL.

(atent)

A, asta e important, foarte important.

ION

Ce e important?

PROFESORUL.

Ce-ai mărturisit adineauri.

ION

Ce?

PROFESORUL.

Că privești lucrurile prea ușor.

ION

Bine, dar e o simplă declarație...

PROFESORUL

Ai putea s-o dai în scris?

ION

(speriat)

Dar la ce trebuie?

PROFESORUL

Eu nu pot calma oamenii decât cu document la mână. Știi, un test, în care să pot descifra personalitatea subiectului. Faptul că privești superficial lumea explică, de exemplu, de ce nu poți deosebi realitatea de fantasmagorie. De ce te cramponezi să susții că acest tren nenorocit este casa dumitale.

ION

Bine, dar are și balcon.

PROFESORUL

Asta nu dovedește nimic. Uți că trăim în epoca tehnicii celei mai avansate? Ce, era mare lucru să breveteze cineva trenul cu balcon?

ION

Da, dar la noi nu ar fi prins: suntem o țară muntoasă! Avem multe tuneluri.

PROFESORUL

(cu compătimire)

Frate, frate, adânc ți s-au mai înrădăcinat în cap unele concepții! Ce sunt părinții dumitale?

ION

Nu mai sunt.

PROFESORUL

Atunci să păstrăm un moment de reculegere. *(Îl păstrează.)* Și unde sunt îngropați?

ION

Într-un sat de munte.

PROFESORUL.

Va să zică, ești de la țară.

ION

(speriat)

E grav?

PROFESORUL.

Nu cine știe ce. Ai mare noroc că satul e situat la munte.

ION

A fost munte, dar nu mai e. Era bătrân. S-a ros cu trecerea anilor.

PROFESORUL.

În orice caz, caracterul pozitiv al locului se menține. Aerul era mai sănătos. Chiar dacă nu mai există brazi propriu-ziși, resturi de ozon, venind din timpuri imemorabile...

ION

Ceva, ceva... *(Pauză. Ion merge la fereastră.)* Știi ce, mă gândesc că s-ar putea să ai dreptate. Uite, adineaori nu exista cioara asta în salcâmul din fața casei. Acum există, o văd foarte clar. Aș putea chiar să-i număr penele.

PROFESORUL.

Cui?

ION

Ciorii. Înseamnă că peisajul s-a schimbat întrucâtva. S-ar putea să fim într-un tren.

PROFESORUL.

(radiind)

Îmi place în primul rând că te-ai mai calmat. Când judecă omul la rece, altfel vede.

ION

Aș fi un ipocrit dacă n-aș recunoaște sincer, deschis, că dumneata mi-ai deschis ochii.

PROFESORUL.

(modest)

Nu eu, știința mea despre deschiderea ochilor.

ION

Într-adevăr, ești mult mai învățat decât mine.

PROFESORUL.

Aș putea să-ți fiu și tată.

ION

Cred că m-am și dezastenizat. *(Înghite în sec de vreo două ori la rând.)*

PROFESORUL.

Ce faci?

ION

Îmi înghit ultima fărâma de nervi. Metoda dumitale, într-adevăr, e miraculoasă. Uite, mă simt foarte bine. Parcă acum câteva minute m-am născut. *Acum, în minutele noastre.*

PROFESORUL.

Eu te-am făcut om, dar, cum îți spuneam, nu e meritul meu. Știința înainte de orice.

ION

(avântat)

Meritam eu norocul ăsta? *(Convins.)* Nu, nu-l meritam.

PROFESORUL.

Ba-l meritați.

ION

Ba nu-l meritam. A fost o adevărată plească. Această plească trebuie extinsă asupra întregii omeniri. Deși, precis, n-o merită.

PROFESORUL.

Mă bucur că m-ai înțeles perfect. Dar trebuie să procedăm sistematic. Lumea nu renunță ușor la nervii ei. Extirparea nervilor populației cere prudență.

ION

Multă prudență.

PROFESORUL.

Să analizăm puțin cum stau lucrurile. Va să zică, dacă nervozitatea e o boală molipsitoare... oamenii se enervează unul de la altul.

ION

Prin rotație?

PROFESORUL.

Simplu, unul de la altul.

ION

Ce trebuie să facem în cazul ăsta? Să-i izolăm.

PROFESORUL.

Să nu ne pripim. Îi izolezi, să zicem, dar cum?

ION

Etans, ei?

PROFESORUL.

(stă pe gânduri)

Ce-ar fi să încercăm cu vară de sticlă... Nu, niște pereți de plută ar fi mai potriviți... Pluta oprește orice zgomot.

ION

Dar de unde ai atâtea plute? Chiar, cam câte plute or mai fi pe glob?

PROFESORUL.

Nu m-aș mira să nu mai fie decât câteva păduri.

ION

Da, fiindcă de câte ori ai nevoie de ceva, nu găsești. Și ce faci numai cu câteva păduri de plută? Abia dacă reușești să izolezi, de bine de rău, toate tâlpile.

PROFESORUL.

Am mai putea lua plută și de la colacii de salvare.

ION

Asta ar fi o idee. Că și așa stau degeaba. Cine se mai salvează acum cu colaci de salvare?

PROFESORUL.

Odată ce avem bomba atomică! Un lucru îl anulează pe celălalt.

ION

Asta înseamnă progres. Eu cred în progres.

PROFESORUL.

Dacă n-ai crede, n-ai fi aici. Totuși, cu plută obținută în felul ăsta, să zicem că ne-am ridica cu izolarea lumii până la genunchi – admittând cazul e-o începem, cum spuneam, de la tâlpi. Ce-i facem cu restul?

ION

Ei, ce-i facem cu restul?

PROFESORUL.

Poți să lași atâta amar de lume descoperită? Expusă?

ION

Nu poți. Din moment ce tot te-ai apucat de-o treabă, măcar s-o faci până la capăt.

PROFESORUL.

(sovăind)

Talașul... ce zici?...

ION

Să-i dăm cu talaș?

PROFESORUL.

Are câteva calități izolatoare. Și aparatele de mare precizie se separă în lăzi tot cu ajutorul talașului.

ION

Omul e și el un aparat precis. Cel mai precis aparat.

PROFESORUL.

Deci, cu atât mai mult – talașul.

ION

Să zicem că, printr-un mijloc sau altul, o să se obțină rezultate satisfăcătoare în direcția asta, o să se reușească să nu se vadă om cu om.

PROFESORUL.

Cu anii.

ION

Dar nu știi dacă o să le convină. Au fost învățați să se vadă. Aud că în Orient s-a desființat și feregeaua. Deci, tendința generală e inversă. Să nu ne punem de-a curmezișul istoriei. Oricum, oamenii trebuie să se vadă. Mai ales femeile. Asta este situația, în direcția asta se simte acum vântul.

PROFESORUL.

(deconcertat)

Atunci să se vadă dar să nu se audă. Că de-aici se trag, în mare măsură, nervii: auzi una, alta...

ION

Ba să se vadă și să se audă, dar să vorbească limbi diferite.

PROFESORUL.

Ba o singură limbă, dar diferită.

ION

Care?

PROFESORUL.

Oricare, dar să fie diferită bine. Chestia e să le tai oamenilor puțința *de a se înțelege greșit*.

ION

Într-adevăr, oamenii se înțeleg foarte greșit.

PROFESORUL.

Cât se poate de greșit.

ION

Eu n-am găsit decât o singură persoană cu care să pot comunica.

PROFESORUL.

Cât despre comunicații... ce să mai vorbim! Dacă nu mai comunică tatăl cu fiul, soția cu soțul... orașul cu orașul, satul cu orașul...

ION

Și persoana aia e un prieten adevărat.

PROFESORUL.

Mai există prieten adevărat?

ION

Există. Unul.

PROFESORUL.

Ce sunt părinții lui?

ION

Funcționari.

PROFESORUL.

Aha!

ION

E cel mai bun prieten al meu. Când am chef de-o discuție, care să-mi meargă la inimă, mă duc la el, sau vine el pe la mine... O cafea, și gata discuția. Vorbim despre orice, fără nici o reținere. E mare lucru să n-ai nici o reținere când stai la taifas cu cineva.

PROFESORUL.

Absolut, absolut.

ION

Am ajuns să ne cunoaștem atât de bine, încât am putea să vorbim chiar de-a-ndoaselea. El în locul meu, și eu în locul lui.

PROFESORUL.

Și de ce nu încercați?

ION

(se uită speriat în jur)

De frică. S-ar putea să spun cine știe ce în contul lui și să-l bag la apă. Nu, nu se face. Și apoi, de ce să nu-i lași omului plăcerea să zică el ce are de zis?! Măcar cât e în viață.

PROFESORUL.

Ar fi o crimă împotriva umanității.

ION

Evident. Și dacă e să fiu sincer, el cred că e mai bun prieten pentru mine decât eu pentru el. Mă cunoaște de-a fir a păr, pentru că îl interesează tot ce e în legătură cu mine. Știe și tâta pe care am supt-o.

PROFESORUL.

Trăiește cumva soția dumatilă?

ION

Poate – dar nu sunt însurat. Dacă aș fi însurat, poate că ar trăi cu ea, ar fi contemporan cu ea. Din prea mare simpatie pentru mine. Dar de un lucru sunt sigur: chiar de-ar face un asemenea gest, socialist vulgar, n-aș afla-o niciodată. Știe să țină secretul.

PROFESORUL.

Poate ți-ar spune soția.

ION

De la femei poți să te aștepți la orice. Sunt în stare să-ți și spună!

PROFESORUL.

Și unde e acum?

ION

S-o fi dus acasă. E chiar persoana care a fost aici adineauri.

PROFESORUL.

Simpatic om.

ION

Noi discutăm fără nici o rețineră. Am observat un lucru. Să zicem că vine el pe la mine. Întrebă: „Ce mai faci?“, eu întreb: „Ce mai faci?“. Apoi, eu răspund: „Ce dracu să fac? Bine“. El spune: „Tot bine“.

PROFESORUL.

Într-adevăr, binele a intrat în orice casă.

ION

Apoi, eu spun: „Plouă afară“. Și el: „Ce ți-a venit? Nu vezi că e soare?“ – „Am visat azi-noapte că ploua cu găleata“, spun eu. „Cum de visezi tu că plouă?“, observă el. „Și spune-mi, cum era? Ploua bine, ploua cu grindină, cum?“ se interesează el. După asta, discuția alunecă asupra ultimelor inundații de la mama dracului, ce părere am eu despre poporul lui Noe ș.a.m.d. Vreau să spun că, după două-trei replici, normele discuției o iau razna. Devine, într-un fel, anormală.

PROFESORUL.

Ai putea să faci o schemă a acestui mecanism de gândire?

ION

Nimic mai ușor. (Ia o foaie de hârtie și un creion, făce schema.) Arată cam așa. (Îi arată.)

PROFESORUL.

Deci, linia de deasupra reprezintă realitatea, terenul solid al senzațiilor și percepțiilor imediate... De aici pornesc o mulțime de liniuțe... putem să le spunem nervuri...

ION

Putem să le spunem și nervuri...

PROFESORUL.

... în sus și în jos. Cred că trebuiau desenate cu culori diferite. Roșu și albastru, să zicem.

ION

(șovăind)

Nervurile care o iau în sus – cu roșu, cele care o iau în jos – cu albastru...

PROFESORUL.

E just și așa, dar eu mă gândeam invers.

ION

Aveți dreptate, e mai just invers.

PROFESORUL.

Oricum, schema dumitale e foarte interesantă. Deschide o serie de perspective cercetării științifice. Va să zică, din terenul sănătos al realității – linia aceasta principală – pornesc, când omul își dă drumul la gură în fața unui prieten, atât aspirațiile cât și divagațiile.

ION

Înțeleg, înțeleg. Aspirațiile o iau în sus – liniuțele roșii – și divagațiile o iau în jos, spre pământ.

PROFESORUL.

Exact. Liniuțele albastre.

ION

Și care sunt mai pozitive? Cele care se pierd în sus, ori cele care se pierd în jos?

PROFESORUL.

Cele care se pierd în sus. (*Pauză.*) Oricum, îți trebuie o *voioință-monstru*.

ION

Așa a început să se ceară peste tot: voință de fier și, dacă se poate, o *voioință-monstru*.

PROFESORUL.

Nici mai mult, nici mai puțin. Dar s-ar putea – că amândouă sunt pozitive. (*Examinând schema.*) Asta, cel puțin, e învățătura mea.

ION

(*confidential*)

Știi ce, scapă-mă de nenorocitele astea de liniuțe albastre. Alea care o iau în jos. Intuiesc eu că astea nu-s tocmai progresiste. Dezbară-mă de ele!

PROFESORUL.

A, nu.

ION

Eu mă simt bine când visez așa, cu ochii deschiși, dar știi eu? N-o fi potrivit. Gândul potrivit, la locul potrivit. N-o fi destul de necesar societății. (*Rugător.*) Dumneata, care ai descoperit leacul calmării, m-ai putea vindeca și de asta... (*Practic.*) Vindecă-mă!

PROFESORUL.

Nu, nu este momentul. Nu mă pot coborî la interese meschine, particulare. Cel puțin, nu în etapa asta. Întâi trebuie rezolvată problema pe plan mondial. I.a urmă, putem trece la *vindecarea de la om la om*. Nu știi dacă mă înțelegi perfect?!

ION

(*resemnat*)

Din păcate, da. (*Pauză. Ion se plimbă prin cameră. Se aud bătăi în ușă.*) Cine e? (*Un glas: Poșta. Ion iese, se întoarce cu o hârtie.*)

PROFESORUL

Primești scrisori din străinătate?

ION

De unde: chiria! Somație să plătesc chiria. Dar cel puțin acum sunt sigur de un lucru.

PROFESORUL

De care?

ION

Că nu mi-au făcut casa tren. (*Se ridică, ia geamantanul și dă să-l scoată afară.*) Mă gândeam eu, poate am băut ceva mai mult și-n loc să ajung acasă, m-am urcat într-un mărfar... Poate că azi-noapte, în timp ce dormeam, să fi fost declarate casele drept trenuri... Dar acum (*arată hârtia*) am dovada. Plătesc chirie. (*Victorios.*) Trebuie să plătesc! Sunt somat! Asta e cea mai mare certitudine.

PROFESORUL

(îi ia geamantanul și-l pune iar sus)

Omule, dar vino-ți în fire.

ION

(își vine în fire)

Ai dreptate, m-am cam aprins. (*Rușinat.*) Sper însă că n-am ridicat tonul...

PROFESORUL

A, un pic. O mică răbufnire a nervilor, cu care te-au molipsit strămoșii tăi. Bineînțeles, fără vreo intenție rea din partea lor. Să nu dăm vina pe strămoși.

ION

Dar acum cred că nu mai susții nici dumneata neghiobia aceea cu trenul.

PROFESORUL.

Ba, eu rămân pe poziția mea fermă. (*Își trage scaunul mai lângă ferestră.*) Bine că am găsit un loc aici, la geam. Greu se mai găsesc locuri la geam.

ION

Destul de greu. Totuși, judecând logic, torul e de partea mea. Aici locuiesc de atâția ani. Aici dorm, aici vietuiesc, aici...

PROFESORUL.

Se vede că n-ai făcut niciodată o călătorie mai lungă.

ION

(*rușinat*)

E adevărat, asta ar cam fi prima. Nu-i vorbă, am mai mers o dată dus și-ntors patru zile. Două zile dus – până la capătul liniei –, și când să mă dau jos, am adormit. Alte două zile – întors. După patru zile mă aflam exact de unde plecasem. Numai că eram frânt de oboseală.

PROFESORUL.

Ei, și acum, în anii ăștia din urmă, spune drept, ai mai simțit vreo oboseală ca atunci?

ION

Deloc.

PROFESORUL.

Pentru că distanțele pe care le străbăteam s-au mărit – nu uita că în curând ne așteaptă cosmosul – și condițiile de călătorie sunt altele. Mult mai comode. Mergi înainte și nici nu simți. Vorba dumitale, crezi că ești acasă. Nu se mai aude decât vâjâitul abia perceptibil al înaintării. Ai pus, vreodată, urechea la dușumea?

ION

Nu.

PROFESORUL.

Ia pune-o! (*Ion se apleacă, ascultă.*) Ce auzi?

ION

Cred că iar se bat.

PROFESORUL.

Cine?

ION

Locatarii de dedesubt. Obişnuiesc așa ceva.

PROFESORUL.

Nu ține seama de asta. E un incident trecător, nesemnificativ. Dacă asculți mai bine, dincolo de trântelile, de țipătul și de înjurăturile lor, se aude, se distinge vuietul acela abia perceptibil al înaintării.

ION

Atunci să mai ascult o dată (*Ascultă.*)

PROFESORUL.

E?

ION

(aplecă)

Parcă, parcă...

PROFESORUL.

(triumfător)

Vezi?!

ION

(se ridică)

Eu nu mai înțeleg nimic. Nu m-aș mira să apară cineva acum și să ne spună solemn, c-am ajuns cine știe unde mama dracului.

PROFESORUL.

Și dacă ar spune așa: „Domnilor, am ajuns în viitorul cel mai îndepărtat“?! (*Ușa se deschide, apare Marin, îmbrăcat politist.*)

ION

Marin!

PROFESORUL.

A, cunoștința veche.

ION

Dar ce te-au îmbrăcat, frate, cu costumul ăsta? Dacă n-ai fi fost prietenul meu cel mai bun, nici nu te-aș fi recunoscut.

MARIN

(solemn, oficial)

Domnilor, e ora închiderii.

Cortina

VARIANTE:

Între cele două apariții ale piesei în două acte:

*Există nervi, în volumul Setea muntelui
de sare – sigla E;*

Există nervi, în volumul Ieșirea prin cer – sigla E₁.

P. 197, r. 1:	<i>Locatarul</i>	E
	<i>Ion</i>	E ₁
r. 2:	<i>Prietenul</i>	E
	<i>Alin</i>	E ₁
r. 4:	<i>Femeia necesară</i>	E
	<i>Dorina</i>	E ₁
r. 5:	<i>Femeia în plus</i>	E
	<i>Magda</i>	E ₁
P. 199, r. 1:	<i>Locuința Locatarului</i>	E
	<i>Locuința lui Ion</i>	E ₁
r. 5:	<i>Pe fereastră se vede, afară, un palmier</i>	E
	<i>Pe fereastră se vede afară, un salcâm.</i>	E ₁
P. 200, r. 28:	<i>Dragă locatаре</i>	E
	<i>Dragă Ioane</i>	E ₁

^ Evident, această diferență apare ori de câte ori personajele se adresează unul celuilalt (*n.ed.*).

- P. 203, r. 13: Iepurele, știi... *Stă* E
 Iepurele, știi, *iepure: mereu gata s-o șteargă* E₁
- r. 15: Ce-or să zică, ba unii, ba alții?... E
 Ce-or să zică, ba unii, ba alții?...
Ascund un fugar? Tu ce zici ai? E₁
- P. 204, r. 27: Fără scandal, fără nimic E
 Fără scandal, fără nimic, *au râmat-o jos și până dimineată, când să prindă lumea de veste, au mâncat-o* E₁
- P. 216, r. 14: Mai știi, *prietene?* E
 Mai știi, *Ioane?* E₁
- r. 19: Dar uite, același deal în față, același E
palmier E
 Dar uite, același deal în față, același *salcâm* E₁
- P. 222, r. 14: pentru că nu se putea târi *până* în Africa, E
 după antilope
 pentru că nu se putea târi în Africa după
 antilope. *Apoi, a fost scos de la șerpi boa și băgat la crocodili, pe baza unei fotografii a unui strămoș al său...* E₁
- P. 239, r. 25: Da, fiindcă de câte ori ai nevoie E
 de ceva... E
 Da, fiindcă de câte ori ai nevoie de ceva,
nu găsești. E₁
- P. 240, r. 2: Am putea lua pluta E
 Am *mai* putea lua pluta E₁
- P. 264, r. 22: cobor în curte și ochesc în *una*. Glonțul E
 a atins-o, a ricoșat și
 Cobor în curte și ochesc în *a'mare, care parcă era șefă, sau șeful – cine știe de ce gen or fi acolo în ceruri*: Glonțul a atins-o, a ricoșat și E₁
- P. 264, r. 23–24: s-a întors înapoi cu o viteză din ce în ce E
 mai mare. Glonțul *a trecut și s-a înfipt*
 în pământ, dar știu eu dacă nu
 se va întoarce? E

s-a întors înapoi cu o viteză din ce în ce mai mare, trecându-mi printre – pardon – picioare, cam la nivelul genunchilor. Dacă picam în fund, chiar în momentul acela, mă atingea. Dar noroc că am picat, de frică, o clipă după. Glonțul trecuse și se înfipsea în pământ, dar știu eu dacă nu

se va întoarce?

E₁

P. 270:

Deci, asta e a prietenului...

E

Deci, este a lui Alin...

E₁

P. 272, r. 14:

De la: ... Oricum, eu rămân pe poziția mea fermă... până la sfârșitul piesei, text lipsă în

E₁

În schimb, în *E₁*, acest final este aproape identic cu cel al variantei 1 din *Luceafărul*:

(Ușa se deschide, apare Alin îmbrăcat polițist)

ION

Alin! (Cu admirație) Măi băiatule!

PROFESORUL

A, cunoștințe vechi!

ION

Dar ce te-au îmbrăcat, frate cu costumul ăsta? Dacă n-ai fi fost prietenul meu cel mai bun, nici nu te-aș fi recunoscut.

ALIN

(solemn, oficial): Domnilor, e ora închiderii.

CASA EVANTAI

Piesa a fost încheiată, într-o primă variantă, în 1980, cum este înscris pe pagina de titlu a volumului dactilografiat din arhiva Marin

Sorescu. Titlul inițial este *Casa evantai sau Divina tragedie pentru bibliofili. Piesă în cinci acte și un prolog*.

Reprezentată pe scena Teatrului de Stat din Oradea, în 1981, *Casa evantai* a fost publicată integral abia în 1992, în volumul: Marin Sorescu, *Vărul Shakespeare și alte piese*, Editura Cartea Românească, p. 91–116 (singura apariție editorială până în prezent), într-o formă simplificată față de textul dactilogramei. Este, probabil, textul după care s-a jucat piesa, pentru că, din această variantă editorială, două fragmente apăruseră în presa literată, astfel:

Actul I, Tabloul I, Scenele 1 și 2, în *Tribuna*, an. XXVII, nr. 20, 17 mai 1984, p. 4, cu titlul inițial, cel din volumul dactilografiat: *Casa evantai sau Divina tragedie pentru bibliofili. Piesă în cinci acte și un prolog*. Textul este aproape identic cu cel al ediției; personajele – aceleași.

Cu titlul simplificat, *Casa evantai* (fragment), Actul II, Tabloul 4, Scenele 12–18, se publică în *Vatra*, an. XVII, nr. 192, martie 1987, p. 14–15. Textul prezintă puține modificări față de cel din ediție. Personajul *Tinca I* este aici *Mariana (Tinca tânără)*.

Tot în 1987, Marin Sorescu a republicat, integral de această dată, Tabloul 1 al Actului I, în *România literară*, nr. 26, 25 iunie 1987, p. 14–15. În ciuda titlului prescurtat, *Casa evantai*, textul este cel al primei variante, puținele diferențe față de dactilograma cu corecturi fiind neînsemnate. Cea mai importantă o constituie apariția în textul din *România literară* a personajului *Vlăduleasa*, în dublă ipostază:

VI.ĂDUI.EASA – (*tot Vlad, alter-ego din prima dedublare, a nu se confunda cu vecinul de apartament*).

și

VI.ĂDUI.EASA – *vecin de apartament*.

S-ar putea spune, prin urmare, că scriitorul nu a optat ușor, la publicare, pentru una din cele două variante. În substanța sa piesa nu prezintă modificări esențiale, deosebirea constând în structurarea diferită a textului și, mai ales, în eliminarea unui număr considerabil de replici.

În volumul de 139 pagini dactilografiate, corectate de autor, Varianta I (pe care o vom numi, în continuare, Manuscrisul – Ms) *Prologul* este mai dezvoltat, iar cele cinci acte ale piesei sunt alcătuite

din zece tablouri: Actul I – trei tablouri; Actul II – un tablou; Actele III–V – două tablouri.

Textul editat, varianta a II-a, păstrează cele cinci acte, dar, dintre tablouri, numerotate acum succesiv de la primul la ultimul act (dintr-o eroare tipografică, numerotarea tablourilor se repetă în Actul II și în Actul III, Tabloul 4 apărând astfel de două ori), este eliminat Tabloul 2 al Actului III. Cele nouă tablouri rămase sunt divizate în scene, în noua variantă.

În ceea ce privește redactarea, cel mai „lucrat” fragment este Tabloul 1, Actul I, publicat în *România literară*, varianta pe care o redăm integral.

Din tablourile următoare, publicăm replicile și fragmentele inedite din Dactilograma (*Ms*).

Premiera absolută a piesei a avut loc pe scena Teatrului de Stat din Oradea, în 1981. Regia: Sergiu Savin.

VARIANTE:

Casa evantai, Editura Cartea Românească – *E*; *Tribuna* – *T*; *România literară* – *Rl*; Dactilograma cu corecturi *ms* (*Ms*).

PERSONAJELE (*Ms, Rl*):

VLAD }
TINCA } soți

DANIELA – fata lor

VLĂDULEASA – (tot Vlad, *alter-ego* din prima dedublare; a nu se confunda cu vecinul de apartament) (numai în *Rl*).

VLĂDULEASA – vecin de apartament

TINCA – soția lui Vlăduleasa (a nu se confunda cu Tinca). Nu se știe dacă acest Vlăduleasa și această Tinca apar în scenă.

VLĂDESCU – (tot Vlad, *alter-ego* din a doua dedublare)

CIOVĂRNACHE – (tot Vlad, *alter-ego*, tot din a doua dedublare, adică geamăn cu Vlădescu).

VLAD (MANOLE) }
TINCA (ANA), } soți (alți soți), prieteni cu
Vlad și cu Tinca

TINCA I – tot Tinca, mai tinerică, mai drăguță...

TINCA II – tot Tinca, încă și mai tinerică, încă și mai drăguță

ANCA – tânără profesoară de pian și de moto-tehnică

DRINCEA – *personaj mut, observator atent și nevăzut, încercând să surprindă mecanismul dedublării lui Vlad, pentru un studiu de specialitate.*

PROLOG

- P. 279, r. 8: mai multe planuri. Tinca I și Tinca II E, Rl
mai multe planuri, *încălnate către Infernul*
lui Dante, Tinca I și Tinca II Ms
- r. 12: lipsă în Ms, Rl
- după r. 12: *Piesa e cât se poate de psihologică. Acțiunea nu se*
petrece nicăieri. Doar în viața de toate zilele. E
de fapt, o poveste de dragoste, care poate
degenera într-o poveste – poveste. Adică poate
avea un final fantastic. Ms
Acțiunea nu se petrece nicăieri. Doar în viața de
toate zilele. *Cosmos casnic infinit, cu spații*
înstelate și sateliți și o poveste de dragoste alternând
banalul cu fantasticul, cratița cu caracatița. Rl
- r. 14: Vlad enigmatic... caută ceva cu echerul. E
Meșterește la ceva.
Vlad enigmatic... caută ceva... cu echerul.
Nu observă transformările epocale ale
nevesti-si, care e când de-o frumusețe
răpitoare, când o simplă pasăre răpitoare, ce
reînvie din propria-i cenușă, tot pasăre
răpitoare, / nici vorbă de Phoenix. Meșterește
la ceva. Ms
Meșterește la ceva. Rl
- r. 15: o invenție, o carte și speră. E
o invenție, o carte și speră să ia chiar
Nobelul. Ms, T
- după r. 18: Cât o privește pe Tinca – o foarte bună și-o
foarte ne-bună conducătoare de idei și
armonie E
- r. 20–21: Autorul *aproape că nu i-a mai putut*
stăpâni pe ultima sută de metri. E
Autorul nu i-a mai stăpânit, *de la pagina*
101 încolo, adică pe ultima sută de metri. Ms

r. 27: , rostind chiar aceleași replici... E
 , rostind aceleași cuvinte... Ms

P. 281, după r. 1: *Interiorul familiei Vlad V. Vlădescu. Apartament la bloc. Personalitatea proprietarilor și-a spus cuvântul. Ce atrage, în primul rând, atenția este obsesia evantaiului. Peretii sunt făcuți din evantaie enorme, ca și tavanul tapisat c-un evantai, care se asortează cu parchetul, tot în evantai. Altfel, nu lipsește nimic din ceea ce face viața modernă mai comodă: telefon, televizor etc. În dormitor, patul e când de campanie, când baldachin, când dormeză etc.* Ms, Rl
 text lipsă în E

TABLoul 1

Variantă publicată în Rl:

O încăpere – camera de dormit, poate; un pat înalt, de modă veche, adică „stil”; o fereastră, o ușă, un cuier; un dulap care scârțâie, când îl trage curentul. Noapte; odaia e în semiobscuritate. Vlad și Tinca sunt sub plapumă, dorm. Cineva sforăie, probabil bărbatul – bărbatii ăștia n-au nici o rușine! La începutul tabloului, scena e luminată vag, de lună.

VIAD

(se scoală tiptil, începe să bâjbâie în jur, se vâără sub pat și încearcă să-l ia-n spinare. Gâfâie)

Nu merge... (Gâfâie).

TINCA

(sommoroasă și speriată)

Cine e acolo? (Se aud ciocănituri sub pat.) Cine e acolo? Intră! Vlad s-a oprit din ciocănit, începe să sforăie ostentativ. Tinca (se ridică în capul oaselor): Cine bate? (Observă lipsa soțului.) Vlad, unde ești, Vlade?

VIAD

(iese de sub pat)

Aici... căutam, adică...

TINCA

De ce băteai? Ce căutai sub pat, de ce făceai zgomotul ăla... cosmic?

VLAD

Sforăiam, dragă! Știi că n-am nici o rușine când dorm. I-a dracu', cu falsele pudori, când dormim! Să ne debarasăm de convenționalisme, în pat!

TINCA

(sare în vârful patului, în cămașă de noapte)

Nu mișca! Trag! Nu mișca! Ce voi ai să procedezi? *(Aprinde lumina. Vlad e îmbrăcat, cu cravată etc.)*

VLAD

(Încurcat)

Căutam pantoful... Cine mi-l vâra mereu prin cele cotloane?... Că-n casa asta nu suntem decât noi doi...

TINCA

Ce pantof? Care pan... *(observă că e îmbrăcat și încălțat)*... când îi ai în picioare pe amândoi...

VLAD

(s-o dea pe glumă)

Așa e cu unii: caută ochelarii, și ochelarii... pe nas...

TINCA

(scurt)

De ce te-ai culcat îmbrăcat?

VLAD

Nevastă dragă, iubito, înger, zeitate... *(înfuriindu-se)*. Ciumă, muma pădurii! De atâția ani dorm îmbrăcat! Știi prea bine... Trebuie să fiu oricând, oricum... Tot ce-am putut obține e să-mi slăbesc șireturile... Libertatea degetelor de la picioare.

TINCA

De ce dormeai îmbrăcat? Te-ai prefăcut că sforăi... și când ai crezut că-am adormit, ai vrut să iei patul în spinare și să-l arunci pe fereastră... (*Revolată.*) Cu mine cu tot!

VIAD

Acum, și tu o ții una și bună... Am încercat odară, într-un moment de furie, ură individuală... Regret că nu m-au ținut puterile...

TINCA

Ai fost pedepsit... ți-au căzut mușchii. (*Râde.*) Trei zile te-am întors de pe-o parte pe alta, ca pe un dovleac. Am fost bună.

VIAD

Dacă nici tu nu mi-ai cunoaște durerile și plăcerile...

TINCA

De câte ori mă iei în brațe, îmi vine să mă reped să-nchid întâi geamul. Mi-a prezis mie o florăreasă c-o să cad de sus.

VIAD

Nu te-aruncă nimeni la voia-nrâmplării. De mult îl ochesc eu pe unul...

TINCA

Ca să mă pui în brațele unui necunoscut?! Halal! (*Oțărâtă.*) Da, da! Vrei să m-arunci în uliță și să mă lași fără situație! N-a căzut una, de la etajul șapte... într-un copac?! Te știi eu. Mă mir cum mai pot răbda viața asta! N-a pățit nimic. A venit bărbatu-su și-a luat-o de pe cracă, deznădăjduit. „Ce iute mai cresc și pomii ăștia! a zis. Ce ne trebuie nouă atâtea spații verzi!“

VIAD

Eu eram acela. Am zis așa, dar nu cu intonația asta. Cu o intonație pozitivă.

TINCA

Ești sucit ca un otgon, păcatele mele! (*Căscând.*) Uite, mi-ai stricat somnul. Ai vrut să mă omori și mi-ai stricat iar somnul. (*Începe să se îmbrace.*)

VLAD

Sunt întors pe dos...

TINCA

(punându-și o fustă pe ea)

Ce ai iar? Că alaltăieri te-am oblojit...

VLAD

(oftând)

Spiritul, aici e buba. *(Înspăimântat)*: Nu mai deosebesc bucuria de tristețe. Trec zile de-a rândul, săptămâni, și nici eu nu știu: am fost vesel? Am fost amărât? *(Curios.)* Cum e când ești vesel?

TINCA

E... vesel.

VLAD

Și când ești trist, când ți s-au înecat corăbiile, când îți tot plouă și-ți tună și-ți ninge și ți se încetosează?

TINCA

E... trist. E foarte trist.

VLAD

Ei, vezi! Tu le poți deosebi. Eu am pierdut gustul nuanțelor. Știi tu ce-nseamnă asta? Să nu mai poți descompune o rază de soare! Totul să ți se pară indigo...! Și-atunci îmi vine să...

TINCA

(Oftează)

Mă urăști!

VLAD

Uneori stau așa, cu ochii în zare, și visez un pat ușor, de campanie. Îl iei în spinare, te duci, te-ntorci, te duci – te-ntorci... până capătă încredere în tine. Arcurile.

TINCA

(blând, curiozitate sinceră)

Și de ce cu pat cu tot?

VLAD

Visez și eu, ca orice om, să ridic ceva greu în viață... Și ce e mai greu și mai la-ndemână, totodată, decât patul? Ia-ți patul tău... și pe-aci ți-e drumul. Parcă ai fi copil mic.

TINCA

De ce cu...?

VLAD

Pentru că... (*Se enervează brusc*) pentru că ești neschimbată! Așa te-am luat, o incoștientă, așa ai rămas! De când te știu, tot așa. Eu, de bine de rău, trăiesc trei vieți.

TINCA

Ce?

VLAD

Trăiesc, adică târâsc, asta e cuvântul, trei vieți paralele...

TINCA

(*uimită, rămâne cu ciorapul în mână*)

Cum?

VLAD

... care nu se întâlnesc nici la infinit.

TINCA

Așa?

VLAD

Nu te mai mira, că n-azi asta pentru prima dată. Ți-am spus-o de la început, am repetat-o și-n fața Stării civile: „Vezi, iubito, că sunt un dedublat. Și nu un dedublat simplu. Un dublu dedublat.

TINCA

... un dublu... ce? S-o crezi tu!

VLAD

Un dublu dedublat minus unul. Deci, te măriți cu patru inși, adică numai cu trei, pentru că... pe cel de-al patrulea *alter-ego* nu pot

pune mâna. Nici măcar nu l-am văzut la față, să știu cum arată. Îl caut peste tot, am dat și-un anunț... Nu se lasă dibuit... dibui-l-ar dracii!

TINCA

(*rea*)

Și-acum, în toiul nopții...

VIAD

Căutam ciorapul... nu cobii! Cel de-al patrulea *eu* nu poate trăi într-un ciorap. Află că ne întrece pe noi aștia! Alți, pe toți (*Cu mândrie.*) E un pehlivan! Un pui de lele! Umblă teleleu...! (*Confesiune.*) Uf! Dacă, de bine – de rău, nu m-aș dedubla, n-aș putea trăi. Presiunea ar fi prea mare. Dar așa, unul are o grijă, al doilea, alta... Eu, alta... Numai ăsta, al patrulea... se eschivează. Cred că are parte numai de plăcerile vieții. Și asta mă înfurie! Unde e? (*Începe să cotrobăie.*)

TINCA

Al patrulea? Vlad al patrulea?

VIAD

Nu, ciorapul.

TINCA

(*râde*)

Mă păcălești. Ești glumeț. (*Îl alintă.*) Macabrule! Macabruțule! Maca-brută...

VIAD

(*demn*)

Ia mâna de pe mine! Jos mâna de pe destinul-mi!

TINCA

Mă păcălești. Nu mai sunt de-alde *alter ego*, azi.

VIAD

(*speriat*)

au început să-i strângă?

TINCA

N-au existat niciodată. Iar tu, tu ești un mincinos... căruia-i place să-și chinuie nevestica... Și n-o lasă să doarmă.

VIAD

Ah, tot neschimbată...

TINCA

(uitându-se în oglindă)

Apropo, să-mi pun altă fustă. *(Iese spre a reveni peste câteva clipe. Este însă cealaltă Tinca, Tinca II, cu 20 de ani mai bătrână. Poartă aceeași fustă.)* Asta îmi vine mai bine?

VIAD

(se uită, nu observă)

A, infinit mai bine! Ca turnată. Vezi, eu de când îți spun, asta...

TINCA II

(râzând știrb)

Așa vă pricepeți voi, bărbații, la femei! Află că nici n-am schimbat-o! De-ar fi după gustul tău... *(Gospodărește.)* Ce să-ți gătesc azi?

VIAD

Am de lucru, când lucrez, nu mănânc. Când nu mănânc, lucrez mai cu spor... Ba nu... Aș vrea ceva... *(Plescăie din limbă.)*

TINCA II

Mi-ai ros urechile. I-ai înfuleca și pe Dumnezeu, dacă nu ți-ar fi lene să-ți faci rugăciunea înainte.

VIAD

(sobru)

Eu atâta ți-am spus. *(Frecându-și mâinile.)* Deci, astăzi mergem spre noi și noi... în jurul nostru.

TINCA II

Pășim cu pași siguri spre noi...

VLAD

... descoperiri. El, tuști! Țasta e al doilea. Vlad al II-lea, cum ar veni... Vlăduleasa.

TINCA

(*oarecum surprinsă*)

Știi că pe vecinul nostru, care, am impresia – n-am verificat, e o simplă impresie – îmi face curte, tot Vlăduleasa îl cheamă? ...

VLAD

(*neatent*)

Vlăduleasa îl cheamă... Vlad al treilea. Vlădescu, rezultat din a doua mea dedublare... (*se gândește, se adună*)... ăsta ce face?

TINCA II

(*curioasă*)

Ei, ce?

VLAD

(*mândru*)

Inventează! Ia totul pe cont propriu. Vede lumea cu alți ochi – și-o vede bine. Înaintat tip. (*Și mai mândru.*) Dar cine l-a dat la studii? Eu!

TINCA II

Și-al patrulea?

VLAD

Vlad al IV-lea? Taci! (*Scârbit.*) Marea deziluzie a vieții mele! (*Gest cu mâna, de lehamite.*) Pffff! Nu dau de el, să-i trag o chelfâneală. Ce mai în-colo-încoace! Un alter-ego ratat. (*Scârbit.*) Cred că se ține numai de... fufe.

TINCA II

Fufe? Mă mir. Tu ești ușa de biserică.

VLAD

(*dialectic*)

Sau poate tocmai ăsta e ăl tare... Țasta o fi eul meu cel fenomenal? Naiba știe! (*Furios.*) Dacă nu lasă probe, domnule! Nici așa, nici altfel. Unde-o fi, oameni buni?

TINCA II

(scârbită)

În schimb, Vlad întâi e aici, în fața mea. Mă înabușă. Cel mai nereușit din toată dinastia! Cu ce-oi fi greșit eu, să-l am pe cap pe cel mai bleg dintre toți?

VLAD

Nu, c-aș fi nereușit, nu admit. Dar că-s cam obosit, cam *obositut*, un pic prea nervos – asta da, recunosc deschis! (*Explicându-se.*) Cu atâtea împărțiri... Ia împarte-te și tu în dreapta și-n stânga, să vad ce vlagă-ți mai rămâne! (Savant.) Dar femeile nu se dedublează. Ori, dacă se dedublează, se dedublează rău. Ca vai de lume! Mamă, mamă!...

TINCA II

Asta s-o credeți voi.

VLAD

Află, însă, că așa cum sunt – nu m-aș da pe unul întreg... Tot eu duc greul societății.

TINCA II

Duci, că n-ai încotro.

VLAD

Pentru că eu sunt un fel de planetă-mamă – toți trag de mine, toți mă storc, și eu trebuie să le fiu și mamă și tată, ca în matriarhat, când mama era și tată. Și tată-mare, și tot. Mamă-mare, înțelegeți?

TINCA II

(stereotip)

Vremuri de tristă amintire, dar apuse pentru totdeauna.

VLAD

S-o crezi tu!

TINCA II

Nu te mai fandosi.

VIAD

(trist)

Îți închipui – dacă mor eu, câți inși dau ortul odată cu mine?

TINCA II

Trei.

VIAD

Patru! *(Jalnic.)* Toți patru. Se duce de răpă toată existența mea, pe toate planurile, înțelegi? Pe plan material, spiritual, politic și moral.

TINCA II

Tu, și moral!

VIAD

(înduioșat)

Îți închițui ce jale pe capul meu? Pe capul alor mei? Și ei mor absolut nevinovați.

TINCA II

*(înduioșată)*Taci! *(Începe să plângă.)*

VIAD

Pentru că ei nu sunt legați prin contract personal cu natura: „Uite, te naști, dar și crăpi“. Nu, ei sunt niște paraziți, dragă. Microbi în raza de soare. Se stinge raza, sursa de lumină, adio joc de microbi, înțelegi? Pricepi ce dezastru se produce la moartea mea? O perturbație a subiectivității cosmice.

TINCA II

Mai bine făceai copii... Avem o singură fată, și te porți cu ea ca un străin. Părinte degenerat ce ești! Știi cât mă costă numai uniforma ei școlară? Uniforma ei de candidată la examenul de admitere?

VIAD

Ai și tu o idee și o ții ca gaia mațul. Copiii sunt una, viața spirituală – alta. Ghici ghicitoarea mea: a avea o viață spirituală intensă e un lux sau o necesitate?

TINCA II

(sec)

E o prostie de-a ta. Pune-te, nene, și fă-ți copii, nu te dedubla la-ntâmplare.

VIAD

(nu aude îndemnul)

Mai repede-ți iei mașină decât să ai un *alter-ego* personal. (*Îl fulgeră o idee.*) Să știi că pe cel de-al patrulea...

TINCA II

Ce e cu cel de-al patrulea?

VIAD

(duce un deget la buze)

Sst! (*Oftează.*) Viață! Viață sufletească. (*Cu încântare.*) A, păi când ieșim noi toți la plimbare... Toată lumea se uită după noi. Păcat că ei nu se văd! Asta zic și eu colectivitate în unitate. Păcat că nu ne vedem toți. (*Trist.*) Eh, de-ar fi și cel de-al patrulea...

TINCA II

(enervată)

Mai dă-l dracului! (*Între timp, a dereticat prin cameră. Îi dă fârașul.*) Du-te și aruncă gunoiul! Măcar atâta treabă să faci și tu pe ziua de azi – ba, ce zic eu – pe noaptea de azi, că m-ai sculat la miezul nopții.

VIAD

(iu gunoiul, ofiând)

Nu te poți debarasa de materie. (*Iese.*)
(*TINCA II, singură. Se uită în oglindă... de unde vine spre ea Tinca I, care o înlocuiește... în modul cel mai firesc.*)

TINCA I

(plimbându-se)

Parcă văd că acum o s-apară și vecinul... să povestească... Vedenii! Cum aude că miști, cum dă fuga. Ai făcut imprudența s-aprinzi lumina, el – la ușă. Nu-ți poți permite, Doamne iartă-mă, o zvâcnire mai tandră...

VI.ĂDUI.EASA
(*intră, transfigurat*)

Nemaipomenit, Doamne, ce chestie! (*Cu ochii rătăciți.*) Am avut un vis.

TINCA I

Vino-ți în fire, omule! Spui: „am avut un vis“ – parcă ai zice „sunt grea“ – sau, mă rog, „greu“. Ce vis? Să făcea că...?

VI.ĂDUI.EASA
(*se bâlbâie*)

Ă, ă, ă... nu!

TINCA I

Dă-i drumul!

VI.ĂDUI.EASA

Dar Vlad?

TINCA I

E pe-afară. I-l povestesc eu. Hai. Hai, zii odată, ce mă fierbi pe uscat? Ori n-ai visat nimic? (*Enervată.*) Să dea sfântulețul să fi dormit buștean!

VI.ĂDUI.EASA
(*exaltat*)

Se făcea... Adică, erau două fete... Nu, ba era exact pe dos... Două fete care... se aflau pe-un deal, cu niște clădiri vechi...

TINCA I

Of, ce greu merge!

VI.ĂDUI.EASA

Parcă ele... parcă învățau ceva, științific, că aveau niște maculatoare în mâna dreaptă. Un fel de teoria comerțului. Erau mulți... mulți cursanți acolo, și eu stăteam pe-o bancă, în fața universității... Ei, ele am simțit eu că mă cunosc. Una a venit lângă mine și-am intrat în vorbă. Dar îmi plăcea mai mult cealaltă. Am chemat-o... și ea parcă atât aștepta. Și-a lipit discret, dar foarte, foarte discret piciorul de-al meu, cum stăteam toți trei înghesuți pe bancă. Și, nu știu ce-am

discutat, din cauza piciorului ăluia, lipit dinadins să-mi tulbure memoria. Parcă ceva științific despre... fum! Prelucrarea dumnezeiască a fumului... din iad... cam pe-aici... Am spus că amândouă erau la comerț. Și e cert c-am plecat cu una din ele. Cu asta care-mi plăcea, ori cu cealaltă? Uite, aici nu-mi mai aduc aminte cu precizie matematică. Aici e o pată albă... (*Arată în creștet.*) Cam pe-aici... M-a dus la cămin – își făcuse căminul ei, un fel de internat... Eu nu voiam să mă vadă lumea cu ea, poate că nici nu-mi plăcea, poate că era totuși cealaltă... Deși mă făceam că nu-mi pasă de surorile de caritate... Da, s-a limpezit! Era surori de caritate... ce comerț? Toate tinerele, nos-time, ehe! De-ați ști! Și, – de ce să nu spun cuvântul? – cam curve! Mi-au luat pulsul și, după aia, mi-au dat drumul.

TINCA I

Așa?

VIĂDULEASA

Așa.

TINCA I

Și pulsul?

VIĂDULEASA

Normal. Dacă mi-au dat drumul? Și iar am luat-o pe jos, dar nu eram satisfăcut, în sinea mea. Am luat-o pe stânga. Și-am ținut-o așa, pe stânga, pe stânga, pe stânga... (*VLAD intră, pune fârașul jos. A ascultat ultimele cuvinte.*) Ai dat de-al patrulea?

VIAD

(*trist*)

Nu, nu! Nu-uu!

VIĂDULEASA

(*supărat*)

Iar ai făcut drumul degeaba, n-ai prins pușlamaua aia?

VIAD

Nu.

VIĂDULEASA

Ptiu!

TINCA I

Niște neisprăviți, amândoi... Numai necazuri am cu voi. (*Către Vlad.*) Măcar ai aruncat gunoiul bine, la fix?

VIAD

Da.

TINCA I

(*neîncrezătoare*)

n-au rămas scame?

VIAD

Nici vorbă, poți să verifici.

TINCA I

Asta s-o crezi tu, că un lucru odată făcut... (*VIĂDULEASA se uită lung la Vlad.*) Ce te uiți așa lung la el?

VIĂDULEASA

Mi se pare un om curios. Întotdeauna mi s-a părut curios. Abia așteptam să-l întâlnesc, să văd cum mi se mai pare. Mă duc să mai ațipesc puțin. Cred că mai am de visat. Simt eu că nu mi-am cheltuit toată energia specifică, și încă e noapte, nu? (*lese.*)

VIAD

(*după ce ușa s-a închis, în urma lui Vlăduleasa*)

Nesărați vecini mai avem, domnule! Una se plângea la slujbă că ai lor îi otrăvesc, zi de zi, cu chimicale. Prin pereți, hornuri... Vără, cică, și pe sub ușă gaz meran, dintr-o butelie... Mereu se trezesc umflați, buimaci. Toată noaptea aiurând... și încep ziua într-o aiureală...

TINCA I

Buni-răi,ăștia sunt! Trebuie să faci casă bună cu toți.

VIAD

Cu toți nătărăii...

TINCA I

Că n-o să-i iau eu de mână, să-i duc pe la școli... Au prins vremuri grele, n-au avut condiții, n-au avut nimic.

Cortină de întuneric

Variante în Ms:

ACTUL I, TABLOUL 2

- P. 294, r. 10: *Apartamentul familiei Vlad.*
 r. 11: *Spre a-i deosebi de aceștia îi vom scrie Vlad (Manole) și Tınca (Ana).*
 r. 24: VIAD (MANOLE)
 r. 26: *Ne-am bătut în parte.*
- P. 295, r. 10: *Într-adevăr, splendidă zi! După o lună întreagă de lapoviță și ninsoare, de mazăgă și îndemnuri la prudență pentru șoferii amatori... iată ce splendoare!*
 r. 20: *Am spus cosmică și știu ce spun.*
- P. 295, după r. 22, în Ms:

MANOLE

Ai auzit la radio: nu există viață nici pe Murte, nici după Marte...

ANA

Nici în inelul lui Saturn...

MANOLE

Și sistemul solar, în loc să protejeze palida încropire de pe Tera, ne bombardează cu geruri, potopuri, cutremure...

- P. 296, r. 5-6: *Pământul nu se mai logodește cu Luna, Jupiter, cu sateliții lui... Platon, cu ai lui, și-așa mai departe. Logodnele nu se mai țin lanț.*
- P. 298, r. 2: *Așa... dă drumul la moară... că ai găsit prostul care să țină sacul... Fabulezi, dragă!*

P. 300, după r. 14, în Ms:

MANOIE

(ton de povestitor)

Una era însărcinată, c-o burtă cât colo, mă rog. Trec nouă luni, trec zece... unsprezece... Nu mai nașteea. Merge la doctor – mă rog, o taie ăla și-i găsește doi gemeni... Jucau table! (Se îneacă de răs.)

DANIELA

Eu știam ghina cu patru gemeni: doi jucau table și doi chibitau...

ANA

(bine dispusă)

Vezi? Vezi că nu le scapă nimic?

P. 303, r. 4: (Râde.) *Trăiam pe roze și n-aveam unde să le mai spun. (Cântă.) Trăiam pe roze-n vase – Pluim pe raze-n vase.*

P. 306, r. 1: **TINCA**
La mine... la locul meu de muncă... există unul care, în vremea aceea era... însărcinată... Vreau să spun, maică-sa era însărcinată cu el... În satul acela, războiul a ținut nouă luni, exact timpul cât el a stat în burta mamei...

DANIELA

Serios?

TINCA I

Da, și-acum el e primul care se plânge că e surmenat. Zice: „Noi, ăștia care-am făcut războiul!”

CIOVÂRNACHE

(furios)

Unde... unde... mă-sa a făcut el războiul? Păi să vină la noi, să-i arăt eu oameni care-au suferit!

P. 306, r. 29: mai bătrână decât bunica... *Bunica, la vârsta mea, era bunică, nu? Era bunică-mea... Teoretic. Iar tu, practic, ești o babă...*

P. 307, după r. 8, în Ms:

TINCA I

Dacă pretinzi că sunteți atâția într-unul... *trimiteți un alter-ego... (Râzând) Trimite-l pe Ciovârnache... ăla da dispărut.*

CIOVÂRNACHE

Eh! dacă aș da de Ciovârnache... Dacă s-ar prezenta măcar din zece-n zece ani, la recensământ... De-aș pune măcar mâna pe amprentele lui digitale!

TINCA

I-a văzut cineva pe acest Ciovârnache al tău?

DANIELA

Ciovârnache – ce nume... Ciovârnache.

CIOVÂRNACHE

Nu l-am văzut, dar sunt plin de amprentele lui digitale... Simt, câteodată noaptea... așa pe-ntuneric... că mă pipăie cineva... pe gânduri... pe suflet... îl cunosc după buricele degetelor... Zic: „Ciovârnache, tu ești puiule? Ce tot orbecăiești prin fiița mea?... Nu mă mai pipăi așa, că mă gădil...”

P. 308, r. 26:

DANIELA

E o casă tip, o cutie de chibrituri, cu bețe de carton fără fosfor.

P. 309, r. 3: O invenție americană, blocurile astea... *dar fără setea de înălțime... S-a tăiat înălțimea... am rămas cu blocușoarele, care sunt zgârâie-nori pentru uzul maselor... îmi vine să-i pun la zid pe-ăștia care ne-au stricat casele. Mă refeream, așa, la...*

- P. 310, r. 13: Pierd cârma din mână... *nu mai sunt iscusitul navigator Ulise printre Scila și Caribda de nevastă-mea...*
- P. 312, r. 9–10: O căsnicie e formată din mici atingeri abisale... *mici, mici de tot... dacă țin câteva clipe... și din mari distanțări astronomice. Acum simt că-ntre noi e distanță de mii de ani-lumină...*
- r. 19–20: *Urâto! Nu știi să te-mbraci, nu știi să te dezbraci... Bucătăreasă în pat și curvă pe stradă... ori cum dracu e proverbul ăla?*
- P. 314, r. 25: TINCA II
Bărbații din ziua de azi! Sau poate n-or fi toți așa? (Făcând o socoteală) Ba, așa sunt toți! Ion nu mergea decât în vârful picioarelor, toată viața numai în vârful picioarelor... Zicea că nu merită să calci cu toată talpa pe pământul ăsta înpuțit. Vasile avea un tic la gură: mustăcea din buze la fiecare minut. Celălalt – na, c-am uitat cum îl chema!... tot așa, venea târziu acasă. Tot febil de cindățenii. Eu niciodată nu i-am înțeles pe bărbați.
- P. 315, r. 21–22: ... Fiindcă n-am fost și-o țără curvă... Să fii soția soțului tău, asta nu-i un avantaj... (Pe gânduri) *Poate, unde n-am fost nici eu drăguță încontinuu.*

P. 320, după r. 3, în Ms:

VLAD

Măcar de-ar fi roata norocului...

r. 11: Și știu eu în capul cui...

TINCA I

Al cui?

VIAD

În capul celui... de-al patrulea. Cel mai important om pentru mine. Omul care seamănă cu mine. Că e imposibil să nu fie pe tot globul, la ora actuală, un om care să semene cu mine. Mai ales la aspirații. Unul care, probabil, vrea și el să descopere absolutul. (Scurtă pauză...)

P. 321, r. 1-2:

VIAD

Știi că un filosof a spus că totul e numărul, cifra? matematica, algebra? Universul întreg e multiplul lui unu? Inventăm, inventăm. Calcă, te rog, și lasă invențiile pe seama mea.

P. 321, după r. 8, în Ms:

VIAD

Asistăm la o adevărată împărăție a lui Ce mai faci?

TINCA II

Înainte, năvăleau barbarii.

VIAD

Acum – „Ce mai faci?“ Și dincotro bântuie acest „Ce mai faci?“

TINCA II

(pe gânduri)

Știu eu? Din toate părțile. De unde s-o fi făcând curentul ăsta? (Închide o ușă care e deschisă.)

VIAD

(distrat)

Azi e un curent de opinie mai mare... după opinia mea.

P. 321, r. 11-12 în Ms:

VIAD

Și „Ce sunt părinții tăi“.

TINCA

Dacă tatăl tău, da, propriul tău tată, te-ar chestiona zilnic, ca pe mine, ce sunt părinții tăi... Și mai ales, ce e tatăl, ce e mama?... Ce-ai face? Așa-i că ti-ai lua câmpii?

VIAD

Iasă, că mă întrebă și pe mine alții...

TINCA

Ne-am subtilizat.

P. 322, după r. 18, în Ms:

TINCA II

(evaziv)

Omul, cât trăiește, intuiește.

VIAD

(sărind în sus)

Cum ai spus?

TINCA II

Omul, cât trăiește, intuiește...

VIAD

Tu-ți dai seama ce ți-a ieșit din gură?

TINCA II

(speriată)

Ce?

VIAD

Un principiu.

TINCA II

(nu-i vine să creadă)

Ți-ai găsit! Eu, și principii!

(lese, intră cealaltă.)

TINCA I

În bucătărie șade mormanul ala de vase, nespălate de ieri. De când îți spun, și tie și Danielei: ai mâncat, spală-ți, frate, furfuria, că nu am nici eu o sută de mâini.

VLAD
(exaltat)

Ba, chiar o lege!

TINCA I

Spui așa pentru că mă iubești.

VLAD

Nici vorbă. Pentru că ai descoperit legea intuiției omului.

TINCA I

Cu mine vorbești?

VLAD

Repet: ai descoperit legea intuiției.

TINCA I
(curioasă)

Și care e aia?

VLAD

Nu te mai prefacă, că doar tu... Deci, am descoperit și intuiția. (Frecându-și mâinile.) Eu intuiam, tu intuiesti, el băjbăie.

TINCA I

Asta e tot.

VLAD

Da, legea băjbăielii universale. Omul, cât trăiește, băjbăie. Asta ar fi un corolar la cele formulate de tine.

TINCA I
(moale)

Corolarul tău. Ca să te bagi și tu în colectiv. Ca să poți semna tu principiul.

VIAD

Cu siguranță.

- P. 323, r. 11: (Un moment de stânjeneală, personajele se plimbă, nu știu ce să zică, ce să facă. Scena, dacă tot e turnantă, să se miște, fixându-se pe o altă spiță a evantaiului. Următoarele momente să fie jucate în așa fel încât să sugereze un început de idilă, cu stânjeneala inerentă, cum o fi fost când s-au întâlnit prima dată cei doi, apoi un „acces“ de dragoste „convulsivă“, matură, în lumina crudă a rampei.)

- P. 324, r. 4-5: VIAD

Timpul, da... e unidimensional, și astăzi curge într-o singură latură, a luat-o iar razna... Timpul o ia razna și spațiul stă pe loc.

TINCA I

Aș!

VIAD

Pe cuvânt de onoare. Spațiul a încremenit.

TINCA I

S-a anunțat și-n foaia noastră? (Caută un ziar, citește frânturi de titluri). „Ceramica în trei expo...“, „Să intensificăm...“, „În legătură cu desfacerea...“ (Tristă) Nu s-a anunțat. Nu e spațiu (Lasă ziarul).

VIAD

(încercând să spargă ghiata, o cuprinde pe după umeri)

Cum să înlăturăm, dragă, stânjeneala dintre noi?

- P. 324, după r. 18, în Ms:

Ce folos că aduci palatele unul lângă altul! Azi tu mă cauți în celula X, și eu sunt în celula Y. Măine mă cauți în cvartalul 13 ianuarie, și eu sunt în cvartalul XX, al interdependenței lucrurilor.

TINCA I

Le-ai pus și nume celulelor din trup?

VIAD

Cum crezi că m-aș putea orienta în fiecare dimineată? Pe unde i-aș „găsi” pe ceilalți? În America, Australia, Patagonia, tocmai la mână dracului! Ai dreptate. Suntem monstruos de complicați. Unul mai complicat decât altul. Niște monstruozități ale naturii...

P. 324, r. 20–21: TINCA I

Eu nu reușesc să ies din palatul meu, tu, dintr-al tău.

VIAD

Întocmai! Să-mi ferecați ca niște caraghioși. Ferecați în alcătuirea noastră.

TINCA I

Dar atunci, sufletele ce naiba fac?

P. 324, r. 24–25: Ele sunt abur, fum... imprecizie, nuanță, zarvă a nefirii, dans nevăzut.

P. 325, r. 1–3:

VIAD

Greu (Vlad o ia pe Tinca, în sfârșit, de mână, cu mult curaj... așteaptă să se rotească scena... se uită în sus, în lături... încurcați, evident, de defecțiunea tehnică. Vlad poate să și rostească: „Defecțiune tehnică”. Tinca râde. Apoi cei doi, făcând față situației, sar, ca la șotron, pe altă „rază” a scenei. Ca și când ar fi pășit într-un teritoriu fermecat, dintr-o dată sunt alții...)

P. 325, după r. 24, în Ms:

Eram chiar primii fulgi. Ningeam. Pentru tine. Am văzut că-ți doreai atât o ninsoare, la sfârșitul anului. Ori o ninsoare, ori o rochie ca zăpada. „Mai bine ning”, m-am gândit. Sunt amețit de la băutura aceea... Ce-a fost?

TINCA

Vin. La început a fost vin... dar paharul l-a transformat.

VLAD

Pabarul – gura ta. Așa ceva n-am mai băut în viața mea, e foarte tare. M-a trăsniț și m-a aruncat spre tine, din cauza șocului. Ține-mă-n brate, să se scurgă electricitatea-n pământ. Pe unde trecem noi rămâne multă electricitate. Electrificăm pământul. Ca o furtună care ozonează aerul și încarcă bateriile. Mai dă-mi o gură de vin... Nu-s bețiv, dar azi sorb de dragul pabarului.

TINCA I

Noroc!

VLAD

Nici nu putem să zicem „noroc”, de-atât noroc. Ciocnim două stări noi, aduse de la capătul pământului. Două sentimente nemaîncercate, două suflețe la care au visat toate generațiile dinaintea noastră și care s-au nimerit tocmai la noi. Auzi cum sună? Ce cristal, sufletul nostru... Acum e unul singur. „Noroc” și cu grijă, să nu se spargă. (De fiecare dată când spun „Noroc” se sărută, ca și când ar dori să sărute literele din acest cuvânt.)

P. 326, r. 9, în continuare, în Ms:

Eram în momentul acela patru, adică noi doi, ridicați la puterea a doua. Făcusem, în sfârșit, o familie. Cu un băiat și-o fată. Era frumos.

TINCA I

Taci... I-auzi ce ger e afară. Tu auzi gerul?

VLAD

Oricât de frig ar fi afară, buzele sunt tot calde. Ba chiar fierbinți. Ne sărutăm în ploaie, în zloată, și buzele se simt bine, parcă n-au nimic de-a face cu criza de locuințe. Mâinile se caută pe străzi paralele și orice atingere face flammă. Eu o și văd.

TINCA I

Și eu.

VLAD

Pofiiim, iat-o! Dacă ar fi aerul mai uscat, ar fi pericol de incendiu.

P. 325, r. 16, în continuare, în *Ms*:

*Ne așezasem chiar în dreptul ei, ca doi inși
pe șosea, când vor neapărat să-i ia prima
mașină. Un TIR.*

(Tot mișcându-se pe scenă, au nimerit
înapoi în zona stânjeneții. *Ca în povestea
„Ținerete fără bătrânețe” – sau nu mai știu care –,
unde Făt-Frumos nimereste, din când în când,
în Valea Plângerii. Uneori, teatrul, ca și viața,
are nevoie de candoarea poveștilor și de
înțelepciunea lor naivă.)*

- P. 328, r. 3–4: M-ai făcut să mă înnămolesc *în contingent.*
- r. 8: Un porc slab de minte și fără reprezentări
elevate.
- r. 12: Acesta e mecanismul tău de gândire. *Strâmb,
cîurit. Potlogarul!*
- r. 15: Beta e fixă. *Fixă, pe naiba! Fixă în raport cu
Culea noastră lactee, dar în univers există o
droaie de căi lactee, stropite cu laptele de var
al imaginației noastre covăsite.*
- P. 330, r. 14: Din tălpi până-n sânge. *Și la mare, tu ai
sângele tot rece, fiindcă ai uitat de secole să
mă iubești.*
- P. 331, r. 10: *Strigă dacă poți, să te audă toată lumea cât
iubești. Strigătul pentru mine știu să mi-l
smulg singură. Pentru că tu nu ești capabil
să mi-l dăruiești. Tu nu știi că iubirea e
explozie, expansiune.*
- P. 331, r. 15: Ca un nebun, ca un bezmetic! *Impetuos și
deschis... nu calculat și încrămențit, înlemnit.*

P. 331, după r. 18, în *Ms*:

TINCA I

De ce crezi că e greșit, când îl ai de când te-ai născut tot așa?

VI.ĂDUI.EASA

Bine dezlănțuiește-te! Îți ofer toate condițiile! Te ascult. După aceea, urmează imprecategoriile mele, fii atentă. (Izbucnind) Vrei sentimentalism, vrei să te scot în lume, să fii tu, mot, peste tot unde apar? Asta vrei? Să te prezint în dreapta și-n stânga, toți să-ți facă curte -- și eu să fiu gelos. Aici ai vrea să m-aduci. Nu, mai bine stăm în cutie. Ne iubim pentru noi. Eu nu fac spectacol din sentimentele mele... Unde dracu e vinul? Dă-mi gura de foc. Gura de incendiu... (Mai soarbe o dată din pabar, o sărută.)

P. 331, după r. 27, în continuare, în Ms:

Tu te blindezi până și cu strigătul naturii tot pe dinăuntru. Până o să faci odată explozie. Poate numai atunci o să ai șansa să te adun din bucățele și să te alcătuiască altfel.

VI.ĂDUI.EASA

Nici Marat în baie n-a auzit de la Charlotte Corday atâtea vorbe grele! N-a primit atâtea lovituri de pumnal. Apropo, să nu uiti să-mi pui în cadă esența aceea de brad.

TINCA I

Vezi? Vii cu chestii livrești, când eu te inplor să lași să vorbească în tine natura.

P. 332, după r. 20, în Ms:

TINCA I

Ba da.

VI.ĂDUI.EASA

Toti?

P. 332, r. 25: TINCA I
(jignită)

Fără ironii! Eu țin casa. Că dac-ar fi după el...

VI.ĂDUI.EASA

De când v-ați răcit?

TINCA I

E-he!

VIĂDULEASA

Din cauza lui?

TINCA I
(izbucnind)

Domnule, o femeie nu se ține așa, numai cu bani!

P. 334, r. 3, în Ms:

*Se supără, trânteste scaumul... Și se retrage-n
camera lui.*

P. 334, după r. 13, în continuare, în Ms:

*Dacă ar ști ce e între noi, ce se ascunde sub
politetea asta falsă, și atât de înghețată! O, de-ar
intui ce complicați sunt oamenii de lângă el, ce
suflete infernale...*

P. 335, după r. 5 în Ms:

VIĂDULEASA

Ei, sigur... Cu cinci franci în buzunar, omul se resemnează.

TINCA I

Nu se resemnează toți, dacă sunt bărbați...

VIĂDULEASA

Eu, unul, m-aș resemna...

TINCA I

(vine la el, îl mângâie dulce, apoi îi ia din buzunar portmoneul)

Resemnează-te!

VIĂDULEASA

(enervat)

*Femeile astea sunt de-un materialism vulgar, înspăimântător. (Și
ia nervos obiectul.)*

TINCA I

Așa se revoltă prostește toți, la-nceput. Până-i convingi cât sunt de cheltuitori! Și ce greu se ține azi o casă...

VI.ĂDUI.EASA

Da, c-o ții în spinare... Ești infernală... De-un cinism... Cum dracu de te-am suportat de-atâția ani?!

P. 335, r. 22: *Omul o-ntinse – sunt de-o lașitate bărbații
ăstia! – eram numai draci. Scăpăram.
„Nici n-am ce-ți spune, zic, tocmai eram
la-nceput! Poate tu să fi avut mai mult
noroc, pe unde-ai fost“.*

P. 336, r. 22–23: *... uite că-mi pierd șirul.*

VI.ĂDUI.EASA
(regretând profund)

*Nevastă-mea nu și-l pierde niciodată. Pentru-o fracțiune de secundă
măcar, să zici c-a avut și ea un lapsus... că i s-a odihnit creierul un pic.*

TINCA I
(râzând)

*Mi-ai adus aminte vorba aceea: „Nu te pune cu prostul, c-are mîntea
hodinită.“*

VI.ĂDUI.EASA
(opac)

*În privința asta, nimic de reproșat... Toată ziuica îi turnie gura...
Taca-țaca-țaca!... Ciocănitoare!... Sunt numai găuri și cucuie – și eram
verde ca bradul... Dacă nu te găseam pe tine, să mai respir, cred că-nne-
buneam... Chiar am avut odată un moment de vâjâială, la birou... Am
văzut... ori ți-am spus? – mi s-a arătat sistemul planetar... pe cuvânt
de onoare! așa, o vâjâială de sfârleze – elipse mai mari și mai mici – și
câte-un corp ceresc pe fiecare din ele... „Asta e nevastă-mea, m-am
gândit... gata, m-a înscris pe orbită!“ Noroc că n-a durat decât câteva
secunde....*

TINCA I

Nu mi-o lua în nume de rău...

P. 337, r. 10–11: TINCA I

N-ai văzut că are picioarele ca niște catalige...

VI.ĂDUI.EASA

Era fută mare...

TINCA I

(râzând)

Și credeai că, după aia, se-ndreaptă! Iartă-mă, dar ești uneori de-o năivitate!... (Continuând pe tonul uimit dinainte, însă altfel de uimire decât aceasta veselă.) Nu știe să se-mbrace...

P. 337, r. 17: Nu chiar muma-pădurii, dar nici... *Așa potrivită din urâtenie și frumusețe. Zână de-ar fi, și după un an-doi de căsnicie, tot după alta te uiți... Nu?*

TINCA I

Da, trăiește tu zi de zi cu muma-pădurii – cu gândul că-n oraș sunt altele mai frumoase! Un inpiegat de mișcare, și tot e mai pretențios față de cum merge-o femeie... Și tu-mi spuneai... că nici la pat...

P. 338, r. 1–2: când a zămislit-o pe ea... *Și-a creat, slavă Domnului, o generație spontanee de muieruști și fâte... Poți să mai râzi, să le spui parola, să mai schimbi o idee,*

P. 338, după r. 16, în Ms:

TINCA I

Nu, nu... ai spus... Că nu știi ce n-ar fi în regulă, și doctorid...

VI.ĂDUI.EASA

A, o spaimă de moment...

TINCA I

Nu, că astea urâte n-au nici noroc... Vai de capul vostru... tolmacilor!

P. 340, r. 12, în continuare, în *Ms*:

Că acum era să le zic ceva, de rude! Ți-am spus să nu le-nmădești. „Bărbatu-meu e astenic, e nebun! Vrea liniște când vine acasă...” Unde sunt? Spune-le să plece. Să se cărăbânească imediat! Să nu mai aud de verișori, de mătuși, de cuscri! Scurt!

P. 341, r. 9, în continuare, în *Ms*:

Tragi la jug la slujbă, și, după aceea, ai tăi se-ncuie-n casă... Și, dac-ai mai avut și ghinionul să pierzi cheia...

P. 341, după r. 14, în *Ms*:

TINCA I

(păstrându-și sângele rece)

Ei, chiar așa... să mă bănuiești c-aș fi în stare... Cresc în ochii tăi, dragă! Și, cubnea! tocmai cu un vecin...

VLAD

Da, că ești și comodă!

P. 341, după r. 20, în continuare, în *Ms*:

Am impresia că toți sunteți o apă și-un pământ.

P. 342, după r. 23, în continuare, în *Ms*:

Aerul e ca apa, fluviul poate fi respirat.

Florile de lotuși ne încurcă brațele

Și pe cine căutăm?

Sigur, niște legi generale.

Dar totul se destramnă și regiunile se întrepătrund.

Discutăm asta cu prietenii pe care nu i-am înțâhuit

Niciodată.

Și ale căror elemente de tipete, pupile, doruri,

Participă de mult la alte aventuri

Redate circuitului materiei.

*M-am trezit brusc și nu-mi place liniștea nopții.
O constelație șede pe mine ca un crab.
Am dat-o la o parte.
Impulsurile de peste zi iau sub pleoape altă direcție.
E un păienjenis de evenimente.
Și, ca păianjenul speriat, las musca să se zbată,
Și-o zbughesc pe altă stea.*

P. 343, r. 19: Cum naiba...? *Parcă se luase hotărârea să
ne simțim toți bine la locul de muncă.
Bine, minunat chiar.*

P. 346, r. 7-8: *Dragă, tu nu citești. De-atâtea ori am vrut
să-ți spun ce scriu. De câte ori dădeam să
deschid gura, ziceai: „Eh! cercetare
științifică! Rahat cu perje!“. Și-acum,
poftim, o să ia ăla Premiul Nobel.*

r. 8, în continuare, în Ms:

VIĂDUI.EASA

Cum așa?

VIAD

*Foarte bine. Pentru că problema îi interesează în primul rând pe sue-
dezi. Au și tradus-o (Către Tinca I). Nu m-a căutat nimeni de la Stockholm?*

TINCA I

Te-a căutat cineva de la procuratură...

VIAD

(scârbit)

Eh... mama lor de pisălogi!...

TINCA I

O fi vreun nou caz... rămas în suspensie...

VLAD

(venind lângă ea)

Dragă... toate sunt rămase în suspensie... toate cazurile pe care le-am studiat pe teren... (Către Vlăduleasa). Că eu am prostul – sau bunul – obicei de-a nu mă certa c-o femeie, după ce i-am aflat toate secretele... Îmi zic: „las-o așa... cine știe!... poate mai are... poate mai dă din ea“.

P. 346, r. 16, în continuare, în *Ms*:

(Cu năduf)... și-nghit... Am înghițit, dar acum...

P. 347, după r. 19, în *Ms*:

TINCA

Ți-am spus să-ți schimbi slujba... să nu mai faci atâta navetă...

VLAD

Găsește-mi tu alt post mai convenabil...

P. 348, r. 19: Mult îmi pasă mie de ce zice lumea... *Eu
țin legătura direct cu Stockholm-ul!*

P. 350: în *Ms*, Actul III are două tablouri.

TABLOUL 2

Apartmentul lui Vlăduleasa. Seamănă cu cel al lui Vlad, ai zice că sunt chiar identice. Vlăduleasa și Tinca I.

VLĂDULEASA

(întins pe pat, obosit)

Ușor tulburat de vântul de-afară, care mestecă-ntruna, c-o crenguță de liliac, ce tot năzuie să înflorească în această primăvară întârziată, și tot mestecă muguri în gândurile mele... Mângâie-mă până adorm și du-te, când m-oi trezi să cred că mi s-a părut.

TINCA I

Ți se pare că nu sunt, fiindcă eu sunt mereu cu tine. De-aiă ți se pare.

VLĂDULEASA

De-aiă mi se pare.

TINCA I

Nu te gâdili la tâlpi?

VIĂDUIEASA

Am o talpă la care nu mă gâdil. Când eram mic, mă gâdileam și acolo.

TINCA

Asta înseamnă maturitate, la bărbați. Nu se mai gâdilă la tâlpi, au văzut multe.

VIĂDUIEASA

Ba eu mor dacă mă atinge cineva.

TINCA

Îți stă bine, mult mai bine-ți vin toate când te gâdili.

VIĂDUIEASA

Esti plină de podoabe. Azi, totul e pe albastru la tine. Fă-te comodă de bijuterii. Femeia îmbrăcată în aur. Suflată cu solzi strălucitori de vântul din nisipurile aurifere. Ori, cine te suflă pe tine cu aur?

TINCA I

(se apleacă și-l privește în ochi.)

Te uiți adânc în ochii mei, aplecată peste marginile mele. Ce vezi?

TINCA I

Moliciune. Ești numai moliciuni. Pielică. Și la sărut ești zgârcit, nu deschizi toată gura.

VIĂDUIEASA

Lasă, că și tu ai o gură cât o șură. Abandonat melancoliei – așa am fost azi. Cum se numesc pietrele acestea albastre? Albastre spre verde?

TINCA I

Turcoaze.

VIĂDUIEASA

Studiez montura lor în inele.

TINCA I

*Nici nu știi ce repede se reface sângele. Un pahar de apă cu zahăr.
(Scurtă pauză.)*

VLĂDULEASA

*Ce-ar fi să mai vorbim și despre microbi? Câți microbi sunt în viață,
și toată viața e o viață de microbi. Hrana microbilor, asta suntem! Dar
și ei sunt, Doamne, tot viață.*

TINCA I

*Dragostea are și ea ritualul ei. Dacă nu-l respecti, treci pe lângă esențial...
Și, unde te duci? În gol... în infinit...*

VLĂDULEASA

Bine că nu uiți tu niciodată esențialul.

Cortina

*Pauză. Scena s-a rotit pe altă „rază” a evantaiului. Cortină de întuneric.
Alt decor.*

VLAD

Cum de-ai scăpat?

TINCA II

*Slavă Domnului, încă mai există croitorese. Croitoresele sunt mai
bune decât coafzele, pentru că, dacă zici că te-ai dus la coafșor și te-ntorci
cu părul tot așa, se cunoaște... Se ia de el și...*

VLAD

Zici c-ai stat trei ceasuri la coadă, te-ai plictisit... Și... ai plecat.

TINCA II

*Zici o dată, de două ori... la urmă, vine după tine... vorbește el cu
coafeza... aia e în stare să te dea de gol... Dar așa... (Redând cu volubi-
litate un dialog.) „Mă duc să-mi strânteze rochia aia... c-am slăbit în
ultima vreme ca un târ...” Sau invers: „Vezi că nu vin după-masă acasă,
trec să-mi dea drumul la afurisita aia de rochie.” „Poate te ține iar până
la miezul nopții – cum are obiceiul.” „Doamne, dar nu știi ce e azi pe
capul unei croitorese...?” „Vrei să zici că ele ajustează societatea!” „Nu*

râde, că nu ești departe de adevăr. Una, din South-Dakota, a candidat pentru..." (Râzând) *Și tot lucruri de-astea. Mină de aur, croitoresele!*

VLĂDUI.EASA

Păi, să știi că sunt... Și nevastă-mea, când pleacă la croitoreasă, acolo încremenește... Citește reviste de modă, își dă întâlniri cu cucoane... Data trecută, ce-ați tot discutat atâta?

TINCA

Noi? Când?

VLĂDUI.EASA

Miercuri... A zis că v-ați întâlnit acolo...

TINCA

(râzând)

Ti-am spus eu că ești un înger... Și-acum, ea unde e?

VLĂDUI.EASA

Umblă ca o nebună prin magazine... Zice c-au ieșit niște materiale de rochii, niște grozăvii... Un material de in... Mie, inul nu-mi place...

TINCA

Caută degeaba inul acelea... I-am luat tot...

VLAD

(privindu-i îmbrăcămintea)

Ei, da... ție îți vine bine în pânză topită... Mă topesc după pânza ta topită... Ești toată numai cuiburi, oriunde ating e cald ca într-un cuib de privighetoare. Care și cântă. Noaptea, mai ales.

TINCA

Ochișori! (Îl mângâie.)

VLAD

Ce ai cu ochii mei? Sunt mici, că s-au concentrat azi-noapte, să te vadă prin ziduri. Da, când vreau, văd prin beton, prin lenn, prin case, prin case de fier. Prin soți. Dar nu erai nicăieri... (Râzând.) Omul care vede prin soți.

TINCA

Eram lângă tine, și tu mă căutai cine știe unde...

VLAD

Bine, cuibărește-te lângă mine, cu toate cuiburile tale, ca un pom care-și pune capul pe umerii lunii...

TINCA

Luna asta ne urmărește... (Mângâindu-l.) Spătel cambrat... Ai pielea mea. N-am găsit pe nimeni care să aibă pielea mea. Trebuia s-o ai tu și pe-asta... Aș vrea să te-nfășor de trei ori cu brațele... Spătel cambrat...

VLAD

Ei, ce mă muști?

TINCA

Și-acum ești crispat. Nici 30 la sută din tine nu ești eliberat de nevastă-ta. Ești un ciot din tine. Așa mă iubești tu?!

VLAD

Mai bine mi-ai da ceva de băut...

TINCA

(toarnă țuică într-un păhărel)

Vezi măregele? Se vede că e curată...

VLAD

(soarbe)

Dar și pe gât...

TINCA

Țuica aia chioară, pe care-o bei, că zici că e slabă, e cea mai periculoasă. Ia fel, vinurile dulci...

VLAD

Ca să nu mai vorbim de apă.

TINCA

În afară de aia sfințită.

VLAD

Te rog să-mi sfintești tu apa în fiecare zi, să fii preoteasa mea, care botează apa. S-o botezi c-o floare. Sau s-o tulburi c-un gând.

TINCA

S-o lîmpezesc c-un gând.

VLAD

Cum vrei tu. Dar, pe mine, gândurile tale mă tulbură...

TINCA

Ce ușor știi tu să cedezi, necedând deloc... Dintosule! Operatule! Pielită! Împielitătaie în pielea mea.

VLAD

Ce spuneai despre dragoste?

TINCA

Cu cât ne-am iubi mai mult, cu atât ar fi mai frumoasă dragostea.

VLAD

Ce ronțai acolo?

TINCA

Un umăraș...

VLAD

Iasă-mi umărul în pace, că mă-nvinețești iar....

TINCA

(bosumflată)

Cum crezi, că vreau să-ți fac semne intenționat?! Ronțai, că-mi place... Operatule!

Cortina

P. 351, r. 16: Nu, domnule, acasă... Ștergeam praful de pe birou și ți-am spus vesel: „Gata, de azi înainte mă fixează ca mușchiul pe copac. S-a isprăvit cu trambalarea prin hoteluri, cu

masa la restaurantul gării, unde mi-am nenorocit stomacul..."

- P. 353, r. 6: Cucui, zici! (Râzând demonic) Ha-ha!
Iasă-mă să zâmbesc! Ești un naiv. Țsta, un simplu cucui! E ditamai gălma... Și-i în creștere. Până mâine se face mare cât capul... Până poimâine... mai mare decât corpul... o să mă întrecă... o să fiu tot un cucui, cum zici tu... Ha, ha, cucui, ai?

- P. 354, r. 5, în continuare, în Ms:

Iar Tina te-a dat afară din propriul dumitale apartament, după ce te-a maltratată corporal cu un obiect de esență tare... care nu era el tțu...

- P. 354, r. 7: ... și numerotat. Să știi că totul a fost calculat...

- P. 354, de la r. 10, în Ms:

VI.ĂDUI.EASA

... ca să mă țină într-o stare de tensiune, de nesiguranță în căminul conjugal, să-mi creeze acea formă de angoasă, care-i determină pe unii nenorociti să meargă până acolo, încât își ridică și zilele...

VI.ĂD

Oricât de grele...

VI.ĂDUI.EASA

Nu glumi... Amândouă sunt înțelese să mă ruineze.

- P. 354, r. 25-27: ca să păstrăm aparențele... *Nici de astea n-a vrut să țină seama.*

VI.ĂD

De aparențe?

VI.ĂDUI.EASA

Da, măcar de ele... care sunt baza societății... vreau să zic, îți dau un sentiment de siguranță, de stare morală, de armonie familială...

Ce-a făcut săptămâna trecută? Vine cineva din colectivul din care fac parte... Știi, colectivul acela pentru elaborarea....

VLAD

... noilor precizii.

VIĂDULEASA

... Unde nu se face un pas fără mine... Aveau nevoie urgentă de mine... Vine unul... propriu-zis, șoferul... Sună... Ea iese: „Ai venit să-l iei pe Vlad Vlăduleasa? Celebrul Vlad Vlăduleasa? Poftim, intră să vezi ce face marele vostru Vlad Vlăduleasa”. Trece omul muncii pragul, ca să mă vadă în mijlocul odăii, întins pe parchet, bătut măr, zgâriat și plin de răni morale...

- P. 355, r. 18: *Firinituri pe jos, pantalonii de pijama, într-o parte, bluza, în altă!... Iar a intrat soarele,...*
- r. 25: *Iasă că mormolocul ăsta nu e lume străină... E alter-ego.*
- P. 356, r. 5: *Și nu de un străin... să zici că nu-ți pasă, te doare puțin și-ți trece... De propria-i soție...*
- r. 15: *Da, da' cum voiai să te vad? Și eu ți-am spus să nu mă lași să mă îndrăgostesc de tine?*
- P. 357, r. 9: *și la urechile mele, prin unul de are o soră la Ambalaj-leinn, secția Tehnica dogăriei... de cum te porți cu nevastă-ta.*

r. 20-24, în Ms:

VIĂDULEASA

(savant)

Lumea e coeternă cu divinitatea, cum spunea Avicena. Nu divinitatea a fost înainte, și lumea mai apoi. Dacă e să fie și-o divinitate, apoi ea există paralel cu materia...

VLAD

De-aia ți-a făcut Tinca un cucui cât toate zilele, că ești filosof... Parcă Tinca mea ar proceda altfel. Cum încep să-i vorbesc elevat, cum – jap!

TINCA I

Tu te plângi c-o duci rău?!... Să-ți spun eu cazuri de trai infernal. Una, de vine în fiecare zi la întreprindere bătută-n cap...

VLAD

Dar ea este bătută-n cap, nu el vine bătut în cap... nu vezi că n-ai logică?

VIĂDUIEASA

Las-o să spună... Cunoaște minunate cazuri de viață... Eu, chiar o îndemn uneori: „Hai, mai spune-mi ce probleme mai are lumea...” Știi, nu poți s-o ții tot într-o declarație de dragoste, așa cum pretinde dumneaei... O mai dăm și pe... cotidian... Ce-a mai făcut cutare... ce se mai aude despre celălalt...

TINCA I

(povestind)

Și acum, într-o zi, chiar a avut curajul să se dezbrace, să arate ce e pe corpul ei...

VIĂDUIEASA

În afară de cap? (Interesat.) Și zici... are corp frumos?

TINCA I

(furată de darul povestirii, pe care crede că-l are)

El, șofer... Și, după ce-a făcut o mie și una de pozne, îl dădura afară, și el se-ncurcă, mâi băiete, c-o ingineră!... Ce fel de ingineră o fi și aia, vă-nchipuiți... Si mult mai tânără, vreo 23 de ani...

VLAD

Asta e vârsta periculoasă, pentru bărbați: când dau peste una de 23 de ani...

TINCA I

A făcut un copil cu ea, rămânând și nevastă-sa grea... Și chestia e că nu vrea să renunțe la nici una... Asta a înaintat divorț, vrea să se despartă, el nu acceptă. O bate de-o snopește, și după aceea tabără pe ea...

VI.ĂDUI.EASA

(naiv)

... cu pumnii...

TINCA I

... odată a venit beat, nevastă-sa nu era acasă... și, să se repeadă la fată... fata nevستی-si, cu șeful de atelier... făcută în interes de serviciu... în deplasare.

VI.ĂDUI.EASA

Taci! Intrăm deja în cazuri care țin de...

TINCA I

Aia a țipat, a fugit la o vecină... (Pe alt ton.) Lucruri de-astea pățește Niculina noastră, că așa o cheamă... Se dezbrăcase acolo-n secție și-și arăta spinarea... unde-o lovise nebunul de bărbatu-său... din greșeală, că voia să-i dea în cap... Acolo-i place lui... capul... moaca nevستی-si.

VI.ĂD

Bine... astea sunt problemele lumii... formulez mai explicit: celelalte, celelalte... Sau, ca să zic așa abstracte... pentru că nu ne privesc... Ce facem cu ale noastre fiindcă purceaua e moartă-n cotel. Uite, vecinul a fost iar aruncat în stradă... Cum ieșim din situația asta-limită? Îl lăsam să plece, așa, în necunoscut... fără un ban în buzunar, sau îl luăm sub același acoperiș cu noi, câteva zile, până-și clarifică situația familială...? (Cu miere în glas) Te duci la Tinca, parlamentați... (Către Vlăduleasa) Știi, femeile altfel se-nteleg între ele. Își pot permite să vorbească așa, ca de la om la om...

VI.ĂDUI.EASA

Cel mai bine-ntre ele, secretele, curvele...

P. 358, r. 20-22: Nu-i vorba numai de gând... Ascultă-mă pe mine: e un porc..... (Observând geamantanul, începe să plângă.) A abuzat de naivitatea mea și de faptul că-l stinam pentru calitățile sale, pentru sensibilitatea lui aleasă. (Pe un ton ridicat) Aleasă! Un abject... Uite ce mi-a făcut...

P. 359, r. 8-9:

VLĂDULEASA

Eu singur m-am înhămat la lucru, la auto...

VLAD
(nesigur)

... portret?

VLĂDULEASA

... demascare... autodemascare zilnică, să văd.

r. 24-25: muncim și noi, să avem un sprijin moral
sănătos acasă... *Știi, când urlă crivățul,
mă groaznic...*

TINCA I

Nu vezi că te bălbăi? Aveam corp frumos și-nainte... (Sigură pe sine).
Și-nainte, și-acum... N-ai reușit să mă degradezi rapid, așa cum ți-ai
propus.

P. 360, r. 4-5: Tu, să fii în locul meu... și să vină cineva
să-ți povestească ditamai intimități cu
mine... Nu „ditamai“... voiam să spun...
„cine știe ce intimități“... Sunt într-un hal
de nervi... *Încurc cuvintele... Proprietatea
cuvintelor... asupra mijloacelor de
producție... adică, proprietatea cuvintelor...*

VLĂDULEASA
(ii sare în ajutor)

... se estompează, vrei să spui.

VLAD

Da, se estompează... (Privind geamantanul.) *Imaginea asta îmi tul-
bură mințile... Gândurile mele sunt mai tulburi decât apele Dunării
învolute.* (Explicând) *Știi, chiar și-n nenorocire, îmi aleg imaginile
din lumea fizică... Am nevoie, la gradul meu de abstractizare...*

- r. 9: O soție trebuie să-l tulbure încontinuu pe soțul ei... *Eu așa te-am tulburat de la început...*
- r. 14: Am fugit pur și simplu de-acasă... *Ca Tolstoi. M-o prinde și pe mine careva, într-o gară întesată cu papornite. (Cu gândul la Tinca.)*
- r. 18, în continuare, în Ms:
Să vedem cine-o să-i mai întoarcă ceasul pentru șase fără un sfert... *Dacă n-or s-o dea afară de la serviciu... dacă n-o rămâne dumneai pe drumuri... ca soția lui Onassis... (începe să plângă)... ori a lui Agamemnon...*
- r. 22: O să mă reped eu seara... *(Către Tinca) Ți se-ntoarce greu arcuț ăla, dragă? Adică, pardon, nu ești tu...*

P. 360, după r. 22, în Ms:

VI.ĂDULEASA

Te rog... Vezi că are două ceasuri deșteptătoare... Unul de CFR, care merge cu un sfert de oră înaintea, și altul de bucătărie, care merge c-un sfert de oră în urmă...

VI.AD

Bine, bine... ne descurcăm noi... să ne vedem noi acolo... la fix.

r. 28, în continuare, în Ms:

Unde o poate duce, spontan, capul ăsta de gănsacă... De dragul ei, inventez chiar un cuvânt nou... că o simplă găscă nu e, e clar...

P. 361, r. 17: Să se descurce! Au sulă, au prefectură...

r. 18: scuzăți, să le legalizeze pornirile...

TINCA I

Păi, cartea aceea a ta... n-are un scop moral?

VI.AD

Lasă cartea... acun e vorba de viață, de viața mea.

P. 361, r. 23–25: *țină secret... Se află, domnule... de la croitoreasă, de la maseuză, și tot se află... Bărbații sunt ca ulii, ca vulturii aceia cu gâtul pleșuv, ce scrutează din înălțime văile aburite ale munților stâncoși, în căutarea gazeleilui...*

VIAD

Gazelei... gazelul e o poezie...

VLĂDULEASA

Totul e poezie, când vorbești de-o femeie frumoasă... Poți să spui orice... Da, vulturul care caută gazela, e bine și „gazela“...

P. 361, după r. 30, în Ms:

VLĂDULEASA

A făcut o precizare... mă rog,... așa sunt inginerii aceștia... mai exacti, mai cu picioarele pe pământ...

TINCA I

Nu!... Vrea să-mi strice cheful... pur și simplu, ține morțiș să-mi strice cheful... (Către Vlad) Bădăranule!

P. 362, r. 15: *Un moment de tăcere. Scena poate să se rotească pe o altă „spiță“ a evantaiului. Eventual, o cortină de întuneric. Tinca – la aprinderea luminii – se pregătește de culcare. Vlăduleasa întoarce cele două* Ms

P. 363, r. 14: *Tipii de felul lui, așa prostănaci și impertinenți... animale sănătoase... au succes* E
 r. 18: *suporta situația aceea ambiguă... Prefăcătoră, de-o parte și de alta... privirile pline de reproș... mute, dar elocvente... Știa că trăiesc cu altcineva...*

P. 364, înainte de r. 1, în Ms:

TINCA

Da...

VLĂDULEASA

Și, odată, când a venit cherchelit și-a așipit cu capul pe birou, l-ai luat de chică și l-ai izbit, plină de ură, de câteva ori cu fruntea de cristalul de pe birou... El mi-a povestit... Nu era gură-spartă, dar unele lucruri tot îi mai scăpau. Mai ales când apărea plin de zgârieturi și toți îl întrebau.

- r. 2: Astea sunt fleacuri... *Mult mai groaznică era starea de unilintă în care se complăcea în ultima vreme... Mergea*
- r. 6: înteleg de ce mă tolera... *într-un mod inexplicabil...*
- r. 7-13: Și cu cât era el mai discret, mai potolit, mai mocrnit, mai împăcat, cu crucea sa, cu atât mai mult tu voiai spectacol... *Mă luai pe după uneri, îmi făceai semne cu piciorul pe sub masă... când dădeam mâna mă strângeai mult, în așa fel încât el să observe... Și după ce observa și-și pironea privirea pe mâinile noastre, tu tot mă mai strângeai și chicoteai...*

TINCA

Te iubeam.... eram moartă după tine...

VLĂDULEASA

Da, dar el te iubea pe tine...

TINCA

Voiam, servindu-i otrava amară a înșelătoriei... de fapt, nu-l înșelam... mă despărțisem de un an de el... nu se mai atingea de mine decât cu forța... o dată sau de două ori... Tare mult îi plăcea să fie brută!... Voiam, deci să încerc să-i tocesc simțul atroce al proprietății private... credea că sunt proprietatea lui... și printr-o exacerbare a geloziei... înțelegeți? N-am pomenit bărbat mai gelos!

VIĂDUIEASA

Eu sunt și mai gelos... cu mult mai ros de morbul geloziei mistuitoare și oarbe...

TINCA

... să-l distrug moralicește. Asta voiam.

- P. 365, r. 3: de farmec, de talent, *puternic, bine clădit...*
cu salariul la nivelul așteptărilor.
- r. 11-12: și nu avea pretenția s-o iubești... *nu trebuia să-i spui unde te duci, de unde vii, de ce nu vii de unde-ai plecat... și vii întotdeauna din altă direcție...* nu te căuta toată ziua prin buzunare, să găsească bilețelele... *să-ți pigulească ultimul bănuț.*
- r. 15: ... I-am explicat, a înțeles... *În candoaarea ei, credea că e normal ca nevasta să scotocească buzunarul soțului și să-i știe fiecare pas...*
I-am spus, a înțeles... dar era prea târziu.
- r. 27: ... ea cu altul... *Abia aștepta să plec undeva, ca să-și cheme amantul...* În ultima vreme, *puneam semne și găseam toate semnele mele date peste cap...*
- P. 366, r. 6: Ce pasiune! Ce stil oral plin de patos! *Pe mine nu mă scotea din „dă-mi aia“, „fă-mi aia“, „stai la coadă“...*
- r. 13: Foarte bine! *Îmi ia un drun din picioare*
- P. 367, r. 6-7: știi să numeri, dar să mergi să te interesezi, să te zbați *ca găliganul ăla fônf...* de-adus... *la toată comisia...* Bine spunea cine spunea: *„Asta nu mai e concursul candidaților, e concursul părinților“... Și ai mei...!*
(Izbucnește în plâns. *Un plâns reușit.*)
- r. 12: Te muți la nașă-ta! *Ți-a pus bec la intrare...*
Ți-a pregătit plita... Ți-a făcut și loc pentru afișe!!

- P. 368, r. 3: era tatăl tău... *Dar, de-ar fi să alegi, tot pe mămica ai prefera-o nu?*
- r. 6: zâmbești... *În loc să stai de vorbă cu scorpia aia, care nu primește decât fete trecute și urâte, cu picioarele ca butucii și glas dogit... În loc să tremuri*
- r. 14: cloțiți acasă! *Alternati crizele de menopauză cu cele de senilitate...*
- r. 19-20: Daniela, admit că mie poți să-mi zici orice... *poți să mă calci în picioare... Eu te-am adus pe lume... Acuma ai și scuze, să zicem... ai suferit un eșec pe linia afirmării tale în viață... Dar dânsul e un străin, dragă.*

P. 369, după r. 11:

DANIELA

Acum te treziși? S-a afixat...

TINCA

Si aia cum a intrat, dac-a luat 4,75 și 97 de miimi, sau sutimi, la improvizatie?

DANIELA

Uite, c-a intrat.

TINCA

(tipând)

Si tu de ce n-ai intrat? De ce-ai luat 1,80?

VLĂDULEASA

Da, de ce-ai luat, în definitiv, 1,80?

TINCA

Ce notă este asta, 1,80? Eu nici n-am auzit de-o notă 1,80. Asta poate fi înălțime, talie... dar nu notă!

- r. 16: progrese... *Acum cinci-șase ani, e-be!... nici nu vedea linia... În orice caz, mă bucur că voi avea o fată actriță... Actrițele sunt înțelegătoare. (Pe alt ton.)*

- r. 30: V-am slujit zi de zi ca o roabă. *Dîmîneața, să mă scol c-o jumătate de oră mai devreme, să vă aduc cafeaua la pat... seara, să mă culc ultima, după ce spăl vasele... Că se mira și croitoreasa c-am slăbit așa. Zicea „Ati ajuns niște oase înșirate“.*

VIĂDULEASA
(izbucnește în răs)

Așa i-a zis și fostei mele...

TINCA

Auzi tu, „oase înșirate“!

DANIELA

Tu ești aceea care vrea să slăbească... N-ai venit tu c-o rețetă pe bază de...

TINCA

Ab! Această rețetă nefastă! Daniela are dreptate. Am slăbit în prima zi 3 kilograme, în a doua, cinci și jumătate, în a treia... staționară... Ia fel, în a patra și-a cincea... ca să mă pomenesc, tocmai în a șasea zi, pe la miezul nopții, că scad brusc 13 kilograme! Nu-mi venea să cred. 13 kilograme – nici mai mult nici mai puțin...

VIĂDULEASA

O adevărată hemoragie de slăbire...

TINCA

Mă topeam văzând cu ochii... Pierdeam din greutate chiar în secun-dele cântăritului... înnebuniseam limba cântarului... Așa făcea... (Imită.)

VIĂDULEASA
(filosof)

A fost mai degrabă o reacție psihologică în lanț... dacă se poate spune astfel. Ai intrat într-un lat psihologic. Cura a coincis cu momentul de vârf al certurilor tale cu Vlad. Curba emoțională ridicată s-a întălnit cu curba curei și-a dereglat... asta...

TINCA

Fir-ar ai dracului de morcovi!

VI.ĂDUI.EASA

Pe cuvântul meu, dacă femeile astea au vreo logică! Cu cât descreștea, proportional cu regimul, forța vitală în tine, cu atât te arătai mai artăgoasă, mai întărâtată, mai absurdă... de l-ai scos pe bietul om din peni... Trebuia să te menajezi și să-ți vezi în liniște de slăbire...

TINCA

Ba, de-ngrășare...

VI.ĂDUI.EASA

Cum așa?

DANIELA

(pufnind în râs)

După alea 13 kile, în douăzeci și patru de ore s-a îngrășat cu 14...

VI.ĂDUI.EASA

Vă jucăți și voi cu kilogramele, parc-ar fi puls... Doamne, iartă-mă... sau tensiune! Cum să te-ngrăși atât într-o singură zi? Ce-ai mâncat?

TINCA

O înghețată, și-am băut un pahar cu sifon...

VI.ĂDUI.EASA

O fi fost sifonul cumva... radioactiv... Dumnezeu știe cum...

TINCA

După aceea, am mai pus pe mine... în prima zi patru... în a cincea... staționar... staționară... la urmă, două și trei...

VI.ĂDUI.EASA

Formidabil! ... Ne vedeam zilnic și n-am observat fluctuațiile astea la iubita mea... Erai așa de statornică...

TINCA

Ce pricepeti voi din sufletul femeii!

DANIELA

(superioară)

Hu! Bărbații! Toți, niște cotoi.

TINCA

Tu să nu vorbești de bărbați, până nu intri la facultate! Nu vezi că ești un copil?

P. 370, după r. 12: TINCA

Cap de lemn! Îți pică la examen un zece lei rupt... și nu știi ce să faci cu ei în fața comisiei.

DANIELA

La anul, știu ce-o să fac...

VIĂDULEASA

Da, dar un an de zile pe capul părinților... fără serviciu, fără preocupări... și, cu temperamentul tău debordant!

r. 20. s-a ținut după mine un roi de tântari... *exact ca-n romanul... nu, că acolo erau fluturi... Deasupra Institutului era un curcubeu de tântari... un adevărat curcubeu... l-am arătat și celorlalți... unii l-au văzut, alții au zis că nu-i nimic...*

TINCA

(acru)

Și, cei care nu l-au zărit, au intrat...

DANIELA

Da.

- P. 371, r. 3-5: mobilată... *s-o apuce pesimismul acolo, singură... noaptea singură, într-o casă străină, cu Schopenhauer.*

TINCA

Dacă aş fi avut eu mintea de-acuma... Ori faci cinci copii, unul după altul, pe nerăsuflăte, şi-i trimiţi la tară, la mătuşi, la naşi, la fini... să ți-i crească... ori nici unul!

VLĂDUIEASA

Da era altceva dacă Daniela mai avea un frăţior de vârsta ei, cu care să discute.

- r. 8: Eu cu copiii am terminat!... *De ce n-ai vrut atunci?*
- r. 10: *Cum puteam să fiu atât de iresponsabil? Îl naşteai, semăna cu mine... şi ce trai ai mai fi avut în casă? În sfârşit, să nu ne începem căsnicia c-o neînţelegere de principii... Torul o să se aranjeze văzând şi făcând.*
- r. 21: ultimele locuri... *(Imitând vocea unui crainic sportiv) „Formidabil! Reprezentativa noastră izbuteste să se plaseze pe locul al cincisprezecelea, calificându-se pentru locul al şaisprezecelea, pentru a-si adjudeca, în sfârşit, ultimul loc... în urma unei contestaţii...” (Izbucneşte în râs).*
- P. 372, r. 13: o problemă... *În oraş nu mă lasă să mă duc, să schimb liber opinii, la o halbă, c-un prieten..., acasă nu mă ascultă, când vorbesc... Aţipeşte... O să-mi iau lumea-n cap... De ce crezi*
- P. 373, r. 10: de-a-n picioarele... *Şi mă mai înnebuniţi şi cu scenele voastre de gelozie, de amor chior, de năbădăi... Parc-aţi fi în epoca de piatră...*
- r. 22: *Îl dau la câini... că se şi miră, cred că le-ann schinbat regimul alimentar... Ori îi scot grăsimea şi-o parte din zer... ori îl ţin în soare zile în şir... Degeaba dai banii!*

P. 375, r. 19-20: TINCA

(lui Vlad)

*Inconștientule, vorbești ca un inconștient.
Iasă, c-or să te ajungă pe tine blestemele
mele. Nu trece una pe lângă tine, fără
să-ntorci capul... Bătrână, urâtă, schiloadă,
cum o fi... Ca jigărita asta... Ciue ti-o fi
scos-o în cale, unde oi fi găsit-o. (Către
Vlăduleasa)*

r. 27: *Să știi că se consumă sincer. N-are nimic în
cap, nici o preocupare elevată, primește câte-un
telefon, câte-o anonimă, și-și roade unghiile,
umplându-și timpul două săptămâni. Acum
mă-nțelegi și tu...*

P. 376, r. 3:

*Te socoteam om cu experiență... Că alegi,
nu culegi. Nu-ți legi viața de-o femeie decât
după un examen medical riguros... Prima
dată, să zicem că ne căsătorim din pasiune.
Orbiți de patimi... și, când ne trezim la
realitate, numai noi știm cât pătinim! Cu
niște basoalde spanchii, cu sâni lăsați, ori
fără sâni, cu fețe de cal, cu un cap mai
mari decât noi, ori pitice, bune de circ,
suferind de stomac... Dar, a doua oară?!
Prima oară, să zicem c-ai greșit... dar a
doua oară nu mai ai dreptul s-o zbârcești...
Te bate Dumnezeu dacă repeți neghiobia
de a te da cu ochii închiși pe mâna unei
cotoroante... Cunosc un pietrar care-a ținut
patru soții. O adevărată bandă de neveste...
Ce l-au mai chinuit, săracul, ce l-au mai
schingiuit să le dea bani, să scoată bani din
piatră seucă... Ce i-au mai pozat... și, după
aia-i tăiau pânzele cu cuțitul... că nu le
plăcea nici cum pictează... nici cum
sculptează...*

- r. 9: au piciorul plat... *n-o poți urca pe-un munte, n-ai cum face o excursie mai lungă, per pedes apostolorum, că-ncepe să-ți plângă că nu mai poate de picioare după două sute de metri.*
Pune-o să meargă desculță.
- r. 17-19: VIAD
(*energic*)
Linște. Pot să schimb și eu câteva cuvinte cu futu mea?! O văd o dată pe lună... lăsați-mă să-mi tihnească și mie întrevederea... (lui Vlăduleasa) Să nu omit! Tu te-ai uitat bine la a ta?
- r. 26: *Nu trebuiau desfundate mahalalele, așa, brusc!... I-au luat pe toți și i-au îngrămădit prin blocuri... că știu trai civilizată, că nu știu, c-au mai văzut o baie de faianță, că n-au mai văzut... Zici că mergi în vizită.*
- P. 377, r. 3: Conversație. Tu oi fi știind... *că fetele de-acum învață repede toate aberațiile, toate perversiunile... dar el, căruia trebuie să-i scoți vorba cu clestele... ce-ți spune? Cu ce te-a fermecat? Lângă mine stă și oftează tot timpul.*
- r. 16: *Asta, și cu zece certificate de căsătorie, tot mutră de știitoare are... Bravo, Daniela.*
- r. 28: *Unde plecați? Că doar n-oi fi scos și pașaportul, în timpul asta? Două ceasuri l-a scăpat din ochi, nu mai mult de două ceasuri...*

VI.ĂDULEASA

Când e să-i meargă omului bine, îi merg toate...

- P. 378, r. 2: (*romantic*)
- r. 17: *O să stai acasă!... Gata, m-am învățat minte!... Nu te mai trimite eu la pâine, la lapte... să mi te-ntorci după trei săptămâni... și c-o coadă după tine... Te țin sub cheie.*

P. 378, după r. 19:

VIĂDUI.EASA

Care ești tu-cea adevărată? Cea de acum, din minutul acesta? Cea de adineaori? Cea de azi-noapte? Ce dracu, că n-oi fi făcând joc dublu!...

DANIELA

Orice soție e o Mata Hari... și-un război mondial acasă... un front de luptă.

VLAD

Așa, Daniela... Arată-ți personalitatea... Arată că judeci cu capul tău...

P. 379, r. 12: prin oraș... a început ploaia... îmi place să
 merg cu pletele ude... cu ocazia asta îl
 căutăm și pe Vlădescu...

r. 23: Mă mușcase o viperă...

VLAD

(râzând)

N-am văzut om care să viseze mai mult... mai încâlcit, mai fantastic...

VIĂDUI.EASA

Venisem să vi-l povestesc... (chimăindu-se să-și amintească) l-am uitat...
O viperă mă mușcase, aici, de inimă

P. 380, r. 7-14: Iar nu pot să dorm... (Aprinde veioza).
 E un făcut: de câte ori mă culc, nu pot
 s-adorm.

TINCA

Stinge lumina!

VLAD

Ba. Că n-o să stau ca un popândău, pe-ntuneric. (Tinca se scoală și stinge veioza lui Vlad.) Și eu, ce fac acum!

TINCA

Dormi. (Pauză.)

VLAD
(râzând)

Sunt atât de împrăștiat, încât niciodată nu pot să mă adun tot... să adorm cu toate forțele... De-ai somnul meu e mai mult o ațipire... Ți-am spus eu că sunt făcut din trei, patru inși...

TINCA

Din trei-patru inși... (Dispreț.) Ai început să ai dubii... Parcă erau patru.

VLAD

Dacă nu dau de-al patrulea... Unul doarme, altul are chef să pălăvrăgească, altul vrea să inventeze...

TINCA

Iar te lauzi... *Oricâți ati fi voi tot nu faceți cât unul desprecheat* (Pufnește în râs.)

VLAD
(scârbit)

Dispută metafizică, cu femeile! Imediat o dau pe curvăsăreală...

TINCA

Ba e măgar cine se gândește la prostii (Vlad se îmbracă pe întuneric). Ce faci, te îmbraci?

VLAD
(amărât)

Îmi iau lumea-n cap.

TINCA

Și pentru asta trebuie să te îmbraci pe întuneric?

P. 382, r. 3.

I.-ai controlat? *Și tu mă săcăi cu mania asta a tu (Către Vlăduleasa.) Îi e frică să nu se asfixieze și, în fiecare seară, încearcă întâi cu chibritul sobele, apoi merge în oraș, la centrală, și-i roagă pe-ăia să aibă grijă...*

r. 13:

de bine de rău

VLĂDULEASA

Totuși, unele fisuri...

TINCA

Poate... cun e el un dedublat fără pereche... Dumitale ți-o fi somn

- r. 16: doarme în camera ei... *Fata în camera ei... Numai eu cucăi singur. Nu-mi era urât, până anul trecut. Se simte*
- P. 383, r. 4: *Nu-ți face probleme. Vino de te culcă.*
 r. 9: *Zi mersi că e pace și nu te ia nimeni la bătaie... așa cum ești, în pantolonași scurți. Nu vine nimeni să te ia la palme (Vlăduleasa începe să sforăie.) Cu cât dormi mai mult, cu atât ești mai obosit*
- r. 12: *Parc-ar fi bărbatu-meu. De la o vreme toți se obișnuiesc cu tine, interesul se tocește și adormi imediat. În jurul tău – un cerc tot mai mare de bușteni...*
- r. 23–27: *Căzusem într-o fântână, era de fapt o cișmea, și mă tot duceam așa în jos... căutam fundul nu dădeam de el cu vârful piciorului... apa îmi trecuse de creștet... Zic: na, că mă înec, dumnezeii mă-și de situație absurdă. Atunci am văzut că unul stă sus, aplecat deasupra apei, se uita în fântână și eu am înțeles că sunt umbra lui. Umbra omului aceluia care se uita în jos... Dac-ar fi plecat așa fi fost salvat, că m-ar fi tras după el... Dar el, parcă intenționat, nu se mișca, așteptând parcă să mă înec odată... Nu puteam să-mi țin răsuflarea, sângele-mi venise în cap, dădeam din mâini disperat... el se uita la mine... și atât. Ce-o fi-nsemnând asta?*
- P. 384, r. 10: *credincioasă unui adormit? A ține o femeie, azi, e un lux, nu o necesitate. Am mai spus-o (ridicând tonul). Auzi? Un lux!*

TINCA

r. 14-15: Spun adevărul, chiar dacă e crud. *Am învățat de la celălalt.*

VLĂDULEASA

Ce-ai învățat?

TINCA

Asta...

VLĂDULEASA

(speriat)

Numai atât?

TINCA

Știu și eu...

r. 18-20: *Am fost un mormoloc și le-am dat cu piciorul. Cât s-a ținut una după mine! Câte telefoane cu sennal mi-a mai dat. Mi-a făcut cadou o carte de vise, legată în piele de răs... Țștia dorm mult. Din păcate, visele erau versificate – și... nu-i ce-ai crede. Visele de aur ale omenirii – prețioasă carte, în felul ei... dar nu ce-mi trebuia mie.*

P. 385, r.12: numai că nu le dai țată. ... *Încolo, fricoși, sperioși, mucioși, să-i speli, să-i cârpești, să-i duci de mână... Niște tontălăi!*

r. 22-25: *Catâr? E o prostie fetițo. Du-te și fă-ți lecțiile, dacă te-ai sculat așa de dimineată. Profită că ai capul mai limpede.*

DANIELA

Tocmai că e mai limpede. (Secret). Știi ce. M-am dat peste cap...

TINCA

Și-ai devenit o găsculiță... (Râde).

DANIELA

(face câteva tumbes)

Exact... și nu pot să-mi revin. Eu cred că fiecare om mare face asta în secret,

P. 386, r.15: Vârsta critică. *Vârsta critică e întotdeauna și fragedă.*

P. 387, după r. 3:

VIAD

Să știi că m-ai supărat, ce ridici tonul la mine?! Dacă n-ar fi vineri, ai vedea tu pe dracu! Or, vinerea, eu mă abțin. Deși n-ar fi trebuit să-ți spun, că prea ești profitoare...

TINCA

Tu ești Sucilă, că nu mai știe omul cum să te mai ia, până nu te bate...

- text lipsă în E
- r. 13: să mai viseze un pic... *zice că numai la noi...*
- r. 16: Să se ducă să viseze în... la... casa lui! *Doamne, iartă-mă!*
- r. 21: Să zboare în cosmos... *mai repede. (Furios)*
Dar ce e patul meu,
- r. 26: ... visătoare publică?! *Chimică?* Să-l mai prind pe-aici că... *mă rog... Ferească Dumnezeu.*
- P. 388, r. 24: omenesti și nu-l întrebi cine... *paștele mă-si e, de unde vine, ce învârte?*
- P. 389, r.5: Începe să-mi fie frică... *Și încrederea în om are o limită. Câteodată, îi mai dau dreptate și bărbatului. De fapt, ultima dată l-am văzut în oglindă. Obiceiul asta prost al sotului de-a se bărbieri în oglindă, mi-a umplut casa cu imagini... de bărbați care ies din oglindă... (Pe gânduri). Și, dacă nu toți sunt alter-ego-uri*

P. 389, după r. 26, în Ms: *(Se aude o ciocănitură în ușă.)*

TINCA

Da, intră (Nu intră nimeni). Poftiin (Nimeni) Parcă a ciocănit cineva...

DANIELA

Da, am auzit... (Merge, deschide ușa. Vlad se prăbusește în odaie. Amândouă scot un țipăt.)

TINCA

Vlade...

DANIELA

Tăticule...

SERVITOAREA

(sau TINCA II – ca o servitoare)

(Intră cu un fâras)

An venit să iau cioburile.

P. 390, între r. 14–15, în Ms:

VLĂDUIEASA

Așa e. Am văzut și eu anunțul pe-o cruce, la o răscruce.

VLAD

E vorba, bineînțeles, doar de câteva zile. Un experiment. Dictat de faptul că nu e exploziv.

TINCA

Cine nu e exploziv?

VLAD

Cancerul. Oamenii nu-și dau seama când îl contractează. Dinamita e menită să atragă atenția asupra acestui pericol. Recunosc, nu e un gest prea delicat pentru fumători.

VLĂDESCU

Era oricum nevoie de măsuri energice. După câte cazuri de cancer au fost semnalate în ultima vreme, o asemenea măsură plutea, cum s-ar zice, în aer... (Către Vlad.) Te rog, un foc.

P. 390, după r. 27, în Ms: *TINCA*

*Vă deranjează dacă deschid puțin fereastra?
Nu pot să sufăr fumul de țigară. (Deschide
geamul; iarăși o tăcere penibilă.)*

P. 391, r. 7: *Să închid geamul? Parcă tot se mai simte...
Săracul! Și era tânăr.*

r. 16-18: *... Venise abia de cinci minute, când ați
plecat dumneavoastră. I-am chemat tot așa, cu
telefonul, că nu-l cunoșteam nici pe el. Mi-a
plăcut numele lui. Vlădescu (jucând): „Alo,
Vlădescu, da, aici Vlăduleasa. Nu vrei să-mi
faceți o vizită? Astăzi e o astfel de zi încât am
nevoie de musafiri”. Și a venit imediat.*

VLĂDULEASA

Un adevărat prieten.

TINCA

Prietenul la nevoie se cunoaște.

VLĂDULEASA

La nevoiea lui.

VLAD

Nu cred c-avea vreun interes să vină să meară în casa mea.

TINCA

Era un suflet bun și dezinteresat. Toată viața a fost așa.

VLĂDULEASA

Și nu-i plăcea să deranjeze pe nimeni.

P. 391, după r. 19, în Ms:

TINCA

Să-nchid geamul. (Îl închide.)

P. 392, după r. 6, în Ms:

VIAD

De aici, dorința de a ghici, de aici, Imperiul turcesc. Turcii ne erau superiori tocmai prin faptul că ei beau cafea, iar creștinii nu consumau decât ceai. Ceiul te adoarme, te trezește.

TINCA

Eu am, la capul patului, un deșteptător. Sună în fiecare zi la ora șase fără un sfert, cu excepția duminicilor, când nu vrea să meargă deloc.

VIAD

Serios? Are ticuri.

TINCA

E un ceas vechi, o amintire de familie. Toți ai mei au fost funcționari. S-au sculat la șase fără un sfert, iar duminica au lenevit în pat, fără să-l mai pună să sune.

VIAD

Și, gata reflexul condiționat!

VI.ĂDUI.EASA

(întorcând ceașca)

Aș mai vrea una. Când n-am cafea, sunt ca ceasul diavolului, duminica. (Se ridică un fel de ghișeu în peretele din dreapta și trei cești cu cafea sunt împinse pe o lopată, cum împingi pâinea în cuptor.)

P. 392, r. 7-8: TINCA

(dă să-și ia ceașca, dar aceasta se îndepărtează, trasă probabil de un resort).

Mie îmi place tare... (Dă să pună mâna, ceașca sare în partea cealaltă. O pândeste ca pe o pasăre scăpată din colivie. O prinde, soarbe de vreo câteva ori)... altfel n-am puls.

r. 27: E tare? Aproape nu i-am pus zahăr.

P. 393, după r. 6, în Ms:

VI.ĂDUI.EASA

N-ai văzut că pe diavolul (făcând gestul pocnitului)... drept în cap...

TINCA

Da, dar atacă inima...

r. 13: Mai greu, cu fiecare zi. *Neorocirea e că ești la discreția cititorilor. Lumea a evoluat.*

P. 393, după r. 22, în Ms:

VLĂDUIEASA

Totul s-a făcut (Pauză.)

VLAD

(așteaptă să fie întrebat în legătură cu cartea lui)

Nu chiar totul...

VLĂDUIEASA

Eh...

VLAD

*Eu scriu și noaptea. Deocamdată, sunt mulțumit de ce mi-a ieșit.
Am decupat...*

P. 393, după r. 27, în Ms:

TINCA

Cum așa. (Nedumerită)

VLĂDUIEASA

Mă rog, după cerințele cuvintelor și ale prozodiei

P. 394, după r. 4, în Ms:

VLAD

Nu chiar... Mai am de fixat unele iștiri și de stabilit numărul de silabe la câteva pagini.

TINCA

Interesant. Și cum o s-arate cartea?

VI.ĂDUI.EASA

Grafic?

P. 394, r. 4-6:

VI.AD

Da. Toate cuvintele care formează conținutul cărții sunt puse într-o casetuță. La fiecare pagină, rândurile sunt indicate printr-o foiță de celofan care să susțină cuvintele.

TINCA

După câte îmi dau seama, va fi un fel de carte de versuri-clasor...

VI.AD

Da, și nu prea. Pentru că la clasoare operăm cu timbre, iar aici cu cuvinte din vorbirea de toate zilele. Mijloacele de expresie diferă.

TINCA

Așa e.

VI.AD

Și-apoi, dincolo, la filatelie, trebuie să-ți procuri singur timbrele. Aici odată cu cartea cumperi și toate cuvintele

P. 394, după r. 18, în Ms:

VI.AD

(ii e teamă că discuția o să devieze de la cartea lui. Repede)

Cartea mea... (Nu-i vine la moment nici o idee. Pauză.)

P. 395 după r. 13, în Ms:

VI.AD

(Cu oarecare reținere)

Faptul în sine e atât de banal... nu știu dacă merită.

VI.ĂDUI.EASA

Vă rugăm. Întrucât ne curioștem... numai de un ceas...

P. 395, după r. 18, în Ms:

VIĂDUIEASA

S-a schimbat și compoziția orchestrei

TINCA

Bineînțeles. Nu vedeți ce înghesuită în troleibuze? Și apoi, n-ai nici timp să vezi un spectacol.

r. 20: (impacientat să nu devieze discuția)

TINCA

r. 25: De ce maimuța nu face mătreață? Ea n-are treabă cu istoria. *Trăiește-ntr-o zonă temperată. În copac. Dar ia să coboare puțintel... Ia să nu mai fucă pe cosmonautul...*

P. 396, după r. 12, în Ms:

TOTI
(în cor)

Ca Arhimede! (Răsete.)

P. 396, după r. 24, în Ms:

VIĂDUIEASA

Formidabil!

P. 397, după r. 12, în Ms:

TINCA

Se-mâmplă. Și eu, de câte ori uit săpunul în cadă, niciodată nu-l mai găsesc dimineata.

VIĂDUIEASA

Pentru că e format din acizi grași și glicerină. Aceștia cum dau de apă... E normal să fie așa.

TINCA

E o lege a firii. Acidul gras... și glicerina slabă...

VIĂDULEASA

Și, de fapt, e invers, dar las-o așa...

r. 15: *Dă ceva care se topește... Vasăzică, nu mai putem avea...*

P. 398, r. 8: *Vorbește și femeia când are ton. Cîteodată îți vine așa de greu tonul...*

P. 398, după r. 12, în Ms:

VIAD

(dă să formeze iar numărul)

Să vedem acum

TINCA

(îl oprește)

Las-o, domnule.

VIĂDULEASA

Și eu zic la fel. Din moment ce-a apucat-o pe calea asta...

TINCA

O să aștepte că i-a murit soțul. Are o viață-ntreagă înainte

P. 398, după r. 26, în Ms:

VIĂDULEASA

Faci și oameni maro?

TINCA

Fac și oameni maro.

VIĂDULEASA

Aha! Vasăzică faci și oameni indigo?

TINCA

Fac și oameni indigo

P. 399, după r. 22, în Ms:

VI.ĂDULEASA
(privindu-și cotul)

E ros. Prea mulți vor să-l simtă

P. 400, r. 3: Aoleu! Dacă pe mine m-ar opri cineva așa,
aș fi în stare să...

r. 11: De la caz la caz. Unii sunt mișcați, alții o rup la
fugă după prima oară, pretextând... fel de fel
de înjurături. (Patetic.) Și azi

P. 402, după r. 11, în Ms:

VI.ĂDUI.EASA

O fi ajuns departe?

VLAD

Poți să știi? (Deschide geamul, toți se uită pe fereastră.)

P. 402, după r. 25, în Ms:

VLAD

Îmi place titlul pe care l-am găsit, după ani de căutare.

TINCA

(înviorată)

*E imposibil să cauți ceva și să găsești. Găsești altceva, dar nu găsești
ce cauți. Găsirile sunt întâmplătoare. O pură întâmplare.*

VI.ĂDUI.EASA

Vă referiți la descoperiri?

TINCA

Evident. Newton, Arhimede... cu totul întâmplător, nu?

VLAD

Dați-mi voie să vă contrazic. Am căutat eu cinci ani, dar l-am găsit...

TINCA

*Pe cine... pe titlu? ... vreau să spun, titlul clasorului?... vreau să
fie al cărții, al operei dumneavoastră.*

VLAD

Da. „Divina tragedie pentru bibliofili“.

P. 403, r. 5-6: Spune mai mult.

VLĂDULEASA

Ce putea să spună Dante, în Evul Mediu! Mai nimic.

VLAD

Și, în exil, și în Evul Mediu, și buimac de dragoste...

TINCA

Tertine goale...

VLAD

Ideea de bază e că dedublatul își joacă eul.

P. 403, după r. 13 în *Ms*:

VLAD

Aici e o mică inadvertență. Pentru că dedublatul meu are mai multe eu-ri.

TINCA

(uimită)

Și pe toate și le joacă?

VLAD

Jucat, e puțin spus. Și le topăie și le bramburește, le dă cu capul de pereti... E un dedublat năpădit de alter-ego-uri, ca peștera de ecouri

TINCA

Ce viuet trebuie să fie în sufletul lui, nu?

VLAD

Mă rog, viuetul nu contează. Contează apele pe care le face acest joc. Dacă o să citiți cartea, o să vedeți...

VIĂDUILEASA

(ironic)

Inundația?

r. 16: *Tragedie. E vorba despre relațiile...*

P. 404, r. 4, în continuare, în Ms:

Și, cun spuneam, cea mai stupidă... Lacrimi, încurcături cusute cu ată albă..., înbrățișări... amenințări cu sinucidere... copii răsăriți din senin...

P. 405, r. 20: *planetar.*

TINCA

(înțelegătoare)

Viața ne joacă festa...

VLAD

Nu viața, moartea...

TINCA

Nu înțeleg.

VLAD

Viața e întâmplătoare... Omul trebuie să fie cât mai complex...

VI.ĂDUI.EASA

Cât mai dedublat...

VI.ĂD

„Dedublat“ nu-i bine spus... Și eu am folosit cuvântul, că n-am găsit altul mai bun... E vorba de-acel joc al eului... Și cu cât ești mai în evantai, cu atât festa pe care ti-o joacă moartea e mai... răsfirată...

VI.ĂDUI.EASA

Seara, strâng de pe masă orice foaie scrisă, să nu vină hoții să mă omoare și să se creadă că singur mi-am făcut seama și c-am lăsat și-o scrisoare...

TINCA

Hm!... Poti să le lași și pe masă... dar să nu fie scrise citet...

VI.ĂDUI.EASA

Oare v-am spus ultimul vis?... Se făcea că trăiam

r. 22-23: *Cu inagini cam șterse, ca în filmele acelea de la arhivă, care parcă fumegă încontinuu... (Cască.) Și mergeam de mână cu un consătean... pe front... Amândoi pușcași, în linia întâia... noaptea. Și ne țineam de mână... Să nu ne pierdem și să nu se rupă înaintarea... Și ăla zicea... Cum îl chema?*

r. 28: (cască) *Oare de câte ori am căscat? Când caști de trei ori..., ori adormi, ori mori. Tare-s obosit... Și-mi zice: „Mă, te-am visat cam rău adineaori.*

P. 406, r. 10-12: *chiar dacă adormea... așa, din picioare... mergând... Țsta ne era somnul... Și mi-a zis: „Mă camarade, dac-o să mai ațipești, visează-mă tu frate-meu“. „Să te visez că dormi? Sigur, s-a făcut...“*
„Nu, visează-mă c-am murit, visează-mă că mor... am nevoie de somnul ăsta, înțelegi?

r. 16, în continuare, în Ms:

... *Așa am făcut războiul... (Cască.) Și m-a prins deodată oboseala aceea de-atunci.*

r. 18 (căt-re Tinca, în șoaptă)

N-am vrut... dar... așa s-a-ntâmplat. I-am visat căzând mort. N-am vrut să-i spun.

r. 26: *De-aia femeile umblă după pustani. Țtia n-au frontul în cărcă... știu ce e acela amor...*

P. 407, r. 5:

Vai de mine! Am niște păstură... E bună pentru tot ce privește sistemul digestiv...

(Explicând.) *Păstura e hrana puilor de albine... Trei zile se hrănesc cu lăptișor de matcă... și după aia cu păstură...*

r. 9: *Așteaptă un pic... Polenul adus de albine și preparat de ele și depus în fagure – asta e căpăcitură... așa se numește (Căt-re Vlăduleasa) Mergi direct la surse. Țți recomand eu un stupar.*

r. 11: (cade pe parchet. *Țipetele de rigoare ale celorlalti. Cu voce stinsă, Vlăduleasa vorbește, evident, pentru el, ceva între delir și testament.*)

r. 13: *Ah, sunt o streășină spre cer! Se mută-ncet valul în nori. Vapoarele se lasă mai jos,*

r. 21–23: *Se mută povestea în noi...*

Iubito și suntem noi doi

Noi doi, pe cărări mai abrupte,

Înalți, mai înalți ca un munte,

Cu talpa pe scoici fierbinți,

Cu creștetul sus printre sfinți...

P. 408, după r. 9, în Ms:

VLAD

Sunt naturale. Nu e mult... Unul a crăpat din viciu... i-am spus să nu fumeze, l-au avertizat și doctorii... altul...

- r. 26: în antichitate și-n evul mediu, mureau alții...
Mureau anticiei și medievalii... Te deranjează chestia asta?
- P. 409, r. 15: Și ieri a fost ziua ta, ai aniversat... nu știu ce-ai aniversat, că ți-am făcut, ori mi-ai făcut – ori atâția ani de la... Și alaltăieri
- r. 28: Încă un an – nu-i de colea!
- P. 411, r. 5–8: când l-am dus în spinare... *Trebuia să-mi pun un balat...* (Continuă.) *Mi-aduc aminte, parc-ar fi fost ieri...* A venit un fulger, a trecut prin inimă... și-a luat-o spre infinit...

TINCA

Linia?

VLAD

Pss! Linia.

CIOVÂRNACHE

(continuând)

... împingând o pasăre spre infinit ca în vârful unei săgeți...
împungând o pasăre din infinit (Foarte încet). Ce-mi place mie, suflere,
la tine, este misterul tău...

- r. 29: Otravă... mi s-a pus otravă în... *Cine zicea: „mor toți... în afară de corifeu?” Dar să crape-nțai corifeul...*
- P. 412, r. 14: Se țin de burtă... *Nevestele le dau peste mâini: De ce mânăuci aia, nu știi că n-ai voie...* „Sau: „*Doctorul ți-a interzis să bei...*
- P. 413, r. 25–27: A, bună idee! Că după un pahar de vin, ori ne supunem perfect... și rămânem așa... ori se adâncește dedublarea... *Se adâncește tot mai mult dedublarea... Si, când sunt mai mulți, ți-e rușine să te certi... Anbele cazuri, în avantajul nostru, adică al dumneavoastră, că, de fapt, dumneavoastră sunteți noi... sau noi sunteți dumneavoastră.*

DESFACEREA GUNOAIELOR

Ultima piesă publicată de Marin Sorescu este ceea ce se numește „o piesă de sertar“. Scrisă în 1971, cum este menționat în singurul volum unde a fost publicată până în prezent (după opinia noastră, o eroare tipografică; din context reiese că anul probabil este 1981), *Desfacerea gunoaielor*, piesă în două acte (șapte tablouri), a fost cunoscută abia în 1992. Prima apariție, în revista *Literatorul* (I):

Prolog și Actul I, Tabloul I și Tabloul II, în nr. 44, 1992, p. 8–10;

Actul I, Tabloul III, în nr. 45, 1992, p. 5;

Actul II, Tabloul IV, Tabloul V (parțial), în nr. 6, 1992, p. 4–5;

Actul II, Tabloul V (integral, cu reluarea fragmentului publicat anterior), Tabloul VI, Tabloul VII, în nr. 1, 1993, p. 4, 5, 10, 15.

În stagiunea teatrală 1993–1994, piesa a fost reprezentată pe scena Teatrului Național de Stat „Vasile Alecsandri“ din Bălți (Republica Moldova).

În 1995 este publicată în volumul: Marin Sorescu, *Desfacerea gunoaielor*, București, Editura Expansion-Armonia, colecția „Dramaturgia originală românească“, nr. 12, 113 pagini. La sfârșitul volumului: 8 desene de Marin Sorescu.

Între textul publicat în *Literatorul* și cel publicat în volum, diferențele sunt puține și neînsemnate. De consemnat că între cele două fragmente din Actul II, Tabloul V, publicate de două ori în *Literatorul* (nr. 46, 1992 și nr. 1, 1993) există, de asemenea, diferențe, semn că autorul a mai revăzut o dată textul. La publicarea în volum, este preluată însă prima variantă.

VARIANTE:

Marin Sorescu, *Desfacerea gunoaielor*, Editura Expansion-Armonia, București (E); *Literatorul*, nr. 44–46/1992; nr. 1/1993 (I); *Literatorul*, nr. 46, 1992 (I₁); *Literatorul*, nr. 1, 1993 (I₂) (pentru fragmentele din Actul II, Tabloul V).

P. 420, r. 15–16: ... De altfel, dumneavoastră trebuie să fi picat din lună dacă habar nu aveți cum e la noi...

- ... De altfel, *dumneavoastră trebuie să veniți de departe*, dumneavoastră trebuie să fi picat din lună dacă habar nu aveți cum e la noi. *I*
- P. 424, r. 8: M-am abținut, dar gura dumitale... *E*
M-am abținut, *m-am abținut*, dar gura dumitale... *I*
- P. 469, r. 26: *Unora* le merge *E*
La unele le merge *I*
- P. 472, r. 13: pentru a stârpi din rădăcini *doritul* ... *E*
pentru a stârpi din rădăcini *dormitul* ... *I*
- P. 475, r. 16: Dumneata te lămurești anevoie *E*
Dumneata te lămurești *cam* anevoie *I*
- P. 480, r. 18-19: depusă sus în vid la păstrat. Trebuie *s-o* scoatem de la păstrat și *să o* mâncăm. *E*
Lungeste ... *E*
depusă sus în vid la păstrat. *E un pământ* *depus la păstrat*. Trebuie *să-l* scoatem de la păstrat și *să-l* mâncăm. Lungeste ... *I*
- P. 481, r. 29: Nu se abține nimeni, când există o *umanitate* bine stabilită. *E*
Nu se abține nimeni, când există o *umaninitate* bine stabilită. *I*
- P. 482, r. 2: O *umanitate* de vederi largi. *E*
O *umaninitate* de vederi largi. *I*
- P. 482, r. 17: IRINA *E*
IRINA (*Victorioasă*) *I*
- P. 485 r. 18: Spioana vorbește. Ea care se pupă cu *Brescia (Tunând)*. *E*
Spioana vorbește. Ea care se pupă cu *Vaticanul (Turnând)* *I*
- r. 21: ..., și se pupă-n bot cu *Brescia*, transmit... *E*
..., și se pupă-n bot cu *Vaticanul*, transmit. *I*

- P. 488, r. 3: S-a repartizat la fiecare familie ... *E*
Așa sunt vremurile. S-a repartizat la
fiecare familie... *L*
- P. 494, r. 2: Fel de fel de *acorduri*. *E*
 Fel de fel de *corduri* *L*
- r. 18: ... pot să mă caute și-n *coc*. *E*
 ... pot să mă caute și-n *popou*. *L*
- P. 504, r. 13: Cine? *E, I₁*
 Cine, *frate*, *I₂*
- r. 17: (*sare ca arsă*) *E, I₁*
 (*speriată*) *I₂*
- r. 18: Cine? Ce? *E, I₁*
 Cine? Ce? *Poate cu dormeză, că ăla nu se*
poate numi pat *I₂*
- r. 20: Uite-o acolo... (*Arată lada*) *E, I₁*
 Uite-o acolo, *în ladă*... *I₂*
- r. 26-27: Ia nu te mai preface *acuma!* Cine să
 creadă că-ți pare rău când îți rămâne ție *patul*
cu tot ce-i pe el. *E, I₁*
 Ia nu te mai preface *atâta*... Cine să
 creadă că-ți pare rău, când îți rămâne ție
imobilul și păturile... *I₂*
- P. 505, r. 12-15: Cine s-ar fi așteptat la așa ceva? Ne obișnuim
 sem cu ea *în pat*, credeam că nu va muri
 niciodată.... *Tinerete fără bătrânețe în pat,*
nu se poate, așa gândeam... (Către Perpelea.)
Poate-mi ajutați să o suim în pat, s-o
pregătim *E, I₁*
 Cine s-ar fi așteptat la așa ceva... Ne
 obișnuisem cu ea *între noi*, credeam că nu
 va muri niciodată... (Către Perpelea.) *Poate*
m-ajutați s-o suim pe catafalc, s-o
pregătim. *I₂*
- r. 21: Dumnezeu s-o ierte. *E, I₁*
 Dumnezeu s-o ierte. (*Se închină*) *I₂*

- r. 27-29: O duceau și ei destul de greu, n-ați văzut, ajunseseră până la divorț. Acum măcar au culcușul lor, nu se mai *bagă* nimeni *între* ei. E, I₁
 O duceau și ei destul de greu, n-ați văzut? Ajunseseră până la divorț... Acum, măcar au culcușul lor, nu se mai *anestecă* nimeni... I₂
- P. 506, r. 21: ... Că nu *m-ar* fi trimis aiurea E, I₁
 Că nu *m-or* fi trimis aiurea I₂
- P. 507, r. 2-3: Vă rog, gălăgia mai mică, *nu suntem în gară*... E, I₁
Mi-s frânt de oboseală. E, I₁
 Vă rog, gălăgia mai mică. *Sunt obosit de drum*... I₂
- r. 6-10: Tu de ce te-ai lăsat pe mine? Dacă știi că mie *n-o* să-mi dea, *de bleg ce sunt, or să mă ducă* cu vorba și până la urmă *o să primească* altul repartiția, de ce nu te-ai ocupat de problemă? Așa fac femeile *gospodine, se duc* pe colo, pe dincolo... *ele răzbesc* mai ușor E, I₁
 Tu de ce te-ai lăsat pe mine? Dacă știi că mie *n-or* să-mi dea, *mă duc așa* cu vorba și până la urmă *înbuță* altul repartiția, de ce nu te-ai ocupat *tu* de problemă? Așa fac femeile. *Umblă* pe colo, pe dincolo. *Ele răzbesc* mai ușor. I₂
- r. 24: promis *mai* mult și astăzi numai ce primesc la telefon E, I₁
 promis *de* mult și astăzi numai ce primesc *un* telefon. I₂
- P. 508, r. 2: Apartamentul cel mai ieftin știu... *Confort paispe*... E, I₂
 Apartamentul cel mai ieftin, știu. I₁

- r. 17: Zici că l-ai prins pe Dumnezeu de-un picior...
și când colo e de lemn! *E, L₁*
Zici că l-ai prins pe Dumnezeu de-un picior...
și când colo *piciorul* e de lemn. *L₂*
- P. 509, r. 8-9: Mergi la piață *după* niște gunoaie și trebuie
să faci și coadă *E, L₁*
Mergi la piață – niște gunoaie și trebuie
să *mai* faci și coadă *L₂*
- P. 514, r. 15: Lumea pierde prea mult la coadă *E*
Lumea pierde prea mult la coadă. *Asta pot*
să le-o spun și-n față. *L*
- P. 515, r. 2: Și la *urma urmei*, mai.... *E*
Și la *urmă*, mai ... *L*
- P. 524, r. 19: FEMEIA BRUNETĂ *E*
FEMEIA ÎNAITĂ *L*
- r. 21: CEII ALȚI *E*
POTOLEA *L*
- P. 527, r. 23: ... Știți, *l-au dat* afară, să-l bată *E*
... Știți *l-a luat pe* afară, să-l bată *L*
- P. 529, r. 16: acțiune *politică*, îi dați zor că se strică
gunoiul... *E*
acțiune *patriotică*, îi dați zor că se strică
gunoiul *L*
- P. 531, r. 1: POTOLEA *E*
PERPELEA *L*
- r. 17: COPILUL *E*
CAȚA *L*
- P. 532, r. 7: *Boababaci* *E*
Boabalâci *L*
- r. 22 Nu, *nu eu* *E*
Nu, *eu nu* *L*
- P. 539, r. 26-27: ... Născut în anul cutare, ziua cutare.
Eliminând ... *E*
... Născut în anul cutare, *căsătorit în anul*
cutare, bătut în anul cutare, ziua cutare.
Eliminând... *L*

- P. 540, r. 23: Vrei, doamnă, să ne întoarcem la decimări
de masă E
Vrei, doamnă, să ne întoarcem la decimări
în masă. I.
- P. 541, r. 2: Totuși, dacă stau *bine* și mă gândesc... E
Totuși, dacă stau *să* mă gândesc... I.
- P. 543, r. 9: Într-o societate nu trebuie ca unora *să le*
fie tare. E
Într-o societate nu trebuie ca unora *să le*
fie moale și altora tare. I.

LUPOAICA MEA

Publicată o singură dată, în 1984, în volumul Marin Sorescu, *Ieșirea prin cer*, Editura Eminescu, București, p. 223–243; este „o piesă din perioada comediei *Există nervi*” (interviu cu Marin Sorescu în *Arlechin*, nr. 11–12, trimestrul II, 1981, p. 5–6).

A fost reprezentată în 1966 pe scena Institutului de Arhitectură din București, în interpretarea formației dramatice a Institutului. Regia: Petre Pufan.

Ca majoritatea textelor dramatice soresciene, *Lupoica mea* face parte, și ea, dintr-o „serie mică” care „se organizează... de la sine” (*Dramaturgie românească în interviuri*, 1997, p. 22), cea de a doua în suită fiind *Luptătorul pe două fronturi*, dată publicității mult mai târziu, în 1981 (fragmentar).

Plasate în același „timp istoric” și vehiculând personaje din mitologia romană sau cu rezonanță în mitologie și istorie, înrudirea este subliniată și prin precizările autorului (preambul la *Luptătorul pe două fronturi*), referitoare la cadrul de desfășurare a acțiunii: „O sală de antrenament sportiv, sau cam așa ceva. Saci de box, atârnați peste tot, ca în piesa *Lupoica mea*.”

Din textul dramatic îmbibat cu fragmente lirice, precum în multe alte piese soresciene, 14 versuri – de la pagina 582, rândul 27, la pagina 583, rândul 10 – se regăsesc în poezia *Glaswand*, din volumul

Suflete bun la toate, 1972 (republicată în Marin Sorescu, *Opere I*, 2002, p. 459) astfel:

Primele 4 versuri, recitate, în piesă, de cor (p. 582, r. 27–30) sunt identice cu strofa I a poeziei.

Următoarele 10 versuri (p. 583, r. 1–10), cu variante, devin strofa a treia:

P. 583, r. 5:	<i>O casă</i> cu două lumi	<i>Lupoaica mea</i>
	<i>Un apartament</i> cu două lumi	<i>Glaswand</i>
r. 9:	În <i>globul pământesc</i>	<i>Lupoaica mea</i>
	În <i>pământ</i>	<i>Glaswand</i>

Strofa a II-a a poeziei nu există în piesă; o reproducem aici:

Orice progres
Are însă și micile lui defecțiuni
De pildă,
Dacă vrei să-ți faci acum
O baie pe cinste,
Trebuie să te duci mai întâi
Pe lumea cealaltă
După săpun.

Textul piesei *Lupoaica mea* este reprodus după volumul *Ieșirea prin cer*, 1984.

LUPTĂTORUL PE DOUĂ FRONTURI

Piesă în trei acte și cincisprezece tablouri a fost încheiată în 1981. Autorul a publicat în același an două fragmente în revistele *Convorbiri literare* și *Ramuri*, astfel:

Un preambul și *Actul III*, *Tablourile* 11–15, în *Convorbiri literare*, nr. 6, iunie 1981, p. 10–11;

Actul I, *Tablourile* 1 și 2, în *Ramuri*, nr. 9, 15 septembrie 1981, p. 8–9.

Luptătorul pe două fronturi aparține aceleiași serii „romane” ca și *Lupoaița mea* și, probabil, elaborarea textului, finalizat în 1981, a început cu mult timp în urmă, când piesa din 1966 era încă foarte prezentă în memoria autorului. Un argument în acest sens îl constituie preambulul – mai dezvoltat în varianta din *Convorbiri literare* – care precedea textul dramatic: „*O sală de antrenament sportiv, sau cam așa ceva. Saci de box, atârnați peste tot, ca în piesa Lupoaița mea. Reminiscențe de la alt spectacol? Ideea cu cele două lupoaice, certându-se pe un singur pui de om, poate veni și ea o clipă în mintea regizorului și atunci drama aceasta s-ar părea că o continuă pe cea precedentă.*”

Încheiată după *Răceala* și *A treia teapă*, și cu un final în care acțiunea este transferată în aceeași epocă istorică, a căderii Imperiului Bizantin și a dominației lui Mahomed al II-lea, piesa a fost prezentată de autor, în aprilie 1981, la Seminarul de dramaturgie și teatrologie de la Deva, ca un segment intercalat în trilogia istorică: „... *trilogia începută cu Răceala, A treia teapă, amenință să devină tetralogie, prin intercalarea unei noi piese, Luptătorul pe două fronturi, scrisă și terminată din neputința de-a isprăvi-o pe cea de a treia – anunțată de mult, Otrăvitorii de fântâni*” (*Vatra*, 20 aprilie 1981).

Textul integral al piesei – aflat în arhiva Marin Sorescu, într-un volum dactilografiat, datat 1981 – a fost publicat prima dată abia în 1992, în volumul Marin Sorescu, *Vărul Shakespeare și alte piese*, Editura Cartea Românească, București, p. 5–90. Desigur, aluzia din finalul piesei (Tabloul XIV – spânzurarea bătrânilor din corul bătrânilor) la ceea ce se întâmpla în societatea românească a anilor '80, când dictatura comunistă punea la cale excluderea bătrânilor „din cetate”, precum și precizările de raportare „*mereu la prezent*” din preambul nu erau argumente pentru publicarea, nici reprezentarea piesei:

ANTRENORUL.

Tot ce e vechi trebuie să dispară...

I.UPTĂTORUL.

Nu înțeleg ce rău v-au făcut niște moșnegi. Erău încă lucizi, erău...

ANTRENORUL.

Singurul lor cusur: aveau memorie... Noi nu i-am spânzurat pe ei, am spânzurat memoria cetății... văzuseră prea multe, știau prea multe,

cu înaintarea în vârstă nu numai că nu se ramoliseră, așa cum au încercat să ne inducă în eroare —, ci le revenise și văzul, li se ascuțise auzul, vedeau fără ochelari și... comentau pe șleau... (p. 742, r. 10–21).

În *Convorbiri literare* însă, fragmentul apăruse întocmai.

Între textele publicate în reviste și cel al ediției, diferențele sunt, cu excepția fragmentului introductiv, ne semnificative.

VARIANTE:

Luptătorul pe două fronturi, Cartea Românească, 1992 — E,
Convorbiri literare — Cl, *Ramuri* — R.

P. 597, r. 2, după:	<i>peste tot, ca în piesa Lupoaiica mea.</i>	E
urmează:	<i>Reminiscente de la alt spectacol? Ideea cu cele două lupoaiice, certându-se pe un singur pui de om, poate veni și ea o clipă în mintea regizorului și atunci drama aceasta s-ar părea că o continuă pe cea precedentă.</i>	Cl
r. 27:	și-l poate ușor imagina.	E
	și-l poate ușor imagina și scenograful de azi au imaginație.	Cl
P. 600, r. 6:	(protest)	E
	(proteste)	R
P. 601, r. 20:	Așa câte un pumn mai dau și eu...
<i>Uite ce mâini tunefiate de bătaie, deși...</i>	E
	Așa câte un pumn mai dau și eu...	R
P. 607, r. 20:	Periferie... (nesigur) sau <i>perifroste</i> ?...	E
	Periferie... (nesigur) sau <i>perifrostie</i> ...	R
P. 608, r. 28:	... <i>Al nonagenarilor...</i> uita refrenul	E
	... <i>nonagenarii...</i> uitau refrenul	R
P. 618, r	Frumoase nume mai au femeile din <i>ziua</i>
de azi	E
	Frumoase nume mai au femeile din
<i> vremea de azi</i>	R

P. 622, r. 13: *Femeia asta are pe cineva în baie* ultimul vers, din cele 3 fredonate de Luptător, se regăsește în poezia *Dincolo*, publicată în *Luceafărul*, nr. 22, mai 1966, p. 4 (inclusă ulterior în volumul *Tușiți*, 1970 și în *Opere I*, p. 385).

În poezie, primele două versuri:

Femeia *aceasta*
Are pe cineva în baie.

- P. 623, r. 29: Suntem *singuri*. E
Suntem *singurei*. R
- P. 628, r. 2-3: Vin, dar să mă antrenez nițel. Fericirea
personală. (Izbește de câteva ori în saci.
Între timp Romica s-a îmbrăcat.) E
Vin, dar să mă *mai* antrenez nițel. Fericirea
personală *la urmă*. *Înădi cauza mare și după aia*
fericirea personală. (Izbește de câteva ori în saci.
Între timp Romica s-a îmbrăcat.) R
- P. 725, r. 15: Avem și noi *scoici?* E
Avem și noi? Cl
- P. 726, r. 7, 8: ... de care să mă leg... *cu care să mă*
aleg... E
... de care să mă leg... Cl
- P. 733, r. 4: Niște *târfe!* E
Niște *curve!* Cl
- P. 736, r. 22: nu știi că după victoria pe care o știi tu
și-ai vrea s-o comunică - E
nu știi că după victoria pe care o știi tu
și-ai vrea s-o ai Cl
- P. 738, r. 10: Tot *în* aceeași saci. Vorba *aceea...* E
Tot *din* aceeași saci. Vorba *ceea...* Cl
- P. 739, r. 27: Probleme subiective. *E în dârdora așteptării*
meciului. E
Probleme subiective. Cl
- P. 742, r. 19, 20: așa cum au încercat să ne inducă în eroare -
ci le revenise și văzul, li se ascuțise auzul, E

- așa cum au încercat să ne înducă în eroare –
simulând la un moment dat un cor Gaga – ci
 le revenise și văzul, li se ascuțise auzul, Cl
- P. 743, r. 17: ... nu-i așa Anaximene? Ce zici tu,
 Anaximandru? E
 ... nu-i așa *Anonimene?* Ce zici tu,
 Anonimondru? Cl
- P. 744, r. 15: Nici un cal nu se potcovește degeaba... E
 text lipsă în Cl

RĂCEALA

Piesă în patru acte

Cu *Răceala*, publicată în nr. 3 din 1976 al revistei *Teatrul*, Marin Sorescu inaugurează seria dramelor istorice. Până atunci, scriitorul își impusese „marca proprie” cu trilogia existențială *Setea muntelui de sare* și comedia *Există nervi*. „Încetând a mai fi un reprezentant ortodox al absurdului... Marin Sorescu este pe cale să dea încă o nouă formulă dramaturgiei din secolul nostru, aceea a absurdului istoric”, remarca Edgar Papu, la premiera absolută a piesei pe scena Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra” din București (*Teatrul lui Marin Sorescu*, în vol. Marin Sorescu, *Răceala*, Editura Creuzet, 1994, p. 117–120).

Piesa a fost anunțată ca făcând parte dintr-o trilogie ce avea să mai cuprindă *A treia teapă* (finalizată, într-o primă variantă, la data apariției *Răcelii*) și *Otrăvitorii de fântâni*, piesă neterminată, la care autorul s-a referit în repetate rânduri: „Simțind că încep să mă crispez, am trecut la piese istorice, mutând propria dramă în crisparea unei epoci din secolul al 15-lea românesc. Căci, am uitat să vă spun, dacă Iona și Paracliserul sunt eu – ca să parafralez cunoscuta butadă – tot eu sunt și teatrul meu istoric. Și încă nu m-am terminat, întrucât trilogia începută – *Răceala*, *A treia teapă*, *amenințată să devină tetralogie*, prin intercalarea unei noi piese luptătorul pe două fronturi, scrisă și terminată din neputința de-a isprăvi-o pe cea de a treia – anunțată de mult, *Otrăvitorii de fântâni*.

(Marin Sorescu, *Extemporal despre mine*, în *Vatra*, 20 aprilie 1981. Vezi și: *Cu Marin Sorescu despre temele vitale ale teatrului*, în *România literară*, nr. 7, 13 februarie 1986, p. 4-5; Interviu luat de Val Condurache, în *Arlechin*, nr. 11-12, trimestrul II, 1981, p. 5-6.)

Editorial, *Răceala* apare mai întâi într-o ediție bilingvă, română-engleză, *Răceali – A cold*. Traducere de Stavros Deligiorgis, Editura „Junimea”, Iași, 1978, 151 p. Seria Arlechin. În ciuda traducerii, apreciată ca bună, autorul și-a exprimat unele rezerve față de această ediție care a preluat textul „ajustat” al spectacolului de la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”: „*Răceala a avut aproape un an de vizionări. La o piesă terminată de demult și la un spectacol finisat – un an de vizionări. De la o vizionare la alta se mai scoteau replici, se adăugau altele, se schimbau... (Teatru e o formă austeră a literaturii, în volumul *Dramaturgia românească în interviuri*, p. 16). În cele din urmă (același interviu, p. 17), Marin Sorescu admite că și „Aceasta e o variantă bună, făcută, în sfârșit, tot de mine, dar la unele presiuni și ajustări cerute – unele – și de necesitățile spectacolului”.*

În varianta prescurtată, de la „Junimea”, piesa este structurată în trei acte și șaptesprezece tablouri, astfel: Actul I: Tablourile I-V; Actul II: Tablourile VI-X; Actul III: Tablourile XI-XVII. Piesa are un scurt *prolog* și un personaj în plus – *Nebunul*. Lipsesc cele două *Cadâne*; *Baftiangioglu* devine *Kaftiangioglu*, „*Războiul*” – *Ministrul de război*, „*Finantele*” – *Ministrul de Finanțe*, *Doamna Stanca* – *Doamna*. Finalul piesei, și el prescurtat, creează mai multă ambiguitate asupra morții căpitanului Toma.

În 1980 piesa este publicată, împreună cu *A treia teapă*, în volumul Marin Sorescu, *Teatru*, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1980. De această dată este preluat textul din revista *Teatrul*, pe care autorul îl consideră „*definitiv, nefiind nici el integral*”.

Aceeași variantă o regăsim și în volumul de teatru comentat, *Iesirea prin cer* (Editura Eminescu, 1984, p. 304-415).

Ultima ediție antumă, cea de la Editura Creuzet, 1994, după care este reprodus și textul în ediția de față, nu publică nici ea varianta integrală a piesei, cum Sorescu spera, în 1981, s-o poată face odată.

O variantă anterioară celor din volumele menționate, aflată într-un dosar cu file dactilografiate corectate parțial de autor (Arhiva

Marin Sorescu), document consultat pentru această ediție, este, din nefericire, și ea incompletă, lipsind mai multe tablouri.

Înregistrarea în secțiunea *Variante* a fragmentelor inedite evidențiază, între altele, și unele replici ce vor fi atras, la publicare, atenția cenzurii.

Cele 47 pagini dactilo (numerotate), parțial corectate de autor, urmate de 11 pagini dactilo (nenumerate) din dosarul aflat în arhiva Marin Sorescu (document pe care îl vom numi, în continuare, *Manuscris – Ms*) fac parte din prima variantă a piesei, probabil, două redactări diferite.

Pe pagina de gardă: numele autorului și titlul piesei, *Răceala. Piesă în 5 acte* (Textul definitiv, în patru acte).

Între personaje, Vlad Tepeș, domnul Țării Românești, care apare în Actul IV, Tabloul XIV, corespunzător, în ediție, Tabloului 19 din Actul III. În ediție replicile lui Vlad Tepeș sunt atribuite lui Papuc, căpitan în oastea lui Tepeș.

Alte deosebiri mai puțin semnificative (numele personajelor, de ex.) sunt semnalate în variante.

Manuscrisul cuprinde următoarele tablouri:

Actul I, Tabloul II – devenit, în ediție, Actul I, Tabloul 3

” Tabloul III ” ” Tabloul 4

” Tabloul V ” ” Tabloul 7

” Tabloul VIII ” ” Tabloul 6

Actul III (fără specificarea tabloului), devenit, în ediție, Actul II, Tabloul 9

Actul IV, Tabloul XII ” Actul III, Tabloul 17

” Tabloul XIII ” ” Tabloul 18

” Tabloul XIV ” ” Tabloul 19

” Tabloul XV ” Actul IV, Tabloul 20

” Tabloul XVI ” ” Tabloul 21

Actul V, Tabloul XVII ” Tabloul 22

Ordinea tablourilor 6 și 7 este inversată în *Ms*.

Finalul piesei fiind identic, se poate considera că această primă variantă, în cinci acte, a fost concepută în 17 tablouri, din care lipsesc 6.

Alte traduceri:

A cold (Actul I, Tabloul I și Tabloul III; Actul IV, Tabloul XX), traducere de Leon Levițchi, publicată în *Romanian Review*, nr. 5-6-7, 1982, p. 83-94.

Hidegtelelés (Volumul cuprinde piesele *Răceala* și *Matca*). Traducere de Kántor Erzsébet și, respectiv, Zirculi Péter. Prefată de Zirculi Péter, Budapesta, Editura Europa, 1980.

Premiera absolută a avut loc la 3 martie 1977, pe scena Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra“ din București. Regia: Dan Micu. Piesa a fost reprezentată mai mult de un deceniu, cu aceeași distribuție. În stagiunea 1979-1980, un alt spectacol la Teatrul de Stat din Sibiu. Regia: Iulian Visa. A fost, de asemenea, transmisă la Teatru radiofonic. Regia: Dan Puican.

La premiera de la Teatrul Bulandra, a fost republicat, în *Caietul Program* al spectacolului, un text semnificativ al lui Marin Sorescu despre piesa *Răceala*, relevând, totodată, concepția autorului asupra teatrului istoric. Textul a apărut inițial în *Lucașfârul*, nr. 16, 17 aprilie 1986, p. 1, 8, cu titlul *La fața locului*. A mai fost republicat și cu titlul: *Istoria la fața locului*.

Îl redăm integral și aici:

A scrie despre o lucrare a ta este un mod de a te despărți de ea. Îmi pare rău că părăsesc o lume, explicând-o. Dar dacă istoria își are testul său, care uneori o înțelege, alteori ba, și teatrul își are istoria sa, ce trebuie să se termine cu punct.

Două personaje apar în această „Răceală“ de înghet: Mohamed Cuceritorul și Țepeș cel Vlad. Unul se vede, invadează scena, la propriu și la figurat, celălalt este marea enigmă, o absentă, care face mai mult decât orice vedenie și forfotă scenică. N-a încăput între cei trei pereți. Prin ei am vrut să scapere ideea de a merge înainte, călcând peste cadavre, și cea de stare pe loc, cu orice preț, pentru că locul pe care te afli reprezintă el însuși un promontoriu. Mohamed sau Mehmet, cum vrei să-i ziceți, vine, vine, vine, dar la fel de grăbit și pleacă, pleacă, pleacă. Țepeș rămâne

lipit de pământul și cerul vremii lui. Îl văd ca pe o grindă, la nevoie chiar căprior ori țeapă susținând unul dintre momentele de boltă.

Ca autor înveți foarte multe lucruri, răsfoind cronici și brisoave, înveți, între altele, că se pot întâmpla nedreptăți. În primele veacuri ale erei noastre au dispărut din Europa mai multe popoare, înghițite de altele și abia le-a rămas numele, ca țipătul aburind zarea, al celor supti de mlaștină. Așa stând lucrurile, putem aprecia cu o zvâcnire de suflet mai puternică, îndârjirea, îndreptățirea și uitarea de sine în afara scenei, adică în mulțime, a celor care nu au vrut să se scufunde, au pavat mlaștina cu trupuri. Munca de salahor în istorie se numește, la zile mari, jertfă, iar în zilele de lucru a-ți face datoria.

Voevodul român are reprezentanți, la vedere, și prin ei îi ghicim intențiile și ascuțișul privirilor. Țepeș n-a fost nici nebun, nici vampir, nici un rău ostaș și strateg, din moment ce acțiunea lui deznădăjduită în ochii multora a salvat nădejdea noastră în bine și dreptate, dându-ne, într-un moment de răscruce, cuvenita curgere și continuitate.

N-am avut victorii, ci biruințe. Asta înseamnă mai mult, presupunând starea vitregă de a te apăra încontinuu. Cei care sunt în această evocare – iată că a apărut cuvântul evocare – alături de Țepeș, smulg din mâna celui mai temut dușman al timpului, o biruință și descurajează dușmanul de a pătrunde mai adânc în Europa, moale mai încolo de Țepeș și Ștefan, ca o mânășă. Asta ca mesaj. Ca tehnică, formula tradițională mi-a surâs crispat și prea profesional, ca să zic așa, și prefer prosperitatea chiar șuie, unui lucru perfect plat. Dacă prind un halebardier în teatrul meu istoric, îl omor, mi-am zis. Și nici figuranți. Duc eu tava. Și-ntr-un timp mai schimb replicile, pentru factorul surpriză.

Teatrul zis istoric s-a constituit de prea multe ori ca o dramă a neputinței subiective, o drămulă de ins, într-o dramă mare, obiectivă. De aceea n-am apelat la ceremonialul cunoscut, la retorismul și marea reconstituire. Acțiunea e lungă, se perindă prin fața ochilor mai multe lumi, îmi venea să zic lumea asta și lumea cealaltă, dacă n-ar mai fi și-o a treia, reprezentată de Bizanțul ambulant, cea care-i vinde lui Mahomed, la tarabă, exemple de mărire și de decădere. Părerea mea e că într-un astfel de teatru, în fond popular, trebuie să existe multe, multe personaje, cu rost și fără rost (aparent), ca să ai ce tăia. Oare istoria nu procedeaă la fel? De multe ori cad tăiate mai ales cele cu un rost, dar

asta e treabă și răspundere de regie. Am dat drumul în piesă vorbelor contemporane, pentru că limbajul de epocă, las'că nici nu-l cunoaștem bine, s-ar fi substituit uneori eroilor și-am fi avut în față vorbe iar nu fapte. Ne-ar fi încurcat. Dacă scriam piesa atunci, aș fi gândit tot cu vorbe de azi, văzând în viitor și inventând șabloane. Nu numai vremea inhibă câteodată, ci și teatrul său. Ai faptele – acesta este un avantaj, o avere. Dar acele fapte trebuie respectate, pe ele și numai pe ele, trebuie să le lauzi și să le cânti, ori invers să le descânti, să-ți arăți neadeziunea.

Teatrul istoric prezintă avantajele și dezavantajele perspectivei. Un tablou văzut de la distanță oferă ochiului liniile hotărâte, mari, esențiale. Dar creatorul e interesat și de petele de culoare, de nuanțe, de acel verde sulf de pe gusa mugurarului. Dacă tabloul e cu păsărele, mai prozaic spus artistul e atras și de sosul subiectului. Anănuntele, fleacurile, sunt indispensabile în creație, pentru suculența lor, ca mortarul în zidărie. Tonul face muzica, e drept. Dar și mișcarea scaunelor dinaintea concertului, foitul din fossă și tusea din sală interesează un evocator. Cineva-mi spunea că l-a auzit pe Enescu scârțâind la vioară acordându-și instrumentul. Ei bine, zice, scârțâia dumnezeiește! l.-am crezut. Ilustrul muzician mi s-a părut atunci și mai mare.

În teatrul istoric lupta cea mai crâncenă o dă imaginația. Nu trebuie trasă de mânecă, să ia înălțime și nici înfrânată, ci condusă atent de pe colină, întărită, stărnită, pusă să repete atacul și numai spre sfârșit ajutată... să piardă vitejește în fața faptului real. Triumfă adevărul. Dar triumful lui n-ar însemna nimic dacă ar repeta stereotip cronografele. Nu ne suprapunem tratatului de istorie, ci pornim de la el, ca scriitori. Trebuie să insuflăm umbrelor sfinte viață și pomelnicelor de pe pereți forfota praznicului de hram.

Teatrul meu e exact, dar în mers. Adică, adevărul unui punct din istorie e mișcat în direcția care-i e proprie, direcția necesității și punctul devine linie. Mehmet al II-lea duce spre Țara Românească epoca fanariotă, sărind câteva etape. Așa că, dacă autorul rămâne dator căderii reale a Bizanțului, cu înfățișarea apărătorilor lui în martiriu, nu greșeste încercând să surprindă jocul de mai târziu al Fanariului. Un teatru curcubeu, aș spune, dacă se poate cumva înălța curcubeu și din sânge. Replici cu boltă, ca traiectoria ghiulelei.

E cunoscut eroismul ultimului Paleolog. „S-a împotrivit bărbătește pe locul unde zidul fusese străpuns, părăsit de tovarășii lui de luptă din Apus, ținând piept necredincioșilor până ce a fost covârșit de mulțimea lor și a murit odată cu împărăția, care i-a servit drept linteoliu.“ Așa vorbește despre el istoricul englez Steven Runciman. Și citindu-l după ce scrisese în piesa, tremuram să nu-i dea peste cap „căderea Bizanțului“. Nu, deloc! Piesa mea nu contrazice faptul, dar îl amplifică, pe baza celor ce au urmat fâșiilor de linteoliu. Ienicerii ajunși în Valahia purtau poate în trăști manuscrise, icoane, ori, ca să fortăm și noi ceva, dacă zidurile au căzut, lespezi desprinse cu târnăcopul din pardoseala Sfintei Sofii. Prăzile, pentru ei fără valoare, dar cu putere de atracție au devenit curiozități volante și s-au împrăștiat în lumea noastră ca afișele în războaiele moderne, din avion. Iată și partea luminoasă a unui regres prin înaintare. E clar însă că niciodată românii n-au văzut prescuri în turbanele celor care veneau peste ei ca vântul și ca gândul.

Ce ne-a lipsit în vechimea vechinii au fost cronicarii. Ai noștri făceau istoria destul de bine dar pregetau ori n-aveau timp s-o scrie și s-o trimită în Apus, la cei buni de gură, care împrăstie vestile. Acolo, vestile ajungeau din sursă laudăroasă, străină și izbânzile noastre, scrijelate cu sânge, erau însușite drept ale lor. Documentul sigur și aproape unic, aparține tot lui Tepeș, scrisoarea sa faimoasă. Ce făceau scriitorii, „cronicarii și rapsozii“? De aceea trebuie cultivați și ei, săracii, că sunt buni și cei cu pana. Delăsarea e orientală. Califii aveau obiceiul de-a dărâma palatele predecesorilor, căci nu le sufereau comparația ca mijloc artistic. Sultanii turci ștergeau cu pulpana orice iscălitură, chiar și pe-a lor.

În orice formă aș fi turnat gândurile mele despre istorie, poem ori eseu ori roman, ele ar fi fost în esență aceleași.

Teatrul este cel care te stimulează cel mai mult, pentru că miști oamenii și dacă-i lansezi în nava temporală trebuie să ții permanent legătura cu ei. Ei zic că e bine, din veacul al XVI-lea, și vin spre mine; eu zic că e bine, din veacul al XX-lea și-i încurajez să-mi spună tot ce se întâmplă și notez observațiile lor, așa cum mi le spun. M-a impresionat soarta aceluia tântar rătăcit într-o navă cosmică, pe care cosmonauții au trebuit până la urmă să-l sacrifice, că-i încurca. Ca scriitor trebuie să

fii atent și la bâzâitul de orice natură. E tot document uman și tântarul, care, mai știi, poate deveni armăsar.

Port cu mine mai multe campanii nescrise.

Pentru mine istoria înseamnă o lecție, la care iau notițe și, permițându-mi luxul de a avea acasă un papagal care le învață papagalicește, eu stau și încerc să leg faptele unele de altele, să le înțeleg și le văd sensul. Tot răul spre bine, așa ar trebui să se termine orice tratat de istorie românească cu acest proverb călit în războaie. Aceasta despre estetica teatrului.

Explicând ce era de explicat, să lăsăm și spectacolului partea lui de mister, autorului dreptul de a se muta cu cortul în veacul al cincisprezecelea și de a relata, de la fața locului și fața timpului, niște lucruri pe care parcă le-ați mai auzit. I.e-ați mai auzit și nu le-ați auzit.

VARIANTE:

Răceala, Editura Creuzet, 1994 – E; *Răceala*, dactilogramă cu corecturi manuscrise – Ms.

	Actul I	
P. 776, r. 1:	Tabloul 3	E
	Tabloul II	Ms
	r. 6, în continuare, în Ms:	
	<i>Problema drumurilor s-a pus întotdeauna pentru cei care vor să vină prea repede.</i>	
r. 11:	Metafora nu-i tocmai nouă	E
	Metafora nu-i chiar așa de nouă	Ms
P. 777, r. 10:	(vesel)	E
	(râzând)	Ms
r. 19:	merge unsă	E
	merge fără să scârțâie	Ms
r. 23–24:	nu e chiar Constantin Paleologul	E
	nu e chiar Împăratul Constantin Paleologul	Ms
r. 28:	Au și ei rolul lor... misiunea lor.	E
	Au și ei rolul lor... misiunea lor istorică	Ms

- P. 778, r. 2: De nouă ani de când e captiv *E*
De nouă ani de când e *captivul Măriei*
Tale *Ms*
- r. 4: în sensul larg al *logosului* *E*
în sensul larg al *cuvântului* *Ms*
- r. 11: (*Îngrijorat*) *E*
(*Râde*) *Ms*
- r. 20: Să nu se supere Luminăția *ta*, dar această
ultimă producție... *E*
*Autorul nu crede ce spune. Vă plac falsurile...
mistificările... care să alimenteze un imens
orgoliu. În sinea lui autorul se închipuie mai
presus de Allah. Și pe drept cuvânt, pentru
că-i dă mâna. Dar când se apucă să scrie, nu
are curajul să spună asta pe șleau. Atunci
începe literatura, făcătura... care îmi face
greață. Să nu se supere Luminăția Sa, dar
această ultimă producție* *Ms*
- r. 27: Tot mediocră! *E*
Tot mediocră *o să fie* *Ms*
- P. 779, r. 4, în continuare, în *Ms*:
*Știi că mulți sunt de părere că am geniu...
se șoptește asta, se spune și-n gura mare...
Să nu-l fi pierdut peste noapte?*
- r. 9: , doar din cauză că-s cine îs? *E*
, doar din cauză că sunt... cine sunt? *Ms*
- r. 11: Vorbiți poeticește. Sună ca sunătoarea
sau pojarnița. *E*
*Dacă ridicați tonul n-o să mai pot face o
critică obiectivă... Tot ce poate fi mai nociv
pentru o literatură e încercarea de intimi-
dare a criticii.* *Ms*
- r. 19: Vă trebuie un cititor *ca mine...* *E*
Vă trebuie un cititor *avizat...* *Ms*

- r. 22: – *Nu vă puteți lipsi de un critic, capabil să
discearnă, care să* E
– *aveți nevoie de acel critic care să* Ms
- r. 29–30: *Vesti bune. Dimărea e la o aruncătură de
băt. Aerul miroase a șalău, a nisetru.* E
*Vestile sunt bune. Ne apropiem de
Dimăre.* Ms
- P. 780, r. 5: *beizadea Radu. Speră un pesches și mai gras.* E
*beizadea Radu care speră o prulă și mai
bogată.* Ms
- r. 6, 7: *text, lipsă în* Ms
- r. 15: *am dat hotărâri* E
am dat un drept Ms
- r. 18: *A doua zi după ce-am luat puterea* E
A doua zi după ce m-am urcat pe tron Ms
- r. 21, 22: *Replică – lipsă în* Ms
- P. 781, r. 16: *de la o vreme se pripește. Nu reface, nu
meditează* E
*de la o vreme se pripește. Dă rasol, cum se
spune în critică. Nu reface, nu meditează* Ms
- r. 28: *Nu schimb o iotă!* E
Nu schimb nimic! Ms
- r. 29: *am fost inspirat. Atunci nu pot da greș.* E
*am simțit acea stare de inspirație care nu
poate da greș...* Ms
- r. 31: *stare privilegiată* E
stare binecuvântată Ms
- P. 782, r. 1: *mă cercetează mai rar...* E
o simt din ce în ce mai rar... Ms
- r. 2: *S-ar putea să ai dreptate... Ca și în spiritism,
ai nevoie de o ființă care să te pună în stare
de... superexcitare, să te facă mediu...* Ms
- r. 5: *Crimă literară...* E
*Crimă literară prin care să treacă
diunnezeirea...* Ms

- r. 8–11: A fost o vreme când mă *inspirau* femeile.
Dar mi-a trecut. Mi-au trecut și
 femeile. Ms
- r. 14: text, lipsă în Ms
- r. 16–18: variantă în Ms:
Putoarea asta de femeie e singura creatoare
de artă. Unii sunt în stare să moară pentru
o femeie, alții să-i compună sonete.
- r. 28–29: variantă în Ms:
*Fără a avea absolut nici o legătură amoroasă...
 O frumoasă madonă e zărită într-o biserică,
 învăluită în șapte văluri. Poetul se îndrăgosteste*
sau i se pare lui că s-a îndrăgostit de ea și toată
viata o urmărește de la distanță, cu sonete
înfocate... Găsesc apucătura asta imorală.
- P. 783, r. 4–6: variantă în Ms:
Se cântă femeia în general... Ființa care nu
poate fi cunoscută, mă rog... Ca simbol
merge. De când a apărut praful de pușcă
soarta artei e într-un fel pecetluită.
- P. 783, r. 10–11: variantă în Ms:
Puterea mare zdrovcină estetică. Cu un tun
poti nimici într-o clipită tot ce-au creat mai
bun artiștii timp de sute de ani. După cum
Măria sa ar putea dispune să fie umpluți cu
*paie toți ceilalți poeți din Imperiul turcesc...
 pe motiv că s-ar putea ca printre ei să fie cineva*
care să scrie mai bine... Prea mult exploziv în
mâna unui singur om, inde!... Deocamdată
Luminăția sa încă mai suportă critica literară.
Dar ce se va întâmpla în ziua când i se va
părea că orice altă idee estetică e dăunătoare
Imperiului otoman?... Să vă spun drept, n-aș
dori să apuc clipa aceea finestă.
- r. 23: Să fie oare declinul criticii? E
 Să fi-nceput declinul criticii literare? Ms

- P. 784, r. 5-7: *Numai cu el pot să discut despre artă.* Ms
- r. 12-13: Oamenii în stare să-și riște scâfârliia sunt destul de rari... E
- Oamenii *ăștia*, în stare să-și riște scâfârliia pentru niște *părerii artistice*, sunt destul de rari... Ms
- r. 16-17: Și iată cine *te contrazice cu încăpătânare* la fiecare vers. E
- Și iată cine *vine să mă contrazică* la fiecare vers. Ms
- r. 20-23, în Ms:

RADU

(râzând)

S-o schingiuiie. În privința asta are idei originale.

MAHOMED

Nu, cică există o oarecare libertate de expresie.

RADU

(cu patimă)

Și descântecelii sunt controlate.

MAHOMED

Cine le controlează?

RADU

Țepeș, cu mâna lui.

P. 785, r. 19-21, în Ms:

MAHOMED

Nu ești tu Radu cel Frumos, după care suspină toate cadânelii? Ba chiar unii bărbați?

RADU

(încurcat)

Nu înțeleg...

MAHOMED

(Îi întinde o oglinjoară)

Ia privește-te. Ești chipeș.

RADU

Nu-l cunoașteți pe fratele meu...

MOHAMED

Cică el e mai chipeș sub înfățișare de strigoi... (Râde.) Dar te întrebam ceva: Ai iubit vreodată și pe altcineva în afară de patria și de poporul tău... pe care-l iubim cu toții, că de-aia ne-am pus în mișcare, să-l scăpăm de sub robie... (râzând) românească... Ai mai fi în stare să iubești și pe altcineva?

RADU

(Se scoală și începe să se plimbe agitat)

Întotdeauna v-am purtat un mare respect...

MAHOMED

(Îi întinde un sul de hârtie)

Era pentru tine.

P. 783, r. 26-27:	<i>rodul unui suflet cuprins de flăcări...</i>	E
	text, lipsă în	Ms
P. 786, r. 4:	Mă simt mic în prezența <i>dumitale</i>	E
	Mă simt mic în prezența <i>ta</i> .	Ms
r. 13:	<i>ne aflăm împreună de câteva minute</i>	E
	<i>Suntem împreună doar de câteva minute</i>	Ms
r. 16:	<i>Broboane de sudoare vă încoronează</i>	
	<i>fruntea</i>	E
	<i>Vă trece transpirația</i>	Ms
r. 19:	<i>îngrozitor, slugilor, mai lin!</i>	E
	<i>groaznic. Locotenent mai lin!</i>	Ms
r. 24:	Dar ce s-o fi mișcând așa de încet?	E
	Dar ce s-o fi mișcând și <i>ăla</i> așa de încet?	Ms
P. 787, r. 1:	Tabloul 4	E
	Tabloul 3	Ms

- r. 29: , poți *pleca*. E
 , poți *se pleci*, Ms
- P. 788, r. 5-7: ... dar simțeam nevoia unei discuții *cu un intelectual de-al nostru*. Știi să visăm *cu ochii deschiși* pe limba părinților noștri. Ms
- r. 15: de când mi-am părăsit țara sunt un *nenernic*... E
 de când mi-am părăsit țara sunt *un căcat*... Ms
- r. 19: Nu c-aș fi avut ceva împotriva,
 Nu c-aș fi avut ceva împotriva *țării*, E
Ms
- r. 29: Tac *chitic*, Tac *mâlce* E
 Tac. Ms
- P. 789, r. 6: Și așa a fost. E
 Și așa a fost. *Râu în Apus; Râu și în Turcia*... Ms
- r. 12-13: Până mi-au venit actele. *Că așa procedează cu toți; te țin într-un fel de țarc, până te verifică*... (Amar) *De verificări am plecat, peste verificări am dat. Dar ale noastre sunt nimic pe lângă ale lor. Ferească Dumnezeu să te verifice străinul. Dormeam toată ceata într-o baracă.* Ms
- P. 790, r. 8: Atunci bine ți-a zis Iordan ăla: *ești un vântură-lume*... E
 Atunci bine ți-a zis Ioradn ăla: „*mai degrabă setea de aventură*”. Ms
- r. 24-25, în Ms: unii au crezut că el m-a învățat să fug.
Trebuia să scriu clar, dar mi-a fost teamă să nu-i cășunez vreun rău....

RADU

Nu cred, de la o scrisoare...

PÂNZARU

(bucuros)

Doamne, ce bine...

- P. 791, r. 5: *de pe la miazănoapte...* *E*
 norvegieni *Ms*
- r. 6: să le suporte *năravurile*. *E*
 să le suporte *morală*. *Ms*
- r. 7: ... erai obligat *să vezi de* muierile lor... *E*
 ... erai obligat *să te culci cu* muierile
 lor... *Ms*
- r. 8: , la o jumătate *de coniac* *E*
 la o jumătate *de oră* *Ms*
- r. 28: ... Se mutase la *muieri, că țin câte*
 trei-patru, *E*
 ... Se mutase la *nevastă*,
- r. 30: E bine să te duci acasă. Să nu te ferești *E*
 E bine că te duci acasă. *Esti oficial?* Să
 nu te ferești. *Ms*
- P. 792, r. 2: , i-aș scrie o scrisoare *de căinare și m-aș*
 întoarce *E*
 , i-aș scrie o scrisoare și m-aș întoarce *Ms*

P. 792, între r. 5 și r. 6, în *Ms*:

PÂNZARU

(speciat)

Căiți?

RADU

Căiți.

PÂNZARU

Atunci parcă aș mai sta pe aici. (Pauză) Dar mi-e greu singur.

RADU

Faci ce vrei...

PÂNZARU

De întors tot mă-ntorc, dar mai târziu. Să se mai înmoaie gerul, am auzit că e și cam frig.

RADU

(râzând)

Ai dreptate: și tras în țeapă și tremurând de frig...

- P. 792, r.10: Nu te mai cunosc. Ca nordicele alea... *E*
Nu te mai cunosc. Ca norvegienele *Ms*
- P. 793, r. 5-6: Eu sunt foarte sensibil. Să nu mă atingi
la slobozenie, că țiș... *E*
Eu sunt foarte sensibil la libertate. Să
nu mă atingi la libertate că țiș. *Ms*
- r. 28: Ȑștia unde se-ndeamnă așa? *E*
Ȑștia unde merg? *Ms*
- P. 794, r. 26: , că ce-o să zică lumea? „De doi ani de
când muncesc la fierăria aia, le trimit
tot ce câștig... *E*
, ce ce-o să zică lumea? Momeli. Le tot
trimit pachete, bani. De doi ani le trimit tot
ce câștig. *Ms*
- P. 795, r. 6, în continuare, în *Ms*:
Că văd că-mi faci pe patriotul?
- r. 25: *Du-te!* *E*
Te rog să pleci. *Ms*
- P. 802, r. 13: Tabloul 6 *E*
Tabloul VIII *Ms*
- P. 802, r. 15-21, variantă în *Ms*:

RADU

Sunt exemple ilustre de frați care nu s-au înțeles. E și un proverb: frate, frate, dar brânza e pe bani. Oile muntenesti sunc o brânză foarte bună, dar Țepeș e un câine... De aici alt proverb: brânză bună în burduf de câine... O să-i spargem noi burdihanul, pentru că... s-a creat

*precedentul... Parcă marele Mircea, nu s-a dușmănit cu fratele lui?...
Ba chiar, deși ... dovezi sigure nu există...*

r. 25:	Chiar dacă fac mânere, tot <i>palos</i> iese!	E
	Chiar dacă fac mânere, tot <i>sabie</i> iese!	Ms
P. 803, r. 7:	<i>S-o cârmim spre Viena. Adică, nu s-o ocupăm.</i>	E
	<i>Să ocupăm Viena. Adică nu, s-o ocupăm noi.</i>	Ms
r. 8-9:	... Cât ne-ar costa! ... Să-l trimitem pe Sultan.	E
	... <i>numai chiria</i> cât ne-ar costa!... <i>dar</i> să-l trimitem pe Sultan <i>la Viena.</i>	Ms
r. 11:	text, lipsă în	Ms
r. 12:	aș vrea să mai văd o dată <i>Leopoldgasse</i> ...	E
	aș vrea să mai văd o dată <i>Viena</i> ...	Ms
r. 22:	<i>Uite unde-l duce capul!</i>	E
	<i>Ai umor.</i>	Ms
r. 24:	Ce palate! Să mai apuc să le iau o dată <i>seama.</i>	E
	<i>Vorbesc serios...</i> Ce palate <i>au aia!</i> Aș vrea să le mai iau o dată <i>sama.</i>	Ms
r. 29:	Vii? <i>Haide...</i>	E
	Vii <i>cu mine?</i>	Ms
P. 804, r. 7:	Facem târgul!... <i>Dă-mi Viena, na-ți...</i>	E
	Facem târgul ... <i>Îmi dai Viena, îți dau...</i>	Ms
r. 9:	... <i>E de pomană...</i>	E
	... <i>e gratis</i> ...	Ms
r. 12:	Mă <i>reped</i> să-mi iau boarfele, <i>calabalâcul</i> și vin cu dumneavoastră.	E
	Mă <i>duc</i> să-mi iau boarfele și vin cu dumneavoastră.	Ms
r. 14:	Chiar <i>mă duc</i> să <i>tăinuiesc</i> cu Sultanul...	E
	Chiar <i>acum</i> o să <i>vorbesc</i> cu Sultanul...	Ms
r. 16:	Vin acuşica... și <i>v-arăt</i> eu cu mâna...	E
	Vin acuşica.	Ms
r. 20-23:	text, lipsă în	Ms

- P. 805, r. 7-8: text, lipsă în Ms
- r. 10: Tabloul 7 E
Tabloul V Ms
- r. 11: În cușca lor, prizonierii *greci au gânduri mari* E
În cușca lor, prizonierii *actorii despică firid în patru.* Ms
- r. 15: *FINANȚELE* E
STRATOS Ms
- r. 18: *Aia e!* Ms
- r. 22: *FINANȚELE* E
STRATOS Ms
- P. 806, r. 2-3: Vă situați pe o poziție *caraghioasă*. Răsturnarea nu se poate face decât punând umărul *la loitră* E
Vă situați pe o poziție *absurdă și ridicolă*. Răsturnarea *căruței* nu se poate face decât punând umărul. Ms
- r. 8: Dar cum *s-o numim?* E
Dar cum *să-i spunem?* Ms
- r. 10: Pe șleau. *Imperiu* E
Pe șleau: *imperiu turcesc*, Ms
- r. 11: , noi *o rupem primii* cu aluzia și vorbim E
, noi *radem aluzia, o desființăm și vorbim* Ms
- r. 13: *FINANȚELE* E
STRATOS Ms
- r. 19: ... și *trunchiul și membrele...* E
Și nu numai capul... Ms
- r. 22: *FINANȚELE* E
STRATOS Ms
- r. 23-26: *Nu mai vorbesc de faptul că n-avem arme albe..., ca să nu mai vorbesc de arme de foc...*
Dar n-avem măcar cuțite, junghiere... Ms

- P. 807. r. 2-3: *Eu la bucătărie trebuie să tai cu dinții...
cu unghiile... Mai mult sfâșai... Nu se
găsesc cuțite...* Ms
- r. 7: *Și n-ai nici ce să măcelărești... chiar
de-ar fi cuțite...* E
Dar nici carne... n-ai ce să tai... Ms
- r. 10: *FINANȚELE* E
STRATOS Ms
- r. 12: *, într-o gheretă,* E
, într-o cușcă, Ms
- r. 16-18: *Nici turcii la început n-au fost mai mulți...
Eu cred că dacă vrem să-i batem, trebuie mai
întâi să ne cunoaștem bine dușmanul. Să
vedem cine sunt turcii.* Ms
- r. 25: *FINANȚELE* E
STRATOS Ms
- P. 808, r. 1-3: text, lipsă în Ms
- r. 6: *FINANȚELE* E
STRATOS Ms
- r. 7: *De ce-am decăzut în halul acesta și-am
ajuns de ne bate vântul?* E
*De ce-am căzut noi și-am ajuns de ne
flutură vântul?* Ms
- r. 10: *Elinii se moleșiseră.* E
Grecii se moleșiseră Ms
- r. 14: *Islamul i-a hipnotizat parcă de la distanță,
puțin câte puțin.* E
*Turcii i-au cucerit pe neobservate, puțin
câte puțin.* Ms
- r. 20: *FINANȚELE* E
STRATOS Ms
- r. 21: *Cine sunt ăștia?* E
Cine sunt turcii? Ms
- r. 26: *Cine să pornească răzmerița?* E
Cine să pornească rășcoala? Ms
- P. 809, r. 13: *Din sânul propriilor mitocoseli...* E
Din sânul propriilor contradicții... Ms

- r. 17-20: *Și noi doar să descoperim aceste puncte
slabe și să le speculăm în folosul creștinilor...
Să încurajăm aluzia...* Ms
- r. 24-26: text, lipsă în Ms
- P. 810, r. 17: Și-a trebuit să mai treacă vreo *cincisprezece*
veacuri, E
... și-a trebuit să mai treacă *12* veacuri, Ms
- r. 22: Au pornit din Asia *c-o ceată mică, atâtica,*
de războinici E
Au pornit din Asia *cu o ceată de*
războinici. Ms
- r. 25: *Puseseră* un picior în Europa? *Puseseră.* E
Turcii au pus un picior în Europa. Ms
- P. 811, r. 6-7: ..., de neînțelegerile dintre *principii*
creștini E
, de neînțelegerile dintre *prinții sârbi* Ms
- r. 8: Acum Valahia a rămas descoperită... E
Acum Valahia a rămas descoperită *în fața*
puhoiului. Ms
- r. 10: , că mi-ai făcut capul calendar *solar* E
, că mi-ai făcut capul calendar Ms
- r. 24: Să acționăm... și la prima *ocazie...* E
Să acționăm... și la prima *repetiție* Ms
- P. 812, r. 6: N-am timp să-i ascult, cât mi-ar plăcea
mie... E
Din păcate n-am timp să-i ascult *atât cât*
mi-ar plăcea mie... Ms
- r. 7-14: text, lipsă în Ms
- r. 19: *Lașilor! Neisprăviților! Fanfaronior! Așa*
se întinde mâna? E
Eu aș începe răscoala și mâine dacă mi s-ar
oferi condiții... Ms
- P. 824, r. 18-20: text, lipsă în Ms
- P. 825, r. 1-4: lipsă în Ms
- r. 12: Depinde... E
Depinde... *la ce te gândești.* Ms

- r. 16: Ce *părer*e ai de tulburările *astea* din ...? *E*
 Ce *zici* de tulburările *din Asia Mică*? *Ms*
- P. 826, r. 11: Noul nostru *staroste de lucrări*... *E*
 Noul nostru *paznic de birou*... *Ms*
- r. 16: Taci... *săracul*... *E*
 Taci... *Acum îl ung*, *săracul*... *Ms*
- P. 826, după r. 16, în *Ms*:

O CADÂNĂ

Aoleu... *Îl castrează*...

- r. 23: Și-a pus ochii pe el... *E*
 Și-a pus *sultanul* ochii pe el *Ms*
- P. 827, după r. 4, în *Ms*:

O CADÂNĂ

Și cântă prea subțire... (Răde.)

- P. 827, r. 13-14, varianta în *Ms*:
S-a certat ieri cu Pașa din Vidin care i-a zis că... și uite... Are mare influență asupra Sultanului.
- r. 20-21: , *mai taie dintr-un pașă*. *E*
 , *mai castrează un pașă*. *Ms*

P. 828, r. 5, în *Ms*, în continuare:

Li se dezvoltă înclinația spre metaforă, lăbărțați. Și nenorocitul cere îngăduința să-și taie singur și ce-a mai rămas...

CADÂNA

Adică li se dezvoltă simțul autocenzurii.

P. 828, după r. 17, fragment inedit în *Ms*:

IZABELA

În cânt subțire. Sultanul voia la un moment dat să se castreze el însuși, când unul din favoriii lui, Pașa Hasan, a refuzat să se căsătorească cu el...

AL.TĂ CADÂNĂ

(Uimită.) *Cum? Să se căsătorească doi bărbați?*

Așa, de plăcere... Asta ar fi fost plăcerea sultanului, pe lângă harem, pe lângă celelalte neveste să fie căsătorit legal și cu un pașă.

(Indignată.) *Eu să fi fost nevasta lui... Făceam un tărăboi.*

IZABELA

Toată ceremonia a fost pregătită... Armata a fost strânsă... generalii și ofițeri în costume de gală... În bătaia tobelor iată că apare sultanul cu pașa de mână... Acesta purtând un vâl de mireasă... Urna numai ca în fața tuturor emoționat, pașa să consimtă, adică să zică banalul da...

CADÂNA

Si?

IZABELA

Când fața bisericească l-a întrebat dacă de bunăvoie și nesilit de nimeni consimte să se căsătorească cu sultanul... Acesta a zis...

AL.TĂ CADÂNĂ

Ce?

IZABELA

Nu... A zis că nu...

CADÂNA

Dar îl durea gura să zică da?

IZABELA

Atunci pe sultan l-a trecut năduseala... L-a pus pe prelat să-l mai întrebe o dată... Dar pașa a zis tot Ba...

AL.TĂ CADÂNĂ

L-a luat pe Nu în brațe... (Râde.)

IZABELA

Scena e penibilă... Ce înseamnă și amorul, dragă... Voi sunteți mai crude. Prin ce chestii penibile trebuie să treci...

O CADÂNĂ

Și cum s-a terminat toată povestea?

IZABELA

Cum să se termine? Pașa a fost trimis la închisoarea Celor Șapte Turnuri.

ALTĂ CADÂNĂ

... Celor Șapte Turnuri, cum i se spune-n popor.

IZABELA

... iar sultanul a dat ordin ca toți generalii care au fost de față la ceremonie și au îndrăznit să zâmbescă, să fie castrați... A promis c-o să se castreze și el mai la urmă ca să scape de rușine... De rușinea aia. Dar se vede c-a uitat...

- P. 830, r. 4-5: „Zurbagiilor! Nu vedeți ce icoană bizantină stilizată?” E.
 „Idioților, nu vedeți ce fută frumoasă?” Ms
 r. 6: , deși păgân, el crede în stilizare! E.
 , deși păgân, el crede în frumusețe! Ms

P. 831, după r. 2, în Ms:

ALTĂ CADÂNĂ

Deci nu-i bine să te pui în bețe cu Radu...

IZABELA

A, nu...

ALTĂ CADÂNĂ

Pe el nu l-o fi cerut în căsătorie? (Râsete.)

IZABELA

Radu a cerut în schimb Țara Românească. Și, uite, ne pregătim să i-o dăm... pe tavă. Să știți, păpușelelor, c-o să trebuiască să luptăm ca niște zmeoaice.

P. 831, r. 19-26: text, lipsă în Ms

P. 832, r. 2, în Ms:

Ești nebună? Abia te-ai învățat cu niște moravuri ușoare.

r. 19, în continuare, în Ms:

Ferice de cele care-au pierdut Bizanțul mai înainte.

P. 833, r. 22: Da, dar numai *cu capul pe umeri?* E
Da, dar numai... *de formă?* Ms

P. 872, r. 24: Tabloul 17 E
Tabloul XII [Actul IV] Ms

De la p. 872, r. 24 la p. 881, r. 20 variantă în Ms:

ACTUL IV [III]

TABLOUL XII [XVII]

Armata turcească a trecut Dunărea.

UN SOLDAT TURC

Unde e cetatea? Ni s-a spus c-ar fi o cetate pe aici, cu ziduri grozave numai bune de dărâmat! De atâta timp târâm după noi această namilă de tun, cel mai mare tun din lume, care a mușcat din turnurile Bizanțului. O sută de perechi de boi trag mormanul de fontă, ajutați de câte 500 de ostași zdraveni cu pârghii de-o parte și de alta. Ghiuleaua e cât banița, bubuitura se aude peste mare. Unde lovește face o gaură să-ngropi o casă. Dar unde e cetatea? Ni s-a uscat cerul gurii de sete. Mâncăm praf. Fântânile sunt otrăvite. Mor soldații prin șanturi de așteptare... Unde-o fi cetatea lui Tepeș?

VOCI

Se văd niște ziduri în zare... Ia lungiți-vă gâturile? Vedeți? Pregătiți tunul. Iată cetatea.

ALTE VOCI

E Fata Morgana, proștilor... ce să caute niște ziduri în cer. E Fata Morgana...

MAHOMED

(Intră furios)

Hei, ce vă zgâțiți... Ați ajuns la locul bătăliei... Iauți poziția de atac...

UN SOLDAT

E Fata Morgana, Luminăția ta...

MAHOMED

(Furios)

Trageți cu tunul în Fata Morgana! Trebuie cucerită mai întâi această cetate din cer a lui Țepeș.

UN SOLDAT

(Comandă)

Pregățiți tunul. Foc! (Se aude o bubuitură teribilă. După ce se termină ecoul.) Sultunul ne-a îngăduit să tragem în Fata Morgana. De atâta timp încercăm să dărâmăm Fata Morgana de pe cerul Bărăganului. Pregățiți tunul. Foc! (Bubuituri.)

MAHOMED

Ne batem, cu nălucile... Când vom termina toate nălucile vii, vom da și de oameni buni de făcut năluci. Devastăm, radem totul de la o margine. Avem o misiune istorică.

RADU

(Apare din dreapta)

De câte ori aud tunul, îmi pun degetele în ureche... Ați băgat spaima și-n ciori. Si-au luat cuiburile-n ghiare și-au plecat spre țările calde. (Râde.)

MAHOMED

Numai Țepeș rămâne surd...? Nu ne trebuie nici tun, nici nimic... Un pâlț de spahii îl dădeau gata într-un ceas... În loc de cetăți – năluci, în loc de creneluri, mușuroaie de furnici. În loc de oșteni, iepuri și popândăi. Și mergem, tot mergem...

RADU

Bine că nu înapoi.

MAHOMED

Iar câmpia asta, zici, a fost fund de mare?

RADU

Așa se spune...

MAHOMED

(Scârbit)

*Nu-mi plac fundurile de mare. S-ar părea că de aceea și voiți să le
cuceriti. (Pe alt ton.) M-a apucat o melancolie... și nu știu de ce?*

MAHOMED

*De atâta timp călătorim... de atâta timp tu îmi spui povești despre
locurile pe unde trecem... Și asta e tot. Am schimbat câteva perechi de
cai... Schimbarea domnului văd că-ntârzie.*

RADU

*Să nu fie Luminăția ta mai nerăbdător decât mine. Uitați-vă la vul-
turii aceia de pe cer.*

MAHOMED

(Râzând)

Ciorile s-au prefăcut în vulturi?

RADU

*Or fi simțit apropierea bătăliei... Și, vedeți, cerul (Avântat) Ce
albastru e cerul pe la noi!*

MAHOMED

Alah se va simți foarte bine într-un cer atât de albastru.

RADU

(Cu intonație)

Și Mahomed?

MAHOMED

Mahomed e trimisul lui aici pe pământ.

RADU

Pe pământ, poate, dar nu aici.

MAHOMED

Nici nu te-ai văzut uns și-ai început să ai replică.

RADU

Asta numai spre a nu lăncezi discuția.

MAHOMED

Parcă văd c-o să faci și tu ca Țepeș...

RADU

(Jignit)

Măria ta ...

P. 881, r. 24:	sătenii <i>băjenii</i> .	E
	sătenii <i>care au fugit</i>	Ms
r. 26:	<i>Ce-i mogâldeata aia?</i>	E
	<i>Și un om.</i>	Ms
r. 28:	Deșteptii și proștii în vremuri <i>proaste...</i>	E
	Deșteptii și proștii în vremuri <i>grele...</i>	
	<i>Ia să-l descoasem...</i>	Ms
P. 882, r. 3:	Nu vă <i>depărtați</i> singur de <i>grosul oastei</i> .	E
	Nu <i>trebuie</i> să vă <i>îndepărtați</i> singur de <i>armată</i> .	Ms
r. 10:	Repede un pâlț de ostași...	E
	<i>Locotenente, repezi</i> un pâlț de ostași...	Ms
- P. 882, după r. 23, o replică în Ms:

LOCOTENENTUL

Tot felul de capcane... Văcarul era de formă...

P. 883, r. 5:	Vite <i>cumsecade</i> .	E
	Vite <i>amestecate</i> .	Ms
r. 19:	Ce vite, dacă erau burdușite cu <i>haiduci</i> ?	E
	Ce vite, dacă erau burdușite cu <i>ostași</i> ?	Ms
r. 21:	și le-au mâncat pe dinăuntru.	E
	text, lipsă în	Ms
P. 884, r. 4:	Cine <i>ne pândea</i> din cai?	E
	Cine <i>era</i> în cai?	Ms
P. 886, r.3:	, că <i>drumurile</i> noastre sunt cu primejdie.	E
	, că <i>locurile</i> noastre sunt cu primejdie	Ms
P. 886, r. 23—p. 887, r. 16:	text, lipsă în	Ms
P. 887, r. 18:	Tabloul 18	E
	Tabloul XIII.	Ms

- P. 887, r. 24: Doamna Stanca *E*
Doanna *Ms*
- P. 893, r. 14: Dar și răzbelul are socotelile lui. *E*
Nu-i plăcea rezistența pasivă... Dar și
rezelul are socotelile lui. *Ms*
- P. 895, r. 21: Tabloul 19 *E*
Tabloul XIV *Ms*
- r. 22: *Papuc* cu un pâlc de ostași, *E*
Țepeș cu un pâlc de ostași *Ms*
- r. 24: *PAPUC* *E*
ȚEPES *Ms*
- r. 26: *Ordin de la Măria Sa* să se pustiască... *E*
Am dat ordin să se pustiască... *Ms*
- P. 896, r. 4, 7, 15, 19, 25: *PAPUC* *E*
ȚEPES, *Ms*
- În continuare, în *Ms*: *ȚEPES* / *PAPUC*
- r. 9: ... *Porunca* era *E*
... *Ordinul* era *Ms*
- r. 18: *Nuuu!* *E*
Nu, Măria Ta *Ms*
- P. 897, r. 16: *Nimenea...* *E*
Nimeni... *Ordinele Măriei Tale* se execută
întocmai de toată populația. *Ms*
- r. 30: Un oștean în primul, doi în al doilea *E*
: *trei în primul.*
UN OȘTEAN
Doi în al doilea... *Ms*
- P. 898, r. 4, 5: *PAPUC*
Izbiți pe întuneric!
... Tu, *Ioane*, ți-ai scos ceara? *E*
ȚEPES
Atacați pe întuneric!
... Tu, *Stane*, ți-ai scos ceara? *Ms*
- r. , 6, 7: *ION*
Scos. *E*

STAN

Scos, *Măria Ta.**Ms*

P. 900, r. 1, 2:

PAPUC

În timpul ăsta, *Măria sa și cu mine o să ne facem cale spre cortul sultanului.**E*

ȚEPES

În timpul ăsta, *eu o să-mi fac cale spre cortul sultanului.**Ms*

r. 7-8:

Am auzit că nu prea visează frumos de la o vreme și *o să-i explicăm* de ce.*E*Am auzit că nu prea visează frumos de la o vreme și *vreau să-i explic* de ce.*Ms*r. 16-18, în *Ms*:

ȚEPES

Mama ei de... codoașă!

UN OȘTEAN

Până la tabără avem câteva ceasuri bune.

ȚEPES

O să ajungem acolo la timp. (Către Neagoe) Ce fac ei pe la ora asta?

P. 901, r. 9:

nu căscați gura, că nu merită. *E apă de ploaie.* Altfel a căzut Bizanțul.*E*nu căscați gura, că nu merită. *E o piesă istorică,* apă de ploaie. Altfel a căzut Bizanțul.*Ms*

P. 901, r. 15-16:

Să mai întârziem o țară... poate se termină înainte.

*E**Am văzut piesa de vreo trei ori...* Să mai întârziem o țară... Poate se termină înainte...*Ms*

P. 902, r. 7, 8:

NEAGOE

*Dacă-l ucid ăia pe Măria sa, se duce dracului toată șandramaua.**E*

- NEAGOE
Dac-o să vă ucidă, Măria Voastră, se duce
dracului toată șandramaua. *Ms*
- r. 9, 10: PAPUC
 Nu moare el! Nici o grijă. Prea are multă
 treabă... *E*
 ȚEPEȘ
Nu mor..., nici o grijă. Prea am multă
 treabă... *Ms*
- r. 15–19: ȚEPEȘ
 Bravo... ne întâlnim cu toții în fața cortului
 sultanului... O să mă recunoașteți de departe
 c-o să fiu cu capul sultanului în mână și voi
 țipa turcește: „Ce jale! Ce jale!“ Mă voi jeli și
 voi smulge părul din cap. Din capul lui
 Mahomed. *Ms*
- r. 22, 23: UN OȘTEAN
 Oastea lui Țepeș. *E*
 UN OȘTEAN
 Oastea lui Papuc. *Ms*
- r. 25: De trei zile, *Vodă* e pe drum... *E*
 De trei zile e pe drum... *Ms*
- r. 26: S-a apropiat *neobservat*... Sultanul *îl știe*
 departe... *E*
 S-a apropiat *neobservată*... Sultanul *o știe*
de departe. *Ms*
- P. 903, r. 1–2: PAPUC
Toma atacă dinspre pădure. *E*
 ȚEPEȘ
Papuc atacă dinspre pădure *Ms*
- r. 4: ... Totul e să vină oastea la timp. *E*
 ... Totul e să vină oastea *lui Papuc* la
 timp. *Ms*
- P. 903, r. 10–11: Din moment ce tot *te* omoară, ce-ți mai
 pasă dacă sunt ai noștri sau ai lor? *E*

- Din moment ce tot *se* omoară, ce-ți mai
pasă dacă sunt ai noștri sau ai lor.
- UN OȘTEAN
- Dar patriotismul tău unde e? *Ms*
- r. 15: ... iei legătura cu *Coman*. *E*
iei legătura cu *Papuc* *Ms*
- P. 904, r. 5: Dacă-l *înhăța* *Vodă* în alte condiții, *E*
Dacă-l *prindeam* în alte condiții, *Ms*
- r. 20: (... *Papuc* cu ai săi părăsesc scena...) *E*
(... *Țepeș* cu ai săi părăsesc scena...) *Ms*
- r. 28: *Fac ei ce fac și-și găesc drum* pe la
prieteni. *E*
Domnul face ce face și-și găsește drum
pe la prieteni. *Ms*
- P. 905, r. 14: *De treabă ostașul...* din sat. Al I.eliții. *E*
Ne-a cunoscut. E de-aici din sat, al I.eliții. *Ms*
- r. 16: ... *Poruncă de la Țepeș*. *E*
... *Țepeș nu glumește*. *Ms*
- P. 907, r. 1, 2: Actul IV
Tabloul 20 *E*
Tabloul XV *Ms*
- r. 17, în *Ms*:
N-am talent. *Am fost indus în eroare de*
lingușitori, oameni plătiți, ca să-mi abată
atenția de la preocuparea mea principală,
conducerea treburilor împărăției. Menirea
mea...
- P. 909, r. 2: De azi înainte, eu voi fi *numai* „Cuceritorul”,
nu și „*Favoritul muzelor*” *E*
De azi înainte, eu voi fi *numit* „Cuceritorul”,
nu și „*Genialul creator*”. *Ms*
- P. 912, r. 7, 8: text, lipsă în *Ms*
- P. 913, r. 6: Mai cu ... *nasul pe sus*. *E*
Mai cu *coae...* *Ms*

r. 7-8:

MAHOMED

Cine a zis?

E

MAHOMED

Noroc că aici nu sunt doamne... Și chiar dac-ar fi... un... gaz pe câmpul de luptă sună mai spiritual decât un cuvânt de duh în salon...

Cine a zis?

Ms

- r. 17: mult timp să cresc în ochii lor. M-am adâncit în învățătura
 mult timp ca să cresc în ochii femeilor.
Acum privesc totul cu alți ochi. M-am adâncit în învățătura
 E
 Ms
- r. 18, 19: acolo unde muncesc, treburile merg bine. E
 acolo unde muncesc, *la locul meu de muncă*, treburile merg bine. Ms
- P. 914, r. 9, în Ms: *Dovadă că mi-a dat dreptate. A fi azi prietenul Înaltei Porți, înseamnă a înțelege istoria contemporană și a lucra în sensul ei. O țară mică, așa cum e Valahia, și-a pus mari speranțe în Turcia, pe care o vede ca o eliberatoare a popoarelor și purtătoare de valori spirituale.*
- r. 16: , față de garanția pe care ne-o dă Prea-luminatul E
 , față de *garanția păstrării ființei poporului meu* – garanție pe care ne-o dă Prea-luminatul Ms
- r. 28: text, lipsă în Ms
- P. 915, r. 18: Socotesc acțiunea lui Țepeș *ca potrivită*, E
 Socotesc acțiunea lui Țepeș *ca pozitivă*, Ms
- P. 916, r. 11: Chemați-l pe Stratos. *Gândește-te* de pe acum... E
Gândiți-vă de pe acum. Ms
- r. 18: *Valahia Mică niciodată!*... vorbiți de turcire, în E
 Vorbiți de turcire, în Ms

- r. 23, în *Ms*: Păi știu eu, în vreo 20–30 de ani, dar fiind
că nu prea avem șosele, că oamenii sunt cam
îndărătnici...
- P. 917, r. 15: ... mă întâmpină cu gu-guu! gu-guu
(Imită bufnița.) *E*
... mă întâmpina cu bufnițele...
(Râsete.) *Ms*
- r. 29, 30, în *Ms*:
Tot ca înainte. Izbutit.
- P. 918, r. 5–10: text, lipsă în *Ms*
r. 20: Tabloul 21 *E*
Tabloul XVI *Ms*
- P. 919, r. 1: RĂZBOIUL *E*
MINISTRUL DE RĂZBOI *Ms*
r. 7: FINANȚELE *E*
MINISTRUL DE FINANȚE *Ms*
r. 19: Asta se aude de 30 de ani... *E*
Asta se aude de 40 de ani... *Ms*
- P. 920, r. 8: „E adevărat că Papa acesta ar fi mai
catolic decât Papa celălalt? *E*
e adevărat că Papa ar fi catolic?
- r. 15: FINANȚELE *E*
STRATOS *Ms*
- P. 921, r. 6: Dar cum sunt vremurile, domnule? *E*
Dar cum sunt vremurile, domnule
Stratos? *Ms*
r. 16: Nu cred în mitul ăsta... *E*
Nu cred în mitul ăsta al năvălitorilor
asiatici... *Ms*
- r. 25, 26, în *Ms*:

ZUNIS

Pentru că răspunde de paza cetății...

STRATOS

Toți suntem în mâna lui Dumnezeu

ZUNIS

Care are atâtea mâini ...

r. 28, în *Ms*:

Depinde în ce mână *pici*... *Duc-ai picat în aia
cu care se șterge la fund...* *pardon...*

- P. 923, r. 6: Vedeti? *E*
 Vedeti? *Puțină Asie...* *Ms*
- r. 20: Din cauza *opiniilor divergente...* *E*
 Din cauza *convingerilor politice...* *Ms*
- P. 924, r. 13: garantează pacea în *lune.* *E*
 garantează pacea în *Vest* *Ms*
- P. 925: *Tabloul 22* *E*
Actul V, Tabloul XVII *Ms*
- P. 928 r. 29: erau prea mulți. *Îi înghesuiseră într-o
vâlcea.* *E*
 erau prea mulți. *Ai noștri, acum pe seară,
erau cam ostenți. Îi înghesuiseră într-o
vâlcea.* *Ms*
- P. 936, r. 56: cu ajutorul lui Dumnezeu“ ... *Scrii?* *E*
 cu ajutorul lui Dumnezeu, *i-am biruit pe
păgâni la Oiești*“ *Ms*
- r. 24: *Marin Marin* *E*
Copilul *Ms*
- P. 937, r. 17, 18: „Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu,
ne-am izbit cu păgânii la Oiești.“ *E*
 Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu
ne-au biruit păgânii la Oiești“ *Ms*

În continuarea variantelor stabilite pe baza textului din Marin Sorescu, *Răceala*, Editura Creuzet, 1994 și a dactilogramei cu corecturi manuscrise aparținând autorului, redăm integral textul românesc din ediția bilingvă româno-engleză, apărută la Editura Junimea din Iași, 1978, Seria „Arlechin“.

MARIN SORESCU

RĂCEALA

ediție bilingvă româno-engleză
Traducerea de STAVROS DELIGIORIS

EDITURA JUNIMEA
seria „Arlechin“

1978

PERSONAJELE

MAHOMED AL II-LEA, sultanul turcilor

LOCOTENENTUL., aghiotantul lui Mahomed

PASA DIN VIDIN,

RADU CEL FRUMOS, pretendent la tronul Țării Românești

PÂNZARU, un pribegit

TOMA,

PAPUC

} căpitani în oastea lui Tepeș

STANCA, soția lui Toma

SAFTA, slujnică în casa lui Toma

UN OȘTEAN

ALT OȘTEAN

STAN

NEAGOE

VĂCARUL.

} oșteni din oastea lui Tepeș

ÎMPĂRATUL.

ÎMPĂRĂTEASA

ZUNIS

IZABELA

STRATOS

MINISTRUL DE RĂZBOI

MINISTRUL DE FINANȚE

HARAPUL.

KAFTANGIOGLU

BEȘLEAGĂ

TURACAN BEG-OGLI

} prizonieri bizantini, întruchipând
Curtea bizantină

} comandanți turci

FLOAREA	}	femei române
TILINA		
VICA		
GHERGHINA		
RITA		
MANDA		

MARIN MARIN, un copil valah

NEBUNUL.

Oșteni turci și oșteni români.

Acțiunea se petrece în anul 1462

PROLOG

O VOCE DE FEMEIE

Măi, omule, mă, intră mă-n casă că vin... Ce stai pe drum? ...

MARIN MARIN

Nu, că ăia sunt departe... că n-a-nceput să cârâie gaita. Când vin străinii țipă gaităle-n salcâmi. Ehe, unde-or fi... (*speriat*) Cârâie gaita!

ACTUL I
TABLOUL I

Anticamera cortului lui Mahomed. Un birou, perne pe jos. Locotenentul cercetează niște acte cu pecete.

BEȘIEAGĂ
(Apare grăbit)

Am o treabă înăuntru.

KAFTANGIOGLU
(Intră grăbit)

Mă duc la sultan.

LOCOTENENTUL

Nu se poate.

BEȘIEAGĂ

Cum, nu se poate? Vin tocmai de la coada coloanei. Am schimbat patru cai.

LOCOTENENTUL

Nu poate, că v-ar primi. Tocmai pe luminățiile voastre, să nu le primească? Dar nu prididește.

BEȘIEAGĂ

Domnule, nu mi-am văzut comandantul de la căderea Bizanțului. S-au îngrămădit de atunci o groază de probleme. Știi că Vlad Ghiaurul cunoaște numărul tunurilor?

KAFTANGIOGLU

Știi?

BEȘLEAGĂ

Știi că știe și cum ne facem noi tunurile?

KAFTANGIOGLU

Știi?

LOCOTENENTUL

Și cum le facem, Luminăția voastră?

BEȘLEAGĂ

Nu știu, că-i secret. Dar el știe, ne așteaptă pregătit. Iar noi ce facem?

TURACAN

Noi ce facem?...

LOCOTENENTUL

Liniștiți-vă Luminățiile voastre. Eu v-aș băga și acum, dar am ordin. Când lucrează nu poate fi deranjat nici de profet.

KAFTANGIOGLU

Dar ce lucrează?

LOCOTENENTUL

E băgat până peste cap în redactarea tablelor de legi. Hamurabi și Moise, sunt aici la degetul mic. Vrea ca toți fiii șecilor, ai califilor, ai beilor, să fie judecați de-acum încolo în spiritul justiției musulmane. Să nu mai stăm la remorca justiției grecești care a nenorocit lumea. Grecii în sus, grecii în jos, dar ce, noi n-avem cap?

KAFTANGIOGLU

Ei, n-avem! Oricum, ideea Sultanului e mare.

BEȘLEAGĂ

Să-i dea Alah sănătate.

LOCOTENENTUL

Să-i dea.

KAFTANGIOGLIU

Și atunci când îl pot vedea pe Sultan?

LOCOTENENTUL

Cum termină cu redactarea tablelor legilor, vă promit că vă veți afla în fața Sultanului.

KAFTANGIOGLIU

Să-i dea Alah sănătate. Alah să vă dea sănătate.

BEȘLEAGĂ

(*Curios*)

Ia spune-mi, ce face?

LOCOTENENTUL

Lucrează. Ziua stă aplecat asupra legilor, iar noaptea îi dă ghes inspirația și scrie.

BEȘLEAGĂ

Ce scrie?

LOCOTENENTUL

Ode.

BEȘLEAGĂ

Ode?

LOCOTENENTUL

Și gazeluri.

BEȘLEAGĂ

(*Mirat*)

Păi de ode și gazeluri ne arde nouă acum?

LOCOTENENTUL

Ne arde, Luminăția voastră. Sultanul zice că Islamul a mers de parte cu cuceririle, dar a rămas în urmă cu multe altele. Ori asta trebuie să meargă așa: paralel. Pentru că, gândiți-vă și dumneavoastră: ce s-ar face un popor care-ar avea săbii, dar n-ar avea condeie?

BEȘLEAGĂ

Și dacă ar avea condeie și n-ar avea săbii, cu ce să le ascuță?

I.OCOTENENTUL.

Păi, tocmai de aceea – în paralel...

BEȘLEAGĂ

(*Enervat*)

paralel, paralel... Eu nu împărtășesc opinia asta.

I.OCOTENENTUL.

N-o împărtășiți? Vă privește, Luminăția voastră. Eu o împărtășesc. (*Intră Radu cel Frumos, care merge întins spre ușa cabinetului.*) Ah, Luminăția voastră, pofțiți! Vă așteaptă! Pofțiți. Vă așteaptă, stă ca pe ghimpi!

BEȘLEAGĂ

(*În urma noului musafir care-a dispărut înăuntru*)

Ăsta e ala?

I.OCOTENENTUL.

Ăsta e. Radu cel Frumos! El e totdeauna bine venit în cortul sultanului, cu flori de lotus și mirodenii.

BEȘLEAGĂ

(*Amărât*)

De-aia n-am parte eu, care comand armata a 66-a... (*Apare Pașa din Vidin, însoțit de un lăutar.*)

PAȘA DIN VIDIN

(*După ce a expediat cu un gest lăutarul*)

Nu spune nimic, locotenente! Că știu dinainte ce-ți va ieși din guriță. Află că nici nu vreau să-l văd astăzi pe grafomanul de Sultan. Pentru că a scris pur și simplu o porcărie. Tablele lui de legi sunt sub orice critică. Le-am citit soldaților mei și-au răs de se țineau cu mâinile de burtă. (*Râzând.*) Știi ce spuneau? Că mai bine ne întoarcem la făr'de legi. (*Ridicând tonul.*) Le redactează anapoda!

BEȘIEAGĂ

(Subtil)

Mai bine scria marșuri, nu?

PAȘA DIN VIDIN

Marșuri? De ce? Mă rog... *(Îi întinde un sul de hârtie.)* Dă-i, te rog, asta Sultanului.

BEȘIEAGĂ

Ce-i firmanul acela pe care-l dai la semnat, Pașă din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

„De bello gallico“.

BEȘIEAGĂ

„De bello“... cum? Ia ascultă, Pașă din Vidin. Lăsați-l pe Sultan să conducă armata. Nu-l mai tot încărcăți cu fleacuri din astea.

PAȘA DIN VIDIN

Armata? I-am și spus Sultanului: mergem peste Dunăre să le arătăm ălor de acolo, carne vie, cum arată carnea noastră vie...

LOCOTENENTUL.

Și ei or să ne-o arate pe-a lor... Că nici ei n-or fi stând mai bine. Beizadeaua Radu spune că și la ei e o jale...

PAȘA DIN VIDIN

(Surpriză)

Beizadeaua Radu, e la Sultan? *(Tăios.)* Iasă că nici cu ăsta nu mi-e rușine! Are tot interesul să ne prezinte în culori cât mai sumbre situația din țara lui... că lumea suferă... că așa mai departe, ca să ne zorească pe noi să-l punem domn și să curmăm durerea... Că așa suntem noi turcii: unde suferă un om pe glob, hop! și noi cu armata, să-i ungem rănile, să dăm cu alifie. Locotenente, dă-mi-l mie pe Cezar, să-l așez în brațele Sultanului, poate mai învață ceva... El nici n-a trecut Rubiconul și are pretenții literare. *(Iese.)*

I.OCOTENENTUL.

(Șireată îngrijorare)

Nu e bine! Țsta vorbește de parcă ar fi Sultanul în persoană, și nu e bine!

BEȘLEAGĂ

Domnule, ce curaj au unii, și uite că le merge.

I.OCOTENENTUL.

Luminăția voastră! Tocmai de-aia când o să vă aflați în fața Slăvitului, spuneți-i tot adevărul.

BEȘLEAGĂ

N-ar fi mai sănătos să șușotim pe la colțuri?

I.OCOTENENTUL.

În față, Luminăția voastră, în față! *(Apare Sultanul.)*

BEȘLEAGĂ

(căt-re Sultan)

O, Înălțimea voastră, nu v-am văzut de la căderea Bizanțului! Ce vroiam să vă spun? Vlad Ghiaurul știe de expediția noastră, cunoaște numărul trupelor, al cămیلelor... știe până și de ce sex e fiecare cămilă. Iar noi ce facem? ... Noi bătătorim... stăm pe loc...

MAHOMED

Da, cam stăm pe loc... *(Pauză. Căt-re Locotenent.)* De ce se vorbește atât în împărăție?

I.OCOTENENTUL.

Din cauza cafelei.

MAHOMED

E și asta o explicație. Prea mult caimac. Prea mult caimac și nu e bine. Mi-e lehamite să am mereu ultimul cuvânt...

I.OCOTENENTUL.

Nu-i mai lăsați să bea băuturi tari.

MAHOMED

Ai dreptate. O să-i las să vorbească până la capăt... până la capătul vieții... Numai că este cam mult. Iar cei care trebuie să vorbească, tac. Știi ce? Ia cheamă tu astrologul, să vedem ce ne mai învață el...

LOCOTENENTUL.

(*Încurcat*)

Luminația voastră, să vedeți...

MAHOMED

Unde e? Nu vrea să vină?

LOCOTENENTUL.

Astrologul e în cer... citește stelele de aproape... săracul... (*expli-când*). Gealatul a interpretat greșit semnul... în loc să-l tundă, i-a răsucit gâtul, după principiul fuiorului.

MAHOMED

Strânge tu frumușel gealații și citește-le Coranul. Și pune-i să repete. Să le intre în cap, odată pentru totdeauna, semnele de ordine în împărăție. Un deget în sus – trasul în teapă. Două degete în jos, îngropat de viu. Două degete în sus – spintecarea... și așa mai departe. Ce e așa de greu?

LOCOTENENTUL.

E limpede ca bună ziua... Mă duc să le aplic regulamentul...

MAHOMED

Stai puțin... Parcă și tu te pricepi un pic la astrologie... ai tot tras cu urechea pe la ușa cortului... De azi înainte ai să fii nu numai aghiotantul, ci și astrologul meu... Vino, vino mai aproape...

LOCOTENENTUL.

(*Foarte încurcat*)

Luminația voastră, să vedeți... nu se poate. Știți, eu n-am școala de astrologie de la Brusa.

MAHOMED

Iasă, că te pricepi tu... Ascultă, stau cam prost cu albul ochilor. Situația militară e bună, bunicică, s-ar mai putea face îmbunătățiri... Dar... nu știu de ce simt... cum înaintează așa ca o pată... ca un nor... ca o pată, pată, vezi că mă obsedează cuvântul ăsta „pată“... care se deplasează când mai spre coada ochiului, când mai spre iris... Să aibă asta vreo legătură cu direcția noastră?

I.OCOTENENTUL.

(Prinzând curaj)

O fi ceață în Valahia... Deși conjunctura stelelor ne e favorabilă... Azi-noapte mersul planetei Marte a fost de-o elegantă și o șiretenie!

MAHOMED

Iasă, Marte... Scoate-mi papucii. (*Locotenentul îi scoate.*) Și acum să-ți spun eu ce am citit în ochii tăi... Eu am citit în ochii tăi că tu l-ai înlăturat pe astrolog... și știi de ce? Ca să-i iei locul...

I.OCOTENENTUL.

Nu, nu Luminăția voastră... Mersese prea departe cu aberațiile. Nimic din ce spunea nu era de natură să încurajeze înaintarea noastră... către Dunăre. Nu v-a întârziat el înaintarea cu trei zile, spunând că se împotrivesște Crucea Sudului? Și nu se împotrivea...

MAHOMED

Ba se împotrivea...

I.OCOTENENTUL.

Ba se împotrivea. E drept, că nu m-am uitat decât o singură dată, în sus...

MAHOMED

Uită-te acum de două ori în jos și spune ce vezi...

I.OCOTENENTUL.

(*Uimit*)

Bătături... vai, dar cum au evoluat...

MAHOMED

Să nu afle nimeni că am bătături. Nici măcar eu. Nici măcar Tepeș. În schimb să știe toate popoarele, cucerite și încă necucerite, că vreau să-mi răcoresc picioarele în Marea Nordului.

LOCOTENENTUL.

(Încercând o modestă rectificare)

Mai întâi, în Marea Neagră...

MAHOMED

(Energic)

Marea Neagră o facem lac... și dacă o facem lacul dinastiei, avem nevoie și noi de o ieșire la mare... la Marea Nordului...

LOCOTENENTUL.

(Pansându-i bătăturile)

Genială idee, Luminăția voastră... Cu o singură condiție: în primele patru zile să călcați în vârfuri...

MAHOMED

În poante? În vârfuri... în piscuri... Din pisc în pisc. *(Pe alt ton.)*
Ce face Europa?

LOCOTENENTUL.

Doarme... Trebuie să fie trecut de miezul nopții... la ora asta lumea civilizată doarme...

MAHOMED

Și noi de ce nu dormim?

LOCOTENENTUL.

Avem grija ei pe cap.

MAHOMED

Dar armata se odihnește?

LOCOTENENTUL.

Da. Soldații, goi pușcă, dorm tun. I-ați disciplinat pentru vreo trei secole.

MAHOMED

Nu numai eu. Și tatăl meu și bunicul meu. Ah! Ca să nu uit! Legile, la care lucrăm acum, să se numească de azi înainte „Legile tatălui și-ale bunicului meu”. Nu vreau să se spună că ne împăunăm noi cu toate meritele. Și pentru că tot trebuie să mă obișnuiesc să merg în vărfuri... hai să inspectăm tabăra... (les.)

Cortina

TABLOUL II

O masă împărătească. Jilturi sculptate în fildeș. Draperii grele (dar cam ponosite) în fundul scenei. Să se vadă un glasvand. Pe masă, tacâmuri scumpe.

ZUNIS

Dacă nu ne organizăm noi, nu ne organizează nimeni. Majestatea voastră se frământă și-și bate capul cu așezarea tacâmurilor, a șervețelilor, iar Sultanul nu știu dacă are idei de apariția acestei bucăți de pânză misterioasă (*arată un șervețel*)... și la ce folosește ea?

ÎMPĂRĂTEASA

Domnule ministru, aveți o limbă ascuțită ca o sabie. Dacă dumneaește ca prim-ministru și dumnealui ca ministru de război ați fi fost la fel de ascuțiți... și atunci, Bizanțul nu cădea...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ba cădea, doamnă!

ÎMPĂRATUL

Nu cădea!

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu cădea! Eu, în calitate de ministru de război, aș putea să spun că nu mai am probleme. Singura mea problemă rămâne războiul cu stomacul. Când e plin, e rău că e plin, când e gol e rău că e gol.

ZUNIS

Majestatea voastră este Împărăteasă, adică joacă rolul de împărăteasă și nu știe anumite lucruri... adică nu trebuie să le știe... căci

uirăți-vă și domnia-voastră! Tacămuri aurite avem, farfurii avem, dar ce punem în ele, avem?

MINISTRUL DE RĂZBOI

N-avem!

ÎMPĂRATUL

(Apare cu o coroană de maci, spice, imortele, pusă cam ștrengărește)

De câte ori port această coroană pe cap, simt întreaga greutate a Imperiului bizantin cum mă apasă... pe cap. Domnilor, când o fi de-oi muri, dacă voi muri, să i-o puneți Sultanului pe piept. Să vadă și el cât este de grea... de greu... de grea... *(Apare Izabela. Harapul îi deschide, lăsând-o să intre în cușcă. Închide ușa cu grijă după ea.)*

IZABELA

Bizantini, am vești!

ÎMPĂRĂTEASA

(Studiind vestimentația cam sumară a Izabelei)

Un moment. Ce toaletă este asta?

IZABELA

Ești prost dispusă mamă?

ÎMPĂRĂTEASA

Ce toaletă este asta?

ZUNIS

Doamnă, dar Izabela este singura noastră moștenitoare...

ÎMPĂRĂTEASA

(Indignată)

Da, dar ce toaletă este asta?

IZABELA

Ce am, mamă?

ZUNIS

Izabela, frumoasa noastră, tu ești singura noastră moștenitoare, toți ochii sunt pe tine... Toți îți fac curte...

IZABELIA

Și ce să fac?

ZUNIS

Desigur asta e meseria, dar ce-o să zică lumea, ce-o să zică mama?

ÎMPĂRĂTEASA

De ce nu-și face timp și pentru noi?

ZUNIS

De ce nu-ți faci timp și pentru noi?

IZABELIA

O să-mi fac.

ZUNIS

O să-și facă, doamnă.

ÎMPĂRĂTEASA

Da? (*Linștită brusc:*) Bine. Ce vești?

IZABELIA

Nici nu vă închipuiți ce... Ni s-a distribuit alt om.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Cum alt om?

IZABELIA

În locul celui care-a murit acum două luni... ni s-a dat alt om...
I-au prins și acum e dincolo... la întrebări... Cică știe multe, numai
că trebuie să-i scoți cuvintele din gură cu cleștele.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu vorbește?

IZABELIA

Nu prea.

ZUNIS

Poate că n-au clește.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Și atunci ce să facem cu el? Să stea ca mutul pe scenă?

MINISTRUL DE FINANȚE

Nu-l primim.

ÎMPĂRĂTEASA

Dacă vine, cum să nu-l primim?

MINISTRUL DE FINANȚE

(Hotărât)

Nu-l primim, bun, rău, nu-l primim. (*Intră Stratos, un om de 60 de ani, încărunit, figură distinsă. Se vede asta chiar dacă poartă semnele unei maltratări recente. E îmbrâncit de Harap în cușcă. Ușa se închide la loc.*)
 Țsta e? Țsta nici de sufleor nu mai are suflu. Nu-l primim! Bun, rău, nu-l primim! Poate să aibă și talent, nu zic ba, dar nu-l angajăm. Eu am ridicat de mult problema la Harap. Nu mai primim indivizi noi în trupa noastră de luptă antiotomană.

IZABELA

Stai!

MINISTRUL DE RĂZBOI

Luptă subvenționată chiar de Mahomed, fiul lui Murat.

MINISTRUL DE FINANȚE

Dar plătită prost. Ce, nu e prost? Pentru că tainul global rămâne același. O să mă condamnați că-s inuman, dar eu am mers până la a-i spune: Ori mărești ciolanul, ori mai rărești din câini. (*Cântec.*)

ÎMPĂRĂTUL.

Cum, dar ce înseamnă asta? Ce-mi aud urechile? Consulii nou-aleși la Constantinopol refuză să mai ofere poporului jocuri, tîmbălău, muzici și bani în prima săptămână a lui Ianuarie? Dar este un obicei foarte frumos care durează de două mii de ani! Cum să renunți la el? Așa cu una cu două! Oh, Izabela! Cine e? Domnule ministru, să se ia măsuri de urgență! Domnilor! (*Iese.*)

ÎMPĂRĂTEASA

(Către Stratos care s-a tot împleticit prin scenă)

Domnule! Maestrul de ceremonii ne-a fost tăiat...

MINISTRUL DE RĂZBOI

În două.

ÎMPĂRĂTEASA

(Arătându-l pe Zunis)

Domnul va face prezentările.

ZUNIS

Ce limbă vorbiți?

STRATOS

Și grecește.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ia stai, domnule. Cine ești dumneata, domnule?

ZUNIS

Cine sunteți?

STRATOS

(Năuc)

Cine sunteți? Unde am nimerit?

ZUNIS

Unde ați nimerit? Ați nimerit chiar în viesparul luptei antiotomane, înțelegeți?

STRATOS

(Tot buimac)

Nu înțeleg.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ultimul cap de pod, înțelegeți?

STRATOS

Nu înțeleg.

MINISTRUL DE FINANȚE

Luptă sprijinită chiar de Sultan. Nu știm pentru ce, nu știm în ce scop, dar plătită foarte prost... sub orice tarif. Și cât ne plătește, atâta luptăm! Înțelegeți?

STRATOS

Nu înțeleg.

ÎMPĂRĂTEASA

Domnule, noi suntem Curtea bizantină...

IZABELA

(Repros)

Mamă!

TOȚI

Doamnă!

ÎMPĂRĂTEASA

Bine, dar nu suntem Curtea bizantină?

STRATOS

Eu am fost la Curtea bizantină, că doar de-acolo am plecat cu misiune la Veneția... și nu vă cunosc...

ÎMPĂRĂTEASA

Nici pe mine?

TURACAN

(Intră și-i suflă lui Zunis)

Îl cheamă Stratos.

ZUNIS

(Luminat)

Domnule Stratos!

ÎMPĂRĂTEASA

(Dumirită)

Dar pe unde umbli, domnule Stratos?

TOȚI

Împărăteasa noastră...

STRATOS

Luminăția voastră. (*Ingenunche și-i sărută mâna Împărătesei.*) Mi-siunea mea era să merg de la o curte la alta și să prezint situația. Am vorbit cu dogele Venetiei să ne dea ajutor, a zis că-l dă, și...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu l-a dat...

STRATOS

(*Amărât*)

Nu l-a dat. Când să mă întorc să-i spun, cu cine să mai vorbești? Am rămas prin țări străine și tot încerc să trezesc simțul datoriei față de creștinătate la popoarele creștine.

ÎMPĂRATUL

(*Apare cântând*)

Ah, la popoarele creștine...

STRATOS

Împăratul nostru...

ZUNIS

Știți, noi am mai avut un împărat, dar ne-a fost...

MINISTRUL DE RĂZBOI

... în două.

ZUNIS

Ăsta e restul.

STRATOS

De unde aveți coroana?

ÎMPĂRATUL

(*Vesel*)

Mi-au dat-o. Am sărit gardul și mi-au dat-o... ameliorată. (*Grav.*) Oameni grei, care pe uscat sunt miniștri și cântăresc probleme,

aruncați în apă își pierd din greutatea lor o parte egală cu greutatea volumului de apă dislocuit.

STRATOS

Așa e!

ÎMPĂRATUL.

Așadar, eu sunt?

STRATOS

Arhimede.

ÎMPĂRATUL.

Eu sunt... volumul de apă dislocuit.

STRATOS

Și unde curgeți?

ÎMPĂRATUL.

De curs, curg în jos. Dar dacă bate vântul și dacă mai iese și steaua ciobanului, înseamnă c-am scăpat de ploaie...

STRATOS

Am înțeles, este rivalul Sultanului.

ZUNIS

Nu, aliatul Sultanului.

STRATOS

Nu înțeleg.

TOȚI

Mare politician!

STRATOS

Putem vorbi deschis?

ZUNIS

Da, sigur!

MINISTRUL DE FINANȚE

Altfel nici nu vrem s-auzim. Aici totul e vraiaște...

STRATOS

(*Dârz*)

Fraților, țineți-vă tari! Azi, mâine începe.

TOȚI

Ce?

STRATOS

Cruciada. (*Zunis îi ascunde pe toți sub o perdea transparentă.*) Fraților... dar ce-i asta?

ÎMPĂRĂTEASA

Contra spionilor. Pe aici mișună ca muștele.

STRATOS

Fraților, dar cât n-am umblat. Am alergat de la o curte la alta ca să prezint situația. Fugi la dogele Veneției, după aia aleargă la Curtea Franței, du-te la regele Neapolului, du-te apoi la Papă... Nici unul nu era la curent cu situația lucrurilor. Apoi care mai de care suspicios... A trebuit să le arăt hărți, scrisori diplomatice, documente. Și până la urmă l-am pus pe Papă de-a scris cu mâna lui...

ÎMPĂRĂTEASA

Ce-a scris?

STRATOS

O bulă.

ÎMPĂRĂTEASA

(*Indignată, aruncă perdeaua la o parte*)

Mulțumesc! Va să zică, noi stăm aici cu capul pe butuc, regii se scarpină-n cap, miniștrii mei umblă teleleu și Papa scrie bulă. Nu, domnule, trebuia să te întorci aici și să împărtășești soarta noastră.

STRATOS

Doamnă, dar de împărtășit tot o împărtășesc... mă împărtășesc... nu vedeți?

ÎMPĂRĂTEASA

Cum o împărtășești?

STRATOS

(*Ridicând vocea*)

Dar ce era mai important pentru Imperiu: să-i las să mă jupoaie și pe mine și să mă umple cu paie – ca pe alții – sau să încerc să trezesc conștiința adormită a Apusului?

ÎMPĂRĂTEASA

Și-ați trezit-o?

STRATOS

Ce?

IZABELA

Conștiința.

STRATOS

Da, acum îi căsăpim. (*Sfătos:*) Să vă spun cum a fost: aveam tașca plină cu hărți și scrisori diplomatice.

IZABELA

Și unde sunt?

STRATOS

Le-am înghițit. Nici un rege nu știa geografie și nu putea să înțeleagă pe dinafară cam care ar fi mișcarea trupelor. A trebuit să le întocmesc eu roate hărțile, pe țări.

IZABELA

Și unde sunt?

STRATOS

Le-am înghițit. Pe dinăuntru tot sunt o hartă și-un document diplomatic.

IZABELA

Și-atunci?

STRATOS

Le știu pe dinafară.

ZUNIS

Am înțeles. Vasăzică, fără hărțile și documentele dumitale, turcii n-or să știe pe unde să vină...

STRATOS

Sigur că nu.

ÎMPĂRĂTEASA

(Tainic)

Și unde sunt?

STRATOS

Cine?

ÎMPĂRĂTEASA

Creștinii.

STRATOS

V-am spus, la Apus.

ÎMPĂRĂTEASA

Și când vin?

STRATOS

Azi, mâine, vin...

ÎMPĂRĂTEASA

(Bucurie mare)

Viin, copii, viin!

ZUNIS

(Grav)

Domnule Stratos, principalul e ca această Cruciadă să treacă prin curtea noastră... Dar exact prin curte... Pentru că, dacă o iau mai la

dreapta, sau mai la stânga... degeaba o mai fac... Ar putea să nu se mai apuce...

STRATOS

Da, sigur...

ZUNIS

Ei bine, trece?

STRATOS

Nu știi! (*Depășit de situație.*) Acum totul e în mâinile lui Dumnezeu...

ZUNIS

Și dumneata în mâinile turcilor... Și unul din obiceiurile lor cele mai neplăcute e că sugrumă.

STRATOS

(*Speriat*)

Sugrumă?

IZABELA

Sugrumă!

STRATOS

(*Scrâșnind*)

Trei zile să mai fi stat și cruciada era pornită.

IZABELA

Domnule Stratos, dar creștinii dumitale treziți, măcar îi ajută pe Valahi?

STRATOS

Nu, că ar observa turcii. (*Cu diplomatie.*) Mișcarea e mult mai subtilă.

ZUNIS

Credeti?

STRATOS

Nu. Într-un fel, bine că m-au înhățatăștia.

TOȚI

Păi, nu e bine!

IZABELA

Nu e bine, deloc.

STRATOS

Nu e bine, nu e bine, da ajunseseam la desperare văzând atâta inerție. Unii s-au înfundat prin mănăstiri și fac traduceri din persană, arabă, latină, greaca veche... Aștia măcar au o scuză... Alții, cu coroana pe cap, se țin de petreceri, nunți, chefuri. Noi care am mai rămas, trebuie să ne ținem tari.

TOȚI

Care noi?

STRATOS

Noi, bizantinii. (*Intră Turacan. Stratos nu-l observă.*) Trebuie să ne ținem tari!

TURACAN

Cine să se țină tari?

STRATOS

Noi, bizantinii. (*Ceilați, văzându-l pe Turacan, se încolonează și încep să cânte o rugăciune ori o sfeștanie.*) (*Cântec.*) (*Turacan îi face semn lui Stratos să intre într-un chepeng, deschis de el atunci pe scenă.*)

STRATOS

(*Se aud zgomote de lanțuri, fiare și țipetele lui Stratos*)

Nu da... Sunt de origine greacă, născut la Alexandria. Cu domiciliul în fostul Constantinopol. Eram în trecere prin Europa, veneam să-mi plătesc impozitul... Nu!... Daaa!...

ÎMPĂRĂTEASA

(*Ascultând răcnetele*)

Ce frumos vorbește el grecește!

IZABELA

Mamă, hai să mergem, că deseară avem spectacol...

ÎMPĂRĂTEASA

Iar spectacol...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ce minte sclipitoare!

ZUNIS

Și un mare pehlivan.

MINISTRUL DE RĂZBOI

N-a călătorit degeaba! Tot ce-a văzut s-a prins. A dat roade. (*Urcă pe scenă Stratos, cotonogit rău.*)

ZUNIS

(Către Stratos)

Căcași harta?

STRATOS

I-am păcălit! Numai pe cea mică. Am rezistat foarte bine la tot. Și la strângerea cu ușa și la țesălarea limbii și la smulgerea unghiilor.

TURACAN

(Apare și-i dictează după o fițuică ce trebuie să spună)

Dar când au început să se milogască de mine...

STRATOS

(repetând)

Dar când au început să se milogască de mine...

TURACAN

Că n-au, că le trebuie...

STRATOS

Că n-au, că le trebuie...

TURACAN

Că să-i înțeleg și pe ei, că ei ne dau pâinea...

STRATOS

Că să-i înțeleg și pe ei, că ei ne dau pâinea...

TURACAN

M-am înmuiat.

STRATOS

M-am înmuiat.

TURACAN

(*dispare*)

STRATOS

(*imitându-l pe Turacan*)

Că ei ne dau pâinea! (*Grav.*) Nu știu de ce mă cuprinde așa o jale.
Are vreun rost rezistența noastră?

ZUNIS

Are, domnule, are! Mergem înainte pe drumul ăsta până la capăt.

STRATOS

(*Deprimat*)

Pentru ciolanele mele ruginite, cred că mai bine ar fi dacă m-aș
înfunda undeva, într-o mănăstire, să fac traduceri, din Sfinții Părinți,
sau comentarii la martiri, ca atâția alții...

ZUNIS

Azi, dumneata ești martirul. Și fără comentarii...

Cortina

TABLOUL III

*Mahomed și Pașa din Vidin în căruța închisă care-i transportă spre
Dunăre. Afară - zuietul armatei mărșăluind.*

PAȘA DIN VIDIN

(*Recitând*)

Eu, umbra-nchisului tău ochi, geana-i...

MAHOMED

Ei, ia spune, cum ți s-a părut?

PAȘA DIN VIDIN

Luminăția voastră, eu am citit de nenumărate ori această odă, această ultimă producție literară a Luminăției voastre, și-am ajuns la concluzia că n-are sens să încercăm să fim originali cu orice preț în literatură. Vedeți și dumneavoastră versul: „*Eu umbra-nchisului tău ochi*“...

MAHOMED

Am impresia, dragul meu, că n-ai înțeles metafora, ochiul e Alah...

PAȘA DIN VIDIN

Luminăția voastră, metafora nu este chiar,... în sfârșit,... tocmai nouă. Dar nu asta mă deranjează. Important este ca în ceea ce scriem să cădem întotdeauna peste adevăr.

MAHOMED

De ce să cădem?

PAȘA DIN VIDIN

Să nimerim, dacă vreți, într-o zonă a adevărului. Dar să luăm ultimul vers din oda Luminăției voastre, închinată lui Alah. În paranteză fie spus, în situația în care vă aflați, a închina ode lui Alah, este o pură pierdere de vreme.

MAHOMED

Poți să-mi explici paranteza?

PAȘA DIN VIDIN

A fi Mahomed și a-l linguși pe Alah... e ca și cum ai încerca să-ți săruți singur mâna. Poți s-o faci, dar nu simți nici o plăcere. Eu nu înțeleg de ce nu scrieți despre ce cunoașteți mai bine?

MAHOMED

Despre?

PAȘA DIN VIDIN

Despre cai.

MAHOMED

Despre cai?

PAȘA DIN VIDIN

Da! Despre caii care ne poartă acum spre Dunăre. Și dacă va vrea Alah, în sensul că nu este jignit de oda Luminăției voastre, peste Dunăre, să-l înfrângem pe ghiaurul de Tepeș, care a tras avangarda noastră toată în țepă, făcând un fel de pădure macabră – în care se coc fructe macabre...

MAHOMED

(Zâmbind)

Am impresia, dragul meu, că îți dau și ție ghes alegoriile macabre.

PAȘA DIN VIDIN

Îmi cer iertare, Luminăția voastră. A fost o metaforă, o simplă metaforă. (*Idee.*) De ce nu scrieți despre cușca în care se află Curtea bizantină și pe care o cărăm după noi?

MAHOMED

De ce să scriu despre lucruri pe care le văd pe geam?

PAȘA DIN VIDIN

A vedea pe geam Curtea împăratului bizantin, a ultimului împărat bizantin, și a pune asta într-o meditație, mie nu mi se pare de colea. Și-apoi, ce se aude? Se aude vuietul armatei care mășăluiește. Rap, rap, rap!... Nechezat de cai, comenzi, cântece ostășești... înjurături. Se simte praful drumului și cel de pușcă... Căruța noastră merge fără să scârțâie, târând după ea cușca bizantină... care scârțâie... Și apoi, această cușcă este expusă prafului și arșitei, ceea ce dă captivilor o stare de delir, combinată, în clipe de calm, cu un sentiment al zădărniceii. Iar în această cușcă nu se află chiar Curtea bizantină. Și nici împăratul Constantin Paleologul nu e chiar împăratul Constantin Paleologul. Cel adevărat a fost găsit mort, cu sabia în mână, la una din porțile cetății. Cel pe care-l cărăm după noi e un actor, un impostor. (*Veherent.*) Când terminăm cu impostorii, Luminăția voastră?

MAHOMED

Iasă-i. Au și ei rolul lor... misiunea lor... Ideea mea a fost să-l vâd pe împărat în cușcă... l-am vârat?

PAȘA DIN VIDIN

L-ați vârat. Dar de nouă ani, de când e captiv și cărat prin toate campaniile și-a permis gestul necugetat de a înnebuni. Pe drept cuvânt și-n sensul larg al logosului, cum îi place lui să spună. (*Se aude cântecul prizonierilor.*) Numai că suita lui este mult mai lucidă în a aprecia cum se cuvine situația, care după părerea unanimă n-ar fi tocmai strălucită. (*Cântec.*)

Cortina

TABLOUL IV

În cusca lor, prizonierii au gânduri mari.

ZUNIS

Domnilor, eu cred că dacă vrem să-i învingem pe dușmani, trebuie mai întâi să-i cunoaștem. Să vedem cine sunt, de unde vin și ce caută...

ÎMPĂRATUL

Cine sunt? Și de ce ne caută?

MINISTRUL DE FINANȚE

La început, ei nici nu existau, frate. Pe când noi îi dădusem pe... cine?

MINISTRUL DE RĂZBOI

Oho! sunt atâția. Să vedem cu cine începem.

ÎMPĂRĂTEASA

Începem cu filosofia... că-i facem zob...

MINISTRUL DE FINANȚE

I-am dat pe...

ZUNIS

Bine... Vă spun tot eu... Mai întâi l-am dat pe Socrate...

ÎMPĂRATUL.

Socrate, Socrite... un... Socrete... Sanscrite...

ZUNIS

... pe urmă pe Platon... la urmă pe Aristotel... și-a trebuit să mai treacă 15 secole ca să vină el și să se ocupe de filosofie...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Să ne ocupe filosofia...

ÎMPĂRĂTEASA

Bine, și ce trebuie să facem noi, bizantinii?

ZUNIS

Acum, când știm bine cine suntem, când știm cine ne sunt dușmanii, nu ne rămâne de făcut decât un singur lucru...

ÎMPĂRATUL,

(Arătând un ștreang pe care și l-a pus de gât)

Asta e, că nu ne-a rămas decât un singur lucru...

ZUNIS

(Hotărât)

Să acționăm! Și la primul spectacol... să nu mai lăsăm să cadă Bizanțul...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu, lupta trebuie dusă pe un plan mai subtil...

(Apare din nou Turacan, deschide chepengul și-i face semn lui Stratos să-l urmeze înăuntru.)

MINISTRUL DE FINANȚE

De ce vorbești prostii? *(Prizonierii îngână rugăciunea.)*

ÎMPĂRATUL

(Ascultând țipetele lui Stratos, din beci)

Ce, a și venit ora prânzului? Iar mâncăm?

MINISTRUL DE RĂZBOI

(Iese din trapă, apărând pe scenă Stratos)

I-au desfigurat rău de tot!

ÎMPĂRĂTEASA

Domnule Stratos, eu și mâine aș începe revolta, dacă mi s-ar oferi condiții.

MINISTRUL DE FINANȚE

(Curios, către Stratos)

Câte, domnule?

STRATOS

Două.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Care?

STRATOS

Galia.

ZUNIS

Și mai care? *(Stratos face semne dezordonate arătând un picior.)*

ÎMPĂRĂTEASA

Zice să-i scoatem cizmele, săracul!

ZUNIS

Nu, doamnă, Italia.

MINISTRUL DE FINANȚE

(Trist)

Domnilor, i-au scos hărțile una câte una.

MINISTRUL DE RĂZBOI

(Îi șoptește ceva lui Zunis)

Dacă n-o fi așa, să-mi ziceți mie cuțu!

ZUNIS

Nu se poate! Asta înseamnă că nu poți avea încredere în nimeni...

MINISTRUL DE FINANȚE

Logic, așa trebuie să fie, aici o să se-ajungă, să vedeți. Căci corpul omenesc nu suportă decât o anumită cantitate de bătaie pe centimetru pătrat. Tot ce trece peste, dăunează caracterului. Caracterul suferă!

MINISTRUL DE RĂZBOI

Nu, domnilor! Eu unul, nu sunt de acord! Altfel, la prima ciomăgeală ar trebui să devenim niște trădători. Ce ne învață disciplina spartană? Te aruncă în prăpastie și tu...

ZUNIS

Nu cazi!

MINISTRUL DE RĂZBOI

Dacă ai caracter! Te ții de aer și nu le faci jocul.

ZUNIS

Dacă ai caracter!

Cortina

TABLOUL V

Cortul lui Mahomed

MAHOMED

Stau și mă gândesc la bizantinii ăștia. Știi că, uneori, merită să scrii și ce vezi pe geam... În fond ce-am făcut noi? Le-am luat tronul, funcțiile, lefurile, dar i-am făcut actori... Sigur că le-am dat infinit mai mult... împărăția jocului, a ficțiunii. Totuși, ce sunt ei?

PAȘA DIN VIDIN

Ei? Niște actori...

MAHOMED

Actori, actori, dar ai văzut că au momente când își ies din rol... și-și intră-n piele.

PAȘA DIN VIDIN

Și știți de ce? Joacă pe ambiguitatea situației nou create... Eu aș propune să-i scoatem și să...

MAHOMED

Nu, că avem nevoie de exemple... Generații întregi de musulmani trebuie crescuți având mereu sub ochi exemplul degradării unei împărății... să nu-i mai calce pe urme... Popoare subjugate, puse sub sceptrul unei credințe artificiale, fără comunitate de limbă... de religie, cu interese divergente... se destramă la prima atingere...

PAȘA DIN VIDIN

După o mie de ani...

MAHOMED

Ce ți-e mia, ce ți-e suta!... Ce ți-e anul... Depinde cât de tare e șocul... În fond, ce i-a ținut pe ei strâns și care a fost, în același timp, forța destructivă din interior? Știi ce? Du-te la bizantini și întreabă-i și pe ei. Să-și mai pună și ei capul la contribuție... că n-o să-i ținem pe mâncare numai pentru un spectacol care nu aduce nimic nou... la faptul deja consumat. Du-te și spune-le: „Domnilor, Sultanul nostru e turc și nu pricepe de ce v-a cucerit“. (*Continuând.*) „Spuneți-i voi, pe puncte, cauzele căderii Bizanțului“... Du-te!

PAȘA DIN VIDIN

Este inutil. Părerile sunt împărțite și printre ei... Unii nu știu, alții știu, dar nu vor să spună.

MAHOMED

Dar tu ce spui?

PAȘA DIN VIDIN

Eu m-am gândit azi-noapte... vă raportează că am niște insomnii teribile... și am ajuns la concluzia că reprezentăția dată de bizantini trebuie să fie curată ca lacrima... în care să se reflecte însăși ideea măririi și degradării unui imperiu.

MAHOMED

Nu ești prea îndrăzneț? Orice imperiu?

PAȘA DIN VIDIN

Vorbesc de imperiul lor...

MAHOMED

Să-ți spun eu de ce au căzut bizantinii. Și-au pierdut conștiința unității de civilizație...

PAȘA DIN VIDIN

Poate. Dar eu aș merge mai departe: lipsa de unitate politică. Fărâmițarea în state-provincii. Și ceea ce este mai important: infiltrarea ereziilor... (*Sfar:*) La asta trebuie să veghem noi; să nu ne dezbinăm și să veghem să nu apară vreo erezie... Cum răsare erezia, punem cruce semilunei! Și nu e bine...

MAHOMED

Ba e bine, e foarte bine... Îmi place că meditezi... n-ai insomnii degeaba... Izabela îți mai inspiră și ea vreun paradox. (*Pe alt ton.*) Am auzit că e cam livrescă, e adevărat?

PAȘA DIN VIDIN

Izabela? Da... Vedeți însă, că ea, împreună cu această ceată de saltimbanci bizantini, întruchipează perfect ideea cetății prăbușite... Numai că peste Dunăre lucrurile stau altfel... Mergem mai departe?

MAHOMED

Te rog...

PAȘA DIN VIDIN

Eu n-aș merge mai departe... cu atâta entuziasm și încredere în reușită...

MAHOMED

De ce?

PAȘA DIN VIDIN

Îi cunosc cât de cât. Se vor apăra. Sunt în stare să pună un munte lângă altul, să facă zid și să ne tragă în capcană. Există o conștiință a unității... există conștiința că le e amenințată ființa, însăși dreptul de a exista ca popor...

MAHOMED

*(Distrat, către Pașa)*Stai, că n-am fost atent... *(Grav.)* Ce spui tu c-ar avea valahii?

PAȘA DIN VIDIN

Tot așa pe puncte?

MAHOMED

Militărește.

PAȘA DIN VIDIN

(Arătând pe degete)

Unu: centralizarea forței politice în stat de către Vlad Drăculea.
 Doi: conștiința unității etnice. Și trei: conștiința că puterea otomană
 periclitează însăși ființa poporului...

MAHOMED

Mi se pare că asta ai mai spus. *(Către Locotenentul invizibil.)* Parcă
 s-a mai spus asta, nu?

PAȘA DIN VIDIN

Și... patru: relația dintre popor și natură... Au o natură săritoare
 la nevoie. În ajutorul lor, bineînțeles...

MAHOMED

Dar să ne întoarcem de unde-am plecat. I-a Bizanț. De ce a căzut
 el? Știi, eu sunt turc și nu înțeleg și dacă nu înțeleg eu, înseamnă că
 nu înțeleg nimeni. Așa că, să ne înțelegem: ce i-a ținut pe ei strânși?

PAȘA DIN VIDIN

(Încurcat)

Naiba știe... Pe noi ce ne ține? Poate religia...

MAHOMED

Religia, că doar nu credința... Dar trebuie să mai fie ceva...

PAȘA DIN VIDIN

Istoricii vin și cu altfel de argumente: ei spun că limba greacă...

MAHOMED

Bun... noi aducem în loc... știi tu ce.. cultura noastră.

PAȘA DIN VIDIN

E rămasă în urmă...

MAHOMED

Am trimis după ea... Până la Dunăre ne ajunge...

PAȘA DIN VIDIN

(Continuând)

Credința ortodoxă... au creștinat barbari și i-au făcut prin asta vasali... I.e-au luat pământul... le-au dat cerul...

MAHOMED

Noi le luăm pământul și nu le dăm nimic, nu promitem nimic.

PAȘA DIN VIDIN

Nu se poate! Măcar de formă... Na, dă-mi, ia, ține...

MAHOMED

Noi, noi nu mergem pe concesi. Procedăm așa: dă-mi, mai vreau, iau, mai dă-mi... mai vreau, mai iau, mai dă-mi... Acesta să fie ritmul... Un ritm interior...

PAȘA DIN VIDIN

Se vor revoltra...

MAHOMED

Niciodată!... Și-apoi avem oameni gata să înabușe în fașă o singură vorbă nelalocul ei... Uite ce trebuie să facem noi: să aflăm cum luau bizantinii impozitele, cum inventau altele noi, că la asta erau neîntrecuți, ce vamă luau pentru pește, ce vamă pentru chihlimbar, cum își organizau marina... Copiem tot.

PAȘA DIN VIDIN

(Enervat)

Un imperiu plagiat?

MAHOMED

(Calm)

Nu. Libertățile lor nu le luăm... le lăsăm la o parte... venim cu libertățile noastre... Care e ideea mea? Că până la urmă tot se va face osmoza între împărăția cucerită și cea care se ridică acum... *(Se ridică, ajutat de Pasă, de pe pernu pe care stătuse.)* Să fim drepți, c-aveau și lucruri bune... le furăm fără rușine... Ni le însușim și bună ziua... Sîgur, pe parcurs, le perfecționăm. *(Amical.)* Îmi place să discut cu tine chestiile astea. Îmi mai vine și câte-o idee. Știi ce? ... Într-o zi vreau să stăm de vorbă mai sistematic... Așa, pe materii...

PAȘA DIN VIDIN

Dar îmi faceți cea mai mare cinste... Ce-ar fi să ne întoarcem la poezie? Iiricul înaintea epicului. Vă sugeram să scrieți despre cai.

MAHOMED

Despre cai? Dragul meu... Eu nu cred că trebuie să spoim odele împărătești cu balegi de cal. Spune-mi mai bine ce nu-ți place la ultimul meu vers?

PAȘA DIN VIDIN

(Recitând)

„Eu umbra închisului tău ochi, geana-i“ ... Acesta e versul, Luminăția voastră. Eu am priceput că ochiul este Alah. Nu înțeleg de ce vă considerați însă umbra ochiului lui Alah?

MAHOMED

Ce e fals aici?

PAȘA DIN VIDIN

Să nu se supere Luminăția voastră, consider că această ultimă producție literară este *completamente ratată*. *(Observând un tremur pe fața Sultanului.)* Deși... dacă mă gândesc bine... ar exista câteva expresii, ba chiar versuri întregi, strofe, bunicele.

MAHOMED

(Cu duhul blândeții)

Dă-mi-o să ți-o mai citesc odată, că văd că nu ne înțelegem. *(Transpus:)* „Eu umbra-nchisului tău ochi... geana-i“!

PAȘA DIN VIDIN

(Hotărât)

E tot mediocră, Luminăția ta.

MAHOMED

(Stăpânindu-se)

Ia ascultă, Pașă din Vidin, nu cumva vrei să spui că n-am talent?
Că mi-oi fi pierdut talentul peste noapte?

PAȘA DIN VIDIN

N-am spus asta... Dar vă grăbiți...

MAHOMED

Nu cumva lirica mea e apreciată cu... mă rog... superlative, tocmai pentru că îs, cine îs?

PAȘA DIN VIDIN

Că sunt cine sunt.

MAHOMED

(Enervat)

Că îs cine îs!

PAȘA DIN VIDIN

Dacă ridicăți tonul, eu nu mai pot face o critică lucidă...

MAHOMED

Mă calci pe nervi îngrozitor, ori de câte ori te chem să-ți citesc câte ceva. Nu știu de ce naiba nu te las să-ți comanzi armata ta... așa cum vreau eu...

PAȘA DIN VIDIN

Pentru că aveți nevoie de un critic lucid, în stare să discearnă: „asta merge“, „asta nu merge“... Luminăția voastră... Și acum, în altă ordine de idei. V-aș sugera să opriți armatele aici. Să nu mai trecem Dunărea. Încercați să consolidați cuceririle de până acum, deschideți școli, încurajați artele... să faceți să înflorească cultura musulmană în țările gata cucerite. Deci, dacă stăm să ne gândim bine, nu tot ce cucerim, cucerim cu adevărat.

RADU

(Intră jalnic)

Vești bune! Dunărea e la o azvârlitură de băț. Aerul miroase a șalău, a nisetru. Din păcate, Țara Românească e ca un buzunar peticit. A fost prădată chiar din interior...

PAȘA DIN VIDIN

(Artăgos)

Dar cel care aleargă cu cea mai mare însuflețire cine e? E Beizadeaua Radu! Speră un peșches și mai gras: însuși tronul Țării Românești...

RADU

E tronul tatălui meu... dreptul meu firesc...

PAȘA DIN VIDIN

Dar Țepeș, fratele tău, nu e și el, fiul tatălui său?

RADU

Eu nu sunt fiul tatălui meu?

MAHOMED

(Către Pașă)

Termină. De ce-l tachinezi? Știi foarte bine că nu-i place gluma. Spune, Radule.

RADU

Corabia Măriei Tale așteaptă în port. Cu tot echipamentul pentru luptă.

PAȘA DIN VIDIN

(Ironic)

Cu piscină, cu cadâne... Cât mai repede la Dunăre. Că-mi lasă gura apă... apă dulce...

MAHOMED

Nu vrei să termini deloc, vrei s-o ținem mereu așa? *(Lui Radu.)* Am avut o discuție cam neplăcută cu Pașa din Vidin. Despre poezie. *(Confidențial.)* Am scris o odă... Și, ca de obicei, mi-a denigrat ultima producție.

PAȘA DIN VIDIN

Nu meditați, nu refaceți mai mult. Eu mă tem că victoriile militare au început să împietzeze și asupra calității artistice a ultimelor producții.

RADU

(Atacă subtil)

Sunt unii care ar dori ca Sultanul să piardă această campanie... pentru a avea timp mai mult de meditație.

PAȘA DIN VIDIN

Nu, nu. Ideea este că artistul trebuie să fie nefericit.

MAHOMED

Și eu nu sunt nefericit? Sunt foarte nefericit.

PAȘA DIN VIDIN

Dacă modificați ultimul vers...

MAHOMED

(De neclintit)

Nu modific nimic! În momentul compunerii am fost inspirat. Am fost inspirat. Stai jos, Radule.

PAȘA DIN VIDIN

Să știți, dacă o luăm așa, de cum a apărut praful de pușcă, soarta artei a fost pecetluită. Cu un tun nimicești tot ce s-a creat mai bun, timp de sute de ani. Unde dai, acolo crapă: statui, cărți, oameni. Dacă și Luminăția voastră va face la fel, sincer să fiu, n-aș vrea să apuc clipa aceea funestă...

MAHOMED

Pașă, această clipă a sosit... Ieși afară! *(Apare Turacan, care deschide chepengul.)*

PAȘA DIN VIDIN

Luminăția voastră, vedeți, eu am crezut că e de datoria mea, să atrag atenția...

MAHOMED

Ieși afară!...

PAȘA DIN VIDIN

Talentul începe să șchiopăteze...

MAHOMED

Ieși afară! (*Turacan îl îmbrânțește pe Pașă pe scări.*)

PAȘA DIN VIDIN

(*Coborând câteva trepte*)

1462. Să fi început oare declinul criticii? ... (*Dispare.*)

RADU

Mare putere de stăpânire are Luminăția voastră. Eu unul nu m-am putut apropia niciodată de acest individ.

MAHOMED

Să știi, a citit mult. Și vorbește șase limbi, ca și mine... Numai că e un spirit distructiv. Cu toate că mă face să scriu mai bine. Mai era, tot așa, un pictor italian. Nu Belini, altul... o să-mi amintesc... Care, tot așa... despica firul de păr în patru și pe urmă-l lipea la loc... Dar știi cum îl lipea? De nici nu se cunoștea... Am auzit că acest pictor ar fi acum la Curtea lui Țepeș! Dacă-l prindeți, vă rog să nu-l căsăpiți! Oameni din aceștia în stare să-și riște scâfârlia pentru niște păreri artistice, sunt destul de rari. Ca nenorocitul ăsta de Pașă din Vidin... În fond, cine e el? Un papă-lapte, de pașă, pus de mine la Vidin. Și-n fond ce e Vidinul?

LOCOTENENTUL.

(*Apărând de după un paravan*)

Vidinul e o cetate...

MAHOMED

Nu e nimic. O cetate de paie, fără apă curentă și cu privată turcească. Îmi năvălește sângele în cap, îmi vine... nu știi ce să fac. (*Strigă.*) Pașă!

PAȘA DIN VIDIN

(*Scoate capul*)

Da... prezent...

MAHOMED

Ieși afară!

PAȘA DIN VIDIN

Da. Absent... (*Dispare.*)

MAHOMED

Fratele tău ce-o fi vorbind cu italianul? El se pricepe la artă?

RADU

În privința asta are idei originale. Și descântecelor... pe cuvânt...

MAHOMED

Bravo! Asta înseamnă că se pricepe. (*Pe alt ton, neașteptat.*) Azi am chef de confidențe... (*Bate din palme, apare Locotenentul de după paravan.*) Eu am chef de confidențe, eu le fac... (*Bate din palme.*) (*Către Locotenent.*) Ieși!

LOCOTENENTUL.

(*Iese cu paravan cu tot.*)

MAHOMED

Tu ai iubit vreodată?

RADU

Tocmai mă gândeam aseară: am iubit? N-am iubit?... Ce-am avut și ce-am iubit?...

MAHOMED

Ei bine, bine!... Dar să lăsăm asta... (*Îi mângâie timid pletele.*) Tu știi de ce Tronul Țării Românești va trece din mâna unui om viteaz în mâna unui om frumos?

RADU

(*Năiv*)

Cine e acela?

MAHOMED

Radu cel Frumos! Nu ești tu Radu cel Frumos? (*Îi întinde un sul de hârtie.*) Era pentru tine.

RADU

(*Speriat*)

Ce?

MAHOMED

Oda... Poemul... Am simțit... nevoia să-ți închin o odă... rodul unui suflet cuprins de flăcări... Dar oare ai să fii demn de ea?...

RADU

(*Încurcat*)

De ce? Adică... de cine?

MAHOMED

(*Mărturisire sinceră*)

Ce mic mă simt în prezența dumitale. Eu nici nu știu, ce sunt acum? O gâză, un fluture învârtindu-se în jurul unei raze... Simt un avânt spre umilință... poate unde ești tu creștin și mi-ai insuflat spiritul creator al umilinței creștine... (*Idee măreață.*) Ce-ar fi dacă m-aș creștina și eu cu împărăție cu tot? (*Iese Pașa din chepengul uitat deschis. Mahomed îl privește. Către Radu.*) Nu merge... Dă-mi-l înapoi... Așa... necizelat nu merge. Măgarul ăsta de Pașă are miros de iapă, simte podul stricat de la o poștă. Într-adevăr, ceva șchiopătează. Dar nu știu încă bine ce. Pașă, cred că am să schimb ultimul vers...

RADU

Broboane de sudoare vă încoronează fruntea...

MAHOMED

Inspirația... Da, da!

Cortina

ACTUL II
TABLOUL VI

Cortul lui Radu

RADU

Un om?

TURACAN

Un om!

RADU

Și ce vrea de la mine?

PÂNZARU

*(Intră c-o bocceluță la subsuoară și c-o vioară fără arcuș
în mâna dreaptă)*

Păi, eu venisem să vorbim românește... Am auzit c-ar fi un român pe aici. De-aia am venit. Nu știi cu ce te ocupi, nu-mi pasă, dar simteam nevoia să vorbesc cu un român de-al nostru...

RADU

Ești om de arme?

PÂNZARU

Eu om de arme! Nu, domnule, eu sunt din comuna Pătlăgele - Valahia. Simțeam nevoia să văd orașe mari, Viena... Hamburg.

RADU

A, ești un vântură-lume!

PÂNZARU

Vântur, vântur! ... (*Către Turacan:*) Turc? (*Întorcându-și buzunarele pe dos.*) Dar văd c-o duci bine, te omenesc ăștia...

TURACAN

Hm! (*Iese.*)

PÂNZARU

Eu venisem să vorbim românește... Ești venit cu treabă sau?...

RADU

Într-un fel, da. Sunt oaspetele Sultanului.

PÂNZARU

Ie-te-te, mă! Și-ai noștri ce zic?

RADU

Ce să zică? Tac chitic. Tac mâlc.

PÂNZARU

Domnule, să nu te-ncrezi în străini. Nu știi ce viață am dus eu. Mi-a spus mie Gheorghe Iordan. Îl știi pe Gheorghe Iordan?

RADU

Nu.

PÂNZARU

Gheorghe Iordan, are prăvălie de țambale la Târgoviște. Mi-a spus așa: „Bă, nu dorința de-a cunoaște te mână, ci setea de aventură îți dă ghes“. Caută să-ți înfrângi pornirea, altfel o să-ți iasă Apusul pe nas, bă!“ Așa a zis și-așa a fost. Rău și în Apus, rău și aici în Turcia.

RADU

Nu te-ai acomodat?

PÂNZARU

Eu la ăștia? Am stat un an la Viena, ca un câine de pripas. Cu hoți, cu borfași, spărgători... scursoarea societății... din toată lumea. Dormeam toată șleahta într-o baracă, era o putoare... Și un frig... ca în grajd! Domnule! Nici Iisus Cristos n-a îndurat ce-am îndurat eu.

Noaptea borfașii îmi furau perna și dădeau cu ea în mine. Mă nime-reau afurisiții drept în moalele capului pe întuneric, aveau mâna formată de la spargerii.

RADU

Și de ce?

PÂNZARU

Asta-i întrebam și eu: „De ce, mă?“ Pentru vederile mele! Auziseră c-aș fi învățat ceva carte. Am și învățat ceva carte. Cică: „Bă, asta care citești, ia mai du-te de te...“ și jap! cu piciorul în fund. Dar pe ce ton!

RADU

(Zâmbind)

Asta te și enerva.

PÂNZARU

Asta mă enerva cel mai mult: tonul! „Bă, altă dată să nu mai faci. Că din știința ta ni se trag toate“. Tot felul de prostii. Criminali! Și de asta nu ne sufereau pe noi,ăștia, fără pată...

RADU

Și-atunci de ce n-ai rămas frumușel acasă?

PÂNZARU

De ce n-am rămas frumușel acasă? Păi, n-am rămas frumușel acasă, pentru că... Ia urma urmei mie tot mi-a plăcut de mic muzica... Vroiam să văd orașe mari... Viena...

RADU

Frumos oraș?

PÂNZARU

Da, acolo am spart gheață o iarnă întregă... Treceau aia pe lângă mine în paltoane, în blănuri, și eu spârgeam gheața... Vara mutam scara la vopsitor, că toată Viena se vopsește. Ai fost la Viena? Batjocură!

RADU

Atunci, bine ți-a mai zis Gheorghe Iordan ăla! Ești un vântură-lume...

PÂNZARU

Păi, da, bineînțeles... N-a fost zi în care să nu-i dau dreptate! I-am și scris, dar nu mi-a răspuns. Cred că a interpretat greșit sfârșitul. Înainte de: „Cu deosebită stimă“, scriam eu așa: „Sfatul dumitale a fost al unui înțelept“. Probabil că unii au înțeles că el m-a învățat să... mă vântur. (*Bucuros.*) Doamne, ce bine că vorbim românește! Odată era să-mi pun capăt zilelor... (*Se închină.*) Lucram tot la ghetărie, abia-mi găsisem și postul ăsta... eram slab al naibii. Ajunsesem la vreo patruzeci de kilograme. Și răcisem la un picior... Și-n ziua aia mi-am zis: „Deseară – gata!“

RADU

Adică, re...

PÂNZARU

„Stau să iau banii pe ziua de azi, să nu rămână pe mâna lor... dar, deseară, gata!“ Și atunci am auzit lângă mine, pe unul care – tot așa muncă și scapă târnăcopul pe picior – și ce crezi că zice? „Ia-te-ar boala!“

RADU

Român?

PÂNZARU

Român! Era un flautist – geniu în felul lui. M-a luat la el acasă. Avea o cămăruță foarte mică, de la ușă urcai direct în pat. Și se vedea toată Viena. Și mă întrebă: „Bă, o fi adevărat?“

RADU

Ce?

PÂNZARU

Cu Dumnezeu, cu dracu... cu toate. Eu l-am încurajat, i-am spus că sigur, există Dumnezeu, dracu, toate... Și nu mi-am mai pus capăt zilelor.

RADU

Poți să știi ce-o fi pe lumea cealaltă?

PÂNZARU

Bineînțeleș. Și când am văzut eu că alții sunt mai decăzuți decât mine, ce să-ți mai iei zilele de pomană?! Să și le ia ei!

RADU

Și zi așa, tot român și el!

PÂNZARU

Român! După aia tot așa, aveam un prieten aici, în Turcia.

RADU

Tot român?

PÂNZARU

Român, român... Îmi tot scria să vin la el, că nu mai poate, că o să se spânzure... Și mă pune dracu să vin – și nu-l gălesc.

RADU

Se spânzurase?

PÂNZARU

Se însurase. Și nevestele, avea vreo trei-patru neveste, nu l-au mai lăsat să mai vorbească deschis și sincer cu mine. Și așa m-am ales și cu Turcia. Din lac în put... Auzi, e bine că te duci acasă. (*Energic.*) Auzi, tot mai bine e acolo! Auzi, ăștia pe aici n-au suflet. O, de m-aș vedea acasă. Să vină rudele să mă vadă, să mor și să mă-ngroape acolo... Ce, parcă dac-am văzut Turcia știu mai multe? Era la noi unul Mailat Alexandru. Și? Hă, hă, hă! (*Începe să cânte un cântec vechi acompaniindu-se la vioara fără arcus.*)

RADU

Văd că te usucă dorul de țară... Hai cu mine acasă.

PÂNZARU

(*Speriat*)

Nu merg, nu merg, c-am auzit c-o să fie război. Așa se tot vântură vorbă pe aici de câțiva ani. Eu îi știu cât de căinoși sunt ăștia! Mai bine stau aici cu ei.

RADU

Dacă ești cu mine nu ți se întâmplă nimic.

PÂNZARU

De ce, ai vreo trecere la Țepeș?

RADU

E fratele meu.

PÂNZARU

(Uimit)

Ești frate cu Țepeș? *(Idee.)* A! Atunci se schimbă socoteala... *(Îndoială.)* Dacă merg, cine-mi garantează mie că nu mă taie? Ai? Eu sunt foarte sensibil. Să nu mă atingi la slobozenie, că țiș. Cine-mi garantează?

RADU

Sultanul!

PÂNZARU

Îmbroboditul ăla? Are el puterea asta? Și-apoi ce-o să zică Țepeș, dacă vine Sultanul și mă garantează tocmai pe mine, un nepricopsit?!

RADU

(Râzând)

Păi... eu o să fiu domnul...

PÂNZARU

A, stai că... parcă, parcă, pricep... A-ha! Măria Ta vrei să-l bați și să-i iei tronul... Bine... dar nu ți-e frate?

RADU

Tocmai că mi-e frate, am și eu dreptul... Dacă vrea Dumnezeu să fiu domn... *(Enervat.)* Și nu mai face pe prostul... Te iau cu mine, te fac sfetnic. Mai vorbim pe drum.

PÂNZARU

Mie-mi plac discuțiile, dar fără urzeli. Și apoi prea văd atâta oaste în jur. Țștia unde se-ndeamnă așa?

RADU

În Tara Românească, să-l batem pe Tepeș.

PÂNZARU

Eu credeam că vă opriți pe-aici pe la... pe la ăștia... E adevărat c-o să ne ocupe turcii?

RADU

Nu ne ocupă, frate, schimbăm domnul și gata... ei se-ntorc...
Fac cale-ntoarsă...

PÂNZARU

Asta s-o crezi dumneata. Ce-apucă ăștia, e bun apucar.

RADU

(Grăbindu-se)

Spune, mergi sau nu?

PÂNZARU

Nu merg, că mi-e frică.

RADU

Tu nu vezi câți suntem?

PÂNZARU

Și ce dacă? Mai bine-i scriem o scrisoare. Să ne ierte pe-amândoi. Și pe Măria Ta și pe mine. Am nouă frați mai mici acasă. Când am plecat, eu am spus că merg la târg. Mama parcă a simțit ceva: „Mă, să nu te duci așa departe, că sunt ăștia mici, vai de maică de om!” Și de atunci, de când lucrez la fierărie, le trimit tot ce câștig...

RADU

Ia fierărie? Și ce faci acolo?

PÂNZARU

Săbii. Dar sunt proaste. Să nu te încrezi în săbiile turcești. Nu le călim. Scurpăm pe ele.

RADU

Și nu te gândești că săbiile astea or să se-ntoarcă împotriva alor tăi?

PÂNZARU

Și eu din ce să trăiesc? Și-apoi eu sunt la mânăre. I-a încrustat, cum s-ar zice, partea artistică. Am nouă frați mai mici acasă... De-atunci mama mi-a trimis vorbă și la Viena și aici: „Vino, că nu ți se întâmplă nimic. Vino, mă, vino, că se mărită soru-ta, Leana, și să fii și tu la nuntă, că ce-o să zică lumea?“

RADU

Te fac sfetnic!

PÂNZARU

Nu băga oaste străină în țară...

RADU

Ce e asta?

PÂNZARU

Un sfat, dacă mă fac sfetnic.

RADU

(*Supărat*)

Pleacă!

PÂNZARU

(*Ridicându-se*)

De-ai venisem. Auzisem c-ar fi un român pe-aici. (*Iese și revine imediat c-o bocceluță.*) Buclucurile mele de primeneală. Să i le dai unui spahiu, să i le dea lui frate-meu al mare. Și dacă nu i-or veni bine nici lui, să le dea lui Mailat Alexandru. Comuna Pătlăgele, ții minte?

RADU

Ia-ți boarfele. Or fi având și păduchi.

PÂNZARU

Păduchi? Atunci rog eu un spahiu. Dar mi-e silă să vorbesc turcește.

RADU

Mă, ăștia dacă ajung la Pătlăgele, fac salată din toți ai tăi. Nu numai că n-or să-i dea boarfele lui frate tău, dar dacă-l prind o să-l belească ei și de piele.

PÂNZARU

Te pomenești c-o fac! Și eu ce fac? (*Către Turacan, care a intrat discret.*) Eu venisem să vorbim românește. Am auzit că ar mai fi un român pe aici. (*Cu plecăciuni.*) Mahomed! Mahomed! (*Lui Radu.*) Mahomed asta pare un om chibzuit. Să mă duc să-i spun că de ce se preocupă? De ce tocmai pe noi? Că n-om fi unși cu miere. (*Pauză.*) Dar lasă că nici Tepeș n-o sta cu mâinile în sân. (*Plecăciuni către Turacan.*) Mahomed! (*Grav, lui Radu*) Ascultă la mine! O să fie prăpădul de pe lume! (*Iese, cântând ceva jalnic.*)

Cortina

TABLOUI. VII

Cușca prizonierilor

(*Se aude de undeva, de sus, glasul ascuțit al unui turc, așa cum strigă muezinii.*)

ÎMPĂRATUL.

Ce-i asta? Ce înseamnă asta? Să înceteze! Bine, dar paza palatului? Ce păzește garda de 300 de suedezi înalți, înarmați până-n dinți? De ce se îngăduie să se officieze rugăciunea musulmană în capul meu, în timp ce eu o fac pe cea creștină? Dacă s-amestecă?

GLASUL.

Oho, cămila pe care-o vedeți aparține lui Alah...

ÎMPĂRĂTEASA

Sigur că se amestecă. (*Indignată.*) Măcar credința să ne-o respecte! Eu am tot respectul pentru credința lor, dar și ei să aibă respect pentru credința noastră. (*Stratos înbrăcat turcește traversează scena.*) Un turc. Domnilor, dar Stratos n-a mai apărut?

MINISTRUL DE RĂZBOI

Ăl de cântă sus.

ÎMPĂRĂTEASA

S-a turcit? Nu se poate... domnilor, nu se poate.

ZUNIS

Doamnă, multe nu se pot și ce se mai fac!

IZABELA

Mamă, pe Stratos l-am văzut îmbrăcat în caftan, ținându-se după Sultan, făcând parte chiar din suita lui.

ZUNIS

Sultanul nu-i prost că ține pe lângă el un om atât de nvătat. Numai că în ceea ce-l privește pe Stratos, Sultanul nu știe că e ultimul dintre oameni în ceea ce privește caracterul...

IZABELA

Nici-o grijă, nu pentru caracter l-au luat.

ZUNIS

Ăsta când vinde...

MINISTRUL DE RĂZBOI

... vinde tot!

ZUNIS

... ruinează...

ÎMPĂRĂTEASA

Bine, dragă, dar n-ai apucat să vorbești cu el?

IZABELA

Acum, că s-a văzut mare, nici nu s-a uitat la mine. (*Aproape plângând.*) Auziți? Mi-a zis că am moravuri ușoare...

ÎMPĂRĂTEASA

Ale tale sunt ușoare, și-ale lui, grele...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Așa oscilăm noi, bizantinii, între moravuri ușoare și năravuri grele... (*Râde.*)

IZABELA

„Păi, bine domnule Stratos, zic – de bunăvoie faci dumneata ceea ce faci?...”

TOTI

Și el?

IZABELA

Zice: „Da“!

TOTI

A zis: „Da?“

IZABELA

Da. „Și tocmai asta-mi place mie la turci că te lasă să fii de-al lor de bunăvoie...“

TOTI

A zis: „De bunăvoie?“

IZABELA

(*Printre sughituri*)

„Bine, domnule Stratos, nu crezi c-ai ajuns prea departe cu entuziasmul pentru credința lor?“

TOTI

Și el?

IZABELA

Și el zice: „Nu!“

TOTI

A zis: „Nu?“

IZABELA

Păi, nu! „Am luat toate credințele la rând, nu fac două parale chioare! Asta e cea adevărată.“

ZUNIS

(Hotărât)

Gata! I-am condamnat la moarte pentru înaltă trădare și fugă la inamic. E cineva împotriva?

IZABELA

Nu!

ÎMPĂRĂTEASA

Nu! să nu ne pripim. Domnilor, nu poți condamna la moarte un om, fără a-i da posibilitatea să se apere.

ZUNIS

Dar el care condamnă la moarte întreaga noastră suflare?

MINISTRUL DE RĂZBOI

Cazul e grav. *(Stratos, cu turban, traversează în sens invers scena, murmurând rugăciunea turcească.)*

ÎMPĂRĂTEASA

S-a turcit, spurcatul.

IZABELA

Nu ți-am spus eu, mamă? S-a turcit. A devenit mistic... musulman...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Vedea-l-ar apostolul Pavel!

MINISTRUL DE FINANȚE

Și noi care credeam că nici de sufleor n-o să fie bun și ia te uită ce carieră!

ÎMPĂRĂTEASA

Eu nu înțeleg la ce i-a folosit atâta carte? Dacă n-a putut să-l oprească de la pierzania sufletului...

MINISTRUL DE FINANȚE

Mai bine rămânea analfabet...

MINISTRUL DE RĂZBOI

Eu am prevăzut asta de mult, dar n-am vrut să vă spun...

ZUNIS

În ce mă privește, l-am condamnat la moarte.

ÎMPĂRĂTEASA

Domnilor, Domnilor... Izabela! (*Intră Radu, se apropie de Izabela și încep să discute încet.*) Cine e?

ÎMPĂRĂTUL

(*Arătându-l pe Radu*)

De prin curte, de prin curte...

RADU

(*Cu voce joasă*)

Ce-i cu tine?

IZABELA

(*Idem*)

Vești de la fratele tău.

RADU

Ce?

IZABELA

Îți mai dă o șansă...

RADU

(*Suspicios*)

Să nu încerci să...

IZABELA

Iasă-mă și ascultă. Adineauri eram pe corabie... Am auzit un cli-pocit, m-am uitat... Cineva înotase pe sub apă până lângă corabie...

RADU

Aiurezi...

IZABELA

Crezi odată!... (*Soptit.*) Ascultă. O să treceți pe lângă o cireadă de vite... Atrage-l pe Sultan într-acolo...

RADU

(Prudent)

N-am auzit nimic... Mă duc să-i spun...

IZABELA

Am glumit. Și dacă n-ai auzit nimic, ce să-i spui?

RADU

Despre ce fel de cireadă o fi vorba? Astea sunt bazaconii... Te rog, nu încerca să mă mai ispitești... Știu că te-a plătit ca să mă tragi de limbă...

MAHOMED

(Intră, supărat floc)

Nu e nimeni aici?

RADU

(Stăpânind situația)

De cine are nevoie, Luminăția voastră?

MAHOMED

De pază... Cei care nu observă ce se întâmplă în apă, vor fi sugrumați pe uscat...

IZABELA

(Mieros)

S-a întâmplat ceva?

MAHOMED

Am zărit cu ochii mei un om care a scos capul din apă. Vroiam să știu, cine era? Ce căuta? De unde vine? Unde s-a ascuns?

IZABELA

(Făcându-se a nu pricepe)

S-a înecat? De ce?

MAHOMED

Locotent!

I.OCOTENENTUI.

(Intră)

I-am prins... Era un om de-al lui Țepeș...

MAHOMED

Cu cine a comunicat de pe corabie?

I.OCOTENENTUI.

N-a scos o vorbă... oricât l-am schingiuit... A murit cu buzele încheștate...

MAHOMED

(Către Radu)

Spune-mi și mie ce fel de om e Țepeș așa de știe să-și disciplineze în felul așa oastea?

RADU

(Încurcat)

Prea Luminate... Prea Înălțate... trebuie să vă mărturisesc...

IZABELIA

Radu...

RADU

... că nici eu nu înțeleg...

MAHOMED

Eu cred că n-ar trebui să i se ia tronul unui asemenea om pe care semenii îl iubesc atât de mult...

RADU

Atunci să nu i-l mai luăm...

MAHOMED

(Zâmbind)

Îmi place, că nu-și pierde cumpătul...

IZABELIA

(Prinzând curaj)

Beizadea Radu s-a născut într-o zi norocoasă... Dar ce voiam să vă rog Prea Luminate? ... poate faceți ceva pentru trupa noastră... pentru fostul Imperiu bizantin...

MAHOMED

(Jucându-se cu cuvintele)

Eu l-am făcut fost, eu nu l-am fost făcut.

IZABELIA

Ne-a ajuns cuțitul la os. Fie-vă milă. *(Ceilalți prizonieri agitați, ridică o zdreantă în chip de steag și încep să strige: Libertate!) Libertate!!*

MAHOMED

Ipochimenii ăștia nu știu decât să protesteze... *(Către grup.)* Aș vrea să stăm de vorbă... De fapt, ce vă lipsește? Mai vreți vreo pușcărie? Una mai mare?

ZUNIS

Nu, nu! E bună asta. *(Plângăret.)* Azi-dimineață, călăul ne-a retras dreptul de împotrivire.

MAHOMED

(Perfidie)

Nu se poate... Cine i-a permis?

ZUNIS

I-am spus că e împotriva uzanțelor.

MAHOMED

Așa este. Avem niște călăi cam mocofani. Ce vroiam eu să vă spun?... În calitate de aliați, aș fi dorit să ne consultăm în privința atacului. Harta! *(Turacan aduce o hartă pe care o întinde pe jos. Toți se apleacă asupra ei. Mahomed, după o pauză:)* Uitați ce zic eu. Eu zic așa... să ne odihnim puțin. Iar toate astea le vom discuta diseară... după spectacol...

ZUNIS

Da, da, acum suntem și noi obosiți... Mai bine după spectacol. Și libertate, după spectacol. *(Mahomed iese însoțit de Turacan.)* I-am păcălit... I-am păcălit... Dacă nu ne organizăm noi, n-o să ne organizeze nimeni. În ce îl privește pe Stratos, l-am condamnat la moarte. Voi executa sentința imediat ce se va reînființa Bizanțul.

ÎMPĂRĂTEASA

Bizanțul, niciodată! Cu asemenea oameni – niciodată. Oh, pasăre Phœnix!

ÎMPĂRATUL.

Oh, pasăre Phœnix!

ÎMPĂRĂTEASA

Unde ești tu, pasăre Phœnix! Să-mi dai cenușa ta, să mi-o pun în cap.

ÎMPĂRATUL.

Uuu! Unde ești, pasăre Phœnix?

ÎMPĂRĂTEASA

Când vom mai reînvia noi? Cum? Dacă până și cărturarii au devenit farisei și fariseii vameși?

ÎMPĂRATUL.

Cumplite vremuri!

Cortina

TABLOUL. VIII

Cortul lui Radu

PÂNZARU

Măria-ta, m-am gândit...

RADU

Mergi cu mine?

PÂNZARU

Merg. Dar am un plan.

RADU

Spune.

PÂNZARU

S-o cârmim spre Viena. Adică, nu s-o ocupăm. Vreau să spun, nu noi... că e greu de întreținut... Cât ne-ar costa... Să-l trimitem

pe Sultan... Din Țara Românească nu s-alege cu mare lucru... ce să
iei, pe cine să dezbraci? Dar acolo... Toți în blănuri, oameni în blănuri
de samur, femeile în vulpi... Tare aș vrea să mai văd odată Viena...
Și să-i sperii oleacă pe ăia care stau la căldurică și puțin le pasă... că
noi lupțăm! Să deschidă geamul și eu să le arăt puhoiul turcesc. Luați-l,
vi l-am adus, cazați-i, lenjerie curată, furaje, spălați-vă pe cap cu ei!

RADU

Ai haz!

PÂNZARU

Ani! Dar vorbesc serios... Facem târgul? I-a Viena și Dunărea este
mai mică... treci mai ușor...

RADU

Bine... facem târgul. Îmi dai Viena, îți dau...

PÂNZARU

Nu trebuie să-mi dai nimic... e gratis... Singur am plecat de-acasă,
singur m-aș întoarce. Asta este ideea mea de bază. Dacă m-ați urmărit.
Parcă sunteți cam nervos...

RADU

Chiar acum am să vorbesc cu Sultanul... În ce direcție e Viena?

PÂNZARU

Vin acușica... și v-arăt eu cu mâna. Mă duc să-mi iau țoalele. *(Iese.)*

RADU

Cum își pierd unii oameni mințile. Sau mi le-oi fi pierdut eu? Pe
el îl doare de satul lui, de Mailat Alexandru, dar pe mine...

LOCOTENENTUL

(Care-a tras cu urechea)

Tocmai treceam pe-aici... Și voiam să vă dau binețe.

RADU

S-a nimerit numai bine... L-ai văzut pe omul care-a fost adi-
neauri aici?

LOCOTENENTUL

Ah, da, da...

RADU

E un valah... Om de-al lui Țepeș.

LOCOTENENTUL

Cine-ar fi crezut?... Ce-o să se mai bucure Gâdea... *(Iese, intră Gâdele.)*

PÂNZARU

(Intră. Văzându-l pe Gâde)

He, he, he, Viena, femei, muzică, umlaut! *(Îi întinde mâna. Gâdele dă noroc, și cu cealaltă îl înjunghie.)*

RADU

(În timp ce Pânzaru agonizează, zvârcolindu-se să apuce vioara)

Prietenii ți-i faci tu... frații ți-i fac alții. Există exemple istorice de frați care nu s-au înțeles. Frate, frate, dar... Și precedentul s-a creat. Ce, parcă Marele Mircea nu s-a dușmănit cu frățiorul său? Ba, chiar l-a.... Deși, dovezi sigure nu există!...

Cortina

TABLOUL IX

PAȘA DIN VIDIN

Văd că-ți plac aventurile. Ia spune-mi, nepoți n-ai?

RADU

Ba da... fratele meu, mi se pare are, câțiva moștenitori... Da' de ce întrebi?

PAȘA DIN VIDIN

Așa, din curiozitate. Eram curios să vă cunosc neamul... Stai jos, e foarte interesant, foarte interesant. Două calități ai în plus față de fratele tău! Nu ești viteaz ca el, iar în ce privește diplomația, acționezi ca o cismă...

RADU

(Enervat)

Eu care vreau să fac reforme, care doresc să fac îmbunătățiri? Și pe urmă, ce, îl cunoști tu așa de bine?

PAȘA DIN VIDIN

Da. Are sclipiri. Geniu inconstant, cam intermitent, poate face și una boacăină, dar de scânteiat, scânteiază. Numai să-l vezi în fruntea oastei! Ochii fiși, ieșiți din orbite, luminează ca două proiectile. Noaptea nici nu le mai trebuie torțe, felinare...

RADU

Iasă-l să scânteieze. Va fi cu atât mai ușor de ochit. (*Plimbându-se nervos.*) Și-apoi, ce, aia e oaste? Pâlcuri de țărani neciopliți, nobili de Coșereni și alte cătune de paie. Ura lui contra boierilor țării e notorie.

PAȘA DIN VIDIN

Mă mir că nu te-a numit Țepeș capucheaie la Poartă. Ca împu-ternicit, te-ai fi priceput foarte bine să-l sapi... și i-ai fi luat tronul fără atâtea opinteli armate. Știi că eu i-am spus Sultanului: „I-am văzut de câteva ori pe domnul Valahiei și mi-a impus.“

RADU

(*Sărindu-i tandăra*)

Prin ce ți-a impus, mă rog, Domnul?

PAȘA DIN VIDIN

Printr-un uimitor simț al realității, domnule, prin marea capacitate de a vedea just proporțiile, prin promptitudinea în acțiuni, energia brațului...

RADU

Adică?

PAȘA DIN VIDIN

Adică, e mare și tare. A spus un cuvânt, apoi acela e cuvânt, nu vorbă. E și foarte bine intenționat. Știe să-și impună voința... Și-am mai aflat încă o sumedenie de fapte de viață și de moarte.

RADU

De unde?

PAȘA DIN VIDIN

Nemții. Au început să tipărească. Au un tipar! Suntem totuși în anul 1462! E normal.

RADU

(Curios)

Si ce-ai mai aflat mă rog din Valahia? Informațiile tale s-ar putea să-mi prindă bine.

PAȘA DIN VIDIN

Țepeș e un fel de precursor, de la care ar avea de învățat mulți. Ba i-am spus și Sultanului: „Umblă, domnule, îmbrăcat în cerșetor, cum face Țepeș și apleacă-ți urechea la ce boscorodește lumea. Știi că de la căderea Bizanțului, la noi, săracii mănâncă doar câte un iaurt și pe urmă își fac gargară de ceai de mușețel ca să se dezinfecteze? E menirea Măriei Tale, zic, să înlocuiești iaurtul cu ceva mai consistent. Sau măcar interziceti-le gargară“... „Nu, zice, nu! Asta dezinfectează omușorul“. E nebun.

RADU

Eu unul nu te mai ascult. Un om pe care Europa îl privește cu admirație, pe care îl socotește un fel de zeu, și pe bună dreptate, tu încerci să-l prezinți ca pe un naiv, delăsător... Unul care în șalvari scurți înalță zmece peste Sfânta Sofia. Dar avem de-a face cu un geniu, un geniu militar în primul rând. Cred în el ca-n tata, Dumnezeu să-l ierte, că l-a descăpătânat Iancu de Hunedoara. Mahomed al doilea va ajunge departe.

PAȘA DIN VIDIN

Nici până la Târgoviște, dacă se va lăsa înconjurat de oameni ca de-alde Locotenentul. Aș mai spune eu de unul...

GÂDEA

(Intră smerit)

Luminăția Sa Sultanul vă înștiințează că avem azi la masă găină. Vă întreabă dacă sunteți de acord ca din măruntaie să facem o ciorbiță, iar din rest, un pilăfior... Mai dorește să știe dacă și Beizadea Radu binevoiește să participe la masă.

PAȘA DIN VIDIN

(Foarte enervat)

Domnule, manierele astea au început să mă calce pe nervi! Să aibă odată curajul de-a hotărî singur, cum îl taie capul! Să-și asume odată întreaga răspundere, de la ciorbă până la război și pace... Să nu întrebe mereu în stânga și-n dreapta... „O fi nimerit așa? Sau mai nimerit ar fi altminterea?...“ Mă sâcăie toată ziua.

GÂDEA

Și eu ce să-i spun?

PAȘA DIN VIDIN

Să mănânce ciorbița singur cu Beizadea Radu. Că mie nu-mi place ciulamaua asta. *(Către Mahomed, care a intrat, auzind ultimele replici.)* Luminăta Voastră, eu m-am răzgândit. Nu mai mănânc deloc azi, postesc. Mi-am luat o carte și mă duc cu ea în harem. Cine are nevoie de mine, mă găsește acolo cu burta pe „Magna Charta Libertatum“. Ediția Oxford 1459, legată în piele.

Și poftă bună la târîtă. *(Iese.)*

MAHOMED

(Simplu ca bună ziua)

Castrăți-!

Cortina

TABLOUL X

În cortul lui Mahomed, în timp ce Stratos, care l-a săpunit bine pe Sultan, îi rade cu dexteritate barba.

MAHOMED

Când am insomnie seara, înainte de culcare iau un atlas istoric, cu puțină apă. Și așteptând să-și facă efectul, urmăresc cu degetul pe hartă imperiul hitiților... dar peste puțină vreme îmi dau seama că, de fapt, imperiul hitiților e imperiul egiptenilor... nu, al asirienilor, nu, al medo-caldeienilor... nu, al perșilor... Dacă așa stau lucrurile, mă gândesc, atunci pot să dorm și eu liniștit...

STRATOS

(Rămânând cu briciul în aer)

Luminăția sa vorbește astfel...

MAHOMED

Dar nu pot dormi... pentru că sunt nefericit!

STRATOS

Cuceritorul e nefericit?

MAHOMED

Cucerești femei, ocupi țări una după alta, aduni bogății... ei și?
 La orice nivel, sufletul omenesc e măcinat de imense neliniști... ca
 igrasia care pune stăpânire pe un palat cu temelie în apă...

STRATOS

Poate iubiți.

MAHOMED

Toți iubim și toți suntem neînțeleși... Spune-mi și mie unul care
 a fost înțeles... în dragoste... Și în ce limbă?

STRATOS

Arabă, greacă, persană... *(Intră Radu.)*

RADU

Măria ta...

MAHOMED

Iată un om demn de invidiat... Nimic nu-l înmoaie. De multă
 vreme caut să trezesc în sufletul lui o dramă! Să-l fac să mediteze.

STRATOS

Poate n-are vocația tragediei...

MAHOMED

Mă tem că n-o are. Știe ce vrea, și-o ține morțiș pe-a lui, dar nu
 se întreabă ce va urma după ce totul va fi așa cum vrea el... Civilizația
 noastră e de pe acum infectată... Dar asta rămâne între noi... Știi ce

va urma în țara ta, după ce va veni în atingere mai mare cu oamenii noștri, cu noi, cu armata noastră, cu năvaurile noastre?

RADU

Vom avea o pavăză...

MAHOMED

Da, și asta... Dar nu veți mai avea pavăza voastră... (*În timp ce Stratos, care l-a isprăvit de ras, l-a frecționat și acum îi face unghiile.*) Vă vom lua dreptul de a ține propria oaste sub steag... Domnitorii nu vor sta pe tron mai mult de 3-4 ani... Tronul va fi cumpărat de la Poartă cu aur... Se va căra atâta aur din Valahia, cât să poată duce 600 de cai... Sunteți voi atât de bogati?

RADU

Dimpotrivă... e o jale...

MAHOMED

Privește puțin în viitor... și ai să vezi consecințele acestui entuziasm al tău... Ce e acuma, dacă e așa cum zici, nu-i nimic... Vom instaura nestatornicia, spaima de ziua de mâine... vom cumpăra boierimea, vom vlăgui energiile...

STRATOS

Sultanul glumește... (*Văzându-i sclipirea din ochi.*) Sultanul nu glumește...

MAHOMED

Vom instaura frica în sufletele voastre... Eu, în locul tău, m-aș spânzura. Ei, ce facem, mergem mai departe?

RADU

(*Neclintit*)

Mergem mai departe.

STRATOS

V-am spus? N-are vocația tragediei...

MAHOMED

Deci, care pe care... Hai să vedem care pe care. Locotenent!

I. LOCOTENENTUL.

(Intră)

Da, știu, mergem mai departe. Turacan Beg ogli, însărcinatul cu paza Dunării, are să vă facă o comunicare. Luminăția voastră, vasele noastre de pe râul Bosna au intrat în Dunăre, azi, mâine, sosesc și cele de la gurile Dunării. *(Cu durere.)* Luminăția ta, podul de pe râul Marita s-a prăbușit. *(Întinde o hârtie.)*

SUI.TANUL.

Secați Marita. Ce e asta?

TURACAN

O copie a scrisorii trinitisă de Tepeș prietenului său Matei, regele Ungariei.

MAHOMED

„... și mai află că am tras în tepe 20 000 de turci, în afară de cei care au fost arși, sau cei cărora nu li s-a mai găsit capul... spre a fi numărați...” E bine. E rău, dar e bine... Adunați oamenii!
(Se plimbă agitat prin scenă în timp ce aceasta se umple de căpeteniile oastei.)

MAHOMED

Sunt într-o criză de creație. V-am chemat aici ca să vă anunț de pe această pernă, că începând de azi m-am lăsat de scris. *(Murmure vagi: „Cum?” „De ce?” „Nu trebuia...”)* Vă rog să nu stăruiți, hotărârea mea e luată. Nu am talent. Am fost indus în eroare de lingușitori, oameni plătiți să-mi abată atenția de la preocupările mele principale, și anume de la conducerea treburilor împărăției. Menirea mea e să cuceresc lumea, nu cu pana, ci cu spada. Ați procedat greșit că v-ați lăsat impresionați și de ceea ce produc pe plan literar, crezând că ar avea vreo valoare.

O VOCE

Niște prostii... niște prostii...

MAHOMED

Cine-a spus: „Niște prostii“?

TURACAN

Cine-a spus: „Niște prostii“? Cine e criminalul?

MAHOMED

Pașa din Vidin... i-am recunoscut glăsciorul, cu toate că și l-a mai subțiat puțin. Să vină aici!

TURACAN

Pașa din Vidin!

PAȘA DIN VIIDIN

Luminăția voastră nu m-ați lăsat să termin... Niște prostii, dar numai cele din ultima vreme. Asta am vrut să zic.

MAHOMED

Toate, și cele dinainte, toate au fost niște prostii. Stai jos! Vedeti? A fost singurul care a avut curajul să mă critice, singurul care, în felul lui, a fost un patriot. Și ceea ce-mi pare sincer rău, este că tocmai pe Pașa din Vidin am dat ordin să-l castraze. Fiți însă liniștiți, l-am pus paznic la haremul meu. Așa e, Pașa din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

Așa e, Luminăția voastră.

MAHOMED

De azi înainte eu am să fiu numai „Cuceritorul“ nu și „Favoritul muzelor“. În privința ideilor mele militare, nu cred că ați avea ceva de obiectat.

LOCOTENENTUL

Asta-i bună! Ați cucerit jumătate din lume. Numai Alexandru Macedon și poate Cezar...

MAHOMED

Nici Alexandru Macedon și nici Cezar...

LOCOTENENTUL

Unul s-a lăsat mușcat de tântari, altul și-a permis luxul de a ține un Senat.

MAHOMED

Noi am înlocuit Senatul cu haremul. Nu vreau să mai repetăm greselile înaintașilor.

PAȘA DIN VIDIN

Îmi permiteți să mă retrag, Luminăția voastră?

MAHOMED

Stai, că n-am terminat. Aflați că nici viziunea mea militară asupra lumii n-a fost lipsită de fisuri, dovadă că au fost unii care au criticat-o aspru.

LOCOTENENTUL

Cine? Cine?

MAHOMED

Pașa din Vidin!

VOCI INDIGNATE

Huo! Huideo!

MAHOMED

El zice: „Împărăția otomană e perfectă din punct de vedere militar, dar șubredă din punct de vedere social“... Că suntem un imperiu format prin anexiuni și susținut prin sabie... Dacă mi-a scăpat vreo idee, te rog să mă ierți, Pașa din Vidin...

PAȘA DIN VIDIN

Au fost niște simple sugestii. Oricine le putea face.

MAHOMED

Oricine le putea face, dar nimeni nu le-a făcut... Numai tu ai avut curajul să mă critici – și ce-mi pare rău, e că tocmai pe tine te-am forfecat!

PAȘA DIN VIDIN

Nu face nimic, Luminăția voastră, nu face nimic...

MAHOMED

Repetă care au fost punctele de acuzare, adică ce-ai văzut tu greșit în politica mea din soare-apune?

PAȘA DIN VIDIN

Nu-mi aduc aminte, Luminăția voastră.

MAHOMED

Èști modest. Radule! Pașa din Vidin mai susține că noi nu putem să obținem o victorie hotărâtoare asupra valahilor, pentru că, adaugă el, valahii ar avea o tactică pe care noi nu am studiat-o îndeajuns și care ar putea să ne fie fatală.

RADU

În ce constă, mă rog, această tactică?

MAHOMED

Ai putea să ne spui, Pașa din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

Dacă Împăratul Traian ar fi lăsat ceva scris despre campania lui în nordul Dunării, așa cum a lăsat Cezar despre luptele cu galii, ne-ar fi fost mai ușor. Am fi avut dovezi. Dar așa, suntem siliți să dibuim.

MAHOMED

Adică, tu crezi că noi n-o să fim în stare să facem ce a făcut Traian? Cu alte cuvinte, poate n-ați înțeles: dumnealui e împotriva acestor campanii! Și s-ar părea să aibă dreptate, după desfășurarea ultimelor evenimente. (*Continuând.*) El mai susține că mult mai bine ar fi să oprim armatele la Dunăre, să facem să înflorească cultura musulmană în țările gata cucerite... Deși, tot el a mărturisit că n-ar prea exista o cultură musulmană...

PAȘA DIN VIDIN

N-am spus asta! Atâtea capete luminate populează istoria literaturii noastre... Dar ce să mai căutăm exemple vechi când îl avem pe Luminăția voastră aici de față.

MAHOMED

N-am înălțat eu moscheea Fatih?...

PAȘA DIN VIDIN

Da, o minune a lumii...

MAHOMED

Atunci de ce spui că...

PAȘA DIN VIDIN

(*Spășit*)

Am greșit...

MAHOMED

Vedeți? Am expus pe larg părerile Pașei din Vidin numai ca să vă dați seama că există și puncte de vedere diferite de ale mele. Noi însă trebuie să le studiem cu toată atenția, să tragem toate concluziile, să facem să triumfe adevărul. Dorința noastră a tuturor este prosperitatea Înaltei Porți și-n urmărirea acestui țel trecem peste orice orgoliu sau ambiții personale. Ce părere aveți? (*Căpeteniile se consultă o clipă între ele, apoi trec prin fața lui Mahomed și se pronunță.*)

TURC I

Să i se taie nasul.

TURC II

Să i se scoată ochii.

TURC III

Să i se taie limba.

TURC IV

Să fie jupuit de viu.

PAȘA DIN VIDIN

(*Același joc*)

Să fii lăsat în pace! (*Hoiârât să moară demn.*) Luminăția voastră, nu știu cum se face... dar chiar în acest moment mi-am adus aminte de un filosof grec, care în timp ce-și scria testamentul spunea: „Scriu aceasta în fericită zi a vieții, care se întâmplă să fie și ultima zi a vieții mele“.

MAHOMED

(*Zâmbind*)

Pașă, m-ai înțeles greșit. O să ai încă multe, multe zile fericite. Și ultime.

PAȘA DIN VIDIN

Luminăția voastră, în fond, mie nu mi se mai poate întâmpla nimic. Ideile mele erau greșite. Tot ce face Luminăția ta e genial și bun făcut...

MAHOMED

Dar de când ai devenit atât de slugarnic, Pașă din Vidin? Înainte erai mai bățos, chiar mai fudul.

PAȘA DIN VIDIN

E adevărat. Eram un orgolios, un înfumurat, și toate cunoștințele mele nu puteau da roade din pricina femeilor. Îmi pierdeam prea mult timp să cresc în ochii femeilor. Acum însă, datorită Luminăției voastre, sunt liniștit, mulțumit și adâncit în învățăturile lui Averoes și ale lui De Gazzî. *(Cu avânt.)* Însă vreau să vă spun că, în harem, lucrurile merg foarte bine. *(Cugetând.)* Deși ar fi o mică problemă. Aș cere în numele supuselor Luminăției voastre, cu care eu m-am consultat, o mică reformă.

MAHOMED

Te ascult!

PAȘA DIN VIDIN

Membrele haremului Luminăției voastre doresc să li se permită să poarte fusta ceva mai scurtă. Asta, bineînțeles, numai în incinta haremului.

MAHOMED

Tot cu vederi largi ai rămas, Pașă din Vidin! Se aprobă! *(Îi semnează o hârtie. Pașa trece în rândul doi.)*

RADU

M-a uimit purtarea Pașei din Vidin pe care îl știam cu totul altfel. Eu am fost de la bun început împotriva concepțiilor Pașei din Vidin, socotindu-le primejdioase, lucru de care s-a convins până la urmă nu numai Luminăția ta, ci însuși Pașa. Dovadă că nu mai e Pașa.

MAHOMED

Ti-am dublat birul, o să ți-l triplăm.

RADU

Chiar dacă vom ajunge să plătim tribut pe hornurile caselor, ori pe ferestre – ce contează această taxă materială, pe care o plătești și scapi – față de garanția pe care ne-o dă Marele Sultan? Vlad-Dracul, pe care-l reneg ca frate – angajându-se într-un război continuu contra marelui său vecin din sud, nesocotește voința poporului său, dorința sa de pace și de supunere. Pune mai presus de orice, niște ambiții personale.

MAHOMED

Se pare că se sprijină pe ceva!

RADU

Pe vânt...

MAHOMED

Pe vânt? Atunci cum se face că nu vine poporul spre noi cu brațele deschise? Am trimis soli să-i cumpere boierii. Știi că au refuzat?

RADU

Țara e pustie... Oștenii vor dezerta din fața invincibilei armate a Luminății tale. Vom întâlni numai pâlcuri dezorganizate, care se arată și dispar... Țepeș însuși, cine știe în ce gaură se va ascunde, ca sobolul! Teamă mi-e că o să mă urc pe tronul de la Târgoviște ca pe un maidan părăsit... O tactică de luptă! Tocmai asta e problema. Lipsește o concepție de luptă unitară...

MAHOMED

Mi-e teamă să nu fie tocmai asta concepția... Stai jos. Socotesc acțiunea lui Țepeș ca pozitivă pentru că atâtă pofta noastră de cucerire. Nu-mi plac femeile care nu fac fasoane și țările care se lasă cucerite fără luptă. Când veți tăia capul lui Țepeș, înainte de a-l atunca la câini, să mi-l aduceți să-l sărut. N-au trecut decât două secole de când o ceată de voinici au pornit cu săbiile înfașurate în turbane, din nisipurile Asiei. Revelația lor, dată de Alah, laudat fie-i numele (*Ceialți repetă: „Lăudat fie-i numele”*), a fost că nimic nu rămâne o dată fixat pentru totdeauna. Se pot schimba granițe, oprima popoare, arde cetăți, amesteca limbi. Se poate da o nouă înfățișare lumii, după voia și placul

lui Alah. Lăudat să-i fie numele. (*Entuziasm.*) Cel mai greu ne-a fost să punem piciorul în această lume nouă. Cel mai ușor va fi să-l punem pe celălalt la capătul ei. Și ascultați-mă pe mine: Europa e putredă, lăncedă, perversă; se vrea călcată în picioare. Și ferească Dumnezeu, Dumnezeul lor, să-l batem pe acest ghiaur, care – fie vorba între noi – ne întrece în viclesuguri – că mâine, poimâine, ne adăpăm caii în apele acelea din soare-apune. Locotenente, cum se numesc apele acelea?

LOCOTENENTUL

Păi... nu știu! Au niște nume încâlcite...

MAHOMED

Chemați-l pe Stratos... Să se gândească de acum la numele lor turcesc, limpede și sonor (*Frenetrie.*) Radule, norocul tău e că-mi ești drag. Ghinionul tău e, că o să fii domnul acestei țări, pe care o călcăm acum în picioare. Să știi că n-ai să te poți ține pe tron fără ajutorul nostru! Iar noi n-o să te putem ajuta fără să turcim țara. (*Idee.*) Chiar spune-mi și mie cam în cât timp crezi că s-ar putea turci Valahia?

RADU

Vorbiți de turcire în sensul nobil al cuvântului!

MAHOMED

Bineînțeles...

RADU

Având în vedere că nu prea avem școli, că oamenii noștri sunt cam îndărătnici... grei de cap... că limba noastră are altă structură gramaticală și alt fond principal de cuvinte, cam în vreo 23-25 de ani...

MAHOMED

Eu îți dau ție cinci secole... (*Râzând.*) Asta de hatârul lui... (*Grav.*) Domnii mei, mă despart în fața voastră, iubiți generali, de creația mea poetică, dedicându-mi întreaga putere de muncă faptelor de arme. (*Pauză.*) Vreau, însă, să vă mai citesc, pentru ultima oară, ultimul vers, din ultima mea odă. Și asta ca să-mi iasă din cap o dată pentru totdeauna. „Eu pleoapa-nchisului tău ochi, geana-i“... Cum ți se pare, Pașă din Vidin?

PAȘA DIN VIDIN

Cui, mie? Tot ca mai înainte, dar mult mai izbutit. Îmi vine pe buze un cuvânt, îmi permiteți să-l rostesc? „Genial“!

MAHOMED

Mă miram eu să-mi fi pierdut talentul peste noapte. Mâine ridicăm tabăra și trecem Dunărea. Mâine-seară, dormim în palatul de la Târgoviște!

Cortina

ACTUL III
TABLOUL XI

Armata turcească a trecut Dunărea.

MAHOMED

Asta-i Valahia? Cărăm după noi cel mai mare tun din lume, care a mușcat din zidurile Bizanțului. Unde lovește face o gaură să-ngropi o casă. Dar unde este cetatea lui Țepeș? Aceștia au în loc de cetăți, garduri de nuiele. În loc de creneluri, mușuroaie de furnici. În loc de soldați, iepuri și popândăi. Iar noi mergem, mergem...

RADU

Bine că nu înapoi...

MAHOMED

Spune-mi și mie, câmpia asta a fost un fund de mare?

RADU

Așa se spune.

MAHOMED

Nu-mi plac fundurile de mare. Nu tunuri ne trebuiau nouă aici!
Un pălc de spahii.

RADU

De stafii.

MAHOMED

Spahii, stafii! Într-o jumătate de oră îi dădeam gata... Dar ce se aude?

RADU
(*Încurcat*)

O cireadă de vite... Boi, vaci... la păscut... Se vede că le-au lăsat sătenii, care au fugit... Nu vă apropiați!

MAHOMED

De ce?

RADU
Nu-i bine. (*Îl trage de mână înapoi.*)

MAHOMED

Iar văd că mă păzești strâșnic. Adio libertate... (*Intră Locotenentul, în fugă.*) Ce e, locotenente?

LOCOTENENTUL

Cireada era numai formă. Vacii-manechin. Doar pielea. Înăuntru ostași de-ai lui Tepeș. Șapte inși în șapte boi. (*Iese și revine îmbrâncind un voinic legat.*) Ia uitați ce zdrăhon! Abia au reușit să-l prindă.

MAHOMED

Cine e ăsta?

RADU
A, văcarul. Țsta trebuie să fie prostul satului.

MAHOMED
(*Filosofând*)

Deștepți și proștii în vremurile grele... Ia aduceți-l mai în față... Poate aflăm ceva...

VĂCARUL
Bună dimineța...

MAHOMED

Boi sau vaci?

RADU
(*Tălmăcind*)

Boi sau vaci?

VĂCARUL.

Vite, cumsecade. Așa mi le deteră în primire, așa le luai.

MAHOMED

Ce planuri aveau?

RADU

Ce planuri aveati?

VĂCARUL.

Să pasc vitele... să se îngrășe, că de când cu timpurile astea, ajunseră numai pielea și osul...

RADU

Mai bine zis numai pielea... că osul...

VĂCARUL.

Vite... dobitoace.

MAHOMED
(*Enervat*)

Ce vite, dacă erau burdușite cu soldați?!

RADU

Oșteni...

VĂCARUL.

Nu știam c-au intrat în ele. E adevărat c-ațiții o târișoară adineauri... Când mi le deteră în primire, așa-mi ziseră, că sunt vite... cică: ia-le, du-le la islaz, paște-le. Și tocmai se nimeri să treceti dumneavoastră pe acolo. Și tocmai se nimeri să fie cineva înăuntru.

RADU

Cu săbii, cu topoare...

VĂCARUL

Cu săbii, cu topoare, cu ce dere Dumnezeu. Da' mai mult topoare. Eu zic să vă întoarceți de unde ați venit, că uite, nici măcar nu mai putem stăpâni vitele. Sar ca câinele la lupul turbat. Ce să le facem? N-aveți ce căuta la deal.

MAHOMED

Unde?

RADU

La deal...

MAHOMED

Nu sunt munti?

VĂCARUL

Deocamdată sunt dealuri... că pe urmă...

RADU

Voiăți să-l omorâți pe Sultan și pe mine odată cu el...

VĂCARUL

Domnu' Radu, eu nu voiam nimic. Eu îmi păzeam vitișoarele. Acum cum rămâne, ce-o să le spun deseară când m-oi întoarce în sat? Că or să mă întrebe: „Unde e cireada?” Și eu ce să le spun?

MAHOMED

N-o să apuci să le spui nimic.

RADU

Nici măcar cu limbă de moarte.

VĂCARUL

Mă omorâți?

MAHOMED

Noi nu omorâm. Noi jupuim de viu. Și-n pielea ta o să băgăm un bou adevărat... Sper că o să-ncapă!

VĂCARUL.

Dacă e p-așa... atunci de ce nu intră chiar Luminăția ta? Ar fi mai nimerit, că locurile noastre sunt cu primejdie. Și ar mai rămâne loc și pentru un vițel ca Domnul Radu.

MAHOMED

(*Încercând să explice*)

Nu, Radu. Tu, în bou. (*Apoi plictisit.*) Luați-l! Beliți-l!

RADU

Bine, mă omule, așa se vorbește cu Luminăția sa, Sultanul?

VĂCARUL.

Sultanul? Am și eu o vițică de-i zice Sultana. Când nu mă ascultă, o croiesc cu bâta. Dar aia e mai deșteaptă. Stă în grajd. Dar ăsta-i turc, ăsta-i turc!

MAHOMED

Ca să vezi de ce atârnă soarta omului. Dacă nu erai tu... eram mort.

RADU

Pe pământul meu, e de datoria mea să vă apar... Deși deocamdată pământul nu e al meu...

Cortina

TABLOUL XII

Câteva femei tinere prinse-n horă. Se văd numai de la genunchi în sus. Vorbesc, glumesc, joacă de zor, mutând cu greutate picioarele. În fundal se văd așezate câteva testuri mari.

VICA

Salță fă, că pierd ritmul. Ori, ce-ai făcut azi-noapte? Că dacă ți-ar fi fost bărbatul acasă, te-aș fi crezut. Dar așa...

GHERGHINA

Greu fără scripcă. L-au luat și pe scripcar la război. Ne mai zdrângănea aici...

NEBUNUL.

Zdranga-zdranga...

GHERGHINA

Hai la muncă, la muncă!

FLOAREA

Ho, că-l frământarăm destul!

VICA

Oare câte țesturi ne-or ieși din lutul ăsta?

GHERGHINA

Păi, de fiecare câte unu' mai mare... și unu' mai mic.. Măcar să le facem o bucurie bărbaților când s-or întoarce!

FLOAREA

Îu! Da' nu mai pot de oase! Auzi? Dacă vine ăla diseară și mă ia de odihnită!... (*Către nebun, care se holbează.*) Ce-i, mă?...

NEBUNUL.

Ia muncă, la muncă!

VICA

Hai să le croim...

NEBUNUL.

Taci! (*Ascultă. Se aude un fluierat.*)

FLOAREA

Uire-l și pe ăsta, nu șade deloc acasă. Toată ziua printre fustele muierilor...

MARIN MARIN

Zice să nu mai jucați în țesturi.... zice că să faceți zid...

VICA

Cine zice, mă, c-ai zis c-a zis?

MARIN MARIN

Nea Toma. A trimis veste.

MANDA

Toma? Ce veste?

MARIN MARIN

Zice că e lată rău cu păgânii. Zice că să puneti pământul la gard...

VICA

Să facem gard din el?

MARIN MARIN

Gard tare, să iasă zid... Zice că să stați ascunse după el și să-i pocniți.

MANDA

Pe cine, mă?

MARIN MARIN

Pe turci.

GHERGHINA

Cu ce?

MARIN MARIN

Nu știu. Asta nu mi-a zis. Zice că vine în băgare de seamă.

VICA

Băgare de seamă? Păi le arătăm noi, muierile, cum știm să le ținem piept.

MANDA

Eu zic să facem focul și să coacem bolovani.

VICA

Când vin ăia, jap! peste gard.

MANDA

Cu bolovani!

TILINA

(Către nebun)

Auzi, măi? Du-te, mă! Spune-i lui Toma. Să-i aducă pe turci în-coace, cum or ști, că aici avem noi grijă!

NEBUNUL

Asa să știți. *(Iese.)*

Cortina

TABLOUL XIII

În tabăra valahă, Papuc, un pâlc de ostași și căpitanul Toma.

PAPUC

Ei, fraților, ce facem? Pe unde scoatem cămașa?

OSTAȘUL

Pe cap.

PAPUC

(Cătrănit)

Vin de la Vodă. E amărât. Zice că oastea noastră e tare mică.

TOMA

Noi întotdeauna am fost puțini și uite că ne ținem. Ne-om descurca și de-aici încolo...

PAPUC

Căpitane Toma, de ce te cheamă Toma? Știi ce ne-ar lipsi nouă acum, Toma?

TOMA

Ce?

PAPUC

O vânzare... Adună oamenii!!

TOMA

Așezați-vă! (*Oștenii se așează pe un rând.*)

OSTAȘUL I

(*Curios*)

Acum ce-o să se întâmple?

OSTAȘUL II

Ai răbdare și-ai să vezi...

OSTAȘUL III

Ai să vezi pe dracu...

PAPUC

Mă gândesc că poate vreunul dintre voi are de gând să treacă dincolo, la bașbuzuci. Hai, s-o spună. S-o spună deschis.

OSTAȘUL I

Eu m-aș duce, dac-aș ști că-i speriu!

PAPUC

Nu sunt mulțumit de echipa de scufundători. Stau prea puțin sub apă. Scufundarăm doar un vas. Stați prea puțin sub apă.

TOMA

Ies când simt că le crapă tâmplele...

OSTAȘUL III

Nu mai e aer în Dunăre, căpitane!

PAPUC

Numără-i și fiecare al zecelea să iasă în față.

TOMA

Suntem puțini, căpitane. Ne arde nouă de decimări?

PAPUC

Toma... Uiți ce ne-așteaptă?

TOMA

Nu uit.

PAPUC

Învată să fii crud, Toma. Într-o vreme ca asta, deschisă tuturor fărădelegilor, numai dând exemple groaznice putem stăvili hoția, lășitatea, curvia, minciuna, trădarea...

TOMA

I-ai luat de la plug și acum le tai avântul cu care se repeziseră spre dușman. Eu trăiesc printre ei și pentru mine nu-s doar oșteni. Țsta-i Ion al Floarei, ăsta-i Vasile a lui Dumitru al Mic, ăsta-i Gheorghe Trancă. Ia zi, cum îl cheamă? (*Arată spre Ostas II.*) E Stan de la Dealul Mare. Are o casă țuguiată, acoperită cu șindriță, o nevastă oacheșă și trei copii. Și dacă au venit cu noi, nu ne-au încredințat numai viața lor, ci și necazurile lor și nu putem fi câini turbați cu ei. Eu unul așa judec.

PAPUC

(*Renunțând la gândul decimării*)

Ridicați-vă!

OSTAȘUL

Parcă mi-a amortit un picior...

PAPUC

O singură pretenție mai am de la voi, să nu-i cruțați pe vânzătorii!

TOMA

Noi n-avem vânzătorii! N-avem ce vinde! Suntem prea săraci. N-avem nici cât ne-ar trebui...

PAPUC

Ești curajos, Tomo; mă vezi turbat și te iei în colț cu mine.

TOMA

Toți trebuie să ne lum în colț la o adică...

PAPUC

Da. E bine pentru Măria Sa să aibă și încăpățânați ca tine. Deși n-o să-ți fie prea ușor cu încăpățânarea asta. Tomo, Tomo! Afurisit nime! Dar mă bucur că de data asta m-ai învins. Se nimeriseră printre ei și dintre cei cu limba despicată. Le dăm voie supușilor noștri să mai și glumească. N-am mai rămas decât noi și ei. Ce caută ăștia aici? Ce le-am făcut? Nu există decât un singur răspuns: De-aia! De-aia ei, de-aia noi! Nu facem decât să ne apărăm. Pământ viu care se apără singur. Asta suntem. E limpede?

OSTAȘUI.

Să vină, Doamne, mai iute păgânii, să ne vărsăm mânia, câtă fiere am strâns în noi!

Cortina

TABILOUI. XIV

Acasă la Toma.

O FEMEIE

Ce-or fi având turcii cu noi, măiculică?

DOAMNA

Păgâni...

SAFTA

Dar ei din cine se trag și de unde vin?

DOAMNA

Din pustiurile lor, din nisipuri...

O FEMEIE

Unii cică ar veni sfârșitul lumii. Io-te c-așa e!

SAFTA

Când ai să auzi tu goarnele sunând, să ne spui și nouă.

O FEMEIE

Ia Judecata de Apoi!

DOAMNA

Auzi? Povestea Toma de unul, un soldat, care a primit ordin să se retragă în munți din cauza năvălitorilor, care erau prea mulți. Și el zicea: „Ferească Dumnezeu! Eu rămân aici până veniți voi”. Și-a săpat singur groapa, vorbind cu ceilalți, ba de una, ba de alta. Și când nu s-a mai văzut din groapă alții au pus pământ peste el.

O FEMEIE

Așa, de viu?

ALTĂ FEMEIE

Taci, tu!

DOAMNA

Păi, dacă asta i-a fost voința. Zice: „La întoarcere treceti pe aici să mă luați... Eu înapoi nu mai dau!”

O FEMEIE

Și l-au luat?

SAFTA

Hi!

DOAMNA

Nu l-au mai găsit.

O FEMEIE

Cine știe pe unde i-o ratăci sufletul!

SAFTA

Ei, nici așa. Ias'că și rezelul are socotelile lui! Te mai faci că dai înapoi, te mai faci că-ți place dușmanul... Până-ți vine bine... la-ndemână... și dacă-ți vine bine, la-ndemână...

DOAMNA

Ce-o fi și cu omul ăsta al meu?

O FEMEIE

Poate nu-l lasă Vodă să vină la masă.

SAFTA

(N-aude)

Hi?

O FEMEIE

Poate nu-l lasă Vodă să vină la masă!

DOAMNA

Te pomenești că-l ia și pe Măria Sa.

SAFTA

Păi, să știi că-l ia. C-a mai mâncat odată aici.

O FEMEIE

Da' acela era chiar domnul Vlad!

SAFTA

Păi dar noi ce spuserăm? Domnul!

O FEMEIE

(Ascultând atentă)

Ai! N-o scârțâit poarta?

NEBUNUL.

O mai fi trecut un car spre munte...

O FEMEIE

Ba a scârțâit poarta...

SAFTA

O fi românul...

DOAMNA

El e. Să știi că el. Îl cunosc după mers... Ba nu!

NEBUNUL.

(Speriat)

Turcii! Turcii...

O FEMEIE

(Privind)

Aoleu! Turcii!

SAFTA

Iute muieri, hai la ascunziș!

NEBUNUI.

Să le luăm mămăliga.

DOAMNA

Las-o, că-i rece! *(Coboară fuga în beci.)*

Cortina

TABLOUL XV

Papuc, cu un pâlc de ostași îmbrăcați în straie turcești, dau buzna în casă.

PAPUC

Porunca Măriei Sale era să se pustiască totul în calea turcilor, dar masa văd c-au uitat-o pusă.

UN OȘTEAN

O pustiim noi...

PAPUC

Nu acum, n-avem timp. Să scoțoască cineva casa. *(Alt ostaș cântă prin odăi.)* Hai, mai repede. Ascultați bine ce vă spun acum. Destuțați-vă bine urechile... Trebuie să aveți auz de iepure. Să nu miște o frunză în tabăra turcească fără a prinde de veste. Suntem puțini, cumplit de puțini, trebuie să luptăm și cu auzul și cu mirosul și cu pipăitul... și cu mintea...

OSTAȘUL I

Dar cu sabia?

PAPUC

Abia la urmă...

ALT OSTAŞ

(Întorcându-se)

Nimeni... Casa e pustie. Ordinele Măriei Sale se execută întocmai de toată populația...

PAPUC

Vezi și în beci... (*Oșteanul coboară în beci.*) V-a intrat în cap unde vine tabăra turcească?... Izbiți pe întuneric. Apoi începeți să țipați turcește... Ți-ai scos ceara?

OSTAȘUL II

Scos...

PAPUC

Ce-am spus eu acum!

OSTAȘUL III

Dacă mi-am scos ceara.

PAPUC

Ce-o fi făcând ăla-n beci de nu mai vine?

UN OSTAŞ

S-o fi împiedicat de vreun butoi.

ALT OSTAŞ

(Iese din beci)

Casa e pustie. Nu e nimeni. Am ascultat dacă se aude. Nu se aude nimic. (*Încet către ceilalți.*) Sau dacă aud – tot ai noștri...

PAPUC

Ce-ai spus?

ALT OSTAŞ

Nu se aude nimica.

PAPUC

Stane... cât mai e încă întuneric, îți scoți straietele și le ții în mână. Ții șalvării într-o mână, papucii în cealaltă și țiți ca din gură de șarpe c-au năvălit valahi îmbrăcați turcește...

OSTAȘUL III

Au năvălit valahii?

PAPUC

Țipi așa în turcește.

OSTAȘUL III

I flac, î flac...

PAPUC

Pe întuneric ucideți câte unul... care nu vă crede...

OSTAȘUL III

Cu pumnul.

PAPUC

Cu sabia. Ai sabia goală în șalvari... dacă ești flăcău. Ești flăcău?
Ia să vedem dacă ești flăcău. Ce-am poruncit eu?

OSTAȘUL III

Săucid fără milă!

PAPUC

Așa e bine. În timpul ăsta Măria Sa și cu mine o să ne apropiem
de cortul Sultanului. Dacă nu se termină spectacolul să nu căsați gura,
că nu merită. E apă de ploaie. Altfel a căzut Bizanțul.

AL.T OSTAȘ

Și la urmă... noi cum ieșim din tabără? N-o să-i putem omori
pe toți... După ce ne orientăm?

PAPUC

(Răstit)

După căcăreze de iepure. Te uiți încotro a fugit iepurele, și acolo
o tusești și tu...

OSTAȘUL IV

Să știi, căpitane, că nu ne e teamă de moarte... De câte ori mu-
rim? O dată murim...

OSTAȘUL I

Și dac-or să-l ucidă?

PAPUC

Pe cine?

OSTAȘUL I

Pe Măria Sa.

OSTAȘUL V

Se duce dracului toată șandramaua.

PAPUC

Ascultați la ce vă spun. Băgați-vă bine asta în cap. Măria Sa nu moare. Prea are multe de făcut...

ALT OSTAȘ

Nici eu nu mor...

OSTAȘUL I

Nici eu...

OSTAȘUL II

Și eu simt că am să scap...

STAN

Și eu...

OSTAȘUL III

Și eu...

PAPUC

E bine... Ne întâlnim cu toții în fața cortului... Pe Măria Sa o să-l recunoașteți ușor c-o să fie cu capul Sultanului în mână, strigând: „Ce jale!“

OSTAȘUL IV

Și dacă-l prindem pe Radu?

PAPUC

Iaşați-l în plata Domnului! E un prost! Dacă-l prindea Măria Sa în alte condiții îi ardea o pereche de palme și-i treceau gărgăunii...

OSTAȘUL VI

Și dacă la învâlmășeală... ne omoară chiar ai noștri, văzându-ne îmbrăcați turcește?

PAPUC

Se poate... Și asta se poate!

ALT OSTAȘ

Dacă te omoară, ce-ți mai pasă dacă sunt ai noștri sau ai lor?

OSTAȘUL I

Chiar, ce-ți mai pasă?

PAPUC

Ei, hai, hai! Dacă scăpăm și de beleaua asta... ne punem pe făcut copii. Gata, s-a zis cu huzurul. Să nu dea dracu' să se nimerească vre-unul sterp. *(În timpul acesta a tăiat nămăliga cu ața în felii egale și a împărțit-o soldașilor.)*

OSTAȘUL VI

(Înfulecând)

Bucătăria românească e renumită.

OSTAȘUL IV

Vin și străinii s-o guste...

PAPUC

Ce uitasem să vă spun? ... S-ar putea întâmpla ca unii dintre noi, să nu mai apuce ziua de mâine... Ne facem cruce și zicem: „Dumnezeu să-i ierte“.

TOȚI

(Cu capul plecat)

„Dumnezeu să-i ierte!“.

TABLOUL XVI

Tabăra sultanului Mahomed

LOCOTENENTUL.

Domnilor, acum poftiți la spectacol!

TOTI

Iar spectacol?

LOCOTENENTUL.

Ocupați-vă locurile!

UNUI.

Iar să ocupăm locurile?

LOCOTENENTUL.

Prezența obligatorie!

UNUI.

Iar prezența obligatorie?

LOCOTENENTUL.

Vine și Sultanul!

LOCOTENENTUL.

(Actoricește)

Serile cădea Bizanțul. Sultanul Mahomed, care era tânăr și energic, reușea, după ce-l cucerise odată prin forța armelor, să-l facă să cadă în fiecare seară de la sine... Serile cădea Bizanțul! *(Intră trupa – prizonierii bizantini – și joacă precum în fiecare seară „Căderea Bizanțului“.)*

ZUNIS

(Sarjând)

Oh, păcat că vremurile sunt așa cum sunt. Oh, văd că vine patriarhul. Asta înseamnă că în curând Majestatea sa o să-și facă apariția și putem boteza copilul.

MINISTRUL DE RĂZBOI

A fi împărat e o chestiune foarte încurcată.

ZUNIS

Majestatea sa ştie cât e de greu. Deşi nu prea pare să ia în seamă zvonurile astea alarmiste... Că vin, că nu vin. Şi-apoi Mahomed a dat în ultimul an o serie de hatişerife prin care garantează prin vorbe pacea în lume...

MINISTRUL DE FINANŢE

Oh, când o să încetăm să mai credem în declaraţii.

ZUNIS

A vorbit ministrul de finanţe.

MINISTRUL DE RĂZBOI

Acum nici să vedem totul în negru...

ZUNIS

A vorbit ministrul de război. Oh, ce văd? Dar iată că vine Împăratul. (*Intră Împăratul.*)

IZABELA

Şi naşul. O să vină, să ia copilul şi să-l slobozească în lighean...

ZUNIS

În cazan...

TOŢI

Naşule! Naşule! (*Intră Mahomed.*)

MAHOMED

Eu sunt naşul...

I.OCOTENENTUL.

(*Soptind*)

Naşul!

MAHOMED

Iertaţi-mă, am greşit! Naşul. Unde e copilul? Aduceţi-mi copilul! (*Îa copilul din braţele Izabelei şi-l îneacă în cristelniţă.*) Să se mai spună că turcii nu cunosc taina botezului. Le place chiar foarte mult să boteze. Dar unde este Împăratul? Aduceţi-l pe Împărat! Şi el este un prunc în felul lui... Nebotezat... (*Împăratul se apropie şi bagă capul în cristelniţă. Mahomed îl ţine aşa un timp.*)

LOCOTENENTUL.

Genială idee cu... Împăratul. Mie momentul cu Bizanțul întotdeauna mi s-a părut prea lung...

MAHOMED

Dragul meu, în teatru, ce se taie, nu se fluieră. *(Iese.)*

ÎMPĂRATUL.

(Scoțând capul)

Cumplite vremuri! Cumplite vremuri! *(Spectatorii se ridică. Unii însă rămân pe jos, măcelăriți.)*

TURACAN

(Speriat)

Valahi printre noi. Valahi printre noi! *(O parte din spectatori se vede acum că erau valahi. Scenă scurtă de încrucișări de săbii și topoare.)*

Cortina

TABLOUL XVII

Casa lui Toma

SAFTA

Apă tulbure, înseamnă necaz... Dar ce necaz ar putea să ni se întâmple nouă? Doar nu suntem noi la prima bătălie.

DOAMNA

Și parcă cineva săpa o groapă în grădină. Zicea să îngroape poarta să nu putrezească. Auzi, să-mi îngroape poarta să nu putrezească...

SAFTA

Taci, că aud pași...

DOAMNA

El e! Îl știu după umblat... Să ne ascundem... Să creadă că ne luară tătarii. Că venită și tătarii între timp. *(Se ascund.)*

TOMA

(Intră)

Nu e nimeni în casa asta? Nu e nimeni în casa asta? *(Ies amândouă de după ușă.)*

DOAMNA

Nimeni... dacă-ntârzii atâta... Altă dată nici n-o să ne mai găsești acasă, năvălește cineva și ne fură. Cum a fost?

TOMA

(Palid)

Cum să fie? Mureau bieții cai!

DOAMNA

Să-ți torn apă rece să te speli!

TOMA

(Vorbind greu)

Veneau mereu peste Dunăre... Grosul oastei noastre îi aștepta la deal... Ne-am împărțit în mai multe pâlcuri... La urmă ne-am întors și i-am îngropat pe ai noștri...

SAFTA

Masa e gata de mult.

TOMA

Parcă nu mi-e foame deloc. Parc-aș vrea mai întâi... ventuzele...

DOAMNA

(Speriată)

Ai răcit?

TOMA

Un junghi în șale.

SAFTA

Al meu când zicea că are un junghi în șale, chiar avea un cuțit. Din asta i s-a și tras... De la iatagan.

TOMA

Al tău...

DOAMNA

De fiecare dată te-alegi c-o răceală...

TOMA

Dacă-mi pui tu ventuzele... mi-o trece...

SAFTA

Lucru sfânt. Ventuzele... Astea știu și eu că trag răceala... Ți-o ia cu mâna... Să mă duc să le aduc...

TOMA

Mai bine aș mânca întâi. Ce zice Safta că mi-a pregătit de mâncare?

DOAMNA

Fasole bătută.

SAFTA

Nu se mai fac ventuze în ziua de azi. Lume cu mofhuri. Cică-i leac băbesc. Băbesc-nebăbesc, așa și-au căutat sănătatea și mama și tata... Și le-a mers bine...

TOMA

Veniseră cu un alt domn să-l urce pe tron. Azi-noapte Vodă s-a băgat peste ei în tabără. Am atacat și noi. Da' prea puțini! Turcii au fugit... n-am putut să-i batem, că erau prea mulți. I-am înghesuit într-o vâlcea. Atunci, cu grosul oastei după mine... m-a împuns unul cu lancea. Dar nici n-am simțit... sunt încă tânăr...

DOAMNA

Cât o să țină și tinerețea asta? Ți-am spus să stai mai deoparte, să dai porunci...

TOMA

Poruncești, poruncești, dar mai trebuie să pui și mâna. Ar trebui să vină și pietrarul...

DOAMNA

De ce să vină acum, în puterea nopții?

TOMA

Să scrie pe lespede aia...

DOAMNA

Am uitat.

TOMA

Lucrurile astea, dacă nu le scrii, se uită. Vin bătaii noi, se uită cele vechi... și e bine să se știe și cele vechi. Acum să-i spui pietrarului să scrie așa: „Iară în iunie 19, cu ajutorul lui Dumnezeu, ne-am izbit cu păgânii la Oiești“...

DOAMNA

De ce să-i spun eu? Îi spui dumneata.

TOMA

Poate eu oi atipi... (*Către Safta.*) Ce faci? Nu te duci să-l chemi?

DOAMNA

Du-te vezi ce-i cu el...

SAFTA

Eu mă duc să aduc pietrarul... (*lese.*)

TOMA

S-a dus...

DOAMNA

S-a dus...

TOMA

N-am prea avut nici noi parte să fim singuri. Ziceam să mai stăm de vorbă.

DOAMNA

Păi, că toată viața ce-o să facem? N-o să vorbim?

TOMA

Ei, da... O să tot vorbim... Da' uite că nu ne săturăm... Cum te-ai gătit tu astăzi?

DOAMNA

Cum să mă gătesc? Mi-am pus și eu salba la gât.

TOMA

Îți stă bine cu salba la gât.

DOAMNA

Dar parcă nu știi ce ai astăzi... Vorbești așa...

TOMA

Cum?

DOAMNA

Așa... că-mi vine să plâng...

TOMA

De ce să plângi?

DOAMNA

Nu erai tu făcut să te bați în războaie.

TOMA

Acum parc-aș pofti o foaie...

DOAMNA

Mă duc să-ți aduc.

TOMA

Ei, ce faci, nu te duci? (*Iese. Toma se întinde pe masă cu gesturi oboșite, își pune mâinile pe piept. Intră femeile și-ncep să-l bocească. Nebunul îi închide ochii.*)

DOAMNA

(Revine)

Tăceți! că e ostenit. Războiu-i lucru greu... S-a-ntâmplat așa de multe ori... Venea acasă, se culca și murea... I a urmă se scula sănătos.

SAFTA

Odată am tras și clopotele, dar a treia zi s-a ridicat în capul oaselor. Lumea s-a speriat. Și el s-a ridicat și s-a răstit la lume: „Duceți-vă, că n-am murit... Am fost ostenit“...

DOAMNA

Nu murim noi așa, cu una cu două. Nu murim noi! Tăceți, că e ostenit...

SFÂRȘIT

A TREIA ȚEAPĂ
Dimineăta, la prânz și seara
(Tragedie populară în cinci acte)

Elaborarea celei de a doua – cum este considerată și cum o consideră autorul însuși – evocări istorice a evenimentelor de la mijlocul secolului al XV-lea a fost încheiată, într-o primă variantă, în 1971, precedând astfel cu 5 ani apariția primei piese din seria „istoricelor” – *Răceala*.

Un prim fragment, cu titlul *Dimineăta (în pădure)*, a fost publicat în *Cronica*, nr. 26, 26 iunie 1971, p. 6. Este Actul I al piesei, cuprinzând cinci scene, față de 6 ale textului din ediția „Minerva” 1993 (ultima apariție antumă, după care s-a reprodus textul în prezenta ediție), Scena II, comprimând, în revistă, Scenele II și III din volum.

În arhiva Fundației Marin Sorescu, se află textul integral al primei variante a piesei (145 pagini), într-o dactilogramă cu puține corecturi ale autorului, capsată într-un dosar și pregătită pentru publicare. Titlul piesei din această dactilogramă: *Vlad Țepeș – Dimineăta, la prânz și seara (Tragedie populară în cinci acte și nouă tablouri)*; șters, cu cerneală, numele editurii unde urma să se tipărească, pare să fie „Eminescu”. Anul: 1971. În această variantă, piesa are mai multe personaje (25), între ele figurând *Mohamed, Locotenentul lui Mohamed, Nenea; Chirimentu, Țicu, Fânache, Mitrele – cioplitori de țepi; Anica și Safia – bocitoare cu ziua*, alături de *Marița*, care rămâne și în varianta finală.

Construcția dramatică diferă, în prima variantă, printr-o altă structurare a tablourilor și scenelor, cât și datorită eliminării sau adăugării, în variantele succesive, a unor scene sau secvențe.

Este evident că, scriind o a doua piesă din aceeași serie, Marin Sorescu a exclus cu totul scena în care apare *Mohamed* (Actul IV, Tabloul 4, Scena XVII). Varianta I conține însă și alte scene și fragmente, mai mici sau mai mari – 12 scene inedite – suprimate, de asemenea, în varianta finală. Cu siguranță, alături de autor, cenzura a operat conștiincios, eliminând secvențele neconvenabile pe care Sorescu reușise să le strecoare, în bună măsură, în fragmentele publicate în presa literară; ele alcătuiesc o a doua variantă, intermediară, incompletă.

După *Actul I*, publicat în *Cronica* (1971), în 1978, doi ani după apariția în revista *Teatrul* a piesei *Răceala*, au apărut, succesiv, în revistele literare, alte fragmente, configurând structura celei de a doua variante – prima publicată – cu un text mult mai dezvoltat față de cel din ediție.

În *Ramuri*, nr. 2, 15 februarie 1978, p. 8–9, sub titlul: *A treia teapă. Fragment*, se publică scenele XII–XVII, fără a se indica actul sau tabloul cărora aparțin. Este vorba de Actul II, Tabloul 2, scenele II–VI. Scena XII, din revista *Ramuri*, începe cu un fragment care în volum nu se mai regăsește.

În *România literară*, nr. 11, 16 martie 1978, p. 12–13, sub titlul: *Marin Sorescu, A treia teapă. Actul II, Tabloul I din piesa cu același titlu*, sunt publicate opt scene, corespunzătoare celor din volum, cu multe variante.

În *Convorbiri literare*, nr. 4, aprilie 1978, p. 2, cu titlul: *La prânz. Fragment din piesa A treia teapă (Actul III)*, se publică *Tabloul I, scenele I–III*. Și de aici câteva replici vor fi suprimate ulterior.

În revista *Ramuri*, nr. 4, 15 aprilie 1978, p. 8–9, se publică: *Marin Sorescu, Judecata. Actul III*, cu mențiunea, în final, „*Fragment din piesa «A treia teapă»*”.

– Tabloul 3, Scena I corespunde, în volum, Tabloului 2, Scena I;

– Tabloul 4, Scenele VII și VIII vor deveni, în volum, Tabloul 3, Scenele III și IV;

Scena XIII din revistă lipsește în volum.

– Tabloul 5, Scena VII corespunde Tabloului 4, Scenele II și III din volum.

– Tabloul 6 corespunde Tabloului 5 din volum:

Scenele XIX și XX devin Scenele I și II din volum;

Scena XXI este suprimată în volum;

Scena XXIII devine Scena III.

Față de textul publicat în *Ramuri*, Actul III este mult simplificat. Eliminarea unor secvențe, în acest act, a presupus și eliminarea personajelor feminine – Anica, Safta, Marița care apăreau numai în acele scene, respectiv, Scena I, Tabloul 3 (parțial eliminată în volum) și Scena XIII, Tabloul 4, din revista *Ramuri*, total exclusă din volum. Cum Scena I a Tabloului 3 s-a păstrat parțial în Scena I, Tabloul 2 din textul final, „*Marița*”, personaj prezent în acest fragment, ar fi trebuit să figureze între personajele piesei. Dintr-o eroare, preluată în toate

edițiile succesive, în locul ei, apare „Safta“, care a dispărut din varianta finală a piesei, odată cu Scena XIII, Tabloul 4 din revista *Ramuri*.

În *Tribuna*, nr. 39, 28 septembrie 1978, p. 4–5, cu titlul: *A treia țepă. Actul V, Dimineata*, se publică Scenele I–V, fără indicarea tabloului din care fac parte, cu scene și personaje – *Mitrele, Ticu, Fanache, Frusina, Anica* –, ce lipsesc în celelalte variante publicare, precum și un Tablou 8 (Scenele VI și VII) care se regăsește, în varianta din volum, în Tabloul 1 (Scenele I și II).

În numărul 12/1978 al revistei *Teatru*, p. 52–86, piesa apare prima dată integral, într-o „versiune prescurtată pentru teatru“, cum se menționează în nota de subsol, cu titlul: *Dimineata, la prânz și seara. Tragedie populară în cinci acte*.

La apariția în volumul Marin Sorescu, *Teatru*, Editura Scrisul Românesc, 1980, p. 109–197: *A treia țepă. Dimineata, la prânz și seara (Tragedie populară în cinci acte)*, piesa este încă o dată prescurtată, numai că „operația“ este datorată cenzurii, ceea ce nu este exclus să se fi întâmplat și la publicarea în revista *Teatrul*. Într-un interviu acordat lui Val Condurache (*Arlechin*, nr. 11–12, trimestrul II, 1981, p. 5–6) Marin Sorescu relatează: „*La volumul apărut la Craiova, piesa A treia țepă a suferit un tratament îngrozitor, este redusă la jumătate. Cartea în «bun de tipar» a fost revăzută, recitită, editorul chemat la minister. S-au scos mai multe pasaje... a apărut cu o întârziere foarte mare*“ (s.n.).

Cu o singură modificare, varianta din volumul *Teatru*, 1980 a fost republicată și în volumul *Ieșirea prin cer. Teatru comentat*, p. 430–517 și, de asemenea – lucru greu de înțeles – în ultima ediție apărută în timpul vieții scriitorului, cea de la Editura Minerva, 1993. Explicația s-ar putea afla, poate, în răspunsul din interviul citat, la întrebarea ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi refuzat „să opereze modificările pe care le cerea comisia“:

„– Dar am refuzat. Toată tevatura comisiilor n-a făcut decât să mă uzeze pe mine, ca persoană, însă nu a uzat textul. Ce rămâne, chiar trunchiat, este al meu... (s.n.)“

VARIANTE:

Variantele s-au stabilit între următoarele texte:

A treia țepă, în ediția Minerva, 1993 – ediție de bază – E
Manuscrisul (dactilograma cu corecturi mss), nepublicată – Ms

- Fragmentul din revista *Cronica* – C
 Fragmentul din revista *Ramuri*, nr. 2, 1978 – R₁
 Fragmentul din revista *Convorbiri literare* – Cl
 Fragmentul din revista *România literară* – Rl
 Fragmentul din revista *Ramuri*, nr. 4, 1978 – R₂
 Fragmentul din revista *Tribuna* – Tr
 Fragmentul din revista *Teatrul* – T
 A treia țepă, în volumul *Teatru*, Scrisul Românesc, 1980 – E₁
- P. 941, r. 2: Vlad *Dracul* – zis Țepeș, domnul
 Țării Românești E, Ms
 Vlad – zis Țepeș, domnul Țării Româ-
 nești T
- r. 18: *Suleiman* E
Soleiman T, Ms
- P. 944, r. 21: – poftim, pe-al meu mi l-au tăiat, E
 – poftim, pe-al meu mi l-ai tăiat, C
- r. 26: după (Cu amărăciune) E
Liberi... Voi, aștia liberi, voi cei de
dincolo... Ms, C
 text, lipsă E, T
- r. 26: Nu știu dacă ne puteți înțelege E
 Nu știu dacă ne *mai* puteți înțelege T
 după „ne puteți înțelege“:
Poate că vă gândiți că noi nu vrem să gândim
altfel...
dar noi nu mai putem să gândim altfel, fiindcă
ni s-a umblat la șurub Ms, C
 text, lipsă E, T
- r. 29: Nu, nici *Vlad* n-are dreptate, E
 Nu, nici *Dracul* n-are dreptate, Ms, C
- r. 33: Află că *Vlad* l-a întrecut pe Mahomed E
 Află că *Dracul* l-a întrecut pe
 Mahomed Ms, C
- r. 33: după: „l-a întrecut pe Mahomed“, urmează
 textul:

„Data trecută nici nu trecuseți voi bine Dunărea și jumătate din tari-grădeni erau cu boarfele în brațe. Toți voiau să o-ntindă în Anatolia. Sunteți mari pehlivani, voi muntenii. Și Dracul asta...

– O fi el cum o fi, dar eu sunt împotriva tiraniei.

– Te mai doare?

– Nu-mi mai aduce aminte. Abia uitasem. (Văitându-se). Acum, na, iar mă doare! Nu-mi mai aduce aminte.

– (Cu grijă) Să te întorc pe partea cealaltă?

– (Schimbând vorba) Să știi, dragă, că puterea te orbește. Ia să fii tu Mahomed... să ai supuși câtă frunză și iarbă... ai mai sta aici de vorbă cu mine? N-ai mai sta. În primul rând, că ai avea foarte multe treburi. Și-n al doilea rând – nu m-ai băga în seamă. Tu – ditamai Mahomed, măcar că ridicat dintre ai noștri, luat de mic de la tata mamei și crescut în legea lor... iar eu un pârliț de oștean.

– (Râzând) Eu... Mahomed... (Râde, apoi se vaită) Eu, Mahomed...

– Nu râde că ajungi, ferească Dumnezeu... Atunci aș vrea să te văd, cum ai mai sta de vorbă cu mine... Tu Mahomed și eu un ostaș de al lui Tepeș.“

text, lipsă

E, T

P. 245, r. 6:

după „În curând vom crăpa și noi.“:

ROMÂNUL

Tot de ziuă?

TURCUL

Nu. Noi vom crăpa de noapte.

ROMÂNUL

Acum vor începe să cânte păsăricile.

TURCUL

Ba ele or fi început să cânte de mult, dar nu le-am auzit noi...

ROMÂNUL

Ne luarăm cu vorba.

Ms, C

text, lipsă

E, T

P. 945, r. 13:

după „Dorul te usucă...“:

ROMÂNUI.

Nu se poate spune că Vodă nu ți-a creat posibilitatea s-o vezi. Și încă de sus. Parcă ai fi călare și-ai vedea-o din figa calului.

TURCUI.

Nărăvaș cal. În curând o să dea cu mine în răpă.

ROMÂNUI.

Și când mă gândesc că începe o altă zi! Nimic nu e mai plictisitor decât să iei o zi de la capăt.

TURCUI.

Ce te mai consolează, e faptul că s-ar putea să fie ultima zi.

ROMÂNUI.

Uite c-a răsărit și boul ăla. (Ms)

Uite c-a răsărit și idiotul ăla. (C)

TURCUI.

Cine?

ROMÂNUI.

Soarele. E mare nerod, pentru că vede atâtea grozăvii și mai răsare.

TURCUI.

Văd că începe să te chinuie arșita... dinăuntru...

ROMÂNUI.

(Își revine)

A, deloc... Ziceam și eu așa... Și zi, ești de prin părțile noastre...

TURCUI.

Nu se vede?

ROMÂNUI.

După ce?

TURCUI.

După asta... Nu pot să-ți arăt. (Fredonând) Toți cei de prin părțile noastre, au sula-n coaste... (Râde, apoi geme) Aoleu, mor.

ROMÂNUL.

Te doare?

TURCUL

Mă doare când râd.

ROMÂNUL

(enervat)

Ai venit aici să mori sau să râzi?

TURCUL

Și una și alta. Mi-a ghicit mie o țigancă odată c-o să mor de râs.

Ms, C

text, lipsă

E, T

r. 16: după „Care?“:

TURCUL

Ăia... da' unde te uiți?

ROMÂNUL.

Mă uit și eu încotro pot.

Ms, C

text, lipsă

E, T

r. 25: după: „rândul altora.“:

Că Vodă e pus pe domnit.

TURCUL

Mă tem că domnia lui va fi scurtă. Cât e a muri un om în chinurile cele mai groaznice.

ROMÂNUL.

Un turc?

TURCUL

Un român.

ROMÂNUL

Și dacă o să domnească mai mult? Ms, C

text, lipsă E, T

P. 946, r. 11: *De mai bine de un veac avem* E

De două veacuri avem Ms

r. 28: după „puterea musulmană“:

De la 15 ani sunt tot cu sabia în mână, – e drept, dar asta n-am făcut-o de drag.

ROMÂNUL

Drag, nedrag... (Pauză) Mari pehlivani sunteți voi! Ce-aveți cu luna?

TURCUL

Care lună? A, de ce am pus-o pe steaguri? Aici e o chestie de orgoliu. Să observi că tot ce e forță vrea să-și atribuie cerul, să-l ia de partea ei. Unii luna, alții stelele, alții...

ROMÂNUL

Numai noi pământul.

TURCUL

(Cu intenție)

Dimpotrivă, noi cerul... Se face ziuă de-a binelea. Ms, C

text, lipsă E, T

P. 947, r. 11: după „cruzimi de limbaj“ urmează:
*„În unele cercuri politice, de asemenea trase în
țeară, i se spune Beștelui.* C

text, lipsă E, T

r. 16: după „Ha!“:

ROMÂNUL

Vezi, mesele astea sunt pentru el o relaxare, pentru că văzând roadele concrete ale muncii sale, are certitudinea, o dată mai mult, că nu a scăpat problemele din mână. Satisfacția omului care a făcut

o treabă. Obişnuieşte să-şi frece mâinile şi să zică: „Ei, am făcut-o şipe-asta!” Ms, C

text, lipsă E, T

r. 22: după „cum te doare. (pauză)“:

Şi... de ce-ai venit?

TURCUI.

Dorul de ţară te usucă.

ROMÂNUI.

Dar tu?

C

Şi... de ce ai venit?

TURCUI.

Dorul de ţară te usucă...

ROMÂNUI.

Aşa e.

TURCUI.

Dar tu. De ce voiai să treci dincolo?

Ms

text, lipsă

E, T

P. 948, r. 22: Hau...

E

Au.

T

P. 949, r. 6: după „Burduşit de impresii“:

TURCUI.

Nu le-ai spus?

ROMÂNUI.

Cine te-ascultă?

Ms, C

Text, lipsă

E, T

(Scurtă pauză.)

T

P. 950, r. 16:

o viaţă-ntreagă era un *nimic*.

E

o viaţă-ntreagă era un *căcat*

Ms

- r. 20: Domnule: moartea e moarte E
 Domnule: moartea e moarte. *Hm!...* Ms, C
- P. 952, după r. 6: Ms
 (Intră Tepeș)
- r. 12: (se așează pe un butuc) *Am o foame de lup. E*
 ce-mi place aici e aerul tare. Respiri sănătate
 nu alta. Face și foame. (Se așează pe butuc)
 Mi s-a lipit burta de șale. Ms

În Ms urmează Scena III, inedită:

ȚEPEȘ

(Prefăcându-se)

Mă ia cu leșin de la inimă... Ce-o fi mai înseamnă și-asta? Mi-o fi foame, nu mi-o fi foame? Când ai pe capul tău ce am eu, te pomenești leșinat și cu burta lipită de șale...

DOMNICA

Vă e milă de cei mâncați de nevoi... (Arată spre țepi)... Și vă fac foame. (Râde.)

ȚEPEȘ

(Râde.)

Sunt puțini, nu-mi fac decât sete.

DOMNICA

Doamna a avut grijă să mă trimită cu banița cu merinde după Măria voastră. Numai ce-ați ieșit din palat și zice: „Du-te după huburez în pădure. Fugi repede că acolo-l apucă foamea și e rău la foame și la mânie“...

ȚEPEȘ

Și la domnie, zic unii...

DOMNICA

Nu - nu...

P. 952, r. 21: după „plescăie din limbă...“:

TURCUL

- Ce să-i faci? Poți să te opui? E Vodă.* Ms, C
- Replică lipsă E, T
- P. 953, r. 1, 3: DOMNICA (*intră cu mâncare: un pui la frigare, pâinea în test. I.e. așează pe un șervet în fața lui Vodă*) E
- DOMNICA (*Intră cu o baniță în cap, cum duc țărăncile pe câmp la muncă. Pune banița jos cu demnitate, așază masa: un pui la frigare, pâine în test. I.e. pune pe un șervet în fața lui Vodă*)
- r. 7: după „Un pui la frigare...“:
 TURCUL: *Dacă mai ai puțină răbdare o să mă vezi și pe mine frigându-mă... Ah, soarele ăsta!* Ms, C
- Replică lipsă E, T
- r. 11: Tot. Aici, cu ei. E
- Tot. Aici cu poporul. Ms

După r. 11, în Ms următoarele replici:

DOMNICA

(cu milă)

Sunt niște nevoiași, Măria ta (Iese.)

TEPEȘ

(*Înfulecă grăbit câteva momente. Tăcere.*)

ROMÂNUL

(*oftează.*)

TURCUL

Văd că e destul de tăcut.

r. 17: după „Văd că e destul de tăcut“:

ROMÂNUL

Masa tăcerii. Și noi Coloana infinită...

C

text, lipsă

E, T, Ms

- r. 23: între: „Omul împute locul, asta așa e.”
și: „Câți ani ai, băiețică?”:

ROMÂNUL

De când cu Măria ta, parcă toate se împut mai repede. Parcă toate locurile se împut mai repede. Săracii codri. Ie vine să-și iasă din țâțâni, să-și ia câmpii, să scape de duhoarea asta...

TEPES

	(tușește căutând o replică)	<i>Ms, C</i>
	text, lipsă	<i>E, T</i>
P. 954, r. 19:	Rău a ajuns.	<i>E</i>
	Rău ați ajuns.	<i>Ms, C</i>
r. 21:	<i>E ușor lucru să încerci</i>	<i>E</i>
	<i>Ușor lucru e să încerci</i>	<i>T</i>
r. 27:	... adică mi-ați spus să vă zic nene.	<i>E</i>
	... adică mi-ai spus să-ți zic nene.	<i>T</i>
P. 957, r. 12:	după „Am fierbinteală.”:
<i>Mi s-a pus și un junghi în șale.</i>	
	<i>DOMNICA: Să-ți pun ventuzele.</i>	<i>Ms, C</i>
r. 25:	(Scuipându-l)
<i>Când oi fi în privată și să mă spurc pe numele și pe amintirea ta.</i> (Scuipându-l)	<i>E</i>
<i>Ms</i>
P. 958, r. 23:	Stă în pat și bolește,	<i>E</i>
	<i>De patru ani stă în pat și bolește</i>	<i>C</i>
P. 959, r. 2:	<i>Așa e, femeie?</i>	<i>E</i>
	<i>Așa e, miere?</i>	<i>Ms</i>
r. 5:	<i>Gândiți-vă și dumneavoastră:</i>	<i>E</i>
	<i>Gândește-te și Domnia ta:</i>	<i>T</i>
r. 26–27:	Ne plătesc ăia din Apus că-i apărăm aici?	<i>E</i>
	Ne plătesc ăia din Apus că-i apărăm aici?	
	<i>Puțin le pasă de noi că murim aici</i>	
	<i>și-i apărăm.</i>	<i>C</i>

- r. 27: Sunt și ăștia niște tâmpîți. E
iar ei stau și le e silă de viață Ms
- P. 960, r. 10: Ce să-i facem, Măria ta, ați auzit-o și E
dumneavoastră cum se exprimă
Ce să-i facem Măria ta, i-auzi cum T
se exprimă E
- r. 20: Ați auzit? E
Auzirăți? T
- P. 961, r. 4: care vor să ne dovedească asta. Ieri am... E
care vor să ne dovedească asta. Care țin
cu tot dinadinsul să ne dovedească asta.
Ieri am... Ms
- r. 14: Ori să-nvingă, ori să moară. E
Să-nvingă ori să moară. Ms
- P. 962, r. 6: Să fie purtată așa din sat în sat s-o vadă E
poporul
Să fie purtată așa din sat în sat s-o vadă
nația Ms
- r. 9: Îndurare... (*Gealații o înbată și-o târăsc*
din scenă.) E
Îndurare... T
- r. 13-16: JOIȚA (*din afara scenei*)
Te bați cu turcii, ori cu românii?
Copilașii mei, aoleu, Mitrule, Vasilică...
(Bocete) Doanne, iartă-mă... E
JOIȚA
Te bați cu turcii, ori cu românii?
Măria ta! T
JOIȚA (*Din afara scenei*)
Călăule! Te bați cu turcii, ori cu românii?
Copilașii mei, aoleu, Mitrule, Vasilică...
(Bocete) Doanne, iartă-mă Ms, C
- r. 17-19: text, lipsă C, Ms
- r. 19: care le dau lor apă la moară... E
care le dau lor apă la moară. (*Încet, către*
Părvu.) *Făceți-o scăpată... Deocamdată,*
numai puiul ăsta de spaină... Dar, dacă... T

P. 964, r. 3, până la p. 965: ultimul rând (adică *Scena VI* din volum), lipsă C, Ms.

În schimb, în *Ms* (*Scena VII*) și în *Cronica* (*Scena V*) o singură replică:

TURCUI.

Vă așteptăm în iad, Măria ta.

P. 966, r. 17: PICTORUL.: Să nu clipiți... expresia
ochilor Măriei *tale* E
PICTORUL.: Să nu clipiți... expresia
ochilor Măriei *Voastre* T

În toate replicile, *Pictorul*, se adresează lui Tepeș cu *Măria Voastră* în varianta din revista *Teatrul*.

P. 967, r. 15, 16: ... Poate o să aveți prilej să-l vedeți... E
... Poate o să aveți prilej să-l vedeți...
Cum intrați în cabinet, drept în față, sus...
E un portret în ulei, 50 pe 95 Ms, Rl

r. 28: Vlad E
Vlad *Dracu* Ms

r. 29-30: Mare trecere... E
Mare trecere... *Mai ales în dormitor...* Ms

P. 968, r. 7: ... Sultanul îl răsfată. E
... Sultanul îl răsfată. (Șoptit) *E un fel*
de Ganimede... Îl plac apoi și cadânele...
Cum s-ar zice, drumul mării îi e deschis...
A îngenuncheat și a cerut tronul Țării
Românești Ms, Rl

r. 18, 19: Mahomed e dibaci... *Citește printre*
rânduri... Și e un geniu militar... E
Mahomed e un geniu militar T

r. 18,19: după: „Și e un geniu militar...“:

[PICTORUL.]

Apoi știe ce vrea...

TEPEȘ

El ar vrea multe

PICTORUL.

Se dorește și stăpânul Europei...

Ms, Rl

text, lipsă

E, T

P. 969, r. 1, 2:

PICTORUL.

Nu mi-ați răspuns dacă *pot* vorbi deschis

E

PICTORUL.

Nu mi-ați răspuns dacă *se poate* vorbi deschis
ȚEPEȘ (*ia seama în jur*): *Se poate. Dar să nu*
vă căiți.

PICTORUL: Artiștii nu sunt interesați
decât atunci când vorbesc deschis. *Altfel,*
lingăii nu sunt artiști. Eu nu fac politică.

Ms

PICTORUL: Pot să vorbesc deschis?

ȚEPEȘ: *Puteți, da' să nu vă căiți.*

PICTORUL: Artiștii nu sunt interesați
decât atunci când vorbesc deschis. *Altfel,*
lingăii nu sunt artiști. Eu nu sunt amestecat
în politică.

Rl

Nu mi-ați răspuns dacă *pot* vorbi deschis.

Artiștii nu sunt interesați decât atunci când
vorbesc deschis. *Altfel, de lingăi e plină lumea,*
dar nu au cotă ca artiști. Eu nu sunt
amestecat în politică

T, E₁

r. 17, 18: *aproape 150 de mii de suflete*
peste o sută de mii de suflete

E

Rl

P. 970, r. 3:

Există o partidă boierească aici care vă e
potrivnică

E

Boierimea vă e potrivnică

T

Țara sărăcită de luptele pentru domnie. Există o
partidă boierească aici care vă e potrivnică.

Ms

P. 970, r. 4-11: text, lipsă

Ms, Rl

r. 12-18: variantă în *Rl*

ȚEPEȘ (*într-o doară*): *Nu faceți politică?*
Sunteți bine informat...

- P. 971, r. 7: ... au fresca pe *tâlpi* E
 ... au fresca pe *picioare* Ms
- P. 972, r. 10: ... am observat eu însumi. E
 ... am observat eu însumi *de când sunt*
Doimn Ms
- r. 14: Nu voiam să vă *mâhnesc* E
 Nu voiam să vă *spun* Ms
- r. 19-20: ... diligența a fost *jeftuită* lângă București E
 și omul meu măcelărit...
 ... diligența a fost *atacată* lângă București
 de o *bandă de tâlhari* și omul meu
 măcelărit... Ms
- r. 23: *Ca să vezi!* E
Taci că e bine! Ms
- P. 974, r. 20: Ba i-au hăcuit *păgânii*, ba ai noștri... E
 Ba i-au hăcuit *turcii*, ba ai noștri... Ms
- P. 975, r. 10: Măria ta, am văzut *țepile*, E
 Măria ta, am văzut *furcile*, Ms, Rl
- r. 20: după „Mi-i silă de drum...“:
Iar o sută de ani înapoi, aceleași porcării pe
lângă garduri. Sânge, sânge... Se scaldă ratele
în sânge românesc... S-au învățat, după o
bătălie, vin cârduri-cârduri și se dau
de-a scufundișul în sânge... Ms, Rl
- text, lipsă E, T
- P. 976, r. 18: după „Spuneam că nu-mi plac vremurile...“:
Mă gândeam adică la viitorul copilului meu.
Poate dă Dumnezeu și trăiește; o să aibă copii;
și ei, la rândul lor, tot așa, copiii pentru țara
asta adică... Și eu le-am zis-o de la obraz la
toți domnitorii care au fost răi: ce facem,
domnilor, dăm dintr-o balegă-ntr-alta? Ms, Rl
- text, lipsă E, T
- r. 19: *Să v-arăt și semnele...* E
Iaca și semnele... T
- r. 24: *Ba puteți, dar nu prinde moartea...* E
Ba da, dar nu prinde moartea T

- r. 28: *Bucățele ca la rațe? Mărunt, mărunt?* E
Poate-l vindecă gădea... Ms
- P. 977, r. 9, 10: Poate e mai bine mai la deal E
 Poate e bine mai la deal T
- r. 24: după „Nu știi ce mă face să cred c-o să fie mai bine.“:
*A fost rău-rău, dar poate-o să fie și mai bine...
 Că nu se poate, la o nație de oameni, să
 meargă tot așa, c-altfel ne ducem cu toții! Eu
 le-am spus pe drum la toți și la 1370 și la 1390,
 că toți se văitau, le-am spus: de ce cobîți?
 Țineți-vă tari, că asta e situația...* Rl
 text, lipsă E, T
- P. 979, r. 9: În conjunctura asta? E
 În conjunctura asta? (*Trist*) T
- r. 10-16: text, lipsă Ms, Rl
- r. 17, 18: Adusesem și sculele. E
 Adusesem și sculele... (*Scoate din desagă
 un mic butuc și-o bardă, și le pune jos*) Ms, Rl
- r. 26, 27: Pentru că, *din punct de vedere politic,*
 dumneata nu ești. E
 Pentru că dumneata nu ești T
- P. 980, r. 9-11: text, lipsă T
- r. 14: după: „TEPEȘ (*pe gânduri*)“:
*Le-am spus clar gealaților: cruzimea nu
 trebuie să fie în lumină solară, și resorturile ei,
 în clar obscur. Resorturile ei trebuie luminate
 la fel, dar, eu vorbesc, eu aud. Și, apoi,
 individul are tendința de a nedreptăți și pe
 domnitor și orânduirea.* T
 text, lipsă E, Rl
- P. 981, r. 6: Noroc că nu-mi sunteți frate... ca Radu E
 Noroc că nu-mi ești frate... ca Radu T
- r. 7: Știați că mi-am petrecut tinerețele pe acolo? E
 Știi că mi-am petrecut tinerețea pe acolo? T

- r. 23, 24: ... sunt distruse sistematic... Situația asta o întâlnim și la turci... *E*
 ... sunt distruse sistematic. *Domnitorul nou face să se șteargă orice urmă a celui precedent și asta spre marea satisfacție a norodului. Asta înseamnă ori că unul e mai nepopular decât celălalt, ori că se speră întotdeauna la mai mult.*
 ȚEPEȘ: *De la un domnitor se așteaptă totul...*
 PICTORUI.: Situația asta o întâlnim și la turci *Ms*
- r. 23, 24: ... Situația asta o întâlnim și la turci... *Dacă aș încerca să vând portretul Măriei tale acolo, aș fi făcut bucățele...* *E*
 ... Situația asta o găsim și la turci... *Dacă aș încerca să vând portretul Măriei Voastre, aș fi făcut bucățele...* *T*
- r. 25, 26: Ia noi dimpotrivă. Există mari colecționari, ca Papa, *E*
 Ia noi dimpotrivă, orice duce, bun, rău – este pus la colecție. Vorbesc de operele de artă.
 Există mari colecționari, ca Papa, *Ms, Rl*
- r. 31: ... mă ierți... *E*
 ... mă iertați... *Rl*
- P. 982, r. 19: la curajul pe care-l ai. *E*
 Ia curajul pe care-l aveți. *Ms, Rl*
- r. 27: după „să ne ia locul.“:
Unul în Țara Almașului așteaptă un semn de la nu știu cine. Apoi Dan, cel oploșit de la Brașov. Și Laiotă Basarab pe lângă Sighișoara *Rl*
Vlad Călugărul în Țara Almașului... etc *Ms*
 text, lipsă *E*
- P. 983, r. 2: după „neprieteni.“:
Vor capul meu, și ne-am purtat cu ei blând deocamdată. Patruzeci și unu de boieri brașoveni aflați în țara noastră i-am tras în

țeară. Bașca trei sute de inși arși de vii. Bașca satele de peste munte trecute prin sabie. Ms, Rl text, lipsă E, T

r. 4: după „știm un lucru clar.“:
Aud tobe și surle. Mi se pare că se întoarce viteazul meu general Nenea... A avut o ciocnire cu Dan, poate ne aduce vești. Ms, Rl text, lipsă E, T

Scena VII începe în *Ms* și în *Rl* cu următoarele replici:

DOMNICA

Mă chemați, Măria ta?

ȚEPEȘ
 (surprins)

Eu? Nu, futo.

DOMNICA

V-am auzit vorbind.

ȚEPEȘ

Era un monolog interior, Domnico.

DOMNICA

Interior? Adică vorbeți în casă?

ȚEPEȘ
 (râzând)

Vorbeam singur, ca ai nebuni... Când lumea vrea să știe ce mai gândești, vorbești singur... (Măhnit) Toți mă spionează, toți trag cu urechea la ce spun, toți vor să mă vândă în târgul de vite...

DOMNICA
 (neînțelegând)

În obor? Desființăm oborul...

ȚEPEȘ

Ești o fată cuminte și nu știi multe...

Ms, Rl

- text, lipsă *E, T*
- r. 19: Mă-ntrebați pe mine, *ori...?* *E*
 Mă *întrebi* pe mine? *T*
 Mă *întrebați* pe mine ori – tot
monolog? *Ms, Rl*
- r. 21: *Vorbeam singur...* *E*
Tot singur vorbeam... *Ms, Rl*
- r. 22: Știi ce: *ia* o doniță cu păcură și-l
mânjește... *E*
 Știi ce: *iei* o doniță cu păcură și-l
mânjești *Ms, Rl, T*
- r. 27: Sunt domn, dar *vreau să stau altfel...* *E*
 Sunt domn, dar stau *pe scăunel, de-ăla*
cu trei picioare... *Ms*
- P. 984, r. 2: Măria ta, *dă-l* afară... *E*
 Măria ta, *dă-l* afară... *T*
- r. 17: Tu ești o fată cuminte *că nu te-ai*
dezbrăcat *E*
 Tu ești o fată cuminte. *Ms*
- P. 985, r. 8: Dar să *nu-l vătămați. Vă rog eu...* *E*
 Dar să *nu-l omorâți...* *Ms, Rl*
 Dar să nu *ni-l vatăme...* *T*
- r. 10, 11: Du-te! (Domnica iese.) Fetele *de azi!*
 Cuminiți, cuminiți, dar trebuie păzite
 cu mătura, că iau foc. *E*
Om vedea noi... Du-te (Domnica iese.)
Fetele oricât ar fi de deștepte... degeaba.
Ridică probleme cu răpitul. Cuminiți,
 cuminiți, dar trebuie păzite cu mătura că
 iau foc. *Ms*
Om vedea noi... Du-te! (Domnica iese.) *Rl*
Om vedea noi... Du-te! (Domnica iese.)
 Fetele de azi! Cuminiți, cuminiți, dar
 trebuie păzite cu mătura, că iau foc. *T*

Scena VIII

(Intră Nenea)

NENEA

Greu, dar până la urnă ne-am descurcat... Ce mai e nou?

TEPEȘ

Am pozat ca domn al Țării Românești, două minute, și mă așteptam ca după asta pictorul să scoată cuțitul și să mă înjunghie. Cam acesta e prețul celui care pozează pe tron. Ia urna urnei nici nu-i scump, sângele trece – poza rămâne. (Îl îmbrățișează) Bun venit.

NENEA

I-am prins.

TEPEȘ

Viu?

NENEA

Viu.

TEPEȘ

Pălosul Dan! Mi se rupe inima.

NENEA

Vrea să vă ceatră îndurare...

TEPEȘ

Îndurare? (Râde) Răposatul meu tată, Vlad Dracul, s-a certat cu Iancu de Hunedoara. Acesta l-a prins și i-a tăiat capul, după ce tăiasc capul nevârstnicului meu frate Mircea, care ocupase tronul doar de câteva luni. Eu am venit pe tronul țării cu ajutorul aceluiași Iancu. Am trecut peste faptul că se purtase atât de crud cu ai mei, și i-am primit bucurosi sprijinul prietenesc. În estimp, de când noi gospodărim această țărișoară, Dan a tot uneltit la Brașov cum să ne taie capul. Noi l-am prins, iar el are nerușinarea de a ne cere să nu-i tăiem capul.

NENEA

Numai în câteva fraze pe care le-ați spus acum, tăierea capului s-a repetat de vreo șase ori. Sărăcie de limbaj?

TEPEȘ

(Râzând)

Nunai în ultimii zece ani fapta această a tăierii capului s-a repetat de vreo șase ori... O fi sărăcie de limbaj! Dar după cum vezi, nu-i sărăcie de capete domnești! (Indignat) Dan vrea îndurare! Merită să-l certăm cu paloșul numai pentru faptul că nu știe istorie.

NENEA

Ne măcelărim ca vitele...

TEPEȘ

(După o pauză)

Zici că vrea să stea de vorbă cu mine?...

NENEA

Așa am înțeles. Deși e destul de mândru.

TEPEȘ

Vom avea plăcerea să discutăm cu dumnealui în timpul slujbei.

NENEA

Ce slujbă?

TEPEȘ

Slujba lui Radu. E creștin, n-o să-l îngropăm ca pe un păgân? Dar mai întâi, să-și sape singur groapa. Cât mai adâncă, mai largă, mai plăcută... Îl îngropăm de viu.

NENEA

(Privește să vadă dacă nu e o glumă)

Cumplit. (Iese).

Scena IX

TEPEȘ

Avea dreptate: prea multe capete tăiate. Ia să mai moară și cu el pe uneri: (pauză). O să-l întreb totuși pe Dan dacă sfânta slujbă ar prefera să i-o cânte pe nas. Popii noștri cam cântă pe nas; poate lui nu-i convine. Deși pe nas ar fi de preferat. E mai odihnitor mai repede. (Câscând) De trei săptămâni n-am închis ochii. În fiecare noapte... vedenii ale mele,

ale statului... Acum aş putea şi eu să închid ochii. (Dă să se așeze pe tron, îl vede întors, scoate caftanul, îl întinde pe jos, se culcă.) *Dacă mă duc acasă, mă ia doamna de odihnit... Unde ai fost, ce-ai făcut?... Ce bine când pot să mai închizi un ochi!...* (Căscând) *Că nu mai vezi când îl închizi şi pe celălalt...* (Adoarme).

(Dă buzna Papuc.)

P. 985, r. 12:	Tabloul 2, Scena I – numai în variantele	T, E
r. 16:	scuturându-şi straietele de țărână și ierburi.	E
	scuturându-şi straietele de țărână și de ierburi	T
P. 986, r. 4:	cu limba scoasă <i>spioni, trădători</i> , oameni certăți cu munca	E
	cu limba scoasă, oameni certăți cu munca	T
r. 13:	Ei, aş, <i>na</i> , ce vorbă e asta	E
	Ei, aş, ce vorbă e asta	T
r. 25:	vreme <i>se vaită</i> toți că vă încurcă...	E
	vreme <i>vă vaitați</i> toți că vă încurcă...	T
P. 988, r. 18:	minte ca spârnelul... (<i>Îngenunche</i>)	
	Doamne,	E
	minte ca spârnelul... (<i>Îngenunchează</i>)	
	Doamne,	T
P. 989, r. 30:	nu-mi dau bine seama...	E
	nu-mi dau bine seama... <i>Ba pe boieri, sigur că pe boieri. Noi n-avem cum să pierdem, că toți boierii ne țin partea... Am văzut că ochii lui Țepeș sunt pe ei</i>	T
P. 990, r. 9:	hârșc, omor mare la fiecare giudet!	E
	hârșc, (<i>Tainic</i>) omor mare la fiecare giudet!	T
r. 22:	(pe gânduri)	E
	text, lipsă	T
P. 992, r. 2:	(studiindu-l)	E
	text, lipsă	T
r. 5:	ȚENEA	E
	ȚENEA (<i>neînțelegând</i>)	T

- r. 9, 10: TENEA: Da, acolo sunt bun *E*
 TENEA (*idem*): Unde? Da, acolo sunt bun *T*
- r. 17: Ei, *asta* acum! *E*
 Ei *asta-i* acum! *T*
- P. 994, r. 15: TENEA *E*
 TENEA (*Prudent*): *T*
- r. 22: Dar cine *v-a* spus *E*
 Dar cine *a* spus *T*
- r. 26: Termen de *predat* deseară *E*
 Termen de *predare* deseară *T*
- P. 995, r. 4: *Mai târziu* o să am toate *E*
Ca Domn, o să am toate *T*
- r. 19: după „mort, sau viu, încasează tunul...“:

TENEA
 (pe gânduri)

Persoanele din suită se exclud de la premiu?

DAN

- Nu precizăm. Tot așa văzând și făcând.* *T*
- text, lipsă *E*
- r. 21: Chestia e că *nu e* spion *E*
 Chestia e că *nu-i* spion *T*
- P. 996, r. 8: GĂGĂUȚĂ *E*
 GĂGĂUȚĂ (*speriat*): *T*
- P. 997, r. 7: Repede, *repede*... *E*
 Repede, *mai iute*... *T*
- r. 21, 22: Acum avem de stârpit alte jivine. Mergem
 în Țara Bârsei, să împrăștiem oastea lui
 Dan *E*
Vânătoarea de urși, mai târziu. Acum avem
 de stârpit alte jivine. Mergem în Țara Bârsei,
 să împrăștiem oastea lui Dan, *gata să intre-n*
țară. Nu, tu rămâi aici, poate ești ostenit. *T*
- r. 24: după „(Noaptea în Palatul domnesc)“:

PAPUC

(Intră într-un suflet)

Măria-ta!

ȚEPEȘ

(Tresărind) [Ms] / (presimțind [R₁])

Ai?

PAPUC

Turcii...

ȚEPEȘ

(sommoros)

Mai dă-i în aia mă-sii.

PAPUC

Ne cam stau într-o coastă...

ȚEPEȘ

Știam. (Adoarme.)

PAPUC

Acum au ocupat și cetatea și sunt chiar lângă Dunăre.

ȚEPEȘ

(ca în vis)

Fac și-ăștia balega praf!

PAPUC

În doi-trei ani – avem război, dacă nu le plătim birul... Rezbel...

ȚEPEȘ

(furios)

*N-o să-l mai apuci, că te trag în țepă, dacă nu mă lași să dorm.
Abia ațipisem.*

PAPUC

Atunci m-oi duce, trec mai târziu.

ȚEPEȘ

*Acum tot mi-ai speriat somnul... rămâi. (Se scoală de pe tron, cască.)
Încă aș mai avea timp să schimb cu Dan. Atunci știu că m-aș odihni...
(Ca pentru sine) Și să nu uit. Pe mormânt să-i punem și un praf de scorțișoară...
Presărat mărunt, dă gust. De donnit. Chiar asta visam, mă frământă grijile țării și-n somn. (Trezindu-se bine) Cine ziceai că...*

PAPUC

(speriat)

Turcii...

ȚEPEȘ

Până nu facem curățenie aici în țară nu vin. Că ăia sunt mofituroși.

PAPUC

(Se uită distrat pe fereastră)

A-nflorit salcâmul în noaptea asta...

ȚEPEȘ

Nu mai spune!

PAPUC

(Tresărind)

Măria-ta, o stea cu coadă...

ȚEPEȘ

(Merge și se uită)

Ne-a tăiat și asta calea. Ce e când îți taie o stea cu coadă calea? E de rău sau de bine?

PAPUC

Când de rău și când de bine. Toată istoria noastră e tăiată de stele cu coadă. Numinai dăre pe cer, încolo și-ncoace... Nu poți să te ridici de dăre, ca de zăbrele...

Ms, R₁

În Ms, textul continuă astfel:

Astea în piesele istorice se cheamă semne cerești și autorii le introduc ca să-i sperie pe domnitori.

TEPEȘ

Eu m-am speriat... am și făcut în izmene... (Privind spre cer.)

	text, lipsă	E
P. 997, r. 26:	(<i>la fereastră privind pe cer</i>)	E
	(<i>privind pe cer</i>)	Ms, R ₁
	(<i>la fereastră, privind cerul</i>)	T
r. 27, 28:	<i>Da, a fost într-adevăr o stea cu coadă...
Aveam probleme și cu cerul (După o pauză)
Dar a fost într-adevăr o stea cu coadă...
(După o pauză) Piese de teatru n-am mai
văzut de la turci. Ei aveau caraghiosul...
Ba am văzut și teatru antic... Începea cu o
molimă și până la sfârșitul piesei mureau
toți.
PAPUC: De teatru ne arde nouă...
Da, a fost într-adevăr o stea cu coadă...
(După o pauză)</i>	E
E
Ms
P. 998, r. 20:	... E o bârfă între oamenii ăștia...
... E o bârfă între oamenii ăștia..., <i>de
știința cerului...</i>
... E o bârfă între oamenii ăștia <i>de
știință</i>	E
T
Ms
P. 999, r. 10:	pe pământ, <i>nici între...</i>	E
	pe pământ...	Ms, R ₁
r. 14:	Unul Dragavei. Un <i>găligan!</i>	E
	Unul Dragavei. Un <i>zdrahon!</i>	Ms
r. 16:	<i>Și când mergi la bătălie, doar ai pîrpirii...
Când mergi la bătălie, doar ai
pîrpirii...</i>	E
Ms, R ₁ , T
P. 1000, r. 1, 2:	PAPUC: Tot unul și unul... Nu se mișcă
o frunză...
PAPUC (Răzând): Tot unul și unul...
<i>An împânzit lumea cu iscoade, spioni,
provocatori, pârangii... Nu se mișcă o
frunză...</i>	E
Ms, R ₁

P. 1000, după r. 2, în *Ms*:

ȚEPEȘ
(Brusc)

Ce-ar fi să ne turcim?

PAPUC
(Surprins)

Cum vine asta?

ȚEPEȘ

*Așa... s-o luăm înaintea turcilor... turcindu-ne... Ne-am îmbrăca
toti în salvari, ne-am pune fesuri... și-am mânca rahat.*

PAPUC
(Râzând)

Am cânta din Coran...

ȚEPEȘ

Si-am fi mai turci decât ei...

PAPUC

Asta e bună...

ȚEPEȘ

Nu râde... Eu mă gândesc serios...

- P. 1000, r. 17: Măine-dimineață avem slujbă... După
aceea ne repezim cu... *E*
Măine-dimineață avem slujbă... *Îl îngropăm*
pe Dan. După aceea ne repezim cu... *Ms, R₁*
r. 19, 20: ... de la: ... *îi înșirăm pe deal*, lipsă în *Ms*
r. 25: ... și *întărim* cetatea *E*
... și *facem* cetatea *Ms*
P. 1001, r. 1: ȚEPEȘ: Prea târziu. *E*
ȚEPEȘ: *Poinmăine ar fi* prea târziu. *Ms*
r. 9: Papuce?
PAPUC: Ce?
ȚEPEȘ: Înseamnă că ne turcim... Sau
ai vrea să ne dăm cu turcul? *Ms, R₁*

- text, lipsă E
- r. 15: Împrăstia praf de fier, *de sulf*, de plumb. E
Împrăstia praf de fier, *de aur*, de plumb. Ms
- r. 24: ... astronomii noștri se uită în altă *direcție* E
... astronomii noștri se uită în altă *parte* Ms, R₁
- P. 1003, r. 5: Pe-a lui *Mierlușcă*... E
Pe-a lui *Mogoș*... Ms, R₁
- r. 7: Și *Mierlușcă* ce ți-a raportat... E
Și *Mogoș* ce ți-a raportat... Ms, R₁
- r. 15: *observat-o noi*... E
zărit-o noi Ms, R₁
- r. 23: *Alții* cum află c-o săptămână înainte? E
Bulgarii cum află *totul* c-o săptămână înainte? Ms, R₁
- r. 26: *Alții?* E
Bulgarii? Ms, R₁
- P. 1004, r. 9: după „(prinzând cura)“:
În timp ce în alte țări astronomii au la dispoziție tot felul de tevi care de care mai lungi, care-ți apropie bolta înstelată și poți s-o vezi ca-n palmă... Noi încă mai studiem cerul așa... Închizând un ochi și făcând mâna pâlnie... (Arată). Ms, R₁
- text, lipsă E
- P. 1005, r. 28: Îți iei oamenii – îl cauți pe *Mierlușcă* E
Îți iei oamenii – îl cauți pe *Mogoș* Ms, R₁
- P. 1006, r. 6: Cunosc locul... dar *e o cetate părăginită*. E
Cunosc locul... dar *nu e nici o cetate* Ms
- r. 10: Adică trebuie să facem acolo o cetate *ca luna* E
Adică trebuie să facem acolo o cetate. Ms
- P. 1007, r. 5–6: Măria ta... *v-aș ruga*... să nu afle taică-său... i-am promis.
Eu i-am promis... *am o obligație*...
Șiți, el bătrân și nevolnic E

- Măria ta... *Te-aș ruga să nu afle
taică-său... i-am promis.*
- Eu i-am promis... El e bătrân și nevolnic *T*
- r. 9: *Bine... Câți ani are moșulică?* *E*
- Câți ani are moșulică.* *T*
- r. 20: *Toți v-au luat frica...* *E*
- Toți ți-au luat frica...* *T*
- Toți vă știu de frică...* *Ms*
- P. 1008, r. 4: *E bine să avem prieteni. Și afară, și în țară.* *E*
*E bine să avem prieteni. Și afară, și în
țară. Și afară de asta, cu Ștefan, de mic copil, de
când ne jucam de-a războiul, știu c-avem
aceleași gânduri. Ei, cum zboară vremea...*
Și cum rămân gândurile noastre la fel... *T*
- P. 1008, r. 5: după „(Intră Țenea)“, în *Ms* și în *R₁*, o scenă
în plus (Scena XIII, respectiv Scena XV). În *Ms*, personajul se numește
Nenea:

NENEA/ȚENEA

Ce facem cu sătenii din Curtișoara pe care îi ținem în butuci?

ȚEPES

Au ascuns un pribeag... Un neprieten al nostru...

NENEA

*I-am pedepsit pentru asta cu vârf și îndesat (Replică lipsă în *R₁*.)*

ȚEPES

*Trimiteti-i acasă. Duminică să aștepte toți în pragul casei, c-or să
vină oamenii noștri să-i strângă cu ușa.*

PAPUC

Oare se vor supune?

ȚEPES

*Nu le vrea nimeni răul. În fiecare duminică, până la sfârșitul anului,
să stea în prag și să aștepte oamenii noștri, să-i strângă cu ușa. I-a urmă,
i-om ierta.*

(Nenea/Papuc iese.)

- În *Ms*, Scena V din volum, publicată în *Ramuri* (nr. 2, 1978) lipsește.
- P. 1008, r. 8: Spânzuri în țara asta ca-n codru. De ce? *E*
Molină, ia ascultă-ncoace: Papuc mi-a spus
că aș fi în pericol să trec pe locul doi. Ai mai
mult sânge rece-n vine decât mine.
- Spânzuri în țara asta ca-n codru. De ce? *R₁*
- P. 1009, r. 9: Așa mi-ați poruncit. *Lista neagră de la*
miezul nopții *E*
 Așa mi-ați poruncit. *R₁*
- r. 17: *Gheorghe Papuc, aici?* *E*
 Papuc, aici? *R₁*
- r. 19–21: Așa reiese din ultimele pâri. Ei *însă* mai
sunt cu inima-ndoită. De aceea, vedeți, am
scris Papuc cu litere mari și Gheorghe cu
litere mititele *E*
 Așa reiese din ultimele pâri. Eu *încă* mai
statu la-ndoială. De aceea, vedeți, l-am
scris cu litere mai mici. *R₁*
- r. 23: după „(rupe hârtia)”: *Pe mine să mă fi pus pe*
lista aceea, c-aș fi contra mea, și nu mi-ai fi
cășunat un rău mai mare. E ultimul om
la care m-aș gândi că mă poate trăda.
TENEA: Așa le-am spus și eu slujbașilor
mei „E ultimul, înțelegeți:” Însă ei au venit
cu anumite temeri... întemeiate pe
anumite vorbe... *R₁*
 text, lipsă *E*
- P. 1010, r. 5: Adică voiam să spun că mi-e *greată.* *E*
 Adică voiam să spun că mi-e *silă.* *Ms*
- După r. 22, în *Ms*, o replică în plus:
PAPUC: Dacă vă decideți să spânzurăm
din doi în doi...
- P. 1011, r. 21: *ăștia, după aici* *E*
ăștia de p-aici *T*
- r. 27: *atrași câți mai mulți...* *E*
atrași cât mai mult... *T*
- P. 1012, r. 15: după „Ia treabă”, în *Ms* și *R₁*:

ȚEPES

Trecem întâi pe la muribunzi să le luăm pulsul și ideile. Sunt singurii care mai au idei îndrăznețe, mai poți sta de vorbă cu ei omeneste, îți sugerează tot felul de reforme. Vorbesc curajos, le merge mintea ca spârnulul... (Măhnit) Cum naiba de mi se omoară tocmai cei curajoși, oamenii cu idei și cu imaginație! În jurul nostru crește munărul proștilor. Papuce... fiți și voi mai atenți...

PAPUC

Lumea e amestecată...

ȚEPES

Nu suport niște contemporani morți făcuți grămadă. Vreau nivel, înțelegi? Uneori am impresia că oamenii din jurul meu nu gândesc cu capul lor... Fiți mai activi, mai ingenioși. Lăsați frâu liber spontaneității creatoare...

PAPUC

Se face, o să luăm măsuri...

ȚEPES

Toate chestiile astea până la Rusalii... O să controlez.

PAPUC

A început să se strângă norodul la biserică... (Râzând) Dan stă ca pe ghimpi.

ȚEPES

Uite, dacă Dan nu făcea dandanaua asta... dacă nu venea cu idei preconceptuate să ne ocupe tronul, ar fi fost om de ispravă. Îl ridicam ispravnic... Acum însă s-a isprăvit.

PAPUC

Vă jucați cu cuvintele... și cu oamenii...

ȚEPES

N-am putut să sufăr niciodată crisparea... Știi că undeva în pădure există două teți falnice, care mereu sunt pline de tâlhari înșifți în ele pentru păcatele lor. Paharnicii mei au grijă să le umple de ficcare dată când se golesc...

PAPUC

Unii mai pică la analiza sângelui...

ȚEPEȘ

Și în mijloc, mai mare și mai lustruită, e o a treia țeapă care stă întotdeauna goală...

PAPUC

M-am întrebat mereu pentru cine o fi? Știi ce, fiecare crede că e pentru el... E o spaimă...

ȚEPEȘ

Și eu cred că e pentru mine, dar psss! să nu mă spui...

În continuare, în Ms:

Dacă nu fac ceea ce mi-am pus de gând cu țara asta... mă duc și mă trag în ea. Nu s-a putut, nu s-a putut. Iată am încercat și noi să facem ceva în țărișoara asta, dacă nu a fost posibil... Dar întâi chem tot norodul să mă judece și eu stau acolo pe scară, aproape de vârful țepii și aștept.

PAPUC

(Râzând)

Știu eu cum i-ați pune să vă judece! i-ați întreba: „Cum se face că nu mă iubiți?” și ei: „Noi?” Și Măria ta: „Ia puneți-vă în locul meu!” Și i-ați trage în țeapă.

ȚEPEȘ

(Grav)

Nu, n-ar fi joacă și ei au voie să ne judece faptele. Și dacă ai mulți or zice: ăsta n-a fost domnitor, a fost găgă, ne-a vândut străinilor pe două sute de ani sau, mă rog, cum or zice ei... atunci (semn că se trage în țeapă). Dar până atunci încă mai e... Și eu tot mai sunt cu bune nădejdi față de sourta noastră... (Îmbrăcându-și caftanul) Deocamdată nu-i decât rândul lui Dan. Sapă de zor?

PAPUC

Sapă de zor...

ȚEPEȘ

Doamne ajută că sunt Sfintele Paști. Ceremonia o facem cu toți vlădicii.

PAPUC

Toti sunt în odăjdii... și put a vin de la sfințirea pâinii. Și-s cu fumu-n nas de la lumânări.

ȚEPES

După aia oprim toți calicii, facem pomană...

PAPUC

Cu oale?

ȚEPES

Cu oale și tulcele... Cu străchini, cu talere... Pomana lui Dumnezeu...

PAPUC

Fasole scăzută ca la pomană mai rar... Îmi lasă gura apă...

ȚEPES

Noi n-o să avem parte de ea... Iuăm ceva-n gură lângă tepi. Am început o vorbă cu niște muritori de rând. Mă așteaptă. Și vreau să mai trag cu ochiul la țeapa aia goală... După aia ne-om repezi la Poenari.

Dă-mi mie zece cetăți ca luna și-ti apăr Țara Românească și de muște.

PAPUC

(Zămbind)

V-aș da dar n-ai.

ȚEPES

Aia e, că trebuie să ni le facem singuri!

(Intră Nenea.)

Scena XV

NENEA

Norodul s-a-nbulzit. Vlădica așteaptă cu ceaslovul decheiorat. Dan a îngenunchiat... (Se aud clopotele)

PAPUC

I-auzi zurgălăii...

TEPES

(Grav)

Bu sunt clopote... Sfintele clopote...

PAPUC

Bat de Paște ori de înmormântare?

TEPES

Unii învie, alții mor și nu mai învie. Și mai bat c-am omorât noi o noapte... (Se închină) Doamne, iartă-ne.

(Cortina)

P. 1013, r. 5 – p. 1017, r. 15 – text lipsă în *Convorbiri literare*, unde Actul III începe cu Scena II din ediție și din *Ms*.

P. 1013, r. 17: (Cu bățul îi *nîmereste* gura) *E*
(Cu bățul îi *găsește* gura) *Ms*

P. 1014, după r. 28, o replică în plus:

OIOGUI.

Bă, puță strâmbă! *Ms*

P. 1016, r. 6: *E praznic ori înmormântare?* *E*
E pomană ori înmormântare? *Ms*

P. 1017, r. 10: ... atâta cheltuială pentru niște *jăgardele?* *E*
... atâta cheltuială pentru niște *amărâți?* *Ms*

În *Ms*, după r. 10, replica:

RÂIOSUI.

Du-te de te pișă. (Râsete.)

r. 18: Măria Sa *E*
Măria ta *Cl*

P. 1018, r. 4: Are cocoșă *și-n cap...* plină cu răutate... *E*
Are cocoșă plină cu răutate... *Ms*

r. 8: ... să nu ni se aplece, Măria ta... (Râsete) *E*
... să nu ni se aplece, Măria ta... (Veselie) *T*

- r. 25: Muierile din ziua de azi... (*Răsete*) E
 Muierile din ziua de azi... (*Chicoteli*) T
- P. 1019, r. 21: ... Alea sunt țepi. *Adică garduri vii.* E
 ... Alea sunt țepi. Ms
- r. 25: Cine *vă împiedică?* E
 Cine *să pună piedică?* T
- r. 26: Eu credeam că sunt *uluci.* E
 Eu credeam că sunt *garduri.* Ms
- P. 1020, r. 5: Ce te tot foiești, drace! Parcă ai avea
 viermi... E
 Ce te tot foiești, drace, *printre picioarele*
mujerilor! Parcă ai avea viermi... Ms
- r. 23: În mahalaua mămularilor... *Cum treci de*
Tabaci... E
 În mahalaua mămularilor. Ms
- P. 1021, r. 2: Ai văzut o cupă *frumoasă?* E
 Ai văzut o cupă *de aur?* Ms
- r. 6: ... Să văd cum stăm cu *vitejia...* E
 ... Să văd cum stăm cu *curajul...* Ms
- r. 19: înfundă beciurile... E
 înfundă beciurile *din cauză că n-are*
conștiință... Ms, Cl
- r. 25: n-am apucat *s-o giulesc...* E
 n-am apucat *s-o manglese* Ms
- P. 1022, r. 24: Tocmai pentru că *sunteți crud, pedepsiți* E
 Tocmai pentru că *ești crud, pedepsești* T
- P. 1023, r. 1: CALICII E
 MIILOGII T
- r. 3: Să ne *trăiți* mult... E
 Să ne *trăiești* mult... T
- r. 6: sus (*Răsete.*) E
 sus (*Ha, ha, ha.*) T
- r. 24: *Puteti, Măria Voastră,* numai să *vreți* E
Poți, Măria Ta, numai să *vrei* T

- r. 28: Dacă nici Măria *voastră* n-o fi cu orbii... *E*
 Dacă nici Măria *Ta* n-o fi cu orbii... *T*
- P. 1026, r. 4: Cam mulți... *E*
 Sunt cam mulți... *Ms*

P. 1026, după r. 14, un fragment în plus în *Ms*:

TEPEȘ

Prea cinstitii turci, prietenii și ocrotitorii noștri. Au venit să le plătim pentru că ne apără.

MIILOGII

- *De cine ne apără?*

TEPEȘ

Ne apără de... vrăjnași, că avem mulți vrăjnași... Și ei, oameni miloși, săritori, s-au gândit să pună pieptul. Si de-aiu trebuie să le plătim.

ORBUL.

Păi atunci, dacă tot le plătim, să ne apere și de turci. (Răsete.)

TEPEȘ

De turci nu ne apără. Eu zic că de turci trebuie să ne apărăm noi.

MIILOGII

Aoleu! Singuri?

TEPEȘ

Singuri. Să ne strângem toți laolaltă ca acun, și să luăm săbiile, și...

MIILOGII

Și... ce?

TEPEȘ

Voi sunteți gata strânși.

- P. 1026, r. 16: Cum să ne punem noi contra? *E*
 Cum să ne punem noi contra *turcilor*? *Ms*

Scena IV (din *Ms*)

(variantă a Scenei III din ediție)

TEPEȘ

Fiti bine veniți pe pământul prinnitor al Țării Românești.

SOLEIMAN

Noi întotdeauna ne-am simțit bine la voi, voi frații noștri.

TEPEȘ

Prietenia dintre turci și români n-a fost niciodată mai înfloritoare ca acum.

ORBUL

Vai mie, dacă se împacă cu turcii, toți or să ajungă milogi, noi de la cine mai cerșim?

CIUNGUL

Taci, că nu se împacă...

SOLEIMAN

Frați pe vecie.

ORBUL

Vecia mă-sii! N-auzi cum se linguesc?...

CIUNGUL

(Încet către orb)

Ai și tu niște vederi, mă orbule: Tu nu vezi că ăsta e farafastâc?

TEPEȘ

Spuneti, cinstiți oaspeți, soli ai prealuminatului Mahomed, părintele și sprijinitorul nostru, ce vânt vă aduce până la mine?

SOLEIMAN

Prealuminatul și stăpânul nostru al tuturor, slăvitul Mahomed, cel mai mare împărat, e tare mâhnit că luminăția-ta nu catadicsește să-i plătească haraciul de atâta timp. Nu vrea să creadă că ar fi o nesupunere, ci numai o scăpare din vedere a Domniei voastre. Și de aceea ne-a trimis pe noi, să vă aducem aminte. Și vă roagă să ne încredințați atât pungile

cu galbeni, cât și copiii de cuviință. Și să ne dați o ceată de oșteni care să ne întovărășească până la Dunăre, să ajungem nevătămați și cu toată agoniseala împărătească.

ȚEPES

Catastifele. Sunt socotelile făcute?

SOLEIMAN

Tot, cu dobânzi, cu tot... (Către Aga) Ia citește, Aga...

AGA

(Desfăcând catastiful)

Haraciu pe anul 1456... așa... 100 de pungi de galbeni.

OIOGUL.

Ce băner!

AGA

Pe anul... 200 de pungi... pentru că s-a dublat din cauză că nu s-a plătit la timp...

COCOȘATA

Ăstia ne belesc. Ne iau și pielea din spinare.

AGA

Iar pe anul ăsta 500 de pungi... Bașca cei 1000 de copii pentru a fi crescuți de Stambul ca ieniceri.

ȚEPES

(Gânditor)

Bașca... va să zică...

AGA

Bașca cei 200.000 de robi pentru canalul din Bosfor...

ȚEPES

(Către Soleiman)

Si trebuie să vă întoarceți la prealuminaatul Sultan cu tot peșcheșul?

SOLEIMAN

Musai. Altfel se supără. Și e rău la mânie. (Secret) Știi Măria ta că mulți vin și uneltesc, zicând că una, că alta...

ȚEPEȘ

Ce să le fac eu?

SOLEIMAN

Sultanul e foarte, foarte supărat. Vrea tot acum.

ȚEPEȘ

Acum nu vă pot da decât pe acești copii.

SOLEIMAN

Care copii?

ȚEPEȘ

(Arătând spre milogi)

Ei... Țara trece prin grele încercări... și ne e peste mână... Noi tocmai ne gândeam că... ne-a scutit!

SOLEIMAN

Cum să vă scutească, luminate?!

ȚEPEȘ

Să ne scutească.

ORBUL

(Către Gură-Strâmbă)

Mă, Gură-Strâmbă, sări și tu cu fleanca, nu vezi c-a început să-l încoltească pe Vodă? Are nevoie de ajutor.

GÂNGAVUL

Atrage-l pe turc de partea noastră.

GURĂ-STRÂMBĂ

(Tușeste)

Cinstiți muscali!

ORBUI.

(Încet)

Sunt turci!

GURĂ-STRĂMBĂ

Cinstiți turci. Haraciul a fost pentru noi un lucru sfânt. Iaca acum, de Sfântul Ilie, se împlinește sorocul de când... Adică noi întotdeauna nu ne-am gândit decât cum să agonisim să dăm haraciul... Că dacă nu v-am da noi, cine să vă dea?

ORBUI.

Le zice bine...

CIUNGUI.

Gură de aur.

GURĂ-STRĂMBĂ

Să aveți încredere, duceți-vă pe la casele voastre, că vi-l trimitem, o s-ajungă înainte...

SOLEIMAN

Noi nu ne mișcăm de-aici până nu avem totul peșin...

GURĂ-STRĂMBĂ

Ce peșin? Noi dăm tot odată...

ȚEPES

(Către Gură-Strâmbă)

Nu te amesteca în politica externă! (Către Soleiman) Părerea noastră este...

COCOȘATA

(Către Ciung)

Cam de mulțișor Vodă ăsta își bate joc de noi.

CIUNGUI.

(Revoltat)

De popor.

OLOGUI

De prostime.

COCOȘATA

Hai să ne dăm cu turcii, că sunt mai tari.

CIUNGUI.

Precis, au adus și pe umul, cu care să facă trampa.

UN GRUP DE PROTESTATARI

(Către Tepeș)

Unde e apa din Tara Românească? De ce nu mai plouă? De-aiia nu mai plouă!

TEPEȘ

(Către Soleiman, continuând nestingherit ideea)

... Ziceam că... om da și noi ce-om putea acum. Restul când o vrea Domnul...

PROTESTATARI

Ăăăăăă!

TEPEȘ

Eu nu pot să-mi bat joc de-o țară întreagă...

PROTESTATARI

Ăăăăăă!

SOLEIMAN

Nu prea aud...

TEPEȘ

(Arătând spre calici)

E dreptul lor să se exprime. Suntem un popor liber, cu adânci rădăcini democratice.

PROTESTATARI

Ăăăăă!

SOLEIMAN

Ia noi se crâcneste mai puțin.

ȚEPEȘ

Prin urmare, o să aibă ce învăța.

SOLEIMAN

De unde?

ȚEPEȘ

De la voi. Tocmai voiam să vi-i ofer în locul copiilor de haraci.

SOLEIMAN

(Foarte surprins)

Pe... calicii ăștia?

ȚEPEȘ

Sunt niște copii.

SOLEIMAN

Babalâcii ăștia paralitici?

CALICII

Ei, ei?

ȚEPEȘ

Copii de tătă. Toți unblă cu gura după tătă.

OLOGUL

Măria ta, eu m-aș duce până-afară... (Dă s-o-ntindă)

ȚEPEȘ

Stai acolo, ologule, mai rabdă și tu puțin.

OLOGUL

Eu am venit la pomana Măriei tale să mănânc sau să rabd?

ȚEPEȘ

Să te sature. O să te sature. (Către Soleiman) Ia mai chibzuiește domnia-ta...

SOLEIMAN

(Ofensat)

Socotesc că Măria sa face glume. (Râde.) Asta e bună.

ȚEPEȘ

Așa ne-apucă pe noi veselia, câteodată. Ne vine să... să... ha-ha-ha... (Hohot mare de râs, încep să râdă și milogii, și turcii. În timpul asta, Țepeș, Papuc și oștenii săi se strecoară afară. Un oștean se întoarce și-i face semn lui Aga să-l urmeze.)

SOLEIMAN

Veseli oamenii.

LEPROSUL

Inimă deschisă. Ia noi ce-i în gușă și-n căpușă... ha-ha...

SOLEIMAN

E mai mare dragul pentru mine să viu după haraci în Țara Românească... Știu că mă distrez.

CIUNGUL

Iar Vodă asta e pus pe șotii...

ORBUL

Ce idee... Să ne dea pe noi de haraci... (Răsete)

CIUNGUL

Nu ne-ar strica să ne plimbăm o țară prin împărăție.

ORBUL

Unde ești, turcule? Ia-ne, turcule! (Îl caută cu bățul.)

TOȚI CEILALȚI

(Rugător)

I-ane, turcule! Ia-ne, turcule! Ia...

COCOȘATA

(Speriată)

Foc!

CIUNGUL

Așa e, nu ne mai învăța tu pe noi.

COCOȘATA

Foc!

CIUNGUL

Ce, parcă noi nu știm că e deștept-foc?

ORBUI.

Arde. Sînt miros.

I.EPROSUL

Care te-ai ars mă cu iaurtul?

Aoleu! Aoleu!

(Scena se umple de fum. Tipete, toți se reped spre ușă)

GLASURI

La o parte, ce v-ați protăpiti? Care ții, mă, de ușă?

CIUNGUL

E închisă. Ne-au închis aici.

(Tipete. Se reped la ferestre)

SOI.EIMAN

La o parte, că m-așteaptă sultanul. (Se repede la ușă, merge la geamuri și începe să bată cu pumnul în perete.)

GLASURI

Ardem de vii. Aoleu!

I.EPROSUL

Nu! Mă striviți! Vai! burta! au!

SOI.EIMAN

Aga, unde ești, Aga? Du-te de-i spune lui Vodă că... Îl schimb...

ORBUI.

Murim, fraților... A început să troznească tavanul...

SOLEIMAN

Sunt reprezentantul Puterii Otomane!

COCOȘATA

Taci, ciună! Ești piază-rea!

VOCI

Piază-rea! De-aici ni se trage!

SOLEIMAN

Vă iau robi pe toți.

COCOȘATA

Pe el!

VOCI

Pe el! (Vacarm, fum)

(Cortina)

P. 1027, r. 7:	Cum asta?	E
	Cum <i>vine</i> asta?	Cl, T
r. 20:	(intervine)	E
	(<i>Intervine, socotind pe degete</i>)	T
P. 1028, r. 9:	Măi băieți, vă dau afară! (Către Oștean)	
	Unde e vâraful de <i>aici</i> ?	E
	Măi băieți, vă dau afară! (Către Oștean)	
	Unde e vâraful de <i>p-aici</i> ?	T
P. 1030, r. 6:	Vai, vai, vai! Dacă se împacă, toți or	
	să ajungă milogi,	E
	Vai <i>mie</i> , vai <i>ție</i> , vai <i>lui</i> ! Dacă se împacă,	
	toți or să ajungă milogi,	Cl, T
r. 28:	Aoleu ce <i>cheolhan</i> ! Ce bănet!	E
	Aoleu ce <i>cheolhanuri</i> ! Ce de <i>tuslamale</i>	
	<i>irosite</i> ! Ce <i>paccea</i> ! Ce de bănet!	T
P. 1031, r. 1:	Pe anul... 20 de pungi...	E
	Pe anul... <i>trei sute</i> de pungi	T
r. 7:	Iar pe anul ăsta de la Hegiră...	
	500 de pungi	E

- Iar pe anul ăsta de la Hegiră... *atât*...
500 de pungi Cl
- r. 21: Toate bubele rele, pe *turul babei mele*.
Ce să le fac eu? E
Toate bubele rele, pe curul babei mele.
Ce să le fac eu. Cl
Ce să le fac eu? T
- P. 1032, r. 25: *Sunt turci?* E
Îs turci? T
- r. 27, 28: Cinstiți *Harabagii*... *Haraciul a fost*
pentru noi un lucru sfânt. *Iacă acum,*
la Sfântul Ilie, se împlinește sorocul
de când... E
Cinstiți *barabagii*... *Haraciul fuse* pentru
noi un lucru sfânt. *Iacă acum, de*
sfântul Cruță, se împlinește sorocul
de când... T
- P. 1033, r. 1: să dăm și cămașa *din spinare*. Că dacă
nu v-am da noi, E
să dăm și cămașa, *și capra și copilul*. Că
dacă nu v-am da noi, T
- r. 6: *Gură* de Aur. E
Guriță de Aur. T
- r. 8-10: Să aveți încredere *și bâra-bâra* pe la
casele voastre, că vi-l trimitem, o s-ajungă
înainte. *Ce mai tura-vura,* murătura,
pentru un *ban* ne luați căciula? E
Să aveți încredere *și bâra-bâra* pe la
casele voastre, că vi-l trimitem, o s-ajungă
înainte. *Ce mai dura-vura,* murătura,
pentru un *gologan* ne luați căciula? Cl
Să aveți încredere. *Și bâra* pe la *cășile*
voastre, că vi-l trimitem,... o să ajungă
înainte. *Asta-i,* *ce mai tura-vura,*
murătura pentru un *ban* ne luați
căciula? -, *bă*. T

- r. 15: haznaua mă-sii, la urma *urmelor* uite-aşa
cu hârdăul! E
haznaua mă-sii, la urma urmei uite-aşa
cu hârdăul Cl
- r. 22: Cam de multişor Vodă îşi bate joc de noi E
Cam de multişor Vodă *ăsta* îşi bate joc
de noi T
- P. 1034, r. 22: E dreptul lor să se exprime. E
E dreptul lor să se exprime. *Suntem un
popor liber, cu adânci rădăcini democratice.* Cl
- P. 1035, r. 9: Sunt nişte *copii* E
Sunt nişte *prunci* T
- r. 12: CALICII E
MILOGII T
- r. 23: Să te saturi. O *să te saturi* E
Să te saturi. O *să-ţi ţină de sat.* T
- P. 1036, r. 3: ha-ha-ha... (Hohot mare, încep să *râdă*
şi milogii, şi turcii. În timpul *ăsta*, E
ha-ha-ha... (Hohot mare încep să *lărgească*
gurile până la urechi şi milogii şi turcii. În
timpul *ăsta*, T
- r. 12, 13: E *mai* mare dragul pentru mine, *să vin*
după haraci înspre năuntru' *Țării*
Româneşti... E
E mare dragul pentru mine *vin* după
haraci înspre năuntru' *Țara Românească...* T
- r. 22: Unde eşti, turcule! Ia-ne, turcule! Ia... E
Unde eşti, turcule! Ia-ne, turcule! (*Îl
caută cu bățul.*) Cl, T
- P. 1036, după r. 22: *TOTI (rugător): Ia-ne turcule! Ia-ne,*
turcule! Ia... Cl, T
text, lipsă E
- r. 24: *Ba*, Haraci sictir, *du-te-nvâtindu-te...* E
Bă, Haraci sictir, *du-te-n poalele*
mă-tii... Cl, T

- P. 1037, r. 11: E închisă. Ne-au zăvorât aici. (Țipete.
Se reped la ferestre.) E
E închisă. Ne-au zăvorât aici. (Țipete.
Se reped la ferestre. *Unul dintre milogi își
lasă jos cărjele și-o rupe la fugă țipând:
„Mai bine teafăr decât olog!”* T
- r. 13: Părtie, că m-asteaptă pađisahul! Se repede
la ușă, merge la geamuri E
Părtie, că m-asteaptă pađisahul! Se repede
la ușă, geamuri T
- r. 23: *Am mierlit-o, fraților...* E
O mierlirăm fraților... T
- P. 1038, r. 7: Tabloul 2, Scena I nu există în Ms
- P. 1038, r. 9, după „(Domnica, Marița, în iatacul Domnicăi):

MARİȚA

*Nu e frumos ce faci, fata mea... Ai bătut cățelul fără să fie vino-
vat... I-ai dat în cap cu traista de păr de capră în care-ți ții dresurile.*

DOMNICA

A sărit cu picioarele pe mine și-a dat să mă pupe...

MARİȚA

*E, s-a gudurat și el când te-a văzut... așa sunt animalele astea: se
uită la om ca la Dumnezeu... Dau din coadă, se dau peste cap, scot
limba... sunt în stare să moară pentru tine... Și tu să-l croiești pe Gentile
Giovani! Iaca nume de câine – hodoronc-tronc!*

DOMNICA

Pictorul i l-a pus... zice că are el un prieten de-l cheamă așa...

MARİȚA

*Nu-i pristiniți pe-ăștia-n casă, căăștia strică moravurile... Sparg
obiceiurile, aduc năravuri de-afară, microbi noi de nu le mai dă nimeni
de leac... Bagă zăzanie între oameni și dobitoace... pocesc numele...*

DOMNICA

Lasă că Giovanni Gentile sună frumos!

MARȚA

Hm! Să-ți spun eu nume de javre: Dolca, dacă e cătea. Ori Bobica... Oituz, dacă e de-âl ciobănesc; Grivei, Osnan... Iatrăgiu; Arambașa, Codin, dacă dă din coadă...

DOMNICA

Îmi pare rău de chelfâneală... dar nu știu ce am... sunt nervoasă... scapăr!

MARȚA

Ceaiurile mele îți fac bine?

DOMNICA

Rău... Aruncă rădăcinile alea, toate buruienile, să nu le mai văd în ochi... Am ameteli, parcă se-nvârtește palatul cu mine...

MARȚA

Fetico, nu mai iubi așa mocnit... că dai în ulcer. Ascultă pe taica. Sunt doctor în materie de ulcer... am făcut patru hemoragii la stomac... Știi ce înseamnă patru?... la a treia mori...

DOMNICA

(Râzând)

Și cum ai scăpat?

MARȚA

Cu bocitul. Am început să mă jelesc... „Aoleu, mor! Aoleu, mor!” După trei săptămâni de zăcut în draci... nu mai aveam nimic... Ias' că înure timp se schimbase și clima... Se făcuse frumos, că era tot înmărat, și mi se întorsese și omul de la Suceava, aducând vesti bune... Că în toată Peninsula Balcanică e liniște... Fato, și toate astea la un loc parcă mi-au luat arsurile cu mâna... Când te doare la inimă să știi că sunt tot nervii...

DOMNICA

Și când te dor nervii?

MARȚA

Tot de la inimă... Mai dă-l încolo de venetic... I-ai spus că nu-ți place de el, să plece, domnule, de unde-a venit și să lase Țara Românească – neîubită. N-avem noi fete mari de împrăștiat ca meiu prin lune... Ce buză poți să pui pe ce spune el? R₂

text, lipsă

E

P. 1038, r. 25–26: DOMNICA: Intră la Papa de la Roma cum *intri* tu la mine, Marțo, cu mâinile-n șolduri... *și-mi faci morală... Așa și el ăluia*. După tată... se trage din regele Franței... iar dinspre mamă *se trage...* E

DOMNICA: Intră la Papa de la Roma cum *intri* tu la mine, Marțo, cu mâinile-n șolduri... *și-mi faci morală... Așa și el ăluia*.

MARȚA: *Ăstăia trebuie să-i dai cu traista-n cap, nu să-ți căsuneze pe-un cățel nevinovat*.

DOMNICA: După tată... se trage din regele Franței... *dintr-unul din ei care era italian de origine*, iar dinspre mamă... R₂

DOMNICA: Intră la Papa de la Roma cum *dai buzna* tu la mine, Marțo, cu mâinile-n șolduri... După tată... se trage din regele Franței... iar dinspre mamă... T

r. 29: Când a avut timp să-ți împueze capul cu atâtea parascovenii?... E

... din aia mă-sii... Ia te uită până unde-a ajuns golanul! R₂

P. 1039, r. 9: dintr-o bucată. Și sfântă... lemn *sfânt* E

dintr-o bucată. Și sfântă... lemn *bun* R₂

r. 11, 12: *De câteva ori l-am scos din mâinile gealaților. Prepuiau că e vreun fur...* E îndrăgostit lulea... E

E îndrăgostit lulea... T

r. 14: (oțărâta) lipsă în R₁

- r. 16: vecin să nu-ți *iei* bărbat, E
 vecin să nu-ți *alegi* bărbat T
- r. 17: te face uitată, pe vreun mal de mare E
 te face uitată, pe vreun mal de mare.
Italia așa-i că-i numai maluri? Pe acolo
te pierde. R₂
- r. 21-23: Aia e, dacă ești orfană: crezi tot: *Că bieții*
părinții tăi, Dumnezeu să-i ierte, au fost
*omorâți de păgâni... Cine să te învețe?...
 N-a fost una la noi,* E
 Aia dacă ești orfană: crezi tot... N-a fost
 una, la noi, T
- r. 23: învețe?... N-a fost una la noi, de-a plecat
 c-un sol din Persia? E
 învețe?... *Zici că dacă ești de neam mare și*
te înzestreză Vodă... toate astea atârnă
mai greu decât un bob de linte în mintea
unui flusturatic, care poate să-ți spună
orice, că cum să-l verifici?
 N-a fost una la noi, de-a plecat c-un sol
 din Persia? R₂
- r. 25: și când ajunge aia acolo la el, harapul mai
 avea cinci soții... E
 și când ajunge aia acolo la el, harapul mai
 avea cinci soții... *și nici ăstora nu le făcea*
nimic, că trăia cu alte cinci țiitoare... R₂
- P. 1040, r. 4: și ți-a venit pofta de mâncare... *Nu vezi*
că ești ca scândura? Și E
 și ți-a venit pofta de mâncare... *Și* T
- r. 12: Ești o copilă draga *leliții*... Ei lasă, că
 nu te mai supăr... E
 Ești o copilă draga *leicăi*... Ei lasă, că nu
 te mai supăr... *Cel puțin tu bocesc pentru*
tine, eu mă duc să bocesc niște oameni pe
care nu i-am văzut în viața mea... R₂
 Ești o copilă draga *leicăi*... T

- r. 13–15: Era să uit... Vezi că... logodnicul e aci
la ușă... *se face că descântă cu un cărbune
o foaie, cât un brusture. Strică niște hârtie
de pomană.* E
Era să uit... Vezi că... logodnicul e aci
la ușă T
- P. 1040, după r. 19: *DOMNICA (Singură): Toți se pricep la
dragoste și nimeni nu încearcă să pună
mâna să înțeleagă tineretul... În afară de
Vodă nu există un om la care să te duci
să te spovedești, să-i ceri un sfat într-o
problemă personală... de amor...* R₂
text, lipsă E
- r. 25: altceva îi poruncisem E
altceva îi poruncisem să vă comunice R₂
- P. 1041, r. 11: Așa arată o ușă din zilele noastre. E
E un adevărat studiu. E
Așa arată o ușă din zilele noastre. *Am
pictat de atâtea ori ușa iatacului duminicăle,
acest monument de încluiere, că la întoarcere
aș putea face o expoziție pe tema aceasta:
„Ușa iubitei!”. Am surprins cele mai mici
amănunte. Am zugrăvit-o din față, mai
dintr-o parte, de aproape, mai de la
distanță... la diferite ore din zi...*
E un adevărat studiu R₂
- r. 11–13: Așa arată o ușă din zilele noastre. E
*un adevărat studiu despre cum cade lumina,
la diferite ore ale zilei, pe același obiect...
din păcate insensibil... (Cu mâhnire:)
Faptul că sunt capabil să pierd* E
Așa arată o ușă din zilele noastre. *Am pictat
de atâtea ori ușa iatacului duminicăle.
Iată-mă capabil să pierd* T
- r. 13: din păcate insensibil... (Cu mâhnire:) Faptul
că sunt capabil să pierd E

- din păcate insensibil... *de lemn. Singurul lucru care mă reține de la vernisaj e această remarcă ce-ar putea răsări pe buzele primului venit să-mi admire capodoperele: „Fortezi uși deschise, dragă prietene? Toate ușile iubitelor noastre sunt date la perete”. Bineînțeles că, în cazul de față, n-ar avea pic de dreptate, dar ideea mă dezarmează...
Iar faptul că sunt capabil să pierd* *R₂*
- r. 16: *la orice cap încoronat... mă face să mă simt ridicol... E*
la orice cap încoronat... faptul acesta mă face să mă simt ridicol... R₂
la orice cap încoronat... O, faptul acesta mă face să mă simt ridicol... T
- r. 20: *Uf, stau cu cutia asta a Pandorei în brațe. Pofiiim... O mică atenție E*
Uf, sed și cu cutia asta a Pandorei în brațe. O mică atenție T
- r. 26-30: *dumneavoastră: un morman de lucruri desperecheate... o cizmulită de dreptul, roșie, și un papuc de stângul verde... Taior fără foi... câte o sanda... cinci cești dintr-un serviciu de douăsprezece piese... Și mai pretinde cavalerul că mă iubește... Nici serviciul de pahare nu-i complet... E*
dumneavoastră: un morman de lucruri desperecheate... Și mai pretinde cavalerul că mă iubește. Nici serviciul de pahare nu-i complet. De fiecare dată, mi-aduceți doar câte unul T
douăsprezece piese, câte o jumătate de metru de atlas... ce să-ți iese de-aci? Nici bluză, nici rochită... Și mai pretinde cavalerul că mă iubește... Nici serviciul de pahare nu-i complet. De fiecare dată mi-aduceți doar câte unul. R₂

- P. 1042, r. 3: *Să știți că* mascalzonele de Giuseppe. *E*
 Mascalzonele de Giuseppe! *T*
 r. 23: *(Teatral)* E acolo un spîter... *E*
 E acolo un spîter *T*

P. 1042, r. 25, p. 1043, r. 4, fragmentul:

DOMNICA

Nu, nu... mulțumesc... (Strigând) Hei, lele Marito... Ajută-l pe domnul să-și ducă zestrea înapoi, în locuința dumnealui. (Marita le ia cu brațul) Grija mare să nu se rătăcească ceva... Are obligații... Giuseppe... *T*

- P. 1043, r. 2: Știam eu că ești prin preajmă... *E*
 Știam eu că ești *pe-aici* prin preajmă *R₂*
 r. 4: Grija mare să nu se rătăcească ceva...
 Are obligații... Giuseppe... *C*
 Grija mare să nu se rătăcească ceva...
 Are obligații... Giuseppe... *feciorul...* *R₂*
 r. 6: Îl împachetez imediat (Iese.) *E*
M-a nenorocit vagabondul de Giuseppe cu liota lui de fetișcane, pe care le culege de pe toate ulițele, le momeste, le minte și-mi face țara, renașterea italiană de răs. Îl împachetez imediat (Iese.) *R₂*
 r. 9: *Nu, că o explicație trebuia să am...* *E*
O explicație trebuia să am... *T*
 r. 19-20: Ce vreți toți de la mine? De ce mă prigonîți? *E*
 Ce vreți toți de la mine? *De ce nu mă lăsați în pace?* De ce mă prigonîți *Ms*
 r. 24: *Ce-i cu zumzetul ăsta de albine* *E*
Parcă aud un zumzet de albine *Ms*
 P. 1044, r. 19: Și imediat o cetenie să duduie *cerurile...* *E*
 Și, imediat, o cetenie să duduie *tăriile...* *T*
Rău îmi pare, căpitane. *Ms*

P. 1044, după r. 19, în *Ms*, replici în plus:

PAPUC

De cine?

TEPEȘ

(Arătând cu mâna spre cei care ard)

De...

PAPUC

Erau păgâni, Măria-ta...

TEPEȘ

Da, dar ceilalți...

PAPUC

Erau de-ai noștri, Măria ta... Milogi, de-ai noștri.

TEPEȘ

Milogi de-ai noștri, milogi de-ai lor, — bine că s-a terminat. (Continuă să se plimbe prin scenă.) Mare păcat am făcut cu calicii...

TEPEȘ

N-au apucat să ia cafeaua din cauza păcătoșilor de turci.

P. 1045, r. 9–11: Vine iarna, cinstite Aga, te-a prins vremea rea prin părțile noastre. (Către Papuc.)
 Lasă-l. Dezleagă-i mâinile. (Papuc îl dezleagă pe turc, oarecum contrariat.) Ești liber, Aga. *E*
 Vine iarna, cinstite Aga, te-a prins vremea rea prin părțile noastre. *Pe la voi cum e iarna? Tot ger, tot ger?*

*AGA (Neînțelegând): Care ger?**TEPEȘ (Către Papuc): Lasă-l. dezleagă-i mâinile.*

(Papuc îl dezleagă pe turc, oarecum contrariat.)

Ești liber, Aga. *Ms, R₂*r. 27: Sper că nu l-ați bătut, ar fi mare rușinea! *E*Sper că nu l-ați bătut, ar fi *mai* mare rușinea! *T*

P. 1046, r. 8: Si să-și bage mintile-n cap (Către Papuc):
Crezi că și le bagă? E
 și să-și bage mintile-n cap. T

P. 1046, după r. 8, în *Ms* și *R*₂, replici în plus:

PAPUC

De!

ȚEPES

E bine să mai lași câte unul viu ca să povestească și să-i înfricoșeze pe ceilalți. Cum o să-i bage zăpăcitul asta în sperietți pe-ai lui... (Râde)
Ab, ce-o să mai bată sultanul din palne, împărțind ordine în dreapta și-n stânga!

PAPUC

O să facă bătături...

ȚEPES

Ăstia trebuie înfricoșati... (O clipă pe gânduri) Cred că trebuia să-i dăm drunul și unui nilog de-al nostru. Ms

În *R*₂, variantă la replicile:

ȚEPES

(Râde)

Ab, ce-o să mai bată sultanul din palne...

PAPUC

Ba bine că nu. O să-și dea cu punnii-n cap...

ȚEPES

Ăstia trebuie înfricoșati... (O clipă pe gânduri)

r. 11: ... Dă fuguța... (Papuc *dă să fugă.*) E

... Dă fuguța... (Papuc *fuge*) *R*₂

r. 19: ... tot *s-a furișat* unul... Nu-ndrăzneam
să vă aduc la cunoștință E

... tot *a scăpat* unul... Nu-ndrăzneam

să vă spun Ms

- P. 1047, r. 9: Și treci pe la Vlădica. Să nu uite de
sfeștanie. Să ne ierte pe loc E
Și treci pe la Vlădica. Să nu uite de
sfeștanie. Să ne ierte pe loc. *Și să purceadă*
la o altă biserică și mai frumoasă.
PAPUC: Hramul?
ȚEPES: Adormirea Maicii Domnului Ms, R₂
- r. 12: ... să țină piept lui Dan Basarab E
 ... să țină piept lui Basarab Ms, R₂
- r. 14: să ne *birnie* (Râde.) E
 să ne *taie capul* (Râde.) Ms
- r. 15: N-o să *ne trădeze*? E
Ești sigur că Rozmalin n-o să trădeze? Ms
- r. 17-18: Prietenul meu cel mai bun, și sluga voastră
cea mai supusă *să trădeze? Hm!* (Iese.) E
Măria-ta, Rozmalin e prietenul meu cel
mai bun, și sluga voastră cea mai supusă.
(Iese.) Ms
- r. 18: să trădeze? *Hm!* (Iese.) E
 să trădeze? *Nu!* (Iese.) R₂
- r. 22: *se vor rostogoli capete.* Să te ții tare.
(Zâmbind) E
și alte capete. Ms
- s
e vor rostogoli capete. Să te ții tare,
frățioare (Zâmbind) T
- r. 29: (Intră Țenea și Papuc) E
 (Intră Domnica) Ms
- P. 1048, r. 4: Doamne... E
(Măhnit): Doamne... T
- r. 22: În *Ms*, în locul Scenei V din *E*, Scena IX
din Actul III, numerotată, prin erori repetate,
Scena VI:

DOMNICA

(Speriată)

O fi luat ceva foc?

ȚEPEȘ

(Se ridică, jenat)

Nu e nimic, Domnico. Ia, niște pârlți.

DOMNICA

(Cu naivitate)

Sunt pârlți tare?

ȚEPEȘ

De tot.

DOMNICA

Măria ta... Trebuie să veniți repede acasă la curte.

ȚEPEȘ

Complot? Papuc m-a trădat sau Nenea a trecut cu oastea de partea sultanului?

DOMNICA

Finul domniei-tale, Vlad, s-a înțepat cu un ac... și doamna e tare îngrijorată. Dacă se obrântește, dă în buba a rea și cu vracii dumnezei de apoi!

ȚEPEȘ

(Speriat)

Cu un ac?

DOMNICA

Da... și...

ȚEPEȘ

Curge sânge... sângele meu?

DOMNICA

Nu, dar îl doare, mititelul, și plânge.

ȚEPEȘ

Plânge?

DOMNICA

Și-ntreabă: ce face tăticu?

ȚEPES

(Răstit)

Tăticu face ace... din ce în ce mai mari. Să-și bage mintile-n cap și să fie cuminte. (Domnica iese speriată.) Femeia se cuvine să aibă pleoapele lăsate în jos. Ca și poalele lungi. Ale noastre, dimpotrivă, își dau ochii peste cap. Fustele le au scurte ca trăsnetul. (Pe alt ton) Atâtea femei la curte și nu sunt în stare să aibă grijă de un cocon nătăflet. Rezolvăm noi și chestiunea asta!

(Intră Aga, prăfuit, speriat, abia trăgându-și sufletul.)

P. 1048, r. 23: Scena VI

E

Scena VII (numerotată greșit; în realitate scena X din acest act)
în Ms – variantă:

Scena VII

AGA

Măria ta...

ȚEPES

Ce e cu tine aici?

AGA

Nu mă lasă să ies...

ȚEPES

(Răstit)

Unde trebuia să fii acum?

AGA

Nu mă lasă să ies din țară... M-au întors de la Dunăre...

ȚEPES

De ce te-au întors?

AGA

Nu știu... Ziceau că să nu fac pe turcul...

TEPEȘ

Bună pază am! Du-te și spune-le că eu te-am trimis.

AGA

(Stă pironit.)

TEPEȘ

Ai auzit?

AGA

(O rupe la fugă.)

TEPEȘ

Stai! (Aga se oprește.) Fă să ajungă cât mai repede la urechea sultanului că Țara Românească nu plătește bir, că e o țară liberă și... (Aga o rupe la fugă.) Liberă și... mai cum? Și cum o mai da Dumnezeu! Boierii îmi sunt credincioși, oștenii îmi știu de frică, sunt viteji... Trebuie cumpănită bine situația...

(Intră Nenea.)

P. 1049, r. 17:	<i>Te întorci la Stambul prin Țara Ardealului.</i>	T
r. 25:	<i>Eu am timp de scrisori? Fugi</i>	E
	<i>Am eu timp de scrisori? Fugi (Aga fuge.)</i>	T
P. 1050, r. 5:	(... Se aude dinspre biserică)	E
	(... Se aude dinspre mănăstire)	T

După *Scena VI* din ediție (cu variantă în manuscris) urmează, în manuscris, *Scena XI* și *Scena XII*. Aceasta din urmă este publicată, cu variante, în *R₂*, drept *Tabloul 4, Scena XIII*. Puncte de suspensie indică între *Scena VIII* și *Scena XIII*, în revista *Ramuri*, lipsa a patru scene.

Scena XI

NENEA

Doamne, ne-ați ars spionii.

ȚEPEȘ

Care spioni?

NENEA

Cercetașii. Unii lucrau pentru noi...

ȚEPEȘ

Se vede că nu-i plătești destul de bine dacă-ntindeau mâna și la stăpâni... (Râzând) Bine că am terminat cu agenții ăștia dubli. Nu-mi plac cerșetorii cu două fete...

NENEA

Da, dar

ȚEPEȘ

(Grav)

Schimbăm garda.

NENEA

Săracul Rozmalin. L-a prins Laiotă, l-a făcut bucăți și ni l-a trimis într-o desagă. S-a întors calul singur cu el în desagă...

ȚEPEȘ

Și oastea?

PAPUC

E împrăștiată. I-au atacat pe neașteptate... cei mai mulți au pierit... Laiotă are mulți oameni.

ȚEPEȘ

Va să zică n-am aprins noi degeaba lumânările astea... cu biserică cu tot... Asta, c-o fost cu biserică cu tot.

PAPUC

Începe să ne cam înece fumul... Nu vă e frică?

ȚEPEȘ

Noroc că eu nu mă tem de înec. Uite ce facem: (Îl cheamă aproape și încep să discute în șoaptă.)

Scena XII

AGA

(Apare aproape plângând)

Nu mă lasă...

PAPUC

(Râzând)

Doamne, iată pe cine am scăpat noi de la foc! Nu e în stare să se strecoare...

AGA

Am încercat în toate felurile. Erau să mă împungă, erau să mă săgeteze, ba unul voia să strice o încărcătură de pușcă pe mine.

ȚEPES

Ai încercat pe la Dunăre și nu se poate...

AGA

N-am acte.

ȚEPES

Îți place muntele?

AGA

Ce să caut la munte?

ȚEPES

Te întorci la Stambul prin Țara Ungurească. Treci munții cum vei putea... da' atenție, Aga... Atenție la oamenii noștri, că ăștia trag fără să strige... Și la urmă, dai fuga la Sultan și-i spui că... așa și pe dincolo.

AGA

(Rugător)

Dați-mi ceva scris la mână...

ȚEPES

Eu am timp de scrisori? Noi bolim ori facem literatură? Fugi!

AGA

La munte, va să zică... (Fuge.)

PAPUC

E nepricopsit...

TEPEȘ

(Răstit)

M-a făcut de râs... (Zâmbeste.)

Un moment de liniște. Se aude dinspre mânăstire foarte stins: „*Care te joci cu focul?*“

Scena IX din *Ms*, publicată în revista *Ramuri* (nr. 4, 1978) (sigla – *R*₂), numerotată: Scena XIII) cu variante:

Scena XIII

(Intră Marița, Anica, Safta, bocitoarele... Se prind cu mâinile de câte-o cruce și încep să se jelească: „Aoleu, cutare, aoleu cutărică... etc.“ „Da cum muriși tu?!“)

TEPEȘ

(După ce le ascultă o vreme)

Hei!

MARIȚA

(Speriată)

Iu! Vodă...

TEPEȘ

(Apropiindu-se de ele)

Ce e cu voi, fă?

SAFTA

Suntem bocitoarele satului...

ANICA

Am venit la tămâiat, că e duminică și mai tragem și-un ramăt de plâns...

TEPEȘ

Pe deasupra? Pe cine jeliți?

MARIȚA

Pe ai morți...

TEPEȘ

Când au murit?

SAFTA

Care cum i s-au terminat zilele...

MARIȚA

Ieri, alaltăieri, săptămâna trecută...

TEPEȘ

Da' astăzi nu muri nici unul?

ANICA

Până acum ne-a ferit Dumnezeu...

ȚEPES

*(Cu părere de rău)**Uite, luă foc biserica și arseră o groază...*

SAFTA

*(Speriată)**Uliu! Aolică! Și noi unde fuserăm?...*

TEPEȘ

Nu, că s-a intrat cu invitație...

ANICA

Am jelit la cimitirul alălalt...

MARIȚA

De-aici de la noi?

TEPEȘ

Din toată lumea... Și aș pofti să-i bocească cineva... Dați-i drumul.

MARȚA

Nu putem plânge, dacă nu cunoaștem omul...

ANICA

Data-ne pomelnicu...

SAFTA

Nu știm păcatul creștinului. Noi nu jelim decât pe-ai din satul nostru. Că nu prea mai avem lacrimi.

ȚEPEȘ

Vă tocniți cu mine? Voi nu vedeți ce jale e-n aer? Plângeți sura-telor... așa în general... Plângeți alb... Hai, întoarceți-vă cu fața spre bieții răposați... și... (Bocitoarele se execută. Încep o jelanie poate prea pătimașă.)

SAFTA

(smiorcându-se)

Ce jale e-n aer, Doanne, Doanne!

ȚEPEȘ

Prea trist. Nici chiar așa de trist, că demoralizăm... Jelanie, dar nu demoralizantă. Și spuneți clar, să auzim cuvintele... Să nu se strecoare ceva... Hai... (Bocitoarele se privesc iar.) Nici chiar atâta jale, că n-am murit cu toții... prea jalnic!

Cortina

R₂

Variante în Ms:

MARȚA

(Speriată: Aoleu)

Vodă

MARȚA

Ieri, alaltăieri, săptămâna trecută...

Că sunt vremuri grele.

TEPEȘ

Să nu se strecoare ceva. Hai... (*Bocitoarele s-au oprit.*) *Jalea... Jalea*
că au murit oameni (*Bocitoarele se privesc iar*)...

P. 1050, r. 7, 8: Tabloul 4

Scena I

Tabloul V

Scena X în *Ms*, variantă mult dezvoltată:

(Puțin mai târziu, în pădure. Cei doi trasi în țeapă, așteptând să moară, discută pe larg despre longevitate. Vine Ologul într-un suflet și le povestește pătania milogilor.)

TURCUI.

Ai vrea să trăiești o sută de ani?

ROMÂNUL.

Ești nebun!

TURCUI.

Ți se pare puțin?

ROMÂNUL.

Ce să fac eu în viață o sută de ani? Nu vezi că și douăzeci sunt prea mulți?

TURCUI.

Poate ți-ar fi mai bine mai târziu.

ROMÂNUL.

Aș!

TURCUI.

Știi cum e vremea... Plouă, plouă, și odată se înseninează.

ROMÂNUL.

Aș!

TURCUI.

Ai mai vedea una, alta...

ROMÂNUL

Mă piș!

TURCUI.

O sută de ani nu-s de colea...

ROMÂNUL

A fost la noi unul care n-a putut să moară până la o sută șapte ani.

TURCUI.

(Curios)

Și ce zicea? Cum se simtea?

ROMÂNUL

Rău.

TURCUI.

Ce zicea?

ROMÂNUL

Că tot rău i-a fost de când l-a făcut mă-sa. Rău la un an, rău la doi, rău la șapte, rău la șaptezeci și șapte, rău, la o sută șapte...

TURCUI.

N-a apucat un veac bun.

ROMÂNUL

(Enervat)

N-auzi c-a apucat și un alt veac, dar și ăla a început tot prost.

TURCUI.

Asta din cauză că se repetă...

ROMÂNUL

Cine?

TURCUI.

Întâmplările.

ROMÂNUL.

De ce se repetă numai cele groaznice?

TURCUI.

Nu știu...

ROMÂNUL.

Pe la noi e unul care ne lungeste viața.

TURCUI.

Să i-o lungească lui taică-său...

ROMÂNUL.

Serios, e foarte pricepu...

TURCUI.

Și mumă-si...

ROMÂNUL.

Se duc toți bogătașii la el, uncheși, mucuși, babe cloante și nu știu ce le dă, nu știu cum îi gâdilă că încep să râdă... Unii chiar încep să alerge după... (Râde.)

TURCUI.

Ce ți-e și viața omului!

ROMÂNUL.

Dar ce ți-a venit cu...

TURCUI.

Așa...

ROMÂNUL.

Mie nu că mor îmi pare rău...

TURCUI.

Știu...

ROMÂNUL.

Îmi pare rău că mor nevinovat...

TURCUI.

Iăcrămație?

ROMÂNUL.

Ce?

TURCUI.

Plânge-te la Domn... El are putere să schimbe hotărârea. Sări cu gura, trebuie... tot zicea că ne judecă până la prânz.

ROMÂNUL.

Ce?

TURCUI.

El te-ar judeca cinstit. Poate ți-ar da o pedeapsă mai ușoară...

ROMÂNUL.

Nici asta nu-i grea... (Râde.)

TURCUI.

Pentru voi românii nimic nu-i greu.

ROMÂNUL.

Ne călim de mici.

TURCUI.

Îți place varza călită?

ROMÂNUL.

Nu se mai face.

TURCUI.

De ce?

ROMÂNUL.

Nu e voie.

TURCUI.

Mie nu-mi place... Când eram mic muream după ea...

ROMÂNUI.

Mori și-acum.

TURCUI.

Cobe!

ROMÂNUI.

Dacă-ar fi fost pe sfânta dreptate, era cu totul altceva.

TURCUI.

Teapa asta ar fi fost un fleac?

ROMÂNUI.

Nu, știam de ce îndur.

TURCUI.

Ziceai că nu te doare...

ROMÂNUI.

Ziceam și eu așa.

TURCUI.

*Ziceai... Am auzit că Vodă când vede țântari, se repede și le bagă
ace-n fund...*

ROMÂNUI.

*Sunt și ei mici și neajutorați. (Pauză) Ai auzit de păcătosul ăla care-și
pusese clopoțel la picioare?*

TURCUI.

De ce?

ROMÂNUI.

*Să nu calce pe furnici... Se duce el la mănăstire să se spovedească la
staret, zice: - Am păcătuit groaznic, m-am culcat cu una de șase ani.
Atunci staretul s-a înfuriat și i-a zis: Mai bine ți-ai pune clopoțel la...
(Se înecă de răs.)*

TURCUI.

Unde? A! (Râde.)

ROMÂNUL

Aoleu! Mor! Aoleu, ce mă doare...

TURCUL

Vezi, de ce-ai râs?

ROMÂNUL

Spune tu dacă nu e de râs? Mă gândeam că dacă el omoară furnicile și le trage în țeapă, poate că e om bun cu oamenii.

TURCUL

Sunt fel de fel de oameni...

ROMÂNUL

(Idec)

Ce-ar fi să te plângi și tu?

TURCUL

De ce? Că n-am fost tras bine în țeapă?

ROMÂNUL

Nu, că n-ai fost judecat...

TURCUL

Ei... (Oftează.)

(Se aude o melodie. Apare Ologul cântând.)

Scena XI, lipsă în ediție (E).

Scena XI

OLOGUL

(Nu-i observă, cântă)

*Un fachir avea un ac
Și-i stătea în vârful capac –
Cum stătea în ac așa
Asta nu e treaba ta...*

ROMÂNUL.

Unora le merge bine... cântă...

OLOGUL.

E cineva pe aici? (Nu observă. Continuă să cânte)

*Chestiu că toți veneau,
se suiiau și se-mbrânceau.
Toți voiau în vârf, pe vine,
ca să vadă cum le vine...*

TURCUL.

Cântă lumea, cântă...

OLOGUL.

Care ești aici, mă? (Nu observă. Cântă.)

*Vine Tepeș cu o tapă
Și în fund i-o-ndeasă: papă!
Toți ceilalți, văzând ce caz,
Nu numai în cap s-au ras... (Râde de unul singur.)*

ROMÂNUL.

Tara arde-n foc și...

OLOGUL.

Care vorbești acolo? Care nu-ți ții gura? Păi voi știți ce știu eu? Sunt om pătit... Dar unde ești, mă? (Dă cu ochii de țepi.) Aoleu...

ROMÂNUL.

Vezi să nu faci pe tine, viteazule...

OLOGUL.

Nu mă sperii eu dintr-atâta. Voi știți ce știu eu?

TURCUL.

Ce, târâtură?

OLOGUL.

Nu mă face târâtură, că... Eu nu ți-am zis atârâtură. E mai bine să te târâști ca mine, decât să spânzuri în par...

ROMÂNUI.

Nu te supăra, că n-a zis-o cu răutate. A glumit.

TURCUI.

Mai glumim și noi să mai treacă amărâtul ăsta de timp...

ROMÂNUI.

Mai e mult până departe?

OI. OGUL

Stați să mă ridic în vârful picioarelor... (Râde.) Da' știu c-am fugit până aici. Adineauri doar ce-am început să cânt, că nu mai puteam de frică...

ROMÂNUI.

Îți făceai curaj?

OI. OGUL

Cântam și eu de inimă albastră... Din ce-am scăpat eu... Să vă spun. Uite, noi...

ROMÂNUI.

Mai tare, că nu auzim.

OI. OGUL

Dați-vă mai aproape...

TURCUI.

Nu ți-e rușine, suie-te tu la noi.

ROMÂNUI.

Îți dau locul meu...

OI. OGUL

(Se dă mai aproape.)

Oameni buni... E de jale.

ROMÂNUL

Ce?

TURCUL

Ce e?

OIOGUL

E de jale.

ROMÂNUL

(Fluieră a pagubă.)

TURCUL

(Fluieră a pagubă.)

OIOGUL

Pai atunci să fluier și eu a pagubă... (Fluieră, apoi îngrozit.) Din ce-am scăpat eu...

ROMÂNUL

Vrei să spui c-ai scăpat cu fugă...

OIOGUL

Ba, că exact așa e... Da voi ce-mi stați așa?... de ce nu vă dați jos? (Râde.)

ROMÂNUL

Când m-oi da jos la tine... (Îl doare.) Aoleu!

OIOGUL

Ați fi făcut și voi vreo șotie, ai? Altfel, așa nevinovați, adică, parcă trebuie să ai vreo vină în ziua de azi? Vrea, te belește – nu vrea, nu te belește. Scurt!

TURCUL

Da mare gură mai ai, mă ologule...

OIOGUL

Asta pentru că am picioarele scurte... Vin de la Vodă... Mi-a ieșit sufletul până aici...

TURCUL

Ce mai e nou?

ROMÂNUL

Ce mai e rău?

OIOGUL

Hotărâți-vă, ce vreți să aflați: ce mai e nou, ori ce mai e rău? Adică, cam tot una-i...

ROMÂNUL

Păi vezi...

OIOGUL

Prăpăd mare!

ROMÂNUL

Cu turcii?

OIOGUL

Cu turcii, cu... ailalți...

ROMÂNUL

Care ailalți?

OIOGUL

Ai noștri. Ne-au băgat și pe unii și pe alții într-o oală, ca să zic așa... Și ne-au dat foc... Au făcut focul mare...

TURCUL

Ce tot balmăjești acolo... Ce s-a-ntâmplat?

OIOGUL

Cine și-ar fi închipuit? — în sfânta biserică! Și numai de chior îmi pare rău. Mi-arăta drumnul... că vedea bine. Bun ghid. Știa și vreo două limbi străine. Între noi vorbea păsărească. Mi-era ca un frate. A văzut pe dracu', săracu'? Adică l-a văzut pe Vodă... Și eu l-am văzut, dar uite c-am avut noroc de data asta... O fi pe urmele mele? Eu m-am topit ca untul... Da' voi ce faceți? Să știți că dacă dă de voi, e jale... Cunn e furios că i-am scăpat printre degete... Hai, topeală...

ROMÂNUI.

(Gemând)

Ne-ai făcut să vorbim și-acum iar ni s-au pus junghiurile... Aoleu, ce mă țicură!

OLOGUI.

Adică voi.. trebuia să-mi dau seama... Ei, ne-om vedea pe lumea cealaltă... (Se târăște din scenă.) (Ieșind) Se-ntâlnește munte cu munte, d-apoi... (Cântă)

*Vine Vodă cu o teapă
și în fund ți-o-ndeasă, papă!*

P. 1050, r. 19, 20: nu știu ce le dă, *nu știu* cum îi gădila *E*
nu știu ce le dă, cum îi gădila *T*

P. 1051, r. 12-23, variantă în *T*:

ȚEPEȘ

(intră vesel)

Bună ziua flăcăi... (*Către Român*) Am verificat... Eroare judiciară...

P. 1051, r. 7-10: Singura replică din această scenă, care există în *Ms*, reprezentând *Tabloul 5, Scena XII*.

P. 1051, după r. 16, o replică în plus:

	<i>TURCUI: Bună seara...</i>	<i>Ms, R₂</i>
r. 18:	Văd că vă țineți bine...	<i>E</i>
	<i>Cum vă merge? Văd că vă țineți bine</i>	<i>Ms</i>
r. 23:	ȚEPEȘ (<i>Către Român</i>): Am verificat... Este eroare judiciară... Eroare judiciară	<i>E</i>
	ȚEPEȘ (<i>Către Român</i>): <i>Mi s-a adus la cunoștință cazul tău... și-am vrut să verific personal... Nu trebuia să te tragă în teapă... N-ai făcut nimic.</i>	<i>Ms</i>

P. 1051, după r. 25, câteva replici în plus, în *Ms* și *R₂*, cu variante:

ȚEPEȘ

Ce voi ai să faci peste Dunăre?

ROMÂNUL.

Să vad muzeele...

TEPEȘ

Te bănuiam că te-ai dat cu turcii, și când colo, tocmai dimpotrivă... Acum un an mi-ai salvat viața... Dacă nu săreau oamenii tăi să mă apere... eram în mâna lor... și poate că mai sus decât ești tu acum...

Ms

TEPEȘ

Ce voiai să faci peste Dunăre?

ROMÂNUL.

Muzeele... Sunt nevinovat.

TEPEȘ

De ce n-ai spus așa de la-nceput?

ROMÂNUL.

Parcă n-am spus?

TEPEȘ

Cu gura moale... Te-ai apărat într-o doară...

ROMÂNUL.

Păi, dacă mi-au băgat pumnul-n gură...

R₂

P. 1052, r. 2-5, variantă în *Ms* și, parțial, în *R₂*:

TEPEȘ

*Trebuia să-i muști... Om nevinovat și te lași tras în teapă ca o găină... Mama mă-si de dreptate! Gealați! (Apar gealații). Omul ăsta e nevinovat ca o fată mare... A fost pedepsit din repezeală... S-a căutat un exemplu și l-au găsit tocmai pe cel care nu trebuie. [și în *R₂*] Vom pedepsi vinovații. Așa faceți voi ca să-mi sculați populația în cap. Ce-mi stați ca tonții?*

P. 1052, r. 4: Așa faceți *de-mi* sculați populația în cap. *T*
r. 9: Doar asta știți? *E*

- Doar asta știți? *Dati-l jos!* T
 r. 10, 11: text, lipsă T
 r. 10-16: variantă în Ms:

TEPEȘ

Când e vorba să salvați un om, stați cu mâinile-n sân și nu știți ce să faceți... Dar ia să miroșiți că trebuie trinis pe lumea aialaltă...

PÂRVU

(Râzând)

Așa ziceam și eu...

TEPEȘ

*La asta nu vă întrece nici dracu'! în dibăcie și repezeală... (Răstit)
 Dati-l jos!*

CHIORU

Noi?

- r. 25: *Eu de-aici?...* E
N-a scăpat nimeni de-aici... Ms
 P. 1053, r. 4: ... încins cu spadă... (Pentru sine) E
 ... încins cu spadă... *Am nevoie de voinici
 de nădejde ca el...* (Pentru sine) Ms
 r. 10-15, variantă în Ms:

TURCUL

*Nu-l stropiți cu apă, că răcește... În situația lui o răceală, cât de mică
 i-ar fi fatală...*

ROMÂNUL

Fac gălci...

PÂRVU

*La înviat nu ne prea pricepem... Că ne pară rău de munca noastră...
 (Râde tâmp.) Cât muncim până să trimitem unul pe lumea cealaltă.*

ȚEPEȘ

Îl înviez eu cu mâinile mele. Îi suflu viață cu gura mea. (Începe să sufle.) Și la insistență mai mare, am înviat unul.

P. 1053, r. 13–16: text, lipsă

R₂

P. 1054, r. 1–4, variantă în Ms și R₂:

ȚEPEȘ

Da, da, mai bine lăsați-l acolo, până mă-ntorc... să supraveghez operația... [Ms] Deocamdată să-l bărbieriiți, e cam țepos, i-a crescut barba în țeapă... Și să nu se-nțepe în ea... Și să-l spălați pe picioare în fiecare seară. Tineretul de azi e și fidul. (Ieșind) Bărbieriiți-l și pe turc, treacă de la noi. Poate l-om ierta și pe el. Atenție cum țineți briciul. Dacă se zgârie puțin și iese sângele dați cu piatra acră, să nu se infecteze. [Ms] Și grijă, să nu vorbească ceva cu străinii. (Către cei doi din țeapă) Sănătate, pezevenghilor! (Iese.)

P. 1054, după r. 4, Tabloul 4: Scena III, în Ms – Scenele XV–XIX – inedite.

Scena XV

PÂRVU

(Către celălalt)

Când tragi o femeie în țeapă face plici! pentru că are pielea moale și îmbăiată în timp ce un bărbat face zdrung, zonga, zonga – fiindcă e obidit și cu pielea mai argăsită.

CHIORU

Câte mai știi și tu... Oi învăța și eu cu timpul...

PÂRVU

(Amenințând spre țepi)

De ce mergeți, mă, să vă plângeți la Vodă?

CHIORU

De ce pârâți?

PÂRVU

Ori nu vă place cum muncim?

CHIORU

Vodă e bun, are gânduri frumoase cu voi, dar nu mai prididește cu trebile și tot pe mâna noastră vă lasă... (Către întâiul gealat) Ia dă briciul ăla...

PÂRVU

(Încurcat)

Eu n-am înțeles prea bine, a zis să-i tăiem sau doar să-i radem?...

CHIORU

Să-ți spun drept, nici eu n-am prea priceput, dar mi-a fost rușine să-ntreb... A vorbit așa cu două tășuri...

PÂRVU

O să procedăm amestecat. Îi radem și mai scăpăm briciul din când în când mai pe la gât... Adă piatra aia acră...

ROMÂNUL

Ferească Dumnezeu de neamul prost...

(Apare Tepeș cu un pâlț de ostași îmbrăcați turcește.)

Scena XVI

ȚEPES

(Către gealați)

Puturoșilor, voi știți că turcii sunt colea?

CHIORU

Da, dar avem treabă.

ȚEPES

Să vă arătați întâi vitejia la oaste...

(Gealații ies speriați.)

ȚEPES

(Către cei din țepă, blând)

Ne-a venit o idee... Flacăriașii ăștia de mult îmi tot împuiază capul: să învăț limba turcă, să învățăm limba turcă modernă, că de! ne-o trebui.

M-am hotărât să le fac batârul, dar acum la rezezeală n-avem profesor. Care erau de turcește, nu prea stau bine cu sănătatea. (Către turc) Ești cel mai zdravăn. Ce zici, ne dai o mână de ajutor, ori tot ne mai porți pică?

ROMÂNUI.

El pică... Cum să... pice?

TURCUL.

Ce-ți fac ai tăi e sfânt. O spun sus și tare.

ȚEPEȘ

(Râzând)

Ce-ți fac ai tăi nici Dracu nu mai desface... Tu știi carte?

TURCUL.

E tobă de viermi...

ȚEPEȘ

(către român)

Taci, mă cobe. (Către turc) Deci știi... Buun. Atunci considerăm că te-am trimis la studii în străinătate... Și acum trebuie să dai roade... în cât timp le bagi nepricopsiților ăștia de școlari (arată spre oștenii care s-au așezat turcește, ca la lecție)... ceva glagorie, turcească la cap?

TURCUL.

(codindu-se)

Nu prea am metodă.

ȚEPEȘ

N-ai metodă dar ai alte calități. Ești bun român... deși turc.

TURCUL.

Eu zic așa, cam într-o oară, dacă vor să și vorbească...

UN OSTAȘ

E mult.

CEILALȚI

(Nemuțumiți)

Aaaa.

ALT OSTAŞ

Îi convine lui care e condamnat pe viață și are timp...

ȚEPES

I-auzi că e mult...

TURCUI.

Atunci să se ducă în altă parte. Nu pot să-mi bat joc de disciplină...

ȚEPES

Te rog eu, părintește te rog, învață-i turcește... pe moment...

ROMÂNUL.

Pricep...

TURCUI.

Mda... (Tușește ca să-și dreagă vocea.) Începem cu fonetica.

UN OSTAŞ

Ce-i aia fonfonetica?

TURCUI.

Aveți grijă cum pronunțați consoanele... Pe gât, din gât, ca și când ai avea pumnu-n gură...

ROMÂNUL.

În ce privește vocabularul, multe cuvinte terminate în uc, îc. De exemplu: bucluc, pașalâc, bâzdlâc.

UN OSTAŞ

Cuc.

TURCUI.

Nu.

ALT OSTAŞ

Fistic.

ȚEPES

Linște, că vă dau afară.

TURCUL.

Dandana, baclava, basna, musaca, ciorap, după unii specialiști chiar și cuvântul hazna. Apoi batic, işlic...

A.I.T OSTAŞ

Fistic, am spus eu

TURCUL

Babalâc, hanger, hagi, isurgiu...

UN OSTAŞ

Ce caută cuvintele astea românești în Turcia? (Revoltat) Ni le-au luat odată cu birul... (Scoate sabia)

ȚEPES

Pss!

A.I.T OSTAŞ

Păi sunt românești sadea...

TURCUL

Poftim; sadea, beizadea...

UN OSTAŞ

Sadea, de la ședea...

TURCUL

Stați, că ajungem imediat și la verbe... În privința verbelor auxiliare a fi și a avea, aflați că în limba turcă... nu există...

ȚEPES

(Cu dojană către turc)

Hei, nu glumim...

TURCUL

Aceste două verbe sunt la discreția stăpânirii...

ȚEPES

(Râde)

Bravo.

UN OSTAS

Aoleu, ne-au luat-o înainte...

TURCUI.

E, cam atât... Restul vine de la sine... dacă o fi să vă turciți de-a binelea...

TEPES

(Către soldați)

Copii, și să nu lălăiți, că nu sunteți slavi; să vorbiți cu h lat, ca în cuvântul Alah.

TURCUI.

Dar să se folosească mai mult de palos, că nu prea știu gramatică... Și să nu mă facă de râs...

TEPES

Te-am iertat, turcule, și ți-am redat cetățenia... Și dacă dă Dumnezeu și trecem examenul ăsta, te alegi și cu un peșcheș de la mine, după obiceiul musulman... (Plecând). Să ne vedem cu bine, că nu se știe care dintre noi trăiește mai mult. (Către oșteni) Băieți, dacă am cheltuit degeaba cu voi cu învățătura, vă tai limba... a bună și v-o las pe asta foamsfă.

OȘTENII

Uraa!

(Iese)

TABLOUL VI

(Tabăra turcească. Dimineața. În tabăra turcilor cortul lui Mahomed)

Scena XVII

LOCOTENENTUL.

Frumosă zi, prea-luminată. Soarele care e de-o suliță pe cer, face să sclipească roua de pe iarba.

MAHOMED

(Morocânos)

Nu-mi mai vorbi de suliță. Știi că de trei luni am interzis descrierile de natură din țara asta blestemată. Roua care sclipește e sânge din bratele noastre... Ni s-a tăiat beregata azi-noapte, pe când dormeann duși. Oastea ne horăcăie de moarte... (Amar) Ziua e frumoasă, dar noaptea a fost de-a dreptul fantastică. Ia zi, câți?...

I.OCOTENENTUI.

(Ezitănd)

Nu prea mulți... Ca la zece mii... Am strâns leșurile și le-am ars...

MAHOMED

Bune străji mai avem dacă Dracula a putut pătrunde cu ai lui până lângă cortul nostru.

I.OCOTENENTUI.

A fost o încercare disperată din partea lor. (Ca la lecție) Cresc încercările disperate ale țărilor mici... (Enervat) Nu știu unde-o s-ajungem.

MAHOMED

Începutul nu-i rău.

I.OCOTENENTUI.

De data asta, să recunoaștem, le-a mers din plin. Îmbrăcați turcește, un pâlț de ghiauri au pătruns în tabără. Dracula în persoană îi conducea și-i îmbărbăta. Au stărnit o panică nemaipomenită... Ai noștri au început să se măcelărească între ei, nemaștiind, buinaci de somn, care sunt turcii sadea, care ghiauri înțoliți turcește...

MAHOMED

De ce-mi spui toate astea? Ori ai uitat că eu sunt... (Emfatic) Mahomed? Când a căzut Constantinopolul?

I.OCOTENENTUI.

(Făcând o socoteală)

În anul 6131 de la Hegiră?

MAHOMED

Adică?

LOCOTENENTUL.

(Făcând aceeași socoteală)

Adică... anțărt. Adică acum trei ani.

MAHOMED

(Răstit)

Și țara asta de ce nu cade? Nu sunt eu același Mahomed? N-am ridicat asupra ei aceeași oaste invincibilă?

LOCOTENENTUL.

(Încercând o glumă)

Nu cade, că n-o fi având ce cădea...

MAHOMED

Vii echipat cu tot tacâmul unei mari expediții și când să faci dușmanul zob... ia-l de unde nu e... Ce țară e asta? Totul e pustiit în jur. Te afunzi în noroi până la burta cadânelor.

LOCOTENENTUL.

Ha, ha...

MAHOMED

Crăpi de foame. Înnebunești de sete... Asta e țară?

LOCOTENENTUL.

Țară... binecuvântată. Așa pretind ei. Sunt toți niște fanatici.

MAHOMED

Cât privește șleaurile... să nu mai vorbim... Oribile! (Răstit) De ce nu-și fac șosele?

LOCOTENENTUL.

Cică romanii, acum vreo mie cinci sute de ani, le-ar fi tăiat niște drumuri, care între timp s-au astupat... Și ei nu mai vor să le caute... Ne lasă pe noi să le descoperim... (Râzând) Ori așteaptă să reînvie Imperiul roman ca să le repare.

MAHOMED

Le arătăm noi drumuri și poduri.

LOCOTENENTUL.

Poate că le e teamă să n-aibă prea mulți vizitatori ca noi? (Dă să rădă)

MAHOMED

(Pe gânduri)

De unde-au răsărit?

LOCOTENENTUL.

De nicăieri și de peste tot. Sunt suiți prin copaci. Stau prin scorburi și când treci prin dreptul lor îți bagă pummalul în burtă. Muribunzii chiar sunt primejdioși, sunt morți și când te apropii... Se zice că un român tras în teapă și care trăgea să moară când a văzut oștirea noastră s-a dat jos, a luat o sabie și a tăiat vreo trei.

MAHOMED

Dacă ar fi fost în stare să facă vreo ispravă în primul rând i-ar fi tăiat pe cei care l-au pedepsit.

LOCOTENENTUL.

Zicea că din cauza noastră i s-au tras toate. E o amenințare din toate părțile și trebuie să recunoaștem, oamenii noștri sunt tare înfricoșați. Și apoi crapă de sete... Fântânile au fost otrăvite... În mers au săpat fântâni noi și apa a izvorât tot otrăvită.

MAHOMED

Nu se poate, a pus careva otravă...

LOCOTENENTUL.

Nu, tot locul e otrăvit, de la sine...

MAHOMED

Mai bine nu pomeneai de apă... De câteva zile mă chinuie o arșiță grozavă... Dă-mi să beau...

LOCOTENENTUL

(Toarnă dintr-un burduf, într-o cupă de aur, îi întinde)

MAHOMED

(Ia cupa o miroase, dă să bea, apoi i-o dă Locotenentului)

Soarbe o-nghitătură.

LOCOTENENTUL

(Ezită, apoi soarbe liniștit)

Mi-era și mie tare sete...

MAHOMED

Noi vom bea după vreun sfert de oră. Era prea devreme... Ce s-a întâmplat cu generalul ghiaur, aș pofti să-l văd.

LOCOTENENTUL

(Palid)

A dispărut... mort. Și-a provocat singur moartea într-un fel straniu, întrucât avea mâinile și picioarele legate... Probabil a refuzat să mai respire... și-a murit... și a dispărut...

MAHOMED

Cei vii pătrund în tabăra mea când vor, iar cei morți ies când au chef...

LOCOTENENTUL

(Mândru)

Pătrund când vor vii și ies când au chef morți. E o nuanță.

MAHOMED

(Izbucnind brusc)

Halal nuanță! Pedepsiți străjile.

LOCOTENENTUL

Pe cele de azi-noapte, care au scăpat nemăcelărite de ghiauri, le-am ucis noi... De atunci le schimbăm din oră în oră și apoi le ucidem preventiv, după porunca prea-luminăției tale. (Cu voci scăzute) Oastea nu se simte în siguranță...

MAHOMED

Cea mai mare oaste din lume, făla imperiului, cu care am cucerit Istanbulul, nu se simte în siguranță. (Râzând) O să-l angajăm pe Tepeș s-o păzească. (Pauză) Ce fel de om e ăsta?

LOCOTENENTUL

Ghiaur.

MAHOMED

Ai lui ce zic, îl iubesc?

LOCOTENENTUL

Încercăm să smulgem câte ceva de la oșteanul pe care l-am capturat... Tot am prins și noi unul viu...

MAHOMED

Vezi poate s-o fi omorât și ăsta înainte de-a avea plăcerea să fie schingiuț de voi... (Bate din palme) Îl fac eu să vorbească. Aduceți-l aici. (Locotenentul iese) Există desigur un secret de apărare la acești fanatici. Un secret pe care probabil îl știe orice ostaș și trebuie smuls cu orice preț. (Intră Locotenentul cu Dragavei. Acesta din urmă are mâinile legate strâns, e însângerat, se vede că a fost schingiuț).

Scena XVIII

LOCOTENENTUL

E viu și în deplinătatea facultăților sale...

MAHOMED

(Scoate de undeva un cartof)

Cu acest cartof au fost uciși doi ofițeri de-ai mei... Ce fel de armă e asta?

DRAGAVEI

Ia, un cartof...

MAHOMED

Îl puneti în pușcă și trageți cu el când nu mai aveți gloante? Și oamenii noștri, văzând că vine de pe țeava puștii mor de frică... Cum se explică? Ce fel de armă, ai?

(Îi bagă cartoful sub nas, Dragavei cască gura și-l înghite) Stai, ce-ai făcut?!...

DRAGAVEI

Era o armă secretă... (Aparte) Rația mea pe-o săptămână.

MAHOMED

Uite, nu m-am supărat. Te fac sfetnicul meu... Dezleagă-i mâinile...

LOCOTENENTUL.

(Execută.)

MAHOMED

Ce mâncați voi? Ce gândiți? Ce planuri are Vodă? Ne sfătuim împreună... și poate-l prindem... Ce răsplată ai vrea de la mine?

DRAGAVEI

(Tace.)

MAHOMED

De ieri oamenii mei te-au schingiuit întruna. Dacă ne avertizezi despre planurile lui Dracula evităm măcelul de azi-noapte. Și te facem om!

(Către Locotentent) Ce i-au făcut?

LOCOTENENTUL.

Tot ce trebuie, ca să-l determinăm să vorbească... I s-au smuls unghiile. I-au ars cu fierul roșu... I-au încălțat cu cuie... Dar e vită încălțată. Încăpățânat... Până la urmă o să-și dea drumul... Limba i se va smulge ultima, după ce ne divulgă toate secretele pe care le știe...

MAHOMED

Nu ești văduțat de moarte, te-ai mai putea lecu... Îți dăruiesc viața, spune în ce chip a reușit vodă să disciplineze oștirea? Cu vorba blândă și cu frumosul?

DRAGAVEI

(Tace.)

MAHOMED

Nu ți-e frică de moarte? Mie mi-e tare frică. De ce nu vorbești? Ține acest briliant... (Îi dă un briliant.) Mergi la Istanbul, îl vinzi și poți trăi toată viața ca un pașă... Eu nu pot trăi ca un pașă că am depășit rangul și vârsta... Dar cea mai frumoasă viață e de pașă, ascultă-mă pe mine că sunt sultan. Te fac pașă nu sultan. Cam câte suflete numără oastea voastră?

DRAGAVEI

(Refuză să ia briliantul, tace.)

MAHOMED

Prizonierii ghiauri sunt ca și femeile. Știu mult mai multe decât spun.

LOCOTENENTUL

Sunt sigur că nu știe nimic, de-aia tace... E prost...

MAHOMED

Voi de frică sunteți așa de patrioți, ori din dragoste pentru mizeria asta de provincie dunăreană?

DRAGAVEI

(Tace.)

MAHOMED

Aveam parcă steag capturat de la ei... îi tăiați capul și i-l înfigeți în lancea steagului... Și-l purtați așa, cu ochii deschiși. Să vadă ce-a pierdut... (Către Dragavei) Mai ai încă timp să ți-l păstrezi pe uneri...

DRAGAVEI

(Tace.)

MAHOMED

(După o pauză)

Luati-l. (Locotenentul îi leagă mâinile și-l întoarce afară.) De ce nu avem și noi asemenea ostași, locotenente?

LOCOTENENTUL

Nu se poate lucra cu ei...

MAHOMED

Nu merită să i se simulgă pământul unui domnitor care știe să-și formeze astfel de oameni... Ne-am ostenit degeaba... Ridicăm și noi tabăra... Mergem acasă.

LOCOTENENTUL

Bătălia decisivă nu s-a dat...

MAHOMED

Și cu toate acestea e cea mai mare înfrângere pe care am suferit-o vreodată.

LOCOTENENTUL

De trei ani pregătim această campanie... Avem cea mai bine echipată oaste din lume... Și cea mai numeroasă!

MAHOMED

N-avem ce cuceri aici, n-avem cu cine ne bate. (Mănios) Nu vezi că ne batem cu stafii și că oamenii noștri se măcelăresc între ei ori cad împușcați cu cartofi?

Totul e pustiit în cale, sântânile sunt otrăvite... Dă-mi să beau. A trecut timpul în care otrava trebuia să-și facă efectul. Dacă tu nu simți nici o durere înseamnă că putem bea și noi...

LOCOTENENTUL

(Palid)

Burdusul parcă-l pusesem aici... Îl găsește (Se ține cu mâna de burtă...) Aseară am mâncat cam greu... (Toarnă în cupă, dar cade și-o varsă...)

MAHOMED

Crăp de sete.

LOCOTENENTUL

Apa e otrăvită... (Moare.)

MAHOMED

(Iese în fața cortului și începe să răcnească)

Se oprește apa... Se oprește apa... Ridicați corturile...

(Intră Aga.)

Scena XIX

AGA

De atâta amar de vreme tot încerc să trec granița... Luați-mă cu Măria voastră.

SULTANUL

Se oprește apa

Ne retragem prin Valea Plângerii...

AGA

Nu pe acolo... E groaznic... E plin cu hoituri de astă-toamnă. Ca la douăzeci de mii de turci și bulgari trași în țepă. Vulturii și-au făcut cuiburi în coșurile pieptului... M-ați trimis aici după bir.

MAHOMED

(Cu o speranță în glas)

Unde e birul, Aga?

AGA

De un an de zile încerc să scap de aici ca să vă spun că a zis...

MAHOMED

Ce?

AGA

Că a zis că... n-are de unde.

MAHOMED

Ce?

AGA

(Răstit)

N-are de unde...

MAHOMED

Și de ce nu ne-ai spus mai de mult? Nu ne mai osteneam!

AGA

N-am putut să ies din țară... că n-am avut oastea Măriei tale care să-mi acopere retragerea... Acum poteu fugi în voie... Da' mai repede...

MAHOMED

(Răcnind și bătând din palme ca într-o criză)

Ridicați corturile. Se oprește apa... Gata, i-am bătut... Mergem acasă. Încă o victorie... Se oprește apa...

AGA

A noastră e victoria, dar măriți pasul... Cronicare, unde ești cronicare?

(Cortina)

Tabloul 5, Scena I, publicată prima dată în *Rămuri*, nr. 4, 1978
(nu există în Ms):

P. 1054, după r. 10:

PICTORUL

Mă usuc precum coasta muntelui Vezuviu, când simte focul pregătindu-se să izbucnească. Câtă lavă am în mine... Inima... aici. Uite aici...

DOMNICA

Mă mir... La noi totul înflorește... De ce nu pleci acasă? Poate nu-ți prieste aerul?

PICTORUL

Singur? Mai bine mor aici... Uite, mi-ai dat o idee... Îmi iau zilele sub ochii tăi... că eu tot degeaba mai trăiesc.

DOMNICA

(Râzând)

Vezi, dacă Giuseppe ți-a umblat în cutii și ți-a luat câte-un pantof, câte-o cizmuliță și le-a împărțit pe la iubitele lui...

- text, lipsă E
 r. 24: ... *Nu mai că juca totul cu foarte mult*
 temperament E
 ... *Juca totul cu foarte mult temperament* R₂

P. 1054, după r. 25:

DOMNICA

Și fraza cu Vezuviul tot de la el ai luat-o?

PICTORUL.

(Spășit)

Da... Dar l-am trimis acasă... gata. R₂

- replici, lipsă E
 r. 27: *Tu, așa cum...* E
Așa cum... R₂

P. 1055, r. 4: după „despre pictură...“:
Era gata-gata să descopăr o nouă modalitate de a aranja obiectele pe pânză, în funcție de apropierea sau depărtarea ta... vreau să spun, a lor... să fac să se simtă mai bine perspectiva, înțelegi? Mă exprim confuz, fiindcă te simt prea aproape... și-am avut dintr-o dată o cădere... R₂

- text, lipsă E
 r. 15: ... *Se duc casele* E
 ... *Aici se duc casele* R₂
 r. 16: ... *ar fi niște morminte pentru* E
 ... *ar fi niște morminte ecvestre pentru* R₂
 r. 18: *trebuie să faci altele pentru altă generație* E
trebuie să faci altele pentru o nouă generație R

P. 1055, după r. 18, de la: *Nimic nu durează până la r. 30* text, lipsă în R₂.

- r. 26: ... *în viitorul lor... Dă cu barda în Dumnezeu* E

- ... în viitorul lor... *Cruzimea face și ea parte din programul lui politic. Dă cu barda în Dumnezeu,* T
- P. 1056 de la r. 15 până la r. 19: *Să zicem că,* text lipsă în R₂
- P.1057, r. 13: , dar ferească Dumnezeu... dacă îl prinde E
 , dar ferească Dumnezeu... *să nu-l închidă...* Dacă îl prinde R₂
- r. 14: ... *În afară de asta...* (În taină) E
Așa nejudecat... Când o să-l judece, îl vor R₂
găsi nevinovat... (În taină) R₂
- r. 15, 14: tot felul de scrisori ca din partea Domnului Valah... Oricât de viteaz... E
 tot felul de scrisori ca din partea Domnului Valah... *Scrisori, oricum compromițătoare, pentru că cine stă să verifice?... Și la urma urmei cine are interesul?* Oricât de viteaz... R₂
- P. 1058, r. 11, Scena II, publicată prima dată în *Ramuri*, nr. 4, 1978, nu există în *Ms.*
- r. 12: (Sala tronului, în Palat) E
 (Sala Palatului) R₂
- P. 1059, r. 18–20, variante:
- De acum doi ani am mirosit ceva. Dacă nu-l supravegheam pe ascuns, *împotriva Măriei tale, acum ai fi fost* în mâinile gărzilor lui Dan. Tocmai pe el nu l-ați fi bănuțit. De ce? R₂
- De acum doi ani am mirosit ceva. Dacă nu-l supravegheam... pe ascuns... *am fi fost acum* în mâinile gărzilor lui Dan. Tocmai pe el nu l-ai fi bănuțit. T
- r. 22–23: *Ba l-am bănuțit...* pentru că eu îi bănuțit pe toți... (După o pauză.) Zici că vrea să stea de vorbă cu mine? E
 Eu îi bănuțit pe toți și nu mai știu la care să mă fixez (După o pauză) Zici că vrea să stea de vorbă cu mine? R₂

- Eu îi bănuie pe toți și nu mai știu să...
- (După o pauză) Zici că Dan vrea să stea de vorbă cu mine? T
- r. 25: Așa am înțeles. *Cât era el de mândru* E
 Așa am înțeles. *Mândrul, nebunaticul Dan.* R₂, T
- r. 27: Vom avea plăcerea să discutăm cu dumnealui pe larg în timpul slujbei. E
 Vom avea plăcerea să discutăm cu dumnealui în timpul slujbei R₂

Între Scena II și Scena III din ediție (p. 1060, r. 7–8), o scenă în plus în *Ramuri* (numerotată Scena XXI), după care urmează puncte de suspensie, indicând lipsa scenei XXII, care, de asemenea, nu există în volumele publicate. Scena următoare din R₂ (XXIII) este corespunzătoare scenei III din acest Tablou V.

Scena XXI

TEPES

Avea dreptate: prea multe capete tăiate. Ia să mai moară și cu el pe uneri (Pauză). O să-l întreb totuși pe Dan dacă sfânta slujbă ar prefera să i-o cânte pe nas. Popii noștri cam cântă pe nas; poate lui nu-i convine. Deși pe nas ar fi de preferat. E mai odihnitor mai repede. (Căscând) De trei săptămâni nu mi-a trecut geană prin geană... În fiecare noapte... vedenii ale mele, ale statului... Acum aș putea și eu să închid ochii. (Dă să se așeze pe tron, îl vede întors, scoate caftanul îl întinde pe jos, se culcă). Dacă mă duc acasă, începe doamna... Unde ai fost, ce-ai făcut?... Ce bine când poți să mă închizi un ochi!... (Căscând) Că nu mai vezi când îl închizi și pe celălalt... (Adoarme.)

(Dă buzna Papuc.)

Dar eu tot mai sunt cu bune nădejdi față de soarta noastră... (Îmbrâncindu-și caftanul) Deocamdată nu-i decât rândul lui Dan. Sapă de zor?

PAPUC

Sapă de zor...

TEPEȘ

Doamne ajută că sunt Sfintele Paști. Ceremonia o facem cu toți vlădicii.

PAPUC

Toți sunt în odăjdii... Și put a vin de la sfințirea pâinii. Și-s cu fum-n nas de la lumânări.

TEPEȘ

Dăm o raită până la braniștea aia. Am început o vorbă cu niște muritori de rând. Mă așteaptă. Și vreau să mai trag cu ochiul la teapa a goală... După aia ne-om repezi la Poenari. Dă-mi mie zece cetăți ca lunnea și-ți apăr Țara Românească și de turci și de...

PAPUC

(Zâmbind)

V-aș da, dar n-am.

TEPEȘ

Aia e, că trebuie să ni le facem singuri!

(Intră Oșteanul).

- P. 1060, r. 8: Scena III – lipsește în Ms.
 r. 9: (Intră Stelniță, gătit de luptă, *însoțit de
 Braniște și de Lungu*) E
 (Intră Stelniță, gătit de luptă) R₂
 r. 17: Nu încap în capcanele noastre. Oamenii
 mei sunt gata E
 Nu încap *toți* în capcanele noastre.
 Oamenii mei sunt gata. R₂
 Nu încap *toți* în capcanele noastre.
 Oamenii mei sunt gata. *Uite, Braniște
 ăsta a fugit de pe moșia boierului Dan,
 ca să lupte în oastea Măriei Tale.*
 BRANIȘTE: *Da' ce fuga! Am venit
 într-un suflet* T

În varianta din *Ms*, Tabloul 5, Scenele I, II și III lipsesc. În schimb, după scena XIV (Tabloul 5 – în *Ms*) echivalentă Scenei III (Tabloul din volum) urmează în *Ms* alte 5 scene: Scena XV și Scena XVI (din Tabloul 5) și Scena XVII, Scena XVIII și Scena XIX (din Tabloul 6), *inedite*, cu personaje care nu apar în variantele publicate ale piesei.

P. 1061, r. 12: Ptiu! Zece ani de când facem croitorie E
Ptiu! Ms

Urmează în *Ms* un fragment inedit:

PAPUC

(Nu se vede, i se aude doar glasul)

Ați poruncit ceva?

ȚEPEȘ

Nu. Am tușit. Nu mă simt bine închis.

PAPUC

Dar cine se simte bine?

ȚEPEȘ

Îmi vine să scuip întruna, oi fi bolnav? (Pauză) Când o să ieșim de-aici facem o reformă a pușcăriilor să duduie.

PAPUC

În primul rând le schimbăm numele.

ȚEPEȘ

Mda... Temnița din Buda e urât spus. Buda nu e nume de floare?

PAPUC

Nu.

ȚEPEȘ

Noi o să le botezăm pe-ale noastre cu nume de flori... Să tot stai și să miroși.

PAPUC

(Râzând)

Unul l-am și găsit: Nu mă uita.

TEPES

Asta nu-i greu. (Oftând) Să avem noi flori câte pușcării...

PAPUC

După ce le schimbăm denunțirea... trebuie să ne mai gândim. Cred c-o să ne oprim cu reforma aici.

TEPES

Nu, doamnă, e o mare deosebire între ei și noi. Uită-te și tu în jur, Papuce. Deosebire de concepții. Ale lor sunt închise, unede, întunecoase...

PAPUC

Sistem beci...

TEPES

Condamnații noștri beneficiază de aer. Își ispășesc vina deschis. Sunt foarte vizuali, din punct de vedere plastic... Una e să stai în teapă la lărgime și alta să putrezesti, uitat de Dumnezeu pe undeva sub pământ... Când a venit Mahomed după noi să ne bată, i-am pregătit lângă Târgoviște, un adevărat arc de triumf...

PAPUC

(Chicotind)

Douăzeci de mii de turci și de bulgari atârnuând în furci ca ciorchinii...

TEPES

A venit, a văzut și-a plecat... Dacă-i băgam în beciuri, i-ar fi fost mai greu să-i viziteze pe toți și se pierdea măreția de spectacol. (Începe iar să coase. După un timp) Cât e de-atunci?

PAPUC

Să tot fie zece ani... Ia S'tă-Mărie...

P. 1062, r. 8:

După atâta amar de vreme puteați
împungăli...

E

După atâta amar de vreme puteai
împungăli...

T

- P. 1063, r. 8 Două replici în plus în *Ms*:
*ȚEPEȘ: Și să nu uităm la ai noștri să
introducem rația de untură de peste... Numai
așa le putem da peste bot apusenilor, creând
noi condiții mai bune... De-ar ști Matei
Corvin câte-am învățat aici... O adevărată
școală.*
PAPUC: Ne putem lipsi...
- P. 1064, după r. 10, un fragment în plus, în aceeași replică, în *T*:
*Ăsta-i Dan! (Arătând într-un colț). Dincolo
e Țenea. Ba nu. Iuzbașa. Întâi i-am botezat
și pe urmă le-am dat porecle.*
- r. 24, 25: Galbeni, negri, portocalii, indigo și violeți...
or fi existând și vârgați? *E*
Galbeni, negri... or fi existând și
vârgați? *Ms*
- P. 1065, r. 14: când *dormeai* *E*
când *dormei* *T*
- r. 23: *V-ați călugărit...* *E*
Te-ai călugărit... *T*
- P. 1065, r. 27–p. 1066, r. 5, text, lipsă în *Ms*
- P. 1066, r. 7: Și-apoi *aveți* spate greu. *E*
Și-apoi *ai* spate greu. *T*
- r. 16: Pe mulți îi puteam ierta. *Și-ar fi fost spre
folosul patriei...* *E*
Pe mulți îi puteam ierta. *T*
- P. 1067, r. 8–10: ... ciorile sunt mai grase... Pică pară
mălăiață... Care-o fi nătăfleată? Iaiotă?
Radu? *că Dan... hârșt!* *E*
... ciorile sunt mai grase... *Stârvurile
s-au copt, gata să pice din pom...* Pică
pară mălăiață... Care-o fi nătăfleată?
Radu? Iaiotă? *T*
- r. 8: Cred că *țepile* au putrezit de mult... *E*
Cred că *furcile* au putrezit de mult... *Ms*

- r. 9: ... Pică pară mălăiată... *E*
Stârvurile s-au copt, gata să pice din
pom... Pică pară mălăiată *Ms*
- r. 10: Iaiotă? Radu? *că Dan... hârșt!* *E*
 Radu? Iaioră? *Ms*
- r. 20: Eu *v-aș ierta* *E*
 Eu *te-aș ierta* *T*
- r. 24: ... și-o să rămâneți singur. *E*
 și-o să rămâi singur. *T*
- r. 26: ... Ca să aveți cu cine vă certa *E*
 ... Ca să ai cu cine te certa. *T*

P. 1070, după r. 21, două replici în *Ms*:

ȚEPEȘ: De-ai te-au cumpărat aștia că
știi multe.

PAPUC (mândru): N-au ei bani să mă
cumpere pe mine.

P. 1072, r. 8: ȚEPEȘ: Ar trebui să le facem un pustiu
 de bine... *E*

ȚEPEȘ: Ar trebui să le facem un pustiu
 de bine... *An întâlnit odată un nebun,*
zicea că e Vodă, vrea să atragă toți turcii
la noi cu foi de varză, ca pe iepuri, și să le
facă vânt spre apus, iar noi să ne ducem în
locul lor, la adăpost. (Râde) Nu era chiar
nebun. *Ms*

P. 1073, r. 13-14: Nu te codi, n-avem timp de pierdut. *E*
 Nu te codi *că n-avem timp de pierdut* *T*

P. 1074, r. 7-9 (replica lui Țepeș), variantă în *Ms, T*
De câte ori mă uit pe fereastră, mă ia un
val de tristețe. Acum sînt și un val de jale.
Și-un val de silă... Și-un val de dor de
țară... (Oftează.)

P. 1074, după r. 9: (Oftează) *Și la urnă parcă m-as urina pe toate...* *Ms*

P. 1074, după r. 21 Scena II, începe, în *T*, cu o replică în plus:
 ȚEPEȘ: *Altă arătare...*

- P. 1076, r. 14-15: m-am ținut după dumneavoastră cu
șevaletul E
 m-am ținut după dumneavoastră cu *paleta* T
- r. 16: E cea mai bună operă a mea.
 Dicționarul... E
 E cea mai bună operă a mea. (*Măhmit*)
 Dicționarul T
- r. 29-30: ... nu vreau să fiu *la chereimul* perpetuu... E
 ... nu vreau să fiu *clientul* perpetuu... T
- P. 1076, r. 16-p. 1077, r. 11, text lipsă în varianta din *Ms*.
- P. 1078, după r. 14, o replică în plus, în *Ms*:
*PAPUC: Îl bătusem practic pe Mahomed...
 Dar a trebuit să ne retragem în munți... Și
 uite unde am nimerit. Turcii erau buinăciti,
 noi însă n-aveam oameni care să-i taie,
 pentru că tocmai ne atacase și Domnul
 Moldovei la Chilia. Și-am trimis o parte
 din oaste să țină piept.*
- r. 25: Ho, că încă *n-a scos capul.* E
 Ho, că încă *n-a ieșit.* Ms
- P. 1079, r. 12: ... în personalitatea Măriei Voastre.
 (Pe alt ton) E
 ... în personalitatea Măriei Voastre. *Acea
 groază care i-a băgat în sperieți pe nemți, și
 pe care ei au luat-o ca pe-o doctorie amară
 a vremii noastre.* (Pe alt ton) Ms
- r. 30: ... vă trimite multe salutări... E
 ... vă trimite multe salutări... *E la
 Padova* Ms
- P. 1080, r. 8: ... *Soția* a ținut să-i botezăm cu nume
 românești. E
 ... *Ea* a ținut să-i botezăm cu nume
 românești T
- r. 16: ori a fost și asta o nălucă? E
 Ori a fost și asta o nălucă? (*După o pauză*) T

P. 1080, r. 16, după: „Ori a fost o nălucă?” în *Ms*:

(Pe sub ușa e strecurat un bilet)

PAPUC

(Se repede și aruncă ochii pe el, apoi îl aruncă scârbit.)

ȚEPES

Ni se anunță nunta? Citește...

PAPUC

E, ce să mai citesc. O prostie...

ȚEPES

(Ridică bilețetul)

A... (Citește amuzat) „Ridică-l, cititorule. Maica Domnului vă roagă să mergeți la biserică și să vă rugați că se apropie sfârșitul lumii. Cine va primi acest bilețel să scrie de 50 de ori la fel, peste 23 de zile va avea o bucurie mare, cine nu va scrie va avea o nenorocire.”

PAPUC

Sunt nebuni...

ȚEPES

Aștia sunt oamenii. De unde curentul ăsta apocaliptic.

PAPUC

(Râzând)

Sfârșitul lumii.

- P. 1081, r. 7: Tot stând aici, m-am fleșcăit... *E*
 Tot stând aici, m-am fleșcăit... *Papuc!* *T*
 Tot stând aici, m-am fleșcăit... *Dacă*
m-apucă mila.
PAPUC (râzând): Măria Ta și milă... Și
apoi șobolanii ăștia trași zilnic în țeapă...
ȚEPES: Șobolanii nu sunt oameni...
PAPUC: Asta așa e.
ȚEPES: Papuc! *Ms*
- P. 1082, r. 2: Ca mâine vă recăpătați domnia... *E*

Ca mâine îți recapeti domnia...

T

r. 10-16: text, lipsă

Ms

P. 1084, r. 18 (replica lui Tepeș), după: *Un turc mai puțin, un fragment în plus:*

Singurul care m-a iubit cu adevărat... Mai mult decât un frate... Dar vremurile sunt cunplite și pe cine să-ți ascuți mânia, dacă nu pe ai tăi? Dacă nu pe cei dragi?

T

(Bucuros) Încă mai sunt bun de domn.

Vrăjnașii încă mai au a se teme... Să ridicăm deci iarăși sus steagul neînfricat...

(Observând ciotul de lance care-a mai rămas afară) Scârbă! Mi-a umplut steagul cu cufureală! În sfârșit, bine că s-a terminat

fără vărsare de sânge! (Râde). Poate c-a fost singurul care m-a iubit cu adevărat... Mai

mult decât un frate... Dar vremurile sunt cunplite și pe cine să-ți ascuți mânia dacă

nu pe-ai tăi. Dacă nu pe cei dragi? Brațul tot îmi mai e de fier... Acum sunt sigur că

pot domni.

Ms

P. 1085, Actul V, *Dimineata*, începe, în revista *Tribuna*, cu un mare fragment, neinclus în variantele anterioare:

(ACTUL V)

DIMINEATA

(În pădure. La buza pădurii. Printre cioplitori de țepi.)

Scena I

MITRELE

(Băgându-și degetul în gură)

Na, că m-am tăiat! Ce-o să zică? Îți tai mâna ca să nu-mi faci mie țeapa. Încăi să te tăiem de tot, dacă tot ești început. (Își face cruce) Fe-rească Dumnezeu!

ȚICU

Unde te-ai tăiat, mă?

MITRELE

Aici. (Arată) Ia uite ce găoază...

ȚICU

Pune iute pământ. Asta vindecă.

MITRELE

Vindecă. Acum... altele sunt vremurile [Ms] nici pământul nu mai e cum a fost. Hee!

FĂNACHE

(Privind în jur la mormântul de crengi)

Schilodim niște copaci. (Oftează.)

ȚICU

Retează-i, curăță-i, cioplește-i...

FĂNACHE

Am putea foarte bine să le ascuțim doar vârful.

MITRELE

(presărându-și țărână pe rană)

Pădurea ar rămâne verde... și ar crește cu morții-n vârful. (Văitându-se) Aoleu, ce mai ustură!

ȚICU

Fiecare copac ar fi ca o săgeată înmuiată în venin.

FĂNACHE

Ar bate vântul, ce-ar mai zbârâni săgețile!

MITRELE

Numai că săgețile astea sunt îndreptate împotriva lui Dumnezeu în loc să dea iama-n cine știm noi.

TICU
(Ofând)

Și Dumnezeu e cam tont, vede și tace.

FĂNACHE

Ce să facă și el? Pe cine să ajute mai întâi?

TICU

Și-asta a rămas singur?

MITRELE
(Privind țeapa aproape gata)

Astăzi cine pune osul?

TICU

Ce contează. Tot prostimea.

FĂNACHE

Tot ea în frunte: și pe jos...
(Arată vârful pădurii) și călare! (Râde.)

MITRELE
(Către Fânache)

Scuipă în sân. Dacă te-ar auzi cineva.

FĂNACHE

Cine să mă audă? (Scuipă.)

MITRELE

Țeapa.

FĂNACHE
(Se face că o cercetează)

Măi, să fie a dracului cu urechile ei!

TICU
(Ideile)

Dacă tot le ascuțim noi ca vârful acului, încaltea de le-am face și urechi.

FĂNACHE

Ce zi e azi?

MITRELE

Vineri.

FĂNACHE

Postul mă-sii! Iar ștevie. Unde păcatele mele-or fi dispărut cartofii, — parc-au intrat în pământ...

ȚICU

(Enervat)

Cine vrei să ți-i scoată, mă, dacă tot poporul e pe sus?

FĂNACHE

Și în câte suntem?

MITRELE

Păi nu vezi? (Numără țepile.) În trei.

FĂNACHE

Bine că nu suntem în treisprezece. (Râde, râd și ceilalți.)

ȚICU

(Râzând)

Aia zi cu ghinion. Mi-a prezis mie o țigancă. (Imită) „Fereu de trespe ale lunii corente!”

FĂNACHE

Ferește-te de trespe, paispe.

MITRELE

Cinspe, șaispe. (Fredonând) Lună lună, nu-i a bună...

ȚICU

(Făcând semnul trasului în țepă)

Hop-și-asa!

(Intră Anica, văitându-se și smulgându-și părul din cap.)

Scena II

ANICA

Aoleu, aoleu... (Toți se strâng în jurul ei.)

ȚICU

Ce e, făt?

ANICA

Aoleu, aoleu!

FĂNACHE

Da' zi, femeie!

ANICA

Omul...

MITRELE

Ce om?

ANICA

Omul, meu, omul meu... aoleu...

FĂNACHE

Ce-a făcut, care? Cine?

ANICA

*(Se oprește din plâns și cu figura împietrită)**S-a omorât.*

MITRELE

Cine l-a omorât?

ANICA

*(Teapănă)**Și-a dat cu un par în cap.*

MITRELE

*(Nevenindu-i să creadă)**Cum așa, ce vorbă e asta?*

ANICA

Abia isprăvise o teapă nouă... Îl puseseră s-o facă pentru unul care, săracul... se făcuse moroi.

FĂNACHE

Ce?

ANICA

Moroi, strigoi, n-ați auzit? Și când a fost gata, s-a... buf! lângă ea!

ȚICU

Eu nu mai înțeleg nimic. Stai, femeie, și spune clar ce s-a-ntâmplat.

ANICA

(Izbucnește iar în hohote de plâns)

Și era tânăr!

MITRELE

Cum l-ați lăsat să facă una ca asta?

ANICA

Cine l-a văzut? Era noapte... El zicea de mult că...

ȚICU

Că ce?

ANICA

Că... „Îmi vine să-mi dau cu un par în cap”. Așa zicea.

FĂNACHE

Poate așa era vorba lui. Și el, tot țepar, lucra cu lemnele, și parul tot de lemn... Așa e vorbirea.

ANICA

Nu, că el zicea serios. Eu am văzut de mult că nu-i a bună, și l-am pândit să nu facă o nefăcută, da' mi-a scăpat.

ȚICU

Ce om, oameni buni! Să ajungă el cu disperarea până... la cap... Cine i-a ținut parul?

ANICA

Nu știu, nu l-a ținut nimeni.

MITRELE

N-a avut un prieten care să-l ajute?

FĂNACHE

(Către Mitrele)

Cine se bagă la chestii de-astea?! Astea-s socoteli periculoase.

ȚICU

Da' nu-nțeleg de ce? Că doară ștevia s-a făcut... de plouat a plouat – slavă Domnului – nu mai putem ieși din noroi, a fost un an bun.

ANICA

După un an bun, o iarnă grea. Nu știți ce iarnă grea o să vină și el se duse să ceară lemne... De-aici i s-a tras. De la o discuție cu cineva mare.

ȚICU

(Mirat)

I-a primit?

ANICA

Și când a venit era foarte amărât. Zicea că...

MITRELE

(Curios)

Ce zicea?

ANICA

Zicea „că-mi vine să-mi dau c-un par în cap”. Si-a început să-și dea.

MITRELE

Cu ce?

ANICA

Cu parul. Că-l pusese de mult la-ndemână. Am sărit noi și după aia i-a trecut.

ȚICU

Ce i-a trecut?

ANICA
(Plângând)

Supărarea. Și după aia s-a dus și s-a pocnit la mir. Și după aia a murit... de inimă rea.

FĂNACHE

Încurcat mai vorbește și femeia asta! De ce-a murit, de inimă – ori că s-a pocnit?

ANICA

A murit de inimă rea, spărgându-și țeasta.

ȚICU

(Făcându-și cruce și îngenunchind)

Am priceput. Dumnezeu să-l ierte!

MITRELE, FĂNACHE

Dumnezeu să-l ierte! (Își scot căciulile.)

FĂNACHE

Că era tânăr.

ȚICU

Putea s-o mai ducă o zi-două. Unii trăiesc așa atârându și-o săptămână.

FĂNACHE

E scurtă viața omului, mă. Când e să nu mai ai zile, nu mai ai, să fii și tu în mama țepii! Gata!

ANICA

(Suspinând și sughițând)

Și eu acum.. Mamă, de ce m-ai făcut! Văduvă... (Țipă, se vaită, ceilalți încearcă s-o mângâie.)

MITRELE

Lasă, lasă...

ȚICU

Ce să-i faci...

FĂNACHE

Toți ne ducem acolo... (Dându-și seama, se bate peste gură) Dar pe alte căi. Ia urma urmei, ce contează. Lasă, femeie, că-ți trece. Tu să fii sănătoasă. Ești tânără, pofta de viață vine cât ai zice pește.

ANICA

Ce nenorocire, Doamne, ce... (Iese, se întoarce.) Să veniți la pomână.

FĂNACHE

Venim, bine, bine... (Anica dă să plece.) Adică ia stai, că mie nu-mi intră în cap. De ce și-a luat zilele?

ANICA

Păi dacă nu i-au dat lemne?!

FĂNACHE

Ce lemne, că doar e lemnar.

ANICA

De foc, că uite vine iarna și ce-o să facem, iar degerăm cu deștele-n gură? Că a murit la noi unul așa, degerat, cu deștele-n gură.

ȚICU

Păi satul vostru e aici, în pădure...

ANICA

Pădure, pădure, dar n-avem voie să luăm lemne să punem pe foc. Facem cu balegă, cu coceni, cu frunze...

MITRELE

Ca să fie ca peste tot, să nu se zică, uite, ăia de la câmpie fac focul cu balegă și ăi de la pădure se-mbuibă cu stejari, că e o deosebire adică între pădure și câmpie.

ANICA

Si el s-a dus să ceară, că-i promisese unul că-l bagă în tain. Îl dureau șalele, simțea că iar o să viscolească la iarnă și zicea că ne ducem dracului degerați...

FĂNACHE

Și de ce nu i-au dat?

MITRELE

(Înțelept)

Lemne să-i dea, mă, ce ești copil?! Cum să-i dea lemne? Tu nu judeci?... N-ai atâta creier?

FĂNACHE

Bine, dar trăiesc în pădure.

MITRELE

Trăiesc în pădure, dar pădurea unde se pomeneste, e de capul ei? Pădurea se află și ea aici la noi. Toți suntem una. Cum să...

ANICA

Zicea ăla mai mare, unde-l băgase ălălalt mai mic: „Cere-mi orice, dar nu lemne de foc, că te arzi!”

MITRELE

Problema asta a lemnelor e delicată rău.

ANICA

Așa a spus și ăla. Și că nu se taie pădurile decât pentru... lucru (Își face semnul crucii) Altfel, dacă începem de pe acum să le punem pe foc, vin turcii și ne găsec descoperiți.

MITRELE

Avea dreptate în felul lui. Trebuia să înțeleagă și omul tău.

ȚICU

(Nedumerit)

Erau surcele, vreascuri, mă, uscături pentru foc...

ANICA

Zicea că să mai stăm și fără foc că suntem națiune de oameni tineri, avem sângele fierbinte.

ȚICU

Asta cam așa e.

ANICA

Dar omul meu n-a înțeles. A pus mâna pe par și jup!

MITRELE

A lăsat ceva cu limbă de moarte?

ANICA

Parcă... (Se gândește) Da, a lăsat...

MITRELE

Ce a zis?

ANICA

A zis: „Îmi vine să-mi dau c-un par în cap“.

FĂNACHE

Era cam pisălog.

ȚICU

Îi intrase lui chestia asta în cap. Săracul, era de-al nostru. Îmi pare rău.

ANICA

Da' să veniți la pomană, că el ținea la dumneavoastră. O să se bucure, poate-o să se bucure pe lumea ailaltă... că pe asta... (Iese plângând.)

Scena III

MITRELE

(Enervat)

Mama ei de situație!

ȚICU

(Pe gânduri)

Acum au început și țeparii...

FĂNACHE

Un caz izolat. Nu se poate spune că toți am început acum să ne aruncăm în iad ca nebunii.

MITRELE

Închipuiți-vă ce-o să se întâmple dacă toți s-ar scula dimineata și s-ar înfige în garduri, de-a lungul drumului la palat.

ȚICU

Disperarea te împinge la multe.

FĂNACHE

Avea și el niște spaimne.

(Intră Frusina.)

Scena IV

MITRELE

A picat și asta la țanc.

ȚICU

Ai adus, fă, și vâtraiul?

FRUSINA

Care vâtrai?

ȚICU

Ăla, pentru ca să... să te tragi din gura lupului?... Nu știi cântecul?

FRUSINA

Ia nu-mi mai vorbești în dodii. (Către Fânache) Aici îmi erai? Eu de caut peste tot, am întors pământul cu fundu-n sus, și tu-mi stai la taifas cu gealații...

ȚICU

Vezi că e o țeapă goală. A mai tras Vodă o iapă cu popă cu tot...

FĂNACHE

(Răstit)

Du-te, fă, acasă, ce te bagi printre români? Ce te ții după mine?

FRUSINA

(il înțepă)

Vreau să știu de ce nu-mi spui și mie unde te duci când pleci. Atât doar vreau să știu.

FĂNACHE

(nervos)

La dracu mă duc! Cine te-a pus să-ți placă un dulgher/leinnar pe vremea lui Țepeș? Unde mă poți găsi decât printre țepi?

FRUSINA

De-aia și venii aici, să-ți spun una...

MITRELE

Nu-i mai spune, că n-o poate duce...

CHIMIRENȚU

Ha-ha...

FRUSINA

(Lui Fânache la ureche)

Sunt grea.

FĂNACHE

(Speriat)

Ce?

FRUSINA

(La ureche, tare)

Sunt grea...

FĂNACHE

(Nevenindu-i să creadă)

Esti... ce?

FRUSINA

(tipând)

Bortoasă, na! Ai auzit?

MITRELE

De ce-ți bați joc de ea? Nu e ibovnica ta?

FĂNACHE

(Amărât)

Acum și-a găsit și ea să-mi toarne un copil... Astea sunt condiții de făcut copii?...

ȚICU

Nici condiții de culcat nu sunt și uite că te mai întinzi. (Râsete) Pe unde nimerеști... când te-apucă...

MITRELE

Nu vede că trăim încă în pădure?

ȚICU

Păi, tocmai de-ai... (Fredonează.) Pat de frunze, frunze-n buze...

FRUSINA

(il apucă pe Fănache de pulpană)

Hai la popa.

FĂNACHE

Eu la popa? Ce să caut?

FRUSINA

Să ne cunune!

FĂNACHE

Pe mine? A, nu!

FRUSINA

Păi, n-ai zis tu că...

FĂNACHE

(Categoric)

Fără de-astea!

FRUSINA

Hai...

FĂNACHE

Ba.

FRUSINA
(îi dă o palmă)

Bărbat ești tu?

MITRELE
(Imitând zgomotul palmei)

Pleoț! Ați auzit cum a pleoțăit? Ai un obraz, mă Fănache, care pleoțâne al dracului, și ferească Dumnezeu să te bată turcii, că faci un scandal, de n-o să poată nimeni dormi...

FRUSINA

Eu mă duc la Vodă să-i spui că ți-ai bătut joc de mine...

FĂNACHE
(Plângând)

Tu ți-ai bătut joc de mine, că m-ai văzut prost... Ce-o să zică tata?

FRUSINA

Nu te mai smiorcăi.. prostule... Mi-ai plăcut... că ai pe vino-ncoace, mânca-te-ar puricii... că ești chipeș, bātu-te-ar Dumnezeu! Că ai lipici, lipi-te-ai de gardul de la cimitir... Adică, nu să nu te blestem! Că ești oucheș și înalt – pleznire-ai! Că ești blând, dar-ar boalu în tine! Că...

FĂNACHE
(Sărind în sus)

Ho!

CHIMIRENȚU

E înțepată rău!

FĂNACHE

A, nu mă pupi tu cumunat cu tine... Ești o scorpie...

FRUSINA
(Amenințând)

Binee! (Dă să plece.)

FĂNACHE

Unde te duci, toanto? (O prinde de mână.)

FRUSINA

*Nu pune mână, călăule! Dacă nici de copilul tău n-ai pic de milă...
Lasă că e cine să facă dreptate în Țara Românească!...*

FĂNACHE

*O să ne jugănească pe-amândoi... (Se ia cu mâinile de cap.)
(Intră Marița și Aurica.)*

Scena V

MARIȚA

(Către Fânache)

Bine să ești aici... Ne dai și tu o mână de ajutor.

AURICA

(Lui Mitrele, arătând țepile)

A murit?

MITRELE

Care? Că sunt mulți.

ANICA

Ultimul...

MITRELE

*Mă duc să văd. (Iese, se întoarce imediat.) Nu... tot se mai chinuie.
A pățit-o și ciobanul... trebuia să cânte ceva și se vede că n-a făcut mare
brânză. Dar măcar a scăpat cu viață...*

CHIRIMENTU

Nici bocitoarelor nu le e prea moale...

ANICA

(Oftând)

Așa e... Mereu ne cer să le facem bocete noi... Și când le facem bocetele noi, nu le plac... strâmbă din nas.

CHIRIMENTU

Or fi știind și de ce au pretenții...

MITRELE

Știu pe dracu...

- P. 1085, r. 5: (În pădure. *La cealaltă buză a pădurii.*
 Decorul de la început) E
 (În pădure. Decorul de la început) T
- P. 1086, r. 14–24: text, lipsă T, Ms
- P. 1087, r. 19: ..., a îmbucat ceva sub *țepi* E
 ... a îmbucat ceva sub *furci* Tr
- P. 1088, r. 5: E și asta o politică... E
 E și asta o... Tr

De la r. 6 la r. 20, variantă în: Ms, Tr:

ROMÂNUI.

Ce s-ar fi gândit, frați de sânge, aceeași tulpină, cum s-ar zice...

TURCUI.

De departe țeapa noastră comună seamănă cu o coadă de pește...

ROMÂNUI.

Istoria s-a terminat în coadă de pește. (Râde.)

TURCUI.

Cum așa?

Românul

Adică nici așa, dar nici altmintererea... Nu vezi: nici vii, ca luna, dar nici n-am murit... Adică în așa fel încât să ne putem adapta oricărei situații... După aceea a venit alt domn și a zis că nu stăm bine amândoi într-o singură țeapă. Cică ar fi mai bine răsfirați și ne-au pus la loc, pe fiecare într-o țeapă.

TURCUI.

Atunci și istoria lui Tepeș tot cam așa... I-a bătut pe Mahomed, dar și-a pierdut imediat tronul... Dar nici Mahomed n-a putut face nimic... iar acu Tepeș s-a întors, gata s-o ia de la capăt cu forțe noi... Și astfel se repetă la infinit, fără cap și fără coadă... Coadă de pește...

ROMÂNUI.

Astea sunt speculații. N-ai stat tu degeaba prin străini. Te-au influențat... Fără să vrei dai apă la moară celor care pretind că poporul n-a dus-o bine. Slujești interesele străinilor. (Revoltat) De ce?

- P. 1089, r. 4: ... m-au uitat în aer. E
 ... m-au uitat în aer. În aerul patriei...
 Asta înțeleg eu prin coadă de pește. Ms, Tr
- r. 7: ... și acum uite era aproape să ne certăm... E
 ... și acum uite era să ne certăm... Tr
- r. 14: ... eu am spus niște adevăruri, iar tu ai
 ai mâncat... E
 eu am spus niște adevăruri, iar tu ai
 mâncat niște... Tr
 eu am spus niște adevăruri, iar tu ai
 mâncat niște rahat T, Ms
- r. 19: Te-ai băgat pe sub pielea lui Vodă. E
 Te-ai băgat pe sub pielea lui Vodă.
 Măcar că te-a condamnat pe nedrept. Tr, Ms
- P. 1091, r. 18: Au zis c-or să se facă transformări mari... E
 Au zis c-or să se facă prineniri mari... T

P. 1092, r. 11-12: replica ROMÂNUI.UI, variantă în Tr, Ms:

ROMÂNUI.

Să-ți spun eu de ce... Simbolic... De dragul simbolismului... Nu, că nu-l prea agreează... S-a nimerit pur și simplu așa... Un român care voia să meargă să vadă muzeele și un alt român dat de mic la turci care voia să fie îngropat în solul patriei...

Mă, eu cred că suntem tot ai de la-nceput... Că prea se nîneresc toate.

- P. 1093, r. 3: Veşnic unii vor să fugă şi alţii vor să vină
începe. E
la mai dă-i în... şi pe ăştia! Veşnic unii
vor să fugă şi alţii vor să vină
începe. Tr
la mai dă-i în mă-sa şi pe ăştia! Veşnic unii
vor să fugă şi alţii vor să vină începe. T, Ms
- P. 1096, r. 10: un fragment în plus în monologul lui *Tepeş*:
O cărămidă singură, n-are ecou. Ia
zideşte-o-ntr-o boltă, şi strigă. O, ce de ecouri!
Am fost mereu cu gândul la boltă...
Cărămizile nu m-au înţeles întotdeauna. Ms
- P. 1097, r. 3: putere încât să umpli şi iadul şi raiul... E
putere să umpli şi iadul şi raiul... Tr
r. 17, 18: text, lipsă Tr
- P. 1098, r. 11: (Se ridică şi începe să se caţere pe teapă) E
(Se ridică) Tr
r. 34: ... (Mai urcă) Nu se cade să fie lăsat singur E
... (Mai urcă) *Mai aproape...* Nu se cade
să fie lăsaţi singuri T
... (Mai urcă) *Mai aproape de popor...* Nu
se cade să fie lăsat singur la ananghie Ms
- P. 1099, r. 3: (Râde) *Am mutat aici sfatul ţării...* (E
aproape de vârf) Încep să simt E
(Râde) Încep să simt Tr
r. 21, variantă în *Ms, Tr*:
Păcat că se termină totul când începi să
te simţi mai în largul tău... *Călare pe*
situaţie... şi din ce în ce mai călare... mai
sus. (Urcă) *Bine că se termină totul urcând...*
Plecăciuni acestui pământ. Pentru urcuş.
Pentru apoteoză.

STRUCTURA VARIANTEI I
(Dactilogramă, cu corecturi) – Ms

Marin Sorescu, *Vlad Țepeș – Dimineata, la prânz și seara* – (Tragedie populară în cinci acte și nouă tablouri). 1971, 145 p. dactilo.
Personajele:

VLAD DRACUI. – zis Țepeș, domnul Țării Românești
 PAPUC – căpitan de oaste
 NENEA – idem
 MOHAMED – sultanul turcilor
 LOCOTENENTUL. LUI MOHAMED
 CHIRIMENTU
 TICU
 FÂNACHE
 MITRELE
 ROMÂNUL. – un român
 TURCUL. – un turc
 DOMNICA – domnița la curtea lui Țepeș
 PICTORUL. – un pictor italian
 JOITA – o nenorocită
 MINICĂ – vizionar
 CHIORU
 PÂRVU
 MARIȚA
 ANICA
 SAFTA
 AGA
 SOLEIMAN
 CIOBANUL. CU OILE
 UN OȘTEAN
 UN OLOG
 O droaie de calici, prostime, oșteni

} cioplitori de țepi

} gealați

} bocitoare cu ziua

} turci veniți după bir

Piesa are cinci acte, ca și în celelalte variante. În Ms, tablourile sunt numerotate în continuare.

Actul I, Tabloul 1 – Dimineata. În pădure – are opt scene față de șase în ultima variantă. Conține o scenă inedită.

Actul II, Tabloul 2 – Seara. La curtea domnească:

- Scenele I–VII corespondente aceluiași scene din *E*;
 Scenele VIII și IX inedite;
 Scena X, parțial există în *E* (Act II, Tabloul 2, Scena II);
 publicată
 fragmentar în *R*₁; fragment inedit.
 Scena XI, cu variante – corespunde Scenei III (Tabloul 2,
 Act II) în *E*;
 Scena XII, cu variante – corespunde Scenei IV (Tabloul 2,
 Act II) în *E*;
 Scena XIII – lipsește în *E*. Publicată în *R*₁, cu variante.
 În *Ms* personajul se numește *Nenea*; în *R*₁ –
Țenea;
 Scena IV – mult mai dezvoltată, corespunzătoare Sce-
 nei IV (Tabloul 2, Actul II). Lung fragment
 inedit;
 Scena XV – inedită.

Actul III, Tabloul 3. La Prânz:

- Scenele I și II din *Ms* – echivalente Scenei I, Actul III, Ta-
 bloul 3 – *E*. Cu variante;
 Scena III echivalentă Scenei II din *E*, cu un fragment
 inedit;
 Scena IV – variantă a Scenei III, din *E*.

Tabloul 4:

- Scena IV (numerotare, greșită. Este Scena V din Ac-
 tul III) corespunde Tabloului 3, Scena I din *E*;
 Scena V (VI, în fapt), cu multe replici în plus – cores-
 punde, în *E*, Tabloului 3, Scena II;
 Scena VI (VII, în fapt) – corespunde Scenei III din
 Tabloul 3, în *Ms*, replici în plus.
 Scena V (o nouă greșală de numerotare; este Scena VIII
 din Actul III) corespunde Scenei IV, în *E*;
 Scena VI (IX, din Actul III) – inedită;
 Scena VII (X) cu variante – corespunde Scenei VI;
 Scena VIII (XI) – inedită;

Scena IX (XII din Actul III) – lipsă în *E*, a fost publicată în *Ramuri*, nr. 4, 1978, drept Tabloul 4, Scena XIII.

Tabloul 5:

Scena X (XIII) – variantă dezvoltată a Scenei I din Tabloul 4 – în *E*;

Scena XI (XIV) – inedită;

Scena XII (XV) – este ultima replică din Scena I a Tabloului 4, în *E*;

Scena XIII (XVI) – variantă a Scenei II, Tabloul 4 din *E*, publicată în *Ramuri*, nr. 4, 1978 (Scena XVII);

Scena XIV, variantă a Scenei III, Tabloul 4 din *E*, publicată în *Ramuri*, nr. 4, 1978;

Scena XV (XVIII) – inedită;

Scena XVI (XIX) – inedită;

Tabloul 6:

Scena XVII (XX) – inedită;

Scena XVIII (XXI) – inedită;

Scena XIX (XXII) – inedită;

Actul IV. Seara

Tabloul 7

Scena I, variantă cu un fragment inedit al Scenei I, Tabloul 1 din Actul IV – *E*;

Scena II, cu variante, corespunzătoare Scenei II din *E* (Actul IV);

Scena III, cu variante, corespunzătoare aceleiași Scene, în *E*.

Actul V. Dimineata

Tabloul 8:

Scenele I–V publicate în *Tribuna*, nr. 39, 1978, nu există în *E*.

Tabloul 9:

Scena VI cu variante – corespunzătoare Scenei I, Tabloul 1, Actul V – *E*;

Scena VII, cu variante – corespunzătoare Scenei II, Tabloul 1, Actul V – E.

VĂRUL SHAKESPEARE

Tragedia în cinci acte, *Vărul Shakespeare*, ultima piesă de teatru a lui Marin Sorescu cunoscută până în prezent, a fost scrisă în 1987–1988.

Un prim fragment – *Prolog, Actul I*, Tabloul I, Scenele 1–3 și *Actul II*, Tabloul I, Scenele 1–12 – a fost publicat în revista *Ramuri*, nr. 7, 15 iulie 1988, p. 8–9, 13. Din *Actul V*, Tabloul VI, Scena 1; Tabloul VII, Scenele 1–4; Tabloul VIII, Scena 1 și Tabloul IX, Scenele 1–7 au fost publicate în *România literară*, nr. 16, 20 aprilie 1989, p. 14–15.

Integral, piesa a apărut în 1990, în revista *Basarabia* (Chișinău), nr. 12, p. 56–103, apoi în volumul: Marin Sorescu, *Vărul Shakespeare și alte piese*. Teatru. Editura Cartea Românească, București, 1992, p. 167–286.

În cea de a doua apariție editorială – Marin Sorescu, *Iona. A treia teapă. Vărul Shakespeare*, Editura Minerva, București, 1993, Colecția „Biblioteca pentru toți”, p. 139–265 – după care se reproduce textul în ediția de față – se menționează: „*Piesa Vărul Shakespeare se tipărește după manuscrisul pus la dispoziție de către autor*”. Textul piesei este identic în cele două ediții succesive, puținele deosebiri față de fragmentele publicate în reviste dovedesc existența unei singure variante a piesei.

În 1988, *Vărul Shakespeare* a fost reprezentată pe scena Teatrului Național din București.

VARIANTE:

<i>Vărul Shakespeare</i> , Ediția Minerva, 1993 –	E
<i>Ramuri</i> –	R
<i>România literară</i> –	Rl
Revista <i>Basarabia</i> –	B

P. 1103, după r. 20:

în R – CRANIUL. – personaj lipsă în E și Rl

- r. 21: VOICEA – PERSONAJUL CARE NU ÎNCAPE ÎN SHAKESPEARE E
PERSONAJUL CARE NU ÎNCAPE ÎN SHAKESPEARE R
- P. 1104, r. 1: ARIEI – Spiridus E
lipsă în R R
- r. 2: VRĂJITOAREA E
lipsă în R, Rl (din eroare, personajul apare în fragmentul din R – actul III)
- r. 3: MARY (VAI.Y) – gemene
- Figurează între personaje numai în ediția Cartea Românească, 1992. În ediția de bază, lipsa e datorată unei erori tipografice, întrucât personajele sunt prezente în Actul IV, Tabloul II, Scena IX.
- P. 1113, r. 12: *Jupâne-i, ca și mort.* E
Pe zei, e ca și mort. R
- P. 1114, r. 5: *(încându-se de râs)* E
(Hohotînd gros) R
- r. 20, 21: *Deh, nu suportă* E
Filosofia altora.
Deci, nu suportă
Filosofia altora. R
- P. 1118, r. 14: *Și Will stă... zace... seceta i-a ros* E
Și Will plouat stă... seceta i-a ros R
- P. 1119, r. 17: *I-a fi rămas acolo scrisu-i...* Voi, E
I-ar fi rămas acolo scrisul... Voi, R
- P. 1124, r. 8: *A fi sau a nu fi... „Cârnați cinci kile!”* E
A fi sau a nu fi... R
- r. 24: *mânie reținută)* E
text, lipsă în R
- P. 1127, r. 13: ... *astea cam dau castaniu însă...* E
... *astea cam dau castaniu închis...* R
- r. 29: *Ți-am spus. Subiectul acesta nu-l discutăm.* E
Ți-am spus. Subiectul ăsta nu-l discutăm. R

- r. 31: s-apucă femeile să scrie teatru, ele care *au*
în degetul mic toate *E*
s-apucă femeile să scrie teatru, ele care *țin*
în degetul mic toate *R*
- P. 1128, r. 1, 2: de la un act – *fie el și sexual, ca să vorbim*
în limbajul tineretului de azi – la altul?! *E*
de la un act la altul?! *R*
- r. 3: bărbații să-și facă unghiile și să filosofeze... *E*
Și bărbații să-și facă unghiile și să filosofeze *R*
- P. 1130, r. 18: Corăbiilor *cu import-export*... *E*
Corăbiilor... *R*
- P. 1131, r. 17: (Și mai încet) Pe listă ești. *E*
(Și mai încet) Pe *o* listă ești. *R*
- P. 1132, r. 20: Îmi bubuie în creier execuții *E*
(*nu aude*) Îmi bubuie în creieri execuții) *R*
- r. 33: Nu! Nu mai scriu! Mă *duc* la Mănăstire... *E*
Nu! Nu mai scriu! Mă *întorc* la Mănăstire *R*
- P. 1134, r. 20: Mânie pentru-a *noua* mie oară? *E*
Mânie pentru-a *cinspea* mie oară? *R*
- P. 1136, r. 22: Vedea-vom. E o *iasmă* *E*
Vedea-vom. E o *bubă* *R*
- P. 1137, r. 3: Cu *propriu-i gât*, *E*
Cu *gâtul ei* *R*
- P. 1139, r. 11: Ați *taloșit* ca proasta-n bălci, crezând *E, RI*
Ați *tologit* ca proasta-n bălci, crezând *B*
- P. 1247, r. 8: sau te orientezi ca înainte vreme,... *E*
sau *chiar* te orientezi ca înainte vreme, *RI*
- r. 12: (Tainic) După dealul lui *Cacăfoc*. *E*
(Tainic) După dealul lui *Scuipă foc*. *RI*
- r. 14, 16: dealul lui *Cacăfoc* *E*
dealul lui *Scuipăfoc* *RI*
- P. 1249, r. 19: Pe scenă! –*ți vine rându*. *E*
Pe scenă *rându-ți vine*. *RI*
- r. 25: *Păcat*, n-avem vreme! *E*
Ce păcat, n-avem vreme! *RI*

- P. 1250, r. 16: ... Să duduie sfârșitul acesta... *ev mediu?*...
renastere?... și timpul tot ce-o mai veni... E
 ... Să duduie sfârșitul acesta *de*... *renastere*,
evul mediu, pe care-l vom recupera tot mai
 mult... și ce-o mai veni... RI
- P. 1251, r. 12: *Regina chiar*... E
Chiar regina... RI
- P. 1252, r. 7: *așa*... E
aș... RI
- r. 22: *Mda!*... *Cam pe-aici vine*... E
Mda!... *Așa vine*... RI
- r. 26: Dealul lui *Cacăfoc* vine pe mâna *stângă*... E
 Dealul lui *Scuipăfoc* vine pe mâna *astu*. RI
- P. 1253, r. 6–29: text, lipsă în RI
- P. 1254, r. 1: Stați că mi se șterge Dealul lui *Cacăfoc*
 din cap... E
 Stați că mi se șterge dealul din cap... RI
- P. 1258, r. 24: Și strâmbă-te la foi, *scâncești*, *scoti* limba, E
 Și strâmbă-te la foi, *scâncește*, *scoate* limba, RI
- P. 1259, r. 12: Shakespeare *la o tarabă*, sub o umbrelă
 de soare. E
 Shakespeare sub o umbrelă de soare. RI
- P. 1260: *Scena 5* din *E*, în *RI este Tabloul VIII, Scena 1*.
- P. 1262: *Tabloul VIII*, din *E*, în *RI este Tabloul IX*.
- P. 1263, r. 20–26: textul după r. 11 în RI
- P. 1265, r. 1, 2: text, lipsă în RI
- P. 1268, r. 17: Să taci, *mintoaso!* E
 Să taci, *putoare!* RI

REFERINȚE CRITICE

Strigăt tragic al individualității însingurate, *Iona* reprezintă în peisajul dramaturgiei noastre nu numai o modalitate profund originală, dar și o reprezentativă demonstrație a fertilității problematicei filosofice în artă. Traducerea sensurilor piesei în concepte este dificilă, iar considerarea izolată a unor replici sau a finalului cu toată aparenta lor asemănare cu existențialismul heideggerian, rămân până la urmă înșelătoare. Cine ar încerca să reducă sensurile piesei la „apologia singurătății“, „pesimismul absolut“, inutilitatea oricăror eforturi spre comunicare sau caracterul „fatalist“ al destinului uman în genere, ar păcătui fără îndoială prin simplificare și nepermisă generalizare, întrucât prin întreaga ei construcție tragedia lui Marin Sorescu are în vedere INDIVIDUL.

(Ion PASCADI, *Filosofie și poezie*, în *Luceafărul*, nr. 5, 3 februarie 1968, p. 7)

În piesa *Iona* nu există loc pentru anecdotică, pentru întâmplări sau pentru caz. Ambiția lui Marin Sorescu este de a vorbi despre om și raportul lui esențial cu lumea și din această esențialitate rezultă reușita lui artistică, pentru că e suficient să ataci autentic, adică prin interiorul „scriiturii“, una din întrebările fundamentale despre determinism, libertate, sens și nonsens, necesitate și contingentă, ca să te apropii de toate, să te miști la o anumită scară și într-o anumită zonă de valori. Întrebările fundamentale sunt solitare. Calea artistică pentru

a atinge acest nivel este viziunea și *Iona* reprezintă într-adevăr depășirea observației despre lume, fie ea și strălucită, în favoarea unei viziuni, adică a construcției coerente a unui univers posibil, în jurul unui pilon care este metafora sa centrală. Structura piesei ca întotdeauna nu este o formă, o expresie a unor idei prestabilite, ci un loc geometric al lor, care le dă naștere, le determină. O analiză pornind de la metafora centrală și de la construcția lui *Iona* ne duce spre descoperirea straturilor suprapuse de sensuri, spre semnificația centrală [...] E inutil de a sublinia că textura problematică a piesei aparține veacului și că suntem în preajma unei replici originale la întrebările ce se pun pretutindeni. De aceea *Iona* este începutul unui dialog între dramaturgia românească și contemporaneitate, de la un nivel la care acesta e posibil. Prin intrarea într-un larg circuit de valori, piesa lui Marin Sorescu depășește semnificația a ceea ce se cheamă doar o reușită artistică în sine. Ca totdeauna când se întâmplă așa ceva, avem sentimentul originalității și în același timp unul de familiaritate. E noutatea care se aștepta, cristalizând întrebările difuze. *Iona* aruncă o lumină și asupra creației anterioare, poetice, a lui Marin Sorescu, redându-i dimensiunile, ascunse, pentru ochiul neatent, în spatele unei înșelătoare simplități.

(Alexandru IVASIUC, *Iona [de Marin Sorescu]*, în *Contemporanul*, nr. 8, 23 februarie 1968, p. 4)

Apariția *Tragediei în patru tablouri* de Marin Sorescu (*Iuceafărul*, 13 ian. a.c.) atrage atenția. E un șir de scurte poeme, care până la urmă se alcătuiesc monologic într-un mare poem de semnificație atroce. Atât fragmentele desmembrabile, cât și întregul ficțiunii poartă identitatea remarcabilului spirit care le-a conceput.

Câte un fragment duce chiar literal la o anumită pagină de poezie din culegerile anterioare ale lui Marin Sorescu. Așa sunt aceste accente de neuitat ale ratării fatale: „- Mamă, mi s-a întâmplat o mare nenorocire. Mai naște-mă o dată! Prima viață nu prea mi-a ieșit ea. Cui nu i se poate întâmpla să nu trăiască după pofa inimii? Dar poate a doua oară... Și dacă nu a doua oară, poate a treia oară. Și dacă nici a treia, poate a patra oară. Poate a zecea oară. Tu nu te speria numai din atâta și naște-mă mereu. Ne scapă mereu câte ceva în viață, de

aceea trebuie să ne naștem mereu. Soldaților le scapă mai ales pacea. Obișnuiți să doarmă în zgomot de tobe, de glasuri, la prima liniște deschid ochii, atât de larg îi deschid, că intră în ei iarba și păsările, ca în craterele vulcanilor stinși. Somnambulilor le scapă nevăzută luna, și se trezesc în mormânt, și umblă tiptil pe acoperișurile cosciugelor, și se suie-n vârful unui fir de iarbă, care îi aruncă afară la gălbenușul ciudatei planete“.

Spiritul originalei poezii a lui Marin Sorescu e prezent de asemenea în proza nepăsătoare de efecte poetice, chiar voit anti-poetică, din care însă țâșnesc surprinzător adevărate fuzee metaforice, mai toate de cursă orbitală. Lipsa de sens a unei viețuiri neautentice și mușcătura sarcastică au aceeași cunoscută identitate: „Un sfert din viață îl pierdem făcând legături. Tot felul de legături între idei, fluturi, între lucruri și praf. Totul curge așa de repede și noi tot mai facem legături între subiect și predicat. Trebuie să-i dăm drumul vieții, așa cum ne vine exact, să nu mai încercăm să facem legături care nu țin. De când spun cuvinte fără șir, simt că-mi recuperez ani frumoși din viață“.

Asemenea scurte poeme fără titlu, numeroase, compun marele poem („tragedia în patru tablouri“) cu titlul *Ionă*. E vorba de alt Ionă decât cel cunoscut din legenda biblică. Acela e un profet, care ar fi trecut anonim prin viață, dacă nu l-ar fi înghițit o balenă, restituindu-l intact după trei zile. Ionă a lui Marin Sorescu nu are comun cu norocosul profet decât că e tot pescar și că îl va înghiți tot un monstru ihtiologic...

După ce cititorul admiră încă o dată la Marin Sorescu problematica spiritului său, cunoscută de la primele lui poezii, după ce își dă seama că se află în fața unei conștiințe arse de setea cunoașterii absolute, lovite de sentimentul singurătății metafizice și mai ales strivite de mărginirea existenței, după ce contemplă simbolul tragic al lui Ionă, pe care îl raportează ușor la creațiile lui Hemingway, Ionescu și Beckett, dar îl și disociază tot atât de ușor, el se poate totuși întreba: a găsit Ionă-modernul prin sinucidere cunoștința aceasta esențială, leacul solitudinii și libertatea totală? este soluția lumii de totdeauna sau numai a unei lumi speriate de moarte și care, apărută mai de curând, nu mai crede în nimic? Căci un ideal hrănit cu o viață de om e soluția cel puțin a eliberării, chiar dacă acea viață palpită, vorba lui

Hamlet, într-o coajă de nucă. Direcția, în care Marin Sorescu pune pe Ionă să-și caute fericirea, doar suspendă problema.

Încât, aplaudându-i ficțiunea în economia ei artistică, având despre autor sentimentul unei personalități originale, mai că ne-am sui noi înșine pe vreo colină și, ca să se audă de la o generație la alta, am striga: „Marine, Marineee! E invers. Totul e invers“.

(Vladimir STREINU, *Iona, Chitul și alți ihtiozauri*, în *Luceafărul*, an. XI, nr. 3, 1968, p. 1-7)

... În revista *Luceafărul* a apărut *IONA* a lui Marin Sorescu, care pune sub o lumină nouă întreaga problemă a literaturii debutanților și a atitudinii față de ea. Pentru că *IONA*, piesă a unui tânăr debutant în dramaturgie, este o capodoperă și ridică dintr-o dată, fără efort, scrisul românesc pe vârfurile cele mai înalte ale literaturii teatrale contemporane.

(Horia IOVINESCU, în revista *Teatru*, nr. 2, 1968)

Din talentele viitorului face parte și un autor despre care se va vorbi curând în Occident, Marin Sorescu. Nu de mult a avut loc premiera parabolei sale dramatice *Iona* la Teatrul Mic. Tânărul Andrei Șerban a pus în scenă această piesă cu un singur personaj. Astfel s-au întâlnit doi reprezentanți ai generației noi. În Italia, Germania și la Paris, actori de seamă se pregătesc pentru interpretarea pescarului Iona, cel înghițit de o balenă, care filosofează în pântecul monstrului despre viața omului și setea lui de libertate...

(Georges SCHLOCKER, în *National Zeitung*, Basel, 1968)

Înrudit îndeaproape cu père Ubu, cu Amédée sau cu bătrânul din *Scaunele* lui Eugen Ionescu și doar colateral, printr-o spiță mai îndepărtată, cu Molloy și Malone, eroii lui Beckett, *Iona*, personajul unic al tragediei burlești cu același nume a lui Marin Sorescu, repetă pe un plan existențial aventura miraculoasă a proorocului Iona despre care *Vechiul Testament* ne spune c-ar fi petrecut patruzeci de zile în

pântelele unui chit. Ca și el, este un pescar sărac, în luptă cu nevoile și cu vitregia soartei care nu se învrednicește să-i arunce în năvod decât pești mărunți, așa că, în lipsă de alte resurse, bietul om și-a făcut un acvariu în care azvârle undița în zilele când n-a avut noroc la pescuit, pentru a prinde peștii pe care i-a mai prins o dată. Ca și biblicul său antecesor, cade victima unui accident, pe care nu e însă tot atât de bine pregătit să-l înfrunte, nefiind înzestrat cu nici un fel de virtuți supranaturale și neavând nimic altceva asupra lui decât un cuțit.

Fire pașnică, desemnat cu propria sa soartă, Iona se acomodează dezinvolt cu noua sa situație, punându-și întrebări pe care le rezolvă sui-generis, cu o bogată și ingenioasă fantezie, fără să facă din ele probleme chinuitoare. [...] Semnele de dialog sunt convenționale. Dedublarea personajului nu este efectivă, neexistând diferențe de optică între cei doi presupuși interlocutori. Paradoxele se înșiră cu colaborarea egală a celor doi Iona și solilocviul angajat de pescar se deapănă ca o infinită digresiune, în care imaginația poetică se dovedește inepuizabilă...

În literatura absurdă pe care moda a generat-o la noi, piesa lui Marin Sorescu constituie una dintre foarte puținele excepții ce sunt rezultatul unei gestații firești. Autorul a găsit adevărata consonanță ce cheazășiște autenticitatea inspirației. Nu e vorba nici de o atitudine ostentativă, nici de o imitație. Este o operă gândită și elaborată original și care dovedește o modalitate organică de expresie și nu o manieră și că, pentru a face literatură originală nu trebuie neapărat să fii incoerent sau elucubrănt, după cum abstracționismul în pictură nu înseamnă neapărat a azvârli cu bidineaua pete de culoare pe o pânză.

(Ovidiu CONSTANTINESCU, *Spectacole virtuale*,
în *Viata românească*, nr. 6, 1968, p. 90-92)

Am citit *Iona*, „tragedie pură”, după caracterizarea lui Marin Sorescu, însuși, cu acest sentiment: nu de descoperire, ci de recunoaștere. Ea există de mult, poeziile au anunțat-o și în același timp au amânat-o. În apele lor, câteodată triste, câteodată vesele, ca într-un tăcut străfund de mare, tragedia veghea.

Dar dacă Jonglerul, dar dacă Somnambulul, dar dacă, în fond, Poetul însuși, păreau a accepta tragedia, Iona, pescarul, este „omul

revoltat“ contra ei. Să nu ne amăgească subtitlul piesei ori sfârșitul ei: căci nu destinul triumfă până la urmă asupra lui Iona, ci Iona triumfă asupra destinului. Când, în primul tablou, pescarul își aruncă liniștit plasa, meditănd la soarta peștilor aduși de foame în nadă („*apa asta e plină de nade...*“), el nu-și dă seama că trăiește, la rându-i, într-o gură de pește, că va fi, la rându-i, înghițit. Lupta lui Iona e lupta omului cu natura, cu condiția lui exterioară: tragică e încercarea lui de a ieși la lumină, spintecând burțile succesive ale peștilor, tragică e, fără a abuza în vreun fel de vorbe, victoria lui Iona asupra peștilor. Înaintea ochilor omului, care a silit natura să-l asculte, nu se întinde decât pustiul, plaja aridă de nisip murdar. Pentru că acest sfârșit reprezintă pentru Iona abia un început: căutând să-și cucerească libertatea, el a devenit mai puțin liber ca oricând, în lungă și torturanta lui luptă, el și-a uitat numele, trecutul, viața. Reamintindu-și-le, Iona înțelege că trebuia să înceapă abia cu sine: „... *drumul, el a greșit-o. Trebuia s-o ia în partea cealaltă. (Strigă) Iona! Ionaaa! E invers. Totul e invers*“. Omul își depășește tragica nelibertate, când are curajul de a o privi în față. Tragedia lui Iona durează atât timp cât crede că răul, absurditatea se află în afară: revolta lui capătă sens când învață să se cunoască. Gestul final al eroului nu e o sinucidere (fiindcă el nu se dă bătut: întoarcerea cuțitului împotriva-și trebuie interpretată simbolic!), ca o salvare. Singura salvare – care înseamnă că lupta continuă și după ce condiția tragică a fost asumată. Sinucidere ar fi fost asumarea eșecului. Cum să nu se vadă cât de imensă, de copleșitoare, ca o iluminare născută din miezul ființei, este bucuria cu care Iona își spune cele din urmă cuvinte de încurajare, înainte de a înfrunta, încă o dată, destinul? „*Gata, Iona! (Își spintecă burta.) Răzbin noi cunva la lumină.*“

Adevărata măreție a lui Iona este de a fi luat cunoștință de sine, de forța sa: de aici înainte, el va putea fi ucis, dar nu înfrânt.

(Nicolae MANOI.ESCU, *În loc de „Cronica fantastică“*.
Triumful lui Iona, în *Luceafărul*, nr. 40, 5 octombrie 1968, p. 7)

Tragedia în patru tablouri *Iona* e un prim punct de sosire în poezia lui Marin Sorescu și o nouă bază de pornire către redescoperirea lumii ca program al unei generații. [...] Iona lui Sorescu nu vorbește

cu Dumnezeu; vorbește cu el însuși. Și nu e un profet care se împotrivesc, ci un pescar anonim care s-a abătut de la poteca știută, mergând în întâmpinarea aventurii, a necazului și a unei halucinante înțelegeri a dramei existențiale.

(Giano ACCAMEA, în *Renovatio*, Genova, aprilie-iunie 1969)

Ceea ce e frumos în piesă e modul de convertire a unei stări de atrocitate într-o stare de grație. În plin triumf visceral, la capătul celor mai degradante constrângeri, acolo unde suntem înghițiți și scuipați, și mestecați, și devenim un bol alimentar cleios, abia acolo poate, mai intens decât oriunde, găsim grația, lumina ei fermă, nepământească. Sinuciderea e o formă de rezistență a conștiinței, nu e un abandon. A trăi suprimat, în stomacul unui pește, a respira prin bronhiile lui e calea cea mai greu plătită, mai monstruoasă, dar mai plină de revelații –, spre grație, spre libertate. Sub cerul liber, cerul acela albastru, obiectiv liber și plat – noțiunile sunt difuze. Setea de libertate e un joc de societate. Dar stomacul peștelui, acolo e o splendidă sursă de revelații, de arii.

(Lucian PINTILIE, „Iona” – În dezacord cu critica, în *România literară*, nr. 20, 15 mai 1969, p. 25)

La sfârșitul acestui original și introvertit cântec de viață, plin de blândă jale, nu se află paradisul terestru al înțelepciunii umane, ci moartea liber consimțită a lui Iona. Dar ea nu reflectă, așa cum s-ar putea crede, o ultimă deznădejde, ci mai degrabă supunere față de deșertăciunile lumești, situându-se chiar sub semnul motivului creștin al reînvierii.

(Klaus COI.BERG, în *Der Bund*, Berna, 24 ianuarie 1971)

Un liric interesant, Marin Sorescu, 33 de ani, scrie o trilogie despre însingurare, a cărei primă parte, *Iona*, a avut premiera la Teatrul Municipalesc din Tampere, sala din Tamerfors. Un text scilipitor, o interpretare viguroasă, fără precedent. [...] Liric, satiric și filosof, Sorescu pare a fi un scriitor cu o scilipitoare personalitate. [...] Ideea despre

însingurare poate fi aici interpretată în mod metafizic sau pur și simplu psihologic. Viața renaște din mare; aici lui Sorescu i-a venit geniala idee de a plasa în fața mării un individ singuratic – Iona, Dumnezeuul care fuge. Marea reprezintă binele vieții, așa de puțin accesibil, valurile capricioase ale mării încarnează forțele pe care noi nu le vom putea stăpâni, destinul nostru. Furtuna și calmul sunt imprezvizibile, eul o varietate, Sorescu l-a construit pe Iona magnific, acesta fiind în ultimă instanță o fărâmă din oricine, fiecare din noi regăsindu-se în el. [...] Prin modul în care se derulează scenele, ca și cum ritmul trepidant al valurilor le înlăntuie, Sorescu posedă, după părerea mea, atât profunzimea filosofică a lui Beckett, cât și o viziune aparte, cu totul personală asupra neputinței de comunicare în viața de toate zilele. La Beckett Dumnezeu e mort, la Sorescu acesta este obosit.

(Greta BROTHERUS, în *Hufundstadsbladet*,
Helsinki, 28 aprilie 1971)

× Noua piesă [*Paracliserul*] a lui Marin Sorescu confirmă ceea ce *Iona* dezvăluisese și anume o excepțională vocație de dramaturg. Liris-mul a devenit procedeu dramatic, vehicul ideal al filosofiei teatrului său; credem că dramaturgia este sinteza superioară în care se topesc toate potențialitățile lirice și reflexive ale acestui scriitor. Ambele piese dovedesc existența unei scheme identice de concretizare a tragicului: monologul – care comprimă în sine și vocea individuală cu reacțiile sale și corul, adică meditația generalizată asupra condiției umane.

Ultima piesă a lui Marin Sorescu este o metaforă a confruntării dintre individ și tot, dintre parte și întreg. Chiar prima replică, ritualică, semnifică provocarea transcendenței: „Flacăra o ia în sus, fumul o ia în lături. Se depune pe pereți: semn că flacăra și-a găsit adevărul ei drum. În sus“. *Erezia Paracliserului are accente blagiene* («Noaptea, când scutur liliicii din mine, ca din rai, pomul oprit, direct cu draci pe ramuri»), iar *viziunea divinității amintește tulburător de o imagine a Iliadei...*

(Ion VARTIC, *Marin Sorescu. Paracliserul*
în *Tribuna*, an. XV, nr. 6, 11 februarie 1971, p. 2)

Cu *Iona*, premiera germană a unei piese de Marin Sorescu, Maria von Ostfelden, animatoare neobosită, pasionată și experimentată de la *Theater an der Winkelwiese*, își continuă seria de spectacole, pe care le-a început la Zürich, cu Adamov. Povestea aventuroasă a profetului Iona, care a petrecut trei zile și trei nopți, în corpul unei balene, l-a inspirat pe poetul român Marin Sorescu pentru o piesă de teatru în care se îmbină elementul *Vechiului Testament* cu reflexii despre existențialism și politică. [...] Nu este o piesă realistă, este poezie supra-realistă, dar nu teatru absurd. Pusă cu un singur personaj, a cărei reprezentare durează 75 de minute, aduce, în esență, meditațiile lui Iona în burta balenei, care nu își capătă deplina valoare decât pe fundalul lor politic. [...]

Iona se numără printre piesele de teatru politice, cu cheie, dar totuși eminentamente politice, din genul acelor care ajung la noi în ultima vreme, tocmai de la scriitorii din țările Europei de Răsărit... [Unele replici] capătă pondere și semnificație în context, ca un fragment al reflexiilor filosofico-politice ale unui profet, care trăiește în întuneric, dar cunoaște ce e lumina.

(Dieter SCHNABEL, în *Schweizer Theater Zeitung*, nr. 2, 1971)

Piesa *Iona* de Marin Sorescu va cunoaște tot atâtea interpretări câte puneri în scenă vor exista. Piesa alcătuită din patru tablouri, în realitate un monolog aproape imposibil de subîmpărțit, poate constitui prototipul unui text „deschis“.

(Elisabeth BROCK-SUIZER, în *Theater Heute*, nr. 4, 1971, Germania)

Tragedia în trei acte, *Paracliserul* lui Marin Sorescu, este într-un sens mai autentic decât îl foloseam vorbind despre piesa lui Fănuș Neagu, un mister. Aceasta nu din pricina unui tâlc „misterios“ al piesei. După ce o analizează, întrebându-se de la început cine poate fi acest „paracliser“, Al. Piru conchide foarte judicios: e artistul creator.

Misterul rezidă, ca și în piesele medievale astfel denumite, în dramatizarea unei situații în care creatura e confruntată cu ceea ce o

depășește – Dumnezeu, Diavol, îngeri, Judecata din urmă – în joc fiind destinul sufletului. Secolul nostru a cunoscut câteva tentative de reabilitare a misterului (Peguy, Claudel, la noi Blaga în *Zamolxe* etc.). Monologul lui Iona ca și acela al Paracliserului aparțin acestei specii dramatice și alegerea subiecților (înaintea subiectelor) indică aplecarea poetului-dramaturg spre considerarea omului în confruntarea sa cu transcendența.

O confruntare în care transcendența rămâne mută, în care singur omul grăiește. Situația este aceea a însinguraților lui Beckett cărora nu le-a mai rămas decât propriul lor glas. Marin Sorescu n-are nevoie, în teatrul său, decât de o voce. Iar ceea ce proferează această voce este rugăciunea, blestemul, lamentația sau exultația omului. Toate vocile umanității pot fi ascultate prin intermediul acestei unice voci. Ca și Iona (din piesa anterioară a lui Marin Sorescu), Paracliserul e un purtător de cuvânt, un intermediar. Paracliserul e făptura care-și arogă un mandat; e un chemat, un ales. Dar el știe că nimeni nu l-a chemat, că s-a trezit „paracliser“, cum se întâmplă, printr-o „auto-ungere“. Chemarea sa este aceea a omului care există doar pentru a-și însemna trecerea, pentru a sluji fie și un *deus absconditus*, un Dumnezeu ascuns. Căci n-are nici o recunoaștere a eforturilor sale din partea transcendenței tainice pe care o slujește. Afumă cu lumânarea piatră cu piatră, biserica sa, dar în zadar. Această tentativă dramatică de re-sacralizare a lumii este vană. Ridicându-se pe schelele înălțate de el, Paracliserul nu se apropie de „cel de sus“. Ca în legendele bogomilice, Paracliserul închipuie un echilibru perfect între întuneric și lumină; el e cel ce aduce lumina, dar numai pentru a afuma zidurile. Atunci când liliacul, făptură demonică, îl urmărește, el presupune un pact între puterile întunericului și ale luminii. În cele din urmă, Paracliserul se consumă pe sine ca o ultimă lumânare.

Monologul dramatic este pe alocuri un dialog în care nu auzi răspunsul partenerului. Dar procesul *celuilalt* este deschis și, vorbind în sine cu sine, Paracliserul rostește imprecății, rugăciuni sacrilege.

În epoca lui Dumnezeu cel mort, al agoniei, al sfârșitului tragediei, un asemenea sumbru-patetic monolog al însinguratului înseamnă o încercare de resurrecție a tragicului pe scândurile șubrezite ale teatrului.

Chiar dacă n-ar fi decât o încercare și meritul lui Marin Sorescu ar fi neprețuit.

(Nicolae BAIOTĂ, *Marin Sorescu. Paracliserul*, în *România literară*, nr. 15, 8 aprilie 1971, p. 18-19)

Un imn închinat vieții, curajului, speranței, iată ce vom reține în primul rând din piesa autorului român Marin Sorescu, pentru că ea rupe cu un întreg teatru deprimant care, pentru a părea actual, își are deja poncifurile și tradițiile lui. Și cu toate acestea opera nu este dintre cele mai vesele; departe de asta. Am putea chiar spune că, în funcție de interpretare, ar putea fi de-a dreptul insuportabilă.

Căci nu ne arată ea, alături, o tânără femeie însărcinată, zvârcolindu-se pe pat în durerile facerii și pe bătrânul ei tată, „articule mortis”, pregătind cu grijă, în timp ce filosofează asupra morții, sicriul care îl va primi? [...]

Deci bătrânul va muri. Fiica sa suferă, plânge. Asta fiindcă este o intelectuală. Cu cât ai mai multă școală, cu atât te vaiți mai mult când naști. Există în aceste observații o seamă de indicii care te lasă să crezi că autorul a cunoscut bine oamenii de la țară.

Muribundul își îmbracă haina de duminică, se culcă în coșciug cu o lumânare aprinsă în mână și moare în momentul – ușor de bănuț – în care copilul vede lumina zilei.

Iat-o pe mamă rămasă singură, în lupta cu destinul și cu forțele sale fatidice, personificate printr-un trio de vrăjitoare.

Aceasta este prima parte a operei. Mai devreme, în prologul încărcat de simboluri, dramaturgul situase acțiunea: trăim un nou potop, agravat de primejdia surpării unui dig.

În a doua parte digul s-a rupt. Casa Irinei, mama, este izolată de apele ce cresc și cresc. Dar această femeie, așezată între un sfârșit, coșciugul tatălui, și un început, leagănul copilășului, nu se lasă copleșită. Ea va vorbi, deasupra valurilor, cu un băiat cocoțat într-un copac până când apele îl vor înghiți. Se va apleca apoi asupra micuței ființe iluminate de un halo. Femeia va dispărea și ea, dar leagănul va continua să plutească, potopul nu va înfrânge viața.

Fără îndoială, Marin Sorescu și-a asigurat efectul antitezei pentru a provoca meditația asupra vieții și a morții. Și ceea ce ne cucerește

este curajul personajului său feminin, în care trebuie poate să vedem arhetipul femeii.

(Jacques AESCHLIMANN, în *Suisse*, 18 octombrie 1974)

Lansându-se în premiera mondială a *Matcăi*, Noul Teatru de Buzunar ne face cunoștință cu un dramaturg român pe care ar fi inutil să vrem a-l compara cu altcineva, fiindcă Marin Sorescu reprezintă o voce complet nouă. Cu totul nou ca dramaturg, evident, dar și ca filosof și gânditor. El abordează teme eterne, despre care se pare că s-a spus tot de milenii și iată că ni le restituie mergând până în sufletul subiectelor, cu o simplitate cum n-am mai văzut. Și mai mult decât atât există un optimism, chiar și în situațiile cele mai extreme, pe care nimic nu îl poate abate.

(Georges GROS, în *Le Courrier*, 17 octombrie 1974)

... Nouveau Théâtre de Poche a apelat la un întreg stat major indigen cu regizorul Mihai Paxino, poeta traducătoare Ana Giugariu și muzicianul Dinu Petrescu pentru a ne prezenta, în premieră mondială opera unuia dintre cei mai marcantți poeți din țara lor: Marin Sorescu.

Că Sorescu ar fi mai mult poet decât om de teatru ar fi prezumțios să afirmăm văzând o singură piesă. Totuși, programul Noului Teatru de Buzunar conține un text destul de șocant intitulat Shakespeare care ne dă dorința de a-l cunoaște mai bine pe poet. Shakespeare, iată marile nume pronunțat. Și chiar el te face să te gândești la prologul *Matcăi*.

Aruncată dintr-o parte în alta de ape, Casa devine arca lui Noe cu sicriul tatălui și leagănului fiului, antiteză foarte hugoliană, dialogul femeii cu un altul care încearcă să se salveze, cocoțat într-un arbore, soțul care ca și Godot nu sosește, pânza de apă care urcă și sfârșește prin a o înghiți pe mamă. Dar se ghicește că noul născut va fi salvat de ape. [...] Noua omenire este în mers. Există în această a doua parte ca niște miasme postclaudeliene care plutesc și suscită neliniștea. [...]

Sorescu este un anti-Ionescu. Piesa lui nu are nimic din absurd, nimic din disperare. Este un teatru al speranței. Aproape un teatru religios căci este vorba despre redempțiunea umană prin femeie.

(Michel JÖRIMANN, în *Geneve*, 21 octombrie 1974)

Popasurile lui Marin Sorescu în teatru sunt ale unui poet. Și sunt, mai precis, popasurile unui poet în dramaturgie, adică într-un gen literar care-l ispitește, câteodată, pe scriitorul cu har poetic. Dar când, destul de rar până astăzi, cedează ispitei, el nu caută și nu vede dincolo de pagina pe care o scrie, teatrul, scena, cu specificul, cu cerințele și cu tehnicile lor. După cum, arată cât se poate de limpede, că nu-l preocupă câtuși de puțin ideea unui succes de public larg, a unui succes „de casă”, cărei idei, cu atât mai mult, nu se gândește să caute și să-i dea vreo șansă. Literatură, pură literatură, este dramaturgia lui Sorescu, fără deschidere, fără comunicație, pe partea cealaltă, cu teatrul. În orice caz, dacă o astfel de comunicație există, ea caută a fi descoperită, și chiar forțată, de către teatru. El, poetul, nu face nici un efort pentru aceasta, nu mișcă măcar un deget, dintre cele trei cu care ține condeiul pe hârtie. [...]

Aci, e vorba despre dialectica viață-moarte-viață, dar nu în planul strict al naturii, al biologiei, ci în acela al coeficientului de conștiință prin care omul izbuteste să modifice, în chip fundamental, uriașul proces căruiia îi sunt supuse toate speciile, și chiar toate regnurile. De aceea, e vorba și despre dialectica om-natură, și chiar de conflictul om-natură, izbucnit, încă o dată, cu ocazia cumplitelor inundații ce s-au produs, acum câțiva ani, în țara noastră. De aceea, e vorba aci, de accentul biruitor și de înțelesul optimist pe care omul îl introduce și în primul și în celălalt proces, afirmând valoarea și victoria vieții asupra morții.

Cele de mai sus nu rezultă din termenii săltăreți ai unui cântecel, căci moartea există, natura există, iar lupta omului împotriva lor este neîntreruptă, și adeseori tragică. Sorescu nu escamotează nimic din cuprinsul acestui adevăr, pe care-l exprimă prin glasul Irinei, tânăra femeie al cărei destin vrea ca momentul când devine mamă să coincidă cu momentul morții tatălui său și cu punctul maxim al catastrofei

inundații, care îneacă, distruge, nimiceste totul în jurul unei căsuțe țărănești. Împletirea e permanentă, devenind adeseori contopire: tatăl Irinei, pe punctul de a-și da duhul, are sentimentul că se naște; pruncul, pe cale de a vedea lumina zilei, are senzația – prin amintirile de viață intrauterină ale mamei – de a muri. „Arca“, datorită căreia viața întrupată în pruncul Irinei va învinge „Potopul“, este sicriul bătrânului, plutind pe ape. Irina însăși va muri, luptând până în ultima clipă, prin conștiința misiunii umane de a crea viață, a misiunii umane de a învinge moartea, creând viață.

Expunerea acestei străvechi teme fundamentale, și demonstrația soresciană a sensului ei filosofic, se realizează prin aprofundarea atitudinii populare față de viață și moarte, și prin exprimarea poetică și diversificată a acesteia. Fondul popular – cu vigoarea, gravitatea, simplitatea, patosul și umorul său – este atât de prezent și atât de puternic în poemul lui Sorescu, încât constituie prin el însuși un temei realist și istoric, atât al situației dramatice, cât și al orientării filosofice. Am spus poem, și nimic altceva nu este această *Matcă*, dacă nu o „matcă“ a unei drame, prin dramatismul ideilor, prin tragicul situației, prin dinamismul meditației, prin *crescendo*-ul liric. E o bucată remarcabilă – mai tot timpul captivantă, substanțială și mustoasă în împletirea tonului de patetism cu tonul de umor – ale cărei câteva mici stagnări, repetări, confuzii, nu atârnă deloc greu la cântar.

(Radu POPESCU, *Matca. La Teatrul Mic, în România liberă*, 5 noiembrie 1974, p. 2)

După teatrul expresionist al anilor '20, și după acela epic, al anilor '30-'40, tendința principală în drama europeană a fost aceea spre poetic. Marin Sorescu urmează pe Ionesco, pe Beckett, fără a le repeta maniera și cu atât mai puțin filosofia. Aș zice că se petrece la el un interesant proces de radicalizare în ambele direcții. Construindu-și piesa în jurul unui singur personaj (Iona, Paracliserul), Marin Sorescu interiorizează dialogul, care devine un fel de convorbire a omului cu el însuși. Renunță și la efectele de suprafață ale expresioniștilor și la „fabula“ lui Brecht, încercând să stoarcă totul din simpla prezență, între cer și pământ, a unui om. Teatrul cu un singur personaj este,

întrucâtva, invenția lui Marin Sorescu. Dar nu e chestiune de formă; cred că dramaturgul a ascultat aici de o necesitate mai adâncă și că ceea ce el exprimă cu ajutorul unui singur personaj nu se poate exprima în alt fel. El n-a creat o modalitate scenică, ce ar putea fi reluată pur și simplu la rândul ei, ci o viziune dramatică organică, la fel de personală ca a lui Beckett sau Hochhuth, și care va dispărea odată cu el. Mai precis: în cadrul unui limbaj dramatic care a revoluționat teatrul. Marin Sorescu este autorul unor piese care încearcă, îndrăznet, să tragă consecințele noului mod de a concepe spectacolul. Cum nu există dramaturgi ionescieni sau beckettieni, nu vor exista nici sorescieni. Vor exista însă Ionesco, Beckett și Sorescu. În ce constă dubla noutate? *Iona* sau *Paracliserul* sunt eroi simbolici, care sintetizează o experiență a omului în general. Nu eroi singuri, ci singulari; quintesența unei anumite atitudini. Nici una din piese nu trebuie interpretată ca o alegorie, ci ca o metaforă compactă a existenței, ca un raport dintre om și lume, în care însă lumea nu poate fi închipuită în afara omului. [...]

Fără îndoială, Marin Sorescu este un dramaturg excepțional, care are forța de a ne oferi în piesele lui acele tragedii moderne ale speranței, de care avem totdeauna nevoie; fără să închidă ochii la întuneric și la absurd; regăsind toată superba măreție a omului care n-a fost cruțat nici de experiența întunericului, nici de aceea a absurdului.

(Nicolae MANOLESCU, *Un teatru al speranței*, în *România literară*, nr. 4, 23 ianuarie 1975, p. 9)

Când un poet scrie teatru este aproape sigur că piesele lui sunt niște metafore dezvoltate. Marin Sorescu face excepție, piesele lui nu intră în categoria incertă a *teatrului poetic*, deși, prin tensiunea ideilor și traducerea unor atitudini umane în simboluri mari, nu sunt lipsite de lirism și nici de dramatism. *Iona*, *Paracliserul* și *Matca* sunt opere dramatice în sensul nou pe care îl dau termenului scriitorii moderni de genul Beckett sau Ionesco: o *căutare spirituală*. Temele dezvoltate de aceste monologuri dramatice merg până la un punct în direcția existențialistilor (omul în fața existenței coplesitoare, revolta față de determinismul circumstanțelor etc.), însă Marin Sorescu nu face din moarte

o problemă fundamentală și nu caută în absurd o eternă soluție de salvare. *Iona* dă o rezolvare originală unui conflict ce s-a dezbătut și altă dată pe scenă: omul față în față cu moartea. Pentru Camus, individul intrat într-o situație de acest fel nu are decât o singură soluție, și anume să iasă cât mai demn din comedia existenței. A înfrunta voluntar moartea este un act de revoltă și, deci, de demnitate. E suficient un gest de împotrivire pentru ca omul să-și depășească condiția. Marin Sorescu dă, reluând această dezbateră, altă interpretare faptelor, făcând din revolta față de condiția biologică în care l-a pus existența adevărată problemă a unui individ. *Iona* intră într-o trilogie (împreună cu *Paraciserul* și *Matca*) sub titlul *Setea muntelui de sare* și alăturarea nu este gratuită pentru că, vom vedea numaidecât, o problematică unică leagă cele trei piese.

Piesele sunt, în fapt, niște parabole sub forma unor monologuri dramatice (în *Matca* monologul alternează cu dialogul) în care spiritul nostru poate citi mai multe lucruri. O tehnică a ambiguității, foarte răspândită și ea în teatrul modern, face ca faptele să poată fi interpretate în mai multe feluri. Lucrul sigur este că *Iona*, *Paraciserul* și *Matca* propun trei soluții într-o dramă existențială unică, deși situațiile în care se găsesc indivizii diferă. [...]

O întreagă problematică a *ieșirii* dezvoltă Marin Sorescu, în aceste excepționale piese unde indivizii apar de la început instalați într-un spațiu închis ca într-un spațiu originar. În *Iona* locul împrejmuit este pântecul unui pește, în *Paraciserul* o catedrală în care nu vine nimeni, în *Matca* o casă amenințată de potop, în altă piesă (*Există nervi*) o cameră ce e confundată cu un compartiment de tren etc. Faptul apoi că pescarul Iona e împins de soartă în burta unui pește, sau că Irina, femeia ce trebuie să nască din *Matca*, are amintiri intrauterine ar putea stimula speculații psihanalitice. Reflecțiile femeii din *Matca* merg, în orice caz, în sensul teoriilor lui Otto Rank, deși nu credem că dramaturgul român să fi consultat pe acest eseist care judecă toate faptele spiritului și toate gesturile elementare ale individului prin ceea ce el numește *traumatismul nașterii*. Ia Marin Sorescu considerațiile de acest fel sunt însoțite de obicei de ironie, ironia fiind, de altfel, o soluție de a ieși din absurd, un mod de a depăși tragicul. [...]

Paraciserul propune și o soluție în conflictul ce opune, cum s-a văzut, omul și existența în piesele lui Sorescu, și anume soluția spiritualistă.

Omul vrea să termine o citorie, pornind disciplinat, modest, de jos în sus, urcând treaptă cu treaptă spre săgeata care arată ca un deget întrebător. Ca psalmistul arghezian, el vrea un semn iar semnul divinității întârzie să apară. Paracliserul pierе mistuit de propria pasiune.

Sunt și alte elemente care sugerează în text, direcția acestei eliberări spirituale. Marin Sorescu este un scriitor profund și pentru a impune o idee izează de toate subtilitățile limbajului. Încă de la început suntem, de pildă, avertizați că flacăra lumânării și-a găsit „adevăratul ei drum, în sus (s.n.)“. Faptul, apoi, că afumarea zidurilor se face de jos în sus și este pe punctul de a se încheia în clipa în care Paracliserul ajunge la săgeata ce se înfinge, interogativ, în infinit, arată o direcție a imaginarii și, negreșit, sensul acestei meditații profunde. Amănuntul apoi că *paznicul mut* începe să strice schela în timp ce Paracliserul se află sus, aproape de scopul operei lui, poate fi, de asemenea, plin de semnificație. O trimitere la *Mășterul Manole* și, deci, la creația care impune o ispășire, o implicare totală și o experiență irepetabilă, nu este fără temei. Și pentru că am vorbit de paznic, să reținem că el poate traduce, ca și cei doi pescari care își poartă cu resemnare și în tăcere bărnele în *Iona*, o idee despre imposibilitatea eroului de a comunica. O replică reluată adesea în teatrul lui Sorescu este: *trebuie să mă descurc singur*.

Legătura cu *Iona* se vede acum mai limpede. Individul suferă, în prima piesă, rigurile unei cauzalități exterioare, în *Paracliserul* drama se desfășoară în lumea interioară a spiritului. Posibilitatea altei eliberări, exprimate de pescar este urmărită aici sub forma unei fabule simple într-un cadru aproape realist. Absurdul, spiritualul, simbolicul se insinuează treptat în chipul cel mai firesc ca o emanație lentă și irezistibilă din interiorul lucrurilor obișnuite. S-a spus despre teatrul lui Ionesco că tema lui cea mai profundă este metamorfoza. Literatura lui Marin Sorescu (poezia și teatrul) are ca temă privilegiată inserția absurdului în viața de toate zilele. Tragicul, starea de criză, iese din această confruntare permanentă între un spirit care conține rațional și realitatea care fabrică neîncetat *irealități*. Așa se explică și această stare de incertanță în care trăiesc personajele soresciene, liniștea cu care ele acceptă neobișnuitul, absurdul, curajul lor de a se îmbrățișa și de a trăi iluzia, condiția de excepție.

În *Matca* ni se propune o altă soluție în acest etern conflict, și anume înfrățirea, cum zice infatigabila, optimista Irina (eroina

piesei), lucrurilor începute și care trebuie duse la capăt, „solidaritatea lucrurilor gravide“. [...]

Matca este, se înțelege numaidecât, o dramă a singurătății mândre și curajoase, a solidarității și continuității în ordinea existenței. Un poem al vieții și al morții care se condiționează și se întretaie. [...]

Piesa este o parabolă modernă a potopului (a dislocării, a ruperii universului) și o parabolă, în același timp, a încăpățânării de a exista.

(Eugen SIMION, *Teatrul lui Marin Sorescu* [I, II], în *Luceafărul*, nr. 4, 5, 25 ianuarie, 1 februarie 1975, p. 6)

Orice sondaj în teatrul lui M. Sorescu dă la iveală un filon de idei bogat, aliat cu fecunde experiențe (ionesciene, de pildă) sau lecturi selecte, nu totdeauna desăvârșit asimilate. Omul față în față cu destinul, claustrat într-un spațiu închis, apăsător, hărțuit ori potopit de amenințătoare forțe absurde, nădăduind însă cu tărie și zbatându-se în numele iluziei sale pentru a ieși la un „liman“ care poate fi înșelător. O îngemănare de real și simbolic, de terestru și de metafizic, de ironie și dramă. [...]

Setea muntelui de sare încorporează o trilogie (*Iona*, *Paracliserul*, *Matca*) a căutărilor, încifrând o parabolă a destinului, a condiției umane...

Cu *Matca*, ciclul se încheie. Dând curs unei porniri firești, și poate ostent de periplurile în abstract, scriitorul coboară acum lucrurile „mai pe pământ“, mai la îndemână. Întruchipările simbolice, dematerializate, bezmetice, fac loc de astă dată unei femei în carne și oase -- desigur. Femeia, „în exercițiul facerii“, gravidă, cum s-ar spune de simboluri („ideea de prunc“!), dar totodată o femeie obișnuită, însărcinată, așteptând să nască...

Nu mai e gestul de negație, extrem, din *Iona* și *Paracliserul*. Irina, femeia, restabilește echilibrul. A fost menirea, e *ctitoria* ei („am durat acest sfânt copil“). Irina nu se reazemă pe credința și nădejdea în divinitate (ca *Paracliserul*), forța ei stă în încrederea în ordinea naturală a lucrurilor; viața, prin veșnica ei zămislire (nu mai e „veșnica mistuire“ a lui *Iona!*), biruie mereu. De aceea, „o femeie râde de potop ținându-se cu mâinile de burtă“, explică Marin Sorescu într-o formulare

grotescă. Puțin îi pasă ei de absurd și de singurătate, de moarte. Ea simte o imensă răspundere. Dând naștere, salvăgardând „ideea de prunc“ (iarăși, formularea abstractă e mai anevoioasă; de altfel, partitura Moșului, într-o rostire populară cu inflexiuni olteneste, e cea mai vie, mai mustoasă și faptul nu poate fi întâmplător), ea dobândește mântuirea, izbânda, în numele Vieții.

Scriitorul, care cândva socotea baladele populare ca pe niște tragedii în fond, distilează esențe folclorice (din descântece, eresuri) într-o ambianță când patetică, apăsătoare, când de un umor robust sau, dimpotrivă, macabru. Ori, de bună seamă, ușuratic. Senzația de diluție verbală nu dispare. Totodată, însă, în piesă, pasaje întregi sunt de poem de o densă inspirație. Inhibiția lirismului e parcă uneori mai mică în drame decât chiar în poezia lui Sorescu.

(Florin FAIFER, *O parabolă a condiției umane*, în *Cronica*, an. X, nr. 37, 12 octombrie 1975, p. 5-6)

Marin Sorescu există, în primul rând, astăzi ca unul din marii dramaturgi ai veacului nostru. Este genul care, în secolul XX, a provocat cele mai răscolitoare surprize. Nici Shaw, nici Pirandello, nici Eugen Ionescu n-au fost de la început dramaturgi. Numai după ce se ilustraseră la prima tinerețe în alte direcții a apărut la o vârstă mai mult sau mai puțin matură și dramaturgia lor. Cel mai nou din această categorie, Marin Sorescu, tinde a deveni la fel de ilustru.

La început se recunoaște încă influența absurdului ionescian, bunăoară la piesa în două acte *Există nervi*. Se remarcă totuși într-însa o avalanșă spirituală de replici, desfășurată într-un registru de calm aparent și de fictivă nepăsare care nu mai sunt ale freneticului Eugen Ionescu, ci aparțin în exclusivitate lui Sorescu. În *Există nervi* se denunță cu o admirabilă seninătate haosul și confuzia vieții moderne, care obliterează identifierea justă a lucrurilor, și adevărata comunicare între oameni.

Sorescu izbucnește însă impetuos ca dramaturg în trilogia intitulată *Setea muntelui de sare*, care cuprinde trei tragedii: *Iona*, *Paraclicerul* și *Matca*. Ne închipuim cât de uriașă poate fi „setea“ unui „munte de sare“, în speră setea de absolut a autorului și a personajelor sale. Această

sete se relevă în căutarea nepotolită a unei ieșiri, a unei explicații, a unui sens, în absurdul vieții care capătă expresia unui labirint pustiu și dezolant. Nici chiar Beckett n-a putut să creeze o sugestie mai intensă a singurătății omului pe lume. Totuși, Sorescu își taie un drum propriu, de o ireductibilă marcă personală, încetând a mai fi un reprezentant ortodox al absurdului. El își dă seama că acest absurd nu este o fatalitate inexorabilă care-l apasă pe omul modern, ci expresia unei erori a sa, ce poate fi înlăturată.

Astfel, tot non-sensul vieții se datorește unei rupeți de rădăcini, care-l fac pe omul actual să plutească haotic în gol. Sorescu străbate acest vid pentru a se întoarce la centrul de gravitate uman, care este legătura cu pământul, cu un anumit pământ. În sensul acesta culminează *Matca* – ultima piesă a trilogiei – reprezentată în premieră absolută la Geneva, unde a repercutat un succes răsunător...

Prin *Matca*, dar și prin cele două tragedii anterioare, Sorescu ne apare ca inițiator al unei noi formule dramatice, pe care am numi-o a *absurdului folcloric*. Este absurdul transplantat în rădăcinile solului natal unde, prin bogata sevă a pământului, se metamorfozează într-un ansamblu de paradoxe ale identității: înlăuntru și înafară, naștere și moarte, trecut și viitor etc. Se relevă una din marile soluții ale problemei inovație-tradiție care a frământat la noi atâtea minți în ultima vreme. Marin Sorescu a primit din afară vasul vid al absurdului (inovație), pe care l-a umplut cu substanța generoasă a pământului românesc (tradiție). [...]

Noua tragedie a lui Marin Sorescu *Răceala*... face parte dintr-o trilogie ce urmează a fi completată și la care autorul încă lucrează. De astă dată este vorba de o trilogie istorică. Natural că nu putem da o apreciere asupra întregului ansamblu, cu părți în care încă i se sapă fundațiile. Putem, însă, spune de pe acum că această trilogie din istoria neamului nostru nu are nimic comun – ca structură, concepție și tehnică – cu vechea trilogie a lui Delavrancea. Judecând numai după actuala *Răceală*, avem impresia că Marin Sorescu este pe cale să dea încă o nouă formulă dramaturgiei din secolul nostru, aceea a absurdului istoric.

Încăpută pe mâna tiranilor, în speță a lui Mahomed al II-lea, întreaga istorie apare ca un conglomerat haotic. În acest registru, procesul istoric se vede proiectat ca o desfășurare de acte incongruente,

până la demență. Sultanul se află într-o spectaculoasă expediție împotriva lui Vlad Țepeș, pentru a-i lua tronul și a-l da lui Radu cel Frumos. Acesta știe că, într-o țară stoarsă și secătuită, n-ar putea să îndeplinească condițiile „protectorului” său, adică întreprinderea tributului, și totuși acceptă să intre într-o aventură fără acoperire. Dar culmea absurdului este că însuși sultanul știe că pretențiile sale n-au cum să fie satisfăcute, urmărind astfel imposibilul, prin cheltuieli mai mari cerute de o asemenea expediție – decât compensația pe care i-ar oferi-o un pământ pustiu. În altă alternanță de secvențe, întreaga curte din Bizanț se vede păstrată într-o cușcă de către Mahomed al II-lea, Cuceritorul. Închiși și umiliți, împăratul, împărăteasa, miniștrii bizantini se comportă complet lipsiți de simțul realității în acea rușinoasă închisoare, ca și cum ar fi independenți...

Singurătatea omului pe lume se află sugerată în trilogia precedentă prin numărul extrem de restrâns al personajelor (unul în *Iona*, două în *Paracliserul*, cinci în *Matca*). Dimpotrivă, haosul și absurdul istoriei capătă glas în *Răceala* prin prezentarea unei multiple furnicări larvare.

(Edgar PAPU, în *Caietul-program al Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra”* – stagiunea 1976–1977)

Integrat latifundiului său poetic, teatrul lui Marin Sorescu continuă a-și menține caracterul său independent în dramaturgia noastră. Harnic și de o imperturbabilă paciență, Marin Sorescu așează piatră peste piatră la micul templu al Thaliei de la conacul său. Și-a format cu încetul – de la acel *one man show* intitulat *Iona*, mai delectabil la lectură decât în reprezentație, trecând prin *Există nervi* și *Matca* pentru a ajunge la *Răceala*, a cărei premieră a avut loc în similiarena Teatrului Bulandra de la Grădina Icoanei – un public al său de toate vârstele, cu o preponderență a celor tineri, poate nu chiar într-atât amator de spectacole dramatice cât mai ales atras de originalitatea barocă a unor asociații de idei și a unor potriveli de cuvinte desfășurate ca evantaiele din spectaculoasa recuzită a unui jongler.

Poetic (când nu e comic) și comic (când fantezia poetică se dă tumba și umblă pe sârmă în poante), limitrof cu absurdul și frizând, pe alocuri, umorul negru, teatrul lui Sorescu este într-o perpetuă generație și proliferare de butade ce îmbracă straiul serios al aforismului,

de reflecții abracadabrante ce cochetează cu burlescul, dar din lăuntru cărora se ivește, poznaș și candid, mugurele unui simbol sau de mici prestidigitatii metaforice, scăpând, prin însăși natura lui fluctuantă și evanescentă, unei definiții ori delimitări precise. Neastâmpărat și năzdrăvan, zburdă încolo și încoace, apropiindu-se când de music-hall sau de vestiții *chansonniers* parizieni, când de recitalul poetic, când încălțând – în joacă ori cu tot dinadinsul – coturnii tragediei.

Piesă istorică, *Răceala*? Se poate, dar în felul ei sau, cum spune autorul însuși în prezentarea din programul de sală: „Nu ne supra-punem tratatului de istorie, ci pornim de la el, ca scriitorii“.

Răceala este constituită dintr-un diptic ale cărui panouri par zugrăvite de doi meșteri diferiți, din școli diferite, în tonalități diferite. Alăturarea lor reprezintă prin ea însăși o explicită alegorie: de o parte seraiul unui sultan despotic care se amuză jucând față de sine, cu un amarnic brio, comedia despotismului, alături de jalnica bufonadă a căruței cu paiate în care și-a găsit refugiul mazilita curte bizantină – de cealaltă, neînfrânta rezistență morală și abnegația vitejească a țaranului român, al cărui piept s-a călit în lupte pentru a întâmpina ca o platoșă iureșul cotropitorilor. În prima secțiune Marin Sorescu a reliefat prin subtile incizii două portrete remarcabile – Mohamed al II-lea și Pașa din Vidin (în schimb, textele rezervate histrionilor bizantini ni s-au părut înădite și rafistolat până la a deveni ininteligibile); în cea de-a doua, scaldată într-o atmosferă bucolic-eroică, a înălțat un imn tragic ce-și trage obârșia din același limpede izvor ca și *Matca*.

(Ovidiu CONSTANTINESCU, *Metafora istorică sau istoria văzută de Marin Sorescu*, în *Viața românească*, nr. 10, 1977, p. 77)

Marin Sorescu imaginează, pentru acțiunea din *Pluta Meduzei*, o scenă „plină de tot felul de trape bine mascate“, un câmp cu „scaiți, măcăcini, imortele“. Personajele ar urma, deci, să intre și să iasă din scenă prin aceste trape, să se afunde sau să se ridice la suprafață trase parcă de niște frânghii nevăzute. Desigur, trapele nu sunt doar rezultatul unor indicații năstrușnice ale autorului. Ele țin organic de metafora dramaturgică. [...]

Starea de naufragiu este, așadar, neputința omului de a-și afirma conștiința de sine. El se află într-o nesiguranță care nu numai că-i provoacă o permanentă frică și derută, dar care îi anulează și personalitatea. Pe scurt: încercarea de a se desprinde de pământ cu racheta se termină cu un eșec. La fel și aceea cu balonul. E drept, la aceasta din urmă, înregistrează totuși un vizibil progres: numărul trapelor a scăzut simțitor. Dar cel mai ferit de capcane omul va fi la cea de a treia încercare a grandioasei sale aventuri a zborului. Și anume: atunci când urmează să se suie în copac. Cineva observa că aici ajunge Cățărătorul singur. Nu e adevărat. În acțiune continuă să fie prezentă și Femeia. Nu în individ, ca simbol al sacrificiului, trebuie căutat sensul parabolii lui Marin Sorescu, ci în refacerea cuplului inițial. Aceasta este în orice caz ideea pentru care dramaturgul recurge la ceea ce am numit dialectica inversă a istoriei și experienței. Firește, piesa mai conține numeroase alte idei și sugestii...

Sorescu își împarte personajele, de-a dreptul tezist, în două categorii distincte: (1) care contribuie la progres prin decizii și (2) care contribuie la progres prin sacrificiu. Pentru postul de Cățărător nu poate fi recrutat un înlocuitor dintre Inși. Pe când funcțiile, ca însemn al puterii, sunt schimbate între personaje din categoria celor ce se cheamă Te, Fotograful sau Metrul. În replică la această categorică ierarhizare, Cățărătorul are totuși revelația unei consolări: „*Există tristețe la toate nivelurile. Dumnezeu este deznădăjduit, mă uit în ochii lui goi și mă pierd în ei, el alunecă vâjâind în prăpastiile morților mele, comunicăm de minune...*”

(Ion COCORĂ, *Marin Sorescu. Pluta Meduzei*,
în *Tribuna*, nr. 19, 22 mai 1980, p. 4)

Metaforic, teatrul lui Marin Sorescu nu este deloc poetic, în înțelesul consacrat al cuvântului; nici la nivelul strict al limbajului, sec, nervos, exact, fără înflorituri, adesea crud și usturător, niciodată literaturizat și convențional, trăgându-și vigoarea din oralitate și prozaism, nici în latura compozițională, unde rigoarea și austeritatea sunt veritabile principii constructive, puse în slujba dezvoltării unor mari intuiții. Marin Sorescu înlătură din piesele lui orice imagine poetică,

orice metaforă, orice podoabă de stil: pentru a conferi textului întreg valoarea și forța unei metafore. O metaforă revelatoare, în termenii lui Lucian Blaga, exprimând mai mult dezvăluirea și impunerea unui înțeles nou decât o nouă înțelegere. *Iona*, *Paracliserul*, *Matca* sunt în întregime astfel de metafore ample, traducând „o căutare spirituală“, cum spunea Eugen Simion, deși același critic socotea că piesele lui Sorescu „sunt, în fapt, niște parabole“. Dar parabola nu are rol de cunoaștere: justifică și ilustrează o teză, o idee, o înțelegere, nu descoperă și nu proclamă o viziune. Parabola ascunde; metafora dezvăluie. Parabola stabilește o complicitate, deghizând cunoscutul în necunoscut; metafora asediază necunoscutul.

Polemice, piesele istorice ale lui Marin Sorescu sunt mai ales față de reprezentările dramaturgice parabolice ale istoriei. Dacă reconstituirea pretins obiectivă sfârșește în naturalism, didacticism sau pitoresc, dacă transfigurarea lirică este resimțită ca frivolă și facilă, simplu exercițiu retoric, de o prețuire excesivă, puțin totuși justificată literar, se bucură însă piesele în care materialul istoric este folosit, manipulat cu dezinvoltură astfel încât să corespundă nu numai unor interpretări contemporane, dar mai ales unor situații și împrejurări actuale. Rezultatele acestor transpuneri nu aduc însă totdeauna o noutate autentică, nici în privința istoriei, considerată recuzită, nici în privința actualității; vădese mai mult o abilitate scenografică, spiritual și artistic sterilă. Travestind un concret în alt concret „parabolele“ istorice dramatizate sunt adesea expresia unui comod evazionism, a unei fugi în decor.

O extremă fidelitate față de datele istorice caracterizează piesele lui Sorescu *Răceala* și *A treia țepă*, ambele dedicate epocii și personalității lui Vlad Țepeș. O fidelitate totuși creatoare, îngăduind scriitorului să-și prefacă eroul într-o metaforă, nu însă cu prețul sacrificării adevărilor documentare. Bogata literatură istorică despre celebrul domnitor valah este reluată în același chip în care *Iona* relua mitul biblic: prin respectarea datelor, dar scoțându-se din ele un alt înțeles, *Iona*, *Paracliserul*, *Matca* sunt metafore ale omului în fața existenței; *Răceala* și *A treia țepă* sunt metafore ale omului în fața istoriei. Piesele lui Sorescu nu contrazic adevărurile istorice despre Vlad Țepeș nici ca semnificație și nici în aspectul material; dimpotrivă, le asumă și le integrează, în spiritul unei depline probități documentare...

În țesătura densă a pieselor sale Marin Sorescu a pus fibrele tari ale unei temeinice documentări istorice, mergând de la cunoscutele povestiri săsești despre Dracula până la cele mai noi cercetări și de la eseul lui Hasdeu despre „*filosofia portretului lui Țepeș*” până la interpretarea recentă.

Nu însă pentru a stabili ori a restabili dimensiunile umane sau istorice ale voievodului: Țepeș este, în piesele lui Sorescu, o puternică metaforă a relației omului cu istoria. Datele, cadrul material, situațiile concrete participă la alcătuirea unei imagini în ansamblu simbolică. Există însă o diferență importantă între cele două piese, de construcție ca și de problematică. În *Răceala* domnitorul este astfel absent ca prezentă fizică: pentru a fi pretutindeni, gând trist, supărător și sâcâitor pentru Mahomed al II-lea, obsesie înfricoșată pentru Radu cel Frumos, pretendentul la tron adus de oastea sultanului, certitudine a stabilității pentru țărani, voință pentru ostașii români. Aflat în centrul tuturor intereselor și preocupărilor, Țepeș rămâne nevăzut. Nu se ascunde; este însă liber față de mersul istoriei și i se opune cu o enigmatică, demnă vigoare. Țepeș numește în această piesă misterul împotrivirii și scriitorul a găsit soluția de a da corporalitate acestei idei făcându-l invizibil pe domnitor. Imensei puteri a sultanului i se opune nu atât armata lui Țepeș, cât spiritul lui Țepeș. Se înfruntă, în *Răceala*, fatalitatea istoriei de a impune raporturi de forță și efortul uman de a rămâne liber într-o lume în care nu există decât prizonieri. Sultanul are în marele convoi al armatei sale o cușcă pe roți în care se află prizonieri ce întruchipează Curtea bizantină, dând spectacole ale căderii Imperiului. Acestei atroce reprezentări a degradării i se adaugă împrejurarea că sultanul însuși este un prizonier al propriului rol, executantul melancolic și nefericit al unui scenariu implacabil. Radu cel Frumos nu este decât un prins transformat în unealtă servilă. Adevărata cucerire realizată de potopul turcesc nu este, în piesa lui Sorescu, ocuparea Valahiei, ci turcirea oamenilor ei. Sultanul îi spune premonitory lui Radu cel Frumos: „*vom vlăgui energiile*”, „*vom înfrânge cerbia*”, „*vom instaura frica*”. Într-o istorie care se desfășoară fie prefăcându-și actorii în prizonieri, fie devorându-i, Țepeș este elementul neprevăzut; un duh al rezistenței oamenilor și locurilor. *A treia țeapă* schimbă fundamental ecuația și este dramaturgic superioară. Lipsește, în *Răceala*, o necesară concizie, scenele în care apar oșteni și țărani sunt

câteodată lungite inutil, caleidoscopul imaginilor prin care absentul Țepeș devine un spirit pretutindeni prezent este prea încărcat. Modalitatea caruselului de tablouri este păstrată în *A treia țeapă*, „tragedie populară“, însă acum scriitorul a retezat energic orice decorativism. Țepeș este aici figura centrală: crud, bănuitor, neînduplecat, străduindu-se mereu să taie răul din rădăcini, totdeauna singur, deși în apropierea lui se află totdeauna cineva. Acțiunile lui Țepeș sunt un rezultat al „conjuncturii“, cum spune însuși eroul lui Sorescu, felul său de a face față unei situații fără ieșire. [...]

Este un univers al spaimei în care singurul personaj neînsăpăimântat este Țepeș. Și dacă amenință și limitează libertatea celor din jur, o face pentru a se opune unei teribile amenințări: celei otomane. Mahomed, se spune într-un fel de prolog, „a schilodit suflește o lume întreagă“, fiindcă „una e să tai capul“ și altceva „să te bagi în sufletul unei jumătăți din lume și să o faci să gândească altfel“, „să-i strici mecanismele gândirii“. Vlad trage în țeapă, dar fără a mutila conștiințele.

(Mircea IORGULESCU, *Vlad Țepeș ca metaforă*, în *România literară*, nr. 46, 13 noiembrie 1980, p. 11)

Dintre toți poeții din generația sa Marin Sorescu mi se pare cel mai apt de a se salva până la capăt. Poate fiindcă își este credincios sieși; poate fiindcă, la nevoie, l-ar putea înșela și pe Diavolul. Fără îndoială, pentru că atunci când vrea să facă o pauză de poezie scrie teatru; când face o pauză de teatru, traduce; când nu traduce, scrie eseuri; când nu scrie eseuri e în drum spre Craiova și așa mai departe.

El știe bine *unde să fugă de-acasă* ca să se simtă și mai la el acasă și știe și când și cum să se-ntoarcă spre a se putea bucura din nou.

Din tot ce scrie reiese cum nu se poate mai clar că nimic nu-i place mai mult decât să scrie. Și că de nimic nu se teme mai mult decât de a se plictisi și de a plictisi prin scris.

Citind piesele sale *Răceala* și *A treia țeapă*, apărute în volumul *Teatru* la Editura Scrisul Românesc (1980), am avut sentimentul că fiecare pagină îi este dăruită, dar și îndelung muncită. Și, fără să vreau, m-am gândit că atunci când ești scriitor adevărat Providența te dăruiește, dar nu îți așează darurile sale direct în pagină. Te lasă să ți le

asezi tu singur ca să nu te plictisești și să nu te apuci de lucruri care nu sunt pe măsura unui scriitor adevărat.

Dacă Dumnezeu îi ferește astfel de a se îndepărta de la rosturile lor pe scriitorii adevărați, sultanul din *Răceala* lui Marin Sorescu, dimpotrivă, și-i apropie cu plăcere pe farisei și pe impostori. În campania sa împotriva valahilor el târâște după cortul său curtea împăratului Constantin Paleologul, dar nu a celui adevărat. „Cel adevărat a fost găsit mort la una din porțile cetății“, ni se spune textual. „Cel care-i ține locul e un impostor. Au și ei rolul lor... misiunea lor“, constată sultanul. „Ideea mea era să-l vâr pe împărat în cușcă și l-am vârât.“ Și când spune aceste cuvinte Mahomed al II-lea nu mi se pare nici el chiar un sultan adevărat, ci tot un fel de impostor...

Impostorul care face pe sultanul luminat, în ciuda oricăror aparențe nu este deci mai puțin crud decât Țepeș. Ba din contră. Numai că el face altfel lucrurile. Are și alte condiții și altă credință. „N-ai vrea să mă creștinez eu cu împărăție cu tot“, îi spune el celui căruia vrea să-i dea zestre Țara Românească. Viitorul domn înțelege, fără îndoială, ironia sultanului și a soartei dar pentru a-și atinge ținta se face că nu înțelege. Într-una dintre cele mai frumoase scene din *Răceala* Mahomed al II-lea îl cheamă în cortul său pe Radu cel Frumos pentru a-i face o confidentă și-i spune cu falsă timiditate: nu știu cum să-ncep; totul e atât de nou pentru mine. Ca apoi, brusc, să-l întrebe: tu ai iubit vreodată? „Mda...“ i se răspunde evaziv. „Patria ...chiar mă gândeam aseară cât îmi iubesc eu patria și poporul.“

La această frază nu poți să nu te oprești puțin ca să repeți: „chiar mă gândeam aseară...“ Și atunci, uiți că lucrurile se petreceau în vremea lui Țepeș. Și așa-zisa piesă istorică a lui Marin Sorescu devine de strictă actualitate. Cum și trebuia să fie. Fiindcă, altfel, de ce această obsesie a lui Vlad Țepeș, acum, când nu vin turcii? Nu cumva tocmai pentru că nu vin turcii și pentru că lucrurile pot fi privite cu detașare și chiar cu umor?

Piesele lui Marin Sorescu au o autenticitate cu totul specială. Ele par că s-au mai scris odată, când veneau turcii. Acum se scriu din nou în alt context, parcă spre a se corecta ceea ce s-a greșit atunci...

Ce poate părea ciudat este faptul că în imperiul în ofensivă înfățișat de Marin Sorescu nimeni nu se ocupă chiar de lucrul de care trebuie să se ocupe, ci de partea artistică a acestuia.

Parcă am fi într-un moment de ofensivă a artelor, deși, dacă ar fi să-l credem pe Pașa din Vidin, cel dinainte de a deveni eunuc (pe care sultanul îl aprecia, pe bună dreptate, și care tocmai de aceea a ajuns cum a ajuns), cultura imperiului nu prea există.

În realitate deci, nu imperiul în care toată lumea este preocupată de partea artistică a lucrurilor este efectiv obsedat de ofensiva artelor, ci cel care ni-l înfățișează de la distanță, cu detașare și cu umor. Fiindcă el este convins, cum este și sultanul în momentele sale de adevăr (dacă acestea efectiv există), de inutilitatea totală a odelor care șchioapătă.

Cum îl poate preocupa totuși arta... *în plin măcel?*

În mod absolut firesc.

Fiindcă de fapt concentrarea timpului face ca măcelul care se petrece sub ochii spectatorilor să nu fie chiar un măcel. Să fie mai curând *un joc de-a măcelul*.

Numai într-o astfel de concepție teatrală poți zăbovi cu plăcere lângă Țepeș care se odihnește la umbra țepilor sale. Și la Marin Sorescu se simte că stă cu plăcere lângă Țepeș. Că nu se sperie deloc când *Drăculea* stă de vorbă cu cei puși în țeapă și când mănâncă în mijlocul lor și-și bea în mijlocul lor paharul care trebuie băut.

Sigur că a mâncat și-a băut lângă țepile lui, ipocriților, ne spune în litera sa teatrul lui Marin Sorescu. Doar nu veți fi crezând că ținând post negru s-a bătut el *cu turcii din țară și cu cei din afară*. Dar în spiritul său acest teatru ne spune că Țepeș a mâncat și-a băut fiere și-a făcut umor negru lângă țepile lui, fiindcă nu putea să-i târâie după el ca sultanul pe farisei și pe impostori.

Avea și alte condiții, și alte convingeri. Și, spre deosebire de fratele său, avea și vocația tragediei. El n-ar fi putut să stea liniștit în fața sultanului și să-i asculte avansurile făcându-se că nu înțelege unde bat ele. Și în fața acestor avansuri n-ar fi putut să răspundă cu ipocrizie: „Mda... Îmi iubesc patria. Chiar mă gândeam aseară cât îmi iubesc eu patria și poporul“.

Ca urmare, nici sultanul n-ar fi stat să-i închine ode. Deși, dacă prin absurd ar fi făcut-o, poate că acestea nu ar fi șchioapătat. Poate că i-ar fi plăcut și exigentului critic Pașa din Vidin. Și poate că astfel Vidinul n-ar fi devenit fostul Vidin.

Dar se pare că în imperiul în ofensivă critica era în declin – ne spune cu ironie autorul. Și ca urmare istoria a fost așa cum a fost. Și

ca urmare *jocul de-a măcelul* nu poate fi privit cu umor decât de la distanță și în amănunțele sale exterioare.

Răceala de tot a căpitanului Toma și urcarea de unul singur a domnului Vlad Dracul în cea de a treia țeapă a sa rămân epiloguri esențialmente tragice. Nu fiindcă eroii reali – deveniți simboluri – de partea cărora rămâne până la capăt autorul, ar fi fost niște sfinți. Dimpotrivă, și datorită erorilor acestora fără de care n-am fi avut de-a face cu o istorie efectiv tragică, ci cu o simplă dramă națională.

Aceasta ar fi înțelesul ultim al celor două piese dacă imperiul în ofensivă înfățișat ar fi numai Imperiul otoman și dacă sultanul ar fi numai Mohamed al II-lea.

Dar fiecare pagină îi conferă acestui volum de teatru și un fel de actualitate care mă face ca, în ciuda diferențelor de toate felurile, fără să vreau, să-l rezum și prin tragica invocatie eminesciană: *cum nu vii tu, Tepeș Doamne*.

(Ileana MĂLĂNCIOIU, *Obsesia lui Vald Tepeș*, în *Viața românească*, nr. 4-5, 1981, p. 177-178)

În mai bine de un deceniu (*Iona*, prima piesă publicată, e din 1968), Marin Sorescu a scris puțin teatru, dar nu din lipsă de preocupare, ci, dimpotrivă, din nevoia de concentrare și esențializare a semnificațiilor, paralelă cu efortul de găsire a unei formule dramaturgice proprii. Încheiată după mai bine de șase ani, prima trilogie soresciană este o operă capitală, aflată sub semnul simbolurilor majore. Intitulată, cu o imagine a aspirației ardente, *Setea muntelui de sare*, ea cuprinde *Iona*, *Paracliserul* și *Matca*. [...]

Ilustrându-se în genuri și specii literare variate (poezie, eseu, teatru, studiu de folclor, cronică literară, interviu), Marin Sorescu atinge în teatru punctul său maxim. Genul impune anumite legi, pe care scriitorul le-a urmat cu profit. O piesă de teatru cere o construcție specifică, o concentrare, o focalizare: dacă într-un volum de versuri un poem beneficiază de context, relevându-și semnificațiile prin reflexia întregului, în teatru contextul propriu-zis lipsește, construcția trebuie să reziste în sine, creându-și singură „contextul” din aluzii, trimiteri, povești secundare. [...]

Din aceeași perioadă (poate între *Paracliserul* și *Matca*?) sunt *Pluta Meduzei* și *Există nervi*. Inferioare trilogiei, cele două piese păstrează apetitul pentru parabolă, ca și „stilul“, de-acum câștigat, al dialogului hazliu, naiv sau ironic, cu permanentă tentație către parodie, dar care bate de fapt către temele majore ale existenței. Atmosfera acestor piese e stranie și Edgar Papu a putut vorbi despre „influența absurdului ionescian“ (citat în *Matca*, 1976). Amândouă sunt parabole ale evoluției inverse a unei umanități alunecate într-o existență absurdă, în care sensurile sunt răsturnate. În *Pluta Meduzei* (viziune dramatică în două acte), personajele (denumite generic: Cățărătorul, Fotograful, Insul II, Insul III etc.) se preocupă exclusiv de cucerirea cosmosului. Folosind o tehnologie sublimă, dar care lipsește cu desăvârșire, ei continuă să încerce lansarea Cățărătorului, mai întâi cu o „rachetă“, apoi cu un balon („De la rachetă la balon – am mai ars o etapă“) și în final prin cățărare în copac. Reluare sarcastică a rătăcirii cristice, tentativa Cățărătorului, care încearcă să se urce în copac încadrat de Inșii V și VI („ultimii doi tâlhari“), are succes relativ, căci el rămâne singur nereușind totuși să se cațere: înălțarea sa este scufundarea celorlalți. Rămas singur, Cățărătorul strigă: „Am nimerit pe altă planetă. (*Țipând.*) Nu e planeta mea! (*Privind disperat în sus.*) Pământul meu! (*Încearcă, plângând, să se cațere pe copac.*) Pământul meu!“ Una din țintele piesei este și politicul (din acest punct de vedere, *Pluta Meduzei* premerge piesei lui Romulus Guga, *Evul mediu întâmplător*). Fotograful, care „a știut cum să-l lucreze“ pe Te, cel ce „conducea tehnica“ („I.-a pândit exact la cotitură... Ați văzut pozele?“), preia el supremația. Mai târziu, după ce spusese că „vrea să se facă fotograf“, Insul IV dispăre. Până să devină activ întru câștigarea supremației, Fotograful anticipează figura pictorului italian de la curtea lui Tepeș (*A treia teapă*). În *Există nervi*, apartamentul lui Ion este luat de către Profesor drept compartiment de tren, el prezentându-și în fața lui Ion și a lui Alin, prietenul „de divagații“ al primului, teoria bazată pe negarea existenței nervilor: „trăim într-un secol calm“, spune el și afirmă că „eu pot demonstra“. Martor al „metamorfozei“ apartamentului său într-un compartiment de tren, Ion stă alături de Georg Samsa... Mai târziu, după ce un alt personaj, Dorina, intrase în „compartiment“, Magda ia apartamentul drept casă de bilete a gării. În final, amintind de „generoasa fundație“

a lui A. Buero Vallejo, Alin apare „îmbrăcat politist“ și anunță: „Domnilor, e ora închiderii“.

În legătură cu *Răceala* și *A treia teapă* se cere luată în discuție noțiunea de teatru istoric. [...] Tradiția literaturii de inspirație istorică indică practic invariabil istoria ca centru de interes în măsura în care a-i analiza mecanismele devine relevant pentru prezent. Meritul lui Sorescu este că în aceste piese „istorice“ renunță la deghizare și ceea ce din punct de vedere istoric e un anacronism devine calitate: personajele vorbesc și se comportă nu ca ieri, ci ca azi. Convenția istorică e dusă la limită, adică la parodia ei. [...] *Răceala* este piesa dominată de personajul absent (în termeni formalști: personajul-minus!): fără să apară, Țepeș plutește ca o umbră deasupra celor două tabere, turcă și română. În *A treia teapă*, dimpotrivă, Țepeș apare mereu, în jurul lui țesându-se o lume a aspirației: către mai drept, către mai bine. Inventivitatea autorului se regăsește la toate nivelele: formulă dramaturgică, apetit parabolic și parodic, succulență a limbajului, folosire „năstrușnică“ a spațiului scenic, ca în cazul turcului și românului din *A treia teapă*. La apariția *Răcelii*, același Edgar Papu a formulat ideea că „Marin Sorescu este pe cale să dea încă o nouă formulă dramaturgiei din secolul nostru, aceea a *absurdului istoric*“ (subl. E.P.). Demonstrația poate seduce, mai ales în continuarea celei făcute *absurdului folcloric* („absurdul transplantat în rădăcinile solului natal“ etc. – mai curând un absurd mitic). Cred însă că o asemenea distincție între piesele anterioare și acestea două nu trebuie făcută. Care era, în fond, matricea comună a primelor? Se pot folosi termenii de metaforă, parabolă, alegorie. Pentru acoperirea unor anumite semnificații se foloseau niște fabule, adică modalitatea de expunere indirectă, cu atât mai eficientă cu cât forța de șoc a imaginilor era mai mare, cu cât era mai adânc implicat cititorul în codul folosit pentru transmiterea respectivului mesaj, în sfârșit, cu cât ambiguitatea imaginilor și simbolurilor era mai mare, oferind latente semnificative mai bogate. Aceeași „matrice“, cum am numit-o, este folosită și în piesele „istorice“, codul fiind acum cel al datelor furnizate de istorie: povestea pe care scriitorul o alege aparține unei anume epoci istorice, sub care se ascund însă semnificațiile prezentului. (E cu subînțeles formularea: „Ca autor înveți foarte multe lucruri răsfoind cronici și hrisoave.“!) În cadrul istoric dat, care este convenția respectată de toate personajele, ca într-un joc,

Minică din *A treia țeapă* poate părea ca nebunul șiret care călătorește în timp (scena Țepeș-Minică e de o mare savoare), dar lucrurile au de fapt cu totul alt sens și autorul notează la lista de personaje: „Minică – vizionar“. El se relevă a simboliza clarviziunea, curajul propriilor afirmații, simțul politic, dublate de aspirația către superior, de încredere în viitor. Și așa mai departe. Fiecare episod își relevă fabula, ținta parodică sau gravitatea semnificației. Piesele sunt acum mai complexe, numărul de personaje crește considerabil și s-a observat bine aici aluzia la haosul larvar al lumii. Toma în *Răceala* și Țepeș în *A treia țeapă* încheie simbolic piesele printr-o moarte care, ca în *Iona*, *Paracliserul* și *Matca*, este o falsă moarte, o etapă în drumul de la aspirație la împlinire. Rănit în luptă, Toma vorbește pe patul de moarte de o „simplă răceală“ și cere să i se pună ventuze. Moartea lui Țepeș, sugerată doar, o repetă într-un fel pe cea a Paracliserului, este și ea o înălțare. Eroul își face singur procesul și urcă pe cea de a treia țeapă, la mijloc între cei doi „tâlhari“ (românul care a vrut să treacă la turci „de curiozitate“ și turcul care a vrut să vină la români, de unde fusese dat haraci în pruncie). Suișul său (Paracliserul, pruncul Irinei, Cătărătorul, Țepeș – cu toții refac traiectul înălțării) este însoțit de cuvintele: „Plecăciuni acestui pământ. Pentru urcuș. Pentru apoteoză“. În toate piesele lui Sorescu, finalurile, cu extrem de interesante conotații, sunt puncte de maxim, de mare tensiune emoțională.

S-a repetat aici de mai multe ori un cuvânt: aspirație. Este numitorul comun al teatrului lui Marin Sorescu și totodată spațiul în care el stă alături de Camil Petrescu. Față de Camil Petrescu, la care aspirația către absolut este obsesia patetică a unor personaje prinse în cleștele unei existențe terne, Marin Sorescu alege formula opusă: el ocolește realitatea ca atare, registrul realist, și piesele sale se desfășoară între metaforă și parabolă. Modalitatea sa dramaturgică evită patetismul direct al aspirației către absolut, care se susține la Camil Petrescu doar prin intensitatea și coerența viziunii. Spirit de ascuțită inteligență și acut nerv ironic, Sorescu știe să scrie piese la care se râde simultan cu perceperea subtextelor grave. Este vorba aici de limbajul propriu-zis al pieselor și formularea e și o posibilă definiție a lui Caragiale. Acest stil „strengar“, incisiv, alunecând aci către glumă sau vorbă în doi peri, aci către snoavă populară, pendulând între frazeologie și vorbă cu tâlc, poate deveni facil, însă dublat de un simț al

limbii de talia celui caragialian sau sorescian, ca și de amploarea vi-
ziunii ce se dezvăluie pe ansamblu, el devine unealtă esențială și marcă
distinctivă a nobleței scriiturii. Ultimele decenii au adus la noi o exas-
perantă literatură dramatică în registru satiric și care, în „descendență
caragialiană”, s-a chinuit la nesfârșire cu demascarea șablonardă a di-
rectorilor imorali etc. Cred că abia astăzi, prin Marin Sorescu, teatrul
românesc se apropie cu adevărat de drumul pe care marea experiență
a lui Caragiale l-a deschis. Între Camil Petrescu și Caragiale, Marin
Sorescu și-a creat o formulă dramaturgică proprie de mare pregnanță.
Punct de maxime realizări într-o carieră literară, universul său teatral,
puternic conturat, impune un dramaturg de mare valoare.

(Ion Bogdan IEFTER, *Teatrul lui Marin Sorescu*,
în *Steaua*, nr. 7, 1981, p. 44-45)

Deopotrivă freudiană și pirandelliană, recenta piesă a lui Marin
Sorescu, *Casa evantai*, se revendică mai multor întemeieri. Fructificând
nesfârșitele tribulații ale cuplului, ea reface situațiile unghiului, trium-
ghiului, dreptunghiului conjugal. Își găsește antecedente în cele mai
diverse forme teatrale, în comedia antică și în Teodor Mazilu, în tea-
trul boulevardier și în Strindberg. Dezbate acerb, lucid, pasionat, liber-
tatea și servitutea matrimonială, dominația și toleranța, luciditatea și
evaziunea, cinismul și romanțiozitatea. O incitantă monografie sen-
timentală îndrăzneată prin sinceritate, prin lipsa de pornire sau de so-
luții sectare. Cu spiritul său de o mobilitate cuceritoare, Marin Sorescu
nu agrementează adevărul, ci îl desface prin ironie, păstrându-i dina-
mica, ambivalența, unitatea contrariilor.

Calitatea cea mai de preț a piesei e adevărul. Se spun și se făptu-
iesc lucruri dure, fără menajamente și false pudori. Pornirea picarescă
a personajelor, cea care le duce spre dedublare, spre multiplicare și spre
identificarea sosiilor cu fixații centrifuge, e diagnosticată și descrisă
cu exactitate. În proiecțiile personalității dezagregate din pricina me-
diului prielnic-neprielnic al cuplului, se produc toate trădările reale
sau imaginare. Ies la iveală refulări și poftă, silă și lubrificate, violență
și gingășie, sațietate și aspirație. Și-o veșnic nestatornică statornicie.

Priviți cu atenție, în nici o clipă nu suntem aceiași, suntem o perpetuă trădare a ceea ce am fost, ipostaze noi anulează proaspetele conture, suma aceasta mobilă, incoerentă, capricioasă atât de departe de consecvență, principii dogme, privită simultan la toate nivelele ei, e viața noastră afectivă vie și demitizată. Desigur, ea răzbate la suprafață, în viața de grup, solicitată, organizată prin conștient spre stereotipie și atunci redobândește o congruență socială. Dar în verticalitatea ei, în adâncurile ei, sinteza e mult mai complexă. Ridicând capacul, imaginea e haotică. Vlad, Vlăduleasa, Vlădescu, Ciovârnache sunt toți una și aceeași personalitate (regia i-a și redus la un singur, multiplicat, Vlad 1, 2, 3, 4), orbecând prin ea însăși și fugind de mortificare. Fie că i se datorează, fie că i se impune. Ia fel, Tinca 1, 2, 3, 4 reface, din partea cealaltă, ca văzută din oglindă, anecdotică evaziunilor conștiente și inconștiente, vindicative sau compensatorii.

(Doina MODORA, *Casa evantai de Marin Sorescu*, în *Steaua*, nr. 2, 1982, p. 59)

Intrate mai târziu în circuit public (este meritul Teatrului de stat din Petroșani de a fi atras atenția), *Pluta Meduzei* și *Există nervi s-au impus* imediat criticii. Ideea sub spectrul căreia se desfășoară aceste piese este transformarea năzuinței de înălțare și purificare într-o paradoxală captivitate spirituală. *Pluta Meduzei* trimite prin titlu la celebrul tablou de Gericault și starea personajelor va fi aceeași cu a celor din amintita pictură – adică una de naufragiu și disperare. Autorul nu ilustrează pur și simplu motivul; folosindu-l ca aluzie, inițiază o fabulație originală și pretextul nu se relevă cititorului decât mai târziu. Precipitarea limbajului, nuanța aleatorie a dialogului sunt ticuri ale absurdului european, însă nota particulară a lui Marin Sorescu este imediat recognoscibilă: elanul cu care pornesc personajele se diluează subtil, aspirațiile lor aparent ireductibile își slăbesc tonusul sub boarea îndoielii.

Protagonistii poartă nume simbolice: Cățărătorul, Metrul, Fotograful, Te. Simpla lor apariție prefigurează o anume imagine a vieții moderne: complexă, contradictorie, bântuită de bucurii și neliniști, de certitudini și angoase; setea de absolut o stăpânește demonic, până la istovire. Cadrul convențional (indivizii au naufragiat pe o insulă)

stimulează „furtuna“ de idei, personajele discută frenetic despre diverse probleme privind civilizația contemporană, într-o liberă și permanentă interferență de planuri. Aici se observă mai clar specificitatea mecanismului teatral mânuit de Marin Sorescu ce-și adjudecă, în esență, marea capacitate de divagație spirituală, ironia dezlănțuită în cele mai diverse forme, puterea de invenție, insolenta expresiei ce convoacă succesiv sfere semantice ce se contrazic înșelător, pentru a descătușa, apoi, alte energii morale de o vigoare sporită.

Prin jocul subtil al stărilor dramatice, *Pluta Meduzei* divulgă neli-niștile scriitorului – ce se dovedesc a fi profunde și substanțiale, interogațiile tăioase pornind, ca de obicei, de la individ spre umanitate. Bucuria vitală și resemnarea tragică sunt cei doi poli între care se mișcă, se zbat, încearcă și speră cu încrâncenare, eroii lui Marin Sorescu. Cei din *Pluta Meduzei* se opun cu înverșunare pericolului dispariției, intențiile lor ricoșează, de fiecare dată, într-o viziune hiperbolică asupra finalității acțiunii. Frâna ironizantă acționează, totuși, oportun: „Suntem atât de civilizați, ne-am îndepărtat atât de mult de maimuță, încât acum nimeni nu se mai poate cățăra în copac. Trebuie să folosim tehnica cea mai avansată la un lucru care altădată l-am fi făcut în mod spontan“.

Asemenea tuturor pieselor lui Marin Sorescu, *Pluta Meduzei* este un izvor cu șuvoaie năvalnice, gâlgâind de prea plinul lor. O primă decodificare dezvăluie radiografia amară a progresului contemporan, pe anumite laturi; desprinderea de pământ și zborul în cosmos sunt realizări sublime, dar importanța lor se relativizează de îndată ce pe pământ omul se află încă în suferință. Iar *desprinderea* nu poate avea importanță prea mare dacă înseamnă și o rupere brutală cu tradițiile și, în general, cu tradiția bunului-simt, cu o evoluție în tiparele modestiei și echilibrului. Apare la un moment dat o femeie care vorbește despre faptul că „în lustrul mobilei vechi mai există imaginile vechi“ și în acest memento devine un discret avertisment în privința infatigabilelor și inutilelor (în fond) planuri de zbor.

(Romulus DIACONESCU, *Marin Sorescu. Calea ieșirii din absurd*, în *Dramaturgi români contemporani*, 1983, p. 115–116)

Istoria din teatrul lui Marin Sorescu e viața îngropată – nu „idei“ se mișcă pe scenă, sau concepte mascate în personaje, ci oameni banali, preocupați de grija zilei de mâine, aruncați în istorie, față în față cu destinul ca Fabrice del Dongo, pe câmpul de la Waterloo. Ei nu știu că anul 1453 reprezintă o piatră de hotar în istoria civilizației, că Vlad e un domnitor erou și nu un urmăritor al hoților, că trebuie să se comporte precum actorii, că reflectoarele istoriei cad asupra lor și de aceea limbajul, ca și faptele lor, e mereu în culpă și greșește față de legea „cuvintelor istorice“ pronunțate într-o piesă istorică.

(Mihaela ANDREESCU, *Marin Sorescu. Instantaneu critic*. Editura Albatros, București, 1983, p. 63)

Angajată plenar în dureroasele contradicții ale secolului, *Pluta Meduzei* vine în întâmpinarea solicitării și-n prelungirea dialogului umanist. Desfășurată pe două curbe, una descendentă, iar alta, ca proiecție inversă a celeilalte, ascendentă, avansează demonstrativ pe liniile sale raționale surprinzând iraționalul în acțiunea de cariere a individualității (a individului în raportul său cu universalul, cu „conștiința de sine“). Ca și cum s-ar fi petrecut sau s-ar apropia un cataclism intern într-o eră supercivilizată, personajele piesei reduse la raporturile de „stăpân și slugă“ caută într-o zbatere coborâtă în ridicol ieșirea din impas. Și ceea ce opun distrugerii aberante este o structură alienabilă (ideologic și practic, condamnată de istorie, și, estetic discutabilă prin ironie)...

Curba descendentă (Metrul, Te, Fotograful și Inșii) și cea opusă (Femeia și Cățărătorul) se despart pe măsură ce limbajul s-a redus la „vorbărie“, pe de o parte, la „tăcere“, pe de alta (dar și apropierea de interpretarea heideggeriană e pândită de ochiul ironiei), iar acțiunile au un sens regresiv (de la „rachetă“ la „balon“). Cu identitatea fisurată, „omul“ nu mai poate să recunoască lumea și nici lumea nu-l mai acceptă ca făcând parte din ea; într-un „univers“ în care individualul și universalul sunt lipsite de determinații, o forță de mecanism, presimțită prin acel sentiment de neîncredere și suspiciune, trece alienabil peste tot. [...]

Piesa *Pluta Meduzei* este o suită de determinări negative și nici una din acestea nu-și dezvăluie conținutul, sensul, decât printr-o răsturnare ironică, latura subiectivității se îndepărtează mult de cea a obiectivității tocmai pentru a se lumina contradicția în această absență a medierii, și, ironia se încarcă de o paradoxală și tragică tensiune. Este ceea ce explică absorbția ei în substanță tragică a dramaturgiei soresciene; *Pluta Meduzei* este o așezare în eroare, în negativ, pentru a se deschide către adevăr și afirmativ; puterea ironiei transformă *Pluta Meduzei* într-o meduză a plutei. Răsturnarea executată indică nevoia de armonizare a relațiilor omului cu lumea și refuzul naufragiului în apele haosului, indică sensul luptei împotriva înstrăinării omului pentru a se intra în posesia creației și demnității umane; iar *Pluta Meduzei* se deschide ca un acut dialog umanist, punând în cauză înțelegerea și rostul omului în lume spre a se putea găsi determinările reale ale condiției umane. Căci imaginea omului, în cuvintele lui Quasimodo, „*trebuie s-o recreăm de la o generație la alta*” și nu numai, trebuie să o și salvăm înaintea unei noi creații.

(Dumitru VEL.EA, *Sorescu sau refuzul naufragiului*, în vol. Marin Sorescu, *Ieșirea prin cer*, 1984, p. 170-171, 173)

Pentru dramaturgia românească, *Iona* a constituit unul din primele momente hotărâtoare de înnoire a formei dramatice, dar și o schimbare de conținut. După un hiatus, literatura română se dovedea din nou capabilă să propună o meditație filosofică profundă, coerentă, cu mijloacele dramei. Este perioada în care, în general, dramaturgia românească intra într-o zodie mai norocoasă, mai fertilă, diversă ca modalități dramaturgice, mai curajoasă...

Din punctul de vedere al limbajului dramatic, *Iona* se sustrage canoanelor dramatismului tradițional. Ea este caracteristică pentru o anumite parte a teatrului contemporan, evident purtătoare a însemnelor modernității, acea parte care are în vedere că opera dramatică modernă permite dezvoltarea în interiorul ei a unui *punct de vedere multiplu*. Spectatorul nu mai este inhibat de un obiect estetic rotund, etans, ci este invitat la meditația asupra multitudinii de aspecte pe care i le înfățișează opera. Prejudecățile teatrale opun rezistență în fața acestui gen de teatru cu un singur personaj, fără „peripeții”, fără o succesiune

de situații dramatice care să captiveze, dar cu o problematică și un fond de idei remarcabile pentru cuprinderea largă, complexă, a fenomenului uman aflat într-una din cele mai contradictorii ipostaze ale sale. [...]

Personajul lui Marin Sorescu nu reprezintă o soluție melioristă dată unor probleme ale omului contemporan. Ca și personajele teatrului „absurdului“, el este invadat de întrebări care provoacă spaime și neliniști. Singurătatea conferind, odinioară, grandoare personajului tragic ajuns în culmea nenorocirii sale, este, în operele „absurdului“, un element constitutiv al viziunii despre lume pe care o propune. La Sorescu, solitudinea lui Iona este și șansa solidarității cu sine, un *sine* înstrăinat de o viață searbădă. Personajul se află într-un continuu monolog dialogat cu sine, replicile piesei fiind răspunsuri la întrebări, comentarii, enunțuri etc. Dacă la Beckett, Vladimir și Estragon vorbesc pentru „a-și omori timpul“ așteptării, la Sorescu, Iona își edifică, prin acest „dialog solitar“ (cum îl numește Lukács), propriul companion în călătoria prin labirint. Distanța dintre el și sine devine tot mai inteligibilă, mai mică. Iona suferă o transformare esențială, de neaflat în literatura „absurdului“, de la solidaritate la solidaritatea cu propria-i ființă, prin care renunță la exercițiul unei logici artificiale predispușând la încrederea acordată mai ales *cuvintelor* decât *sensului*.

(Marian POPESCU, *Povestea cu Iona*, în vol. Marin Sorescu, *Ieșirea prin cer*, 1984, p. 6, 8, 15)

În *Pluta Meduzei* Marin Sorescu este mai criptic în mesajele sale simbolice sau, poate, mai abstras în propriile reprezentări ca să se mai poată explica în detaliu. Piesa pare să pornească de la o metaforă a zborului transcrisă în termenii unui teatru al deriziunii. O umanitate atemporală alcătuită din indivizi cu nume sugerând un fanatism al geometriei (Metru, Te) construiește rachete ridicole din sârme și cutii de conserve și aerostate derizorii din sfori și petice, într-un ludism întârziat și infantil – toate acestea pentru a se ridica de la pământ până la înălțimea ramurii unui copac din apropiere – te duce cu gândul la o copilărie a zborului cosmic dacă nu cumva la o parabolă ironică a tehnocrației moderne. Registrul stilistic al piesei este fixat pe coexistența, prin contrast, a unor nenorociri (morți violente) cu cea mai detașată pasivitate. Este o trăsătură a teatrului absurd debitarea unor

enormități pe tonul cel mai firesc sau anestezia comică în fața atrocităților. *Pluta Meduzei* este și plină de evenimente nefirești la care eroii asistă cu abulie. Aspiratia de a comunica cu cosmosul, de a prinde mesaje ale infinitului, pe de o parte, și posibilitățile derizorii pe care le pun la contribuție în acest scop, pe de altă parte, generează un raport grotesc între sublim și ridicol specific „teatrului deriziunii“ al cărei corolar ipotetic ar putea fi eșecul uman al tehnicizării. Un exercițiu în marginea dialogului absurd este piesa *Există nervi* care pune în valoare simțul replicii, inteligența speculativă și, alteori, chemarea lirică, disimulată într-un fel de *umor elegiac* dilatat uneori până la cinism poetic. Piesa este un antrenament semnificativ pentru exersarea câtorva dintre mijloacele și temele preferate ale dramaturgului între care afirmarea în chip simpatic a existenței absurde cu bon-mots-uri, paradoxuri, sentințe, maxime, calambururi și vorbe în doi peri despre existență, individ, societate, moarte, naștere și cosmos este cea mai frecventă. Încercând să faci ordine în acest desis de replici strălucitoare și vorbe în doi peri, rezultă că metafora unificatoare ar fi motivul „vieții ca tren“. Existența umană este privită ca o călătorie absurdă cu un tren întâmplător în care contactele umane sunt întâmplătoare, mecanice și inconsistente. Însuși locul de desfășurare a acțiunii este echivoc. Este cu adevărat casa Locatarului în care dau buzna maniaci și absurzi în ipostaze de călători, așa cum ei înșiși pretind, sau este un tren adevărat și în cazul acesta Locatarul și Vecinul său sunt niște naivi care n-au habar că sunt niște bieți călători fără o destinație precisă? Marin Sorescu întreține la nivel literar această ambiguitate din care extragem sensul însuși al metaforei. Ceea ce se întâmplă în piesă e ilogic în ordine realistă, de aceea avem dreptul să presupunem că toată desfășurarea de dialoguri și întâmplări poate fi coșmarul Locatarului, proiecția în exterior a conștiinței sale. Dar aceasta, numai dintr-o comună nevoie de logică, altfel nimic nu îndreptățește asemenea presupuneri.

Cum se vede, piesele din „prima perioadă“ a dramaturgiei lui Marin Sorescu sunt foarte decise în tendința reflexivă pe care autorul abia o disimulează prin utilizarea unor simboluri deschise (în *Iona*, *Paracliserul*, *Matca*), ermetice (în *Pluta Meduzei* și *Există nervi* sau mai târziu în *Casa evantai*). Obsesia lui Marin Sorescu este să includă cât mai multă filosofie eseistică în piesele sale; de cele mai multe ori direct, sub formă de concluzii filosofice și nu indirect, deci prin consemnarea

X literară a unor împrejurări „filosofice“. Procedul prin care își asigură montajul hermeneutic al pieselor este motivul *theatrum mundi*. Întâlnim acest motiv și în *Iona*, unde mitul biblic este universul infinit și impenetrabil, și în exercițiile poetico-dramatico-filosofice *Există nervi* și *Pluta Meduzei* și în *Paracliserul* unde lumea e o catedrală sau în *Matca* unde în centrul cosmosului este geneza și fecunditatea. Pornind de la acest manierism al locurilor de joc se poate urmări în scrisul lui Marin Sorescu un mecanism al încifrării mai degrabă decât o reprezentare enigmatică a lumii și a ideilor; un mecanism la baza căruia stă un calcul foarte precis al simbolurilor, al țintei lor ideatice. Preocuparea pentru teme generale – cunoașterea, nașterea, moartea, creația, existența absurdă – au devenit prin perseverență temele proprii ale unei opere dramatice încă nedefinitivate ce se sustrage realismului de fiecare zi tocmai prin așezarea marilor teme în contexte „de fiecare zi“, după o tehnică tipic soresciană.

(Mircea GHITUI.ESCU, *Marin Sorescu: Parabole gnostice și drame meta-istorice*, în *O panoramă a literaturii dramatice române contemporane*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984, p. 236–238)

Piesele lui Marin Sorescu, inspirate din istoria națională, *Răceala* și *A treia teapă* au și ele, ca *Iona* sau *Paracliserul*, caracterul teatrului său, adică o structură foarte modernă, bazată pe transparența parabolei.

De la primele replici înțelegem că lucrurile nu trebuie luate în sens strict realist. Comandanții oștii otomane încearcă să discute situația militară cu sultanul, dar acesta nu găsește timp pentru ei, fiind ocupat cu redactarea unui manual școlar; printre picături compune ode. Iocotenentul care păzește intrarea face remarci de un humor sec asupra îndeletnicirilor lingvistico-poetice ale înaltului său stăpân.

Modernă e și pendularea pe care o suferă drama istorică la Marin Sorescu, între tragic și comic. Ce s-a realizat mai bun în materie, de câteva decenii, *Galileo Galilei* (Brecht), *Romulus cel Mare* (Dürrenmatt), *Machbeth* (Ionesco), *Marat-Sade* (Peter Weiss) manifestă aceeași tendință rizibilă. Sarcasmul, ironia, grotescul pătrund astăzi masiv în drama istorică și numai spiritelor mărginite li se pare aceasta o impietate. Asistăm la o reacție antiromantică, în primul rând, împotriva marilor

mașinării scenice și stilului pompos, emfatic, care au făcut specia să semene cu spectacolul de operă și să aibă un pronunțat aer desuet.

Dar există și o altă rațiune mai profundă: momentele de cultură târzii au o preferință specială pentru viziunea ironică, sarcastică, grotescă, fiindcă stau sub semnul melancoliei. Comicul este aici amar și convertibil foarte lesne în tragic, ca la Shakespeare, nu degeaba numit „contemporanul nostru“.

Răceala, de pildă, ar putea fi socotită, după cum începe și-și rostogolește replicile, cu un evident efect hilar – o comedie. Dar, în realitate, este o piesă care se ocupă de moarte, aceasta constituind unul din însuși sensurile titlului ambiguu (melodie ușoară, neglijabilă, tuse, junghi și simptomul încetării vieții, frigul definitiv).

Mai avem și alte surprize: această piesă se ocupă de Vlad Țepeș, înfățișează un fragment din rezistența lui eroică opusă cotropirii otomane. Totul, de la început și până la sfârșit, se învârtește în jurul viteazului și temutului voievod. Sunt evocate momente ale legendei sale, tentativele repetate de a provoca deruta invadatorilor prin asasinarea lui Mahomed al doilea (ascunzând niște oșteni într-o piele de bou sau atacând sub deghizament turcesc cortul sultanului). Se comentează ce păreri are Țepeș despre diferite probleme și cum înțelege să le rezolve. Dar Vodă nu apare în carne și oase niciodată. El bântuie scena ca una din acele năluci cu care Mahomed trebuie să se bată, înaintând în Țara Românească.

A treia teapă aduce în scenă personajul istoric principal, care absentează din *Răceala*. Vodă e aici prezent tot timpul și Marin Sorescu se ocupă să-i zugrăvească portretul.

Autorul îi face astfel concurență maestrului italian care, de-a lungul piesei, își dă aceeași osteneală. Tehnica sui generis de „mise en abîme“ intervine iarăși. Executând portretul lui Țepeș, Marin Sorescu aduce în scenă un pictor care fixează pe pânză chipul voievodului. Rezultatul muncii sale coincide aproximativ cu sfârșitul piesei, venit să încurce strădaniile dramaturgului...

Într-adevăr, principala miză artistică a piesei este de a-l înfățișa pe Țepeș, așa cum istoria, fără nici o milă pentru autentică lui natură,

i-a impus mereu să se arate, dar să ne facă perceptibil și nouă jocul acesta dureros. Suntem invitați să urmărim o dramă a ambiguității cruzimii, exercitată la nivelul autorității monarhice absolute și justificate prin rațiuni superioare de stat.

(Ov. S. CROHMĂLNICEANU, *Răceala: A treia țepă*, în vol. Marin Sorescu, *Iesirea prin cer*, 1984, p. 416-417, 420)

Așteptând o „oră H“ care vine tot așa cum vine Godot, pregătindu-se devotat să o întâmpine cum se cuvine, adică să-i facă față, antrenându-se pentru a fi în formă la data, neștiută dar cu atât mai amenințătoare, când – în fine! – ceasul hotărâtor va sosi, menținându-se și fiind menținut într-o stare de veșnică, istovitoare alertă, personajul acestei curioase piese, un Luptător „pe două fronturi“, este de fapt mai mult un cobai decât un combatant. Cobaiul cui? Al existenței, al istoriei, al societății? Al tuturor, poate, dar mai ales al propriei neputințe de a rezista manipularilor. Fiindcă nu altceva decât o epuizantă victimă a manipularilor de tot felul și din toate direcțiile este acest pseudoluptător lamentabil, în ciuda conștiințiozității imbecile cu care se pregătește și a refuzului său constant de a renunța, fie și temporar, la așteptare și antrenament. E supus, ascultător și, mai cu seamă, lipsit de memorie: un Luptător adevărat, bun de trimis pe toate fronturile. Timpul piesei, vreau să spun timpul la care se referă piesa lui Marin Sorescu, este – cum precizează autorul însuși – unul „sintetizat, stratificat“: un timp al istoriei văzute de foarte de sus, de acolo de unde nu se mai disting măruntele, picantele și pitoreștile „istorii“ ale deceniilor, secolelor și milenilor, oricât de obsedante ar fi fost ele, ci numai dâra fosforescentă a permanențelor. Ca toate celelalte scrieri dramatice soresciene, *Luptătorul pe două fronturi* asediază sensurile fundamentale ale condiției umane: și o face, în spiritul de altfel propriu întregii literaturi a scriitorului, fără ifose, degajat, pe ton familiar, în registrul stilistic al unei conversații oarecare despre lucruri oarecare. O măsură de precauție și în același timp o „nadă“: marile înțelesuri se refuză îndeobște încercuirilor ceremonioase, de salon. Distanța – enormă – dintre jovialitatea bufonă a limbajului și gravitatea deseori amară a semnificațiilor constituie una dintre cele mai importante resurse ale

literaturii lui Marin Sorescu; o resursă creatoare, nicidecum una naturală. Dar cea dintâi în ordinea însemnătății este întotdeauna construcția metaforică: deși sunt considerate aproape unanim drept parabole, piesele lui Marin Sorescu au structura unor ample metafore. Și în *Luptătorul pe două fronturi*, unde tema omului manipulat – și ce instrument de manipulare poate fi mai eficient decât frica? – se conjugă cu aceea a frustrării de memorie. Antrenamentul perpetuu al Luptătorului este, incontestabil, un efect al manipulării; care nu ar fi însă posibilă dacă memoria nu ar lipsi (de aceea, oare, în piesă, se vorbește despre spânzurarea memoriei?). Prezența memoriei înseamnă însă prezența istoriei; cum însă în *Luptătorul pe două fronturi* dominantă este confuzia epocilor, [...] se deduce repede că istoria însăși a fost suspendată. Timpul despre care se vorbește în piesă e un timp stătător, inert, conținând însă iluzia mișcării prin întreținerea unei permanente agitații și, mai ales, a unei permanente terori: frica de „ora H”. Frica mobilizează, chiar dacă abrutizează. Luptătorul nu știe decât un singur lucru: că trebuie să se pregătească. Ispitele, chiar dacă iau forma unor seducătoare de profesie, nu-l abat de la asiduul său antrenament. E orbit sau înfricoșat? Nu se poate ști; o ia de la capăt în fiecare zi („La vremuri noi – oameni noi – care să nu știe nimic din ce-a fost înainte”), ca și cum atunci s-ar fi născut. Nimic nu-l atinge, nimic nu-i aparține: o existență închiriată unui scop absurd, așteptarea înspăimântătoare „ore H”. Dar poate că adevăratul scop al pregătirii este tocmai deturnarea cobaiului, a combatantului perpetuu, scoaterea lui din istorie și din timp: tot antrenându-se, tot așteptând, Luptătorul nu mai are nici când și nici cum să se ocupe de sine și de ceea ce îl înconjoară. E un condamnat la evaziune, prizonierul unei ficțiuni. Sala de antrenament este o cușcă ori o celulă... Piesa lui Marin Sorescu fixează memorabil imaginea omului manipulat spre a fi scos din istorie.

... *Casa evantai* (ca și, poate, alte câteva lucrări) este o metaforă a omului în fața vieții sociale. Nu a vieții sociale de azi sau de ieri: de totdeauna, fiindcă Marin Sorescu nu se încurcă în circumstanțe și în anecdote de epocă, el merge direct la esențial. Împrejurarea că eroii (dacă eroi pot fi numiți!) piesei lui trăiesc într-un apartament „la bloc” nu trebuie să ne înșele – este o convenție. Ei puteau locui foarte bine și cu aceleași rezultate și în grote sau în bordeie, în corturi sau în iglu-uri. O locuință evantai, pliantă, modelabilă sugerează decoptrivă

exotism și arhaicitate; dar, mai ales, ea permite împlinirea unui ideal: anihilarea singurătății. Căci se poate observa cum în timp ce mai toate celelalte piese aduc în scenă indivizi singuratici (chiar și în *Răceala* și în *A treia teapă* există doar unul sau două personaje de bază, ființe solitare, restul având funcție oarecum asemănătoare cu aceea a corului antic), în *Casa evantai* singurătatea dispare. E singura piesă a lui Marin Sorescu plină ochi de „personaje principale” – multe, aglomerate până la sufocare, înghesuite într-un spațiu niciodată încăpător, ca sardelele într-o cutie de conserve. Această creștere a demografiei literare sfârșește prin a institui o perfectă identitate între unul și alții, între acesta și ceilalți; nimeni nu e altfel, toți sunt același.

Naște multiplicarea egalitate sau invers? Naște, oricum, o absență: a identității. Prin perfecționatul sistem celular al casei evantai indivizii devin componenții unei serii uniforme – Vlad, Vlădescu, Vlăduleasa etc. Numele reprezintă, în aceste condiții, mai mult un număr de ordine; de altfel, în piesă există nu mai puțin de patru Tinca, unele desemnate prin cifre: Tinca I, Tinca II... *Eroii* piesei lui Marin Sorescu au scăpat de singurătate; de acum sunt mereu împreună, își duc traiul în comun, viața lor este complet colectivizată; nimeni și nici unul nu s-ar putea plânge de izolare. Laolaltă și asemenea, ei se confundă cu ușurință: unul cu celălalt, unii cu alții. Interioritatea se exteriorizează și exterioritatea se interiorizează, anulându-se reciproc. Nu numai casa are formă de evantai, ci și locatarii ei se pliază ori se desfac; într-o casă evantai trăiesc, firește, oameni evantai. Având ca suport o productivă ambiguitate fundamentală, întrucât poate fi citită (și, desigur, interpretată, critic și deopotrivă scenic) fie ca o proiecție în afară a unei personalități divizate, fie ca invazie în conștiința a înconjurătorului, *Casa evantai* propune o soluție originală și de un radicalism extrem problemelor puse de toată dramaturgia secolului XX în privința personajului: evitând atât formula „toți în unul” (personalități scindate, dispersate, contradictorii, bestia și îngerul la un loc, victima și călăul îngemănați etc.), cât și pe aceea reductibilă schematic la „unul în toți” prin egalizarea lor. Vlad se dedublează, din el ies mai mulți inși, dar aceștia nu reprezintă ipostaze contrastante sau măcar diferențiate, ci sunt perfect asemănători lui; o lume de copii mecanice, invariabile, produse pe bandă rulantă. Sau, din cealaltă perspectivă: fiind identici cu el, ceilalți nu-l răsfrâng pe Vlad în variante, ci se anulează prin însăși

această permanentă confuzie. Omul nu mai e singur, dar și în exterior și înlăuntru nu mai există decât această asemănare cu toți și cu toate; pierderea singurătății este o tragedie. O tragedie este și piesa lui Marin Sorescu, indiferent dacă vedem în ea un infern al intimității ori un coșmar al traiului în comun: una dintre piesele cele mai profunde existente în literatura română.

Lupoica mea este probabil una dintre cele dintâi piese scrise de Marin Sorescu, astfel încât suscită un dublu interes, unul de natură istorico-literară și altul ținând de semnificațiile și de valoarea propriu-zisă a textului.

Plasată în contextul dramaturgiei postbelice românești de până la jumătatea deceniului '60-'70, ce era stăpânită – cu puține și abia observabile excepții, oricum grijuliu îndepărtate din câmpul vizual public, pentru a se feri hygenic privirea cititorului ori a spectatorului de cine știe ce viruși culturali – de estetica realismului butaforic, piesa aceasta pare de pe altă lume, într-atât contrastează de mult și sub toate aspectele cu producția curentă a vremii. Asemănându-se, în schimb, cu poeziile din aceeași vreme ale autorului (*Poeme*, 1965): lumea din care descinde *Lupoica mea* aceasta e.

O lume în care gravitatea țâșnește eruptiv din parodie, farsă și barjocură, o lume în care sensurile sunt răsturnate, deformate, mototolite, compromise, dar pentru a fi înnobilate, o lume invadată de prozaic și derizoriu, de concretul cel mai umil și de mărunțișurile agasante ale vieții zilnice (de care, iată, nici în literatură nu mai poți scăpa!), care participă însă la configurarea unei perspective năucitor metafizică – pe scurt, o lume absurdă, numai că născută prin funcționarea unui sănătos, vital, copleșitor bun-simț. Un bun-simț adevărat, robust, nu unul urmuzian, fabricat „pe cale chimică, prin sinteză“, cum apăruse pe lume celebrul Ismail; și, în consecință, năzdrăvan...

Mai mult decât desfășurarea previzibilă a ostilităților interesează aici aspectul demistificator al demersului dramaturgic și densitatea rețelei de simboluri folosite. Piesa crește, este evident, dintr-o desacralizare a istoriei, sfidând normele curente: cei doi frați legendari numesc o realitate abjectă. Este aceasta o impietate? Nu, fiindcă nu mitul este profanat, ci un anumit mod de înțelegere a beligeranțelor ce constituie, el însuși, o profanare a vieții. Marin Sorescu dezbracă de veșmintele solemne istoria conflagrațiilor și o expune impudic tuturor

privirilor: doi nătărăi care vor să posede și să împartă totul, având întotdeauna ceva de împărțit, până la dezastrul final. Limbajul piesei – aspru, jos, elementar – exprimă această pseudo-profanare; fiindcă de fapt este indirect restaurat un alt mit, mitul vieții, al înțelegerii, al comunicării. Indirect, adică prin absență: o absență elocventă, așa cum în muzică tăcerile au o funcție bine precizată. Să nu uităm că protagoniștii piesei lui Marin Sorescu sunt hrăniți de o lupoaică și că odată cu laptele supt de la ferocele animal ei primesc și agresivitatea acestuia: prezentă mută, imaginea Lupoaicei deschide larg orizontul simbolic al textului. Cum o face și Masca, impenetrabilul martor al pugilatelor, înțepenit într-o singură atitudine: scoaterea limbii. „Când încep oamenii să scoată limba înseamnă că e ceva care nu merge ca pe roate“ – se spune în piesă; dar nu este oare Masca un vechi simbol al artei? Ireverențiozitatea artistului într-o lume stăpânită de agresivitate și de permanente confruntări avându-și rădăcinile într-o jalnică stare de animalitate devine o formă de protest și, mai mult încă, un mod al afirmării umanului. Anti-războinică la nivelul evidențelor, piesa lui Marin Sorescu propune nu mai puțin o estetică îndreptățită moral.

(Mircea IORGULESCU, *Trei piese de Marin Sorescu*,
în *Ramuri*, nr. 6, 15 iunie 1985, p. 10)

Ne-am obișnuit să râdem cu personajele tragice ale lui Marin Sorescu. Nu ne mai miră de mult că un joc de cuvinte se poate propune oricând și de către oricine, în orice dispoziție sau situație s-ar găsi: culcat preventiv în sicriu sau cu apa al cărei nivel crește amenințător ajunsă până la gură. Chiar și cei trași în țepă mai au poftă de glume (fac haz de necaz), se străduiesc să dea replici cât mai... ascuțite. Piesele dramaturgului nostru și-au înghițit cu ușurință „poantele“ care la început puteau să pară exterioare. Astăzi ne dăm seama că nu se poate fără ele: „conceptul Sorescu“, de care vorbește criticul Valentin Silvestru, nu numai că le justifică, dar le face absolut necesare. O emblemă extraordinară a teatrului sorescian oferă amintirea de front a Moșului. Răspunzând Irinei, care remarcase: „Întotdeauna ai râs de primejdii...“, tatăl spune: „Râzi, că n-ai ce face. Am văzut eu unul pe front... Îl făcuse un obuz bucăți, bucățele și el tot cu zâंबरul pe

buze... Numai că o buză era-ntr-o parte, și alta la vreo zece metri... Spunea ceva vesel al naibii... dar nu se mai deslușea bine... începuse să răsară iarba prin râsul lui". Este desigur una din cele mai uimitoare imagini ale mereu uimitorului Marin Sorescu! Zâmbetul omului pulverizat în chip teribil-grotesc rămâne, ca prin minune, *întreg*; stăpân pe câmpul de luptă pe care trupul ostașului e făcut „bucățele“; superb, indestructibil, desprins în mod suveran de insul atât de fragil din care a emanat. Tot astfel, râsul, zâmbetul celor mai catastrofice tragedii soresciene nu dispar niciodată de pe scenă; în chiar cele mai explozive, convulsionate momente ale lor, ele încearcă să spună „ceva vesel al naibii“...

Nașterea e o obsesie soresciană, o temă a teatrului său. De acest lucru ne convinge în primul rând, desigur, începând chiar de la titlul ei, piesa *Matca*, în centrul căreia se află misiunea nu numai socială și biologică, ci și ontologică a nașterii și salvării noului-născut. Irina însă nu numai *naște*, ci și *se naște* (din nou)...

Ilustrând în *Matca* marea temă a nașterii, fiind chiar *matca*, Irina ilustrează, murind, și subtema morții ca naștere. Cu puțin înainte de a fi acoperită de valuri, deja cu „apa la buze“, eroina observă: „*Parcă iurăși (s.n.) aș fi cu burta la gură... (Senină) E burta cea mare a mării...*“ După ce naște copilul și pe tatăl ei mort (nepotul și bunicul sunt într-un fel „gemeni“), femeia își naște în final propria moarte. În acest sens spuneam mai sus că în *Matca* sunt nu mai puțin de trei nașteri, *numai* nașteri, Irina e Născătoarea piesei. Până și în indicațiile pe care le dă, dramaturgul leagă moartea de naștere: precizând (în textul explicativ pentru Tabloul 2) că Moșul „moare de *moarte bună*, nu-i pare chiar așa de rău“, autorul adaugă, aforistic: „Moartea bună, ca nașterea ușoară“.

Moartea ca naștere e sugerată și în alte piese ale lui Marin Sorescu. În *A treia țeapă* de pildă: plângându-se de obiceiul voievodului de a servi masa sub nasul trașilor în țeapă: „*Eu nu suport să mi se mănânce sub nas, vreau și eu să iau o halcă. Am o burtă nenorocită. Râmnește, ca o femeie borțoasă*“. Românul primește următoarea replică din partea colegului său de țeapă, Turcul: „*Acum mai astâmpără-te, mai rabdă și tu puțin... până... naști...*“. Și moartea prin ascensiune și foc a Paracliserului (din piesa cu același titlu), care *alunecă în sus*: „Partea de sus a trupului a dispărut în golul boltei“, care parcă vrea să iasă prin turla

catedralei, închipuie o naștere. În *Iona* în schimb nu avem, s-ar părea, decât moartea ca moarte...

După cum vedem, *Matca* (și întreg teatrul lui Marin Sorescu) re-prezintă mai mult decât o simplă idee a continuității generațiilor: o încăpățânată repetare a nașterilor (și renașterilor), o continuitate nu doar în planul generațiilor, ci și în cel al indivizilor, trecând, fiecare, dintr-o viață în alta, chiar dacă mai nimeresc pentru o vreme în burta de balenă a morții. Triumful acestei (ultime) continuități – de data aceasta neîntrerupte – o întruchipează Minică, „admirabilul simbol al pământeanului nemuritor“ (Valentin Silvestru), omul pe care nu-l „prinde“ moartea, dar care a pierdut cinci copii „din cauza istoriei“ pe care în felul său o „boicotează“, dar nu trăind în afara ei înaintea ei; contemporanul lui Tepeș ce se pretinde nastratinește cu o sută de ani mai tânăr, uitându-se la domn și la curtenii lui ca la niște strigoi și fiind considerat el însuși de către aceștia strigoi, căci prezentul e pentru el – un refugiat în trecut – viitor, o etapă a călătoriei sale spre un viitor mai bun, întrezărit – pentru o clipă – la 1600, anul primei uniri a Țărilor Române de către un voievod la fel de viteaz, dar mai puțin crud. Luând (sau pretinzând că ia) trecutul drept prezent, și prezentul drept viitor, suferind de halucinații cronologice (sau simulându-le), Minică e un hâtru Sancho Panza și un „zălat“ Don Quijote al unei nemaipomenite aventuri matusalemice în timp. Succesiunii de nașteri și vieți i se substituie în cazul lui o singură viață de câteva secole. Minică nu se mulțumește cu continuitatea generațiilor, el „continuă“ de unul singur, pe barba sa. Și nimeni – nici măcar cumplitul Tepeș – nu-l poate opri.

(Valeriu CRISTEA, *Porțile nașterii*,
în *România literară*, nr. 41, 9 octombrie 1986, p. 4)

Odată intrate în labirint, fie întâmplător, fie voit, personajele lui Marin Sorescu, Iona și Paracliserul, încep o mare călătorie, de o viață: drumul către perfecțiune, *iter perfectionis*.

Iona încearcă să iasă din burta chitului care l-a înghițit, Paracliserul vrea să ajungă sus, în înaltul catedralei gotice pentru a-l găsi pe Dumnezeu absent din lăcașul credinței, iar Irina (din *Matca*) vrea să-și

salveze pruncul *pe cale* de a veni pe lume, rezistând vitregiei inundațiilor care au izolat-o de restul lumii. Iată trei personaje aflate într-un efort clar, asumat conștient, de a evita capcanele labirintului care se numesc singurătate și lipsă de sens.

Trilogia lui Marin Sorescu – meditație profundă asupra simbolisticii *drumului* – este gândită într-un frumos spirit dialectic. La un moment dat, privind mai atent, această dialectică pare a deveni act didactic dezvăluind semnificații parabolice. De aici și *exemplaritatea* în construcția fiecărei piese. Marin Sorescu alege câte un singur personaj (în primele două piese), care se află într-o relație originală cu sine însuși: în aceste două piese personajul își vorbește în permanentă sieși. Exemplare sunt aici tenacitatea personajelor și actul de recunoaștere din final care proiectează o lumină zguduitoare prin forța de comunicare a semnificației drumului străbătut de fiecare.

Marin Sorescu a optat, în teatru, pentru o formă de simplificare detectabilă încă în poezia sa – reducerea la esență. Și totuși, această opțiune nu conferă pieselor sale aerul unor abstracțiuni reci, intelectuale. Drumul personajelor sale, dezbărat inteligent de tușe caracterologice, incompatibile cu esențializarea la care procedează dramaturgul, este lesne sesizabil în multe din meandrele sale; ceea ce se numește în teatru „conflict“, „intrigă“ – categorii determinante pentru tipul dramaturgic comun de reflectare a realității – este, aici, conceput în alt spirit...

Dramaturgul realizează, prin Iona și Paracliser, o modalitate a ironiei tragice de o reală originalitate. Raportului între ființă și existență îi corespunde, ca tehnică dramaturgică, procedeul dedublării personajului care își suportă propria prezență în labirint. Modul ironiei tragice, al cărui principiu „presupune faptul că oricât de extraordinară ar fi situația eroului, ea nu trebuie să apară ca o consecință a caracterului acestuia“, cunoaște, prin această dedublare, realizarea sa generică, statutul de *topos* dramaturgic. Marin Sorescu nu își lasă dezarmate personajele în labirint și Irina, din *Matca*, este cel mai bun exemplu. Ironia și autoironia sunt arme care pot susține, în labirintul modern, cel al indeterminărilor, determinările esențiale ale ființei în raport cu existența care devine tot mai greu de controlat și de asumat.

Prin exersarea permanentă a ironiei și autoironiei, personajele soresciene își țin în stare de veghe simțul critic, disociativ și asociativ,

atât de necesar călătorului în labirint. Este unul din motivele pentru care ele nu pierd pariul cu rațiunea, pariu pe care, inconștient, îl face fiecare angajându-se în labirint. Comentând și comentându-se, Iona, Paracliserul și Irina controlează, atât cât le stă în putință, destinul lor. Doza de umor, de diferite calibre, susține acest travaliu și permite personajelor să-și stabilească punctele de reper necesare.

Piese de teatru ale lui Marin Sorescu – *Iona*, *Paracliserul*, *Matca*, *Pluta Meduzei*, *Există nervi*, ne apar ca o contribuție la configurarea mitologiei omului modern, altfel decât cum fusese ea acreditată de expresionismul în dramă și de către teatrul „absurdului“. Seriozitatea și profunzimea meditației asupra existenței omului în lume, alături de o uimitoare capacitate de a surprinde gândirea omului modern în principalele și definitorii ei momente, sunt elementele care au introdus dramaturgia lui Marin Sorescu în actualitatea europeană a teatrului.

Dramaturgia sa, pe de altă parte, reprezintă o mișcare hotărâtă de afirmare a „mitului raționalității integrale“, a realității cu partea de irațional care este cuprinsă în ea. Filosoful român D.D. Roșca, în contribuția sa fundamentală *Existența tragică*, se întreba (și asta ne amintește de personajul sorescian Iona): „Ce semnificație morală poate avea credința atât de sănătoasă și de înrădăcinată că există acord fundamental și vital între realitatea exterioară și propria noastră gândire?“ Răspunsul la această întrebare este corelat de D.D. Roșca cu postularea existenței unor norme de care ascultă spiritul. Dacă se acceptă raționalitatea integrală trebuie să „se accepte ca singură și adevărată o anumită ierarhie de valori. Ierarhie având în fruntea ei spiritul și valorile create de el, în sensul strict al cuvântului.

Prin personajele sale, Marin Sorescu afirmă încrederea în valorile create de lumea spiritului, în caracterul inteligibil al realității. Meditând la faptul că raportul între partea rezonabilă și cea absurdă a realității este de o mobilitate uneori deconcertantă, pe de o parte, iar, pe de altă parte, că, așa cum afirmă D.D. Roșca, inteligența noastră, prin experiență și analiză, „nu va reuși niciodată să reducă tot ce există la combinații de elemente pur inteligibile“, căci, altfel, rațiunea ar muri, dramaturgul român conferă „mitului raționalității integrale“ a existenței și capacității umane de a raționa între anumite limite una din cele mai valoroase expresii ca fapt de artă în literatura dramatică de astăzi. Constituirea, aflată în plin proces, a mitologiei omului

contemporan, la care au contribuit, printre altele, romanul (Dostoievski, Proust, Joyce, Faulkner, Malraux, Sartre) și teatrul (expresionismul german, teatrul „absurdului“), își află în dramaturgia lui Marin Sorescu o expresie clară, unitară, specific românească în ce privește experiența de gândire și deschisă spre universalitate.

(Marian POPESCU, *Chei pentru labirint*,
Editura Cartea Românească, București,
1986, p. 50, 251, 254–255)

Sorescu nu greșește când spune în teatru povestea vărului său Shakespeare. Îi e văr, într-adevăr. Nu frate, nici de sânge, nici de cruce, nici de suflet, doar văr. Și multe lucruri și scrisuri îi despart, însă aparțin totuși aceleiași familii, mai mici sau mai mari, cum vreți s-o luați.

E un text fundamental spre a-l înțelege pe Sorescu și paradoxul operei sale, deopotrivă tragică și șagalică, lirică și ironică, deopotrivă poezie, teatru, roman, critică, jurnal și așa mai departe. [...]

Vărul Shakespeare e deci tragedia bărbătească a unei lumi teatralizate, nu doar în alternativa hamletiană, ci prin perpetua opțiune între datele lumii, între lume și text, între real și imaginar.

Originalitatea acestei piese în contextul metashakespeareian al contemporaneității, foarte bogat în felurite opere inspirate de Marele Will, stă în forța sintezei filosofice și autenticitatea umanității sale. Autoreferențial, ea este punct nodal al poezicii soresciene, și nu doar cu privire la teatru. Remarcabilă se arată însăși alcătuirea ei de palimpsest; termenul revine, de altfel, semnificativ în text, rostit de mai multe personaje. În adâncime, se descifrează o alcătuire speculară, cuprinzând mai multe nivele, al cărei miez este un nucleu extras din Shakespeare. Piesa pornește mai întâi de la *Hamlet*, îi reia personajele, integrându-le vieții dramaturgului elisabetan într-o biografie deloc romanțată, grefată pe însăși existența autorului, dobândind și ea dimensiune simbolică.

Amatorii de „autor în fabulă“ pot găsi aici teren ca să-și încerce cu spor condeiele, decretând piesa un jurnal intim sorescian. Toate motivele ei sunt însă shakespeareiene, tratate și dezvoltate, precum Othello, „năframa“ lui și tema obsedantă a trădării, nu atât în dragoste, cât în istorie. Apare și Macbeth, cu vrăjitoarele sale, cu profețiile lor – alt

lăitmotiv, legat de cel al Timpului implacabil, de nestăpânit, deși prezizibil ca soartă. Din Iulius Caesar intervine politicul, prin scene de discurs și ucidere, prefigurând legătura tainică între cuvântul rostit în fața mulțimii și moarte – oare cât de actuală astăzi?... Marile teme shakespeariene și ale teatrului dintotdeauna se regăsesc aici: dragoste și pieire năprasnică, libertate și limitare omenească, speranță mistuitoare a dăinuirii prin operă, în durată și dincolo de ea. Adânc înscris în viziunea teatrală, motivul bucuriei și jertfirii întru creație este blagian, cu trimitere la miturile românești, prin Manole meșterul. Mitul acesta e îngemănat aici cu altul, tot al sacrificiului, dar biblic, al pătimirii și învierii. O lectură mitopoetică, la care ne invită deja poemul despre Shakespeare, precum altele menite să descifreze complexitatea operei, ar scoate la iveală semnele și înțelesurile acestei împreunări, de Eros, Thanatos și Politica, creație și distrugere, care dau tensiune dramatică de paradox.

(Maria VODĂ CĂPUȘAN, *Vărul Shakespeare*,
în *Marin Sorescu sau despre tânjirea spre cerc*,
Craiova, 1993, p. 5, 15)

Perceput ca o paradigmă a emoțiilor, gesturilor și expresivității umane, universul lui William Shakespeare se insinuează în literatura lui Marin Sorescu mult înainte de apariția surprinzătoarei – deși cititorii lui Marin Sorescu s-au obișnuit să fie surprinși – piese intitulate *Vărul Shakespeare* (publicată în revista *Teatru*, 1987). În vremea Renașterii, cuvântul englez „cousin” (văr) desemna orice fel de înrudit. În comparație cu teatrul inspirat de marele dramaturg în anii șaiszeci și șaptezeci – Eugen Ionescu (*Macbeth*, 1972), Charles Marowitz (*Colaj Hamlet*, 1963, *Un Othello*, 1972, *Scorpia*, 1973, *Variațiuni la „Neguțătorul din Venetia”*, 1977), Edward Bond (*Lear*, 1971, *Bingo*, 1973), Arnold Wesker (*Neguțătorul*, 1976), Tom Stoppard (*Rosencrantz și Guildenstern sunt morți*, 1967) – unde texte și motive shakespeariene sunt manipulate polemic, Marin Sorescu aspiră la o lectură afină, astfel încât, în ciuda defamiliarizantelor practici deconstructiviste, universul shakespearian se încheagă totuși în puritatea esenței sale teleologice. Ca dovadă că raportarea dramaturgului nostru la model

nu se particularizează în funcție de o operă sau alta, ci urmărește un consens al tuturor...

Menționat în poeme, eseuri și introdus ca personaj în *Vărul Shakespeare*, Hamlet este, evident, personajul shakespearian care l-a atras cel mai mult pe Marin Sorescu. El reprezintă extensiunea maximă a interiorității, căci, prin gândirea lumii în ultimele ei cauze, el o absoarbe în propriul său spirit. În acest sens merge și celebrul comentariu al lui Nietzsche: „Hamlet, asemeni omului dionisiac, a privit adânc în adevărata natură a lucrurilor, a înțeles-o și acum îi e silă să mai acționeze. El realizează faptul că nici o acțiune a sa nu poate opera vreo schimbare în starea lucrurilor și i se pare grotesc și înjositor să-i ceară cineva să îndrepte vremea sărită din fățâni. Înțelegerea ucide acțiunea, căci, pentru a acționa, avem nevoie de iluzie“. Marin Sorescu gândește personajul dintr-o perspectivă similară; aplecându-se asupra lui Hamlet – autor și extensiune a sa prin creație – Shakespeare închide cercul în care se poate gândi existența... Dislocarea personajului din subiect de sine stătător în indice de discurs există prin urmare deja în textul shakespearian. Marin Sorescu se mulțumește să-l preia, în jocul intertextual practicat cu virtuozitate: Danezul Sorescu plonjează în lumea textului, uzurpând identitatea lui Hamlet. E ca și cum un cititor s-ar umple de un sens al operei, văduvind-i de el elementele constitutive. Personajul lui Shakespeare propune un spațiu universal de semnificație – *hic et ubique* – în imaginea Danemarcei-închisoare. Danezul Sorescu îi preia cu dezinvoltură partitura, transformând prototipul într-un personaj cam cabotin, pe care îl dăscălește profesor: *SORESCU: ... De s-a stricat cumva această lume / Și globul merge câș – și Danemarca / Atunci are cătimea ei de vină... / Dar nu-i exagerăm atât ponosul... / „E ceva putred azi în toată lumea“ / Așa, să spui, te rog... În general.* Printr-o practică intertextuală – Hamlet însușindu-și avertismentul lui Horațiu, atunci când acceptă să-l asculte pe spectru, întâlnire ce-i schimbă o vreme identitatea – Marin Sorescu justifică admirabil prima parte regresivă a destinului personajului, cea „nebulie“ de care el însuși se plânge în finalul piesei lui Shakespeare. [...]

Intuiția sensurilor de profunzime ale universului shakespearian, ingeniozitatea praxisului deconstructivist, strălucirea spațiului figural

și a versificației fac din *Vărul Shakespeare* un moment de triumf al teatrului românesc.

(Maria-Ana TUPAN, *Marin Sorescu și deconstructivismul*, Editura Scrisul românesc, 1995, p. 93–94, 110, 120, 121)

Cap de serie în dramaturgia lui Marin Sorescu, *Iona* reușește să fixeze memorabil un complex arhetipal care l-a preocupat pe autor, revenind în poezie și în teatru.

Iona este un pescar ghinionist. El își aruncă zadarnic năvodul, de pe un țârm iluzoriu care nu e altceva decât o gură imensă (încă deschisă) de chit. Inocența personajului este de scurtă durată. De cum rostește propoziția-cheie *Sunt înghițit*, Iona își începe aventura înțelegerii. Trezirii la realitate îi urmează prima încercare de „a răzbi“ în afară. Un număr – virtual infinit – de experiențe ratate îl conving că, într-o structură de proporții monstruoase, unde recipient și conținut sunt practic confundabile, orizontul rămâne o pură himeră. Pentru Marin Sorescu, omul este mereu *înghițit*, într-un fel sau în altul, *indiferent că este „prins“ în existent, în istorie, sau în deja-creatul culturii [...]*. Ca să-și cucerească libertatea de mișcare, Iona se străduiește să se transforme într-o „scenă vie“ a trecutului. Scăparea este *îndârât*, nu *înainte*. După ce plonjează într-o vremelnică criză de *claustrofobie existențială*, personajul lui Sorescu o pornește „invers“ – *un gest simbolic, arhetipal, care sugerează o asimilare interioară a straturilor și stăbilește o omologie exemplară între microcosm și macrocosm [...]*.

Soluția aleasă de Iona nu înseamnă capitulare în fața unei situații absurde și nici ruptura insului de existent. Pentru personajul lui Marin Sorescu, *relațiile dintre ins și lume, înăuntru și în afară, trecut și viitor devin reversibile*.

Gesturile figurii simbolice care este Iona se repetă în teatrul lui Sorescu. De pildă, în *Pluta Meduzei* (tradusă inspirat în franțuzește cu titlul *Ieșirea prin cer*). Distribuite, rând pe rând, în funcția de *Căță-rător*, personajele piesei – captive pe o sfoară de pământ ciuruită de trape și care se îngustează văzând cu ochii – caută un drum „în sus“, la fel ca Iona. Pe ascuns, împotrivindu-se asaltului oficial pe verticală,

câte cineva mai speră să-și afle scăparea în trecut. O femeie își întreabă strămoșii în lustrul mobilei vechi [...].

Simbol transparent, „oglinza scrinului“ e un vechi echivalent al memoriei. Ca totdeauna la Sorescu, anamneza capătă virtuți de soteriologie.

Alt personaj obsedat de memorie și atins de melancolie știe că esențialul – când vezi că te-ai împotmolit în *dat* – nu e s-o pornești orbeste undeva, ci să-ți amintești de unde vii, conservându-ți moștenirea interioară: „Mi-aduc imediat aminte c-am uitat să-mi scriu testamentul, și tiptil mă furizez la masă și scriu cu litere tremurate și în deplinătatea facultăților mele: «Nu mi-a rămas nimic din Platon, nu mi-a rămas nimic din Heraclit, nu mi-a rămas nimic din Hegel, din Kant, nu pricep cum se-nvârtește pământul cu noi, nu mi-a rămas nimic din totul, nimic din nimic». Îl semnez și-l așez la vedere, pentru ca a doua zi să găsec măcar această moștenire filosofică și să nu pornesc chiar de la zero“.

Până la urmă, așa cum era de așteptat, asaltul cerului se dovedește o întreprindere vană. I-a fel ca la Iona, orizontul e, de fapt, o burtă de pește: „*De ce să zburăm când n-avem orizont? Aerul ăsta e un sac fîră fund*“. Scena ultimă, în care toți se scufundă în trape, exact atunci când își închipuie că și-au luat zborul, e ambiguă – ca și finalul din *Matca*, în care Irina coboară sub ape și totodată se înalță, susținându-și fiul deasupra. Aterizat de fapt pe pământ, într-un zbor invers – care îl readuce în punctul de plecare –, ultimul Cățărarător din *Pluta Meduzei* exclamă, eliberat, în fine, de obsesia evadării verticale: „*Câtă zare!*“

Altă piesă unde, cu mijloacele imaginarului, se operează o redefinire a axelor de coordonate ale existentului este *Paracliserul*. Uriașa catedrală unde se află captiv personajul e nouă; nu are trecut și deci nici amintiri. Paracliserul decide să innegrească pereții, confecționând din fum un substitut de memorie. Pe măsură ce glisează în străfundurile memoriei, personajul lui Sorescu urcă triumfal spre cupolă. Îmbătrânind odată cu zidurile, în timp ce „*se depune*“ pe sine în ele, el dăruiește catedralei timp – adică sens [...].

În teatrul lui Marin Sorescu, *istoria este unul dintre cercurile datului* prin care omul se străduiește să răzbată. Lecția de filosofia istoriei pe care o figurează imaginarul lui Sorescu vorbește tot despre cel care

înghite și cel care este *înghițit*, despre însemnătatea memoriei și despre relația echivocă dintre trecut și viitor.

Drama lui Marin Sorescu ne spune ceva *nu numai despre condiția omului comun, ci și despre neputința creatorului de a mai răzbi spre orizonturi de o nouitate absolută* [...].

În viziunea lui Marin Sorescu, artistul se ivește pe lume „pe fundul lucrurilor“ gata create de alții; orizontul său e „întrămat“; prezentul e un fel de „plută“ a Meduzei, ciuruită de trape, prin care aluneci adânc în trecut. El ar vrea, desigur, să revină asupra începuturilor, să dea înapoi măcar ceasornicul creației [...]. Dar cum visul său nu se poate împlini, artistul trebuie să pornească în direcția opusă: cine vrea să răzbată, în creație, trebuie mai întâi să coboare în sine.

Pentru Marin Sorescu, lumea e un Cod simbolic care servește la lămurirea sensurilor creației. Pe când creația, ea însăși, face dezvăluiri esențiale în legătură cu planul omolog al ființării, *într-o relație cu dublu sens*. Dramaturgia autorului abundă într-un simbolism ingenios care interpretează condiția omului (creator sau nu) în cercurile *pre-existențului*. Nu trebuie trecută cu vederea vocația hermeneutică a mai tuturor personajelor soresciene – un subterfugiu prin care autorul dă un comentariu fictivizat al propriului sistem imaginar.

(Monica SPIRIDON, *Complexul lui Iona*, în vol. *Melancholia descendenței*, 2000, p. 79–85)

Marin Sorescu este preocupat de conturarea unei anumite mentalități colective, unei anume atitudini în fața istoriei sau a unei anumite modelări determinate de aceasta, nu numai prin indivizi-simbol, ci și prin individualizarea unor grupuri umane – preocupare vădită încă în *La Liliaci*. Așa se profilează ca personaj colectiv, dacă e să folosim un clișeu literar, „satul“ în *Matca*, „oastea“ în *A treia teapă*, „curtea“, „oastea“ și „sățencele“ în *Răceala*, „coada“ în *Desfăcerea gunoaielor*.

În prelungirea demersului din *La Liliaci* se situează efortul de conturare a mentalității rurale confruntată cu o limită a istoriei, din *Răceala*. Dacă n-am ști că e vorba de un sat imediat dincoace de Dunăre, am putea foarte bine presupune că tot Bulzeștii sunt scena faptelor de aici. Modelul a fost în orice caz același. Maniera relatării

este similară: anecdotică, realist-naivă, tragicomică dar, cel mai important, profund autentică. Pe când bulzeștenii sunt preocupați în drum spre fântână ori duminica la poartă de „Curchil“ care „s-a pus în capul trebii“ sau de „Clemenceanu“ care e „dat dracului“, într-o altă epocă istorică, numai conjunctura este schimbată: aceeași receptare firească, aceeași înțelegere simplă, fără inhibiții a istoriei, uneori același umor involuntar.

.....

Nu numai un moment de exacerbare a violenței cum este războiul poate constitui o situație-limită în istorie, ci și un sistem politic aberant cum este cel totalitar așa cum apare el în *Desfacerea gînoaielor* (piesă scrisă în 1971, dar publicată integral abia în 1994). Îmbrăcând forma alegoriei, piesa aduce în prim-plan un fenomen care, la un moment dat al istoriei, devenise emblematic pentru societatea noastră, și anume „statul la coadă“. Viziunea de ansamblu asupra mecanismelor istoriei e similară: istoria poate face ca, în timp, un fapt, chiar traumatizant sau absurd, să deformeze într-atât starea de normalitate, încât el să nu mai fie perceput ca atare, ci să devină parte a existenței cotidiene.

.....

Bineînțeles, dramaturgul hiperbolizează – coada devine aproape o formă de organizare socială –, îngroașă o realitate care era oricum foarte aproape de caricatură, dacă n-ar fi fost dureros de tragică. Aici, la coadă, se petrece totul într-un amestec absurd de replici și fapte: aici femeile spală, croșetează, fac mâncare, cineva își face doctoratul, o bătrână vine chiar cu patul care se va transforma pe rând în apartament sau masă de ședințe, aici cineva este arestat și tot aici se întoarce după ispășirea pedepsei, aici se țin ședințe și se organizează defilări. Coada adună laolaltă toate categoriile umane, de la copii, femei, bătrâni, uniformizându-i însă în plan social – intelectualii se întâlnesc aici, sub semnul umilinței, cu femeile casnice, foștii deținuți cu foști tortionari etc. Cei ce nu stau la coadă sunt doar activiștii, mereu optimiști, mereu entuziaști, ce vin să controleze, să instruiască, să organizeze. Uniformizarea este de fapt efectul cel mai evident, nu există personaje principale, iar numele generice ale unora dintre personaje nu denumesc la modul expresionist arhetipuri, ci accentuează starea de anonimat, de anihilare a personalității. Coada reprezintă un sistem

fatalmente închis, cineva spune la un moment dat: „Vă puneți în minte o dorință și așteptați la coadă. Altă ieșire nu există“. Nu întâmplător, credem, tabloul întâi se încheie cu un desen al dramaturgului reprezentând un pescar ce pescuiește aflat fiind în gura unui pește uriaș. Aproximarea de *Iona* este imposibil de ocolit. Nu o justiție *divină* este însă acum responsabilă, ci o născocire ideologică *umană* ce stigmatizează o întreagă națiune.

Că este vorba de o anumite conjunctură istorică, de o localizare precisă în timp și spațiu, este evident prin sugestii mai mult sau mai puțin transparente, fapt ce a făcut din această piesă, până în 1990, ceea ce se cheamă o „piesă de sertar“.

(Crenguța GÂNSCĂ, *Opera lui Marin Sorescu*,
Editura Paralela 45, 2002, p. 171, 172, 173)

CUPRINSUL

Notă asupra volumului	V
-----------------------------	---

IONA

Tabloul I	5
Tabloul II	12
Tabloul III	17
Tabloul IV	28

PARACLISERUL

Tabloul I	39
Tabloul II	45
Tabloul III	52

MATCA

Actul I	65
Actul II	109

PIUTA MEDUZEI

Actul I	137
Actul II	164

EXISTĂ NERVI

Actul I	199
Actul II	229

CASA EVANTAI

Actul I	281
Actul II	311
Actul III	330
Actul IV	351
Actul V	380

DESFACEREA GUNOAIEI.LOR

Prolog	419
Actul I	421
Actul II	478

I.UPOAICA MEA	553
---------------------	-----

I.UPTĂTORUL PE DOUĂ FRONTURI

Actul I	599
Actul II. Spargerea frontului	637
Actul III. Ora H	698

RĂCEALA

Actul I	749
Actul II	813
Actul III	857
Actul IV	907

A TREIA ȚEAPĂ
Dimineața, Ia prânz și Seara

Actul I. Dimineața	943
Actul II. Seara	966
Actul III. Ia prânz	1013
Actul IV. Seara	1061
Actul V. Dimineața	1085

VĂRUL SHAKESPEARE

Prolog	1105
Actul I	1107
Actul II	1118
Actul III	1154
Actul III	1190
Actul V	1217

NOTE. COMENTARIU. VARIANTE

Iona	1285
Paracliserul	1296
Matca	1298
Pluta Meduzei	1367
Există nervi	1368
Casa evantai	1408
Desfacerea gunoaielor	1483
Lupoaița mea	1488
Luptătorul pe două fronturi	1489
Răceala	1493
A treia țeapă	1630
Vărul Shakespeare	1757

REFERINȚE CRITICE	1761
-------------------------	------